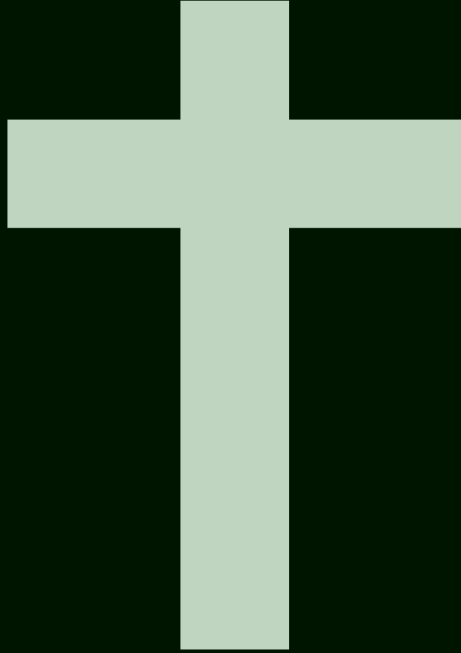

Luda yã takada kõn
Bokobaru yã

The New Testament and portions of the Old Testament in the
Bokobaru language of Nigeria

Luda yá takada kǝn Bokobaru yáo

The New Testament and portions of the Old Testament in the Bokobaru language of Nigeria

copyright © 2005 SIM International

Language: Bokobaru

Translation by: SIM

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-09-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023
c31548a1-5316-53c2-be42-674e0e4c5ae5

Contents

NAANA	1
BONA	54
NARONA	81
DOKAGBĒSISINA	95
YŌSUA	98
YĀGŌGŌRINŌ	112
RUTU	125
1 SAMUĒLI	129
2 SAMUĒLI	161
1 KINANŌ	190
2 KINANŌ	222
EZĒRA	253
NĒEMAYA	261
ESITA	270
AYUBA	278
SAAMUNŌ	294
YAASINŌ	428
LAASUDEE	470
DANIĒLI	482
YUNUSA	498
ZAKARI	501
MALAKI	508
MATIU	511
MAAKU	551
LUKU	576
YOHANA	619
ZĪRINŌ	649
ROMUDEENŌ	686
1 KŌRINTIDEENŌ	703
2 KŌRINTIDEENŌ	719
GALATIANŌ	729
EFESUDEENŌ	735
FILIPIDEENŌ	741
KŌLŌSEDEENŌ	745
1 TĒSALONIKADEENŌ	749
2 TĒSALONIKADEENŌ	753
1 TIMŌTI	755
2 TIMŌTI	760
TITU	764
FILIMŌ	766
EBERUNŌ	767
YEMISI	780
1 PITA	784
2 PITA	789
1 YOHANA	792
2 YOHANA	797
3 YOHANA	798
YUDA	799
ZIA YĀ	801

NAANA Musa takada káaku

Adamu 1:1-5:32
Nuu 6:1-11:32
Ibraĩ 12:1-20:18
Isaaku 21:1-26:35
Yakubu 27:1-36:43
Yusufu 37:1-50:26

Anduna naana

- ¹ À káaku Luda musu kɔ̃n tɔ̃tɛɔ kè.
- ² Guu da pámɛ à kɛkɛnaro, gusiaa bé à da ísiaala, ben Luda Ninii e yàa paa í pìla.
- ³ Ben Luda bè: Guu pu! Ben guu pù.
- ⁴ À è gupuraa pì maa, ben à gupuraa kèkɔ̃a kɔ̃n gusiaao.
- ⁵ À tó kpà gupuraanɛ fáantɛ, gusiaa sɔ̃ gwāavĩ. Guu sɔ̃ guu dɔ̃, à gurɔ̃ káakun gwe.
- ⁶ Ben Luda bè: Bātuma gɔ̃ kú ínɔ̃ dagura lɛ à í pìnɔ̃ kèkɔ̃a.
- ⁷ Ben à bātuma kè lɛ, à í kè kú bātuma gĩzĩ kèkɔ̃a kɔ̃n í kè kú à musuo.
- ⁸ Ben à tó kpà bātuma pìnɛ ludambɛ. Guu sɔ̃ guu dɔ̃, à gurɔ̃ plaadeen gwe.
- ⁹ Ben Luda bè: Í kè kú gĩzĩ kakɔ̃a gu dɔ̃nkɔ̃n, gukori bɔ̃. Ben à kè lɛ.
- ¹⁰ À tó kpà gukori pìnɛ tɔ̃tɛ, ben à tó kpà í kè kàkɔ̃aanɛ ísiaa. Ben à è à kè maa.
- ¹¹ Ben Luda bè: Lánɔ̃ bɔ̃ɛ tɔ̃tɛ kɔ̃n sɛ̀ wéɛdeenɔ̃ kɔ̃n lí nédeenɔ̃, baade kɔ̃n a boriio. Ben à kè lɛ,
- ¹² lánɔ̃ bɔ̃ɛ tɔ̃tɛ kɔ̃n sɛ̀ wéɛdeenɔ̃ kɔ̃n lí nédeenɔ̃, baade kɔ̃n a boriio. Ben Ludaa è à kè maa.
- ¹³ Guu sɔ̃ guu dɔ̃, à gurɔ̃ aagɔ̃deen gwe.
- ¹⁴ Ben Luda bè: Pó gupurinɔ̃ gɔ̃ kú musu aɔ̃gɔ̃ fáantɛ kèkɔ̃a kɔ̃n gwāavĩ, aɔ̃gɔ̃ wè sèedanɔ̃ kɔ̃n gurɔ̃ɔ̃nɔ̃ kɔ̃n wènɔ̃ ɔ̃ɔ̃aíne.
- ¹⁵ Aɔ̃gɔ̃ de pó gupurinɔ̃ ũ musu lɛ wàgɔ̃ anduna puu. Ben à kè lɛ.
- ¹⁶ À pó gupuri ìsinɔ̃ kè mèn plaa, à kè gbāaa ègɔ̃ kí blee fáantɛ, à kè busɛ ègɔ̃ kí blee gwāavĩ. À sɔ̃sɔ̃nɛnɔ̃ kè dɔ̃.
- ¹⁷ À n pépe musu lɛ aɔ̃gɔ̃ anduna puu
- ¹⁸ aɔ̃gɔ̃ kí blee fáantɛ kɔ̃n gwāavĩ, aɔ̃gɔ̃ gupura kèkɔ̃a kɔ̃n gusiaao. Ben à è à kè maa.
- ¹⁹ Guu sɔ̃ guu dɔ̃, à gurɔ̃ siigɔ̃deen gwe.
- ²⁰ Ben Luda bè: Pó wèndideenɔ̃ í pa yélele, bāanɔ̃ dagula musu aɔ̃gɔ̃ vīaa bātumaa.
- ²¹ Ben à pó wèndidee kè aɔ̃è lili o í guunɔ̃ kè kɔ̃n kpò gbèntɛnɔ̃ píngi, baade kɔ̃n a boriio. À bāanɔ̃ kè píngi dɔ̃, baade kɔ̃n a boriio. Ben à è à kè maa.
- ²² À aubarika dàngu à bè, aɔ̃gɔ̃ né ii aɔ̃gɔ̃ kɔ̃, kpònɔ̃ ísiaa pa, bāanɔ̃ kɔ̃ tɔ̃tɛ.
- ²³ Guu sɔ̃ guu dɔ̃, à gurɔ̃ sɔ̃ɔ̃rodeen gwe.
- ²⁴ Ben Luda bè: Pó wèndideenɔ̃ bɔ̃ɛ tɔ̃tɛa, pókādeenɔ̃ kɔ̃n pótāa'onkuseanɔ̃ kɔ̃n nòbɔ̃sɛtɛnɔ̃, baade kɔ̃n a boriio. Ben à kè lɛ.
- ²⁵ Luda nòbɔ̃sɛtɛnɔ̃ kè baade kɔ̃n a boriio. À pókādeenɔ̃ kè baade kɔ̃n a boriio. À pótāa'onkuseanɔ̃ kè baade kɔ̃n a boriio. Ben à è à kè maa.
- ²⁶ Ben Luda bè: Wà gbèntee kɛ wa taka ũ, aɔ̃gɔ̃ de wa bà, aɔ̃gɔ̃ kí blee kpònɔ̃a kɔ̃n bāanɔ̃ kɔ̃n pókādeenɔ̃ kɔ̃n nòbɔ̃sɛtɛnɔ̃ kɔ̃n pótāa'onkuseanɔ̃ píngi.
- ²⁷ Ben Luda gbèntee kè a zīnda taka ũ. À zīnda takan à n kè à ũ. À n kè gɔ̃gbɛ kɔ̃n nɔ̃gbɛo.
- ²⁸ À aubarika dàngu à bèíne: Àgɔ̃ né ii àgɔ̃ kɔ̃ à anduna pa àgɔ̃ gbāaa bleea. Àgɔ̃ kí blee kpònɔ̃a kɔ̃n bāanɔ̃ kɔ̃n pó wèndidee kè aɔ̃è táa o tɔ̃tɛanɔ̃ píngi.

²⁹ Ben Luda bè: Ma pò wéedee kè kú tótεano kpàawa a póblee ũ píngi kǒn lí nédeeno píngi.

³⁰ Ma sèno kǒn lánò kpà pò wèndideenoa píngi n póblee ũ, nòbòno kǒn bāano kǒn póttaa'onkuseano píngi. Ben à kè le.

³¹ Luda pò kè à kèno è píngi, à kè maa wásawasa. Guu sì guu dò, à gurò swεedodeen gwe.

2

¹ Len Luda musu kǒn tótεo kè le kǒn n pónò píngi.

² Ai à gurò swεεplaadee zĩ gǔ ká, à zĩ kè èe kεε pì yàa. À gurò swεεplaadee pìn à kámma bò kǒn zĩ kè à kèno píngi.

³ Ben à aubarika dà gurò swεεplaadee pìn à diε a pò ũ, kè zĩ been à kámma bò kǒn zĩ kè à kèno píngi yānzi.

Edeni swadako

⁴ Musu kǒn tótεo naana yān yè. Gurò kè Dii Luda tótε kǒn musuo kè,

⁵ bura pókée e bεε tótεa kòro, baa sè, zaake Dii Ludaa e tó lou màro, bensǒ gbēkee kuu à tótε zĩ kero.

⁶ Sukaa bé è kpá andunala, ben è mòdo pisi tótεa píngi.

⁷ Dii Luda gǔgbē í kàsa kǒn bùsutio, ben à ía wèndidee vù à yīn, ben gǔgbē pì gǔ gbē bēε ũ.

⁸ Dii Luda swadako diε ɔfántεbεε kpa kè wè be Edeni, ben à gǔgbē kè à kè pì dà gwe.

⁹ Dii Luda tò lí bori píngi bεε tótεa. Lí pìnò maa, bensǒ n be blena nna. Lí wèndidee kú dàko pì gura. Lí kè è dōna maa kǒn à zaaao íñne kú gwe do.

¹⁰ Swaa kú Edeni ègǔ mòdo pisi dàko pì. Bona gwe à ɔne kè siigǔ.

¹¹ À káaku tón Pisǔ, àmbe à liga Avila bùsuzi píngi. Vura kú bùsu pì guu,

¹² vura pì maa. Gbè bèεdeenò kú gwe do.

¹³ Swaa pì ɔne plaade tón Giǔ, à liga Kusu bùsuzi píngi.

¹⁴ À ɔne aagǔde tón Tigiri, à dòro tà Asiria bùsu ɔfántεbεε kpa. Swaa pì ɔne siigǔde tón Yuflati.

¹⁵ Dii Luda gǔgbē pì diε Edeni dàko pì guu le àgǔ à zĩ ke àgǔ gwaa.

¹⁶ Ben à yā diene à bè: Né fǔ n dàko pì lí píngi bεε ble,

¹⁷ mòde nton lí kè è dōna maa kǒn à zaaao íñne bεε blero. Tó n blè, n gameε.

¹⁸ Dii Luda bè: Gǔgbē kuuna adoo maaro. Mé donléri kεε à gbēndoo ũ.

¹⁹ Ben Dii Luda bùsu kò à nòbòno kèo píngi kǒn bāano píngi, ben à mònyo gǔgbē pì kiia le à e dian eé tó kpáñne nà. Tó kè gǔgbē pì kpà pò wèndidee pìnne píngi gǔ n tó ũ.

²⁰ Gǔgbē pì tó kpà pókādeenne píngi kǒn bāano kǒn nòbòsētεno píngi, mòde èe donléri e n té a gbēndoo ũro.

²¹ Ben Dii Luda i isi dà gǔgbē pìla. Kè èe ii oo, ben à à gbàntēwa mèn doo bò, ben à à mèbaasi tàta a gbèn.

²² Ben à gǔgbē gbàntēwa kè à bò pì liε nɔgbē ũ, ben à gāao à kiia.

²³ Ben gǔgbē pì bè:

Kèki wá bò ma wá guume,

à mè sǔ bò ma mè guume.

Weé à sísi nɔgbē,

kè Luda à bò gǔgbē guu yānzi.

²⁴ Beee yānzín gǔgbē è a de kǒn a dao tó, ašè nakōa kǒn a našo wà gǔ mè doo ũ.

²⁵ Gǔgbē kǒn a našo kú búu n plaa n píngi, wí sǔ è n kūro.

3

Gbēntee kēkōana kǒn Ludao

1 Mlè bé à mɔnafiki vī de pɔ kè Dii Luda kènɔla píngi, ben à nɔgbē là à bè: Luda bè àton dàko pì lí ke bεε blenloo?

2 Ben nɔgbē wè mlè pìla à bè: Wé fɔ wà dàko pì líbεε ble,

3 mɔde lí kè kú dàko pì gura súusu, Luda bè wàton à bεε blero wàton ɔ kea sero, le wàton garo yānzi.

4 Ben mlè bène: É ga sero!

5 Zaake Luda dɔ kè tó á blè, a wéé é kē é gɔ lán a bà, égɔ à maaa dɔ kɔn à zaaa.

6 Kè nɔgbē è lí pì bεε maa, bensɔ à blena égɔ nna eé tó gbē wéé kē, ben à à bεε wò à blè. À kpà a zāa sɔ, ben à blè.

7 Aɔ plaa n píngi wéé kè, ben aɔ dɔ sa kè aɔ kú bũu. Ben aɔ gooda lá nabi wà nànízi.

8 Kè gɔgbē kɔn a naɔo Dii Luda kīi mà èe táa oo dàko pì guu uusie, ben aɔ ùteεe dàko pì lán.

9 Ben Dii Luda lé zù gɔgbēzi à bè: N kú máme?

10 À wèàla à bè: Kè ma n kīi mà, ben vīa ma kũ kè má kú bũu yānzi, ben ma utε.

11 Ben Dii Luda à là à bè: Dé bé à ònne n kú bũuu? Lí kè ma ginne n à bεε ble, n blèn yó?

12 À wèàla à bè: Nɔgbē kè n kpàma àgɔ kúmao bé à lí pì bεε kpàma má blè.

13 Ben Dii Luda nɔgbē là à bè: Bóyānzi n kè lezi? À wèàla à bè: Mlè bé à ma keke, ben má blè.

14 Ben Dii Luda bè mlènε:

Kè n kè le, négɔ de láari pɔ ũ
pókádeenɔ kɔn nòbɔsētεnɔ té píngi,
n gbεεεn négɔ gáεε,

bùsutin négɔ blee ai n wèndi lén.

15 Mé íbete da mpi kɔn nɔgbēo dagura,
n bori kɔn à boriio dagura.

À borii é n mì wí,
né à gbátoge kēna.

16 Ben à bè nɔgbēne:
Mé n nòsina wāwāa kaaranne,
négɔ né ii wāwāao.
N zā nii égɔ kúmmame,
eégɔ gbāa vī n musu.

17 Ben à bè gɔgbēne:
Lán n n naɔ yā mà nà,
lí kè ma ginne n à bεε blee n blè,
tɔɔte gɔ láari pɔ ũ n yānzi,
ɔsi kɔn ɔsiion négɔ pɔblee en
ai n wèndi lén.

18 Eé lènɔ kɔn lá ũkádeenɔ bɔenne,
gbasa n bura pónɔ ble.

19 Ísimmagaakpana guun né pɔblee en
ai n liara n gē bùsu guu,
zaake gwen ma n bɔn.
Bùsutin n ũ,
né liara n gɔ bùsuti pì ũme.

20 Adamu tó kpà a naɔne Awau, zaake gbē píngi dazime.

21 Dii Luda báa uta kè Adamune kɔn à naɔo, ben à dàáne.

22 Ben à bè: Gbēntee à maa kɔn à zaaa dɔ sa, à gɔ lán wa bà. Wé gíne à lí wèndide bεε wo à ble, le àtongɔ kuu gurɔ píngiro yānzi.

²³ Ben Dii Luda pèa à à b̀ Edeni dàko pì guu. Ben Adamu gàa à t̀ote k̀e Luda à b̀n z̀i ke.

²⁴ K̀e Dii Luda pèa, ben à kerubuǹ k̀e Edeni dàko ̀fãnt̀b̀e kpa, le àg̀ lí ẁndide z̀e d̀kpaa k̀n f̀eda k̀ è è t̀e k̀e è lieliεo.

4

Kaini k̀n Abilao

¹ Adamu a nā Awau d̄ ǹgb̀ ̀, ben à ǹ s̀ à Kaini ì. Ben à b̀: Ma g̀gb̀ ì k̀n Dii gb̀aaao.

² Ben à à d̀aro Abila ì d̀. Abila k̀e s̀d̀ari ̀, Kaini s̀ k̀e búbari ̀.

³ Z̀ikea Kaini m̀ k̀n a bura p̀ǹo gbaa ̀ Diine.

⁴ Abila s̀ m̀ k̀n a s̀ne k̀aku m̀kpanao. Abila ỳ k̀ Diine, ben à à gbaa s̀.

⁵ Kaini s̀ ỳ e k̀ Diinero, ben è à gba síro. Ben Kaini p̀ f̀ maamaa à uu ỳk̀te.

⁶ Ben Dii b̀ Kainine: B̀yãzi n p̀ f̀zi? À k̀ dia n uu ỳk̀te?

⁷ T̀ n ỳ maa k̀, mé n síro? T̀ n̄e ỳ maa ke s̀ro, durun naenne n kpele. N nii e à de, séde n̄ z̀ blea.

⁸ Ben Kaini b̀ a d̀aro Abilane: Wà gá s̀n. K̀e ā k̀ gwe, ben à f̀e a d̀arozì à à d̀.

⁹ Dii Kaini là à b̀: Mán n d̀aro Abila k̀n? À ẁala à b̀: Má d̀ro. Ma d̀aro d̀kparin ma ̀s?

¹⁰ Ben Dii b̀: B̀ n̄ k̀? N d̀aro aru e lé zuumazi zaa t̀ote.

¹¹ Tia sa n̄g̀ láari p̀ ̀me, n̄g̀ z̀ k̀n t̀ote k̀ n d̀aro aru m̀ n ̀z̀io.

¹² T̀ n bú bà, t̀ote é àre kennero. N̄g̀ s̀ki k̀kpaa n̄g̀ lik̀aa z̀o anduna guu.

¹³ Ben Kaini b̀ Diine: Ìadamma beee gb̀a demala, mé f̀ro.

¹⁴ N̄e pema t̀ote k̀a gb̀ame sa. Mé k̀k̀anyo sa. M̄g̀ s̀ki k̀kpaa m̄g̀ lik̀aa z̀o anduna guu, gb̀ k̀ k̀k̀umao é ma de.

¹⁵ Ben Dii b̀ne: Lenlo! T̀ gb̀ n de, weé g̀e bonne g̀n swεεplaame. Ben Dii w̄z̀a ke k̀ Kainia, le gb̀ k̀ k̀k̀uo t̀n à dero ỳnzi.

¹⁶ Ben Kaini dà z̀n à k̀ Diia. À gàa à v̀e N̄du b̀sun Edeni ̀fãnt̀b̀e kpa.

¹⁷ Kaini dàe k̀n a nāo, ben à ǹ s̀ à En̄ku ì. À gbera Kaini ẁte k̀e, ben à a né p̀ t̀ k̀pà ẁte p̀ne.

¹⁸ En̄ku Irada ì, Irada Meuyaeli ì, Meuyaeli Metusaeli ì, Metusaeli Lameki ì.

¹⁹ Lameki n̄ s̀ m̀n plaa, à doo t̀n Ada, à doo s̀ Zila.

²⁰ Ada Yabala ì. Àmbe p̀d̀ari k̀e àg̀ k̀ bisakutaa guuǹ dezi k̀aku ̀.

²¹ À d̀aro t̀n Yubala. Àmbe m̀rolerino k̀n kureperino dezi k̀aku ̀.

²² Zila s̀ bé à Tubala Kaini ì. Sian à ̀. È p̀ píngi pi k̀n m̀sio k̀n m̀got̄o. À d̀are t̀n Naama.

²³ Ben Lameki b̀ a nān̄ne:

Ada k̀n Zilao, à ma ỳ ma,

ma nān̄, à sw̄a k̀pà ma ỳzi.

Gb̀ke ma k̀enna, ben ma à d̀,

g̀kpare p̀ ma lem̄, ben ma à k̀ate.

²⁴ T̀ weé Kaini g̀e bone g̀n swεεplaa,

mam̄ma Lameki ma p̀ s̀,

g̀n baaag̀ akuri awεεswεεplaame.

²⁵ Adamu dàe k̀n a nāo d̀, ben à n̄g̀gb̀ ì. À t̀ k̀p̀ne Seti à b̀, Luda a gba né p̀nde Abila k̀ Kaini d̀ g̀e ̀me.

²⁶ Seti s̀ n̄g̀gb̀ ì, ben à t̀ k̀p̀ne En̄su. Zaa z̀ beean wà nà Dii sísinaa.

5

Adamu boriino

- 1 Adamu boriino yān yè. Gurɔ kè Luda gbēnteenɔ kè, à n̄ ké lán a bàme.
- 2 À n̄ ké gɔgbē kɔn nɔgbēo, ben à aubarika dàngu. À tó kpàné gbēntee.
- 3 Adamu wè baswεedo akuridee guun à né ì a taka ũ à bòkɔbao, ben à tó kpàné Seti.
- 4 Seti ina gbera à kè wè wàa siigɔ à né pāndenɔ ì dɔ gɔgbēnɔ kɔn nɔgbēnɔ.
- 5 Kè à kà wè wàa siigɔ kpé baswεedo akuri, ben à gà.
- 6 Seti wè basɔro asɔrodee guun à Enɔsu ì.
- 7 À gbera à kè wè wàa siigɔ awεεswεεplaa à né pāndenɔ ì dɔ gɔgbēnɔ kɔn nɔgbēnɔ.
- 8 Kè à kà wè wàa siigɔ kpé basɔro akuri awεεplaa, ben à gà.
- 9 Enɔsu wè basiigɔ akuridee guun à Kenana ì.
- 10 À gbera à kè wè wàa siigɔ kɔn gēroo à né pāndenɔ ì dɔ gɔgbēnɔ kɔn nɔgbēnɔ.
- 11 Kè à kà wè wàa siigɔ kpé basɔro asɔro, ben à gà.
- 12 Kenana wè baaagɔ akuridee guun à Malaleli ì.
- 13 À gbera à kè wè wàa siigɔ kpé baplaa à né pāndenɔ ì dɔ gɔgbēnɔ kɔn nɔgbēnɔ.
- 14 Kè à kà wè wàa siigɔ kpé basɔro akuri, ben à gà.
- 15 Malaleli wè baaagɔ asɔrodee guun à Yarɛdi ì.
- 16 À gbera à kè wè wàa siigɔ kɔn baaakurio à né pāndenɔ ì dɔ gɔgbēnɔ kɔn nɔgbēnɔ.
- 17 Kè à kà wè wàa siigɔ kpé basɔro sɔrosai, ben à gà.
- 18 Yarɛdi wè basɔraagɔ awεεplaadee guun à Enɔku ì.
- 19 À gbera à kè wè wàa siigɔ à né pāndenɔ ì dɔ gɔgbēnɔ kɔn nɔgbēnɔ.
- 20 Kè à kà wè wàa siigɔ kpé basɔraagɔ awεεplaa, ben à gà.
- 21 Enɔku wè baaagɔ asɔrodee guun à Metusela ì.
- 22 À gbera à t́aa ò kɔn Ludao ai wè wàa do kpé basɔro à né pāndenɔ ì dɔ gɔgbēnɔ kɔn nɔgbēnɔ.
- 23 À kà wè wàa do kpé basɔraagɔ asɔro.
- 24 À t́aa ò kɔn Ludao, ben wà kòrazi, kè Luda à sè bɔna anduna guu yānzi.
- 25 Metusela wè bakēndo awεεswεεplaadee guun à Lameki ì.
- 26 À gbera à kè wè wàa aagɔ kpé bakēndo awεεplaa à né pāndenɔ ì dɔ gɔgbēnɔ kɔn nɔgbēnɔ.
- 27 Kè à kà wè wàa siigɔ kpé basɔraagɔ akuri dosai, ben à gà.
- 28 Lameki kè wè bakēndo awεεplaa, ben à négɔgbē ì.
- 29 À tó kpàné Nuu à bè: Gbē beee bé eé wa làakari kpáewe zī gbāaa kè wée ke yānzi. Wée zī gbāaa pì kee Dii láarikena tɔtɛne yānzime.
- 30 Nuu ina gbera Lameki kè wè wàa aagɔ sɔrosai à né pāndenɔ ì dɔ gɔgbēnɔ kɔn nɔgbēnɔ.
- 31 Kè à kà wè wàa aagɔ kpé basɔraagɔ akuri awεεswεεplaa, ben à gà.
- 32 Kè Nuu kà wè wàa plaa kpé basɔro, à Semu kɔn Hamuo kɔn Yafetio ì.

6

Gbēnteenɔ yakana

- 1 Ke gbēnteenɔ nà parikūnaa aɔɔe daagula aɔɔe nénɔgbēnɔ ii,
- 2 ben Luda nénɔ è gbēntee nénɔgbē pìnɔɔ maa, ben aɔɔe n̄ sεε n̄ pɔyezia.
- 3 Ben Dii bè: Ma Ninii égɔ kú gbēnteenɔ guu gurɔ pínɡiro, zaake mèbaadeeme. À gurɔɔɔnɔ égɔ wè baswεedo.

⁴ Gbē gbàanɔ kú anduna guu gurɔ beea kɔn gurɔ beee gberaao dɔ, gurɔ kè Luda né pìnɔ gbēntee nénɔgbēnɔ dɔ nɔgbēnɔ ũ, ben aɔ nénɔ ínɔyo. Aɔ né pìnɔn gɔsagbāaa kè aɔ tó bò zaa káakunɔ ũ.

⁵ Dii è kè gbēnteenɔ yā zaa kena bíta anduna guu. Gurɔ pínɔgi yā zaa laasuun aɔégɔ lɛɛ ado,

⁶ ben à nòse yàka gbēntee kè à kè tɔɔtea yā musu. À laasuu pānde lè,

⁷ ben à bè: Mé gbēntee kè má kè tɔɔtea waa, gbēnteenɔ kɔn nòbɔnɔ kɔn pótáa'onkuseanɔ kɔn bāanɔ, zaake ma nòse yàka n kena yā musu.

⁸ Mòde Nuu Dii pɔnnaa è.

Nuu yā

⁹ Nuu boriinɔ yān yè. Nuu né gbē maaame. Kè à kuu, à mèn doo bé à taari vīro, à táa ò kɔn Ludao.

¹⁰ Nuu négɔgbēnɔ ì gɔɔn aagɔ, Semu kɔn Hamuo kɔn Yafetio.

¹¹ Ludaa è anduna gbēnɔ yàka n pínɔgi, taarikena anduna pà.

¹² Kè Luda anduna gwà, à è à yàka, zaake gbē sānda pínɔgi kè n zéa.

¹³ Ben Luda bè Nuune: Mé gbē sānda pínɔgi kaate, zaake aɔ yānzin taarikena dà andunalazi. Mé n kaate ledo kɔn andunaome.

¹⁴ N góro'ite kɛkɛ kɔn lí lɛɛtegeɔ n kpénenɔ ke à guu n kɔntaa kea à guu kɔn à kpeɛo.

¹⁵ Né góro pì ke lán kè bà. À gbàaa gāsásuu wàa do kpé basɔro, à yàasa gāsásuu baplaa akuri, à lezī sɔ gāsásuu baaakuri.

¹⁶ N góro pì musu pápa, gbasa n guforoo tótó à dagura gwe gāsásuu doodo zaa à musu kpa. N gbà da góro pì kpado n góro pì ke didikɔana leo aagɔ.

¹⁷ Mapi sɔ mé tó í da andunala le mà pɔ wèndidee kè aɔè wesa bonɔ kaate n pínɔgi. Pɔ kè aɔ kú anduna guunɔ é gaga pínɔgi.

¹⁸ Mòde ma bà égɔ kúnɔyo. Né gē góro pì guu kɔn n négɔgbēnɔ kɔn n naɔo kɔn n nénɔ naɔɔnɔ.

¹⁹ Né pɔ wèndide pínɔgi sé n gēnyo mèn plaplaa le aɔégɔ kú wèndio.

²⁰ Bā boriinɔ kɔn nòbɔ boriinɔ kɔn pótáa'onkusea boriinɔ pínɔgi aɔé mó n kiia mèn plaplaa le wàgɔ kuu.

²¹ N póblee kè wè ble pínɔgi séé n kakɔa a kūsāe ũ, apinɔ kɔn pɔ pìnɔ.

²² Ben Nuu kè le à yā kè Ludaa òne kè pínɔgi.

7

Í dana andunala

¹ Ben Dii bè Nuune: N gē góro guu kɔn n bɛdeenɔ, zaake mbe ma n e yānnadee ũ tɔrigbēnɔ té.

² N nòbɔ kè de sa'opɔ ũunɔ sé n gēnyo da kɔn à kyào mèn swɛɛplaplaa, n nòbɔ kè wè sa ooroonɔ sé mèn plaplaa da kɔn à kyào.

³ N bāanɔ sé n gēnyo dɔ da kɔn à kyào mèn swɛɛplaplaa le n boriinɔ gɔ kú anduna gu pínɔgia.

⁴ Zaake gurɔ swɛɛplaaa gbera mé tó lou ma tɔɔtea ai gurɔ baplaa fāantē kɔn gwāavīo, le mà pɔ wèndidee kè má kènɔ waa tɔɔtea pínɔgi.

⁵ Nuu yā kè Dii òne kè pínɔgi.

⁶ Gurɔ kè í dà andunala, Nuu kuu wè wàa aagɔme.

⁷ À gè góro'ite guu kɔn a nénɔ kɔn a naɔo kɔn a nénɔ naɔɔnɔ le aɔ bɔ í pì yān.

⁸ Ben nòbɔ kè de sa'opɔ ũunɔ kɔn nòbɔ kè wè saa ooroonɔ kɔn bāanɔ kɔn pótáa'onkuseanɔ

⁹ mò Nuu kiia góro guu mèn plaplaa da kɔn à kyào lán Ludaa òne nà.

¹⁰ Gurɔ swɛɛplaaa gbera í daa pì dà andunala.

11 Nuu wè wàa aagõdee guu à mɔ plaade gurɔ gẽro awɛɛplaadee zĩ, ben í kè kú tɔɔte gĩzĩnɔ pùtá píngi, ben ludambe fòonɔ fò.

12 Lou mà ai gurɔ baplaa fáantẽ kɔn gwãavĩo.

13 Zĩ beeean Nuu gè góro guu kɔn a néno Semu kɔn Hamuo kɔn Yafetio kɔn api naõo kɔn a néno naõonɔ gõon aagõ,

14 kɔn nòbɔsɛtɛnɔ píngi n boriia kɔn pókãdeenɔ píngi n boriia kɔn pótãa'onkuseanɔ píngi n boriia kɔn pɔ vīanano píngi n boriia, bãano kɔn pɔ dèbedeenɔ píngi.

15 Pɔ kè aõè wesaa bonɔ mò Nuu kiia góro guu bori kɔn boriio mèn plaplaa.

16 Pɔ wèndideenɔ bori píngi gè da kɔn à kyào lán Ludaa diene ná. Ben Dii gbà tàtãlɛ.

17 Lou mà ai gurɔ baplaa. Kè í e kaara, ben à góro pì sè tɔɔtɛla.

18 Í fèe à kàara maamaa à dà tɔɔtɛla, ben góro pì fù íla.

19 Í kàara à dà tɔɔtɛla láe à dà kpìi lezĩ kè kú anduna guunɔla míomio.

20 Í fèe à dà kpìi pìnɔla ai gãsãsuu gẽro.

21 Pɔ wèndidee kè aõè tãa o tɔɔteanɔ gãga píngi, bãano kɔn pókãdeenɔ kɔn nòbɔsɛtɛnɔ kɔn pótãa'onkuseanɔ kɔn gbẽnteenɔ n píngi.

22 Pɔ kè aõè wesaa boo kè aõ kú sīsĩaano gãga píngi.

23 Luda pɔ wèndidee kè aõ kú sīsĩaano kàate píngi. À gbẽnteenɔ kɔn nòbɔnɔ kɔn pótãa'onkuseanɔ kɔn bãano kàate anduna guu. Nuu bé à bò ado kɔn pɔ kè aõ kúo góro guunɔ.

24 Ben í gò da andunala ai gurɔ baswɛɛplaa akuri.

8

Í gona andunala

1 Nuu kɔn nòbɔsɛtɛnɔ kɔn pókãdee kè aõ kúo góro guunɔ píngi yã dɔ Ludan. Kè à ía gbàre tɔɔtɛa, ben í nã babanaa.

2 Í kè kú tɔɔte gĩzĩnɔ kɔn ludambe fòonɔ tàta, ben lou kè.

3 Í pì e babaa busebuse èe lagoo ai gurɔ baswɛɛplaa akuri.

4 À mɔ swɛɛplaade gurɔ gẽro awɛɛplaadee zĩ góro pì dì kpìi kè wè be Ararataa.

5 Í pì e lagoo ai mɔ kuridee guu. Mɔ kuridee pì gurɔ káaku zĩ kpìiinɔ mìsɔntɛnɔ bòbɔ.

6 Gurɔ baplaa gbera Nuu góro windo kè à bò yãa wè,

7 ben à bã kãnkãna gbàre. Èe vīaa èe gaa èe suu ai í bàba tɔɔtɛa.

8 À pɔtɛe gbàre dɔ le à e à dɔ tó í làgo tɔɔtɛa.

9 Kè pɔtɛe e zɔkii ero, ben a liara à sù Nuu kiia góro guu, zaake í da andunala píngime. Nuu ɔ bò à kù à gèo góro guu.

10 À kãmma bò ai gurɔ swɛɛplaa, ben à èara à pɔtɛe gbàre dɔ.

11 Pɔtɛe pì liara à sù à kiia uusie à kù lá kãso à kpá a lézĩ. Ben Nuu dɔ ke í làgo tɔɔtɛa.

12 À kãmma bò gurɔ swɛɛplaa dɔ, ben à èara à pɔtɛe pì gbàre, èe liara à sù à kiia dɔro.

13 Nuu wè wàa aagõ awɛɛdodee guu à mɔ káaku gurɔ káaku zĩ, í bàba tɔɔtɛa, ben à góro pì musu gò. Kè à guu gwà, à è í yãa tɔɔtɛa.

14 À mɔ plaade gurɔ baaasɔro awɛɛplaadee zĩ í bàba tɔɔtɛa.

15 Ben Luda yã ò Nuunɛ à bè:

16 N bɔ góro guu kɔn n naõo kɔn n négõgbẽnɔ kɔn n naõonɔ.

17 N pɔ wèndidee kè aõ kúnyonɔ bɔe píngi, bãano kɔn nòbɔnɔ kɔn pótãa'onkuseanɔ píngi, le aõ fáakõa tɔɔtɛa aõgõ né ii aõgõ kaara anduna guu.

18 Ben Nuu bò kɔn a néno kɔn a naõo kɔn a né pìnɔ naõonɔ.

¹⁹ Nòbòno píngi kòn pótáa'onkuseano píngi kòn bāano píngi kòn pò kè aṣè táa o tóotéano píngi b̀e góro guu bori kòn boriio.

²⁰ Ben Nuú Dii gbágbákii b̀o. À nòbò kòn bāa kè wè saa oono kù, ben à sa'opo kè wè ká tén à té kù òa.

²¹ Kè Dii à gūu mà, à kènne nna, ben à laasuu lè à b̀e: Mé eara mà láari zī tóotéa gbēntee yānzi d̀oro, zaake gbēntee laasuu èg̃ō zaa zaa à òwazikegur̃ome. Mé eara mà pò wèndideeno kaate lán má kè nà d̀oro.

²² Ai anduna gá àg̃ō kuuo pót̃na kòn pók̃kenao, ïa kòn guwāaao, buusie kòn kw̃eoo, fāantē kòn gwāaṽio, aṣ ke é yāaro.

9

Luda bà kuuna kòn Nuuo

¹ Ben Luda aubarika dà Nuun kòn à néño à bè́nne: Àg̃ō né ii àg̃ō kaara à anduna pa.

² Nòbòno kòn bāano kòn pótáa'onkuseano kòn kp̀ono èg̃ō a ṽia ṽi píngi. Ma ñ náare a ɔzī.

³ Pò kè aṣè táa oono píngi èg̃ō de a pòblee ũ. Ma ñ kp̀áawa píngi lán ma bleε kè è b̀e tóotéano kp̀áawa nà yā.

⁴ M̀ode àton nòbò kè wèe à k̀oto kp̀áro sóro, zaake à arun à wèndi ũ.

⁵ Mé a aru kè de a wèndi ũu g̃eε boare. Tó nòbò gb̃e d̀e ke tó gb̃e a gb̃e daaa d̀e, mé à aru g̃eε bonε. Mé g̃eε bo gb̃e kè à a gb̃e daaa d̀ea.

⁶ Tó gb̃e a gb̃e daaa d̀e, weé à de, zaake ma gbēntee kè ma taka ũme.

⁷ Àg̃ō né ii àg̃ō kaara, à da andunala àg̃ō k̃ō.

⁸ Luda bè Nuune kòn à néño d̀o:

⁹ Ma bà èg̃ō kúao kòn a boriino

¹⁰ kòn pò wèndidee kè aṣ kúao kè aṣ b̀o góro guuno píngi, bāano kòn pók̃adeeno kòn nòbòs̃eteno kòn pò kè aṣ kú tóotéano píngi.

¹¹ Ma bà èg̃ō kúao. Mé í da andunala mà pò wèndideeno kaate píngi d̀oro. Í é da andunala à à kaate d̀oro.

¹² Ben Luda eara à bè: Ma bà èg̃ō kúao kòn pò wèndidee kè aṣ kúao ai gur̃o píngime. À s̀edan ỳe.

¹³ Mé ludambef̃eεdaa b̀o loua ma bà kuuna kòn andunao s̀eda ũ.

¹⁴ Tó má tò lou s̃isi ludambef̃eεdaa b̀ò,

¹⁵ lán ma bà kúao nà kòn pò wèndide bori píngio, à yā é d̀omagume. Mé tó í da andunala à pò wèndidee kaate píngi d̀oro.

¹⁶ Tó ma ludambef̃eεdaa è loua, ma bà kuuna kòn pò wèndide bori píngio ai gur̃o píngi yā é d̀omagume.

¹⁷ Ben Luda bè Nuune: Ma bà kuuna kòn pò wèndidee kè aṣ kú anduna guu píngio s̀edan gwe.

Nuu néño

¹⁸ Nuú né kè aṣ b̀e góro guuno t̃on ỳe: Semu, Hamu, Yafeti. Hamun Kanaa de ũ.

¹⁹ Nuú néñon gwe g̃ōon aag̃ō. Aṣ boriino bé wà dàgula anduna guu píngi.

²⁰ Nuú né búbarime, ben à geepi líkpe bà.

²¹ Kè à geepiw̃eε mi à k̃a, ben à daena b̃ūu a kp̃én.

²² Kè Kanaa de Hamu a de b̃ūukεε è, à b̀ò à g̃àa à ò Semune kòn Yafetio.

²³ Ben Semu kòn Yafetio utadaa s̀e aṣ kà ñ g̃añ ñ plaa aṣ táa ò kòn kp̃eεo. Ñ ae d̀ona gu p̃andea le aṣton ñ de b̃ūukεε ero yānzi, aṣ g̃àa wà kù ñ de b̃ūukεεla.

²⁴ Kè w̃eε kè Nuua à f̃eε, à mà lán a né z̃aa k̀eare nà,

²⁵ ben à bè:

Kanaa èg̃ō láari pò ũme,
àmbe èg̃ō a gb̃e no z̀ò z̃aa ũ.

26 Ben à bè:

Aubarikadeen Dii, Semu Luda ũ,
Kanaanɔ éǵɔ de Semunɔ zòno ũ.

27 Luda kaarana ke Yafetinε,
Yafetinɔ n̄ baka e Semunɔ aubarika guu,
Kanaanɔ éǵɔ de Yafetinɔ zòno ũ.

28 Í dana andunalaa gbera Nuu kè wè wàa do kpé baswεεplaa akuri.

29 À kè wè wàa siigɔ kpé baswεεplaa akuri, ben à gà.

10

Nuu boriinɔ

1 Nuu néǵɔgbēno Semu kōn Hamuo kōn Yafetio kōn n̄ néǵɔgbē kè aǵ ì í dana andunalaa gberaanɔ yān yè.

2 Yafeti néǵɔgbēno tón yè: Goma, Magɔgu, Midia, Girisi, Tubala, Meseki kōn Tirasao.

3 Goma néǵɔgbēno tón yè: Asakenaza, Rifa, Tɔgama.

4 Girisi néǵɔgbēno tón yè: Elisa, Tasisi, Sipiru, Rodanimu.

5 Borii pìnɔ bé wà dàgula ísia gεεzi, aǵ kǵ kpàatete bùsu kōn bùsuo bori kōn boriio danedanε, baade kōn a boriyāo.

6 Hamu néǵɔgbēno tón yè: Etiopia, Iyipiti, Libia kōn Kanaao.

7 Etiopia néǵɔgbēno tón yè: Seba, Avila, Sabata, Raama kōn Sabatekao. Raama néǵɔgbēno Seba kōn Dedāo ũ.

8 Nimlɔdu né Etiopia boriime do. Àmbe anduna gbāabitade tóde káaku ũ.

9 Tofe sàme Dii aεzī. À yā bé à tò wè be: Lán Nimlɔdu de tofe sà ũ Dii aεzī nà.

10 Babilonia bùsu kè à kí blèa káaku wétedaan Babeli kōn Erekio kōn Akadao kōn Kalanεo ũ.

11 Bɔna gwe à gàa Asiria bùsun, ben à Nineva kàe kōn Reobo'io kōn Kalao

12 kōn Resē kè kú Nineva dagura kōn Kalao. Ninevan wéteda isi ũ.

13 Iyipiti boriinɔn yè: Ludunɔ, Anamunɔ, Leabanɔ, Nafatunɔ,

14 Patarusinɔ, Kasalunɔ kōn Keretinɔ kè Filisitininɔ bò n̄ guunɔo.

15 Kanaa daudu Sidɔ boriinɔn yè: Itinɔ,

16 Yebusinɔ, Amɔrinɔ, Gigasinɔ,

17 Ivinɔ, Akinɔ, Sininɔ,

18 Avadanɔ, Zemarino kōn Amatanɔo. Kanaa pìnɔ dàgula zāame.

19 Aǵ bùsu lézekiin yè. Bɔna zaa Sidɔ gana Gera kè kú Gaza sae ai Sɔdɔmu kōn Gɔmɔrao kōn Adamao kōn Zeboimu kè kú Lasa saeo.

20 Hamu néǵɔgbēno gwe bori kōn boriio bùsu kōn bùsuo danedanε, baade kōn a boriyāo.

21 Yafeti dāaro Semu borii kè do. Àmbe Eberunɔ dezi káaku ũ.

22 Semu néǵɔgbēno tón yè: Elamu, Asiria, Apasada, Ludu kōn Aramuo.

23 Aramu néǵɔgbēno tón yè: Uzu, Hulu, Geta kōn Mesekio.

24 Apasada bé à Sela ì, ben Sela Eberu ì.

25 Eberu néǵɔgbēno ì gɔon plaa. À doo tón Pelegi, zaake à gurɔon wà kèkǵa anduna guu.

À dāaro tón Yɔkɔtā.

26 Yɔkɔtā néǵɔgbēno tón yè: Alamɔdada, Selefi, Azamave, Yera,

27 Adoramu, Uzala, Dikala,

28 Obala, Abimaeli, Seba,

29 Ofi, Avila kōn Yobabuo. Yɔkɔtā néǵɔgbēno gwe píngi.

30 Bɔna Mesa gana Sefa kōn kpíii kè kú ɔfántēbɔε kpaano, àmbe n̄ bùsu ũ.

31 Semu néǵɔgbēno gwe píngi bori kōn boriio bùsu kōn bùsuo danedanε, baade kōn a boriyāo.

³² Nuu nэг᠔gbēn᠎o boriin᠎on gwe danedanε b᠎usu k᠎n b᠎usuo. A᠎ kiian anduna bori píngi b᠎n a᠎ dàgula í dana andunalaa gbera.

11

Babeli kpédidik᠎ana

¹ Anduna píngi guu boriyā mèn doomε, yā d᠎nk᠎n wè o.

² Lán gbēn᠎o e s᠎ki kpákpaα ɔfántēb᠎oε kpa nà, kè a᠎ kà Babilonia b᠎usu gusararaan, ben a᠎ vèε gwe.

³ A᠎ bèk᠎nε: Wà gá wà kúnku b᠎o wà kpáta maamaa. Kúnkun n̄ gbè ũ, k᠎ntaan n̄ siminti ũ.

⁴ Ben a᠎ bè: Wà wétēdaa káε wà kpédidik᠎ana bo à mìs᠎ntē z᠎ ludambεεα. Wà wa zīnda t᠎o b᠎o lε wàtong᠎o fáak᠎ana doodo anduna guuro yānzi.

⁵ Ben Dii pita à wétēdaa pì gwà k᠎n kpé lezī kè gbēnteen᠎o b᠎o.

⁶ Ben à bè: A᠎ píngi n̄ borii d᠎nk᠎mε, yā d᠎nk᠎n a᠎è o, ben yā kè a᠎oε b᠎᠎on yè᠎? Yā kè a᠎ à laasuu lè tia sa a᠎é kemε, p᠎ke é kpárine à kena guu d᠎ro.

⁷ Wà pita wà gá gwe wà n̄ yā yák᠎tēnε lε a᠎ton k᠎o yā ma d᠎ro.

⁸ Ben Dii n̄ fáak᠎a gwe doodo anduna guu píngi, ben a᠎ n̄ wétēda kaena tò.

⁹ Beee yānzin wà t᠎o kpà wéte pìne Babeli, zaake gwen Dii tò anduna bori píngi yā b᠎n. Zaa gwemε à n̄ fáak᠎a anduna guu píngi.

Semu k᠎n Terao boriin᠎o

¹⁰ Semu boriin᠎o yān yè. Semu wè bas᠎rodee guun à Apasada à ídana andunalaa gbera wè plaa.

¹¹ À gbera à kè wè wàa plaa kpé bas᠎ro a né pānden᠎o à d᠎o g᠎gbēn᠎o k᠎n n᠎gbēn᠎o.

¹² Apasada wè baaakuri as᠎rodee guun à Sela ì.

¹³ À gbera à kè wè wàa plaa k᠎n aag᠎᠎o a né pānden᠎o à d᠎o g᠎gbēn᠎o k᠎n n᠎gbēn᠎o.

¹⁴ Sela wè baaakuridee guun à Eberu ì.

¹⁵ À gbera à kè wè wàa plaa k᠎n aag᠎᠎o a né pānden᠎o à d᠎o g᠎gbēn᠎o k᠎n n᠎gbēn᠎o.

¹⁶ Eberu wè baaakuri awεεsiig᠎dee guun à Pεlεgi ì.

¹⁷ À gbera à kè wè wàa plaa k᠎n baaakurio a né pānden᠎o à d᠎o g᠎gbēn᠎o k᠎n n᠎gbēn᠎o.

¹⁸ Pεlεgi wè baaakuridee guun à Rεu ì.

¹⁹ À gbera à kè wè wàa do akuri dosai a né pānden᠎o à d᠎o g᠎gbēn᠎o k᠎n n᠎gbēn᠎o.

²⁰ Rεu wè baaakuri awεεplaadee guun à Serugu ì.

²¹ À gbera à kè wè wàa do awεεswεεplaa a né pānden᠎o à d᠎o g᠎gbēn᠎o k᠎n n᠎gbēn᠎o.

²² Serugu wè baaakuridee guun à Nao ì.

²³ À gbera à kè wè wàa do a né pānden᠎o à d᠎o g᠎gbēn᠎o k᠎n n᠎gbēn᠎o.

²⁴ Nao wè baaakuri dosaidee guun à Tera ì.

²⁵ À gbera à kè wè baswεεdo dosai a né pānden᠎o à d᠎o g᠎gbēn᠎o k᠎n n᠎gbēn᠎o.

²⁶ Tera kè wè baaag᠎ akuri, ben à Abramuu k᠎n Nao k᠎n Aranao ì.

²⁷ Tera boriin᠎o yān yè. Tera Abramuu k᠎n Nao k᠎n Aranao ì, ben Arana Lutuu ì.

²⁸ Arana gá a de Tera wáa zaa Urumε Kaladia b᠎usun, guu kè wà à ìn.

²⁹ Abramuu k᠎n Nao n᠎᠎ sè. Abramuu na᠎ t᠎n Sarai, Nao na᠎ s᠎ t᠎n Milika, Arana né. Arana pì bé à Isika à d᠎o.

³⁰ Sarai s᠎ pāamε, èe né iro.

³¹ Ben Tera a né Abramuu k᠎n a dio Lutuu k᠎n Abramuu na᠎ Saraio sè b᠎na Uru, Kaladia b᠎usun, a᠎oε gaa Kanaa b᠎usun. Kè a᠎ kà Arana, a᠎ vèε gwe.

³² Tera wè wàa do as᠎rodee guun à gá zaa Arana.

12

Dii ona Abramune à bɔ a bɔsun

- ¹ Dii bè Abramune: Ñ bɔ n bɔsun n danɛnɔ té n de be, ñ tá bɔsu kè mé ɔɔannɛn.
- ² Mé tó n borii kɛ pari,
mé aubarika dangu mà n tó bɔ,
n kiian weégae aubarika en.
- ³ Mé aubarika da gbɛ kè aɔ́é sa maaa onnɛnɔn,
mé gbɛ kè aɔ́é sa zaaa onnɛnɔ ká.
Anduna bori píngi é aubarika e n gāzī.
- ⁴ Ben Abramumu dà zén lán Dii ònɛ nà. Lutu gàao. À wè basiigɔ ɔɔrosaidee guun à bò Arana
- ⁵ kɔn a naɔ Saraio kɔn a v̄i né Lutuo kɔn ní auziki kè aɔ́ v̄iɔnɔ kɔn gbɛ kè aɔ́ sè gweenɔ.
Len aɔ́ bò Arana le aɔ́ dà Kanaa zén. Kè aɔ́ kà gwe,
- ⁶ ben aɔ́ bòe bɔsu pìn ai aɔ́ kà Mɔre gbíí lí kiia Sɛkɛmu. Kanaanɔ kú bɔsu pìn guro beea.
- ⁷ Ben Dii bò à mò Abramuzi à bè: Mé bɔsu kèkii kpá n boriinɔamɛ. Ben à Dii gbāgbākii bò gwe.
- ⁸ Kè à f̄ɛɛ gwe, à mì pè kp̄iii kè kú Beteli ɔf̄ant̄ɛbɔɛ kpaanɔa, ben à bùra kàe gwe, Beteli kú ɔf̄ant̄ɛḡɛkpɛn kpa, Ai kú ɔf̄ant̄ɛbɔɛ kpa. À Dii gbāgbākii bò gwe dɔ, ben à à sìsi.
- ⁹ Ben à dà zén dɔ à mì pè Nɛgɛvia.
- ¹⁰ Kè dekaa kà bɔsu pìn, ben Abramumu gàa guro plaaa kɛ Iyipiti, zaake dekaa pì gè ɔla.
- ¹¹ Kè à kà k̄ii kɔn Iyipitio, à bè a naɔnɛ: Má dɔ nɔ maan n ũ.
- ¹² Tó Iyipitino n e, aɔ́é be ma naɔn n ũ, aɔ́é ma de aɔ́é n tó.
- ¹³ Ñ beñɛ ma dāremɛ n ũ le wà ma sí ɔplaplaa n yānzi. Lán né ma mì sí nà n gwe.
- ¹⁴ Kè aɔ́ kà Iyipiti, Iyipitino è nɔgbɛ pì maaa gè.
- ¹⁵ Kè Iyipiti kí Fili'auna ìbanɔ à è, aɔ́ à maaa gògɔnɛ, ben wà à sè wà gèò Fili'aunanɛ a be.
- ¹⁶ Ben à Abramumu gwà maamaa à yānzi, à sāano kpàa kɔn zùnɔ kɔn zaakinɔ kɔn gōgbɛ zīkerino kɔn nɔgbɛ zīkerino kɔn lakuminɔ.
- ¹⁷ Ben Dii gyā pāsino kà Fili'aunan kɔn a bɛdeenɔ Abramumu naɔ pì yānzi.
- ¹⁸ Ben Fili'auna Abramumu sìsi à bènɛ: Bó yā ní kè mɛ gwee? Bó yānzi néé omɛ kè n naɔnloo?
- ¹⁹ À kè dia n bè n dāremɛ, ben ma à sè nɔɔ ũu? N naɔn yè! Ñ n pò sé ñ táo.
- ²⁰ Fili'auna yā ò a gbēnɔnɛ Abramumu yā musu, ben aɔ́ gàa wà zè nɛ kɔn a naɔo kɔn a auzikinɔ píngi.

13

Abramu kēkšana kōn Lutuo

- ¹ Ben Abramumu bò Iyipiti à sù Nɛgɛvi kɔn a naɔo kɔn a auzikinɔ píngi kɔn Lutuo.
- ² Abramumu né auzikideemɛ, à pókādeenɔ v̄i pari kɔn kondogio kɔn vuraɔ.
- ³ Bona Nɛgɛvi à sōki kpākpa ai à gàa à kào Beteli, guu kè à bùra kàen káaku Beteli dagura kɔn Aio,
- ⁴ guu kè à sa'okii bòn yā. Ben à Dii sìsi gwe.
- ⁵ Lutu ègɔ té kɔn Abramumu lɛdo. À sāano kɔn zùnɔ kɔn bisakutaano v̄i se.
- ⁶ Aɔ́ pókādeenɔ pari, guu pì sè e móm̄ma ní píngiro. Beee yānzin aɔ́é f̄ɛ wàgɔ kú gu dōnkōa lɛdo dɔro.
- ⁷ Ben lɛokpakōa gè Abramumu pódārinɔ kɔn Lutu pódārinɔ dagura. Zī beea s̄o Kanaanɔ kɔn Pɛrizino kú bɔsu pìn.
- ⁸ Ben Abramumu bè Lutune: À maa lɛokpakōa gō kú wa daguraro, ke ma pódārinɔ kɔn n pódārinɔ dagura, zaake danɛnɔn wa ũ.

⁹ Ìn b̀usu gwa da n ae p̀ingi. Wà k̀ek̀sa. Tó n gaa ɔzezi, mé gá ɔplazi. Tó n gaa ɔplazime s̀, mé gá ɔzezi.

¹⁰ Ke Lutu guu gwà, à è Yoda guzure p̀ingi m̀d̀o v̀i maamaa. Ai Dii g̀o gá S̀d̀omu k̀n G̀m̀rao kaate, guzure pi de lán Dii swadako bà, lán Iyipiti b̀usu bà, ai à g̀a pé Zoaa.

¹¹ Ben Lutu Yoda guzure s̀e p̀ingi. Ā k̀ek̀sa, ben Lutu dà zén à tà ɔfánt̀eb̀e kpa.

¹² Abram̄u g̀o Kanaa b̀usun, Lutu s̀o kú Yoda guzure wét̄en ɔ dagura. À b̀ura k̀a S̀d̀omu sae.

¹³ S̀d̀omudeen ɔ s̀o zaa, durunkeri s̀an n̄ ũ Dii aezi.

¹⁴ Lutu tana gbera Dii bè Abram̄un: Guu k̀e n̄ zén n̄ wéé sé n̄ gu'igb̀aro k̀n s̀om̄eteo k̀n ɔfánt̀eb̀e k̀n ɔfánt̀eg̀kpen-o gwa.

¹⁵ T̀o k̀e n̄ è p̀ingi, má kp̀amma, eég̀o de mpi k̀n n boriin ɔ p̀o ũ ai gur ɔ p̀ingi.

¹⁶ Mé tó n boriin ɔ ke pari lán b̀usu'aat̄e bà. Tó gb̀eke é f̄ à b̀usu'aat̄e naro, ènd̄e eé f̄ à n boriin ɔ naro.

¹⁷ Ìn f̄e n̄ liga b̀usu p̀izi n̄ à gb̀aa k̀n à ỳasao gwa, zaake má kp̀ammame.

¹⁸ Abram̄u f̄e à g̀a à v̄e Mamare gb̀i lí k̀e kú Ebl̄nun ɔ sae, ben à Dii gb̀agb̀akii b̀o gwe.

14

Lutu misina

¹ Z̄ikea Babil̄onia b̀usu kí Amarafeli k̀n Elasa b̀usu kí Ariokio k̀n Elamu b̀usu kí Ked̄laomao k̀n Goyimu b̀usu kí Tidalao

² e z̄i kaa k̀n S̀d̀omu kí Berao k̀n G̀m̀ra kí Bisao k̀n Adama kí Sinabuo k̀n Zeboimu kí Sem̄bao k̀n Bela k̀e wè be tia Zoa kínao.

³ Kí g̀on s̀oro pin ɔ k̄ k̀k̀sa n̄ p̀ingi Sidimu guzuren. Àmbe s̀e be wisidee ũ tia.

⁴ W̄e kuri aw̄eplaaa dagura āèg̀o tángba kpaa Ked̄laomaa. À w̄e kuri aw̄e'aaḡo de guun ā g̀i b̀onezi.

⁵ À w̄e ḡero dosaidee guun Ked̄laoma k̀n kína k̀e āo kúon ɔ m̀ wà z̄i bl̄e Refaimun ɔ zaa Asetero Kanaimu, ā z̄i bl̄e Zuzin ɔ zaa Hamu, ā z̄i bl̄e Emin ɔ zaa Save Kiriataimu,

⁶ ā z̄i bl̄e Orin ɔ n̄ kp̄iii k̀e wè be Seia ai à g̀a pé Eli Parana gb̀aaa.

⁷ Ben ā liara wà s̀u Emisipa. Àmbe wè be tia Kadesi. Ā z̄i bl̄e Amaleki b̀usua p̀ingi k̀n Am̄ri borii k̀e āo kú Azaz̄taman ɔ d̀.

⁸ Ben S̀d̀omu kína k̀n G̀m̀ra kínao k̀n Adama kínao k̀n Zeboimu kínao k̀n Bela k̀e wè be tia Zoa kínao f̄e wà g̀a wà z̄i kán̄yo Sidimu guzuren.

⁹ Āo e z̄i kaa k̀n Elamu b̀usu kínao k̀n Goyimu b̀usu kínao k̀n Babil̄onia b̀usu kínao k̀n Elasa b̀usu kínao. Kí g̀on siiḡo pin ɔ e z̄i kaa k̀n kí g̀on s̀oron ɔ.

¹⁰ Sidimu guzure k̀ntaa w̄e v̄i pari. K̀e S̀d̀omu kína k̀n G̀m̀ra kínao e bà l̄e, ben ā s̀i à guu, ben n̄ gb̀e kpaaan ɔ bà l̄e wà g̀a gus̄ideen.

¹¹ Z̄iblerin ɔ S̀d̀omu k̀n G̀m̀rao auzikin ɔ k̀n n̄ p̀obleen ɔ s̀e p̀ingi ā t̄o.

¹² Gur ɔ m̀a Abram̄u v̄i né Lutu kú S̀d̀omu, ben ā à k̀u wà t̄o k̀n à auzikin ɔ.

¹³ Ben gb̀e k̀e b̀o n̄ ɔz̄i g̀a à ò Eberu bori Abram̄un zaa Mamare gb̀i lín ɔ sae. Mamare k̀n a d̄aron ɔ Esek̄lu k̀n An̄e né Am̄ri boriin ɔm̄e, āo de k̄ gb̀e ũ k̀n Abram̄uo.

¹⁴ K̀e Abram̄u mà wà a dan̄e k̀u wà t̄o, ben à a be z̄ikarin ɔ s̀e g̀on wà do kp̀e basw̄edo plaasai à p̄e kína pin ɔzi, ben à n̄ lé Dani.

¹⁵ Ben à a gb̀en ɔ kp̀aat̄e, ben ā s̀i n̄ té gw̄av̄i. Ā z̄i bl̄emma ā p̄emma ai Oba, Damasiku gu'igb̀aroo kpa.

¹⁶ À liara à s̀u k̀n auziki pin ɔ p̀ingi k̀n a v̄i né Lutuo k̀n à auzikin ɔ. À s̀u k̀n n̄gb̄en ɔ k̀n gb̀e p̄anden ɔ d̀.

¹⁷ K̀e Abram̄u z̄i bl̄e Ked̄laomaa k̀n kína k̀e āo kúon ɔ è suu, ben S̀d̀omu kí b̀o à dààl̄e Save Guzure k̀e wè be tia Kí Guzuren.

18 Ben Salemu kí Melekizedeeki mò kǝn buredio kǝn geepiwēeo. Àpi né Luda Musude gbàgbārimε.

19 Ben à sa maaa ò Abramunε à bè:
Luda Musude musu kǝn tǝtεo Kèri
aubarika da Abramun.

20 Aubarikadeen Luda Musude
kè à n ibεεnǝ nǝnne n ɔzī ũ.

Ben Abramun auziki kè èe suunǝ píngi kuridee kpàa.

21 Sǝdǝmu kína bè Abramunε: Ñ ma gbēnǝ kpáma ñgǝ auziki kǝna n pǝ ũ.

22 Ben Abramun bène: Má sì kǝn Dii Luda Musude musu kǝn tǝtεo Kèrio,

23 mé n pǝke séro, baa kyateyība, le ñton be n ma ke auzikidee ũro yānzi.

24 Mé pǝke séro, sé pǝblee kè ma gbēnǝ blè baasiro. Mǝde Anε kǝn Esekǝluo kǝn Mamare
kè aǝ gǝamaonǝ, ñ tǝ aǝ ñ baka sé.

15

Luda bà kuuna kǝn Abramun

1 Beee gbera Dii yā ò Abramunε wéegupu'ena guu à bè:

Abramun! Ñton vīa kero.
Mámbe n sengbango ũ,
n asaia égǝ bíta maamaa.

2 Ben Abramun bè: Dii Luda, bǝn né ma gbaa? Má né vīro. Damasiku gbē Elieza bé égǝ de
ma be túbibleri ũ.

3 Kè néε ma gba néro, ma be zíkεri pǝ bé égǝ de ma túbibleri ũ.

4 Ben Dii bène: Àmbe eégǝ de n túbibleri ũro. Né kè eé bǝ n plèn bé eégǝ de n túbibleri ũ.

5 Ben à bǝo bàazi à bè: Ñ musu gwa ñ sǝsǝnεnǝ naro, tǝ né fǝ. Lemε n boriinǝ égǝ de le.

6 À Dii náanε kè, ben Dii tǝ yā bǝo nna a náanε kè à kè yānzi.

7 À bène dǝ: Diin ma ũ, mámbe ma n bǝ Uru, Kaladia bǝsun, le mà bǝsu kèkii kpámma
yānzi.

8 Ben Abramun bè: Dii Luda, dian mégǝ dǝ kè eégǝ de ma pǝ ũu?

9 À wèàla à bè: Ñ zǝnunun wè aagǝǝ sé kǝn blè wè aagǝǝ kǝn sǝkaro wè aagǝǝ kǝn
pǝtǝtǝngoo kǝn lukulukuo.

10 Ben à pǝ pǝnǝ sè à mǝo píngi à pǝrapara à gǝgokǝa, ben à kàε à ñ aε dǝdǝkǝa, mǝde èe
bǝanǝ parapararo.

11 Kè yeberεkunǝ mò wà zǝzǝ nǝbǝ pǝnǝa, ben Abramun pèńma.

12 Kè ɔfǝntǝ e gǝε kpén, i bíta Abramun kǝ, ben gusia bíta vīadee dààla.

13 Ben Dii bène: Ñgǝ dǝ kè n boriinǝ égǝ nibǝ blee bǝsu kè de ñ pǝ ũroo guu, aǝégǝ zǝ blee
gwe, weégǝ wéε tǝamǝma ai wè wàa plaa.

14 Mǝde mé ña ke borii kè aǝε zǝ bleeńnenǝa, n boriinǝ é bǝε kǝn auziki bítao.

15 Mmǝn sǝ, négǝ aafiamε ai ñ gá zi kǝo gbasa ñ ká n dezinǝla wà n vīi.

16 N nasionǝ bé weé liara wà su kè, zaake Amǝrinǝ durun e papa kǝro.

17 Kè ɔfǝntǝ gè kpén, guu sì, ben Abramun è kǝi kè èe tésukpε bǝǝ kǝn sǝtεo e gǝε nǝbǝ kè à
pǝrapara pǝnǝ dagura.

18 Zī beeean Dii bè a bà égǝ kú kǝn Abramun à bè: Mé bǝsu kèkii kpá n boriinǝa zaa
Igipiti gulεzεki swaa ai swadaa kè wè be Yuflati,

19 bǝsu kè Keninǝ kún kǝn Kenizinǝ kǝn Kadamǝnunǝ

20 kǝn Itinǝ kǝn Pεrizinǝ kǝn Rεfaimunǝ

21 kǝn Amǝrinǝ kǝn Kanaanǝ kǝn Gigasinǝ kǝn Yebusinǝo.

16

Agyara kɔn a né Sumailao

- ¹ Abram u na Sarai e ne iro. A nɔgbɛ zikeri vi Igipiti gbɛ u kɛ wɛ benɛ Agyara.
- ² Ben Sarai bɛ Abramunɛ: Lán Dii ma ke paaa u na, n dae kɔn ma zikerio. Má si kɛ mé nɛnɔ e à gāzī. Ben Abram u Sarai yā mà.
- ³ Abram u wɛ kuri kena Kanaa busun gberan Sarai a zò Agyara kpàa nɔɔ ũ.
- ⁴ Abram u dàeo, ben à nò si. Kɛ à è á nòsina, à dɔkè a diio.
- ⁵ Ben Sarai bɛ Abramunɛ: Taari kɛ wà kɛmɛe gò n yā ũmɛ. Ma a zò kpamma. Kɛ à è á nòsina, ben ègò dɔkɛmao. Mpi kɔn mapio, Dii bé eé yā gɔgɔwe.
- ⁶ Ben Abram u wèàla à bè: N zò kuu n pò ũmɛ. N kɛnɛ lán n yezi na. Kɛ Sarai ãa dàa, ben à bàa lènɛ.
- ⁷ Dii Malaika à è íbɔkiizi gbáan, bia pì kú Suru zé saemɛ.
- ⁸ Ben à à là à bè: Sarai zikeri Agyara, n bɔ máme? Néɛ gaa máme? Ben à wèàla à bè: Méɛ bàa lɛɛ ma dii Sarainɛmɛ.
- ⁹ Ben Dii Malaika bènɛ: N ɛara n tá n dii pì kiia ñgò mì siɛnɛ.
- ¹⁰ Mé n borii kaara aɔgɔ pari, wéé fɔ wà n lé dɔro.
- ¹¹ N nòsina, né né i gɔgbɛ ũ, né tó kpánɛ Sumaila, zaake Dii n yā mà n wétamma guu.
- ¹² Eégò de lán zaakisɛte bà, eé íbete kpá kɔn gbɛ píngio, gbɛ píngi é íbete kpáo se. Eégò kú kò yán kɔn a gbɛnɔro.
- ¹³ Ben Agyara bè: Ma wéɛ si Luda kɛ è ma ele. Ben à tó kpà Dii kɛ yā ònɛnɛ Ludakɛema'ee.
- ¹⁴ À yā bé à tò wà tó kpà lògɔ pìnɛ Ludabɛɛkɛema'ee lògɔ. À kú Kadesi kɔn Beredio daguramɛ.
- ¹⁵ Agyara négɔgbɛ ì kɔn Abramuo, ben Abram u tó kpánɛ Sumaila.
- ¹⁶ Gurɔɔ kɛ Agyara Sumaila ì, Abram u wɛ basiigò awɛɛswɛedomɛ.

17

Bàngukɛna yá

- ¹ Kɛ Abram u kà wɛ basɔro dosai, Dii bò à mòzi à bè: Luda Gbãabitaden ma ũ. N taa omao ñgò kuu taari sai.
- ² Ma bà kuunanyo égò gaa, mé n borii kaarannɛ maamaa.
- ³ Abram u dàe a puua Luda aɛ, ben Luda bènɛ:
- ⁴ Lán ma bà kúnyo na, né gò bori pariinɔ dezi ũ.
- ⁵ Weégae bennɛ Abram u dɔro, sé Ibrañ, zaake mé n ke bori pariinɔ dezi ũ.
- ⁶ Mé tó n bori ke pari, boriinɔ kɔn kínanɔ é bɔ n kiia.
- ⁷ Ma bà égò kúnyo kɔn n boriinɔ ai gurɔ píngi. Mégò de n Luda ũ kɔn n boriinɔ n gbera.
- ⁸ Mé Kanaa busu kɛ n kú à guu nibɔ ũ kpamma píngi kɔn n boriinɔ n gbera, le aɔgɔ vi gurɔ píngi, mégò de n Luda ũ.
- ⁹ Luda ɛara à bè Ibrañɛ: Mpi kɔn n boriinɔ, àgò ma bà kuunaa yā kúna ai a boriia.
- ¹⁰ Ma bà kuunaa yā kɛ égò kúnan yè, mpi kɔn n boriinɔ. Séde a gɔgbɛ píngi bangu ke.
- ¹¹ À bangu ke ma bà kuunaa sèda ũ.
- ¹² Séde n bori négɔgbɛnɔ bangu ke n gurɔ sɔraagòdee zī ai n boriia, né kɛ wà n í n bɛnɔ kɔn zò kɛ wà n lú bori pãndenɔanɔ n píngi.

13 Wà à ì n ben yoo kesõ wà lù zò ùn yoo, sé à bǎngu kε. Beee égõ de ma bà kuunaaο guro pínɡi sèeda ũ a mèa.

14 Weé gefõdee bõ a gbẽno té, zaake gbẽ kè èe bǎngu kero yá kè má dìeare kúnaro.

15 Ben Luda èara à bè Ibraĩne: Nton be n naõne Sarai dõro, ñgae benε Sara sa.

16 Mé aubarika dan mà tó à né i gõgbẽ ũ, eé gõ boriino dazi ũ, bùsu kınano é bõ à kiia.

17 Ben Ibraĩ dǎe a puua Luda aε à yáa dò à bè a nõse guu: Gbẽ kè kà wè basõroo é né íó? Lán Sara kà wè basiigõ akuri nà, eé né íó?

18 Ben à èara à bè Ludane: N sùu kε n Sumaila gwa.

19 Luda bè: Yǎpura n naõ Sara é né i gõgbẽ ũ, né tó kpáne Isaaku. Ma bà égõ kúo kõn à boriino ai guro pínɡi.

20 Sumaila yá musu, ma n yá mà. Mé aubarika dan, eé né i à kaara maamaa. Eé né gõgbẽno i gõon kuri awεεplaa, aõé gõ kınano ũ, à borii é kε pari.

21 Baa kõn beeeo ma bà kuunanyo é gõ Isaakuame. Zii mɔndaa'i Sara é à i.

22 Kè Luda yá ò Ibraĩne à yáa, ben à à tò à tà musu.

23 Ben Ibraĩ a né Sumaila sè kõn a be gõgbẽ kè wà n í a beeno kõn zò kè wà n lúnõ n pínɡi, ben à bǎngu kèĩne zĩ beeeo gõ lán Ludaa òne nà.

24 Ibraĩ kà wè basõro dosai, gbasa à bǎngu kè,

25 à né Sumaila sõ wè kuri awεε'aagõ.

26 Guro dõnkõ pì zĩ Ibraĩ bǎngu kè kõn a né Sumailao

27 kõn a be gõgbẽ kè wà n í a beeno kõn zò kè wà n lú bori pǎndeanõ n pínɡi. Aõ bǎngu kè guro dõnkõ zĩme.

18

Nibõno mɔna Ibraĩ kiia

1 Dii bõ à mò Ibraĩzi Mamare gbíi línõ saε. Ibraĩ vèena a bisakuta kpεεle fǎantē.

2 Kè à wée sè musu, à gõon aagõ è zena. Kè à n é le, ben à fεε kpεεlea kõn bào à gàa à dàĩle à dàĩne a puua

3 à bè: Dii, tó ma n ponnaa è, nton gē mamõma n zòblerilaro.

4 Mé móare ío à gbá pípi à kámma bo lí gbáru kè.

5 Lán a bõε ma beε kpa nà, mé móare pòbleeo féte le à gbáaa e, gbasa à da zén. Ben aõ bè: Tò, n kε lán n ò nà.

6 Ben à gàa Sara kiia kutaan à bè: N flawa kõ zaka lé aagõ n buredi kε kpakpaa.

7 Ben à bàa lè à gè a zùno té à zùne bõro maaa kù à kpà a zĩkeria, ben zĩkeri pì gàa à kèke kpakpaa.

8 Ben Ibraĩ zwifǎani kõn zwi'ipuo kõn zù kè wà kèke pìo sè à gàa à dìĩne. Guro kè aõεe pò blee, àpi ze n saε lí gbáru gwe.

9 Ben aõ à là wà bè: N naõ Sara kú máme? À bè: À kú kutaan gwe.

10 Ben Dii bè: Mé εara mà mó n kiia zii mɔndaa'i, n naõ Sara é né i gõgbẽ ũ. Sara kú à kpεε kuta kpεεle èe maa.

11 Ibraĩ kõn Sarao zi kù, Sara è nɔgbẽno pò kε dõro. Ben Sara yáa dò à bè a swè guu:

12 Ma zi kù, ben ma dii zi kù dõ. Mé ponna yá pì dõ dõ?

13 Ben Dii Ibraĩ là à bè: À kè dia Sara yáa dõ? À bè amõ kè a zi kù é fõ à né i dõ?

14 Yáke égõ zĩ'umero. Zii mɔndaa'i tó à guro kà, mé mó n kiia, gbasa Sara né i gõgbẽ ũ.

15 Ben Sara lé sè à bè ée yáa dõro, zaake vía à kù. Ben Dii bè: É'e, n yáa dò.

Ibraĩ aduakεna Sõdõmune

16 Kè gbẽ pìno fεε, Ibraĩ gàa à zeĩne, ben aõ Sõdõmu kpa gwa.

17 Ben Dii bè: Mé yá kè má yezi mà kεε ute Ibraĩnero.

18 À boriinɔ éǵɔ́ bíta aǵéǵɔ́ gbāa vī. Anduna bori píngi é aubarika e à gāzīme.

19 Zaake ma à sè le à o a nénɔne kɔn a boriinɔ a gbera aǵǵɔ́ ma yā kūna aǵ yā maa zédee ke, le mà yā kè ma à lé gbène kene.

20 Ben Dii èara à bè: Yā kè wèe oo Sɔdɔmu kɔn Gɔmɔrao musu pari, n durun gè ɔla.

21 Mé gá gwe sa mà gwa, tó yā kè aǵɔe kee zaa lán má mà nà. Tó aǵɔ de le sɔro, mé dɔ.

22 Kè n gɔɔn plaaa pìnɔ dà zén aǵɔe gaa Sɔdɔmu, ben Dii gɔ́ kɔn Ibraĩo gwe.

23 Ben Ibraĩ sòzi à bè: Né gbè maaanɔ wara lɛdo kɔn gbè zaaanɔn yó?

24 Tó gbè maaanɔ kú wéte pì guu aǵ kà gɔɔn baplaa akuri, né n waran yó? Né sùu ke wéte pìo gbè maa gɔɔn baplaa akuri pìnɔ yānziroo?

25 N sùu ke! Nton ke lero. Nton gbè maaanɔ dɛde lɛdo kɔn gbè zaaanɔro, zaake aǵ dɔnkɔro. N sùu ke! Nton ke lero. Mmɔn kè n de anduna píngi yākpækèri ũ, né yā ke a zéaroo?

26 Ben Dii bè: Tó ma gbè maaanɔ è Sɔdɔmu gɔɔn baplaa akuri, mé sùu ke wéte pìo n yānzi.

27 Ben Ibraĩ èara à bè dɔ: Mamɔma kè má de bùsuti kɔn túbuo ũ, n gaafaa kemɛ mà yā onne, Dii.

28 Tó gɔɔn sɔɔroo kèsá gɔɔn baplaa akuri pì guu, gɔɔn sɔɔroo pìnɔ yānzi né wéte pì kaateɔ? Ben Dii bè: Tó ma gbè maaanɔ è gɔɔn baplaa asɔro, mé wéte pì kaatero.

29 Ben Ibraĩ kpé èe yā oone à bè: Tó gbè maaanɔ kà baplaa sɔ né? Ben Dii bè: Mé yāke kero gɔɔn baplaa pìnɔ yānzi.

30 Ben à bè: Dii, n yā nna! Nton pɔ fero, má yezi mà yā o dɔ. Tó gbè maaanɔ kà baaakuri sɔ né? À wèala à bè: Tó ma gbè maaanɔ è aǵ kà gɔɔn baaakuri, mé yāke kero.

31 Ben à bè: N gaafaa kemɛ dɔ Dii, mà yā onne. Tó gbè maaanɔ kà gɔɔn baroo sɔ né? À wèala à bè: Mé wéte pì kaatero gɔɔn baroo pìnɔ yānzi.

32 Ben à bè: Dii, nton pɔ fero, yā kèkii baasi mé yā o dɔro. Tó gbè maaanɔ kà gɔɔn kuri sɔ né? À wèala à bè: Mé wéte pì kaatero gɔɔn kuri pìnɔ yānzi.

33 Kè Dii yā ò Ibraĩne à yāa, à gè zéla, ben Ibraĩ èara à tà be.

19

Sɔdɔmu kɔn Gɔmɔrao kaatena

1 Kè malaika gɔɔn plaaa pìnɔ kà Sɔdɔmu uusie, Lutu vēena Sɔdɔmu bīi kpèele. Kè à n é, à fèe à gaa à dànlè à kùéne à dàe a puua

2 à bè: Ma diinɔ, a yā nna! Á mɔ́ à gá pita mamɔma a zòbleri be. Á zú o à i kè, zia kɔngɔ ide'ide é da zén. Aǵ bè: Auo, wé i gāalemɛ.

3 Lutu nàkɔrɛmma maamaa, ben aǵ gè à kpén. Á n yàari kè maamaa à masa kène, ben aǵ sò.

4 Ai aǵǵɔ́ gá dae, Sɔdɔmudeenɔ liga Lutu kpézi. Wéte pì gɔgbènɔ kàkɔa gwe mámmam, gɔkparenɔ kɔn gbènsinɔ n píngi.

5 Aǵ lé zù Lutuzi wà bè: Gɔgbè kè aǵ pìta n be uusieanɔ kú máa? N bɔényowe, wà pāpāa kényo.

6 Lutu bò à zè kpèele n kiia, à gbà tàta kpèeo

7 à bè: O'o ma gbènɔ, àton yā zaaa kero.

8 Má nénɔgbènɔ vī gɔɔn plaa kè aǵ gɔgbè dɔro, mé n bɔɛare. Lán á yezi nà à kényo, mɔde àton yāke ke gɔgbè kèkiinɔnero, zaake aǵ pìta ma beme.

9 Aǵ bène: N guwe gwe! Ben aǵ bè dɔ: Gbè kè né gbè zítome, ben à yezi à ke wa yākpækèri ũ. Wé yā zaaa kenne de n pòla. Ben aǵ kùsia gbāaao, aǵɔe mɔɔ kpé gbà gboro.

10 Ben gɔɔn plaaa pìnɔ bò wà Lutu kù aǵ gèo kpén, ben aǵ zé tàta.

11 Aǵ tò vīa gbè kè aǵ kú kpèelenɔ kù n píngi né féte gbènsi, ben aǵɔe kpé gbà wete ai aǵ kpàsa.

¹² Gõon plaaa pìno bè Lutunε: Dé í vī kè dɔɔ? Négõgbẽno, nénõgbẽno, n né anzurenõ kõn gbẽ kè aõ de n gbẽ ùunõ wéte guu í píngi. Ñ bõéño,

¹³ zaake wa mo wà gura kè kaatemε. Yã zaaa kè wèe oo wéte pì deeno musu gè Dii swãn, ben à wa zĩ wà wéte pì kaate.

¹⁴ Lutu bò à gaa à ò a neno anzurenõne à bè: À fεε wà bõε, zaake Dii é wéte kè pì kaate tiamε. Ben aõε daa èe fàadi boomε.

¹⁵ Kè guu dõ malaika pìno nàkõre Lutua wà bè: Ñ fεε ñ n naõ kõn n nénõgbẽ gõon plaaa kèno sée ñ bõéño kè, le ñton ga wéte pì kaatena guuro yãzi.

¹⁶ Kè Lutu e seka keε, Dii à wenda bò, ben gõon plaaa pìno à kũ a ɔɔa kõn à naõo kõn à nénõgbẽ gõon plaaano, aõ bõéño wéte kpeε.

¹⁷ Kè aõ bõéño le, ben malaika pìno doke bè Lutunε: Ñ bàa lé ñ n zĩnda mì sí. Ñton kpeε gwaro. Ñton ze guzure pì guuro. Ñ bàa lé ñ mì pé kpiiino le ñton garo yãzi.

¹⁸ Ben à bènnε: Auo ma dii! N yã nna!

¹⁹ Mamõma n zòbleri ma n ponnaa è, n gbẽkeε kèmmε maamaa, n ma mì sì. Mõde mé fõ mà bàa lé mà kpìi pìno kii lero. Ai màgõ gá ká gwe, kaatena pì é ma le mà ga.

²⁰ Ñ lakutu ke gwa kãaa. Lán à kĩ nà, mé fõ mà bàa lé mà gá gwe. Lakutu néngomε sõ. Ñ tó mà bàa sí mà tá gwe, mégõ aafia. Asa à néngoroõ?

²¹ Ben à bènnε: Ma n gba zé, mé lakutu kè née oo pì kaatero.

²² Ñ bàa lé ñ tá gwe kpakpaa, zaake mé yãke ke gĩaro ai ñ gá káo gwe. Beee yãzin wà tó kpà lakutu pìne Zoa.

²³ Kè Lutu Zoa lè, ɔfãntẽ e fεεε,

²⁴ ben Dii tò té kõn ɔfãntẽgbõo bò musu à kà Sõdõmu kõn Gõmõraola.

²⁵ À wéte pìno kàate kõn gbẽno kõn guzure pìo kõn líno kõn sèno píngi.

²⁶ Kè Lutu naõ a kpeε gwà, ben à lì à gõ zena wisi gbè ù.

²⁷ Kè guu dõ, Ibraĩ fεε kongo idε'idε, à gaa guu kè à kún yã kõn Diio pìn.

²⁸ Kè à Sõdõmu kõn Gõmõrao kpaa gwà kõn guzure pìo píngi, à è tésukpe e fεεε tóte lán mòdate tésukpe bà.

²⁹ Lemε kè Luda guzure kè Lutu kún wétenõ kàate le, Ibraĩ yã dòn, ben à Lutu bò wéte kè à kàate pìno guu.

Lutu boriino

³⁰ Kè Lutu bò Zoa, à gaa à vèε kpìiino té kõn a nénõgbẽ gõon plaaano, kè à kuuna Zoa vĩa vĩa yãzi. Ben à gõ kú gbèwεen kõn a nénõgbẽ pìno.

³¹ Ben Yõ bè Bãanε: Wa de zi kũ, ben gõgbẽ kee kú bùsun à daewao lán wè ke nàro.

³² Ñ mó wà wèε kákane wé daeo, le wàgõ wa borii e à gãzĩ.

³³ Gwãavĩ beea aõ wèε kákane, ben Yõ gaa à daeo. Lutu e dõ gurõ kè à daeo ke gurõ kè à fεero.

³⁴ Kè guu dõ Yõ bè Bãanε: Ma dae kõn ma deo gĩa. Wà wèε kákane uusiea dõ, né gá ñ daeo, le wàgõ wa borii ee à gãzĩ.

³⁵ Gwãavĩ beea dõ aõ wèε kákane, ben Bãa gaa à daeo. Lutu e dõ gurõ kè à daeo ke gurõ kè à fεero.

³⁶ Lemε Lutu nénõgbẽ gõon plaaa pìno kè le wà nò sìo.

³⁷ Yõ né ì gõgbẽ ù, ben à tó kpàne Mõabu. Àmbe Mõabu borii kè aõ kuu ai gbãano dezi káaku ù.

³⁸ Bãa né ì gõgbẽ ù se, ben à tó kpàne Benami. Àmbe Amõni borii kè aõ kuu ai gbãano dezi káaku ù.

- 1 Ben Ibraĩ fêe gwe à gaa Nεgevi bùsun Kadesi k̄on Suruo dagura. Kè à gaa à v̄ee Gera,
 2 à bè a naõ Sara né a dāremε, ben Gera kí Abimεleki gbē zĩ à à sè à sùo.
 3 Ben Luda bò à mò Abimεlekizi nanaa guu gwāavĩ à bène: Né ga n̄o kè n̄ sè pì yānzi, zaake n̄ozāreemε.
 4 À mò à lè Abimεleki e daεo k̄oro, ben à bè: Dii, né borii kè āoε yāke kεroon̄o dēden yó?
 5 Àmbe à bèmε a dārenloo? N̄ogbē pì s̄o bè a dāḡomε. Ma yā kè a zéamε, má taari v̄iro.
 6 Ben Luda bène nanaa pì guu: Eè, má d̄s kè n̄ yā kè a zéamε. Beee yānzi ma kpanne n̄ton durun kemero, mée we n̄ o kè n̄ogbē p̄iaro.
 7 Tia sa, à ḡogbē pì n̄o kpáa, zaake annabimε. Eé adua kenne le n̄ ḡo aafia. Tó n̄é à n̄o pì kpáa s̄oro, n̄ḡo d̄s kè n̄ gamε, mpi k̄on n̄ gbēn̄o a p̄ingi.
 8 Ben Abimεleki fêe k̄onḡo idε'ide, à a gbēn̄o s̄isi à yā pì t̄sk̄ēn̄ne n̄ p̄ingi, ben v̄ia n̄ k̄ū maamaa.
 9 Ben Abimεleki Ibraĩ s̄isi à bène: B̄oyānzi n̄ k̄ewe lezi? B̄o taarin má kenne gbasa n̄ tò ma ḡo durundee ū k̄on ma bùsuo? N̄ yā kè de wà keroo k̄emε.
 10 B̄o laasuu n̄ lè gbasa n̄ yā pì k̄è?
 11 Ibraĩ wèala à bè: Mée daa yā gbēkee Luda v̄ia v̄i bùsu k̄ekii guuro, weé ma de ma naõ yānzimε.
 12 Beee gbera n̄ogbē pì né ma dāremε yāpura. Wa de d̄onk̄omε, baade k̄on a dao, ben à ḡo ma n̄o ū.
 13 Kè Luda ma b̄o ma de be yā, mée lik̄ōaa z̄o, ben ma bè ma n̄o p̄ine guu kè wé gán p̄ingi, à gbēk̄ee kemε àgae be a dāḡon ma ū.
 14 Ben Abimεleki mò k̄on s̄āan̄o k̄on z̄un̄o k̄on ḡogbē z̄ikerin̄o k̄on n̄ogbē z̄ikerin̄o à kpà Ibraĩa, ben à à naõ s̄okpane.
 15 Ben Abimεleki bè: Ma bùsun yè, n̄ v̄ee guu kè n̄ yezin.
 16 Ben à bè Saranε: Ma kondogi ōo b̄oro doo kpà n̄ dāḡōa agbaakpab̄o ū, le gbē kè āo k̄unyon̄o d̄s n̄ p̄ingi kè n̄é taari kero.
 17 Ben Ibraĩ wée kè Ludaa, ben Luda Abimεleki gbà aafia k̄on à naõ k̄on à n̄o ȳigisain̄o, le āo né i,
 18 zaake Dii tò Abimεleki be n̄ogbēn̄o p̄aa k̄ū yā Ibraĩ naõ yā musu.

21

Isaaku ina

- 1 Dii aubarika dà Saragu lán à ò nà, à k̄ene lán à lé gbēne nà.
 2 Ben à n̄o s̄i à né i k̄on Ibraĩo ḡogbē ū à zikū guu gur̄o kè Luda dienεa.
 3 Ibraĩ t̄o kpà né p̄ine Isaaku.
 4 À b̄angu k̄ene à gur̄o s̄oraaḡōdee z̄i lán Ludaa dienε nà.
 5 À kà w̄e bas̄oro a né pì igur̄o.
 6 Ben Sara bè: Luda yáadoziyā k̄emε, gbē kè mà p̄ingi é yāa d̄omao.
 7 À bè d̄o: Weé we wà be Ibraĩne yā mé ḡo nédandee ū? Àε ma n̄éḡogbē io a zikū guu.
 8 Kè né pì bíta k̄ū à k̄e ȳōa, ben Ibraĩ à k̄ēna ȳōa p̄onnaa k̄e.
 9 Sara è né k̄e Igipiti n̄ogbē Agyara i k̄on Ibraĩo éḡo Isaaku yāa d̄omε,
 10 ben à bè Ibraĩne: N̄ pé z̄ò p̄ia k̄on a néo, zaake z̄ò né p̄i é túbi ble k̄on ma né Isaakuoro.
 11 Yā pì Ibraĩ p̄ōo yāka maamaa, zaake à n̄emε,
 12 ben Luda bène: N̄ton tó n̄ n̄ōse yaka n̄ né k̄on n̄ n̄ogbē z̄ikeri p̄io yā musuro. Yā kè Sara e oonne p̄ingi n̄ ma, zaake Isaaku boriin̄on weégae beñne n̄ boriin̄o ū.
 13 Mé tó z̄ò né p̄i borii ke se, zaake n̄ n̄emε.
 14 Ben Ibraĩ fêe k̄onḡo idε'ide, à p̄obleε s̄e k̄on í t̄uuo à kpà Agyaraa. À d̄ine, ben à à né kpàa d̄o. À à gbàre, ben à gaa è lik̄ōaa z̄o Besεba gbáan.

15 Kè í yàaríma, à gōkparε pì tò lí gbáru,

16 ben à gàa à v̄εε aε kàzuleεki z̄á lén, zaake à bè á yezi à a né gana ero. Kè à gàa à v̄εε k̄aa le, ben à nà ́́d̄naa.

17 Luda gōkparε pì ́́ d̄́ mà, ben Luda Malaika lé zù Agyarazi zaa musu à bè: Bó bé à n lee Agyara? N̄ton v̄ia kero, zaake Luda né pì ́́ d̄́ mà guu kè à kún.

18 N̄ f̄εε ñ n né pì sé ñ à k̄ū a ́́a, zaake mé tó à gō bori ìsi ũ.

19 Luda n̄gb̄ε pì w̄εε k̄ēne, ben à l̄ḡo è. À gàa à í t̄o a t̄uu pa, ben à mò à kpà a né pia à mì.

20 Ludaa kú k̄ōn né p̄io ai à ìsi k̄ū. Ègō kú gbáan, ben à ḡō tofekari ũ.

21 Gur̄́ kè à kú Parani gbáa pì guun à da Iyipiti bùsu n̄́ s̄ēne.

Ibraĩ k̄ōn Abimεleki l̄dolekεna

22 Gur̄́ beee Abimεleki k̄ōn a z̄ikp̄εεn̄́ gb̄ēnsi Fik̄́luo gàa Ibraĩ kiia ā́ bène: Ludaa kúnyo ȳá kè néε k̄εε guu píngi.

23 N̄ la dame kè ḡō ñ sí k̄ōn Ludao kè né b̄o ma kp̄εero ke ma néno ke ma boriino. Lán ma gb̄ēk̄εε k̄ēne nà, ñ k̄eme le k̄ōn bùsu kè ñ kú à guu gb̄ē z̄it̄o ũuo.

24 Ben Ibraĩ bène: Ma la dànnε.

25 Ben Ibraĩ l̄ḡo kè Abimεleki gb̄ēno sia ȳá s̄ē à s̄inne.

26 Abimεleki bè: Má gb̄ē kè ā́ ȳá beee k̄ēno d̄ōro, néε om̄ε ȳáro, gb̄āan má mà.

27 Ben Ibraĩ s̄āano k̄ōn z̄uno k̄ū à kpà Abimεlekia, ben ā́ l̄dole kè k̄ō.

28 Ben Ibraĩ s̄ānunu m̄ēn sw̄εεplaaano b̄o à k̄ae ñdona.

29 Abimεleki à là à bè: S̄ā m̄ēn sw̄εεplaaa kè n ñ k̄ae ñdona p̄ino ȳá de diam̄ε?

30 Ben à w̄èla à bè: N̄ s̄ā m̄ēn sw̄εεplaaa p̄ino sí s̄èda ũ kè m̄ambe ma l̄ḡo p̄i ȳō.

31 Beee ȳānzi w̄à t̄o kpà guu p̄ine Bes̄eba, zaake gwen ā́ la d̄ank̄ōne.

32 Len ā́ l̄dole kè Bes̄eba le, ben Abimεleki k̄ōn a z̄ikp̄εεn̄́ gb̄ēnsi Fik̄́luo liara w̄à tà Filisitinin̄́ bùsun.

33 Ibraĩ s̄āma lí t̄ō Bes̄eba, ben à Dii Luda Gur̄́pingide s̄isi gwe.

34 Ben à gur̄́plaa kè Filisitinin̄́ bùsu p̄i guu.

22

Isaaku k̄pana sa'opo ũ

1 Beee gbera Luda Ibraĩ ȳō à gwà à bène: Ibraĩ! Ben à w̄èla à bè: Mae kè!

2 Ben Luda bène: N̄ n né m̄ēn doo kè ñ yezi Isaaku sé ñ ḡáo M̄oria bùsun, ñ sa'opo kè w̄é ká t̄én à té k̄ū oo kp̄iii kè mé onneεa.

3 Kè à f̄εε k̄onḡo ìde'ìde, à gàari ȳi a zaakine, ben à a z̄ikerino s̄é ḡōn plaa k̄ōn a né Isaaku p̄io. À sa'oyaka p̄ara, ben à dà z̄én, èe gaa guu kè Ludaa ònen.

4 À gur̄́ aaḡōdee z̄i kè à w̄éε s̄é, à guu p̄i è k̄āa.

5 Ben à bè a z̄ikeri p̄ino: À ḡō k̄ōn zaakio kè. Mapi k̄ōn gōkparε k̄èo w̄é gá aε w̄à d̄onzi k̄ε Ludane, w̄é liara w̄à su w̄à a le kè.

6 Ibraĩ sa'oyaka s̄é à dì a né p̄ine, ben à té k̄ūna k̄ōn f̄εεo, ā́oe gaa l̄edo.

7 Ben Isaaku ȳá ò a den̄ε à bè: Baa! À w̄èla à bè: Bóm̄ε né? Ben à bène: Wá té k̄ūna k̄ōn ȳakao, s̄āne b̄ōr̄o kè w̄é ká t̄én à té k̄ū kú m̄ame?

8 Ben Ibraĩ bè: Ma né, Luda bé eé sa'os̄á kpá. Ben ā́o ték̄ōzi w̄èe gaa.

9 Kè ā́ kà guu kè Ludaa ònen, à sa'okii b̄o gwe à ȳaka kp̄àkpaàla, ben à a né p̄i ȳi à dà ȳaka p̄ila sa'okii musu.

10 Kè à f̄εε s̄é à ́́ b̄o le à a né p̄i k̄oto kpá,

11 ben Dii Malaika lé z̄uzi zaa musu à bè: Ibraĩ! Ibraĩ! À w̄èla à bè: Mae kè!

12 Ben à bè: N̄ton ́́ na né p̄iario ñton ȳake k̄εnero. Má d̄ō sa kè ñ ma v̄ia v̄i, néε ḡime k̄ōn n né m̄ēn dooro.

13 Ibraĩ wée sè, ben à sākaro è líwakaà kà à kobazi. Ben à gāa à à kù à sa'opo kè wè ká tén à té kù òo a né gēē ũ.

14 Ben à tó kpá guu pìne Diiékpa, ben wègō oo ai kōn a gbāao wè be: Dii é kpá a kpii musu.

15 Dii Malaika èara à lé zù Ibraĩzi zaa musu dɔ

16 à bè: Mamoma Dii má sù kōn ma kuunao ma bè, lán n yā pì kè nà, néesí kōn n né mèn dooro,

17 mé aubarika dangu mà n borii kaaranne lán sɔsɔnɛnɔ bà, aǎégō pari lán ísiale bùsu'aatē bà. N boriinɔ égō gbāa vī n ibeɛnɔa.

18 Mé aubarika da anduna bori píngin n borii gāzī, kè n ma yā mà yānzi.

19 Kè Ibraĩ liara à sù a zīkerinɔ kiia, aǎ fēe wà tà Beɛɛba, ben à gurɔplaa kè gwe.

20 Beee gbera wà ò Ibraĩne wà bè: N vīi Nao naǎ Milika négōgbēnɔ ì.

21 À daudu tón Uzu. À dāaronɔ tón yè: Buzu, Aramu de Kemueli,

22 Kesedi, Azo, Pilidasa, Yidilafa kōn Betuelio.

23 Betueli pì bé à Rebeka ì. Né gōgbē gōɔn sɔraagō kè Milika ì kōn Ibraĩ vīi Naon gwe.

24 À nɔ yìgisai Ruma né nɔ tón yè: Teba, Gaamu, Tasa kōn Maakao.

23

Sara gana

1 Sara kè wè baswɛɛdo awɛɛswɛɛplaa,

2 gbasa à gà zaa Kiriataba kè wè be tia Eblonu, Kanaa bùsun. Ben Ibraĩ à sósobi kè à ɔɔ dɔ à gana yā musu.

3 Kè à gù a naǎ gè kiia, à gāa à bè Iti boriinɔne:

4 Nibɔ kōn gbē zītɔon ma ũ a té. À tɔɔte yāma gèvīikii ũ mà gè vīin.

5 Ben Iti boriinɔ bène:

6 Maree, n wa yā ma. Luda gbē aubarikadeen n ũ wa té. N n gè vīi gbèwɛɛ kè kenne maaa guu. Wa gbēke é n tē gbèwɛɛ kè né n gè vīi à guuro.

7 Ben Ibraĩ fēe à kùe bùsu pì deenɔne

8 à bèné: À ma yā ma, tó a we mà a gè vīi kè. À wée kemɛ Zoa né Eflɔnua

9 à Makpela gbèwɛɛ kè kù à bú lézi yā ma à ɔɔa, eé gō ma gèvīikii ũ a bùsun.

10 Eflɔnu vēena n té a wéte bīilen gwe, ben à ò Ibraĩne Itinɔ wáa n píngi à bè:

11 Auo mare, n ma yā ma. Ma n gba buraa pì kōn gbèwɛɛ kè kù gweeo. Ma n gba ma gbēnɔ wáa. Ma n gbame, le n n gè vīin.

12 Ibraĩ kùe bùsu pì deenɔne,

13 ben à bè Eflɔnune n píngi wáa: N swā kpá n ma yā ma. Mé buraa pì fīa bonne. N ma ɔɔ sí, mé ma gè vīin.

14 Ben Eflɔnu bène:

15 Maree, n ma yā ma. Tɔɔte kè à ɔɔ kà kondogi wáa plaame, bón beee ũ wa dagura? N n gè vīin.

16 Ibraĩ à yā mà, ben à kondogi kè à ò yōne gbēnɔ wáa laatarinɔ zakaá.

17 Lemɛ Eflɔnu bú kè kù Makpela, Mamare sae, gō Ibraĩ pò ũ le kōn gbèwɛɛ kè kù gweeo kōn lí kè kù gweenɔ zaa bú pì lézi píngi.

18 À gō Ibraĩ pò ũ Iti kè aǎ mò wéte bīileano píngi wáa.

19 Beee gbera Ibraĩ a naǎ vīi Makpela bura gbèwɛɛ pì guu Mamare kè wè be tia Eblonu sae, Kanaa bùsun.

20 Len bú kōn gbèwɛɛ kè de Itinɔ pò ũ yāao gō Ibraĩne gèvīikii ũ le.

24

Nɔwɛtɛna Isaakunɛ

- 1 Ibraĩ zi kù à gurɔɔnɔ kà zà, ben Dii aubarika dàn yā píngi guu.
- 2 Ben à ò a zòblerinɔ gbēnsi kè de a pò píngi yāgōgōri úunɛ à bè: Ñ ɔ sɔɔ ma gbáda gbáru,
- 3 mé tó ñ sí kōn Dii musu kōn tɔɔtɛo Luda tóo kè né Kanaa kè má kú ñ ténɔ nɔɔ sé ma nénéro.
- 4 Ñ gá ma be busun ma danɛnɔ guu, ñ nɔɔ sé ma néné gwe.
- 5 Ben à zòbleri pì à là à bè: Tó nɔgbē pì e we à tèmazi à sùmao busu kèkiin sōro né? Mé gá kōn n néo busu kè n bɔnn yó?
- 6 Ibraĩ bènɛ: Ñ làakari ke! Ñton gá kōn ma néo gwero.
- 7 Dii Luda Musude ma bɔ ma de be ma danɛnɔ busun, ben à yā òmɛ à la dà à bè é busu kèkii kpá ma boriinɔamɛ. Àmbe eé a Malaika zī à dɔnnɛ aɛ. Gwen né nɔɔ sɛn ma néné.
- 8 Tó nɔgbē pì e we à tènziro, n bɔ ladana kè ñ la dàmmɛ kè guu. Ñton gá gwe kōn ma néoro fá!
- 9 Ben à zòbleri pì a ɔɔ sòɔ a dii gbáda gbáru, à la dànɛ yā pì musu.
- 10 Zòbleri pì a dii lakuminɔ sè mèn kuri kōn a dii auziki bori píngio, ben à fɛɛ à gaa Nao be wéte zaa Siria Mesopotamia busun.
- 11 Kè à kà gwe, à tò lakuminɔ kámma bò lògɔ saɛ wéte kpɛɛ. Kè uusia kè, gurɔɔ kè nɔgbēnɔ è bɔɛ í tó,
- 12 ben à adua kè à bè: Dii, ma dii Ibraĩ Luda, ñ gbēkɛɛ ke ma diinɛ ñ tó ma tá ke nna usiɛa.
- 13 Ñ gwa, má zena lògɔ saɛ. Tó wéte nɔkparɛnɔ bɔɛ í tó,
- 14 nɔkparɛ kè má ònɛ à a loo pita à í tómmɛ mà mi, tó à bèmɛ mà mi, ben à kpà ma lakuminɔa dɔ, èndɛ mé dɔ kè n gbēkɛɛ kè ma diinɛ, nɔgbē kè ñ diɛ n zòbleri Isaaku pò úun gwe.
- 15 Èe yā pì o à yàaro, ben Betueli né Rebeka bò kōn looo dina a gàn. Betueli né Ibraĩ vɛi Nao né kè à ñ kōn a naɔ Milikaomɛ.
- 16 Né pì maa bensɔ à lezimɛ, gōgbē kee e daɛo zikiro. À mò lògɔzi, à í tò à a loo pà, ben à liara èe taa.
- 17 Ben zòbleri pì bàa lè à gaa à zé zōnɛ à bè: Ñ ma gba í mà mi, baa féte.
- 18 Nɔgbē pì bè: Ñ mi Baa! Ben à a loo pita gō à í kpàa à mì.
- 19 Kè à í kpàa à mì à yàa, à bè: Mé tó n lakuminɔnɛ dɔ, aɔ mi ai aɔ kã.
- 20 Ben à a lo'i kà pónɔ ímibɔn gōɔ, à liara à bàa lè à gaa à í tó lògɔn, ben à í tò lakuminɔnɛ píngi.
- 21 Gōgbē pì zena èè à gwaa tíii, lɛ à e à dɔ tó Dii é tó a tá ke nna, ke eé ke nnaro.
- 22 Kè lakuminɔ í mì aɔ yàa, ben gōgbē pì vura tãnga maaa dà nɔɔ pìnɛ a yā, à vura zãa dànɛ mèn plaa. Tãnga pì tiisi kà giramu sɔɔro, zãa pìnɔ sɔ giramu basɔsɔro.
- 23 Ben à à là à bè: Ñ omɛ, dé nén n úu? Wé ikii e n de beɔ?
- 24 Ben à wèala à bè: Betueli nén ma ũ, Milika kōn Nao dio.
- 25 Sè kōn tàgaaɔ dìn wa be, ben ikii kuu dɔ.
- 26 Ben gōgbē pì kùɛ à dɔnzi kè Diinɛ à bè:
- 27 Dii ma dii Ibraĩ Luda aubarika vī kè èe gí gbēkɛ kōn náanɛo yā kenɛro yãnzɛ. Mapi sɔ, Dii òmɛ aɛ ma dii danɛnɔ be.
- 28 Ben nɔkparɛ pì bàa lè à gaa à yā pì tókè a bedeenɔnɛ.
- 29 Rebeka pì dāgō vī kè wè benɛ Labã. À bò wéte kpɛɛ kōn bào à gaa à gōgbē pì lè lògɔ léa,
- 30 zaake à è a dàre tãnga kōn zãao dana, ben à yā kè gōgbē pì ònɛ mà. Kè à gaa à à lè kōn lakuminɔ lògɔ léa,
- 31 à bè: Ñ mó mmɔn kè Dii aubarika dàngu! À kè dia ñ zena wéte kpɛɛ? Ma kpé kèkenne kōn lakuminɔ bàdɔkiio.

32 Gōgbē pì gè ua, ben Labā lakuminɔ asoo pòro à sèla kori kōn tàgaaò kpàmma à í kpà gōgbē pia à a gbá pípio kōn à gbēno n píngi.

33 Wà pòblee diene, ben à bè: Mé pò ble gīaro ai mà yā kè ma mɔo o. Ben Labā bè: Ñ o.

34 Ben à bè: Ibraī zòblerin ma ũ.

35 Dii aubarika kè ma diine maamaa, ben à gò auzikidee ũ. À à gbà sāano kōn zùno kōn kondogio kōn vuraò kōn gōgbē zīkerino kōn nōgbē zīkerino kōn lakuminɔ kōn zaakinɔ.

36 Ma dii pì naō Sara né ì gōgbē ũ a zikū guu, ben ma dii pò kè à vīi kpà né pia píngi.

37 Ma dii tò ma la dà, zaake à bè màton Kanaa kè à kú n ténɔ nɔɔ sé a nénero.

38 À bè mà gá a de be a borii guu mà nɔɔ sé a néne gwe.

39 Ben ma a dii là ma bè, tó nōgbē pì e we à témazi sōro né?

40 À wèmalà à bè, Dii kè a taa òo bé eé a Malaika zī à gá zeme, le ma tá ke nna, mé nɔɔ sé a néne a de be daneno té.

41 À bè tó ma gaa a borii kiia, tó wèe wero, mé bɔ ladana kè má la dàaree guu.

42 Kè ma ka lōgɔ kiia gbàa ma bè: Dii, ma dii Ibraī Luda, tó n we, n tó ma tá ke nna.

43 Má kú lōgɔ léa. Nɔkpare kè mò í tó, ben ma bène à ma gba í féte mà mi,

44 tó à bè mà mi, ben à tò ma lakuminɔne dɔ, mé dō kè nɔkpare kè n diè à ke ma dii né pò ũun gwe.

45 Ai màgō yā pì o ma nòse guu mà yāa, ben Rebeka bò kōn looo dina a gān à mò lōgɔ léa à í tò. Ben ma bène à ma gba í mà mi.

46 À a loo pita gɔɔ, à bè mà mi, é kpá ma lakuminɔa dɔ. Kè má mì, ben à kpà ma lakuminɔa.

47 Ben ma à là, dé nén à ũu? À bè Betueli nén a ũ, Milika kōn Nao dio. Ben ma tanga dāne a yīa, ma zāa dāne a ɔɔnɔa.

48 Ben ma kue ma dɔnzi kè Dii ma dii Ibraī Ludane ma sáabu kpàa, zaake à dōme ae zé maaa guu, le mà a dii vīi dio sé à néne.

49 Tia sa tó é we à gbēke kōn náaneo yā ke ma diine, à ome. Tó ée we sōro, à ome, mé gá gu pāndea.

50 Labā kōn Betuelio wèala wà bè: Yā pì bò Dii kiame, wá yāke ona vīro, à maaa ke à zaaa.

51 Rebekan yè, n à sé n táo, à gō n dii né naō ũ lán Dii ò nà.

52 Kè Ibraī zòbleri pì n yā mà, à dàe tɔɔte Diine.

53 Ben à zāblebɔ kè wà kè kōn kondogio kōn vuraò kōn pókāsāano bòe à kpà Rebekaa. À à vīi kōn à dao gbà pò ɔɔdeenɔ dɔ.

54 Ben àpi kōn gbē kè aō kúono pò blè aō í mì, ben aō ì gwe.

Kè aō fèe kongo à bè: À ma gbare mà tá ma diizi.

55 Nɔɔ vīi kōn à dao bè: Ñ tó né pì gōwao baa gurɔ kuri, é gbasa à tá.

56 Ben gōgbē pì bènéne: Lán Dii ma tá kè nna nà lán kè bà, àton ma dādā dɔro. À ma gbare mà tá ma dii kiia.

57 Ben aō bè: Wà né pì sísi wà à la.

58 Ben wà Rebeka sísi wà à là wà bè: Né tá kōn gbē pìoó? Ben Rebeka bè: Mé táo.

59 Ben aō Rebeka gbàre kōn gwàri kè à à gwà zaa à néngo zīo, aōe taa kōn Ibraī zòblerio kōn à gbēno.

60 Aō sa maaa ò Rebekane wà bè:

Né, n gō gbē pariino dazi ũ,

n borii n gō gbàa vī n zangurinɔa.

61 Ben Rebeka fèe kōn a nōgbē zīkerino, aō di lakuminɔ kpere aō té gōgbē pìzi, ben à tàryo.

62 À mò à lè Isaaku sù kōn lōgɔ kè wè be Ludabēekeema'eeo à vèe Negevi busun.

63 À bò à gàa à laasuu lé sèn uusie, ben kè à wée sè, à è lakuminɔ e mɔɔ.

64 Rebeka wée sè à Isaaku è se, ben à pita a lakumi kpere kpakpaa

⁶⁵ à zòbleri pì là à bè: Dén gōgbē kè èe táa oo sèn èe mōo dawale kāaa ũu? Ben zòbleri pì wèala à bè: Ma diimε. Ben Rebeka a pódangān sè à kù a uua.

⁶⁶ Kè aō kà Isaaku kiia, zòbleri yā kè à kè tōkēne píngi.

⁶⁷ Isaaku gè kōn Rebekao a da Sara bisakutaan, ben à à sè à gò à nōo ũ. À ye nōo pìzi, ben à làakari kpaena a da gaa gbera.

25

Ibraĩ gaa

¹ Ibraĩ nō pānde sè dō à tón Ketura.

² Né kè à ìonō tón yè: Zimara, Yōkōsā, Mēdā, Midiā, Isibaki, Sua.

³ Yōkōsā bé à Seba kōn Dedāo ì. Dedā boriinōn Asunō kōn Letusinō kōn Leuminō ũ.

⁴ Midiā négōgbēnō tón yè: Efa, Efa, Anoku, Abida, Elēda. Aō píngi Ketura boriinōmε.

⁵ Ibraĩ a auziki kpà Isaakua píngi,

⁶ ben à gba dà a nō yìgisai nénōne à n gbaé ofāntēbōe kpa le à kpé à ga, le aōtongō kú kōn Isaakuoro yānzì.

⁷ Ibraĩ kè wè bakēndo sōrosai,

⁸ ben à gà. À zi kù kótokoto, gbasa à kà a gbēnōla gèwāa.

⁹ À nēno Isaaku kōn Sumailao à vīi Makpela gbèwεε guu, Mamare ofāntēbōe kpa, buraa kè de Iti bori Zoa né Eflōnu pó ũ yā

¹⁰ kè Ibraĩ pì lù Itinōa. Gwen wà à vīin kōn a naō Sarao.

¹¹ Ibraĩ gana gbera Luda aubarika dà à né Isaakun. À vēena Ludabēεkεema'ee lōgō saε.

Sumaila boriinō

¹² Ibraĩ né Sumaila boriinō yān yè. Sara zīkeri Agyara, Iyipiti nōgbē bé à né pì ìo.

¹³ Sumaila négōgbēnō tón yè lán wà n í nà. À daudu tón Nεbayo. À dāaronō tón yè: Keda, Adabeli, Mibisamu,

¹⁴ Misima, Duma, Masa,

¹⁵ Adada, Tema, Yetu, Nafisi kōn Kedemao.

¹⁶ Sumaila négōgbēnō tón gwe. Aō baade a tó kpà a lakutu ke a bürane. Aōmbe à bori kuri awεεplaaanō kīnanō ũ.

¹⁷ Sumaila kè wè baswεedo akuri awεεswεεplaa, ben à gà à kà a gbēnōla gèwāa.

¹⁸ À boriinō vēε zaa Avila ai à gà pé Surua, Iyipiti ofāntēbōe kpa gana Asiria bùsu kpa. Aōè kō té kpákpa kōn Ibraĩ bori kpaananōro.

Isau kōn Yakubuo ina

¹⁹ Ibraĩ né Isaaku boriinō yān yè. Ibraĩ Isaaku ì.

²⁰ Kè Isaaku kà wè baplaa, ben à Labā dāre Rebeka sè. Àmbe Siria bùsu gbē Betueli kè bō Mesopotamia bùsun né ũ.

²¹ Isaaku wéε kè Diia a naōne, zaake pāaamε, ben Dii à adua sì, à naō pì nò sì.

²² Sikanōo e oōsi kaa à gbεεen, ben à bè: Bóyānzì yā beee taka ma lezi? Ben à gà à Dii là.

²³ Dii bène:

Bori mèn plaaa kú n né'ison,

gōōn plaaa kè aō kú n gbεεen pìnō é kēkōa.

Bori mèn doo gbāaa égō de a doola,

à kè bō káaku égō zò né ũ zāane.

²⁴ Kè à né'igurōo kà, ben à sikanō ì gōgbēnō ũ.

²⁵ Kè gbē káaku e bōo, à bō tēε zónzon. À mèkā vī lán uta kādee bà, ben wà tó kpànε Isau.

²⁶ Beeε gbera kè né plaadee e bōo, à dō Isau gbátogea, ben wà tó kpànε Yakubu. Isaaku wè baaagōdee guun à né pìnō ì.

²⁷ Né pìnō bíta kù. Isau kè tofekari gbāaa kè è kē sētεaroo ũ. Yakubu sō begwarimε.

28 Isaaku ye Isauzi kè à nòbò lóu vī yānzi. Rebeka sōo ye Yakubuzi.

29 Zīkea Yakubu e dò kukuu, ben Isau sù kōn sētεο nɔaa e à dεε.

30 Ben à bè Yakubune: N yā nna! Ñ tó mà dò tēa beee ble, zaake nɔaa e ma dεεmε. Beee yānzi wà tó kpà Isaune Edomu.

31 Yakubu bè: Ñ n daudukeze kpáma gĩa.

32 Ben Isau bè: Má kú gaa lézĩ, bón ma daudukeze é kemεε?

33 Ben Yakubu bè: Ñ lù séme gĩa. Ben à lù sènε à a daudukeze kpàa.

34 Ben Yakubu buredi kpàa kōn bládo pìo. À blè à í mì, ben à fεε à bò. Lεmε Isau kè lε, à a daudukeze diε pã.

26

Isaaku kōn Abimεlekio

1 Dekaa kà bùsu pìn à káakupò kè kà Ibraĩ gurɔɔ baasi, ben Isaaku fεε à gaa Filisitinino kí Abimεleki kiia Gera.

2 Ben Dii bò à mòzi à bè: Ñton tá Igipitiro, ñ vεε guu kè mé onneen.

3 Ñgõ kú bùsu kèkiin gĩa, mégõ kúnyo mà aubarika kenne. Mé bùsu kèkii kpámma píngi kōn n boriino, mé lù kè má sè n denε papanne.

4 Mé n borii kaara lán sɔsɔnenɔ bà, mé bùsu kèkii kpámma píngi. Borii kè aõo kú tɔɔtenɔ é aubarika e n borii gāzĩ n píngi

5 kè Ibraĩ ma yā mà yānzi. À ma ɔɔkii gwà, ben à yā kè má dieno kūna kōn ma yādannenano kōn ma dokayāno.

6 Ben Isaaku gò Gera.

7 Kè wété pi deenɔ e à laa à naõ yā musu, à bè a dāremε. Èe vīa keε, zaake èe daa tó à bè a naõmε, weé a de nɔɔ pi yānzi, zaake nɔɔ pi né nɔ maaamε.

8 Kè a gurɔplaa kè gwe, Filisitinino kí Abimεleki wée kpàe windo guu, ben à è Isaaku e bōnda gaa kōn a naõo.

9 Ben à Isaaku sìsi à bè: Ase n naõmε! À kè dia n bè n dāremε? À wèàla à bè: Méε kpákpaá weé ma de à yānzimε.

10 Abimεleki bè: Bó yā n kèwe lεε? Féte bé à gò kè wa gbεke é dae kōn n nɔɔ pìo, lε ñ wa da taarin.

11 Ben Abimεleki gbēno swā sùkǎñne píngi à bè: Gbē kè ɔ kè gōgbē pìà kōn à naõo, weé à de.

12 Isaaku pò tò bùsu pìn, ben à pò è wè beee lεo basɔɔro, kè Dii aubarika dàn yānzi.

13 À kàara, à auziki e kaara ai à kè auzikide bíta ũ.

14 À sãano kōn zùnɔ vī pari kōn zònɔ, ben Filisitinino zàn.

15 Ben aõ lògɔ kè à de Ibraĩ gbēno yò a gurɔɔano tàta bùsuo píngi.

16 Ben Abimεleki bè Isaakune: Ñ fεε wa kiia, zaake n gbāaa dεwala maamaa.

17 Ben Isaaku bò gwe à bùra kàe Gera guzuren, ben à gurɔplaa kè gwe.

18 Lògɔ kè wà yò à de Ibraĩ gurɔɔa ben Filisitinino tàta à de gaa gbεraanon à èara à bòbò à tó dñkõ kè a de kpáñne yāano kpáñne ɔ.

19 Isaaku zòblerino lògɔ pānde yò guzuren pìn, ben aõ bò í maaaa.

20 Ben Gera pódárinɔ swèe kè kōn Isaaku pódárinɔ wà bè: Wa ímε. Ben à tó kpà lògɔ pìne Swèe, kè aõ swèe kèo yānzi.

21 Aõ lògɔ pānde yò, ben wà swèe kè lògɔ pi yā musu ɔ, ben à tó kpàne Íbete.

22 À bò gwe, ben à lògɔ pānde yò ɔ, aõe swèe ke à yā musu ɔro. Ben à tó kpàne Mèporokii, zaake à bè: Dii tò wa mè pòro, wé dagula sa.

23 Beee gbεra à gaa Beseba.

24 Dii bò à m̀zi gwāavī beea à bè: Mámbe n de Ibraĩ Luda ũ, ñton vĩa kero, zaake má kúnyo. Mé aubarika kenne mà n borii kaara ma z̀bleri Ibraĩ yānzi.

25 Gwen à sa'okii bòn à Dii sisi. Ben à bùra kàe gwe à gbēnɔ e l̀gɔ yɔ.

26 Ben Abimɛleki bò Gera à mò Isaaku kiia k̀n a kpàasi Auzao k̀n a z̀kpɛenɔ gbēnsi Fikoluo.

27 Isaaku n lá à bè: Kè a zamagu a pema a be, à kè dia a mo ma kiia?

28 Aɔ wèàla wà bè: Wá è Dii kúnyo, ben wa bè à maa wà ledole ke wà lù sék̀ne à yā musu

29 kè né yā zaa ke kewero, zaake wée wée tammáro. Yā maaan wá kenne wa n gbare aafia, ben Dii aubarika kenne.

30 Ben Isaaku n yàari kè, aɔ pɔ blè aɔ í mì.

31 Kè aɔ fèe kɔngɔ, aɔ lù sék̀ne, ben Isaaku zèñne, aɔ bò à kiia aafia.

32 Zĩ beea Isaaku gbēnɔ mò wà l̀gɔ kè aɔ yò yā òne wà bè: Wa í è.

33 Ben à tó kpàne Seba. Beee yānzin wè wéte pì sísi Beɛba ai k̀n a gbāao.

34 Kè Isau kà wè baplaa, à Iti nɔ sè mèn plaa, Beri né Yudi k̀n Elɔni né Basemao.

35 Isaaku k̀n Rebekao ǹse ègɔ yakana n yānzime.

27

Isaaku sa'olekɛna Yakubunɛ

1 Isaaku zi kũ à wée gbāa dɔro, èe guu ee maaro. Ben à a daudu sisi à bè: Né! Ben à wèàla à bè: Maɛ kè.

2 Isaaku bè: Ma zi kũ má a gagurɔ dɔro.

3 Ñ n sá sé k̀n n gbàrao n gá n ǹbɔsète weteme.

4 Ñ ma pɔyezi dò kuku n mómɛ mà ble, mé sa'ole kenne le mà kpé mà ga.

5 Rebeká yā kè Isaaku ò Isaune pì mà. Kè Isau fèe à gāa tofe ká,

6 ben à gāa à ò Yakubunɛ à bè: Má mà n de yā ò n vīine à bè

7 à gá à ǹbɔ deare à a pɔyezi dò kukuoare à ble, é sa'ole kene k̀n Dii tó le á kpé à ga.

8 Ben Rebeká èara à bène: Ñ ma yā ma n yā kè má dānne ke.

9 Ñ gá blè kpàsa guu n blène maa kũ mèn plaa n suo. Mé n de pɔyezi dò kukunɛ,

10 né gáone à ble, eé sa'ole kenne le à kpé à ga.

11 Ben Yakubu bè a danɛ: Ma vīi mèkā vī, ben ma mè pórɔpɔɔ.

12 Tó ma de ɔ kema, tó à ma dɔ, eé be mée a kee pāpāme, eé lé keme sa'ole gēe ũ.

13 Ben à da bène: Luda tó lékenanne pì gōme. Ñ ma yā ma dé! Ñ gá n de n suome.

14 Ben Yakubu gāa à blè pìnɔ dè à sùo a danɛ, ben à à de pɔyezi dò kukunɛ.

15 Ben à a daudu pókāsā maa kè kú a kpé guunɔ sè à dà a né sabideene.

16 À blène báa pìnɔ fīfī à ɔɔnɔa k̀n à waa pórɔpɔɔ.

17 Ben à dò k̀n buredi kè à kèo kpàa.

18 Yakubu gāa a de kiia à bè: Baa! Ben à de bè: Maɛ kè! Ma né kpareeme?

19 Yakubu wèàla à bè: Mámbe Isau n daudu. Lán n òme nà, má kè le. Ñ fèe n vèe n ma ɔzĩ ble le n sa'ole keme.

20 Ben Isaaku bè a nene: O'o! Ñ è k̀sɔ? À wèàla à bè: Dii n Luda bé à ma tá kè nna.

21 Ben Isaaku bène: Ñ sōmazi mà ɔ kemme le mà dɔ tó ma né Isaume yāpura.

22 Yakubu s̀ a dezi, ben à ɔ kèa à bè: Kòto kèkii né Yakubu kòtome, ɔ kèkii sō Isau ɔme.

23 Ben èe à dɔro, kè à ɔnɔ kā vī lán Isau pɔ bà yānzi. À yezi à sa'ole kene,

24 ben à à là gīa: Ma né Isaun n ũ yāpura? À wèàla à bè: Mámbee!

25 Ben à bè: Ñ pɔ kpàma mà n ɔzĩ ble, mé sa'ole kenne. Kè à diene, ben à blè. À m̀ne k̀n wèeɔ, à mì dɔ.

26 Ben à de pì bène: Ñ sōmazi n lé péma.

27 Ben à s̀zi à lé pèa. Kè Isaaku à pókāsānɔ gūu mà, ben à sa'ole kène à bè:

Ma né gūu de
lán buraa kè Dii aubarika dàn bà.

²⁸ Luda n gba mɔɔɔ bɔna musu,
à n gba tɔɔɔ maaa.

Blɛwɛɛ kɔn geepiwɛɛo éǵɔ dinzi.

²⁹ Gbɛnɔ é zò blenne,

boriinɔ é kúe n aɛ,
néǵɔ de n gbɛnɔ dii ũ,

n da néɔ é kúenne.

Luda é lé ke gbɛ kè aɔ lé kènnɛɛnɔne,

eé aubarika da gbɛ kè aɔ sa maaa ònnɛɛnɔn.

³⁰ Kè Isaaku sa'ole kè Yakubune à yàa, ben Yakubu gù à kiia. Kè à v̄li sù kɔn tofekao gɔɔ,

³¹ ben à pɔblee kè a denɛ dɔ à gàaone, ben à bène: Baa! Ñ fɛɛ n ma ɔz̄i ble n sa'ole kemɛ.

³² Ben à de à là à bè: M̄be dé ũu? À wèàla à bè: Mámbe n daudu Isau.

³³ Yá pì Isaaku swè z̄è èe lugalugaa à bè: Dé bé à nòbɔ dè à m̀ome yá ai ñǵɔ gá su má sò?

Ma sa'ole kène kò, àmbe eé aubarika e.

³⁴ Kè Isau a de yá pì mà, à pùtá à ɔ gbáaa d̀ à kè wènda, ben à bè: Baa! Ñ sa'ole kemɛ dɔ.

³⁵ Ben à bè: N d̄aroo mò kɔn òndɔɔ à n sa'ole s̀ kò.

³⁶ Ben Isau bè: À tón Yakuburoo? À ma keke à kè ḡen plaan gwe sa. À ma daudukɛɛ s̄ima yá, ben à ma sa'ole s̄ima tia dɔ. Mé sa'ole e d̄oroó?

³⁷ Isaaku wèàla à bè: Ma à diè n dii ũ, ma à danɛnɔ kè à z̀blerinɔ ũ ń píngi, ma blɛwɛɛ kɔn geepiwɛɛo kpàa. Bón mé e mà kenne dɔɔ?

³⁸ Isau bè a denɛ: Baa, sa'ole been n̄ v̄i adoó? Ñ sa'ole p̄ande kemɛ dɔ Baa. Ben Isau wii gbáaa lè.

³⁹ Ben à de wèàla à bè:

Tɔɔɔ kè néǵɔ kún éǵɔ maaro,

mɔɔɔ é b̄onne zaa musuro.

⁴⁰ Néǵɔ f̄ɛɛda k̄una,

né zò ble n d̄arone.

Lɛmɛ dɔ n làakari é ḡɔ kpaɛnaro,

né à gbóngo gonla.

⁴¹ Isau íbete sè kɔn Yakubuo sa'ole kè à de kène ȳanzi, ben à bè a ǹse guu: Ma de gaa z̄aro, gbasa mé ma d̄aroo de.

⁴² Wà yá kè Isau ò kɔɔmɔɔ kè Rebekeane, ben à Yakubu s̄isi à bè: Isau yezi à ḡɛɛ bomma à n de.

⁴³ Ñ ma yá ma sa. Ñ fɛɛ n̄ baale n̄ gá ma d̄aḡɔ Labā be zaa Arana

⁴⁴ ñǵɔ kúo gwe ḡia ai n v̄li pì pɔf̄ɛ kpáɛ.

⁴⁵ Tó à ǹse kpáɛ, tó yá kè n̄ kène s̄an, mé gbɛ z̄i wà n gbè sé. Má yezi mà kora a ḡɔn plaaan̄zi píngi gurɔ dorɔ.

⁴⁶ Ben Rebekeà bè Isaakune: Iti n̄gb̄enɔ nii b̀magu. Tó Yakubu Iti n̄ɔ sè b̀usu kèkiin lán Isau n̄gb̄ɛ beenɔ bà, ma kuuna éǵɔ nname d̄oro.

28

Yakubu tana Labā kiia

¹ Ben Isaaku Yakubu s̄isi à sa'ole kène à yá dànɛ à bè: Ñton n̄ɔ sé Kanaa n̄gb̄enɔ téro.

² Ñ fɛɛ n̄ gá M̄ɛɔpɔtamia b̀usun n da de Betueli be, n̄ n̄ɔ sé gwe n des̄ɛ Labā néɔ té.

³ Luda Gb̄apingide aubarika dangu à tó n̄ né i maamaa, aǵɔ kaara le n̄ ḡɔ boriiɔ dezi ũ.

⁴ Luda aubarika kè à dà Ibraĩn dangu kɔn n boriiɔ, le b̀usu kè néɛ nibɔ bleen ḡɔnne, b̀usu kè à kpà Ibraĩa.

⁵ Ben Isaaku Yakubu gbàrè à gá Labā kiia Mesopotamia b̀sun. Labā né Siria b̀su gbè Betueli néme, Yakubu k̀n Isauo desẽme.

⁶ Isau mà Isaaku sa'ole k̀ Yakubune à à gbàrè Mesopotamia le à nɔɔ sé gwe. K̀ à sa'ole p̀ k̀ne, à bè àton nɔɔ sé Kanaa nɔgbẽnɔ t́ero.

⁷ À tàasi k̀ k̀ Yakubu a de k̀n a dao yā mà à dà Mesopotamia zén.

⁸ Ben à d̀ sa ke a de pɔɔ nna k̀n Kanaa b̀su nɔgbẽnɔro.

⁹ Ben à g̀a Ibraĩ né Sumaila kiia à à né Maala s̀ à nà a nɔ káakunɔa. Maala né Nebayo d̀areme.

Yakubu nana'ona Beteli

¹⁰ Yakubu b̀ Beeseba à dà Arana zén.

¹¹ K̀ à k̀ gukea, à yezi à i gwe k̀ ɔfántè g̀ kpén yānzi. Ben à gbè s̀ guu p̀n a mìdibɔ ũ à dàe gwe.

¹² Ben à nanaa ò à g̀ara è p̀ena tɔɔte ai à g̀a à z̀ ludambɛɛa, Luda malaikanɔ e didiia aɔɔe pitaa.

¹³ À Dii è zenaala à bè: Mámbe Dii n dezi Ibraĩ k̀n n de Isaakuo Luda ũ. Mé b̀su k̀ ní daɛa k̀ki kpámma, mpi k̀n n boriinɔ.

¹⁴ N boriinɔ égɔ pari lán b̀suti bà, aɔ́ dagula ɔfántèbɔe kpa k̀n ɔfántèg̀kpen-o k̀n gu'igbárooo k̀n sɔɔmetɛo. Anduna bori píngi é aubarika e mpi k̀n n boriio g̀zĩ.

¹⁵ Mégɔ kúnyo, mégɔ n dákpa guu k̀ née gaan píngi, mé ɛara mà sunyo b̀su k̀kiin, zaake mé n tónlo mé yā k̀ má ònne ke.

¹⁶ K̀ Yakubu v̀ k̀n iio à bè: Dii kú gura k̀, ben méé d̀ro!

¹⁷ V̀a à k̀ à bè: Guu k̀ ma ká f̀e. Luda b̀eme, ludambe zéme.

¹⁸ Yakubu f̀e k̀ngɔ à gbè k̀ à k̀ mìdibɔ ũu p̀ s̀ à p̀e d̀ngupɔ ũ, ben à nósi k̀a.

¹⁹ Ben à t́ kpà guu p̀ne Beteli, m̀de wéte k̀ wà k̀e gwe t́ káakun Luzu.

²⁰ Yakubu l̀ s̀ Diine à bè: Tó ní kúmao, tó né ma dákpa ma wéte k̀kii gana guu, tó né ma gba p̀blee k̀n pókásãanɔ

²¹ ai ma gaa ma su ma de be aafia, négɔ de ma Luda ũ,

²² gbè k̀ má p̀e d̀ngupɔ ũu p̀ é g̀ n gbágbákii ũ, ṕ k̀ n ma gba píngi, mé à kuridee kpámma.

29

Yakubu kana Labā be

¹ Yakubu ɛara à dà zén à g̀a ɔfántèbɔekpadeenɔ b̀sun.

² K̀ à k̀ gwe, à l̀gɔ è s̀n sã kpàsa leo aagɔ kaena à sae, zaake l̀gɔ p̀ ín wè kpámma. Gbè bíta tatana l̀gɔ p̀le.

³ Tó kpàsa p̀nɔ k̀kɔa gwe píngi, ben wè gbè p̀ go l̀gɔ p̀le wà í kpámma, ben wè ɛara wà gbè p̀ tataàle a gbèn.

⁴ Ben Yakubu sãdãrinɔ là à bè: Gbènɔ, a bɔ máme? Aɔ wèàla wà bè: Wa bɔ Araname.

⁵ Ben à ní lá à bè: Á Nao dio Labā d̀sɔ? Aɔ wèàla wà bè: Wá à d̀.

⁶ Ben à ní lá à bè: Á aafiaɔ? Aɔ bè: Á aafia. N à né Raseli gwa, èe mɔɔ k̀n sãanɔ káaa.

⁷ Ben Yakubu bè: ɔfántè kpé gbãa, sãanɔ tágurɔ e ká k̀ro. Á í kpámma à gá ní dã.

⁸ Ben aɔ bè: Wé f̀ro. Tó èe ke sã kpàsanɔ k̀kɔa píngi baasiro, wè gbè go l̀gɔ p̀le wà í kpámmaro.

⁹ K̀ èe yā oónne le, Raseli mò k̀n a de sãanɔ, zaake sãdãrin à ũ.

¹⁰ K̀ Yakubu a desè Labā nénɔgbè Raseli è k̀n à de sãanɔ, à s̀ l̀gɔzi à gbè go l̀gɔ p̀le, ben à í kpà a desè sãanɔa.

¹¹ Ben à lé p̀ Raselia à p̀nna s̀ d̀.

¹² Ben à òne k̀ à de danɛ Rebeka nén a ũ. Ben Raseli bàale à g̀a à ò a denɛ.

13 Kè Labā a dāre né Yakubu baaru mà, à bàale à gāa daàle. Kè à kà, ben à kùsia à lé pèa à tào a be. Ben Yakubu yā kè kènɔ òne píngi.

14 Ben Labā bène: Ma arume n ũ yāpura.

Yakubu Lea kɔn Raselio sena

Yakubu kè Labā be mɔ do,

15 ben Labā bène: Kè n de ma danε ũ yānzin né zīi keme pās? Dia mé fīa bonne nà n ome.

16 Labā sɔ nénɔgbɛnɔ vī gɔɔn plaa. Yɔɔ tɔn Lea, Bāa sɔ Raseli.

17 Lea wée busana, Raseli sɔɔ nɔkpare maaame, ben à kakana maa.

18 Yakubu ye Raselizi, ben à bè Labāne: Mé zīi kenne wè swεεplaa n né bāade Raseli yānzi.

19 Labā bè: À sàɔ mà à kpámma de mà à kpá gbɛ pāndeala. Nǵɔ kú ma be kè.

20 Ben Yakubu zīi kenne wè swεεplaa Raseli yānzi, ase à kenne lán guro plaaa bàme kè à yezi yānzi.

21 Ben à bè Labāne: Kè ma zīi gurɔɔ pàpa, n ma nɔɔ kpáma mà sé.

22 Ben Labā gwedeeno kàkɔa n píngi à nɔseɔblee kèné.

23 Kè uusie kè, ben à a né Lea sè à kpàa, ben Yakubu dàeo.

24 Labā a nɔgbɛ zīkeri Zilipa kpà Leaa zīkeri ũ.

25 Kè guu dɔ Yakubu è Leame, ben à bè Labāne: Bóyānzi n keme lee? Raseli yānzin ma zīi kènneziroo? Bó bé à tò n ma kekε?

26 Labā bè: Wa kiia wè Bāa kpá gɔɔa Yɔɔ āro.

27 N azuma doo ke kɔn gbɛ beeeo gīa, mé à gbɛndoo kpámma zīi kè né εara n keme wè swεεplaa pānde pɔ ũ.

28 Yakubu wèzi à azuma doo pì kè kɔn Leao, ben Labā a né Raseli kpàa nɔɔ ũ.

29 Labā a nɔgbɛ zīkeri Bila kpà Raselia zīkeri ũ.

30 Yakubu dàe kɔn Raselio sɔ, ben à yezi de Leala. Ben à εara à zīi kè Labāne ai wè swεεplaa dɔ.

Yakubu nénɔ

31 Dii è Yakubu ye Leaziro, ben à à kè nédandee ũ, Raseli sɔ pāaame.

32 Lea nò sɔ à né ì gɔgbɛ ũ, ben à tó kpàne Rubeni, zaake à bè: Dii ma nawēakena gwà. Ma zā égɔ yemazi sa.

33 Kè à nò sɔ dɔ, à né ì gɔgbɛ ũ, ben à bè: Dii mà ma zā yemaziro, ben à εara à né kèkii kpàma dɔ. Ben à tó kpàne Simeɔ.

34 Kè à εara à nò sɔ dɔ, à né ì gɔgbɛ ũ à bè: Kèkii sa ma zā é ma diékii ero, zaake ma négɔgbɛ io mèn aagɔ. Ben à tó kpàne Levi.

35 À εara à nò sɔ dɔ à né ì gɔgbɛ ũ à bè: Kèkii sa ma Dii sáabu kpà, ben à tó kpàne Yuda. Ben à né'ii zè.

30

1 Kè Raseli è ée né ii kɔn Yakubuoro, à gɔaanɔ kpà kɔn a vīio. Ben à bè Yakubune: N nò dɔmagu. Tó méε e sɔro, mé game.

2 Yakubu pɔ fèzi à bè: Mámbe Luda ũ kè n tē néɔ?

3 Ben Raseli bè: Ma zīkeri Bilan yè. N gá io à nénɔ ime, mé borii e se à gāzī.

4 Ben à a zīkeri Bila kpàa nɔɔ ũ. Yakubu dàeo,

5 ben à nò sɔ à né ì gɔgbɛ ũ.

6 Ben Raseli bè: Ludaa tò yā bɔmao nna à ma yā mà, à ma gba négɔgbɛ. Ben à tó kpàne Dani.

7 Raseli zīkeri pì εara à nò sɔ à né ì gɔgbɛ ũ dɔ,

8 ben Raseli bè: Ma ɔsi isi kà kɔn ma vīio ma ɔsii nè. Ben à tó kpàne Nafatali.

9 Kè Lea è a né'ii zè, ben à a zīkeri Zilipa kpà Yakubua nɔɔ ũ dɔ.

10 Ben Lea zīkeri pì né ì gōgbē ũ kōn Yakubuo.

11 Ben Lea bè: Mìnnaame. Ben à tó kpàne Gada.

12 Ben Lea zīkeri pì né ì gōgbē ũ dō kōn Yakubuo.

13 Ben Lea bè: Ma pɔɔ kè nna, zaake nɔgbēnɔ é be pɔnnadeen ma ũ. Ben à tó kpàne Asa.

14 Rubeni bò ésekēgurɔ à yenzi ēzē è sèn, ben à bòbo à sùo a da Lean. Ben Raseli bène: Ñ n né yenzi ēzē pì dāme.

15 Lea bène: Kè n ma gōɔ sīma, beee e móm̄maro, ben ní yezi ñ ma né yenzi ēzē sí dɔɔ? Raseli bè: Tó ní kpàma, m̄be né io gbàa.

16 Kè Yakubu e suu kōn buraa uusiε, Lea bò à gàa à dààle à bè: Mám̄be mé inyo gbàa, zaake ma n sēk̄a ma né yenzi ēzē yānzimε. Ben à io gwāavī beee.

17 Luda Lea wéεkeε s̄i, ben à nò s̄i à Sāani ì kōn Yakubuo.

18 Ben Lea bè: Luda láada kpàma, kè ma a zīkeri kpà ma zāa yānzi. Ben à tó kpàne Isaka.

19 Lea èara à nò s̄i dō à Tori ì,

20 ben à bè: Luda gba maaa dàme. Kèkii sa ma zā é ma kpe da, zaake ma négōgbēnɔ ò mèn swεedo. Ben à tó kpàne Zebulunì.

21 Zāazāa à nénɔgbē ì, ben à tó kpàne Dina.

22 Ben Raseli yā dò Ludan à wéεkeε s̄i, ben à kè nédandee ũ.

23 À nò s̄i à négōgbē ì, ben à bè: Luda wí bòm̄e.

24 Ben à tó kpàne Yusufu à bè: Dii εara à négōgbē pānde kaaramε dō.

Yakubu pónɔ dāna Labāne

25 Kè Raseli Yusufu ì, Yakubu bè Labāne: Ñ ma gbarε mà tá ma be b̄usun.

26 Ma zīi kènne ma nɔɔnɔ kōn ma nénɔ yānzi. Ñ ní kpàma mà tá, zaake ní dō lán ma zīi kènne nà.

27 Ben Labā bène: Tó ma n pɔnnaa è, ñ gōmao kè. Ma màso kè má è Dii aubarika kème n yānzi.

28 Ñ n asaiapɔ omε, mé kpám̄ma.

29 Yakubu bène: Ñ dō lán ma zīi kènne nà. Ñ dō lán n pókādeenɔ kè ma ɔz̄i nà,

30 zaake à féte kè ní v̄i zaale méε m̄roo kàara maamaa. Dii aubarika dāngu guu kè ma gaan n be píngi. B̄oren mé ma zīinda be zīi ke s̄ɔɔ?

31 Labā à là à bè: Bón mé fīa boonneε? Yakubu wèala à bè: Ñton pókε kpám̄aro, m̄ode ñ yā kè kemε, mégō n pónɔ dāanne.

32 Ñ tó mà gē n pónɔ té gbàa mà s̄a bakebakenɔ kōn à togetogenɔ pleple ma asaiapɔ ũ kōn s̄ane b̄orɔ siaanɔ kōn blè bakebakenɔ kōn à togetogenɔ.

33 Tó n ma asaiapɔ gwà gana gurɔ aez̄i, né dō tó má yāpuraa v̄i. Blè kè kuu bakebakero ben à togetogero, ke s̄ane b̄orɔ kè siaro, ēndē ma kpāi òme.

34 Labā bè: Tò! Àgō de lán ní ò nà.

35 Zī beee Labā à blèkofīi bakebakenɔ sè kōn à wēzādeenɔ kōn blèda togetogenɔ kōn à bakebakenɔ, āɔ pókε āɔ puraa v̄inɔ píngi kōn s̄ane b̄orɔ siaanɔ píngi, à ní ná a négōgbēnɔne ñ ɔz̄i.

36 Ben à kpàngu dà ní dagura kōn Yakubuo lán gurɔ aagō tá bà, ben Yakubu e Labā pókε kpaaanɔ dāa.

37 Yakubu lí bori aagō gà b̄usunɔ z̄òz̄ò à ní wēzā kpákpa à ní wēzā kè púu.

38 Ben à lí kè à ní wēzā kpákpa p̄inɔ p̄εp̄εε pónɔ gbāngo ímikii, pókε āɔe m̄ɔɔ í minɔ wéen, zaake gwen āɔe kpákpa on.

39 Tó āɔ kpákpa ò lí p̄inɔ saε, ben āɔgō né wēzādeenɔ ii kōn à togetogenɔ kōn à bakebakenɔ.

40 Yakubu è pónε p̄inɔ pleple adona è à wēzādeenɔ kōn à siaanɔ ká Labā pónɔ guu. Leme à a zīinda kpàsa b̄ò le, èe ká Labā pónɔ guuro.

⁴¹ Tó póbóri maaano fèe kǒn kpákpa'onao, Yakubu è lí pínò péepéee pónò aezĩ ímikiia, le aǒ kpákpa o n̄ sae.

⁴² Tó pǒ ginanome sǒ, è lí péepééńnero. Len pǒ ginanò gǔ Labā pǒ ũ le, ben póbóri maaano gǔ Yakubu pǒ ũ.

⁴³ Ben Yakubu auziki ègǔ kaara maamaa à pónò pari kǔ kǒn nǒgbē zĩkerino kǒn gǔgbē zĩkerino kǒn lakumino kǒn zaakinoo.

31

Yakubu bàalena Labāne

¹ Yakubu yā kè Labā nénno e oo mà kè aǒ bè: Yakubu wa de pónò sia píngi. Wa de auziki guun à kaarana èn.

² Yakubu dǔ Labā wéea, kè a yā kú à nǒse guu lán yāa bà doro.

³ Ben Dii bène: N̄ eara n̄ tá n dezi bǔsun n daneno be, mégǔ kúnyo.

⁴ Ben Yakubu Raseli kǒn Leao sisi aǒ mó a pónò kiia sèn.

⁵ À bèńne: Má dǔ a de wéea kè ma yā kú à nǒsen lán yāa bà doro. Baa kǒn beeeo ma de Ludaa kúmao.

⁶ Á dǔ a zĩndane kè ma zĩi kè a denē ma gbāa lémmē.

⁷ A de ǔndǔ kème à ma láada liē gèn kuri, ben Ludaa e tó à yāke kèmero.

⁸ Tó à bè sǎ bakebakenon ma baka ũ, sǎano ègǔ né bakebakeno ii. Tó à bè à wēzādeeno bé wà ma baka ũ, sǎano ègǔ né wēzādeeno ii.

⁹ Luda a de sǎano sia à kpàma.

¹⁰ Gurǔ kè blèno e kpákpa oo, ma nanaa ò, ben nanaa guu má è blèkofii kè aǒe kpákpa oonò né blè wēzādeenome kǒn à bakebakeno kǒn à togetogenoo.

¹¹ Ben Luda Malaika bème nanaa pì guu: Yakubu! Ben ma weàla ma bè: Mae kè!

¹² À bè: N̄ wéé sé n̄ gwa. Blèkofii kè aǒe kpákpa oonò píngi blè wēzādeenome kǒn à bakebakeno kǒn à togetogenoo, zaake ma yā kè Labā kènnē è píngi.

¹³ Mámbe Luda kè bò à mǒnzi Beteli ũ, guu kè n gbè pèen n nǒsi kúa n lù sèma. Tia sa n̄ fēe n̄ bǒ bǔsu kèn n̄ tá n be bǔsun.

¹⁴ Ben Raseli kǒn Leao bène: Wá túbi vī wa de be dǒó?

¹⁵ Èe wa diē gbē zĩtono ũnloo? A wa yamma, ben à à ǔ blè píngi.

¹⁶ Auziki kè Ludaa si wa dea gǔ wa pǒ ũ píngime kǒn wa nénno. N̄ yā kè Ludaa ònnē ke píngi sa.

¹⁷ Ben Yakubu fēe à a nénno kǒn a nǔono di lakumino kpēe.

¹⁸ À a pǒkādeeno kǒn auziki kè à è Mesopotamiano sèe píngi, ben à dà zén èe taa a de kiia Kanaa bǔsun.

¹⁹ Kè Labā gāa a sǎano kā kēe, ben Raseli à tāano sè kpāi à kpēe.

²⁰ Yakubu sǔ ǔndǔ kè Siria bori Labāne èe lé zaaro.

²¹ À fēe à bàale kǒn a pónò píngi à bikǔ Yuflatia, ben à mì pè Giliada gusĩsĩdeea.

Labā pēena Yakubuzi

²² À gurǔ aagǔdee zĩ wà bè Labāne Yakubu bàale.

²³ À a gbēno kākōa, ben à pèezi. À taa ò gurǔ swēeplaa, ben à à lè Giliada gusĩsĩdeen.

²⁴ Ben Luda bò à mǒzi gwāavī nanaa guu à bène: N̄ làakari ke yā kè né o Yakubunēzi à maaa ke à zaaa.

²⁵ Labā Yakubu bura lè pēena Giliada gusĩsĩdeen, ben à bura kàe gwe kǒn a gbēno se.

²⁶ Ben Labā gāa à bè Yakubunē: Bóyānzi n̄ ǔndǔ kème n ma nénno sèe n tańyo lán zĩtono bà?

²⁷ Bóyānzi n̄ ǔndǔ kème n wure kpāi nēe lé zamaro, le ma gaa zenne kǒn ponnakenao kǒn lèsinao kǒn gǎgǎo kǒn mǔroo.

28 Née tó ma lé zà ma nénɔ kɔn ma dionɔaro. N yɔnkɔyã kè.

29 Ma gbāaa kà mà yã zaaa keare, ben n de Luda yã òme gwāavĩ à bè mà làakari ke yã kè mé onnezi à maaa ke à zaaa.

30 Née taa sa, kè née n de be bege kee yānzi. À kè dia n ma tāano sè kpāii?

31 Yakubu wèàla à bè: Ma vĩa kè mée daa né n nénɔ símame.

32 Gbè kè n n tāano è à kiia, wà à de. Ñ ma pónɔ gwagwa wa gbēno wáa. Tó n n pó è, ñ sé. Yakubu sɔɔ dɔ kè Raseli Labā pó sè kpāiro.

33 Labā gè Yakubu bisa kutaan à gè Lea kutaan à gè nɔgbè zíkèri gɔɔn plaaa pìnɔ kutaan èe póke ero. Kè à bò Lea kutaan, à gè Raseli kutaan.

34 Raseli tãa pìnɔ sè à ùte lakumi gàari guume, ben à vèea. Labā à kuta guu gwàgwa píngi, èe póke ero.

35 Raseli bè a denɛ: Baa, ñton pɔ fēmaziro, zaake mée e mà fero kè má ɔ kúna yānzi. Lemɛ Labā a tāano wète le èe ero.

36 Ben Yakubu pɔ fè à léfɔtɔɔ kà Labāzi à bè: Bó dàn má kè? Bɔ durunn má kè ben n pɛemazi wāawāa lán kè bà?

37 Kè n ma pónɔ gwàgwa píngi, n n be pónɔ è gweɔ? Ñ bɔɔ gupuraa ma gbēno kɔn n gbēno wáa, aɔ yã nnaa kpá gbè kè a yã nnaaa.

38 Ma ke n be wè baro. N sãano kɔn n blèno e nò bɔero, mée n sãa ke sóro.

39 Mée sunne kɔn pó kè nòbɔ pāsĩno kù keoro, mèè à fĩa bonne ma zĩndame. Nèè pó kè wà à kpāi ò gwāavĩ ke fāantē fĩa lama.

40 Ɔfāntē è ma le fāantē, ña è ma de gwāavĩ, mèè itē ke.

41 Len ma ke n be le ai wè baro. Wè gero dosai ma zĩ kenne n nénɔgbè gɔɔn plaaano yānzi. Ma wè swɛdoo kè n kpàsa yã musu. N ma láada liè gèn kuri.

42 Tó èe ke ma dezi Ibraĩ Luda kè ma de Isaaku à vĩa vĩa zèmao baasiro, le n ma gbarɛ ɔkòri. Luda zĩ kè má kè kɔn nawēao è, ben à kpàkēnzi gĩa gwāavĩ.

43 Ben Labā wè Yakubula: Nɔgbè kèkiino sɔ ma nénɔme. Né kèkiino sɔ ma dionɔme. Pókādee kèkiino sɔ ma pókādeenɔme. Pó kè ñ è kè píngi ma pómɛ. Bón mé ke ma nénɔgbēno kɔn né kè aɔ ñonɛ gbāa?

44 Ñ tó wà ledole ke àgɔ de sèeda ũ wa dagura.

45 Ben Yakubu gbè sè à pèe yã pì dɔngupɔ ũ.

46 À bè a gbēnoɛe aɔ gbèno sée, ben aɔ sèe aɔ didikɔa, ben aɔ pó blè à sae.

47 Ben Labā tó kpà gbèdidikɔana pìnɛ Yega Saaduta. Yakubu tó kpàne Galɛedi.

48 Labā bè: Gbèdidikɔana kèkiin sèeda ũ wa dagura gbāa. Bee yānzi wà tó kpàne Galɛedi.

49 Wè be dɔ Mizipa, zaake Labā bè: Dii wa dákpa wa kékɔana gbera le wàton zakɔnlo yānzi.

50 Tó n ña dà ma nénɔgbēnoa ke tó n nɔ pāndenɔ sè dɔ, baa tó wá kú kɔ kiiaro, ñgɔ dɔ sãnsãn kè Ludan wa yã pì sèedadee ũ.

51 Ben Labā bène dɔ: Ñ gbèdidikɔana kèkii gwa kɔn gbè kè má pèe wa dagurao.

52 Eégɔ de sèeda ũ kè mé vĩaàla mà mó mà à zaaa kennero, mpi sɔ né vĩaàla ñ mó ñ à zaaa kemero.

53 Ibraĩ kɔn Nao kɔn ñ deo Ludan wa yãkpaekeri ũ.

Ben Yakubu si kɔn Luda kè a de Isaaku à vĩa vĩa tóo.

54 À saa ò gusĩsideen gwe, ben à a gbēno sisi aɔ pó ble. Kè aɔ pó blè, ben aɔ ñ gwe.

55 Labā fèe kɔngɔ idè'idè, à lé zà a dionɔa kɔn a nénɔ à sa maaa òñne, ben à liara à tà a be.

32

Yakubu gbēno zĩna Isaua

¹ Yakubu dà zén, ben Luda malaikano dààle.

² Kè à ní é, à bè: Luda bùran kè. Ben à tó kpà guu pìne Manaimu.

³ À zìrinɔ zì a ae a v̄i Isaua Sei bùsu kè wè be dɔ Edomu bùsun.

⁴ À bè a zìrinɔne: À gá à o ma dii Isaune à zòbleri Yakubu gurɔ plaa kè Labā be èe suu sa.

⁵ À onɛ má zùnɔ v̄i kɔn zaakinɔ kɔn sãanɔ kɔn blènɔ kɔn gɔgbɛ zikerinɔ kɔn nɔgbɛ zikerinɔ. Mámbe ma a zì à onɛ le ma à pɔnnaa e.

⁶ Kè zìrinɔ èara wà sù Yakubu kiia, aɔ bè: Wa gaa n v̄i kiia, èe mó à danle kɔn gɔɔn wàa plaaanɔ.

⁷ V̄ia Yakubu kù èe bídi kee maamaa, ben à gbɛ kè aɔ kúonɔ kpàate leɔ plaa kɔn sãanɔ kɔn blènɔ kɔn zùnɔ kɔn lakuminɔ à bè:

⁸ Tó Isau mò à s̄i à leɔ dooa, à leɔ doo kè gò é bɔ.

⁹ Ben à adua kè à bè: Dii, ma dezi Ibraĩ kɔn ma de Isaakuo Luda, ní òme mà su ma bùsun ma danɛnɔ kiia, né aubarika damagu.

¹⁰ N gbɛkee kɔn náane yão kème maamaa ma bèe e káro. Gurɔ kè ma bikū Yodaa, gò bé à na ma ɔz̄i ado. Tia sa ma su kɔn auziki leɔ plaaa kènɔ.

¹¹ Ma wée kemma n̄ ma sí ma v̄ia, zaake mée v̄ia keene kè eé sí wa té à nɔgbɛnɔ kɔn néno dede yānzi.

¹² Mpi s̄ɔ, n bè né aubarika damagu né ma borii kaara lán ísialea bùsu'aat̄e bà weé f̄ɔ wà n̄ naroro n̄ pari yānzi.

¹³ Gwen Yakubu in. Pó kè à plèple à a v̄i gbaanɔn yè:

¹⁴ Blèda mèn wàa do, à kofii mèn baro, s̄ada mèn wàa do, à karo mèn baro,

¹⁵ lakumida mèn baaakuri kɔn n̄ né b̄ɔrɔnɔ, zùda mèn baplaa, à sware mèn kuri, zaakida mèn baro, à kyà mèn kuri.

¹⁶ À ní ná a zòblerinɔne ní ɔz̄i bori kɔn boriio, ben à bène: Àḡɔ té ma ae à kpàngu da a dagura ḡà kɔn ḡao.

¹⁷ À bè gbɛ káakune: Tó ma v̄i danle à n la à bè: Déme n dii ũu? Néee gaa máme? Dé bé à pó kè néee d̄aa kènɔ v̄ii?

¹⁸ N̄ onɛ à zòbleri Yakubu p̄ome, pó kè à a dii gbà à kp̄as̄anenɔn gwe, àpi e suu kpee.

¹⁹ À yā d̄ɔnk̄ɔ p̄i ò gbɛ plaadeene kɔn gbɛ aaḡɔdeeo kɔn p̄ód̄arinɔ ní p̄íngi à bè: Tó a da Isaule, à onɛ le.

²⁰ À onɛ à zòbleri Yakubu e suu kpee. Zaake à laasuu lè à bè: Mé à làakari kp̄áe kɔn pó kè má kpà ae kènɔ, wé wée sik̄ole. Eé ḡí gb̄aake kp̄ámazi saó?

²¹ Gbaa p̄inɔ d̄one ae, ben à ḡò bùran gw̄av̄i m̄da à ì gwe.

Yakubu ɔsikana kɔn Ludao

²² À f̄ee gw̄av̄i à a nɔ mèn plaaanɔ s̄ee kɔn a nɔgbɛ zikeri ḡɔɔn plaaanɔ kɔn a néḡɔgbɛ ḡɔɔn kuri aw̄eedoonɔ, ben à bikùnyo Yaboku íbik̄ukiia.

²³ Kè à bikùnyo, ben à pó kè à v̄inɔ s̄ee à bikùo p̄íngi.

²⁴ Yakubu ḡò ado, ben ḡɔgbɛ ke mò èe ɔsi kaaɔ ai guu kà d̄ona.

²⁵ Kè ḡɔgbɛ p̄i è é f̄ɔ à à néro, à à lè a gisipek̄orekiia, ben à gisi b̄òk̄un ɔsikana p̄i guu.

²⁶ Ḡɔgbɛ p̄i bè: N̄ ma gbarɛ, zaake guu e d̄ɔɔ. Ben Yakubu bène: Tó èe ke n̄ aubarika damagu baasiro, mé n gbarero.

²⁷ Ḡɔgbɛ p̄i à là à bè: N tón diaa? À wèàla à bè: Ma tón Yakubu.

²⁸ Ben à bè: Weé benne Yakubu d̄oro, séde Isaraili, zaake n ɔsi kà kɔn Ludao kɔn gb̄enteenɔ, ben n ɔsii nè.

²⁹ Yakubu bène: N̄ n tó ome se. A wèàla à bè: Bóyānzi néee ma tó gbekaazi? Ben à aubarika dàn gwe.

³⁰ Yakubu tó kpà guu p̄ine Penieli, zaake à bè: Wa wée sik̄ole kɔn Ludao, ben mée garo.

³¹ À b̄ò Penieli ɔf̄ant̄eb̄ena, èe t̄ɔt̄ee a gisi yānzi.

³² Bee yānzi ai gbāa Isarailinɔ è nɔ̀bɔ tógisi sóro, kè Luda Yakubu lè à tógisia yānzi.

33

Yakubu wéesina Isaule

¹ Kè Yakubu wée sè, à è Isau e mɔɔ kɔn gɔɔn wàa plaaanɔ. À a nénɔ kpàatete Leanɛ kɔn Raselio kɔn nɔgbɛ zīkeri mèn plaaanɔ.

² Ben à nɔgbɛ zīkeri pìnɔ gbàre aɔ dɔ aɛ kɔn n nénɔ. Beee gbera Lea kɔn a nénɔ, ben Raseli kɔn Yusufuo té n kpeɛ.

³ À dɔ́nne aɛ à kùe tɔɔte gèn swɛɛplaa ai à gàa à kàò a v̄i pì kiia.

⁴ Ben Isau bàale à m̀ò à dààle à mlèa, à ɔɔ dà à gàn à lé pèa, ben aɔ ɔɔ d̀ò.

⁵ Isau wée sè à nɔgbɛnɔ è kɔn nénɔ, ben à bè: Déno bé wà kúnyo kè? Yakubu wèàla à bè: Né kè Luda ma gbaanɔme.

⁶ Ben nɔgbɛ zīkeri pìnɔ s̀n̄zi kɔn n nénɔ aɔ kùe.

⁷ Ben Lea kɔn a nénɔ s̀n̄zi dɔ aɔ kùe. Beee gbera Yusufu kɔn Raselio s̀n̄zi aɔ kùe.

⁸ Isau bè: Pó kè ma dañle kènɔɔ de diamɛ? Yakubu wèàla à bè: Le ma n pɔnnaa e yānzime.

⁹ Isau bè: Ma gbɛ, ma pónɔ m̀oma, ñḡɔ n pónɔ k̄na.

¹⁰ Ben Yakubu bè: Auó! N yā nna! Tó ma n pɔnnaa è, ñ ma gba sí, zaake wa wéesikòlena kème lán wéesikòlena kɔn Ludao bàme, ben n gbāake kpàmazi.

¹¹ Ñ gbaa kè ma m̀onnɛe sí, zaake Luda aubarika dàmagu, pókee e kēsāmaro. Lemɛ à nàk̀rɛa le, ben à sì.

¹² Ben Isau bè: Wà da zén wà tá. Mé gányo.

¹³ Ben à wèàla à bè: Ma dii, n̄ d̄s̄ kè nénɔ gbāa v̄iro, ben má s̄a kɔn z̀une b̀r̀ɔnɔ v̄i. Tó wa tá gbāaa ò gurɔ do, pókādeenɔ é gaga p̄ngime.

¹⁴ Ñ d̀ome aɛ ma dii, m̀oma n z̀bleri méḡɔ té pónɔ kpeɛ kɔn nénɔ busebuse ai mà mó mà n le Sei.

¹⁵ Isau bè: Mé ma gbɛkenɔ tónyo. Yakubu bè: À kè dea né ke le d̀oo? Ñ tó mà n pɔnnaa e dii.

¹⁶ Zī beeean Isau dà Sei zén.

¹⁷ Ben Yakubu gàa Suko. À bee b̀ò gwe, ben à lá kutaanɔ d̀ò pónɔne. Bee yānzi wà tó kpà guu p̄ne Suko.

¹⁸ Kè Yakubu s̀ kɔn Mesopotamiao, à kà wéte kè wè be Sekemu, Kanaa b̀usun aafia, ben à b̀ura kàe wéte p̄i sae.

¹⁹ À a b̀urakaekii l̀ù Sekemu de Amɔ nénɔa kondogi bas̀ɔro.

²⁰ Gwen à sa'okii b̀òn, à tó kpàne Luda Isarailinɔ Luda.

34

Sekemu kusina Dinaa

¹ Lea nénɔgbɛ Dina kè à ì kɔn Yakubuo b̀ò à wée kpáe b̀usu p̄i nɔgbɛnɔzi.

² Kè b̀usu p̄i kí Amɔ né Sekemu, Ivi borii à è, à à sè gbāaaò, ben à dàeo.

³ À p̀oo d̀ò ǹokpare p̄ia à yezi, ben à yā nnannaa òne.

⁴ Ben Sekemu bè a denɛ: Ñ nénɔkpare beee weteme mà sé.

⁵ Kè Yakubu mà wà a nénɔgbɛ kpe b̀ò, à nénɔ kú s̄en kɔn à pókādeenɔ, ben à ȳite ai aɔ s̀ù.

⁶ Ben Sekemu de Amɔ gàa à Yakubu le à yā p̄i onɛ.

⁷ Kè Yakubu nénɔ b̀ò s̄en wà s̀ù, ben aɔ yā p̄i mà ḡɔ. Aɔ ǹòse yàka aɔ p̀ò f̄è maamaa, kè Sekemu wíyā kè Isarailinɔne yānzi, à dàe kɔn Yakubu nénɔgbɛò à yā kè de wà keroo kè.

⁸ Ben Amɔ bèñne: Ma né Sekemu p̀oo d̀ò a nénɔgbɛa. A yā nna. À à kpáa nɔɔ ũ.

⁹ Wà ledole ke wàḡɔ wa nénɔgbɛnɔ kpāsākōa.

10 Àgõ kúwao, wa bùsu kuu a pò ùme. À v̄ēēn àgõ laa taan àgõ t̄oote v̄i.

11 Ben Sekemu ò Dina de k̄õn à d̄āḡõn̄õn̄e à bè: À tó mà a p̄õnnaa e. Pó k̄e a be mà kp̄áawa mé kp̄á.

12 À anzurebleb̄o lé dame bíta k̄õn gbaan̄o paripari. Pó k̄e á ò mé kp̄á. À n̄én̄okpare p̄i kp̄áama n̄õõ ù.

13 Ben Yakubu n̄én̄o w̄e Sekemu k̄õn à de Am̄ola k̄õn m̄õnafikio k̄e Sekemu n̄ d̄āre kpe b̄o ȳānzi.

14 Ās bèñne: Wé f̄s wà beee kero, wé f̄s wà wa d̄āre kp̄á gef̄õdeearo, zaake w̄iȳāme wa kiia.

15 Wé we a ȳāziro, séto à ḡõ lán wapin̄o bà a ḡõgb̄ēn̄o b̄āngu ke n̄ p̄íngi.

16 Tó a b̄āngu k̄e, wé wa n̄én̄o kp̄ās̄āawa wé a n̄én̄o sé n̄õõ ù. Wéḡõ kúao, wé ḡõ bori d̄õnk̄õn̄o ù.

17 M̄õde tó ée we wa ȳāziro, tó ée b̄āngu kero, wé wa d̄āre sé wà táome.

18 Yā p̄i k̄e Am̄o k̄õn a né Sekemuon̄e nna.

19 Ḡõkpare p̄i yā p̄i ḡõḡõ kpakpaa k̄e Yakubu n̄én̄ogb̄ē yā k̄āne ȳānzi. À bèe v̄i deñla a de b̄edeēn̄o té.

20 Am̄o k̄õn a né Sekemuo ḡāa n̄ w̄éte b̄iileā, ben ās yā ò k̄õn w̄étedeen̄o wà bè:

21 Gb̄ē p̄in̄o yāke v̄iwaoro. Wà tó āḡõ kú wa bùsun āḡõ laa taa, zaake bùsu p̄i yàasa ée m̄õwa. Wé n̄ n̄én̄ogb̄ēn̄o sé wé wa n̄én̄o kp̄áñma.

22 Gb̄ē p̄in̄o s̄õ é we wàḡõ kúwao le wà ḡõ bori d̄õnk̄õ ùro, séto èe ke wa ḡõgb̄ē p̄íngi b̄āngu k̄e lán n̄ bà baasiro.

23 Ās p̄ók̄ādeen̄o k̄õn n̄ auzikin̄o k̄õn n̄ z̄un̄o p̄íngi é ḡõ wa pò ùroo? Wà weñne le āḡõ kúwao.

24 W̄éte p̄i deēn̄o Am̄o k̄õn a né Sekemuo yā mà, ben ās ḡõgb̄ēn̄o b̄āngu k̄e n̄ p̄íngi.

25 À gur̄o aaḡõdee z̄i, k̄e āõ kú k̄õn w̄āw̄āao āõ kú k̄õn yāke laasuuoro, Yakubu né ḡõn̄o plaaan̄o Sim̄eõ k̄õn Levio, Dina v̄iin̄o, ās baade a f̄ēdaa s̄e ās s̄i w̄éte ās ḡõgb̄ēn̄o d̄ede n̄ p̄íngi.

26 Ās Am̄o k̄õn a né Sekemuo d̄ede, ben ās Dina s̄e ās b̄òo Sekemu kp̄én̄ ās t̄ào.

27 W̄étedeen̄o d̄ed̄ena gb̄era Yakubu n̄én̄o mò wà w̄éte p̄õn̄o n̄àk̄õa k̄e wà wí dà n̄ d̄ārea ȳānzi.

28 Ās n̄ s̄āan̄o k̄õn n̄ bl̄en̄o s̄ēe k̄õn n̄ z̄un̄o k̄õn n̄ zaakin̄o, pò k̄e āõ kú w̄éte guun̄o k̄õn pò k̄e āõ kú n̄ buraan̄o p̄íngi.

29 Ās n̄ auzikin̄o s̄ēe p̄íngi k̄õn n̄ n̄én̄o k̄õn n̄ n̄ogb̄ēn̄o k̄õn pò k̄e kú n̄ beēn̄o p̄íngi.

30 Ben Yakubu bè Sim̄eõn̄e k̄õn Levio: A sum̄e yā zaaao. Kanaan̄o k̄õn Perizin̄o k̄õn bùsu k̄ekii bori p̄ānden̄o éḡõ ye ma k̄āziro. Lán wá pariuro nà, tó ās ligawazi, tó ās siwagu, ās ma de k̄õn ma boriin̄o p̄íngime.

31 Ben ās w̄èàla wà bè: K̄e à wa d̄āre d̄iē kaarua ù, beee maan gweó?

35

Luda aubarikadana Yakubun Beteli

1 Luda bè Yakubune: Ñ f̄ēē n̄ tá Beteli n̄ v̄ēē gwe. Ñ ma gb̄āgb̄ākii bo gwe, zaake ma b̄o ma m̄õnzi gwe gur̄o k̄e n̄ēe bàa l̄ēe n̄ v̄iine.

2 Ben Yakubu bè a b̄edeēn̄õn̄e k̄õn gb̄ē k̄e āõ kúon̄o n̄ p̄íngi: À bori z̄it̄õn̄o t̄āa k̄e á v̄iino kw̄éē à zú o à a p̄ók̄ās̄āan̄o lendee kp̄á.

3 Wé f̄ēē wà tá Beteli. Mé Luda gb̄āgb̄ākii bo gwe, zaake à d̄õmale ma naw̄ēakegur̄o, éḡõ kúmao guu k̄e ma gaan p̄íngi.

4 Ben ās bori z̄it̄õn̄o t̄āa k̄e āõ v̄iino kp̄āa k̄õn sw̄āi k̄e āõ danan̄o, ben à pò p̄in̄o v̄iì gb̄íí lí gb̄áru Sekemu sae.

5 K̄e Yakubu k̄õn a n̄én̄o dà z̄én, Ludaa tò v̄iā w̄éte k̄e kú n̄ saen̄o deēn̄o k̄u maamaa, ben ās gb̄ēkee e p̄eēñziro.

⁶ Ben Yakubu kɔn gbɛ kɛ aɔ kúonɔ ní píngi kà Luzu kɛ wè be tia Beteli, Kanaa bùsun.

⁷ À sa'okii bò gwe, ben à tó kpà guu pìne Beteli Luda, zaake gwen Luda bò à m̀zin gurɔ kɛ èe bàa sii a v̀ine.

⁸ Debora kɛ de Rebeka gwàri ũ yãa gà gwe, ben wà à v̀i gbí lí gbáru Beteli sae. Ben wà tó kpàne Ɔɔɔlizi.

⁹ Luda bò à m̀ Yakubuzi dɔ à suna kɔn Mesopotamiao gbera, à aubarika dàn

¹⁰ à bè: N tón Yakubu, m̀de weé benne Yakubu dɔro, sé Isaraili. Lemɛ à tó kpàne Isaraili le.

¹¹ Luda bène dɔ: Luda Gbãapingiden ma ũ. Àgɔ né ii àgɔ kaara. Borii é bɔ n kiia kɔn bori pariinɔ dɔ, n bori kenɔ égɔ de kínano ũ.

¹² Mé bùsu kɛ má kpà Ibrai kɔn Isaakuoa kpámma kɔn n boriinɔ n gaa gbera.

¹³ Ben Luda fɛɛ à bò guu kɛ à yã ònen.

¹⁴ Yakubu gbè pèe guu kɛ Luda yã ònen dɔngupɔ ũ. À í t̀a à ǹsi k̀a.

¹⁵ Ben Yakubu tó kpà guu kɛ Luda yã ònen pìne Beteli.

Raseli kɔn Isaakuo gaa

¹⁶ Ben aɔ fɛɛ Beteli wà dà zén. Kɛ aɔ kà k̄i kɔn Eflatao, Raseli né'igurɔ kà, ben né'ii k̀a z̄i'ũ.

¹⁷ Né'iwáwáa à k̀ gbãa, ben néseeri bène: Nton v̄ia kero, n négɔgbɛ ì dɔ.

¹⁸ Raseli gbãa v̄i dɔro èe gaa, ben à tó kpà a né pìne Benoni, ben à de tó kpàne Beyãmi.

¹⁹ Kɛ Raseli gà, wà à v̀i Eflata kɛ wè be tia Betelemu zén.

²⁰ Yakubu gbè dɔngupɔ pèe à miraa. Raseli mira gbè pì kú gwe ai kɔn a gbãao.

²¹ Isaraili èara à dà zén, ben à bùra k̀e sãdãrinɔ gugwagba aɛ.

²² Gurɔ kɛ à kú bùsu pìn Rubeni gàa à dàe kɔn Bilao, Yakubu nɔ ỳgisai, ben Yakubu yã pì mà.

Yakubu négɔgbɛnɔ ì m̀en kuri awɛɛplaa.

²³ Lea négɔgbɛnɔn yè: Yakubu daudu Rubeni, Simɛɔ, Levi, Yuda, Isaka kɔn Zebulunio.

²⁴ Raseli nɛnɔn Yusufu kɔn Beyãmio ũ.

²⁵ Raseli z̄ikeri Bila nɛnɔn Dani kɔn Nafatalio ũ.

²⁶ Lea z̄ikeri Zilipa nɛnɔn Gada kɔn Asao ũ. Négɔgbɛ kɛ wà ní í kɔn Yakubuo Mesopotamianɔn gwe.

²⁷ Ben Yakubu kà a de Isaaku kiia Mamare. À kú Kiriataba kɛ wè be tia Eblɔnu sae, guu kɛ Ibrai kɔn Isaakuo v̀ɛen.

²⁸ Isaaku kà wè bakendo

²⁹ à zi k̀ kótokoto, ben à gà à kà a gbɛnɔla, ben à nɛnɔ Isau kɔn Yakubuo à v̀i.

36

Isau boriinɔ

¹ Isau kɛ wè bene dɔ Edomu boriinɔ yãn yè.

² Isau Kanaa nɔgbɛnɔ sè, Iti bori Elni né Ada kɔn Ivi bori Ana né Ɔolibama, Zibeɔ dioo.

³ À Sumaila né Basema, Nebayo dàre sè dɔ.

⁴ Ada Elifaza ìo, ben Basema Rueli ì.

⁵ Ɔolibama Yeusu kɔn Yalamuo kɔn Korao ì. Isau négɔgbɛ kɛ wà ní í Kanaa bùsunɔn gwe.

⁶ Isau a nɔnɔ sèe kɔn a négɔgbɛnɔ kɔn a nɛnɔgbɛnɔ kɔn a bɛdeenɔ ní píngi kɔn a pókãdeenɔ kɔn a auziki kɛ à è Kanaa bùsunɔn píngi, ben à gàa Sei bùsun à z̄ã k̀ kɔn a d̄ãaro Yakubuo,

⁷ zaake aɔ auziki bíta bé à tò aɛé f̄ wàgɔ kú k̄oro. Bùsu kɛ aɔ kún e m̀r̀maro, kɛ aɔ p̀nɔnɔ pari yãzi.

⁸ Isau v̀ɛe Sei gusĩsideen kɛ wè be tia Edomu.

⁹ Isau kɛ de Edomunɔ dezi káaku ũ boriinɔn yè.

¹⁰ Isau négɔgbɛnɔ tón yè: Ada né Elifaza kɔn Basema né Ruelio.

11 Elifaza négōgbēnōn Temana, Omaa, Zefo, Gatamu kōn Kenazio ũ.

12 Elifaza nō yīgisain Timina ũ. Àmbe à Amaleki ìo. Isau nō Ada dionōn gwe.

13 Rueli négōgbēnōn yè: Naata, Zera, Sama kōn Mizao. Isau nō Basema dionōn gwe.

14 Isau nō Ana né Ɔolibama, Zibeō dioo négōgbēnōn yè: Yeusu, Yalamu kōn Korao.

15 Isau bori kīnanōn yè: Isau daudu Elifaza bori kīnanōn Temana, Omaa, Zefo, Kenazi,

16 Kora, Gatamu kōn Amalekio ũ. Elifaza bori kīnanō, Ada dionōn gwe. Aō kú Edōmunō būsun.

17 Isau né Rueli bori kīnanōn yè: Naata, Zera, Sama kōn Mizao. Rueli bori kīnanō, Basema dionōn gwe. Aō kú Edōmunō būsun.

18 Isau nō Ɔolibama bori kīnanōn yè: Yeusu, Yalamu kōn Korao. Ana né Ɔolibama dionōn gwe.

19 Isau kè wè bene dō Edōmu négōgbēnōn gwe, à bori kīnanōn gwe.

Sei boriinō

20 Sei, Ori borii kè kú Edōmunō būsun zaa káaku négōgbēnōn yè: Lotana, Sobala, Zibeō, Ana,

21 Disō, Eza kōn Disāo.

22 Lotana négōgbēnōn yè: Ori kōn Omamuo. Lotana dāren Timina ũ.

23 Sobala négōgbēnōn yè: Alavā, Manaa, Ebalā, Sefo kōn Onamuo.

24 Zibeō négōgbēnōn yè: Aya kōn Ana. Ana pì bé à bō bia wāaa zaa gbáan gurō kè èe a de zaakinō dāa.

25 Ana négōgbēn Disō ũ, à nēnōgbē sō Ɔolibama.

26 Disō négōgbēnōn yè: Emēdā, Esebā, Itirana kōn Keranao.

27 Eza négōgbēnōn yè: Bilana, Zavā kōn Akanao.

28 Disā négōgbēnōn yè: Uzu kōn Aranao.

29 Ori bori kīnanōn yè: Lotana, Sobala, Zibeō, Ana,

30 Disō, Eza kōn Disāo. Ori bori kīnanō kōn ní borii kè aō kú Sei būsunnōn gwe.

31 Kīna kè aō kí blè Edōmunō būsun Isarailinō kīnanō āanōn yè.

32 Bēo né Bela, Dinaba gbē bé à kí blè Edōmu káaku.

33 Kè à gà, ben Zera né Yobabu, Bōzōra gbē kí blè à gēe ũ.

34 Kè à gà, ben Temana būsū gbē Usamu kí blè à gēe ũ.

35 Kè à gà, ben Bedada né Adada, Avi gbē kí blè à gēe ũ. Àmbe à zì blè Midiānōa Mōabunō būsun.

36 Kè à gà, ben Masareka gbē Samala kí blè à gēe ũ.

37 Kè à gà, ben Reobo kè kú Yuflati sae gbē Saulu kí blè à gēe ũ.

38 Kè à gà, ben Akabo né Baali Ana kí blè à gēe ũ.

39 Kè à gà, ben Pau gbē Adada kí blè à gēe ũ. À nōō tón Metabeli, Matarēdi néme, Mezaba dio.

40 Isau bori kīnanō tón yè kōn ní būsuno: Timina, Alava, Yete,

41 Ɔolibama, Ela, Pinō,

42 Kenazi, Temana, Mibiza,

43 Magadieli kōn Iramuo. Edōmunō kīnanōn gwe wéte kōn wéteo būsū kè aō vèen. Isau kè de Edōmunō dezi ũu boriinōn gwe.

37

Yusufu nana'ona

1 Yakubu kú Kanaa būsun guu kè a de vèen.

2 Yakubu boriinō yān yè. Yusufu né gōkpareme. À wè gēro awēēplaadee guu kè èe sāanō dāa kōn a vīinō, à de nōōnō Bila kōn Zilipao nēnō, ben à dà zaaa kè aō kè kōmōtō kè a denē.

3 Isaraili ye Yusufuzi de a né kpaaanōla kè à à ì a zikū guu yānzi, ben à utagyaba zōnē.

4 Kè à v̄iĩnɔ è ní dee ye Yusufuzi deńla, ben aĩ zàn aĩè we wà yā nnaa ooro.

5 Yusufu nanaa ò, ben à t̄skè a v̄iĩnɔne, ben aĩ èara wà zàn de zi pòla.

6 À bèńne: À nanaa kè má ò ma.

7 Má è wée ése yiyii bura, ben ma ése bakaa f̄e à zè. A pónɔ lìgazi, ben aĩ nàene.

8 Ben à v̄iĩnɔ bène: Né kí blewan yó? Né gbāaa blewan yó? Ben aĩ èara wà zàn de yā pòla nanaa kè à ò pì yānzi.

9 Yusufu èara à nanaa ò dɔ, ben à t̄skè a v̄iĩnɔne à bè: Ma èara ma nanaa ò dɔ. Má è ɔf̄ant̄e k̄n̄ m̄ɔvurao k̄n̄ s̄ɔsɔne m̄n̄ kuri aw̄eɛdoonɔ e naeeme.

10 À nanaa pì t̄skè a denɛ dɔ, ben à de pàtaa à bè: Nana kp̄aree takan ní ò l̄e? Mapi k̄n̄ n dao k̄n̄ n v̄iĩnɔ, wé mó wà kúe n aen yó?

11 À v̄iĩnɔ n̄s̄eḡaano kp̄ào. À de s̄ɔ nanaa pì yā k̄na a n̄s̄e guu.

12 À v̄iĩnɔ ḡaa ní de s̄aano d̄a S̄ekemu.

13 Ben Isaraili bè Yusufunɛ: N v̄iĩnɔ e s̄aa d̄aa S̄ekemu. Mé n zĩ ní kiia. À wèàla à bè: Ma yāa.

14 Ben à bène: N̄ ḡa n̄ n v̄iĩnɔ gwa k̄n̄ s̄aano, tó aĩ aafia. N̄ èara n̄ sume k̄n̄ aĩ baaruo. Ben à à gb̄are, à b̄ò Ebl̄onu guzuren à ḡaa S̄ekemu.

15 Èe lik̄aa z̄ɔ s̄en, ben ḡɔgb̄e ke dààl̄e à à là: Bón n̄e weteɛ?

16 À wèàla à bè: M̄e ma v̄iĩnɔ weteeme. Tó ní ní s̄ad̄akii d̄ɔ, n̄ om̄e.

17 Ḡɔgb̄e pì bè: Kè aĩ b̄ò gura kè, má mà aĩ bè wèe gaa Dot̄ame. Ben Yusufu p̄eĩzi à ní lé Dot̄a.

18 Kè aĩ à è k̄aaa, ai àḡɔ ḡa k̄a ní kiia, aĩ lé kp̄ak̄s̄ɔzi wà bè wà à de.

19 Aĩ bèk̄ne: À gwa, nana'ori e m̄ɔ k̄aaa.

20 À tó wà à de wà à zu l̄ɔḡɔ k̄enɔ doke guu, wé be n̄b̄ɔ p̄as̄i bé à à d̄e à s̄ò. Ènd̄e wé e lán à nanaano é mì de n̄a.

21 Kè Rubeni yā pì mà, à yezi à à mì sí, ben à bè: W̄aton à d̄ero,

22 àton aru b̄aro. À à zu l̄ɔḡɔ k̄ekiin gb̄aan kè. Àton à d̄ero. Rubeni òn̄ne l̄e, kè à yezi à à mì sí à à kp̄a a dea yānzime.

23 Kè Yusufu k̄a a v̄iĩnɔ kiia, aĩ à uta b̄ò, à utagyaba maaa pì.

24 Ben aĩ à s̄e wà à zu l̄ɔḡɔ p̄in. L̄ɔḡɔ p̄i da korime à í v̄iro.

25 Ben aĩ v̄e wèe p̄ó blee. Kè aĩ w̄e s̄e, aĩ Sumaila bori laatarino è, aĩ b̄ò Giliada bùsun aĩe gaa Igipiti. Aĩ lakuminɔ d̄ò pónɔ k̄n̄ lí'ɔ èz̄e k̄n̄ lí'ɔ ḡū nnannaao sena.

26 Ben Yuda bè a gb̄enɔne: Tó wa wa d̄aaro d̄e, ben wa à ḡè ùte, b̄ò àren wé ee?

27 À tó wà à yā Sumaila borii p̄inɔa. W̄aton à d̄ero, wa d̄aaronloo? Wa aru d̄n̄k̄ome. Ben à gb̄enɔ à yā mà.

28 Kè Midiá laatari p̄inɔ e m̄ɔ ḡe z̄éla, ben aĩ Yusufu ḡa wà b̄ò l̄ɔḡɔn, aĩ à yā Sumaila borii p̄inɔa kondogi baro, ben wà t̄ào Igipiti.

29 Kè Rubeni m̄ò l̄ɔḡɔ p̄i kiia, èe Yusufu e gwe d̄oro, ben à a p̄ók̄as̄aano ḡa à k̄èk̄e,

30 ben à ḡaa a d̄aaronɔ kiia à bè: Né p̄i kú gwe d̄oro. Mé ḡa má k̄n̄ beeeo?

31 Aĩ bl̄ekofii k̄ù wà d̄e, ben aĩ Yusufu uta p̄i s̄e wà màe à aru guu.

32 Ben aĩ à utagyaba p̄i s̄e wà ḡaao ní denɛ aĩ bè: P̄ó kè wá èn yè. N̄ né utan yó, ke à pónlo?

33 À d̄ɔ, ben à bè: Ma né utame, n̄b̄ɔ p̄as̄i bé à à s̄ò. W̄aiyoo, wà ma né Yusufu k̄as̄ak̄as̄ak̄ome.

34 Ben à a utadaa ḡa à kè à p̄ók̄as̄a s̄e à dà, ben à a né p̄i s̄osobi kè ḡikena.

35 À néḡɔgb̄enɔ k̄n̄ à n̄enɔgb̄enɔ m̄ò à làakari kp̄aene ní p̄ingi, m̄ode à ḡi à làakari kp̄aezi à bè: Méḡɔ ma né p̄i ḡe ɔ d̄ome ai mà ḡa t̄ào à kiia ḡewāan. Ben èe s̄osobi ɔ d̄o a né p̄i yā musu.

36 Midiá p̄inɔ s̄ɔ Yusufu yā P̄otifaa Igipiti. Fili'auna ìba keme, àmbe à dogarino gb̄ensi ũ.

38

Yuda kɔn Tamao

- ¹ Zĩ beea Yuda bɔ a gbɛnɔ kiia à gàa à vɛɛ Adulamu gbɛ kè wè benɛ Ira bɛ.
- ² Gwen à dàkɔrɛ kɔn Kanaa bɔsu gbɛ kè wè benɛ Sua nɛnɔgbɛo, ben à à sè nɔɔ ũ.
- ³ À nò sɪ à né ì gɔgbɛ ũ, ben à tɔ kpàne ɛɛ.
- ⁴ À èara à nò sɪ dɔ à négɔgbɛ ì, ben à tɔ kpàne Ona.
- ⁵ À èara à négɔgbɛ ì dɔ, ben à tɔ kpàne Sela. Gurɔɔ kè à né pì ì, à kú Kezibime.
- ⁶ Ben Yuda nɔgbɛ kè wè benɛ Tama sè a daudu ɛɛɛ.
- ⁷ ɛɛ kè Diine zaa, ben à à dè.
- ⁸ Ben Yuda bè Onanɛ: N n vɛi gyaanɔɔ sé n borii ke n vɛine, lán wè ke nà.
- ⁹ Kè Ona dɔ kè né kè é i kɔn a vɛi gyaanɔɔo égɔ de a borii ũro, tó à dàeo ben à yezi a zĩnda e, è à gɔgbɛ pɔ kwéme, le àton borii ke a vɛinero yānzi.
- ¹⁰ Yā kè èe keɛ pì kè Diine zaa, ben à à dè dɔ.
- ¹¹ Ben Yuda bè a né gyaanɔ Tamaɛ: N gá ngɔ gyaanɔɔ blee n de be ai ma né Sela ìsi kú. Zaake èe daa Sela é ga lán a vɛinɔ bàme. Ben Tama gàa à vɛɛ a de bɛ.
- ¹² Kè à gurɔɔ gì kè, ben Yuda naɔ gà. Kè à nɔsɛ kpàe, à dà zén èe gaa a sākākɛerinɔ kiia Timina kɔn a gbɛnna Irao.
- ¹³ Ben wà à baaru kpà Tamaɛ wà bè: N zā de e gaa Timina a sãanɔ kã kɛɛ.
- ¹⁴ Ben à a gyaanɔblepɔnɔ bɔ à pɔdangān sè à kù a uua, ben à gàa à vɛɛ Enaimu bĩlea Timina zén. Zaake à è Sela bíta kú, wèe à kpáa nɔɔ ũro.
- ¹⁵ Kè Yuda à è, ben à à diɛ kaarua ũ kè à pɔ kù a uua yānzi.
- ¹⁶ Ben à sɔzi zé sae à bè: N tó mà daenyɔ. Èe à dɔ a né gyaanɔ ũro. Ben nɔgbɛ pì bè: Tó n daɛmao, bɔn né kpámaa?
- ¹⁷ À wèala à bè: Mé ma kpàsa blène mèn doo kpāsanne. Ben à bè: N tɔɔba dieme ai ngɔ gaa kpāsā.
- ¹⁸ Ben à à là à bè: Bɔ tɔɔban mé dienneɛ? A bè: N n sèedakebɔ kɔn a bào kɔn gò kè n kũnao kpáma. Ben à kpáa à dàeo à nò dɔn.
- ¹⁹ Ben nɔgbɛ pì fɛɛ à tà bɛ à a pɔdangān bɔ à a gyaanɔblepɔnɔ sè à dà.
- ²⁰ Yuda a gbɛnna Adulamu gbɛ zĩ kɔn blèneo à tɔɔba boo nɔgbɛ pì kiia. Kè à kà, èe à ero.
- ²¹ Ben à gwedeeno lala à bè: Kaarua kè kú Enaimu zé sae kè yā kú máa? Aɔ wèala wà bè: Kaarua kee kú kèro fá!
- ²² Ben à èara à tà, à bè Yudanɛ: Mée à ero. Gwedeeno bè wà kaarua ke dɔ gwe yā sero.
- ²³ Ben Yuda bè: Àgɔ pɔ pìnɔ kũna. Wé tó gbɛnɔ wa yāa dɔro. Ma n zĩ kɔn blè pìo, née à ero.
- ²⁴ Mɔ aagɔ gbera wà mò wà ò Yudanɛ wà bè: N né naɔ Tama kaarua kà, ben à nò sɪ a pāpākena pì guu. Yuda bè: À bɔo wà té sɔa.
- ²⁵ Kè wèe bɔɔo bàazi, à lékpāsā kè a zā denɛ à bè: Gbɛ kè pɔ kèkiinɔ vɛi bé à nò dɔmagu. N sèedakebɔ kɔn a bào kɔn gò kèkiio gwa, tó n à de dɔ.
- ²⁶ Yuda pɔ pìnɔ dɔ, ben à bè: Nɔgbɛ pì yā nna demala, zaake mée à kpá ma né Selaaro. Yuda e daeo dɔro.
- ²⁷ Kè à kà né'ina, à mò à lè sikanɔ bé wà kú à gbɛɛɛ guu.
- ²⁸ Gurɔɔ kè èe né ii, aɔ gbɛndoo bɔ, ben néseeri wɔ tɛaa dɔa à bè: Né kèkii bé à bɔ káaku.
- ²⁹ Kè né pì a ɔɔ sɔkpá, ben né plaadee bɔ, ben nɔgbɛ pì bè: N bɔ bũime fá! Ben wà tɔ kpàne Pɛɛzi.
- ³⁰ Beee gbera kè à gbɛndoo kè wà wɔ tɛaa dɔ à ɔɔa bɔ, ben wà tɔ kpàne Zera.

39

Yusufu kɔn Pɔtifa naɔ

¹ Kè Sumaila boriino kà kōn Yusufuo Igipiti, ben Igipiti gbē Pōtifa à lùmma. Fili'auna ìba kemε, àmbe à dogarino gbēnsi ũ.

² Dii kú kōn Yusufuo à à dākōre kōn mìnnaao. À kú a dii Igipiti gbē pì be.

³ Kè à dii pì è Dii kúo ègō à dākōre kōn saao yā kè èe keeno guu píngi,

⁴ ben Yusufu à pōnnaa è. Pōtifa à diè a begwari ũ à pó kè à vīno nàne a ozi píngi.

⁵ Zaa gurō kè à à diè a begwari ũ, Dii aubarika dà à been Yusufu yānzi. Dii aubarika dà pó kè de à pó ũunon píngi, be pōno kōn bura pōno mámmam.

⁶ Ben Pōtifa a pó píngi nà Yusufune a ozi. À bà kú yākeoro, tó èe ke póblee baasiro. Yusufu sō né gō òwazime, ben à zena maa.

⁷ Zīkea Yusufu nii gē a dii naōgu, ben à bène: Ñ daemao.

⁸ Ben à gi à bè: Ñ gwa, ma dii bà kú yākeo ua kè guu doro, à pó kè à vīno nàme ma ozi píngi.

⁹ À gbāaa demala ua kè guuro, èe gime kōn pōkeoro, sé mpi, kè n de à noo ũ yānzi. Mé fō mà yā zaa beee taka ke mà durun ke Ludanero.

¹⁰ Baa kè nōgbē pì ègō oone baabore, èe we à dàoro, à yezi àgō kúo sero.

¹¹ Zīkea kè Yusufu gē kpén a zī ke, à mò à lè ua zikeri kee kú kpé guuro.

¹² Ben nōgbē pì à kù a utaa à bè: Ñ daemao. Ben Yusufu a uta tōne gwe à bà lè à bō bàazi.

¹³ Kè nōgbē pì è à a uta tōare à bà lè à bō bàazi,

¹⁴ ben à ua zikerino sisi à bène: À gwa, wà mòwe kōn Eberuo, ben èe dōkewao. À gēmazi à daemao, ben ma wii lè.

¹⁵ Kè à mà ma wiii dāawa, ben à a uta tō kaena ma sae à bà lè à bō bàazi.

¹⁶ Ben nōgbē pì uta pì kàe a sae ai Yusufu dii sù,

¹⁷ ben à bène: Eberu zò kè n suowe dōkēmao à gēmazi.

¹⁸ Kè ma wiii dāa, ben à à uta tō kaena ma sae à bà lè à bō bàazi.

¹⁹ Kè nōgbē pì yā pì ò a zāne à bè, lán n zò kēme nān gwe, ben Yusufu dii pō fē maamaa.

²⁰ Ben à bè wà Yusufu kù wà à da kpésiaan, guu kè kína pisanano káen, ben à gurōplaa kè gwe.

²¹ Baa kōn beeeo Dii kúo à gbēke kēne à tò à yā kà pisanano dākparin.

²² Ben dākpari pì pisanano nà Yusufune a ozi n píngi, wè yāke ke à sairo.

²³ Pisanano dākpari pì bà ègō kú Yusufu yāoro, kè Dii kúo yānzi, ben ègō à daakōre kōn saao yā kè èe kee guu píngi.

40

Yusufu pisanano nana bokōtena

¹ Beee gbera Igipiti kí Fili'auna wēkpaateri kōn a buredikerio taari kēne.

² À pō fē a ìba gōon plaaa pinozi, à wēkpaateri kí kōn à buredikeri kío.

³ Ben à n ká kpésiaan a dogarino gbēnsi be, kpé kè wà Yusufu dàn.

⁴ Dogarino gbēnsi pì Yusufu diè àgō n gwaa, ben aō gurōplaa kè kpé pìn gwe.

⁵ Gwāavī dōnkōa Igipiti kína wēkpaateri kōn buredikeri pìo nanaa ò n gōon plaaa n píngi, baade kōn a pōo kōn a bokōtenao.

⁶ Kè Yusufu mò n gwa kōngō, à è aō uu sisi.

⁷ Ben à n lá à bè: Bó yā bé à tò a uu sisina gbāa?

⁸ Aō wēàla wà bè: Nanaan wá ò, gbēkee kú kè kè à à bokōtena owero. Ben à bène: Luda bé à nana bokōtena vīroo? À a nanaa pino ome mà ma.

⁹ Ben wēkpaateri kí a pō òne à bè: Ma nanaa guu ma geepi lí è ma sae.

¹⁰ Geepi lí pì gā aagōme. À lá bō à vú kè à né ì à mà.

¹¹ Má Fili'auna togo kūna, ben ma geepi be pino sè má fē à togo pì guu má kpāa.

12 Yusufu bène: Nanaa pì bɔkɔtenan yè. Lígã aagɔɔ pìnɔ né gurɔ aagɔɔme.

13 Gurɔ aagɔɔ gbera Fili'auna é n mì sí. Eé ɛara à n da n zii guu, né ɛara ñgɔ geepiwɛɛ bɔɔne lán neɛgɔ kee nà yã.

14 Tó yã bɔnyo nna, ñ tó ma yã gɔ dɔngu. Ñ gbɛkeɛ kemɛ ñ ma yã o Fili'aunanɛ le à ma bɔ kpésiaa kè guu.

15 Zaake wà ma kũ kpã i zaa Eberu bɔsun, ben baa Igipiti kè mée yãke ke à kà wà ma da wèe kè guuro.

16 Kè buredikeri kí è Yusufu nanaa pì bɔkɔtena bò kɔn wɛkpaaterio nna, ben à bène: Ma nanaa guu sɔ má è má buredi sɛna gbíi aagɔ dikɔana.

17 Gbíi kè kú musu, buredi bori parii kè má kè Fili'aunanɛ ká à guu, ben bāanɔ e blee ma musu.

18 Yusufu bène: À bɔkɔtenan yè. Gbíi aagɔɔ pìnɔ gurɔ aagɔɔme.

19 Gurɔ aagɔɔ gbera Fili'auna é n mì zɔ à n logo lía, bāanɔ é n ble.

20 À gurɔ aagɔdee sɔ Fili'auna igurɔ làa kɔkɔme, ben à poble kè a ìbanɔne. À wɛkpaateri kí kɔn buredikeri kíò bòe kpén a ìbanɔ wáa.

21 Ben à ɛara à wɛkpaateri kí dà a zīin à ɛara àgɔ í bɔɔare.

22 Ben à buredikeri kí lògo lía lán Yusufu ñ nanaanɔ bɔkɔtena òñne nà.

23 Yusufu yã e dɔ wɛkpaaterikin dɔro, à yã sãn.

41

Yusufu Fili'auna nana bɔkɔtena

1 Wèe plaa papana gbera Fili'auna nanaa ò, à è á zɛna Nili léa.

2 À è zùda maa mɛkpananɔ bòe swaa pì wèen mèn swɛɛplaa aɔɔe sè blee tàfe guu.

3 Ben à zùda yã yãna wòzɔgɔwɔzɔgɔnɔ è mèn swɛɛplaa dɔ. Aɔ bò swawɛen wà tè à káakupɔnɔ kpɛe aɔ zè ñ sae swa léa.

4 Ben zù yã yãna wòzɔgɔwɔzɔgɔ pìnɔ zù maa mɛkpana pìnɔ mòmɔ, ben Fili'auna vù.

5 À ɛara à ii ò, ben à nanaa ò dɔ. À è ése sáko maa wéedee pía ése lí dɔnkɔsa sáko swɛɛplaa.

6 Ben à ése sáko wée wodowodoo kè lou'i kèsármmanɔ è, à pía ñ gbera dɔ sáko swɛɛplaa.

7 Ben ése sáko wée wodowodoo pìnɔ ése sáko maa wéedee pìnɔ mòmɔ. Kè Fili'auna vù, à è nanaan á ò.

8 Kè guu dɔ, à kú bídi guu, ben à Igipiti mäsokerinɔ kɔn wéezɛrinɔ sisi ñ píngi. À a nanaanɔ tɔkèñne, mɔde aɔ gbɛkee e fɔ à à bɔkɔtena ònɛro.

9 Ben wɛkpaateri kí fɛe à yã ò Fili'aunanɛ à bè: Taari kè má kè yãa dòmagu gbàa.

10 Kí, n pɔ fɛn n zòblerinɔzi yã, ben n ma da kpésiaan n dogarinɔ gbɛnsi be ledɔ kɔn buredikeri kio.

11 Gwáaví dɔnkɔsa wa nanaa ò, wa baade kɔn a pɔo kɔn à bɔkɔtenao.

12 Eberu gɔkpare kee kúwao gwe, n dogarinɔ gbɛnsi zòmɛ. Kè wa wa nanaanɔ tɔkèñne, ben à wa baade pɔ bɔkɔtena ònɛ.

13 Yã pìnɔ kè lán à òwe nà. N ɛara n ma da ma zīin, ben n buredikeri kí pì lògo lía.

14 Ben Fili'auna gbɛ zī wà Yusufu sísi, ben wà gàa wà à bò wèen kpakpaa. À mì bò à a pókásaanɔ liɛ, ben à gàa Fili'auna kiia.

15 Ben Fili'auna bène: Ma nanaa ò, gbɛkee e fɔ à à bɔkɔtena ònɛro. Má mà wà bè tó wà ònne, neè fɔ ñ à bɔkɔtena oñne.

16 Yusufu bène: Èe ke màmbeero! Luda bé eé à bɔkɔtena onne, kí.

17 Ben Fili'auna bène: Ma nanaa guu má è má zɛna Nili léa.

18 Má è zùda maa mɛkpana mèn swɛɛplaaanɔ bòe swawɛen aɔɔe sè blee tàfe guu.

19 Ben ma zùda pāndenɔ è dɔ mèn swɛɛplaa aɔ yã yãna wòzɔgɔwɔzɔgɔ, mée zù yã yãna beee takanɔ e Igipiti kè zikiro.

20 Ben zùda yāyāna wòzɔgɔwɔzɔgɔ pìnɔ zù məkpana káakupɔ mèn swεεplaaa pìnɔ mòmɔ.

21 Baa kè aɔ́ n mómɔ, aɔ́ gɔ́ yāyāna lán yāa bàme, gbēke é dɔ́ kè aɔ́ n mómɔ sero. Ben ma vu.

22 Nanaa guu dɔ́ má è, ése sáko maa wéede pía ése lí dɔ́nkɔ́a sáko swεεplaa.

23 Ben má è ése sáko teee wée wodowodoo kè lou'i kèsármmanɔ́ pía n gbera dɔ́ sáko swεεplaa.

24 Ben ése sáko wée wodowodoo pìnɔ ése sáko wéede pìnɔ mòmɔ. Kè má ò māsokerinɔ́ne, aɔ́ gbēkee e fɔ́ à à bɔ́kɔ́tena òmɛro.

25 Ben Yusufu bène: Kí, nanaa kè n ò pìnɔ bɔ́kɔ́tena dɔ́nkɔ́me. Luda yā kè à yezi à kee òdɔ́anneme, kí.

26 Zù maa mèn swεεplaaa pìnɔ né wè swεεplaame. Ése sáko wéede sáko swεεplaaa pìnɔ sɔ́ wè swεεplaame. Nanaa pìnɔ bɔ́kɔ́tena dɔ́nkɔ́me.

27 Zù yāyāna wòzɔgɔwɔzɔgɔ mèn swεεplaaa kè aɔ́ bɔ́e wà tɛ̀ à káakupɔ́nɔ́ kpεε pìnɔ né wè swεεplaame. Leme ése sáko wée wodowodoo kè lou'i kèsármma sáko swεεplaaa pìnɔ de le dɔ́. Beenenme wè swεεplaaa kè dekaa é ká ũ.

28 Lán má ònne nà tia, kí, ma bè Ludaa e yā kè à yezi à kee òdɔ́anneme.

29 Blewεε égɔ́ di Iyipiti gu pínɡia maamaa ai wè swεεplaa.

30 Beee gbera dekaa é ká ai wè swεεplaa, kána gbāaa pì yā é sá Iyipitinɔ́n. Dekaa pì é b̀usu pì de.

31 Dekaa kè eé mɔ́ pì égɔ́ pásĩ maamaa, kána gbāaa pì yā é dɔ́ gbēken dɔ́ro.

32 Kí, kè gèn plaan n nanaa pì ò, kè Luda bé à diε yānzime. Eé ke tiamε, à seka vīro.

33 Tia sa kí, n wéεzēri òndɔ́dee wete n diε àgɔ́ de gbāadee ũ Iyipiti.

34 Kí, n gbēnɔ́ diε gbēnsinɔ́ ũ Iyipiti aɔ́gɔ́ blewεε sɔ́orodee kaakɔ́a wè swεεplaaa kè blewεε égɔ́ din pì guu.

35 Aɔ́é bleε kakɔ́a wè maaa kè èe mɔ́nɔ́ guu wà blewεε ká d̀nɔ́ guu wéte kɔ́n wéteo kɔ́n n tɔ́o, aɔ́égɔ́ dākpa.

36 Tó dekaa kè é ke wè swεεplaaa pì kà Iyipiti, bleε pì égɔ́ de pɔ́ zikana ũ le dekaa pì tón Iyipitinɔ́ dedero yānzi.

Yusufu kíblena Iyipiti

37 Yā pì kè Fili'aunanε kɔ́n a òbanɔ́ n pínɡi,

38 ben à bèné: Gbē kèkii Luda Nini vī. Wé gbēke e lán à bà dɔ́ɔ́?

39 Ben à bè Yusufunε: Lán Ludaa tò n yā beenen dɔ́ pínɡi nà, wéεzēri òndɔ́de kee kuu lán n bàro.

40 Mbe négɔ́ de ma ua gbēnsi ũ, ma gbēnɔ́ égɔ́ mì siεenne n pínɡi. Kpata bé é tó màgɔ́ denla ado.

41 Ben à èara à bèné: Néɡɔ́ gbāa vī Iyipiti b̀usu gu pínɡia.

42 Ben à tanga sèedakebɔ́ b̀ò a ɔ́nea à dà Yusufunε a ɔ́nea, à babagaa uta dànε à vura kámbeε dànε a waaa.

43 À a sɔ́goro plaadee kpàa táa'obɔ́ ũ, ben gbē kè aɔ́ dɔ́ne aenɔ́ ègɔ́ pataa: À kúé! À kúé! Leme Fili'auna tò Yusufu gbāa vī Iyipiti b̀usun le.

44 À bèné dɔ́: Mámbe Fili'auna, gbēke é fɔ́ à yāke ke Iyipiti kè n lé saero.

45 À tó kpàne Zafena Panεa, ben à Eliɔ́pɔ́li wéte sa'ori Potifera néngbē Asena kpàa nɔ́ ũ.

46 Gurɔ́ kè Yusufu zĩ sè Iyipiti kí Fili'auna be, à wè baaakurime. Ben à b̀ò Fili'auna kiia à gàa à lili ò Iyipiti gu pínɡia.

47 Kána gbāaa kuu ai wè swεεplaa, blewεε din maamaa.

48 Ben Yusufu blewεε kè din Iyipiti wè swεεplaaa pìnɔ kàkakɔ́a wéte kɔ́n wéteo pɔ́ zikana ũ, wéte pínɡi kɔ́n a buraa kè ligazinɔ́ pɔ́o.

49 A blēwεε kākōa bítabita lán ísiale bùsu'āatē bà, ben wà zè à zaka lé yōnaa, kè weé f̄ wà à lé dōro yānzi.

50 Ai dekaa gō gá ká Yusufu naō Asena, Potifera né, négōgbēno ì mèn plaa.

51 Yusufu tó kpà a daudune Manase à bè: Ludaa tò ma de bedeeno kōn nawēa kè má kèò yā sāmagu pínɡi.

52 Ben à tó kpà à plaadeene Eflaimu à bè: Ludaa tò ma gō nédee ũ bùsu kè wà wée tãmaan.

53 Kè kána gbāaa kè kú Iɡipiti wè swεεplaaa pì yāa,

54 ben wè swεεplaaa kè dekaa é ká nàa lán Yusufu ò nà. Dekaa kà bùsu kōn bùsuo pínɡi, mōde blēwεε di Iɡipiti gu pínɡiame.

55 Kè nōaa gè Iɡipitinōn pínɡi, aō wii lè Fili'aunane à póblee kpámma. Ben à bèñne ní pínɡi: À gá Yusufu kiia à ke lán eé oare nà.

56 Dekaa dà bùsu pila pínɡi, ben Yusufu dōno wèwē à blēwεε yàya Iɡipitinōa, kè dekaa pì gbāa kù ní bùsun yānzi.

57 Ben gbēno bō anduna gu pínɡia wà mò Iɡipiti blēwεε lú Yusufua, zaake dekaa gbāa kù anduna guu pínɡime.

42

Yusufu v̄ino mōna blēwεε lú Iɡipiti

1 Kè Yakubu mà blēwεε kú Iɡipiti, à bè a nénōne: Égō káe kè pās?

2 Má mà blēwεε kú Iɡipiti. À gá lúwe gwe, le wàton garo, wàgō kuu aafia yānzi.

3 Ben Yusufu v̄i gōon kurino gaa Iɡipiti blēwεε lú.

4 Yakubu e Yusufu dāaro Beyāmi zīnyoro, zaake à bè: Wègō dōro tó yā zaaa é à le.

5 Ben Isaraili né pino gaa blēwεε lú kōn gbē pāndenō, zaake dekaa pì kà Kanaa bùsun dō.

6 Yusufu bé à bùsu pì gbēnsi ũ. Àmbe è blēwεε yá baade pínɡia. Ben à v̄ino mò wà kùene aō ní ae pèe tōtea.

7 Kè à a v̄ino è, à ní dō, ben à a zīnda kèñne nibō ũ. Ben à yā òñne pāsīpāsī à ní lá à bè: A bō máa? Aō wèàla wà bè: Wa bō Kanaa bùsun wa mō blēwεε lúme.

8 Yusufu a v̄ino dō, mōde aōe à dōro.

9 Nanaa kè à ò yā ní yā musu dōn, ben à bèñne: Gu'asiigwarinōn a ũ, a mō wa bùsu kēsákii gwame.

10 Aō wèàla wà bè: Auo dii! N zòblerinōn wa ũ, wa mō blēwεε lúme.

11 Dedōnkōdeenōn wa ũ wa pínɡi. Náanēdeenōn wa ũ. Wapino n zòblerino, gu'asiigwarinōn wa ũro.

12 Ben à bèñne: Egεεme! A mō wa bùsu asii dōme.

13 Aō bè: Wapino n zòblerino, dedōnkōdeenōn wa ũ, wa gōon kuri awεεplaame. Kanaa bùsu gbēnōn wa ũ. Wa dāaro gō be kōn wa deo, wa gbēndoo kuuro.

14 Ben Yusufu bèñne: Lán má òare nà, gu'asiigwarinōn a ũ.

15 Yā kè é tó mà a yāpuraa dōon yè. Kōn Fili'auna kuunao é bōe kèro, séto a dāaro pì mò kè baasiro.

16 À a gbēndoo zī à a dāaro sé, a gbē kpaaano é gō kpésiaan kè, mé dō tó a yā yāpuraame. Tó lenlo, kōn Fili'auna kuunao gu'asiigwarinōn a ũ.

17 Ben à ní ká kpén ai gurō aagō.

18 À gurō aagōdee zī à bèñne: Má Luda v̄ia v̄i. À yā kè mé oaree ke, é bō aafia.

19 Tó náanēdeenōn a ũ, à a gbēndoo tó da kpén kè, a gbē kpaaano é tá kōn blēwεεo a bede nōaderinōne,

20 é εara à mōme kōn a dāaro pìo, mé dō kè a yā yāpuraame, weé a dede dōro. Ben aō wèzi le.

²¹ Aṣ bẹ̀kōn: Yāpuraamε taarideenṅn wa ũ yā kẹ̀ wá kẹ̀ wa dāaronε yā yānzì. Wá è gurṅṅ kẹ̀ èe agbaa kpaawe, à kẹ̀ wēnda, ben wée à yā maro. Beee yānzìn yā kẹ̀ wa lezi.

²² Ben Rubeni bènnε: Kẹ̀ má òare àton yāke ke né pìnεro, ée ma yā maro. À aru gēen Ludaa e boowa kẹ̀.

²³ Aṣṅ dṣ Yusufu e maaro, zaake kẹ̀ èe yā oonε, wèe liεnεmε.

²⁴ Ben à gù n̄ kiia à gà à ṣṅ dṅ. Kẹ̀ à sù, à yā ònnε, ben à Simεṅ bṅ n̄ guu à à yì n̄ wáa.

²⁵ Yusufu bè, wà blεwεε kánne n̄ sàkinṅ pa wà n̄ baade ṅ danε à pón wà zé kūsāε kēnε. Kẹ̀ wà kēnε le,

²⁶ aṣ n̄ blεwεεnṅ dī n̄ zaakinṅnε, ben aṣ dà zén.

²⁷ Kẹ̀ aṣ kà guu kẹ̀ aṣṅe iin, kẹ̀ aṣ gbēndoo a sàki pòro le à pó kpá a zaakia, ben à a ṅ è a sàki lén.

²⁸ Ben à bè a gbēnṅnε: À ma sàki guu gwa, wà ma ṅ sòkpamε! Ben swè kēngu, aṣ bẹ̀kōnε kōn luganao: Bó yān Ludaa kèwe leε?

²⁹ Kẹ̀ aṣ kà n̄ de Yakubu kiia Kanaa bṅsun, aṣ yā kẹ̀ n̄ lé tōkēnε pínge wà bè:

³⁰ Bṅsu gbēnsi pì yā òwe pásīpāsī à wa diε gu'asiigwarinṅ ũmε.

³¹ Wa bènε náanεdeenṅn wa ũ, gu'asiigwarinṅn wa ũro.

³² Dedōnkōdeenṅn wa ũ, wa gōṅn kuri awεεplaamε, wa gbēndoo kuuro, wa dāaro gṅ Kanaa bṅsun kōn wa deo.

³³ Ben bṅsu gbēnsi pì bèwe yā kẹ̀ eé tó à wa dṅ náanεdeenṅn ũun yè. À bè wà wa gbēndoo tóao, wà blεwεε sé wà táo wa bεde n̄aderinṅnε,

³⁴ wà liara wà móare kōn wa dāaroo, é dṅ sa kẹ̀ gu'asiigwarinṅn wa ũro, náanεdeenṅn wa ũ, é wa gbēndoo kpáwa, wé laa tá bṅsu pìn.

³⁵ Kẹ̀ aṣṅe blεwεε bṅεε n̄ sàkinṅ guu, aṣ baade a ṅṅṅṅ è a pó guu. Kẹ̀ aṣ n̄ ṅṅṅ è le, vīa n̄ kṅ n̄ pínge kōn n̄ deo.

³⁶ Ben aṣ de bènnε: Á yezi mà gṅ né sain yó? Yusufu kuuro, Simεṅ kuuro, ben á yezi à Beyāmi síma dṅṅ? Yā pínge e bṅṅmε zaamε.

³⁷ Ben Rubeni bè a denε: Tó mée suonnero, n̄ ma négōgbē plaaanṅ dεdε. N̄ à kpáma, mé suonne.

³⁸ Ben Yakubu bè: Ma né é gáaoro, zaake à vīi dadōnkōdee gà, àmbe à gṅ ado. Ma zi kṅ. Tó yāke à lè tá kẹ̀ ée oo guu, eé tó mà tá miran kōn pṅsiaaomε.

43

Yusufu vīinṅ εara à gana Igipiti kōn Beyāmio

¹ Dekaa pásī kṅ Kanaa bṅsun.

² Kẹ̀ aṣ blεwεε kẹ̀ aṣ bṅo Igipiti blè wà yāa, aṣ de bènnε: À εara à gá blεwεε lú féte dṅ.

³ Ben Yuda bènε: Gōgbē pì òwe sānsāmmε à bè, tó wa dāaro kúwaoro, wé wée sikōlero.

⁴ Tó né we wa dāaro gáwao, wé gá wà blεwεε lúnne.

⁵ Tó née we sōro, wé gáro, zaake gbē pì òwe, tó wa dāaro kúwaoro, wé wée sikōlero.

⁶ Ben Isaraili bè: Bóyānzìn a ĩa dāmazi, kẹ̀ á ò gbē pīne á dāaro vīi?

⁷ Aṣ wèàla wà bè: Àmbe à yā gbèkawa kōn wa bεdeenṅ yāo à bè: A de kuu ai tiaó? Á dāaro vīí? Yā beeenṅ musun wa weàla. Wá dṅ yā eé be wà mó kōn wa dāaroon yó?

⁸ Ben Yuda bè a denε: N̄ tó né pì gámao. Wé fεε wà gá gōmε, le wapinṅ kōn mpio kōn wa nēnṅ tón gagarò yānzì, wégō kuu aafia.

⁹ À gṅ ma yā ũmε. Ma a zīnda wēndi diε à pó gēε ũ. Tó mée suonne aafiario, ma gṅ n taaridee ũmε.

¹⁰ Tó wée seka ke yāro, le wa gaa gēn plaadeeo wa su.

¹¹ Ben aṣ de bènnε: Tó lemε, à yā kèkii ke. À wa bṅsu pó maaanṅ séε à ká a sàkinṅ guu à gá à gōgbē pì gba. À lí'ṅ ēzē sé féte kōn z'io féte kōn dò pónṅ kōn lí'ṅ gū nnannaao kōn gōrṅṅ kōn sīo.

12 À gá kǝn ɔɔ ɛo plaa à ɔɔ kè wà dàare a sàkinɔ guu ɔɔkpáɛne. Ke wà sàsán yá, á dǝro.

13 À a dǝaro sé à ɛara à gá gǝgbē pì kiia.

14 Luda Gbāapingide tó gbē pì a wēnda gwa à a gbēndo kǝn Beyāmio gbare aǝ suao. Mapi sǝ, tó Luda ma nénɔ sɛmame, à sɛman gwe.

15 Aǝ pǝ kè aǝé gá wà à gbaa pìnɔ sèe kǝn ɔɔ ɛo plaa kǝn Beyāmio aǝ fèe wà gàa Iyipiti, ben aǝ gàa Yusufu kiia.

16 Kè Yusufu Beyāmi è n tē, à bè a begwarine: N gá kǝn gbē beenɔ ma be. N nǝbɔ de n kèkè, zaake gbē pìnɔ é pǝ blemao fáantēame.

17 Begwari pì yā kè Yusufu dāne kè à gānyo à be.

18 Kè wèe gānyo Yusufu be ɛ, vīa n kǝ aǝ bè: ɔɔ kè wà dà wa sàkinɔ guu yā bé à tò wèe mɔɔwao kè. Aǝ yezi wà léewa wà gbāaa mǝwe wà wa kǝkǝ zǝnɔ ũ, wà wa zaakinɔ séeme.

19 Kè aǝ kà Yusufu be kpèe, aǝ sǝ à begwari pìzi aǝ bè:

20 Maree, n yā nna! Wa mɔ wà blewèe lú kè yā káaku.

21 Kè wa ka guu kè wé iin, wa wa sàkinɔ pòro, ben wa baade a ɔɔ è a sàki lén papana. Ben wa su ɔɔ pìo wa ɔzǝ.

22 Wa mɔ ɔɔ pānde ɛ wà be pānde lúo. Wá dǝ gbē kè ɔɔ pì dà wa sàkinɔ guuro.

23 Begwari pì bè: Àton bídi kero, àton vīa kero. A Luda, a de Luda bé à ɔɔ pì dàare a sàkinɔ guu. A ɔɔ ma kii lè. Ben à Simeɔ bǝrǝne.

24 Begwari pì gēnyo Yusufu ua guu, à í kpàmma aǝ zú oo, ben à sè kpà n zaakinɔa.

25 Ben aǝ pǝ kè aǝé Yusufu gbaa pì yā kèkè ai àgǝ gá su fáantē, zaake aǝ mà weé pǝ ble à beme.

26 Kè Yusufu sù be, aǝ à gbà pǝ kè aǝ mǝo pìnɔ aǝ dāe tǝtè à ae.

27 À n aafia gbèka, ben à bè: A de zikǝna kè a à yā ò pì gbāaǝ? À kú wèndioǝ?

28 Aǝ wèala wà bè: Wa de n zǝbleri gbāa à kuu ai tia. Ben aǝ kǝne wà ae pèe tǝtèa.

29 Yusufu wée sè à a dǝaro dadǝnkǝde Beyāmi gwà à bè: A dǝaro kè a à yā òmèe pìn yèǝ? Ben à bè Beyāmine: Luda aubarika dangu.

30 Kè à a dǝaro gwà, à pǝ kè nna bíta à yezi à ɔɔ dɔ, ben à gè kpétu kpakpaa, à ɔɔ dǝ gwe.

31 Kè à uu pìpi, ben à bǝ à a zǝnda kǝ à bè wà mǝ pǝblee.

32 Wà pǝblee diene ado, aǝ pǝ sǝ adona, Iyipiti kè aǝ kúonɔ pǝ adona dɔ, zaake Iyipitinɔ è pǝ ble kǝn Eberunɔro aǝ kǝkǝnyoro.

33 Wà n vèevèe à ae n sáakee, zaa daudua ai n gbē zāaa, ben aǝ lé àe wà kǝ gwàgwa.

34 Ben wà pǝblee kè kú Yusufu ae kpàtetèné. Beyāmi pǝ bíta de gbē kpaaanɔ pǝla ɛo ɔɔro. Ben aǝ pǝ blè aǝ í mǝ kǝn Yusufu ai wà kǝ.

44

Kondogi togo dana sàkin

1 Yusufu bè a begwarine: N blewèe káka gbē pìnɔne n sàkinɔ pa lán aǝé fǝ wà sé nà. N baade ɔɔ danɛ a sàki lén

2 n ma kondogi togo sé n da n dǝaro sàkin kǝn à blewèe ɔɔ. Ben à kè lán Yusufu òne nà.

3 Kè guu dǝ gǝ, wà n gbāe kǝn n zaakinɔ.

4 Ai aǝgǝ gá ká zǝ, ben Yusufu bè a begwarine: N fèe n pèézi. Tó n n lé, n n la n be bǝyānzin aǝ fīa bǝme à zaaao à maaa gèe ũzi?

5 Bǝyānzin aǝ ma togo kè mèe í mio mà mǝso kèo sè kpāii? N òne kè aǝ yā zaaa kè.

6 Kè à n lé, à yā pì òrǝne,

7 ben aǝ wèala wà bè: Maree, à kè dia n ò ɛe? Kúku! Wamɔwa n zǝblerinɔ, wèe yā beee taka kero.

8 ɔɔ kè wá è yā wa sàkinɔ lé guu, wée ɛara wa suonne bǝna zaa Kanaaroo? Wé fǝ wà kondogi ke vura sé kpāi n dii beǝ?

⁹ Maree, wa gbě kè ní è à kiia, adee gà, wa píngi wé gō n zòno ũ.

¹⁰ À bè: Tò, à ke lán á ò nà. Gbě kè wà è à kiia é gō ma zò ũme, a gbě kpaaano é gō taari sai.

¹¹ Ben aō baade a sàki pita à pòro gō.

¹² Ben begwari pì ní sàkinò gwàgwa. À nà ní vīi póa ai à gà à kào ní dāaro póa, ben à togoo pì è Beyāmi pó guu.

¹³ Aō ní utano gà wà kèkè, ben aō baade a asoo yì a zaakinε aō èara wà gè wéte guu.

¹⁴ Kè Yuda kōn a gbēno kà Yusufu be, aō à lè gwe, ben aō kùe à ae tōtea.

¹⁵ À bènnε: Bóyāzin á kè lezi? Á dō kè ma taka è māsò keroo?

¹⁶ Yuda wèàla à bè: Dii, wé benne diamε? À yāke ona vīro. Wé ke dia wà wa zīnda bō yān? Luda bé à bō wa taaria. Dii, wa gō n zòno ũ kè, wapino kōn gbě kè wà togoo pì è à kiiao.

¹⁷ Ben Yusufu bè: Kai! Mé fō mà beee kero. Gbě kè wà togoo pì èa bé eé gō ma zò ũ, a gbě kpaaano é èara à tá a de kiia aafia.

Yuda wéekena Yusufua Beyāmine

¹⁸ Ben Yuda sòzi à bè: N yā nna dii! N tó mamoma n zòbleri mà yā onne. Nton pò fēmaziro dii, zaake ní sáa kōn Fili'aunaome.

¹⁹ Dii, n wa la yā tó wá de vī ke dāaro.

²⁰ Ben wa bè wa de zi kù, bensō wa dāaro kuu dō, wa de à ì a zikū guume. Né pì vīi dadōnkōdee gà, àmbe à gō ado, ben wa de pì yezi maamaa.

²¹ Nì ò wamowa n zòblerinone wà à sé wà mōonne le n wée siàle.

²² Dii, wa benne né pì é fō à a de tóro. Tó à à tò, de pì é game.

²³ Ben n bèwe, tó wée mó kōn wa dāaro pìoro, wé wée sikōlero.

²⁴ Kè wa ta wa de kiia, wa n yā òne.

²⁵ Ben wa de pì bè wà èara wà gá blεwεε lú féte dō.

²⁶ Wa bè, tó èe ke wa dāaro kúwao baasiro, wé fō wà gáro, zaake tó à kúwaoro, wa wée é sikōlero.

²⁷ Ben wa de bèwe, wá dō kè a naō né ì mèn plaa.

²⁸ Kè à doo bō à be, èe à e dōro ai gbāa. À bè nòbō pāsī bé à à sò.

²⁹ À bè tó wa né beee siawa, ben yā zaaa à lè, lán a zi kù nà, wé tó à tá miran kōn pōsīaaome.

³⁰ Tia sa, tó ma ta ma de kiia, ben à né pì kúwaoro, eé game, zaake à pōo nàame.

³¹ Tó wa dee e né pì e wa téro, eé tá miran a zikū guu kōn pōsīaaome.

³² Ma a zīnda kpà ma dea né pì gēε ũme, ma bè tó méε suonero, mé gō à taaridee ũ ai ma wèndi lén.

³³ Dii, n yā nna! N tó mà gō n zò ũ né pì gēε ũ, le à tá kōn a vīino.

³⁴ Tó èe ke kōn né pìoro, mé fō mà tá ma de kiiaro. Nton tó mà yā zaaa kè eé ma de lee ero.

45

Yusufu zīnda tōkēna a vīino

¹ Yusufu e fō à a zīnda kù à ìba kè aō kú gweeno aezī dōro, ben à pūtā à bè: Amōa kè á kú kēno, à bōe a píngi! Kè gběkee kú gwe dōro, ben à a zīnda tōkè a vīino sa.

² Èe óo dōo gbāngbān ai Igipitinōo mà, ben Fili'auna bedeenō à baaru mà.

³ Ben à bè a gbě pīnoone: Yusufun ma ũ. Ma de kuu ai tiaó? Ben swè kēngu, aōe fō wà wèàlaro.

⁴ Ben Yusufu bènnε: À sōmazi. Kè aō sòzi, ben à bè: Mámbe a dāaro Yusufu kè á yà wà sùo Igipiti kè ũ.

⁵ Tia sa àton tó a nòse yakaro. Àton pò fě ma yana yā musuro, zaake gbēno m̀sina yānzin Luda ma zī a ae k̀zi.

⁶ Dekaa kana b̀sun k̀ ẁ plaadeen ỳ. Weé bú baro weé p̀ k̀ro ai ẁ s̀oro.

⁷ Ludaa tò ma d̀are ae le wa borii b̀ aafia anduna guu, mà a mì sí maamaa.

⁸ Èe ke ámbè a ma zī k̀ro, Ludame. À ma die Fili'auna lédammari ũ, à begwari ũ, Igipiti gu píngi gbēnsi ũ.

⁹ À ke kpakpaa, à gá wa de kiia à one à né Yusufu bè Luda a die Igipiti b̀su gbāadee ũ. À su ma kiia k̀ g̀o.

¹⁰ Àg̀ kúmao k̀i à v̀e Gosé b̀sun k̀n a ǹno k̀n a dioǹ k̀n a s̀ano k̀n a bl̀no k̀n a z̀no k̀n p̀ k̀ à v̀ino píngi.

¹¹ Mé à gwa k̀, zaake dekaa ég̀ kuu ai ẁ s̀oro d̀me. Tó lenlo, àpi k̀n a b̀deeǹ k̀n p̀ k̀ à v̀ino é kaate píngi.

¹² Apiǹ k̀n Beyāmio, á è ẁeo k̀ mam̀ma Yusufu mámbè m̀e yā ooare.

¹³ À bèe k̀ má v̀i Igipiti k̀ yā o ma deǹ k̀n p̀ k̀ á èo píngi. À gá à suo k̀ kpakpaa.

¹⁴ À v̀i à lògo a d̀aro Beyāmi waaa à s̀ d̀, ben Beyāmi ml̀a à s̀ d̀ se.

¹⁵ Ben à lé p̀pe a v̀ino a ǹ píngi k̀n s̀ d̀o. Beee gbera a v̀ino yā òo.

¹⁶ K̀ Yusufu v̀ino m̀na baaru k̀ Fili'auna b̀, à k̀ne nna k̀n a ibaǹ.

¹⁷ Ben à bè Yusufuǹ: Ǹ o n v̀inoe a s̀ ǹ asoo yi ǹ zaakiǹe a s̀ f̀e wà gá Kanaa,

¹⁸ a s̀ ǹ de sé k̀n n b̀deeǹ a s̀ suño ma kiia k̀. Mé Igipiti b̀su gu maaa kpámma a s̀g̀ nnaa maa.

¹⁹ Ǹ oǹe d̀ a s̀ Igipiti z̀goroǹ sé ǹ né féteǹ k̀n ǹ ngbēno yānzin, a s̀ ǹ de sé wà suo.

²⁰ A s̀ton laasuu lé p̀ k̀ a s̀é tó gweeǹaro, zaake Igipiti gu maaa é g̀ ǹ p̀ ũme.

²¹ Ben Isaraili né piǹo k̀ le. Yusufu z̀goroǹ kpámma lán Fili'auna ò nà. À zé k̀s̀ae k̀ǹe d̀.

²² À ǹ gbá uta isino ǹ píngi, ben à Beyāmi gbà kondogi o m̀n wàa do kpé bas̀oro k̀n uta isino m̀n s̀oro.

²³ À Igipiti p̀ maaano kpásá a deǹ zaaki aso kuri k̀n bl̀ẁeo k̀n p̀bleeo zaaki aso kuri a de zé k̀s̀ae ũ.

²⁴ K̀ à ǹ gbáe à bè: Àton swèe ke zénlo! Ben a s̀ tà.

²⁵ A s̀ b̀ Igipiti, ben a s̀ k̀ Kanaa b̀sun ǹ de Yakubu kiia.

²⁶ A s̀ bène: Yusufu kú ẁndio ai tia, àmbè Igipiti b̀su gbēnsi ũ. Ben Yakubu k̀ s̀ii, èe síro.

²⁷ Ben a s̀ yā k̀ Yusufu òǹe òne píngi. K̀ Isaraili z̀goro k̀ Yusufu gbàre à a séno è, ben à laasuu k̀ do sa,

²⁸ ben à bè: K̀kii mò! Ma né Yusufu kú ẁndio ai tia. Mé gá mà ẁe siàle le má kpé mà ga.

46

Yakubu tana Igipiti k̀n a ǹno

¹ Isaraili dà zén k̀n p̀ k̀ a v̀ino píngi. K̀ à k̀ Beseba, à saa ò a de Isaaku Ludaa.

² Ben Luda b̀ à mòzi ẁegupu'ena guu gwāav̀i à bè: Yakubu! Yakubu! À wèàla à bè: Maé k̀!

³ Ben à bè: Mámbè Luda ũ, n de Luda. Ǹton bídi ke Igipiti gana yā musuro, zaake gwen mé n borii kaaran maamaa.

⁴ Mé gányo Igipiti mà eara mà su k̀n n boriino. Yusufu gbádaan né gan.

⁵ Ben Yakubu f̀e Beseba. À ǹno à dà z̀goro k̀ Fili'auna gbàre wà à séno guu k̀n ǹ ǹno k̀n ǹ na s̀ono.

⁶ A s̀ ǹ p̀k̀adeeǹ k̀n auziki k̀ a s̀ è Kanaa b̀su guuno s̀e wà tào Igipiti.

⁷ Yakubu tà gwe k̀n a ǹg̀gbēno k̀n a ǹno gbēno k̀n a dioǹ ǹ píngi.

- 8 Isaraili kè aɔ tà Igipitinɔ tónɔn yè, Yakubu kɔn a boriinɔ.
Yakubu daudu Rubeni.
- 9 Rubeni négɔgbɛnɔn Anɔku, Palu, Ezerɔnu kɔn Kaamio ũ.
- 10 Simeɔ négɔgbɛnɔn Yemuɛli, Yami, Oada, Yakĩ, Zoa kɔn Saulu kè à à ì kɔn Kanaa nɔgbɛoo ũ.
- 11 Levi négɔgbɛnɔn Gesɔnu, Koa kɔn Merario ũ.
- 12 Yuda négɔgbɛnɔn Eɛ, Ona, Sela, Perɛzi kɔn Zeraro ũ, mode Eɛ kɔn Onao gà Kanaame.
Perɛzi négɔgbɛnɔn Ezerɔnu kɔn Amuluo ũ.
- 13 Isaka négɔgbɛnɔn Tola, Pua, Yasubu kɔn Simirɔnuo ũ.
- 14 Zebuluní négɔgbɛnɔn Seredi, Elɔni kɔn Yalɛlio ũ.
- 15 Néɔgbɛ kè Lea n í kɔn Yakubuo Mesɔpɔtamianɔn gwe. Àmbe à a nénɔgbɛ Dina ì dɔ.
Aɔ borii pínɔ n píngi gɔɔn baaakuri awɛɛ'aagɔmɛ.
- 16 Gada négɔgbɛnɔn Zefɔ, Agi, Suni, Ezebɔ, Eri, Arodi kɔn Arelío ũ.
- 17 Asa négɔgbɛnɔn Imina, Isiva, Isivi kɔn Beriao ũ kɔn n dāre Sero. Beria négɔgbɛnɔn Eberu kɔn Malakiɛlio ũ.
- 18 Labā bé à Zilipa kpà Leaa. Borii kè Zilipa kè kɔn Yakubuon gwe. Aɔ gɔɔn gɛro awɛɛdome.
- 19 Yakubu naɔ Raseli négɔgbɛnɔn Yusufu kɔn Beyāmio ũ.
- 20 Yusufu Manase kɔn Eflaimuo ì Igipiti kɔn a naɔ Asena, Eliɔpɔli sa'ori Potifera néo.
- 21 Beyāmi négɔgbɛnɔn Bela, Bekɛ, Asabeli, Gera, Naama, Ehi, Rosu, Mupimu, Upimu kɔn Adao ũ.
- 22 Borii kè Raseli kè kɔn Yakubuonɔn gwe. Aɔ gɔɔn gɛro dosaimɛ.
- 23 Dani négɔgbɛ Usimu.
- 24 Nafatali négɔgbɛnɔn Yazielí, Guni, Yeze kɔn Silɛmuo ũ.
- 25 Labā bé à Bila kpà Raselia. Borii kè Bila kè kɔn Yakubuonɔn gwe. Aɔ gɔɔn swɛɛplaame.
- 26 Yakubu borii kè aɔ tànɔyo Igipitinɔn gwe. Aɔ gɔɔn baaagɔ awɛɛswɛɛdome à né naɔɔnɔ baasi.
- 27 Kè Yusufu né ì Igipiti gɔɔn plaa, ben Yakubu borii kè aɔ tà gweenɔ kè gɔɔn baaagɔ akuri.
- 28 Yakubu Yuda zì à dɔnɛ aɛ Yusufu kiia, lɛ à Gosɛ bùsu zé ɔɔanɛ. Kè aɔ kà gwe,
- 29 ben Yusufu gɛ à sɔgoron à gàa da a dele gwe. Kè à à lè, à mlɛà à ɔɔ dɔ gikɛna.
- 30 Ben Isaraili bè Yusufunɛ: Lán ma wée sɔnle nà má è n kú wèndio, gaa é fɔ à ma sé sa.
- 31 Yusufu bè a vɛinɔnɛ kɔn a de bedeenɔ: Mé gá mà o Fili'aunanɛ ma vɛinɔ kɔn ma de bedee kè aɔ kú Kanaa bùsunɔ sù ma kiia.
- 32 Mé onɛ kè sādārinɔn a ũ, á pókādeenɔ vī, ben a mɔ kɔn a sāanɔ kɔn a blèɔ kɔn a zùnɔ kɔn pɔ kè á vɛinɔ píngi.
- 33 Tó Fili'auna a sisi, ben à a la bó zīn eè kɛ,
- 34 à onɛ à be á pókādedeenɔ ũ zaa a gɔkparɛkɛguro ai kɔn a gbāao lán a dezino bà. Tó á ònɛ lɛ, é e à vɛɛ Gosɛ bùsun, zaake Igipitinɔ è kakɔa kɔn sādārinɔro.

47

Isarailinɔ vɛɛna Igipiti

- 1 Yusufu gàa à yā ò Fili'aunanɛ à bè: Ma vɛinɔ bɔ Kanaa bùsun kɔn n sāanɔ kɔn n blèɔ kɔn n zùnɔ kɔn pɔ kè aɔ vɛinɔ píngi, aɔ mɔ Gosɛ bùsun.
- 2 Ben à a vɛinɔ sè gɔɔn sɔɔro à n ɔɔa Fili'aunanɛ.
- 3 Fili'auna n lá à bè: Bó zīn eè kɛɛ? Aɔ wèàla wà bè: Wamɔwa n zòblerinɔ, sādārinɔn wa ũ lán wa dezino bà.
- 4 Ben aɔ bènɛ: Wa mɔ vɛɛ bùsun kè guro plaame, zaake dekaa kú Kanaa bùsun maamaa, sè kuu kè wa sāanɔ blero. Wamɔwa n zòblerinɔ, n wa gba zé wà vɛɛ Gosɛ bùsun.
- 5 Ben Fili'auna bè Yusufunɛ: Lán n de kɔn n vɛinɔ sù n kiia nà,

⁶ ñ ñ káe Iyipiti gu maaan. Aõ v̄e Gosẽ b̄usun. Tó làakarideenɔ kú ñ té, ñ ma pónɔ nañne ñ ɔZĩ.

⁷ Ben Yusufu a de Yakubu sè à gaa à òdɔa Fili'aunanɛ. Ben Yakubu sa maaa òne.

⁸ Fili'auna à là à bè: N ka w̄en gbaa?

⁹ À wèàla à bè: Ma kuuna anduna guu w̄e basw̄eedo akurideen yè. Ma w̄e e ká ma dezinɔ pó ũro, ben à yá'ɔamma v̄i.

¹⁰ À sa maaa ò Fili'aunanɛ dɔ, ben à bò à kiia.

¹¹ Yusufu a de k̄n a v̄iinɔ kàe Iyipiti b̄usu gu maaan, à ñ gbá b̄usu kè Rameɛ de à w̄étedaa ũ lán Fili'auna ò nà.

¹² Yusufu bl̄w̄e kpa a dea k̄n a v̄iinɔ k̄n a de b̄edeenɔ ñ píngi ua k̄n uao ñ pari lén.

Dekaa gb̄ak̄una

¹³ Dekaa kè gb̄aa, bl̄w̄e kú gukearo. Iyipitinɔ k̄n Kanaanɔ gb̄aaa ȳaa.

¹⁴ W̄e bl̄w̄e luu, ben Yusufu ɔ kè kú Iyipiti k̄n Kanaao sì píngi à tào Fili'auna b̄e.

¹⁵ Kè Iyipitinɔ k̄n Kanaanɔ ɔ ȳaa, Iyipitinɔ mò Yusufu kiia ñ píngi aõ bè: ɔ kuu d̄oro. Ñ wa gba bl̄w̄e. Ñton tó wà ga n wáaro.

¹⁶ Yusufu bè: Lán ɔ kuuro nà, à mó k̄n a pókádeenɔ, mé bl̄w̄e kpaawa à musu.

¹⁷ Ben aõ mò Yusufunɛ k̄n pókádeenɔ, ben à bl̄w̄e kpaámma s̄onɔ k̄n s̄aanɔ k̄n bl̄enɔ k̄n z̄unɔ k̄n zaakinɔ musu. W̄e beea à bl̄w̄e kpaámma ñ pókádeenɔ musumɛ.

¹⁸ Kè w̄e beee ḡete, ben aõ mò à kiia à w̄e làa wà bène: Dii, wé f̄s wà ȳake utennero. ɔ ȳaa, ben wa pókádeenɔ ḡè n pó ũ. Pókee e ḡs wà kpaámmaro, wapinɔ k̄n wa buraanɔ baasiro.

¹⁹ Ñton tó wà ga n wáa k̄n wa buraanɔro. Ñ wa lú k̄n wa buraanɔ ñ f̄ia bo k̄n bl̄w̄e ɔ wà ḡs Fili'auna z̄onɔ ũ, wapinɔ k̄n wa buraanɔ. Ñ wa gba bl̄w̄e le wàton garo wàḡs kuu, le d̄o wa buraanɔ tón ḡs taagaa ũro.

²⁰ Ben Yusufu Iyipiti buraanɔ lù Fili'aunanɛ píngi, zaake Iyipitinɔ baade a buraa yà, kè nɔaa ñ k̄u gb̄aa yānzi, ben b̄usu ḡè Fili'auna pó ũ.

²¹ Yusufu Iyipitinɔ sì z̄onɔ ũ ñ píngi zaa ñ b̄usu lén kè gana à lé k̄aa.

²² M̄ode èe sa'orinɔ buraanɔ lúro, zaake Fili'auna dīe àḡs bl̄w̄e kpaámma gurɔ s̄anda píngi. Lán aõ kú k̄n bl̄w̄e kè Fili'auna è kpaámmao nà, aõe ñ buraanɔ yáro.

²³ Ben Yusufu bè gb̄enɔne: Ma a lu k̄n a buraanɔ sa, a ḡs Fili'auna pó ũ. Bl̄w̄e en yè. À gá à t̄s.

²⁴ Pók̄egurɔ àgae à leo s̄orode kpa Fili'aunaa, à kpaá é ḡsare bl̄w̄e ũ k̄n pobleeo. Àgae beee ble k̄n a n̄enɔ k̄n a b̄edeenɔ a píngi.

²⁵ Ben aõ bè: N wa mì sì. Ñ tó wà n p̄onnaa e dii, wà ḡs Fili'auna z̄onɔ ũ.

²⁶ Ben Yusufu yá dīe Iyipiti à bè, burapɔ leo s̄orodee éḡs de Fili'auna pó ũ. Yá p̄i kuu ai k̄n a gb̄ao. Sa'orinɔ b̄usu bé èe ḡs Fili'auna pó ũro ado.

Yakubu w̄ek̄ena z̄aa

²⁷ Isarailinɔ kú Gosẽ b̄usun zaa Iyipiti. Aõ ñ z̄inda t̄ote v̄i gwe, ben aõ né ì wà kàara maamaa.

²⁸ Yakubu kè w̄e ḡero aw̄eplaa Iyipiti, à w̄e píngipingi basw̄eplaa aw̄esw̄eplaame.

²⁹ Kè à kà gana, à a né Yusufu sisi, ben à bène: N yá nna! Tó ma n p̄onnaa è, ñ n ɔ da ma gbáda gbáru ñ gb̄eke k̄n náaneo yá kemɛ. Ñton ñ ma v̄i Iyipitiro.

³⁰ Tó ma ka ma dezinɔla, ñ ma sé ñ b̄omao Iyipiti kè ñ ma v̄i ma dezi p̄inɔ miraw̄e en. Ben Yusufu bène: Mé yá kè ñ ò kenne.

³¹ Ben Yakubu bè: Ñ la dame. Kè à la dànɛ, ben Yakubu gb̄aa è a gò à d̄onzi kè.

¹ Gurɔ plaaa gbera wà ò Yusufunɛ à dee e gyãa kɛɛ, ben à a né gɔɔn plaaanɔ Manase kɔn Eflaimuo sèè à gaańyo.

² Kè wà ò Yakubunɛ à né Yusufu mò à gwa, à aĩa kè à fèè à vèè a gádo musu.

³ À bè Yusufunɛ: Luda Gbãapingide bò à mòmazi zaa Luzu, Kanaa bùsun à aubarika dàmagu

⁴ à bèmɛ é tó mà né i maamaa, é ma kaara mà gɔ boriinɔ dezi ũ, é bùsu pì kpá ma boriinɔa ma gbera n pò ũ ai gurɔ píngi.

⁵ Tia sa né gɔɔn plaaa kè n n í Igipiti ai màgɔ mó n kiianɔ ma pónɔmɛ. Eflaimu kɔn Manaseo gɔ ma nénɔ ũ lán Rubeni kɔn Simeɔo de nà.

⁶ Né kè né n i n gberaanɔ bé weégɔ de n pò ũ, aɔé n túbi e n vlinɔ kiia.

⁷ Zaa kè mée suu kɔn Mesopotamiao, n da Raseli gà zén Eflata kè wè be tia Betelému lézi zaa Kanaa bùsun, ben ma à vli zén gwe.

⁸ Ben Isaraili Yusufu nénɔ gwà à bè: Dénɔn gwee?

⁹ À bè a denɛ: Né kè Luda ma gba kènɔn gwe. Ben Isaraili bè: N mónyo ma kiia mà sa'ole kèńne.

¹⁰ Zikū Isaraili wée bùsa èe guu ee maaro, ben Yusufu sòzi kɔn né pìnɔ. Isaraili lé pèpèńma à n kpá a kùla,

¹¹ ben à bè Yusufunɛ: Mée kpákpa yá mà wée sinle doro, ben Ludaa tò ma n e kɔn n nénɔ do.

¹² Yusufu n gú a de gbála, ben à kùenɛ à a ae pèe.

¹³ Ben Yusufu a nénɔ kù n plaa n píngi. À Eflaimu kù kɔn oplaaɔ Yakubu ɔzezi, ben à Manase kù a ɔzezi Yakubu oplaaɔzi, ben à sòzi kɔn né pìnɔ.

¹⁴ Ben Yakubu a ɔ pàkɔla à a oplaa nà Eflaimu kè de dāaro ũu mìa à a ɔze nà Manase kè de daudu ũu mìa.

¹⁵ Ben à sa'ole kè Yusufunɛ à bè:

Luda kè ma dezinɔ Ibraĩ

kɔn Isaakuo táa òo,

Luda kè dòmɛ ae

ma kuuna guu ai kɔn a gbāao,

¹⁶ à Malaika kè ma bɔ à zaaan píngi,

à aubarika da né kèkiinɔn,

à tó wàgɔ n sísii ma tóa,

kɔn ma dezinɔ Ibraĩ kɔn Isaakuo tóo,

à tó aɔgɔ kɔ maamaa anduna guu.

¹⁷ Kè Yusufu è a de a oplaa nà Eflaimu mìa, èe kenɛ nnaro. À a de ɔ kù le à gu Eflaimu mìa à na Manase póa

¹⁸ à bè: Lenlo Baa, gbē kèkii bé à daudu ũ. N n oplaa na à mìa.

¹⁹ Ben à de gi à bè: Má dɔ ma né, má dɔ. Àpi sɔ éé gɔ borii ũ, eégɔ bíta, mɔde à dāaro bíta égɔ deàla, à borii égɔ pari.

²⁰ Zĩ beeeà à sa'ole kèńne à bè:

Isarailinɔ é sa maaa okɔnɛ kɔn a tóo

aɔé be Luda tó n gɔ

lán Eflaimu kɔn Manaseo bà.

Lemɛ à Eflaimu dɔ Manasenɛ ae le.

²¹ Ben Isaraili bè Yusufunɛ: Ma ka gana, mɔde Luda égɔ kúao, eé ɛara à táao a dezinɔ bùsun.

²² Sèkemu bùsu maaa kè má sì Amɔrinɔa kɔn ma fēdaao kɔn ma sáo, ma n gba, mmɔn kè n de n vlinɔla.

49

Yakubu sa'olekɛna a nɛnɔnɛ

¹ Yakubu a nɛnɔ sɪsi, ben à bè:

À kɔ kakɔa
mà yā kè eé a le ziakpɛɛ zĩ oare.

² À kɔ kakɔa ma nɛnɔ à swā kpá,
à a de Isaraili yā ma.

³ Rubeni ma daudu ma gbāaa,
ma kana gɔ lézĩ né káaku,
n bèɛ deńla kɔn n gbāaa.

⁴ N pāsĩ lán ísɔ bà,
mɔde négɔ deńlaro,
zaake n didi n da n de gádoa,
n daɛ kɔn ma nɔnɔ dokeo.

⁵ Simeɔ kɔn Levio bé wà kɔ gbɛnɔ ũ,
aɔ pāsĩ kɔn fɛɛdaao.

⁶ Ma lé kú aɔ kakɔana guuro,
ma baka kú aɔ yāgɔgɔna guuro,
zaake aɔ gbɛnɔ dède pɔfɛ guu,
aɔ zù gbátikyanɔ zɔzɔ lán aɔ yezi nà.

⁷ Luda láari zĩrĩma n pɔfɛ bíta yānzi,
à lé keńne n pāsĩke yānzi.
Mé n kɛkɔa Yakubu boriinɔ té,
mé n boriinɔ fāakɔa Isarailinɔ guu.

⁸ Yuda, n gbɛnɔ é n tó kpá.
Né n ibɛɛnɔ kũ n waaa,
n de nɛnɔ é kúenne.

⁹ Yuda de lán músu bà,
ma né pì è su kɔn tofekao.

È gáɛ è daɛ a tòn.

dé bé é fɔ à à fɛɛɛ?

¹⁰ Kpata é gu Yudalaro,
à boriinɔ bé weégɔ gò kũna
ai Silo gá mɔ,
bori píngi é mì siene.

¹¹ Eé a zaaki dɔ geepi lía,
eé a zaakinɛ yi geepi lí maaaa.

Geepiwɛɛ é gɔ dizimɛ
eé a pókāsāanɔ pípíio
eé a uta pípí kɔn geepi'io.

¹² Geepiwɛɛ é à wɛɛ tɛa kũ,
zwii é a swaa pura kũ.

¹³ Zɛbuluni é gɔ kú ísɪaa saɛ,
à bɔsu é gɔ de góro'itɛnɔ bàdɔkii ũ,
à bɔsu lé é ze Sidɔ.

¹⁴ Isaka de lán zaaki gbāaa

kè daena aso mèn plaaa dagura bà.
 15 Tó à boriinɔ è n kámmabokii maa,
 bensɔ aɔ̀ búsu pì vɛɛna nna,
 aɔ̀é nae asosenane wà zòzĩi ke.

16 Dani é a gbɛnɔ bɔ yān
 Isaraili boriinɔ doke ũ.
 17 Dani égɔ de lán mlè kè kú zé sae bà,
 lán pitigoo kè kú zéwewe guu bà.
 È sɔ lé a gbáa,
 le gbɛ̀ kè di à musu léε a kpεεgānda.
 18 Dii, mɛ̀ wée dɔ n m̀sinazi.

19 Gada sɔ, z̀kpεεnɔ é singu,
 mɔde aɔ̀é léε n gbɛ̀ zāadeenɔa.

20 Asa blewεε égɔ nɔsi vī,
 pɔblee kè à blena nna ḱinanɔnen eé kpá.

21 Nafatali de lán gbɛ̀ε lí
 kè è gá maaanɔ keε bà.

22 Yusufu de lán lí né'iri
 kè kú bia sae bà,
 à gānɔ è poro à da gūla.

23 Kàzurinɔ é íbetε kpáo,
 aɔ̀é péa kɔn kào.

24 Eégɔ a sá kūna degena sai
 Yakubu Luda Gbāabitade gāzĩ,
 à ɔ gbāaa égɔ wāa
 Isarailinɔ Gbèsi kè è dɔne ae yānzi.

25 N de Luda é dɔnle,
 Gbāapingide é aubarika dangu
 kɔn lou'i kè è bɔ musuo,
 kɔn aubarika kè kaena tɔɔte gĩzĩo,
 le n nɔɔnɔ kɔn n pónɔ gɔ de nédandeenɔ ũ.

26 Sa'ole kè n de kènnεε
 de ma dezinɔ póla,
 à bíta de kp̄ii ziinɔla.
 Luda tó aubarika kènɔ gɔ Yusufu m̀ia,
 gbɛ̀ kè wà diε adona a gbɛ̀nɔ té musu.

27 Beyāmi de lán lewan pāsī bà,
 eè léε gbɛ̀nɔa kɔngɔ
 eè n pónɔ kpaate uusie.

28 Isaraili bori mèn kuri awεεplaaanɔn gwe ń píngi. Sa'ole kè aɔ̀ dee kè́nɛn gwe baade
 kɔn a póo.

Yakubu ga kɔn à vīinao

29 Ben à bè́nɛ: Tó ma anduna tò, à ma vīi ma dezinɔ gbèwεε kè kú Iti bori Eflɔnu buraa
 guu.

³⁰ Gbèwεε pì kú Makpεlamε, Mamare ɔfántēbɔε kpa Kanaa bùsun, buraa kè Ibraĩ lù Iti bori Eflɔnua mirawεε ũ.

³¹ Gwen wà Ibraĩ kɔn a naɔ Sarao v̄in. Gwen wà Isaaku kɔn a naɔ Rebekao v̄in. Gwen ma Lea v̄in.

³² Wà buraa pì kɔn a gbèwεεo lù Itinɔamε.

³³ Kè Yakubu lé diε a nénɔne à yàa, à èara à dàε, ben à gà.

50

¹ Yusufu kùsi a dea à ɔɔ dɔ à musu à lé pèpεa.

² Ben à ò a zĩkeri ēzēdeenɔne aɔ ēzē kè è tó gè v̄aroo máma a de gèa. Ben aɔɔ màma Isaraili gèa

³ ai gurɔ baplaa le àton yai kũro yānzi, zaake len Igipitinɔ è ke le, ben aɔ à gè ɔɔ dɔ gurɔ baaagɔ akuri.

⁴ Kè aɔ à gè ɔɔ dɔ wà yàa, Yusufu bè Fili'auna bēdeenɔne: A yā nna! Tó ma a pɔnnaa è, à omε Fili'aunanε à be:

⁵ Kè ma dee e gaa, à tò ma la dàne à bè mà a v̄i mirawεε kè à yò a zĩnda pó ũ Kanaa bùsun. N̄ ma gba zé mà gá mà a de v̄i sa, mé liara mà su.

⁶ Ben Fili'auna bène: N̄ gá n̄ n de v̄i, zaake à tò n la dàare.

⁷ Kè Yusufu e gaa a de v̄i, Fili'auna ibanɔ kɔn a be gbēnsinɔ kɔn Igipiti bùsu gbāadeenɔ gāao n̄ p̄ingi.

⁸ Yusufu bēdeenɔ kɔn a v̄inɔ kɔn a de bēdeenɔ gāao n̄ p̄ingi dɔ. Aɔ né fétenɔ kɔn n̄ s̄aanɔ kɔn n̄ blènɔ kɔn n̄ zùnɔ bé wà ḡɔ Gosē bùsun n̄tēε.

⁹ S̄ogoronɔ kɔn s̄odeenɔ gāao dɔ. Gbē kè aɔ gāa zεne p̄inɔɔ pari maamaa.

¹⁰ Kè aɔ kà Atada blēwεεgbēkiia Yoda baa, gwen aɔ wii gbāaa lèn ai, aɔ gè ɔɔ dɔ maamaa, ben Yusufu a de sósobi kè ai gurɔ swεεplaa.

¹¹ Kè Kanaa bùsudeenɔ è lán wèe gè kεε nà Atada blēwεεgbēkiia, ben aɔ bè: Igipitinɔ gèkεna bítan yè. Beee yānzi wà tó kpà Yoda baa guu p̄ine Abeli Igipiti.

¹² Len Yakubu nénɔ kè le lán à òn̄ne nà.

¹³ Aɔ à gè sè wà gāao Kanaa bùsun, ben aɔ à v̄i Makpela bura gbèwεε kè Ibraĩ lù Iti bori Eflɔnua mirawεε ũu guu Mamare ɔfántēbɔε kpa.

¹⁴ Kè Yusufu a de v̄i à yàa, à liara à tà Igipiti kɔn a v̄inɔ kɔn gbē kè aɔ gāa zεne à de gè v̄inɔ n̄ p̄ingi.

Yusufu náanekpana a v̄inɔa

¹⁵ Kè Yusufu v̄inɔ è n̄ de gà, ben aɔ bè: Tó Yusufu íbete kpàwao, ben à yezi à à zaaa kè wá kènε p̄ingi f̄ia bowe s̄ó né?

¹⁶ Ben aɔ lékpásá kènε wà bè: Le n dee kpé à ga à bè

¹⁷ wà onne n̄ wa taari kɔn wa durun-o kēwe, zaake à zaaan wá kènne. N yā nna! N̄ wa taarinɔ kēwe. N de Luda zòblerinɔn wa ũ. Kè wà yā p̄i ò Yusufunε, ben à ɔɔ dɔ.

¹⁸ Ben à v̄inɔ m̄ò a kiiā aɔ kùε à aεzĩ aɔ bè: N zònɔn wa ũ.

¹⁹ Ben Yusufu bèr̄ine: Àton v̄iā kero. Ludan ma ũs?

²⁰ Á yezi à à zaaa kεmε yā, ben Ludaa liε à maa ũ, le à e à gbēnɔ mì sí pari lán èe kεε nà tia.

²¹ Àton v̄iā kero. Mé a gwa kɔn a nénɔ. Ben à náane kpàmma à n̄ làakari kpàε.

Yusufu gana

²² Yusufu kú Igipiti kɔn a de bēdeenɔ ai à kà wè basɔɔro akuri.

²³ À wéε s̄i Eflaimu swākpεenɔle, ben à wéε s̄i Manase né Maki nénɔle dɔ.

²⁴ Ben Yusufu bè a gbēnɔne: Ma ka gana. Luda bé eé mó dɔale à bɔao bùsu kèn à gāao bùsu kè à à lé gbè Ibraĩne kɔn Isaakuo kɔn Yakubuo guu.

²⁵ Ben Yusufu tò Isarailinɔ la dàare à bè: Gurɔɔ kè Luda é mó dɔalɛ, à ma wáɔ sée à bɔɔ guu kèn.

²⁶ Yusufu wè basɔɔro akurideen à gà. Ben wà ɛzɛ kè è tó gè vāroo màma à gèa wà dà àkpati guu Iyipiti.

BONA Musa takada plaadee

Musa kuuna Iqipiti 1:1-11:10

Luda bɔna kɔn Isarailinɔ Iqipiti 12:1-15:21

Isarailinɔ likɔazɔna gbáan 15:22-18:27

Luda bà kuuna kɔn Isarailinɔ 19:1-20:26, 23:1-24:18

Bisakuta yá 31:1-18

Isarailinɔ Luda bà kuunaŋyo yá gborona 32:1-34:35

Bisakutadɔna 40:1-38

Wéetana Isarailinɔa Iqipiti

¹ Isaraili né kè aɔ tà Iqipiti kɔn n̄ de Yakubuo, baade kɔn a be gbɛnɔ tɔn yè:

² Rubeni, Simɛɔ, Levi, Yuda,

³ Isaka, Zɛbuluni, Beyāmi,

⁴ Dani, Nafatali, Gada kɔn Asao.

⁵ Yakubu borii p̄nɔ n̄ p̄ngi ḡɔn baaagɔ akurime. Yusufu sɔ ḡiake à kú Iqipiti kò.

⁶ Ben Yusufu gá kɔn a v̄inɔ kɔn gbɛ kè aɔ kuu a gurɔanɔ n̄ p̄ngi.

⁷ Isarailinɔ né ì wà kò, aɔ kàara wà pari kù maama, aɔ dà bùsu p̄la p̄ngi.

⁸ Kína dufu kè Yusufu d̄roo kpata blè Iqipiti,

⁹ ben à bè a gbɛnɔne: À Isarailinɔ gwa, aɔ pari kù wà dàwala.

¹⁰ Wà gá wà òndɔ daɛnzi le aɔton kaararo yānzi. Tó z̄i f̄e, aɔé na wa ibeɛnɔa aɔ z̄i káwao aɔé bɔe wa bùsun.

¹¹ Ben wà gbɛnɔ diɛnne n̄ diinɔ ũ aɔ wéé tām̄ma kɔn z̄i gbāaa kenao. Len aɔ Pitomu kɔn Ramɛɛo kàe Fili'aunanɛ a p̄oblekaekiinɔ ũ le.

¹² Mɔde dian wèe ïa daam̄ma nà, len aɔègɔ kaara le aɔe daagula, ben swè kè Iqipitinɔn n̄ yá musu.

¹³ Ben wà n̄ dá zòz̄i pās̄in

¹⁴ wà n̄ n̄se yàka wà gù z̄i gbāaa dàinne kɔn kúnkubɔnanɔ kɔn bura z̄i p̄ngio. Wà z̄i p̄nɔ dàinne p̄ngi pās̄ipās̄i.

¹⁵ Ben Iqipiti kína Eberu néɛerinɔ sisi, à doo tɔn Sifira, à doo sɔ tɔn Pua.

¹⁶ À bèinne: Tó é né i Eberu nɔgbɛnɔne sa, tó ḡɔgbɛme, à à de. Tó nɔgbɛme sɔ, à à tó.

¹⁷ Nɔgbɛ p̄nɔɔ Luda v̄ia v̄i, aɔe yá kè à òinne kero, aɔe néḡɔgbɛnɔ too.

¹⁸ Ben kína p̄i n̄ sisi à n̄ lá à bè: À kè dia á kè le a néḡɔgbɛnɔ tò?

¹⁹ Aɔ wèala wà bè: Eberu nɔgbɛnɔ de lán Iqipiti nɔgbɛnɔ bàro, aɔ wāa, ai wàgɔ gá ká, aɔé né i.

²⁰ Len Isarailinɔ e kaara le aɔe pari kuu. Ben Luda yá maa kè néɛeri p̄nɔne

²¹ à n̄ gbá néno, kè aɔ à v̄ia v̄i yānzi.

²² Ben Fili'auna yá diɛ a gbɛnɔne n̄ p̄ngi à bè: À Eberu néḡɔgbɛ kè wà n̄ inɔ ká Nili in n̄ p̄ngi, mɔde à nénḡɔgbɛnɔ tó.

2

Musa ina

¹ Levi bori ḡɔgbɛ Levi bori nɔgbɛ sè.

² Nɔɔ p̄i nò si à né ì ḡɔgbɛ ũ. Kè à è né p̄i maa, ben à à ùte mɔ aagɔ.

³ Kè èe f̄ɔ à à ùte d̄ro, à kebu gb̄i sè à kɔntaa lèa le í tɔn ḡɛ à guuro. Ben à né p̄i dàn à gàa à diɛ Nili í léa waa guu.

⁴ Né p̄i dāree ze kāaa èe gwaa yá kè eé à le.

⁵ Ben Fili'auna nénɔgbē gāa zú o swaa pìzi, à gbēnɔ e lili oo swaa pì léa. À gbíi è diena waan, ben à a zònkpare zì à gāa à à sè.

⁶ Kè à wè, à né è dan, èe ɔɔ dɔɔ. À kènɛ wēnda à bè: Eberu négɔgbēmɛ.

⁷ Ben né pì dāre mò à bè Fili'auna né pìnɛ: N̄ yezi mà gá mà Eberu nɔgbē sísinnɛ àgɔ yɔ kpaanne né pìan yó?

⁸ À wèàla à bè: Ee, n̄ gá! Ben nénɔgbē pì gāa à né pì da sisi.

⁹ Fili'auna nénɔgbē pì bènɛ: N̄ né pì sé n̄ táo ñgɔ à gwaamɛ, mégɔ fīa boonɛ. Ben à né pì sè à tàò, èe à gwaa.

¹⁰ Kè né pì bíta kù, à à sè à gāao Fili'auna nénɔgbē pìnɛ, ben à à si a né ũ. À tó kpànɛ Musa, zaakɛ à bè, a à bò í guumɛ.

Musa bàa lé à tana Midiã bùsun

¹¹ Zīkea kè Musa kè bíta, à gāa a bori Eberunɔ gwa, ben à zī gbāaa kè aɔɔe kɛɛ è. À è Iqipiti gbē e a bori daa gbēɛ.

¹² Kè à guu gwāgwa, èe gbēke ero, ben à Iqipiti gbē pì dè à à ùte bùsu'āatēn.

¹³ Kè guu dò, à bò à Eberunɔ è gɔɔn plaa, aɔɔe swèe kɛɛ. Ben à gbē kè à yā nnaroo là à bè: Bóyānzi n̄é n gbēndoo gbēezi?

¹⁴ À wèàla à bè: Dé bé à n diɛ kí yāgɔgɔri ũwee? N̄ yezi n̄ ma dɛ lán n Iqipiti gbē dè n̄an yó? Ben vīa Musa kù à bè: Wà yā kè má kè dǒ fá!

¹⁵ Kè Fili'auna yā pì mà, èe wetɛɛ à Musa dɛ, ben à bàa lènɛ à tà Midiã bùsun, ben à vèɛ lɔgɔ saɛ gwe.

¹⁶ Midiã sa'ori nénɔgbēnɔ vī gɔɔn swɛɛplaa, ben aɔ mò wà í tò, aɔ kà pókādeenɔ gbāngo ímikiin n̄ de pókādeenɔnɛ.

¹⁷ Kè sādāri kenɔ mò aɔɔe pɛɛm̄ma, ben Musa fɛɛ à yā s̄inyo, ben à í kpān̄ne n̄ pókādeenɔa.

¹⁸ Kè aɔ tà n̄ de Rueli kiia, à n̄ lá à bè: À kè dia a su ide le gbāa?

¹⁹ Aɔ wèàla wà bè: Iqipiti gɔgbē ke bé à wa si sādārinɔa. Àmbe se à í tò à kpāwe wa pókādeenɔa.

²⁰ Ben à n̄ lá à bè: Adeɛ pì kú māmɛ? Bóyānzi a gɔgbē pì tò gwezi? À à s̄isi à mó à pò blewao.

²¹ Musa mò, ben à wè à vèɛ kɔn gɔgbē pìo, ben gɔgbē pì a nénɔgbē Zipora kpāa nɔ ũ.

²² Ben Zipora né ì gɔgbē ũ, ben Musa tó kpànɛ Gesɔmu, à bè: Gbē z̄itɔn ma ũ gbē pāndenɔ bùsun kè.

²³ Kè à ḡi kè, ben Iqipiti kína gā. Isarailinɔ e mboo zòz̄i kè aɔɔe kɛɛ yānzi, aɔɔe wii lɛɛ, ben aɔ wii pì Luda lè.

²⁴ À n̄ mbona mà, à bà kè kú kɔn Ibraĩ kɔn Isaakuo kɔn Yakubuo e s̄anlo.

²⁵ Luda Isarailinɔ gwà, ben aɔ kènɛ wēnda.

3

Luda Musa sisina

¹ Musa e a anzure Midiã bùsu sa'ori pókādeenɔ dāa à v̄i gbāala ai à kà kp̄iii kè wè s̄isi Orɛbu kiia.

² Ben Dii Malaika bò à mòzi tévura guu gyanton. Musa gyanto pì gwà à è té kúa, mɔde èe té kuro.

³ Ben à bè: Mé gá mà dabuyā pì gwa mà dǒ pò kè tò gyanto pì e té kuro.

⁴ Kè Dii è à mò gwa, ben à lé z̄uzi zaa gyanto pì guu à bè: Musa! Musa! Ben à wèàla à bè: Maɛ kè!

⁵ Luda bènɛ: N̄ton s̄oz̄iro. N̄ n kyatee bɔbɔ, zaakɛ guu kè n̄ zɛn kú adonamɛ.

⁶ Ben à bè: Mámbe n̄ dezinɔ Ibraĩ kɔn Isaakuo kɔn Yakubuo Luda ũ. Ben Musa pò kù a wéca, kè à Luda gwana vīa vī yānzi.

⁷ Ben Dii bè: Ma yā'amma kè ma gbēnɔ kúo Igipiti è, ma wiii kè aɔ wéetāmmarinɔ tò aɔɔe lɛɛ mà. Má wahaa kè aɔ kúo dɔ.

⁸ Ma pita mà n̄ sí Igipitinɔ mà n̄ bɔɛ bùsu pìn mà gányo bùsu maa yàasan, guu kè zwi kɔn zó'io din, bùsu kè Kanaanɔ kún kɔn Itinɔ kɔn Amɔrinɔ kɔn Perizinɔ kɔn Ivinɔ kɔn Yebusinɔ.

⁹ Isarailinɔ wiilena kà ma kiia tia sa, ma ãaa kè Igipitinɔ e daarmma è.

¹⁰ N̄ gá tia sa, ma n̄ zī Fili'aunaame lɛ n̄ ma gbē Isarailinɔ bɔɛ Igipiti.

¹¹ Ben Musa bè Ludanɛ: Dén ma ũ kè mé gá Fili'auna kiia mà Isarailinɔ bɔɛ Igipiti?

¹² Luda bènɛ: Mégɔ kúnyo. Zīna kè ma n̄ zī sèedan yè. Tó n̄ n̄ bɔɛ Igipiti, é donzi kemɛ kpīii kè kiia.

¹³ Ben Musa bè Ludanɛ: Tó ma gaa má ò Isarailinɔnɛ ma bè, aɔ dezinɔ Luda bé à ma zírma, tó aɔ ma la n̄ tózi sɔ né? Mé beñnɛ diame?

¹⁴ Luda wèala à bè: Mámbe gbē kè má de à ũu ũ. N̄ oñnɛ kè mámbe ma n̄ zírma.

¹⁵ Luda bènɛ dɔ: N̄ o Isarailinɔnɛ kè mamɔma Dii aɔ dezinɔ Ibraĩ kɔn Isaakuo kɔn Yakubuo Luda bé à n̄ zírma. Ma tón gwe gurɔ píngi. Ágɔ ma sisii lɛ ai a boriia.

¹⁶ N̄ gá n̄ Isaraili gbēnsinɔ kakɔa n̄ oñnɛ kè mamɔma Dii aɔ dezinɔ Ibraĩ kɔn Isaakuo kɔn Yakubuo Luda bé à bò à m̀nzi. N̄ oñnɛ kè méɛ n̄ ee ma yā kè wèe keɛñnɛ Igipiti è.

¹⁷ Mé n̄ bɔɛ Igipiti guu kè wèe wéɛ t̄aar̄ma pìn, mé gányo bùsu kè Kanaanɔ kún kɔn Itinɔ kɔn Amɔrinɔ kɔn Perizinɔ kɔn Ivinɔ kɔn Yebusinɔ, guu kè zwi kɔn zó'io din.

¹⁸ Aɔé n̄ yā ma. Mpi kɔn Isaraili gbēnsinɔ à gá à Igipiti kína le à onɛ kè mamɔma Dii Eberunɔ Luda ma bɔ ma mɔazi, ma bè à a gba zé à gá gurɔ aagɔ ke gbáan le à saa o mamɔma Dii a Ludaa.

¹⁹ Má dɔ kè Igipiti kína é we à gáro, séto ma gā n̄aa.

²⁰ Mé ɔ t̄s̄ Igipitinɔ, mé dabuyānɔ ke mà kpáon̄zi, eé gbasa à a gbare.

²¹ Mé tó Igipitinɔ a wéɛ gwa, le tó ée taa, é tá ɔkoriro.

²² A n̄gbē píngi kondogi ke vura n̄maablebɔnɔ kɔn pókāsāanɔ gbeka a Igipiti n̄gbē daa kɔn n̄ n̄gbē kè aɔ kú a beɛnɔ, à da a négɔgbēnɔnɛ kɔn a nénɔgbēnɔ. Len é Igipitinɔ pónɔ sírma lɛ maamaa.

4

Musa gbana dabuyakena zé

¹ Musa wèala à bè: Tó aɔɔe ma náanɛ kero, ben aɔɔe ma yā maro, tó aɔ bè m̀be n̄ bɔ n̄ m̀maziro sɔ né?

² Ben Dii a là à bè: Bón n̄ k̄na gwee? À wèala à bè: Gòmɛ.

³ Dii bènɛ: N̄ gò pì p̄ɛ t̄ɔt̄e. Kè à p̄ɛ, ben à l̄i ml̄è ũ, ben Musa b̀ru kpɛɛ.

⁴ Dii bènɛ: N̄ ɔ bɔ n̄ k̄ à vl̄aa. Kè à k̄, ben à èara à l̄i gò ũ à ɔz̄i.

⁵ Dii bènɛ: Len né ke lɛ, lɛ aɔ sí kè mamɔma Dii aɔ dezinɔ Ibraĩ kɔn Isaakuo kɔn Yakubuo Luda bé à bò à m̀nzi.

⁶ Dii èara à bènɛ dɔ: N̄ n̄ ɔ s̄ɔɔ n̄ utan. Ben à s̄ɔɔn. Kè à b̀, à è a ɔ l̄i kusu ũ, à kè p̄u lán buu bà.

⁷ Dii bènɛ: N̄ èara n̄ n̄ ɔ s̄ɔɔ n̄ utan. À èara à s̄ɔɔn. Kè à b̀, à è à kè a gbèn.

⁸ Dii bènɛ: Tó aɔɔe n̄ náanɛ ke wà sèeda káakupɔ s̄iro, aɔé à z̄aa pò sí.

⁹ Tó aɔɔe sèeda plaaa p̄inɔ sí wà n̄ yā mà s̄iro, n̄ Nili í tó n̄ kwéɛ t̄ɔt̄e, eé li aru ũ.

¹⁰ Ben Musa bènɛ: N̄ yā nna Dii! Zaa zi yā'ona aagamaoro. Baa zaa gurɔ kè n̄ yā òmɛ, ma lé t̄isimɛ.

¹¹ Ben Dii bènɛ: Dé bé à lé d̀ gbēnteenɛ? Dé bé è à nénnɛ naɛ ke è à swádo k̄u? Dé bé è tó à guu e ke è à vl̄a k̄u? Mamɔma Dii, mámbeeroo?

¹² N̄ gá! Mé n̄ ãan ká yā'onao, mé yā kè né oo danne.

¹³ Ben à bè: N̄ yā nna Dii! N̄ yā nna! N̄ gbē p̄ande z̄i.

14 Ben Dii pɔ fɛ Musazi à bè: N vɛi Aruna Levi borii kuuroo? Má dɔ kè yá'ona zĩ'ũoro. Èe mɔɔ danɛ. Tó à wée sɪnɛ, à pɔɔ é ke nna.

15 N̄ yá oo n̄ yá kè eé oo danɛ. Mapi, mégɔ à ãan ká kɔn yá'onao, mégɔ yá kè é kee daaare.

16 Eé yá o gbɛnɔne n gɛɛ ũ, eégɔ de n légbekpari ũ, négɔ denɛ lán Luda bà.

17 N̄ gò kè sé ñgɔ kúna n̄ sèedanɔ keo.

Musa ɛarana Igipiti

18 Musa tà a anzure Yetoro kiia à bène: N̄ ma gba zé mà tá ma gbɛnɔ kiia Igipiti, mà e tó aɔɔ kpé kú wɛndio ai tia. Yetoro bène: N̄ pita aafia.

19 Àe sɔ Dii gĩake à bè Musanɛ Midiã bùsun: N̄ fɛe n̄ tá Igipiti, zaake gbɛ kè aɔɔe n wɛtɛɛ wà n de yãanɔ gaga n̄ píngi.

20 Ben Musa a naɔ sè kɔn a négɔgbɛnɔ à n̄ dí zaakia, à liara èe taa Igipiti à Luda gò pì kúna.

21 Ben Dii bène: Tó n ka Igipiti, n̄ dabuyá kè ma à gbáaa kpàmmaanɔ ke Fili'auna aɛ píngi. Mɔde mé à kùgbãa kú, eé gí gbɛnɔ gbarɛzi.

22 N̄ onɛ mamɔma Dii ma bè, Isaraili boriin ma daudu ũ,

23 ben ma bène à ma daudu gbarɛ à gá dɔnzi kemɛ. Lán à gí à gbarɛzi nà, mé à daudu de sa.

24 Zé guu Musa e ii gukea, ben Dii à lè gwe à yezi à à de.

25 Ben Zipora gbè fɛe sè à a né bangu kèo à a gefɔɔ nà Musa gbáa à bè: Yápuramɛ, n̄ demɛ gɔ arudee ũ.

26 Bàngukɛna beee yãnzin à bène gɔ arudeezi. Ben Dii Musa tò.

27 Dii bè Arunanɛ: N̄ gá da Musalɛ gbáan. Ben à gaa à à lè Luda kpíii kiia, à lé pè à gasua.

28 Musa yá kè Dii a zĩ à oo tɔkè Arunanɛ kɔn sèeda kè à bène à keenɔ.

29 Ben Musa kɔn Arunao tà Igipiti aɔ Isaraili gbɛnsinɔ kàkɔa.

30 Aruna yá kè Dii ò Musanɛ tɔkèñne n̄ píngi, ben Musa dabuyá pìnɔ kè Isarailinɔ wáa.

31 Aɔ yá pì sì. Kè aɔɔ mà Dii bé à mò n̄ gwa à n̄ yá'ɔamma è, ben aɔ kùe wà dɔnzi kènɛ.

5

Musa kɔn Arunao gana Fili'auna aɛzĩ

1 Beee gbera Musa kɔn Arunao gaa wà Fili'auna lè aɔ bène: Yá kè Dii Isarailinɔ Ludaa òn yè. À bè n̄ a gbɛnɔ gbarɛ aɔ gá zĩbaa keare gbáan.

2 Fili'auna wɛnla à bè: Dén Dii ũ kè mà à yá ma mà Isarailinɔ gbarɛɛ? Má Dii dɔro. Mé Isarailinɔ gbarɛro.

3 Ben aɔ bène: Eberunɔ Luda bé à bò à mɔwazi. N̄ wa gba zé wà gá wà gurɔ aagɔ ke gbáan wà saa o Dii wa Luda pía, le àton gyãa káwaguro kesɔ zĩ.

4 Ben Igipiti kína pì bè Musa kɔn Arunaonɛ: À kè dia á tò gbɛnɔ làakari e goo n̄ zĩia? À sokpa a zĩia.

5 Ben à èara à bè: Kè gbɛnɔ pari kù sa, ben á yezi aɔ kámma bo kɔn n̄ zĩioó?

6 Zĩ beea Fili'auna yá diɛ Isaraili wétãmmarinɔne kɔn n̄ dɔn'aɛdeenɔ à bè:

7 Àton sèburu kpáámma aɔ kúnku bɔo lán eè ke nà yá dɔro. Aɔ gá wà n̄ pɔ kè n̄ zĩinda.

8 Mɔde aɔ kúnku bɔo lán aɔè bɔo nà yá lén. Àton lagoñnero, zaake meadeenɔmɛ. Beee yãnzin aɔ wiii ègɔ dɔ, aɔɔe bee wà yezi wà gá saa o n̄ Ludaaazi.

9 À zĩ kaarañne le aɔton ãampakii e aɔ làakari kpá egeyãnɔa dɔro.

10 Ben aɔ wétãmmari pìnɔ kɔn n̄ dɔn'aɛdeenɔ mò aɔ bèñne: Fili'auna bè wàton sèburu kpáawa dɔro.

11 À gá à wete a zĩinda guu kè é en. Baa kɔn beeeo wé zĩ lagoarero, baa féte.

12 Ben aɔ fãakɔa wà gaa Igipiti gu píngi sè kè sèburu ũ.

13 Aã wéetãmmari pìno ègõ nakõreema lán guu e dõo nà, le aã nĩ zĩ ne lán aãe ne nà gurõo kè wèe sèburu kpaama.

14 Wà gbèna kè Isaraili dõn'aedee kè aã wéetãmmarinõo dienõne wà bènnè: À kè dia ée kúnku bõ gbàa ke gĩa à kà lán wà a lé dièare nà yãroo?

15 Ben Isaraili dõn'aedeenõ gaa wà wii lè Fili'aunaa wà bè: À kè dia nées kee wamõwa n zòblerinõne lee?

16 Wèe sèburu kpaawa dõro, ben wèe bee wà kúnku bõ. Wèe wa gbèe, mõde n gbèno bé wà taari vĩ.

17 Ben à bè: Mèadeenõn a ù. Len á de le! Beee yãnzĩ eègõ bee é gá saa o Diiazĩ.

18 À gá zĩ ke. Wee sèburu kpáawa dõro, baa kõn beeeo é kúnku bõ lán wà dàare nà lémmè.

19 Kè wà ò Isaraili dõn'aedeenõne aõton gurõ doo kúnkubõna lagoro, aõo dõ kè wà yã è sa.

20 Kè aã bõ Fili'auna kiia, aã dàkõre kõn Musao kõn Arunao, aõõe nĩ dāa,

21 ben aã bènnè: Dii a yã gwa à yãkpae keao, zaake á tò Fili'auna kõn a gbèno ye wa kãziro. A wa dena gbāaa kpāman gwe.

22 Ben Musa liara à gaa à bè Diinè: Dii, bõyãnzĩ n ãa dà gbè pìnoa? Beee yãnzĩ n ma zĩzió?

23 Zaa gurõo kè ma gaa ma yã ò Fili'aunanè kõn n tóo, ben èe ãa da n gbènoa, ben nées nĩ bõ sõro né!

6

Dii légbèna Musanè Isarailinõ mìnina yã musu

1 Ben Dii bènnè: Né yã kè mé ke Fili'aunanè e tia. Eé nĩ gbarè ma gbāa bíta yãnzĩ. Eé pémma a bõsun ma gbāa bíta yãnzĩ.

2 Ben Luda èara à yã ò Musanè à bè: Mámbe Dii ù,

3 ma bõ ma mõ Ibraĩ kõn Isaakuo kõn Yakubuozi Luda Gbāapingide ù, mõde aõõe ma dõ ma tó Diiaro.

4 Ma bà kúnyo, ma bè mé Kanaa bõsu kè aõo kú à guu gbè zĩtõ ù kpámma.

5 Ma Isarailinõ mbona mà aõ zòblena Iqipitinõne yãnzĩ, ben ma bà kè kúnyo pì yã e sãmaguro.

6 Beee yãnzĩ n o Isarailinõne kè mámbe Dii ù. Mé a bõ zĩ gbāaa kè Iqipitinõo dàaree guu, mé a bõ zòbleen. Mé yãkpae keñyo mà a bõ kõn ma gāsã gbāaa.

7 Mé a sé ma gbèno ù, mégõ de a Luda ù, ègõ dõ kè mámbe Dii a Luda kè à a bõ Iqipiti zĩ gbāaa guu ù.

8 Mé gáao bõsu kè ma à lé gbè Ibraĩne kõn Isaakuo kõn Yakubuo guu. Mé a gba àgõ vĩ. Mámbe Dii ù.

9 Musa yã pì ò Isarailinõne, mõde aõõe à yã maro kè zòzĩ pāsĩ nĩ mè yò yãnzĩ.

10 Ben Dii ò Musanè à bè:

11 Nĩ gá nĩ o Iqipiti kí Fili'aunanè à Isarailinõ gbarè aõ bõe a bõsun.

12 Ben Musa wè Diila à bè: Lán Isarailinõ è ma yã maro nà, mamõma kè ma lé tìisi, dian Fili'auna é ma yã ma nà?

Musa kõn Arunao bori bõzia

13 Dii yã ò Musanè kõn Arunao Isarailinõ yã musu kõn Iqipiti kínao, à ònnè aõ bõe kõn Isarailinõ Iqipiti.

14 Aõ bori uabede káakunõ tón yè. Isaraili daudu Rubeni négõgbènon yè: Anõku, Palu, Ezerõnu, Kaami. Rubeni boriinõn gwe danedanè.

15 Simèõ négõgbènon yè: Yemueli, Yami, Oada, Yakĩ, Zoa kõn Kanaa nõgbè né Soluo. Simèõ boriinõn gwe danedanè.

16 Levi négõgbènon tón yè aõ boriinõa: Gesõnu, Koa, Mèrari. Levi kè wè baswèedo akuri awèeswèeplaamè.

17 Gεσonu négōgbēnōn yè aō boriinōa danedanε: Libini kōn Simeio.

18 Koa négōgbēnō tōn yè: Amlamu, Iza, Eblōnu, Uzieli. Koa kè wè baswεedo akuri awεε'aagōmε.

19 Mεrari négōgbēnōn Mali kōn Musio ũ. Levi boriinōn gwe danedanε.

20 Amlamu a dasē Yōkebēdi sè nōō ũ, ben à Aruna kōn Musao ò. Amlamu kè wè baswεedo akuri awεεswεεplaamε.

21 Iza négōgbēnōn Kora kōn Nefεgio kōn Zikirio ũ.

22 Uzieli négōgbēnōn Misaili kōn Elεzafāo kōn Sitririo ũ.

23 Aruna Aminadabu né Elisεba, Nasō dāre sè nōō ũ, ben à Nadabu kōn Abiuo kōn Elεzao kōn Itamao ò.

24 Kora négōgbēnōn Asi kōn Elεkanao kōn Abiasafao ũ. Kora boriinōn gwe danedanε.

25 Aruna né Elεaza Putieli nēnōgbēnō doke sè nōō ũ, ben à Finεasi ò. Levi bori uabede káakunōn gwe danedanε.

26 Aruna kōn Musa kè Dii ònne aō Isarailinō bōε Igipiti gāli kōn gālion gwe.

27 Aōpinō bé wà yā ò Igipiti kí Fili'aunanε le aō Isarailinō bōε Igipiti.

28 Kè Dii yā ò Musanε Igipiti,

29 à bè ambe Dii ũ, yā kè ée oonεn à o Fili'aunanε píngi.

30 Ben Musa bène a lé tiisi, dian Fili'auna é a yā ma nà?

7

Kisia mèn kuri zīna Igipitia

1 Ben Dii bè Musanε: N̄ gwa! Ma n ke lán ma bà Fili'aunanε, bensō n v̄i Aruna de n légbekpari ũ.

2 N̄ yā kè má ònne píngi o n v̄i Arunanε, ée o Fili'aunanε à Isarailinō gbare aō bōε a bùsun.

3 Baa kōn beeeo mé à kùgbāa k̄. Mé sèedanō kōn dabuyānō ke Igipiti pari,

4 mōde Fili'auna é a yā maro. Mé ɔ tō Igipitia mà yākpae keŋyo pásīpāsī, mé bō kōn ma zīkpe Isarailinō.

5 Tó ma bō ma gbāaao Igipitia, mé Isarailinō bōen, Igipitinō é dō sa kè māmbe Dii ũ.

6 Ben Musa kōn Arunao kè lán Dii ònne nà.

7 Gurōō kè aō yā ò Fili'aunanε, Musa kuu wè basiigō, Aruna sō wè basiigō awεε'aagō.

8 Ben Dii bè Musanε kōn Arunao:

9 Tó Fili'auna dabuyā gbèkamma, n̄ o Arunanε à a gò sé à pāε à aε, ée li mlè ũ.

10 Kè Musa kōn Arunao gàa Fili'auna kiia, aōō kè lán Dii ònne nà. Aruna a gò sè à pāε Fili'auna kōn a òbanō aε, ben à li mlè ũ.

11 Ben Fili'auna Igipiti wéεzērinō kōn ēzēdeenō sìsi, ben aō dabuyā dōnkō pìnō kè se n̄ ēzēdekεε guu.

12 Kè aō baade a gò pāε, ben aō gò pìnō li mlēnō ũ, ben Aruna gò n̄ pónō mòmō.

13 Fili'auna swā gbāa, èe n̄ yā maro lán Dii ò nà.

Ínō lina aru ũ

14 Dii bè Musanε: Fili'auna kù gbāa à ḡi gbēnō gbarezi.

15 N̄ gá n̄ à le zia kōngō gurōō kè èe gaa swaazi. Ngō à dāa Nili saε gwe. Ngō n gò kè li mlè ũu p̄i k̄na.

16 N̄ benε mamōma Dii Eberunō Luda ma n zīa, n̄ òne à ma gbēnō gbare aō gá dōnzi kemε gbáan, mōde ai tia à gimazi.

17 Mamōma Dii ma bè, yā kè ée tó àgō dō kè māmbe Dii ũun yè. Tó n Nili í lè kōn gò kè n̄ k̄nao, ée li aru ũ.

18 Kp̄ò kè aōō kú í p̄i guunō é gaga, Nili í é ḡū sō, Igipitinō é fua wà mi.

19 Ben Dii èara à bè Musane: Ì o Arunane à a gò sé à dɔ Iyipiti ínɔla, aɔ swaanɔ kɔn n̄ swa'ɔnenɔ kɔn n̄ íbɔkiinɔ kɔn n̄ íkakiinɔ pínɡi é gɔ aru ũ. Aru éɡɔ dagula Iyipiti, baa kpɛɛnɔ kɔn orozā guunɔ.

20 Ben Musa kɔn Arunao kè lán Dii ònne nà. Aruna a gò pì sè, à Nili í lèò Fili'auna kɔn a ìbanɔ wáa, ben í pì gɔ aru ũ pínɡi.

21 Kpò kè aɔ kú à guunɔ gàga, ben Nili í pì gūu sɔ, Iyipitinɔ fùu wà mi. Aru dagula Iyipiti.

22 Iyipiti èzèdeenɔ kè le se n̄ èzèdekeɛ guu, ben Fili'auna kùgbāa kù, èe n̄ yā maro lán Dii ò nà.

23 Fili'auna liara à tà a be, èe yā pì da sero.

24 Iyipitinɔ íbɔkii yɔyɔ Nili baa le wà í mi, zaake aɔe fɔ wà swada í m̀ro.

25 À kuu le ai gurɔ swɛɛplaame Dii Nili lena gbera.

8

Bl̀nɔ dagulana

1 Ben Dii bè Musane: Ì gá n̄ o Fili'aunane, mamɔma Dii ma bè à ma gbɛnɔ gbare aɔ gá dɔnzi kemɛ.

2 Tó à gí n̄ gbarezi sɔ, mé tó bl̀nɔ da à bùsu gu pínɡila.

3 Bl̀nɔ é Nili pa ai aɔ bikú baa, aɔé gɛ à ua guu ai à kpén, aɔé didi à gádoa. Aɔé gɛ à ìbanɔ uanɔ guu kɔn à gbɛnɔ uanɔ. Aɔé ká à k̄inɔ kɔn à gónɔ guu.

4 Bl̀nɔ é didia kɔn à gbɛnɔ kɔn à ìbanɔ n̄ pínɡi.

5 Dii èara à bè Musane: Ì o Arunane à a gò sé à dɔ swaanɔla kɔn swa'ɔnenɔ kɔn íbɔkiinɔ, bl̀nɔ é da Iyipiti bùsula.

6 Kè Aruna a gò d̀ Iyipiti ínɔla, ben bl̀nɔ b̀e wà dà bùsu p̀la.

7 Ben èzèdee p̀inɔ kè le se n̄ èzèdekeɛ guu, aɔ tò bl̀nɔ dà Iyipitila.

8 Ben Fili'auna Musa kɔn Arunao sisi à bè: À agbaa kpá Diine à bl̀nɔ k̄ema kɔn ma gbɛnɔ, mé a gbɛnɔ gbare aɔ gá saa oa.

9 Ben Musa bè Fili'aunane: Ì gurɔ dieme mà agbaa kpánne Diine kɔn n̄ ìbanɔ kɔn n̄ gbɛnɔ, le à bl̀nɔ k̄emma kɔn n̄ uanɔ aɔégɔ kú swaazi ado.

10 Fili'auna bè: Zia. Ben Musa bè: Eé ke lán n̄ ò nà le n̄gɔ d̄ kè gb̄eke de lán Dii wa Luda bàro.

11 Bl̀nɔ é k̄emma kɔn n̄ uanɔ kɔn n̄ ìbanɔ kɔn n̄ gbɛnɔ aɔégɔ kú swaazi ado.

12 Kè Musa kɔn Arunao gù Fili'auna kiia, Musa wéé kè Diia bl̀ kè aɔ dà Fili'aunalaanɔ yā musu.

13 Dii Musa wékeɛ si, ben bl̀nɔ gàga kpénɔ guu kɔn uanɔ kɔn buraanɔ.

14 Wà n̄ kákakɔa, ben bùsu gūu sɔ pínɡi.

15 Kè Fili'auna è à kè s̄a, à swā kpé gbāa, ben à gí Musa kɔn Arunao yā mazi lán Dii ò nà.

Gai dagulana

16 Dii bè Musane: Ì o Arunane à a gò sé, à tɔɔte léo, bùsuti é li gāi ũ Iyipiti gu pínɡia.

17 Ben aɔ kè le. Aruna a gò sè à tɔɔte lèo, ben bùsuti lì gāinɔ ũ, aɔ dà gb̄enteenɔla kɔn ǹbɔnɔ. Iyipiti bùsuti lì gāinɔ ũ pínɡi.

18 Èzèdeenɔ ỳ wà gwà se n̄ èzèdekeɛ guu, ben aɔ fùu. Gāinɔ dà gb̄enteenɔla kɔn ǹbɔnɔ.

19 Ben èzèdeenɔ bè Fili'aunane: Luda ɔgbeme. M̀de Fili'auna swā kpé gbāa, à gí n̄ yā mazi lán Dii ò nà.

Ifinɔ dagulana

20 Dii bè Musane: Ì fɛe kɔngɔ ide'ide n̄ gá n̄ Fili'auna le gurɔ kè èe gaa swaazi, n̄ one mamɔma Dii ma bè, à ma gbɛnɔ gbare aɔ gá dɔnzi kemɛ.

21 Tó à gí n̄ gbarezi, mé ifiino daàla k̄n à ìbano k̄n à gbēno k̄n à kp̄eno. Iyipiti kp̄eno é pa k̄n ifiino, baa t̄ote āé daàla.

22 Gur̄o beea mé Gos̄e b̄usu guu k̄e ma gbēno k̄n k̄n tó ado. Gwen ifiino é dan gularo, le àḡo d̄o k̄e m̄ambe Dii ũ à b̄usun.

23 Mé ma gbēno d̄ok̄zi k̄n à gbēno. Zian s̄eda p̄i é ke.

24 Ben Dii k̄e le. Ifiino k̄a Fili'auna ua guu k̄n à ìbano uano. Iyipiti ȳaka p̄ingi ifiino ȳanzi.

25 Ben Fili'auna Musa k̄n Arunao sisi à bè: À gá saa o a Luda a b̄usu k̄n.

26 Ben Musa bène: Eé sí ke wà ke lero, zaake p̄o k̄e wé saa oo Dii wa Luda a p̄i de Iyipitin̄o t̄e ũme. Tó wa saa ò k̄n p̄o k̄e dēne t̄e ũuo n̄ wáa, āé wa pápa gb̄e wà wa dēero?

27 Wé t̄aa o gb̄aan gur̄o aaḡome, wé gbasa wà saa o Dii wa Luda a lán à òwe nà.

28 Ben Fili'auna bè: Mé a gbare à gá saa o Dii a Luda a gb̄aan, m̄ode àton gá z̄aro. À agbaa kpaneme sa.

29 Musa bène: Tó ma ta, mé agbaa kp̄ane, eé ifiino k̄emma zia k̄n n̄ ìbano k̄n n̄ gbēno. M̄ode ñton m̄onafiki ke d̄oro. Ñ tó gbēno gá saa o Diia.

30 K̄e Musa b̄o Fili'auna kiia, à agbaa kp̄ane Diine.

31 Dii à wékeke si, ben ifiino k̄e Fili'aunaa k̄n a ìbano k̄n a gbēno. Èe ḡo gukearo, baa m̄en do.

32 M̄ode Fili'auna sw̄a kp̄e gb̄aa ai tia, à gí n̄ gbarezi.

9

Pókadeeno gagana

1 Dii bè Musane: Ñ gá n̄ Fili'auna le n̄ on̄e Dii Eberuno Luda bè à ma gbēno gbare āé gá d̄onzi keme.

2 Tó à gí n̄ gbarezi, tó à kp̄e n̄ k̄una ai tia,

3 mé o t̄o à pókadeeno a bura. Mé gagyā p̄as̄i k̄a à s̄on̄on k̄n à zaakin̄o k̄n à lakumin̄o k̄n à z̄un̄o k̄n à s̄aan̄o k̄n à bl̄eno.

4 Mé Isaraili pókadeeno d̄ok̄zi k̄n Iyipitin̄o p̄on̄o. Isarailino pókadeeno ke é garo.

5 Mam̄oma Dii ma à gur̄o dīe. Zian mé beee ke b̄usu k̄n.

6 K̄e guu d̄o, ben Dii k̄e le. Iyipitino pókadeeno ḡaga p̄ingi, m̄ode Isarailino pókadeeno kee e garo.

7 Fili'auna ȳa k̄e k̄e p̄i gb̄eka, à mà Isarailino pókadeeno kee e garo, m̄ode à sw̄a kp̄e gb̄aa, à gí gb̄e p̄ino gbarezi.

Bòḡi kana Iyipitin̄o

8 Dii bè Musane k̄n Arunao: À m̄odakpe t̄ubu k̄o o k̄u doodo, Musa f̄a Fili'auna ae.

9 Eé da Iyipiti b̄usula p̄ingi lán lut̄e bà, eé k̄a gb̄enteen̄on k̄n n̄b̄on̄o b̄oḡi ũ gu p̄ingia.

10 Ben āé m̄odakpe t̄ubu s̄e āé ḡaao Fili'auna kiia. K̄e Musa t̄ubu p̄i f̄a musu, ben à k̄a gb̄enteen̄on k̄n n̄b̄on̄o b̄oḡi ũ.

11 Ez̄edeen̄o e f̄o wà ḡaa Musa kiia b̄oḡi p̄ino ȳanzi, zaake à dà̄nla k̄n Iyipitino n̄ p̄ingi.

12 Ben Dii Fili'auna k̄u k̄e gb̄aa lán à ò Musane nà, ben à gí n̄ ȳa mazi.

Lougbe mana

13 Dii bè Musane: Ñ f̄ee k̄onḡo id̄e'id̄e n̄ gá n̄ Fili'auna le, n̄ on̄e mam̄oma Dii Eberuno Luda ma bè à ma gbēno gbare āé gá d̄onzi keme.

14 Tia sa mé ȳa p̄as̄i p̄ingi daàla k̄n a ìbano k̄n à gbēno, le àḡo d̄o k̄e anduna guu p̄ingi gb̄ekee de lán ma bàro.

15 Zaake tó ma o t̄óm̄ma ma gagyāa k̄àngu ȳa, le àpi k̄n a gbēno ȳaa anduna guu.

16 Ma à k̄a kpatan le mà a gb̄aaa o d̄oane, wà ma tó kp̄a anduna guu p̄ingi.

17 Lán èe a z̄inda s̄e lez̄i de ma gb̄enola nà ai tia, èe n̄ gbarero,

18 zia mɔndaai mé tó loughbe pásĩ ma maamaa, loughbe kè a taka e ma Iyipiti zikiro zaa lán wà à kàe nà ai mɔna gbàa.

19 Ñ one à gběno zĩ aĩ à pókádeenɔ kɔn pò kè à vĩ buraano sée wà káka kpén píngi. Gběnteenɔ kɔn pò kè aĩ kú bàazino, tó wèe gěnyo kpénlo, loughbe é maĩma aǎé gagame.

20 Fili'auna iba kenɔ vĩa kè Dii yāne, aĩ n̄ zikerino kɔn n̄ pókádeenɔ kàka kpén.

21 Mɔde gbě kè aĩɔe Dii yā daroonɔ n̄ zikerino kɔn n̄ pókádeenɔ tò bàazi.

22 Ben Dii bè Musane: Ñ ɔ sé musu, loughbe é ma gběnteenɔ kɔn pókádeenɔ kɔn bura pónɔa Iyipiti bùsu gu píngia.

23 Kè Musa a gò dɔ musu, Dii tò lou e pūtāa èe maa kɔn gbèò èe pii, ben laa e pɛɛɛ tɔtɛa. Dii tò loughbe mà Iyipitinɔla.

24 Loughbe e maa, lou e pii. Loughbe pì pásĩ. Zaa lán Iyipiti bùsu kuu nà, lou beee taka e ma zikiro.

25 Loughbe pì pò kè kú bàazi Iyipiti bùsu guuno ásarú kè píngi, gběnteenɔ kɔn pókádeenɔ kɔn bura pónɔ píngi. À sēte línɔ è'e píngi.

26 Gosē bùsu guu kè Isarailino kúnn loughbe pì e kánlo ado.

27 Fili'auna Musa kɔn Arunao s̄isi à bèñne: Tia sa ma durun kè. Dii yā bé à nna, mapi kɔn ma gběno taarideenɔn wa ũ.

28 À agbaa kpáne. Lapatana kɔn loughbe kèkiio mò le. Mé a gbare sa, mé gíare dɔro.

29 Musa bène: Tó ma bɔ wéte kpɛɛ, mé ma ɔɔno dɔ Dii kúkiia, lapatana é zɛ, loughbe é yāa, le ñgɔ dɔ kè tɔtɛ né Dii pómɛ.

30 Mɔde má dɔ kè mpi kɔn n̄ ibanɔ, ée vĩa kee Dii Ludanero ai tia.

31 Nagā kɔn gbadoo yàka, zaake nagāa gĩake à p̄ia, gbado mɔree bò.

32 Ése kɔn weaao e yakaro kè aǎè ma zāa yānzi.

33 Musa bò Fili'auna kiia à gàa wéte kpɛɛ à a ɔɔno dɔ Dii kúkiia, ben lapatana kɔn loughbeo zè, lou e ma dɔro.

34 Kè Fili'auna é lou kɔn loughbeo kɔn lapatanao zè, ben à kpé èe durun kee, à swā kpé gbāa, àpi kɔn a ibanɔ.

35 À kù kpé gbāa à ḡi Isarailino gbarezi lán Ludaa dà Musane à òne nà.

10

Sutēno dagulana

1 Dii bè Musane: Ñ gá Fili'auna kiia, zaake ma à kùgbāa kù kɔn à ibanɔ, le mà a dabuyā kèkiino ke n̄ té,

2 le ñ e ñ o n̄ n̄n̄ne kɔn n̄ dionɔ lán ma wée t̄a Iyipitinɔa nà kɔn dabuyā kè má kè n̄ ténɔ, àgɔ dɔ kè māmbe Dii ũ.

3 Ben Musa kɔn Arunao gàa wà bè Fili'aunane: Dii Eberuno Luda bè ñégɔ kuu m̄sienaare sai ai bɔɛme? Ñ a gběno gbare aĩ gá dɔnzi keare.

4 Tó n̄ ḡi n̄ gbarezi, zia eé sutēno ká n̄ bùsun.

5 Aǎé da tɔtɛla, weé guu ero. Aǎé léé pò kè ḡonne loughbe gberaano kɔn línɔ píngi.

6 Aǎé pa n̄ kpénɔ guu kɔn n̄ ibanɔ pónɔ kɔn Iyipitinɔ pónɔ píngi. N̄ denɔ kɔn n̄ dezinɔ e à taka e zikiro zaa gurɔ kè aĩ v̄èe bùsu kèn ai mɔna gbàa. Ben Musa liara à bò Fili'auna kiia.

7 Fili'auna ibanɔ bène: Gbē p̄ino égɔ m̄nzi kpaawazi le ai bɔɛme? Ñ gbē p̄ino gbare aĩ gá dɔnzi ke Dii n̄ Ludane. Ñ dɔ kè Iyipiti kàateroo?

8 Ben wà èara wà sù kɔn Musao kɔn Arunao Fili'auna kiia, à bèñne: À gá dɔnzi ke Dii a Ludane. A déno bé wé gāa?

9 Musa wèala à bè: Né féte gběnsi. Wé gá wa píngime kɔn wa ñégɔgběno kɔn wa ñéngbēno kɔn wa s̄aano kɔn wa blèno kɔn wa zùnɔ, zaake Dii zĩbaan wée gaa ke.

10 Ben à bèñne: Tó ma a gbarɛ kɔn a nɔgbɛnɔ kɔn a nɛnɔ a pɔngi, ásarume, Dii a bo! À làakari ke! Ée wɛtɛɛ à fɛmaome.

11 Auo! A gɔgbɛnɔ bé wé gá dɔnzi ke Diine, zaake len á gbèka le. Ben wà pèrɛmma Fili'auna aɛzĩ.

12 Dii bè Musane: Ñ n ɔɔ dɔ Iyipiti búsula, sutɛnɔ é ká wà sɛ kɔn lá kè bɛ lougbe gberaano ble pɔngi.

13 Kè Musa a gò dɔ Iyipitila, Dii bɔ kɔn ãao ɔfántɛbɔɛ kpa, èe paa búsua pía fáantɛ kɔn gwáavĩo zena sai. Ke guu dɔ, ɔfántɛbɔɛ ãa pì sù kɔn sutɛnɔ.

14 Ben sutɛ pɔnɔ mò wà dà Iyipiti búsula pɔngi. Aɔɔ pari de à yã pónɔla, à taka é ke ziki dɔro.

15 Aɔ dà tɔɔtela gu pɔngi, ben tɔɔte sia kù. Aɔ sɛ kɔn lánɔ kɔn líbɛɛ kè bɔ lougbe gberaano blè pɔngi. Sɛ kɔn láo kú Iyipiti búsun dɔro.

16 Gwe gɔɔ Fili'auna Musa kɔn Arunao sisi à bè: Ma durun kè Dii a Ludane kɔn apinɔ.

17 À sùu gɛn doo kèkii kemɛ kɔn ma durun-o à agbaa kpámɛ Dii a Ludane à gagana kèkii kɛma.

18 Kè à bɔ Fili'auna kiia, à agbaa kpà Diine.

19 Ben Dii bɔ kɔn ãa gbáaao ɔfántɛgɛkpen kpa, à mò à sutɛnɔ sɛɛ à kà Isia Tɛaan. Baa sutɛ mèn doo e gɔ Iyipiti dɔro.

20 Mɔde Dii Fili'auna kù kè gbáa, ben à gí Isarailinɔ gbarɛzi.

Gusia dana Iyipitila

21 Dii bè Musane: Ñ ɔ sé musu, gusiaa kè weé fɔ wà ɔ kea é da Iyipitila.

22 Kè Musa a ɔɔ dɔ musu, ben gusia níginigi dà Iyipiti gu pɔngia ai gurɔ aagɔ.

23 Wè kɔ ero, gbɛkee e gu a gbɛnlo ai gurɔ aagɔɔ pía. Mɔde gupuraa kú guu kè Isarailinɔ kún pɔngi.

24 Ben Fili'auna Musa sisi à bè: À gá dɔnzi ke Diine kɔn a nɔgbɛnɔ kɔn a nɛnɔ a pɔngi, mɔde à a sáanɔ kɔn a blɛnɔ kɔn a zùnɔ tó.

25 Musa bè: Ñ tó wàgɔ wa sa'oponɔ kɔn sa'opɔ kè wè ká tén à té kúnɔ kúna, le wà e wà Dii wa Luda gbágbáo.

26 Séto wà gá kɔn wa pókádeenɔ, baa mèn doo é gɔro, zaake aɔ tén wé sa'oponɔ bɔn wà Dii wa Luda gbágbáo. Le wà kpé wà ká gwe, wá dɔ pɔ kè wé sé wà saa ooa gɔaro.

27 Dii Fili'auna kùgbáa kù, èe we à n gbarero.

28 Fili'auna bè Musane: Ñ gu ma aɛ! Ñton tó wa wéɛ ke siigɔ dɔro. Zĩ kè wa wéɛ sikkɛ, n game.

29 Ben Musa bè: Lán n ò nà, né wéɛ simale dɔro.

11

Iyipiti daudunɔ gagana yã

1 Àɛ sɔ Dii gĩake à bè Musane: Mé ãa da Fili'aunaa kɔn Iyipiti búsua gɛn do dɔ, eé gbasa à a gbarɛ. Tó èe a gbarɛɛ, eé péawame!

2 Ñ o gbɛnɔne aɔ baade gɔgbɛ kɔn nɔgbɛo kondogi pónɔ kɔn vura pónɔ gbeka a Iyipiti gbɛdaaaaa.

3 Mé tó Isarailinɔ ke Iyipitinɔo nna. Musa sɔ ègɔ bèɛ vĩ Iyipiti guu Fili'auna ibanɔne kɔn a gbɛnɔ.

4 Ben Musa bè Fili'aunanɛ: Dii bè gwáavĩ lezãndo é ba Iyipiti búsula,

5 Iyipiti daudunɔ é gaga n pɔngi sɛna zaa Fili'auna kè vɛɛna kpatan néa ai à gàa pé nɔgbɛ zĩkeri kè aɔè wísi lónɔ néa kɔn pókáde nékya káakunɔ n pɔngi.

6 Weé sósobi ɔ gbáaa dɔ Iyipiti gu pɔngia, à taka e ke yãro, eé ke ziki dɔro.

7 Mɔde Isarailinɔ té baa gbɛ é gbon ke gbɛntee ke pókádeearo, le ñgɔ dɔ kè Dii Iyipitinɔ dɔkɔzi kɔn Isarailinɔ.

⁸ N Ìba kèkiinɔ é mɔ ma kiia ń pínɡi aǎé kúeme, aǎé be mà gá kɔn ma gbɛnɔ ń pínɡi. Beee gbɛra sa mé gá. Ben Musa b̀ Fìlì'auna kiia kɔn pɔfɛ bítao.

⁹ Dii bè Musane yá: Fìlì'auna é n yá maro, le ma dabuyákenanɔ e à pari kù Igipiti.

¹⁰ Musa kɔn Arunao dabuyá pìnɔ kè Fìlì'auna ae pínɡi, ben Dii à kùgbāa kù. À g̀ Isarailinɔ gbarezi aǎ bɔ a b̀sun.

12

Banla zĩbaa

¹ Dii yá ò Musane kɔn Arunao Igipiti à bè:

² Mɔ kèkii éǎɔ deare mɔ káaku ũ wè kɔn wèo.

³ À o Isarailinɔne ń pínɡi, mɔ kèki gurɔ kuridee zĩ aǎé sáa bɔbɔ mèn doodo uale kɔn ualeo pínɡi.

⁴ Tó ua gbɛnɔ parii e ká aǎ sá mèn doo só sɔro, aǎ kpaate kɔn ua kè aǎ kú kɔ saeo à gbɛnɔ lén, le a kpaaa tón gɔro yánzi.

⁵ À sákaro ke blèkofii né b̀rɔ kè see v̄iroo bɔ.

⁶ Isarailinɔ pínɡi, baade a pɔ gwa ai mɔ kèki gurɔ ḡero dosaidee zĩ. Uusien weé de,

⁷ weé à aru ma kpé kè weé à ǹbɔ són kpeele g̀nɔa ɔplazi kɔn ɔzezio kɔn musuo.

⁸ Gwáav̄i d̀nkɔ pia weé ǹbɔ pì kpá téa, weé só kɔn buredi sése'ez̄esaio kɔn lá kyákyáo.

⁹ Àton só búsu ke f̀fukɛnaro. À kpá téa kɔn a m̀o kɔn a gbánɔ kɔn a pɔguunɔ.

¹⁰ Àton tó guu dɔ à kpaaaaro. Tó à kpaaa g̀, à kpáta à té kù.

¹¹ Tó ée soo, à asaa dɔawa à kyatee kpá, a g̀o ḡo nana a ɔzĩ. À só kpakpaa, zaake Dii Banla sa'opɔme.

¹² Gwáav̄i pia mé ba Igipitila mà daudunɔ dede búsu pì gu pínɡia kɔn pókáde nékya káakunɔ ń pínɡi, mé wí da Igipiti táanɔa. Mámbe Dii ũ.

¹³ Aru pì éǎɔ de sèda ũ kpé kè á kú à guunɔa. Tó mée ɔ t̄ɔo Igipitinɔa, tó ma aru pì è, mé ḡala, gagana pì é a lero.

¹⁴ À gurɔ pì die ma zĩbaa gurɔ ũ dɔngu yánzi, àǎ zĩbaa pì kee k̀eatokɔnɛpɔ ũ ai a boriia.

Buredi Sése'ez̄esai zĩbaa

¹⁵ Gurɔ swɛɛplaaa guu à buredi sése'ez̄esai só. À gurɔ káakudee zĩ à buredisese'ez̄e kè kú a kpé guunɔ kwéé, zaake gb̄e kè p̀sesena sò gurɔ swɛɛplaaa pì guu, weé a bɔ Isarailinɔ té wà à demɛ.

¹⁶ À gurɔ káakudee zĩ kɔn à gurɔ swɛɛplaadee à kɔ kakɔa à dɔnzi kemɛ. Àton zĩ ke ke gurɔ m̀nɔaro, sé p̀blekena baade pínɡine baasiro, à lén gwe.

¹⁷ À Buredi Sése'ez̄esai zĩbaa ke, zaake zĩ beean ma a bɔe Igipiti lán z̀kpɛnɔ bà. A boriinɔ ḡo zĩbaa pì kee k̀eatokɔnɛpɔ ũ.

¹⁸ Mɔ káaku gurɔ ḡero dosaidee zĩ uusie, àǎ buredi sése'ez̄esai soo ai à gurɔ baro awɛɛdodee zĩ uusie.

¹⁹ Gurɔ swɛɛplaaa guu buredisese'ez̄e tón ḡo kú a bero, zaake gb̄e kè p̀sesena sò, gb̄e z̀tɔn yoo, b̀deen yoo, weé à bɔ Isarailinɔ té wà à demɛ.

²⁰ Àton p̀sesena só gurɔ piaro. Guu kè á kún pínɡi, àgae buredi sése'ez̄esai só.

Banla zĩbaa káaku

²¹ Musa Isaraili gb̄ensinɔ sisi ń pínɡi à bènɛ: À gá à a ua sá kù à de Banla zĩbaakepɔ ũ.

²² À s̀s̄ɔvlāa sé à z̄o aru kè kú taa guua à máma a kpeele g̀a, ɔplazi kɔn ɔzezio kɔn à musuo. A gb̄eke tón bɔ bàaziro ai guu dɔ.

²³ Tó Dii e baa búsula èe Igipitinɔ dedee, tó à aru è kpeele g̀nɔa, eé ḡálame. Eé tó gb̄edɛderi ḡeazi à a d̀dero.

²⁴ Apinɔ kɔn a boriinɔ àǎ yá pì k̀na k̀eatokɔnɛpɔ ũ ai a boriia.

²⁵ Tó a gē b̀usu k̀e Dii é a gbaan lán à à lé gb̀eare nà, àg̀o d̀onziyā p̀i k̀una.

²⁶ Tó a ǹéno d̀onziyā p̀i m̀i gb̀ekaawa,

²⁷ à ónne k̀e Banla saa k̀e ẁe o Diiame, zaake k̀e à Igitino d̀ede, à g̀e wa Isarailino kp̀ela, èe wa d̀edero. Ben gb̀eno k̀ue aó d̀onzi k̀e Diine.

²⁸ K̀e aó tà, aó k̀e lán Dii ò Musa k̀on Arunaone nà.

Igititi dauduno gagana

²⁹ Gwāavĩ lezāndo Dii Igititi dauduno d̀ede ń píngi, naana zaa Fili'auna k̀e v̄ena kpatan néa ai à gàa pé pisinano ǹénoa k̀on p̀ókāde nékya káakuno ń píngi.

³⁰ Fili'auna f̀ee gwāavĩ k̀on a ibano k̀on Igitino ń píngi, ben s̀osobi ó dà Igititi, zaake ua kee kuu g̀e sairo.

³¹ Gwāavĩn Fili'auna Musa k̀on Arunao s̀isi à bè́nne: À f̀ee k̀on Isarailino à b̀oe ma gb̀eno té. À gá d̀onzi ke Diine lán á ò nà.

³² À a bl̀eno k̀on a s̀aano k̀on a z̀uno s̀ee lán á ò nà. À gá à sa maaa ome se.

³³ Igitino nàk̀ore gb̀e p̀inoa aó b̀eé́nne ń b̀usun kpakpaa, zaake aó bè: Wé gaga wa píngime.

³⁴ Isarailino ń flawadenano kà taano guu a s̀ése'èzè sai, aó ń utano f̀ifia aó dàda ń gàn.

³⁵ Aó k̀e lán Musa ò́nne nà, aó kondogi p̀ono k̀on vura p̀ono k̀on p̀ókāsāano gb̀eka Igitino.

³⁶ Dii tò aó k̀e k̀o nna, ben aó kpà́mma. Leme aó Igitino p̀ono s̀ímma le.

Isarailino dana zén

³⁷ Isarailino dà zén k̀ese, aó b̀e k̀on Rameseo aó tà Suko. G̀ogb̀eno g̀oon b̀oro wàa aag̀ome, ǹeno k̀on no gb̀eno baasi.

³⁸ Bori z̀itono tànyo pari do. Bl̀eno k̀on s̀aano k̀on z̀uno parii k̀e bíta.

³⁹ Aó buredi s̀ése'èzè sai k̀e k̀on flawadena k̀e aó b̀o Igititi. Aó k̀e s̀ése'èzè sai, zaake wà p̀é́mma Igititi kándome. Aóe e wà p̀oble k̀e wà s̀e k̀úsāe ũro.

⁴⁰ Isarailino kuuna Igititi k̀e ẁe wàa plaa k̀on baaakurio.

⁴¹ Wè wàa plaa k̀on baaakurio p̀i papana g̀bera, z̀ibaa p̀i z̀in Dii z̀ikp̀ee p̀ino b̀e Igititi ń píngi.

⁴² Gwāavĩ p̀i né Dii p̀ome. Isarailino ég̀o a itè kee ai ń boriia, zaake gwāavĩ p̀in Dii Isarailino b̀ona Igititi itè k̀e.

Banla zibaa

⁴³ Dii bè Musane k̀on Arunao: Banla yā k̀e má dien ye. Bori z̀ito ke toga à à ǹobo sóro,

⁴⁴ m̀ode z̀ò k̀e á lù, tó à b̀angu k̀e, eé só.

⁴⁵ Nibo ke asaiaz̀ikeri toga à sóro.

⁴⁶ À só kp̀én, àton bo k̀on à ǹobo p̀io bàaziro. Àton s̀aa p̀i wá ke éro.

⁴⁷ Isarailino píngi gae z̀ibaa p̀i ke.

⁴⁸ Tó gb̀e z̀ito kú a té, tó à yezi à Banla z̀ibaa ke Diine, à a be g̀ogb̀eno b̀angu ke ń píngi à g̀o b̀edee ũ, eé gbasa à ke. G̀ef̀odee toga à sóro.

⁴⁹ Bede k̀on gb̀e z̀ito k̀e kúao, doka d̀onk̀ò p̀ime.

⁵⁰ Ben Isarailino k̀e lán Dii ò Musa k̀on Arunaone nà ń píngi.

⁵¹ Z̀i beean Dii Isarailino b̀e Igititi g̀ali k̀on g̀alio.

13

Buredi Sése'èzè sai zibaa kón dauduno kpana Ludaao

¹ Dii yā ò Musane à bè:

² Àgae Isaraili dauduno k̀on p̀ókāde nékya káakuno kpáma, zaake ma p̀onome ń píngi.

³ Musa bè gbēnɔnɛ: A bɔna Igipiti zòblenan gurɔ kèki yā gɔ dɔagu, zaake Dii bé à a bɔɛ Igipiti kɔn a ɔ gbāaaɔ. Àton pɔsɛsɛna só gurɔ pɔaro.

⁴ Ée bɔɛ Igipiti gbàamɛ mɔ káaku kè wè sísi Abibu guu.

⁵ Dii lé gbè a dezinɔnɛ à bè é bɔsu kè zwi kɔn z'io din, kè Kanaanɔ kɔn Itinɔ kɔn Amɔrinɔ kɔn Ivinɔ kɔn Yebusinɔ kún kpáawa. Tó à tò a ka, à zĩbaa pì ke mɔ kèkiin.

⁶ Àgae buredi sésé'èzēsai só ai gurɔ swɛɛplaa. À gurɔ swɛɛplaaɛ pì zĩ égɔ deare Dii zĩbaa gurɔ ũ.

⁷ Àgae buredi sésé'èzēsai só ai gurɔ swɛɛplaaa pì papa. Pɔsɛsɛna ke buredi èzè ke tóngɔ kú ua ke guu a bɔsunlo.

⁸ Zĩ pì àgae o a négɔgbēnɔnɛ ée keɛ le yā kè Dii kèare kè à a bɔɛ Igipiti yānzime.

⁹ Zĩbaa pì égɔ deare sèeda ũ lán pɔ dana ɔɔa bà, ke lán dɔngu pɔ yina mì'aea bà, le Dii doka gɔ kú a lén, zaake àmbe à a bɔɛ Igipiti kɔn a ɔ gbāaaɔ.

¹⁰ Àgae dokayā pì ke a gurɔɔa wè kɔn wèo.

¹¹ Tó Dii tò a ka Kanaa bɔsun, ben à kpàawa lán à à lé gbèare nà kɔn a dezinɔ,

¹² àgae a daudunɔ kpáa ń píngi. A pókàde nékya káakunɔ ègɔ de à pɔ ũ ń píngi.

¹³ Àgae a zaaki nékya káaku tɔɔba bo kɔn sánɛo. Tó ée boro, à à waa fĩ. Àgae a daudunɔ tɔɔba bo ń píngi.

¹⁴ Tó a négɔgbēnɔnɛ a la à m̀zi zia wà bè, bó yān gwee, à beñɛ kè Dii a bɔɛ zòbleen Igipiti yā kɔn a ɔ gbāaaɔ yānzime.

¹⁵ Kè Fili'auna kùgbāaa kè à g̀i wa gbarɛzi, ben Dii Igipiti daudunɔ dèdɛ ń píngi kɔn pókàde nékya káakunɔ ń píngi. Beee yānzin weè saa oa kɔn pókàde nékya káakunɔzi píngi, weè wa daudunɔ tɔɔba bo.

¹⁶ Kèkii égɔ de sèeda ũ lán pɔ dana wa ɔɔa bà ke pɔ yina wa mì'aea bà, zaake Dii bé à wa bɔɛ Igipiti kɔn a ɔ gbāaaɔ.

Isarailinɔ bɔna Igipiti

¹⁷ Kè Fili'auna Isarailinɔ gbàre, Luda e bɔnyo Filisitininɔ bɔsu zé kparo, baa kɔn à kíkɛɛo, zaake à bè: Tó wà fɛɛnzi kɔn zìo, aṣé ń ǹsɛ liɛ wà liara Igipiti.

¹⁸ Luda pà zé p̀nɛ, ben à gbáa zé sènyo Isia Tēaa kpa. Isarailinɔ b̀ɛ Igipiti aṣ ń g̀kɛbɔnɔ k̀na.

¹⁹ Musa Yusufu wánɔ sè èe taaɔ, zaake Yusufu tò Isarailinɔ lé gbèare yā à bè, tó Luda mò ń bɔ, aṣé a wánɔ sèe wà bɔɔ gwe.

²⁰ Kè aṣ b̀ Suko, aṣ gàa wà bùra kàe gbáa léa zaa Etamu.

²¹ Dii ègɔ dɔɔnɛ aɛ téluguu guu fāantɛ le àgɔ zé dɔɔaɛnɛ. Gwāavĩ s̄ ègɔ dɔɔnɛ aɛ ténɛnɛ guu, le àgɔ guu puunɛ aṣgɔ taa oo fāantɛ kɔn gwāavĩo.

²² Téluguu pì è gu ń aɛ fāantɛro, ténɛnɛ pì è gu ń aɛ gwāavĩro.

14

Igipitinɔ pɛɛna Isarailinɔzi

¹ Dii bè Musanɛ:

² N̄ o Isarailinɔnɛ aṣ ɛara wà gá bùra káe Pi'airo sae Migidolu kɔn ísiaaɔ dagura, aɛdɔkɔana kɔn Baali Zef̄o. À bùra káe ísiaa sae gwe.

³ Fili'auna égɔ daa a sāsā, gbáa a k̀mɛ.

⁴ Mé a kùgbāa k̀, eé pɛɛazi, mé tó bɔ Fili'auna kɔn a z̀kpɛɛnɔ yā sàabu, Igipitinɔ égɔ d̄ kè mámbe Dii ũ. Ben Isarailinɔ kè le.

⁵ Kè wà ò Igipiti kí Fili'aunanɛ gbè p̀nɔ bàa lè, ben àpi kɔn a ìbanɔ ǹsɛ liɛ Isarailinɔ yā musu wà bè: Bón wá kè, ben wá tò aṣ b̀ zòblenaween?

⁶ Ben Fili'auna goro d̀ a s̄nɛ à a z̀kpɛɛnɔ kàk̄a.

⁷ À s̄goro maaano s̄e m̄en w̄aa aaḡo k̄on Igipiti s̄gorono p̄ingi k̄on z̄ikari gb̄ensino k̄a n̄ guu.

⁸ Dii Igipiti k̄i Fili'auna k̄ugb̄aa k̄u, ben à p̄e Isaraili k̄e āo b̄oe k̄on k̄ugb̄aaaonzi.

⁹ Ben Igipitino p̄eñzi k̄on Fili'auna s̄ono k̄on à s̄gorono k̄on à s̄deen̄o k̄on à z̄ikp̄eeno n̄ p̄ingi, ben āo m̄o n̄ le n̄ b̄uran ís̄iaa sae k̄i k̄on Pi'airoo aed̄ok̄ana k̄on Baali Zef̄o.

¹⁰ K̄e Fili'auna k̄a k̄i, Isarailino w̄e s̄e, ben āo Igipitino è té n̄ kp̄e. V̄ia n̄ k̄u maamaa, ben āo wii p̄e Diizi.

¹¹ Ās̄ bè Musane: Mirano k̄u Igipitinloo? B̄oȳanzi n̄ m̄owao gb̄aan k̄e w̄a gagazi? À k̄e dia n̄ b̄owao Igipiti?

¹² Asa w̄a ònne Igipiti w̄a bè n̄ wa t̄o t̄e w̄a z̄ò ble Igipitino! Z̄òblenañne maawe de gagana gb̄aa k̄enla.

¹³ Musa bènne: Àton t̄o v̄ia a k̄uro. À ze t̄e é e lán Dii é a mì sí n̄a gb̄aa, zaake Igipiti k̄e ée n̄ ee gb̄aa k̄en̄o, é n̄ e ziki d̄oro.

¹⁴ Dii bé eé z̄i k̄aare. Àḡo ȳitena k̄itikiti dé!

Isarailino bik̄una Isia T̄eaaala

¹⁵ Dii Musa là à bè: B̄ó wiiin n̄e p̄emazii? N̄ o gb̄en̄o āo f̄e w̄a b̄o k̄on táo.

¹⁶ N̄ n̄ ḡo d̄o ís̄iaala à z̄k̄re, le Isarailino e w̄a ḡe à dagura gukoria.

¹⁷ Mapi, mé Igipitino k̄ugb̄aa k̄u, āe ḡen n̄ ḡera, mé t̄o b̄o Fili'auna k̄on a z̄ikp̄eeno k̄on a s̄gorono k̄on a s̄deen̄o ȳa s̄aabu.

¹⁸ T̄o ma t̄o b̄o Fili'auna k̄on a s̄gorono k̄on a s̄deen̄o ȳa s̄aabu, Igipitino éḡo d̄o sa k̄e m̄ambe Dii ũ.

¹⁹ Luda Malaika k̄e d̄o Isarailino ae liara à gàa n̄ kp̄e kpa, ben téluguu k̄e k̄u n̄ ae liara à gàa n̄ kp̄e d̄o

²⁰ āopin̄o k̄on Igipitino dagura. Téluguu p̄i guu p̄u Isarailino à gusiaa kp̄a Igipitino, ben āo gb̄ekee e e à s̄o a daazi gw̄aav̄i beeeero.

²¹ K̄e Musa a d̄o d̄o ís̄iaala, ben Dii b̄o k̄on ía gb̄aaao f̄ant̄e b̄oe kpa. À k̄aka ai guu gàa d̄o à ís̄iaa l̄e à kp̄atek̄re, ben gukori b̄o. K̄e í z̄k̄re,

²² ben Isarailino t̄aa ò gukoria āo bik̄u. Í b̄i b̄o āo oplaazi k̄on ozezio.

²³ Ben Igipitino p̄eñzi. Fili'auna s̄ono k̄on a s̄gorono k̄on a s̄deen̄o p̄ingi té n̄ kp̄e ís̄iaa guu.

²⁴ Gud̄nao Dii Igipiti z̄ikp̄eeno gw̄a zaa t̄enene guu, ben à tò āo lik̄o.

²⁵ À tò āo s̄gorono vl̄e, à tò āo t̄aa'ona k̄e z̄i'ũ, ben āo bè: W̄a bàa lé Isarailino, zaake Dii e z̄i kaawaoñneme.

²⁶ Dii bè Musane: N̄ n̄ d̄o ís̄iaala, í é da Igipitino la k̄on n̄ s̄gorono k̄on n̄ s̄deen̄o.

²⁷ Ben Musa a d̄o d̄o ís̄iaala, ben í e suu a gb̄en gud̄nao. Lán í e suu n̄a, ben Igipitino bàa s̄i āo yezi w̄a b̄oe. Gwen Dii tò ís̄iaa d̄anlan.

²⁸ Í s̄u a dà s̄goronola k̄on s̄deen̄o k̄on Fili'auna z̄ikp̄e k̄e āo ḡe ís̄iaa guu Isarailino ḡeraano n̄ p̄ingi. Āo kee e b̄oro, baa m̄en do.

²⁹ Isarailino s̄o t̄aa ò í dagura gukoria me. Í b̄i b̄o āo oplaazi k̄on ozezio.

³⁰ Z̄i beean Dii Isarailino s̄i Igipitino, ben Isarailino Igipiti p̄ino ḡen̄o è ís̄iaa baa.

³¹ K̄e Isarailino Dii gb̄aa bíta k̄e à mò Igipitino è, āo v̄ia k̄ene, ben āo à náane k̄e k̄on à z̄òbleri Musao.

15

Isarailino l̄e

¹ Ben Musa k̄on Isarailino n̄ p̄ingi l̄e k̄e s̄i Diine w̄a bè: Mé l̄e sí Diine, zaake à t̄o b̄ona, à s̄deen̄o k̄on n̄ s̄ono k̄a ís̄iaan.

² Dii bé ma gbāaa ũ, mé lé maa,
àpi bé à ma mì sì.

Àmbe ma Luda ũ, mé à tó kpá.

Àmbe ma de Luda ũ, mé à tó sé lezĩ.

³ Dii né zìkarime, à tón Dii.

⁴ À Fili'auna sōgoronɔ kōn à zìkpeɛnɔ kà ísiaan,
à zìkari gbēnsinɔ vlèè Isia Tēaan.

⁵ Í lòdee pì dàńla,
aō kpàè gĩzĩ lán gbè bà.

⁶ Dii, n ɔplaan gbāaa kún kōn bítakeɛo,

Dii, n n ibeɛnɔ dúgu zò kōn n ɔplaa.

⁷ N n zangurinɔ nè n gakui bíta guu,
n pɔ fè n n náe lán sè bà.

⁸ N pó bò n yĩzĩ, ben í zòkōre,

à gò zena lán bĩi bà,

ísiaa ì ai a guragura.

⁹ Wa ibeɛ pìnɔ bè,

aōé péewazi aō wa leme,

aōé wa pónɔ sée lán aō yezi nà,

aōé n fēedaanɔ woto aō wa dɛdɛo.

¹⁰ N n lé'ia vù, ben ísiaa dàńla,
aō kpàè lán beoma bà í bíta pìn.

¹¹ Dii, táanɔ té à kparee bé à dɛ lán n bà?

Dén weé lékōzinyo?

Yābɔnsaekeri, n bítakeɛ adona,
n gakui naasi vĩ.

¹² N n ɔplaa pòro, ben tɔɔte n mɔmɔ.

¹³ Wamɔwa kè n wa bo zòbleenɔ

né dɔwe aɛ n gbēkeɛ guu,

né gáwao n būsun kōn n gbāaa.

¹⁴ Tó boriinɔ mà, aōé lugaluga,

Filisitini būsudeenɔ kù égō vĩ.

¹⁵ Edɔmunɔ kínanɔ é bídi ke,

swè é kē Mɔabu dɔn'aɛdeenɔn,

Kanaa būsudeenɔ mē é yó n píngi.

¹⁶ Vĩa bíta é n kũ, swè é kēngu,

aōé gō kítikiti lán gbè bà

n gbāa bíta yānzi Dii,

ai wamɔwa kè n wa se n pó ũunɔ gēte.

¹⁷ Dii, né gáwao kpíi kè n sè n pó ũu kiia,

né wa kāsāa péɛ guu kè n diɛ n vēekii ũun,

n kúkii kè n kèke n zīndanɛ pì.

¹⁸ Dii égō kí blee gurɔ píngime.

¹⁹ Kè Fili'auna sōnɔ kōn à sōgoronɔ kōn à sōdeenɔ gè ísiaa guu, ben Dii sù kōn ío à dàńla,
mɔde Isarailinɔ táa ò gukoria ísiaa pì guu.

²⁰ Ben annabi Miriamu, Aruna dāre, a sēgēsēgē sè, ben nɔgbēnɔ bò wà tézi n píngi, aōɛ
sēgēsēgē paa aōɛ ɔ wāa.

²¹ Miriamu lè síne à bè:

À lè sí Diine, zaake à tó bɔna,

à s̄deenɔ k̄ɔn n̄ s̄ɔnɔ kà ísiaan.

Íkyàkya

²² Musa dà z̄én k̄ɔn Isarailinɔ, ās k̄è Isia T̄ɛaaa ās ḡè Suru gbáan. Ās t̄áa ò gurɔ aaḡɔ gbáa p̄in āɔɔe í ero.

²³ K̄è ās kà guu k̄è w̄è sísi Mara, āɔɔe f̄ɔ wà à í mìro k̄è à k̄è kyàkyā yānzi. Beee yānzi wà t̄ó kpà guu p̄inɛ Mara.

²⁴ Ben gb̄enɔ z̄ɔka kà Musazi wà bè: B̄ón wé mii?

²⁵ Musa wii p̄è Diizi, ben Dii lí òɔbanɛ. K̄è Musa lí p̄i z̄ù ín, ben í p̄i k̄è nna. Gwen Dii yā dīɛnɛ k̄ɔn dokao à n̄ lé à n̄ gwá

²⁶ à bè: Tó a làakari d̄ò mamɔma Dii a Luda yāa ée yā k̄è má yezi keɛ, tó a yā k̄è má dīenɔ mà, ben á ma dokanɔ k̄ūna p̄ingi, mé gyāa k̄è má kà Igipitinɔn ke káaguro, zaake māmbe Dii k̄è è a gba aafia ũ.

²⁷ Beee gb̄era ās kà Elimu, guu k̄è íb̄oki m̄èn kuri aw̄ɛɛplaaanɔ k̄ún k̄ɔn damina lí m̄èn baaaḡɔ akurinɔ. Ben ās b̄ura k̄àe í p̄i sae gwe.

16

Mana k̄ɔn b̄urunɔ

¹ Isarailinɔ f̄ɛɛ Elimu n̄ p̄ingi, ben ās kà Sini gbáa k̄è kú Elimu k̄ɔn Sinaio dagura ās b̄ona Igipiti m̄ɔ plaadee guu gurɔ ḡɛrodee z̄i.

² Ben ās z̄ɔka kà Musa k̄ɔn Arunaozi gbáan gwe n̄ p̄ingi

³ ās bèn̄nɛ: B̄óyānzi Dii e wa d̄ede Igipitirozi? Gwe weè v̄ɛe wà p̄ó ble k̄ɔn n̄òɔo ai wà k̄á, ben a m̄owao gbáan k̄è à wa d̄ede k̄ɔn n̄ɔaao.

⁴ Dii bè Musanɛ: B̄ona musu mé p̄óblee f̄ákeare. Gb̄enɔ é b̄ɔe wà gurɔ doo p̄ó s̄ée lán gu e d̄ɔɔ nà n̄ blena lén, le mà n̄ ȳɔ mà gwa tó āɔɔ ma doka k̄ūna.

⁵ Gurɔ sw̄ɛɛdodee z̄i gurɔ plaaa p̄ón ās̄é s̄ée ās̄é à p̄óblee ke.

⁶ Ben Musa k̄ɔn Arunao bèn̄nɛ n̄ p̄ingi: Uusiea é d̄ɔ k̄è Dii bé à a b̄ɔe Igipiti,

⁷ zia k̄ongɔ é Dii gakui e. À z̄ɔka k̄è á k̄àazii mà. B̄ón wa ũ k̄è é gbasa a z̄ɔka k̄àwazii?

⁸ Musa èara à bè: Dii é a gba n̄òɔo à só uusiea, zia k̄ongɔ eé p̄óblee kp̄áawa a blena lén, k̄è à z̄ɔka k̄è á k̄àazii mà yānzi. P̄óken wa ũro. Èe ke wámbe a z̄ɔka k̄àwaziro, Diime.

⁹ Ben Musa bè Arunanɛ: Ñ o Isarailinɔnɛ n̄ p̄ingi ās̄ s̄ Diizi, zaake à n̄ z̄ɔkakana mà.

¹⁰ K̄è Aruna e yā oon̄nɛ, ās̄ āe d̄ò gbáa kpa, ben āɔɔ è Dii gakui b̄ò à m̄ónzi téluguu guu.

¹¹ Ben Dii yā ò Musanɛ à bè:

¹² Ma Isarailinɔ z̄ɔkakana mà. Ñ on̄nɛ uusiea ās̄é n̄òɔo só, zia k̄ongɔ ās̄é p̄ó ble wà k̄á, ās̄é d̄ɔ k̄è māmbe Dii n̄ Luda ũ.

¹³ Uusie b̄urunɔ m̄ò wà dà n̄ b̄urala. K̄è guu d̄ò kp̄í kpà à lìgañzi.

¹⁴ K̄è kp̄í k̄è, ben p̄ó ḡò kaena t̄ɔɔtea p̄úu ketekete lán p̄ó kokū bà.

¹⁵ K̄è Isarailinɔ è, ās̄ bèk̄ɔnɛ: B̄ón gwee? Zaake āɔɔe d̄ɔ tó b̄ónlo. Musa bèn̄nɛ: P̄ó k̄è Dii kp̄áawa à bleen gwe.

¹⁶ Yā k̄è Dii dīeareen yè: A baade s̄ée a blena lén. À s̄ée a baade m̄ia zaka lé doodo a uadeenɔ pari lén.

¹⁷ Isarailinɔ k̄è le. Āɔɔ s̄èe, gb̄ekenɔ p̄ó bíta, gb̄ekenɔ p̄ó néngo.

¹⁸ K̄è wà zaka dàn, gb̄è k̄è s̄èe bíta p̄ó e diziro, gb̄è k̄è s̄èe féte p̄ó e k̄ēsāaro.

¹⁹ Musa bèn̄nɛ: Gb̄eke tón à kpaa tó ai guu d̄aro.

²⁰ Gb̄ekenɔ e Musa yā maro, ās̄ à kpaaa tó ai guu d̄ò, ben à k̄òk̄ò kà à v̄à, ben Musa p̄ó f̄è gb̄è p̄inɔzi.

²¹ Lán guu e d̄ɔɔ nà baade è s̄ée a blena lén. Tó ɔf̄ant̄ɛ gb̄à, à k̄è ḡò t̄ɔɔtea è yómɛ.

²² Gurɔ sw̄ɛɛdodee z̄i ās̄ p̄óblee s̄èe leo plaa, baade m̄ia zaka lé plaplaa. Ben ās̄ gb̄ensinɔ ḡaa wà ò Musanɛ n̄ p̄ingi.

²³ À bèñne: Len Dii diè le. Zia né kámmabogurɔ zĩme, Dii gurɔome. À pò kè á yezi à kpá téa kpá téa. À pò kè á yezi à disa disa, à à kpaaa kè gò diè ai guu dò.

²⁴ Aɔ̃ diè ai guu dò lán Musa ò nà. Beekii e vāro èè kòkò káro.

²⁵ Ben Musa bèñne: À ble gbàa, zaake kámmabogurɔ zĩme, é e gukea gbàaro.

²⁶ Àgae sée ai gurɔ swεedo. À gurɔ swεεplaadee né kámmabogurɔ zĩme, eégò kuu zĩ pìaro.

²⁷ Gurɔ swεεplaadee zĩ gbēkenɔ bò wà gàa sée, ben aɔ̃e ero.

²⁸ Ben Dii bè Musane: Égò kú kōn doka kè má diè masaio ai bɔ̃eme?

²⁹ Àgò d̃ kè mamoma Dii mámbe ma kámmabogurɔ dièare. Beee yānzi gurɔ swεedodee zĩ mèè gurɔ plaaa pòblee kpáawa. Baade gò kú a gbèn, gbēke tón gu a gbèn gurɔ swεεplaadee pì zĩro.

³⁰ Ben aɔ̃ kámma bò gurɔ swεεplaadee zĩ.

³¹ Isarailinɔ tó kpà pòblee pìne mana. À de lán pówεε pura keteketeno bàme. À í nna lán kàra zódee bà.

³² Musa bè: Yá kè Dii dièn yè: Wà mana zaka lé doo diè wa boriinone, le aɔ̃ pòblee kè à kpàwa wá blè gbáan wa bōna Igipiti gberaa e se.

³³ Ben Musa bè Arunane: Ñ loo sé ñ mana zaka lé doo kán ñ diè Dii ae, le àgò diena wa boriinone.

³⁴ Ben Aruna diè gbè walaano sae le àgò diena lán Dii ò Musane nà.

³⁵ Isarailinɔ mana blè wè baplaa ai aɔ̃ gàa wà kào bùsu kè gbēnɔ kún. Aɔ̃ mana pì blè ai aɔ̃ gàa wà kào Kanaa bùsu léa.

³⁶ Zaka lé doo né lita plaaame.

17

Í bōna gbèn

(Nar 20:2-13)

¹ Isarailinɔ fεε Sini gbáan ñ píngi, aɔ̃e bùra káεkaε lán Dii òñne nà, ben aɔ̃ gàa wà bùra kàe Rεfidimu. Aɔ̃e í e wà mì gwero,

² ben aɔ̃ zòka kà Musazi wà bè: Ñ wa gba í wà mi. À bèñne: Bóyānzi ée leokpakōa kεεmaozí? A kè dia ée Dii lεε ée gwaa?

³ Kè ímii e ñ deε, ben aɔ̃ zòka kà Musazi wà bè: Bóyānzi n bōwao Igipitizi? Ñ yezi ímii wa de kōn wa néno kōn wa pókādeenon yó?

⁴ Ben Musa wii pè Diizi à bè: Dian mé ke kōn gbē pìnɔ nà? À gò féte kè aɔ̃é ma pápa gbèò wà ma de.

⁵ Dii bène: Ñ Isaraili gbēnsinɔ sée à dɔ gbē pìnɔne ae. Ñ n gò kè n Nili lèò sé dɔ.

⁶ Mé ze n ae Orebu gbèsi sae gwe. Ñ gbèsi pì lé, í é bɔ le aɔ̃ mi. Ben Musa kè le Isaraili gbēnsinɔ wáa.

⁷ Ben wà tó kpà guu pìne Masa, zaake gwen aɔ̃ Dii yōn wà gwà wà bè: Dii kúwaon gweó? Wà tó kpàne Meriba dɔ, kè Isarailinɔ zòka kà gwe yānzi.

Zìkana kōn Amalekinɔ

⁸ Amalekinɔ mò zì ká kōn Isarailinɔ Rεfidimu.

⁹ Ben Musa bè Yɔ̃suanε: Ñ gbēnɔ pleple wa té à gá zì ká kōn Amalekinɔ. Zia mégò zena s̃s̃i kèkii mìs̃nt̃ēa kōn Luda gòò kūna.

¹⁰ Yɔ̃sua kè lán Musa òne nà, à gàa zì ká kōn Amalekinɔ. Ben Musa kōn Arunao kōn Uruo didi s̃s̃i pì mìs̃nt̃ēa.

¹¹ Tó Musa a ɔ̃nɔ sè, Isarailinɔ ègò zì blee Amalekinɔame, mɔde tó à a ɔ̃nɔ diè s̃, Amalekinɔ ègò zì blee Isarailinɔa.

12 Kè Musa ɔɔɔ wà, wà gbè sè wà diè à gbáru à vèèa, ben Aruna kɔn Uruo à ɔɔɔ kùkùna, gbè doo ɔplazi, gbè doo ɔzezi, ben à ɔɔɔ gò zena ai ɔfántè gàa à gèò kpén.

13 Ben Yɔsua zì blè Amalekinɔ à n dède kɔn fèdaao.

14 Dii bè Musane: N kèkii kè takada guu le àgò de dɔngu pò ũ n o Yɔsuanɛ, zaake mé Amalekinɔ borii bɔ anduna guu n píngi.

15 Musa gbāgbākii bò, ben à tó kpānɛ Diin ma tuuta ũ

16 à bè: Ma ɔ sè Dii kpata kpa. Dii égò zì ká kɔn Amalekinɔ guro píngi.

18

Yetoro gana Musa gwa

1 Musa anzure Yetoro, Midiā sa'ori, yā kè Ludaa kè Musane kɔn a gbè Isarailinɔ mà, lán Dii n bóɛ Igititi nà.

2 Àɛ kè sɔ Musa gĩake à a naɔ Zipora zì be

3 kɔn a négògbè mèn plaaanɔ. À doo tón Gesomu, zaake Musa bè gbè zítɔn a ũ danɔ búsun.

4 À doo tón Elieza, zaake Musa bè a de Luda a faaba kè à a bɔ Fili'auna fèdaa lézì.

5 Ben Yetoro fèè èè mɔɔ Musa kiia kɔn à néno kɔn à naɔo guu kè à bùra kàen Luda kpíii sae gbáan.

6 À lékpāsā kè Musane à bè: Mée mɔɔ n kiia kɔn n naɔo kɔn n né mèn plaaanɔ.

7 Musa bò à gàa à dà a anzurele à kùè à lé pè à gasua. Aɔ kɔ aafia gbèka, ben aɔ gè kpén.

8 Musa yā kè Dii kè Fili'aunanɛ kɔn Igititinɔ Isarailinɔ yānzì tókène píngi kɔn nawèa kè aɔ è zé guunɔ píngi kɔn lán Dii n bó nào.

9 Yetoro pɔɔ kè nna yā maaa kè Dii kè Isarailinɔnea píngi kɔn lán à n bó Igititinɔ ɔzì nào.

10 Ben à bè: Wà Dii sáabu kpá lán à a bɔ Fili'auna kɔn Igititinɔ ɔzì nà.

11 Má dɔ sa kè Dii bíta de táanɔla n píngi. Kè Igititinɔ kya kàagu, à yā mònnɛ.

12 Ben Yetoro sa'opɔ kè wè ká tén à té kù ò Ludaa kɔn sa'opɔ pāndenɔ dɔ. Ben Aruna kɔn Isaraili gbènsinɔ n píngi mò wà pò blèo Luda aɛ.

Yāgògòrinɔ diena

13 Kè guu dɔ Musa vèè èè yā gògònnɛ, aɔ káezi zaa kɔngɔ ai uusie.

14 Kè Musa anzure yā kè èè kènnɛ è píngi, ben à à là à bè: Bón nées kè kɔn gbè kènɔ lèɛ? Bóyānzì nées yākpae kènnɛ ndo, baade píngi káenzi zaa kɔngɔ ai uusie?

15 Musa wèàla à bè: Gbèno è mó ma kiia aɔ Luda poyeziyā mame.

16 Tó aɔ yākete vī, aɔè mó ma kiia mà yā pì gògònnɛ mà Luda doka kè à dienɔ oñne.

17 Musa anzure bène: Yā kè nées kè maaro.

18 Né kpasa, gbè kè aɔ kúnyonɔ é kpasa dɔ, zaake zì pì denla, né fɔ n kè ndoro.

19 N ma yā ma sa, mé lé damma, Luda égò kúnyo. Né gò deñne yāgògòri ũ, né gò gaa kɔn n yānɔ Luda kiia,

20 né gò doka kè Ludaa dienɔ daañne, né gò zé kè de aɔ sé ɔdɔañne kɔn yā kè aɔ kèenɔ.

21 N gbè làakaride náanede kè aɔ Luda vīa vī ben aɔè ɔdɔnkpeegbaa síroonɔ plèplè n té, n n die gɔn wàa sɔsɔroonɔ dɔn'aedeeno ũ kɔn gɔn basɔsɔroo kɔn gɔn baplaa akurio kɔn gɔn kurikurio,

22 le aɔgò yā gògò gbè pìnɔne guro píngi. Aɔé mó n kiia kɔn yā zì'ũunɔ píngi, mɔde aɔé yā néngonɔ gògò n zìnda. Bee bé eé n asoo lagonne.

23 Tó Dii wènnɛ, tó n kè le, né fuaro, gbè pìnɔ é tá be làakario kpaena.

24 Musa a anzure yā mà à kè lán à òare nà píngi.

25 À gbè làakarideenɔ plèplè Isaraili boriinɔ té píngi à n die gɔn wàa sɔsɔroonɔ dɔn'aedeeno ũ kɔn gɔn basɔsɔroo kɔn gɔn baplaa akurio kɔn gɔn kurikurio.

26 Ben aɔègò yā gògònnɛ guro píngi. Yā zì'ũun aɔè móo Musa kiia, ben aɔè yā néngonɔ gògò n zìnda.

²⁷ Musa gaa à zè a anzurenε, ben à tà a bùsun.

19

Sinai kpìii saε

¹ Isarailinɔ bɔna Igipiti mɔ aagɔdee guu

² aɔ fεε Rεfidimu. Kε aɔ kà Sinai gbáan, ben aɔ bùra kàε gwe Sinai kpìii saε.

³ Musa dìdi à gàa Luda kiia kpìii pì musu, ben Dii lé zùzi à bè: Ñ yā kèkii o Yakubu bori Isarailinɔnε:

⁴ Á è lán má kè Igipitinɔnε nà, lán ma a se ma suaο ma kiia, lán kúu è a né sé a dèbea nà.

⁵ Tó a ma yā mà á ma bà kuunaao yā kūna tia sa, égɔ de ma gbε yenzideenɔ ũ bori píngi té. Baa kè anduna de ma pó ũ píngi,

⁶ égɔ demε kínanɔ kɔn sa'orinɔ ũ, ma gbε kè aɔ kú adonanɔ ũ. Yā kè né o Isarailinɔnen gwe.

⁷ Musa pita à gbεnsinɔ sisi, ben à yā kè Dii ònε tɔkèñne píngi.

⁸ Gbεnɔ wèala n píngi wà bè: Yā kè Dii òwe píngi wé ke. Ben Musa gaa à yā kè wà ò tɔkè Diinε.

⁹ Dii bènε: Mé mɔ n kiia tésukpe gègete guu, le gurɔ kè mée yā oonne, aɔé ma aɔégɔ n náanε vī gurɔ píngi. Ben Musa yā kè gbεnɔ ò tɔkè Diinε.

¹⁰ Ben Dii bènε: Ñ gá n kiia n ónε aɔ gbāsī bɔ n zīndan gbàa kɔn ziaao, aɔ n pókāsāanɔ pípi.

¹¹ Aɔgɔ kú soru guu ziando, zaake à gurɔ aagɔdee zī mé pita mà ze Sinai kpìii musu baade píngi wáa.

¹² Ñ tɔtε lé sèeda dañne kpìii pì gεezi ai à lìgazi píngi. Ñ ónε aɔ làakari ke. Aɔton didi kpìii pìaro. Aɔ gbεke tón ɔ kea sero. Gbε kè ɔ kèa, wà adee de.

¹³ Wàton ɔ ke adeearo. Wà à pápa gbèo ke wà à pápa kào wà de. Pókādeen yoo, gbēnteen yoo, à gàmε. Tó aɔ mà wà kuru pè wà à bà gà, aɔ sɔ kpìii pìzi.

¹⁴ Musa pita kpìii pì à mò à gbεnɔ lè à ónε aɔ gbāsī bɔ n zīndan aɔ n pókāsāanɔ pípi.

¹⁵ Á èara à bènε: Ágɔ kú soru guu gurɔ aagɔdee zī yānzi. Áton daε kɔn nɔgbεoro.

¹⁶ Kè guu dò à gurɔ aagɔdee pì, ben laa e pataa èe pii, ben lou sisi kpìii musu. Kè aɔ kuru'ɔ gbāaa mà, ben vīa gbε kè aɔ kú bùrannɔ kù n píngi aɔε lugalugaa.

¹⁷ Musa bònɔyo bùran à gàanɔyo Luda kiia, ben aɔ zè gīzī kpìii pì saε.

¹⁸ Tésukpe dà Sinai kpìiila kè Dii pita gwe kɔn téo yānzi. Tésukpe pì fεε lán mòda tésukpe bà, ben kpìii pì e nigānigāa maamaa.

¹⁹ Kuru'ɔ gbāaa e kaara. Kè Musa yā ò, ben Luda wèala lapatana guu.

²⁰ Dii pita à zè Sinai kpìii mìsɔntēa à Musa sisi, ben à dìdi à gàa gwe.

²¹ Dii bènε: Ñ pita n kpākε gbεnɔzi, aɔton vī gulεla aɔ mó wà ma gwaro, le aɔ paridee tón gagaro yānzi.

²² Baa sa'ori kè aɔè sɔmaziinɔ, aɔ gbāsī bɔ n zīndan le màton fēñziro yānzi.

²³ Musa bè Diinε: Aɔé didiro, zaake n kpākēwazi n bè wà tɔtε lé sèeda da kpìii pì gεezi à gɔ n pó ũmε.

²⁴ Ben Dii bènε: Ñ pita n Aruna sé n suo, mɔde sa'orinɔ kɔn gbε kpaaanɔ tón vī guu baa aɔ mó ma kiiaro le màton fēñziro yānzi.

²⁵ Ben Musa pita gbε pìnɔ kiia à yā pì ónε.

20

Dokayā mèn kurinɔ

¹ Luda yā kèkii ò píngi à bè:

² Mámbe Dii a Luda ũ. Ma a bɔε zòbleen Igipiti.

³ Àtongõ dii ke vī ma gberaro.

⁴⁻⁵ Àton pòke taka ke à kúe à dɔnzi kenero, pò kè kú musu ke tɔɔtea ke í guun yoo, zaake mamɔma Dii a Luda má nɔ̀sɛgɔ́aanɔ́ vī. Mɛɛ gbɛ̀ kè yemaziroonɔ́ yā zaa wí n̄ boriinɔ́ musu ai à gá pé n̄ swākperɛnɔ́a kɔ́n n̄ nasionɔ́.

⁶ Gbɛ̀ kè aɔ́ yemazi aɔ́ ma dokayānɔ́ kūnanɔ́ sɔ́, mɛɛgɔ́ gbɛ̀kɛɛ vīnyomɛ ai n̄ boriia.

⁷ Àton mamɔma Dii a Luda tó sí pāpāro, zaake gbɛ̀ kè ma tó sɔ́ pāpāa mé tó à bɔ́ pāro.

⁸ Àgae dɔ́n kámmabogurɔ́ɔ́ zī né ma pómɛ.

⁹ Àgae a bura zī kɔ́n a zī píngio ke gurɔ́ swɛɛdo,

¹⁰ à swɛɛplaadee gɔ́ dɛare kámmabogurɔ́ɔ́ ũ, zaake mamɔma Dii a Luda ma pómɛ. Àton zīi ke ke gurɔ́ɔ́ pì zīro, apinɔ́ ke a nɛ́gɔ́gbɛ̀ ke a nénɔ́gbɛ̀ ke a zīkeri gɔ́gbɛ̀ ke nɔ́gbɛ̀ ke a pókādee ke nibɔ́ kè kú a bɛ.

¹¹ Zaake gurɔ́ swɛɛdon ma musu kɔ́n tɔɔteo kè kɔ́n ísiaao kɔ́n pò kè kú n̄ guunɔ́ píngi, ben ma kámma bò à gurɔ́ swɛɛplaadee zī. Beee yānzi ma aubarika dà kámmabogurɔ́ɔ́ pínzi, má diɛ ma pò ũ.

¹² Àgae bèɛ lí a de kɔ́n a daonɛ, lɛ à gí ke bùsu kè mamɔma Dii a Luda mɛɛ kpaawaan.

¹³ Àton gbɛ̀ dero.

¹⁴ Àton zina kero.

¹⁵ Àton kpāi oro.

¹⁶ Àton yā di a gbɛ̀daaaaro.

¹⁷ Àton a gbɛ̀daaa ua ni dero. Àton à nɔ́ɔ́ ni dero ke à zīkeri gɔ́gbɛ̀ ke nɔ́gbɛ̀ ke à zù ke à zaaki ke pò kè à vīinɔ́ píngi.

¹⁸ Baade píngi lapatana mà kɔ́n kuru'ɔ́o, aɔ́ loupina è kɔ́n tésukperɔ́ dɔ́ kpīii musu, ben vīa n̄ kú aɔ́ɛ lugalugaa aɔ́ zɛ kāaa.

¹⁹ Aɔ́ bè Musanɛ: Ñ yā owe n zīnda, wé ma. Ñton tó Luda yā owero, lɛ wàton gagaro yānzi.

²⁰ Musa bèñnɛ: Àton tó vīa a kūro, zaake kè à a yɔ́ à gwa yānzin à mòzi, lɛ àgɔ́ à vīa vī bensɔ́ àton durun kero yānzi.

²¹ Aɔ́ zɛ kāaa, ben Musa sɔ́ tésukperɛ gègete pìzi, guu kè Ludaa kún pìn.

Dii gbāgbakīyā

²² Ben Dii bè Musanɛ: Ñ yā kèkīi o Isarailinɔ́nɛ: Á mà a zīndanda lán ma yā òare zaa musu nà.

²³ Àton tāa ke ke à namaro. Àton kondogi ke vura pi tāanɔ́ ũro.

²⁴ À ma gbāgbākīi bo kɔ́n ɛɛo à saa oa kɔ́n sāanɔ́ kɔ́n zùnɔ́, sa'opɔ́ kè wè ká tén à té kú kɔ́n kennakɔ́ sa'opɔ́. Guu kè má diɛare àgɔ́ ma sísin, mé mó a kiia mà aubarika daagu.

²⁵ Tó ée ma gbāgbākīi pì boo kɔ́n gbèò, àton bo kɔ́n gbè anaoro, zaake tó a gā pèea, á tò à gbāsī lèn gwe.

²⁶ Àton ma gbāgbākīi bo à à didikīi kero, lɛ a būukɛɛ tón ɔ́ɔ́aaro yānzi.

23

Yākɛna a zéa

¹ Àton wàpe baaru kpáro. Àton zɛ kɔ́n gbɛ̀ zaaao ɛɛɛ sèedadee ũro.

² Àton té pariizi yāzaakɛna guuro. Àton zɛ kɔ́n pariio yākpɛɛ guu à bɔ́ yāzɛdee kpɛero.

³ Tó takaaside yā nnaro, àton zɛoro.

⁴ Tó n ibɛɛ zù ke à zaaki sàsā bensɔ́ n kpakūo, n̄ kú n̄ gáonɛ bɛ.

⁵ Tó n n zanguri zaaki è èe fuu asooa, n̄ à ïan ká, ñton à tónlo.

⁶ Tó takaaside yā nna, àton bɔ́ à kpɛero.

⁷ À zà kũ kõn mɔnafikio. Àton taarisaidee ke gbě maaa dero, zaake mé tó taaridee bo pāro.

⁸ Àton ɔɔnkpɛɛgbaa síro, zaake ɔɔnkpɛɛgbaa è tó wéedeeno vĩa kũme, bensõ è gbě maaano yā lie kpɛɛgānda.

⁹ Àton wée tā b̀amɔaro. Á b̀amɔkɛɛ dõ, zaake b̀amɔnon a ũ yā zaa Iqipiti.

¹⁰ Àgae pó t̄s a buraano à kɛkɛ ai wè swɛedo,

¹¹ à wè swɛɛplaadeen à tó t̄ote kámma bo à ïam pá, le a takaasideeno e wà à zà kè b̀e gweeno k̄o we, ǹbɔs̄eten̄o e wà à kpaa só. À ke le d̄o k̄on a geepi búo k̄on a k̀kpeo.

¹² Àgaeḡo z̄i k̄e ai gur̄o swɛedo, à swɛɛplaadeen àgae kámma bo, le a z̄un̄o k̄on a zaakin̄o e wà kámma bo, bensõ a z̄on̄o k̄on b̀amɔnon é e wà ïam pá.

¹³ Àḡo yā kè má òareeno kũna píngi. Àton tāano tó síro. Wàton ní tó ma a lén sero.

Zĩbaa m̀en aaḡon̄o

(B̄on 34:18-26)

¹⁴ Wè k̄on wèo àgae mó zĩbaa keme g̀en aaḡo.

¹⁵ Àgae Buredi Sésé'èz̄esai zĩbaa ke lán má d̀eare nà, àgae buredi sésé'èz̄esai só ai gur̄o swɛɛplaa m̄o kè wè be Abibu guu a gur̄o, zaake m̄o pì guun a b̄e Iqipiti. Gb̄eke tón mó ma k̄iia ɔkoriro.

¹⁶ Àgae Pókek̄ena zĩbaa ke gur̄o kè a na pók̄ek̄ena, à a bura pó káakun̄o kpáma. Àgae Pódufublena zĩbaa ke wè yāanaa, gur̄o kè a a bura pón̄o kàk̄o píngi.

¹⁷ Wè k̄on wèo g̀en aaḡo a ḡogb̄e píngi mó kak̄ana ke mam̄oma Dii a Luda aez̄i.

¹⁸ Àton p̄os̄es̄ena kpáma l̄edo k̄on sa'op̄o aruoro. Àton zĩbaa sa'op̄o n̄osi die guu d̄aro.

¹⁹ Àgae gá mam̄oma Dii a Luda ua k̄on a bura pó káakun̄o. Àton bl̄ene ǹb̄o kuku k̄on à da ȳ'ioro.

Luda Malaika é d̄o a gb̄en̄one ae

²⁰ Mé Malaika gb̄are à d̄are ae à a dākpa zén à káao guu kè má k̀ken.

²¹ À làakari d̄o à yā à à yā ma. Àton b̄o à kp̄ero, zaake eé s̄u keao a taari yā musuro kè ma tó k̄ua yānz̄i.

²² Tó a à yā mà bensõ a yā kè má òaree kè píngi, méḡo de a ib̄eno ib̄e ũme, a w̄ederin̄o w̄ederi ũ.

²³ Ma Malaika pì é d̄are ae à gá z̄eare b̄usu kè Am̄orin̄o kún k̄on Itin̄o k̄on Perizin̄o k̄on Kanaan̄o k̄on Ivin̄o k̄on Yebusin̄o, mé ní kaate.

²⁴ Àton kúe ní tāan̄one à zò bleñero, àton ní kena kero. À ní gboro à ní gb̄en̄o wíwi.

²⁵ À d̄o Dii a Ludazi, eé aubarika daare a p̄obleen k̄on a íminao, eé gyāano k̄awa.

²⁶ N̄ogb̄en̄o é nò b̄e a b̄usunlo bensõ pāaa éḡo kuuro. Mé a w̄endi bà d̄are k̄on m̀kyakoo.

²⁷ Mé vĩa dada gb̄e kè āo kú a aen̄zi mé tó bídi ḡe borii kè a ka ní kiian̄on, mé tó a ib̄eno kp̄e kpáare.

²⁸ Mé z̄m̄ant̄en̄o gb̄are a ae āo ká Ivin̄on k̄on Kanaan̄o k̄on Itin̄o āo p̄ém̄maare.

²⁹ Èe ke mé p̄ém̄maare wè doo guu ḡonlo, le b̄usu pì tón ḡo lákpe ũ ǹb̄os̄eten̄o daalaro yānz̄i.

³⁰ Méḡo p̄ém̄maare busebuseme ai à gá pari kũ à ká à b̄usu pì sí.

³¹ Mé a b̄usu lé keare zaa Isia T̄eā léa ai Filisitinin̄o Isia léa, zaa gbáa lén ai Yuflat̄i léa. Mé b̄usu pì deeno naare a ɔz̄i à p̄ém̄ma.

³² A bà tónḡo kú ní yān ke ní tāan̄o yānlo.

³³ Àton tó āḡo kú a b̄usunlo, le āton tó à durun kem̄ero, zaake tó a ní tāan̄o gb̄agb̄a, a takutee kp̄akpa a z̄indan̄eme.

24

Luda bà kuuna kɔn Isarailinɔ sèda

¹ Dii bè Musane: Mmɔn kɔn Arunao kɔn Nadabuo kɔn Abiuo kɔn Isaraili gbɛnsi gɔɔn baaagɔ akurinɔ, à didi kpíiia à mɔ ma kiia, à dɔnzi kemε zaa kāaa.

² Mbe né sɔmazi ndo, gbɛ kpaaanɔ tɔn mɔ kīiro bensɔ parii tɔn didińyo kpíi kè musuro.

³ Musa gaa à yā kè Dii ò tɔkɛńne píngi kɔn dokayānɔ píngi. Aɔ wè ledole n píngi wà bè: Yā kè Dii ò píngi wé ke.

⁴ Ben Musa yā kè Dii ò pìnɔ kè takada guu píngi.

À fɛε kɔngɔ ide'ide à gbāgbākii bò kpiigεεzi, ben à gbè pèεpεε mèn kuri awεεplaa Isaraili bori kuri awεεplaaanɔ pɔ ũ.

⁵ À Isaraili gɔkparenɔ zī kɔn zùswarene bɔrɔnɔ, ben aɔ sa'opɔ kè wè ká tén à té kū òo Diia kɔn sáabukpana sa'opɔnɔ.

⁶ Ben Musa zù pìnɔ aru sɔ à kpàate leo plaa. À à leo doo diε kɔn taaɔ à à leo doo àε gbāgbākiiia.

⁷ Ben à Dii bà kuunańyo takada sè à à kyó kèńne. Ben aɔ bè: Yā kè Dii ò píngi, wé ke wé mɔ siεne.

⁸ Ben à aru pì sè à fāmma à bè: Dii bà kuunaaɔ arun gwe lán á mà nà píngi.

⁹ Musa kɔn Arunao kɔn Nadabuo kɔn Abiuo kɔn Isaraili gbɛnsi gɔɔn baaagɔ akurinɔ didi kpíiia.

¹⁰ Aɔ Isarailinɔ Luda è. Safia gbè gusararaa kaena à gbá gīzī, à í de búgu wásawasa lán ludambe búgu bà.

¹¹ Ludaa e pɔke ke Isaraili gbāadee pìnɔnɔro. Aɔ wéε siàle, ben aɔ pɔ blè aɔ í mɔ.

Musa kuuna Sinai kpíi musu

¹² Dii bè Musane: N didi kpíiia n mɔ ma kiia n̄gɔ kú gwe. Mé gbè walaa kè ma a dokayānɔ kèanɔ kpámma, le n̄ e n̄ dańne.

¹³ Ben à fɛε kɔn a kpàasi Yɔsuaɔ, aɔε gaa didi Luda kpíiia.

¹⁴ Ben Musa bè gbɛnsinɔne: Àgɔ wa dāa kè, wé εara wà su a kiia. Aruna kɔn Uruo égɔ kúao. Tó gbεke yāke vī, à gáo n̄ kiia.

¹⁵ Ben Musa didi kpíi pía. Tésukpe dà à m̀sɔntēla,

¹⁶ ben Dii gakui pita Sinai kpíi pía. Tésukpe pì daàla le ai gurɔ swεεdo, à gurɔ swεεplaadeen Dii lé zù Musazi zaa tésukpe pì guu.

¹⁷ Isarailinɔ Dii gakui è lán té kè è n̄ blee bà kpíi pì m̀sɔntēa.

¹⁸ Ben Musa gè téluguu pì guu à èara à didi kpíi pía. À kú gwe ai gurɔ baplaa fáantē kɔn gwāavio.

31

Luda bisakutaa

¹ Dii yā ò Musane à bè:

² N̄ ma! Ma Uri né Bezaleli, Uru dio, Yuda borii sè.

³ Má tò ma Ninii kúa, ben à ɔndɔ kɔn gonio kɔn dɔnao è ɔzī píngi guu.

⁴ À zā ble pónɔa dɔ kɔn vurao kɔn kondogio kɔn m̀gotēo.

⁵ À gbè bèede ana dɔ kɔn à dana pɔ guuo kɔn lí'anao kɔn ɔzī sānda píngio.

⁶ Beee gbera ma Aisamaki né ɔliabu, Dani borii diε à dɔnleri ũ. Ma ɔzīkerinɔ gbà ɔndɔ n̄ píngi, le aɔ e wà pɔ kè má dienneenɔ ke píngi:

⁷ Dakɔreki kuta kɔn doka àkpatio kɔn à nékpaeo kɔn kpé pì pɔ ketenɔ píngi,

⁸ teebu kɔn a pɔ ketenɔ, vura atēε dabu kɔn a pɔ ketenɔ píngi, tuaetitipatakii,

⁹ sa'opɔ kè wè ká tén à té kū oki kɔn a pɔ ketenɔ píngi, dàga kɔn a dibɔ,

¹⁰ pókāsāa kè wà tǎnɔ, sa'ori Aruna pókāsāa kè eé sōomaziino kōn à nénɔ sa'opókāsāano pínɡi,

¹¹ pó kyakenɔsi kōn bisakuta tuaetiti gū nnaao. Aǎ pó pìnɔ ke, lán má dienne nà pínɡi.

Kámmaboguro yǎ

¹² Dii yǎ ò Musane à bè:

¹³ Ñ o Isarailinɔne aǎ kámmaboguro kè má dié yǎ da, zaake à de sèeda ũ mapi kōn apinɔ dagura ai a boriia, le à e à dǎ mamɔma Dii ma a se ma gbēnɔ ũ.

¹⁴ Àgae kámmaboguro pì yǎ da, zaake gurɔ pì kuuare adoname. Gbē kè gurɔ pì tè kè, adee gǎme. Gbē kè zǐi kè gurɔ pì, wà adee bɔ a gbēnɔ té wà de.

¹⁵ Àgae zǐi ke gurɔ swεedo, à gurɔ swεεplaadeen é kámma bo, zaake mamɔma Dii ma pómε. Gbē kè zǐi kè kámmaboguroa gǎme.

¹⁶ Isarailinɔ gaegǎ kámmaboguro pì yǎ kǔna aǎ dié gurɔ ìsi ũ ai n boriia ma bà kuunańyo yǎ ũ.

¹⁷ Eégǎ de sèeda ũ mapi kōn Isarailinɔ dagura gurɔ pínɡi, zaake mamɔma Dii ma musu kōn andunao kè gurɔ swεedomε, ben má yǎa ma kámma bò à gurɔ swεεplaadee zǐ.

¹⁸ Kè Dii yǎ ò Musane Sinai kpii musu à yǎa, ben à dokayǎ kè gbè walaanɔa mèn plaa kōn a zǐnda ɔneɔ à kpàa.

32

Vura zùswarene bǎrɔ

¹ Kè gbēnɔ è kè Musa e pita kpii musu kpaaro, aǎ kàkǎa Arunazi aǎ bène: Ñ fεε n tǎa kenɔ kewe le aǎ dǎwe ae, zaake Musa kè wa bɔe Iyipiti pì, wá dǎ yǎ kè à à lèro.

² Ben Aruna bène: À a nɔgbēnɔ vura swǎinɔ bɔe kōn a négǎgbēnɔ pónɔ kōn a nénɔgbēnɔ pónɔ à móome.

³ Ben n pínɡi a vura swǎinɔ bǎbɔ aǎ kpà Arunaa.

⁴ À si à kàsa lán zùswarene bǎrɔ bà, ben à òlɔ. Ben wà bè: Isarailinɔ, a tǎan yè! Àmbe à a bɔe Iyipiti.

⁵ Kè Aruna è le, à sa'okii bò zù pì ae, ben à kpàakpa kè à bè: Dii zǐbaa kuu zia.

⁶ Kè guu dǎ, gbēnɔ fεε wà sa'opɔ kè wè ká tén à té kǔ òa kōn kennakǎo sa'opɔo. Gbēnɔ vèe wèe pó blee wèe í mii, ben aǎ fεε wèe pǎpǎa keε.

⁷ Ben Dii bè Musane: Ñ pita n gá! N gbē kè n bǎńyo Iyipitinɔ yǎka.

⁸ Aǎ kè zé kè má òdǎńneε kpakpaa, aǎ vura kàsa tǎa ũ lán zùswarene bǎrɔ bà, aǎ kùene aǎ saa òa wà bè, Isarailinɔ tǎa kè à n bǎe Iyipitin gwe.

⁹ Ben Dii liara à bè Musane: Má è gbē pìnɔ swǎ gbāame.

¹⁰ Ñ gumala le mà a pētē fεεńzi mà n kaate, mǎde mé n boriinɔ ke bíta.

¹¹ Ben Musa agbaa kpà Dii a Ludane à bè: Dii, bǎyǎnzin n pētē é fεε n gbēnɔazi kè n n bǎe Iyipiti kōn n gbāa bítao kōn n gǎsǎ gbāaao?

¹² Iyipitinɔ é be aǎ kaatena yǎnzin n n bǎezi, le n e n n dede kpiiinɔ musu n n yǎa andunao guu. Ñ n pǎfē kpáe n yǎ kè n yezi n pita n gbēnɔa pì bɔ n nǎsen.

¹³ Ñ dǎ n zǎblerinɔ Ibraĩ kōn Isaakuo kōn Isarailio yǎn, zaake n sǎnne kōn n kuunao n bè, né n borii kaara lán sǎsɔnenɔ bà, né bǎsu kè n à yǎ òńne kpá n boriinɔa wǎgǎ vǐ gurɔ pínɡi.

¹⁴ Ben Dii yǎ kè à bè é pita a gbēnɔa pì bò a nǎsen.

¹⁵ Musa èara à pita kpiiia, à doka gbè walaa mèn plaa pìnɔ kǔna a ɔzǐ. Yǎ kēna gbè pìnɔa kpa plaplaa pínɡi.

¹⁶ Luda bé à gbè walaa pìnɔ à, àmbe à yǎ kèńma.

¹⁷ Yɔsua gbēnɔ wiin mà, ben à bè Musane: Ñ zǐ wii ma dǎ bǎran.

18 Musa bè: Zìblena wiìi bé à dɔ gwero, wēnda ɔɔɔnan gwe sɔro, gbēno lèsinan méé maa.

19 Kè à kà kīi kōn bùrao, à è wèè ɔ wāa zùswaree pì aε, ben à pɔ fè. À gbè walaa kè à kūna pìno pàε kpiigεεzi gwe, aɔ wīwi.

20 Ben à zùsware kè wà pì pì sè à dà tén. À à tí bò, ben à kà ín à kpà Isarailinɔa, aɔ mì.

21 Ben Musa Aruna là à bè: Bón gbē pìno kènne, gbasa n tò aɔ durun bíta kè taka kè?

22 Ben à wèàla à bè: Nton pɔ fero, mare. N gbē pìno dɔ, kè aɔ zaa.

23 Aɔmbe aɔ bèmε mà taa ke ke à dɔnne aε. Aɔ bè Musa kè wa bɔε Iyipiti pì, wà dɔ yā kè à lèro.

24 Ben ma bènne gbē kè aɔ vura vīino bɔε wà móo. Kè aɔ mòo, ben má kà tén, ben à bò zùswarene bɔro pì ũ.

25 Musa è Aruna tò gbēno e n poyezi keε, ben aɔ gò fabona pò ũ n ibεεnoε.

26 Ben à zè bùra gēkiia à bè: Gbē kè aɔ kú Dii kpaano mó ma kuu. Ben Levi boriino kākōa à kuu.

27 À bènne: Dii Isarailino Luda bè, a baade a fēdaa logo à dɔɔ bùrazi gule kōn guleo, a baade a gbēno kōn a gbēnnano kōn a gbēdaano dεdε.

28 Levi boriino kè lán Musa dànnε nà. Gbē kè wà n déde zī pìano kà gōon boro aagō taka.

29 Ben Musa bè Levi borii pìno: Lán a bɔ a néno kōn a gbēno kpεε nà, a a zīnda kpà Diia gbàa, Dii aubarika dàagu gbàan gwe.

Musa agbaakpana Diine Isarailinε

30 Kè guu dɔ Musa bè gbēno: A durun bíta kè, baa kōn beeeo mé εara mà didi kpiia mà gá Dii kiia dɔ, wégō dɔro ke mé e mà agbaa kpáneare a durun yā musu.

31 Ben à εara à gaa Dii kiia à bè: N yā nna! Gbē pìno durun bíta kè, aɔ taa ke kè n zīndane kōn vura.

32 N sùu ke! N n durun kénnε. Tó lenlo, n ma tó gogo takada kè n kè guu.

33 Dii bène: Gbē kè durun kεmε tón mé gogo ma takada guu.

34 N gá kōn gbēno guu kè má ònnεen sa. Ma Malaika é dōnne aε. Baa kōn beeeo tó ma wétámmana gurɔ kà, mé wée tāmma n durun yānzi.

35 Ben Dii gagyāa kà gbēno zùswaree kè aɔ tò Aruna pì pì yānzi.

33

1 Dii bè Musane: N fεε n gu kè, mpi kōn gbē kè n bónyo Iyipitino, n gányo bùsu kè má la dà Ibraīne kōn Isaakuo kōn Yakubuo mà bè mé kpá n boriinoan.

2 Mé Malaika gbare à dɔare aε mé péare Kanaanɔa kōn Amorino kōn Itino kōn Perizino kōn Ivinɔ kōn Yebusinɔ.

3 À gá bùsu kè zwi kōn z'io din pì guu. Mɔde mé gáaoro, le màton a kaate zénlo yānzi, zaake swāgbāadeenɔn a ũ.

4 Kè gbēno yā pāsī pì mà, aɔ ɔ dɔ, ben gbēkee e a zāblebɔno da dɔro.

5 Zaake Dii gīake à yā ò Musane à o Isarailinε à be: Swāgbāadeenɔn n ũ, baa tó ma taa ònyo kèse do, mé n kaate. Aɔ baade n zāblebɔno bɔbɔ, mégō dɔ dian mé kényo nà.

6 Ben Isarailino n zāblebɔno bɔbɔ, aɔe da dɔro zaa Orebu kpīi kiia.

7 Musa è bisakuta sé à gá à dɔ bùra kpεε boruna kōn bùra pìo féte. À tó kpà kutaa pìne dakōreki kutaa. Gbē kè ye Dii yāzi adee è bɔ à gá dakōreki kutaa pì kiia bùra kpεε gwe.

8 Tó Musa bò èe gaa kpé pì kiia, baade è bɔ à ze a kpεεlea àgō à gwaa ai à gá à gēn.

9 Tó Musa gè kpé pìn, téluguu è pita àgō dɔ kpεεlea, ben Dii è yā oo.

10 Tó gbēno è téluguu pì dɔ kpεεle pì, baade è dɔnzi ke a kpεεle.

11 Dii è yā o kōn Musao tētētē, lán gbē è yā o kōn a gbēnnao nà. Musa è εara à su bùran, mɔde Nuni né Yɔsua à kpàasi è bɔ kpé pìno.

Dii bɔ à mɔna Musazi

12 Musa bè Diine: N bèmε mà gá kōn gbē pìnɔ, mɔde née gbē kè née daamεε omεro. Àε kè sō n bè, n ma dō n gbēnaa ũ bensō ma n pōnnaa è.

13 Zaake ma n pōnnaa è, n tó mà n laasuunɔ dō sa, lε mà e màgō n dō màgō nnanyo yāpura. Ngō dō kè borii kèkii né n gbēnɔmε.

14 Ben Dii wèàla à bè: Ma wée égō téazi mà a gba kámmabona.

15 Musa bè: Tó né wée téwaziro, nton wa fεε kéro.

16 Tó née gáwaoro, dian weé e wà dō kè mapi kōn n gbē pìnɔ wá nnanyo? Weé wa dōkōzi kōn bori pāndenɔ anduna guu diamε?

17 Dii bène: Yā kè n gbèkamaa pì mé ke, zaake n ma pōnnaa è, má n dō ma gbēnaa ũ.

18 Musa bè: N n gakui ɔɔamε.

19 Ben Dii wèàla à bè: Mé tó ma maake píngi bɔ n aε, mé ma tó Dii sísi n aε, zaake gbē kè má yezi mà sùu keon mé keo, bensō gbē kè má yezi mà wēnda dōnen mé dōne.

20 Ben à bè: Né fō n ma uu gwaro, zaake gbēntee é fō à wée simale àgō kuuro.

21 Dii bè: N guu gwa da ma saε kè. N ze gbè musu gwe.

22 Tó ma gakui pì e gēε, mé n sɔɔ gbèkotoon mà a ɔɔ kúnla ai mà gēte.

23 Tó ma a ɔɔ gònla, né ma kpεε kpaa e sa, mɔde weé fō wà ma uu ero.

34

Gbè walaa dufunɔ

1 Dii bè Musane: N gbè walaa ke mèn plaa lán káakupɔnɔ bà, mé yā kè kú à káakupɔ kè n wìnɔa kēnma.

2 Ngō kú soru guu kōngɔ. N didi Sinai kpíiia n ze ma aε à mìsōntēa.

3 Gbēke tón mōnyoro. Wàton gbēke e gukea kpíiia pìà sero. Baa sãa ke zù tón mó pò ble à gĩzĩro.

4 Musa gbè walaa à mèn plaa lán káakupɔnɔ bà. À fεε kōngɔ ide'ide, ben à didi Sinai kpíiia à gbè walaa mèn plaaa pìnɔ kūna a ɔzĩ lán Dii òne nà.

5 Dii pìta tésukpe guu à zè à saε, ben à a zĩnda tó sísi.

6 Kè Dii e gēε à aε, à a tó sísi à bè: Dii, Dii Luda wēndadōnneri sùudeen ma ũ. Ma pɔɔ è fē kpaaoro, má gbēke kōn náaneo vī bíta.

7 Mèègō gbēkeε vī kōn gbēnɔ ai n bori lémmε, mé n yā zaaanɔ kēnne kōn n taarinɔ kōn n durunnɔ. Mɔde mèè tó taaridee bɔ pāro. Mèè denɔ yā zaaa wí n nénɔ musu kōn n dionɔ kōn n swākpeεnɔ kōn n nasionɔ.

8 Musa dàε a puua à dōnzi kēne gōɔ

9 à bè: Dii, zaake ma n pōnnaa è, n gáwao. Baa kè gbē pìnɔ swā gbāa, n sùu kewao kōn wa yā zaaanɔ kōn wa durunnɔ, n wa sé n pónɔ ũ.

Luda bà kuuna kōn Isarailinɔ (Bɔn 23:14-19)

10 Dii bè: Ma bà égō kúaomε. Mé yābɔnsaε ke a píngi wáa kè gbēkee e a taka ke bori ke guu andunan zikiro. Borii kè aɔɔ ligaaziinɔ é ma yākena e, zaake mé yā naasidee keao.

11 Àgō yā kè má òare gbāa kūna, mé péare Amōrinɔa kōn Kanaanɔ kōn Itinɔ kōn Perizinɔ kōn Ivinɔ kōn Yebusinɔ.

12 À làakari ke! Àton ledole ke kōn bùsu kè ée gaa gēn deenoro, lε àton takutεε kpákpa a zĩdanero yānzi.

13 À n sa'okiinɔ gboro à n tãa gbènɔ wíwi à Asera línɔ zōzō.

14 Àton kúε tãanero, zaake mamɔma Dii ma tón Nòsegōaanɔ, mèè nòsegōaanɔ kpá.

15 À làakari ke! Àton ledole ke kōn bùsu pì deenoro, zaake tó aɔɔe pāpāa keε n tãanɔ yā musu, aɔɔe saa oomma, aóε a sísi à n sa'onɔɔ sónyomε.

16 Àton nɔɔ sé a nénɔne n̄ téro, zaake tó aɔ́ nénɔgbɛ́nɔɔ e p̄p̄aa kee n̄ t̄aanɔ yā musu, aɔ́é tó a nénɔ p̄p̄aa keńyo se.

17 Àton mò pi t̄aa ũro.

18 Àgae Burɛdi Sése'ɛ́z̄ɛsai z̄ĩbaa ke. Àgae burɛdi sése'ɛ́z̄ɛsai só gurɔ swɛɛplaa mɔɔ kè wè sísi Abibu guu lán má diɛare nà, zaake mɔɔ p̄i guun a bɔɛ Igipiti.

19 A daudunɔ né ma pónɔme n̄ p̄íngi k̄ɔn a pók̄ade nékya káakunɔ n̄ p̄íngi, zù ke pó ketenɔ.

20 Àgae zaaki nékya káaku bo k̄ɔn s̄aao. Tó ée boro, à à waa f̄i à de. Àgae a daudunɔ bo. Gb̄eke tón mós ma kiia ɔkoriro.

21 Àgae z̄i ke gurɔ swɛɛdo à kámma bo à gurɔ swɛɛplaadee z̄i, baa búwigurɔ ke pók̄ɛgurɔ.

22 Àgae Pók̄ena z̄ĩbaa ke gurɔ kè a na bura pó káaku kekɛnaa. Àgae Pódufublena z̄ĩbaa ke wè yāanaa.

23 Wè k̄ɔn wèo ḡɔgb̄e p̄íngi gae mós mamɔma Dii Isarailinɔ Luda aez̄i ḡɛn aaḡɔ.

24 Mé péare boriinɔa mé a bùsu lé kaaraare. Gb̄eke é a bùsu nii de gurɔ kè ée mɔɔ mamɔma Dii a Luda aez̄i wè k̄ɔn wèo ḡɛn aaḡɔro.

25 Àton p̄ósesena kpáma lɛdo k̄ɔn sa'opɔ aruoro. Àton Banla sa'onɔbɔ diɛ guu d̄aro.

26 Àgae gá mamɔma Dii a Luda ua k̄ɔn a bura pó káakunɔ. Àton bl̄ene n̄bɔ kuku k̄ɔn à da ȳ'ioro.

27 Ben Dii bè Musane: N̄ yā p̄inɔ k̄e takadan, zaake ma bà kuunanyo k̄ɔn Isarailinɔ yānɔme.

28 Musa kú k̄ɔn Diio gwe ai gurɔ baplaa f̄aant̄e k̄ɔn gw̄aav̄io p̄óblena sai ímina sai. Ben Dii a bà kuunańyo yā mèn kurinɔ k̄e gb̄e walaa p̄inɔa.

Musa uu tékena

29 Kè Musa p̄ita Sinai kp̄iia, à gb̄e walaa mèn plaaa kè doka k̄ea p̄inɔ k̄una a ɔz̄i. À d̄ɔ kè a uu e té kee aɔ́ yā'ona k̄ɔn Diio yānz̄iro.

30 Kè Aruna k̄ɔn Isarailinɔ à è n̄ p̄íngi, à uu e té kee, v̄ia n̄ k̄ū wà s̄ɔzi.

31 Ben Musa n̄ sísi. Aruna k̄ɔn gb̄ensinɔ ɛara wà mò à kiia, ben à yā òńyo.

32 Beee gbera Isarailinɔ s̄ɔzi n̄ p̄íngi, ben à yā kè Dii diene Sinai kp̄iia musu òńne p̄íngi.

33 Kè à yā òńne à yāa, à s̄ata k̄u a uua.

34 Tó à ḡɛ à yā o Diio, è s̄ata go le à kpé à bɔ. Tó à b̄ò, è yā kè Dii diene o Isarailinɔne,

35 ben aɔ́e e kè à uu e té kee. Musa è ɛara à s̄ata kú a uua le à kpé à ḡɛ à yā o Diio.

40

Bisakuta kyakena

1 Dii bè Musane:

2 N̄ kutaa d̄ɔ kè de dak̄ɔreki kutaa ũ mɔ káakun gurɔ káaku z̄i

3 n̄ àkpati kè doka gb̄e walaanɔ kú à guu dien n̄ lábure mò kpázi.

4 N̄ ḡɛ k̄ɔn teebu mò n̄ à taanɔ káea z̄éaz̄ea. N̄ ḡɛ k̄ɔn dabu mò n̄ à fitianɔ keke.

5 N̄ vura tuaetikpatakii mò diɛ doka àkpati ae n̄ kuta kp̄eɛle lábure logo n̄ tataàle.

6 N̄ sa'opɔ kè wè ká tén à té k̄ū okii diɛ dak̄ɔreki kp̄eɛlea,

7 n̄ dàga mò diɛ dak̄ɔreki kutaa dagura k̄ɔn sa'okiio n̄ í kán.

8 N̄ kara mò kpá n̄ ligazi, n̄ lábure kpá kara p̄i léa.

9 N̄ p̄ó kyakɛnɔsi mò sé n̄ kú kpé p̄ia k̄ɔn p̄ó kè kú à guunɔ p̄íngi n̄ diɛ ma p̄ó ũ k̄ɔn à z̄ikebɔnɔ, aɔ́é ḡɔ ma p̄ó ũ.

10 N̄ n̄osi p̄i kú sa'okii p̄ia k̄ɔn a z̄ikebɔnɔ p̄íngi. N̄ sa'okii p̄i diɛ ma p̄ó ũ, eéḡɔ de ma p̄ó ũ deńla.

11 N̄ n̄osi p̄i kú dàga p̄ia k̄ɔn a dibɔɔ, aɔ́é ḡɔ ma p̄ó ũ.

12 N̄ mós k̄ɔn Arunao k̄ɔn a nénɔ dak̄ɔreki kp̄eɛlea n̄ n̄ zú o gwe.

13 Ì sa'ori pókāsāa m̀̀nɔ da Arunane, ñ ǹ̀si kúa ñ à die ma p̀̀ ɔ̃, eé g̃ɔ ma gb̀̀gb̃ari ũ.

14 Ì m̀̀ ɔ̃ k̃n à ǹ̀nɔ dɔ ñ utagyaba m̀̀nɔ dadañe,

15 ñ ǹ̀si kúkuřma lán ñ kù ñ dea nà, aš́e ma gb̀̀gb̃a. Ǹ̀sikur̃mana p̀̀i bé eé tó aš́g̃ɔ de ma gb̀̀gb̃arinɔ ũ ai ñ boriia.

16 Musa k̀̀e lán Dii òne nà píngi.

17 Aš́ b̃ona Igipiti ẁ̀e plaade m̀̀ ɔ̃ káaku gurɔ káaku z̃in wà kutaa p̀̀i d̀̀.

18 K̀̀e Musa e kutaa p̀̀i d̃ɔ, à à zebɔ m̀̀nɔ p̀̀epee g̃ia, ben à à lípee m̀̀nɔ p̀̀epen à à líkpanno kp̀̀akpan, ben à lípenɔ p̀̀epee.

19 À bisa dààla, ben à báa kp̀̀àla lán Dii òne nà.

20 À sèeda gb̀̀e walaanɔ s̀̀e à kà àkpati p̀̀i guu, à àkpati p̀̀i sélinɔ dà à z̃aanɔ guu, ben à à né k̀̀e.

21 À g̀̀e kp̀̀en, ben à lábure kp̀̀a sèeda àkpati p̀̀izi lán Dii òne nà.

22 À teebu diè dak̃reki kutaan lábure p̀̀i kpele kpa gu'igb̃aroo kpa.

23 À buredi kàea Diine zéazea lán à òne nà.

24 À dabu diè dak̃reki kutaan aed̃k̃ana teebua s̃omete kpa,

25 à fitianɔ nàna Dii ae lán à òne nà.

26 Ben à vura tuaetikpatakii p̀̀i diè dak̃reki kutaan lábure sae,

27 ben à tuaetiti g̃ũ nnaa kp̀̀ataa lán Dii òne nà.

28 Ben à lábure kp̀̀a kutaa p̀̀i léa.

29 À sa'opɔ k̀̀e wè ká tén à té k̃ũ okii diè dak̃reki kpelea, ben à sa'opɔ k̀̀e wè ká tén à té k̃ũ òa k̃n flawao lán Dii òne nà.

30 À dàga m̀̀ diè dak̃reki kutaa dagura k̃n sa'okiio, ben à í kàn.

31 Gwen Musa k̃n Arunao k̃n a nég̃gb̃enɔ è ñ ɔ̃nɔ k̃n ñ gb̃ánɔ p̀̀ipin.

32 Tó aš́e g̃e dak̃reki kutaan, ke tó aš́e s̃ɔ sa'okiizi, aš́e ñ ɔ̃nɔ k̃n ñ gb̃ánɔ p̀̀ipin lán Dii ò Musane nà.

33 Ben à kara kp̀̀a à l̀̀ga kutaa p̀̀izi k̃n sa'okiio, ben à lábure kp̀̀a kara p̀̀i léa. Len Musa z̃i p̀̀i k̀̀e à ỳ̀a le.

Dii gakui pitana bisakutaan

(Nar 9:15-23)

34 Ben téluguu p̀̀i dà dak̃reki kutaa p̀̀ila, Dii gakui kutaa p̀̀i pà.

35 Musa e f̃ à g̀̀e dak̃reki kutaa p̀̀inlo, k̀̀e téluguu dààla bens̃ k̀̀e Dii gakui kutaa p̀̀i pà ỳ̀anzi.

36 Isarailinɔ táa'ona guu, tó téluguu p̀̀i gò kutaa p̀̀ia, ben aš́e fee k̃n táo.

37 Tó téluguu p̀̀i e goaro, aš́e fee k̃n táoro, sé z̃i k̀̀e à g̀̀a.

38 Fãant̃ Dii téluguu è da kutaa p̀̀ila, gwãaṽi s̃ó té èg̃ó kú téluguu p̀̀i guu. Len Isarailinɔ è e le ñ píngi ñ táa'ona guu píngi.

NARONA Musa takada siigõdee

Isarailinõ kuuna gbáan 9:1-14:45, 20:1-21:35

Balamu 22:1-24:25

9

Banla zĩbaakena

¹ Dii yã ò Musanε Sinai gbáan Isarailinõ bõna Igipiti wè plaade mɔ káaku guu à bè:

² Isarailinõ gae Banla zĩbaa ke à gurɔɔa.

³ À zĩbaa pì ke mɔɔ kèkii gurɔ gērodosaideen uusie. À ke lán má dàare nà píngi kɔn à dokayã kè má dàareno.

⁴ Musa ò Isarailinõne aɔ Banla zĩbaa ke,

⁵ ben aɔ zĩbaa pì kè Sinai gbáan mɔ káaku gurɔ gērodosaideen uusie. Aɔ kè lán Dii ò Musanε nà píngi.

⁶ Gbēkenɔ kú gwe aɔ gbāsĩ kè aɔ kè gèa yānzi, ben aɔe e wà Banla zĩbaa kè zĩ beeearo. Ben aɔ gà wà Musa kɔn Arunao lè zĩ beeeaa gɔɔ

⁷ aɔ bè Musanε: Gè yã musu wa gbāsĩ lè. Bóyānzi wà giwe wà mɔ kɔn gbaano Diine kɔn wa gbēno à gurɔɔazi?

⁸ Musa wèríla à bè: À ze ai mà ma lán Dii é o a yã musu nà.

⁹ Ben Dii bè Musanε:

¹⁰ Ñ o Isarailinõne, tó aɔ gbēkenɔ ke aɔ boriino kpé gbāsĩ gè yã musu, ke aɔ gà wéte zàazá ken, aɔé fɔ wà Banla zĩbaa kemε zāa.

¹¹ Mɔ plaadee gurɔ gērodosaidee uusien aɔé zĩbaa pì ke. Aɔé sã nòbɔ só kɔn buredi sése'ēzēsaio kɔn lá kyākyaō.

¹² Aɔton à ke tó guu d̀aro bensɔ aɔton sãa pì wá ke éro. Aɔé Banla zĩbaa pì ke lán má diεare nà píngi.

¹³ Gbē kè èe gbāsĩ léro bensɔ èe gá wéte kearo, tó à gi Banla zĩbaa pì kezi, wà adee bɔ a gbēno té, zaake èe mómε kɔn gbaao à gurɔɔaro. À taari é wí à musu.

¹⁴ B̀amɔ kè kú a té bensɔ à yezi à Banla zĩbaa kemε, séde à ke lán ma à doka diεare nà. B̀amɔ kɔn bedeeo n píngi yã d̀nkɔmε.

Téluuu dana bisakutaalaa

(Bɔn 40:34-38)

¹⁵ Zĩ kè wà bisakutaa mò d̀, téluuu pì dà sèeda kutaa pìla. Zaa uusie ai guu gà à d̀o téluuu pì kú kutaa pì musu lán té bà.

¹⁶ Len ègɔ kuu le gurɔ píngi, ègɔ kú kutaa pìla fāantē, gwāavĩ sɔ lán té bà.

¹⁷ Tó à gò kutaa pì, ben Isarailinõ è fεε kɔn táo. Guu kè téluuu pì zèn, gwen aɔè bùra káen.

¹⁸ Tó Dii òd̀ańne le, aɔè bùra fεε. Tó à òd̀ańne d̀, aɔè εara wà bùra káε. Tó téluuu pì da kutaa pìla sɔ, aɔ bùra ègɔ kaenamε.

¹⁹ Tó téluuu pì e gurɔ plaaa keε kutaa pìla, aɔègɔ Dii yã maa, aɔè bùra fεero.

²⁰ Zĩkenɔa téluuu pì è gurɔ plaaa ke kutaaloro. Tó Dii òd̀ańne, aɔè bùra káε, tó Dii èara à òd̀ańne d̀, ben aɔè bùra fεε.

²¹ Zĩkenɔa sɔ téluuu pì è ze gu d̀nkɔ fète zaa uusie ai kɔngɔ. Tó à gò kɔngɔ, ben aɔè bùra fεε. Fāantē ke gwāavĩn yoo, tó téluuu pì gò, aɔè bùra fεemε.

²² Tó téluuu pì g̀ zena kutaa pìla gurɔ do ke mɔ do ke wè don yoo, aɔègɔ kaena bùramme, aɔè fεero. Tó à gò, ben aɔè bùra fεε.

²³ Aɔè bùra káε ke wà bùra fεε Dii lé saero. Aɔègɔ Dii yã maa lán à dà Musanε à óńne nà.

10

Kondogi kakāki mèn plaaanɔ

1 Dii yā ò Musanɛ à bè:

2 Ñ kākāki pi mèn plaa kɔn kondogi kè wà gbègbè maamaao gbēnɔ kakɔabɔ ũ lɛ aɔgae bura fɛɛ.

3 Tó wà kākāki pìnɔ pè, gbēnɔ é mós wà kakɔanzi ń pínɡi dakɔreki kpɛɛɛa.

4 Tó kākāki mèn doon wà pè, Isaraili bori dɔn'aɛdee kè aɔɔ de kí ũunɔ bé wé mós wà kakɔanzi.

5 Tó wà kākāki pìnɔ pè sikɔkenao, gbè kè aɔ bura kú ɔfántɛbɔɛ kpaanɔ bé wé bura fɛɛ káaku.

6 Tó wà à gèn plaadee pè sikɔkenao, gbè kè aɔ bura kú sɔɔmetɛ kpaanɔ bé wé bura fɛɛ. Kākākipena sikɔkenao pìn gbēnɔ dana zén sèeda ũ.

7 Tó wà yezi wà gbēnɔ kakɔa, wàgae pé sikɔkena sai.

8 Aruna né sa'orinɔ bé wé kākāki pìnɔ pé. Eégɔ deare doka ũ gurɔ pínɡi, apinɔ kɔn a boriinɔ.

9 Gurɔ kè a ka a busun, tó ée gaa zǐ ká kɔn a ibɛɛ kè aɔɛ gá wà fɛɛaonɔ, àgae kākāki pìnɔ pé sikɔkenao, lɛ a yā e à dɔ mamɔma Dii a Ludan, mé a bɔ a ibɛɛ pìnɔ ɔzǐ.

10 Gurɔ kè ée pɔnnaa kɛɛ sɔ, zǐbaan yoo, mɔ dufu gurɔ káaku zǐn yoo, àgae kākāki pìnɔ pé a sa'opɔ kè wé ká tén à té kúnɔa kɔn a sáabukpana sa'opɔnɔ, a yā é dɔmagu. Mámbe Dii a Luda ũ.

Isarailinɔ fɛɛna Sinai

11 Wè plaade mɔ plaade gurɔ barodee zǐ, téluguu gò sèeda kutaala,

12 ben Isarailinɔ bura fɛɛ Sinai gbáan, aɔɛ sɔki kpákpaai ai téluguu gáa à zè Parani gbáan.

13 Aɔ bura fɛɛna káakun gwe. Aɔɔ kè lán Dii dà Musanɛ à ónne nà.

14 Yuda zǐkpɛɛnɔ bé wà bura fɛɛ gáli kɔn gálio káaku kɔn ń tuutao. Aminadabu né Nasɔn ń dɔn'aɛdee ũ.

15 Zua né Netanelin Isaka zǐkpɛɛnɔ dɔn'aɛdee ũ.

16 Eloni né Eliabun Zebuluni zǐkpɛɛnɔ dɔn'aɛdee ũ.

17 Gesɔnu boriinɔ kɔn Merari boriinɔ kutaa pì gbòro, ben aɔɔ sè wà dào zén.

18 Ben Rubeni zǐkpɛɛnɔ bura fɛɛ gáli kɔn gálio kɔn ń tuutao. Sedeu né Elizun ń dɔn'aɛdee ũ.

19 Zurisadai né Selumielin Simɛɔ zǐkpɛɛnɔ dɔn'aɛdee ũ.

20 Deweli né Eliasafan Gada zǐkpɛɛnɔ dɔn'aɛdee ũ.

21 Ben Koa boriinɔ Luda pónɔ sè wà dào zén. Wà kutaa pì dɔ ai aɔgɔ ká.

22 Ben Eflaimu zǐkpɛɛnɔ bura fɛɛ gáli kɔn gálio kɔn ń tuutao. Amiudu né Elisaman ń dɔn'aɛdee ũ.

23 Pedazu né Gamalielin Manase zǐkpɛɛnɔ dɔn'aɛdee ũ.

24 Gideon ń Abidán Beyāmi zǐkpɛɛnɔ dɔn'aɛdee ũ.

25 Ben Dani zǐkpɛɛnɔ bura fɛɛ gáli kɔn gálio kɔn ń tuutao. Aɔmbe aɔègɔ té kpɛɛ. Amisadai né Ayezán aɔ dɔn'aɛdee ũ.

26 Okorana né Pagielin Asa zǐkpɛɛnɔ dɔn'aɛdee ũ.

27 Enana né Airan Nafatali zǐkpɛɛnɔ dɔn'aɛdee ũ.

28 Lán Isarailinɔ è bura fɛɛfɛɛ wàgɔ tétékɔzi nànn gwe gáli kɔn gálio.

29 Obabun Musa anzure Rueli né ũ, Midiā boriime. Musa bène: Wée daa zén gana busu kè Dii bè é wa gbaan. Ñ mós ñ gáwao, wé yā maa kenne, zaake Dii nnamana gwe lé gbèwe.

30 Ben à bène: Mé gáro, mé ɛara ma busun ma bɛdeenɔ kiiame.

31 Musa bè: N yā nna. Ñton wa tónlo, zaake ń bürakaeki maa dɔ bensɔ ríbe né ke wa wéede ũ.

³² Tó n gaawao, wé yā maaa kè Dii é kεwee kenne se.

³³ Isarailinɔ̀ bura fεε Dii kpii sae aɔ́ taa ò guro aagɔ́. Wà dɔ́ aε kɔ́n Dii bà kuunańyo àkpatio le à buraakii ɔ́ɔańne.

³⁴ Tó aɔ́ fεε wà dà zén, Dii téluguu pì ègɔ́ kúnla fáantě.

³⁵ Tó wà dà zén kɔ́n àkpatio, Musa è be:

Ñ fεε Dii, le n ibεεnɔ́ fáakɔ́a,

le n zangurinɔ́ bàa lénne.

³⁶ Tó wà diε, Musa è be:

Dii, ñ εara ñ su Isaraili bɔ́ɔ ũgbangbanɔ́a.

11

Dii téfεena

¹ Isarailinɔ́ zɔ́ka kà Diizi ní nawεakena yānzi. Kè Dii mà, à pɔ́ fě, ben à té fεε ní té, aɔ́ bura kpadoo té kù.

² Ben gbēnɔ́ wii pè Musazi. Kè à wée kè Diia, ben té pì zè.

³ Ben wà tó kpà guu pìne Tabera, kè Dii té fεε ní té gwe yānzi.

Dii burunɔ́ gbarena

⁴ Bori pāndenɔ́ kú Isarailinɔ́ té, aɔ́ɔe pɔ́ble pānde nii dεε, ben Isarailinɔ́ e ɔ́ɔ dɔ́ɔ se wà bè: Mán wé nɔ́bɔ́ en wà sóo?

⁵ Wée kpò kè wá sò Igitipi wa pɔ́yezia bege keε kɔ́n plènɔ́ kɔ́n gbεzεεnɔ́ kɔ́n εfɔ́nɔ́ kɔ́n aubasanɔ́ kɔ́n aubasa gizonɔ́.

⁶ Tia sa wa lé gà, zaake weé pɔ́ke ero, tó èe ke mana kè baasiro.

⁷ Mana pì wée kete, à de lán lí'ɔ́ɔ bàme.

⁸ Isarailinɔ́ è sée wà ló gbèn ke aɔ́è zɔ́ gón. Aɔ́è disa wà kàra keo. À nna lán kàra tēngo bà.

⁹ Tó kpíi kpà bura gwāavī, ben mana pì è kwé se.

¹⁰ Musa mà wée ɔ́ɔ dɔ́ɔ uale kɔ́n ualeo. Dii pɔ́ fě maamaa, ben à kè Musane ñi

¹¹ à bène: Bóyānzin née wée tāamazi? Ma yā kparee bé à kenne zaa, ben n gbē pìnɔ́ gwana asoo dìmεε?

¹² Mámbe ma gbē pìnɔ́ nò sò? Mámbe ma ní í? Bóyānzi n bème mà ní kú kpeε lán nédandee bà mà gáńyo búsu kè ní la dà aɔ́ dezinɔ́nenzi?

¹³ Mákpan mé nɔ́bɔ́ en mà kpá gbē pìnɔ́a ní pínɡii? Zaake aɔ́ɔe wii pεemazi wée bee mà ní gba nɔ́bɔ́ wà só.

¹⁴ Mé fɔ́ mà gbē pìnɔ́ kú kpeε ní pínɡi madoro, zaake aɔ́ asoo demala.

¹⁵ Tó len né keme le, ñ tó ma n pɔ́nnaa e ñ ma de gɔ́ɔ. Nton tó mà nawεa pì ke dɔ́ro.

¹⁶ Ben Dii bène: Ñ Isaraili gbēnsi kè ní ní dɔ́ dɔ́n'aedee ũunɔ́ kakɔ́a gɔ́ɔn baaagɔ́ akuri ñ móńyo dakɔ́reki kuta kiia aɔ́gɔ́ kúnyo gwe.

¹⁷ Mé pita mà yā onne gwe mà a Ninii kè kúmmaa kpadoo go mà dińne, aɔ́é gbēnɔ́ gwana aso séńyo le ñtongɔ́ ní sena ndo dɔ́ro yānzi.

¹⁸ Ñ o gbēnɔ́ne aɔ́ gbāsī bɔ́ ní zīndan zia yānzi, aɔ́é nɔ́bɔ́ e wà só. Zaake aɔ́ wii pémazi wà bè, mán wé nɔ́bɔ́ en kè wà sóo? Aɔ́ bè wà sàɔ́ Igitipi. Bee yānzin mé ní gba nɔ́bɔ́ aɔ́ sózi.

¹⁹ Aɔ́é só èe ke guro donlo, guro planlo, guro sɔ́ɔronlo, guro kurinlo, guro baronlo.

²⁰ Aɔ́é só mɔ́ do gbāngbān ai à bɔ́ ní yīn à nii bɔ́ ní pɔ́ɔ guu. Zaake mamɔ́ma Dii má kú ní té, ben aɔ́ pā kpāmazi. Aɔ́ zɔ́ka dɔ́ma wà bè, bóyānzi wà bɔ́ Igititizi?

²¹ Ben Musa bè: Gōgbēnɔ́ kúmao tá guu gɔ́ɔn bɔ́ɔ wàa aagɔ́, ben n bè né nɔ́bɔ́ kpámma wà só ai mɔ́ do gbāngbān-ɔ́?

²² Baa tó wà sāanɔ́ kɔ́n zùnɔ́ dède paripari, eé mómmaɔ́? Tó wà ísia kpònɔ́ sèe pínɡi, eé mómmaɔ́?

²³ Dii wèla à bè: Ma gbāaa é kánloo? Né e tia, tó yā kè má ònne é ke ke eé kero.

²⁴ Musa b̀̀ à Dii yā p̀̀nɔ̀ ò́nne. À Isaraili gb̀̀ensinɔ̀ kàk̀ɔ̀a g̀̀ɔ̀n baaag̀̀ɔ̀ akuri à ń zé wà liga kutaa p̀̀zi.

²⁵ Ben Dii p̀̀ita t̀̀luguu guu à yā ò̀. À a Ninii k̀̀e k̀̀úa kpadoo g̀̀ò à d̀̀i gb̀̀ensi g̀̀ɔ̀n baaag̀̀ɔ̀ akuri p̀̀nɔ̀ne. K̀̀e à a Ninii p̀̀i d̀̀inne ɛ, aã annabikɛɛ k̀̀e, beee gb̀̀era aãɔ̀e ɛara wà k̀̀e d̀̀ro.

²⁶ Gb̀̀e k̀̀e Musa ń s̀̀e g̀̀ɔ̀n plaaanɔ̀ g̀̀ò b̀̀ran, gb̀̀e doo t̀̀n ɛledada, gb̀̀e doo s̀̀ ɛledada. Aãɔ̀e gá kutaa kiiaro, m̀̀de Ninii p̀̀i s̀̀m̀ma se, ben aã annabikɛɛ k̀̀e b̀̀ran.

²⁷ G̀̀ɔ̀kp̄are ke bàa l̀̀e à g̀̀a à b̀̀e Musane: ɛledada k̀̀n ɛledadao e annabikɛyā oo b̀̀ran.

²⁸ Nuni né Ỳ̀suan Musa kp̄asi ũ zaa a ò̀wazikɛguro, ben à b̀̀e: Baa Musa, ń g̀̀inne.

²⁹ Ben Musa b̀̀ene: Née ǹ̀se g̀̀ɔ̀aanɔ̀ keɛnyo ma yā musun ỳ̀? Tó Dii a Ninii d̀̀i a gb̀̀enɔ̀ne aã g̀̀ò annabinɔ̀ ũ ń p̀̀ngi, à maaroo?

³⁰ Ben Musa ɛara b̀̀ran k̀̀n Isarailinɔ̀ gb̀̀ensi p̀̀nɔ̀o.

³¹ Dii tò ɪa b̀̀o ísɪaa kpa à m̀̀o k̀̀n b̀̀runɔ̀, aã dà b̀̀rala. Aã liga b̀̀razi baama p̀̀ngi à kà táguro doo ũ, bens̀̀ aã v̄iana lez̄i kà g̀̀as̄asuu plaa.

³² Fāant̄e beee k̀̀n gwāav̄io k̀̀n à gu làa d̀̀nao aã f̀̀e wà g̀̀a wà b̀̀runɔ̀ k̀̀k̀ū. Gb̀̀e k̀̀e ɛe k̀̀k̀ū bítaroo k̀̀k̀ū s̀̀u baro. Ben aã f̀̀e à g̀̀aga.

³³ K̀̀e aã à ǹ̀b̀o dà ń l̀̀n g̀̀ɔ̀, aãɔ̀e e wà só bítaro, ben Dii p̀̀o f̀̀enzi à gagyāa kàngu.

³⁴ Ben wà t̀̀o kp̄a guu p̀̀ine Lóudeenɔ̀ Mira, zaake gwen wà gb̀̀e k̀̀e ǹ̀b̀o lóu ń k̀̀nɔ̀ v̄in.

³⁵ Ben Isarailinɔ̀ f̀̀e gwe aã g̀̀a Azero aã guroplaa k̀̀e gwe.

12

Miriamu k̀̀n Arunao Musa taari'ena

¹ Miriamu k̀̀n Arunao Musa taari ɛ Etiopia nɔ̀o k̀̀e à s̀̀e yā musu, zaake à Etiopia nɔ̀o s̀̀e.

² Aã b̀̀e: Musa adon Dii d̀̀i à yā ò̀ à g̀̀az̄i? Èe o wa g̀̀az̄i seroo? Dii yā p̀̀i mà.

³ Musa né gb̀̀e buseme, à sáa k̀̀u anduna guuro.

⁴ Gwe g̀̀o Dii b̀̀e Musa k̀̀n Arunao k̀̀n Miriamuone: À b̀̀e à gá dak̄reki kuta kiia a g̀̀ɔ̀n aaḡa. Ben aã g̀̀a ń g̀̀ɔ̀n aaḡa ń p̀̀ngi.

⁵ Dii p̀̀ita t̀̀luguu guu à z̀̀e kutaa p̀̀i kp̄eɛɛa. À Aruna k̀̀n Miriamuo sisi, ben aã s̀̀zi ń plaa ń p̀̀ngi.

⁶ À b̀̀ene: À ma yā ma. Tó ma annabi kee k̀̀u a t̀̀e, m̀̀e b̀̀o mà m̀̀zi wéegupu guu m̀̀e yā one nanaa guume.

⁷ M̀̀de à de ɛ k̀̀n ma z̀̀bleri Musaoro. Z̄ikeri náanedeeme ma ua gb̀̀enɔ̀ t̀̀e ń p̀̀ngi.

⁸ Weè yā b̀̀o k̀̀ l̀̀n. M̀̀e yā one mà à ke utenero. È wéé si ma takale. À k̀̀e dia ɛe ma z̀̀bleri Musa taari'ena v̄ia keroo?

⁹ Ben Dii p̀̀o f̀̀enzi, à a taa o.

¹⁰ K̀̀e t̀̀luguu p̀̀i g̀̀ò kutaa p̀̀ila, kusu dà Miriamula g̀̀o, à pura k̀̀u lán buu bà. K̀̀e Aruna lie à à gwà, à ɛ kusu dààla,

¹¹ ben à b̀̀e Musane: N yā nna Baa! Ǹ̀ton tó wà m̀̀saiyā taarikena gb̀̀e ero.

¹² Ǹ̀ton tó àḡo de lán né k̀̀e wà ì g̀̀e à m̀̀e kpadoo yakana bàro.

¹³ Musa wii p̀̀e Diizi à b̀̀e: Luda, n yā nna! Ǹ̀ à k̀̀k̀ɔ̀a.

¹⁴ Ben Dii b̀̀ene: Tó à de bé à lóu s̀̀u à uua, eé keɛne wíyā ũ ai guro swéeplooroo? Wà b̀̀o b̀̀ra kp̄e guro swéeplooroo ḡia, gbasa wà à sí.

¹⁵ Miriamu k̀̀u b̀̀ra kp̄e ai guro swéeplooroo. Isarailinɔ̀ e da z̀̀nlo sé k̀̀e wà ɛara wà à sì.

¹⁶ Beee gb̀̀era aã f̀̀e Azero aã g̀̀a wà b̀̀ra k̀̀e Parani gbáan.

13

Gu'asiigwari g̀̀ɔ̀n kuri awéeplooroo z̄ina

¹ Dii b̀̀e Musane:

² Ì gbě̀nɔ zĩ aɔ gá Kanaa b̀usu k̀e m̀e kpaá Isarailinɔa gwa. Ì n̄ dezinɔ bori gb̄ k̀e aɔ de d̄n'aedee ũunɔ s̀e m̀en doodo ñ n̄ zĩ.

³ Ben à ñ gbáe le b̄na Parani gbáan lán Dii ò nà. Gb̄ p̀inɔ né Isaraili d̄n'aedeenɔm̄e ñ p̀ingi.

⁴ Aɔ tónɔn yè:

Rubeni boriinɔ guu Zaku né Samua,

⁵ Simeɔ boriinɔ guu Ori né Safata,

⁶ Yuda boriinɔ guu Yefun̄e né Kalɛbu,

⁷ Isaka boriinɔ guu Yusufu né Igali,

⁸ Eflaimu boriinɔ guu Nuni né Osea,

⁹ Beyāmi boriinɔ guu Rafu né Paliti,

¹⁰ Zebuluni boriinɔ guu Sodi né Gadieli,

¹¹ Yusufu né Manase boriinɔ guu Susi né Gadi,

¹² Dani boriinɔ guu Gemali né Amieli,

¹³ Asa boriinɔ guu Mikaeli né Setu,

¹⁴ Nafatali boriinɔ guu Vofosi né Nabi,

¹⁵ Gada boriinɔ guu Maki né Gueli.

¹⁶ Gb̄ k̀e Musa ñ zĩ b̀usu gwaanɔn gwe. Musa tó kpà Nuni né Osean̄e Yɔsua.

¹⁷ K̀e Musa e ñ zĩ Kanaa b̀usu gwa, à bè́n̄e: À b̄e k̄n̄ N̄gevi gbáao à di b̀usu gusĩsĩdeea.

¹⁸ À gwa lán b̀usu p̀i de nà, tó à gb̄n̄ɔ gbáa kes̄ aɔ buse, tó aɔ pari kes̄ aɔ pariro,

¹⁹ tó aɔ b̀usu maa kes̄ à zaa, tó aɔ w̄et̄n̄ɔ b̄i v̄i kes̄ à v̄iro,

²⁰ tó à t̄ɔt̄e gbáa kes̄ à b̀usa, tó à lín̄ɔ v̄i kes̄ à v̄iro. À aĩa ke à b̀usu p̀i líb̄eɛn̄ɔ s̀e à suo. Zaake geepi be káakunɔ magur̄ɔn yè.

²¹ Ben aɔ gaa wà b̀usu p̀i asii gwàgwa zaa Zini gbáan ai Reobo, Lebo Amata kpa.

²² K̀e aɔ b̄e k̄n̄ N̄gevi gbáao, aɔ kà Ebl̄nu, guu k̀e Anaki boriinɔ Aima k̄n̄ Sesaio k̄n̄ Talamaio kún. Ebl̄nu kaena Zoã k̀e kú Igipiti ã w̄e sw̄eplaame.

²³ K̀e aɔ kà Esek̄lu guzuren, aɔ geepi ȳ doo z̄̄ gwe aɔ lògo lía, ben ḡɔn plaaanɔ s̄ena. Aɔ biisioo k̄n̄ kák̄apuraaò s̀e d̄.

²⁴ Wà tó kpà guu p̀in̄e Esek̄lu guzure, geepi ȳ k̀e Isarailin̄ɔ z̄̄ gwe yānzi.

²⁵ K̀e aɔ b̀usu p̀i yak̄e gur̄ɔ baplaa, ben aɔ èara wà s̀u.

Gu'asiigwarinɔ baarukpana

²⁶ K̀e aɔ s̀u Kadesi, Parani gbáan, aɔ gaa Musa k̄n̄ Arunao k̄n̄ Isarailin̄ɔ kiia p̀ingi. Aɔ s̀u k̄n̄ baaruò Isarailin̄ɔne ñ p̀ingi, ben aɔ b̀usu p̀i líb̄eɛn̄ɔ òd̄aĩne.

²⁷ Aɔ yā p̀i gb̄ Musane wà bè: Wa gaa b̀usu k̀e n wa z̄̄in. Zwi k̄n̄ zó'io di gwe. À líb̄eɛn̄ɔn yè.

²⁸ M̄ode b̀usu p̀i deen̄ɔ gbáa. Aɔ w̄et̄n̄ɔ b̄i v̄i bens̄ aɔ w̄ete p̀in̄ɔ bíta maamaa. Wa Anaki boriin̄ɔ è gwe se.

²⁹ Amalekin̄ɔ kú N̄gevi gbáan. Itin̄ɔ k̄n̄ Yebusin̄ɔ k̄n̄ Am̄rin̄ɔ kú b̀usu gusĩsĩdeen, bens̄ Kanaan̄ɔ kú ís̄iaa sae k̄n̄ Yoda saeo.

³⁰ Kalɛbu gb̄n̄ɔ lé ȳt̄e Musa ae, ben à bè: Wà gá wà b̀usu p̀i sí, zaake wé f̄ wà z̄̄i blem̄ma.

³¹ Ben gb̄ k̀e aɔ gaaon̄ɔ bè: Wé f̄ wà lé gb̄ p̀in̄aro, zaake aɔ gbáaa d̄wala.

³² Ben aɔ b̀usu k̀e aɔ yak̄e p̀i fabò Isarailin̄ɔne wà bè: B̀usu k̀e wá yak̄e p̀i né b̀usu k̀e è a gb̄n̄ɔ móm̄m̄e. Gb̄ k̀e wa ñ é gween̄ɔ ñ p̀ingi né gb̄ gb̄aan̄m̄e.

³³ Wa gb̄ gb̄agb̄aan̄ɔ è gwe Anaki boriin̄ɔ ũ. Wa a z̄̄inda è lán babanen̄ɔn bà, len wá de le ñ w̄eɛn se.

14

Isarailin̄ɔ b̄na Dii kp̄e

1 Isarailinɔ e wii gbāaa pɛɛ n pínɡi, aɔɔe ɔɔ dɔɔ gwāavĩ beeea.

2 Aɔ zɔka dè Musaa kɔn Arunao n pínɡi wà bèhne: Tó wa gaga Igipiti kesɔ gbáan kè, le à kè maa.

3 Bóyānzin Dii e taawao bɔsu pínzi? Weé wa dɛdɛ kɔn fɛɛdaaomɛ, weé wa nɔgbɛnɔ kɔn wa néno kúkú. Wa sɔkpana Igipiti sáɔroo?

4 Ben aɔ bèkɔnɛ: Wà dɔn'aɛdee diɛ wà ɛara wà tá Igipiti.

5 Musa kɔn Arunao dàe n puua gbɛ pínɡi aɛ.

6 Ben gu'asiigwarinɔ gɔɔn plaa Nuni né Yɔsua kɔn Yefunɛ né Kalɛbuo n utanɔ gàga wà kèkè

7 aɔ bè gbɛnɔnɛ: Bɔsu kè wa bɔɛn wá yakè pì maa maamaa.

8 Tó wa yā kà Diinɛ, eé gáwao bɔsu pìn, bɔsu kè zwi kɔn zó'io din pì, à wa gba.

9 Àton bɔ Dii kpɛero. Àton vĩa ke bɔsu pì deenɔnero, zaake wa blɛnɔmɛ, aɔɔ utɛkii vĩ dɔro. Dii kúwao, àton vĩa kɛro.

10 Baade pínɡi e bee wà n pápa kɔn gbèo, ben Dii gakui bɔ à mò Isarailinɔzi dakɔreki kuta kiia.

11 Dii bè Musanɛ: Gbɛ pìnɔ éɡɔ kya kaamagu gurɔ pínɡin yó? Baa kɔn dabuyā parii kè má kè n ténɔ, aɔéɡɔ gii ma náanɛ kezi gurɔ pínɡin yó?

12 Mé gagyā kpánzi mà n kaate, mé n boriinɔ ke pari, aɔ gbāaa éɡɔ de gbɛ pìnola.

13 Ben Musa bè Diinɛ: Mbe n gbɛ pìnɔ bɔɛ Igipiti kɔn n gbāaa. Tó Igipitinɔ mà,

14 aɔé gí o bɔsu kè deenɔnɛziro. Zaake aɔɔ dɔ kè n kúwao, nɛɛ bɔ n mɔwazi tètɛntɛ. Aɔɔ dɔ kè n téluguu éɡɔ kú wa musu, nɛɛ dɔwe aɛ à guu fáantɛ, gwāavĩ sɔ té guu.

15 Tó n gbɛ pìnɔ dè kándo gɔɔ, borii kè aɔ yā pì màno é be:

16 Dii fúa à gá kɔn gbɛ pìnɔ bɔsu kè à la dàrɛnɛn, beee yānzin à n déde gbāanzi.

17 Dii, n n gbāa bíta ɔɔaɛnɛ sa, lán n ò nà n bè

18 n pɔɔ è fɛ kpaaro, n gbɛkɛɛ vĩ bíta, nɛɛ gbɛnɔ yā zaaanɔ kɔn n taarinɔ kɛhne, mode nɛɛ tó taaridee bɔ páro. Nɛɛ denɔ yā zaaanɔ wí n boriinɔ musu ai à gá à pé n swákpɛenɔa kɔn n nasionɔ.

19 Lán n sùu kè kɔn gbɛ pìnɔ nà zaa Igipiti ai aɔ gàa wà kào kè, n n durun kɛhne n gbɛke bíta guu.

Zɔkakarínɔ wétámmána

20 Ben Dii bè: Lán n wée kèma nà, mé sùu kɛhnyo.

21 Mode lán mɛéɡɔ kuu nà bensɔ ma gakui dà andunala pínɡi,

22 gbɛ kè aɔ ma gakui è kɔn dabuyā kè má kè Igipiti kɔn gbāa guuo kè aɔ ma le wà ma gwa gèn kuri aɔ gí ma yā mazinɔ,

23 n gbɛke é wée si bɔsu kè ma la dà n dezinɔnɛ pílɛro. Gbɛ kè aɔ kya kàmaguunɔ ke é wée siàlɛro.

24 Lán ma zòbleri Kalɛbu nòsɛ bɔ ado nà, à témazi kɔn nòsɛo do, mé tó à gɛ bɔsu kè à gàan pì guu, à boriinɔ é e túbi ũ.

25 Zaake Amalɛkinɔ kɔn Kanaanɔ kú guzuren gwe, à ɛara à da gbāa zén zia Isia Tɛaa kpa.

26 Dii bè Musanɛ kɔn Arunao:

27 Gbɛ zaaa kènɔ é zɔka kámazi gurɔ pínɡin yó? Ma zɔka kè aɔɔe kaamazii mà.

28 N behne mamɔma Dii ma bè má kuu. Lán aɔ wée kèma nà, len mé kɛhne le.

29 Aɔ gènɔ é gɔ kaena gbáan kè, aɔ gbɛ kè aɔ kà wè baro ke deàlaanɔ pínɡi. Aɔ gbɛ kè wà n náro bensɔ aɔ zɔka kàmaziinɔ

30 é gɛ bɔsu kè ma à lé gbɛhnenlo, séde Yefunɛ né Kalɛbu kɔn Nuni né Yɔsuao baasiro.

31 Aɔ né kè aɔ bè weé n kúkúnɔn mé gɛhnyo, le aɔ bɔsu kè n denɔ gízi pì nnaa ma.

32 Aɔpinɔ sɔ, aɔ gènɔ é gɔ kaena gbáan kèmɛ.

33 Aɔ néno é pónɔ dādā gbáan kè ai wè baplaa, aɔ n denɔ náanɛ sai gbè e. Aɔ denɔ gènɔ é gɔ gbáan kè n pínɡi.

³⁴ Lán wà bùsu pì yakè gurɔ baplaa nà, len aṣégṣó n̄ yā zaaa gbè e le ai wè baplaa, wè doodo gurɔ doodo, aṣégṣó dṣó lán íbetekpanamao de nà.

³⁵ Mamɔma Dii mámbe ma yā pì ò, lemε sṣó mé ke gbē zaaa kè aṣ kàkṣamazii pìnɔne le. Aṣé gaga gbáan kè n̄ píngi.

³⁶ Gbē kè Musa n̄ zī aṣ bùsu yakè kè aṣ sù aṣ kya kà bùsu pìn aṣò tò wà zɔka d̀anɔ,

³⁷ Dii gagyāa kà gbē pìnɔn, ben aṣ gàga.

³⁸ Gbē kè aṣ gàa wà bùsu yakè pìnɔ té, Nuni né Yɔsua k̄n̄ Yefunε né Kalebuo bé wà gṣò wèndio.

³⁹ Musa yā pìnɔ tṣkè Isarailinɔne píngi, ben aṣ sṣò dṣò maamaa.

⁴⁰ Aṣ f̄εε kɔngɔ ide'ide, aṣ mì pè kp̄īinɔa aṣ bè: À gwa, wée gaa guu kè Dii òn. Wa wa durun dṣó sa.

⁴¹ Musa bè: Bóyānzi ée pāa Dii yān̄zi? Beee é sí kero.

⁴² Àton gáro, zaake Dii kúaoro. A íb̄εεnɔ é zī bleawa.

⁴³ Amalekinɔ k̄n̄ Kanaanɔ kú a ae gwe. Aṣé a dedε k̄n̄ f̄εεdaao. Dii égṣó kúaoro, kè a gí t̄ézizi yānzi.

⁴⁴ Ben aṣ wada yā kè aṣ mì pè kp̄īinɔa, baa kè Dii bà kuunañyo àkpati gṣò bùran k̄n̄ Musao.

⁴⁵ Ben Amalekinɔ k̄n̄ Kanaa kè aṣò kú gus̄is̄idee pìnɔ lèér̄mma aṣ zī blèr̄mma wà pèr̄mma ai ɔma.

20

Íb̄ona gbèn

(B̄on 17:1-7)

¹ Isarailinɔ kà Zini gbáan n̄ píngi mɔ káaku guu, ben aṣ v̄εε Kadési. Gwen Miriamu gàn, wà à v̄i.

² Í kuu wà miro, ben aṣ kàkṣa Musa k̄n̄ Arunaozi.

³ Aṣ zɔka kà Musazi wà bè: Tó wa gaga yā k̄n̄ gbē kè aṣ gàga Dii aεnɔ, le beee s̄a.

⁴ Bóyānzi a m̄wao gbáa kèkiin le wà gaga kè k̄n̄ wa pókādeenɔzi?

⁵ Bóyānzi a b̄εwao Igipiti a m̄wao gu zaaa kè guuzi? Pówεε ke kākā lí ke geepi bεε ke biisioo kú k̄ero, bens̄ó í kú kè wà miro.

⁶ Musa k̄n̄ Arunao parii tò aṣ gàa dak̄ōreki kp̄εεlea aṣ d̄aε n̄ puua, ben Dii gakui b̀ò à m̀n̄zi.

⁷ Dii yā ò Musanε à bè:

⁸ N̄ gò sé, mpi k̄n̄ n̄ v̄i Arunao à gbē pìnɔ kakṣa à yā o gb̄esi kèk̄ānε n̄ wáa, í é b̄on. Len né í b̄on̄ne gb̄e pìn aṣ mi le k̄n̄ n̄ pókādeenɔ.

⁹ Musa gò sè Dii aεzī lán à òne nà.

¹⁰ Musa k̄n̄ Arunao n̄ kākṣa gb̄esi pì ae, ben à bèr̄n̄ε: À ma a swāgbāadeenɔ! Á yezi wà í b̄oare gb̄e kèk̄ii guun yó?

¹¹ Ben Musa ɔ sè musu à gb̄e pì lè k̄n̄ a gòo gèn plaa. Í b̀ò maamaa, ben aṣ mì k̄n̄ n̄ pókādeenɔ.

¹² Ben Dii bè Musanε k̄n̄ Arunao: Zaake ée ma náanε ke a ma tó b̀ò Isarailinɔnero, é ḡéñyo bùsu kè m̄ée kpaar̄manlo.

¹³ Meriba íb̄okiin gwe, guu kè Isarailinɔ zɔka kàn Diizi, ben à a ludakεε òd̄oñnε.

Ed̄omunɔ gina Isarailinɔne aṣ b̄εε k̄n̄ n̄ bùsuo

¹⁴ Musa gb̄enɔ zī aṣ b̀ò Kadési wà gàa Ed̄omunɔ kína kiia aṣ bè: Wam̄wa n̄ danε Isarailinɔ bè, n̄ nawēa kè à wa leenɔ dṣó píngi.

¹⁵ Wa dezinɔ gàa Igipiti, ben wa gí kè gwe. Igipitinɔ ña d̄àwa k̄n̄ wa dezinɔ.

16 Wa wii pè Diizi, ben à yā sìwao. À a Malaika zì à bòwao Igipiti. Tia sa wá kú Kadesi, n b̀usu lézekiia.

17 Ñ wa gba zé wà b̀e k̄n n b̀usuo. Wé gē buraano ke geepi búno, wé a l̀g̀' i miro. Wéḡó té k̄na zédaa guume. Wé lie ɔplazi ke ɔeziro ai wà gá ḡeɔ n b̀usula.

18 Ben Ed̄muno bèñne: É e à b̀e k̄n wa b̀usuro. Tó a gi, wé b̀o wà daale k̄n f̄eadao.

19 Isarailino bèñne: Wé b̀e k̄n zédaaome. Tó wapino ke wa pókādeen̄o a í mì, wé à f̄ia bo. Wá yezi wà b̀emme p̄a.

20 Ed̄muno bè: É e à ḡero. Ben ā z̄ikarino b̀e paripari ā m̀o dañle k̄n gb̄aaao.

21 Zaake Ed̄muno gi Isarailinoe ā ḡe k̄n n b̀usuo, ben Isarailino p̄añne.

Aruna gana

22 Isarailino b̀o Kadesi n̄ píngi ā kà Oru kp̄ii kiia

23 Ed̄muno b̀usu lézekiia. Gwen Dii yā òn Musane k̄n Arunao à bè:

24 Aruna é ká a dezinola tia, eé gē b̀usu kè mée Isarailino gbaa guuro, kè a ḡo n plaaa a gi ma yā mazi zaa Meriba yānz̄i.

25 Ñ Aruna k̄n a né Eleazao sé n̄ didiño Oru kp̄iia

26 n̄ Aruna pókāsāano b̀ea n̄ da à né Eleazane gwe. Gwen Aruna é gan à ká a dezinola.

27 Musa kè lán Dii òne nà. À didi Oru kp̄iia gb̄eño wáa píngi

28 à Aruna pókāsāano b̀ea à dà à né Eleazane, ben Aruna gá kp̄ii p̄i musu gwe. Kè Musa k̄n Eleazao p̄ita kp̄ii p̄a

29 bens̄o Isarailino m̀a kè Aruna gá, ben ā à gè sósobi kè guro baaakuri.

21

Z̄iblena Kanaan̄o Neḡevi b̀usun

1 Aradi kè kú Neḡevi b̀usun k̄na né Kanaa gb̄eme. Kè à m̀a Isarailino té Atarimu zén āo m̀o, ben à b̀o à dàñle k̄n z̄io à n̄ gb̄eken̄o k̀k̀.

2 Ben Isarailino l̀u sè Diine wà bè: Tó n gb̄e p̄ino nàwe wa ɔz̄i, wé n̄ wéteno kaate mámmam.

3 Dii Isarailino yā m̀a, ben à Kanaa p̄ino kp̄ánma. Ā n̄ káate k̄n n̄ wéteno píngi, ben wà tó kp̄a guu p̄ine ɔma.

M̀got̄e ml̄e

4 Kè ā f̄e Oru kp̄iii p̄i kiia, ā Isia T̄e zé sè le wà p̄a Ed̄muno b̀usune. Ben ā f̀u menaa zén

5 ā Luda k̄n Musao taari è wà bè: B̀yānz̄in a b̀wao Igipiti le wà gaga gb̄aan kèzi? P̀oble kuuro, í kuuro, wa za p̀oble gina kèn.

6 Ben Dii ml̄e p̄as̄ino z̄im̄ma ā n̄ léle, ben ā g̀a paripari.

7 Gb̄eño m̀o Musa kiia wà bè: Wa durun kè, zaake wa Dii k̄n mp̄io taari è. Ñ agbaa kp̄anewe le à wa k̄k̄sa k̄n ml̄e kèn. Ben à agbaa kp̄aneñne.

8 Dii bène: Ñ ml̄e pi n̄ logo lía n̄ pée. Tó ml̄e gb̄e lè, tó à wé sè à gwà, eé aafia e.

9 Ben à m̀got̄e p̄i ml̄e ũ à lògo lía à pée. Tó ml̄e gb̄e lè bens̄o à wé sè à m̀got̄e ml̄e p̄i gwà, è aafia e.

Isarailino p̄ana Ed̄mu k̄n M̀abuno b̀usun̄e

10 Isarailino dà zén, ben ā b̀ura kàe Obo.

11 B̀ona Obo ā g̀a wà b̀ura kàe Ie'abarimu gb̄aan M̀abuno b̀usu ɔf̄ant̄eb̄e kpa.

12 B̀ona gwe ā g̀a wà b̀ura kàe Zeredi guuren.

13 B̀ona gwe ā b̀ura kàe An̄o baa k̄a kpa, gb̄aa kè kú Am̄orino b̀usu lézekiia. An̄o p̄in M̀abu k̄n Am̄orino b̀usuno lézekii ũ.

14 Beee yānz̄in wà bè Dii z̄ikatakada guu: Waebu kè kú Sufa b̀usun k̄n An̄o swa'onen̄o

15 k̄n n̄ guzure kè tà ai Aran̄o M̀abuno b̀usu lézekiio.

16 Bɔna gwe dɔ aɔ gaa Lɔgɔ, guu kɛ Dii bɛn Musane: N̄ gbɛnɔ kakɔa m̄a í kpámma.

17 Gwen Isarailinɔ lɛ kɛkii sin:

Í bɔ lɔgɔn, gbasa wà lɛ sínɛ,

18 lɔgɔ kɛ wa dɔn'aɛdeenɔɔ yɔ̄ kɔ̄n línɔ,

lɔgɔ kɛ wɛɛnɛnɔɔ pà kɔ̄n n̄ gònɔ.

Bɔna gbáan aɔ gaa Matana.

19 Matana gbɛra Naliɛli, Naliɛli gbɛra Bamɔ.

20 Bamɔ gbɛra guzure kɛ kú Mɔabunɔ b̀sun, guu kɛ Pisiga m̀sɔntɛ aɛ dɔ gbáaa.

Z̀iblena Sīs k̄n Oguoa

21 Isarailinɔ gbɛnɔ z̀i Amɔrinɔ ḱi Sīsa aɔ b̀ɛ:

22 N̄ wa gba z̀ɛ wà bɔɛ kɔ̄n n̄ b̀suo. Wé gɛ buraanɔ ke geepi b̀unɔnlo, wé a lɔgɔ'i miro. Wégɔ t́ɛ ḱina z̀ɛdaa guumɛ ai wà gá ḡɛtɛo n̄ b̀sula.

23 Sīs e n̄ gba z̀ɛ aɔ ḡɛtɛ a b̀sunlo. À a z̀ikarinɔ k̀akɔa n̄ ṕingi, aɔ b̀ɛ wèe gaañzi gbáan. Kè aɔ kà Yaza, aɔ z̀i kà kɔ̄n Isarailinɔ,

24 ben Isarailinɔ n̄ déde kɔ̄n f̀ɛdaao aɔ n̄ b̀su s̀ímma zaa Anɔ ai Yabokuzi Amɔninɔ b̀sun, zaake Amɔninɔ b̀su lézekii p̀i p̀así, è sí ḡɛnlo.

25 Isarailinɔ Amɔri wétɛnɔ s̀i ṕingi kɔ̄n Esebɔ kɔ̄n a lakutunɔ ṕingi, ben aɔ v̀ɛn.

26 Esebɔn Amɔrinɔ ḱi Sīs wétɛdaa ũ. Sīs z̀i kà yã kɔ̄n Mɔabunɔ ḱina káakuo, ben à à b̀su sia ai Anɔ swaazi.

27 Beee yãnzin kɛɛɛnɔ è be:

À m̀ɔ Esebɔ,

wà Sīs wétɛdaa p̀i kɛkɛ wà káɛ!

28 T́ɛ b̀ɔ Esebɔ yã,

z̀ikarinɔ b̀ɔ Sīs wétɛ p̀i guu,

aɔ Mɔabunɔ b̀su wétɛda Ara kàate

Anɔ m̀i s̀isí gb̄ɛ p̀inɔ.

29 Wáiyoo Mɔabunɔ!

Kemɔsi gb̀agb̀arinɔ, a kaatɛmɛ!

Kemɔsi tò a ḡɔgb̄ɛnɔ f̀akɔa,

à a n̄gb̄ɛnɔ kpà Amɔrinɔ ḱi Sīsa z̀izɔnɔ ũ.

30 Ben wa n̄ f̀ú,

wa n̄ déde zaa Esebɔ ai Dibɔ.

Wa n̄ káate ai Nɔfa kɔ̄n Mɛdebaɔ.

31 Len Isarailinɔ v̀ɛɛ Amɔrinɔ b̀sun lɛ.

32 Musa gb̄ɛnɔ z̀i Yaza asii gwa, ben Isarailinɔ gwee s̀i kɔ̄n à lakutunɔ ṕingi, aɔ p̀ɛ Amɔri kè aɔ kú gweenɔa.

33 Ben Isarailinɔ liɛ aɔ Basã z̀ɛ s̀ɛ. Ben Basã ḱi Ogu gaañzi kɔ̄n a z̀ikpɛnɔ n̄ ṕingi aɔ z̀i kànyo Ederɛi.

34 Dii b̀ɛ Musane: N̄ton v̄ia kɛnɛro, zaake ma à n̄anne n̄ z̀i kɔ̄n à gb̄ɛnɔ kɔ̄n à b̀suo ṕingi. N̄ kɛnɛ lán n̄ kè Amɔrinɔ ḱi Sīs kè ḱi bl̄ɛ Esebɔnɛ nà.

35 Ben aɔ Ogu dè kɔ̄n à n̄nɔ kɔ̄n à z̀ikpɛnɔ n̄ ṕingi, baa gb̄ɛ m̀ɛn doo e b̀ro, ben aɔ à b̀su p̀i s̀i.

22

Mɔabunɔ ḱi Balaki Balamu sisina

1 Isarailinɔ dà z̀ɛn, ben aɔ b̀ura kàɛ Mɔabunɔ b̀su s̀ɛn Yoda baa kãa kè aɛ dɔ Yɛrikoa kpa.

2 Zipo né Balaki Mɔabunɔ ḱina è lán Isarailinɔ kè Amɔrinɔnɛ nà,

3 ben sw̄ɛ kè Mɔabunɔn, v̄ia n̄ kú Isarailinɔ parikɛɛ yãnzí.

4 Ben Mɔabunɔ bè Midiã gbẽnsinɔnɛ: Parii kèkii é pɔ kè ligawaziinɔ ble píngi lán zù è sè ble nà.

5 Ben Balaki gbẽnɔ zì Bɛɔ né Balamua ai Peto, Yuflati sae à be b̀sun. À bè́nne aɔ à sísi à mɔ aɔ benɛ: Gbẽkenɔ b̀ Iyipiti aɔ dàgula aɔ káe ma sae.

6 N yã nna! Ñ mɔ ñ ñ káme, zaake aɔ gbãaa demala. Wègɔ d̄ro ke mé e mà zì bleríma mà périma b̀su kèn gwɛɛ. Má d̄ kè gbẽ kè n sa maa ònne égɔ de aubarikadee ùme. Gbẽ kè s̄ n sa zaaa ònne, eégɔ de kana pɔ ùme.

7 Mɔabu k̄n Midiã gbẽnsinɔ dà zén, aɔ m̀sokena gbaa kè aɔ́e da Balamunɛ k̄na. Kè aɔ kà à kiia, aɔ yã kè Balaki ñ z̄o ònne.

8 À bè́nne: À i kè, mé yã kè Dii é omɛɛ oare. Ben Mɔabu kine p̄nɔ ì Balamu be.

9 Ben Luda b̀ à m̀ Balamuzi à à là à bè: Dénɔn gbẽ kè aɔ kún̄yo kèkiinɔ ũu?

10 À wè̀la à bè: Zipo né Balaki, Mɔabunɔ kina bé à ñ z̄ima. Aɔ bè

11 gbẽ kenɔ b̀ Iyipiti aɔ dàgula. Ben à bè mà mɔ mà ñ káare le à e à zì bleríma à périma.

12 Ben Luda bènɛ: Ñton téńziro. Ñton sa zaaa ońnero, zaake ma aubarika dàngu kò.

13 Kè Balamu f̄ɛ kɔngɔ, à bè Balaki kinenɔnɛ: À tá a b̀sun, zaake Dii gime mà téazi.

14 Ben Mɔabu kine p̄nɔ f̄ɛ wà tà Balaki kiia aɔ bè: Balamu gi m̀waozi.

15 Balaki èara à kine p̄ndenɔ zì d̄, aɔ pari k̄n ñ gakuio de gbẽ káakunɔla.

16 Kè aɔ kà Balamu kiia, aɔ bè: Zipo né Balaki bè ñton tó p̀ke kpánne k̄n m̀na a kiiaoro,

17 zaake eé gbaa kenne maamaa. Pɔ kè ñ ònne píngi é ke. N yã nna! Ñ mɔ ñ gbẽ p̄nɔ káme.

18 Ben Balamu bè Balaki z̄iri p̄nɔnɛ: Baa tó Balaki kondogi k̄n vura kè kú a beɛo kpàma píngi, mé f̄ mà b̀ Dii ma Luda yã kp̄ero, baa féte.

19 À i kè gwãav̄ia lán gbẽ káakunɔ kè nà ai mà ma d̄ yã kè Dii é kaaramɛ.

20 Luda b̀ à m̀zi gwãav̄i à bènɛ: Zaake gbẽ kènɔ m̀ n sísi, ñ f̄ɛ ñ gányo, m̀de yã kè mé oon ñ ke.

Balamu zaaki yá'ona

21 Balamu f̄ɛ kɔngɔ à g̀ari yì a zaakinɛ, ben à g̀a k̄n Mɔabu kine p̄nɔ.

22 Luda pɔ f̄ à gana yãzi, ben Dii Malaika g̀a à ze à zé z̄nne. Balamu di a zaaki kp̄ɛɛ, à z̄ikeri ḡɔn plaaanɔn téo.

23 Kè zaaki p̄i è Dii Malaika zena zé guu à f̄ɛdaa wòto à k̄na, ben à liè s̄n. Balamu à lè, ben à èara à dà zén.

24 Dii Malaika g̀a à zè zé wéwen geepi líkpe kè gbè kara ligazinɔ dagura.

25 Kè zaaki p̄i Dii Malaika è, à nà g̀a à Balamu gbá là. Ben Balamu èara à à lè d̄.

26 Dii Malaika èara à g̀a aɛ d̄ à zè gu kpaatogoo kè liekii v̄iroon.

27 Kè zaaki p̄i Dii Malaika p̄i è, à k̀e k̄n Balamuo. Ben Balamu pɔ f̄ à à lè g̀o.

28 Ben Dii zaaki p̄i gbà lé à yã ò Balamunɛ à bè: Bón má kenne n ma le ai gèn aaḡɔ?

29 Balamu wè̀la à bè: Kè n ȳnk̄yã kème yãnzime. Tó má f̄ɛ k̄na, le ma n de ḡɔ.

30 Ben zaaki p̄i bènɛ: N zaaki kè n̄eḡɔ diia gurɔ s̄nda píngia m̀na gbãan ma ũroo? Má kenne le zikió? À bè: Auo.

31 Ben Dii Balamu wéé k̄nne, à à Malaika è zena zén à f̄ɛdaa wòto à k̄na. Ben à k̀e à m̀ p̄ɛ.

32 Dii Malaika à là à bè: Bóyãzin n n zaaki lè ai gèn aaḡzi? Ma m̀ zé z̄nnɛme, zaake n w̄ame.

33 Kè zaaki p̄i ma e, ben à lieme ai gèn aaḡ. Tó èe lieme yãro, le ma n de ma à tò.

34 Balamu bè Dii Malaika p̄nɛ: Ma durun kè, zaake má d̄ kè n zé z̄m̄ero. Zaake ma gana kenne zaa, mé èara mà tá.

35 Ben Dii Malaika bè Balamunɛ: Ñ g̀a k̄n gbẽ p̄nɔ, yã kè mé dannɛn ñ o. Ben Balamu g̀a k̄n Balaki kine p̄nɔ.

³⁶ Kè Balaki mà Balamu e mɔɔ, ben à gàa à dààle wéte kè kú Anɔ baa, Mɔabunɔ bùsu lézekiia.

³⁷ Ben à bè Balamunɛ: Kè ma gbɛnɔ zì wà n sísi yá, à kè dia née móroo? Mé fɔ mà gbaa kennɛnloo?

³⁸ Balamu wèàla à bè: Ma mɔ sa, mɔde má yá sánda píngi ona zé vïro. Yá kè Luda é damɛn mé o.

³⁹ Ben Balaki gàa kɔn Balamuo Kiria'uzo.

⁴⁰ À saa ò kɔn zùnɔ kɔn sáanɔ à à nòbɔ kpà Balamua kɔn kine kè aɔ kúo ledoonɔ.

⁴¹ Kè guu dò, à Balamu sè à gàao Bamɔ Baali. Gwen Balamu Isarailinɔ bùra kpadoo èn.

23

Balamu yá káaku kè à è ona

¹ Balamu bè Balakinɛ: Ñ gbāgbākii bomɛ kè mèn swɛɛplaa, ñ mómɛ kɔn zùswareenɔ mèn swɛɛplaa kɔn sákaronɔ mèn swɛɛplaa.

² Balaki kè lán Balamu ònɛ nà, ben aɔ saa ò kɔn zùswareeo kɔn sákaroo gbāgbākii pìnɔa píngi.

³ Ben Balamu bènɛ: Ñ zɛ n sa'opɔzi. Mé gá mà gwa tó Dii é mó yá omɛ, mé yá kè eé omɛ onnɛ. Ben à gàa à zè gu lezì gbáagbaaa.

⁴ Luda mò à à lè, ben Balamu bènɛ: Ma gbāgbākii bò mèn swɛɛplaa, ben ma saa òmɔma píngi kɔn zùswareeo kɔn sákaroo.

⁵ Dii yá dànɛ à lén, ben à bè: Ñ ɛara ñ gá ñ Balaki le ñ onɛ lán má dànnɛ nà.

⁶ Ben à ɛara à gàa à à lè zɛna a sa'opɔzi kɔn Mɔabu kinenɔ ñ píngi,

⁷ ben à yá kè à è ò à bè:

Mɔabunɔ kí Balaki ma sisi Siria bùsun,
ben ma bɔ ɔfántɛbɔɛ kpa kpíiinɔ kiia ma mɔ.

À bè mà bɔare Isarailinɔ kpɛɛ,
mà mó mà sa zaa oare Yakubu borii pìnɔnɛ.

⁸ Mé ke dia mà gbɛ kè Luda e ñ káronɔ káa?

Mé ke dia mà bɔ gbɛ kè Dii e bɔ ñ kpɛeroonɔ kpɛɛɛ?

⁹ Zaa kpíi mìsɔntɛan mée ñ ee,

zaa gulezian mée wée siinle.

Gbɛ pìnɔɔ kú ñdona,

aɔ ñ zinda diɛ ñdona kɔn bori pāndenɔ.

¹⁰ Yakubu boriinɔɔ pari lán bùsu'āatɛ bà,

weé fɔ wà Isarailinɔ naro wà ñ lé dōro.

Luda tó ma gaa gɔ de lán a gbɛnɔ pɔ bà,

ma yāana gɔ de lán ñ pɔ bà.

¹¹ Ben Balaki bènɛ: Ñ kè mɛ dian gwee? Ma mɔnyo le ñ ma ibɛenɔ kámɛ, ben sa maaan ñ òñnɛɔ?

¹² À wèàla à bè: Yá kè Dii dà mɛ ma lénn mé oroo?

Balamu yá plaadee kè à è ona

¹³ Balaki bènɛ: Ñ mó wà gá gu pāndea, guu kè né ñ en. Ñ ñ kámɛ gwe, zaake aɔ kpadoon né e, né ñ e ñ píngiro.

¹⁴ Ben à gàao gudākparinɔ guun Pisiga kpíi mìsɔntɛa. À gbāgbākii bò gwe mèn swɛɛplaa, ben à saa òmɔma píngi kɔn zùswareeo kɔn sákaroo.

¹⁵ Ben Balamu bènɛ: Ñ zɛ n sa'opɔzi kè, mé gá mà à le gwe.

¹⁶ Ben Dii mò à yá dànɛ à lén, ben à bènɛ: Ñ ɛara ñ gá ñ Balaki le ñ onɛ lán má dànnɛ nà.

¹⁷ Ben à ɛara à gàa à à lè zɛna a sa'opɔzi kɔn Mɔabu kinenɔ. Balaki à là à bè: Dii bè diamɛ?

18 Ben à yā kè à è ò à bè:

Zipo né Balaki,

ñ swā kpá ñ ma yā ma!

19 Luda né gbēnteenlo gbasa à εγεε to,

è nòse liε lán busānsi bàro.

Eé gí yā kè à ò kezió?

Eé gí lé kè à gbèñne papazió?

20 À bèμε mà sa maaa oñμεε.

À aubarika dàngu, mé f̄ mà gíro.

21 Mée yā zaa ke e Yakubu boriinɔaro,

mée yā'ɔamma ke e Isarailinɔaro.

Dii ñ Ludaa kúnyo,

aṣè à kíkε tó bɔ ñ té.

22 Luda ñ bóε Iyipiti,

aṣ gbāaa vī lán zùsēte bà.

23 Weé f̄ wà pó da Yakubu boriinɔaro,

weé f̄ wà àisi zaaa kpá Isarailinɔziro.

Zaa gbāa weégae o ñ yā musu,

kè yā kè Ludaa kèn gwe.

24 Borii pì è fεε lán músudaa bà,

è a zīnda sé lán musukya bà.

È daero ai à gá pó kū à só,

ai à gá pó kè à dènɔ aru mio.

25 Balaki bène: Ñton ñ káro. Ñton sa maaa oñne sero.

26 Balamu bène: Mée onne kè yā kè Dii dàmeen mé oroo?

Balamu yā aagōdee kè à è ona

27 Balaki bè Balamune: Ñ mó sa, mé gányo gu pāndea. Wègō dōro tó eé ke Ludane ñ gbē pìnɔ káme gwe sa.

28 Ben Balaki gāao Peo kpīii musu kè ae dɔ gbāaa.

29 Balamu bène: Ñ gbāgbākii bome kè mèn swεεplaa, ñ mómme kōn zùswareeno mèn swεεplaa kōn sākarono mèn swεεplaa.

30 Balaki kè lán à òne nà à saa òm̄ma kōn zùswaree pìnɔ kōn sākaro pìnɔ.

24

1 Kè Balamu è sa maa ona Isarailinɔne kà Diin, èe gá màso ke lán yāa bà dɔro, ben à ae dɔ gbāaa.

2 Kè à wée zù, ben à Isarailinɔ è kaena ñ boriia. Luda Nini pìtaa,

3 ben à yā kè à è ò à bè:

Bεɔ né Balamu yān yè,

mamɔma kè ma wée kēna yān yè.

4 Mamɔma kè mēè Luda yā ma yān yè.

Ma Gbāapingide wéeɓupu è,

má daena mā puua, ma wée wēna.

5 Yakubu boriinɔ bùrakaena maa fá!

Isaraili bisakutaanɔ maa!

6 Aṣ kaena lán guzure dàkonɔ bà,

lán swa dɔro kara búno bà.

Aṣɔ de lán zà lí kè Dii bànɔ bà,

lán sida lí kè aṣɔ kú í saeno bà.

7 Í é ñ orozānɔ pa yélele,

aã pótōnanɔ é í e maamaa.

Aã kína gbāaa égō de Agagala,

aã kpata é tó bɔ.

⁸ Luda ní b́e Igipiti,

aã gbāaa vī lán zùsēte bà.

Aṣè zì ble borii kè aã íbetē kpànyonɔa,

aṣè ní wánɔ wíwi aṣè ní pápa kào.

⁹ Aṣè s̄p̄e wà dae lán músu bà,

dé bé eé f̄s̄ à ní f̄eē?

Luda aubarika da gbē kè aṣé sa maaa oñnenɔn,

à gbē kè aṣé sa zaaa oñnenɔ ká.

¹⁰ Balaki pɔ f̄e Balamuzi à ɔnetee d̀a à bè: Ma íb̄eɛnɔ kana yānzin ma n sisizi, ben n sa maaa oñne ḡen aaḡs̄?

¹¹ Ñ tá n be tia ḡs̄. Ma bè mé gbaa kenneme yā, m̄ode Dii ḡinne ñ láada e.

¹² Balamu bène: Mée o gbē kè n ní zīmaanɔneroo!

¹³ Ma bè baa tó n ma gba n beē kè pana k̄n kondogio k̄n vuraɔ, mé bɔ Dii yā kp̄e mà yā ke k̄n ma zīnda p̄yezioro, à maaa ke à zaaa. Yā kè Dii bè mà oon mé o.

¹⁴ Mée taa ma gb̄enɔ kiia sa. Ñ mó mà onne lán gbē p̄inɔ é ke n gb̄enɔne nà zia.

Balamu yā siiḡs̄dee kè à è ona

¹⁵ Ben Balamu yā kè à è ò à bè:

Beɔ né Balamu yān yè,

mamɔma kè ma wée kēna yān yè.

¹⁶ Mamɔma kè m̄e Luda yā ma yān yè.

Má Luda Musude n̄s̄eguuyā d̄s̄.

Ma Gbāapingide w̄eēgupu è,

má daena ma puua, ma w̄eē wēna.

¹⁷ Mée Isarailinɔ ee, èe ke tianlo,

mée ní gwaa, à gurɔ e ká ḡiara.

S̄ɔs̄ɔne é bɔ Yakubu boriinɔ té,

kpatableri é bɔ Isarailinɔ té,

eé M̄abunɔ mì wíwi,

eé z̄ɔkakarí p̄inɔ m̄iwatoro f̄f̄f̄.

¹⁸ Ed̄munɔ b̄usu é ḡs̄ à p̄ó ũ,

à íb̄eē Sei b̄usu é ḡs̄ à p̄ó ũ,

Isarailinɔ gbāaa égō kaaram̄e.

¹⁹ Yakubu bori ke é kí bleńma,

eé gbē kpaaa kè aã ḡonɔ kaate.

²⁰ Balamu Amaleki boriinɔ è, ben à yā kè à è ò à bè:

Amaleki boriinɔ né boriinɔ m̄ideeme,

m̄ode aṣé kaate zāa.

²¹ Kè Balamu Keninɔ è, ben à yā kè à è ò à bè:

A kúkii gbāa ḡinḡin,

a sà kú gbè musu.

²² Baa k̄n beeeo w̄eē a kaat̄eme,

Asirianɔ é a k̄k̄k̄ z̄iz̄onɔ ũ.

²³ Balamu yā kè à è ò d̄s̄ à bè:

O'o, tó Ludaa kè le, dé bé eé b̄ɔɔ?

²⁴ Góro'itenɔ é bɔ Sipiru b̄usun,

aṣé z̄i ble Asirianɔ k̄n Eberunɔa,

m̄ode aṣ̄pinɔ é kaat̄eme se.

²⁵ Balamu fεε à tà a bε, ben Balaki dà zén se.

DOKAGBĒSISINA Musa takada sɔɔrodee

30

Dii Isarailinɔ sɔkpana n̄ gwena ziin

¹ Tó aubarika kɔn kana yā kè má diɛaree kèkiinɔ a le pínɡi, àgɔ dɔn borii kè Dii a Luda é pɛ́awa à a fāakɔ́a n̄ ténɔ guu.

² Tó apinɔ kɔn a nénɔ ɛara wà aɛ dò Dii a Ludaa, tó a à yā kè mée diɛare gbàa mà pínɡi kɔn nòsɛo do kɔn pɔyezinao,

³ Dii a Luda é a wènda gwa, eé ɛara à a kakɔ́a zaa borii kè à a fāakɔ́a n̄ ténɔ guu à suao a gwena ziin.

⁴ Baa tó à pɛ́awa à a fāakɔ́a bùsu kè aɔɔ kú ai anduna léanɔ guu, eé a boriinɔ kakɔ́a gwe à suńyo.

⁵ Eé ɛarańyo bùsu kè de aɔ dezinɔ pɔ ũu guu. Tó aɔ bùsu pì kù, eé aubarika dańgu, eé tó aɔ pari kù de n̄ dezinɔla.

⁶ Dii a Luda é a swè pípiare kɔn a boriinɔ, a ninii éɡɔ yezi kɔn nòsɛo do le àgɔ kú wèndio.

⁷ Dii a Luda é láari kèkiinɔ zĩ a ibɛɛ kè aɔ zàagu aɔɔe wée t̄aaawaanɔa,

⁸ é ɛara à Dii yā ma àgɔ zĩ keɛ kɔn à yādiɛna kè mée ooare gbàanɔ.

⁹ Dii a Luda é aubarika daagu a zĩ pínɡin, eé tó a nénɔ kɔ kɔn a pókādeenɔ kɔn a bura pɔnɔ. À pɔɔ é ɛara à keawa nna, eé à maaa keare lán à pɔɔ kè nna a dezinɔa nà.

¹⁰ Tó a Dii a Luda yā mà a à ɔɔkii gwà bensɔ á à yādiɛna kè aɔɔ kú doka takada kèkii guunɔ kùna, tó a aɛ dò Dii a Ludaa kɔn nòsɛo do kɔn pɔyezinao, eé beeenɔ keare pínɡi.

Wèndi ke gaa

¹¹ Yā kè mée diɛare gbàa pì zĩ'ũu de a gbàa lélaro. À sɔɔ zāaoro.

¹² À kú ludamɛro, gbasa à be, dé bé eé gá ludamɛ à pitao le à ma à zĩ kea.

¹³ À kú ísɔaa baa k̄aa kparo, gbasa à be, dé bé eé bikū ísɔaa baa à suo le à ma àgɔ kùna.

¹⁴ Yā pì kúao k̄ik̄i, à kú a lén kɔn a nòsɛo le à e à zĩ kea.

¹⁵ À ma! Mée wèndi kɔn yā maaao diɛ a are gbàa kɔn gaao kɔn yā zaaao.

¹⁶ Mée diɛare gbàa, àgɔ ye Dii a Ludazi àgɔ té à kèsegbɛzi, à à ɔɔkii gwa àgɔ à yādiɛnanɔ kɔn à dokayānɔ kùna, le àgɔ kuu à pari kù, Dii a Luda é aubarika daagu bùsu kè ée gaa sí guu.

¹⁷ Mɔde tó a kpɛɛ linɛ bensɔ ée à yā maro, tó a k̄ea bensɔ a t̄aanɔ gbàgbā a dɔnzi kèńne,

¹⁸ mée ooare gbàa, a kaaten gwe! É ḡi ke bùsu kè ée bikūu Yodaa ée gaa sí guuro.

¹⁹ Ludamɛ kɔn tɔtɛon ma sèedadeenɔ ũ gbàa a yā musu. Ma wèndi kɔn gaao diɛ a are, aubarika yānɔ kɔn kana yānɔ. À wèndi sé le apinɔ kɔn a nénɔ e àgɔ kuu.

²⁰ Àgɔ ye Dii a Ludazi àgɔ à yā maa à naa, zaake àmbe a wèndi ũ. Eé tó à ḡi ke bùsu kè à la dà a dezi Ibraĩ kɔn Isaakuo kɔn Yakubuonɔne, à bè é kpáńma guu.

31

Yɔsua diɛna Musa ḡɛɛ ũ

¹ Kè Musa yā kèkiinɔ ò Isarailinɔne à yāa,

² à bè: Tia la ma ka wè baswɛɛdo, mé f̄ɔ mà dɔare aɛ dɔro. Dii bèmɛ mé bikū Yodaaro.

³ Dii a Luda bé eé dɔare aɛ à bikū. Eé borii kè aɔɔ kú gweenɔ kaatɛare le à n̄ bùsu sí. Yɔsua bé eéɡɔ dɔare aɛ sa lán Dii ò nà.

⁴ Dii é ke borii pìnɔne lán à kè Amɔrinɔ kínanɔne nà Siɔ kɔn Oguo kɔn n̄ bùsuo kè à n̄ káate.

⁵ Dii é n naare a ɔzi, é keíne lán má diiare nà píngi.

⁶ À a làakari kpáe àgɔ wórɔngɔ vī! Àton tó vīa a kūro, àton tó swè kēagu n yānziro, zaake Dii a Luda bé èe gaaao. Eé a tónlo eé pā kpáaziro.

⁷ Ben Musa Yɔsua sisi Isarailinɔ píngi wáa à bène: N ze gbáa ñgɔ wórɔngɔ vī, zaake mbe né gá kɔn gbē kènɔ bùsu kè Dii la dà n dezi káakunɔne à bè é kpámma guu. Mbe né bùsu pì kpaateteíne.

⁸ Dii bé eé dɔnne ae. Àmbe eégɔ kúnyo, eé n tónlo eé pā kpánzi zikiro. Nton tó vīa n kūro nton bídi kero.

⁹ Musa doka pì kè takada guu à kpà sa'ori Levi borii kè aɔègɔ Dii bà kuunaño àkpati senanɔa kɔn Isaraili gbēnsinɔ n píngi.

¹⁰ Musa yā diéíne à bè: Wè swɛɛplaplaaaa gbera, wè kè wè fīadeenɔ kē Kutadɔna zībaagurɔ,

¹¹ tó Isarailinɔ mò wà n zīnda òdɔa Dii n Ludane n píngi guu kè eé sé guu, àgae doka takada kèki kyó keíne wà ma.

¹² Àgae n kakɔa, gɔgbēnɔ kɔn nɔgbēnɔ kɔn né fétenɔ kɔn bàmɔ kè aɔ kú a wétennɔ, le wà ma wà dada, wà e wàgɔ Dii a Luda vīa vī, wàgɔ dokayā pìnɔ kūna píngi wàgɔ zīi keea.

¹³ Aɔ né kè aɔ yā pì dɔroonɔ é ma, aɔégɔ vīakena Dii a Ludane dadaa gurɔ kè á kú bùsu kè ée bikūu Yodaa à gá sí pì guu.

Dii gīake à Isarailinɔ bɔna a kpɛɛ yā ò

¹⁴ Dii bè Musane: N gagurɔ kà kīi. N Yɔsua sisi à gá ze dakɔrekiia, mé zīi nanɛ a ɔzi. Ben Musa kɔn Yɔsuao gaa wà zè dakɔrekiia.

¹⁵ Dii bò à mɔnzi gwe téluguu kè zena kutaa pì kpɛɛle guu.

¹⁶ Ben Dii bè Musane: Tó n ka n dezinɔla, gbē pìnɔ é fɛe wà pāpāa ke wà dɔ bùsu kè aɔɔe gēen tāanɔzi. Aɔé pā kpámazi aɔ ma bà kuunaño yā gboro.

¹⁷ Zī pia mé pɔ fɛnzi mà pā kpánzi, mé kpɛɛ lííne wà n kaate. Kisianɔ é wí n musu bíta aɔé nawēanɔ ke. Zī pia aɔé be: Kisia pìnɔ wì wa musu kè wa Ludaa kúwaoro yānzin yee?

¹⁸ Zī pìan mé kpɛɛ lííne yā zaaa kè aɔ kè yānzi, aɔ ae dɔ tāanɔa.

¹⁹ N lè kèkii kē takadan sa n dada Isarailinɔne aɔ sí, le àgɔ demɛ aɔ bɔna ma kpɛɛ sèeda ũ.

²⁰ Tó ma gaaño bùsu kè má la dà n dezi káakunɔne guu, bùsu kè zwi kɔn z'io din pì, tó aɔ kà wà mè kpà, aɔé ae dɔ tāanɔame wà n gbāgbā. Aɔé pā kpámazi wà ma bà kuunaño yā gboro.

²¹ Tó kisia pìnɔ n lé bíta aɔɔe nawēa kee, lè pì bé eé n yā zaaa káíne n ɔzi, zaake à yā é sã n boriinɔnlo. Má yā kè kú n nɔsen gbáa dɔ ai màgɔ gáño bùsu kè má la dàíne guu.

²² Musa lè pì kè takadan zī pia, ben à dà Isarailinɔne.

²³ Dii yā dié Nuni né Yɔsuane à bè: N làakari kpáe ñgɔ wórɔngɔ vī! Mbe né gá kɔn Isarailinɔ bùsu kè má la dàíne guu, bensɔ mapì mégɔ kúnyo.

²⁴ Kè Musa dokayā pìnɔ kè takadan à yāa píngi,

²⁵ à yā dié Levi borii kè aɔègɔ Dii bà kuunaño àkpati senanɔne à bè:

²⁶ À doka takada kèkii sí à dié Dii a Luda bà kuunaao àkpati sae, àgɔ kú gwe a bɔna Dii kpɛɛ sèeda ũ.

²⁷ Zaake má a swāgbāaa dɔ, lán eè gí yāzi nà. Zaa gurɔ kè má kúao eègɔ bɔɔ Dii yā kpɛɛme ai kɔn à tiaao. Weé ma gaa gbera pò o dɔɔ?

²⁸ À a bori gbēnsinɔ kɔn a dɔn'aadeenɔ kakɔame, le mà yā kènɔ daíne n swāla, ludambe kɔn tɔtɛo égɔ de ma sèedadeenɔ ũ a yā musu.

²⁹ Zaake má dɔ kè é a zīnda yaka ma gaa gbera, é kē zé kè má òdɔaareea. Beee gbera kisia é a le, zaake é yā kè zaa Diine ke, eé pɔ fɛazi tãa kè á kènɔ yānzi.

³⁰ Ben Musa lè pì yā dà Isaraili kè aɔ kakɔananɔne n swāla mámmam.

34

Musa gana

¹ Musa b̀ M̀abuǹ b̀su s̀t̀t̀ à d̀d̀ Ǹbo kp̄iia ai Pisiga kp̄i m̀s̀nt̀t̀ k̀t̀ à d̀ Ỳrikoa, ben Dii b̀su p̀i ò̀d̀aǹ p̀ngi zaa Giliada b̀sun ai Daniǹ b̀sun

² k̀n Nafataliǹ b̀suo p̀ngi k̀n Eflaimuǹ b̀suo k̀n Manaseǹ b̀suo k̀n Yudaǹ b̀suo p̀ngi ai Ísiasa k̀t̀ k̀ú ̀f̀ant̀g̀k̀p̀en kpa

³ k̀n Ǹg̀evio k̀n Ỳriko daminalide guzuro ai Zoa.

⁴ Ben Dii b̀ǹ: B̀su k̀t̀ ma la dà Ibraĩǹ k̀n Isaakuo k̀n Yakubuo ma b̀t̀ m̀t̀ kpá ǹ boriiǹa p̀n gwe. Má t̀ n ẁt̀t̀ s̀l̀t̀, m̀d̀t̀ ǹt̀ bikũ Yodaa ǹ g̀nlo.

⁵ Ben Dii z̀b̀leri Musa g̀ M̀abuǹ b̀sun gwe lán Dii ò̀ nà.

⁶ Ben Dii à v̀i guzuren gwe Betepeo kpa. Gb̀k̀k̀t̀ à mira kii d̀ro ai k̀n a gb̀ao.

⁷ Musa g̀ a ẁt̀ basẁt̀dodee guum̀t̀. À ẁt̀t̀ nna bens̀ à gb̀aa e lagoro.

⁸ Isarailiǹ à g̀t̀ k̀t̀ gur̀ baaakuri M̀abuǹ b̀su s̀t̀t̀, ben à g̀s̀osobik̀na k̀n ̀o d̀o ỳaa.

⁹ Nuni ǹt̀ Ỳsua pana ̀nd̀o k̀t̀ Musa ̀ ǹaa ỳanzi. Isarailiǹ à ỳ m̀, ào k̀t̀ lán Dii dà Musaǹ ǹ.

¹⁰ Annabi kee e b̀ Isarailiǹ guu lán Musa bà d̀ro. È ỳ o k̀n Diio t̀t̀t̀t̀t̀

¹¹ bens̀ à s̀edaǹ k̀n dabuỳ k̀t̀ Dii à z̀ioǹ k̀t̀ Iqipiti, Fili'auna k̀n a ìbaǹ k̀n a gb̀ǹ à ǹ p̀ngi.

¹² Gb̀k̀k̀t̀ e ỳ naaside bíta k̀t̀ k̀n iko gb̀aaao lán Musa bà Isarailiǹ ẁt̀t̀ s̀l̀t̀ d̀ro.

YOSUA

Ziblena Kanaa b̀usua 1:1-11:23

Yosua l̀ezamma k̀on à ganao 23:1-24:33

Dii yadiena Yosuan

¹ Dii z̀bleri Musa gaa gbera Dii yā ò Musa kpàasi Yosua, Nuni néne à bè:

² Ma z̀bleri Musa gà. Ñ f̀ee ñ bikū Yodaa k̀e sa, mpi k̀on Isarailinò ñ píngi, à gē b̀usu k̀e má kpàawaan.

³ Guu k̀e a gbá p̀een píngi, má kpàawa lán má ò Musane nàme.

⁴ Sena zaa gbáan ai gana Lebanò b̀usun, sena zaa swa bíta k̀e wè be Yuflati ai gana ísiasa k̀e kú òfántèg̀ekpen kpa, Itinò b̀usu pì é g̀o a b̀usu ũ píngime.

⁵ Ai ñ gá gao gbēke é e à n g̀asā f̀iro. Lán má kú k̀on Musao nà, len még̀o kúnyo le. Mé n tónlo, mé pā kpánzi zikiro.

⁶ Ñ ze gbāa ñg̀o wór̀ongò vī, zaake r̀mbe né b̀usu k̀e ma à lé gbē a dezi káakunone ma bè mé kpámma sí ñ kpá gbē k̀enja.

⁷ Ñ ze gbāa ñg̀o wór̀ongò vī dé! Ñ làakari do doka k̀e ma z̀bleri Musa d̀anneea ñg̀o k̀una píngi. Ñton k̀ea ñ na òplazi ke òzeziro, n tá égae ke nna.

⁸ Ñ tó Musa doka takada pì yā g̀o da n lén, ñg̀o laasuu leea fáantē k̀on gwáavĩo. Ñ làakari do yā k̀e kú à guunja píngi ñ z̀ii kea, n tá ég̀o nna n yā égae bo maa.

⁹ Mámbe ma yā dienneroo? Ñ ze gbāa ñg̀o wór̀ongò vī. Ñton tó vīa n k̀uro. Ñton bídi kero, zaake mamoma Dii n Luda, még̀o kúnyo guu k̀e née gaan píngi.

¹⁰ Ben Yosua bè Isaraili d̀on'aedeenone:

¹¹ À g̀ete b̀uran à o gbēnone aō k̀úsāe soru ke, zaake gurò aag̀o gbera aōé bikū Yodaa k̀e, aōé gá b̀usu k̀e Dii ñ Ludaa kpámma wàg̀o vī sí.

¹² Yosua bè Rubeninone k̀on Gadano k̀on Manaseno kpadoo:

¹³ À do yā k̀e Dii z̀bleri Musa diereee k̀ekiin, à bè Dii a Luda é tó à kámmabokii e à b̀usu k̀ekii kpàawa.

¹⁴ Beee yānzi a nōgbēno k̀on a né féteno k̀on a pókādeenò g̀o b̀usu k̀e Musa kpàawaan Yoda baa k̀e kpa, a z̀ikpeeno do ñ gbēnone ae wà bikū ñ píngi, aōg̀o ñ g̀okeb̀ono k̀una aō d̀onle

¹⁵ ai Dii g̀o tó a gbēno kámmabokii e lán à k̀eare nà, aōpinò sō ég̀o b̀usu k̀e Dii a Ludaa e kpámma vī. Beee gbera é su b̀usu k̀e g̀o a pó ũu k̀e guu, é v̀ee b̀usu k̀e Dii z̀bleri Musa kpàawa Yoda baa k̀e òfántēboe kpaa pin.

¹⁶ Ben aō wèala wà bè: Yā k̀e ñ diewe píngi wé ke. Guu k̀e n wa z̀iin píngi wé gáme.

¹⁷ Lán wa z̀ii k̀e Musa yāa nà píngi, len wé z̀ii ke n yāa le se. Dii n Luda g̀o kúnyo, lán à kú k̀on Musao nà.

¹⁸ Gbē k̀e b̀o n yā kpeee à g̀i yā k̀e ñ diene kezi, adee gáme. Ñ ze gbāa ñg̀o wór̀ongò vī dé!

2

Gu'asiigwarinò z̀ina Yeriko

¹ Zaa Sitimu Nuni né Yosua gu'asiigwarinò z̀i g̀on plaa asii guu à bè: À gá à wéee kpáe b̀usu p̀izi, atēnsa Yeriko. Ben aō g̀aa gwe, aō g̀aa wà p̀ita kaarua k̀e wè sísi Rahabu been.

² Ben wà bè Yeriko k̀inanee: Isaraili kenò g̀e k̀e uusiea le wà wa b̀usu asii gwa.

³ Ben k̀ina pì gbēno z̀i Rahabua aō bè: Ñ bo k̀on g̀ogbē k̀e aō mò n kiiano, zaake wa b̀usu píngi asii gwana yānzin aō m̀zi.

⁴ Ae sō nōgbē pì g̀iake à g̀on plaaa p̀ino ùte k̀ò, ben à bè: Gbē p̀ino mò ma kiia k̀e yāpura. Má d̀o guu k̀e aō b̀onlo.

- 5 Kè guu sì bīizetataguro, aɔ bɔɛ. Má dɔ́ tó mákpan aɔ tànlo. À n' gbè sé kpakpaa, é n' le.
- 6 Àɛ sɔ́ à gīake à n' sé à gàányo kpé musu à n' úte gbɔ́ lí kè kaena gween kò.
- 7 Zìrino pèéńzi zén ai Yoda bikūkiia, ben wà bīize tàta n' kpɛɛ gɔ́.
- 8 Ai gu'asiigwari pìno gɔ́ daɛ, Rahabu didi n' kiia kpé musu
- 9 à bèńne: Má dɔ́ kè Dii bùsu kè kpàawa. A vīa wa kū, ben bùsu kè deeno ká gà n' píngi a yānzi.
- 10 Wa mà lán Dii Isia Tēaa zòkòreare nà gurɔ́ kè a bɔɛ Igipiti kɔ́n yā kè á kè Siɔ́ kɔ́n Oguone, a Amòrino kína gɔ́on plaaa pìno kè dúgudugu Yoda baa káa kpa.
- 11 Kè wá mà, swè kèwagu, wa ninii dà batan a yānzi, zaake Dii a Ludan musu kɔ́n tɔ́tɔɛ Luda ũ.
- 12 Zaake ma gbèkɛɛ kèare, apino sɔ́ à síme sa kɔ́n Dii tóo kè é gbèkɛɛ ke ma de bedeenoɛ.
- À sèeda kemɛ le màgɔ́ dɔ́ sānsān
- 13 kè é ma de kɔ́n ma dao kɔ́n ma vīino kɔ́n ma dāaronɔ́ kɔ́n wa gbēno mī sí n' píngi à wa bɔ́ gaa lézī.
- 14 Ben gɔ́gbɛ pìno wèala wà bè: Mbe wa wèndi ũ, wámbe n wèndi ũ se. Tó nées wa yā o gbèkee mào, tó Dii bùsu kè kpàawa, wé gbèkɛɛ kenne yāpura.
- 15 Ben à n' bóɛ windo guu à n' píta bīi kpɛɛ kɔ́n bào, zaake à bɛɛ kè à kún kú wéte bīi musume.
- 16 À bèńne: À mī pé kpīiino le a gbèserino tón dakòreaoro yānzi. Àgɔ́ utena gwe gurɔ́ aagɔ́ ai a gbèserino su, é gbasa à da zén.
- 17-18 Ben gɔ́gbɛ pìno bène: Tó wa ɛara wa gē a bùsun, n' wɔ́ tēaa kèkii do windo kè nées wa bɔ́ɛn kèa, n' n de kɔ́n n dao kɔ́n n vīino kɔ́n n dāaronɔ́ kɔ́n n de bedeeno kakōanzi n' píngi n kpé kèkiin. Tó nées ke lero, wa bà égɔ́ kú ladana kè n' tò wá la dānneen dɔ́ro.
- 19 Tó aɔ́ gbèke bò n' kpén à gàa gāale, à a zīnda dèn gwe, wa yān dɔ́ro. Tó aɔ́ gbèkee kúnyo kpén, ben wà à dè, wámbe à gana yā é wí wa musu.
- 20 Tó n' wa kɔ́mɔ́to kè gbēnoɛ sɔ́, wa bà égɔ́ kú ladana kè n' tò wá la dānneɛ pìn dɔ́ro.
- 21 Ben Rahabu bè: Àgɔ́ de lán á ò nà. Ben à n' gbáɛ aɔ́ tà. Ben à wɔ́ tēaa pì dò a windoa.
- 22 Kè aɔ́ píta bīia le, aɔ́ mī pè kpīiino, ben aɔ́ ì gwe gurɔ́ aagɔ́ ai n' gbèserino gàa sùo. Aɔ́ gbèseri pìno n' wéte zé saɛ píngi aɔ́ɛ n' ero.
- 23 Ben gɔ́on plaaa pìno dà zén aɔ́ píta kpīii pìno aɔ́ bikù swaaa. Kè aɔ́ kà Nuni né Yosua kiia, aɔ́ yā kè à n' lé gbāne píngi
- 24 wà bè: Dii bùsu pì nàwe wa ɔ́zī píngi. Bùsu pì deeno ká gà n' píngi wa yānzi.

3

Isarailino bikūna Yodaa

- 1 Yosua fèɛ kɔ́ngɔ́ idé'idé kɔ́n Isarailino n' píngi. Bona Sitimu aɔ́ gàa Yodazi, ben aɔ́ bùra kàɛ gwe ai aɔ́gɔ́ gá bikū.
- 2 Gurɔ́ aagɔ́o gbera Isaraili don'aedeeno dòdo bùrazi
- 3 aɔ́ yā diɛ gbēnoɛ wà bè: Tó á è Levi bori sa'orino Dii a Luda bà kuunawao àkpati sena, à da zén àgɔ́ té n' kpɛɛ,
- 4 le à e à dɔ́ zé kè é sé, zaake ée zé pì sé zikiro. Àgɔ́ té zāazā lán kiloo do taka bàoo! Àton sɔ́ àkpati pìziro.
- 5 Ben Yosua bè gbēnoɛ: À gbāsī bɔ́ a zīndan, zaake Dii é yābɔ́nsaɛ ke a té zia.
- 6 Ben à ɛara à bè sa'orinoɛ: À Dii bà kuunawao àkpati sé à do gbēnoɛ aɛ à bikūo. Ben aɔ́ àkpati pì sè wà dòo gbēnoɛ aɛ.
- 7 Dii bè Yosuaɛ: Mé na n' sena lezīa Isarailinoɛ gbāa, aɔ́égɔ́ dɔ́ kè má kúnyo lán má kú kɔ́n Musao nà.
- 8 N' o sa'ori kè aɔ́ ma bà kuunawao àkpati senanoɛ, tó aɔ́ kà Yodazi, aɔ́ gē wà ze à ín.

⁹ Ben Yosua bè Isarailinone: À mó kè à Dii a Luda yā ma.

¹⁰ Ben à èara à bè: Len égō dō kè Luda Wèndidee kúao le, bensō eé péare Kanaanōa kōn Itinō kōn Ivinō kōn Perizinō kōn Gigasinō kōn Amōrinō kōn Yebusinōo.

¹¹ À gwa! Anduna pínghi Dii bà kuunawao àkpati é d̄bare ae ai Yoda ín.

¹² À gōon kuri awēplaaanō sé a té, bori kōn boriio gbē mèn doodo.

¹³ Tó sa'ori kè aō anduna pínghi Dii àkpati senanō gbá pèe Yoda ín, í pì é zōkōre, í kè èe bōo swaa musu é bīi ke à gō zena a gbèn.

¹⁴ Kè gbēnō bura fēe wà dà zén, aōe gaa bikū Yodaa, sa'ori kè aō Dii bà kuunaño àkpati senanōo té n̄ ae le.

¹⁵ Pókēkēgurō pínghi swaa pì è pa ai à dà s̄s̄ila, m̄de gurōo kè àkpatiseri pìnō kà swaa pìzi, kè aō gbá pèe ín,

¹⁶ ben í kè èe bōo swaa pì musu zōkōre à bīi kè à gō zena a gbèn zaa zāazā wéte kè wè be Adamu sae Zarētā b̄usun. Í kè èe taa s̄be wisideen zōkōre m̄om̄io, ben gbēnō bikū aed̄kōana kōn Yerikoo.

¹⁷ Sa'ori kè aō Dii bà kuunaño àkpati senanō gō zena Yoda wèen tōte koria gínghin, ben Isaraili bori pínghi té gukori pìn ai aō gàa wà bikū n̄ pínghi wà yāa.

4

Gbè mèn kuri awēplaaanō didikōana sèeda ũ

¹ Kè Isaraili bori pínghi bikū Yodaa wà yāa, ben Dii bè Yosuanē:

² A bori mèn kuri awēplaaanō té à gbēnō s̄n doodo

³ n̄ on̄ne aō gbè s̄e swawēen mèn kuri awēplaa guu kè sa'orinōo zen s̄usu, aō bikūo wà k̄ae guu kè é in gwāav̄ia.

⁴ Ben Yosua gōon kuri awēplaaanō diē Isaraili boriinōo té doodo, ben à n̄ s̄isi

⁵ à bènnē: À gá Yoda wèen Dii a Luda àkpati ae, a baade gbè sé à di a ḡan a Isaraili boriinōo pari lén.

⁶ Gbè k̄ekiinōo é gōare sèeda ũ. Tó a n̄nō a la zia, b̄n gbè k̄enōo d̄eare à ũu,

⁷ à beñne, kè wèe bikūo kōn Dii bà kuunawao àkpatio, ben à í zōkōre, ben gbè pìnō gō Isarailinone à d̄ongu p̄o ũ ai gurō pínghi.

⁸ Len Isarailinōo kè le lán Yosua òñne nà. Aō gbè s̄e Yoda wèen mèn kuri awēplaa Isaraili boriinōo pari lén lán Dii ò Yosuanē nà. Aō bikūo aō k̄ae guu kè aō ìn.

⁹ Gbè mèn kuri awēplaa kè wà s̄e swawēen sa'ori kè aō àkpati sena pìnō zekiian Yosua didikōa, aō kú gwe ai kōn a gbāao.

¹⁰ Sa'ori kè aō àkpati pì senanō gō zena swawēen ai yā kè Dii diē Yosuanē à ò gbēnōne gàa à k̄eo pínghi lán Musa diēne nà. Gbēnō kè k̄paa aō bikū.

¹¹ Kè aō bikū n̄ pínghi wà yāa, gbasa sa'orinōo bikū kōn Dii àkpatio gbēnō wāa.

¹² Rubeni bori gōgbēnō kōn Gada bori gōgbēnō kōn Manasenōo kpado gōgbēnō bé wà d̄o Isaraili bori kpaaanōne ae wà bikū lán Musa òñne yā nà. Aō n̄ gōk̄eb̄nō kūna.

¹³ Aō z̄ikp̄eēnō kà gōon b̄rōo baplaa taka. Aō bikū Dii ae aō gàa Yeriko gbāan kōn z̄i soruo.

¹⁴ Z̄i beean Dii Yosua s̄e lez̄i Isarailinone n̄ pínghi, ben aō à yā mà ai à gàa à ḡào lán aō Musa yā mà nà.

¹⁵ Ben Dii bè Yosuanē:

¹⁶ N̄ o sa'ori kè aō doka àkpati senanōne aō b̄o swawēen.

¹⁷ Ben Yosua òñne aō b̄o swawēen,

¹⁸ ben aō b̄on. Kè aō gbá pèe s̄s̄ia, ben swa'i èara à s̄u a gbèn gōo. À p̄a à dàgula ai à dà s̄s̄ila lán k̄akupo bà.

19 Mò káaku gurɔ kuridee zĩn Isarailinɔ bɔ̀ Yoda swawɛɛn aɔ̀ gaa wà bùra kàe Giligala, Yeriko ɔ̀fántɛ̀bɔ̀e kpa.

20 Yosua gbè mèn kuri awɛɛplaaa kè wà sɛɛ Yoda wɛɛn pìnɔ̀ d̀dikɔ̀a Giligala gwe.

21 À bè gbɛ̀nɔ̀nɛ: Tó a nénɔ̀ gà wà n̄ denɔ̀ là zia wà bè, gbè kènɔ̀ yáasi de diamɛ?

22 À beńne, a bikũna Yodaa gukoria sèedame,

23 zaake Dii a Luda à í bàbaare a zén, ben a bikù lán a bikù Isia Tɛ́aa kè à à í bàbaareea nà.

24 Dii kè le, le anduna bori píngi gɔ̀ d̄s̄ kè à gbãa v̄i, apinɔ̀ s̄s̄ àgɔ̀ Dii a Luda v̄ia v̄i gurɔ̀ píngi.

5

1 Kè Amɔ̀rinɔ̀ kína kè aɔ̀ kú Yoda ɔ̀fántɛ̀gɛ̀kpɛn kpaanɔ̀ kɔ̀n Kanaanɔ̀ kína kè aɔ̀ kú ísɛ́aa saenɔ̀ mà lán Dii Yoda í z̀k̄ɔ̀re Isarailinɔ̀nɛ aɔ̀ bikù nà, ben swè kèńgu aɔ̀ kã gà n̄ píngi Isarailinɔ̀ yãnzɛ.

Bàngukɛna Isarailinɔ̀nɛ Giligala

2 Gurɔ̀ beeeaa Dii bè Yosuanɛ: N̄ gbè f̄ɛnɔ̀ ke n̄ ɛara n̄ b̀angu ke Isarailinɔ̀nɛ.

3 Ben Yosua bè wà gbè f̄ɛnɔ̀ ke, ben wà b̀angu kèo Isarailinɔ̀nɛ guu kè wè be tia Gefɔ̀ S̄is̄i.

4 Yã kè tò à b̀angu kèńnen yè. Isarailinɔ̀ bɔ̀ena Igipiti gbera, aɔ̀ tá guu, gɔ̀ gbãaa kè aɔ̀ b̀angu kènɔ̀ gàga gbáan n̄ píngi.

5 Gbɛ̀ kè aɔ̀ b̀e Igipitinɔ̀ b̀angukɛna n̄ píngi. Gbɛ̀ kè wà n̄ í gbáan zé guu bɔ̀na Igipiti gberaanɔ̀, aɔ̀mbe aɔ̀e b̀angu kero.

6 Isarailinɔ̀ té gbáan wè baplaa ai gbɛ̀ kè aɔ̀ de gɔ̀ gbãaanɔ̀ ũ gurɔ̀ kè aɔ̀ b̀e Igipitinɔ̀ gaa wà gàgao n̄ píngi, zaake aɔ̀e Dii yã maro. Dii bèńne aɔ̀é wéé si bùsu kè a à lé gbɛ̀ n̄ dezinɔ̀nɛ à bè é kpám̄malero, bùsu kè zwi kɔ̀n zó'io din pì.

7 Aɔ̀ né kè Dii tò aɔ̀ f̄ɛ n̄ gberaanɔ̀n Yosua b̀angu kèńne, zaake gefɔ̀deenɔ̀mɛ, wè b̀angu kèńne zénlo.

8 Kè Isarailinɔ̀ b̀angu kè n̄ píngi wà yãa, aɔ̀ gɔ̀ guu kè aɔ̀ bùra kàen gwe ai n̄ b̀o gaa à yãao.

9 Ben Dii bè Yosuanɛ: Ma wí kè Igipitinɔ̀ dàawaa b̀are gbáan gwe. Ben wà tó kpà guu p̄nɛ Giligala ai kɔ̀n a gbãao.

10 Isarailinɔ̀ bùra kaena Giligala ben aɔ̀ Banla z̄ibaa kè Yeriko gbáan gwe mɔ̀ p̄i gurɔ̀ ḡero dosaidee z̄i uusie.

11 Kè wà z̄ibaa p̄i kè guu d̄o aɔ̀ bùsu p̄i bura pónɔ̀ blè, buredi sésé'ɛ̀z̄ɛsainɔ̀ kɔ̀n pówɛ kpatanao.

12 Aɔ̀ bùsu p̄i bura pónɔ̀ blena gbera, kè guu d̄o, manakwɛena zè, èe kwééńne d̄oro, ben aɔ̀ Kanaa bùsu blɛɛ blè wè beeeaa sa.

Dii z̀ikpɛnɔ̀ d̄on'aɛdee

13 Kè Yosua kà k̄i kɔ̀n Yerikoo, à wéé sè à guu gwà, ben à gɔ̀gbɛ̀ ke è zena a aɛ kɔ̀n f̄ɛdaao na à ɔ̀z̄i. Ben Yosua s̄ɔ̀zi à à là à bè: N̄ kú wa kpɛen yó, ke wa ibɛenɔ̀ kpɛɛ?

14 À wèàla à bè: Lenlo. Dii z̀ikpɛnɔ̀ d̄on'aɛdeen ma ũ, ma kanan yè. Ben Yosua kùene à mì p̄ɛ, ben à à là à bè: Bón ma Dii é o mamɔ̀ma a z̀òblerinɛ?

15 Dii z̀ikpɛnɔ̀ d̄on'aɛdee p̄i wèàla à bè: N̄ n kyatee b̀obɔ̀, zaake guu kè n̄ zén kú adona. Ben Yosua kè le.

6

Yeriko b̄i leena

1 Wà Yeriko b̄ize gbànɔ̀ tàta gíngin Isarailinɔ̀ yãnzɛ. Gbɛ̀kee e b̄oro, gbɛ̀kee e ḡero.

2 Ben Dii bè Yosuanɛ: N̄ gwa, ma Yeriko nànnɛ n̄ ɔ̀z̄i kɔ̀n à kínao kɔ̀n à z̀ikpɛnɔ̀.

3 Mpi kɔ̃n n zìkpɛɛnɔ à gá liga wéte pìzi gè̃n do a píngi à su. Àgɔ̃ ligaazi le gè̃n doodo ai gurɔ swɛɛdo.

4 Sa'ori gɔ̃n swɛɛplaaanɔ do àkpatine ae aɔ̃gɔ̃ kuu kūna. À gurɔ swɛɛplaadee zī à liga wéte pìzi gè̃n swɛɛplaa gurɔ kè sa'ori pìnɔ e n kuu pɛɛ.

5 Tó aɔ̃ kuu pè aɔ̃e à bà gaa, ben a à ɔ̃ mà, gbē píngi wii lé gbāngbān, wéte bīi é léɛ, a baade é sin súusu.

6 Ben Nuni né Yosua sa'orinɔ sisi à bè̃nne: À Dii bà kuunawao àkpati sé, a gɔ̃n swɛɛplaaanɔ é dɔ̃ne ae, a baade égɔ̃ kuu kūna.

7 Ben à bè̃ gbē̃nɔne: À fɛɛ à gá liga wétezi gè̃n do. Zìkpɛɛnɔ bé wà do Dii àkpatine ae.

8 Kè Yosua yā ò gbē̃nɔne, ben sa'ori gɔ̃n swɛɛplaa kè aɔ̃ kuu kūna pìnɔ fɛɛ wà do Dii bà kuunaño àkpatine ae, aɔ̃e n kuu pɛɛ.

9 Zìkpɛɛnɔ té sa'ori pìnɔ ae, parii té àkpati kpɛɛ, bensɔ̃ kuunɔ ɔ̃ do.

10 Yosua gīake à ò gbē̃nɔne à bè̃: Àton wii léro. Àton tó wà a kīi maro. Àton tó yāke bɔ a lénlo ai gurɔ kè mé oare à wii lé, gbasá à lé.

11 Aɔ̃ gàa wà liga wéte pìzi kɔ̃n àkpatio gè̃n do le, ben aɔ̃ èara wà tà n búràn aɔ̃ i gwe.

12 Yosua fɛɛ kɔ̃ngɔ̃ idɛ'idɛ, ben sa'orinɔ Dii àkpati sè.

13 Sa'ori gɔ̃n swɛɛplaa kè aɔ̃ kuu kūna pìnɔ do Dii àkpatine ae, aɔ̃e pɛɛ. Zìkpɛɛnɔ dònne ae, parii té àkpati pì kpɛɛ, bensɔ̃ kuunɔ ɔ̃ do.

14 Aɔ̃ liga wéte pìzi gè̃n do à gurɔ plaadee zī, ben aɔ̃ èara wà tà n búràn. Aɔ̃ kè le ai gurɔ swɛɛdo.

15 À gurɔ swɛɛplaadee zī aɔ̃ fɛɛ idɛ'idɛ gudɔ̃nao, ben aɔ̃ èara wà gàa wà liga wéte pìzi lán aɔ̃e ke nà. Mòde zī beeeá aɔ̃ ligazi gè̃n swɛɛplaame.

16 À gè̃n swɛɛplaadee pìá gurɔ kè sa'orinɔ e gaa n kuu pé gbāngbān, ben Yosua bè̃ gbē̃nɔne: À wii lé, zaake Dii wéte pì kpàawame.

17 Dii wéte pì kɔ̃n pɔ̃ kè kúnno diɛ a pɔ̃ ũ. Wà n kaate n píngi. Kaarua Rahabu kɔ̃n gbē̃ kè aɔ̃ kúo à beɛnɔ bé wé bɔ n̄tɛɛ, zaake àmbe à gu'asiigwari kè wà n zīnɔ ùte.

18 À làakari ke! Àton pɔ̃ kè Dii tè ke séro, le àton kaatero yānzi. Tó á sè, é yā gáe a búràn à gɔ̃ kaatena pɔ̃ ũ.

19 Kondogi kɔ̃n vuraò kɔ̃n m̀gotè pónɔ kɔ̃n m̀si pónɔ píngi né Dii pómɛ. Séde wà ká Dii auziki utekiin.

20 Kè wà kuu pè bensɔ̃ Isarailinɔ wii lè gbāngbān le, wéte bīinɔ lèɛ. Ben aɔ̃ baade sin súusu, ben aɔ̃ wéte pì sì.

21 Aɔ̃ pɔ̃ kè kúnno diɛ Dii pɔ̃ ũ, ben aɔ̃ gbē̃nɔ kàate n píngi kɔ̃n fɛɛdaao, gɔ̃gbē̃nɔ kɔ̃n nɔgbē̃nɔ, né fétenɔ gbē̃sinɔ kɔ̃n zùnɔ kɔ̃n sãanɔ kɔ̃n zaakinɔ.

22 Yosua bè̃ gɔ̃n plaa kè aɔ̃ gàa wà bùsu pì asii gwànɔne: À gē̃ kaarua pì beɛn à bɔo kɔ̃n a gbē̃nɔ, lán a à lé gbē̃ne nà.

23 Ben gɔ̃kparɛ pìnɔ gàa wà b̀ kɔ̃n Rahabuò kɔ̃n a deo kɔ̃n a dao kɔ̃n a v̄inɔ kɔ̃n a dāaronɔ kɔ̃n a gbē̃nɔ n píngi. Aɔ̃ sùo kɔ̃n à danɔn n píngi, ben aɔ̃ n káɛ Isarailinɔ bùra saɛ.

24 Ben aɔ̃ té s̀ wéte pìá kɔ̃n pɔ̃ kè kúnno píngi, tó èe ke kondogi kɔ̃n vuraò kɔ̃n m̀gotè pónɔ kɔ̃n m̀si pɔ̃ kè aɔ̃ sèe wà kàɛ Dii bisakuta auziki utekiin baasiro.

25 Yosua tò kaarua Rahabu b̀ aafia kɔ̃n à de beɛdenɔ kɔ̃n à gbē̃nɔ n píngi, kè à gu'asiigwari kè Yosua n zī Yeriko asii gwaanɔ ùte yānzi, ben aɔ̃ g̀ Isarailinɔ té ai kɔ̃n a gb̄áo.

26 Gurɔ beeeá Yosua lé kè à bè̃: Dii láari ke gbē̃ kè eé fɛɛ à Yeriko wéte kè keke à káɛa. Tó à à bīi ēɛ kpàɛ, à daudu é ga.

Tó à à gbànɔ pèe s̀, à né zāadee é ga.

27 Dii kú kɔ̃n Yosuaò, ben à tó dà bùsu pìá píngi.

7

Akã durun yã

¹ Isarailinɔ tɛ̀ pɔ̀ kɛ̀. Kaami né Akã, Zimiri dio, Zera swákpeɛ, Yuda borii bé à tɛ̀ pɔ̀ kenɔ̀ sɛ̀, ben Dii pɔ̀ fɛ̀ Isarailinɔ̀zi.

² Yosua gbɛ̀nɔ̀ zĩ̀ à bè, aɔ̀ bɔ̀ Yeriko wà gá Ai kɛ̀ kú Betavɛ̀ saɛ̀ Beteli ɔ̀fántɛ̀bɔ̀ɛ̀ kpa lɛ̀ wà bùsu pì asii gwa. Ben aɔ̀ gàa wà Ai asii gwà.

³ Kɛ̀ aɔ̀ sù Yosua kiia, aɔ̀ bènɛ̀: Aideenɔ̀ pariro, èe ká wà gá gwe wa pínɡiro. Tó gɔ̀n wàa kuri ke wàa gɛ̀roo gàa, aɔ̀é wéte pì sí. Nton ïa da gbɛ̀nɔ̀a n pínɡiro.

⁴ Kɛ̀ gɔ̀n wàa gɛ̀roonɔ̀ gàa gwe, ben Aideenɔ̀ n fú

⁵ aɔ̀ pèmma bɔ̀na zaa n wéte bĩilea ai gbèwikiiia, aɔ̀ n déde s̄is̄igeɛzi gɔ̀n baaakuri awɛɛswɛɛdo. Ben swè kɛ̀ Isarailinɔ̀n aɔ̀ ninii dà batan.

⁶ Yosua a uta gá à kɛ̀ à dàɛ a puua Dii àkpati aɛ ai uusie. Àpi kɔ̀n Isaraili gbɛ̀nsinɔ̀ bùsu kùku n mìa.

⁷ Ben Yosua bè: Á!a, Dii Luda! À kɛ̀ dia n wa bikū Yodaa n wa na Amɔ̀rinɔ̀nɛ̀ n ɔ̀zĩ aɔ̀ wa kaatɛɛ? Tó wá v̄ɛna Yoda baa kãa kpa yã né!

⁸ N yã nna Dii! Zaake Isarailinɔ̀ bòru kpeɛ n ibɛɛnɔ̀nɛ̀, mé be dia saa?

⁹ Kanaanɔ̀ kɔ̀n bùsu kɛ̀ deenɔ̀ é yã pì ma n pínɡi, aɔ̀ ligawazi aɔ̀ wa kaate andunan. N tó bítakeɛ s̄ó né? Né keo diamɛ?

¹⁰ Ben Dii bè Yosuanɛ̀: N̄ fɛɛ n ze! À kɛ̀ dia n daɛna n puua?

¹¹ Isarailinɔ̀ durun kɛ̀, aɔ̀ ma bà kuunaño yã gbòro. Aɔ̀ tɛ̀ pɔ̀ kenɔ̀ sɛ̀, aɔ̀ kpai ò, aɔ̀ monafiki kɛ̀, aɔ̀ pɔ̀ pì dà n pónɔ̀ guu.

¹² Beee yãnz̄i aɔ̀ɛ f̄ɔ̀ wà n ibɛɛnɔ̀ gá f̄iro. Aɔ̀ bòru kpeɛn̄nɛ̀, kɛ̀ aɔ̀ ḡò kaatena pɔ̀ ù yãnz̄i. Mégɔ̀ kúao d̄oro, séto a tɛ̀ pɔ̀ kɛ̀ kú a ténɔ̀ kàate.

¹³ N̄ fɛɛ n gá gbās̄i bɔ̀ n gbɛ̀nɔ̀n. N̄ beñnɛ̀ aɔ̀ gbās̄i bɔ̀ n z̄indan ai guu ḡó gá d̄o, zaake mamɔ̀ma Dii Isarailinɔ̀ Luda ma bè, tɛ̀ pɔ̀ kú a tɛ̀mɛ̀. É f̄ɔ̀ à ze a ibɛɛnɔ̀ aɛro séto à pɔ̀ pì b̄ò a tɛ̀.

¹⁴ Tó guu d̄ò, à s̄ómazi bori kɔ̀n borii. Borii kɛ̀ má sè é s̄ómazi danɛdanɛ, danɛ kɛ̀ má s̄enɔ̀ é s̄ómazi uale kɔ̀n ualeo, uale kɛ̀ má sè s̄ò, à ḡɔgbɛ̀nɔ̀ é s̄ómazi doodo.

¹⁵ Gb̄ɛ kɛ̀ wà gá wà tɛ̀ pɔ̀ pì èa, weé adee kpata kɔ̀n pɔ̀ kɛ̀ à v̄iinɔ̀ pínɡi, zaake à ma bà kuunaaɔ̀ yã gbòromɛ̀, à wí dà Isarailinɔ̀a.

¹⁶ Yosua f̄ɛɛ kɔ̀ngɔ̀ idɛ'idɛ̀, à tò Isarailinɔ̀ s̄ò Diizi bori kɔ̀n borii, ben gbè Yuda borii sè.

¹⁷ Ben à tò Yudanɔ̀ s̄òzi danɛdanɛ, ben gbè Zera danɛnɔ̀ sè. À tò Zera danɛnɔ̀ s̄òzi uale kɔ̀n ualeo, ben gbè Zimiri ua sè.

¹⁸ Ben à tò à ua ḡɔgbɛ̀nɔ̀ s̄òzi doodo, ben gbè Kaami né Akã, Zimiri dio, Zera swákpeɛ, Yuda borii sè.

¹⁹ Ben Yosua bè Akãnɛ̀: Né, n̄ yãpuraa o n̄ bèɛ lí Dii Isarailinɔ̀ Ludanɛ̀. N̄ yã kɛ̀ n̄ kɛ̀ omɛ̀. Nton à ke utemɛ̀ro.

²⁰ Ben Akã wèàla à bè: Yãpuramɛ̀, ma durun kɛ̀ Dii Isarailinɔ̀ Ludanɛ̀. Yã kɛ̀ má kèn yè.

²¹ Ma Babilɔ̀nia gumusu maa è n̄ pónɔ̀ tɛ̀ kɔ̀n kondogio kiloo plaa kɔ̀n vura kiloo kusuo, ben à nii ḡɛmagu má sè. À utena wèɛn ma kpén, kondogi kú ḡiz̄i.

²² Ben Yosua gbɛ̀nɔ̀ zĩ̀ gwe. Aɔ̀ kɛ̀ kpaa aɔ̀ gàa wà gè à kpén, ben aɔ̀ è utena gwe, kondogi kú ḡiz̄i.

²³ Ben aɔ̀ sèè wà m̄ò Yosuanɛ̀ kɔ̀n Isarailinɔ̀ n pínɡi, aɔ̀ kàɛ Dii aɛ̀.

²⁴ Ben Yosua kɔ̀n Isarailinɔ̀ Zera swákpeɛ Akã sè kɔ̀n kondogi pìo kɔ̀n gumusu pìo kɔ̀n vura pìo kɔ̀n à néḡɔgbɛ̀nɔ̀ kɔ̀n à nénɔ̀gbɛ̀nɔ̀ kɔ̀n à zùnɔ̀ kɔ̀n à zaakinɔ̀ kɔ̀n à s̄aanɔ̀ kɔ̀n à bisakutaaɔ̀ kɔ̀n à pónɔ̀ pínɡi, aɔ̀ ḡaño Akoo guzuren.

²⁵ Ben Yosua bè: N yã ḡàewe fá! Dii é yã m̄ónnɛ̀ gb̄aa s̄ò. Ben Isarailinɔ̀ à pàpa gbèò n̄ pínɡi, aɔ̀ à dè kɔ̀n à gbɛ̀nɔ̀ n̄ pínɡi, ben aɔ̀ n̄ kpáta.

²⁶ Aṣ gbè kàkaàla, gbèdidikṣana bíta pì kú gwe ai kṣn a gbàao. Ben Dii pofè kpàe. Beee yānzin wè be guu pìne Akoo guzure.

8

Ai kaatena

¹ Dii bè Yosuanɛ: Nton tó vīa n kūro. Nton bídi kero. N zìkpeɛnɔ sée n gányo n pínɡi, à léɛ Aia, zaake ma Ai kína nannɛ n ɔzī kṣn à gbēnɔ kṣn à wéteo kṣn à būsuo.

² N ke Ai kṣn a kínaonɛ lán n kè Yeriko kṣn a kínaonɛ nà, mɔde é fɔ à n pónɔ kṣn n pókádeɛnɔ sée a pò ũ sa. N naɛ́nɛ n wéte kpeɛ.

³ Ben Yosua kṣn a zìkpeɛnɔ gàa wà léɛ Aia n pínɡi. À gṣsagbāaanɔ sè gṣɔn bɔrɔ baaakuri, ben à n gbáɛ gwāavī

⁴ à bè́nɛ: À swā kpá! À naɛ́nɛ n wéte kpeɛ. Àton ke zà wéte pìoro. Àgṣ kú soru guu a pínɡi.

⁵ Mapi kṣn gbē kè aṣ kúmaonɔ wé sṣ wéte pizi. Tó aṣ bò dawale, wégṣ bàa lé́nɛ lán káaku bà.

⁶ Aṣé péwa ai aṣé kē n wéte zà, zaake aṣégṣ daa wée bàa lé́nɛ lán káaku bàme. Tó wée bàa lé́nɛ le,

⁷ à fɛɛ a utekiia à wéte pì sí. Dii a Ludaa nàare a ɔzīme.

⁸ Tó a wéte pì sí, à té sṣa lán Dii ò nà. À làakari ke, à ke lán má diɛare nà.

⁹ Ben Yosua n gbáɛ, aṣ gàa guu kè aṣé e wà n zāmba ken. Aṣ nàɛ Beteli kṣn Aio dagura Ai ɔfántégèkpen kpa. Gwāavī beea Yosua i búrannɔ gwe kṣn a gbēnɔ.

¹⁰ À fèɛ kɔngɔ idɛ'idɛ à gbēnɔ kàkṣa, ben àpi kṣn Isaraili gbēnsinnɔ dṣ́nɛ aɛ ai aṣ gàa káo Ai.

¹¹ Zìkpeɛ kè aṣ kúonɔ sè wéte pizi n pínɡi. Kè aṣ kào kī, aṣ bùra kàɛ à aɛ gu'igbāroo kpa. Guzure kú n dagura kṣn Aio.

¹² Yosua gbēnɔ sè bɔrɔ sɔrɔ. À gīake à n úte Beteli kṣn Aio dagura kò Ai ɔfántégèkpen kpa.

¹³ Isarailinnɔ bùra kàɛ wéte gu'igbāroo kpa, bensṣ gbē kè aṣ naɛna pinnɔ kú wéte ɔfántégèkpen kpa. Gwāavī beea Yosua i guzuremmɛ.

¹⁴ Kè Ai kína Isarailinnɔ è le, àpi kṣn a wéteɛnɔ fèɛ wà kè kpaa wà gàańzi kṣn zìo guu kè aɛ dṣ́ Araba gbáaa. À dṣ́ kè gbēnɔ naɛna a wéte kpeɛro.

¹⁵ Yosua kṣn Isarailinnɔ e keɛ lán wà be Aideennɔ e n fuu bà, aṣɔɛ bàa lé́nɛ aṣ mī pè gbáaa.

¹⁶ Aideennɔ kṣ sisi n pínɡi aṣ bɔɛ wà pé Yosuanɔ, ben aṣ pè́mɛ ai aṣ gàa wà kè n wéte zàazā.

¹⁷ Gṣgbē kee e gṣ wéte guuro, aṣ bṣɛ wà pè Isarailinnɔ n pínɡi, ben aṣ n wéte bīile tò wēna, aṣɔɛ pɛɛ Isarailinnɔ.

¹⁸ Dii bè Yosuanɛ: N sári kè n kūna dɔ Aia, zaake má nannɛ n ɔzīme. Ben Yosua a sári pì dṣ́ Aia.

¹⁹ Kè à ɔ pòro le, ben gbē kè aṣ naɛnannɔ fèɛ wà sì wéte gṣ aṣ sì, ben aṣ kè kpaa wà té sṣa.

²⁰ Kè Aideennɔ liɛ wà n kpeɛ gwà, ben aṣ è tésukpe fèɛ à dà n wétela, ben aṣɔɛ gákii e dɔro, zaake Isaraili kè aṣ bàa lè wà mī pè gbáaanɔ liɛ wà aɛ dṣ́ n pemmari pinnɔ.

²¹ Kè Yosua kṣn Isarailinnɔ è n gbē kè aṣ naɛnannɔ wéte sì bensṣ tésukpe fèɛ à dà wétela, ben aṣ èara wà lèɛ Aidee pinnɔ.

²² Isaraili kpaaannɔ bṣɛ wéte pinn aṣ gàa Aideennɔzi kṣn zìo, ben aṣ lìgáńzi. Aṣ lè́mɛ, ben aṣ gbēkeɛ e e à bṣro, aṣ gbēkeɛ e e à bàa lèro.

²³ Mɔde aṣ Ai kína kù bēɛ aṣ gàao Yosuanɛ.

24 Isarailinɔ Aideenɔ dèdè míómíɔ buraanɔa kɔn sètɛnɔ guu kè aɔ́ n lén. Kè aɔ́ Aideenɔ dèdè kɔn fɛɛdaao lɛ, ben aɔ́ èara wà gè wétɛ pìn, aɔ́ gbɛ kè aɔ́ gò gweenɔ dèdè dɔ.

25 Gbɛ kè aɔ́ gàga zĩ planɔ gɔgbɛnɔ kɔn nɔgbɛnɔ n pĩngi gɔɔn bɔɔ kuri awɛɛplaame. Aideenɔ sɔ́ lén gwe.

26 Yosua ɔɔ kè à sári kũnao pì kpé dɔ ai wà gàa wà Aideenɔ dúgu zɔo.

27 Isarailinɔ wétɛ pì pókádeenɔ kɔn à pónɔ nàkɔa wà tào lán Dii ò Yosuanɛ nà.

28 Len Yosua té sò Aia lɛ, à tò à gò bezi ũ, ben à gò da kori ai kɔn a gbàao.

29 Ben à Ai kína lògo lía ai uusie. Kè ɔfántɛ e gɛɛ kpén, à bè wà à gè bakɛ lía wà zu wétɛ bĩlɛa gwe. Ben wà gbè kàkɔaa paripari, gbèdidikɔana pì kú gwe ai kɔn a gbàao.

Dii bà kuuna kɔn Isarailinɔ kekɛna Ebalá kpíi musu

30 Yosua Dii Isarailinɔ Luda gbágbákíi bò Ebalá kpíi musu

31 lán Dii zòbleri Musa diɛ Isarailinɔnɛ nà. À bò lán Musa kè a doka takada guu nà, à bè wà bo kɔn gbè kè wèe gá pɛɛa wà àroonɔ. Ben wà sa'opɔ kè wè ká tén à té kú ò Diia gwe kɔn sáabukpana sa'opɔnɔ.

32 Ben Yosua doka kè Musa kè pì kè gbè pìnɔa gwe Isarailinɔ wáa.

33 Isarailinɔ pĩngi, bɛdeenɔ kɔn bɔamɔnɔ kɔn n gbɛnsinɔ kɔn n dɔn'aɛdeenɔ kɔn n yákpákerinɔ zɛna àkpati saɛ ɔplazi kɔn ɔzezio. Aɔ́ aɛ dò Levi bori sa'ori kè aɔ́gò Dii bà kuunaño àkpati senanɔa. Gbɛ kpadoonɔ aɛ dɔna Gerizimu kpíiia, gbɛ kpadoonɔ sɔ́ Ebalá kpíiia, lán Dii zòbleri Musa gĩake à diɛ wà sa maaa o Isarailinɔnɛ nà.

34 Beee gbera Yosua dokayá pìnɔ kyó kèñne pĩngi, aubarika kè Dii è dañgunɔ kɔn kè è bɔñgunɔ lán à kú Musa doka takada guu nà.

35 Yá kè Musa diɛnɔ té pĩngi, à kee e gò kè Yosua gí à kyó ke pariineziro. Baa nɔgbɛnɔ kɔn né fétenɔ kɔn bɔamɔ kè aɔ́ kú n ténɔ kú gwe n pĩngi.

9

Gibiɔdeenɔ ɔndɔkɛna Isarailinɔzi

1 Borii kè aɔ́ kú Yoda ɔfántɛgɛkpɛn kpaanɔ, sɛsɛdeenɔ kɔn gusararadeenɔ kɔn ísialedeenɔ ai à gàa pé Lebanɔ búsua, Itinɔ kɔn Amɔrinɔ kɔn Kanaanɔ kɔn Perizinɔ kɔn Ivinɔ kɔn Yebusinɔ, kè aɔ́ kínanɔ Ai yá pì baaru mà,

2 ben aɔ́ kɔ kàkɔa n pĩngi lɛ wà gá wà zĩ ká kɔn Yosua kɔn à gbɛ Isarailinɔ.

3 Kè Gibiɔdeenɔ yá kè Yosua kè Yerikone kɔn Aio baaru mà,

4 aɔ́ ɔndɔ dàèñzi. Aɔ́ kúsáɛ kàka sàkì zikũnanɔ guu aɔ́ didi zaakinɔnɛ kɔn geepiwɛ tùu zi parana nabinabinanɔ.

5 Aɔ́ kyate nambata nanananɔ kpákpana, aɔ́ pɔsia utanɔ dadana. Aɔ́ buredi kúsáɛ gagana bensɔ à pù kpà.

6 Aɔ́ fɛɛ wà gàa wà Yosua lè kɔn a gbɛnɔ Giligala bùran, ben aɔ́ bèñne: Bùsu kè wa bɔn zà. Wá yezi à lɛdole kɛwao.

7 Ben Isarailinɔ bè Ivi pìnɔnɛ: Tó a bɛɛ kú kè kĩime, wé lɛdole kɛaoro yooo!

8 Ben aɔ́ bè Yosuanɛ: N zòblerinɔn wa ũ. Ben Yosua n lá à bè: Dénɔn a ũu? A bɔ máme?

9 Aɔ́ wèala wà bè: Wamɔwa n zòblerinɔ, wa bɔ bùsu zàazãmmɛ Dii n Luda tɔ kè dàgula yánzi. Wa à baaru mà kɔn yá kè à kè Igipitinɔ pĩngi

10 kɔn yá kè à kè Amɔrinɔ kína gɔɔn plaaa kè aɔ́ kú Yoda baa káa kpaanɔnɛ, Esebɔ kí Siɔ kɔn Basá kí Ogu kè kú Asataroo.

11 Wa gbɛnsinɔ kɔn wa búsudeenɔ bè wà kúsáɛ sé wà mó wà a le, wà beare a zòblerinɔn wa ũ. Beee yánzi à lɛdole kɛwao.

12 Wa kúsáɛn yè. Wa bɔo be buredi wáaá ũmɛ gurɔ kè wa da zén wée mɔɔ a kiia. À gwa dian à kori kù nà à pù kpà.

¹³ Wa geepiwē tūunon yè. Wa geepiwēε kàn tūu dufu ūme. À gwa dian aō pàrapara nà. À wa utano kōn wa kyateeno gwa. Aō yàkayaka tá gbàa kè wá ò yānzi.

¹⁴ Ben Isarailino n kūsáε blényo Dii lé saε.

¹⁵ Yosua ledole kényo à bè é n dedero, ben Isaraili don'aedeenɔ la dà à yā musu.

¹⁶ Aō ledolekenaño gbera à guro aagōdee zī, ben aō mà kè aō beε zānyoro, aō kú kō saεme.

¹⁷ Ben Isarailino dà zén, à guro aagōdee zī aō kà n wéteno kiia, Gibiō kōn Kefirao kōn Beroo kōn Kiriayarimuo.

¹⁸ Aōε léém̄maro, zaake aō don'aedeenɔ sìñne kōn Dii n Luda tóme. Gbē píngi e wisōo n don'aedeenɔzi,

¹⁹ ben don'aedee pino bèñne: Wámbe wá sìñne kōn Dii wa Luda tóo. Èε kō sío kè wà ɔ nam̄ma doro.

²⁰ Yā kè wé keñnen yè. Wé n tó gwe ladana kè wá kèñne yānzi, le Dii pofē tón pita wa musuro.

²¹ Ben aō èara wà bè: Wà n tó, aōégō de wa yàkawerinɔ ū kōn wa ítotorino. Ben Isarailino zè kōn n don'aedeenɔ yā pìo.

²² Ben Yosua Gibiōdeenɔ sisi à bèñne: Bóyānzin a εgeε tòwe lezi? Ase wá kaena kō gbálame, ben a bè a kúkii zāwaoó?

²³ A gō kana pō ū ma Luda kiia sa. Égō de à kpé yàkawerinɔ ū kōn à ítotorino guro píngi.

²⁴ Ben aō bène: Wà bè wamowa n zòblerinone súusu lán Dii n Ludaa ò a zòbleri Musane nà. À bè é bùsu pì kpáawa píngi à gbē kè aō kúnno kaateare n píngi. Vīa wa kū maamaa wa wèndi yā musu, beε yānzi wa kè lezi.

²⁵ Wá kú n ɔzīme sa. Yā kè kènne maa bensō à zé vīn kewe.

²⁶ Len Yosua kè le à n bō Isarailino ɔzī, aōε n dedero.

²⁷ Zī beean à n díε Isarailino yàkawerinɔ kōn n ítotorino ū, aōégō yàka weε, aōégō í tɔɔ Dii gbāgbākiine guu kè Dii é dien. Ben aō kuu le ai kōn a gbāao.

10

Ɔfāntē zena a gbèn

¹ Yerusalemu kí Adonizεδeki mà kè Yosua Ai si à kène dúgudugu, à kè Aine kōn a kínao lán à kè Yeriko kōn a kínaone nà. À mà dɔ kè Gibiōdeenɔ kō yā mà kōn Isarailino bensō aō kú kō saε.

² Ben vīa Yerusalemudeenɔ kù maamaa, zaake Gibiō né mæewime lán kína wéte ke bà. À bíta de Aila bensō à gōgbēno né zìkari gbāaanome.

³ Ben Yerusalemu kí Adonizεδeki lékpāsā kè Eblonu kí Oamune kōn Yamu kí PIRAMUO kōn Lakisi kí Yafiao kōn Egeloni kí Debio à bè:

⁴ À mó à domale wà gá léε Gibiōdeenɔa, zaake aō kō yā mà kōn Yosua kōn Isarailino.

⁵ Ben Amorino kína gōon sɔɔroo pino, Yerusalemu kína kōn Eblonu kínao kōn Yamu kínao kōn Lakisi kínao kōn Egeloni kínao kōn n zìkpeeno kō kākōa. Aō gàa wà bùra kàε Gibiō saε, ben aō gàanzi kōn zìo.

⁶ Ben Gibiōdeenɔ gbēno zì Yosuaa Giligala bùran aō bè: Nton pā kpá wamowa n zòblerinoziro. N ke kpaa n mó n wa mì sí. N mó n dowale, zaake Amorino kína kè aō kú gusīsideenno kākōawazi n píngi.

⁷ Ben Yosua kōn a gōsagbāaanɔ kōn a zìkpeeno bōε Giligala, aōε moɔ n píngi.

⁸ Ben Dii bè Yosuaε: Nton vīa keñnero. Ma n nánne n ɔzī, aō gbēke é fō à n gà fīro.

⁹ Bona Giligala Yosua táa ò gwāavī ai guu gàa à dōo à sùmma kando zena sai.

¹⁰ Ben Dii tò aō kè gīri aō lèkōa Isarailino aε, ben Isarailino lèém̄ma aō n déde maamaa Gibiō gwe, ben aō pèmma Betoroni zén dɔ. Aō n déde ai à gàa pé Azeka kōn Makεdao.

11 Kè aṣṣe bàà lɛɛ Isarailinɔne zé kè bò Betoroni kè à gàa Azeka guu, Dii loughɛ gbèntɛ sɪ́ n̄ tɛ. Gbɛ̀ kè loughɛ̀ pì n̄ dédenɔ̀ pari de gbɛ̀ kè Isarailinɔ̀ n̄ déde kɔ̀n fɛ̀daaonɔ̀la.

12 Gurɔ̀ kè Dii Amɔ̀ri pinɔ̀ nà Isarailinɔne n̄ ɔ̀zɪ́, ben Yosua yā ò Diio Isarailinɔ̀ wáa à bè: N̄ tó ɔ̀fántɛ̀ zɛ̀ a gbèn Gibiɔ̀la!

N̄ tó mɔ̀ɔ̀ zɛ̀ tɛɛɛ̀ Ayalɔ̀ni guzurela!

13 Ben ɔ̀fántɛ̀ zè a gbèn lɛ̀, ben mɔ̀ɔ̀ zè dɔ̀ ai Isarailinɔ̀ gàa wà gɛ̀e bò n̄ ibeenɔ̀a. Yā pì kú Yasa takadan. ɔ̀fántɛ̀ gɔ̀ zena midangura, èe gu a gbènlo ai gurɔ̀ do gbāngbān.

14 Wèe gurɔ̀ beee taka e zikiro, bensɔ̀ wèe e à gberaro. Dii gbèntee yā mà, zaake èe zɪ́ kaa Isarailinɔ̀nɛ̀mɛ̀.

15 Ben Yosua tà Giligala bùran kɔ̀n a gbèno n̄ pínɡi.

Yosua Amɔ̀ri kɪ́nanɔ̀ dedena

16 Kè kɪ́ gɔ̀ɔ̀n sɔ̀ɔ̀roo pinɔ̀ bàà lɛ̀, wà gàa wà ùte gbèwɛɛn zaa Makɛda,

17 ben wà bè Yosuanɛ̀: Wà bò kɪ́ gɔ̀ɔ̀n sɔ̀ɔ̀roo mɔ̀nɔ̀a gbèwɛɛn zaa Makɛda.

18 Ben Yosua bè: À gbè gbèntɛ̀no yɪ́pa à tata gbèwɛɛ̀ pìlɛ̀, à gbèno die gwe wàgɔ̀ dākpa.

19 Àton zero. À péɛ a ibeenɔ̀zi à léémma kpɛɛ kpa. Àton tó aṣ n̄ wétɛno lero, zaake Dii a Luda n̄ náare a ɔ̀zɪ́mɛ̀.

20 Yosua kɔ̀n a gbèno n̄ déde ai aṣ yezi wà yāa, aṣ gbɛ̀ kè aṣ bɔ̀no kà n̄ wéte b̄ideenɔ̀ guu.

21 Ben Isarailinɔ̀ sù Yosuaa bùran Makɛda aafia n̄ pínɡi. Gbɛ̀kee e f̄s̄ à yāke ò Isarailinɔ̀ yā musu dɔ̀ro.

22 Ben Yosua bè: À gbè go gbèwɛɛ̀ pìlɛ̀ à bɔ̀mɛ kɔ̀n kɪ́ gɔ̀ɔ̀n sɔ̀ɔ̀roo pinɔ̀.

23 Ben aṣ kè lɛ̀ aṣ b̄ɛnɛ kɔ̀n kɪ́ gɔ̀ɔ̀n sɔ̀ɔ̀roo pinɔ̀, Yerusalemu kɪ́na kɔ̀n Eblɔ̀nu kɪ́nao kɔ̀n Yamu kɪ́nao kɔ̀n Lakisi kɪ́nao kɔ̀n Egelɔ̀ni kɪ́nao.

24 Kè wà n̄ b̄ɛ lɛ̀, ben à Isaraili zɪ́kpɛɛno sɪ́sɪ n̄ pínɡi à bè n̄ dɔ̀n'aedee kè aṣ gàaaonɔ̀ne: À s̄s̄ k̄i à gbá zɛzɛ kɪ́na kènɔ̀ waaa. Ben aṣ mò wà gbá zèzɛ n̄ waaa.

25 Yosua bènɛ̀: Àton tó v̄ia a k̄uro, àton bídi kero. À zɛ gbāa àgɔ̀ wórɔngɔ̀ v̄i, zaake len Dii é ke lɛ̀ kɔ̀n a ibɛɛ̀ kè é zɪ́ káryonɔ̀ n̄ pínɡi.

26 Beee gbera Yosua n̄ déde à n̄ lógo lía, baade kɔ̀n a lío, ben aṣ gɔ̀ logologona gwe ai uusie.

27 Kè ɔ̀fántɛ̀ e gɛ̀e kpén, à bè wà n̄ gènɔ̀ bakɛ̀ lí pinɔ̀a wà n̄ zu gbèwɛɛ̀ kè aṣ ùten pìn. Ben wà kè lɛ̀, wà gbè gbèntɛ̀no tàta wèe pìlɛ̀, à kú gwe ai kɔ̀n a gbáa.

28 Zɪ́ beean Yosua Makɛda sɪ́. À à kɪ́na kɔ̀n à gbèno dède n̄ pínɡi kɔ̀n fɛ̀daao à n̄ káate. Baa gbɛ̀ mèn doo e b̄oro. Ben à kè Makɛda kɪ́nanɛ̀ lán à kè Yeriko kɪ́nanɛ̀ nà.

Yosua zɪ́blɛna Amɔ̀rinɔ̀ bùsua

29 Yosua kɔ̀n Isarailinɔ̀ b̄ɛ Makɛda n̄ pínɡi, ben aṣ gàa Libina aṣ lèea.

30 Dii wéte pì kɔ̀n a kɪ́nao nànnɛ̀ n̄ ɔ̀zɪ́, ben aṣ n̄ déde kɔ̀n fɛ̀daao n̄ pínɡi, aṣ gbɛ̀kee e b̄oro. Ben aṣ kè à kɪ́nanɛ̀ lán aṣ kè Yeriko kɪ́nanɛ̀ nà.

31 Ben Yosua kɔ̀n a gbèno b̄ɛ Libina aṣ gàa Lakisi. Aṣ lìgazi aṣ lèea.

32 Dii Lakisi nànnɛ̀ n̄ ɔ̀zɪ́, à gurɔ̀ plaadee zɪ́n aṣ sɪ́. Aṣ gbɛ̀ kè aṣ kúnno dède kɔ̀n fɛ̀daao n̄ pínɡi lán aṣ kè Libinanɛ̀ nà.

33 Kè Geza kɪ́ Oramu mò à dɔ̀ Lakisideenɔ̀lɛ̀, ben Yosua zɪ́ blèa kɔ̀n à zɪ́kpɛɛno, aṣ gbɛ̀kee e b̄oro.

34 Aṣ b̄o Lakisi, ben aṣ gàa wà lìga Egelɔ̀nizi aṣ lèea.

35 Aṣ wéte pì sɪ́ zɪ́ beea ḡɔ̀, ben aṣ gbɛ̀ kè aṣ kúnno dède kɔ̀n fɛ̀daao aṣ n̄ káate lán aṣ kè Lakisinè nà.

36 Kè aṣ b̄ɛ Egelɔ̀ni, ben aṣ gàa Eblɔ̀nu aṣ lèea.

37 Aṣ wéte pì sɪ́ aṣ à gbèno kɔ̀n à kɪ́nao dède kɔ̀n fɛ̀daao kɔ̀n à lakutudeenɔ̀. Aṣ gbɛ̀ kè aṣ kúnno kàate, aṣ gbɛ̀kee e b̄oro, lán aṣ kè Egelɔ̀ninè nà.

38 Ben aṣ gàa Dɛbi aṣ lèea.

³⁹ Aɔ wéte pí sî kɔn à kínao kɔn à lakutunɔ píngi. Ben aɔ n̄ déde kɔn fɛɛdaao aɔ gbɛ̀ kè aɔ kúnno kàate lán aɔ kè Eblɔnunɛ̀ nà, aɔ gbɛ̀kee e bɔro. Aɔ kè Dɛbinɛ̀ kɔn à kínao lán aɔ kè Libinanɛ̀ kɔn à kínao nà.

⁴⁰ Yosuà bùsu pí deenɔ kɔn à kínanɔ dède n̄ píngi, gusĩsideenɔ kɔn Negevvideenɔ kɔn gusararadeenɔ kɔn s̄is̄igeedenɔ n̄ píngi. Èe gbɛ̀ke tó b̄ɛero, à gbɛ̀ kè aɔ kú gweenɔ kàate lán Dii Isarailinɔ Ludaa òne nà.

⁴¹ À n̄ déde sena zaa Kadesi Banɛ̀a ai à gàa pé Gazaa, zaa Gosɛ̀ bùsun píngi ai à gàa pé Gibiɔ̀a.

⁴² Yosuà z̄i blè kína pìnɔa kɔn n̄ bùsunɔ gèn do gɔ̀, kè Dii Isarailinɔ Ludaa e z̄i kaañne yānzi.

⁴³ Ben à èara kɔn a gbɛ̀nɔ b̀uran zaa Giligala.

11

Yosuà z̄i ble à mìɛna Kanaa bùsua

¹ Kè Azo kí Yabĩ à baaru mà, à gbɛ̀nɔ z̄i Madɔ̀ kí Yobabua kɔn Simirɔnu kínao kɔn Akasafa kínao

² kɔn kína kè aɔ kú gu'igbāroo kpaanɔ n̄ píngi, kína kè aɔ kú gukpiideenɔ kɔn s̄ɛtɛpɔtu kè kú Galili sɔ̀mɛte kpaao kɔn gusararaao kɔn Dɔru gusĩsidee kè kú ɔfāntɛgɛ̀kpen kpaao.

³ Ben à èara à gbɛ̀nɔ z̄i dɔ Kanaa kè aɔ kú ɔfāntɛbɔɛ kpaanɔa kɔn ɔfāntɛgɛ̀kpen kpaanɔ n̄ píngi, Amɔrinɔ kɔn Itinɔ kɔn Perizinɔ kɔn Yebusi kè aɔ kú gukpiideenɔ kɔn Ivi kè aɔ kú Mizipa bùsun Emɔni gbè saenɔ.

⁴ Aɔ b̄ɛ kɔn n̄ z̄ikpɛenɔ n̄ píngi paripari lán ísialè bùsu'āatɛ̀ bà. Aɔ s̄nɔ kɔn n̄ s̄goronɔ pari.

⁵ Ben kína pìnɔ k̄s̄ kàk̄ɔa aɔ m̄ò wà bùra kàe lɛdo Meromu ínɔ sae, lɛ wà z̄i ká kɔn Isarailinɔ.

⁶ Ben Dii bè Yosuanɛ̀: N̄ton v̄ia keñnerɔ. Zia m̄ɔndaa'i mé n̄ na Isarailinɔne n̄ ɔz̄i aɔ n̄ dède. N̄ n̄ s̄nɔ gbátikyanɔ z̄ɔz̄ɔ n̄ n̄ s̄goronɔ kpata.

⁷ Ben Yosuà kɔn a z̄ikpɛenɔ gàañzi z̄iò kāndo n̄ píngi aɔ dànlá Meromu ínɔ sae gwe.

⁸ Dii n̄ náñne n̄ ɔz̄i, ben aɔ n̄ déde aɔ pè n̄ gbɛ̀kenɔa ai Sidɔ̀ m̄ɛwin kɔn Misirefo Maimuo kɔn Mizipa guzure kè kú ɔfāntɛbɔɛ kpaao. Aɔ n̄ déde, aɔ gbɛ̀kee e bɔro.

⁹ Yosuà kèñne lán Dii òne nà, à n̄ s̄nɔ gbátikyanɔ z̄ɔz̄ɔ à n̄ s̄goronɔ kpàta.

¹⁰ Z̄i p̄ia Yosuà liara à gàa à Azo sì, ben à à kína dè kɔn fɛɛdaao. Azo pìn kína pìn wéte mìdee ũ gurɔ beee.

¹¹ Isarailinɔ gbɛ̀ kè aɔ kúnno dède kɔn fɛɛdaao aɔ n̄ káate, aɔ gbɛ̀kee e ḡɔro, ben aɔ té s̄ɔa.

¹² Yosuà wéte pìnɔ sì píngi kɔn n̄ kínanɔ, à n̄ déde kɔn fɛɛdaao à n̄ káate lán Dii z̄ɔbleri Musa ò nà.

¹³ M̄ɔde Isarailinɔ e té s̄ wéte kè wà èara wà kàe n̄ bez̄i gbènnɔaro, séde Azo kè Yosuà té s̄ɔa pí baasiro.

¹⁴ Isarailinɔ wéte pìnɔ p̄nɔ nàk̄ɔa n̄ p̄ ɔ kɔn n̄ p̄k̄adeenɔ aɔ tào. Aɔ n̄ gbɛ̀nɔ dède kɔn fɛɛdaao n̄ píngi ai aɔ n̄ káate, aɔ gbɛ̀ke tó b̄ɛero.

¹⁵ Yā kè Dii ò a z̄ɔbleri Musanɛ̀, Musa yā pí ò Yosuanɛ̀, ben Yosuà kè lɛ píngi, èe yā kè Dii ò Musanɛ̀ ke tóro.

¹⁶ Len Yosuà bùsu pí s̄i lɛ píngi, à gukpiide kɔn Negevio píngi kɔn Gosɛ̀ bùsuo píngi kɔn gusararaao kɔn s̄ɛtɛpɔtu píngi. À Isaraili gukpiide kɔn gusararaao sì

¹⁷ sena zaa Alaki gbè kè kú Sei bùsun ai à gàa pé Baali Gada kè kú Lebanɔ bùsu guzuren Emɔni gbè sae. À n̄ kínanɔ kùkù n̄ píngi à n̄ déde.

¹⁸ À z̄ikana ḡi kè kɔn kína pìnɔ n̄ píngi.

¹⁹ Ivi kè aɔ kú Gibiɔ̀nɔ baasiro wéte kee e k̄s̄ yā mà kɔn Isarailinɔro, aɔ n̄ blè z̄iò píngi.

²⁰ Dii bé à tò aɔ swā gbāgbā, ben aɔ z̄i kà kɔn Isarailinɔ, lɛ Isarailinɔ e wà n̄ kaate n̄ wēndagwana sai, à yāñyo mámmam lán à ò Musanɛ̀ nà.

²¹ Gurɔɔ pìan Yosua gàa à Anakinɔ dèdε gukpiideen kɔn Eblɔnuo kɔn Dεbio kɔn Anabuo. À n káate à n wétεnɔ kè dúgudugu Yuda gukpiideen kɔn Isaraili gukpiideeo píngi.

²² Anaki bori kee e gɔ Isarailinɔ bùsun dɔro, séde Gaza kɔn Gatao kɔn Asadɔdio.

²³ Yosua bùsu pì sɔ píngi lán Dii ò Musanε nàme, ben à kpà Isarailinɔa à kpàatεtεine danεdanε túbi ũ. Ben bùsu pì gɔ kaena aafia zì sai.

23

Yosua lézana Isarailinɔa

¹ À gurɔplaa kè kè Dii tò Isarailinɔ kámma bò n ibεε kè aɔ ligaánzinɔ yã musu, bensɔ Yosua zi kù kótokoto.

² Ben à Isarailinɔ sisi, aɔ gbɛnsinɔ kɔn n mèdeenɔ kɔn n yãkpaεkerinɔ kɔn n dɔn'aεdeenɔ n píngi, à bènnε: Ma zi kù kótokoto.

³ A wée è yã kè Dii a Ludaa kè bori beenɔne a yãnzɔ. Dii a Luda bé à zì kàare.

⁴ Ma borii kè aɔ gɔ Yoda dagura kɔn fãntɛgɛkpen kpa ísia bítaonɔ bùsu kpàate a boriinɔne túbi ũ kɔn borii kè ma n káatenɔ pɔo.

⁵ Dii a Luda é ɔ sɔnzɔiare eé pérnmaare, é n bùsunɔ sírɔmma le àgɔ vɔ lán à à lé gbɛare nà.

⁶ À zε gbãa maamaa. À làakari ke àgɔ zì ke yã kè kú Musa doka takada guua. Àton pãne ɔplazi ke ɔzeziro.

⁷ A bà tóngɔ kú kɔn borii kè aɔ gɔ a té pìnɔoro. Àton n tãanɔ tó sísiro, àton la dańyoro. Àton dɔnzɔ à kúéńnero.

⁸ Àgɔ naa Dii a Ludazi ado lán ée keε nà ai kɔn a gbãao.

⁹ Dii ɔ sɔare bori bíta gbãadeenɔzi, gbɛkee e fɔ à a gà fɔro ai kɔn a gbãao.

¹⁰ A gbɛ mèn doo è gɔɔn wàa sɔɔroonɔ fu, kè Dii a Ludaa e zì kaaare lán à à lé gbɛare nà yãnzɔ.

¹¹ À làakari ke maamaa àgɔ ye Dii a Ludazi.

¹² Tó a kpεε linε, ben a na borii kè aɔ gɔ a té pìnɔa, tó a n nɔgbɛnɔ sè bensɔ a kakɔańyo,

¹³ àgɔ dɔ sãnsãn kè Dii a Luda é péare borii pìnɔa dɔro. Aɔé gɔare takutεε ke mò ũ ke flãnɔ ũ a kpεεgura kesɔ kòkɔnɔ ũ a wéεn ai a gaa kaateo bùsu maaa kè Dii a Ludaa kpàawa kèkii guu.

¹⁴ À gwa! Ma ka gana anduna píngi gákii sa. Á dɔ a nòsen kɔn a laasuo píngi kè sa maaa kè Dii a Ludaa òareenɔ guu, baa mèn doo e ke pãro. À pãpa píngi, aɔ kee e léε pãro.

¹⁵⁻¹⁶ Lán sa maaa kè Dii a Ludaa òaree pãpa a musu nà píngi, tó a Dii a Luda bà kuunaao yã kè à diεaree gbòro, a gaa a dɔ tãanɔzi a kuéńne, Dii é tó sa zaaa kè à ò pìnɔ píngi a le ai à gá à a kaateo bùsu maaa kè à kpàawaa kèkiin. Dii é pɔfɛ pitaawa, é kaate gɔɔ bùsu maaa kè à kpàawaa kèkii pìn.

24

Yosua gbɛnɔ gbana làakari zaa Sekemu

¹ Yosua Isaraili boriinɔ kàkɔa Sekemu. À Isaraili gbɛnsinɔ kɔn n mèdeenɔ kɔn n yãkpaεkerinɔ kɔn n dɔn'aεdeenɔ sisi, ben aɔ mò wà zε Luda aε.

² Ben Yosua bènnε: Yã kè Dii Isarailinɔ Ludaa òn yè: A dezinɔ kú Yuflati baa kãa kpame yã, aɔ dɔ tãanɔzi. Ibraĩ kɔn Naonɔ de Tera kú n té.

³ Ben ma a dezi káaku Ibraĩ sè zaa Yuflati baa kãa kpa, ma gɛteo Kanaa bùsun píngi, ben má tò à borii kɔ. Ma à gbà Isaaku,

⁴ ben ma Isaaku gbà Yakubu kɔn Isauo. Ma Isau gbà Sei gusĩsidee. Yakubu kɔn a néno sɔ aɔ tà Iyipiti.

⁵ Ma Musa kɔ̃n Arunao z̃i, ben ma wée tà Igititinɔ̃a kɔ̃n yā kè má kè n̄ ténɔ̃, ben ma a bɔ̃ɛn.

⁶ Kè ma a dezinɔ̃ bɔ̃ɛ Igititi, kè a ka ísiaazi, ben Igititinɔ̃ pèezi kɔ̃n s̃ogoronɔ̃ kɔ̃n s̃odeeno ai Isia T̃eazi.

⁷ Kè a wii pèhazi, ben ma gusiaa dà a dagura kɔ̃n Igititi pìnɔ̃, ben má tò ísiaa dàrla míomio. A wée yā kè má kè Igititinɔ̃ne è. Beee gbera a gurɔ̃plaa kè gbáan.

⁸ Ma mɔ̃ao Am̃ori kè aɔ̃ kú Yoda ɔ̃fántɛbɔ̃e kpaano b̃usun. Kè aɔ̃ f̃eazi z̃io, ben ma n̄ náare a ɔ̃z̃i. Ma n̄ káate, ben aɔ̃ b̃usu g̃ò a p̃ó ũ.

⁹ Kè Zipo né Balaki, Mɔ̃abunɔ̃ kína f̃eazi z̃io, à B̃eɔ̃ né Balamu sisi à a ká.

¹⁰ Ben ma gi Balamu yā mazi má tò à sa maaa òare, ma a b̃o Balaki ɔ̃z̃i.

¹¹ Beee gbera a bikū Yodaa a ka Yeriko. Ben Yerikodeeno z̃i k̃aao. Am̃orinɔ̃ kɔ̃n Perizinɔ̃ kɔ̃n Kanaanɔ̃ kɔ̃n Itinɔ̃ kɔ̃n Gigasinɔ̃ kɔ̃n Ivinɔ̃ kɔ̃n Yebusinɔ̃ z̃i k̃aao d̃o, ben ma n̄ náare a ɔ̃z̃i.

¹² Ma z̃m̃ant̃enɔ̃ gbàre a ae, aɔ̃ p̃èare Am̃orinɔ̃ kína g̃ɔ̃on plaaano. Èe ke a f̃eadaa ke a kà bé à p̃èmm̃aro.

¹³ Ma t̃ɔ̃te kè ámbè a à z̃ii k̃eroo kpàawa kɔ̃n wéte kè ámbè á k̃aeroonɔ̃, ben á kú wéte pìnɔ̃ guu. Èe geepi lí kɔ̃n kù lí kè ámbè á b̃aroonɔ̃ b̃ee ble.

¹⁴ Ben Yosua bè: Àg̃õ Dii ṽia ṽi àg̃õ d̃ɔ̃zi yāpura kɔ̃n ñɛso do. À t̃aa kè a dezinɔ̃ d̃ónzi Yuflati baa k̃aa kpa kɔ̃n Igititinɔ̃ b̃o a té à d̃o Diizi.

¹⁵ Tó z̃òblena Diine k̃eare zaa, ãnd̃ẽ à ze kɔ̃n t̃aa kè á yezi à d̃ozio gb̃aa, t̃aa kè a dezinɔ̃ d̃ónzi Yuflati baa k̃aa kpaano yoo, kes̃õ Am̃ori kè á kú n̄ b̃usunno p̃ó. M̃ode mam̃oma kɔ̃n ma b̃edeenɔ̃, Diin wég̃õ d̃ɔ̃zi.

¹⁶ Ben gb̃enɔ̃ wèala wà bè: Gyam! Wé f̃õ wà p̃á kpá Diizi wà d̃o t̃aañziro.

¹⁷ Dii wa Luda bé à wa b̃o z̃òbleen Igititi b̃usun kɔ̃n wa denɔ̃. Ámbè à dabuyā bíta pìnɔ̃ kè wa wáa, à wa d̃ákpa wa t̃aa'ona guu p̃ingi à wa b̃o borii kè wa g̃ete n̄ guunɔ̃ ɔ̃z̃i n̄ p̃ingi.

¹⁸ Dii bé à p̃ewe Am̃orinɔ̃a kɔ̃n borii kè aɔ̃ kú b̃usu k̃ekiinño. Beee yānzi wég̃õ d̃o Diizi se, zaake ámbè wa Luda ũ.

¹⁹ Ben Yosua bè gb̃enɔ̃ne: É f̃õ à d̃o Diiziro. Zaake à kú adona, Luda ñɛg̃õaañodeeme. Eé a taarinɔ̃ kɔ̃n a durunno k̃earero.

²⁰ Baa kè à yā maaa k̃eare yā, tó a p̃á kp̃azi a d̃o bori z̃it̃onɔ̃ t̃aañzi, eé ɛara à kisia z̃iawa à a kaate.

²¹ Ben gb̃enɔ̃ bè Yosuañe: Lenlo! Diin wég̃õ d̃ɔ̃zi.

²² Ben Yosua bènñe: Ámbè a z̃inda s̃èdadeeno ũ, kè a zeo àg̃õ d̃o Diizi. Ben aɔ̃ bè: Ee! À s̃èdadeeñon wa ũ.

²³ Ben Yosua bè: Tó lem̃e, à bori z̃it̃onɔ̃ t̃aa kè aɔ̃ kúaaonɔ̃ b̃o a té à a swè kpá Dii Isarailinɔ̃ Ludaa.

²⁴ Ben gb̃enɔ̃ bènñe: Dii wa Ludan wég̃õ d̃ɔ̃zi wàg̃õ à yā maa.

²⁵ Z̃i beean Yosua ɛara à Dii bà kuunañyo yā k̃èke gb̃eñone. Zaa S̃ek̃emu gwe à dokayānɔ̃ kɔ̃n yādienano zé kp̃aeñe,

²⁶ ben à yā pìnɔ̃ kè Luda doka takadan. Ben à gb̃è gb̃ent̃ẽ sè à p̃èe gb̃íi lí gb̃áru Dii gb̃agb̃akiiia gwe.

²⁷ Ben à bè gb̃eñone: À gwa! Gb̃è k̃ekii bé eég̃õ d̃ewe s̃èdadee ũ. Gb̃è p̃i yā kè Dii òwee mà p̃ingi. Eég̃õ d̃eare s̃èdadee ũ l̃e àton m̃onafiki ke a Ludanero.

²⁸ Yosua gb̃enɔ̃ gb̃àre, ben baade tà a b̃usu kè wà kp̃aa túbi ũu guu.

²⁹ Yā beeno gbera Dii z̃òbleri Yosua, Nuni né gà. À kè wè bas̃oro akuri.

³⁰ Wà à ṽii guu kè d̃e à túbi ũu guu Timina Sera, Eflaimunɔ̃ gukpiideen Gaasi kp̃iii gu'igb̃aroo kpa.

³¹ Isarailinɔ̃ d̃o Diizi Yosua gurɔ̃ p̃ingi kɔ̃n gb̃ensi kè aɔ̃ kuu à gberaanɔ̃ gur̃oo d̃o. Gb̃ensi pìnɔ̃ wée si yā kè Dii kè Isarailiñonele p̃ingi.

³²Yusufu wáno kè Isarailino b̀̀o Igipiti s̄, āo v̄i Sekemu t̄t̄e guu, kè Yakubu l̀̀ Sekemu de Am̄o n̄́na kondogi bas̄̄ro. T̄t̄e p̄i kú Yusufuno t́bi guume.

³³Kè Aruna né Eleaza g̀, ben ẁ̀ à v̄i zaa Gibea, w̄́e kè ẁ̀ kp̀̀ à né Fineasia t́bi ũ Eflaimuno gukpiideen.

YĂGŃGŃRINŃ

IsarailinŃ pākpana Diizi 1:1-3:6

YăgŃgŃri káakunŃ 3:7-3:31

Deborá 4:1-24

Gidion 6:1-8:35

Samusĩ 13:1-16:31

IsarailinŃ zìkana kŃn Kanaa borii kè aŃ gŃnŃ

¹ YŃsua gaa gbɛra IsarailinŃ Dii gbèka wà bè: DénŃ bé weé gá zì káwe kŃn KanaanŃ káakuu?

² Ben Dii bè: YudanŃ bé weé gá. À ma! Ma bùsu pì nàńne í ɔzĩme.

³ Ben YudanŃ bè í danɛ Simɛɔnɔne: À mŃ à gá zɛwe guu kè Ludaa kpàwa túbi ũu guu, wà zì ká kŃn KanaanŃ wé gbasa wà gá zɛare guu kè à kpàawaan. Ben SimɛɔnŃ gàańyo.

⁴ Kè YudanŃ gaa le, Dii KanaanŃ kŃn PerizinŃ nàńne í ɔzĩ, ben aŃ í déde zaa Bezeki bŃɔ kuri.

⁵ Gwen aŃ Adonibɛzeki lèn aŃ zì kàŃ, ben aŃ KanaanŃ kŃn Perizi pìnŃ dède.

⁶ Kè kína pì e bàa lɛɛ, ben aŃ pèa. AŃ à kù, ben aŃ à ɔnemidaanŃ kŃn à gbánemidaanŃ zŃzŃ.

⁷ Ben Adonibɛzeki bè: Ma kí gŃɔn baaagŃ akurinŃ ɔnemidaanŃ kŃn í gbánemidaanŃ zŃzŃ, ben aŃ pŃblee kè lèe ma teebu gĩzĩ kŃɔ wè. Lán má kè gbè pìnŃne nà, à fĩan Ludaa bŃme. Ben aŃ gaaŃ Yerusalemu, gwen à gàn.

⁸ Kè YudanŃ lèe Yerusalemu, aŃ sì, ben aŃ à gbèŃŃ dède kŃn fèdaao aŃ té sŃa.

⁹ Beee gbɛra YudanŃ gaa wà zì ká kŃn Kanaa kè aŃ kú gusĩsideenŃ kŃn Nɛgɛvio kŃn gusararaao.

¹⁰ AŃ gaa wà lèe Kanaa kè wà kú EblŃnunŃa. EblŃnu tŃn Kiriataba yã. Gwen aŃ zì blèn Sesai kŃn AimaŃ kŃn Talamaioa.

¹¹ BŃna gwe aŃ gaa lèe DebideenŃa. Debi tŃn Kiriasɛfa yã.

¹² Ben Kalebu bè: Gbè kè lèe Kiriasɛfa pía à sìn, mé ma nénŃgbè Akasa kpáa nŃ ũ.

¹³ Kalebu dāaro Kenazi né ŌtŃnieli bé à sì, ben Kalebu a nénŃgbè pì kpàa.

¹⁴ Kè à à sè, ben à nàkŃrɛa à gá tŃtɛ wéɛ ke a dea. Kè nŃgbè pì píta a zaakia, ben Kalebu à là à bè: BŃn í yezi?

¹⁵ Ben à wèala à bè: Ñ gbaa kɛmɛ. Zaake guu kè n ma gbaa kú Nɛgɛvi gbáan, ñ ma gba à íbŃkidee dŃ. Ben Kalebu à gbà guu kè à íbŃkii kún sŃsŃ musu kŃn kè à íbŃkii kú guzure guuo.

¹⁶ Musa anzure borii kè wè be KeninŃ bŃ wéte daminalideen kŃn YudanŃ, aŃ gaa wà vèéńyo í bùsun Aradi sae Nɛgɛvi gbáan.

¹⁷ Ben YudanŃ kŃn í danɛ SimɛɔnŃ gaa wà lèe Kanaa kè aŃ kú ZɛfanŃa. AŃ wéte pì kàate mámmam, ben aŃ tŃ kpàne Ōma.

¹⁸ YudanŃ Gaza kŃn AsakɛlŃnio kŃn EkɛrŃnuo kŃn í guunŃ sì.

¹⁹ Dii kúńyo, ben aŃ í gukpíidee sì, mŃde aŃɔe fŃ wà pè gusararadeenŃaro, kè gbè pìnŃ sŃgoro mŃpŃnŃ vŃ yānzi.

²⁰ Wà EblŃnu kpà Kalebua, lán Musa à lé gbè nà, ben à pè Anaki bori gŃɔn aagŃɔnŃa gwe.

²¹ BɛyāminŃ sŃŃ e pé Yebusi kè aŃ kú YerusalemunŃaro, ben YebusinŃ kúńyo Yerusalemu ai kŃn a gbāao.

²² YusufunŃ sŃ lèe Betelia bensŃ Dii kúńyo.

²³ Beteli tŃn Luzu yã. Kè aŃ gbèŃŃ zì Beteli asii gwa,

²⁴ gu'asiigwari pìnŃ gŃgbè ke è èe bŃɔ wéte pìn, ben aŃ bène: Ñ owe dian wé ke nà wà gè wéte guu wé gbèkɛɛ kenne.

²⁵ Kè à zé òdòáñne, ben aǎ wéte pì deeno dède kǎn fēedaao, ben aǎ gǎgbē pì tò kǎn à daneno n pínɡi.

²⁶ Gǎgbē pì gàa Itinǎ bǔsun à wéte kàe gwe, ben à tó kpàne Luzu. Tó beee bé à gǎne ai kǎn a gbàao.

²⁷ Manasenǎ e pé Kanaa kè aǎo kú Betesā kǎn Tanakio kǎn Dǎruo kǎn Ibleamuo kǎn Megidoo kǎn n lakutunǎaro, zaake aǎo gí wà kpé vēe bǔsu pǐmme.

²⁸ Kè Isarailinǎ gbàaa è, ben aǎ Kanaanǎ dà zòzǐin, aǎo e périmma n pínɡiro.

²⁹ Lemé se Eflaimunǎo e pé Kanaa kè aǎo kú Gezannǎaro, ben aǎo kú gwe ledó.

³⁰ Lemé dǎ Zebuluninǎo e pé Kanaa kè aǎo kú Kitironu kǎn Naloluonǎaro, ben aǎ n dá zòzǐin.

³¹ Lemé dǎ Asanǎo e pé gbē kè aǎo kú Ako kǎn Sidǎo kǎn Alabuo kǎn Akazibuo kǎn Elebao kǎn Afekio kǎn Reobuoaro,

³² ben aǎ vēe ledó kǎn Kanaa bǔsudee pǐnǎo.

³³ Lemé dǎ Nafatalinǎo e pé Besemesideenǎo kǎn Betanadeenǎaro, ben aǎ vēe ledó kǎn Kanaa bǔsudee pǐnǎo aǎ n dá zòzǐin.

³⁴ Amǎrinǎo Daninǎo yǐpa aǎ n kpá gukpiideen, aǎo e weñne aǎ mó vēe gusararaanlo.

³⁵ Amǎri pǐnǎo gí wà kpé vēe Eresi kpíiia kǎn Ayalǎnio kǎn Salabimuo. Kè Yusufunǎo gbàaa kàara, ben aǎ n dá zòzǐin.

³⁶ Amǎrinǎo bǔsu lézekii nàa zaa Swí Gbèkotozen ai à gàa pé Selaa ai à gàao ae kpa.

2

Dii Malaika bǎ à mǎna Isarailinǎozi zaa Bokimu

¹ Dii Malaika bǎ Giligala à gàa Bokimu à bè: Ma a bǎe Igitipi, ma gēao bǔsu kè ma la dà a dezinǎne kèkii guu. Ma bè mé ma bà kuunaa yǎ gboro zikiro.

² Má òare a yǎ tón kakǎa kǎn bǔsu kè deenǎoro. Má òare à n sa'okiinǎo gboro, ben ée ma yǎ maro. À kè dia á kè lee?

³ Tǎ! Mée ooare, mé périmmaare dǎro. Aǎégǎ deare lè ũ a gbǎntēa bensǎo aǎ tǎanǎo égǎ deare takutee ũ.

⁴ Kè Dii Malaika yǎ pì ò Isarailinǎne, aǎ óo dǎ gbǎngbǎn.

⁵ Ben aǎ tó kpà guu pǐne Bokimu, ben aǎ saa ò Diia gwe.

Isarailinǎo kpeelina Ludane

⁶ Yǎsua gbēnǎo gberena gbera baade gàa à guu kè wà kpàa túbi ũu kù.

⁷ Aǎ dǎ Diizi Yǎsua gurǎa pínɡi kǎn gbēnsi kè aǎo kuu à gberaanǎo gurǎo dǎ. Gbēnsi pǐnǎo wée sǐ yǎ bíta kè Dii kè Isarailinǎnele pínɡi.

⁸ Kè Dii zǎbleri Nuni né Yǎsua kè wè basǎoro akuri, ben à gà.

⁹ Wà à vǐi guu kè de à túbi ũu guu zaa Timina Eresi, Eflaimunǎo gukpiideen, Gaasi kpíi gu'igbároo kpa.

¹⁰ Kè Yǎsua gurǎo gbēnǎo gàga n pínɡi, né kè aǎo fēe n gberaanǎo Dii dǎro, bensǎo aǎo yǎ kè à kè n dezinǎne dǎro.

¹¹ Ben aǎo yǎ kè zaa Diine kè aǎo dǎ tǎanǎozi.

¹² Aǎ pǎ kpà Dii n dezinǎo Luda kè à n bǎe Igititizi, aǎ tē borii kè aǎo liganǎzinǎo tǎanǎozi aǎo dǎnzi kèñne, ben aǎo Dii pǎo fē.

¹³ Aǎ pǎ kpàzi aǎo dǎ Baalizi kǎn Asatoreo.

¹⁴ Ben Dii pǎo fēñzi à n ná n wétǎmmarinǎne n ǎzǐ aǎo n wáa. À n kpá n ibee kè aǎo liganǎzinǎo, ben aǎo e fǐ wà gí n zǐndao n ibee pǐnǎo ǎzǐro.

¹⁵ Gurǎo kè aǎo gàa zǐ ká pínɡi, Dii è bǎo n kpeeme le yǎ tón bǎnyo nnaro yǎnzi, lán à dàñne n swála nà, ben aǎo gǎ wétǎmma bíta guu.

¹⁶ Ben Dii yǎgǎgǎrinǎo bǎbǎo n té le aǎo n sí n wétǎmmarinǎo.

¹⁷ Mɔde aɓè n̄ yāgŏgŏri p̄nɔ yā maro, aɓ pāpāa kè wà dɔnzi kè tāanɔne. Aɓ kè zé kè n̄ dezinɔ sèa kpakpaa, aɓègŏ yā kè Dii diènnɔnɔ kūna lán n̄ dezi p̄nɔ bàro.

¹⁸ Tó Dii yāgŏgŏri b̀ n̄ té, ègŏ kú k̄n yāgŏgŏri p̄o, ben ègŏ n̄ sí n̄ ibeɛnɔ ɔzĩ ai yāgŏgŏri p̄i wèndi lén, zaake tó aɓ n̄bo gbē kè aɔɔe ɔ t̄ɔm̄ma aɔɔe ĩa dar̄manɔ yānzi, Dii è n̄ wènda gwame.

¹⁹ Tó yāgŏgŏri gà s̄, aɓè ɛara wà yaka de n̄ denlamɛ. Aɓè dɔ tāanɔzi aɓè n̄ gbāgbā aɓè dɔnzi keñne. Aɓè n̄ yāzaakena p̄nɔ k̄n n̄ swāgbāaaɔ tóro.

²⁰ Ben Dii pɔ fèñzi à bè: Zaake borii kè ma bà kuuna k̄n n̄ dezinɔ yā gbòro aɔɔe ma yā maro,

²¹ mé péñne borii kè Yɔsua gà à n̄ tó n̄ bùsunno kea dɔro.

²² Mé n̄ swi ke Isarailinɔ le mà n̄ yɔ mà gwa, tó aɓé ma zé sé aɔgŏ ma yā kūna lán n̄ dezinɔ kù nà, ke tó aɓé ke lero.

²³ Beee yānzin Dii borii p̄nɔ tò gwezi. Èe n̄ na Yɔsuane a ɔzĩ à pènm̄ma gŏɔro.

3

¹ Dii borii p̄nɔ tò gwe le à Isaraili kè wèe Kanaa bùsu zĩ ká n̄ wáaroonɔ yɔ à gwao,

² le dɔ à z̄ikana dada gbē kè aɔɔ z̄ikana d̄s yāroo p̄nɔne. Borii p̄nɔn yè:

³ Filisitininɔ k̄ina gŏɔn sɔɔroonɔ k̄n Kanaanɔ p̄ngi k̄n Sid̄deennɔ k̄n Ivi kè aɔɔ kú Lebanɔ gukpiideennɔ zaa Baali Em̄oni gbèa ai à gàa pé Lebo Amataa.

⁴ À n̄ tó le à Isarailinɔ yɔ à gwao, tó aɓègŏ yā kè à diè n̄ dezinɔne Musa gāz̄inɔ kūna.

⁵ Beee yānzin Isarailinɔ v̄èe Kanaanɔ té k̄n Itinɔ k̄n Am̄orinɔ k̄n Perizinɔ k̄n Ivinɔ k̄n Yebusinɔzi.

⁶ Aɓ n̄ n̄nɔgb̄enɔ sè nɔɔ ũ bens̄ aɓ n̄ n̄nɔgb̄enɔ kpāsā borii p̄nɔ négŏgb̄enɔa, ben aɓ d̀ n̄ tāanɔzi.

Ɔtonieli

⁷ Isarailinɔ yā kè Dii ḡizi kè. Dii n̄ Luda yā s̄āngu, ben aɓ d̀ Baalizi k̄n Asatorɛo.

⁸ Ben Dii pɔ fèñzi à n̄ yá Mesopotamia bùsu kí Kusārisataimua, ben aɓ z̀ blène ai wè s̄oraagŏ.

⁹ Kè aɓ wii pè Diizi, ben à m̄isiri b̀n̄ne, àmbe Kalebu dāaro Kenazi né Ɔtonieli ũ. Àmbe à n̄ b̀.

¹⁰ Dii Nini s̄ua, ben à yā gŏgŏ Isarailinɔne à d̀n̄ne ae z̄i guu. Dii Mesopotamia bùsu kí Kusārisataimu n̄ane a ɔzĩ, ben à gbāaa m̄n̄e.

¹¹ Ben aɓ bùsu gŏ kaena aafia wè baplaa ai Kenazi né Ɔtonieli gàa gao.

Eudu

¹² Isarailinɔ ɛara wà yā kè Dii ḡizi kè dɔ, ben Dii tò Mɔabu kí Egeln̄ni gbāaa m̄n̄ne à zaa kè aɔɔ kè p̄i yānzi.

¹³ Egeln̄ni Am̄oninɔ k̄n Amalekinɔ nàawa, ben aɓ mò wà lèe Isarailinɔa aɓ wéte daminalidee s̄i.

¹⁴ Isarailinɔ z̀ blè Mɔabu kí Egeln̄nine ai wè baro plaasai.

¹⁵ Ben aɓ wii pè Diizi, ben à m̄isiri b̀n̄ne, àmbe Gera né Eudu, Beyāmi borii ũ. Ɔzedeeme. Isarailinɔ à z̄i tángba kpá Mɔabu kí Egeln̄nia.

¹⁶ Eudu f̄e lékpaaladee p̄i à gbāa kà gās̄asuu do. À nà a gbáda ɔplaa a uta gbáru,

¹⁷ ben à gàa à tángba kpà Egeln̄nia. Egeln̄ni s̄o né gbē m̄edeeme maamaa.

¹⁸ Kè Eudu k̄n gbē kè aɓ tángba sè wà gàaonɔ tángba kpàa wà yāa, ben Eudu a gbē p̄nɔ gbàre z̄én.

¹⁹ Ben à ɛara t̄aa kè kú Giligala sae à s̄u k̄ina p̄i kiia dɔ à bè: Má asiiyā ke v̄i mà onne. Ben k̄ina p̄i bè: À tó mà yā ma, ben à ìba kè aɔɔ kúonɔ b̀è.

²⁰ Egelbni v̄ēna ado kpé musu ãampakiin, ben Eudu s̄ōzi à bè: Má yā kè b̄ò Luda kiia v̄i mà onne. Kè kína pì f̄ē a kitan,

²¹ ben Eudu a f̄ē ḡà à wòto k̄ōn ɔz̄eɛo a gbáda ɔplaa, ben à à z̄ōo a gb̄eɛen.

²² Ben f̄ē pì ḡè à gb̄eɛen k̄ōn a páo píngi ai à b̄ò à kp̄e kpa. Eudu e f̄ē pì wotoro ai à gb̄e n̄ósi dààla.

²³ Eudu b̄ò kp̄eɛɛa à kpé ãampakii pì zé tàta à m̄òne k̄à.

²⁴ À b̄ona gb̄era Egelbni z̄ìrin̄o m̄ò āō ãampakii pì zé è k̄āna, ben āō bè: Eéḡō b̄īk̄p̄e k̄e kpé ãampakiiian yee?

²⁵ Āōe à d̄āa ai āō bídi kè. Kè āō è èe zé w̄ēñ̄ero, ben āō m̄òne sè wà w̄è āō ḡè wà n̄ dii è daena t̄ɔte ḡè ũ.

²⁶ Gur̄o kè āō kpé wèe kí d̄āa ɛ, Eudu bàa lè à d̄ò t̄āa p̄in̄zi à tà Seira.

²⁷ Kè à k̄à gwe, à tò wà kuu pè Eflaimu gukpiideen, ben Isarailin̄o p̄itao kpiiin̄o, Eudu d̄òñ̄e aɛ.

²⁸ À bèñ̄e: À t̄émazi, zaake Dii a ib̄e M̄ɔabun̄o n̄àare a ɔz̄i. Āō t̄èzi, ben āō Yoda bik̄ükii kè è ḡá M̄ɔabun̄o b̄usun s̄i, āōe we gb̄ēke bik̄ü d̄oro.

²⁹ Z̄i beee āō M̄ɔabu ḡō gb̄āaan̄o d̄èd̄e lán b̄oro kuri bà, āō gb̄ēke e b̄oro.

³⁰ Z̄i beeean Isarailin̄o gb̄āaa m̄ò M̄ɔabun̄one, ben āō b̄usu ḡō kaena aafia ai w̄è basiiḡō.

Samaga

³¹ Eudu gb̄era Anata né Samaga Filisitinin̄o d̄èd̄e ḡōon wàa aaḡō k̄ōn z̄ùd̄āgoo. À Isarailin̄o m̄i s̄i se.

4

Debora k̄ōn Barakio

¹ Kè Eudu ḡà, Isarailin̄o èara wà yā kè Dii ḡizi kè d̄o.

² Ben Dii n̄ yá Kanaa kí Yab̄i kè v̄ēna Azoa. À z̄ìkp̄eɛn̄o gb̄ēnsi t̄ón Sisera. À b̄eɛn Arose Goyimu.

³ À s̄ōgoro m̄òp̄on̄o v̄i m̄èn wàa siiḡō kpé bas̄oro. À gb̄āaa m̄ò Isarailin̄one p̄ās̄ip̄ās̄i ai w̄è baro, ben Isarailin̄o wii pè Diizi.

⁴ Gur̄o beee n̄ogb̄ē annabi kè wè ben̄e Debora, Lapido nāō d̄e Isarailin̄o yāḡōḡōri ũ.

⁵ È yā ḡōḡōñ̄e a damina lí gb̄áru Rama k̄ōn Betelio dagura Eflaimun̄o gukpiideen. Isarailin̄o èḡō gaa à kiia gwe.

⁶ Ben à Abin̄oamu né Baraki kè kú K̄ed̄esi, Nafatalin̄o b̄usun s̄isi à bèñ̄e: Dii Isarailin̄o Luda bè ñ f̄e ñ ḡá Nafatalin̄o k̄ōn Z̄ebulunin̄o sé ḡōon b̄oro kuri ñ ḡányo Tabo kpiia.

⁷ Dii é Yab̄i z̄ìkp̄eɛn̄o gb̄ēnsi Sisera ḡáe à m̄ó Kis̄o swaazi k̄ōn à s̄ōgoron̄o k̄ōn à z̄ìkp̄eɛn̄o paripari, gwen eé à nanne n ɔz̄in.

⁸ Ben Baraki bèñ̄e: Tó né ḡámao dé, mé ḡá. Tó né ḡámao s̄oro, mé ḡáro.

⁹ Ben Debora bè: Mé ḡányo, m̄ode zaake n̄ ò ɛ, èe k̄e n tó bé eé b̄oro. N̄ogb̄ēn Dii é Sisera nane a ɔz̄i sa. Ben Debora f̄ē à ḡāo K̄ed̄esi.

¹⁰ Ben Baraki Z̄ebulunin̄o k̄ōn Nafatalin̄o k̄àk̄ōa K̄ed̄esi, ben à dà z̄én k̄èse k̄ōn ḡōon b̄oro kuri p̄in̄o. Debora kú n̄ té.

¹¹ Keni bori Eberu b̄ò Kenin̄o b̄usun yā, à m̄ò à b̄ura k̄àe gb̄í lí kè kú Zananimu gb̄áru K̄ed̄esi saɛ. Kenin̄o né Musa anzure Obabu boriin̄o dokem̄e.

¹² Wà ò Siserane kè Abin̄oamu né Baraki ḡàa Tabo kpiia,

¹³ ben à a s̄ōgoro m̄òp̄on̄o k̄àk̄ōa m̄èn wàa siiḡō k̄ōn bas̄orooro k̄ōn z̄ìkari kè āō kúon̄o. À n̄ sé Arose Goyimu, āō ḡàa Kis̄o swaazi.

¹⁴ Ben Debora bè Barakine: Ñ ḡá, zaake gb̄āan Dii é Sisera nanne n ɔz̄i. À d̄e Dii ḡiake à d̄òñ̄e aɛ kò fá. Ben Baraki p̄ita Tabo kpiia k̄ōn z̄ìkari ḡōon b̄oro kuri p̄in̄o.

15 Dii tò Sisera kōn à sōgoronŋ kōn à zīkarinŋ lèkōa Baraki fēedaane, ben Sisera bò a sōgoron à bàa lè.

16 Baraki pèe Sisera zīkarinŋ kōn n sōgoronŋzi ai Arose Goyimu. Gwen à n déden kōn fēedaao n pīngi, baa gbē mèn do èe gōro.

17 Ben Sisera bàa lè kèe à gàa Keni bori Eberu naō Yaeli kuta kiia, zaake Azo kí Yabī kōn Eberu bedeeno kō yā mà yā.

18 Yaeli bò à dàale à bè: N mō n gē kpén, Maree. N gē! Nton tó vīa n kūro. Kè à gē, ben nōgbē pì bisa dàala,

19 ben Sisera bène: Ímii e ma de. N ma gba í mà mi. Ben à zwi tūu sè à tōne à mì, ben à èara à bisa kùala.

20 Sisera bène: N ze kpere. Tó gbēke mò à n la à be, gbēkee kú kès, n bene, auo.

21 Kpasa'ii à sè, ben Eberu naō Yaeli kuta káro sè kōn ereeo à sōo Siserazi tēe, ben à káro pì pè à swāgeea à pà ai à gè à gàa à tōte kù, ben à gà.

22 Baraki sō e pēe Siserazi, ben Yaeli bò à gàa à dàale à bè: N mō mà gbē kè nēe wetee dōanne. Kè à gē kpén, ben à Sisera è daena, à gà kōn károo pena à swāgeea.

23 Zī beean Luda Kanaa kí Yabī bùsa Isarailinŋe.

24 Ben Isarailinŋ pásikee e kaara ai aō gàa wà Kanaa kí Yabī dèo.

Ben aō bùsu gò a làakaria ai wè baplaa.

6

Midiānŋ tōna Isarailinŋa

1 Isarailinŋ èara wà yā kè Dii gizi kè do, ben Dii n ná Midiānŋe n ŋzī ai wè swēplaa.

2 Kè Midiānŋ e o tōmma, ben Isarailinŋ utekiinŋ kèke gukpiideenŋ kōn gbèweeno kōn sètepootunŋo.

3 Tó aō pò tō, Midiānŋ kōn Amalekinŋ kōn ŋfāntēbŋe kpa bori pāndenŋ è mō wà léémame.

4 Aō mō wà bùra káe n bùsun, ben aō n bura pōnŋ yakañe ai à gá péo Gazaa. Aō pōke tó Isarailinŋero ke sáa ke zù ke zaaki.

5 Aō mō kōn n pókadeeno kōn n bisakutaanŋ paripari lán sutēnŋ bà. Gbēke ègō m̄pinŋ kōn n lakuminŋ lé dōro. Aō mō wà bùsu yakame.

6 Midiānŋ Isarailinŋ kpà takaasikeezi, ben aō wii pè Diizi.

7 Kè aō wii pè Diizi Midiānŋ yā musu lán beee bà,

8 ben Dii annabi bōñe à bè: Mamŋma Dii Isarailinŋ Luda ma bè ma a bŋ zòbleen ma a bŋe Igipiti.

9 Ma a bŋ Igipitinŋ ŋzī kōn gbē kè aō o tōawaanŋ n pīngi ma pémmaare, ben ma n bùsu kpàawa.

10 Kè ma bèare mámbe Dii a Luda ũ, àton Amōri kè á kú n bùsunŋ tāanŋ gbāgbāro, ben a gi ma yā mazi.

Dii Malaika bŋ à mōna Gidionzi

11 Dii Malaika mò à vèe gbí lí gbáru zaa ŋfla, Abieza bori Yoasi be wéte. À né Gidion e blēwee gbēe geepi'ifēki wēen le Midiānŋ tón à ero yānzi.

12 Kè Dii Malaika bŋ à mōzi, à bène: Gō gbāaa, Dii kúnyo.

13 Ben Gidion bène: Maree, tó Dii kúwao, bōyānzin yā kēnŋ wa lezi pīngii? Dabuyā kè wa denŋ à yā tōkēweenŋ kú máme? Aō bè Dii wa bŋe Igipiti, mōde tiala à pā kpàwazi, ben à wa na Midiānŋe n ŋzī.

14 Ben Dii ae dōa à bè: N gá kōn gbāaa kè n vīo n Isarailinŋ bŋ Midiānŋ ŋzī. À de mámbe mée n zī fá.

15 Ben Gidion à là à bè: Maree, mé fō mà Isarailinŋ bŋ diame? Ma ua bé à kēsāna Manasenŋ té bensō mámbe má néngo deñla ma de bedeeno té.

16 Dii wèala à bè: Mégō kúnyo, né Midiānŋ lé n ne lán gbē mèn doo bà.

17 Ben Gidiŋ bènɛ: Tó ma n pɔnnaa è, ñ sèda ɔɔamɛ lɛ màgŏ dŏ kè míbe nées yā oomao.

18 Ñton gu kèro ai mà su. Mé mónnɛ kŋn gbaao mà diennɛ. Ben à wèàla à bè: Mэгŏ kú kè ai ñ ɛara ñ su.

19 Gidiŋ gaa à blènɛ dè à kèkɛ, à buredi sésɛ'ézɛsai kè kŋn wísiti kilo kurio. À nòbɔ kà gbíin à dò kà oroon à gaa gbí lí pì gbáru gwe, ben à diennɛ.

20 Luda Malaika bènɛ: Ñ nòbɔ kŋn buredio sé ñ káɛ gbè kèkiia ñ dò ɛɛa. Ben à kè lɛ.

21 Ben Dii Malaika gò kè à kŋna zŏ nòbɔ kŋn buredi pìoa, ben té bò gbè pì guu à kŋ nòbɔ kŋn buredi pìoa, ben Dii Malaika pì gusii lè.

22 Kè Gidiŋ dŏ Dii Malaikamɛ, à bè: Kúku Dii Luda, ase n Malaikan ma wée siàlɛ tètɛntɛŏ?

23 Ben Dii bènɛ: Ñgŏ kú aafia! Ñton tó vīa n kŋro. Né garo.

24 Gidiŋ Dii gbāgbākii bò gwe, ben à tó kpà guu pìnɛ Dii Aafiade. À kú Ōfla Abieza gwe ai kŋn a gbāao.

Taa gbāgbākii gborona

25 Zī beeeaa gwāavī Dii bènɛ: Ñ n de zùswaree kè kà wè swɛɛplaa kŋ ñ Baali gbāgbākii kè n dee vīi gboro ñ Asera lí kè zɛ à saɛ zŏ ñ nɛ.

26 Ñ mamɔma Dii n Luda gbāgbākii bo a zéa gu gbāaa kèkii musu. Ñ Asera lí kè ñ zŏ sée yāka ũ ñ sa'opɔ kè wè ká tén à té kŋ oma kŋn zù pìo.

27 Ben Gidiŋ a zīkerinɔ sè gŏn kuri à kè lán Dii ònɛ nà. Kè èè vīa kɛɛ a de bɛdeenɔnɛ kŋn wétɛdeenɔ yānzi, èè we à kè fāantɛro, gwāavīn à kè.

28 Kè wétɛdeenɔ fèɛ kɔngɔ, aŏ è wà Baali gbāgbākii gbòro wà Asera lí kè zɛ à saɛ zŏ wà nè wà saa ò kŋn zùo sa'okì dufu kè wà bòa.

29 Ben aŏ kŏ lāla: Dé bé à kèkii kè? Kè wà dŏnzi wà gbèkagbeka, ben aŏ mà wà bè: Yoasi né Gidiŋ bé à kè lɛ.

30 Ben wétɛdeenɔ gaa wà bè Yoasinɛ: Ñ bɔ kŋn n néo wà à dɛ, zaake à Baali gbāgbākii gbòro bensŏ à Asera lí kè zɛ à saɛ zŏ à nè.

31 Ben Yoasi bè gbɛ kè aŏ ligaaziinɔnɛ: Ámbe é yā sí kŋn Baalioŏ? Ámbe é à bɔŏ? Weé gbɛ kè yā sio dɛ ai guu gŏ gá dɔ. Tó tāan à ũ, à gí a zīndao à gbāgbākii kè wà gbòro yānzi.

32 Zī beeean wà tó kpà Gidiŋnɛ Yerubaali wà bè: Wà à tó kŋn Baalio, zaake à gbāgbākiiin à gbòro.

Gidiŋ sèdagbekana Diia

33 Midiānɔ kŋn Amalekinɔ kŋn ɔfāntɛbɔɛ kpa gbɛ pāndenɔ kŏ kākŏa ñ píngi aŏ bikù Yodaa, ben aŏ bùra kàɛ Yɛzɛrili guzuren.

34 Dii Nini sù Gidiŋ-a, ben à Abiezanɔ sisi kŋn kuuo lɛ aŏ mó wà téazi.

35 À gbɛnɔ zī Manasenɔ bùsu gu píngia wà ñ sísi se aŏ mó wà téazi. Ben à gbɛnɔ zī Asanɔ bùsun kŋn Zɛbuluninɔ bùsuo kŋn Nafatalinɔ bùsuo. Ben aŏ mò wà nāmma.

36 Gidiŋ bè Ludanɛ: Tó né Isarailinɔ bɔ ma gāzī lán n à lé gbɛmɛ nà,

37 ñ gwa, méɛ sākā kàɛɛ blɛwɛɛgbɛkiia. Tó kpíi kpà sākā pìaa ado, bensŏ tɔtɛ gŏ kori, mé dŏ sa kè né Isarailinɔ bɔ ma gāzī lán ñ ò nà.

38 Ben à kè lɛ. Kè guu dò, ben à fèɛ ide'ide, à sākā pì fè, à í taa pà.

39 Ben Gidiŋ bè Ludanɛ: Ñton pɔ fɛmaoro. Má yezi mà yā gbekamma gɛn do dɔ. Ñ tó mà gwa sākāa gɛn do dɔ. Kèkii sa, ñ tó kpíi kpà tɔtɛa ado, sākā gŏ kori.

40 Gwāavī beeeaa Ludaa kè lɛ. Kpíi kpà tɔtɛa gu píngia, sākā bé à gŏ kori ado.

7

Gidiŋ kŋn a gbɛnɔ zīblena Midiānɔ

1 Gidiŋ kŋn gbɛ kè aŏ kúonɔ fèɛ kɔngɔ ide'ide aŏ gaa wà bùra kàɛ Arodi íbɔkiia. Midiānɔ bùra kú guzuren gu'igbāroo kpa Mòre sīsīgɛzi.

² Ben Dii bè Gidiŋne: Gbē kè aŋ kúnyonŋ kè pari, mé Midiānŋ nańne n̄ ɔzĩro. Tó má n̄ nańne n̄ ɔzĩ, aŋe ía dā wà be n̄ zĩnda gbāaa bé à n̄ b́.

³ N̄ kpàakpa ke gĩa n̄ beńne, gbē kè swè kèn, ben èe lugalugaa, adee ɛara. Ben gŋon boro baro awɛɛplaaa ɛara, gŋon boro kuri bé à gŋ.

⁴ Ben Dii bè Gidiŋne: Aŋ kpé pari ai tia. N̄ gányo í kiia, mé n̄ pleplenne gwe. Gbē kè má ònne aŋe gányonŋ bé weé gá, gbē kè má ònne aŋe gányoroonŋ sŋ bé weé gŋ.

⁵ Kè à gaańyo í kiia, Dii bène: N̄ gbē kè n̄ è aŋ lé pè ía lán gbēe bānŋ plekŋte kŋn gbē kè aŋ kùe n̄ kosooa wà í dā ɔɔ wèe miinŋ.

⁶ Gbē kè aŋ lé pè íanŋ gŋon wàa do kpé basŋromɛ. Gbē kpaaanŋ sŋ kùe n̄ kosooa aŋ í mì.

⁷ Ben Dii bè Gidiŋne: Mé Midiānŋ naare a ɔzĩ kŋn gŋon wàa do kpé basŋroo kè aŋ lé pè íanŋ sa mà a b́. N̄ gbē kpaaanŋ gbare, aŋ baade tá a be.

⁸ Ben Gidiŋ gŋon wàa do kpé basŋroo pìnŋ sè, aŋ gbē kè aŋe taa beenŋ kūsāenŋ kŋn n̄ kuunŋ sīmma, ben à n̄ gbáe.

Gidiŋ kú sīsĩ musu, Midiānŋ bùra kú guzuren à gĩzĩ.

⁹ Gwāavĩ beea Dii yā òne à bè: N̄ fɛe n̄ gánzi n̄ bùran, zaake ma n̄ nánne n̄ ɔzĩ.

¹⁰ Tó vĩa e n̄ kũu n̄ gánzime, n̄ pita n̄ gá lɛdo kŋn n̄ zĩkeri Purao

¹¹ n̄ swā kpá yā kè aŋe oozi. Yā pì é n̄ gba swè le n̄ gánzi n̄ bùran. Ben à pita kŋn a zĩkeri Purao aŋ sŋ n̄ bùra lézi.

¹² Midiānŋ kŋn Amalekinŋ kŋn ɔfántɛbɔe kpa gbē pāndenŋ kaena guzuren n̄ píngi, aŋ kpá lán sutɛnŋ bà. Wèe fŋ wà n̄ lakuminŋ nāroro, aŋ pari lán ísiale bùsu'āatɛ bà.

¹³ Kè Gidiŋ kà gwe, à gbēke lè, èe a nanaa tŋkɛe a gbēndoonɛ à bè: N̄ nanaa kè má ò ma. Má è buredi kŋn kporogoo e gbegere paa, ben à lèe wa bùran à s̄i bisakutaaa, ben kutaa pì lèe kpɛgānda à gŋ kaena.

¹⁴ Ben à gbēndoo pì bène: Yoasi né Gidiŋ, Isaraili bori fɛɛdaan n̄ è gwe, èe ke pŋ pāndenlo. Luda Midiānŋ kŋn wa bùrao nāne à ɔzĩ píngi.

¹⁵ Kè Gidiŋ nanaa pì yā mà kŋn à bŋkŋtenao, à dŋnzi kè Diine. Ben à ɛara Isarailinŋ bùran à bè: À fɛe! Dii Midiānŋ nāwe wa ɔzĩ.

¹⁶ À gŋon wàa do kpé basŋroo pìnŋ kpàate gāli aagŋ, ben à kuu kŋn lo korio kpà n̄ baadea. Ben wà sè té sŋtŋsŋtŋ loo pìnŋ guu.

¹⁷ À bèńne: Mée gaa ai n̄ bùra léa. Àgŋ ma gwaa. Lán á è má kè nà, à ke le se.

¹⁸ À liga n̄ bùrazi píngi. Tó mapi kŋn gbē kè aŋ kúmaonŋ wa kuu pè, à a pŋ pé se à wii lé à be: Dii pŋme kŋn Gidiŋ-o.

¹⁹ Gidiŋ kŋn gŋon basŋroo kè aŋ kúonŋ kà bùra léa lezāndo gudākparinŋ kŋ lendekeɛna gbera gŋ. Ben aŋ n̄ kuu pè n̄ píngi, aŋ loo kè aŋ kŋnanŋ wìwi.

²⁰ Ben gāli aagŋ pìnŋ baade a kuu pè aŋ n̄ loonŋ wìwi. Aŋ sè ténŋ kŋna ɔɛɛo, aŋ kuu kè aŋe pɛenŋ kŋna ɔplan. Ben aŋ wii lè wà bè: Dii kŋn Gidiŋ-o fɛɛdaame.

²¹ Baade ze a gbèn ligana bùrazi, ben bùradeenŋ fɛe wà lè kŋa kŋn wiiio aŋ bà lè.

²² Kè wà kuu mèn wàa do kpé basŋroonŋ pè le, Dii tò bùra pì deenŋ kŋ dède kŋ tɛe kŋn fɛɛdaao. Zĩkari pìnŋ bà lè wà tà Betesita kŋn Zererao ai Abeli Mɛola léa Taba kpa.

²³ Wà Nafatalinŋ kŋn Asanŋ sìsi kŋn Manasenŋ n̄ píngi, ben aŋ pèe Midiānŋzi.

²⁴ Ben Gidiŋ gbēnŋ zĩ aŋ gāa Eflaimunŋ gukpiideen píngi, aŋ bèńne: À pita à gá Midiānŋzi. À zé zŋńne Yoda bikŋkiinŋa ai Betebara. Ben wà Eflaimunŋ sìsi n̄ píngi aŋ gāa wà zé zŋńne Yoda bikŋkiinŋa ai Betebara.

²⁵ Ben Eflaimunŋ Midiā kinanŋ kù gŋon plaa, Orebu kŋn Zebu. Aŋ Orebu dè gbè sae, kè wè be tia Orebu gbè. Aŋ Zebu dè dŋ, guu pìn wè be tia Zebu geepi'ifɛkii. Ben aŋ ɛara wà pè Midiānŋa. Ben wà kina pìnŋ mì zŋzŋ wà gāao Gidiŋne Yoda baa kāa kpa.

8

¹ Eflaimunŋ Gidiŋn là wà bè: Bóyānzin n kèwe lezi? Kè nées gaa zĩ ká kōn Midiānŋ, ben nées wa sísiroo? Ben aō wisòzi le pāsīpāsī,

² ben à bèñne: Bón má kè kè kà a pó ũu? A Eflaimunŋ geepi kōwena maa de wamowa Abiezanŋ geepikεkenala.

³ Luda Midiā kīnanŋ Orebu kōn Zebuo nàare a ozi. Bón ma fō má kè kè kà a pó ũu? Kè à òñne le, ben aō pofē gbasa à kpàe sa.

Zeba kōn Zalamunao dedena

⁴ Gidiŋn kōn a gbē gōn wàa do kpé basōroonŋ kpé wèe pεεε Midiānzi, baa kè aō gbāaa bùsa. Kè aō kà Yodazi, ben aō bikù.

⁵ Ben à bè Sukodeenŋ: À ma gbēnŋ gba póblee. Aō gbāaa bùsa bensō má kpé mée pεεε Midiā kīnanŋ Zeba kōn Zalamunaozi.

⁶ Ben Suko gbēnsinŋ bè: Zeba kōn Zalamunao gè n ozi kōn yó? À kè dia wé n zīkarinŋ gba póblee?

⁷ Gidiŋn wèñla à bè: Zaake á ò le, tó Dii Zeba kōn Zalamunao nàme ma ozi, mé a ke gyáigyai kōn gbāa lèo.

⁸ Zaa gwe à gàa Penieli, ben à wée kèmma le do. Penielideenŋ wèla lán Sukodeenŋ wèla nàme do,

⁹ ben à bèñne se: Tó ma gaa ma su aafia, mé gudākpaki lezi kè gboro.

¹⁰ Zeba kōn Zalamunao kú Kako kōn n zīkarinŋ gōn boro gero. Ofāntēbōe kpa zīkpeε kè aō gōnŋ gwe. Aō fēedadeenŋ gāga gōn boro baswεedo.

¹¹ Gidiŋn laatarinŋ zé sè Nōba kōn Yōgbēao ofāntēbōe kpa, ben à sī zīkari pino té gurŋ kè aō sà n zīnda yān.

¹² Midiā kīna pino Zeba kōn Zalamunao bàa lè, ben à pèñzi à n kükü, ben à tò n zīkarinŋ lèkōa n pingi.

¹³ Kè Yoasi né Gidiŋn bō zīlan èe suu, à bōe Eresi Gbèkotozen,

¹⁴ ben à Suko gōkpare ke kù à à lāla yāzi, ben gōkpare pì Suko gbēnsinŋ tó kèε takadan gōn baaagō akuri awεεswεεplaa.

¹⁵ Ben Gidiŋn gàa à Sukodeenŋ lè à bè: Zeba kōn Zalamunao yè. A ma lalandi kè yā a bè, Zeba kōn Zalamunao e gē ma ozi kōro. É fō à ma gbē kè n gbāaa bùsanŋ gba póbleeo.

¹⁶ Ben à wéte pì gbēnsi pino kükü à n ké gyáigyai kōn gbāa lèo, aō dō n mēa.

¹⁷ Ben à gàa à Penieli gudākpaki lezi gbōro à wéte gōgbēnŋ dède.

¹⁸ Ben à Zeba kōn Zalamunao là à bè: Gbē kè a n déde Tabonŋ de diamε? Aō wèla wà bè: Aō de lán n bāme, aō kakana de lán kīnenŋ bà.

¹⁹ Ben Gidiŋn bèñne: Ma vñi dadōnkōdeenŋ gwe. Tó a n tó yā, kōn Diio mé a dedero.

²⁰ Ben à bè a daudu Yεtanε: N fεε n n dede. Né pì e a fēedaa wotoro, vñi à kù, zaake né fétemε.

²¹ Ben Zeba kōn Zalamunao bè: N fεε n wa dede n zīnda. Baade kōn a gbāaaomε. Ben Gidiŋn fεε à n déde à mò kāmbeε kè da n lakuminŋ waale bōe.

²² Isarailinŋ bè Gidiŋnne: N gō wa mīdee ũ kōn n boriinŋ. Zaake mbe n wa bō Midiānŋ ozi.

²³ Ben Gidiŋn bèñne: Mé gō a mīdee ũro, baa ma né. Diin a kí ũ.

²⁴ Ben à èara à bèñne: Mée wée keεawa: A baade swāi kè à sīmma kpāma mēn doodo. Midiānŋ egō vura swāi dana, zaake Sumaila boriinŋmε.

²⁵ Aō bène: Wé kpāmma kōn nōseo do. Aō bisa kpàe, ben baade swāi kè à sīmmanŋ dān mēn doodo.

²⁶ Vura swāi kè à gbèkāmma pino tiisi kà kilo baro, mòkāmbeenŋ kōn swāinŋ kōn gumusu tēaa kè Midiā kīnanŋ dananŋ kōn mòkāmbeε kè da n lakuminŋ waalenŋ baasi.

²⁷ Ben à pì màsokεbo ũ à pèe a be wétén zaa Ōfla. Ben IsarailinŌ pāpāa kè wà d̀̀zi ń píngi, ben à g̀̀ takutεε ũ Gidionne k̀̀n à bεdeeno.

²⁸ Len IsarailinŌ MidiānŌ gbāaa bùsa le. MidiānŌ e e wà mì b̀̀ d̀̀ro. Ben IsarailinŌ bùsu g̀̀ kaena aafia Gidion guro ai wè baplaa.

Gidion gana

²⁹ Yoasi né Gidion gà à vèe a be.

³⁰ À négōgbē kè à ń ínŌ g̀̀on baaagō akurime, zaake à ǹ̀onŌ pari.

³¹ À ǹ̀p̀̀seε vī d̀̀ zaa Sekemu kè à négōgbē ìŌ, ben wà t́ kpàne Abimeleki.

³² Yoasi né Gidion gà a zikūmme, ben wà à mira kpàkōzi k̀̀n a de p̀̀o zaa Ōfla Abieza.

³³ Kè Gidion gà g̀̀o, ben IsarailinŌ èara wà pāpāa kè wà d̀̀ Baalizi. Ben aō taa kè wè be Baalibaakuwao pèe ń dii ũ,

³⁴ ben Dii ń Luda kè à ń bó ń ibee kè aō ligańzi kpa píngiano ɔzĩ yā sàngu.

³⁵ Aōe gbēkeε ke Gidion kè wè bene d̀̀ Yerubaali bεdeenne yā maa kè à k̀̀ne píngi musuro.

13

Samusĩ ina

¹ IsarailinŌ èara wà yā kè Dii g̀̀zi kè d̀̀, ben Dii ń ná FilisitininŌne ń ɔzĩ ai wè baplaa.

² Gōgbē kee kú Zora, Dani boriime, à t́n ManŌa. À naō né pāame, èe né iro.

³ Dii Malaika b̀̀ à mò ǹ̀gbē p̀̀zi à bè: N̄ ma! Pāaan n ũ, née né iro, m̀̀de né ǹ̀ sí n̄ né i g̀̀gbē ũ.

⁴ N̄ làakari ke! N̄ton geepiwèε ke í gbāa ke miro. N̄ton t̀̀ ke blero.

⁵ Né ǹ̀ sí n̄ né i g̀̀gbē ũ. Gèe t́n na né pì m̀̀aro, zaake éégō de Luda p̀̀ ũme zaa a iguro. Àmbe eé na IsarailinŌ b̀̀naa FilisitininŌ ɔzĩ.

⁶ Ben ǹ̀gbē p̀̀zi gà à ò a zāne à bè: Luda gbēke mò ma kiia. Tó n à è, à de lán Luda Malaika bà à naasi vī maamaa. Mée à la t́ mán à b̀̀nlo, bensō èe a t́ omero.

⁷ À bème mé ǹ̀ sí mà né i g̀̀gbē ũ. À bème màton wèε ke í gbāa ke miro, bensō màton t̀̀ ke blero, zaake né pì éégō de Luda p̀̀ ũme zaa a iguro ai à wèndi lén.

⁸ Ben ManŌa wèε kè Diia à bè: N yā nna Dii! N̄ t́ gbē kè n̄ zĩ èara à mó d̀̀ à yā kè wé ke k̀̀n né p̀̀o à ina gberaa dawε.

⁹ Luda ManŌa yā mà, ben Luda Malaika p̀̀zi èara à mò ǹ̀gbē p̀̀zi guro kè à kú bura. À zā ManŌa kúo gwero,

¹⁰ ben à kè kpaa à bàa lè à gà à òne à bè: Gōgbē kè b̀̀ à mò mazi zĩ m̀̀a kè d̀̀ee!

¹¹ ManŌa fèε à t̀̀ a naōzi. Kè à kà g̀̀gbē p̀̀zi kiia, à à là à bè: M̀̀be n yā ò ma naōó? À wèàla à bè: Mámbee!

¹² Ben ManŌa à là à bè: Tó n yā p̀̀zi gà à kè le, né p̀̀zi kuuna éégō de diamε? Bó zĩin éégō keε?

¹³ Dii Malaika wèàla à bè: N naō g̀̀o yā kè má òne k̀̀na píngi.

¹⁴ Àton geepi lí p̀̀ke blero. Àton wèε ke í gbāa ke miro. Àton t̀̀ ke blero. Àgō yā kè má diene k̀̀na píngi.

¹⁵ Ben ManŌa bène: N yā nna, n̄ ze g̀̀a ai wà blène b̀̀ro kekεne.

¹⁶ Dii Malaika wèàla à bè: Baa t́ ma g̀̀o kè, mé n p̀̀ke blero. Tó n sa'opo kè wè ká tén à t̀̀ kú soru kè, n̄ o Diia. ManŌa e d̀̀ kè Dii Malaikanlo,

¹⁷ ben à à là à bè: N t́n diaa? Tó yā kè n̄ ò p̀̀zi kè, wé saabu kenne.

¹⁸ Dii Malaika wèàla à bè: Bóyānzin née ma t́ gbekaazi? T́ b̀̀nsaεme.

¹⁹ Ben ManŌa blène b̀̀ro k̀̀ à flawa sè à Dii gb̀̀gb̀̀o gbè ke musu. Kè ManŌa k̀̀n a naōo wèε kà wèε gwaa, ben Dii yāb̀̀nsaε kè

²⁰ à t̀̀ té b̀̀ sa'okii p̀̀n à fèε musu, ben Dii Malaika fèε t́neε p̀̀zi guu à tà musu. Kè ManŌa k̀̀n a naōo è le, ben aō dàε ń puua.

- 21 Dii Malaika e gà à mò Manṓa kṓn a naṣozi dṓro, ben Manṓa dṣ sa kè Dii Malaikame.
 22 Manṓa bè a naṣne: Wa gan gweee! Zaake wa wée si Ludale.
 23 Ben à naṣ bène: Tó Dii yezi à wa demε, le èe saa kè wá òa kṓn flawao síro, le èe yā kèno owero bensṓ èe yā pì ṓṓawero.
 24 Nṓgbē pì né ì gṓgbē ũ, ben à tṓ kpàne Samusī. Né pì bíta kù, bensṓ Dii aubarika dàn.
 25 Dii Nini nà zīkenaa à guu gurṓ kè à kú Daninṓ bùran, Zṓra dagura kṓn Esetaoluo.

14

Samusī nṓsena Filisitininṓ té

- 1 Samusī gàa Timina, ben à Filisitini nénokpare ke è gwe.
 2 Kè à sù, ben à bè a de kṓn a daone: Ma Filisitini nénokpare ke è zaa Timina. À gà à à wεtemε mà sé nṓṓ ũ.
 3 Ben à de kṓn à dao bène: Nṓṓ kú n danenṓ ke n boriinṓ ténloo? Ben né gà ò nṓṓ sé Filisitini gefṓdeenṓ téṓ? Ben Samusī bè a denε: Ñ gà ò à wεtemε dé, zaake nṓkpare pìn má yezi.
 4 À de kṓn à dao e dṣ kè yā pì bṓ Dii kiianlo, zaake Dii e zé wεtεε à yā mṓ Filisitininṓnεme. Gurṓ beea Filisitininṓ bé wèe kí blee Isarailinṓa.
 5 Ben Samusī e gaa Timina kṓn a de kṓn a dao. Kè aṣ kà Timina geepi bura, músune bṓro bṓ Samusīzi èe pūtāa.
 6 Dii Nini súa, ben à músu pì kù à kèkṓre lán wà be blène bṓro à kèkṓre bà. À pṓke kūna à ṓzī sṣro. Èe yā kè à kè pì o a de ke a danero.
 7 Ben à gàa à yā ò kṓn nṓkpare pìo, nṓkpare pì sṓ kène maa.
 8 Kè à gurṓplaa kè, à fεε èe gaa nṓṓ pì sé sa, ben à liε à gàa músu gè pì gwa. Ben à è zónṓ sà dṓ à gèa ai aṣ í kè.
 9 Ben à ṓ dàn à à sà gà à wòto èe blee, ben èe taaο. Kè à kà a de kṓn a dao kiia, à liñne aṣṓ blè, mṓde èe oñne kè a bṓ músu gè guunlo.

Samusī gara gbooto dana Filisitininṓne

- 10 À de gàa nṓkpare pì kiia, ben Samusī pṓnna pṓblee kèñne lán nṓseri è ke nà.
 11 Kè à mò, wà gṓkparenṓ sisi gṓṓn baaakuri wàgṓ kúo.
 12 Ben Samusī bèñne: Má gara gbooto ke vī mà daare. Ai pṓblena gurṓ swεεplaa kè gà papao, tó a fṓ à gara pì bṓme, mé bisa kpáawa pii baaakuri kṓn utao waa baaakuri.
 13 Tó ée fṓ à bṓme sṓro, ámbé é bisa pii baaakuri kṓn uta waa baaakurio kpáma. Ben aṣ bène: Ñ ò gara pì dawε wà ma.
 14 À bèñne:
 Pṓblee bṓ pṓsori guu,
 pṓ nnaa bṓ pṓ gbāaa guu.
 Ben aṣṓe fṓ wà gara pì bṓro ai gurṓ aagṓ.
 15 À gurṓ siigṓdee zīn aṣ bè Samusī naṣne: Ñ ṓndṓṓ ke n zāzi à gara pì bowe. Tó lenlo, wé n kpata kṓn n de bεdeenṓ. Ase a wa sisi le à wa pṓnṓ síwame?
 16 Ben Samusī naṣ e ṓṓ dṓone à bè: N zamagu! Ñ yemaziro! N gara ke dà ma gbēnṓne, bensṓ néε bomero. Ben à bène: Méε bo ma de ke ma danero. Bṓ bé à tò mé onneε?
 17 Èe ṓṓ dṓone ai gurṓ swεεplaa pì gàa à pṓpao. À gurṓ swεεplaa pì zī ben Samusī gara pì bṓne kè à nàkṓrea yānzi, ben nṓṓ pì gàa à ò a gbēnṓne.
 18 À gurṓ swεεplaa zī ai ṓfāntē gṓ gá gē kpén wéte pì gṓkparenṓ bène:
 Bṓ nnaa bé à de zólaa?
 Bṓ gbāaa bé à de músulaa?
 Ben Samusī bèñne: Tó èe ke a bú wì kṓn ma zùnunuoro, le ée fṓ a ma gara pì bṓro.

19 Dii Nini sù, ben à gàa Asakeloni à gōgbēno dède gōon baaakuri à n pókāsāano pìtiríma, ben à gàa à kpà gbē kè aō à gara pì bōnenōa. Ben à pō fē à tà a de be.

20 Ben wà Samusī nōo pì kù wà kpà à gbēnna kè zè à sae nōo pì ségurōo zīa.

15

Samusī tésōna Filisitininō buraaa

1 Kè à kè gurō plaa, burapōnōkēkēgurōo kà, ben Samusī blēne bōro kù à gàa a nōo pì gwao. À bè: Má yezi mà gá ma naōzi kpé guu. Ben à nōo pì de e à gba zéro

2 à bè: Mée daa n yezinlo, ben ma à kpà n gbēnnaa. À dāaro maa deàla. N à sé à gēe ũ.

3 Samusī bèñne: Tó ma yā zaaa kè a Filisitininōne sa, mégō taari vī doro.

4 Samusī gàa à gbēngboonō kùkù wàa do kpé basōoro, ben à sè yìyi sōōōōō. À gbēngboo pìnō vlāa yìyi kōa plaplaa, ben à sè pì yìyi n vlāa pìnōa.

5 À té nà sè pìnōa, ben à gbēngboo pìnō gbàre Filisitininō bura. Aō blewēe té kù píngi kōn n blewēe gbàno kōn n geepi búno kōn n kùkpenō píngi.

6 Ben Filisitininō bè: Dé bé à yā kè taka kèwee? Ben wà bè: Samusīme, Timina gbē anzure. À anzure pì à nōo siame, ben à kpà à gbēnnaa. Ben Filisitininō gàa wà té sō nōo pì kōn a deo.

7 Samusī bèñne: Zaake á kè le, mé kámma boro ai ma gaa gēe booawa.

8 À si n té à n ké dúgudugu, aō dēdēna pì gē oia, ben à gàa à vèe Etamu gbèwēen.

Filisitininō dēdēna kōn zaaki gēewao

9 Filisitininō gàa wà bùra kàe Yudanō bùsun, aōgō kpá guula ai Gēewa sae.

10 Ben Yudanō n lá wà bè: Bóyānzin a mōwazi kōn zīozi? Ben aō bè: Wa mō wà Samusī kūme, le wà kene lán à kèwe nà.

11 Ben Yudanō gōon bōro aagōonō gàa Etamu gbèwēe kiia aō bè Samusīne: N dō kè Filisitininō bé wèe kí bleewarōo? Bó yān n kèwe gwee? À wēnla à bè: Pó kè aō kēmēen má kēñne.

12 Ben aō bè: Wa mō wà n yi wà n kpámame. Ben Samusī bè: À la dame kè é ma de a zīndaro.

13 Ben aō bène: Auo! Wé n dero. Wé n yi kōn bàome wà n nañne n ozi. Ben aō à yì kōn bà dufuo mèn plaa aō bōo gbèwēe pì guu.

14 Kè wà kào Gēewa, ben Filisitininō mò wà daàle, aōe wuu kaaa. Dii Nini sù Samusīa, ben bà kè wà à yìo a oōnōa gō lán zīndoo tékūna bà, ben bà pìnō zōzōkōre à oōa.

15 À zaaki gè dufu gēewa è, ben à nàe à sè à gōon wàa sōōroonō dèdeo.

16 Samusī bè:

Zaaki gēewan ma gōon wàa sōōroonō dèdeo,
zaaki gēewan ma n tōtōkōla.

17 Kè à yā pì o à yāa, ben à gēewa pì zīnna. Ben wà tó kpà guu pìne Gēewa sīsī.

18 Ímii à kù gbāa, ben à wii pè Diizi à bè: N tò mamōma n zōbleri ma zì blè maamaa, ben né tó mà ga kōn ímiio mà lé Filisitini gēfōdeeno ozi?

19 Luda Gēewa gu zòoto pàra, ben í bōn. Samusī mì, ben à wēndi sù à gbāaa è. Beee yānzin wè guu pì sísi Enakore. À kú Gēewa ai kōn a gbāao.

20 Samusī yā gōgō Isarailinōne ai wè baro Filisitininō kiblemmanaguro.

16

Samusī Gaza gēkii gbà gborona

1 Samusī gàa Gaza à kaarua ke è gwe, ben à gè à daeo.

² Wà bè Gazadeenɔnɛ: Samusĩ kú kè. Ben aĩ lĩga guu pĩzi, wèe à kpákpaawéte gēkiia gwāavĩ. Aĩ yĩte gwāavĩ pĩa wà bè: Tó guu dō, wé à demɛ.

³ Samusĩ dàe gwe ai lezāndo, ben à fɛɛ à gàa à wéte gēkii gbà kũ kōn a lípɛɛ mèn plaaano à wùre kōn à gbāngao lɛdo. À dà a gān à gàa à zĩna sĩsĩ kè aɛ dɔ Eblɔnua musu.

Samusĩ kōn Delilao

⁴ Beee gbera Samusĩ yè nɔgbē kezi zaa Sɔrɛki guzuren, à tón Delila.

⁵ Ben Filisitininɔ kɔnanɔ gàa wà nɔgbē pì lè aĩ bènɛ: Ñ òndɔɔ daezi lɛ n̄ e n̄ à gbāa bíta pì asii dō kōn dian wé kɛ nà wà gbāaa mónɛo. Tó wa à yì bào wa à gbāaa bùsa, wa baade é n̄ gba kondogi ɔɔ mèn wàa sɔɔro kpé basɔɔro.

⁶ Ben Delila bè Samusĩnɛ: Ñ n̄ gbāa bíta asii omɛ kōn dian weé kɛ nà wà n̄ yi bào wà n̄ gbāaa busao.

⁷ À wèlà à bè: Tó wà ma yi kōn kyā yĩ mèn swɛɛplaaao, beee bé eé ma busa màgɔ de lán baade bà.

⁸ Filisitininɔ kɔnanɔ mò Delilanɛ kōn kyā yĩ kè èe kori kũrooo mèn swɛɛplaaa, ben à à yìo.

⁹ À kùrinɔ utena kpétu, ben Delila bè Samusĩnɛ: Samusĩ! Filisitininɔɔɛ zenla fá! Ben à kyā pìnɔ kèkè lán bà muna bà, wèe à gbāaa asii dōro.

¹⁰ Ben Delila bènɛ: Néɛ ma lalandi kɛɛ, néɛ egɛɛ toomɛmɛ. Ñ omɛ sa dian weé n̄ yi nà.

¹¹ Ben à bènɛ: Tó wà ma yi kōn bà gègete dufu kè wèe zĩ kɛo zikirooo, eé ma busa màgɔ de lán baade bà.

¹² Ben Delila bà pì sè à à yìo. À kùrinɔ utena kpétu, ben à bè: Samusĩ! Filisitininɔɔɛ zenlaee! Ben Samusĩ bà kè dɔ a ɔɔa pì kèkè lán sɔbuba bà.

¹³ Delila bènɛ: Néɛ ma lalandi kɛɛ ai tia. Néɛ egɛɛ toomɛ. Ñ omɛ sa dian weé n̄ yi nà? Ben à bènɛ: Tó n̄ ma mìkā gbāa mèn swɛɛplaaano kũ n̄ dà àsan n̄ tã, ben n̄ káro pèa, mé busa màgɔ de lán baade bà. Delila tò ii à sè, ben à à mìkā gbāa mèn swɛɛplaaa pìnɔ kũ à tã lán bisatāna bà

¹⁴ à káro pèa. Ben à bè: Samusĩ! Filisitininɔɔɛ zenlaee! Ben à vù à àsa pì gà à wùre kōn a mìkào.

¹⁵ Delila èara à bènɛ dɔ: Nèègɔ bee n̄ yemazi, bensɔ nèè ma náanɛ kero né? N̄ ma lalandi kè à kà gèn aagɔ. Néɛ n̄ gbāa bíta asii omero.

¹⁶ Len ègɔ nakɔrɛɛa lɛ kōn yā beee takao yāana sai. Èe a zĩnda busaanɛ ai à gàa à fù menaa à yezi à ga.

¹⁷ Ben à yā kè kú a swèn ònɛ píngi sa à bè: Gɛɛ e na ma mìa zikiro, zaake wà ma kɛ Luda pó ũmɛ. Tó wà ma mì bò, ma gbāaa é bɔmagu, mé busa màgɔ de lán baade bà.

¹⁸ Kè Delila è à yā kè kú à swèn òare píngi, ben à lékpāsā kè Filisitininɔ kɔnanɔnɛ à bè: À èara à mó gèn do dɔ, zaake à à píngi òmɛ sa. Ben aĩ èara wà mò à kiia, aĩ kondogi pì kũna.

¹⁹ Delila tò ii Samusĩ sè a gbála, ben à gōgbē ke sisi. À à mìkā gbāa mèn swɛɛplaaa pìnɔ bò, ben à nà busanaa à gbāaa pì bòn.

²⁰ Delila bè: Samusĩ! Filisitininɔɔɛ zenlaee! Ben à vù èe daa é kɛ lán yāa bà à a zĩnda bɔmɛ. À dō kè Dii a tonlo.

²¹ Ben Filisitininɔ à kũ, wà à wéɛnɔ bòbɔ, ben aĩ gàao Gaza. Aĩ m̀gotē gata kpànɛ, ben wà à dà èe wísi lɔɔ kpésiaan.

²² À mìkā pì èara à nà kpaɛnaa dɔ à bona gbera.

Samusĩ gana

²³ Filisitininɔ kɔnanɔ kō kàkōa lɛ wà n̄ tãa Dagɔni gbāgbā, ben aĩɔɛ pɔnnaa kɛɛ wèe bè: Wa tãa wa ibɛɛ Samusĩ nàwe wa ɔzĩ.

²⁴ Kè Filisitininɔ à è, aĩ n̄ tãa sáabu kpà wà bè:

Wa ibεε wa b̀usu d̀e,
 à wa gbēnɔ̀ d̀ede d̀ugudugu,
 ben wa t̄aa à ǹawe wa ɔ̀z̄i.

²⁵ Lán ā ɔ̀ ɔ̀ k̀e nna nà ā b̀e: À Samus̄i s̄isi à k̄k̄ owe. Ben wà à b̀ kp̀esiaan à ỳaad̄ziȳã k̀ēn̄e.

K̀e wà à z̀e kp̀e wesagbanɔ̀ dagura,

²⁶ à b̀e ḡk̄pare k̀e à à ɔ̀ k̄n̄ane: Ñ ḡamao wesagba k̀e ā kp̀e senanɔ̀ sae le mà ɔ̀ nanaa mà gb̄aaa ea.

²⁷ T̄aakpe p̄i p̄a, ḡgbēnɔ̀ k̄n̄ nɔ̀gbēnɔ̀ kú gwe k̄n̄ Filisitininɔ̀ k̄inanɔ̀ n̄ p̄ingi. Gb̄e k̀e ā kú kp̀e p̄i musu kà ḡɔ̀n b̄ɔ̀ ɔ̀ aaḡ, k̀e ā m̀ Samus̄i k̄k̄ gwa.

²⁸ Samus̄i w̄e k̀e Diia à b̀e: Dii Luda, n̄ tó ma ȳã d̄ngu. Luda, n̄ ma gba gb̄aaa ḡen do d̄ le mà ḡe boo Filisitininɔ̀a ma w̄e m̄en plaa ȳã musu.

²⁹ À ɔ̀ nana wesagba m̄en plaaa k̀e ā kp̀e p̄i k̄na gura súusunɔ̀a, à ɔ̀plaa kú à dooa à ɔ̀ze kú à dooa d̄.

³⁰ À b̀e: Ñ tó mà ga k̄n̄ Filisitininɔ̀o! À n̄e, ben à ɔ̀ ȳp̄azi k̄n̄ gb̄aaa, ben kp̀e p̄i gb̀oro à s̄i Filisitininɔ̀ k̄inanɔ̀a k̄n̄ gb̄e k̀e ā kú à guunɔ̀ n̄ p̄ingi. Gb̄e k̀e Samus̄i n̄ d̀ede a gagur̄ɔ̀n̄ɔ̀ pari de gb̄e k̀e à n̄ d̀ede gur̄ɔ̀ k̀e à kú w̄endiola.

³¹ À d̄aronɔ̀ k̄n̄ à de b̄edeenɔ̀ m̀ n̄ p̄ingi ā à g̀e s̀e wà t̄ao, ben ā à mira kp̀ak̄zi k̄n̄ à de Manɔ̀a p̄o, Z̄ra k̄n̄ Esetaoluo dagura. À ȳã ḡḡ Isarailinɔ̀e ai w̄e baro.

RUTU

Naomi kɔn Rutuo

¹ Gurɔɔ kɛ yāgɔgɔrinɔɔ e kɪ bleɛ Isarailinɔ bɔsun, dekaa kà, ben gɔgbɛ ke bɔ Betelɛmu, Yudanɔ bɔsun, à gāa gurɔplaa ke Mɔabunɔ bɔsun kɔn a naɔ kɔn a nɛgɔgbɛ gɔɔn plaaanɔ.

² Gɔgbɛ pɪ tɔn Elimɛlɛki. À naɔ tɔn Naomi. À nɛnɔ tɔn Malonu kɔn Kiliɔo. Eflata bɔsu gbɛnɔmɛ. Aɔ gāa Mɔabunɔ bɔsun, ben aɔ kú gwe.

³ Gwen Naomi zā Elimɛlɛki gàn, ben à gò gwe kɔn a nɛ gɔɔn plaaa pìnɔ.

⁴ Aɔ Mɔabu nɔgbɛnɔ sɛ nɔɔnɔ ũ, à doo tɔn Opa, à doo sɔ Rutu. Aɔ kú gwe lán wɛ kuri taka bà, à gberan

⁵ Malonu kɔn Kiliɔo gà n plaa n píngi, ben Naomi gò gɔɔ sai nɛ sai.

⁶ Kɛ à kú Mɔabunɔ bɔsun gwe, à mà kɛ Dii a gbɛnɔ wɛnda gwà à n gbá pɔblee, ben à soru kɛ à ta kɔn a nɛ naɔ pìnɔ.

⁷ Ben à fɛɛ guu kɛ à kún à dà zén kɔn a nɛ naɔ pìnɔ, aɔɔe taa Yudanɔ bɔsun.

⁸ Ben à bè a nɛ naɔ pìnɔnɛ: À liara à tá a danɔ kiia. Dii gbɛkɛɛ keare lán á kɛ a gɔɔ kɛ aɔ gànɔnɛ nà kɔn mapio.

⁹ Dii tó a baade ɛara à zā ke à vɛɛkii e. Kɛ à lé zàmma, ben aɔ ɔɔ dò gbāngbān.

¹⁰ Aɔ bènɛ: Wé tányo n gbɛnɔ kiiame.

¹¹ Ben à bè a nɛ gyaanɔɔ pìnɔnɛ: À liara! Bóyānzi é támaozi? Mé ɛara mà nɛgɔgbɛnɔ i le à e à zā kemma dɔn yó?

¹² À liara à tá! Ma zi kù, mé e mà zā ke dɔro. Baa tó ma bè mé wɛɛ dɔ zākenazi, ben má è uusiea ma nɛgɔgbɛnɔ ò,

¹³ É fɔ à n dá ai aɔ bíta kú? É fɔ àgɔ kuu pɔɔe n yānzi? Auo, ma nɛnɔ! Dii kpɛɛ limɛmɛ. Yā kɛ à a lee pɪ e kemɛ nnaro fá!

¹⁴ Aɔ ɛara wà nà ɔɔ dɔɔa, ben Opa lé zà a zā da pì, mɔde Rutu gɪ à nàa.

¹⁵ Ben Naomi bènɛ: N gwa, n gbɛndoo e taa a gbɛnɔ kɔn a tāanɔzi. N liara n táo.

¹⁶ Ben Rutu bènɛ: Nton nakɔrɛma mà n tón mà táro. Guu kɛ n kɛɛ e pɛɛɛn, wégɔ ledome. Guu kɛ n pitan, gwen mé pitan. N gbɛnɔ é gɔ ma gbɛnɔ ũ, n Luda é gɔ ma Luda ũ.

¹⁷ Guu kɛ n gan, gwen mé gan wà ma vīi gwe. Gaa baasiro póke é wa kɛkɔaro. Tó ma kɛmma, Dii yā kemɛ pásīpāsī.

¹⁸ Kɛ Naomi è à zèò à táaomɛ, èe yāke onɛ dɔro.

¹⁹ Ben aɔ plaa n píngi gāa aɛ ai aɔ kà Betelɛmu. Kɛ aɔ kà gwe, wɛɛ lògo n yā musu. Gbɛnɔ bè: Naomin gwe sɔsɔ?

²⁰ Ben à bènɛ: Àtongae ma sísi Naomi dɔro, séde Mara, zaake Gbāapingide pɔsiayā kɛmɛ.

²¹ Ma gaa wɛɛta kɔn pɔo, ben Dii sùmao okori. Bó yā bé à tò é ma sísi Naomii? Dii bɔ ma kpɛɛ, Gbāapingide yā ɔamma kpāmazi.

²² Lán Naomi sù kɔn Mɔabunɔ bɔsuo nà n gwe kɔn a nɛ naɔ Rutu, Mɔabu boriio. Aɔ kà Betelɛmu gurɔɔ kɛ wà nà nagākɛnaame.

2

Rutu dakɔrɛna kɔn Bɔazao

¹ Naomi zā Elimɛlɛki be gɔgbɛ kee kuu, gbɛnsi auzikideemɛ, à tɔn Bɔaza.

² Mɔabu nɔgbɛ Rutu bè Naominɛ: N tó mà gá bura nagá kɔɔ wɛ màgɔ té gbɛ kɛ ma wɛnda gwà kpɛɛ. Ben à bè a nɛ gyaanɔɔ pìnɛ: N gá!

³ Ben à fèe à gàa nagã kɔɔ wɛ bura, ègɔ té pókèrinɔ kpɛɛ. À mò à lè buraa kè à gàan pì né Elimeleki danɛ Bɔaza buraame.

⁴ Ben Bɔaza bɔ Betelemu. Kè à kà gwe, à ì kpà pókèrinɔ à bè: Dii gɔ kúao! Ben aɔ bène: Dii aubarika dangu!

⁵ Bɔaza bè a zīkeri kè de à pókèrinɔ gwàri ũunɛ: Dé bé à nɔkparɛ kèkãa vīi?

⁶ Ben à wèàla à bè: Nɔkparɛ pì né Mɔabu nɔgbɛ kè Naomi bɔo Mɔabunɔ bɔsun à sùome.

⁷ À bè mà tó à nagãa kɔɔ wɛ pókèrinɔ kpɛɛ, ben èe zīi kɛɛ zaa kɔngɔ. Tian à mò kámma bo fète kutaa guu.

⁸ Ben Bɔaza gàa à bè Rutunɛ: Ñ ma yã ma. Ñton gá nagã kɔɔ wɛ bú pãnde guuro. Ñton gɛwalaro. Ñ gɔ kè kɔn ma nɔgbɛ zīkerinɔ.

⁹ Ñ wée do zīi kè aɔɔe kɛɛzi ñgɔ té ñ kpɛɛ. Má ò ma gɔkparenɔne aɔton ãa dammaro. Tó ímii e n deɛ, ñ gá ñ í kè aɔɔ kà orozãnɔn mi.

¹⁰ À kùene à mì pèe à bè: À kè dia mamɔma kè bori pãnde nɔgbɛn ma ũ, n làakari dɔma, ben n yã maaa kèmeɛ?

¹¹ Ben Bɔaza wèàla à bè: Wà yã kè ñ kè n zã danɛ n zã gaa gberaa òme píngi, lán n n de kɔn n dao tò nà kɔn n bɔsuo, ben n mɔ n vɛɛ gbɛ kè ñ ñ dɔ yãroonɔ té.

¹² Dii fīa bonne yã kè ñ kè musu. Lán n mɔ n sɔɔ Dii Isarailinɔ Luda ɔru guu nà, à fīa bonne maamaa.

¹³ Rutu bè: Baa, n yã maaa kème fá! N ma làakari kpàeme, n yã nnaa ò mamɔma n zīkerine, baa kè n zīkerinɔ doken ma ũro.

¹⁴ Póblegurɔ Bɔaza bène: Ñ mɔ ñ pó ble kè ñgɔ buredi zɔɔ dɔa. Ben à vèe pókèrinɔ sae. Bɔaza pówɛɛ kpatana kpàa, ben à pó blè à kã ai à kpaaa gɔ.

¹⁵ Kè à fèe èe gaa pó kɔɔ wɛ, ben Bɔaza ò gɔkparenɔne à bè: Baa tó èe pó kɔɔ wɛɛ nagãa kè kaena té, àton wí daaro.

¹⁶ À à sà kenɔ bɔbɔne nagãa guu à tó à kɔɔ wɛ. Àton pataaro.

¹⁷ Ben à pó kɔɔ wè ai uusie. Kè à zɔ à à wée bɔ, à kà koto lé do taka bà.

¹⁸ Kè à sè à tào be, ben à pó kè à kɔɔ wè pì òdɔa a zã danɛ. À pó kè à fūa à blee pì kpàa do.

¹⁹ Ben à zã da à là à bè: Mákpan n pó kɔɔ wèn gbàa? N zīi kè máme? Luda aubarika da gbɛ kè làakari dɔmmaan. Ben à gbɛ kè à zīi kè à bura yã òne à bè: Gbɛ kè ma zīi kè à bura gbàa tɔn Bɔaza.

²⁰ Ben Naomi bè: Ma Dii sáabu kè! À kpé èe gbɛkɛɛ kɛɛ wamɔwa kè wá bɛenɔne kɔn wa gbɛ kè aɔ gànɔ. Ben à èara à bè: Gbɛ pì né wa danɛ fɛfɛ bòrinɔ dokeme.

²¹ Ben Mɔabu nɔgbɛ Rutu bè: À bème mà na a zīkerinɔa ai aɔ gá pó kè wà yãao.

²² Ben Naomi bè a né gyaanɔ pìne: À maa ñ gá kɔn à nɔgbɛ zīkerinɔ le wàton ãa damma bura pãndearo yãanzi.

²³ Ben à nà Bɔaza nɔgbɛ zīkerinɔa. Ègɔ pó kɔɔ wɛɛ ñ kpɛɛ ai wà gàa wà nagã kɔn gbadoo kè wà yãa. À kú a zã da beme.

3

Rutu kɔn Bɔazao zaa blewɛɛgbɛkiia

¹ Naomi bè a né gyaanɔ pìne: À maa mà bɛɛ wetenne, guu kè né e ñgɔ kún aafia.

² Bɔaza kè ñ kú kɔn à zīkerinɔ né wa danenloo? Àmbe èe pówɛɛ gbɛɛ uusiea.

³ Ñ zú o ñ nɔsi kemma. Ñ n pó maaa da ñ gá blewɛɛgbɛkiia. Ñton tó à n yã dɔro ai à pó blè à í mì à yãa.

⁴ Tó à dàɛ, ñ guu kè à dàɛn gwa, ñ gá ñ à bisa lé sé ñ daɛ à gbá sae. Eé yã kè né kɛɛ onne.

⁵ Ben à bène: Yã kè ñ ò píngi, mé kemɛ.

⁶ Ben à gàa blewɛɛgbɛkiia à yã kè a zã daa òne pì kè píngi.

⁷ Bɔaza pɔ blè à í mì, à pɔɔ kè nna. À gàa à dàe pówɛɛ tò sae kãa kpa, ben Rutu ɔɔtèzi tɛɛɛ, à bisa gò à gbála à dàe gwe.

⁸ Lezãndo kè Bɔaza kè giri, à vù kɔn iio à liɛ, ben à è nɔgbɛ bé à daena a gbá sae.

⁹ Kè à bè, déme, ben Rutu wèàla à bè: N zĩkeri Rutume. Ñ n bisa lé kúmala, zaake ma dane fɛ̃fɛ̃ kè eé ma boon n ũ.

¹⁰ À bène: Dii aubarika dangu! Gbɛkɛɛ kè ñ kè zãa kèkii de à káakupɔla. Néé gá n gɔkpare wètero, takaasidee kesɔ auzikidee.

¹¹ Ñton tó vĩa n kũro. Pɔ kè n wéɛ kè píngi, mé kenne, zaake wétedeenoɔ dɔ ñ píngi kè no maaan n ũ.

¹² Yápurame! N danen ma ũ, mɔde dane fɛ̃fɛ̃ pãndee kuu à fɛ̃fɛ̃kɛɛ demala.

¹³ Ñ i kè gwãavĩa, zia kɔngɔ tó à yezi à n bome, à maa, à n bo. Mɔde tó èe weziro, má sì kɔn Diio mé n bo. Ñ i kè ai guu dɔ.

¹⁴ À daena à gbá sae gwe ai gukɛkɔanao, ben à fɛɛ ai guwɛɛ gɔ gá kɛ, zaake Bɔaza bène àton tó gbɛkee dɔ kè à mò blɛwɛɛgbɛkiiaro.

¹⁵ À bène dɔ: Ñ n pódangãn poro ñgɔ kũna. Kè à kũna, ben Bɔaza nagãa kãnne zaka lé swɛɛdo à dìne, ben à tào be.

¹⁶ Kè à kà be, à zã da à là à bè: Yã kè dia gwee? Ben à yã kè gɔgbɛ pì kène òne píngi

¹⁷ à bè: À ma gba nagã zaka lé swɛɛdoo kèkiime. À bè à maa mà tá ma zã daa ɔkoriro.

¹⁸ Ben Naomi bè: Ñ vɛɛ tɛɛɛ ai ñ yã pì mĩdena dɔ, zaake gɔgbɛ pì é kãmma bo gbãa yã pì mĩdena sairo.

4

Rutu zãkena Bɔazao

¹ Bɔaza gàa à vɛɛ wéte bĩilea, ben à è dane fɛ̃fɛ̃ bòri kè à à yã ò pì e mɔɔ. Ben à bè: Ma gbɛ, ñ mɔ ñ vɛɛ.

² Ben à wéte gbɛnsinɔ sìsi gɔɔn kuri à bè aɔ vɛɛ.

³ Ben à bè dane fɛ̃fɛ̃ pĩne: Naomi kè sù kɔn Mɔabunɔ bùsuo e wa ṽi Elimɛlɛki bura kpadoo yaa.

⁴ Ben má è à maa mà à yã onne, le ñ lú wa gbɛnsi kè aɔ vɛɛna kènɔ wáa. Tó ñ yezi ñ bome, ñ bo. Tó ñ yezi ñ bo sɔro, ñ ome mà ma, zaake mbe ñ à bona zé ṽi. Tó n baka gɛ̃, sé mapi. Ben gɔgbɛ pì bè: Mé bo.

⁵ Ben Bɔaza bè: Tó n tɔɔte pì lù Naomi kɔn Mɔabu nɔgbɛ Rutuoa, né gbɛ kè gà gyaanɔ e dɔ, le à tó e à gɔ à túbia.

⁶ Ben dane fɛ̃fɛ̃ bòri pì bè: Tó len à de le, mé boro, le màton ma zĩnda túbì yakaro yãzi. Ñ n pɔ bo, zaake mé f̃s mà boro.

⁷ Isarailinɔ bùsun yã tó gbɛ e tɔɔte boo ke èe à lendee kpaa, tó èe yã mì deɛ, è a kyate gbá doo bɔ à dɔ gbɛneme yã pì mĩdena sèeda ũ Isarailinɔne.

⁸ Kè dane fɛ̃fɛ̃ bòri pì bè Bɔazane à lú, ben à a kyatee bɔ à kpà Bɔazaa.

⁹ Ben Bɔaza bè gbɛnsi pìnɔne kɔn gbɛ kpaaanɔ ñ píngi: Ámbe sèedadeenɔ ũ gbãa, kè ma Elimɛlɛki kɔn Malonuo kɔn Kiliɔo pónɔ lù Naomia píngi.

¹⁰ Ben ma Malonu gyaanɔ Rutu, Mɔabu nɔgbɛ è nɔɔ ũ dɔ, le gbɛ kè gà pì tó e à gɔ kú à túbia, le à tó tón ga à gbɛnɔ té ke à wéte kè guuro. Ámbe yã pì sèedadeenɔ ũ gbãa.

¹¹ Ben gbɛnsi pìnɔ kɔn gbɛ kè aɔ kú gãnu guunɔ bè ñ píngi: Wámbe sèedadeenɔ ũ. Dii tó nɔgbɛ kè èe gɛɛ n ua pì gɔ lán Raseli kɔn Leao bà. Aɔ plaa ñ píngi bé wà Isarailinɔ borii kè. Éé tó ñ gbãa kú Eflata bùsun ñ tó bɔ Betelemu.

¹² Dii tó borii kè eé kpãmma kɔn nɔgbɛ pìonɔ gɔ lán Pɛɛzi kè Tama ì Yudane boriiinɔ bà.

Dauda bori bɔzia

¹³ Ben Bɔaza Rutu sè nɔɔ ũ. À dàeo, ben Dii tò à nò sì, ben à né ì gɔgbɛ ũ.

¹⁴ Ben nɔgbɛ̃nɔ bè Naominɛ: Wa Dii sáabu kè, èe n tó borii sai gbàaro. Luda tó né pì tó bɔ Isarailinɔ té.

¹⁵ Eé n làakari kpáenne, eé n gwa n zikū guu, zaake n né gyaanɔ kè yenzi bé à à inne, à sɔ à maanne de négɔgbɛ̃ gɔɔn swɛɛplaaanɔla.

¹⁶ Ben Naomi né pì sè à kpà a kùla à gɔ̃ à gwàri ũ.

¹⁷ Ben nɔgbɛ̃ kè aɔ̃ kú gweenɔ bè: Wà négɔgbɛ̃ ì Naominɛ. Ben aɔ̃ tó kpàne Ɔbedi. Àmbe Yɛɛ de, Dauda dezi ũ.

¹⁸ Pɛɛzi boriinɔ zékpaen yè:

Pɛɛzi bé à Ezerɔnu ì,

¹⁹ Ezerɔnu Ramu ì, Ramu Aminadabu ì,

²⁰ Aminadabu Nasɔ ì, Nasɔ Salamɔ ì,

²¹ Salamɔ Bɔaza ì, Bɔaza Ɔbedi ì,

²² Ɔbedi Yɛɛ ì, ben Yɛɛ Dauda ì.

SAMUELI TAKADA KAAKU

Samuēli 1:1-7:17

Solu 8:1-15:35

Solu kōn Daudao 16:1-31:13

Elekana kōn a gbēn

¹ Gōgbē kee kú Rama, Eflaimu bùsu gusĩsĩdeen. Zufu boriime, à tón Elekana, Yeroamu néme. Eflaimu borii kè wè benε Zufu pì bé à Tohu ì, ben Tohu Eliu ì, ben Eliu Yeroamu pì ì.

² Elekana nɔɔɔ vī mèn plaa, à káaku tón Ana, à plaade tón Penina. Penina bé à néɔ vī, Ana sɔɔ e né ìro.

³ Wē kōn wēo gōgbē pì è bɔ a wéte guu à gá dɔnzi ke Dii Zìkpɛdenε zaa Silo à saa oa. Eli négōgbē mèn plaaanɔ ɔfini kōn Fineasio kú gwe Dii gbāgbārinɔ ũ.

⁴ Gurɔ kè Elekana saa ò, è à nòbɔ kpá a naɔ Peninaa kōn à négōgbēnɔ kōn à néɔgbēnɔ ní píngi,

⁵ ben è à leo plaaa kpá Anaa kè à yezi yānzi, baa kè Dii à kè páaa ũ.

⁶ À gōaanɔ pì sɔ, ègɔ à faboo kè à kuu páaa ũ yānzi, le à à nòse fεεε.

⁷ Len ègɔ keεε le wē kōn wēo. Tó Ana gàa Dii kpé guu, à gōaanɔ pì è à fabo, ben è ɔɔ dɔ ai à fua à pɔ ble.

⁸ Ben à zā è à lá: Ana, bó bé à n le néε ɔɔ dɔɔ, ben n gi pɔ blezii? À kè dia n nòse yàka? Má denne négōgbē mèn kurilaroo?

⁹ Zìkea kè aɔɔ kú Silo, aɔ pɔ blè wà yàa, sa'ori Eli vēena kítāa Dii kpé kpeεε, ben Ana fεε

¹⁰ kōn nòseyakana bítao, à wéε kè Diia kōn ɔɔ dɔɔ maamaa.

¹¹ Ben à lù sè Diine à bè: Dii Zìkpɛde, ò tó mamɔma n zòbleri yā dɔngu! Ì ma wēnda gwa! Tó ma yā e sānguro, bensɔ n ma gba négōgbē, mé à kpámma n pɔ ũ ai à wēndi lén, gēε é na à mīa zikiro.

¹² Kè à wéckena Diia pì e yāaaro, ben Eli e à lé tàasi keε.

¹³ Ana e adua pì keε a swè guu, à lé bé èε keε zúgizugi, èε yā o à bò a lén gbēkee màro. Eli e daa wēε e à dεεε,

¹⁴ ben à bèε: Wēε égɔ n dεε ai bɔreεε? Ì mì kē wēεa.

¹⁵ Ben Ana wèala à bè: Èε ke lenlo Baa! Nɔgbē pɔsiadeen ma ũ, méε wēε ke í gbāa ke miro. Méε ma yā'ɔammanɔ oo Diineε.

¹⁶ Ìnton mamɔma n zòbleri die nɔgbē pāpādee ũro. Ma nòse kè yàka kōn ma kuuna bídi guuo bé à tò méε wéε keε gura kè ai tia.

¹⁷ Ben Eli bèε: Ì tá kōn aafiao. Isarailinɔ Luda n gba pɔ kè n wéε kèa.

¹⁸ Ben Ana bè: Ì tó mapi n zòbleri yā kánne. Ben à tà à pɔ blè à uu wère.

Samuēli ina

¹⁹ Kè guu dò, aɔ fεε idε'idε aɔ gàa wà dɔnzi kè Diine. Ben aɔ èara wà tà ní be wéte zaa Rama. Kè Elekana dàε kōn a naɔ Anao, à yā dò Diin.

²⁰ Gurɔ beean à nò sɔ à né ì gōgbē ũ, ben à tó kpàne Samuēli, zaake à bè: Ma à wéε kè Diiane.

²¹ Ben Elekana fεε kōn a bedeεnɔ ní píngi, aɔ èara wà gàa saa kè wè o wè kōn wèo o Diia, aɔ lù kè aɔɔ sène fīa bo.

²² Mòde Ana e gáro. À bè a zāne: Tó né pì kè, ben mé gá à ɔɔa Diine, eégɔ kú gwe gurɔ píngi.

²³ Ben à zā bèε: Lán à kènne maa nà ò ke. Ì tó ai à kē. Dii tó yā pì ke. Ben nɔgbē pì a né gwà ai à gàa à kèo.

²⁴ Kè à kè, ben à à sè à gàao Dii kpén zaa Silo kōn zùsware wè aagɔɔ kōn wísitio konko do kōn geepiwèeò tùu do. Né pì kè gɔkpare ũ.

²⁵ Kè aɔ zùswaree pì kòto kpà, ben aɔ gàa kōn né pìo Eli kiia.

²⁶ Ben Ana bène: Baa, ò gaafaa kemé! Kōn n kuunao mámbe nɔgbè kè ze mée wée kee Diia n wáa gura kè ũ.

²⁷ Né kèkiin ma wée kè Diia, ben à ma gba pò kè má gbèkaa pì.

²⁸ Beee yānzin ma mɔ à kpá Diiazi, le àgɔ kuu à pò ũ ai a wèndi lén. Ben aɔ dɔnzi kè Diine gwe.

2

Ana aduakena

(Luk 1:46-55)

¹ Ben Ana adua kè à bè:

Ma nòse e yáa dɔɔ Diia,
ma mì da'iana Dii yānzi.

Mée woo kaa ma ibeenɔa,
ma pɔɔ kè nna, kè à ma mì sì.

² Gbèkee kú adona lán Dii bàro,
gbèkee kuu lán à bàro,
gbèsi kee kuu lán wa Luda bàro.

³ Àton yā bɔe kōn yōnkɔɔoro,
àton tó wadayā bɔ a lénlo,
zaake Dii Ludan yādōri ũ,
àmbe è wa yākenanɔ yō à gwa.

⁴ Gɔsagbāaanɔ sá è'è,
mɔde gbè funanɔ gbāa asaa dò ò pii.

⁵ Gbè kána e a zīnda aya kee pòblee yānzi,
mɔde nɔaa e gbè kè èè à de yāa de dɔro.

Pāaa né ò mèn sweeplaa,
mɔde népari'iri gɔ wēnda.

⁶ Dii bé è tó gbè ga,
bensɔ è tó gbè gɔ kuu.

Àmbe è tó gbè gè bùsu guu,
bensɔ è gè vu.

⁷ Dii bé è mɔ kōn takaasio kōn kuuna nnaao,
è tɔ gbèkenɔa, è gbèkenɔ sé lezī.

⁸ È wēndadeenɔ bɔ bùsutitin,
è takaasideenɔ bɔ tubura.

È ò vèe gu dōnkōn kōn kinenɔ,
è tó aɔ kpata ble kōn gakuio.
Zaake tɔɔte kāsāpeekiinɔ né Dii pómé,
ben à anduna kàea.

⁹ È a gbèno gbápeeki dākpañne,
è zaakerinɔ dúgu zɔ gusiaan.
Gbèke é fɔ à ɔsii ne kōn a zīnda gbāaaoro.

¹⁰ Dii é a ibeenɔ ú ló,
eé pata a ibeenɔa zaa musu,
eé yākpae keñyo ai anduna lézekiia.
Eé gbāaa kpá kína kè à kàa,
eé gbè kè à sè pì mì da ía.

11 Ben Elekana tà a be wéte zaa Rama, ben négōgbē pì gō, è zīi kee Diine kōn sa'ori Elio.

Eli négōgbēno

12 Eli négōgbēno né né pāsīno me, ašè Dii daro.

13 Yā kè sa'ori pìno è kēnnen yè. Tó gbē saa ò, gurɔ kè è nòbo pì fùfu kee, sa'ori ìba ke è mó kōn saka gbādā aagōdeeo kūna.

14 Ben è pee taa guu ke oroo ke mò'oroo, ben sa'ori è pò kè saka pì bò sé a pò ũ píngi. Len ašè ke Isaraili kè aš mò Silonone le n píngi.

15 Baa ai wàgō gá nòbo kpá téa à nòsi yāa, sa'ori ìba ke è mó à be gbē kè saa ò pìne: N nòbo kpá sa'oria à kpá téa, zaake eé we à nòbo fùfukena símmaro, sé à búsu.

16 Tó gbē pì bène é nòbo kpá téa gīa a nòsi yāa, gbasa pò kè à yezi à sé sa, ben ìba pì è be: Auo! N kpáma gō! Tó n gi, mé bo kōn gbāaao.

17 Gōkpare pìno durun kè bíta Diine maamaa, zaake ašoe kya kaa à sa'onobomme.

18 Négōgbē Samuéli sō ègō zīi kee Diine kōn dansiki utao dana.

19 À da è uta gyaba néngo zōne. Tó èe moɔ saa o kōn a zāo wè kōn wèo, ben è móone.

20 Eli è sa maaa o Elekanane kōn a noɔ pìo à be: Dii n gba né do kōn n noɔ pìo, né kè à à wée kè ben à kpà Diia pì gēe ũ. Ben ašè tá n be.

21 Ben Dii aubarika dà Anan, à èara à né i mèn sooro, gōgbēno gōon aagō, noɔgbēno plaa. Négōgbē Samuéli sō e bíta kūu Dii zī.

22 Eli zi kù kótokoto, à yā kè a nénno e kee Isarailinone mà píngi kōn lán ašè dae kōn noɔgbē kè ašègō zīi kee dakōreki kuta kpaelenno nà.

23 Ben à n lā à bè: Bó bé à tò ée yā kee lee? Má mà baade píngi e a yāzaakena oo.

24 Àton ke lero ma nēno! Baaru kè má mà kè èe daagula Dii gbēno té pì maaro.

25 Tó gbē durun kè a gbēdaane, Luda é à yā gōgō, mode tó gbē durun kè Diine, dé bé eé agbaa kpáne? Ben aš gi n de yā mazi, zaake Dii zè kōn n dedena yāome.

26 Négōgbē Samuéli sō e bíta kūu èe kaara. Ègō nna kōn Diio kōn baade píngio.

Àisi zaa dōna Eli bēdeenɔa

27 Ben Luda gbēke mò à bè Eline: Dii bè, gurɔ kè n dezi Aruna bēdeenɔ e zò blee Firi'aunane zaa Igipti, a bo a moñzi tētētē,

28 Isaraili boriino té píngi n dezi Arunan á sè a gbāgbāri ũ. Ben à a gbāgbā, à tuaetiti kàare tén kōn sa'o'utao dana. Dii bè, a sa'opo kè Isarailino è kpáta kpà à boriinoa píngi.

29 Dii bè, bó bé à tò eè a sa'onobɔ zō kōn gbáo kōn gbaa kè á diè aš móoare a kpé guuo? À bè, bóyānzi nèè n nēno diè dealazi, ben ée mè kpaa kōn a gbē Isarailino sa'onobɔ maaao?

30 Beee yānzi Dii Isarailino Luda bè, á diè yā n boriino kōn n dezi boriino bé wāgae a gbāgbā ai gurɔ píngi, mode tia ée we beeezi doro. À bè, gbē kè à a kpe dàn é bèe líne, gbē kè kya kàaguun é ke pò ũro.

31 N ma! À bè, gurɔke é mó, é n be gbāaa símma kōn n de be pòo. Mare zi ke égō kú n ua doro.

32 Né nawēa e a be. Baa tó a aubarika pìsi Isarailinoa n píngi, mare zi ke égō kú n uaro ai gurɔ píngi.

33 N uadeeno é gaga zégbān n píngi. N gbē kè ée à bo a gbāgbāzīinloo é tó n wée wo kōn so doro, n pɔ é sia kù.

34 N né gōon plaa ofini kōn Finasio é gaga gurɔ dōnkō zī aš plaa n píngi. Beee égō denne sèeda ũ kè yā kè á ò é ke píngi.

35 Dii bè, é gbē sé sa'ori náanede ũ, eé a poyeziyā ke lán á yezi nà. É à boriino gba gbāaa gíngin, eégō zīi kee kína kè é káne ai gurɔ píngi.

36 N borii kè aš gōno é mó wà kúe kene o ke buredi yānzi aš be: N sa'ori zī ke dawé wà ke, le wà pò féte e wàgō blee.

3

Dii lézuna Samuelizi

¹ Négōgbē Samueli e zīi keε Diine Eli ɔzī. Gurɔ beea Dii yā è su gbēa kpakpaaro, ben wéεgupu'ena kuu pariro.

² Zīkea Eli daena a daekiia. À wéε bùsa, èe guu ee maamaa dɔro.

³ Samueli daena Dii kpén, guu kè Luda àkpati kún. Luda fitia e ga kòro.

⁴ Ben Dii lé zù Samuelizi. À wèàla à bè: Mae kè!

⁵ Ben à bàa lè à gàa Eli kiia à bè: N lé zùmazin yó? Mae kè. Ben à bène: Mée lé zunziro. N gá daε. Ben à èara à gàa à dàε.

⁶ Dii èara à lé zùzi dɔ, ben à èara à gàa Eli kiia à bè: N lé zùmazin yó? Mae kè. Ben à bè: Ma né, mée lé zunziro. N gá daε.

⁷ Samueli sɔɔ Dii dɔ gĩaro, Dii yā e sua kòro.

⁸ Dii èara à lé zùzi à gèn aagɔdeeo, ben à fεε à gàa Eli kiia dɔ à bè: N lé zùmazin yó? Mae kè. Ben Eli dɔ sa kè Dii bé èe lé zuu gɔkpare pizi.

⁹ Ben à bène: N gá daε. Tó à lé zùnzi sa, n be: N yā o Dii, n zòbleri swā dɔ. Ben Samueli gàa à dàε a daekiia.

¹⁰ Dii mò à zè gwe, à lé zùzi lán yā pɔ bà à bè: Samueli! Samueli! Ben Samueli bè: N yā o Dii, mamɔma n zòbleri ma swā dɔ.

¹¹ Ben Dii bène: N ma! Mé yā ke Isarailinɔ té, gbē kè à à baaru mà é keke à swā wēme.

¹² Gurɔ beea mé àisi kè má kpà Eli bedeenɔzi ke píngi zaa à daenaa ai à mīdenaa.

¹³ Ma bène mé tó yā gae wí à bedeenɔ musu ai gurɔ píngi à zaaa kè à à yā dɔ yānzi. À néno n zīnda kpe bɔ, ben èe gínεero.

¹⁴ Beee yānzi ma la dà Eli bedeenɔ yā musu ma bè: Sa'ona ke gbadana é Eli bedeenɔ taari kēm̄ma zikiro.

¹⁵ Samueli dàε ai guu dɔ, ben à Dii kpé gbànɔ wèwē. À wéεgupu kè à è ona Eline vīa vī.

¹⁶ Ben Eli à sisi à bè: Samueli ma né! À wèàla à bè: Mae kè!

¹⁷ Ben à à là à bè: À bènne diamε? Nton yā pì utεero. Tó n yā kè à ònneε ke ùtemε, Luda yā kenne pāsīpāsī.

¹⁸ Ben Samueli yā pì tɔkène píngi, èe à ke utεero. Ben Eli bè: Diin à ũ. Lán à kène maa nà à ke.

¹⁹ Samueli e bíta kūu, bensɔ Dii kúo. Èe tó yā kè à ò lèε pāro.

²⁰ Ben Isaraili kè aɔɔ kú zaa Dani ai Besebanɔɔ dɔ n píngi sa kè Samueli né Dii annabime yāpura.

²¹ Dii ègɔ bɔɔ àgɔ mɔɔ Samuelizi zaa Silo, guu kè à a zīnda òdɔanɛn káaku. È yā one, ben Isarailinɔ e à yā maa n píngi.

4

Filisitininɔ Dii àkpati sina

¹ Isarailinɔ bɔε aɔ gàa Filisitininɔzi zìo. Aɔ bùra kàε Ebeεza, Filisitininɔ sɔɔ kú Afeki.

² Filisitininɔ zì'ɔɔ pòro aɔ gàao Isarailinɔzi. Kè zì gbāa kù, ben Filisitininɔ Isarailinɔ blè aɔ n dede zìlan gwe lán gɔɔn bɔɔɔ siigɔ taka bà.

³ Kè Isarailinɔ sù n bùran, aɔ gbēnsinɔ bè: Bóyānzi Dii tò Filisitininɔ wa ble zìo gbàazi? Wà gá wà Dii bà kuunawao àkpati sé zaa Silo wà suo àgɔ kúwao, le àgae wa bɔ wa ibεenɔ ɔzī.

⁴ Ben aɔ gbēnɔ zì Silo aɔ gàa wà Dii bà kuunańyo àkpati sè wà sùo. Àmbe Dii Zìkpede kiblekita ũ kerubunɔ dagura. Eli né gɔɔn plaaanɔ ɔfini kɔn Fineasio kú kɔn àkpati pìo gwe.

⁵ Kè wà kào Isarailinɔ bùran, aɔ vī kɔn ponna wiioo n píngi ai tɔɔte nīgā.

6 Kè Filisitininɔ wiili pì mà, aɔ bè: Bó wii gbāaa bé à dɔ Eberunɔ bùran lɛɛ? Kè aɔ dɔ Dii àkpatis bé à pìta n bùran,

7 vĩa n kũ aɔ bè: Tāa ke pìta n bùrammɛ. Yā gìwao sa! Yā beee taka e ke zikiro.

8 Yā gìwao! Dé bé eé wa bɔ tāa gbāadee pìnɔ ɔzĩ? Tāa pìnɔ bé wà yā gāe Igipitinɔne gbāan.

9 Wamɔwa Filisitininɔ wà swè diɛ wà gɔgbɛkɛɛ ke. Tó wée ke lero, wé zò ble Eberunɔne lán aɔwe bleewe nāmɛ. Wà gɔgbɛkɛɛ ke wà zĩ kányo.

10 Ben Filisitininɔ fɛɛ Isarailinɔzi kɔn zio aɔ n fu, ben aɔ baade bàa lè wà tà bɛ, zaake aɔ dedena kè bita. Filisitininɔ n gbɛ kè aɔ tɛ kɛsenɔ dèdɛ gɔɔn bɔɔ baaakuri.

11 Aɔ Luda àkpatis sìmma, ben wà Eli né gɔɔn plaaanɔ ɔfini kɔn Fineasio dèdɛ.

12 Beyāmi bori gbɛke bò zìlan à bàa lè à gāa Silo zĩ pì. À a pókāsāanɔ gā à kèkè à bùsu kù a mìa.

13 Kè à kà, à Eli lè vɛɛna kítaa zé saɛ, èe guu dākpa, zaake à làakari kpaenaro Luda àkpatis yānzi. Kè gbɛ pì gè wétɛn, à baaru kpà wétɛdeenɔne, ben aɔwe ɔɔ dɔ n pिंगi.

14 Kè Eli wiili pì mà à bè: Zɔka beee bò māmɛ? Ben gbɛ pì kè kpakpa à gā onɛ.

15 Eli zii kà wè basɔro plaasai, à wée gɔ dāadā, èe guu e dɔro.

16 Ben gbɛ pì bène: Tian ma bɔ zìlan, ma bɔ zaa gwe kɔn bào gbāamɛ. Ben Eli à là à bè: Bó bé à kè gwee, ma gbɛ?

17 Baarukpari pì wèala à bè: Isarailinɔ bàa lè Filisitininɔne, ben Filisitininɔ n dede paripari. N né gɔɔn plaaanɔ ɔfini kɔn Fineasio gāga dɔ. Wà Luda àkpatis sìmma dɔ.

18 Kè à Luda àkpatis yā ò, Eli bò a kitan à lèe a kpɛgānda wéte bīile saɛ, ben à waa è à gā, zaake à zi kù, bensɔ gbɛ kánamɛ. À dɔ Isarailinɔne aɛ ai wè baplaa.

19 Eli né Fineasi naɔ nòsina, à kà né'ina. Kè à Luda àkpatis sina baaru mà kɔn a zā de ganao kɔn a zā ganao, ben à kùe à né ì, zaake nòwāwāa fɛɛa.

20 Kè èe gbāsì lɛɛ, gbɛ kè aɔ à kũkũnanɔ bène: Nton tó vĩa n kũro, zaake n né ì gɔgbɛ ũ. Mɔde èe weñlaro, èe n yā daro.

21 Ben à tó kpà né pìnɛ Ikabodu à bè: Isarailinɔ gakui kò è. Zaake wà Luda àkpatis sìmma, bensɔ à zā de kɔn à zāo gāga dɔ.

22 À bè: Isarailinɔ gakui kò è, zaake wà Luda àkpatis sìmma.

5

Luda àkpatis kuuna Filisitininɔ kiia

1 Kè Filisitininɔ Luda àkpatis sì, aɔ bò Ebeneza aɔ tào Asadɔdi.

2 Ben aɔ gèo n tāa Dagɔni kpén aɔ diɛ à saɛ.

3 Kè guu dɔ, Asadɔdideenɔ fɛɛ idɛ'idɛ, ben aɔ è Dagɔni lèe tɔɔte a puua Dii àkpatis aɛ. Ben aɔ Dagɔni sè wà pèe a gbèn.

4 Kè guu dɔ dɔ, aɔ fɛɛ idɛ'idɛ, ben aɔ è Dagɔni lèe tɔɔte a puua dɔ Dii àkpatis aɛ. À mì kɔn à ɔɔnɔ wòkɔre kaena kpɛɛɛ tintia. À gbān gò diena ado.

5 Bee yānzi Dagɔni gbāgbārinɔ kɔn gbɛ kè aɔwe gɛɛ à kpén Asadɔdinɔ è kèse péɛ à kpé kpɛɛɛ tintiarozi ai kɔn a gbāao.

6 Dii ɔ tɔ Asadɔdideenɔa à n ásarukè à gbène kàngu, Asadɔdi kɔn a lakutunɔ pिंगi.

7 Kè Asadɔdideenɔ è lɛ, aɔ bè: Isarailinɔ tāa àkpatis é e agɔ kúwao kè dɔro, zaake èe ɔ tɔɔwa kɔn wa tāa Dagɔnio pāsípāsī.

8 Ben aɔ gbènɔ zĩ aɔ n kɔnanɔ kàkɔa n pिंगi, ben aɔ n lá wà bè: Dian wé ke nà kɔn Isarailinɔ tāa àkpatioee? Ben aɔ bè: Wà gāo Gata. Ben aɔ gāao.

9 Kè aɔ kào gwe, Dii ɔ tɔ wéte gwe deenɔa dɔ, ben wéte pì lògo. Dii gagyāa kàngu, gbène dàñla n pिंगi né féte gbènsi.

¹⁰ Ben aɔ̄ gàa kɔ̄n Luda àkpati pìo Èkerɔ̄nu. Kè aɔ̄e ḡeεo, wéte pì deenɔ̄ wii lè wà bè: Wà ḡèwazi kɔ̄n Isarailinɔ̄ t̄aa àkpatio le aɔ̄ wa dede wa boriiame.

¹¹ Ben aɔ̄ gb̄enɔ̄ z̄i aɔ̄ n̄ k̄inanɔ̄ kàkɔ̄a n̄ píngi aɔ̄ bèné: À Isarailinɔ̄ t̄aa àkpati sé à táo a gbèn, le àton wa dede wa boriiaro. Zaake gagaa tò wéte pì lògo, Luda ɔ̄ t̄óm̄ma gwe maamaa.

¹² Gb̄ene kà gb̄e kè aɔ̄e garoonɔ̄n, ben wéte pì deenɔ̄ wiii kà ludambe.

6

Èarana kɔ̄n àkpatio Isaraili bùsun

¹ Dii àkpati kú Filisitininɔ̄ bùsun ai mɔ̄ swεεplaa,

² ben aɔ̄ sa'orinɔ̄ kɔ̄n màsokerinɔ̄ kàkɔ̄a aɔ̄ n̄ lá wà bè: Dian wé ke nà kɔ̄n Dii àkpatioee? À owe lán wé ke nà wà táo à gbèn.

³ Ben aɔ̄ wèníla wà bè: Tó ée taa kɔ̄n Isarailinɔ̄ t̄aa àkpatio, àton táo koriro. À à gba pɔ̄ a taari yānzi, é k̄k̄ɔ̄a, é yā kè à tò èe ɔ̄ goawaroo d̄o.

⁴ Ben aɔ̄ n̄ lá wà bè: Bón wé à gba wà táo wa taari yānzii? Aɔ̄ wèníla wà bè: À vura pi lán gb̄ene bà mèn sɔ̄oro kɔ̄n èenɔ̄ d̄o mèn sɔ̄oro a k̄inanɔ̄ pari lén, zaake gyā d̄onk̄o pì a le kɔ̄n a k̄inanɔ̄ a píngi.

⁵ À a gb̄enenɔ̄ taka pi kɔ̄n èe kè aɔ̄e wa bùsu yakaanɔ̄, à Isarailinɔ̄ t̄aa kpe dao. Ke eé ɔ̄ gowa kɔ̄n wa t̄aanɔ̄ kɔ̄n wa bùsuo gwεε?

⁶ Bóyānzin á yezi à swāgbāaa ke lán Igitipinɔ̄ kɔ̄n Firi'aunao kè nàee? Kè à wée t̄ám̄ma ai aɔ̄ Isarailinɔ̄ gb̄are aɔ̄ tà, à yā e d̄oaguroo?

⁷ Tia sa à gá à zùgoro dufu ke, à mó kɔ̄n zù nédande mèn plaaa kè wèe gbóngo dañe zikiroonɔ̄. À goro pì d̄óm̄ma, à n̄ né kè aɔ̄ ténzinɔ̄ k̄ém̄ma à tányo n̄ kara guu.

⁸ À Dii àkpati sé à da goro pì guu, à vura pɔ̄ kè ée kpāsāa a taari yānzinɔ̄ ká batan à die àkpati pì sae, à zùnɔ̄ da zén aɔ̄ gáo

⁹ àḡo gwaa. Tó àkpati pì a bùsu zé sè èe gaa Besemesi kpa, ènd̄e àmbe à kisia bíta pì z̄iwa. Tó èe zé sé gwe kpa s̄oro, wéḡo d̄o kè àmbe à ɔ̄ t̄owaro, yā bé à sù le.

¹⁰ Ben aɔ̄ kè le, aɔ̄ goro d̄o zù nédande mèn plaaanɔ̄a aɔ̄ n̄ n̄enɔ̄ kà kara guu,

¹¹ ben aɔ̄ Dii àkpati dà goro pì guu kɔ̄n bata kè vura èenɔ̄ kɔ̄n gb̄ene takanɔ̄ kú à guuo.

¹² Ben zù pìnɔ̄ zé sè súusu aɔ̄ ae d̄o Besemesi zéa, aɔ̄e gaa aɔ̄e ɔ̄ d̄o, aɔ̄e lie ɔ̄plazi ke ɔ̄zeziro. Filisitininɔ̄ k̄inanɔ̄ té n̄ kpeε ai Besemesi bùsu lézekiin.

¹³ Besemesideenɔ̄ e pówεε kekeε guzuren. Kè aɔ̄ wée sè musu, aɔ̄ àkpati pì è, ben aɔ̄ pɔ̄ kè nna kɔ̄n à enao.

¹⁴⁻¹⁵ Kè goro pì kà Besemesi gb̄e Yɔ̄sua búgbea, ben à zè gbè gb̄ent̄e ke sae gwe. Ben Levinɔ̄ Dii àkpati pì b̄o kɔ̄n bata kè vura pónɔ̄ kú à guuo, aɔ̄ kàe gbè gb̄ent̄e p̄ia. Ben Besemesideenɔ̄ goro pì lí z̄òz̄k̄ore yàka ũ, aɔ̄ sa'opɔ̄ kè wè ká tén à té k̄ū ò Diia kɔ̄n zù pìnɔ̄. Z̄i beee aɔ̄ sa'opɔ̄ kè wè ká tén à té k̄ū ò Diia kɔ̄n sa'opɔ̄ pāndenɔ̄.

¹⁶ Filisitininɔ̄ k̄ina ḡoon s̄oaronɔ̄ yā pì è, ben aɔ̄ èara wà tà Èkerɔ̄nu z̄i beee z̄i.

¹⁷ Vura gb̄ene kè Filisitininɔ̄ kpāsā Diine n̄ taari yānzinɔ̄n yè: Asad̄o di pɔ̄ mèn do, Gaza pɔ̄ mèn do, Asakelbni pɔ̄ mèn do, Gata pɔ̄ mèn do, Èkerɔ̄nu pɔ̄ mèn do.

¹⁸ Vura èenɔ̄ kuu d̄o Filisitini m̄εwi pìnɔ̄ pari lén, aɔ̄ k̄ina ḡoon s̄oaronɔ̄ pɔ̄ ũ. Aɔ̄ m̄εwi b̄iidee pìnɔ̄ baade kɔ̄n a lakutunɔ̄. Gbè gb̄ent̄e kè wà Dii àkpati dièa Besemesi gb̄e Yɔ̄sua búgbea pìn sèeda ũ ai kɔ̄n a gb̄aao.

¹⁹ Ben Dii Besemeside kenɔ̄ dède, kè aɔ̄ à àkpati guu gwà yānzi. À n̄ dede ḡoon baaaḡo akurime, ben wà sósobi ɔ̄ d̄o, kè Dii kaate bíta kpānzi yānzi.

²⁰ Ben Besemesideenɔ̄ bè: Dé bé eé f̄o à ze Dii Luda kè kú adona pì aεε? Wé àkpati pì kpāsā déno kiia saa?

21 Ben aɔ gbɛnɔ zɪ Kiriayarimudeenɔ aɔ bè: Filisitininɔ sù kɔn Dii àkpatio. À mó à sé à táo a kiia.

7

Samueli dɔna Isarailinɔne aɛ

1 Ben Kiriayarimudeenɔ mò wà Dii àkpati pì sè aɔ tàò Abinadabu be sɪsɪ musu. Ben aɔ à né Elɛaza diɛ à dākpari ũ.

2 Àkpati pì kú Kiriayarimu à gì kè, à kè gwe wè baro.

Isarailinɔ e wii pɛɛ Diizi n pínɡi, aɔɔe à kii wɛɛɛ.

3 Ben Samueli bè Isarailinɔne n pínɡi: Tó a aɛ dò Diia kɔn nɔsɛo do, à bori zɪtɔnɔ tãanɔ kɔn Asatorɛnɔ bɔe a té, à a zɪnda kpá Diia àgɔ dɔɔzi ado, eé a bɔ Filisitininɔ ɔzɪ.

4 Ben Isarailinɔ Baalinɔ kɔn Asatorɛnɔ bɔe n té, aɔɔe dɔɔ Diizi ado.

5 Ben Samueli bè: a Isarailinɔ à kɔ kàkɔa Mizipa a pínɡi, mé agbaa kpáare Diine.

6 Kè aɔ kɔ kàkɔa gwe, ben aɔ í tò aɔ kwèè Dii aɛ. Zɪ beean aɔ lé yì aɔ bè: Wa durun kè Diine. Ben Samueli yá gɔgɔ Isarailinɔne Mizipa gwe.

7 Kè Filisitininɔ mà Isarailinɔ kɔ kàkɔa Mizipa, ben aɔ kɪnanɔ gàa léérɪma. Kè Isarailinɔ mà, vɪa n kú,

8 ben aɔ bè Samueline: Ntongɔ yɪtenaro! N wii pé Dii wa Ludazi le à wa sí Filisitininɔa.

9 Ben Samueli sãne yɔmiri sè à sa'opɔ kè wè ká tén à té kú ò Diia, ben à wii pèzi Isarailinɔne. Ben Dii sò.

10 Kè Samueli e saa pì oo, Filisitininɔ e mɔɔ Isarailinɔa kɔn zɪo. Zɪ beean Dii tò la gbãaa pàta Filisitininɔa. Aɔ bídi kè wà lèkɔa, ben Isarailinɔ n ásarú kè.

11 Kè Isarailinɔ bɔe Mizipa aɔ pè Filisitininɔa, aɔ n dede aɔ n kpá ai Beteka.

12 Ben Samueli gbè pè Mizipa kɔn Senio dagura à tɔ kpànɛ Ebeɛza, zaake à bè: Dii bé à wa ïan kà ai wa kao kè.

13 Len aɔ Filisitininɔ fù le, ben aɔɔe fɔ wà èara wà mɔnzi zɪo n bùsun dɔro. Dii ɔ gbãaa mò Filisitininɔne ai Samueli kuuna gurɔ zakan.

14 Wéte kè Filisitininɔ sɪ Isarailinɔa yãanɔ èara à gɔ n pɔ ũ zaa Ekɛrɔnu ai à gàa pé Gataa. Isarailinɔ wéte pìnɔ kɔn n bùsunɔ sɪ Filisitininɔa pínɡi. Isarailinɔ kɔn Amɔrinɔ sɔɔ kú kɔo yáketé sai.

15 Samueli né Isarailinɔ dɔn'aɛdeeme ai a kuuna gurɔ zakan.

16 Wè kɔn wèò ègɔ gaa Beteli kɔn Giligalao kɔn Mizipao, è yá gɔgɔ Isarailinɔne wéte pìnɔ guu.

17 Ben è ɛara à tá Rama, zaake à beɛn gwe. È yá gɔgɔ Isarailinɔne gwe dɔ. Gwen à Dii gbágbákii bòn.

8

Isarailinɔ kɪna gbekana

1 Kè Samueli zi kú, à a néɔ diɛ Isarailinɔne dɔn'aɛdeenɔ ũ.

2 À négɔgbè káaku tɔn Yoeli, à plaadee Abia. Aɔmbe aɔè yá gɔgɔnɛ Beɛɛba.

3 Mɔde à né pìnɔ e té à tuubaziro. ɔɔyá n swè blè, aɔè ɔdɔnkpɛɛgbaa sí, aɔè yá gɔgɔ a zéaro.

4 Ben Isaraili gbɛnsinɔ kɔ kàkɔa, aɔ gàa wà Samueli lè Rama

5 aɔ bè: N gwa, n zi kú, ben n néɔ té n tuubaziro. N kɪna diɛwe sa le àgɔ de wa dɔn'aɛdee ũ, lán bori pínɡi a pɔ vɪ nà.

6 Kè aɔ bè à kí kánnɛ àgɔ de n dɔn'aɛdee ũ, yá pì e ke Samuelinero, ben à wéé kè Diia.

7 Ben Dii bè Samueline: N gbè pìnɔ yá ma, zaake mbe aɔ gɪnziro. Mámbe aɔ gɪmazi le màton kí bleínɛro yãnzì.

⁸ Lán aṣṣe kee nà zaa gurɔ̀ kè má n̄ bɔe Iḡipiti ai gbàa, aṣ pã kpàmazi aṣ d̀ tãanɔ̀zi, len aṣṣe keenne le d̀.

⁹ N̄ n̄ yã ma sa, n̄ lé daríma n̄ tó aṣḡṣ d̄s lán gbē kè eé kí bleíne yãno éḡṣ de nà.

¹⁰ Ben Samuēli Dii yã pì t̄kè gbē kè aṣṣe kína gbekaaanone píngi

¹¹ à bè: Lán gbē kè eé kí bleare yãno éḡṣ de n̄an yè. Eé a néḡḡgbēno sí à n̄ die a s̄gorodeeno k̄n a s̄deeno ùme. Aṣḡḡṣ t̄aa oo à s̄goro ae k̄n bào.

¹² Eé n̄ die ḡṣon wàa s̄s̄oro ke ḡṣon baplaa akurikurinɔ̀ gbēnsinɔ̀ ũ. Aṣḡḡṣ à bú wiine, aṣḡḡṣ à p̄no kekene, aṣḡḡṣ à z̄ikabonɔ̀ piine k̄n à s̄goro p̄no.

¹³ Eé a néngbēno sí à n̄ die n̄sigūnnakerinɔ̀ k̄n p̄blekerinɔ̀ k̄n buredikerinɔ̀ ũ.

¹⁴ Eé a buraanɔ̀ k̄n a geepi búno k̄n a kùkpe maaanɔ̀ síawa à kpá a ìbanɔ̀a.

¹⁵ Eé a blewee k̄n a geepi beeno leo kuridee síawa à kpá a begwarinɔ̀ k̄n a ìbanɔ̀a.

¹⁶ Eé a z̄ḡḡgbēno k̄n n̄gbēno sí k̄n a zù maaanɔ̀ k̄n a zaakinɔ̀ àḡṣ a z̄inda z̄i keeo.

¹⁷ Eé a p̄k̄adeeno leo kuridee síawa, apino é ḡṣ à z̄no ũ.

¹⁸ Gurɔ̀ beea sa é wii pé Diizi gbē kè á sè a kína ũu pì yãzi, m̄de eé weala gurɔ̀ beea d̄ro.

¹⁹ Ben aṣ ḡi Samuēli yã mazi aṣ bè: Auo! Wá yezi wàḡṣ kína v̄ime,

²⁰ wéḡṣ de lán bori kpaaanɔ̀ bà se. Wa kína bé eégae yã ḡḡḡwe, àmbe eégae d̄we ae z̄i guu.

²¹ Kè Samuēli n̄ yã mà píngi, à ḡaa à gbà Diine.

²² Ben Dii bène: N̄ n̄ yã ma, n̄ kína kánne. Ben Samuēli bè Isaraili p̄inone: A baade tá a wéte.

9

Samuēli k̄'ena k̄n Soluo

¹ Beyāmi bori kee kuu, à t̄on Kisi. Auzikideeme. Beyāmi borii bé à Afia ì, Afia Bekora ì, Bekora Zero ì, Zero Abiēli ì, ben Abiēli Kisi pì ì.

² À néḡḡgbē v̄i, à t̄on Solu. ḡḡkpare maaame. À maa s̄aa kú Isarailinɔ̀ t̄ero, aṣ gbēke gbàa e v̄i à ḡanlaro.

³ Kè Kisi pì zaakinɔ̀ s̄as̄a, ben à bè a né p̄ine: N̄ fee n̄ z̄ikerinɔ̀ m̄en doo sé à gá zaaki p̄ino wete.

⁴ Ben aṣ Eflaimu bùsu ḡus̄is̄idee p̄ara k̄n Salisa bùsuo, aṣṣe n̄ ero. Ben aṣ Salimu bùsu p̄ara, m̄de aṣ kú gwero. Ben aṣ Beyāmi bùsu p̄ara, aṣṣe zaaki p̄ino ero.

⁵ Kè aṣ kà Zufu bùsun, Solu bè z̄ikeri kè aṣ t̄e ledoo p̄ine: N̄ mó wà eara. Tó wée t̄aro, ma maree é bídi ke wa yāzi, eé zaakinɔ̀ yã da d̄ro.

⁶ Ben à wèàla: N̄ ma! Luda gbēkee kú wéte kè guu. À bèe v̄i, yã kè à ò bé è ke. Wà gá gwe. Ke eé z̄é kè wé sé wà wa zaaki p̄ino eo owe gwee.

⁷ Ben Solu wèàla à bè: Tó wée gaa, b̄on wé ḡaone? P̄oble kee e ḡṣ wa b̄on d̄ro. Wá p̄oke v̄i wà Luda gbē pì gbaro. Ke b̄on wá v̄i?

⁸ Ben z̄ikeri pì èara à bè Solune: N̄ gwa! Má ṣ v̄i féte kè. Mé à gba, eé wa da z̄é kè de wà s̄ea.

⁹ Isarailinɔ̀ bùsun yã, tó gbē e gaa yã gbeka Ludaa è be: N̄ mó wà gá wéegupu'eri kiia. Zaake gbē kè wè sísi gbàa annabi ũ, àmbe wè sísi yã wéegupu'eri ũ.

¹⁰ Ben Solu bè a z̄ikerine: N̄ yã maaa ò. Wà gá. Ben aṣṣe gaa wéte kè Luda gbē pì kún-a.

¹¹ Kè aṣṣe wéte pì s̄is̄i k̄u, aṣ d̄ak̄ore k̄n n̄kpareno, aṣṣe gaa í t̄o. Ben aṣ n̄ lá wà bè: Wéegupu'eri kú beṣ?

¹² Aṣ wèàla wà bè: Eè, à kú ae gwe. À ke kpakpaa. Gbàan à sù, zaake wà yezi wà saa o gbāgbākiame.

13 Tó a gē wétɛn, é à e ai àgō gá pò ble gbāgbākii pìà. Zaake weé pò ble gīaro, à gò ai à mó, àpi bé eé aubarika da sa'opòbleen gīa, gbasa gbē kè wà n sísino pò ble. Àgō wāa, zaake à egurɔ zakan yè.

14 Kè aō gē wéte pì guu, ben aō dàkōre kōn Samuelio gō, à bò èe gaa gbāgbākii pìà.

15 Ai Solu gō gá mó, Dii gīake à yā kè dà Samueline a swāla à bè:

16 Zia mōndaa'i mé Beyāmi būsū gbē zīmma. N nōsi kúa n à die ma gbē Isarailino dōn'aedee ũ. Eé ma gbē pìno bō Filisitininɔ zī. Ma a gbē pìno wiìi mà, ben ma n wēnda gwà.

17 Kè Samueli Solu è, Dii bène: Gbē kè ma à yā ònnɛɛ pìn gwe. Àmbe eé kí ble ma gbēnɔne.

18 Ben Solu sò Samuelizi wéte bīilea à à là à bè: Wéegupu'eri bɛɛ kú máme? N dɔɔame.

19 Ben Samueli wèala à bè: Mámbe adee pì ũ. N dɔme aɛ wà gá gbāgbākii, né pò blemao gbāa. Zia kōngɔ mé n nòseguuyā onne píngi, gbasa mà n gbarɛ.

20 Nton n zaaki kè sàsā zaa gurɔ aagōnɔ damu kero, zaake wà n é. Dén Isarailinɔ yezi n píngii, tó èe ke mpi kōn n de bēdeenɔ baasiro?

21 Ben Solu bè: Beyāmi boriin ma ũroo? Ma borii bé à néngo de Isaraili boriinɔla n píngi, ben ma danɛnɔ bé wà kēsānañzi Beyāmi boriinɔ té. Bóyānzi néɛ yā beee taka oomezi?

22 Ben Samueli Solu kōn a zīkerio sè à gēnyo pòblekpen, à vēeki maaa kpámma gbē kè wà n sísino té. Gbē pìno kà gōn baaakuri taka bà.

23 Ben Samueli bè pòblekerine: N nòbɔ kè má kpámma ma bè n à diékii kɛɛ pì sé n móo.

24 Ben pòblekeri pì mò kōn nòbɔ gbá pìo à die Solu aɛ. Ben Samueli bè: Pò kè wà diennɛɛn yè. N só, zaake wà dienne ai mōndaa'i kōn gbē kè ma n sísino. Ben Solu pò blè kōn Samuelio zī beee.

25 Kè aō pìta gbāgbākii pìà, aō gē wéte guu, ben Samueli gāa à yā ò kōn Soluo a kpé musu.

26 Ben aō ì gwe. Kè guu yezi à dɔ, ben Samueli lé zù Soluzi kpé musu gwe à bè: N fɛɛ, mà gá zenne. Kè Solu fɛɛ, àpi kōn Samuelio aō bò bàazi n plaaa.

27 Kè aō kà wéte kpɛɛ, ben Samueli bè Solune: N o n zīkerine àgō gaa, mpi n ze gīa le mà yā kè Dii ò onne.

10

Samueli nōsikuna Solu mìa

1 Ben Samueli nōsi tūu sè à nōsi kù Solune a mìa, ben à lé pèa à bè: Dii bé à n die dōn'aedee ũ a gbē Isarailinɔne. Né kí ble Dii gbēnɔne n n bɔ n ibɛɛ kè aō liganzino zī. Sèeda kè eé tó n dō kè Dii bé à n die a gbēnɔ dōn'aedee ũun yè.

2 Tó wa kēkōa kè tia, né da gōn plaaanɔle Zeleza, Raseli mira saɛ, Beyāmi būsū lézekiia. Aōé benne: Wà zaaki kè n gaa wɛtɛnɔ è. Aō yā n de kūna gbāa dɔro, n yā kāhānn èe kɛɛ sa, èe bee dian é ke a né yā musu nà?

3 Bɔna gwe, tó n gaa aɛ, tó n ka gbíi lí beee kiia zaa Tabo, gōn aagō é danle gwe dɔ, aōɔe gaa Luda gbāgbā zaa Beteli. Aō gbē doo blènenɔ kūna mèn aagō, aō gbē doo buredi kūna mèn aagō, ben aō gbē doo geepiwē kūna tūu do.

4 Aōé n aafia gbeka, aōé buredi mèn plaaa kpámma, né sí.

5 Bee gbɛra tó n ka Luda sīsī kè kú Gibea, guu kè Filisitininɔ gudákpakii kún, tó n ka kīi kōn wéte pìo, né kpákōa kōn annabinɔ aō tétékōzi, aōɔe pitaa gbāgbākii. Wèe dɔɔíne aɛ kōn kuntiginɔ kōn gāgānɔ kōn kurenɔ kōn mɔrɔnɔ, aōɔe annabikɛyā oo.

6 Dii Nini é summa, né annabikɛyā oñyo, né li gbē dufu ũ.

7 Tó sèeda beenenɔ kè le, n yā kè n à kɛna zé è ke, zaake Ludaa kúnyo.

8 N dɔme aɛ gana Giligala, mé n le gwe, mé sa'opò kè wè ká tén à té kū o kōn kennakōo sa'opò. N ma dā gwe ai gurɔ swɛɛplaa, mé mó mà n le gwe, mé yā kè né kɛɛ onne.

⁹ Kè Solu kpεε li Samueline, èe taa, Luda à nòse liene, ben sèeda pìno kè zĩ beee zĩ pìngi.

¹⁰ Kè aõ kà Gibea, annabinò dààle aõ tétékõzi, ben Luda Nini sùà, èe annabikεyã ooñyo.

¹¹ Kè gbε kè aõ à dõno à è, èe annabikεyã oo kòn annabinò, aõ kò lala wà bè: Bó bé à Kisi né lèee? Solu kú annabinò témε see?

¹² Ben Gibea gbεke yã wènía à bè: Gbε kpaaano denon déno ù sò? Ben à gò pena pò ù wè be: Solu kú annabinò témε see?

¹³ Kè Solu annabikεyã ò à yãa, ben à gàa gbāgbākii pìà.

¹⁴ Kè Solu tà be kòn a zĩkerio, à desē n lá à bè: A gaa máme? Solu wèàla à bè: Wa gaa zaakinò wεtεmε. Kè wée n ero, ben wa gaa Samueli kiia.

¹⁵ Ben Solu desē bène: Yã kè Samueli òaree tōkēmε.

¹⁶ Ben Solu bè: À bèwe wà zaaki pìno è. Mòde èe kpata yã kè Samueli òne tōkēnero.

Samueli bɔna kɔn Solu kɔblena yão gupuraa

¹⁷ Ben Samueli Isarailinò kàkõa Dii aε Mizipa.

¹⁸ À bèné: Dii a Luda bè, a a bœ Igipiti, a a si Igipitinò kòn borii kè aõ ò t̄sawaano òzĩ n pìngi.

¹⁹ Luda a bɔ a yã'õammanò kòn a nawēakenano guu pìngi, ben a gizi gbãa, a bène à kí káare kpatan. Tò, à mó à ze Dii aε sa bori kòn borii, uale kòn ualeo.

²⁰ Kè Samueli mò kòn Isaraili boriinò n pìngi, ben Beyãmi boriinò kàbankpe blè.

²¹ Ben à mò kòn Beyãmi boriinò uale kòn ualeo. Ben Matari ua kàbankpe blè. Uadee pìno té Kisi né Solu bé à blè. Kè wà à wètε, wèe à ero.

²² Ben wà èara wà Dii là dɔ wà bè: Gõgbε pì mò kè kòó? Ben Dii bè: À utena asoonò dagura.

²³ Ben wà bàà lè wà gàa wà à bò wà sùo n té. Kè à zè n té, aõ pìngi gbãa zè à gà lén.

²⁴ Ben Samueli bèné n pìngi: A gbε kè Dii sè èó? Gbεkee kuu lán à bà a téro. Ben baade pìngi wii lè wà bè: Luda wa kina dõ kòn aafiao!

²⁵ Ben Samueli kɔblena zé bòkõtéñe, ben à kè takadan à diε Dii kpén. Ben à n gbáε, baade tà a be.

²⁶ Solu s̄o tà a be zaa Gibea. Gõ wórɔngɔdee kè Luda zĩ kè n swè guuno t̄ezi.

²⁷ Ben gbε pã kenò bè: Gbε beee bé eé wa mì síó? Ben aõ kya kàn, aõe mónε kòn pókeoro, mɔde Solu a yĩtεe o.

11

Solu zɔblena Amɔninɔ

¹ Amɔni bori Naasa mò kòn a zìkpεenò, aõ bùra kàe Yabesi Giliada saε, ben Yabesideenò bè Naasane: Ñ lɛdole kewao, wé mì sienne.

² Ben Naasa bèné: Tó ma a baade wéε oplakpapò bòbò, ben wí Isarailinò kù n pìngi, mé gbasa mà lɛdole keao.

³ Ben Yabesi gbēnsinò bène: Ñ wa gba gurò swεεplaaε lε wà gbēno zĩ Isarailinò bùsu guu pìngi. Tó gbēkee kuu à wa mì síro, wé wa zĩnda kpámma.

⁴ Kè z̄iri pìno kà Solu be zaa Gibea, aõ yã pì òñne, ben wà sósobi s̄o d̄ò.

⁵ Gurò beee Solu e suu kòn buraaò, à té a zùnòzi, ben à bè: Bó yã bé à mò, ben wèe s̄o d̄o? Ben wà Yabesidee pìno yã t̄kēne.

⁶ Kè Solu yã pì mà, Luda Nini sùà, ben à pɔ f̄ε maamaa.

⁷ À zù sè mèn plaa à dè à z̄òz̄k̄ore, ben à gbēno z̄io Isarailinò bùsu guu pìngi aõ bè: Len wéε ke gbε kè e té Soluzi kòn Samuelioroo zùnòne lε. Ben v̄ia n kù Dii yã musu, aõ bò wà t̄èñzi lɛdo n pìngi.

⁸ Solu n náro zaa Bezeki. Isarailinò kà ḡõn b̄orò wàa do kpé bas̄oro. Yudanò kú n té ḡõn b̄orò baaakuri.

⁹ Ben wà bè zìri kè aǎ mò pìnɔnɛ: À gá à o a gbēnɔnɛ, zia ai ɔfántē gǔ gá gbǎ, wé n̄ mì sí. Kè zìrinɔ tǎ, aǎ yǎ pì baaru kpà Yabesideenɔnɛ, ben aǎ pɔɔ kè nna.

¹⁰ Aǎ bè Amɔninɔnɛ: Wé wa zīnda kpáawa zia, é a pɔyeziyǎ kewa.

¹¹ Solu a gbēnɔ kpàatete gǎli aagǔ. Gudɔnaon aǎ s̄ Amɔninɔn n̄ b̄ran aǎ n̄ dede ai ɔfántē gǎa à fεεo. Ben gbē kè aǎ ḡnɔ fǎakɔa doodo.

¹² Ben wà bè Samueline: Dénɔ bé wà bè Solu é kí bleweroo? À bɔɛnyo wà n̄ dede.

¹³ Ben Solu bè: Weé gbēke de gbǎaro, zaake Dii Isarailinɔ mì s̄ gbǎame.

¹⁴ Ben Samueli bè gbēnɔnɛ: À mó wà gá Giligala wà ɛara wà Solu kpá kpatan gwe dɔ.

¹⁵ Ben aǎ gǎa Giligala n̄ píngi, aǎ ɛara wà Solu kpà kpatan Dii ae gwe dɔ, aǎ kennakɔo saa ò Diia, ben Solu k̄n Isarailinɔ pɔnnaa kè gwe n̄ píngi maamaa.

12

Samueli ɔgbarena kpatazi

¹ Samueli bè Isarailinɔnɛ n̄ píngi: Ma yǎ kè á òmεε mà píngi, ma kí kàare kpatan.

² Àpì bé eé dɔare ae sa. Mapi s̄ ma zi kù, ma mikǎ pura kù ben ma n̄nɔ kúao. Ma dɔare ae zaa ma ḡkparekegurɔ ai k̄n a gbǎao.

³ Maε kè! À ke ma s̄edadeenɔ ũ Dii k̄n kí kè à kpào ae. Ma zù ke zaaki s̄ a gbēkeaó? Ma a gbēke blés? Ma wéε tǎ a gbēkeaó? Ma ɔdɔnkpεεgbaa s̄ a gbēkea ai à ma wéε tàtaó? Tó má kè le, mé à f̄ia bonε.

⁴ Ben aǎ wèàla wà bè: Néε wa blero, néε wéε tǎwaro, néε póke sí wa gbēkearo.

⁵ Samueli bèn̄ne dɔ: Dii k̄n kí kè à kàon a s̄edadeenɔ ũ gbǎa, kè ée taari emaro. Aǎ bè: Dii bé wa s̄edadee ũ.

⁶ Ben Samueli bèn̄ne: Dii bé à Musa k̄n Arunao diε, ben aǎ b̄ k̄n a dezinɔ Iyipiti.

⁷ À ze tεεε Dii ae, mé yǎ maaa kè à kèare k̄n a dezinɔ t̄kēare.

⁸ Yakubunɔ gana Iyipiti gbera a dezinɔ wii pè Diizi, ben à Musa k̄n Arunao diε, aǎ n̄ b̄ε Iyipiti, ben aǎ n̄ káε b̄usu kēkiin.

⁹ Kè Dii n̄ Luda yǎ s̄ǎngu yǎnzi, ben à n̄ kpá Azo z̄ikpεεnɔ gbēnsi Siseraa k̄n Filisitininɔ k̄n Mɔabunɔ kíó, aǎε z̄i kaańyo.

¹⁰ Ben aǎ wii pè Diizi wà bè: Wa durun kè wa pǎ kpànzi wa d̄ Baalinɔzi k̄n Asatoreɔnɔ. N̄ wa b̄ wa ibεεnɔ ɔz̄i sa, wéḡɔ dɔɔnzi.

¹¹ Ben Dii Gidion diε k̄n Barakio k̄n Yefetao k̄n Samus̄io aǎ a b̄ a ibεε p̄nɔ ɔz̄i baama píngi, ben a ḡ kaena aafia.

¹² Kè á è Am̄ni kí Naasa e mɔɔ léεawa, baa kè Dii a Ludan a kína ũ, a bèmε: Lenlo! Kín á yezi!

¹³ Tia la kína kè á gbèka á s̄n̄ yè, àε kè Dii à diεare.

¹⁴ Tó á Dii v̄ia v̄i ben ée dɔɔzi, tó ée à yǎ maa ben ée b̄ à yǎ kpεero, tó apinɔ k̄n gbē kè èε kí bleareeo té Dii a Ludazi, éḡɔ aafia.

¹⁵ Tó ée Dii yǎ ma s̄ro, ben a b̄ à yǎ kpεε, eé ɔ t̄sawame lán à kè a dezinɔnɛ nà.

¹⁶ À ze à yǎ bíta kè Dii é kearee e.

¹⁷ Ések̄gurɔɔn wá kún kèroo? Mé Dii sísi, eé tó lou v̄i à ma, éḡɔ d̄ kè a kína gbekana kè Diine zaa maamaa.

¹⁸ Ben Samueli Dii sísi, ben Dii tò lou v̄i à mà z̄i beea. Ben baade píngi v̄ia kè Diine k̄n Samuelio maamaa.

¹⁹ Ben aǎ bèn̄ne: N̄ wéε kewe Dii n̄ Ludaa le wapinɔ n̄ z̄ɔblerinɔ tón gagaro. Wa yǎ zaaa kà wa durunnɔla, kè wa kína gbèka.

²⁰ Samueli bèn̄ne: Àton tó v̄ia a k̄ro. A yǎ zaaa pì kè píngime, m̄de àton kē Diiaro. Àḡɔ dɔɔzi k̄n n̄s̄eo do.

²¹ Àton kēa à té p̄o ginanɔziro. Aǎ ǎre v̄iro, aǎé f̄ wà gbē b̄ro, zaake p̄o p̄anɔmε.

²² Dii é a gbě̀nɔ zĩnnaro a zĩnda tó bíta yānzi, zaake à kè̀nɛ à a ke a gbě̀nɔ ũ.

²³ Mapi s̄s̄, Dii tón tó mà durun keare mà aduakenaare tóro. Mé zé maaa kè̀ de à sé dooaaare.

²⁴ À vĩa ke Diine, àḡs̄ doozi k̄n náanɛo k̄n n̄s̄ɛo do. À laasuu lé yā bíta kè̀ à kè̀areenɔa.

²⁵ Tó a gi a te à zaaazi, apinɔ k̄n a kínao, weé a kaate a píngi.

13

Samueli kpākēna Soluzi

¹ Kè̀ Solu kí blè Isarailinɔne wè̀ plaa,

² à n̄ zĩkarinɔ sè̀ ḡɔn b̄ɔɔ aaḡs̄. Ḡɔn b̄ɔɔ plaaa kúo Mikimasa k̄n Beteli gusĩsĩdeeo. Ḡɔn b̄ɔɔ doo kú k̄n à né Yonatāo Gibea, Beyāmi b̄usun. Ben à gbě̀ kpaaanɔ gb̄are, baade tà a be.

³ Yonatā lè̀ Filisitini gudākpakii kè̀ kú Gebaa, ben Filisitininɔ à baaru mà. Ben Solu zĩ kuu pè Isarailinɔ b̄usu gu píngia à bè Eberunɔ ma!

⁴ Ben Isarailinɔ̀ mà n̄ píngi wà bè, Solu lè̀ Filisitini gudākpakii, ben Filisitininɔ Isarailinɔ kyākyāma b̄o. Ben wà Isarailinɔ̀ sisi, ās̄ m̄ò wà nà Solua Giligala.

⁵ Ben Filisitininɔ̀ k̄s̄ kāk̄s̄a ās̄ zĩ ká k̄n Isarailinɔ̀. Ās̄ s̄goronɔ̀ kà b̄ɔɔ baaakuri, ās̄ s̄gorodeenɔ̀ kà b̄ɔɔ sw̄eedo, ben ās̄ kè̀s̄edeennɔ̀ pari lán ísiale b̄usu'aatḕ bà. Ben ās̄ f̄e wà ḡaa wà b̄ura k̄e Mikimasa, Betavḕ ɔ̄f̄antḕb̄ɔe kpa.

⁶ Kè̀ Isarailinɔ̀ è̀ wà kú nawḕa guu wè̀ naak̄ɔrēm̄ma, ben ās̄ ùte gbè̀w̄eennɔ̀ guu k̄n dàkonɔ̀ k̄n gbè̀ s̄t̄onɔ̀ k̄n kokotḕw̄eennɔ̀ k̄n l̄oḡonɔ̀.

⁷ Ās̄ gbě̀kenɔ̀ toke lè̀ wà bikù Yodaa ai Gada b̄usun k̄n Giliada b̄usuo. Solu kpé kú Giligala, vĩa e gbě̀ kè̀ ās̄ kúonɔ̀ k̄u maamaa.

⁸ À Samueli dà gurɔ sw̄eɛplaa lán à diene nà. Kè̀ è̀e móro, ben à gbě̀nɔ̀ e f̄aak̄s̄a.

⁹ Ben Solu bè̀: À móm̄e k̄n sa'op̄o kè̀ wè̀ ká tén à té kúo k̄n saábukpa sa'op̄onɔ̀. Ben à sa'op̄o kè̀ wè̀ ká tén à té k̄u p̄i ò.

¹⁰ Kè̀ à yāa, Samueli e kaa, ben Solu p̄i ḡaa à dààle à gb̄ake kp̄azi.

¹¹ Ben Samueli bè̀nɛ: Bó yān n̄ kè̀ gwee? Solu wè̀ala à bè̀: Kè̀ má è̀ ma gbě̀nɔ̀ e f̄aak̄s̄a, bens̄ née m̄ó gurɔ̀ kè̀ n̄ diaro yānzim̄e. Filisitininɔ̀ e k̄s̄ kaak̄s̄a Mikimasa,

¹² ben ma bè̀, ās̄ton léema Giligala kè̀ ai mà Dii gbeka. Ben ma saa p̄i ò tiasi.

¹³ Ben Samueli bè̀nɛ: N faasaiyā̀ kè̀! N̄ yā̀ kè̀ Dii n̄ Ludaa dienn̄e k̄naro. Tó n̄ k̄na yāme, le Dii é tó n̄ boriinɔ̀ ḡs̄ kpata blee Isarailinɔ̀ne gurɔ̀ píngi.

¹⁴ Tia la né gi ke kpatanlo. Lán n̄ yā̀ kè̀ Dii dienn̄e k̄naro nà, à ḡiake à gbě̀ kè̀ à p̄o kè̀nɛ wè̀te, à à dīe a gbě̀nɔ̀ d̄on'aedee ũ.

¹⁵ Ben Samueli f̄e Giligala à ḡaa Gibea, Beyāmi b̄usun. Ben Solu a zĩkari kè̀ ās̄ kúonɔ̀ n̄aro, ās̄ kà ḡɔn w̄aa aaḡs̄ taka bà.

¹⁶ Solu k̄n a né Yonatāo k̄n a zĩkari kè̀ ās̄ kúnyonɔ̀ kú Gibea, Filisitininɔ̀ s̄s̄ b̄ura k̄e Mikimasa.

¹⁷ Zĩkari ḡali aaḡs̄onɔ̀ b̄de Filisitininɔ̀ b̄uran ās̄ ḡaa lé̄e Isarailinɔ̀a. Ḡali doo ḡaa ɔ̄fla kpa Suali b̄usun,

¹⁸ ḡali doo ḡaa Betoroni kpa, ben à aaḡs̄dee ḡaa Isarailinɔ̀ b̄usu lén, s̄s̄i kè̀ aed̄ona kperanɔ̀ guzurea k̄n gb̄aa.

¹⁹ Sia kú Isarailinɔ̀ b̄usunlo, zaake Filisitininɔ̀ bè̀, Eberunɔ̀ tón f̄eada ke s̄ari piro.

²⁰ Filisitininɔ̀ k̄ian Isarailinɔ̀ è̀ gá swaaronɔ̀ k̄n z̄uswaaronɔ̀ k̄n kp̄asanɔ̀ k̄n kontonɔ̀ lé k̄eken píngi.

²¹ Swaaro k̄n z̄uswaaro lék̄ekena kà kondogi ɔ̀ plaplaa, sakanɔ̀ k̄n kp̄asanɔ̀ s̄s̄ kondogi ɔ̀ doodo.

²² À yā̀ bé̀ à tò zĩ p̄i kágurɔ̀ Solu k̄n Yonatāo zĩkarinɔ̀ f̄eada ke s̄ari k̄naro, sé Solu k̄n Yonatāo baasiro.

²³ Filisitini gudākparinɔ gaa Mikimasa gbèkotoon.

14

Yonata zìblena Filisitininɔ

¹ Zìkea Solu né Yonatā bè gɔkparɛ kè à a zìkapɔnɔ kūnanɛ: Ñ mɔ wà gá Filisitini gudākii kpa kaa. Èe o a denɛ sɔro.

² Solu kú biisio lí gbáru zaa Migirɔnu, Gibɛa saɛ kɔn zìkpɛɛnɔ gɔn wàa aagɔ.

³ Sa'ori Ahia kú n̄ té, à a dansiki dana. Ikabodu v̄i Aitubu n̄mɛ. Aitubu pì né Finɛasi n̄mɛ, Eli kè dɛ Luda gbàgbāri ũ zaa Silo diomɛ. Aɔ gbēkee dɔ Yonatā gaa gukearo.

⁴ Gbèkotoo kè Yonatā yezi à ḡn à Filisitini gudākparinɔ le, gbè s̄ntɛnɔ pɛɛpɛnan ɔplazi kɔn ɔɛzio. A doo t̄n Bozezi, a doo s̄ Sɛnɛ.

⁵ A doo kú gu'igbāroon Mikimasa kpa, a doo s̄ sɔmɛtɛ Gɛba kpa.

⁶ Ben Yonatā bè gɔkparɛ p̄nɛ: Ñ mɔ wà gá gɛfɔde gudākpari p̄nɔ kiia. Ke Dii é wa ïan ká gwɛɛ? Zaake p̄ke é f̄ à kpá Diinɛ à gí wà mì síziro, baa tó wá pari kes̄ wá pari-ro.

⁷ Ben à zìkapɔnɔseri p̄i bènɛ: Lán à n p̄ɔ gbà nà p̄ngi dé, ñ kɛ. Lán n̄ sè nà, má kúnyo kɔn n̄sɛo domɛ.

⁸ Ben Yonatā bè: Tò, wà gánzi wà wa z̄inda ɔdɔānɛ.

⁹ Tó aɔ bèwɛ wà zɛ wà n̄ dāme, wé zɛ wa gbèn, wé gánzi dɔro.

¹⁰ Tó aɔ bè wà mómɛ s̄, wé gánzi, zaake beee bé eégɔ dɛ sèeda ũ kè Dii n̄ náwe wa ɔz̄i.

¹¹ Ben aɔ n̄ z̄inda òdɔa Filisitini gudākpari p̄nɔnɛ. Ben Filisitini p̄nɔ bè: À gwa! Eberunɔ e bɔɔ wèe kè aɔ ùtɛnɔ guu.

¹² Ben gudākpari p̄nɔ lé zù Yonatāzi kɔn a zìkapɔnɔserio wà bè: À mɔ wà yāke oare kè. Ben Yonatā bè a zìkapɔnɔserinɛ: Ñgɔ té ma kpɛɛ, zaake Dii n̄ ná Isarailinɔnɛ n̄ ɔz̄imɛ.

¹³ Ben Yonatā e lɔtɛ kuena, ben à zìkapɔnɔseri té à kpɛɛ. Kè Yonatā n̄ né, ben à zìkapɔnɔseri p̄i n̄ dɛdɛ.

¹⁴ Léemma káaku p̄i guu Yonatā kɔn a zìkapɔnɔserio n̄ dɛdɛ gɔn baro taka bà. Guu p̄i kpāngu kà lán bàlena basɔro taka bà.

¹⁵ Ben swè kè Filisitininɔn n̄ bùran kɔn z̄ilan-o p̄ngi. V̄ia n̄ zìkpɛɛnɔ kù, gudākparinɔ kɔn gbē kè aɔè gá léɛ Isarailinɔnɔ n̄ p̄ngi. Ben tɔtɛ n̄gānigā. Luda bé à tò swè kèngu lɛ.

¹⁶ Kè Solu gudākpari kè aɔ kúo Gibɛanɔ è Filisitini zìkpɛɛnɔ bàa lè wèe fāakɔa baama p̄ngi,

¹⁷ ben Solu bè gbē kè aɔ kúaaonɔnɛ: À wa gbēnɔ dɔdɔ à gwa, wé dɔ gbē kè aɔ b̄o wa té. Kè aɔ gwà, aɔ è Yonatā kɔn a zìkapɔnɔserio bé wà kú n̄ t̄ero.

¹⁸ Ben Solu bè Ahianɛ: Ñ mɔ kɔn n̄ dansiki utao wà gbeka Diia. Zaake z̄i beee à sa'o'uta p̄i dana Isarailinɔ té gwemɛ.

¹⁹ Gurɔ kè Solu e yā oo sa'ori p̄nɛ, zɔka kè dɔ Filisitininɔ bùran kèkɛ èe kaara, ben Solu bènɛ à tó gwe.

²⁰ Solu a zìkpɛɛnɔ kàkɔa n̄ p̄ngi, aɔ gè z̄in, ben aɔ è swè kè Filisitininɔn maamaa, aɔɔe k̄ ásarukɛ f̄ɛdaao.

²¹ Eberu kè aɔ v̄ɛɛ Filisitininɔ té yā kè aɔ m̄nyo n̄ bùra guunɔ èara wà nà n̄ gbē kè aɔ kú kɔn Soluo kɔn Yonatāoa.

²² Kè Isaraili kè aɔ utena Èflaimu bùsu gus̄s̄ideen gweenɔ mà Filisitininɔ e bàa lɛɛ, aɔ nà n̄ gbēnɔa dɔ aɔ p̄ɛn̄zi z̄in.

²³ Lɛn Dii Isarailinɔ b̄o lɛ z̄i beee, ben aɔ z̄i blè ai Betav̄ɛ.

Yonata zóblena

24 Isarailinɔ nawɛa kɛ zĩ beee, zaake Solu lù sɛ kɔn Luda tɔo a zĩkɛɛnɔne à bè: Ai uusie gá keo, gbɛ kɛ pɔ blè ai màgɔ gá gɛe bo ma ibeenɔa, adee gɔ láaripɔ ũme. Ben aɔ gbɛkee e pɔ blero.

25 Zĩkɛɛnɔ sɛ lákpen ní píngi, ben aɔ zó'i è di guu pìn.

26 Kɛ aɔ sɛ lákpen le, aɔ è zó'i e bàa lee, mode aɔ gbɛkee e ɔ zɔa à dà a lénlo, kɛ aɔe vía kee ladana kɛ Solu kɛ yānzi.

27 Yonatā sɔo e yā kɛ a dee diɛ a zĩkɛɛnɔne maro, ben à a gò kɛ à kũna zɔ zɔsa pía. À ɔ kɛa à dà a lén, ben à wɛe kɛ.

28 Ben zĩkari ke bènɛ: N de lù sɛ a zĩkɛɛnɔne kɔn Luda tɔo à bè, gbɛ kɛ pɔ blè gbàa, adee gɔ láaripɔ ũme. Beee yānzin ní baade píngi mè bùsazi.

29 Ben Yonatā bè: Ma dee e ãa dammame. N̄ gwa lán ma wɛe kɛ nà, kɛ ma zó pì m̀sɔ féte yānzi.

30 Tó gbɛnɔ pɔ kɛ aɔ sɛ ní ibeenɔa blè gbàa yā dé, le aɔ Filisitininɔ dɛde de beela.

31 Zĩ beeean Isarailinɔ Filisitininɔ dɛde sena zaa Mikimasa ai Ayalɔni. Aɔ kpàsa búgubugu,

32 ben aɔ sɛ ní pókādeenɔ té, aɔ sãanɔ kɔn zùnɔ kɔn zùnenɔ kùkũ aɔ dɛde gwe gɔo, aɔe soo kɔn a aruo.

33 Ben wà à baaru kpà Solune wà bè: N̄ gwa! Wèe durun kee Diine, wèe ǹbɔ soo kɔn à aruo. Ben Solu bè: A bɔ Dii yā kɛe. À gbè gbèntɛ gbegere pá à suome kɛ kpakpaa.

34 Ben à bè: À fāakɔa ní té, à beñne aɔ baade mó ma kiia kɔn a zùo ke a sãa, aɔ kòto kpá gura kɛ wà só. Àton durun ke Diine à ǹbɔ só kɔn à aruoro. Ben baade mò kɔn a zùo gwāavĩ beee, à à kòto kpàkpa gwe.

35 Solu Dii gbāgbākii bò gwe. Sa'okii kɛ à bò káakun gwe.

36 Ben Solu bè: Wà pɛe Filisitininɔzi gwāavĩa wàgɔ ní dɛdeɛ ai guu gá dɔo. Wàton ní gbɛke tóro. Ben wà bènɛ: N̄ ke lán à kɛnne maa nà. Ben sa'ori bè: À tó wà gbeka Ludaa kɛ gĩa.

37 Ben Solu gbeka Ludaa: Wà pɛe Filisitininɔzi, né ní nawe wa ɔzĩɔ? Ben èe weàla zĩ beee zĩro.

38 Ben Solu bè: a zĩkɛ gbɛnsinɔ a píngi, à sɔmazi kɛ, le wà e wà dɔ durun kɛ wà kɛ gbàa.

39 Kɔn Dii Isarailinɔ M̀siri tɔo, baa tó ma né Yonatā bé à durun kɛ, séde à ga. Ben gbɛkee e yā siàlaro.

40 Ben à bènɛ: À ze kpado kãa, mapi kɔn ma néo wégɔ kú kpado kɛ. Ben wà bènɛ: N̄ ke lán à kɛnne maa nà.

41 Solu bè Dii Isarailinɔ Ludane: N̄ tó wà yāpuraa dɔ. Ben yā Yonatā kɔn Soluo blè, ben parii mì bò bàn.

42 Solu bè: À gbè la mapi kɔn ma néo musu. Kɛ yā Yonatā blè,

43 ben Solu bènɛ: N̄ yā kɛ ní kɛ omɛ. Ben Yonatā bènɛ: Ma gò lé sɔnten má zɔ zɔa, féte má m̀sɔ. Mae kɛ! Mà ga.

44 Ben Solu bè: Yonatā, tó née garo, Luda yā kemɛ pāsĩpāsĩ.

45 Ben wà bè Solune: Yonatā gaɔ! Àmɔ kɛ tò wa zĩ blèɔ? Auo! Kɔn Ludao wée we kɛ baa à mìkã mèn doo lee tɔotero, zaake Luda dɔnlen à beee kèo gbàa. Len wà Yonatā mì sɛ le, èe garo.

46 Ben Solu kámma bò kɔn pɛena Filisitininɔzio, ben Filisitininɔ tà ní bùsun.

47 Kɛ Solu vɛe Isarailinɔ kpatan à yāa, à zĩ kà kɔn a ibeenɔ gu píngia: M̀abunɔ kɔn Amɔninɔ kɔn Edɔmunɔ kɔn Zoba kɔn Filisitininɔ. Kpaa kɛ à lien píngi, è zĩ bleñmame.

48 À wɔrɔngɔke tó bò à zĩ blè Amalekinɔa, à Isarailinɔ sɛ ní wɛetāmmarinɔa.

49 Yonatā kɔn Isiboseo kɔn Malakisuaon Solu négɔgbɛnɔ ũ. À nɛnɔgbɛnɔ vĩ gɔon plaa. À káaku tón Mɛraba, à plaade tón Mikala.

⁵⁰ À naõ tón Ainoama, Aimaza néme. À zìkpeeno gbēnsi tón Abana. Solu pì dāarome, à desē Nere néme.

⁵¹ Solu de Kisi kōn Abana de Nereon Abieli néno ũ.

⁵² Solu guro ègō pāsī kōn Filisitininōo guro píngi. Tó Solu gōsagbāa ke wórōngōdee è, è à sí à na a zìkpeenōame.

15

Dii gina Soluzi kí ũ

¹ Samuēli bè Solunē: Mámbe Dii ma zī, ben ma nōsi kùmma n kpatablena à gbē Isarailinōne sèeda ũ. Tò! Ñ swā kpá Dii yāzi sa.

² Dii Zìkpede bè, é gēe bo Amalekinōa yā kè aōo kè Isarailinōne, kè aō zé zòñne n bōena Iyipiti gbera yānzi.

³ Ñ gá léémma sa, n n kaate n píngi. Ñton n gbēke tóro. Ñ n dede n píngi, gōgbēno kōn nōgbēno kōn néno kōn nékpāntēno kōn zūno kōn sāano kōn lakuminō kōn zaakinōo.

⁴ Ben Solu a gbēno sīsi à n kakōa Telaimu. À zìkpe kèsedeenō gōon bōro wāa dome. Yudanōo kuu dō gōon bōro kuri.

⁵ Ben Solu gāa Amalekinō wéte, à nàe èe n kpákpaawawēen.

⁶ Solu lékpāsā kè Keninōne à bè: À bōe Amalekinō té le mātōn a dedeñyoro yānzi, zaake ámbē a yā maaa kè Isarailinōne n bōena Iyipiti gbera. Kè Keninō bōe Amalekinō té,

⁷ ben Solu gāa à lēe Amaleki pīnōa sena zaa Avila ai à gāa péo Suru kè kú Iyipiti ofántēbōe kpaāa.

⁸ À Amaleki kí Agaga kù bēe, ben à à gbēno dède kōn fēedaao n píngi.

⁹ Solu kōn a zìkpeeno e Agaga dero, bensō aō sā maaano sēe kōn zūno kōn zūne mēkpanano kōn sāne bōro kōn pō maaano píngi, aōwe we wà n dedero. Pō ginano kōn pō yāyānanon aō dède píngi.

¹⁰ Ben Dii yā sù Samuēlia à bè:

¹¹ Ma Solu kana kpatan tò ma nōse yāka, zaake à kpee limē. Lán má dāne nà, è ke lero. Yā pì dì Samuēlia, ben à wii pè Diizi ai guu gāa à dōo.

¹² Kè Samuēli fēe kōngō idē'idē, à gāa da Solulē, ben wà bène: Solu gāa Kameli. À sèeda pēe gwe a zīnda dōngupō ũ, ben à gēte à tà Giligala.

¹³ Kè Samuēli Solu lè, ben Solu bène: Dii aubarika dangū! Má kè lán Dii òme nà.

¹⁴ Ben Samuēli à là à bè: Sā wiii kè ma swā e maa de diamē? Zù wiii kè mēe maa bō māmē?

¹⁵ Ben Solu wèàla à bè: Amalekinō pónōme, zaake wà n sāano kōn n zù maaano sēe wà sùo wà saa oo Dii n Ludaame. Wa n kpaano dède.

¹⁶ Ben Samuēli bène: Ñ yīte le, mé yā kè Dii òme gwāāvīa onne. Ben Solu bè: Ñ o.

¹⁷ Ben Samuēli bè: Kè n n zīnda fēte bō yā, nēe gō Isaraili boriinō dōn'aēdee ũroo? Dii n ka kpatan Isarailinō kīna ũ,

¹⁸ ben à n zī bōkōte keare kè à bè: Ñ gá n Amalekinō dede, zaake durunkerinōme. Ñ gá n zī kányo ai n n kaate.

¹⁹ À kè dia n gi Dii yā mazi, n lēe n pónōa, n yā kè Dii yeziroo kè?

²⁰ Ben Solu bène: Ma Dii yā mà, ma bōkōte kè à ma zī mà kee kè. Ma Amalekinō dède n píngi, ben ma su kōn n kí Agagao.

²¹ Ben zìkarinō sā maaano kōn zù maaano bō pō kè wà sēe pīno té, le wà saa oo Dii n Ludaā zaa Giligala kè.

²² Ben Samuēli bè:

Dii yā kūna maane de sa'opo kè wè ká tén à té kūla.

Mìsienanɛ dɛ sa'onala.

À yāmana dɛ

sa'ona kɔ̃n sākaro mɛkpanaola.

²³ Gina à yā mazi durun sɛnkpe kɔ̃n māsokenaome.

Dɔkenao zaa sɛnkpe kɔ̃n tāagbāgbānaome.

Lán n gi Dii yā mazi nà,

àpi gi n kíkezi se.

²⁴ Ben Solu bène: Ma durun kè. Ma pā Dii yā kè ní òmɛne, zaake ma vīa kè gbɛnɔne, ben ma ní yā mà.

²⁵ N sùu kemao kɔ̃n ma durun pìo sa. N ɛara n gámao ɛ mà e mà dɔnzi ke Diine.

²⁶ Ben Samuéli bène: Mé gányoro. N gi Dii yāzi, ben à gìnne ñgɔ dɛ Isarailinɔ kína ũ.

²⁷ Kè Samuéli kpe li, èe taa, ben Solu à kù a uta léa, ben à kè à ɔzĩ.

²⁸ Ben Samuéli bène: Dii n bɔ Isarailinɔ kpatan zaa gbāa, ben à n gbɛdaaa kè à maa dɛnlaa kàn.

²⁹ Isarailinɔ Luda Gakuide è ɛgeɛ toro, è a laasuu liero, zaake gbɛnteenlo, gbasa à a laasuu liɛ.

³⁰ Ben Solu bène: Ma durun kè. Baa kɔ̃n beeo n yā nna, n ma kpe da Isaraili gbɛnsinɔ kɔ̃n gbɛ pínɡio aɛ. N gá zeme ɛ mà e mà dɔnzi ke Dii n Ludanɛ.

³¹ Ben Samuéli ɛara à gāa à zɛne, ben Solu dɔnzi kè Diine.

³² Ben Samuéli bè: À mó kɔ̃n Amaleki kí Agagao. Kè kína pì e mɔɔ, èe kpákpa kè yākee kuuro, zaake èe daa a bɔ gaa lézĩme.

³³ Ben Samuéli bè: Lán n fɛdaa tò nɔgbɛ paridee kòra a nézi nà, len n da é kora a nézi ɛ se. Ben à Agaga zɔzɔkɔre Dii aɛ Giligala gwe.

³⁴ Ben à tà Rama. Solu sɔ̃ tà a bɛ Gibea.

³⁵ Baa kè Solu kè Samuéliɛ wɛnda, Samuéli e gá à wɛɛ kpáezi dɔro ai à gāa gao, zaake Dii pɔɔ yàka kè à Solu kà Isarailinɔ kína ũ yānzi.

16

Samuéli nɔsikuna Dauda mià

¹ Dii bè Samuéliɛ: Négɔ ɔɔ dɔɔ Solu yā musu ai bɔreɛ? Ma ginɛ à kí ble Isarailinɔne. N nɔsi ká koban à pa n da zén. Ma n zĩ Betelɛmu gbɛ Yɛɛ kiia, zaake à néno doken má sè à gɔ kí ũ.

² Ben Samuéli bè: Dian mé ke nà mà gá gwee? Tó Solu mà, eé ma dɛ. Ben Dii bène: N zùnunu sé n gáo n be n mɔ ma gbāgbāme.

³ N Yɛɛ sísi saa pì onaa, mé yā kè né keɛ onne, né nɔsi kúme gbɛ kè mé ɔɔɔanne mià.

⁴ Samuéli yā kè Dii òne kè. Kè èe kaa Betelɛmu, lakutu pì gbɛnsinɔ gāa wà dààɛ. Vīa ní kù, ben aɔ à là wà bè: Aafian n mɔ kèɔ?

⁵ À bè: Aafiamɛ. Ma mɔ Dii gbāgbāme. À gbāsĩ bɔ a zĩndan à gámao saa o. Ben à gbāsĩ bɔ Yɛɛn kɔ̃n a négɔgbɛnɔ à ní sísi sa'onaa.

⁶ Kè aɔ kà, Samuéli Eliabu è, ben à laasuu lè à bè: Gbɛ kè Dii sè bé à zena à aɛ gwe.

⁷ Ben Dii bène: Nton à zena ke à gbāakeɛ gwaro, ma gizime. Mèè gbɛ gwa lán gbɛntee è gwa nàro. Gbɛntee è gbɛ gwa a mɛame, mapi sɔ̃, swɛn mèè gwa.

⁸ Ben Yɛɛ Abinadabu sísi, à mò Samuéli aɛ, ben à bè: Dii e gbɛ kèkii séro.

⁹ Ben Yɛɛ Sama sísi, à mò Samuéli aɛ dɔ, ben à bè: Dii e gbɛ kèkii séro.

¹⁰ Ben Yɛɛ a négɔgbɛ gɔɔn swɛɛplaaanɔ sísi, aɔ mò Samuéli aɛ, ben à bè: Dii e ní gbɛke séro.

¹¹ Ben à Yɛɛ là à bè: N gɔkparɛnɔ lén yè ní pínɡiɔ? À wèàla à bè: Aɔ gbɛ zāadee bé à kú kèro, èe sāa dāame. Ben Samuéli bène: N gbɛ zĩ wà à sísi. Wé pòke kero séto à sù.

¹² Ben à gbě z̄ia, à m̀. Né pì né gbě t̄ēaamε, à z̄ena maa bens̄ à uu k̄ēk̄ōana. Ben Dii bè: Ñ f̄εε ñ n̄ósi kú à m̄ia, zaake àpin gwe.

¹³ Ben Samuēli koba pì sè à n̄ósi kú à m̄ia à v̄īno wáa. Zaa z̄i beean Dii Nini sù Daudaa. Beee gb̄era Samuēli èara à tà Rama.

Dauda z̄ik̄ena Soluε

¹⁴ Dii Nini gò Solua, ben Dii tò z̄in p̄āsī sù.

¹⁵ À ìban̄o bène: Ludaa tò z̄in p̄āsī e w̄ée t̄āamma.

¹⁶ Kí, ñ tó wam̄wa n ìban̄o gb̄ε k̄è m̄or̄l̄ena d̄ō w̄εε. Tó Ludaa tò z̄in p̄āsī pì s̄umma, eégae m̄or̄o l̄enne, ñgae e ñ ke s̄ā.

¹⁷ Ben à bè a ìban̄one. À gb̄ε k̄è m̄or̄l̄ena d̄ō maamaa w̄εε à m̄óme.

¹⁸ Ben à ìban̄o doke bène: Ma Betelemu gb̄ε Ȳese né ke è, à m̄or̄l̄ena d̄ō. Z̄ik̄pe w̄or̄onḡo deeme, bens̄ à ȳa'ona d̄ō. Ḡō maaame, bens̄ Dii kúo.

¹⁹ Ben Solu gb̄ēno z̄i Ȳesea, ās̄ ḡà w̄à bène: Solu bè ñ n né Dauda k̄è è s̄āno d̄ā gb̄areare.

²⁰ Ben Ȳese buredi di zaakinε k̄ōn geepiw̄ēo t̄uu do k̄ōn bl̄ekoffine b̄or̄o, à a né Dauda gb̄àreō Solua.

²¹ K̄è à k̄à Solu kiia, à ḡō à z̄ikeri ũ. Solu yezi maamaa, ben à à dīe a z̄ikap̄on̄oserino doke ũ.

²² Ben Solu gb̄ε z̄i Ȳesea à bè: Ñ tó Dauda ḡō ma z̄ikeri ũ, zaake à ȳa è kemε nna.

²³ Tó Ludaa tò z̄in pì sù Solua, ben Dauda è a m̄or̄o sé àḡō l̄enne. Tó z̄in pì ḡò, ben è ke s̄ā, à su a làakaria.

17

Dauda k̄ōn Ḡolayao

¹ Filisitino ñ z̄ik̄peeno k̄àk̄ōa, āōe z̄i soru keε Soko zaa Yudan̄o b̄usun, ben ās̄ b̄ura k̄àe Efesi Damimu, Soko k̄ōn Azekao dagura.

² Solu k̄ōn Isarailino s̄ō k̄ō k̄àk̄ōa ās̄ b̄ura k̄àe Ela gusararaan, āōe soru keε ās̄ ḡá Filisitinozi z̄io.

³ Filisitino kú s̄is̄ia k̄āa kpa, Isarailino s̄ō kú s̄is̄ia k̄è kpa, guzure kú ñ dagura.

⁴ Ben Gata ḡōsagb̄āaa k̄è w̄è s̄isi Ḡolaya b̄ō Filisitino b̄uran. À gb̄āa k̄à ḡās̄asuu sw̄εedo.

⁵ À m̄ògot̄ē f̄ura kuna, à m̄ògot̄ē uta k̄è de l̄án kp̄òt̄εε bà dana k̄è à t̄isi k̄à kiloo baaaḡō.

⁶ À m̄ògot̄ē s̄òkoto yina d̄o, bens̄ à m̄ògot̄ē s̄ári l̄èet̄εgeε logona a kpeε kpa.

⁷ À s̄ári s̄ōnte k̄ūna, à pá de l̄án bisat̄ari àsa lí bà. À w̄ée t̄isi k̄à kiloo sw̄εeplaa. À sengbangoseri t̄ena à aε.

⁸ Ḡolaya z̄è à lé z̄u Isaraili z̄ik̄peenozi à bè: B̄óyānz̄in a b̄ōe k̄ōn z̄iozi? Á d̄ō k̄è Filisitini ma ũroo? Am̄o s̄ō, Solu z̄ōn̄on a ũ. À gb̄ēke b̄o a té à pita à mó ma kiia.

⁹ Tó eé f̄ō à z̄i k̄ámao à ma de, ma gb̄ēno é ḡō a z̄ōno ũ. Tó m̄ámbe ma à d̄è s̄ō, é ḡō wa z̄ōno ũ, é ḡō z̄ò bleewe.

¹⁰ Ben Filisitini pì èara à bè: M̄ée k̄use b̄īi Isaraili z̄ik̄peenoza gb̄āa. À gb̄ε w̄εtemε le w̄à z̄i k̄á led̄o.

¹¹ K̄è Solu k̄ōn Isarailino à ȳa pì mà ñ p̄ingi, ās̄ bídi k̄è, sw̄è k̄èngu.

¹² Dauda né Eflata gb̄ε Ȳese néme. Ȳese né Betelemu k̄è kú Yudan̄o b̄usun gb̄ēme. À néḡōgb̄ēno ñ ḡōn s̄oraaḡō. Solu guro gb̄ε z̄ik̄ūname.

¹³ À né gb̄āa ḡōn aaḡōno kú z̄ilan k̄ōn Soluo. À néḡōgb̄ē k̄áaku t̄ón Eliabu, à plaade t̄ón Abinadabu, à aaḡōde t̄ón Sama.

¹⁴ Daudan Ȳese né z̄āadee ũ. À v̄īi p̄inoz̄o té Soluzi,

¹⁵ m̄ode Dauda è ḡá Solu kiia à èara à su Betelemu à a de s̄āno d̄ā.

¹⁶ Filisitini pì è b̄o à a z̄inda ōbañne k̄onḡo k̄ōn uus̄īo ai guro baplaa.

17 Zíkea Yese bè a né Daudane: Ñ ése kpatana kp̄ε doo kè kōn buredi mèn kuri kènɔ sé ñ gáo n v̄inɔne kpakpaa n b̄uran.

18 Ñ gási mèn kuri kènɔ sé ñ kpá n gáli gb̄ensia. Ñ gá ñ n gwa, tó aɔ aafia, ñ su sèdao kè aɔ kuu aafia.

19 Aɔ kú kōn Soluo kōn Isarailinɔ píngi Ela guzuren, aɔɔe z̄i kaa kōn Filisitininɔ.

20 Dauda f̄εe kōngɔ idε'idε, à a s̄aanɔ tò kōn sādāri pāndeo. À a asoo sè, ben à dà zén lán Yese òne nà. Kè à kà z̄ikp̄εenɔ b̄uran, à mò à lè aɔɔe gaa z̄ilan, aɔɔe wii gb̄āaa lεε.

21 Isarailinɔ kōn Filisitininɔ e soru keε aɔ aε dɔkɔa.

22 Ben Dauda a asoo nà pódākparine a ɔz̄i, ben à bàa lè à gaa z̄ilan. À a v̄inɔ lè gwe, ben à ì kpàríma.

23 Kè èe yā oońyo, Filisitininɔ gōsagbāa Gɔlaya, Gata gb̄e b̄ò Filisitini z̄ikp̄εenɔ té, à èara à f̄εe kōn a yā p̄iò. Dauda yā p̄i mà.

24 Kè Isarailinɔ à è, swè kèńgu, aɔ lèkɔa n píngi.

25 Aɔɔe ookōne wèe bee: Ée gōgb̄e p̄i e à b̄oro? Tó à b̄ò, è kùse b̄iwwame. Gb̄e kè à à dè, kína é adee gba auziki bíta, eé a nénɔgb̄e kpáa dɔ nɔɔ ũ, bens̄ò à b̄edeenɔ é be'ɔɔ kpá d̄oro.

26 Ben Dauda gb̄e kè aɔ zena a saenɔ là à bè: Bón weé ke gb̄e kè à Filisitini p̄i dè à Isarailinɔ b̄ò wí guune? Dén Filisitini gef̄oodee p̄i ũ, gbas̄a àgō Luda Wèndide z̄ikp̄εenɔ lé gwa yāz̄ii?

27 Ben wà bène lán gb̄enɔ e oo nà: Len weé ke gb̄e kè à à dène le.

28 Kè à v̄i gb̄enside Eliabu mà Dauda e yā oo kōn gb̄enɔ, à p̄o f̄èzi à bè: À kè dia n m̄o kè? Dén n s̄a féte kègweenɔ t̄one gb̄aan? Má n wada kōn n n̄ɔse zaaao d̄ɔ. N m̄o z̄i gwame.

29 Dauda bè: Bón má kè? Yān má gb̄ekaroo?

30 Ben à kp̄εe l̄ine à gaa à yā d̄onk̄o p̄i là gb̄e pānde. Lán gb̄e káaku òne nà, len wà òne le d̄ɔ.

31 Wà yā kè Dauda ò p̄i t̄okè Solune, ben à gb̄e z̄i wà à s̄isi.

32 Kè Dauda mò, à bè Solune: Gb̄eke tón tó swè kēagu Filisitini p̄i yā musuro. Mam̄oma n z̄òbleri, mé gá z̄i káo.

33 Ben Solu bène: Né f̄ɔ ñ gá z̄i ká kōn Filisitini p̄ioro. Né féten n ũ. Gōgb̄e p̄i s̄o né z̄ikarime zaa a gōkparekeguro.

34 Ben Dauda bène: Mam̄oma n z̄òbleri, mámb̄e m̄eégō ma de s̄aanɔ d̄āa. Tó músu ke kpera mò à s̄āa kù kp̄asan,

35 m̄eè à gb̄ese mà lé mà s̄āa p̄i b̄o à léz̄i. Tó à èaramazi, ben m̄eè à kù a létānkaa mà lé mà d̄e.

36 Mapi n z̄òbleri, ma músu dè, ma kpera dè. Filisitini gef̄oodee p̄i é gō lán n̄i bà, zaake èe Luda Wèndide z̄ikp̄εenɔ lé gwaa yāzi.

37 Dauda èara à bè: Lán Dii ma b̄o músu kōn kperao léz̄i nà, len eé ma b̄o Filisitini p̄i ɔz̄i le. Ben Solu bène: Ñ gá! Dii gō kúnyo.

38 Solu a z̄ika'uta d̄ane à a m̄ogot̄e f̄ura kùne, ben à a mò uta d̄ane.

39 Dauda Solu f̄εedaa lògo z̄ika'uta p̄ia. Kè à ȳò t̄āa, ben à f̄ua, zaake èe k̄o d̄oro. Ben à bè Solune: Mé f̄ɔ mà gá kōn p̄o p̄in̄oro, zaake m̄eé k̄o d̄oro. Ben à p̄o p̄in̄o b̄e píngi à k̄ae.

40 À a gò sè, ben à gaa à gb̄e p̄or̄p̄oro s̄e swaw̄een mèn s̄oro à kà a sādāb̄ok̄on. Ben èe s̄o Filisitini p̄izi, à a gb̄emba k̄una.

41 Ben Filisitini p̄i e s̄o Daudazi, à sengbangoseri té à aε.

42 Kè à Dauda gwà, à è né féte t̄ēa maaame, ben à d̄ok̄e

43 à bène: Gb̄een ma ũ, ben n gbas̄a née m̄om̄azi kōn gòó? Ben à à kà kōn a t̄āa t̄o.

44 Ben à èara à bè: Ñ s̄om̄azi ñ gwa, b̄āan̄o é n ble, n̄òb̄o p̄ās̄in̄o é n só.

45 Dauda bène: Fēeda kōn sári lèetεγεεο kōn sári sōnteon née mōo mazi. Mapi sō, Dii Zìkpede Isarailinò Luda kè n à lé gwà yāzi tón mée mōonzi.

46 Dii é n name ma ɔzĩ gbàa. Mé n de mà n mì zō, mé Filisitini zìkpeεno gèno kpá bāanɔa kōn nòbɔ pāsīno gbàa aō só, anduna é dō kè Ludaa kú kōn Isarailinò.

47 Gbē kè aō kākōa gura kèno é dō kè Dii è zì ble kōn fēedaao ke kōn sárioro. Dii bé à zì vī, eé a nawe wa ɔzĩ.

48 Gurɔ kè Filisitini pì e sōo Daudazi, à mó dakōreο, ben Dauda bàa lè èe gaazi guu kè weé zì kán.

49 Ben à ɔ gè a bòkɔn à gbè bò à dà a gbèmban. Kè à Filisitini pì gbào, ben à à pà a aea. Gbè pì gè à aewan, ben à lèe a puua.

50 Gbèmban Dauda zì blèo Filisitini pì. À à pào a nè, baa fēedaao à kūnaro.

51 Ben à bàa lè à gàa à zèàla, à à fēedaao wòto à kpén à à dè à à mì zōo. Kè Filisitininò è ní gōsagbāaa pì gà, ben aō lèkōa.

52 Ben Isarailinò kōn Yudanò pèéni kōn wiiio, aō pèéma ai Gata bīilea kōn Ekεrɔnu bīileo. Gbē kè aō ní dèdεno gèno gō kaena sena zaa Saraimu zén ai Gata kōn Ekεrɔnuo.

53 Kè aō sù kōn pena Filisitininòao, ben aō ní bùra pónò nàkōa wà gèteο.

54 Dauda Filisitini pì mì sè à gàao Yerusalemu, à à gōkebɔno kàe a kpén.

55 Gurɔ kè Dauda e sōo Filisitini pìzi, Solu e à gwaa, ben à a zìkpeεno gbēnsi Abana là à bè: Dé nén négōgbē pì ũu? À wèàla à bè: Kí, kōn n kuunao, má dōro.

56 Ben kína bè: N gbeka n ma tó dé nén gōkpare pì ũ.

57 Kè Dauda sù kōn Filisitini pì denao, Abana à sè à gàao Solu kiia, à Filisitini pì mì kūna.

58 Ben Solu à là à bè: Gōkpare, dé nén n ũu? À wèàla à bè: N zòbleri Yεε, Betelemu gbē nén ma ũ.

18

Solu íbetεkpana kōn Daudao

1 Kè Dauda yā ò kōn Soluo à yāa, ben Yonatā gbēnna kpào à yezi lán a zīnda wèndi bà.

2 Zaa zī beeean Solu à diε a bε, èe we à tá a de bε dōro.

3 Yonatā yā yìo kè à yezi lán a zīnda wèndi bà yānzi.

4 Ben à a utadaa kè à dana bò à à gbà kōn a zìka'utao kōn a fēedaao kōn a sáo kōn a asaao.

5 Guu kè Solu Dauda gbàren zì ká píngi, è saa kūme, ben à à diε zìkpeεno gbēnsi ũ. À yā è ke baade píngine nname kōn Solu ibanò ní píngi.

6 Kè zìkpeεno e suu Dauda Filisitini pì dena gbera, nɔgbēno bò Isaraili wéteno guu píngi, aō gàa da ní kí Solule, aōe lè sii aōe ɔ wāa, aōe gāgā lεε aōe ponnaa keε aōe sēgēsēgē paa.

7 Aōe lè sii wèe dɔkōne, aōe ɔ wāa wèe bee:

Solu gbēno dède gōon wàa sɔsɔro,

Dauda sō gōon bɔro leo ũgbangba.

8 Yā pì kè Solune zaa maamaa, ben à pɔ fè à bè: Wà gōon bɔro leo ũgbangba kpà Daudaa, mapi sō wàa sɔsɔro. Kpata bé à gō à sí sa.

9 Zaa zī beeean à wée dōne.

10 Kè guu dò, ben Ludaa tò Solu zīn pāsī pì dià, èe yābuu tāa a kpén, ben Dauda a mɔro sè, èe lεε lán è lé nà. Solu a sári kūna,

11 ben à à gbào, èe daa é Dauda páo lε à nakōa kōn guòme. Ben Dauda a zīnda gbēne ai gèn plaa.

12 Solu e vīa keε Daudane kè Dii kúo bensō à kpeε liare yānzi.

13 Ben à pè Daudaa a kiia, à à diε zìkpeε gōon wàa sɔroonò gbēnsi ũ. Àmbe ègō dōine aε zìlan.

14 Guu kè à gàan píngi è saa kùme, kè Dii kúo yānzi.

15 Kè Solu è ègō saa kúu, ben à vīa kènne de káakula.

16 Isarailinō kōn Yudanō sōo ye Daudazi n píngi, kè ègō dōónne ae zīlan yānzi.

17 Ben Solu bène: Mé ma nénōgbē káaku Meraba kpámma nōo ũ. Nè wórōngō ke n Dii zī káme. Zaake Solu laasuu lè à bè: Mé o naaro, Filisitininō bé wé à de.

18 Ben Dauda bène: Dén ma ũu? Dén ma bēdeenō kōn ma de boriinō ũ kè mé gbasa mà gō n anzure ũu?

19 Kè Meraba kà wà à kpá Daudaa, ben Solu à kpà Mēola gbē Adarielia.

20 Solu nénōgbē Mikala ye Daudazi. Kè wà yā pì ò Solune, à kènne nna

21 à bè: Mé à kpáame, eé gōne takutee ũ, Filisitininō é à de. Ben à bè Daudane: Né ma né pānde e n sé sa.

22 Ben à bè a ìbanōne: À yā o Daudane asii guu, à onē à yā kàme, bensō ma ìbanōo yezi n píngi. À ma nénōgbē sé.

23 À ìbanō yā pì dà Daudane a swāla, ben à bèñne: Gōna kína né zā ũu né yā aagan yó? Takaasideen ma ũ, dé bé à ma dōo?

24 Kè Solu ìbanō sù, aō Dauda yā pì tōkēne.

25 Ben Solu bè: À onē má ye anzure pókeziro, sé à gēe bome ma ibee Filisitininōa, à sume kōn n gefōōō mēn basōoro. Èe kpákpaa Filisitininō é à deme.

26 Kè ìba pìnō yā pì tōkē Daudane, gōna kína né zā ũu kènne nna sa. Ai nōo pì ségurōo gō gá ká,

27 Dauda kōn a zìkpēenō fēe wà gāa wà Filisitininō dēde gōōn wāa do, ben à sù kōn n gefōōōō à kpà kínaa píngi, le à e à gō à né zā ũ yānzi. Ben Solu a né Mikala kpāa nōo ũ.

28 Kè Solu è le, à dō kè Dii kú kōn Daudao bensō a né Mikala yezi,

29 ben à vīakenane kàara, à gō à ibee ũ ai à gāa gāo.

30 Gurōo kè Filisitininō kīnanōo e bōee wà gá zī ká, Dauda è saa kú de Solu ìba kpaaanōla, ben à tó bō maamaa.

19

Solu wētena à Dauda de

1 Solu ò a né Yonatāne kōn a ìbanō n píngi aō Dauda de. Mōde Yonatā yezi à o gē,

2 ben à à gbà làakari à bè: Ma dee e wētee à n de. Nngō n zīnda kūna dō zia kōngō. Nè utekii wēte nngō kú gwe.

3 Mé bō wēte kpēe kōn ma deo, wé ze guu kè n uten. Mé n yā onē. Lán à òme nà, mé onne.

4 Ben Yonatā gāa à Dauda maa bō a denē à bè: Baa, nton yā zaaa ke n zōbleri Daudanero, zaake èe zaa ke kennero. À yākenanōo àre vīnne maamaa.

5 Kè à Filisitini pì dè, à gì a wēndizime, ben Dii tò wa zī bíta blè wa píngi. Nè è, ben n pōo kè nna. Bóyānzi n yezi n yā zaaa ke taarisaidēe pīnēzi n à de pāa?

6 Solu à yā mà, ben à lù sè à bè: Kōn Diio weé à dero.

7 À gbera Yonatā Dauda sìsi, à yā pì tōkēne píngi, ben à gāa kōn Daudao Solu kiia, ben èe zīi kēene lán a zii bà.

8 Zī èara à fēe, ben Dauda gāa zī ká kōn Filisitininō. À sìngu à zī blēmāma búgubugu, ben aō bàa lènne.

9 Dii tò Solu zīn pāsī pì èara à dia gurōo kè à vēena a kpén. À a sári kūna, ben Dauda e a mōo lēene.

10 Solu wēte à Dauda páo le à à nakōa kōn gūo. Kè à gbēene, ben sári pì gāa à gū pà. Gwāāvī beeean Dauda bàa lè à tà.

11 Ben Solu gbēnō zī Dauda be, le aō à dādā aō à de kōngō, ben à naō Mikala à gbà làakari à bè: Tó nēe bàa sí gwāāvīaro, weé n de zia.

12 Ben Dauda b̀ò windo guu, Mikala à gb̀are k̀õn bào t̀oote, ben à bàa lè à g̀è zéla.

13 Ben Mikala t̀aa sè à dàe gádo, à blè báa sè à kù t̀aa pì m̀ila, ben à bisa kùàla.

14 Kè Solu gb̀ẽno z̀ì Dauda k̀ũ, Mikala bè à gb̀aaro.

15 Ben Solu èara à gb̀ẽno z̀ì Dauda gwa à bè̀nne: À à sé k̀õn a gádo, à suome le mà à de.

16 Kè aõ g̀è kpén, t̀aa pìn aõ è gádo, blè báa kù à m̀ila.

17 Ben Solu Mikala là à bè: B̀óyãzi n b̀o ma kp̀ee n ma ib̀ee gb̀are à p̀itimaguzi? Mikala wèala à bè: À bème mà tó à g̀è zéla. Tó ma gi s̀õ, é ma de.

18 Kè Dauda bàa lè à g̀è zéla, à gàa Samueli gwa zaa Rama. À yã kè Solu k̀ene t̀õk̀ene p̀ingi, ben aõ gàa wà v̀èe Nayo ledo.

19 Kè wà ò Solune Dauda kù Nayo zaa Rama,

20 ben Solu gb̀ẽno z̀ì à k̀ũ. Kè aõ kà gwe, aõ lè annabi g̀ali e dedee, Samueli kù n t̀é n d̀õn'adee ù. Ben Luda Nini sù z̀iri p̀ino, aõe dedee se.

21 Kè wà ò Solune, ben à gb̀e p̀andeno z̀ì, ben aõ dède le d̀o. Solu èara à gb̀ẽno z̀ì à g̀en aag̀odeo, ben aõ dède se d̀o.

22 Ben Solu p̀i f̀ee èe gaa Rama a z̀inda sa. Kè à kà l̀og̀o b́ita kè kù Seku sae, à gb̀ẽno gb̀eka à bè: Samueli k̀õn Dauda kù máme? Ben wà bène: Aõ kù Nayo zaa Rama.

23 Kè èe gaa gwe, ben Luda Nini sù baa àpia se, èe dedee èe gaa ai à gàa à kàò Nayo zaa Rama.

24 À a p̀ókásãano p̀itiawa, à dède Samueli aez̀i. Z̀i beea fáantè k̀õn gwãav̀io p̀ingi èg̀õ daena b̀uume. À yã bé à tò wè be: Solu kù annabinò tème se d̀o?

20

Dauda k̀õn Yonatão

1 Dauda b̀ò Nayo zaa Rama, à bàa lè à gàa à Yonatã lè, ben à à là à bè: B̀ón má kè? Dà kpareen má kè? Yã zaa kpareen má kè n denè kè èe wete e à ma dee?

2 À wèala à bè: Gyam! Né garo. Ñ gwa, ma de è yãke ke à g̀í dame ma swálaziro, yã b́ita ke à néngon yoo. Ma de ég̀õ yã beee taka kee à g̀í omézió? Mée síro!

3 Ben Dauda bè d̀o: N dee d̀õ sãnsã kè ma n p̀õnnaa è. Beee yãnzin èe tó n yã p̀i màro, le n p̀oo tón yakaro yãnzì. K̀õn Dii kuunao k̀õn n kuunao má kù gaa léz̀ime.

4 Ben Yonatã bène: P̀ó kè n yezi p̀ingi mé kenne.

5 Ben Dauda bène: Ñ gwa, m̀o dufu z̀ibaame zia. À kù mà v̀èe mà p̀ó ble k̀õn kínaome. Ñ tó mà gá mà ute sète ai ziando uusie.

6 Tó n de ma gbeka, ñ benè ma zé gbèkamma mà gá ma be wéte Betelému kpakpaa, kè ma b̀edeeno p̀ingi e saa kè wè o wè k̀õn wèo oo gwe yãnzì.

7 Tó à bè à maa, még̀õ aafia, m̀ode tó à p̀o f̀è maamaa, ñg̀õ d̀õ kè yã zaaan à zèo à keme gwe.

8 Ñ gbèke ke mam̀oma n z̀òblerine, zaake n yã yimao k̀õn Dii d̀õnaome. Tó má taari v̀i, ñ ma de n z̀inda. Ñton ma kpá n dearo.

9 Ben Yonatã bè: Gyam! Tó má d̀õ kè ma de zèo à zaaa kenne, le mé onneroo?

10 Ben Dauda à là à bè: Tó n de gà à yã p̀asì ònne, dé bé eé omee?

11 Ben Yonatã bène: Ñ mó wà gá sète. Ben aõ b̀òe wà gàa sète n plaa.

12 Ben Yonatã bè: Má sì k̀õn Dii Isarailino Ludao, ai ziando m̀õndaa'i mé ma de yõ mà gwa. Tó n yã kàne, mé lékpásã kenne.

13 Tó ma dee yezi à à zaaa kenne s̀õ, ben mée lékpásã kenne ma n gbarè n ta aafiario, Dii yã keme p̀asìp̀asì. Dii g̀õ kúnyo lán à kù k̀õn ma deo yã nà.

14 Lán má kpé kù wèndio nà ñ gbèke keme lán Dii è kéne nà, kè wàton ma dero yãnzì.

15 N gbēkεε tón yāa kōn ma bēdeenɔ zikiro, baa tó Dii tò n ibεenɔ yāa anduna guu.

16 Len Yonatā yā yì kōn Daudao le, ben à bè: Dii gēε bonne n ibεenɔa.

17 Ben Yonatā tò Dauda èara à lù sèare dɔ a yenzi yānzi, zaake à yezi lán a zīnda wèndi bàme.

18 Ben Yonatā bène: Mɔ dufu zībaa kuu zia. Tó wèe gbēke e n vεekiinlo, weé n gbeka.

19 Ziando òn gá òn ute guu kè n uten yāa pì naanaguro, négɔ kú gbè kè de tɔɔte lé sèeda ũu sae gwe.

20 Mé kà zu gbè pì sae wén aagɔ lándɔ mée pɔ gbāa bà,

21 mé négɔgbē ke zī à gá kà pìnɔ wete. Tó ma bène, kànɔɔ kú à kpeε, à sée à móo, òn mó, má sì kōn Diio négɔ aafia, kari kuuro.

22 Tó ma bène kànɔɔ kú à ae sɔ, òn gá, zaake Dii bé à n gbare.

23 Yā kè wá yì kɔo sɔ, Dii bé eégɔ de yā pì sèedadee ũ guro píngi.

24 Ben Dauda gaa à ùte sèn. Kè mɔ dufu bɔ, kína vεε le à pɔ ble.

25 À vεε a vεekiia gu sae. Yonatā vεε à ae, Abana kú à sae. Dauda vεeki sɔ, gbēkee kú gwero.

26 Solu e yāke o zī beearo, zaake èe daa yāke bé à à lè, à kú gbāsīome, beee bé à kpàne.

27 Kè guu dɔ mɔ guro plaadee zī, Dauda vεeki gɔ da kori, ben Solu a né là à bè: Bóyānzi Yεε né e mó pɔ ble gīa kōn gbāaoroo?

28 Ben à bène: À zé gbèkama, à bè é gá Betelemu.

29 À bè mà tó à gá, zaake a bēdeenɔ e saa oo wéte pì guume, ben a vīi bèare à mó. À bè tó à kème, mà a gbare à gá a vīinɔ gwa. Beee yānzin èe mó pɔ blenyorozi.

30 Ben Solu pɔ fē Yonatāzi à bè: Né faasai swāgbāade! Má dɔ kè n ze Yεε né kpeεme. N wí dà n zīndaa kōn n dao.

31 Tó Yεε né pì gɔ kú kū wèndio, né e òn kpata blero. Òn gbēnɔ zī aɔ à kū wà suome tia. Séto à ga.

32 Ben Yonatā à là à bè: Bóyānzin eé gazi? Bón à kè?

33 Ben Solu Yonatā gbà kōn sario le à e à de, ben Yonatā dɔ sa kè a de zè kōn Dauda denaome.

34 Yonatā fεε à gò pɔbleela kōn pɔfēo, èe gá à pɔ blè mɔ guro plaadee pì zī dɔro, zaake à nòse yāka Dauda yā musu, kè à de à diε gbē futaa ũ yānzi.

35 Kè guu dɔ, Yonatā bɔ à gaa Dauda le guu pìn. Né gɔgbē kee tézi.

36 Ben à bè né pìnε. Òn bàa lé òn gá kaa. Tó ma kà zù, né wete. Kè né pì bàa lè èe gaa, ben Yonatā kà zù à mīla.

37 Kè né pì kà guu kè Yonatā kà pèen, ben à lé zù né pìzi à bè: Kà pìnɔ kú n ae kaa.

38 Ben Yonatā èara à lé zùzi dɔ à bè: Òn gá kpakpaa, òn ton zero. Ben né pì kà pìnɔ sèe à sùo a diine.

39 Né pì e yā pì dɔro, séde Yonatā kōn Daudao.

40 Ben Yonatā a gōkebonɔ kpà né pìà à bè: Òn sí òn táo be.

41 Kè né pì tà, Dauda fεε gbè kpeε à mò à kùε Yonatāne gèn aagɔ à dàe a puua. Ben aɔ lé pèkɔa aɔ dɔ òn plaa òn píngi, Dauda pɔ bé à bíta.

42 Ben Yonatā bène: Òn tá aafia, zaake wa lù sè kōn Dii tóo wa bè, Diin wa sèedadee ũ ma boriinɔ kōn n boriinɔ dagura ai guro píngi. Dauda bɔ gwe, ben Yonatā èara à tà a be.

21

Dauda kuuna Nɔbu

1 Kè Dauda e gaa sa'oriki Aimεleki kiia zaa Nɔbu, Aimεleki pì bɔ à gaa à daàle. Vīa à kù, ben à à là à bè: Bó bé à tò òn té ndo, gbēkee kúnyoroee?

2 Dauda wèala à bè: Kí bé à zīi dàme, à bè màton tó gbēke yā kè á dieme à ma zī mà keε dɔro. Ben wa guu zòkōne kōn ma ibanɔ aɔ dɔme ae.

³ Póble kpareen ní wí kè tiaa? Ñ ma gba burɛdi mèn sɔɔro kesɔ pɔ kè ní wí píngi dé.

⁴ Ben sa'oriki pì bè: Burɛdi pà kuuro, séde kè wà kàe Ludane baasiro. Tó n gbɛnɔ e kakɔa kɔn nɔgbɛoro, mé kpámma.

⁵ Ben Dauda bène: À de le kò, wá wa zĩnda kũna nɔgbɛnɔ yã musu, lán weè ke nà wà gbasa wà da zén wà gá zĩ ká. Ma gbɛnɔ mènɔ gbásĩro. Baa gurɔ kè wée pɔyezi táa oo, aɔ̀gɔ gbásĩro, atɛnsa tá kè wée oo gbàaro.

⁶ Ben sa'oriki pì Luda burɛdi sè à kpàa, zaake burɛdi kee kú gwero, sé kè wà kàe Ludane. Wè burɛdi pì sé Dii aeme, ben wè à lende kpá kɔn burɛdi dufuo.

⁷ Solu ibanɔ dokee kú gwe gurɔ pia, à tón Doegi. Edomu boriime, àmbe Solu sādāriki ũ.

⁸ Ben Dauda Aimelēki là à bè: Ñ sári ke fēdaa wí kès? Mée e ma a fēda ke gōkebo ke sèro, zaake kí zĩ kùrukuru dāmeme.

⁹ Sa'oriki pì wèàla à bè: Gɔlaya, Filisitini kè ní dè Ela guzuren fēdaa kú kè. À kú dansiki kpɛɛ, bisa fīfīa. Tó ní yezi, ñ sé, zaake à pāndee kú kè dɔro, séde beee pì. Ben Dauda bè: Ñ kpáma, à sáa kuuro.

Dauda ñadeyānɔ kekɛna

¹⁰ Dauda bàa lè Solune zĩ beee, à tà Gata kí Akisi kiia.

¹¹ Ben Akisi ibanɔ bène: Isarailinɔ bùsu kí Daudan yèroo? Àpin wè ò wā wà lè sí à yā musuroo? Wè be:

Solu gbɛnɔ dède gɔn wàa sɔsɔro,

Dauda sɔ gɔn bɔro leo ũgbangba.

¹² Yā pì Dauda kù gbāa, èe vīa kee Akisine maamaa.

¹³ Ben à a zĩnda liè, èe ñadeyānɔ kekɛ ní aezĩ. À ɔgbe gàegae bīi zé gbànɔa, à tò lóu e plaa a létānkāa.

¹⁴ Ben Akisi bè a ibanɔne: À gwa! Gbē pì né ñadeeme. Bóyānzin a à sè a mɔo ma kiiazi?

¹⁵ Ñadeenɔ kèsāmameɛ, ben a gbē pì sè a mɔo ma kiia le à ñadeyānɔ kekemeó? Eé e à gē ma uaro.

22

Solu Nɔbu sa'orinɔ dɛdɛna

¹ Dauda bò gwe à bàa lè, à gàa à gè Adulamu gbèwɛen. Kè à vīinɔ kɔn à de bɛdeenɔ à baaru mà, aɔ̀ gàa wà à lè gwe.

² Yā ñammadeenɔ kɔn fīadeenɔ kɔn gbē kè yā è keñneroonɔ kàkɔazi ní píngi, ben à gò ní gbɛnsi ũ. Aɔ̀ kà gɔn wàa plaa taka bà.

³ Bɔna zaa gwe Dauda gàa Mizipa, Mɔabunɔ bùsun, à bè Mɔabu kínanɛ: Ñ ma de kɔn ma dao gba zé aɔ̀gɔ kúnyo ai mà dɔ lán Luda é keme nà.

⁴ Ben à ní tó kɔn Mɔabu kínao gwe. Aɔ̀ kúo gurɔ kè Dauda kú sète pòrɔtu.

⁵ Beee gbera annabi Gada mò à yā ò Daudane à bè: Ñtongɔ kú sète pòrɔtu dɔro. Ñ ɛara ñ tá Yudanɔ bùsun. Ben à fèe à gàa Ereti líkpen.

⁶ Zíkea Solu vèena sāma lí gbáru Gibea sīsīa. À a sári kũna, à ibanɔ ligazi ní píngi. Ben à mà wà Dauda kɔn gbē kè aɔ̀ kúonɔ kúkii dɔ.

⁷ Ben à bè a iba pìnɔne: a Beyāmi boriinɔ, à ma yā ma a píngi. Yese né é buraanɔ kɔn geepi búno kpáawaó? Eé a die zíkari gɔn wàa sɔsɔro ke gɔn basɔsɔroonɔ gbɛnsinɔ ũó?

⁸ A píngi a lé kpàkòsɔmazime. Kè ma né yā yì kɔn Yese néo, a gbēkee e omero. A gbēkee e ma wènda gwaro. Èe dame ma swāla kè ma né ma iba pì nòse fèe àgɔ ma wetɛɛ à ma de, lán èe kee nà tiaro.

⁹ Edomu bori Doegi kú kɔn Solu ibanɔ gwe, ben à bè: Ma Yese né è, à mò Aitubu né Aimelēki kiia zaa Nɔbu.

¹⁰ À yā gbèkanɛ Diia, ben à kūsāe kpàa kɔn Filisitini bori Gɔlaya fēdaao.

11 Ben kína gbēno zì aṣ sa'oriki Aimelēki sísi kōn a de bēdee kè aṣo de sa'orino ũ zaa Nɔbuno ń pínɡi. Ben aṣ m̀ kína kiia ń pínɡi.

12 Ben Solu bène: Ñ swā kpá n̄ ma, Aitubu né. À wèàla à bè: Ma swā do, Baa.

13 Ben Solu à là à bè: Bóyānzin mm̄on kōn Yese néo a lé kpàk̄s̄mazizi? Bóyānzin n póblee kpàa kōn fēdaaozi? N yā gbèkanē Ludaa, le à fēemazi àḡo ma weteē à ma de, lán èe kēē nà tia.

14 Aimelēki wèàla à bè: N iban̄o té pínɡi, dé bé à náane vī à kà Dauda ũu? N né zāme, n zīnda dogarino kiname, bens̄o à tó b̀ n be.

15 Mée gbekane Ludaa zikiroo? Kai! Baa, ñton yā di mamoma n z̀bleriario ke ma de bēdeen̄o, zaake má yāke d̄o yā pì musuro pátipati.

16 Ben kí bène: Né game, mpi kōn n de bēdeen̄o ń pínɡi.

17 Ben à ò dogari kè aṣo kú gween̄ne à bè: À fēē à Dii gbāgbārin̄o dēde, zaake n̄ o kú Dauda yāmmē. Aṣo à bàalena yā d̄o, ben aṣo om̄ero. M̄ode à iba p̄ino e wezi wà o sè wà Dii gbāgbāri p̄ino d̀d̄ero.

18 Ben kí bè Doeginē: Ñ fēē n̄ sa'ori p̄ino dēde. Ben à fēē à n̄ dēde ḡo. À sa'o'utadari p̄ino d̀d̄e ḡon basiiḡo as̄orome.

19 Ben Solu èara à sa'ori p̄ino wéte Nɔbudeen̄o d̀d̄e do, ḡogbēno kōn n̄ogbēno kōn né gbāaan̄o kōn nékpāntēno kōn z̄uno kōn zaakin̄o kōn sāano. Wà n̄ dēde kōn fēdaao ń pínɡi.

20 Ben Aimelēki né ke p̄itíngu, à tón Abiata. À bàa lè à gàa à nà Daudaa.

21 À bè Daudane, Solu Dii gbāgbārin̄o d̀d̄e n̄ pínɡi.

22 Ben Dauda bène: Kè ma Ed̄omu bori Doegi è gwe z̄i beee, má d̄o s̄ans̄an kè eé o Solune. Ma yānzin wà n de bēdeen̄o d̀d̄ezi ń pínɡi.

23 Ñḡo kúmao. Ñton tó vīa n k̄uro. Gbē kè èe n weteē à n de e ma weteē à ma dem̄e se. Yāke é n le ma kiiaro.

23

Dauda Keiladeen̄o m̄isina

1 Wà ò Daudane wà bè: Ñ gwa, Filisitinin̄o e z̄i kaa kōn Keiladeen̄o, aṣo n̄ p̄oween̄o naak̄o.

2 Ben Dauda gbèka Diia à bè: Mà gá mà léē Filisitini p̄inoan yó? Ben Dii bène: Ñ gá n̄ léémma n̄ Keiladeen̄o m̄i sí.

3 Ben Dauda gbēno bène: Lán vīa e wa k̄uu Yudan̄o b̄usu kèn nà, wé f̄o wà gá wà z̄i ká kōn Filisitinin̄o Keilaó?

4 Dauda èara à gbèka Diia do, ben Dii bène: Ñ fēē n̄ gá Keila, zaake mé Filisitinin̄o nanne n̄ o z̄i.

5 Ben Dauda gàa Keila kōn a gbēno, à z̄i kà kōn Filisitinin̄o, ben à n̄ p̄okādeen̄o s̄im̄ma. À Filisitinin̄o d̀d̄e paripari, ben à Keiladeen̄o m̄i sí.

6 Kè Aimelēki né Abiata bàa lè èe gaa Dauda kiia yā, à a sa'o'uta k̄una, ben à gàao Keila.

Solu p̄ena Daudazi

7 Kè Solu mà Dauda gàa Keila, à bè: Luda ḡizime, ben à à n̄ame ma o z̄i, zaake à a z̄inda tàta wéte b̄iidee guume.

8 Solu a z̄ikp̄een̄o kàk̄o n̄ pínɡi, le aṣ gá Dauda kagura ke kōn à gbēno zaa Keila.

9 Kè Dauda mà Solu e à zaa kpaak̄s̄azi, ben à bè sa'ori Abiatane à mó kōn sa'o'utao.

10 Ben Dauda bè: Dii Isarailino Luda, mapi n z̀bleri má mà Solu e zé weteē à mó Keila à wéte kè kaate ma yānzi.

11 Keiladeen̄o é ma kp̄aan yó? Solu é mó kè lán má mà n̄an yó? Dii Isarailino Luda, n̄ o mamoma n z̀blerin̄e. Ben Dii bène: Eé mó.

12 Ben Dauda à là do: Keiladeen̄o é ma kp̄aa kōn ma gbēnon yó? Ben Dii bè: Aṣe a kp̄aame.

13 Ben Dauda kɔn a gbɛnɔ fɛɛ, aɔ kà gɔɔn wàa aagɔ taka bà. Kè aɔ bɔ Keila, ben aɔɔe sɔki kpákpa. Kè Solu mà Dauda bɔ Keila, èe gà à gàa gwe dɔro.

14 Dauda kú zeki gbáaan gbáan Zifi bùsu sìsĩdeen. Lán guu e dɔɔ nà Solu ègɔ à wɛtɛɛ à de, mɔde Ludaa e Dauda nanɛ à ɔzĩro.

15 Gurɔɔ kè Dauda kú Zifi bùsu líkpen, à mà Solu kɔn à gbɛnɔ e mɔɔ a de.

16 Ben Solu né Yonatã fɛɛ à gàa à Dauda lè zaa líkpe pìn, à à gbà swè kɔn Luda tóo.

17 À bène: Nton tó vĩa n kũro, zaake ma de é e à ɔ nammáro. Mbe né kí ble Isarailinɔne, mapi sɔ mégɔ de n plaadee ũ. Ma de pì beee dɔ se.

18 Ben aɔ yã yì kɔo n plaa Dii aɛ. Dauda gɔ líkpen gwe, ben Yonatã tà be.

19 Beee gbera Zifideenɔ gàa wà Solu lè Gibea aɔ bè: Dauda utena wa bùsun sète pòrɔtu. À kú líkpen Akila sìsĩgɛɛzi Yesimɔ sɔɔmetɛ kpa.

20 Kí, gurɔɔ kè n yezi píngi, n mɔ gwe, wé à kpámma.

21 Ben Solu bè: Dii aubarika daagu kè a ma wènda gwà yãzi.

22 À tá à ɛara à soru ke. À guu kè è gán gbekagbeka kɔn gbɛ kè aɔ à ènɔ, zaake má mà wà bè, à ɔndɔɔ né ɔndɔɔnlo.

23 À gbekagbeka le à e à à utekiinɔ dɔ píngi, à ɛara à mɔ à ma le, le mà à sãnsãn ma, mé gáao. Tó à kú a bùsun gwemɛ, mé péɛzi Yuda boriinɔ té píngi.

24 Ben aɔ dà zén, aɔ dɔ Solunɛ aɛ gana Zifi. Àe sɔ Dauda kɔn a gbɛnɔ gĩake wà kú Maɔni gbáan sète Yesimɔ sɔɔmetɛ kpa.

25 Kè Solu kɔn a gbɛnɔ e mɔɔ péɛzi, à à baaru mà, ben à pita kpíi pía à gàa à kú Maɔni gbáan. Kè Solu mà, ben à péɛzi Maɔni gbáan gwe.

26 Solunɔ e táa oo kpíi kpeɛ kãa kpa, Daudanɔ e táa oo à kpeɛ kè kpa, aɔɔe wãa aɔɔe bàa leɛ Solunɛ. Gurɔɔ kè Solu kɔn a gbɛnɔ e ligaa Daudanɔzi aɔ n kũ,

27 ben gbɛke mò à baaru kpà Solunɛ à bè: N ke kpakpa, Filisitininɔ mò wà lèe wa bùsua.

28 Ben Solu pɛena Daudazi tò, à gàa Filisitininɔ le. Beee yãzi wè guu pì sísi Kɔkpaatekpíi.

29 Beee gbera Dauda bɔ gwe à gàa à vèe sète pòrɔtu, guu kè wè sísi Engedi.

24

Dauda gina Solu denazi gbèwɛɛn

1 Kè Solu sù kɔn pɛena Filisitininɔzio, wà bène Dauda kú Engedi gbáan.

2 Ben à Isaraili zìkpeɛnɔ sèe gɔɔn bɔrɔ aagɔ à dànyo zén, le aɔ Daudanɔ wɛtɛ guu kè wè sísi Zɔnɔ Gbèa.

3 Kè à kà sãanɔ kara kè kú zé sae kiia, à gbèwɛɛ è gwe, ben à gèn à gàa dɔzezi ke. Dauda kɔn a gbɛnɔ sɔɔ kú gbèwɛɛ pìn zaa à lézekiia.

4 Ben Dauda gbɛnɔ bène: N gwa, à gurɔɔn gbãa kè Dii bè é n ibee nanne n ɔzĩ n yã kene lán n yezi nà. Ben Dauda fɛɛ tɛɛɛ, à Solu utagumusu lé zɔ à saɛ.

5 À gbera Dauda gè laasuun Solu uta lé kè à zò pì yãzi,

6 à bè a gbɛnɔne: Kai! Dii tón tó mà yã beee taka ke ma dii kè à à kpànero. Mé ɔ naaro, zaake Dii bé à à kpà kpatan.

7 Dauda kpákɛ a gbɛnɔzi kɔn yã pìo, èe tó aɔ Solu dèro. Kè Solu bɔ gbèwɛɛn, èe gɛɛ zéla,

8 ben Dauda bɔ gbèwɛɛ pìn, à lé zùzi à bè: Ma dii kí! Kè Solu liɛ à a kpeɛ gwà, ben Dauda kùe à dàe a puua.

9 Ben à bè Solunɛ: Tó wà bè ma yã zaaa kpákpa n musu, bó yã bé à tò nèè síi?

10 N gwa! N wée è gbãa lán Dii n name ma ɔzĩ nà gbèwɛɛn. Wà bène mà n de, ben ma n wènda gwà, ma bè mé ɔ na ma diiaro, zaake Dii bé à à kpà kpatan.

11 Ñ gwa kè Baa! Ñ gwa, má n uta lé kũna kè! Ma n uta lé zò, mode mée n dero. Ní dǒ sa kè má n kũna kǒn nòse zaaaoro. Mée taari kennero, ben née ma wetee ñ ma de.

12 Dii yā gōgōwe à gēe bommame, mode mapi mé ɔ nammaro.

13 Lán wà yáasi zù zaa zi nà wà bè, yā zaaa è bɔ zaakerinɔ kiiame, mé ɔ nammaro.

14 N Isarailinɔ kína, dé yānzin n bɔzi? Dén née péezi? Gbēe gèn yó? Ke kòkɔ néngo?

15 Dii ma yā gwa à yā gōgōwe. À yā nnaa kpáma à zemaɔ à ma bɔ n ɔzĩ.

16 Kè Dauda yā beee ò Solunɛ à yāa, Solu bè: Ma né Dauda, n kòton gweś? Ben Solu vǐ wiiio

17 à bè Daudanɛ: N yā nnaa demala, zaake yā zaaan má kènne, ben n fía bòmɛ kǒn à maaao.

18 N yā maaa kè ñ kèmmɛ ò tia. Kè Dii ma nanne n ɔzĩ, née ma dero.

19 Tó gbē bò a ibeɛa, è tó à tá aafiaś? Dii yā maaa kè ñ kèmmɛ gbāa fía bonne.

20 Má dǒ sa kè né gō kí ũ, négō kí blee Isarailinɔnɛ.

21 Ñ síme kǒn Dii tóo kè né ma borii kaatero, né ma tó de ma de bedeenɔ téro.

22 Ben Dauda la dà Solunɛ. Kè Solu tà be, ben Dauda kǒn a gbēnɔ èara wà tà sète pòrɔtu.

25

Dauda kǒn Nabalao kǒn Abigailio

1 Samuéli gà, ben Isarailinɔ kàkǒa ñ píngi, aǒɔe ɔɔ dɔɔ à gaa musu, ben wà à vǐi a be zaa Rama. Beee gbera Dauda gàa Parani sète.

2 Maɔni gbēkee kuu, à bɔkǒte vǐ Kameli gwe. Auzikide sàme, à sǎanɔ vǐ bɔrɔ aagō kǒn blènɔ wàa sɔɔro. Ben à mò Kameli le à a sǎanɔ kǎ kēɛ.

3 À tón Nabala, à naǒ tón Abigaili. Nɔgbē pì làakari vǐ bensǒ à kakana maa, mode à gōɔ pì gbēke wí vǐro, à yākenanɔɔ dǒrɔ vǐro. Kalebu boriime.

4 Gurɔɔ kè Dauda kú sète, à mà Nabala mò a sǎanɔ kǎ kēɛ.

5 Ben à a ibanɔ zǐ gōɔn kuri à bènnɛ: À fɛɛ à gá Nabala kiia zaa Kameli, à ì kpáame

6 à onɛ à be: Luda n dǒ aafiao kǒn n uao kǒn n gbēnɔ ñ píngi.

7 Má mà n mɔ kǒn sákākēerinɔ. Kè n sādārinɔ kúwao, wée ïa darímaro, ñ kuuna Kameli guu, pókee e kēsāímaro.

8 Ñ n zǐkeri pìnɔ la, aǒé onne. Ñ tó ma ibanɔ n pɔnnaa e, zaake zǐbaa zǐme. N zòbleri pìnɔ kǒn mamɔma n néo ñ wa gba pó kè ñ è.

9 Kè Dauda ìba pìnɔ kà, aǒ yā pì tókè Nabalane kǒn Dauda tóo, ben aǒ sòkpazi.

10 Ben Nabala bènnɛ: Dén Dauda ũu? Dén Yese né pì ũu? Zò kè aǒ kè n diinɔa gbàanɔɔ pari.

11 Á yezi mà a buredi kǒn ma ío kǒn nòbɔ kè má dè ma sákākēerinɔnɛo sée mà kpá gbē kè má ñ bókii dǒroonɔan yó?

12 Ben Dauda gbēnɔ èara wà dà zén aǒ tà. Kè aǒ kà, aǒ yā pìnɔ gbāne píngi.

13 Ben Dauda bè a gbē pìnɔnɛ: A baade a fēɛdaa logo. Ben ñ baade a fēɛdaa lògo kǒn Daudao se. Gbē kè aǒ gàa kǒn Daudaonɔ kà wàa plaa taka, ben gōɔn wàa doo gò kǒn asoonɔ.

14 À mò à lè zǐkeri pìnɔ doke gàa à ò Nabala naǒ Abigailine à bè: Dauda gbēnɔ zǐ aǒ bò sète aǒ mò wà ì kpà wa diia, ben à pàtaríma.

15 Gbē pìnɔ sǒ yā maaa kèwe maamaa, aǒɔe ïa dawaro. Kè wá kúnyo sète, póke è sāsāwaro.

16 Gurɔɔ kè wée sǎa dǎa ñ sae fāantē kǒn gwāavĩo píngi, aǒègō ligawazi lán bǐi bà.

17 Ñ laasuu lé yā kè né keɛa, zaake aǒ zèo wà yā zaaa ke wa diine kǒn à uadeenɔ ñ píngi. Àpi maaro, è gbē lédamma síro.

18 Ben Abigaili buredi nàkōa kpakpaa mèn wàa do kōn geepiwēo tūu plaa kōn sãa kè wà kèkeno mèn soro kōn pówēe kpatanao kpēe soro kōn geepi kàrano mèn basoro kōn kākā bē kori kàrano mèn wàa do, aō yì zaakinōne.

19 Ben à bè a zīkerinōne: Àgō dō aē, mégō té a kpēe. Èe yāke o a zā Nabalano.

20 Ben à di a zaakia, èe pitaa sīsīa. Kè à bō sīsī kpēe, aō dākōre Daudao, èe pitaa sīsīa se kōn à gbēno, aōe mo.

21 Dauda e oo a gbēnōne: Ma gbē pì pōno dākpane sētē pāme. Wée à pōke séro, ben à yā maaa kè má kēne fīa bōme kōn à zaaao.

22 Tó ma à gōgbē ke tò bēe ai guu gō gá dō, Luda yā keme pásīpāsī.

23 Kè Abigaili à è, ben à pita a zaakia kpakpaa, à kùe Daudane à aē pēe.

24 Ben à kùe à gbá sae à bè: Baa, taari pì gō ma mèn do musu. Ñ mamoma n zòbleri gba zé mà yā onne. Ñ swā kpá mamoma n zòbleri yāzi.

25 Baa, Nabala maaro. Ñton à yā daro. À yāno de lán a tó bàme. À tón Misaide, bensō misaiyān ègō kee. Mamoma n zòbleri sō, mēe gbē kè n ñ zīno ero.

26 Baa, lán Dii kuu bensō ñ kuu nà, Dii gīnne ñ gbē de ñ gēe bo n zīnda. Dii tó n ibeeno kōn gbē kè aōe n kpákpaà à zaaano gō lán Nabala bà.

27 Tia sa Baa, ñ gbaa kè mamoma n zòbleri ma mōonne kè sí ñ kpá n ibanōa.

28 Ñ sùu ke kōn mamoma n zòblerio kōn ma taario dō. Dii é tó n boriino gō kí blee ai guro píngi, zaake nē zì ká Diineme, weé à zaa ke emma zikiro.

29 Baa tó gbēke fēe èe pēenzi à n de, Dii n Luda é n wēndi dākpa, eé n ibeeno wēndi da gbèmban à zu.

30 Baa, tó Dii yā maaa kēnne lán à lé gbēnne nà píngi, tó à n die Isarailino gbēnsi ũ,

31 ñton gē laasuun à n da yān gbēdena pā ke gēbona n zīdane yā musuro. Baa, tó Dii yā maaa kēnne, ñ tó mamoma n zòbleri ma yā gō dōngu.

32 Ben Dauda bè Abigailine: Wà Dii Isarailino Luda sáabu kpá, zaake à n zī ñ damale gbàa.

33 Ma n sáabu kpá se kōn lédamma kè n ma gbaao, zaake mbe n kpame gbàa, ben mēe gbē de ma gēe bō ma zīdanero.

34 Tó beenlo, kōn Dii Isarailino Luda kè gīme mà yā zaaa kennēo, tó nēe wā n mo n damale yāro, le guu é dō Nabala négōgbē kearo.

35 Ben Dauda pō kè Abigaili mōone sī à bè: Ñ ká bē aafia. Ma n yā mà, ma n yodaado kè.

36 Kè Abigaili kà Nabala kiia, à è èe pō blee lán kína bà. À pōo kè nna, à wēe gbē à ká. Ben à naō pì e lé bō à yāke ònero, sé kè guu dō.

37 Kè guu dō, Nabala wēe kè, ben à naō yā kè à kè pì òne. Ben swè kèn, à gō lán gbè bà.

38 Kè à kè lán guro kuri bà, ben Dii gō tōa, à gá.

39 Kè Dauda Nabala gana baaru mà, à bè: Wà Dii kè zèmao sáabu kpá, à wí kè Nabala dàmaa bōme. À gīme mà yā zaaa ke, ben à tò Nabala zaakena wì à zīnda musu. Bēe gbera Dauda gbēno zì Abigailia aō one á yezi à à sé no ũ.

40 Kè Dauda ìba pìno kà Abigaili kiia zaa Kameli, aō bène: Dauda bé à wa zīmma, à yezi à n sé no ũ.

41 Ben à fēe à kùe à a mì pēe à bè: À zòblerin ma ũ, má yāana mà a dii ibanō gbá pípiñne.

42 Ben à fēe à di zaakia gō. À no gbē zīkerino gāao gōon soro. Aō dà zén kōn Dauda zīrino, ben à gō à no ũ.

43 Dauda Yezēriili gbē Ainōama kūna no ũ dō. Aō plaa ñ píngi kè à no no ũ.

44 Solu a né Mikala kè de Dauda no ũ yāa kpá Laisi né Palatieli, Galimu gbēa.

26

Dauda gina Solu denazi gèn plaadee

¹ Zifideenɔ gàa wà Solu lè Gibea aɔ bène: Dauda utena Akila sìsìgɛɛzi kè aedɔna Yesimɔa.

² Ben Solu gàa Zifi sètɛ kɔn Isaraili zìkpɛɛnɔ gɔɔn bɔɔ aagɔ, aɔɔe Dauda wetɛɛ wà à de sè pìn.

³ Solu bùra kàe zé sae Akila sìsìgɛɛ kè aedɔna Yesimɔa, ben Dauda kú sèn. Kè à mà Solu e pɛɛɛazi,

⁴ ben à gu'asiigwarinɔ zì, gbasa à dɔ sa kè Solu kà.

⁵ Ben Dauda fɛɛ à gàa guu kè Solu bùra kàen. À Solu kɔn a zìkpɛɛnɔ gbɛnsi Nerɛ né Abanao daekii è. Solu daena bùra guu, à gbɛnɔ kàe wà ligazi.

⁶ Ben Dauda Iti bori Aimɛlɛki kɔn Zeruya né Abisaio là à bè: Dé bé eé gámao bùra pìn Solu kiiá? Ben Abisai bène: Mámbe mé gányo.

⁷ Kè Dauda kɔn Abisaio ɔɔtè gbɛ pìnɔzi gwāavī, ben aɔ Solu è daena, èe ii oo bùra guu, à sári pɛɛna à mìzi. Abana kɔn a gbɛnɔ daena wà ligazi n pínɡi.

⁸ Ben Abisai bè Daudanɛ: Luda n ibɛɛ nànnɛ n ɔzì gbàa. N tó mà à zɔ kɔn sáriu mà à nakɔa kɔn ɔɔtɛo. Mé à zɔ gèn domɛ, èe ke gèn plaanlo.

⁹ Ben Dauda bène: Nton à dɛro. Dé bé eé fɔ à ɔ na kína kè Dii kàa à bɔ pãa?

¹⁰ Ben Dauda èara à bè: Dii kuu! Dii bé eé gò tɔa à ga, tó à gurɔɔ pàpa kesɔ à gà zìlan.

¹¹ Kai! Dii tón tó mà ɔ na kína kè à kàaro. Wà gá wà sári kè kú à mìzi sé kɔn à í zèrɛo wà táo.

¹² Dauda sári kɔn í zèrɛ kè kú Solu mìzio sè, ben aɔ tào. Aɔ gbɛkee e n ero, aɔ n yã dɔro, aɔɔe ii oo n pínɡi. Aɔ gbɛkee e vuro, zaake Dii bé à tò i ìsi dànía.

¹³ Kè Dauda bikù guzurɛ baa kãa kpa, ben à zè sìsì musu zãazã, gu yàasa dana n dagura.

¹⁴ Ben à lé zù Abanazi kɔn a gbɛnɔ à bè: Abanaooo! N yitenan yó? Abana wèàla à bè: Dé bé èe lé zuu kínazi?

¹⁵ Dauda bène: Gɔsagbãaan n ũroo? Gbɛke kà lán n bà Isarailinɔ bùsunn yó? Gbɛke mò n dii kína de. Bó yã bé à tò nées à dākparoo?

¹⁶ Nées yã ke a zéaro. Má sì kɔn Diio a kɔ sio wà a dedeme, zaake ée a dii kína kè Dii kpà kpatan dākparoo. N gwa! Kí sári kɔn à í zèrɛ kè kú à mìzio kú máme?

¹⁷ Solu Dauda kòto dɔ, ben à bè: Dauda ma né, n kòton gweó? À wèàla à bè: Ma dii kí, ma kòtomɛ.

¹⁸ Dauda èara à bè: Bó yã bé à tò ma dii e pɛɛɛ mamɔma a zòbleriazi? Bón má kè? Bó taarin má kè?

¹⁹ Ma dii kí, n swã kpá mamɔma n zòbleri yãzi sa. Tó Dii bé à n swi kèma, à ma sa'ona gūu ma. Tó gbɛnteenɔmɛ sɔ, Dii láari keríma, zaake aɔ pèma wà ma bɔ Dii gbɛnɔ tɛ, aɔ bè mà gá mà dɔ tãanzimɛ.

²⁰ Nton tó wà ma de zã kɔn Diioro. Isarailinɔ kína bɔ, èe kòkɔ néngo wetɛ à de, lán wègɔ pɛɛ dɔɔa sìsìnɔ musu nà.

²¹ Ben Solu bè: Ma durun kè. Ma né Dauda, n èara n su. Mé ãa damma dɔro, zaake n ma wèndi bèe kè gbàa. Yãpuramɛ, ma yɔnkoyã kè, ma zã yãa maamaa.

²² Ben Dauda bène: N sárin ye. N tó n ìbanɔ doke bikū à mó à sí.

²³ Dii è fīa bo baadenɛ à maakɛna kɔn a náanɛo musu. Dii n name ma ɔzì gbàa, mode mée we mà ɔ nàmmaro kè Dii bé à n ka kpatan yãzi.

²⁴ Lán ma n wèndi bèe kè gbàa nà, Dii ma wèndi bèe dɔ le, à ma sí yã zaa pínɡia.

²⁵ Ben Solu bène: Luda aubarika dangu ma né Dauda. Né yã ìsi ke, n mì égɔ da'iana. Kè Dauda gè zéla, ben Solu tà bɛ.

27

Dauda kuuna Filisitiniᵇ b̀sun

¹ Dauda laasuu lè à bè: Solu é ma de zĩkea. Tó mée bàa lé ma ta Filisitiniᵇ b̀sunlo, eé b̀mao nnaro. Tó ma bàa lè, Solu é mi kē ma weteᵇnaa, mé b̀ à ɔzĩ.

² Ben Dauda fèe à gàa Gata kí Akisi, Maᵇku né kiia. Gᵇᵇn wàa aagᵇᵇnᵇ g̀aao.

³ Ben Dauda kᵇn a gbēnᵇ vèe Gata kᵇn Akisio, baade kᵇn a bēdeenᵇ. Dauda kú gwe kᵇn a nᵇᵇᵇn mèn plaa, Yezerili gbē Ainᵇama kᵇn Kameli gbē Abigaili kè de Nabala nᵇᵇ ṽ yāao.

⁴ Kè wà ò Solunᵇ Dauda bàa lè à tà Gata, èe péezi dᵇro.

⁵ Dauda bè Akisinᵇ: Tó ma n pᵇnnaa è, ñ ma gba zé mà vèe gukea n lakutunᵇ doke guu. Mamᵇma n zᵇbleri má yezi màgᵇ kúnyo n mēewinlo.

⁶ Zĩ beeean Akisi Zikilaga kpàa, ben à gᵇ Yudanᵇ kınano pᵇ ṽ ai kᵇn a gb̀aao.

⁷ Dauda kuuna Filisitiniᵇ b̀sun kà wè do kᵇn mᵇ siigᵇᵇo.

⁸ Ben Dauda kᵇn a gbēnᵇ gàa wà lèe Gesurunᵇa kᵇn Gizinᵇ kᵇn Amalekinᵇ. Gbē pinᵇᵇ kú b̀su pinᵇ zaa zime b̀na zaa Suru ai à gàa pé Igiptia.

⁹ Tó Dauda zĩ blè b̀su pì lakutunᵇa, è gᵇgbē ke nᵇgbē ke tó bēero, sãano kᵇn zùnᵇ kᵇn zaakinᵇ kᵇn lakuminᵇ kᵇn pᵇkāsãanᵇn è nakᵇa. Tó à tà, è gá Akisi kiia.

¹⁰ Tó Akisi à là guu kè à lèen gbēnᵇa gb̀a, Dauda è bene a gaa Negevi b̀sun, Yudanᵇ ke Yerameli boriinᵇ ke Keninᵇ kiiame.

¹¹ Dauda è gᵇgbē ke nᵇgbē ke tó bēe wà suo Gataro, zaake èe bee: Gbēke é kᵇmᵇᵇ keĩne à be dia má kè nàn yè. Len ègᵇ kee le gurᵇᵇ kè à kú Filisitiniᵇ b̀sun.

¹² Akisi Dauda náane kè à bè a zĩndanᵇ: Isarailinᵇ g̀i à kázime. Eégᵇ de ma zᵇbleri ùme gurᵇ pínghi.

28

Solu kᵇn nᵇgbē weegūnnade g̀esisirio

¹ Gurᵇ beeenᵇa Filisitiniᵇ n zĩkpēenᵇ kàkᵇa, aᵇ yezi wà gá wà zĩ ká kᵇn Isarailinᵇ. Ben Akisi bè Daudanᵇ: Asa n dᵇ kè mmᵇn kᵇn n gbēnᵇ é gámao zĩ ká sᵇᵇ?

² Ben Dauda bène: Tᵇ, né e sa lán mamᵇma n zᵇbleri mé ke nà. Ben Akisi bène: Tó leme, mé n ke ma dákpari ṽ ai gurᵇ pínghi.

³ Samuēli sᵇ gĩake à gà kᵇ, Isarailinᵇ kàkᵇa n pínghi, aᵇ ᵇᵇ dᵇ à ga yā musu, ben aᵇ à v̄i a be wéten zaa Rama. Solu pè weegūnnadeenᵇa kᵇn g̀esisirinᵇ Isarailinᵇ b̀sun.

⁴ Kè Filisitiniᵇ kᵇ kàkᵇa, aᵇ mò wà b̀ra kàe Sunemu. Ben Solu Isarailinᵇ kàkᵇa n pínghi, aᵇ b̀ra kàe Giliboa.

⁵ Kè Solu Filisitini zĩkpēenᵇ è, v̄ia à kù, swè kèn maamaa.

⁶ À gbèka Diia, ben Dii e weàla nanaa guu ke kᵇn Urimuo ke annabinᵇ g̀azĩro.

⁷ Ben Solu bè a ìbanᵇne: À nᵇgbē wegūnnade g̀esisiri ke weteᵇme, le mà gá mà yā gbekaa. Ben aᵇ bène: Nᵇgbē wegūnnade g̀esisiri kee kú Endᵇ.

⁸ Ben Solu a zĩnda liè à pᵇkāsā pāndenᵇ dà, ben à gàa à nᵇgbē pì lè gwāav̄i, à gᵇᵇn plaaanᵇ tèzi. À bène: Ñ tó n zĩn mó ñ gè kè mé à tó onne sísimᵇ.

⁹ Ben nᵇgbē pì bène: Ñ dᵇ sãnsãn yā kè Solu kè, kè à a b̀su zé zᵇ wegūnnadeenᵇne kᵇn g̀esisirinᵇ. Bó yā bé à tò nēe takutēe kpákpaame le wà ma dezi?

¹⁰ Ben Solu sinᵇ kᵇn Dii tᵇᵇ à bè: Má s̄i kᵇn Diio weé ña damma yā kè musuro.

¹¹ Ben nᵇgbē pì bè: Gè kpāreen mà sísinᵇne? À bè: Samuēli g̀emᵇ.

¹² Kè nᵇgbē pì Samuēli è, à v̄i wiio à bè Solunᵇ: Ase m̄be Solu ũu? Bóyānzin n òndᵇᵇ kèmezi?

¹³ Ben kí bène: Ñton tó v̄ia n kũro. Bón n è? À bène: Gèwāadeen má è, èe bᵇᵇ tᵇᵇten.

¹⁴ Ben Solu à là à bè: À kè diamᵇ? À bène: Mare zi ke bé èe mᵇᵇ, à utadaa dana. Ben Solu dᵇ kè Samuēlimᵇ, ben à kùe à dàe a puua.

15 Ben Samuéli à là à bè: Bóyānzin n ãa dāmazi, kè n ma sisiee? À wèlà à bè: Ma nawēa bíta èmè. Filisitininɔ bé wà mò zì kámao, ben Luda kpɛɛ lìmɛ. È wemala annabi gāzī ke nanaa guu dɔro. Beee yānzin ma n sisizi. Ñ omɛ lán mé ke nà.

16 Samuéli bènɛ: Dii kpɛɛ linne à gò n ibɛɛ ũ, ben n mɔ nées yā gbekaama sɔ né?

17 Dii kènne lán à dàme má ònne nà. À n bɔ kpatan à n gbēdaa Dauda kàn.

18 Dii beee kènne gbàa, kè nées à yā maro yānzimɛ. Nées pɔfē pāsī bɔbɔnɛ Amalɛkinɔaro.

19 Dii é Isarailinɔ kɔn mpio kpá Filisitininɔamɛ. Mmɔn kɔn n négɔgbɛnɔ égɔ kúmao kè zia. Dii é Isaraili zìkpɛɛnɔ kpá Filisitininɔa.

20 Samuéli yā pì tò vīa Solu kù maamaa, ben à lèe a puua sòrɔrɔ gɔɔ. À gbāaa yāa, zaake èe póke ble gurɔ beee ke gwāavī beeearo.

21 Kè nɔgbɛ pì mò Solu kiia, à è swè kèn maamaa, ben à bènɛ: Mamɔma n zòbleri ma n yā mà, ma a zīnda kpà karizi, ma yā kè ñ òmɛe kè.

22 Ñ n zòbleri yā ma sa. Ñ tó mà pòblee dienne ñ ble, le ñ gbāa e ñ da zén.

23 Ben Solu gí à bè: Mé pò blero. Kè à ibanɔ nàkɔrea lɛdo kɔn nɔgbɛ pìo, ben à ñ yā mà. Ben à fɛɛ tɔɔte à vèe gádoa.

24 Nɔgbɛ pì zù né bɔrɔ mèkpana vī bàdɔna a bɛ. À gàa à dè gɔɔ, ben à flawa sè à dè, à buređi sésé'ézēsai kèo.

25 À diɛ Solunɛ kɔn à ibanɔ. Aɔɔ blè, ben aɔ fɛɛ wà tà gwāavī beee gɔɔ.

29

Filisitininɔ kɔnanɔ Dauda gbarɛna Zikilaga

1 Filisitininɔ ñ zìkpɛɛnɔ kàkɔa Afeki, bensɔ Isarailinɔ bùra kú Yezɛrili íbɔkiia.

2 Filisitininɔ kɔnanɔ e gɛtɛɛ kɔn ñ zìkpɛ gálinɔ, aɔ kenɔ gɔɔn basɔsɔro, aɔ kenɔ wàa sɔsɔro. Dauda kɔn a gbɛnɔ tɛ ñ kpɛɛ kɔn Akisio.

3 Ben Filisitininɔ kína pìnɔ Akisi là wà bè: Eberu kènɔ sɔ né? À wèñla à bè: Daudan yè. Isarailinɔ kí Solu ìba kemɛ yā. À gurɔplaa kèmao. À kúmao de wè doola. Naana zaa gurɔ kè à mò ma kiia ai gbāa, méɛ taari ke earo.

4 Ben kína pìnɔ pɛtɛ kèo wà bè: Ñ gɔgbɛ pì gbarɛ à tá guu kè ñ kpàan. Eé e à gáwao zìlanlo, le àton bɔ wa kpɛɛ gwero yānzi. Dian eé e à ke nna kɔn a diio nà, tó èe ke à tà kɔn wa gbɛkenɔ m̀ò baasiroo?

5 Dauda kè wà lè s̀i wà ɔ wà à yā musun gweroo? Kè wà bè: Solu gbɛnɔ dèdè gɔɔn wàa sɔsɔro, Dauda sɔ gɔɔn bɔrɔ lɛo ũgbangba.

6 Ben Akisi Dauda s̀isi à bènɛ: Má s̀i kɔn Diio ñ kuu gbɛ maaa ũ ma kiia, n ganamao zìlan kème nna, zaake naana zaa gurɔ kè n mɔ ma kiia ai gbāa, méɛ taari ke emmaro. M̀ode ñ yā e ke wa kɔnanɔero.

7 Ñ ɛara ñ tá kɔn aafiao le ñton yáke ke à kéñne zaaro.

8 Ben Dauda Akisi là à bè: Bón má kè? Naana zaa gurɔ kè ma mɔ n kiia ai gbāa, bón ñ èmaa? Bóyānzin mé e mà gá mà zì ká kɔn ma dii kí ibɛɛnɔroo?

9 Ben Akisi bènɛ: Má dɔ kè ñ maame lán Luda malaika bà, m̀ode wa kɔnanɔ bè ñton gáwao zìlanlo.

10 Tó guu d̀ò, ñ fɛɛ kɔngɔ idɛ'idɛ kɔn n dii Solu zòbleri kè aɔ m̀onnyonɔ, à tá.

11 Ben Dauda fɛɛ kɔngɔ idɛ'idɛ kɔn a gbɛnɔ, aɔɔe taa Filisitininɔ bùsun. Filisitininɔ sɔ gàa Yezɛrili.

30

Dauda Amalɛkinɔ kaatena

1 Dauda kɔn a gbɛnɔ kà Zikilaga à gurɔ aagɔdee zĩ. À mò à lè Amalekinɔ mò wà lèe Negevi bùsua kɔn Zikilagao n̄ kpɛɛ. Aɔ lèe Zikilagaa aɔ té sɔ̄a.

2 Aɔ nɔgbɛ kè aɔ kú gweenɔ kùkù, nénɔgbɛnɔ kɔn nɔgbɛ ìsino n̄ píngi. Aɔɔe n̄ gbɛke dero, aɔ n̄ sée wà tànyo.

3 Kè Dauda kɔn a gbɛnɔ kà n̄ be wéte, aɔ è wà té sɔ̄a wà n̄ nɔgbɛnɔ kɔn n̄ négɔgbɛnɔ kɔn n̄ nénɔgbɛnɔ kùkù wà tànyo.

4 Ben Dauda kɔn gbɛ kè aɔ kúono wii lè aɔ ɔ̀ d̀ ai aɔ gbāaa yāa, ai aɔɔe f̄ wà ɔ̀ d̀ d̄oro.

5 Wà Dauda nɔnɔ kùkù wà tànyo n̄ plaa Ainɔama kɔn Abigailio.

6 Dauda wétamma è maamaa, zaake wèe bee wà à pápa gbèò wà demɛ. Aɔ baade píngi nòse yàka aɔ négɔgbɛnɔ kɔn n̄ nénɔgbɛnɔ yā musu. Mòde Dauda gbāa è Dii a Ludaa,

7 ben à bè sa'ori Abiatanɛ: N̄ mó kɔn n̄ dansiki utao. Kè à gàaonɛ,

8 ben Dauda yā gbèka Diia, à à là à bè: Mà p̄ɛ gbāam̄nneri p̄nɔzi mé n̄ leɔ? À bènɛ: N̄ p̄éñzi, né n̄ le n̄ n̄ gbɛnɔ mì sí.

9 Ben Dauda dà zén kɔn ḡɔn wàa aaḡɔnɔ. Kè aɔ kà Beso swaazi, gbɛkenɔ ḡò gwe.

10 Ḡɔn wàa doonɔ gbāaa yāa, aɔɔe f̄ wà bikù swaa piaro, ben Dauda bikù, à té n̄ gbèzi kɔn ḡɔn wàa plaaanɔ.

11 Aɔ Igititi gbɛke è s̄ete, ben aɔ gàao Dauda kiia. Wà p̄blee kpàa à blè, wà í kpàa à mì.

12 Ben aɔ kākā be kori kpàa kɔn geepi kàrao mèn plaa à sò. Ben à mè sù, zaake à kè fāant̄e kɔn gwāav̄io gurɔ aaḡɔ p̄blesai ímisai.

13 Ben Dauda à là à bè: Dé gbɛn n̄ ũu? N̄ bɔ máme? Ben Igititi gbɛ p̄i bè: Amaleki zòn ma ũ. À gurɔ aaḡɔdeen yè, ma dii p̄ā kpāmazi kè m̄e gyāa kee yānzi.

14 Wa l̄e Negevi bùsuame, guu kè Kiritinɔ kún kɔn Yudanɔ kɔn Kalebu boriinɔ, ben wà té s̄ò Zikilagaa.

15 Ben Dauda à là à bè: Né f̄ n̄ gámao gbɛ p̄inɔ kiiaɔ? À wèla à bè: Tó n̄ sìme kɔn Luda t̄o kè né ma dero, tó né ma kpá ma diiaro, mé gányo n̄ kiia.

16 Ben à gàao. Kè aɔ kà, aɔ n̄ lé, aɔ fāak̄ana gu píngia, aɔɔe p̄ó blee, aɔɔe í mii, aɔɔe p̄onnaa kee p̄ó bíta kè aɔ s̄e Filisitininɔ bùsunɔ kɔn Yudanɔ bùsuo yānzi.

17 Ben Dauda sì n̄ té à n̄ d̄ede naana zaa uusie ai gu làa gàa à d̄ò uusie. Aɔ gbɛkee e b̄kii ero, séde ḡkpare ḡɔn wàa plaaa kè aɔ di lakumia aɔ bàa lènɔ baasiro.

18 Dauda gbɛ kè Amalekinɔ n̄ kùkùnɔ mì sì n̄ píngi kɔn a nɔnɔ n̄ plaa.

19 Aɔ gbɛkee e sāsāro, né f̄ete gbɛnsi, négɔgbɛnɔ kɔn nénɔgbɛnɔ n̄ píngi. Baa p̄ó kè aɔ s̄enɔ, Dauda èara à p̄ó p̄inɔ sì píngi.

20 À s̄aanɔ kɔn zùnɔ nāk̄a, ben à gbɛnɔ p̄ókādee p̄inɔ kpan'ae kè aɔ bè: Dauda p̄ónɔn yè.

21 Ben Dauda kà ḡɔn wàa doo kè aɔ gbāaa yāa aɔɔe f̄ wà gàaoro aɔ ḡò Beso swaazinɔ kiia. Aɔ b̄e wà dààle kɔn gbɛ kè aɔ kúono. Kè Dauda s̄òñzi, à ì kpām̄ma,

22 ben gbɛ p̄āsī gaabudee kè aɔ té Daudazinɔ bè: Lán aɔɔe gáwaoro nà, wé p̄ó kè wá sìno ke kpām̄maro, tó èe ke aɔ baade naɔ kɔn a n̄nɔ baasiro. Aɔ n̄ sé wà tànyo.

23 Ben Dauda bè: Auo! Ma gbɛnɔ, àton ke le kɔn p̄ó kè Dii kpàwaanɔro, zaake à wa dākpa à gbāam̄nneri kè aɔ lèewaano nàwe wa ɔ̀zĩ.

24 Dé bé é yā kè á ò kèkii sí s̄ò? Gbɛ kè aɔ ḡò aɔɔe p̄ónɔ dākpaano asaia éḡò d̄ñk̄o kɔn gbɛ kè aɔ gàa z̄ilannɔmɛ. Wé kpaat̄et̄ek̄nɛ s̄áasaame.

25 Kè Dauda yā p̄i d̄ie, ben à ḡò doka ũ Isarailinɔne zaa zĩ beea ai kɔn a gbāao.

26 Kè Dauda kà Zikilaga, à p̄ó kè à sì kenɔ kpāsā Yudanɔ bùsu gbɛnsi kè aɔ de a gbɛnna ũunɔne à bè: Gbaa kè á è p̄ó kè wá sì Dii ib̄enɔa guunɔn gwe.

27 À kpāsāñne Beteli kɔn Ramɔ Negevio kɔn Yatio

28 kɔn Aroao kɔn Sifimɔ kɔn Esetem̄ao

29 kɔn Rakalao kɔn Yerameli bori wétɛnɔ kɔn Keni wétɛnɔ

³⁰ kɔ̃n ɔ̃mao kɔ̃n Borasão kɔ̃n Atakao

³¹ kɔ̃n Eblɔnuo kɔ̃n guu kɛ̃ Dauda lili òn kɔ̃n a gbɛ̃nɔ pínɡi.

31

Solu gana kɔ̃n a néɡɔ̃gbɛ̃nɔ

¹ Filisitininɔ zɪ̀ kà kɔ̃n Isarailinɔ, ben Isarailinɔ bàa lè̃nne ai aɔ̃ paridee gàga Giliboa sɪ̀sɪ̀ɡeɛzi.

² Filisitininɔ pɛ̃e Solu kɔ̃n a néɡɔ̃gbɛ̃nɔzi, ben aɔ̃ à né pìnɔ Yonatã kɔ̃n Abinadabuo kɔ̃n Malakisuaò dè̃de.

³ Zɪ̀ kè wèe kaa Solu sae pásɪ̀ kù, ben kàzurinɔ à pà, à kè̃nna maamaa.

⁴ Ben à bè a zɪ̀kapɔ̃nɔserine: Ì n fɛ̃ɛdaa woto ì ma zɔ̃ ì ma deo. Tó lenlo, gefɔ̃ɔdee kè̃nɔ é ma zɔ̃ aɔ̃ kɔ̃kɔ̃ omao. Ben vɪ̀a à zɪ̀kapɔ̃nɔseri kù, èe weziro, ben Solu a fɛ̃ɛdaa sè, à a zɪ̀nda ò'oàla.

⁵ Kè à zɪ̀kapɔ̃nɔseri è à gà, ben à a zɪ̀nda ò'o a fɛ̃ɛdaala se à gà.

⁶ Len Solu kɔ̃n a néɡɔ̃gbɛ̃ gɔ̃ɔn aagɔ̃ kɔ̃n a zɪ̀kapɔ̃nɔserio kɔ̃n a gbɛ̃nɔ gàga ledo le zɪ̀ dɔ̃nkɔ̃ pì zɪ̀ ñ pínɡi.

⁷ Kè Isaraili kè aɔ̃ kú guzuren gweenɔ kɔ̃n ñ gbɛ̃ kè aɔ̃ kú Yoda baa kãa kpaanɔ è ñ zɪ̀kpɛ̃nɔ bàa lè, bensɔ̃ Solu kɔ̃n a né̃nɔ gàga, aɔ̃ bàa lè aɔ̃ ñ wétɛ̃nɔ tò gwe, ben Filisitininɔ mò wà vè̃en.

⁸ Kè guu dè, ben Filisitininɔ mò aɔ̃e pónɔ bɔ̃bɔ̃ gbɛ̃ kè aɔ̃ gaganɔa, ben aɔ̃ Solu kɔ̃n a né mèn aagɔ̃ pìnɔ gè è kaena Giliboa sɪ̀sɪ̀ɡeɛzi.

⁹ Ben aɔ̃ Solu mì zɔ̃ aɔ̃ à gɔ̃keɔ̃nɔ bɔ̃ea, ben aɔ̃ gbɛ̃nɔ zɪ̀ aɔ̃ à baaru kpàkpa Filisitininɔ bùsu gu pínɡia kɔ̃n ñ tãakpɛ̃nɔ.

¹⁰ Wà à gɔ̃keɔ̃nɔ kàe tãa kè wè sɪ̀si Asatore kpén, ben wà à gè lògo Betesã bɪ̀ia.

¹¹ Kè Yabesi Giliadadeenɔ yã kè Filisitininɔ kè Solunɛ pì mà,

¹² ben aɔ̃ gɔ̃sagbãaanɔ fɛ̃e ñ pínɡi aɔ̃ tá gwãavɪ̀ ò zɪ̀ beee, aɔ̃ Solu kɔ̃n a né̃nɔ gè̃nɔ bàkɛ̃ Betesã bɪ̀ia, ben aɔ̃ tàò Yabesi aɔ̃ té sòm̃ma gwe.

¹³ Aɔ̃ ñ wánɔ sèe aɔ̃ vɪ̀i sãma lí gbáru Yabesi gwe, ben aɔ̃ lé yì gurɔ swɛɛplaa.

SAMUELI TAKADA PLAADÉE

Dauda kíblena Yudanɔne 1:1-4:12

Dauda kíblena Isaraili bori pínɡinɔne 5:1-12:31

Abusalomu bɔna Dauda kpɛɛ 13:1-20:26

Dauda kíblena zāa 21:1-24:25

Dauda Solu ga baaru mana

¹ Solu gana gbera Dauda sù kɔn zìblena Amalekinɔao, ben à gò Zikilaga gurɔ plaa.

² À gurɔ aagɔdee zī gɔgbē ke bò Solu bùran à mò. À pókāsāanɔ kēkēna, bùsu ká à mìn. Kè à kà Dauda kīia, à kùenɛ à dàe a puua.

³ Dauda à là à bè: N bɔ máme? À wèàla à bè: Ma bɔ Isarailinɔ bùramme.

⁴ Ben Dauda à là dɔ: À kè diamɛ? N omɛ. Ben à wèàla à bè: Isarailinɔ bò zìlan wà bàa lè. Aɔ paridee lèe wà gāga. Solu kɔn a né Yonatāo gā dɔ.

⁵ Ben Dauda gɔkparɛ kè èe baaru pì kpaanɛ là à bè: N ke dian n̄ dɔ kè Solu kɔn a né Yonatāo gā?

⁶ À wèàla à bè: Àe sɔ má kú Giliboa kpiigeezi gweme, ben ma Solu è, èe gbāa ee a sária. Sɔgorodeenɔ kɔn sɔdeenɔ e kaa kīi.

⁷ Kè à liɛ ma kpa, à ma e, ben à ma sisi. Ma bè: Máe kè!

⁸ Ben à ma la, mámbɛ dé ũu? Ben ma weàla ma bè Amaleki boriin ma ũ.

⁹ Ben à bèmɛ mà sɔazi mà a de, zaake á kú gaa lézīmɛ, baa kè a wée kpé kēna féte.

¹⁰ Ben ma sɔzi ma à dè, zaake má dɔ eé fɔ à ble à lɛena gbera dɔro. Ben ma à kífura kè à kuna sè kɔn zāa kè à danao, ben ma suonɛ kè ma dii.

¹¹ Ben Dauda a pókāsāanɔ gā à kè, ben gbē kè aɔ kúonɔ n̄ pónɔ kēkē se.

¹² Aɔ Solu kɔn a né Yonatāo gana ɔɔ dɔ kɔn Dii gbē Isarailinɔ, zaake zī n̄ blé. Wée'i bòrúma, ben aɔ lé yì ai uusie.

¹³ Dauda gɔkparɛ kè à baaru pì kpànɛ là à bè: N beɛ kú máme? Ben à bènɛ: Bòamɔ nén ma ũ, Amaleki borii.

¹⁴ Ben Dauda à là à bè: À kè dia kína kè Dii kà dena vīa e n kúroo?

¹⁵ Ben Dauda a gɔkparɛnɔ doke sisi à bè: N à lé n̄ de se. Ben à à là à dè.

¹⁶ Zaake Dauda gīake à bènɛ: N n̄ zīnda dēmɛ. N zīnda lé bé à n da yān, n bè n kína kè Dii kà dè.

Sósobile kè Dauda sù Solu kɔn Yonatāo ga yā musu

¹⁷ Dauda sósobi lè kè sù Solu kɔn a né Yonatāo ga yā musu.

¹⁸ À bè wà lè pì dada Yudanɔne. À kú Yasa takadan.

¹⁹ Isarailinɔ gakuideenɔ gāga s̄s̄igeezi,
gɔsagbāaanɔ ii òmɛ!

²⁰ Àton à baaru kpá Gata zédaanlo,
lɛ Filisitini nɔgbēnɔ tón à pɔnnaa kero yānzi.

Àton à kpàakpa ke Asakelɔniro,
lɛ gefɔde nénɔgbēnɔ tón áyuwi kero.

²¹ Kpíi tón kpá Giliboa gbè musua dɔro,
lou tón ma buraa kè aɔ kú gweenɔa dɔro,
gwen wà ɔ s̄ s̄ gɔsagbāaanɔ sɛngbangonɔzi,
nósi dɔkɔna Solu sɛngbangoa lé zè!

²² Kè wèe gɔsagbāaa aru fāa guua,
wèe n̄ gbɛɛ paraa,
Yonatā kàzuri pāsī è kpɛɛ gwaro,

Solu fɛɛdade pāsī è su koriro.

²³ Solu kɔ̄n Yonatāo,
gbɛ̄ maa yenzideenɔ̄me!

Aɔ̄ɔe kɛ̄kɔ̄a wɛ̄ndi ke gaanlo.

Aɔ̄ wāaa de kúunɔ̄la,
aɔ̄ gbāaa de músunɔ̄la.

²⁴ Isaraili nɔ̄gbɛ̄nɔ̄,
à wɛ̄ɛ'i kán Solu ga yā musu.

À bisa tɛ̄aa yàare kɔ̄n nɔ̄maablebɔ̄nɔ̄,
à a pókāsāanɔ̄ kèkɛ̄are kɔ̄n zāblebɔ̄ kè wà pì kɔ̄n vuraonɔ̄.

²⁵ Gɔ̄sagbāaanɔ̄ ii ò zìlan fá!

Yonatā daena gè ũ s̄is̄igɛ̄ɛzi.

²⁶ Ma gbɛ̄ Yonatā,
ma gɔ̄ nawɛ̄a guu n yānzi,

ń maame wásawasa.
Yenzi kè ń vīmao sáa vīro,
à de nɔ̄ yenzila.

²⁷ Gɔ̄sagbāaanɔ̄ ii ò fá!

Aɔ̄ gɔ̄kebɔ̄nɔ̄ kàate.

2

Dauda kana Yudanɔ̄ kpatan

¹ Beee gbera Dauda Dii là à bè: Mà gá Yuda wétɛnɔ̄ doke guuɔ̄? Dii bène à gá, ben Dauda èara à là à bè: Mákpan mà gán? Dii wèàla à bè: Eblɔ̄nu kpa.

² Ben Dauda gàa gwe kɔ̄n a nɔ̄ mèn plaaanɔ̄, Yezerili gbɛ̄ Ainɔ̄ama kɔ̄n Nabala gyaanɔ̄ Abigaili, Kameli gbɛ̄o.

³ Dauda gàa kɔ̄n gbɛ̄ kè aɔ̄ kúonɔ̄ dɔ̄, baade kɔ̄n a bɛ̄deenɔ̄, ben aɔ̄ vɛ̄ɛ Eblɔ̄nu kɔ̄n à lakutunɔ̄.

⁴ Ben Yudanɔ̄ gbɛ̄nsinɔ̄ mò wà nósi kù Dauda mìa gwe, aɔ̄ à kà Yudanɔ̄ kína ũ.

Kè Dauda mà Yabesi Giliadadeenɔ̄ bé wà Solu v̄i,

⁵ à gbɛ̄nɔ̄ z̄ír̄ma, aɔ̄ gàa wà bè́nɛ: Dauda bè Dii aubarika daagu, kè a gbɛ̄kɛɛ kè Solu a diine a à v̄i.

⁶ Dii gbɛ̄ke yā kɔ̄n náane yāo kɛ̄are. Mapi s̄ɔ̄ mé à maaa kɛ̄are kè a yā pì kè yānzi.

⁷ Tia sa àgɔ̄ gbāa à kùgbāaa kɛ. A dii Solu gà ben Yudanɔ̄ ma ka ń kína ũ.

⁸ Nɛ̄ɛ né Abana, Solu z̄ìkpɛ̄enɔ̄ gbɛ̄nsi ḡiake à gàa se kɔ̄n Solu né Isiboseo Manaimu.

⁹ Ben à à kà kí ũ Giliada b̄usun kɔ̄n Asa boriinɔ̄ b̄usuo kɔ̄n Yezerilio kɔ̄n Eflaimu boriinɔ̄ b̄usuo kɔ̄n Beyāmi boriinɔ̄ b̄usuo kɔ̄n Isarailinɔ̄ b̄usu kpaaanɔ̄ píngi.

¹⁰ Solu né Isibose wè baplaadee guun à gò Isarailinɔ̄ kína ũ. À kí blè wè plaa. Yudanɔ̄ s̄ɔ̄, Daudan aɔ̄ z̄èo.

¹¹ Dauda kí blè Yudanɔ̄ne zaa Eblɔ̄nu ai wè swɛ̄ɛplaa kɔ̄n mɔ̄ swɛ̄ɛdooo.

Isarailinɔ̄ z̄ìkana kɔ̄n Yudanɔ̄

¹² Nɛ̄ɛ né Abana kɔ̄n Solu né Isibose z̄ìkpɛ̄enɔ̄ b̄ò Manaimu wà gàa Gibiɔ̄.

¹³ Zeruya né Yoabu kɔ̄n Dauda z̄ìkpɛ̄enɔ̄ f̄ɛ̄ wà gàa dan̄le Gibiɔ̄ íkaekii sae. Aɔ̄ gāli doo kú í baa kè kpa, aɔ̄ gāli doo kú í baa kāa kpa.

¹⁴ Ben Abana bè Yoabunɛ: Ñ tó gɔ̄kpare kenɔ̄ f̄ɛ̄ kɔ̄zi wà gwa. Ben Yoabu bè: Aɔ̄ gá.

¹⁵ Ben Beyāmi z̄ìkarinɔ̄ f̄ɛ̄ ḡɔ̄n kuri awɛ̄ɛplaa Isibose pó ũ, ben Dauda z̄ìkarinɔ̄ f̄ɛ̄ ḡɔ̄n kuri awɛ̄ɛplaa se.

¹⁶ Baade ɔ̄ kà a ɔ̄sikari daa mìkpɛ̄ɛzi, ben aɔ̄ kɔ̄ z̄òz̄ò kɔ̄ gbàntɛ̄a kɔ̄n f̄ɛ̄o aɔ̄ lèe ledole. Ben wà tó kpà Gibiɔ̄ guu p̄inɛ F̄ɛ̄lennabura.

- 17 Zì kè wà kà zì beea pāsī maamaa, ben Dauda zìkpεεnɔ zì blè Abana kɔn Isarailinɔa.
- 18 Zeruya négɔgbē gɔɔn aagɔɔnɔɔ kú gwe, Yoabu kɔn Abisaio kɔn Asahelio. Asaheli sɔ̀ bà nna lán zɔ̀ bà.
- 19 Ben à pèe Abanazi, èe liε ɔ̀plazi ke ɔ̀zeziro.
- 20 Kè Abana a kpεε gwà à à è, ben à bè: Asaheli, míbe gweɔ́? À wèàla à bè: Mámbee!
- 21 Ben Abana bène: Ñ liε n ɔ̀plaazi ke ɔ̀zezi, ñ gɔ̀kpεεnɔ doke kú ñ à pónɔ sía. Mɔ̀de Asaheli e zεnεro.
- 22 Abana èara à bène dɔ̀: Ñton sɔ̀maziro. Ñ yezi mà n den yó? Tó ma n de, mé we wa wée ke siigɔ̀ kɔn n v̄i Yoabuo dɔ̀?
- 23 Mɔ̀de Asaheli gí, èe zεnεro, ben Abana à zɔ̀ a gbεεn kɔn a sári páo ai à bɔ̀ kpεε kpa. Gwen à lèen à gà gɔ̀. Kè baade píngi kà guu kè à lèe à gà pìn, aɔ̀ zè wèe gwaa.
- 24 Ben Yoabu kɔn Abisaio pè Abanazi ai ɔ̀fántē gaa à gèo kpén. Aɔ̀ kà Ama s̄s̄i kè kú Gia ɔ̀fántēbɔ̀e kpa Gibiɔ̀ gbáa zén.
- 25 Beyāmi boriinɔ̀ kàkɔ̀a Abanazi gáli do, ben aɔ̀ gaa wèe gii kɔn ñ z̄indao s̄s̄i musu.
- 26 Ben Abana lé zù Yoabuzi à bè: Wé ze kɔ̀dεdenaneroo? Ñ dɔ̀ kè yā pì é mì de kɔn pɔ̀siaaoroo? Né o n gbēnɔ̀ne aɔ̀ zεwe aɔ̀ εara wà tároo?
- 27 Ben Yoabu wèàla à bè: Ludaa kuu! Tó née lé sí yāro, ma gbēnɔ̀ é zεarero ai gu gá dɔ̀.
- 28 Kè Yoabu kuru pè, ben à gbēnɔ̀ kámma bò, aɔ̀e gá Isarailinɔa z̄iɔ̀ dɔ̀ro.
- 29 Gwāav̄i beea Abana kɔn a gbēnɔ̀ táa ò s̄en aɔ̀ bikù Yodaa, ben aɔ̀ dɔ̀ swadɔ̀zi ai aɔ̀ gaa wà kà Manaimu.
- 30 Kè Yoabu sù kɔn pena Abanao, ben à a zìkpεεnɔ̀ kàkɔ̀a ñ píngi. Dauda gbēnɔ̀ té gɔ̀n baro dosai bé wà kuuro, Asaheli baasi.
- 31 Aɔ̀ Beyāmi kè aɔ̀ kú kɔn Abanaonɔ̀ dède gɔ̀n wàa do kɔn basɔ̀raagɔ̀.
- 32 Aɔ̀ Asaheli gè sè aɔ̀ v̄i à de miran Betεlemu. Ben Yoabu kɔn a gbēnɔ̀ táa ò gwāav̄i aɔ̀ kà Eblɔ̀nu gudɔ̀nao.

3

1 Zì kè Solu bεdeenɔ̀ kà kɔn Dauda bεdeenɔ̀ gí kè. Dauda gbāaa e kaara, Solu bεdeenɔ̀ sɔ̀ gbāaa e lagoo.

Dauda négɔgbēnɔ̀

2 Né gɔ̀gbē kè Dauda ì Eblɔ̀nunɔ̀ tón yè. À káaku tón Aminɔ̀. À da tón Ainɔ̀ama, Yεzerili gbēmε.

3 À plaade tón Kiliabu. À da tón Abigaili, Nabala gyaanɔ̀ Kameli gbēmε. À aagɔ̀de tón Abusalomu. À da tón Maaka, Gesuu kína Talamai néme.

4 À siigɔ̀de tón Adonia. À da tón Agi. À sɔ̀rode tón Sefatia. À da tón Abitali.

5 À swεedode tón Itiriamu. À da tón Egela. Dauda nɔ̀nɔ̀ né pìnɔ̀ ì Eblɔ̀numε.

Abana nana Daudaa

6 Gurɔ̀ kè Solu bεdeenɔ̀ e z̄i kaa kɔn Dauda bεdeenɔ̀, Abana e gbāa kúu Solu bεdeenɔ̀ guu.

7 Solu nɔ̀ yìgisai v̄i yā, à tón Rizipa, Aya néme. Isibose bè Abanane: N ke dia n daε kɔn ma de nɔ̀ɔ̀?

8 Abana pɔ̀ fè maamaa Isibose yā pì yānzi à bè: Gbēε gèn ma ũ Yudanɔ̀ kpaɔ́? Mée gbēkεε keε n de Solu bεdeenɔ̀ne kɔn à dāaronɔ̀ kɔn à gbēnnanɔ̀ ai kɔn a gbāao. Mée n na Daudane a ɔ̀z̄iɔ̀, ben née ma taari ee nɔ̀gbē pì yā musu saa?

9 Tó mée lé kè Dii gbè Daudane kεnεro, Luda yā kεme pásīpāsī.

10 Mé kpata sí Solu bεdeenɔ̀ mà tó Dauda gɔ̀ Isarailinɔ̀ kɔn Yudanɔ̀ kína ũ sena zaa Dani ai à gá péo Bεεεbaa.

11 Isibose e sí à wè Abanala dɔ̀ro, kè èe v̄ia keεne yānzi.

12 Abana gbēno zì Daudaa kōn a tó à bène: Dé bé à bùsu vīi? Wà ledole ke, mé donle le Isarailino bà e àgō kúnyo n píngi.

13 Ben Dauda bè: À maa, mé ledole kenyo, mode yā mèn doon mée gbekaamma. Tó nées moo ma gwa, tó nées móme kōn Solu nénogbē Mikalaoro, ònton tó wa wée sikōlero.

14 Dauda lékpāsā kè Solu né Isibosene à bè: Ì ma naō Mikala sukpame. Ma anzure blè kōn Filisitininō gefoō mèn basoōro.

15 Ben Isibose gbēno zì, aō nōgbē pì sì a zā Palatieli, Laisi néa.

16 Ben à zā pì e gaao à tézi ai Bahurimu, èe so doo. Ben Abana òne à èara à tá, ben à èara.

17 Abana yā ò kōn Isaraili gbēnsino à bè: Zaa zi ée weteē Dauda gō de a kína ũ.

18 À à ká sa, zaake Dii lé gbène à bè, é a gbē Isarailino bō Filisitininō kōn n íbèeno ozi n píngi a zòbleri Dauda pì gāzime.

19 Abana yā pì dà Beyāmi boriinone n swāla do. Ben à gāa Eblonu, le à yā kè à kè Beyāmi boriino kōn Isarailinone pì o Daudane.

20 Kè à kà Dauda kiia zaa Eblonu kōn gōon baroo kè aō kúono, ben Dauda ponna pòblee kèhne.

21 Ben Abana bè Daudane: Ma dii kí, n tó mà fèe mà gá mà Isarailino kakōanne n píngi, le aō ledole kenyo, négō de bùsu kè n pōo yezi píngi kína ũ. Ben Dauda Abana gbàre, à tá aafia.

Abana dena

22 Zì beee Yoabu kōn Dauda gbēno sù kōn léemmanao. Aō póno sì gbēnoa maamaa aō sùo. Abana kú kōn Daudao gwe doo, zaake à à gbàre, à tá aafia.

23 Kè Yoabu kōn zìkari kè aō kúono kà, wà òne Nere né Abana mò kína gwa, ben à à gbàre à tá aafia.

24 Ben Yoabu gāa à kína lè à bè: Bó yān n kè gwee? Kè Abana mò n kiia, bóyānzi n tò à tàzi?

25 N Nere né Abana dōroo? À mò òndōo kenzi, le à e àgō n gáguroo kōn n suguroo dō kōn n yākenano píngi.

26 Kè Yoabu bō Dauda kiia, ben à gbēno zì, aō pèe Abanazi. Aō à lè Sira lògo kiia, ben aōo suuo, mode Dauda à yā dōro.

27 Kè wà kà kōn Abanao Eblonu wéte bīileā, ben Yoabu à sisi lándō à yezi à asiiyā one bà, ben à à zō a gbèene, à à dè. À dāaro Asaheli dena gēen à bòa gwe.

28 Beee gbera kè Dauda mà, à bè: Mapi kōn ma kíkèeo, mégō taari vī Diine Nere né Abana dena yā musuro.

29 Yā pì é wí Yoabu musume kōn à de bēdeenō n píngi. Yoabu bēdeenō égō kuu kentudee ke kusu ke ere ke gbē kè zì à blè ke noaderi sairo.

30 Yoabu kōn Abisaio Abana dè, kè àmbe à n dāaro Asaheli dè zìlan zaa Gibiō yānzi.

31 Ben Dauda bè Yoabune kōn gbē kè aō kúono n píngi: À a pókāsāano gāga à kēkē, à uta kāsāano dada, àgō té aē kōn Abana gèo kōn so doo. Kí Dauda sōo té n kpee.

32 Ben wà à vīi Eblonu gwe. Kína sósobi so dō gbāngbān Abana miraa, ben baade píngi so dō se.

33 Ben kína sósobile kèkii sì Abana yā musu à bè:
Abana gana lán m̀saidee bà maan gweó?

34 Wèe n gā yinne n kpee kparo,
wèe gata kpánnero,

n ga lán gbē kè gè zaakerino ozi bà.

Ben baade píngi èara wà so dō do.

35 Baade píngi mò wà ò Daudane à pò ble ai guu gō gá si, mode à ladà à bè: Tó ma buredi ke pòble ke dà ma lén ofāntē gēna kpén sai, Luda yā kemē pāsīpāsī.

36 Baade píngi wée tè yā pizi, ben à kèhne maa. Yā kè kí e kèe píngi è ke gbēnōne maame.

- ³⁷ Zĩ beee a Dauda gbẽnɔ kɔn Isarailinɔ pĩngi dɔ sa kɛ kĩ lɛ kũ Nerɛ nɛ Abana dɛna yãnlo.
³⁸ Ben à bè a gbɛ pinɔnɛ: Á dɔ kɛ Isaraili dɔn'aede bíta gá gbáaroo?
³⁹ Mamɔma sɔ, baa kɛ Luda ma ka kí ũ, ma busa gbàa. Zeruya nɛ pinɔ yãkɛna pãsi de ma pɔla. Dii bé eé fĩa bo zaakerinɛ a zaa lɛn.

4

Isibose dena

- ¹ Kɛ Solu nɛ Isibose mà Abana gá Eblonu, à kã gá, ben Isarailinɔ gɔ bídi guu nĩ pĩngi.
² Solu nɛ pì zĩkpe gbẽnsinɔ vĩ gɔɔn plaa, à doo tɔn Baana, à doo sɔ Rekabu. Beero gbɛ Rimɔ, Beyãmi bori nɛnɔmɛ. Wà Beero diɛ Beyãmi bùsu pɔ ũ yãmɛ,
³ zaake Beerodeenɔ bàa lè wà tà Gitaimu aɔ kũ gwe ai kɔn a gbàao.
⁴ Solu nɛ Yonatã sɔ nɛ vĩ ɛɛ ũ. Gurɔ kɛ nɛ pì kà wè sɔɔro, ben Solu kɔn Yonatão gana Yɛzerili baaru sù. Kɛ à gwàri à sè èè bàa lɛɔ, à wãna guun nɛ pì pítia à lɛɛ. Bee bé à tò à ɛɛ kũ. À tɔn Mefibose.
⁵ Beero gbɛ Rimɔ nɛ pinɔ Rekabu kɔn Baanao fɛɛ, ɔfãntɛ gbãaazin aɔ kà Isibose bɛ, gurɔ kɛ èè i fãantɛ oo.
⁶ Ben Rekabu kɔn a dãaro Baanao gɛ kpén aɔ kɛ lándɔ wèè gaa pówɛɛ kɔɔ bà.
⁷ Kɛ aɔ gɛ kpén, Isibose daena a gádoa, ben aɔ gèzi kpéne guu aɔ à zɔ wà dè. Ben aɔ à mì zɔ aɔ sè wà tàò. Aɔ pèɛ Yoda sɛn, ben aɔ táa ò ai guu gáa à dɔo.
⁸ Aɔ mò Dauda kiia Eblonu kɔn Isibose mìò aɔ bènɛ: Nĩ gwa, n ibɛɛ Solu kɛ à wète à n de nɛ Isibose mìn yè. Wa dii kí, Dii gɛɛ bònne Solu kɔn a boriinɔa gbàa.
⁹ Dauda wèníla à bè: Dii kuu! À ma bɔ ma nawɛakɛna guu pĩngi.
¹⁰ Kɛ gbɛke mò ma kiia Zikilaga yã à bè Solu gá, èè daa baaru nnaan ée kpaa, ben ma à kũ má dè. À baaru àren gwe.
¹¹ Dɛbeelana lán amɔa gbɛ zaaanɔ a taarisaidee dè a gádoa a kpén nà, mé à dɛna gɛɛ boawa mà a wèndi bɔ se.
¹² Ben Dauda yã ò a gbẽnɔnɛ, ben aɔ nĩ dɛdɛ. Aɔ nĩ ɔla kɔn nĩ gbálanɔ zɔzɔ, ben aɔ nĩ gènɔ lògo Eblonu ítókii saɛ. Ben wà Isibose mì sè wà vɛi Abana miran zaa Eblonu.

5

Dauda kana Isarailinɔ kpatan

- ¹ Isarailinɔ mò nĩ boriia nĩ pĩngi Dauda kiia zaa Eblonu aɔ bè: Wa aru dɔnkɔmɛ.
² Zaa zi gurɔ kɛ Solu de wa kí ũ, mbe nɛɛ dɔwe aɛ zĩlan, gana kɔn sunao. Ben Dii bènne, mbe nɛgɔ de a gbɛ Isarailinɔ dɔn'aedee ũ, aɔ kína ũ.
³ Kɛ Isaraili gbẽnsinɔ mò kí Dauda kiia zaa Eblonu nĩ pĩngi, gwen à lɛdole kènnyo Dii aɛ, ben aɔ nɔsi kũ à mìa aɔ à kà Isarailinɔ kpatan.
⁴ Dauda kɛ wè baaakuri gurɔ kɛ à nà kíblenaa, à vɛɛ kpatan wè baplaa.
⁵ À kí blè Yudanɔnɛ zaa Eblonu wè swɛɛplaa kɔn mɔ swɛɛdoo, ben à kí blè Yudanɔnɛ kɔn Isarailinɔ pĩngi zaa Yerusalemu wè baaakuri awɛɛ'aagɔ.
⁶ Kĩ kɔn a gbẽnɔ gáa Yerusalemu lɛ à zĩ ká kɔn Yebusi kɛ aɔ kũ gweenɔ. Ben aɔ bè Daudanɛ: Nɛ gɛ kèro, baa vɛlanɔ kɔn ɛrenɔ aɔé pémma. Aɔɔe daa Dauda é e à gɛ gwero.
⁷ Kɔn beeeo Dauda wéte bĩidee kɛ wè sísi dɔ Zayɔn pì sì, ben à gɔ à wétedaa ũ.
⁸ Zĩ beee a Dauda bè: Tó gbɛ yezi à Yebusinɔ dɛdɛ, séde à gɛ íze kɛ wà yè gbèn guu, eé ɛrenɔ kɔn vɛa pinɔ le. Dauda ibɛɛnɔmɛ. Bee yãnze wè be, vɛlanɔ kɔn ɛrenɔ é gɛ kíbero.
⁹ Ben Dauda bɛɛ kũ wéte bĩidee pì guu, à a zĩnda tó kpànɛ, Dauda Wéte. À kpénɔ bòbo à ligazi ai gura kɛ wà wèè tàtan, wè be Milo.
¹⁰ Dauda gbãaa e kaara, zaake Dii Luda Zĩkpedee kúo.

11 Taya kí Hiramú gbě̀nɔ zì Daudaa kɔ̀n sida lí̀nɔ kɔ̀n lí'arinɔ kɔ̀n gbè'arinɔ, ben aɔ̀ bɛɛ̀ bònɛ.

12 Ben Dauda dɔ̀ sa kè Dii a ka Isarailinɔ́ kí ùmɛ, bensɔ̀ à a kpata kàaraare kè Isarailinɔ́ dɛ Dii gbě̀nɔ ù yānzi.

13 Dauda bɔ̀na Eblɔ̀nu gbɛra à èara à nɔ pā̀ndenɔ̀ sè à kàara Yerusalemu dɔ̀ kɔ̀n nɔ̀ yìgisainɔ̀, ben à nɛ̀gɔ̀gbě̀nɔ kɔ̀n nɛ̀nɔ̀gbě̀nɔ ìnyo.

14 Nɛ̀gɔ̀gbě̀ kè à ñ í Yerusalemu pìnɔ̀ tón yè: Samua, Sobabu, Natã, Sulemanu,

15 Ibaa, Elisua, Nɛ̀fɛgi, Yafia,

16 Elisama, Eliada kɔ̀n Elifɛletio.

17 Kè Filisitininɔ́ mà wà Dauda kà Isarailinɔ́ kí ù, ben aɔ̀ gàa wèe wɛtɛɛ̀ wà à dɛ ñ píngi. Kè à ñ baaru mà, ben à gàa sètɛ̀ pòrɔtu.

18 Filisitininɔ́ zì'ɔ̀ pòro Refaimu guzuren,

19 ben Dauda Dii là à bè: Mà gá mà lɛɛ̀ Filisitininɔ́a, né ñ namɛ̀ ma ɔ̀zìs? Ben Dii wè̀ala à bè: Ñ gá, mé ñ nannɛ̀ n ɔ̀zì.

20 Ben Dauda gàa Baali Perazimu, à zì blémma gwe. Ben à bè: Dii dòmɛ̀ aɛ, à bò à mò ma ibɛɛ̀nɔ̀zi bùi lán í è guu fĩ̀ nà. Ben à tó kpà guu pìnɛ̀ Baali Perazimu.

21 Filisitininɔ́ ñ tãanɔ̀ tò gwe, ben Dauda kɔ̀n a gbě̀nɔ̀ sèe wà tào.

22 Filisitininɔ́ èara wà mò dɔ̀, aɔ̀ zì'ɔ̀ pòro Refaimu guzuren.

23 Ben Dauda èara à Dii là dɔ̀. Ben Dii wè̀ala à bè: Ñton gánzi súusuro. Ñ liganzi kpɛɛ̀ kpa ñ lɛ́mma kpè̀ líkpè saɛ.

24 Tó a kè̀sɛ̀ kii mà lí̀ pìnɔ̀ musu, à ke kpakpaa, zaake mámbɛ̀ ma bɔ̀ ma dɔ̀are aɛ gwe, le mà zì bleare Filisitini zìkpɛɛ̀nɔ́a yānzi.

25 Dauda kè lán Dii ònɛ̀ nà, ben à zì blè Filisitininɔ́a sena zaa Gibiɔ̀ ai à gàa pé Gezaa.

6

Suna kɔ̀n Dii àkpatio Yerusalemu

1 Dauda èara à Isaraili kè à ñ sɛ̀nɔ̀ kàkɔ̀a gɔ̀n bɔ̀rɔ̀ baaakuri.

2 Ben à fèe à dànyo zén, aɔ̀ gàa Baala kè kú Yuda bùsun, le aɔ̀ Luda àkpati sé wà suo. Dii zìkpɛ̀de ègɔ̀ vɛ̀ena kpatan àkpati pì malaika dè̀bɛ̀deenɔ̀ dagura, bee yānzin wè̀ be à tó kúazi.

3 Aɔ̀ àkpati pì dà zùgoro dufu guu Abinadabu be sìsĩ̀ musu, ben aɔ̀ dào zén. Abinadabu nɛ̀nɔ̀ Uza kɔ̀n Ahioo bé aɔ̀ɔ̀e dɔ̀ zùgoro pìzi,

4 Luda àkpati kún. Ahioo bé à té aɛ,

5 ben Dauda kɔ̀n Isarailinɔ́ e ɔ̀ wāa ñ píngi Dii aɛ ñ gbāa zaka lén kɔ̀n lèsinao. Wèe mɔ̀rɔ̀ lɛɛ̀ kɔ̀n kúuo kɔ̀n sɛ̀gɛ̀sɛ̀gɛ̀o kɔ̀n fagao kɔ̀n sègɛ̀o.

6 Kè aɔ̀ kà Nakɔ̀ ésegbɛ̀kiia, zùnɔ̀ gɛ̀n sì, ben Uza ɔ̀ bò à nà Luda àkpatia.

7 Ben Dii pɔ̀ fèzi, à à lè a dè àkpati saɛ gwe dà kè à kè yānzi.

8 Dauda nòsɛ̀ yàka, kè Dii pɔ̀ fè Uzazi yānzi, ben wè guu pì sísi Pɔ̀fè'uzazi ai kɔ̀n a gbāao.

9 Zì beeeã vĩa Dauda kù Dii yā musu à bè: Dian mé ke nà mà Dii àkpati sé mà táo?

10 Ben èe we à táo a wétɛ̀ guu dɔ̀ro, à liè à tào Gata gbè̀ Ɔ̀bɛdi Èdɔ̀mu bɛ.

11 Dii àkpati kú à be ai mɔ̀ aagɔ̀, ben Dii aubarika dàn kɔ̀n à bɛ̀deenɔ̀ ñ píngi.

12 Wà bè kí Daudanɛ̀: Dii aubarika dà Ɔ̀bɛdi Èdɔ̀mu bɛ̀deenɔ̀n kɔ̀n pɔ̀ kè à vīnɔ̀ píngi a àkpati yānzi. Ben Dauda gàa gwe, à Luda àkpati sè èe suuo a wétɛ̀ guu kɔ̀n pɔ̀nnaao.

13 Kè gbè̀ kè aɔ̀ Dii àkpati senanɔ̀ gbá sè gɛ̀n swɛ̀edo, ben Dauda saa ò kɔ̀n zùswareeo kɔ̀n zùnɛ̀ bòrɔ̀ mèkpanao.

14 Dauda sa'o'uta dana, èe ɔ̀ wāa Dii aɛ a gbāa zaka lén.

15 Àpì kɔ̀n Isarailinɔ́ píngi e suu kɔ̀n Dii àkpatio, aɔ̀ɔ̀e pɔ̀nna wii lɛɛ̀, aɔ̀ɔ̀e kuru pɛɛ̀.

16 Kè Dii àkpati e gɛɛ Dauda wéte guu, ben Solu né Mikala e tɔɔte gwaa windo guu. Kè à è kí Dauda e vīvī è ɔ wāa Dii aɛ, à kya kàn a swè guu.

17 Kè wà sù kɔn Dii àkpatio, wà diɛ a gbèn bisakutaa kè Dauda dɔne guu. Ben à sa'opɔ kè wè ká tén à té kũ ò Dii aɛ kɔn kennakɔo sa'opɔo.

18 Kè à saa ò à yāa, à sa maaa ò gbɛnɔne kɔn Dii Zìkpede tɔo.

19 Ben à buredi kpàatete Isaraili kè aɔ kakɔana gweenɔne kɔo doodo gɔgbɛnɔ kɔn nɔgbɛnɔ n pínɡi kɔn damina kàrao mèn doodo kɔn geepi kàrao mèn doodo.

20 Kè Dauda e suu be le à sa maaa o a bɛdeenɔne, ben Solu né Mikala bɔ à gāa à dààle à bè: Mmɔn Isarailinɔ kína, gbɛ bèede yān n kè gwe gbāaó? N n zīnda mè òɔa n ìba nɔgbɛ zikerinɔne, lán wísaiɛe è a zīnda mè ɔɔaɛne nà.

21 Ben Dauda bè Mikalanɛ: Diin ma ɔ wāne. Dii bé à ma se n de kɔn a bɛdeenɔ gɛɛ ũ, à ma ke a gbɛ Isarailinɔ dɔn'aɛdee ũ.

22 Mé gbɛ futa yā ke de beeela, mé ma zīnda kēsā n ena guu, mɔde nɔgbɛ zikeri kè n tɛmma pìnɔ bé aɔɛ ma bèe ke.

23 Solu né Mikala sɔo e né iro ai à gāa à gā o.

7

Luda légbɛna Daudanɛ

1 Kè kí vɛɛ a be, Dii à bɔ ibɛɛ kè aɔo ligazinɔ ɔzī à à gbà ãampakii,

2 ben kí bè annabi Natānɛ: Á'a! Kpé kè wà dɔ kɔn sida líon mégɔ vɛɛen, Luda àkpati gɔ diɛna bisakutaan-ó?

3 Natā wèala à bè: Lán à kɛnne nà n ke, zaake Dii kúnyo.

4 Gwāavī beee Dii yā sù Natāa à bè:

5 N gá n o ma zɔbleri Daudanɛ kè ma bè, àmbe eé kpé kè mégɔ kún dɔmɛro.

6 Zaa gurɔ kè ma Isarailinɔ bɔe Iyipiti ai gbāa méɛ beɛ kũro. Mɛégɔ sɔki kpákpaame, bisakuta bé ma kúkii ũ.

7 Guu kè ma sɔki kpákpan kɔn ma gbɛ Isarailinɔ n pínɡi mɛɛ dɔn'aɛdeenɔ diɛ aɔ dɔnne aɛ. Má ò n gbɛkenɛ, à kè dia è kpé dɔmɛ kɔn sida líoro zikió?

8 N gá n o ma zɔbleri Daudanɛ, mamɔma Dii Zìkpede ma bè, ma à sè sādákiiia le àgɔ de ma gbɛ Isarailinɔ dɔn'aɛdee ũ.

9 Má kúo guu kè à gāan pínɡi, ben ma à ibɛenɔ dèdenɛ. Mé à tɔ bɔ maamaa sa, eégɔ kú anduna tɔdeenɔ tɛ.

10 Mé bùsu kpá ma gbɛ Isarailinɔa, mé n káɛn, aɔɛ vɛɛen n pó ũ. Aɔ làakari gɔ kpaɛna. Gbɛ zaaanɔ é e wá wéɛ tāmma lán aɔ wéɛ tāmma káaku

11 gurɔ kè ma dɔn'aɛdeenɔ diɛnne nà dɔro. Mé à bɔ a ibɛɛ pìnɔ ɔzī n pínɡi.

Mamɔma Dii méɛ oonɛ, mámbe mé ua péɛne à boriinɔ gbāa'ekii ũ.

12 Tó à gurɔ pàpa à gā, mé à borii kè bɔ à mèn ke sé lezī, mé à kpá kpatan.

13 Àpi bé eé kpé dɔ kè ma tɔ égɔ kúa, mé à kpatablena gbá péɛ, eégɔ kí blee ai gurɔ pínɡi.

14 Mégɔ denɛ De ũ, eégɔ de ma né ũ. Tó à taari kè, mé wéɛ tāa kɔn gòomɛ, lán gbɛntee è gbɛ gbɛ nà.

15 Mɔde ma gbɛke é kɛkɔao lán má kèkɔa kɔn Solu kè má à bɔ Dauda aezī nàro.

16 À boriinɔ égɔ kpata blee gurɔ pínɡi. À kpata pì égɔ yāana vīro.

17 Ben Natā yā pì gbà Daudanɛ lán Dii òne nà pínɡi.

Dauda wéɛkena Diia

18 Ben kí Dauda gè à vɛɛ Dii aɛ à bè: Dii Luda, bón ma ũu? Dɛnɔn ma bɛdeenɔ ũ kè n ma ka gwena kè takaa?

19 Dii Luda, bee né yā néngomɛ n kiiia, ben n mamɔma n zɔbleri borii kè aɔégɔ kú ziaanɔ yā ò dɔó? Len nè kɛnne leó, Dii Luda?

20 Dii Luda, mé benne diamε doo? Mamoma n zòbleri n ma dō.

21 N yā bíta pì kè lán n pɔɔ yezi nà yā kè n ò yānzi, ben n tò mamoma n zòbleri má dō.

22 Dii Luda, n bíta fá! Weé gbēke lékōzinyoro. N baasiro dii ke kuuro, lán wá mà kōn wa swāo nà.

23 Dén weé lékōzi kōn n gbē Isarailinɔ? Anduna boriinɔ té bori mèn doo pìn n bɔ n gaa n bò, le aōgō de n gbēnɔ ũ. N n zīnda tó bò, n yā bíta bɔnsaenɔ kè n gbē pìnɔne, n pe bori kenɔa kōn n tāanɔ n gbē kè n n bó Igipitinɔ aezī.

24 N Isarailinɔ diε aōgō de n gbēnɔ ũ ai gurɔ píngi. Dii, n gō n Luda ũ.

25 Dii Luda, lé kè n gbē mamoma n zòblerine kōn ma boriinɔ yā musu, ñgō zī keεa gurɔ píngi. N ke lán n ò nà

26 Le n tó bɔ maamaa ai gurɔ píngi. Gbēnɔ é be Dii Zìkpεde bé Isarailinɔ Luda ũ. Mamoma n zòbleri Dauda, né ma boriinɔ kāsāa péε,

27 zaake Dii Zìkpεde Isarailinɔ Luda, n òme n bè, né ma ua péεme ma boriinɔ gbāa'ekii ũ. Bee yānzi mamoma n zòbleri ma kùgbāaa kè ma wéεkeε kè kèmmazi.

28 Dii Luda, ríbe Luda ũ, n yā náane vī, ben n yā maaa kènɔ lé gbē mamoma n zòblerine.

29 N aubarika da mamoma n zòbleri boriinɔn sa, n wéε égō téñzi gurɔ píngi. Dii Luda, n yā ò n aubarika dà mamoma n zòbleri boriinɔn, aōégō aubarika vī ai gurɔ píngi.

8

Dauda zìblena bori pāndenɔ

1 Beeε gbera Dauda zì blè Filisitininɔa à n búsa à n mεεwi Gata sírma.

2 À zì blè Mɔabunɔa, ben à tò aō dàε kō saε tɔɔte. À bà yòrma. Tó à gbē kè aō kú bà plaa dagura dède, è gbē kè aō kú bà do dagura tó bēε. Ben Mɔabunɔ gō Dauda zòblerinɔ ũ, ben aōégō tángba kpaane.

3 Dauda zì blè Reobo né Adadeza, Zoba kínaa, gurɔ kè kí pì èara èe gaa ɔ tō Yuflati swasaεdeenɔa.

4 Ben à à sōgoronɔ kùkū mèn wàa sɔɔro kōn sōgorodeenɔ gōɔn bɔrɔ swεεplaa kōn gbē kè aō té kēsεnɔ gōɔn bɔrɔ baro. Ben à n sōnɔ gbátikyanɔ zōzō píngi, mèn basɔɔro bé aō bò.

5 Siria kè aō kú Damasakunɔ mò ɔ da Adadezaa, ben Dauda n gbēnɔ dède gōɔn bɔrɔ baro awεεplaa.

6 À gudākparinɔ diεdiε Siria bùsun, ben aō gō à zòblerinɔ ũ, aōégō tángba kpaane. Dii tò Dauda zì blè guu kè à gāan píngi.

7 Dauda Adadeza ìbanɔ vura sɛngbangonɔ sèε à tào Yerusalemu.

8 À mògotē sèε bítabita Adadeza wéte kè wè sísi Teba kōn Berotaio guu.

9 Kè Amata kí Tou mà Dauda zì blè Adadeza zìkpεenɔa n píngi,

10 ben à a né Adoramu zì ì kpáa. À à sáabu kpà zì kè à blè Adadezaa yānzi, zaake Tou zì kào yā. Adoramu mò kōn vura pónɔ kōn kondogi pónɔ kōn mògotē pónɔ,

11 ben kí Dauda kàε Dii pò ũ lán à kè kōn borii kè à gbāaa blérmanɔ kondogi pónɔ kōn vura pónɔ nà píngi,

12 Eɔmunɔ kōn Mɔabunɔ kōn Amōninɔ kōn Filisitininɔ kōn Amalekinɔ. Len à kè le kōn pò kè à sì Zoba kí Adadeza, Reobo néao.

13 Len Dauda tó bò le. Kè à zì blè Sirianɔa à sù, à Eɔmunɔ dède Guzuré Wisideen gōɔn bɔrɔ baro plaasai.

14 Ben à gudākparinɔ diεdiε Eɔmu bùsun do, ben Eɔmu pìnɔ gō à zòblerinɔ ũ. Guu kè Dauda gāan píngi Dii è tó à zì blemε.

15 Daudan Isaraili bori píngi kína ũ, à yā maaa kè a gbēnɔne a zéa.

16 Zeruya né Yoabun zìkpεenɔ gbēnsi ũ. Ailudi né Yosafatan baarukpari ũ.

¹⁷ Aitubu né Zadoki kɔ́n Abiata né Aimelékion sa'orikinɔ́ ũ. Serayan takadakēri ũ.

¹⁸ Yoyada né Benayan dogarinɔ́ gbēnsi ũ. Dauda zīnda négɔ́gbēnɔ́n a kpàasinɔ́ ũ.

9

Dauda gbēkɛɛ kena Mefibosene

¹ Dauda gbēnɔ́ là: Solu bori kee e gɔ́roo? Má yezi mà gbēkɛɛ kene Yonatā yānzi.

² Solu be zīkeri ke kuu, à tón Ziba, ben wà à sìsi kí Daudane. À à là à bè: Mbe Ziba ũs? À wèàla à bè: Ee, n zòblerin ma ũ.

³ Ben kí pì à là à bè: Solu bori ke kuu ai tia? Má yezi mà Luda gbēkɛɛ kene. Ben Ziba wèàla à bè: Yonatā né ke kuu ai tia. Ere me.

⁴ Ben kí à là à bè: À kú máme? Ziba wèàla à bè: À kú Amieli né Maki be zaa Lodeba.

⁵ Kí Dauda gbēnɔ́ zī, ben wà m̀do.

⁶ Kè Yonatā né Mefibose, Solu dio kà Dauda kiia, à kùene à dàe a puua. Ben Dauda bè: Mefibose! À wèàla à bè: N zòblerin ma ũ.

⁷ Ben Dauda bène: Nton tó vīa n kũro, zaake mé gbēkɛɛ kenne n de Yonatā yānzime. Mé n dezi Solu buraano sukpanne píngi, négaegɔ́ m̀o pò blemao gurɔ́ píngi.

⁸ Mefibose kùene à bè: Bón mamoma n zòbleri ũ kè né ma wēnda gwaa? Má de lán gbēe gè bàroo?

⁹ Ben kí Dauda Solu zīkeri Ziba sìsi à bène: Pó kè de Solu pò ũ kɔ́n à bedeeno pò píngi, má kpà n dii dioame.

¹⁰ Mpi kɔ́n n néno kɔ́n n zīkerinɔ́, àgae à tɔ̀te zīi kene, à à póno keke, le à e àgɔ́ kūsāe vī. N dii dio Mefibose égaegɔ́ pò blemao gurɔ́ píngi. Ziba sɔ́ négɔ́gbēno vī gɔ́on gēro kɔ́n zīkerinɔ́ gɔ́on baro.

¹¹ Ben Ziba bè kine: Yā kè ma dii kí ò mamoma a zòblerine, mé ke píngime. Ben Mefibose ègɔ́ pò blee kɔ́n kíó, à g̀ lán kína néno doke bà.

¹² Mefibose négɔ́gbē vī, à tón Mika, bensɔ́ Ziba bedeeno gò Mefibose zīkerinɔ́ ũ n píngi.

¹³ À kú Yerusalemu, zaake ègɔ́ pò blee kɔ́n kíó gurɔ́ píngime. Bensɔ́ eren à ũ.

10

Dauda zìblena Amɔ́ninɔ́a

¹ Beee gbera Amɔ́ni kína gà, ben à né Anuni v̄ēē à ḡēē ũ.

² Dauda bè: Mé gbēkɛɛ ke Naasa né Anunine lán à de gbēkɛɛ kème yā nà. Ben Dauda a ìba kenɔ́ zīa, le aɔ́ gá Amɔ́ninɔ́ bùsun wà à làakari kpáene à de ga yā musu. Kè Dauda ìba pìnɔ́ kà gwe,

³ Amɔ́ni kine no bè n dii Anunine: Née daa Dauda gbēno zìmma n de gè kpedana yānzi le à n làakari kpáennen yó? À n zī le aɔ́ m̀o wa wéte asii gwame, le aɔ́ eara wà m̀o wà wéte ble zìo.

⁴ Ben Anuni Dauda ìba pìnɔ́ kùkù à n létánka ká b̀o kpadokpado, à n pókāsāano zòzò n pòro no dagura, ben à n gbáe.

⁵ Kè wà ò Daudane, ben à gbēno zī aɔ́ gá dañle, zaake wí n kũ maamaa. Aɔ́ bène: Kí bè, à v̄ēē Yeriko ai a létánka ká kú, é gbasa à su.

⁶ Kè Amɔ́ninɔ́ è Dauda ye n kázi doro, ben aɔ́ fīa b̀o gbēno ne le aɔ́ zī káine: Siria kè aɔ́ kú Betereobu kɔ́n Zobao kè aɔ́ té kèseno gɔ́on boro baro kɔ́n kí Maaka zìkpeeno gɔ́on boro do kɔ́n Tobudeeno gɔ́on boro kuri awεεplaa.

⁷ Kè Dauda mà le, ben à Yoabu gbàerímma kɔ́n zìkarinɔ́ n píngi.

⁸ Amɔ́ninɔ́ b̀o wà zìno pòro n wéte bīleá, ben Zoba kɔ́n Betereobuo Siriano kɔ́n Tobudeeno kɔ́n Maaka gbēno kú sèn íté.

⁹ Kè Yoabu è wà zì'ɔ̀ pòro a ae kɔ̀n a kpɛɛo, ben à Isaraili zìkari maaano plèple à n' kpáatete aɔ̀ gá léɛ Sirianoa.

¹⁰ Ben à zìkari kpaaano nà a dāaro Abisaine a ɔ̀zì, ben à n' gbáɛ aɔ̀ gá léɛ Amɔ̀ninɔ̀a.

¹¹ À bè: Tó Siriano gbáaa e ma fuu, n' mó n' ɔ̀ dama. Tó Amɔ̀ninɔ̀ gbáaa e n' fuume sɔ̀, mé mó mà ɔ̀ damma.

¹² Ngɔ̀ gbáa, wà gɔ̀gbɛkɛɛ kɛ wa gbɛno kɔ̀n wa Dii wétɛno yā musu. Dii é yā kè kɛnɛ maa kɛ.

¹³ Ben Yoabu kɔ̀n zìkari kè aɔ̀ kúono gāa Sirianoa kɔ̀n zìo, ben Siria pino bàa lɛ́nɛ.

¹⁴ Kè Amɔ̀ninɔ̀ è Siriano bàa lè, ben aɔ̀ bàa lè Abisaine se aɔ̀ sì wéte guu, ben Yoabu n' tó gwe à tà Yerusalemu.

¹⁵ Kè Siriano è Isarailino zì blèmma, ben aɔ̀ èara wà kɔ̀ kàkɔ̀a.

¹⁶ Ben Adadeza gbɛno zì, aɔ̀ sù kɔ̀n Siria kè aɔ̀ kú Yuflati baa kaa kpaano, ben aɔ̀ gāa Elamu. Sobakin Adadeza zìkpɛɛ pino gbɛnsi ũ.

¹⁷ Kè Dauda mà lɛ, ben à Isarailino kàkɔ̀a n' píngi, à bikùnyo Yodaa à gāa Elamu. Ben Siriano zì'ɔ̀ pòrozi, ben aɔ̀ sikɔ̀n.

¹⁸ Kè aɔ̀ɔ̀e bàa lɛɛ Isarailinoɛ, ben Dauda n' dɛdɛ sɔ̀gorodeeno gɔ̀ɔ̀n wàa aagɔ̀ kpé basɔ̀oro kɔ̀n gbɛ kè aɔ̀ tɛ kɛsɛno gɔ̀ɔ̀n boro baplaa. Gwen wà n' zìkpɛɛno gbɛnsi Sobaki dɛn.

¹⁹ Kè kí kè aɔ̀ɔ̀ de Adadeza zòblerino ũu è Isarailino zì blèmma lɛ, ben aɔ̀ ledole kè kɔ̀n Isarailino aɔ̀ gò n' zòblerino ũ. Vía Siriano kù, aɔ̀ɔ̀e gá wà ɔ̀ da Amɔ̀ninɔ̀a doro.

11

Dauda yena Basebazi

¹ Kè í kè tɔ̀ɔ̀tea, gurɔ̀ kè kɔ̀nno è gá zì ká, ben Dauda Yoabu zì kɔ̀n a ìbano kɔ̀n Isarailino n' píngi. Aɔ̀ Amɔ̀ninɔ̀ ásarú kè, ben aɔ̀ liga Rabazi. Dauda sɔ̀ɔ̀ kú Yerusalemu.

² Kè uusie kè, ben Dauda fɛɛ a gádo, èe ligaa a kpé musu. Zaa kpé musu gwe ben à nɔ̀gbɛ ke è, èe zú oo. Nɔ̀gbɛ pì né nɔ̀ maaame maamaa,

³ ben à gbɛ zì wà nɔ̀gbɛ pì yā gbeka. Ben wà bènɛ: Eliamu né Baseban gwe, Iti bori Uria naɔ̀mɛ.

⁴ Ben Dauda gbɛno zì wà à sísi. Kè à mò, ben Dauda dàɛo, ben nɔ̀gbɛ pì tà bɛ. Àɛ sɔ̀ à zúbɛ gbásì bò dufumɛ.

⁵ Kè à nò sì, ben à lékpāsá kè Daudanɛ à bè a nò sì.

⁶ Ben Dauda gbɛ zì Yoabua à bè: N' Iti bori Uria gbareɛɛ. Ben Yoabu à gbàrenɛ.

⁷ Kè Uria pì mò, ben Dauda Yoabu aafia gbèka kɔ̀n zìkpɛɛno kɔ̀n zì kè aɔ̀ɔ̀e kaa.

⁸ Ben Dauda bènɛ: N' tá bɛ n' zú o. Kè Uria bò kíbe, ben kína gbɛ zì kɔ̀n pòbleo.

⁹ Mòde Uria e tá a bɛro, kíbe gānu guun à ìn kɔ̀n kíbe zìkerino.

¹⁰ Kè wà ò Daudanɛ wà bè, Uria e tá a bɛro, ben à Uria là à bè: À de n' bɔ̀ tázi n' sumɛ gwɛɛ? À kè dia néɛ tá bɛroo?

¹¹ Uria wèla à bè: Àkpati kɔ̀n Isarailino kɔ̀n Yudanɔ̀ kú bisakutaano guu. Ma dii Yoabu kɔ̀n a gbɛno kú zìlan. Mé fɔ̀ mà tá bɛ mà pò ble mà í mi, mà daɛ kɔ̀n ma naɔ̀oro. Kɔ̀n n' kuunao mé yā pì taka kero.

¹² Ben Dauda bènɛ: N' gɔ̀ kè gbàa dɔ̀, zian mé n' gbare. Ben Uria gò Yerusalemu zì beea kɔ̀n a gudɔ̀ lào dɔ̀.

¹³ Dauda à sísi à pò blè à í miò, ben Dauda í kàkanɛ. Mòde kè à bò uusie, à gāa à ì kɔ̀n a dii kína zìkerinoɛ, èe tá a bɛro.

¹⁴ Kè guu dò Dauda takada kè Yoabunɛ, ben à Uria gbàro.

¹⁵ Takada pì guu à bè: À Uria dɔ̀nɛ aɛ guu kè zì pásìn, é bɔ̀ à kpɛɛ lɛ wà e wà à dɛ.

¹⁶ Gurɔ̀ kè Yoabu e ligaa wéte pizi, ben à Uria dà guu kè à dɔ̀ gɔ̀sa gbáano kún.

17 Kè wétedeeno b̀̀e wèe z̀̀i kaa k̀̀n Yoabuo, ā Dauda z̀̀ikari keno d̀̀ede. Iti bori Uria kú ń t́e.

18 Ben Yoabu gb̀e z̀̀i Daudaa l̀e à z̀̀i yá gb̀ane píngi.

19 À bè z̀̀iri p̀ine: Tó n z̀̀i yá gb̀a k̀ine píngi n yáa,

20 tó à ǹse f̀e à n la à bè: Bó bé à tò a s̄ wétēzi k̄ik̄i k̄n z̄io? Á d̄s k̀e b̄imusudeeno è kà gbarēzi t̄oteroo?

21 Dé bé à Gidion né Abimeleki d̀e? Ǹgb̀e bé à ̀ s̄ w̄isilgb̄ezi zaa b̄i musu, ben à à d̀e Tebeziroo? À k̀e dia a s̄ b̄izi k̄ik̄i l̀e? Tó à ònne l̀e, ǹ bene a z̀̀bleri Uria, Iti borii g̀a d̀.

22 Ben z̀̀iri p̀i dà z̀en. K̀e à kà Dauda kiia, à yá k̀e Yoabu d̀ane òne píngi.

23 À bè: Gb̀eno b̀̀e wéte guu wèe gb̀aa m̀owe b̄i kpeme, ben wa p̄ima ai ń wéte b̄ilea.

24 Ās k̀azurin̄o kú zaa b̄i musume, ben ās kà f̀a n gb̀eno t́e t̄ote ās n gb̀ekeno d̀ede. N z̀̀bleri Uria, Iti borii g̀a se.

25 Ben Dauda bè z̀̀iri p̀ine: Ǹ o Yoabune àton tó yá p̀i à ǹse yakaro. Wèḡo d̄s gb̀e k̀e z̀̀i é ń blero. À z̀̀i ká wéte p̀io k̀n gb̀aaao à kaate. Ǹ à gba swè l̀e.

26 K̀e Uria nās mà a z̄a g̀a, à ̀o d̀.

27 K̀e wà g̀e k̀e wà yáa, Dauda gb̀eno z̀̀i ās s̄uo a b̀e, ben à g̀s̄ à n̄o ũ. À né ìo g̀s̄gb̀e ũ, ben yá k̀e Dauda k̀e p̀i k̀e Diine zaa.

12

Annabi Natā kpākēna Daudazi

1 Dii Natā z̀̀i Daudaa. K̀e à kà, à bène: G̀s̄gb̀e g̀on plaa keno bé wà kú wéte ke guu, gb̀e doo né auzikideeme, gb̀e doo s̄ takaasideeme.

2 Auzikidee p̀i s̄aano k̀n z̀̀no v̄i paripari,

3 takaasidee p̀i s̄ p̀oke v̄iro, s̄a núnu néngo m̀en doken à l̀u. Ben à dato ai à b́ita k̀u à b̀e k̀n à néno. Ās̄ḡo p̀o d̄nk̄o blee ās̄ḡo í mii ta d̄nk̄n, è d̀ae à p̄ote, ben èe à gwaa lán a z̄inda néno kpare bà.

4 K̀e nib̄o p̀ita auzikidee p̀ia, ben èe we à s̄a ke z̀̀u k̀u a kpàsa guu à nib̄o p̀i yàari keoro. Takaasidee s̄a núnu néngo p̀in à sia à a nib̄o p̀i yàari k̀e.

5 Ben Dauda p̀o f̀e auzikidee p̀i yá musu maamaa, à bè Natāne: K̀n Dii kuunao, à k̄s̄ s̄io wà gb̀e k̀e yá p̀i k̀e deme.

6 K̀e à k̀e l̀e, èe à w̄enda gwaro, ēndē à s̄a p̀i f̄ia bo l̀eo siiḡo.

7 Ben Natā bè Daudane: M̀be adee p̀i ũ. Dii Isarailino Luda bé à yá k̀e ò à bè: Ma n ka Isarailino k̀i ũ, ma n b̄o Solu ōz̄i,

8 ben ma n dii p̀i b̄e kpamma, ma à n̄ono n̄anne n ōz̄i. Ma Isarailino k̀n Yudan̄o kpamma n gb̀eno ũ. Tó beeno k̀emma néngo yá, l̀e mà à p̄anden̄o kaaranne d̀.

9 B̄yānzi n kya kà ma yānzi? N yá k̀e má yeziroo k̀e, n Iti bori Uria d̀e k̀n f̀edaao, n à n̄o sia ń s̀e. Ǹ tò Am̄onino à d̀e z̀̀i guu.

10 Zaa gb̀aa yá p̄as̄i é k̀e n b̄eaa ziki d̄oro, zaake n kya k̀amagu, n Iti bori Uria n̄o sia ń s̀e.

11 Ben Dii èara à yá k̀e ò d̀o à bè: Ǹ ma! Mé tó n z̄inda bedeeno m̀onzi kenne. Mé n n̄ono símma mà ń kpà n gb̀edaa kea n wáa, eé daēnyo gupuraa.

12 N yá p̀i k̀e asii guume. Mapi s̄o mé yá p̀i kenne gupuraa Isarailino wáa ń píngi.

13 Ben Dauda bè Natāne: Ma durun k̀e Diine. Ben Natā bène: Dii n durun k̀emma, né garo.

14 M̀ode lán n d̀ke Diio maamaa nà k̀n yá p̀i kenao, bee yānzi néḡs̄gb̀e k̀e n̄gb̀e p̀i ìnyo é game.

15 K̀e Natā tà b̀e, ben Dii tò né k̀e Uria nās̄o ì k̀n Daudao p̀i gyá k̀u.

16 Ben Dauda e k̀ue kee Ludane né p̀i yá musu k̀n léyinao, gwāav̄i è dae t̄oteme.

17 À be gběnsinɔ ègɔ zèàla le aɔ à fεε tɔɔte, mɔde è weziro, è pɔ bleńyoro.

18 À gurɔ swεεplaadee zĩn né pì gà. Vĩa Dauda ìbanɔ kũ, aɔɔe fɔ wà òne kè né pì gàro. Aɔ bè: Gurɔ kè né pì kuu, wa yã òne, èe wa yã maro. Dian wé one nà sa kè né pì gà? Eé yã zaaa ke.

19 Dauda è a ìbanɔ e yã kpāi ookɔne, ben a dɔ kè né pì gàme. À n lá à bè: Né pì gàn yó? Ben aɔ wèàla wà bè: Ee! À gàme.

20 Dauda fεε tɔɔte à zú ò, à nɔsi kèawa à a pɔkāsāanɔ liε, ben à gāa à kùε Diine a kpén. Kè à èara à tà be, à pɔblee gbèka, ben wà kpāa à blè.

21 À ìbanɔ à là wà bè: À kè dia née yã keε leε? Gurɔ kè né pì kuu, n lé yì n ɔɔ dɔ. Kè à gà sa, n fεε n pɔ blè.

22 À wèńla à bè: Gurɔ kè né pì kuu, ma lé yì ma ɔɔ dɔ, zaake ma bè, ke Dii é ma wènda gwa à tó né pì gɔ kuu gwεε, dé bé à dɔɔ?

23 Lán à gà nà sa, bɔyānzin mégɔ léyinazi dɔɔ? Mé fɔ mà à vun yó? Mé gá à kiiame, mɔde eé εara à su ma kiiaro.

24 Dauda a naɔ Baseba làakari kpàene, ben à gāa à dàεo. À né ì gɔgbè ũ, ben à tɔ kpàne Sulemanu. Dii yezi,

25 ben à annabi Natā zĩa à tɔ kpà né pìne Yedidia Dii yenzi pì yānzi.

Raba sina Amɔninɔ

26 Ai tia Yoabu kpé e zĩ kaa kɔn Amɔninɔ zaa Raba, ben à kíβεε sì.

27 Ben à gbēnɔ zĩ Daudaa à bè: Ma zĩ kà kɔn Rabadeenɔ, ben ma n í tɔkii sòmma.

28 N zĩkpεe kpaaanɔ kakɔa sa, n mó n liga wéte pizi n sí. Tó lenlo, mé sí, weé ma tɔ kpáne.

29 Ben Dauda zĩkpεenɔ kàkɔa n píngi, à gāa à lèε Rabaa à sì.

30 Wà n kína vura fura gò wà kù Daudane. À tiisi kà kiloo baaakuri, bensɔ gbè bèεdee kúa. À wéte pì pɔnɔ nàkɔa maamaa,

31 ben à gbè kè aɔ kú gweenɔ kùkũ à bɔéńyo, à n dá sagasigi zĩn kɔn diga zĩio kɔn kpása zĩio, bensɔ à tò aɔ kúnku bɔ. Len à kè Amɔni wétenɔne le píngi, ben à èara à tà Yerusalemu kɔn a zĩkpεenɔ n píngi.

13

Aminɔ yena a dāre Tamazi

1 Beeε gbera Dauda né Abusalomu dāre maaa vĩ, à tɔn Tama, ben Dauda né Aminɔ yezi.

2 Yã pì e ĩa daa Aminɔ pì a ai à kà gyākena a dāre Tama pì yānzi, zaake à gɔgbè dɔro, eé fɔ à yāke kenεro.

3 Aminɔ gbēnna ke vĩ, à tɔn Yonadabu, Dauda vĩi Simεa néme. Yonadabu ɔndɔ gbāa,

4 ben à Aminɔ là à bè: À kè dia n kine'ina n mè ègɔ busana lán guu e dɔɔ nà leε? Né omεroo? Ben Aminɔ wèàla à bè: Má ye ma dāaro Abusalomu dāre Tamazime.

5 Ben Yonadabu bène: N gá n daε n gádoa lán gyāreen n ũu bà. Tó n de mò n gwa, n one n yezi n dāre Tama mó à pɔblee kpámma. À mó à keke n wáa le n wéε gɔ ee, gbasa à nanne n ɔzĩ.

6 Ben Aminɔ dàε lán gyāree bà. Kè kí mò à gwa, ben à bène: N tó ma dāre Tama mó à kàra kemε ma wáa, à kpáma kɔn a ɔɔo.

7 Ben Dauda gbè zĩ Tamaa a be à bè: N gá n vĩi Aminɔ kpén n pɔblee kenε.

8 Kè Tama gè à kpén, à à lè daena, ben à wísiti yà à kàra kàsao à wáa.

9 Ben à taa sè à kàra pì kànnε. Aminɔ gí sózi à bè: N pé gbēnɔa aɔ bɔε n píngi. Kè gbè kè aɔ kúonɔ bɔε n píngi,

10 ben à bè Tamane: N mó kɔn pɔblee pìo kpéne guu kè n kpáma. Ben Tama kàra kè à kè sè à gèo a vĩi Aminɔ pì kiia kpéne guu.

11 Kè à sòzi, èe m̀oo kpáa à só, ben à a dāre pì kù à bè: Ñ tó mà daenyò.

12 Ben à bè a v̄i pìnɛ: Auo! Ñton gbāa mómɛro. Zaake wa Isarailinɔ weè yā beee taka kero. Ñton yā d̀rosai beee taka kemero.

13 Mé gē máme k̄ɔn wíyā beeeo? Mm̀on s̄o, Isarailinɔ é n diɛ gbē pāa ũ. Ñ s̀uu ke! Ñ yā o k̄inɛ, eé gí ma kpámmaziro.

14 Èe we à à yā m̀aro. À gbāa m̀nɛ, ben à kùsia à dàeo.

15 Ben Aminɔ zàn pāsípāsī. Zangu kè à sè k̄ɔn Tama pìo de yenzi kè à v̄io yāala. Ben à bènɛ: Ñ fɛɛ ñ b̀o.

16 Ben nɔgbē pì bè a v̄i pìnɛ: Auo! N penama taari bíta de pó kè ñ k̀mɛɛla. Baa k̄ɔn beeeo èe we à à yā m̀aro.

17 Ben Aminɔ a z̄ikeri ḡokpare sisi à bè: Ñ pé nɔgbē k̀ea à b̀omɛ ma kpén, ñ gbà tata ñ à m̀nɛ ká.

18 Ben à z̄ikeri pì à sè à b̀o bàazi, à gbà tàta à à m̀nɛ kà. Nɔgbē pì uta gbāa dana, zaake uta beee takan kí nénokpare leziinɔ èḡo dana.

19 Ben Tama túbu gbè a mià, à a uta gbāa kè à dana pì gà à kè à o di a musu, èe ́o d̀o èe taa.

20 À dāḡo dad̄onk̄ode Abusalomu bènɛ: N dāḡo Aminɔ dàenyon yó? Ñton o gbēke maro, zaake n dāḡomɛ. Ñtonḡo yā pì k̀na n swè guuro. Ben Tama v̄èe a dāḡo Abusalomu bè ǹsɛo yakana.

21 Kè kí Dauda yā pì mà, à p̀o f̄è maamaa.

22 Abusalomu e yāke o Aminɔnɛro, yā zaaa ke à maaa. À zàn, kè à k̀si a dāre Tamaa yānzi.

Aminɔ dena

23 Wè plaa gbera Abusalomu kù Baali Azo, Eflaimu bùsu lén k̄ɔn a sākāk̄ɛerinɔ, ben à k̄ina nénɔ sisi p̀onna p̀bleea ñ p̀ngi.

24 Ben à g̀aa à kí lè à bè: Kí, wèe mamoma n z̀bleri s̄aano k̄ā k̄ɛɛ. Mpi k̄ɔn n ìbano é t́maziroo?

25 Ben kí wè a né p̄ila à bè: Auo! Wé f̄o wà gá wa p̀ngiro. Wé kenne asoo ũ. À nāk̄orea, m̀ode èe g̀aro, ben à sa maaa ònɛ.

26 Ben Abusalomu bè: Tó né g̀aro, ñ tó ma v̄i Aminɔ gáwao. Kí à là à bè: Bóyānzi ñ yezi à gányozi?

27 Abusalomu nāk̄orea, ben kí tò Aminɔ g̀ao k̄ɔn a né kpaaano ñ p̀ngi.

28 Abusalomu yā diɛ a gbēnɔnɛ à bè: À swā kpá! Tó í Aminɔ k̀ù, tó má òare à à z̄o, à à de. Àton tó v̄ia a k̀uro. Mámbe ma a dan! À ze gbāa à ḡogbēkɛ ke.

29 Abusalomu gbēnɔ kè lán à diɛñnɛ nà āo à dè, ben k̄ina né kpaaano f̄ɛɛ wà di ñ bāaḡas̄onɔ kpɛɛ āo bàa lè.

30 Gur̄o kè āo té zén, Dauda à baaru mà wà bè: Abusalomu kí nénɔ d̀de ñ p̀ngi, āo gbēkee e ḡro.

31 Dauda f̄ɛɛ à a p̀kās̄aano g̀a à kè, ben à dàe t̄ote. À ìba kè āo zezezinɔ ñ p̀kās̄aano g̀a wà k̀k̄è se.

32 Ben Dauda v̄i Simɛa né Yonadabu bè: Baa, ñtonḡo daa wà n né ḡokparenɔ d̀de p̀ngiro, Aminɔ ado bé à g̀a. Wà yā pì d̄o Abusalomu wéɛa zaa gur̄o kè Aminɔ k̀si a dāre Tamaamɛ.

33 Ma dii kí, ñtonḡo yā pì k̀na n ǹsɛ guuro. N néḡogbēnɔ e gaga p̀ngiro, séde Aminɔ ado.

34 Abusalomu s̄o bàa lè.

Kè ḡokpare gudākpari wéɛ zù, à è wà té Oronaimu zén s̄is̄iḡɛzi paripari. À g̀aa à bè k̄inɛ: Ma gbēnɔ è té s̄is̄iḡɛzi Oronaimu kpa.

35 Ben Yonadabu bè k̄inɛ: Ñ ès̄o? N nénɔ bé āoɛ suu gwe lán má ònne nà.

³⁶ Kè à yā pì ò à yāa, ben kína né pìno kà gɔɔ, aɔɔe sósobi ɔɔ dɔɔ. Kí kɔn a ìbano ɔɔ dɔ ñ píngi maamaa dɔ.

³⁷ Abusalomu bàa lè à tà Amiudu né Talamai, Gesuu kína kiia. Kí Dauda sɔ ègɔ a né ga ɔɔ dɔɔ gurɔ píngi.

³⁸ Kè Abusalomu bàa lè à tà Gesuu, à kú gwe ai wè aagɔ.

³⁹ Kè kí Dauda nòse kpàe Aminɔ ga yā musu, ben èe Abusalomu bege kee sa.

14

Abusalomu suna Yerusalemu

¹ Zeruya né Yoabu dɔ kè kí pɔɔ kpé kú Abusalomua,

² ben à gbēno zì Tekoa, aɔ nɔgbē ɔndɔde ke sè wà sùo. Ben à bène: Ñ ke lándɔ nées sósobi kee bà. Ñ gyaano pókásāano da. Ñton nòsi kemmaro. Ñ ke lán nɔgbē kè à gbē gà, èe à ɔɔ dɔɔ à gí kè bà.

³ Ñ gá kí kiia le, ñ yā kè onε. Ben Yoabu yā kàka nɔgbē pìne.

⁴ Kè Tekoa nɔgbē pì gàa à kí lè, à kùene à mì pèene à bè: Kí, ñ ma mì sí!

⁵ Ben kí pì à là à bè: Bón ñ yezi? À wèala à bè: Gyaanɔɔn ma ũ, ma zā gà.

⁶ Mamɔma n zòbleri, má négɔgbēno vī gɔɔn plaa. Kè aɔɔe swèe kee ñ kɔ tēe bura, gbēkee kuu à ñ yokɔaro. Ben gbē doo a gbēndoo lè à dè.

⁷ Ben ma bedeenɔ fēe ñ píngi, aɔɔ bè mamɔma n zòblerine mà ma né kè à a gbēndoo dè pì kpámma wà de, kè à a gbēndoo dè yānzi. Aɔɔ yezi wà yàka témio kè gòmε túbibleri ũu pì té demε, le ma zā tóngɔ tó ke borii vī anduna guu dɔro yānzi.

⁸ Ben kí bè nɔgbē pìne: Ñ tá be, mé yā die n yā pì musu.

⁹ Ben Tekoa nɔgbē pì bè: Ma dii kí, taari pì wí ma musu kɔn ma de bedeenɔ, mpi ñgɔ kuu taari sai kɔn n kíkεεo.

¹⁰ Ben kí bè: Tó gbēke lé pà yā pì, ñ móo ma kiia kè, eé n lé wεεo dɔro.

¹¹ Ben nɔgbē pì bè: Kí, ñ lé gbē kɔn Dii n Luda tóo, le gēebori tón ma né doo kè gò laata kpáro yānzi. Ben kí pì bè: Kɔn Diio n né pì miká ke é léε tɔɔtero.

¹² Ben nɔgbē pì bè: Ma dii kí, mamɔma n zòbleri ñ ma gba zé mà εara mà yā onne. À wèala à bè: Ñ o!

¹³ Ben à bène: À kè dia nées Luda gbēno kpákpa kɔn à zaaao? Yā kè ñ òmεε bé à n da yān, zaake nées gbē kè n pea gbese n suoro.

¹⁴ Wa píngi wé ga, wégɔ de lán í kè kwèe tɔɔte gbēkee e e à sèe dɔroo bà. Luda è gbē kè wà pèa wèndi bɔro, è zé wεεe adee εara à suawame.

¹⁵ Ma mɔ yā pì o ma dii kínεεε, zaake gbēno tò vīa ma kũ. Ben mamɔma n zòbleri ma bè mé yā pì gbānne. Wégɔ dɔro ke né ma wéεkena sí

¹⁶ ñ ma bɔ gbē kè yezi à mapi kɔn ma néo tɔɔte kè Ludaa tòwe sí wa ɔzĩ.

¹⁷ Ma dii kí, mamɔma n zòbleri ma bè n yā é tó ma làakari kpáε, zaake ñ de lán Luda malaika bàme, nè swā kpá yā maa kɔn a zaaaozi píngime. Dii n Luda gɔ kúnyo.

¹⁸ Ben kí bène: Ñton gí yā kè mée n laa oziro. Ben nɔgbē pì bè: Ñ o ma dii kí!

¹⁹ Ben kí à là à bè: Yoabu lé kú yā pì guuɔ? Nɔgbē pì wèala à bè: Ma dii kí, kɔn n kuunao yā kè ñ ò pì gagana vīro. Ee, n zòbleri Yoabu bé à yā pì kàkame píngi.

²⁰ Ñ zòbleri Yoabu kè le, le à e à yā kè logona tiaa kè keke yānzime. Ma dii, ñ ɔndɔ lán Luda malaika bàme, ñ yā kè kè anduna guu dɔ píngi.

²¹ Ben kí gàa à bè Yoabune: Tò, mé yā pì ke sa. Ñ gá ñ gɔkpare Abusalomu gbese ñ suo.

²² Ben Yoabu kùε kine à mì pèene, à à sáabu kpà à bè: Ma dii kí, mamɔma n zòbleri, má dè gbàa sa kè ma yā kànne, zaake n ma yā mà.

²³ Ben Yoabu fēe à gàa à Abusalomu gbese zaa Gesuru à sùo Yerusalemu.

24 Ben kí bè: Ñ onε à gá v̄εε a zĩnda be, wa w̄εε é ke siiḡoro. Ben Abusalomu ḡaa à v̄εε a be, āoε w̄εε sik̄ōle k̄ōn kíoro.

25 Ḡo maa kee kú Isarailin̄o té lán Abusalomu bàro. Wèḡo à maake yā oo maamaa. Sena zaa à k̄εεa ai à ḡaa pé à m̄idangura see kee kúaro.

26 Èḡo a mì boo w̄è k̄ōn w̄èomε. È kea t̄isi. Tó à bò, è ȳo kilooa, à t̄isi èḡo de kiloo plaala.

27 À néḡogb̄ēn̄o ì ḡōn aaḡo k̄ōn n̄énogb̄ēo m̄èn do. N̄énogb̄ē p̄i t̄ón Tama. N̄o maaamε.

28 Abusalomu kú Yerusalemu ai w̄è plaa w̄éεsina kíε sai.

29 Ben à Yoabu s̄isi à ḡáare kí kiia, m̄ode Yoabu e we à mò à kiiaro. Ben à εara à à s̄isi d̄o, èe we à mòro.

30 Ben à bè a z̄ikerin̄oε: À Yoabu buraa k̄è kú ma p̄o saε gwa, à naḡaa mà. À gá à té s̄ōa. Ben Abusalomu z̄ikerin̄o ḡaa wà té s̄ō Yoabu buraa p̄ia.

31 Ben Yoabu f̄εε à ḡaa Abusalomu be, à à là à bè: B̄óyānzi n z̄ikerin̄o té s̄ō ma buraaazi?

32 Ben Abusalomu w̄èàla à bè: Ñ gwa, ma gb̄ē z̄imma ma bè ñ mó mà n z̄i k̄ia, le ñ à la b̄ó bé à tò à ma gb̄εε zaa Gesuru à s̄umaozi? Ma kuuna gwee s̄āomε de gura k̄èla! Má yezi mà k̄ō e k̄ōn kío tia. Tó má taari ke v̄i, ε̄nd̄ē à ma de.

33 Ben Yoabu ḡaa à yā p̄i ò kíne. Ben kí Abusalomu s̄isi. K̄è à mò, à k̄ūεε à dàε a puua. Ben kí lé p̄èa.

15

Abusalomu b̄ona Dauda kpεε

1 B̄ee gb̄era Abusalomu s̄ōgoro è a z̄indanε k̄ōn s̄ōn̄o k̄ōn ḡōgb̄ēn̄o ḡōn baplaa akuri k̄è āéé̄ḡo bàa leε à aεn̄o.

2 È f̄εε k̄onḡo id̄e'ide àḡo zena b̄iile saε. Tó gb̄ē yā v̄i k̄ōn a gb̄ēdaaaο èe gaao kí kiia à kekεnε, Abusalomu è adee s̄isi à benε: W̄éte kp̄areen n b̄on? Tó à w̄èàla à bè: Mam̄oma n z̄òbleri ma b̄o Isaraili borii k̄è guumε,

3 ben Abusalomu è benε: N yā nname, bens̄o à zé v̄i, m̄ode kí gb̄ēkee kuu à swā kpá n yāziro.

4 Abusalomu è εara à be: Tó wà ma ke yākp̄aεk̄eri ū wa b̄usun, gb̄ē k̄è yā v̄i ke gb̄ē k̄è èe gb̄ē gb̄ekaa yākp̄aεk̄ek̄iia ñ p̄ingi eéḡae mó ma kiia, mégae à yā kekεnε a z̄éa.

5 Tó gb̄ē mò à k̄ūε à aε, è ɔ b̄o à adee k̄ū à lé péame.

6 Len èḡo keε le Isaraili k̄è āoε mó yākp̄aε ke kí kiian̄oε ñ p̄ingi, ben āo sw̄è tà à kpa.

7 W̄è siiḡō gb̄era à bè kíne: Ñ ma gba zé mà gá lù k̄è má s̄è Diinε saa o zaa Ebl̄onu.

8 Mam̄oma n z̄òbleri ma lù p̄i s̄enε gur̄o k̄è má kú Gesuru, Siria b̄usun ma bè: Tó Dii tò ma su Yerusalemu, mé saa oa Ebl̄numε.

9 Kí bènε: Ñ gá ñ su aafia! Ben à f̄εε à ḡaa Ebl̄onu.

10 À gb̄ēn̄o z̄i Isaraili boriin̄o kiia p̄ingi à bè: Tó a kuru'ο mà d̄o, à be Abusalomu bé à kí bl̄è Ebl̄nu.

11 Gur̄o k̄è èe f̄εεε Yerusalemu à gb̄ēn̄o s̄isi ḡōn wàa do āo gá zεare, ben āo ḡaa k̄ōn n̄òεo do, āo yā p̄i asii d̄ōro.

12 Gur̄o k̄è èe saa oo, à Gilo gb̄ē Aitofeli, Dauda lédammari s̄isi zaa à be w̄éten, ben lékp̄ak̄ōs̄ōna Daudazi e kaara. Gb̄ē k̄è āo kú k̄ōn Abusalomuon̄o pari k̄ū w̄èε kaara.

Dauda bàalena

13 Baarukpari mò à bè Daudanε: Isarailin̄o sw̄è tà Abusalomu kpa.

14 Ben Dauda bè a ìba k̄è āo kúao Yerusalemun̄oε: À f̄εε wà bàa lé. Tó w̄éε ke lero, w̄é p̄iti Abusalomun̄o. Wà ke kpakpaa. Tó w̄éε ke kpakpaaro, eé wa le k̄è, eé wa ásarū ke, eé w̄étedeen̄o d̄ede k̄ōn f̄édaaomε.

15 Kí ìban̄o bènε: Wa dii kí, yā k̄è n zεo p̄ingi, wam̄owa n z̄òblerin̄o wá yāanamε.

16 Ben kí dà zén. À bēdeenɔ̀ b̀ wà t̀zi ń píngi, m̀de à a nɔ̀ ỳgisai m̀n kurinɔ̀ t̀ gwe ãg̃ɔ̀ b̃e gwaa.

17 Kí dà zén l̃e k̃n a gb̃enɔ̀. K̀e ã kà wéte kp̃e, à lĩe à zè.

18 Ben à ìbanɔ̀ píngi k̃n a dogarinɔ̀ k̃n Gatadeenɔ̀ g̃ɔ̀n wàa aag̃ɔ̀ k̀e ã t̀zi zaa Gatanɔ̀ g̀ete ń píngi.

19 Ben kí bè Gata gb̃e Itaine: B́yānzi ñee gaawaozi? Ñ ɛara ñ tá ñg̃ɔ̀ kú k̃n kí dufuo, zaake gb̃e z̃it̃n ñ ũ, ñ b̃ ñ b̃usumme.

20 N suna e gurɔ̀plaa k̃ero, ben ń yezi ñg̃ɔ̀ lik̃ɔ̀aa z̃ɔ̀waoó? Má d̃s̃ guu k̀e m̃ee gaanlo. Ñ ñ gb̃enɔ̀ kak̃ɔ̀a ñ tányo. Dii gb̃eke k̃n náane yāo kenne.

21 Ben Itai wèala à bè: Ma dii kí, k̃n Dii kuunao k̃n ñ kuunao, guu k̀e ń kún píngi, mamɔ̀ma ñ z̀bleri m̃ég̃ɔ̀ kú gweme, gaan yoo kes̃ w̃endi yoo.

22 Ben Dauda bène: Ñ d̃me ae wà gá! Ben Gata gb̃e Itai ɛara à dà zén k̃n a gb̃enɔ̀ k̃n a dane k̀e ã kúonɔ̀ ń píngi.

23 K̀e ãde g̃e z̃ela ń píngi, ben b̃usudeenɔ̀ wĩi s̃in. K̀e kí bikù Kidironua, ben ã píngi ã gbáa zé sè.

24 Zad̃ki kú gwe d̃ k̃n Levinɔ̀ ń píngi. Ã Luda bà kuunańyo àkpati s̃ena. Ã k̃n àkpati p̃i d̃i Abiata sae ai gb̃enɔ̀ b̀de wéten wà yāa ń píngi.

25 Ben kí bè Zad̃kine: Ñ Luda àkpati sé ñ g̃e wéte guu. Tó ma Dii ma p̃onnaa è, eé tó mà su mà wée sĩale k̃n à kúkiio.

26 Tó à bè ma yā e káaguro s̃, ma yāa. À keme lán à k̃ene maa nà.

27 Ben kí ɛara à bè sa'ori Zad̃kine: W̃egupu'erin ñ ũroo? Ñ ɛara ñ tá wéte guu aafia k̃n ñ né Aimazao k̃n Abiata né Yonatāo. Á tá k̃n a né g̃ɔ̀n plaa p̃inɔ̀.

28 M̃ég̃ɔ̀ zena swabik̃ukiia s̃ete ai mà baaru ma a kiia.

29 Ben Zad̃ki k̃n Abiatao Luda àkpati sè wà t̃ao Yerusalemu, ben ã g̃ɔ̀ gwe.

30 Dauda e Kùkpe s̃is̃i k̃u e ɔ̀ d̃ɔ̀. Á p̃ kù a mĩa, à kyatee kpanaro. Gb̃e k̀e ã kúonɔ̀ p̃ kù ñ mĩa ń píngi, ãde ɔ̀ d̃ɔ̀ wèe gaao.

31 K̀e wà bè Daudane Aitofeli kú gb̃e k̀e zè k̃n Abusalomuonɔ̀ t̃e, ben Dauda adua k̀e à bè: Dii, ñ tó à lédamma g̃ de faasaiyā ũ.

32 K̀e Dauda kà s̃is̃i m̃is̃ont̃ea, guu k̀e d̃onzik̃ekii kún, Aki gb̃e Usai mò à dàale, à uta k̃ena bens̃ b̃usu kú à mĩa.

33 Dauda bène: Tó ñ gaamao, ñég̃ɔ̀ d̃eme asoo ũme.

34 Tó ñ ɛara ñ ta wéten, ben ń bè Abusalomune à z̀blerin ñ ũ s̃, né Aitofeli lédamma gboromeme. Ñ bene à de z̀blerin ñ ũ yā, m̀de tia ñ g̃ à z̀bleri ũme sa.

35 Sa'orinɔ̀ Zad̃ki k̃n Abiatao g̃ kúnyno gwe. Ñ yā k̀e ń mà k̃ibe t̃k̃éńne píngi.

36 Ã né g̃ɔ̀n plaaanɔ̀ kúnyno gwe, Zad̃ki né Aimaza k̃n Abiata né Yonatāo. Tó ñ yāke mà, ñ né p̃inɔ̀ z̃i ã mó wà ome.

37 Ben Dauda gb̃enna Usai p̃i tà, à kà Yerusalemu gurɔ̀ k̀e Abusalomu e g̃e.

16

Dauda k̃n Zibao k̃n Sim̃io

1 K̀e Dauda ṽi s̃is̃i m̃idangurala féte, à è M̃efibose begwari Ziba gàari yì zaakinɔ̀ne m̀n plaa, è m̃ɔ̀ daale. Ã buredi s̃ena m̀n wàa do k̃n geepi kàrao m̀n bas̃ɔ̀ro k̃n kākā kàrao m̀n bas̃ɔ̀ro k̃n geepiw̃eɛo t̃uu do.

2 Ben Dauda Ziba là à bè: B́bé à tò ñ m̃o k̃n beeeo? Ziba wèala à bè: Kí, zaakinɔ̀ né ñ bēdeenɔ̀ p̃ome ã dia. Buredi k̃n kàranɔ̀ né ñ gb̃enɔ̀ p̃obleeme. Geepiw̃e s̃, gb̃e k̀e ã kpàsa gbáa guunɔ̀ íminame.

³ Kí à là à bè: N dii kè kè sai dio kú máme? Ziba wèàla à bè: À gò Yerusalemu, zaake èe daa Isarailinɔ a ká a dezi kpatan gbãame.

⁴ Ben kí bène: Pó kè Mefibose ví píngi gò n pò ũ. Ben Ziba bè: Máe kúe kè! Ma dii kí, ò tó màgò n ponnaa e le.

⁵ Kè kí Dauda sò Bahurimuzi, à è gògbè ke bò. À tón Simeì, Gera néme. Àmbe bori dõnkò kòn Solu bedeeno. À bò wéte guu, èe Dauda kaa.

⁶ Èe kí Dauda kòn à gbèno gbãgbãa kòn gbèò, baa kè à zikarinɔ kòn à dogarinɔ kú à ɔplaazi kòn à ɔzezio n píngi.

⁷ Èe à sòsò èe bee: Ì gá! Ì gá! Gbèderi! Pó pá!

⁸ Dii fíà bõnne Solu kè n kí blè à gbèn bedeeno dedena yá yãzi. Dii n bɔ kpatan à n né Abusalomu kàn. Ásarú kemma sa, zaake gbèderin n ũ.

⁹ Ben Zeruya né Abisai bè kíne: Ma dii kí, à maa gbèe gè kè gò n sòsòro. Ì tó mà gá mà à mì zò.

¹⁰ Ben kí bè: Zeruya néno, bó bé à wa kakòaa? Tó Dii bé à òne à ma sòsò, ben èe ma sòsò, dé bé eé fò à à la à be, bóyãzi èe kee lezi?

¹¹ Ben Dauda ò Abisaine kòn a ibanɔ n píngi à bè: À gwa, ma zĩnda né'ina bé èe wete e à ma de, èndè weé Beyãmi bori kèki né o dɔ? À à tó gwe. Tó Dii bé à bène à ma sòsò, à maame.

¹² Wègò dõro ke Dii é ma nawèakena gwa à fíà bomè kòn à maaao sòsò kè wèe keeme gbàa kè yãzi gwèe.

¹³ Kè Dauda té zén kòn a gbèno, Simeì té sísì pãnde geezi, èe à sòsò èe à gbãgbãa kòn gbèò èe bùsu fãa.

¹⁴ Kè kí kòn a gbè kè aɔ kúono kà swaazi, aɔ kpàsa, ben aɔ kamma bò gwe.

Abusalomu kana Yerusalemu

¹⁵ Abusalomu kà Yerusalemu kòn Isarailinɔ n píngi. Aitofeli kúo.

¹⁶ Ben Dauda gbèna Usai, Aki gbè gaa à Abusalomu lè à bène: Luda n dõ kòn aafiao Zaaki! Luda n dõ kòn aafiao Zaaki!

¹⁷ Abusalomu à là à bè: Gbèkee kè n ví kòn n gbènaon gwe? À kè dia née gá kòn n gbènaoroo?

¹⁸ Usai wèàla à bè: Lenlo! Gbè kè Dii sè kòn gbè kèkiinɔ pòn ma ũ. Ma ze kòn kína kè Isarailinɔ kà pìo.

¹⁹ Beee gbera dɔ, dé bé à maa mà zò blene, n baasiroo? Lán ma zò blè n denè nà, len mé blenne le.

²⁰ Abusalomu bè Aitofeline: À lé dawa. Bón wé kee?

²¹ Ben Aitofeli wèàla à bè: Ì gá ò dae kòn n de nɔ yìgisai kè à ò tó kè aɔe bee gwaanɔ, le Isarailinɔ e wà dõ n píngi kè ò tó n dee ye n kãziro, gbè kè aɔ kúnyonɔ gbãaa é kaara.

²² Ben wà bisakutaa dò Abusalomune kpé musu, ben à gaa à dàe kòn a de nɔ pìnɔ gwe Isarailinɔ píngi wáa.

²³ Gurɔ beenoa lé kè Aitofeli è dańma de lán gbè kè yá gbèka Ludaa yá bàme. Len Aitofeli lédamma de le Daudane kòn Abusalomuo n píngi.

17

Usai ɛndòkena Abusalomune

¹ Aitofeli bè Abusalomune: Tó mámbèe, mé zikarinɔ sé gòon boro kuri awèeplaa mà pééńyo Daudazi gwãavíã.

² Mé léea gurɔ kè à kpàsa à ɔ bùsa, mé à fu. À gbèno é bàa lé n píngi, mé à de ado,

³ mé sunne kòn gbè pìnɔ n píngi. Gbè kè née wete e ò à dee gaan gbè pìnɔ suna ũ n píngi. Tó à gà, gbè kpaaanɔ é gò aafia n píngi.

⁴ Yá pì kè Abusalomune nna kòn Isaraili gbènsinɔ n píngi.

⁵ Ben Abusalomu bè: Wà Aki gbē Usai sísi dɔ wà ma lán eé o nà se.

⁶ Kè Usai kà, Abusalomu bène: Lán Aitofeli ò nàn yè. Wà ke lán à ò nàn yó? Ke wàton ke lero. N è diame?

⁷ Usai wèàla à bè: Lé kè Aitofeli dàawa gbàa kèkii maaro.

⁸ N n de dɔ kɔn a gbɛnɔ. Zìkari maaanɔn n ù, aɔɔ pāsī lán músu nédandee kè wà à néno sia bàme. N de né zìkari gbāaame, eé we à i gu dɔnkɔn kɔn a gbɛnɔoro.

⁹ Guu kè à kún tia, eégɔ utena gbèwee guu ke gukea. Tó à gà à lèe wa gbɛnɔa káaku sɔ, gbē kè à à baaru mà é be, wà zì blè Abusalomu zìkpeenɔame.

¹⁰ Baa gɔsagbāaa kè wɔrɔngɔ vī lán músu bànɔ swè é kèngume, zaake Isarailinɔ dɔ n píngi kè n de né zìkari pāsīme, bensɔ gɔsagbāaanɔ kúo.

¹¹ Beee yānzi lédamma yā kè má vīin yè. N Isarailinɔ kakɔanzi n píngi zaa Dani ai gana Beɛɛba, aɔgɔ pari lán ísiale búsuaatē bà, n dɔnne ae zìlan.

¹² Wé à le guu kè à kún píngi, wé léea lán kpíi è kwé tɔtɛa nà. Àpi kɔn gbē kè aɔ kúonɔ n píngi, aɔ gbēke é bɔro.

¹³ Tó à gà à gè wéte ke guume sɔ, Isaraili baade píngi é bà sé à gáo gwe, aɔé wéte pi kaɛbɔnɔ gáe wà táo guzuren. Baa à gbè kaso ke, weé e gwe dɔro.

¹⁴ Ben Abusalomu kɔn Isarailinɔ bè n píngi: Usai lédamma maa de Aitofeli póla. Dii bé à zèò à Aitofeli lédamma maa pi gboro, le à e à Abusalomu ásarú ke yānzi.

¹⁵ Ben Usai ò sa'ori Zadɔkinɛ kɔn sa'ori Abiatao à bè: Aitofeli lé dà Abusalomua kɔn Isaraili gbɛnsinɔ à bè à ke lán kè bà, ben ma lé dàmma ma bè aɔ ke lán kè bà.

¹⁶ À gbɛnɔ zī kpakpaa aɔ gá wà o Daudane àton i swabikūkiiaro, à bikū kpakpaa, le wàton àpi kɔn gbē kè aɔ kúonɔ dúgu zɔro yānzi.

¹⁷ Yonatā kɔn Aimazao kú Enlogeli, zaake aɔé fɔ wà bɔ gupuraa Yerusalemuro. Ben nɔkpare zìkeri ke gaa à ònne aɔ gá baaru pi kpá kí Daudane.

¹⁸ Bensɔ gɔkpare ke n é, ben à gaa à ò Abusalomune. Gɔɔn plaaa pìnɔ dà zén gɔɔ aɔ gaa gbēke be Bahurimu. Lògɔ kú uan gwe, ben aɔ gèn.

¹⁹ Ben bedee pi naɔ lògɔ pi né kpààle à pówee fàea, gbēkee à yā dɔro.

²⁰ Kè Abusalomu gbɛnɔ m̀ nɔgbē pi be aɔ bè: Aimaza kɔn Yonatāo kú máme? À wèníla à bè: Aɔ bikū swa'ɔnea. Aɔ n wéte, aɔɛ n ero, ben aɔ èara wà tà Yerusalemu.

²¹ Kè aɔ tà, ben gɔɔn plaaa pìnɔ b̀e lògɔ pi guu, aɔ gaa wà bè kí Daudane: N bikū swaaa kpakpaa, zaake Aitofeli n kpakpa kɔn à zaaaome.

²² Dauda dà zén kɔn gbē kè aɔ kúonɔ n píngi, aɔ bikū Yodaa. Kè guu d̀, aɔ gbēkee e gɔro, aɔ bikū n píngi.

²³ Kè Aitofeli è wèe zīi ke a lédammaaro, à fèe à gàari yì a zaakine à tà a be wéte. À a be pónɔ nàkɔa, ben à a zīnda lògo à gà, ben wà à vīi a de miraween.

²⁴ Dauda gaa Manaimu, ben Abusalomu bikū Yodaa kɔn Isarailinɔ n píngi.

²⁵ Abusalomu Amasa diè zìkpeenɔ gbɛnsi ù Yoabu gēe ù. Amasa né Sumaila bori Yeta néme. À dan Naasa né Abigaili ù, Yoabu da Zeruya dāarome.

²⁶ Isarailinɔ kɔn Abusalomuo bùra kàe Giliada b̀sun.

²⁷ Kè Dauda kà Manaimu, Naasa né Sobi, Raba wéte kè kú Amɔninɔ b̀sun gbē m̀ kɔn Lodeba gbē Amieli né Makio kɔn Rogelimu kè kú Giliada b̀sun gbē Bazilaio.

²⁸ Aɔ m̀ kɔn daɛbɔnɔ kɔn taanɔ kɔn oroonɔ kɔn éseo kɔn nagāo kɔn wísitio kɔn pówee kpatanao kɔn bláo kɔn d̀ pónɔ

²⁹ kɔn zóo kɔn zwifāanio kɔn sã nòbɔo kɔn gàsio, aɔ kpà Daudaa kɔn gbē kè aɔ kúonɔ aɔ ble, zaake aɔ bè: Nɔa kɔn ímiio gbē pìnɔ dè gbáan, aɔ kpàsame.

18

Abusalomu gaa

¹ Dauda gbě kẹ aṣo kúono kàkṣa, ben à gběnsino diēdie gṣon boro doodoonone kṣn gṣon basṣṣroonṣ.

² Ben à a zìkari pìno kpàatete gāli aagṣ. À gāli doo nà Zeruya né Yoabune a ɔzī, à doo sṣ Yoabu dāaro Abisai ɔzī, à doo sṣ Gata gbě Itai ɔzī. Ben kí bè a zìkarinone: Mámbe mé dṣare aε.

³ Ben gběno bè: Nton gáro. Tó wa gà wa bàa lè, aṣé wa yā daro. Baa tó wa gbě kpadoonṣ gàga, aṣé wa yā daro. Mmṣn aṣe n gwaa de gṣon boro kurinṣla. N dṣnawale wéte guu bé à maa.

⁴ Ben kí bèné: Lán à kèare maa nán mé ke. Kí gàa à zè bīile saε, ben zìkarino bṣe gāli kṣn gālio gṣon basṣṣroonṣ kṣn gṣon boro doodoonṣ.

⁵ Ben kí yā diē Yoabune kṣn Abisaio kṣn Itaiò à bè: À ke gṣkpare Abusalomune busebuse ma yānzi. Zìkarino yā kẹ kí diē gběnsinone Abusalomu yā musu mà n pिंगi.

⁶ Zìkpeneṣ bṣe wà gàa lákpen, le wà zì ká kṣn Isarailino, ben aṣ sikṣn Eflaimu dākon.

⁷ Dauda zìkpeneṣ zì blè Isarailinṣa. Gbě kẹ aṣ gàga zī beeeanṣo pari, gṣon boro barome.

⁸ Zì pì dà bùsu pìla pिंगi, ben zī beee a sṣete gběno blè pari de fṣedaala.

⁹ Kẹ Abusalomu kpàkṣa kṣn Dauda gběno, à dina bāagāsṣo kpεε. Ben bāagāsṣo pì gàa gbíi lí isi gāno gbáru, ben à waa kpà līgān gिंगin, ben à sṣ pì gṣé zéla, à gṣ logona līgān gwe.

¹⁰ Kẹ gběke à è, à gàa à bè Yoabune: Ma Abusalomu è kpana līgān.

¹¹ Ben Yoabu bè gbě kẹ baaru pì kpānenε: Bṣṣo? N à èṣ? Bṣyānzin née à lé n nṣziroo? Le yā ma n gba kondogi ɔ mèn kuri kṣn zìka'asaa.

¹² Ben gbě pì wè Yoabula à bè: Baa tó wà kondogi ɔ wàa sṣroo yṣ wà kà ma ɔn, mé fṣ mà ɔ pá kína né pìaro, zaake kí yā dienne kṣn Abisaio kṣn Itaiò wa swā mà, à bè wà ke gṣkpare Abusalomune busebuse.

¹³ Tó ma à dè, le ma ásarú kẹ ma zīndanεme. À kee utena kīnanero, mmṣn sṣ né zemaoro.

¹⁴ Yoabu bè: Mé ze mà n dā doro. Ben à sári sṣnte sè mèn aagṣ, à gàa à Abusalomu zṣo a swèn gurṣo kẹ à kpana līgān bṣε.

¹⁵ Ben Yoabu zìkapṣnṣeri gṣon kurino ligazi aṣ à dè.

¹⁶ Ben Yoabu kuru pè à a zìkarino mile blè, ben aṣ kámma bṣo kṣn pεena Isarailinṣzio.

¹⁷ Aṣ Abusalomu gè sè aṣo zù wèε bíta guu lákpen gwe, ben aṣ gbè kàkṣaa, à gṣ gbèdidikṣana bíta ũ. Isarailino sṣ bàa lè, baade tà a bε.

¹⁸ Gurṣo kẹ Abusalomu kuu, à gbè pèε a zīdane Kína guzuren, zaake à bè á négṣgbě vīro, ben á yezi a tó garo. À a zīnda tó kpà gbè kẹ à pèε pīne, ben wè gwe sísi Abusalomu Dṣngupṣo ai kṣn a gbāao.

Dauda Abusalomu ga baarumana

¹⁹ Zadṣki né Aimaza bè: N tó mà bàa lé mà gà baaru kpá kīne, lán Dii yā nnaa kpàa nà à bṣo a ibεeno ɔzī.

²⁰ Ben Yoabu bène: Né e n baaru kpá gbāaro, sé gurṣo pānde zī. Gbāa pṣ kèkiin né kpáro, kẹ kína né gà yānzi.

²¹ Ben Yoabu bè Etiopia boriine: N gá n yā kẹ n è o kīne. Ben Etiopia borii pì kùε Yoabune à fṣε kṣn bào.

²² Zadṣki né Aimaza èara à bè Yoabune: Baa à fṣ à ke dia, n tó mà bàa lé màgṣo té Etiopia borii pì kpεε. Ben Yoabu bène: Né, bṣyānzin n yezi n gázi? Baaru pì égṣo àre ke vīnnero.

²³ Ben Aimaza bè: Baa à fṣ à kẹ dia, má yezi mà gáme. Ben Yoabu bène: N gá! Ben à bàa lè à gàa à bṣe swaa saε zéo, à Etiopia borii pì kẹ.

²⁴ Dauda v̄εena w̄εte b̄iile gbà mèn plaaano dagura. Gudākpari didi b̄iia ai gānu pì musu. Kè à w̄εe zù, à gb̄eke è à té k̄on bào.

²⁵ À lé zù k̄izi à òne. Ben kí bè: Lán à té ado nà, èe m̄oo k̄on baaru nnaaome. Kè èe m̄oo, à kà k̄i.

²⁶ Ben gudākpari pì gb̄e pānde è do, èe bàa léε. À lé zù zédākparizi à bè: Gb̄e pāndee té à k̄pee k̄aa k̄on bào, èe m̄oo do. Ben kí bè: Èe m̄oo k̄on baaru nnaaome se do.

²⁷ Ben gudākpari pì bè: Má è gb̄e k̄áaku bàalena de lán Zad̄oki né Aimaza bàalena bà. Ben kí bè: Gb̄e maaame, baaru nnaan èe m̄oo.

²⁸ Aimaza lé zù k̄izi à bè: Aafia kuu! Ben à k̄ue k̄ine à mì p̄ee t̄otea à bè: Wà Dii n Luda s̄áabu kpá, à gb̄e k̄e ā k̄ue b̄immaano n̄anne n ōz̄i, ma dii kí.

²⁹ Ben kí à là à bè: Ḡokpare Abusalomu kú aafiaoó? Aimaza wèàla à bè: Kè Yoabu e n z̄òbleri z̄i k̄on mam̄oma n z̄òblerio, má mà z̄oka f̄ee maamaa, m̄ode má d̄o tó b̄o bé à s̄uro.

³⁰ Kí bè: Ñ ze kpado kè ḡia. Ben à zè gwe.

³¹ Kè Etiopia borii sù, à bè: Ma dii kí, ma m̄onne k̄on baaru nnaaome. Dii yā nnaa kp̄amma gb̄aa, à n bo gb̄e k̄e ā b̄o n k̄eeo ōz̄i.

³² Ben kí à là à bè: Ḡokpare Abusalomu kú aafiaoó? Etiopia borii pì wèàla à bè: Ma dii kí, Luda tó n ib̄eeno k̄on gb̄e k̄e ā f̄ee wèe ã daammaano ḡo lán ḡokpare pì bà.

³³ Sw̄è k̄e k̄in, à didi à ḡe kp̄e k̄e kú gānu pì musu, ben à so do gwe. Gur̄oo k̄e èe didii gwe à bè: O'o ma né Abusalomu! Ma né Abusalomu! Ma gana n ḡee ũu s̄ao yā! Abusalomu ma né! Ma né!

19

Yoabu kp̄ak̄ena Daudazi

¹ Wà bè Yoabune: Kí e so doo, èe s̄osobi kee Abusalomu yā musu.

² Z̄i beee z̄ikarin̄o z̄ibl̄ena p̄onnaa li s̄osobik̄ena ũ, zaake āo mà wà bè, kí n̄se yàka a né yā musu.

³ Z̄i beee z̄ikarin̄o ḡe w̄eten s̄ooosoo lán gb̄e k̄e ā bàa lè z̄ilan, wí n̄ k̄un̄o bà.

⁴ Kí p̄o kù a w̄eela, èe s̄osobi so doo èe bee: O'o ma né Abusalomu! Abusalomu ma né! Ma né!

⁵ Ben Yoabu ḡaa à kí lè kp̄en̄ à bè: N wí dà n gb̄en̄o gb̄aa. Āo n bo gb̄aa k̄on n n̄eḡgb̄en̄o k̄on n n̄en̄gb̄en̄o k̄on n nān̄o k̄on n no ȳiḡisain̄o.

⁶ N zangurin̄on n̄ yēn̄zi, ben n̄ za n yenzideen̄on. N̄ òd̄awe gb̄aa, kè wam̄owa n z̄ik̄pe gb̄ensin̄o k̄on wa gb̄en̄o w̄ee k̄anne p̄oke ũro. Má d̄o sa, tó Abusalomu kuu gb̄aa, ben wapin̄o wa gaga wa p̄ingi, beee bé eé kenne nna.

⁷ N̄ f̄ee n̄ bo sa. N̄ ḡa n̄ yā nnaa o n gb̄en̄one. Má sin̄ne k̄on Diio, tó n̄ee ḡaro, āo gb̄eke é inyo kè gw̄aav̄īaro. Beee é kenne zaa de yā zaaa kè à n le zaa n òwazik̄egur̄o ai m̄ona gb̄aala.

⁸ Ben kí f̄ee à ḡaa à v̄e b̄iile. Kè wà ò gb̄en̄one kí v̄eena ḡanulea, ben āo mò wà zè à ae n̄ p̄ingi.

Dauda gb̄esena

Isarailin̄o bàa lè, baade tà a be.

⁹ Isaraili boriin̄o té p̄ingi gb̄en̄oo e leokpak̄o kee wà bè: Kí wa si wa ib̄eeno à wa bo Filisitinin̄o ōz̄i, ben à bàa lè à b̄o wa b̄usun Abusalomu yānzi.

¹⁰ Wa Abusalomu kp̄a kpatan, ben à ḡa z̄ilan. B̄on ée d̄aa k̄on k̄ina gb̄esenaoo doo?

¹¹ Kí Dauda gb̄en̄o z̄i sa'ori Zad̄okia k̄on sa'ori Abiatao à bè: Yā kè Isarailin̄o e oo p̄ingi ḡe ma sw̄an zaa ma kúkiia kè. À yā kèkii gbeka Yuda gb̄ensin̄o à be: B̄oyānzi a ḡo k̄pee k̄on ma gb̄esenaoozi?

¹² Ma gb̄en̄o, p̄o d̄onk̄on̄on wa ũ, wa aru d̄onk̄ome. À kè dia a ḡi kè k̄on ma gb̄esenaoo?

13 Ñ o Amasanε pɔ dɔnkɔnɔn wa ũ, wa aru dɔnkɔmε. Tó mée tó à gò ma zìkpreno gbēnsi ũ Yoabu gbèn zaa gbàaro, Luda yā kemε pāsīpāsī.

14 À yā Yudanɔ swè blè, aɔ lé kè do, ben aɔ lékpāsā kènε wà bè: Ñ su kɔn n gbēno n píngi.

15 Kí e suu, à kà Yodazi, ben Yudanɔ gàa daàle zaa Giligala, le wà bikūo swaa pìà.

16 Gera né Simεi, Beyāmi borii kè kú Bahurimu wà à gá da kí Daudale kɔn Yudanɔ.

17 Beyāmi boriinɔ kúo gɔɔn wàa sɔɔro. Solu begwari Ziba gàa do kɔn a nэгɔgbε gɔɔn gēroonɔ kɔn a zìkeri gɔɔn baroonɔ. Aɔ wà wà kà Yoda léa kí ā,

18 le wà e wà bikū kɔn kíbēdeenɔ, aɔ yā kè eé ke kine nnaa ke yānzi. Ben Gera né Simεi dàε kí aε ai àgɔ gá bikū Yodaa.

19 À bène: Ma dii, ñton ma taari yā daro. Yā zaaa kè mamɔma n zòbleri má kènne gurɔ kè n bɔ Yerusalemu tón dɔnguro. Ma dii kí, ñtongɔ yā pì kúna n swè guuro.

20 Mamɔma n zòbleri, má dɔ kè ma durun kè. Yusufu boriinɔ té píngi, mámbe ma dɔine aε ma mɔ danle gbàa ma dii kí.

21 Ben Zeruya né Abisai bè: Simεi láari bò kí kè Dii kàn. Èe ká wà à deroo?

22 Ben Dauda bè: Zeruya néno, bɔn wa vī kɔo? Á yezi à zé zɔmε gbàan yó? Wé gbēke de Isarailinɔ bùsun gbàaro, zaake má dɔ gbàa kè mámbe Isarailinɔ kína ũ.

23 Ben kí bè Simεine: Né garo. Ben kí la dàne.

24 Solu dio Mεfibose gàa da kile. Zaa gurɔ kè kí bò wéte ai gurɔ kè à sù aafia, Mεfibose e a gbá pípiro, èe a yīkā zɔzɔro, èe a pónɔ pípiro.

25 Kè à bò Yerusalemu à mò à dà kile, ben kí à là à bè: Mεfibose, à kè dia née gámaoroo?

26 À wèàla à bè: Ma dii kí, ma zìkeri bé à òndɔ kèmazì. Má òne à gàari yime ma zaakine mà dia mà gányo, zaake eren ma ũ.

27 Ma dii kí, ben à gàa à mamɔma n zòbleri yàka n kiia. Ma dii kí n de lán Luda malaika bàme. Ñ ke lán à kènne maa nà.

28 Ma dii kí, à de yā n ma de bēdeenɔ dède n píngi, ben n mamɔma n zòbleri baka kàkɔa kɔn n gbē kè aɔè pɔ ble lɔdoonɔ. Má zé vī mà kúe ke kènne dɔro.

29 Ben kí bène: Yā kpāreen né o dɔɔ? Má diε kè mpi kɔn Zibao, à tɔɔte kpaatekɔneme.

30 Ben Mεfibose bè kine: Ma dii kí, zaake n su be aafia, n tó à sé píngi.

31 Giliada bùsu gbē Bazilai bò Rogelimu à gàa ze kine ai Yoda baa kaa kpa.

32 Bazilai zi kù maamaa, à kà wè basiigɔ. À kí yàari kè gurɔ kè à kú Manaimu, zaake auzikide bitame.

33 Ben kí bène: Ñ bikūmao, mé n gwa ma be zaa Yerusalemu.

34 Bazilai wèàla à bè: Wè ũgba bé à gòme anduna guu kè mà tányo Yerusalemu?

35 Ma ka wè basiigɔ kò. Má pɔ maa kɔn à zaaao dɔkɔzi dɔɔ? Mamɔma n zòbleri mé fɔ mà pòblena ke pómīna nnaa ma dɔɔ? Mé gɔgbε ke nɔgbε lèsirinɔ kòto ma dɔɔ? Ma dii kí, n tó mà asoo lagonne.

36 Mamɔma n zòbleri wé Yoda bikū lɔdo, mà zenne kīkīi gwe. À kè dia n yezi n fīa bome leε?

37 Mamɔma n zòbleri, n tó mà εara mà tá ma be wéte, le gaa tón ma sé màgɔ zà kɔn ma de kɔn ma da miraoro. Ñ ma né n zòbleri Kimamu gwa kè. Ma dii kí, n tó à bikūnyo. Ñ kene lán à kènne maa nà.

38 Ben kí bè: Kimamu é bikūmao. Mé yā kè à kènne maaa kene, yā kè n gbèkama sɔ píngi mé kenne.

39 Baade píngi bikù Yodaa, ben kí bikù. Kí lé pè Bazilaia à sa maaa òne, ben Bazilai èara à tà a be.

40 Kè kí bikù à gàa Giligala, Kimamu bikùo.

Yuda zìkarinɔ n píngi kɔn Isaraili zìkari kpadoonɔ kí bikù.

41 Ben Isaraili bori pínghi mò wà kí lè aǎ bènɛ: À kè dia wa gbɛ Yudanɔ bikùao kpáí, mmɔn kɔn n bɛdeenɔ kɔn n gbɛnɔ pínghii?

42 Ben Yudanɔ wɛnla wà bè: Kè kí dɛ wa danɛ ũ yānzimɛ. Bóyānzi yā beee kèare zaazi? Wée kí kūsāɛ blero, wée à pókɛ sí wa pó ũro.

43 Ben Isarailinɔ bè Yudanɔnɛ: Zaakɛ wa bori lɛo kurimɛ, wa baka kú kɔn kí Daudao dɛ a póla. Bóyānzi a wa diɛ futazi lɛɛ? Wámbe wa kí gbɛsɛna yā ò káakuroo? Mòde Yudanɔ wena pásí dɛ Isarailinɔ póla.

20

Seba bɔna Dauda kpɛɛ

1 Gaabude ke bé à kú gwe, à tón Seba, Bikiri né, Beyāmi boriimɛ. Ben à kuru pè à bè: Wa baka kakɔana kɔn Daudaoro, wa bà kú kɔn Yɛsɛ néoro, a Isarailinɔ, a baade tá a bɛ.

2 Ben Isarailinɔ kè Daudaa ní pínghi aǎ gàa wà nà Bikiri né Sebaa, mɔde Yudanɔ zè kɔn ní kío bɔna zaa Yodazi ai Yerusalemu.

3 Kè Dauda sù a bɛ Yerusalemu, à a nɔ yìgisai gɔɔn kuri kè à tò aǎɔe bɛɛ gwaanɔ sè à ní ká kpén wàgɔ ní dākpa. Dauda ní gwá, mɔde èe daényo dɔro. Wà ní káka kpén gyaanɔnɔ ũmɛ aǎ aǎ gàa wà gágao.

4 Ben kí bè Amasanɛ: N̄ Yuda zìkpɛɛnɔ sísí aǎ kakɔamazi gurɔ aagɔɔ dagura. Mmɔn sɔ, négɔ kú kèmɛ.

5 Amasa gàa à Yudanɔ sísí, mɔde à gí kè dɛ gurɔ kè kí diɛnɛla.

6 Ben Dauda bè Abisainɛ: Bikiri né Seba é ïa dawa tia dɛ ïaa kè Abusalomu dàwaala. N̄ ma gbɛnɔ sée à péɛzi, lɛ àton sí wéte b̄ideen à piti wa ɔz̄iro yānzi.

7 Ben Yoabu gbɛnɔ kɔn kí dākparinɔ kɔn zìkarinɔ ní pínghi wà bɔɛ Yerusalemu wà pèɛ Bikiri né Sebazi.

8 Gurɔ kè aǎ kú gbè gbèntɛ kè kú Gibiɔ saɛ, ben Amasa mò dañle. Yoabu zìka'uta dana, à fɛɛ dɔna à pii. Kè à sò Amasazi, à fɛɛ pì wòto a kpéɛn

9 à bènɛ: Ma gbɛ, ní aafiaó? Ben à Amasa kù a létānkaa kɔn a ɔ plaaao lán à yezi à lé péa bà.

10 Amasa e fɛɛ kè kú Yoabu ɔn tàasi káro, ben Yoabu à z̄o a gbɛɛɛn, à nɔaɛnɔ bɔɛ à kàɛ tɔɔtɛ. Yoabu e gá à z̄o gènn plaa dɔro, zaakɛ à gà kò. Ben Yoabu kɔn a dāaro Abisaio pèɛ Bikiri né Sebazi.

11 Yoabu ibanɔ doke ḡɔ zɛna Amasala à bè: Gbɛ kè zè kɔn Yoabuo kɔn Daudao, à dɔ Yoabuzi.

12 Aru daa Amasa gèla zédaan, ben zìkari kè aǎɔe mɔɔnɔ zè aǎɔe gwaa ní pínghi. Kè Yoabu ìba pì è gbɛ kè aǎɔe mɔɔ gweenɔ ní pínghi wà zè wèe gwaa, ben à Amasa gè gàɛ à gùo zén à diɛ sɛn, ben à uta kùàla.

13 Kè à gàɛ à gùo zén lɛ, baade pínghi bò à tɛ Yoabuzi, ben aǎ Bikiri né Seba gbèsɛ.

14 Seba lili ò Isaraili boriinɔ bùsun pínghi ai Abeli Bɛtɛmaka, ben Bɛri boriinɔ mò wà kàkɔa wà tɛzi gwe.

15 Yoabunɔ mò wà lìgazi zaa Abeli Bɛtɛmaka. Wà bùsu kàɛkaɛ wéte b̄i saɛ, ben aǎɔe wɛtɛɛ wà b̄i pì gboro.

16 Ben nɔgbɛ òndòde ke lé zù zaa wéte guu à bè: À swā kpá! À swā kpá! N̄ o Yoabunɛ à mó kè, mà yā onɛ.

17 Kè Yoabu sò nɔgbɛ pìzi, ben à à là à bè: M̄be Yoabu ũó? À wèàla à bè: Mámbee! Ben à bènɛ: N̄ swā kpá mamɔma n z̄òbleri yāzi. À bè: Ma swā kpà.

18 Ben nɔgbɛ pì bè: Wè be yā, n̄ yā gbeka Abelideenɔ, yā e à mì dɛ.

19 Wá kuu yáketé sai Isaraili gbě náanedeenɔ ũ, ben née wete n̄ Isaraili wéte tódee kè kaatɛɔ? Bóyānzi n̄ yezi n̄ Dii wéte dezi?

20 Yoabu wèàla à bè: Agya! Lenlo! Má yezi mà a dedero. Má yezi mà a wéte kaatero.

21 Lenlo! Gbě kè wè sísi Bikiri né Seba, Eflaimu boriinɔ bùsu sìsìde gbě bé à fèe kí Daudazi. À gbě mèn doo pì kpáma, mé go a wétela. Ben nɔgbě pì bène: N̄ ma! Weé à mì zunnɛ zaa b̄i musu.

22 Nɔgbě pì gàa à a gbě n̄ lè k̄n a òndòkeyāo, ben wà Bikiri né Seba mì z̄ wà zù Yoabunɛ. Yoabu kuru pè, ben wà fàakōa, wà wéte pì tò gwe. Baade tà a be, ben Yoabu pì tà kí kiia Yerusalemu.

Dauda ibanɔ

23 Yoabun Isaraili z̄kpɛɛnɔ p̄ngi gběnsi ũ. Yoyada né Benayan dogarinɔ gběnsi ũ.

24 Adoniramu bé z̄nɔ gběnsi ũ. Ailudi né Yosafatan baarukpari ũ.

25 Sevan takadak̄ri ũ. Zadoki k̄n Abiataon sa'orikinɔ ũ.

26 Yairi gbě Iran Dauda kpàasi ũ.

21

Gēbona Gibiḡdeenɔ

1 Dekaa kuu Dauda gurɔɔa, à ḡi kè ai wè aagō. Dauda Dii wéɛ wéte, ben Dii bè: Solu yānzimɛ. Gbēdeyā w̄i à beɛ musu, kè à Gibiḡdeenɔ dède yānzi.

2 Ben kí Gibiḡdeenɔ sìsi, à yā ò́nɛ. Gibiḡdeenɔ de Isarailinɔ ũro, Am̄ri borii kè ḡn̄nɛ. Isarailinɔ la dà́nɛ yā wà bè weé n̄ dedero, ben Solu wéte à n̄ laata kpá a āakena Isarailinɔ k̄n Yudanɔ yānzi.

3 Ben Dauda Gibiḡdeenɔ là à bè: Bón á yezi mà kearee? Mé agbaa kpáare diamɛ, le à e à Dii gbě n̄ sáabu kpáa?

4 Ā wèàla wà bè: Wá zé v̄i wà kondogi ke vura gbeka Solua ke a beḡdeeanɔ, bensō wá zé v̄i wà Isaraili gběke dero. Ben Dauda n̄ lá à bè: Ée bee diamɛ? Bón mé kearee?

5 Ā wèàla wà bè: Gbě kè à wa dede à lé kpàk̄s̄wazi à wa yāa le à e à wa borii b̄o Isarailinɔ guu yānzi,

6 tó wà à bori ḡgbě mèn swɛɛplaaanɔ kpáwa, wé n̄ logo lía Dii aɛ Gibea, kí Solu kè Dii kà pì be wéten. Ben kí bè: Mé n̄ kpáawa.

7 Kí e Yonatā né Mefibose, Solu dio kpám̄maro, lé kè āo kè Diia lɛdo k̄n Yonatāo yānzi.

8 À néḡgbě ḡɔn plaa kè Aya n̄n̄gbě Rizipa ì k̄n Soluo sè. Ā tón yè: Aam̄ni k̄n Mefiboseo. À néḡgbě ḡɔn s̄ɔroo kè Solu n̄n̄gbě Meraba ì k̄n Meola gbě Bazilai né Adielionɔ sè d̄o.

9 À n̄ ná Gibiḡdeenɔ n̄ z̄i, ben ā n̄ logo lía sìs̄i musu Dii aɛ. Ḡɔn swɛɛplaa p̄nɔ ḡa lɛdome, wà n̄ dede pó dúfu kekeguro.

10 Aya né Rizipa p̄sia utanɔ sè à kpàe a z̄indane gbèa gwe. Zaa pó dúfu kekeguro ai lou ḡa à gè p̄nɔ gbè, èḡo gii b̄aanɔnɛ ā z̄m̄ma f̄aant̄e, èḡo gii s̄ete n̄b̄onɔnɛ ā s̄n̄zi gwā.

11 Wà yā kè Solu n̄ ȳgisai pì kè ò Daudanɛ,

12 ben à ḡa à Solu k̄n à né Yonatāo wánɔ s̄e Yabesi Giliadadeenɔ kiia. À mò à lè wà n̄ ḡenɔ s̄e kp̄i Betesā ḡaale, guu kè Filisitininɔ n̄ logo b̄iia Solu dena Giliboa gbera.

13 Dauda tò wà n̄ ḡewa p̄nɔ s̄e wà t̄ao, wà k̄k̄o k̄n gbě kè wà n̄ logo p̄nɔ ḡewanɔ,

14 ben wà v̄i Solu de Kisi miran Zela, Beyāmi boriinɔ bùsun. Wà yā kè k̄ina diɛ kè p̄ngi, ben Luda adua kè wà kè Isarailinɔ bùsu yā musu sìnyo.

Gbē gbàagbāanɔ dedena

15 Filisitininɔ èara wà z̄i kà k̄n Isarailinɔ d̄o. Dauda k̄n a gbě n̄ ḡa wà z̄i k̄ányo. Kè Dauda gbāaa yāa,

¹⁶ Ben gbě gbàanɔ bori Isibi Benɔbu bè é Dauda demε. À m̀gotē sári t̀isi de kiloo aagɔla, à f̀eda dufu logona.

¹⁷ Ben Zeruya né Abisai d̀àlε à Filisitini p̀i d̀. Ben Dauda gběno la d̀ne wà bè: Né gáwao z̀lan d̀ro, lε wa Isarailinɔ fitia t̀n garo ỳnzi.

¹⁸ Beee gbera aɔe z̀i kaa k̀n Filisitininɔ Gobu, ben Usa gbě Sibekai gbě gbàa borii k̀ wè sísi Safa d̀.

¹⁹ Z̀i èara à f̀e k̀n Filisitininɔ Gobu d̀, ben Betelumu gbě Yairi né Elana Gata gbě Gɔlaya d̀aro Lami d̀. Lami sári pá de lán bisat̀ri àsa lí bàme.

²⁰ K̀e aɔe z̀i kaaɔyo Gata d̀, gbě bíta kee kú gwe, à ɔnenɔ k̀n à gbánenɔ m̀n swɛedodomε, à k̀e p̀ngi baaasɔro dosai. Gbě gbàanɔ boriime d̀.

²¹ À k̀se bì Isarailinɔ, ben Dauda v̀i Simεa né Yonat̀ à d̀.

²² G̀on siigɔ p̀nɔ né Gata gbě gbàanɔ boriinɔme. Dauda k̀n a gběno bé wà ǹ dedε.

22

Dauda Dii sáabukpana a z̀blena ỳ musu

(Saa 18)

¹ K̀e Dii kí Dauda b̀ Solu k̀n à ibεε kpaaanɔ ɔz̀i, à l̀ dà k̀n Dii t̀o

² à bè:

Diin ma gb̀esi k̀n ma zeki gb̀aaao ũ,
ma m̀sirime.

³ Ma Ludan ma gb̀esi ũ, meè nazi.

Àmbe ma sengbango ũ
ma m̀siri gb̀aa k̀n ma gulez̀o,
ma uteki k̀n ma b̀kiio,
è ma sí gbě p̀s̀nɔa.

⁴ Dii k̀ wà à sáabu kpá.
Mεè à sísi, è ma b̀ ma ibεenɔ ɔz̀i.

⁵ Goro'ite vl̀εmao,
ísɔ k̀ è ǹ kaate e ma blee.

⁶ Mira bànɔ ligamazi,
gaa takuteε kp̀akpame ma ae.

⁷ K̀e má kú naẁεa guu lε, ma Dii sìsi,
ma wii p̀e ma Ludazi,
ben à ma k̀to mà zaa a bε,
ma wiii k̀ à kiia, à g̀ è sẁan.

⁸ T̀ote l̀galuga à ǹg̀nig̀,
kp̀iinɔ d̀gedege ai ǹ k̀s̀aan.

Aɔ l̀galuga k̀ è p̀ f̀ ỳnzi.

⁹ T̀esukpe b̀ à ỳz̀i,
té k̀ è ǹ kpata b̀ à l̀n,
à ỳnɔ e té keε à ae.

¹⁰ À musu ẁ è à p̀ta,
lou sìsi à gbá g̀z̀i.

¹¹ Èe v̀iaa dina kerubu kpeε,
èe ỳa paa ìala.

¹² À gusiaa dà a z̀ndala,
ludambe sia k̀ à k̀kiila.

13 Zaa à gakuì tékèna guu
lou e pii pásīpāsī.

14 Dii pàta zaa musu,
Luda Musude kòto dɔ lapatana ũ.

15 À kà fà ma ibɛɛnɔa à n fāakōa,
à tò lou pìrìmma à pèrìmma.

16 Kè Dii pàtaŕmma,
kè à pò bò a yīzī,
ísia tɔtɛ bò gupuraa,
anduna kāsāa gò kaena pòtē.

17 À ɔ bò zaa musu à ma kũ,
à ma bɔ swadaa guu.

18 À ma si ma ibɛɛ gbāaa ɔzī
kōn ma zanguri kè aɔ gbāaa demalaanɔ.

19 Aɔ lèɛma ma mónzikɛguro,
mɔde Dii zèmao.

20 À ma bɔ à ma gba mèporokii,
à ma mì sì, kè à yemazi yānzi.

21 Dii yā kèɛma ma nòse maa lén,
à fīa bòmɛ ma gbāsīsaikɛ lén.

22 Zaakɛ má Luda yādienanɔ kũna,
mèɛ à zaaa kɛ ma a Luda tònlo.

23 À dokayānɔ ègɔ dɔɔmɛ aɛ píngi,
mèɛ kpɛɛ li yā kè à diɛnɔnɛro.

24 Má kuuna taari vī Diinero,
má a zīnda kũna durun sai.

25 Dii fīa bòmɛ ma nòse maa lén,
zaakɛ à è má kuu gbāsī sai.

26 Náanɛdeen n ũ náanɛdeenɔnɛ,
taarisaidɛn n ũ taarisaidɛnɔnɛ.

27 N wásawasa gbɛ wásawasanɔnɛ,
mɔde nɛè íbetɛ kpá kōn gbɛ dòrɔsaidɛnɔ.

28 Nɛè zīndabusarinɔ mì sí,
nɛè gbɛ kè aɔè n zīnda sé lezīnɔ sɔɛ.

29 Dii, mbe ma fitia ũ,
Dii, nɛè ma gusiaa liɛ gupuraa ũ.

30 Kōn n gbāaa mé fɔ mà kù kpá karaa,
ma Luda gāzī mé fɔ mà vī gūla.

31 Luda kèkii sɔ yākɛna bɔɛzina,
Dii yā see vīro, à wásawasa,
à de sɛngbango ũ gbɛ kè aɔ nàzinɔnɛ.

32 Dii baasiro, dén Luda ũu?
Wa Luda baasiro, dén gbèsi ũu?

33 Luda bé è ma gba gbāaa,
àmbe è zé poromɛ súusu.

34 È tó ma gbá kái gɔ nna lán zɔ pó bà,
è tó màgɔ táa oo gulezīnɔ musu.

35 È zìkana dadame,
ai ma gāsā é f̄ō à m̀gotē sá gá.

36 Neè n zìblesengbango kpáma,
neè nae ñ ma tó b̄o.

37 Neè ma zé yàasa kūme,
le ma gbá tón sataro.

38 Ma p̄ee ma ibeen̄zi ma ñ dúgu z̄ò,
méε εara mà suro, sé kè ma gaa ma ñ dede.

39 Ma ñ wiwi dúgudugu, āōe f̄ō wà f̄ee d̄oro,
āō lèε wà ḡò kaena ma gbá ḡz̄i.

40 N ma gba gbāaa ma z̄i kào,
ñ tò ma ibeen̄o m̀i nàeme.

41 Ñ tò ma zangurin̄o kp̄ee li,
ben ma a ibee p̄in̄o kàate.

42 Āō wii lè, gb̄ekeε e ñ m̀i síro,
āō lé zù Diizi, èe weñlaro.

43 Ma ñ ké t̄iketike lán b̄usutiti bà,
ma t̄aa òmma lán zé guu b̄ot̄onga bà.

44 N ma b̄o ma gb̄e kè āō f̄eemaziin̄o ōz̄i,
n ma ke boriin̄o m̀idee ũ.

Borii kè má ñ d̄ōroon̄o è zò b̄leme,

45 bori z̄it̄on̄o è na ñ s̄asaa ma ae.
Tó āō ma ȳa mà, āōè m̀i sieme.

46 Āō k̄a è ga,
āōè b̄o ñ zeki gbāaan̄on k̄on luganao.

47 Dii kuu! Aubarikadeen ma gb̄esi ũ!
Wà Luda ma gb̄esi ma m̀isiri tó b̄o!

48 Luda bé è ḡεε bome,

è tó boriin̄o m̀i sieme,

49 è tó mà piti ma ibeen̄on.

N ma gba gbāaa de ma zangurin̄ola,
n ma b̄o gb̄e p̄ās̄in̄o ōz̄i.

50 Beee ȳanzi mé n s̄áabu kpá boriin̄o té,
mé n tó kpá, Dii.

51 Dii è z̄i bíta ble kína kè à à s̄ene,
è gb̄ekeε ke kína kè à à k̄ane,
mam̄oma Dauda k̄on ma boriin̄o
āi gur̄o p̄ingi.

23

Yā zāa kè Dauda ò

1 Yā zāa kè Dauda òn yè.

Yεε né Dauda yān yè,

gb̄e kè Luda à gbà gbāaa yā'oname.

Yakubu Luda à kà kí ũ,

àmbe Isarailin̄o lèdari maaa ũ.

2 Dii Nini yā d̄ame,

à yā da ma lén.

³ Isarailinɔ Luda yā ò,
 Isarailinɔ Gbèsi bème:
 Tó gbě kí blè gbě̀nɔne a zéa,
 tó à kí blè vīakena Ludane guu,
⁴ ègō de lán ɔfāntē bɔena gupuraa bàme,
 lán gudɔna gukēkōana bà,
 lán lou kè è tó sè bɔe bà.
⁵ Ma bēdeenɔ nna kōn Ludaoroo?
 À bà ègō kúmao ai gurɔ pínɡi.
 À à yā gōgō pínɡi, à seka vīro.
 Eé ma m̀sina yā keke à pàparoo?
 Eé pó kè má à nii vī kpáma pínɡiroo?
⁶ Gbě pāanɔ de lán lè bàme,
 wè zō wà zīnname, è sí kū kyáuro.
⁷ Gbě kè yezi à ɔ páa,
 séto àgō gōkebo ke gò kūna,
 è té sōa guu kè à kún.

Dauda gōsagbāaanɔ

⁸ Dauda gōsagbāaanɔ tón yè. Takemɔ gbě Yasɔbeamun zìkari tóde gōɔn aagōɔnɔ gběnsi ũ. Àmbe à sári sè gōɔn wàa siigōɔnɔzi à n zōzōo n pínɡi gurɔ dōnkō zī.

⁹ Gbě beee gbɛra Dodai né Eléaza, Ahoa gbě kú zìkari gōɔn aagōɔ pìnɔ té dɔ. À kú kōn Dauda gurɔ kè Isarailinɔ kàkōa aō zī kà kōn Filisitininɔ zaa Pasadamimu. Isarailinɔ bɔru kpɛɛ,

¹⁰ àmbe à fèe à Filisitininɔ dède ai à ɔ yàa à gbàgbā à gō fèeda pá kūna. Dii tò à zī blè maamaa zī beeea. Zìkari kpaaanɔ èara wà sù aō à lè, m̀de pónɔ pitina gèna yānzime.

¹¹ Gbě beee gbɛra Age né Sama gusīsìde gbě. Kè Filisitininɔ gáli kàkōa guu kè blá bú kún, Isarailinɔ bàa lè́ne,

¹² àmbe à zè à gī bú pì dagura. À bú pì s̀mma à Filisitininɔ dède. Dii tò à zī blè maamaa.

¹³ Pókègurɔ wórɔngɔde gōɔn baaakurinɔ té, gōɔn aagōɔnɔ b̀ wà gàa Dauda kiia zaa Adulamu gbèwɛɛn. Filisitininɔ gáli bùra kaena Refaimu guzuren.

¹⁴ Gurɔ beeea Dauda kú sète p̀rɔtu, Filisitini gudākparinɔ sōo kú Betelému.

¹⁵ Dauda e a be í ni deɛ à bè: Dé bé eé gá à Betelému b̀ile l̀gɔ'i tómeɛ?

¹⁶ Wórɔngɔde gōɔn aagōɔ pìnɔ bé wà gàa wà gè Filisitininɔ bùran, aō Betelému b̀ile l̀gɔ'i tò wà s̀o Daudane. Ben èe we à m̀ro, à kwèe Dii ae sa'o'i ũ.

¹⁷ À bè: O'o Dii, mé fō mà í kè miro. Gbě kè aō gī n wèndizinɔ arume. Èe we à m̀ro. Wórɔngɔde gōɔn aagōɔ pìnɔ yākenan gwe.

¹⁸ Zeruya né Abisai, Yoabu dāaro bé wórɔngɔde gōɔn baaakurinɔ gběnsi ũ. Àmbe à sári sè gōɔn wàa do kpé basɔroonɔzi à n dède, ben à tó b̀ gōɔn baaakuri pìnɔ té.

¹⁹ À tó b̀ de wórɔngɔde gōɔn aagōɔ pìnɔla, ben à gō n gběnsi ũ, m̀de à kú wórɔngɔde tóde gōɔn aagōɔ pìnɔ téro.

²⁰ Yoyada né Benaya, Kabazeli gbèn zìkari wórɔngɔdee ũ. À yākenanɔ pari. À Mɔabu zìkari tódeenɔ dède gōɔn plaa. À gè wèe guu gurɔ kè loughɛ kwèe, à músu dè.

²¹ À Iɡipiti gōsagbāaa kè sári kūna dè. À sōzi kōn gòo à à sári sia à à dèo.

²² Yoyada né Benaya bé à yā pìnɔ kè, ben à tó b̀ wórɔngɔde gōɔn baaakuri pìnɔ té.

²³ À tó b̀ de wórɔngɔde gōɔn baaakuri pìnɔla, m̀de à kú wórɔngɔ tóde gōɔn aagōɔ pìnɔ téro. Ben Dauda à diɛ a dākparinɔ gběnsi ũ.

²⁴ Gōɔn baaakuri pìnɔ tón yè:
 Yoabu dāaro Asaheli,

doodo né Elana Betelému gbě,
²⁵ Arodi gbě̄nɔ Sama kɔ̄n Elikao,
²⁶ Paliti gbě̄ Elēzi,
 Tekoa gbě̄ Ikēsi né Ira,
²⁷ Anato gbě̄ Abieza,
 Usa gbě̄ Mēbunai,
²⁸ Ahoa gbě̄ Salamɔ,
 Netofa gbě̄ Marai,
²⁹ Netofa gbě̄ Baana né Elēbu,
 Gibea kè kú Beyāmi b̄usun gbě̄ Ribai né Itai,
³⁰ Piratɔ gbě̄ Benaya,
 Gaasi guzure gbě̄ Idai,
³¹ Araba gbě̄ Abialabɔ,
 Bahurimu gbě̄ Azamave,
³² Salaboni gbě̄ Eliabu,
 Yasē n̄nɔ,
³³ gusīsīde gbě̄ Sama né Yonatā,
 gusīsīde gbě̄ Saraa né Ahiamu,
³⁴ Maaka gbě̄ Asabai né Elifeleti,
 Gilo gbě̄ Aitofeli né Eliamu,
³⁵ Kameli gbě̄ Ezero,
 Larubu bori Parai,
³⁶ Zoba gbě̄ Natā né Igali,
 Gada bori Bani,
³⁷ Amɔni bori Zeleki,
 Bero gbě̄ Narai, Zeruya né Yoabu z̄ikapɔ̄nɔseri,
³⁸ Yeta gbě̄nɔ Ira kɔ̄n Garebuo
³⁹ kɔ̄n Iti bori Uriao.
 Aɔ p̄ngi aɔ̄ gɔ̄n baaakuri awēeswēēplaame.

24

Dauda z̄ikp̄ēnɔ narona

¹ Dii èara à pɔ̄ f̄è Isarailinɔzi, ben à Dauda dà à ɔ̄ kà yāzi à bè: N̄ gá ò Isarailinɔ kɔ̄n Yudanɔ naro.

² Ben kí bè Yoabune kɔ̄n z̄ikp̄ē gbě̄nsi kè aɔ̄ kúonɔ à bè: À Isaraili boriinɔ b̄usu para sena zaa Dani ai à gá pé Besebaa, à z̄ikarinɔ naro le mà e mà n̄ pari lé d̄.

³ Ben Yoabu bè k̄ine: Ma dii kí, Dii n Luda n gbě̄nɔ kɔ̄nne leo basɔ̄ro ò wée siàle, mode ma dii kí, à kè dia n̄ yezi ò ke le?

⁴ Baa kɔ̄n beeeo kí yā Yoabu kɔ̄n z̄ikp̄ē gbě̄nsinɔ blè, ben aɔ̄ b̄e kí kiia aɔ̄ gà Isarailinɔ naro.

⁵ Kè aɔ̄ bikù Yodaa, ben aɔ̄ bùra kàe Aroa sae. Wéte p̄i kú guzuremm̄e. Ben aɔ̄ lili ò Gada b̄usun ai Yaza.

⁶ Aɔ̄ lili ò Giliada b̄usun aɔ̄ gà Kadēsi, Itinɔ b̄usun ai Daniyani, ben aɔ̄ gà Sidɔ̄ kpa.

⁷ Aɔ̄ gà Taya wéte b̄iideen kɔ̄n Ivi wétenɔ kɔ̄n Kanaa wétenɔ p̄ngi, ben aɔ̄ gà Yudanɔ b̄usu sɔ̄m̄ete kpa ai Beseba.

⁸ Aɔ̄ lili ò b̄usu p̄in p̄ngi. Mɔ̄ k̄endo kɔ̄n gurɔ barooo gb̄era aɔ̄ èara wà sù Yerusalemu.

⁹ Ben Yoabu gbě̄ kè à n̄ naronɔ lé ò k̄ine. Isaraili ḡgb̄ē kè aɔ̄ f̄ēdaa d̄ɔ̄nɔ ḡɔ̄n b̄orɔ wàa siiḡ. Yudanɔ s̄ ḡɔ̄n b̄orɔ wàa plaa kp̄ē basɔ̄ro.

¹⁰ Gb̄ē p̄inɔ narona gb̄era Dauda kú tóad̄yāa guu, ben à bè Diine: Ma durun kè yā p̄i k̄ena guu maamaa. Dii, mam̄ma n z̄òbleri, ò ma taari k̄em̄e sa, zaake ma ȳnkoyā kè.

11 Ai Dauda gɔ́ gá fɛɛ kɔ́ngɔ́, Dii yá òdìdì annabi Gada, Dauda wéegupu'eria à bè:

12 Ìn gá ò o Daudanɛ kè ma bè, mé yá mèn aagɔ́ kpáɛ à aɛzĩ. À yá pìnɔ́ doke gwa à sé, mé kenɛ.

13 Ben Gada gáa à Dauda lè à bènɛ: Dekaa kana n b̀sun wè swɛɛplaaa ke n ibɛnɔ́ pɛɛnanzi ò bàa lénɛ mɔ́ aagɔ́ ke gagyáa gẽna n b̀sun gurɔ́ aagɔ́, à kpareen ò sè? Ìn laasuu léa ò gwa, mé gá mà o Luda kè ma zĩnɛ.

14 Ben Dauda bè Gadane: Má kú nawẽa bíta guu. Má sì wà léɛ wà da Dii ɔ́zĩ, zaake à wẽnda vĩ maamaa. Àton tó mà léɛ mà da gbẽntee ɔ́zĩro.

15 Ben Dii tò gagyáa gè Isarailinɔ́n zaa kɔ́ngɔ́ beeeaa ai gurɔ́ kè à zèò. Sena zaa Dani ai à gáa pé Besebaa Isarailinɔ́ gága gɔ́ɔ́n bɔ́rɔ́ baaagɔ́ akuri.

16 Kè malaika ɔ́ b̀ à Yerusalemudeenɔ́ kaate, Dii a ǹsɛ liɛ yá pì musu, ben à bè malaika kè èè ò kaatɛɛ pìnɛ: Ìn zɛ lɛ! Ìn n ɔ́ sɔ́kpa sa. Yebusi bori Arauna blɛwɛɛgbẽkiin Dii malaika pì kún.

17 Gurɔ́ kè Dauda malaika pì è èè ò dɛdɛɛ, à bè Diinɛ: Mámbe ma durun kè ma taari kè. Gbè pìnɔ́ né ma kpàsa sãanɔ́mɛ, aɔ́ɛ yáke kero. Ìn tó n pɔ́fɛ pita mapi kɔ́n ma de bɛdeenɔ́a.

18 Zĩ beeeaa Gada gáa à Dauda lè à bènɛ: Ìn gá Dii gbãgbãkii bo Yebusi bori Arauna p̀wɛɛgbẽkiia.

19 Ben Dauda gáa lán Dii à yá ò Gadane nà.

20 Kè Arauna wéɛ zù, à è kí kɔ́n a gbẽnɔ́ e mɔ́ a kiia, ben à gáa à kùɛnɛ à dàɛ a puua

21 à bè: Ma dii kí, à kè dia néɛ mɔ́ mamɔ́ma n z̀bleri kiia lɛɛ? Dauda wèàla à bè: Ma mɔ́ mà n p̀wɛɛgbẽki lúm̃ma mà Dii gbãgbãkii bomme, lɛ gagyáa pì e à go gbẽnɔ́a yãnzì.

22 Ben Arauna bè Daudane: Ma dii kí, ò p̀ kè kènne maaa sé ò saa oo. Ìn z̀nɔ́ gwa sa'opɔ́ ũ. Ìn p̀wɛɛgbẽgonɔ́ kɔ́n gbóngonɔ́ sée yàka ũ.

23 Kí, ma n gbaa píngi. Arauna èara à bènɛ dɔ́: Dii n Luda sínɛ.

24 Ben kí bènɛ: Auo! Mé lúm̃mame, mé à fĩa bonne. Mé saa o Dii ma Ludaa pã fĩabosairo. Ben à p̀wɛɛgbẽkii pì kɔ́n z̀nɔ́ lùaa kondogi baplaa akuri.

25 Ben à Dii gbãgbãkii b̀ gwe à sa'opɔ́ kè wè ká tén à té kũ òa kɔ́n kennakɔ́ sa'opɔ́nɔ́. Dii sínɛ à b̀su yá musu, ben gagyáa pì zè.

KINANŌ TAKADA KAAKU

Sulemanu kíblena 1:1-2:46

Kí Sulemanu yā 3:1-11:43

Yudanŏ kŏn Isarailinŏ kŏkpaatena 12:1-16:34

Ilia yā 17:1-22:54

Adonia a zīnda kana kí ũu

¹ Gurŏŏ kè kí Dauda zi kù kótokoto, baa tó wà bisanŏ kùàla, ĩa ègŏ kpreε à deεμε.

² Ben à ĩbanŏ bène: Wa dii kí, ñ tó wà nŏkpareε wetenne, àgŏ zīi keenne àgŏ n gwaa, àgŏ daεε n saε ĩe ĩa tón n de dŏro.

³ Ben wà gàa wà kpáε kè nŏkpareε maaazi Isarailinŏ bùsun píngi, ben wà bŏ Sunemu nŏgbē Abisagaa, wà à sè wà sùo kīnane.

⁴ Nŏkpareε pì né nŏ maaame. Ègŏ kína gwaa àgŏ zīi keenne, mŏde kí à dŏ nŏgbē ũro.

⁵ Dauda naŏ Agi né Adonia a zīnda diε kè a ka, ben à bè ámbe é kí ble. Ben à sŏgoronŏ sè kŏn sŏdeenŏ kŏn gŏgbē gŏŏn baplaa akuri kè aŏégŏ bàa lee wàgŏ téare aeno.

⁶ À dee e kpákēzi ziki à be, à kè dia néε keε leεro. Àpi sŏ né gŏ maaame. Abusalomu bé à yŏ mì à kpàa.

⁷ Ben à ledole kè kŏn Zeruya né Yoabuo kŏn sa'ori Abiatao, ben aŏ zèo.

⁸ Mŏde sa'ori Zadŏki kŏn Yoyada né Benayao kŏn annabi Natāo kŏn Simeio kŏn Dauda gbēnnanŏ kŏn à dogarinŏ e zeoro.

⁹ Adonia saa ò kŏn sāanŏ kŏn zùnŏ kŏn zùne mèkpananŏ Mlègbε kè kú Enlogeli saεa. À a dāaro kīnenŏ sìsi í píngi kŏn Yuda kè aŏ de kína ĩba ũunŏ í píngi.

¹⁰ Èe annabi Natā sísiro ke Benaya ke Dauda dogarinŏ ke a zīnda dāaro Sulemanu.

¹¹ Ben Natā gàa à Sulemanu da Baseba là à bè: Néε ma kè Agi né Adonia kí blè wa dii kí Dauda dŏna sairoo?

¹² Tŏ, ñ tó mà lé damma sa lán né ke nà, ñ n zīnda mì sí kŏn n né Sulemanu pŏo.

¹³ Ñ fεε ñ gá kí Dauda le ñ bene, kè à la dānne yā à bè n né Sulemanu bé eé kí ble a gēε ũ à vēε a kpatan sŏ né? À kè dia Adonia gŏ kí ũu?

¹⁴ Gurŏŏ kè í kpé néε yā oone, mé gē mà yā'i kaara se.

¹⁵ Ben Baseba gàa à kína lè à kpén, guu kè Sunemu nŏgbē Abisaga e à gwaan. Kí sŏ zi kù.

¹⁶ Baseba kùε à mì pēene, ben kí à là à bè: Bŏn í yezi?

¹⁷ À wèla à bè: Ma dii, mbe í sì mamŏma n zŏblerine kŏn Dii n Luda tŏo, n bè ma né Sulemanu bé eé kí ble n gēε ũ à vēε n kpatan.

¹⁸ Tia sŏ ma dii kí, Adonia bé à kè kí ũ, bensŏ í à yā dŏro.

¹⁹ À saa ò kŏn zùnŏ kŏn zùne mèkpananŏ kŏn sāanŏ paripari, à n néno sìsi í píngi kŏn sa'ori Abiatao kŏn zīkpe dŏn'aεde Yoabuo, mŏde èe n zŏbleri Sulemanu sísiro.

²⁰ Ma dii kí, mbe Isarailinŏ píngi sŏkpanzi, wà ma tó dé bé eé ke kí ũ n gbèn.

²¹ Ma dii kí, tó n gaa n dezinŏ kúkiia, mapi kŏn ma né Sulemanuo, weégŏ wa gwaa taarideenŏ ũme.

²² Kè à kpé èe yā oo kŏn kīnao, ben annabi Natā mŏ.

²³ Wà ò kīne kè annabi Natā kú kè. Ben Natā gē à kùε kīnane à dàε a puua

²⁴ à bè: Ma dii kí, mbe n bè Adonia ke kí ũ à vēε kpatan n gēε ũŏ?

²⁵ Zaake à gàa à saa ò gbāa kŏn zùnŏ kŏn zùne mèkpananŏ kŏn sāanŏ paripari. À n néno sìsi í píngi kŏn n zīkpe dŏn'aεdeeo kŏn sa'ori Abiatao. Aŏεe pŏ bleeo, wèε í mii tia, aŏεe bee: Luda kí Adonia dŏ kŏn aafiao!

²⁶ Mŏde èe mamŏma n zŏbleri sísiro ke sa'ori Zadŏki ke Yoyada né Benaya ke n zŏbleri Sulemanu.

27 Ma dii kí, ase le n kè læ, ben n gi gbẽ kè eé v̄e kpatan n ḡe ũu o wamowa n zòblerinon̄ezió?

Sulemanu kana kí ũ

28 Ben kí Dauda bè: À Baseba sísimε. Kè Baseba mò à gè, à mò à zè kí æ.

29 Ben kína la dànε à bè: K̄on Dii kuunao! Àmo kè à ma b̄o nawēa píngi guu.

30 Ladana kè má k̄enne k̄on Dii Isarailino Luda t̄o, ma bè n né Sulemanu bé eé kí ble ma gbèn à v̄e kpatan ma ḡe ũ, mé papa gb̄aa k̄ank̄ammε.

31 Ben Baseba k̄uε à mì p̄eε t̄ote k̄inane à bè: Ma dii kí Dauda, Luda n d̄o k̄on aafiao gur̄o píngi!

32 Ben kí Dauda bè: À sa'ori Zad̄oki sísimε k̄on annabi Nat̄ao k̄on Yoyada né Benayao. Kè āo mò kína kiia,

33 à bè̄n̄ε: À ma ibano kak̄oa é ma né Sulemanu sé à à di ma b̄aḡas̄oa, é ḡao Gīo.

34 Gwen sa'ori Zad̄oki k̄on annabi Nat̄ao é n̄osi k̄ua āo à ká Isarailino kí ũ, é kuru pé à wii lé à be: Luda kí Sulemanu d̄o k̄on aafiao!

35 Beee ḡbera é suo, eé v̄e kpatan àḡo kí blee ma gbèn. Àmbe má diε Isarailino k̄on Yudano d̄on'aedee ũ.

36 Ben Yoyada né Benaya bè k̄inane: À ke le! Dii n Luda n légbε sí ma dii kí!

37 Lán Dii k̄unyo nà ma dii kí, àḡo kú k̄on Sulemanuo le, à à k̄ike sé lez̄i de n póla se.

38 Ben sa'ori Zad̄oki k̄on annabi Nat̄ao k̄on Yoyada né Benayao k̄on dogarino ḡaa wà Sulemanu di kí Dauda b̄aḡas̄oa, āo ḡaa zēnε Gīo.

39 Ben sa'ori Zad̄oki n̄osi t̄uu sè Dii kp̄én, à n̄osi p̄i k̄u Sulemanua. Ben wà kuu p̄e, baade píngi wii lè wà bè: Luda kí Sulemanu d̄o k̄on aafiao!

40 Ben baade píngi b̄o wà t̄ezi, āoε suu āoε gaasia p̄eε, āoε p̄onnaa k̄eε maamaa ai t̄ote n̄iḡa k̄i kè āoε k̄eε p̄i ȳanzi.

41 Kè Adonia k̄on gb̄e kè à n̄ sisino p̄o blè wà ȳaa, āoε mōo f̄eε, ben āo k̄i p̄i mà. Kè Yoabu kuru'ò p̄i mà, ben à bè: B̄o z̄oka bé à d̄o w̄ete guu læ?

42 Èe ȳa p̄i o à ȳaaro, ben sa'ori Abiata né Yonat̄a ḡaa k̄ao ḡo. Ben Adonia bè: N̄ ḡe. Gb̄e bèεdeen n ũ, méε sii baaru nnaan n suo.

43 Ben Yonat̄a bè Adoniane: L̄enlo! Wa dii kí Dauda Sulemanu kp̄a kpatan.

44 À sa'ori Zad̄oki k̄on annabi Nat̄ao k̄on Yoyada né Benayao k̄on a dogarino gb̄are āo ḡao, ben āo ḡaa wà à di kína b̄aḡas̄oa.

45 Ben sa'ori Zad̄oki k̄on annabi Nat̄ao n̄osi k̄ua āo à kà kí ũ zaa Gīo. Kè āo b̄o gwe, āo s̄u k̄on p̄onnakenao, ben w̄ete lògo. K̄i kè á màn gwe.

46 Baa diamε Sulemanu v̄eε kpatan k̄o.

47 Ben wa dii kí Dauda ibano mò wà ì kp̄aa se, āo bè Luda Sulemanu t̄o b̄o de à póla! Luda à k̄ikeε gba gb̄aaa de à póla! Ben Dauda mì n̄aε à d̄onzi kè Diine a daεb̄oa

48 à bè: Wà Dii Isarailino Luda s̄abu kp̄á, kè à tò ma w̄eε sì ma ḡeε kana kí ũle gb̄aa.

49 Kè gb̄e kè Adonia n̄ sisino mà le, ben āo làakari f̄eε, baade a zé k̄u.

50 Kè Adonia e v̄ia k̄eε Sulemanunε ȳanzi, ben à f̄eε à ḡaa à nà Dii gb̄agb̄akiizi, à a koba k̄u.

51 Ben wà bè Sulemanunε: Adonia e v̄ia k̄enne, à ḡaa à nà Dii gb̄agb̄akiizi à à koba k̄una, èe bee n̄ la da am̄oa n zòblerinε gb̄aa, kè né a d̄ero.

52 Ben Sulemanu bè: Tó à a z̄inda k̄una d̄o gb̄e maa ũ, baa à mik̄a w̄en do eé léε t̄ot̄ero. Tó wà gà wà à zaa ke èa s̄o, à ḡamε.

53 Ben kí Sulemanu gb̄eno z̄i, āo Adonia gò Dii gb̄agb̄akiia. Kè Adonia p̄i mò à k̄uene, ben Sulemanu bè̄n̄ε: N̄ tá n bε.

2

Dauda lédiēna Sulemanunε

1 Kε Dauda gagurɔɔ kà kīi, à lé diε a né Sulemanunε à bè:

2 Mée gaa anduna gbε píngi gákii. N zε gbāa, né n zīnda ɔɔɔa kε négɔgbēn n ũ!

3 N̄gaegɔ Dii n Luda yānɔ kūna, négɔ té à zézi, négɔ à ɔɔɔkii gwaa, négɔ à yādiēnanɔ kūna kōn à dokayānɔ kōn à yā'onnenanɔ, lán à kú Musa doka takadan nà, yā kε née kεε píngi égɔ bɔɔ maa, n tá píngi égɔ nna.

4 Len Dii é yā kε à òmεε papa le à bè, tó ma nénɔ n zīnda kūna dɔ bensɔ aɔɔ té ma zézi kōn nòsεo do kōn pɔyezinao píngi, ma boriinɔ égɔ v̄εena Isarailinɔ kpatan gurɔ píngi.

5 N̄ yā kε Zeruya né Yoabu kεmεε dɔ, lán à Isaraili z̄ikpε don'aede gɔɔn plaaanɔ dèdε nà, Nεε né Abana kōn Yeta né Amasao. À gbε pìnɔ dèdε, èe ke sɔ z̄i gurɔnlo. Aɔ aru gò à musu, à kù à asaaa kōn à kyateenɔ.

6 N̄ yā kεnε n ɔndɔna lén. N̄ton tó à mikā pura kū gbasà à daε miran yīi guuro.

7 N̄ gbεkεε ke Giliada gbε Bazilai négɔgbēnɔnε. N̄ n̄ diε gbε kε égɔ pò blee lεdoonɔ té, zaake aɔmbe aɔ zèmao gurɔɔ kε mée bàa sii n v̄i Abusalomunε.

8 Beyāmi bori Gera né Siméi, Bahurimu gbε kúnyo dɔ. À ma ka pāsīpāsī gurɔɔ kε mée gaa Manaimu. Kε à mò à ma le Yodazi, má s̄inε kōn Diio kε mé à dεro.

9 Baa kōn beeeo n̄ton à tó pā wétāmma sairo. N̄ ɔndɔ, n̄ dɔ dian né kεnε nà à ga zégbān à gē miran.

10 Ben Dauda gà. Yerusalemu fáandi kε wà à v̄iin wè be Dauda wéte.

11 À kε Isarailinɔ kí ũ ai wè baplaa, Eblonu wè swεεplaa, Yerusalemu wè baaakuri awεε'aagɔ.

12 Sulemanu v̄εε a de gbèn bensɔ à kpata kāsāa pεena.

Adonia gana

13 Agi né Adonia gàa à Sulemanu da Basεba lè, ben Basεba à là à bè: Aafian n mɔɔ? À wèàla à bè: Aafiamε!

14 Adonia èara à bè: Má yā v̄i mà onnε. Basεba bè: N̄ o!

15 Ben Adonia bè: N̄ dɔ kε kpata né ma pómε yā. Isarailinɔ wée kúma n̄ píngi mà ke n̄ kí ũ, ben yā liε, ma dāaro bé à kpata blè, zaake Dii bé à à kà.

16 Tia sa yā mèn doon mée wée kεemma, n̄ton gí kemεziro. Basεba bè: N̄ o!

17 Ben à bè: N̄ wée kεmε kí Sulemanu à Sunεmu nɔgbε Abisaga kpáma nɔɔ ũ, zaake éé gíonnero.

18 Basεba bènε: Tò, mé onenne.

19 Kε Basεba gàa à kí Sulemanu lè Adonia yā pì musu, ben kína pì f̄εε à gàa à dààle à kùenε, ben à èara à mò à v̄εε a kiblekitan. Ben wà mò Basεbanε kōn kiblekita pāndeo, ben à v̄εε kí ɔplaazi.

20 Basεba bè: Pókεn má yezi mà wée kemε, n̄ton ma t̄εro. Ben kí bè: N̄ wée ke Naa, mé n t̄εro.

21 Ben Basεba bè: N̄ tó wà Sunεmu nɔgbε Abisaga kpá n v̄i Adoniaa à à sé nɔɔ ũ.

22 Ben kí Sulemanu a da là à bè: Bóyānzin née Sunεmu nɔgbε Abisaga wée kεε Adonianεzi? N̄ kpata wée kεnε gɔɔmεεε! Zaake ma v̄iimε. Née kpata wée kεenε kōn sa'ori Abiatao kōn Zeruya né Yoabuomε.

23 Ben kí Sulemanu s̄i kōn Diio à bè: Tó Adonia e kora a wèndizi yā kε à wée kε kε yānz̄i, Luda yā kemε pāsīpāsī.

24 Zaake Dii ma ka kpatan, à ma diε ma de Dauda gēε ũ, à ma borii gbà gbāaa lán à à lé gbè nà, má s̄i kōn Diio Adonia é ga gbāamε.

25 Ben kí Sulemanu Yoyada né Benaya dà, à gàa à Adonia lè à dè.

Sulemanu pɛna Abiataa kɔn Yoabu ganao

²⁶ Kína bè sa'ori Abiatane: Ñ ɛara ñ tá n guun Anato. À kɔ sio ñ game, mɔde mé n de tiaro, zaake ríbe n Dii Luda àkpati sè n dɔo ma de Daudane aɛ, bensɔ n zɛo à nawɛa píngi guu.

²⁷ Len Sulemanu pè Abiataa lɛ, à à bò Dii gbāgbāna zīin, lɛ yā kè Dii ò Eli bɛdeeno musu zaa Silo e à papa yānzi.

²⁸ Kè Yoabu yā pì baaru mà, ben à bàa sɔ à gàa Dii bisakuta kiia, à nà Dii gbāgbākiizi à à koba kù. Yoabu zè kɔn Adoniaome yā, mɔde èe ze kɔn Abusalomuoro.

²⁹ Wà ò kí Sulemanunɛ kè Yoabu bàa lè à gàa Dii bisakuta kiia, à kú sa'okii pì saɛ, ben Sulemanu bè Yoyada né Benayane à gá à yāao gwe.

³⁰ Kè Benaya kà Dii bisakuta kiia, à bène: Kína bè ñ bɔ gwe! Ben Yoabu bè: Auo! Gura kèn mé gan. Ben Benaya gbēno zī kínaa à bè: Lán Yoabu wèmala nà n yè.

³¹ Ben kína bène: Ñ kene lán à ò nà. Ñ à de, né à vīi, lɛ à gbēdena pā yā tón wí mapi kɔn ma de bɛdeeno musuro.

³² Dii é tó à gbēdena yā wí à musu, zaake à lèe taarisaide gɔɔn plaaa kè aɔ maa dealaanoa. À Nɛɛ né Abana, Isaraili zìkpe dɔn'aede kɔn Yeta né Amasa, Yuda zìkpe dɔn'aedeeo dède ma de lé saɛ.

³³ Aɔ dena yā égɔ wii Yoabu kɔn a boriino musu gurɔ píngi, mɔde Dii égɔ Dauda kɔn a boriino kɔn a uao kɔn a kpatao gbaa aafia gurɔ sānda píngia.

³⁴ Ben Yoyada né Benaya gàa à Yoabu lè à dè, ben wà à vīi a be zaa gbáan.

³⁵ Ben kína Yoyada né Benaya diè zìkpe dɔn'aedee ũ Yoabu gbèn, sa'ori Zadoki sɔ, Abiata gbèn.

Simɛi gana

³⁶ Kína gbēno zī aɔ Simɛi sisi, ben à bène: Ñ beɛ bo Yerusalemu kè ñgɔ kún. Ñton bɔ bea kè ñ gá gukearo.

³⁷ Ñgɔ dɔ sānsān zī kè n bikù Kidironua, n gan gwe. Mɔde ríbe n n zīnda dè.

³⁸ Ben Simɛi bè kine: Yā maaan n ò ma dii kí. Mamɔma n zòbleri mé ke lán n ò nà. Ben à kú Yerusalemu lɛ ai à gí kè.

³⁹ Wè aagɔ gbɛra Simɛi zò gɔɔn plaaano bàa sɔ wà tà Maaka né Akisi, Gata kína kiia, ben wà bè Simɛine: N zònoo kú Gata.

⁴⁰ Ben Simɛi fɛɛ à gàari yi à zaakinɛ, à gàa Akisi kiia Gata a zò pino wete. Kè à n é, ben à n sɛɛ Gata à sùnyo.

⁴¹ Ben wà ò Sulemanunɛ, Simɛi bò Yerusalemu à gàa Gata à ɛara à sù.

⁴² Ben kína gbēno zī aɔ Simɛi sisiare, ben à bène: Má tò n sɔ kɔn Diio, ben ma lé dàmma ma bè, zī kè n bɔ kè n gaa gukea, ñgɔ dɔ kè n game. Ben n bème, yā maaame, n mà.

⁴³ Bóyānzin n bɔ ladana kè n kè kɔn Dii tɔo kpɛɛzi kɔn yā kè má dànnɛɛo?

⁴⁴ Ben kína ɛara à bène dɔ: Yā zaaa kè n kè ma de Daudane dɔngu píngi. Dii bé eé tó à zaaa pì wí n musu sa,

⁴⁵ mɔde eé aubarika damagu à tó Dauda kpata kāsāa gɔ pɛena ai gurɔ sānda píngia.

⁴⁶ Kína Yoyada né Benaya dà, ben à gàa à Simɛi lè à dè. Len Sulemanu kpata kāsāa pèɛ lɛ.

3

Sulemanu ɛndɔ wéekɛna

¹ Sulemanu ledole kè kɔn Igipiti kí Fili'aunao, à à nɛno gbɛ sè noo ũ à sùo Dauda wétɛn àton a be kɔn Dii uao kɔn Yerusalemu bīio bo à mì de.

² Gurɔ beeeaa wèe kpé bo Diine kòro, ben wègɔ saa oo kpīii musu tāagbāgbākiino.

³ Sulemanu ye Diizi, à a de Dauda yādienano kūna, mɔde è saa o gbāgbāki pino, ben égɔ tuaetiti kpata gwe.

⁴ Ben à gàa saa o zaa Gibiṣ, zaake gbāgbākii pì bé à de à kpaaanṣa. À sa'opṣ kè wè ká tén à té kú ò gwe mèn wàa sṣoro.

⁵ Gwen Dii bò à m̀zi nanaa guu gwāavī à bè: Ñ pò kè ñ yezi wée kema.

⁶ Ben Sulemanu bè: N gbēke kè n z̀bleri ma de Daudane maamaa, kè à denne gbē maa náanede ǹsepuradee ũ yānzi. N gbēke bíta kèn, ñ tò mamṣma à né e kí blee à gē ũ gbāa kèa.

⁷ Tia sa Dii ma Luda, n mamṣma n z̀bleri kà kí ũ ma de Dauda gbèn. Né féten ma ũ, má yáke gbá d̄oro.

⁸ Mamṣma n z̀bleri, má kú n gbē kè ñ s̀nṣ té. Aṣṣ pari, weé f̄ wà ñ naro wà ñ lé d̄oro.

⁹ Ñ mamṣma n z̀bleri gba ṣndṣ, le màgae yā gṣgṣ n gbēnṣne a zéa, màgṣ à maaa d̄kṣzi kṣn à zaaao. Tó lenlo, dian mé ke nà mà yā gṣgṣ n gbē pari daa p̄nṣne?

¹⁰ Yā kè Sulemanu wée kè pì kè Diine,

¹¹ ben à bène: Zaake yā kè ñ wée kèn gwe, née wèndi gbāa wée kero ke auziki ke n ibeṣṣ gaa, séde yāgṣgṣna a zéa d̄ṣnan ñ wée kè,

¹² mé ke lán ñ wée kè nà, mé n gba ṣndṣ kṣn wéez̄eṣo. Gbē kee kuu n ā ke n gbera kè eégṣ ṣndṣ lán n bàro.

¹³ Mé pò kè née wée kero kpámma d̄o. Mé n gba auziki kṣn gakuio p̄ngi ai n wèndi lén. Kína ke é ká n ũro.

¹⁴ Tó ñ témazi, bensṣ ñ ma yā'onnenanṣ kṣn ma yādienanṣ k̄na lán n de Dauda k̄na nà, mé n wèndi d̄onne kṣn m̀kyakoo.

¹⁵ Ben Sulemanu vù, à è kè nanaan á ò. Ben à tà Yerusalemu, à gàa à zè Dii bà kuuna kṣn Isarailinṣ àkpati ae, à sa'opṣ kè wè ká tén à té k̄nṣ kṣn kennakṣo sa'opṣṣ ò gwe, ben à p̄nna p̄blee kè a ibanṣne.

Sulemanu yāgṣgṣna kaaruanṣne

¹⁶ Z̄ikea kaarua gṣṣn plaa kenṣ m̀ Sulemanu kiia, aṣ zè à ae.

¹⁷ Aṣ gbē doo bè: Ñ gaafaa kemε kí. Mapi kṣn nṣgbē kèo wá kú kpé d̄nkṣmmε. Ben ma né ì wámbe wa plaa kpé pì guu.

¹⁸ À gurṣ aagṣdee z̄i nṣgbē pì né ì se. Wámbe wa plaa kpé pì guu, gbēkee kúwao gwero.

¹⁹ Kè nṣgbē pì dàe a négṣgbē p̄ia gwāavī, ben à gà.

²⁰ Ben à f̄e gwāavī lezāndo, à ma négṣgbē sè ma sae gurṣ kè mamṣma n z̀bleri e ii oo, à dàe a sae, ben à a né gè kii sè à dàemε ma sae.

²¹ Kè ma vu kṣngṣ mà yṣ kpá ma néa, ben má è gè. Kè má gwà tíii, ben má è ma nénlo.

²² Ben nṣgbē pì gbēndoo bè: Egeemε! Ma né bé à b̄e, n pò bé à gà. Ben nṣgbē káaku bè: Egeemε! N né bé à gà, ma pò bé à b̄e. Ben aṣṣ leokpakṣa kee kína aeZ̄i.

²³ Ben kína bè: Gbē kèkii e bee a né bé à b̄e, n pò bé à gà, bensṣ gbē kèk̄aa e bee, egeemε, n né bé à gà, a pò bé à b̄e.

²⁴ Ben kína bè: À mómε kṣn f̄edaao. Ben wà m̀one.

²⁵ Ben kína bè: À né kè b̄e z̄k̄re plaa, à à kpadoo kpá gbē dooa, é à kpadoo kpá dooa.

²⁶ Nṣgbē kè a né b̄e s̄, né pì kènε wènda, ben à bè k̄nane: Kí, ñ né kè b̄e pì kpáa, ñton à d̄ero. Ben à gbēndoo bè: Wà à z̄k̄re plaa, wa p̄ngi wà korazi.

²⁷ Ben kína yā mì dè à bè: À né kè b̄e pì kpá nṣgbē káakua. Àton à d̄ero. À dan gwe.

²⁸ Kè Isarailinṣ yākpae kè kína kè pì mà, aṣ v̄ia kènε, zaake aṣṣ è Luda à gbà ṣndṣ à yā gṣgṣ a zéa.

4

Sulemanu ibanṣ

¹ Kí Sulemanun Isaraili bori p̄ngi kína ũ.

² À bùsu d̄n'aedeenanṣ tón ye: Zad̄ki né Azarian sa'oriki ũ.

³ Sisa néno Eliorefi kōn Ahiaon à takadakērinō ũ. Ailudi né Yosafatan yāzibaarukēri ũ.

⁴ Yoyada né Benayan à zīkpe dōn'aēdee ũ. Zadōki kōn Abiataon sa'orinō ũ.

⁵ Natā né Azarian à gu dōn'aēdeenō gbēnsi ũ. Sa'ori Zabudu, Natā nēn à kpàasi ũ.

⁶ Aisan à begwari ũ. Abada né Adoniramun zòzī gbēnsi ũ.

⁷ Kí Sulemanu Isarailinō būsū gbēnsinō diēdie guunōa gōōn kuri awēēplaa. Wēē kōn wēō aō baade è mó kína kōn a uadeenōne kōn póbleeo aō baade kōn a mōōo.

⁸ Aō tōn yē: Benuru bé à Eflaimu boriinō gu sīsīdee vī.

⁹ Benideka bé à Makaza kōn Salabimuo kōn Besemesio kōn Elōni Betanao vī.

¹⁰ Benesedi bé à Arubo kōn Sokoo vī kōn Efa guuo pīngi dō.

¹¹ Benabinadabu bé à Dōru gusīsīdee vī. Sulemanu nēnōgbē Tafame à nōō ũ.

¹² Ailudi né Baana bé à Tanaki vī kōn Megidoo kōn Betesā guu kē kī kōn Zaretāo Yezzerili gīzī kpa pīngi zaa Betesā ai Abeli Meola ai Yōkemeamu kāa kpa.

¹³ Benigēba bé à Ramō Giliada vī kōn Manase né Yairi lakutu kē kú Giliada guunō kōn Agobu guu kē kú Basāo kōn à mēēwi bīide mēn baaagōōnō. Wā n zē gbānganō kē kōn mōgotēome.

¹⁴ Ido né Ainadabu bé à Manaimu guu vī.

¹⁵ Aimaza bé à Nafatali guu vī. Àmbe à Sulemanu nēnōgbē Basema sē nōō ũ.

¹⁶ Usai né Baana bé à Asa guu vī kōn Alotio.

¹⁷ Parua né Yosafata bé à Isaka guu vī.

¹⁸ Ela né Simēi bé à Beyāmi guu vī.

¹⁹ Uri né Geba bé à Giliada guu vī. Amōrinō kī Siō kōn Basā kī Oguo bé wà kú gwe yā. Geban guu pī dōn'aēdee ũ ado.

²⁰ Yudanō kōn Isarailinōō pari lán ísiale būsū'āatē bà. Aōēgō pō bleē wāgō í mii wà pōnnaa kē.

Sulemanu nnamana kōn à 5ndōō

²¹ Zaa Yuflati ai Filisitininō būsūn kōn Igipiti būsū léo, Sulemanu bé à kī blē būsū pīnōa pīngi. Būsū pīnō gbēnō ègō tángba kpaāa ai à wēndi lén.

²² Sulemanu ua gurō do blēen yē: Flawa sàki baplaa akuri, wísiti sàki basōōro.

²³ Zū mēkpana kē wà gwà be mēn kuri, kpàsa zū mēn baro, sā mēn basōōro kōn gāanō kōn zōnō kōn dùanō kōn ko maaanō dō.

²⁴ Zaake à kī blē būsū kē kú Yuflati ofāntēgēkpen kpaanōa pīngi sena zaa Tifisa ai Gaza, bensō yākete kú gukearo.

²⁵ Sulemanu gurōōa Yudanō kōn Isaraili kē aōō kú zaa Dani ai Besēbanō kaena n būsūn n lāakaria, baade kōn a geepi līnō kōn a kākāpura līnō.

²⁶ Sulemanu sō kē aōē gōro gāenō kése bōrō siigō. À sō kē wē dirūmanō sō, bōrō kuri awēēplaa.

²⁷ Gu gbēnsi pīnō sō, aō baade ègō mōōne kōn blēeo a mōōn kī Sulemanu kōn gbē kē aōē mó pō bleonō pō ũ. Pōke è kēsāmmaro.

²⁸ Aōēgō mōō sō pīnōne kōn éseo kōn sēō dō guu kē aōō kún, lán wà diē n baadenē nà.

²⁹ Luda Sulemanu gbà 5ndō kōn wéēzēeo maamaa. Weé fō wà à dōna lé dōro, lán weé fō wà ísiale būsū'āatē lé dōro nà.

³⁰ Sulemanu 5ndōō de ofāntēbōekpadeenō kōn Igipitinō pōla n pīngi.

³¹ À 5ndōō de gbē pīngila. À de Ezera bori Etani pōla kōn Maōli néno Emani kōn Kalakolio kōn Daadao. À tō bō būsū kē ligazinō guu pīngi.

³² À yāasi zū bōrō aagō bensō lē kē à dànō kà bōrō do kōn mēn sōōroo.

³³ À līnō kōn lánō yā bōkōtēna kē, naana zaa sida lí kē kú Lebanō būsūn ai à gāa pé sēsōvlāa kē è bōē bīianōa. À nōbōnō yā dārine dō kōn bāanō kōn pōtaa'onkuseanō kōn kpōnō.

³⁴ Kína kè aṣṣó kú anduna guunṣ à ɔ̀ndṣ baaru mà ń píngi. Bùsu kṣn bùsuo píngi ń gbēnṣ zī wà gá à ɔ̀ndṣyā ma.

5

Dii ua kaena soru

¹ Kè Taya kí Hiramú mà kè wà Sulemanú kà kí ũ a de gēē ũ, à a ìba kenṣ zīa, zaake Dauda gbēnname yā.

² Ben Sulemanú lékpāsā kè Hiramuné à bè:

³ ń dṣ kè ma de Dauda e e à kpé bò Dii a Ludanero, kè borii kè aṣṣó ligazinṣ e zī kaao yānzí, ai Dii gāa à ń kéné tinti ũ.

⁴ Tia sa Dii ma Ludaa tò ma ìampakii è. Ibēē kee kú gukearo, mónzi kee kuuro.

⁵ Beee yānzín má yezi mà kpé bo Dii ma Ludanézi, lán Dii ò ma de Daudané nà, à bè à né kè é kpá kpatan à gēē ũu bé eé kpé boare.

⁶ ń gbēnṣ da aṣ Lebano sida líno zṣzṣmē. Ma zīkerinṣ é zīi pì ke kṣn n zīkerinṣ ledó, mé n zīkeri pìnṣ fīa bonné lán ń ò nà píngi. ń dṣ kè wá gbēke vī à lízṣna dṣ lán a Sidṣdeenṣ bàro.

⁷ Kè Hiramú Sulemanú yā pì mà, à pṣṣ kè nna maamaa à bè: Wà Dii tṣ kpá gbāa, zaake à Dauda gbà né ɔ̀ndṣdee, èe dṣṣ a gbē pariinṣne ae.

⁸ Ben Hiramú gbēnṣ zī Sulemanua à bè: Ma lékpāsā kè ń kèmmē mà. Mé ke lán ń yezi nà sida líno kṣn pini líno yā musu.

⁹ Ma zīkerinṣ é lí pìnṣ sé zaa Lebano kpiiinṣ musu, aṣé pitao ísialea, mé yiyi mà gbēnṣ zīonne ísiaala. Guu kè ń òmen, gwen mé tṣ wà káennne, gbasa nà táo. Mpi sṣ, yā kè má yezi nà kemēen yè: ń pṣblee kpá ma uadeenṣa.

¹⁰ Len Hiramú ègṣ sida líno kṣn pini líno kpaa Sulemanua le lán à yezi nà.

¹¹ Sulemanú sṣ ègṣ pṣwēē kpaaa wè kṣn wèṣ tṣn wàa plaa kṣn nṣsio lita bṣrṣ wàa plaa.

¹² Dii Sulemanú gbà ɔ̀ndṣṣ lán à à lé gbēne nà. Hiramú kṣn Sulemanuo nna kṣo, ben aṣ ledole vī.

¹³ Kí Sulemanú gbēnṣ sèse Isaraili boriinṣ té píngi à ń dá zīi pì guu gṣṣn bṣrṣ baaakuri.

¹⁴ Ègṣ ń zī Lebano bùsun mṣ kṣn mṣo gṣṣn bṣrṣ kuri. Gbē pìnṣ è ke Lebano mṣ do, ben aṣé su wà ke be mṣ plaplaa. Adoniramun zṣzīi pì gbēnsi ũ.

¹⁵ Sulemanú gbē'arinṣ vī gukpiideen gṣṣn bṣrṣ basiigṣ, à sèserinṣ sṣ gṣṣn bṣrṣ baaagṣ akuri.

¹⁶ Gbē pìnṣ baasi, Sulemanú gbēnṣ diēdie gṣṣn bṣrṣ aagṣ kṣn wàa aagṣo, aṣgṣ wéē tee zīi pìzi.

¹⁷ Kína yā diē, ben wà gbè gbèntē maaano yṣyṣ wà à, wà sèe wà sùo kpé pì ēdaebṣnṣ ũ.

¹⁸ Len Sulemanú zīkerinṣ kṣn Hiramú zīkerinṣ kṣn Gebalideenṣ lí zṣzṣ le aṣ kèke, aṣ gbè kèke kpé pì bobṣ ũ.

6

Dii ua kaena

¹ Isarailinṣ bṣna Igipiti wè wàa plaa kpé basiigṣṣ gbera, Sulemanú kíblena wè siigṣdeen, à mṣ plaadee kè wè be Zivi guu, ben à nà Dii ua kaenaa.

² Kpé kè à bò Diine pì gbāa kà gāsāsuu baaagṣ, à yàasa baro, à lezī baaakuri.

³ Kpé pì gbàadaaa vī a ae, à gbāa sēnkpeo gāsāsuu baro, à yàasa sṣ gāsāsuu kuri.

⁴ À à windonṣ bṣbṣ, à lénṣ de yàasa, à guu kpaa de kpaatogo.

⁵ À kpénenṣ bṣbo à lìga kpé pìzi kṣn a Ludakukiio kpa plaplaa kṣn a kpeeo.

⁶ À didikṣana aagṣgṣ, kpénē kè kú tṣtṣenṣ yàasa kà gāsāsuu sṣsṣro, kè kú guranṣ swēedodo, kè kú musunṣ swēēplaplaa. Dii kpé gbè kè kú musunṣ yàasa kēsā tṣtṣe pṣzi, le wà e wà kpénē pì zànṣ didia kpé pì gbēfṣna sai.

⁷ Kè wèe kpé pì boo, wà bò kōn gbè kè wà à zaa a yōkiaaomε. Wèe eree ke gā ke zīkebo ke kīi ma kpé pì bokiiaro.

⁸ Kpéne kè kú tōtεno píngi gēkii kú à sōomεte kpame. Didikii gāa kpéne kè kú gurano kōn kpéne kè di à musuno kiia.

⁹ Kè à kpé pì bò à yāa, à dō kōn zà líno kōn sida lí lèetεgeεno.

¹⁰ À kpéne pìno bò kpé pì gbāa lémmε. À píngi lezī gāsāsuu sōsōromε, bensō wà n pēpe kpé pì kōn sida lío.

¹¹ Ben Dii yā ò Sulemanunε à bè:

¹² Kpé kè née boo kēki yā musu, tó née ma òðkii gwaa, tó n ma yādannεnanō kè, tó n yā kè má diénnεno kūna née zīi keεa, mé lé kè má gbè n de Daudanε papanne.

¹³ Mégō kú ma gbē Isarailino té, mé n tónlo.

¹⁴ Kè Sulemanu kpé pì bò à yāa,

¹⁵ à sida lí lèetεgeεno nāna à gūa à guu sélele zaa tōte ai à sātazi, ben à pini lí lèetεgeεno kpàe à tōte píngi.

¹⁶ À kpéne kè kpé pì guu Ludakukii ũ, à gbāa kà gāsāsuu baro, ben à sida lí lèetεgeεno nāna à gūa sélele zaa tōte ai à sātazi.

¹⁷ Kpé pì gānu gbāa kà gāsāsuu baplaa.

¹⁸ Sida lí kè wà nāna kpé pì guu, wà òzīi kēa lán tùu kōn lávu pianao bà. À píngi né sida líme, wè gbè ke e gupuraaro.

¹⁹ À kpé pì kpéne kēke Dii bà kuuna kōn Isarailino àkpati diēkii ũ.

²⁰ Kpéne pì gbāa kà gāsāsuu baro, à yāasa ò baro, à lezī sō baro. À vura atēε nāna kpéne pì gūa píngi. À tuaetikpatakii kè wà kè kōn sida lío nāna kōn vura ò.

²¹ À vura atēε nāna gānu gūa ò, ben à mòkyakoo kè wà pì kōn vuraonō lògologo kpéne gū kè à vura nānaa pì kpεεε kpa.

²² À vura nāna kpé pì guuguu sélele kōn tuaetikpatakii kè kú kpéne pì saεo.

²³ À kù lí à kerubunō ũ mèn plaa, à diε kpéne guu. Kerubu pìno lezī kà gāsāsuu kuri.

²⁴ Aō dēbenō gbāa kà gāsāsuu sōsōoro. Zaa dēbe do léa kè ai à do léa kāa à gbāa gāsāsuu kuri.

²⁵ Kerubu mèn plaa pìnoò bōkōba, aō sēnkpeμε.

²⁶ Aō plaa n píngi lezī kà gāsāsuu kurikuri.

²⁷ Ben à n káε kpé pì kpéne guu. Aō dēbenō poroporona, à doo dēbe gāa à pè gūa kāa, à doo pó pè gūa kè, ben aō dēbe kè gōnō pè kōa kpéne pì guragura.

²⁸ À vura nāna kerubu pìnoa ò.

²⁹ À òzīi kè kpé pì gūnoa gānu kōn kpéneo píngi, à kerubunō wēzā kè kōn damina líno kōn lávu pianano.

³⁰ À vura kpàε kpé pì tōte ò, gānu kōn kpéneo píngi.

³¹ À kpéne pì gbāno kōn à lípeεno kè kōn kù lío. À musu kè sōnte.

³² À òzīi kè kù lí gbà mèn plaa pìnoa, à kerubunō wēzā kè kōn damina líno kōn lávu pianano, ben à vura nānaa.

³³ À gānu gbà lí kè kusua siigō kōn kù lío ò.

³⁴ À à gbāno kè kōn pini lío òla plaa. Gbà pìno òla píngi è nakōa guragura.

³⁵ Ben à òzīi kè gbà pìnoa, à kerubunō wēzā kè kōn damina lío kōn lávu pianao, ben à vura nānaa.

³⁶ À bīi bò à ligā à uazi. Bīi pì gbè kè wà àno vī didikōana leo aagōgō, ben sida lí kè wà zōno kpákpa à musu.

³⁷ Wà Dii kpé pì εε kpàε Sulemanu kíblena wē siigōden, à moò kè wè be Zivi guumε,

³⁸ ben wà à laata kpà à wè kuri awεεdodeen, à mɔ sɔraagɔdee kè wè be Bulu guu lán à kpé zīi diε nà. À bona kɔn à kekenao kà wè swεεplaa.

7

Sulemanu be bona

¹ Sulemanu a be bona zīi kè píngi wè kuri awεε'aagɔmε.

² À kpé kè wè be Lεbanɔ líkpe bò, à gbàa kà gàsāsuu basɔɔro, à yàasa kà gàsāsuu baplaa akuri, à lezī sɔ baaakuri. À sida líno pèεπεε dɔrɔ siigɔ, ben à sida lí kè wà àno kpàkpańla

³ mèn baplaa asɔɔro, dɔrɔ kɔn dɔrɔo gērogēro leo aagɔ, ben à sida líno kpàkpa lí kè wà kpà pínɔla.

⁴ À à windonɔ bɔbɔ dɔrɔ aagɔgɔ didikɔana aεo dɔdɔkɔa.

⁵ Kpé pì lénɔ lezī kɔn à yàasao píngi sēnkpekpεmε. À lénɔ mèn aagɔgɔ kaa kpa kɔn kè kpaaɔ aεo dɔdɔkɔa.

⁶ À wesagbanɔ pèεπεε kpé pì kpεεε. Kpεεε pì gbàa kà gàsāsuu baplaa akuri, à yàasa sɔ baaakuri. À gānu bò wesagba pínɔ aε, ben à wesagbanɔ pèεπεε à gbàadaaa dɔ gānu pì léa.

⁷ À a kiblekita diε gānu pìn. Gwen è yā gɔgɔn, ben wè be Yākpaεkekpε. À sida lí lèεtegeεnɔ nàna à gūa zaa tɔte ai à sàtaa.

⁸ À kpé kè è in kú aε. À bɔkɔba kɔn gānu pìo. Len kpé kè à dɔ Fili'auna nénɔgbē kè à sè nɔɔ ũune de le dɔ.

⁹ Kpé pínɔ bona, gbè maaanɔn wà εε dàεo ai à gāa pé à sàtaa. Wà gbè pínɔ yɔyɔ gbasa wà zɔzɔkɔre kɔn sagasigio kpa plaplaa píngi. Lεmε ua guu kpaa de le kɔn bàazi kpaaɔ.

¹⁰ Wà kpé pínɔ εε dàε kɔn gbè gbèntē maaanɔ, à kenɔ gbàa kà gàsāsuu kuri, à kenɔ sɔ sɔraagɔ,

¹¹ gbasa wà bò kɔn gbè maaa kè wà yɔyɔ wà àno kɔn sida lío.

¹² À bīi bò à liga ua bíta pìzi, à gbè kè wà àno vī didikɔana dɔrɔ aagɔ, ben sida lí kè wà àno kpàkpa à musu, lán Dii kpé kɔn à gbàadaaaɔ ua bīi de nà.

Dii ua pónɔ

¹³ Kí Sulemanu gbēnɔ zī Huramu sísi zaa Taya, ben wà sùo.

¹⁴ Huramu pì da né Nafatali boriimε, bensɔ gyaanɔmε. À de né Taya gbēmε, bensɔ mògotē ɔzīkerimε. Huramu pì wéεzēε vī kɔn dɔnao mògotē zī píngi guu. Kè à mɔ kí Sulemanu kiia, ben à zīi kè à dàne kè píngi.

¹⁵ À wesagba pì mèn plaa kɔn mògotēo. À píngi lezī kà gàsāsuu baro plaasai, à lé yàasa sɔ kuri awεεplaa.

¹⁶ À à mífura pì kɔn mògotēo mèn plaa à dī wesagba pínɔ musu. Mífura pínɔ lezī kà gàsāsuu sɔsɔro.

¹⁷ À mòkyakoonɔ pì, ben à fīfī à mì pínɔa lán kāmbeε bà, aɔɔ logologona mèn swεεplaa.

¹⁸ À pónɔ pì lán biisio beεnɔ bà à dɔdɔ wesagba mì pínɔa à ligazi dɔrɔ plaa, mòkyakoo pínɔ gīzī kɔn à musuo. À mì pínɔ sēnkpe píngi.

¹⁹ À Dii kpé gbàadaaa wesagba mì pínɔ pì kɔn dɔnao lán ítebaagunna vú bà. Ítebaagunna vú pínɔ lezī kà gàsāsuu siisiigɔ.

²⁰ Biisio beε pínɔ dɔdɔ wesagba mì pínɔ kùdɔkii musu mèn wàa doodo ligana mòkyakoo pínɔzi dɔrɔdɔrɔ.

²¹ Ben à wesagba pínɔ pèεπεε kè aɔɔ Dii kpé gbàadaa kūna. À tó kpà ɔplaa kpa pónε Eé Káε, ɔzεε kpa pɔ sɔ Gbāaa Kúa.

²² Wesagba pínɔ mìnɔ bò lán ítebaagunna vú bà. Len à wesagba pínɔ pì le píngi.

23 À mò kàsa íkákii ũ bòotoko. À lé kè kpa ai à lé kãa kpaà kà gàsãsuu kuri, à lezĩ kà gàsãsuu sɔɔro, à lé yàasa sɔ baaakuri.

24 À ɔzĩ kè íkákii pìà lán tùunɔ bà, à lìga à lézi gĩzĩ dɔrɔ plaa, gàsãsuu do píngi tùu mèn kuri. À íkákii pì kàsa lɛdo kɔn tùu wɛzãdee pìnɔ.

25 Íkákii pì di zùsware mèn kuri awɛɛplaaanɔ musu. Zù mèn aagɔɔnɔ mì dɔ gu'igbãroo kpa, mèn aagɔɔnɔ ɔfãntɛgɛkpen kpa, mèn aagɔɔnɔ sɔɔmetɛ kpa, mèn aagɔɔnɔ sɔ ɔfãntɛbɔɛ kpa. Íkákii pì di n̄ musu, bensɔ aɔ pòrɔnɔ dɔdɔ gura.

26 Íkákii pì gègete kà ɔla yàasa ũ. À swã de lán oro swã bà, lán ítebaagunna swã bà. Gãnɔ lé wàa do ín è sí.

27 À tadibɔnɔ pì kɔn m̀gotɛo mèn kuri. Aɔ píngi gbàa kà gàsãsuu siigɔ, à yàasa dɔ siigɔ, à lezĩ sɔ aagɔ.

28 Kè wà tadibɔ pìnɔ pì, wà mò lèetɛgɛɛnɔ kpà à gbánɔ dagura.

29 Ben wà músu wɛzãnɔ kè mò lèetɛgɛɛ pìnɔa píngi kɔn zùsware wɛzãnɔ kɔn kerubu wɛzãnɔ. Wà lãvutãna wɛzã kè músu pìnɔ kɔn zùswaree pìnɔ musu kɔn à gĩzĩo.

30 Tadibɔ pìnɔ m̀gotɛ górogba kɔn gòo vĩ mèn siisiigɔ. Aɔ gbá vĩ mèn siisiigɔ dɔ. Gbá pìnɔ musun wè taa din. Wà gbá pìnɔ kàsa, wà lãvutãna wɛzã kè à kpa siigɔa.

31 Tadibɔ pìnɔ lé wɛna bòotoko, à lé kpaà bɔna gàsãsuu do, bensɔ à zòoto kà ɔtã do. Wà wɛzã kè à lé kè b̀ musua dɔ. Tadibɔ pìnɔ mò lèetɛgɛ goodadeenɔ vĩ, aɔ de bòotokoro.

32 Górogba pìnɔ kú mò lèetɛgɛɛ pìnɔ gĩzĩ. À gònɔ pépena tadibɔ pìnɔ gbánɔa. Górogba pìnɔ lezĩ kà gàsãsuu do kɔn a kusuo.

33 Wà górogba pìnɔ pì lán s̄goro pɔ bàme. Wà à gònɔ kɔn à górogbanɔ kɔn à m̀teeenɔ kɔn à oroonɔ kàsa kɔn m̀gotɛo píngi.

34 Tadibɔ pìnɔ kúkii vĩ mèn siisiigɔ a goodanɔa.

35 Tadibɔ pìnɔ musu de bòotoko, à lezĩ kà ɔtã do. À gbánɔ kɔn à mò lèetɛgɛɛnɔ na tadibɔ pìnɔ musu.

36 À kerubu wɛzã kè à gbánɔ kɔn à mò lèetɛgɛɛnɔa kɔn músu wɛzãnɔ kɔn damina línɔ wɛzãnɔ, guu kè à è píngi. À lãvutãna wɛzã kè à lìgazi dɔ.

37 Len à tadibɔ pìnɔ pì le. À kàsa pɔ d̄nkɔ guume, aɔ bítake kɔn n̄ bɔnao s̄nkpeme.

38 Ben à dàga pì kɔn m̀gotɛo mèn kuri. À píngi è í sí à kà gãnɔ lé siisiigɔ. Dàga pìnɔ yàasa kà gàsãsuu siisiigɔ. Kè à dàga pìnɔ didi tadibɔ mèn kuri pìnɔa,

39 ben à kàe Dii kpé ae, mèn sɔɔroo ɔplazi, mèn sɔɔroo ɔzezi. À íkákii pì di ɔzezi Dii kpé gooda kè kú ɔfãntɛbɔɛ sɔɔmetɛ kpaà sae.

40 Ben Huramu oro túbukabɔnɔ kɔn a séebɔnɔ kɔn ta arusibɔnɔ pì dɔ. Len à Dii ua zĩ kè kí Sulemanu dàne kè le, à à laata kpà píngi.

41 Zĩ kè à kè pìnɔn yè: Wesagba mèn plaa, à mì kè b̀ lán loo bà kè kú wesagba pìnɔ musu mèn plaa, m̀kyakoo kè à zã blèo à mì pìnɔa mèn plaa,

42 biisio beɛ kè à dɔdɔ m̀kyakoo pìnɔa musu mèn wàa plaa. À kè ai dɔrɔ plaa zãblebɔ ũ wesagba mì pìnɔa.

43 Tadibɔ pìnɔ mèn kuri kɔn à dàganɔ mèn kuri.

44 Íkákii mèn do kɔn zùswaree kè kú à gĩzĩnɔ mèn kuri awɛɛplaa.

45 Túbukabɔ pìnɔ kɔn a séebɔnɔ kɔn ta arusibɔnɔ. Pɔ kè Huramu pì kí Sulemanuɛ Dii ua pɔ ũunɔ píngi, à n̄ pí kɔn m̀gotɛ lɔbnaome.

46 Kína tò wà pɔ pìnɔ kàsa kɔn Yoda guo zaa Suko kɔn Zaretão dagura.

47 Sulemanu e tó wà pɔ kè wà pì kɔn m̀gotɛo pìnɔ yɔ kilooa à à t̄isi dɔrɔ, kè à kè pari yãnzì.

48 Sulemanu pɔ kè kú Dii kpé guunɔ pì dɔ, tuaetitikpatakii kè wà kè kɔn vuraɔ kɔn vura teebu kè wè Dii bureɔdi káɛao

⁴⁹ kɔn dabu kè wà kàe gānu guu kpéne ae ɔplazi kɔn ɔzezio mèn sɔsɔro. Wà pì kɔn vuraɔ atɛe kɔn à fitianɔ kɔn à kpàkonɔ pínɡi, wà lávu wɛzā kèrma.

⁵⁰ À vura ímibɔnɔ pì dɔ kɔn fitiadebɔnɔ kɔn taanɔ kɔn gɔmbɔnɔ kɔn tésibɔnɔ kɔn kpéne kè wè be Ludakuki gbà asigbenɔ kɔn gānu pónɔ.

⁵¹ Kè kí Sulemanu Dii ua zīi pì kè à yàa pínɡi, ben à mò kɔn vuraɔ kɔn kondogio kɔn pò kè a de Dauda diɛ Dii pò ũunɔ, ben à kà Dii ua auzikikaekiin.

8

Tana kɔn Dii àkpatio a kpén

¹ Ben kí Sulemanu Isaraili gbɛnsinɔ sɔsi Yerusalemu, aɔ borii dɔn'aɛdeenɔ kɔn n uabɛdeenɔ n pínɡi, ɛ aɔ mó wà Dii bà kuunaño àkpati sé Dauda wéte kè wè be Zayɔn wà suo.

² Ben Isarailinɔ kàkɔa à ae n pínɡi mɔ swɛɛplaade Etanimu zībaaguroɔ zī.

³ Kè Isaraili gbɛnsinɔ pèkɔre n pínɡi, ben sa'orinɔ Dii àkpati pì sè

⁴ kɔn dakɔreki kutaaɔ kɔn Dii pò kè kú à guunɔ. Sa'orinɔ kɔn Levi boriinɔ bé wà pò pìnɔ sè wà sùo,

⁵ ben kí Sulemanu kɔn Isaraili kè aɔ kàkɔa à aenɔ saa ò kɔn sãanɔ kɔn zùnɔ àkpati pì ae. Pò kè aɔ saa òo pìnɔɔ parii kè bíta, èe sí naroro.

⁶ Ben sa'orinɔ gè kɔn Dii bà kuunaño àkpatio à kpén ai kpéne kè wè be Ludakukiin. Aɔ diɛ à diekiia gwe kerubunɔ gīzī.

⁷ Kerubu pìnɔ dèbenɔɔ poroporona àkpati pì kɔn à sélinɔla.

⁸ À séli pìnɔɔ gbãa ai wè n lé e Dii kpé gānu guu, mɔde wè e ua kparɔ. Lí pìnɔɔ kú gwe ai kɔn a gbãao.

⁹ Pòkee kú àkpati pì guuro, tó èe ke gbè walaa mèn plaa kè Musa dàn zaa Orebu, guu kè Dii bè a bà égɔ kú kɔn Isarailinɔ aɔ bɔna Igipiti gberaa baasiro.

¹⁰ Kè sa'orinɔ bɔe Dii kpén, tésukpe kpé pì pà,

¹¹ aɔɔe fɔ wà gè wà n zīi ke gwero tésukpe pì yānzi, zaake Dii gakui a kpé pà.

¹² Ben Sulemanu bè: Dii bè égɔ kú tésukpe siaa guume.

¹³ Ben à bè Diine: Ma kpé naasidee kèkii bònne, ñgɔ kú à guu gurɔ pínɡi.

¹⁴ Ben à liɛ à ae dɔ parii à sa maa ònne.

¹⁵ Ben à bè: Wà Dii Isarailinɔ Luda sáabu kpá! À lé gbè ma de Daudane, ben à pàpa. Zaake à bè,

¹⁶ zaa gurɔ kè a a gbè Isarailinɔ bɔe Igipiti, èe Isaraili wéte ke diɛ wà kpé bon arero. Daudan a sè a gbè Isarailinɔ dɔn'aɛdee ũ.

¹⁷ Kè ma de Dauda yezi à kpé bo Dii Isarailinɔ Ludane,

¹⁸ ben Dii bène kpébonaare ɛ a tó gɔ kúa laasuu kè à kè pì maa,

¹⁹ mɔde èe ke àpi bé eé boarero, à zīnda né ke bé eé boare.

²⁰ Ben Dii kè lán à à lé gbè nà. Ma gɔ ma de Dauda gɛe ũ, ma vɛe Isaraili kpatan lán Dii Isarailinɔ Luda à lé gbè nà, ben ma kpé kè bònne ɛ à tó gɔ kúa yānzi.

²¹ Gwen ma Dii àkpati diekii kèken. Dii bà kuuna kɔn wa dezinɔ aɔ bɔna Igipiti gbera yā kú à guu.

Sulemanu aduakena a gbɛnne

²² Sulemanu ae dɔ Dii gbãgbãkiia Isaraili kè aɔ kakɔana gweenɔ wáa n pínɡi, ben à a ɔɔnɔ sè musu

²³ à bè: Dii Isarailinɔ Luda, gbèke è sí lékɔzinyo musu ke tɔtɔero. N gbèke guu n bà kú kɔn n zòbleri kè aɔ tɛ n zén kɔn nɔse doonɔ.

²⁴ N yā kè n à lé gbè n zòbleri ma de Daudane pàpa. N ò kɔn léome yā, gbãa san n pàpa.

²⁵ Tia sa Dii Isarailinɔ Luda, n lé gbè n zòbleri ma de Daudane n bè, tó à boriinɔ n zīnda kūna dɔ bensɔ aɔ tɛ n zén lán à tézi nà, aɔégɔ kú Isaraili kpatan gurɔ pínɡi.

26 Isarailino Luda, ñ tó yā kè ñ ò n zòbleri ma de Daudane ke yāpuraa ũ sa.

27 Mòde Luda, négõ kú tóte kè yāpuran yó? Musu kōn a lezĩkeeo é fõ à n síro, benle kpé kè má bõnne kèkii saó?

28 Dii ma Luda, ñ làakari do mapi n zòbleria, ñ ma aduakena kōn ma agbaakpananneeo sí. Ñ swā kpá wiii kè mapi n zòbleri mée pēenziizi kōn adua kè mée keemmaao gbāa.

29 Ñ tó n wée gõ pena kpé kèkii gwāavĩ kōn fāantēo, guu kè n bè n tó égõ kúa kèkii pì. Ñ adua kè mapi n zòbleri mēe kee aedona guu kèkii ma.

30 Tó mapi n zòbleri ke n gbē Isarailino ae dò guu kèkii, tó wa wée kemma, ñgae wa wēkena sí zaa n kúkii musu ñ sùu kewao.

31 Tó gbē taari kè a gbēdaane, ben wà bène à la da, tó à mò à la dà n gbāgbākii kè ae,

32 ñgae zeńyo zaa n kúkii musu ñ doañne. Ñgae yā gōgō n zòblerinone ñ yā da taarideela, le à yākena wí à musu ñ yā nnaa kpá taarisaideea, le wà e wà dõ kè à yāke vīro.

33 Tó n gbē Isarailino ibeeno zĩ blēm̄ma durun kè aõ kenne yānzi, aõ tányo, tó aõ èara wà ae dōmma wà n sisi, tó aõ wée kemma wà agbaa kpānne kpé kèkii,

34 zaa n kúkii musu ñgae zeńyo ñ sùu keńyo kōn ñ durunno, ñ earańyo bũsu kè ñ kpà ñ dezinõa kèkii pì guu.

35 Tó ludambēe gõ da wáawaa, lou gi mazi kè aõ durun kenne yānzi, tó aõ ae dò guu kèkii aõ wée kemma aõ n sisi, bensõ aõ kpēe li ñ durunne kè n wée tām̄ma yānzi,

36 zaa n kúkii musu ñgae zeńyo ñ sùu keńyo kōn ñ durunno. Ñgae ñ da zé maaan, né tó lou ma n bũsu kè ñ kpà n gbēnõa aõ pò ũu kè guu.

37 Tó dekaa ke gagyāa kà bũsu kèn, ke pówēepõsi ke pópukpana ke sutēno ke kwaanõ ke tó ibeeno liga ñ wéte kezi ke tó mónzi ke gyāa gē ñ té,

38 tó aõ gbēke yā kè à a lee dõ, tó à a do dò kpé kèkii kpa, tó à wée kemma à agbaa kpānne,

39 zaa n kúkii musu ñgae zeo ñ sùu keo, né doàle. Ñgae fīa bone a yākena, zaake ñ à nõse dõ. Mbe ñ baade píngi nõse dõ.

40 Len aõégõ vīa keenne le ai ñ wēndi lén bũsu kè ñ kpà ñ dezinõa kè guu.

41-42 Zaake weé n tó bíta kōn n gāsā gbāaao kōn n do kè poronao baaru ma, tó gbē zĩto kè de n gbē Isaraili borii ũroo bõ bũsu zāazān à mò n tó yānzi, tó à ae dò kpé kèa à wée kemma,

43 zaa n kúkii musu ñgae zeo ñ yā kè à wée kemmaa kene, le anduna bori píngi e à n tó dõ, wà vīa kenne lán n gbē Isarailino è kenne nà, aõégõ dõ kè n tó kú kpé kè má bõ kèa.

44 Tó n gbēno bõe wà gāa zĩ ká kōn ñ ibeeno, baa guu kè n ñ zĩn píngi, tó aõ ae dò wéte kè ñ sè kèa kōn kpé kè má bõnne kèo, tó aõ wée kemma,

45 zaa n kúkii musu ñgae zeńyo agbaa kè aõ kpānne yānzi, ñ yā nnaa kpám̄ma.

46 Zaake gbēke è gí durun keziro, tó aõ durun kenne, tó n pō fēńzi n ñ ná ñ ibeeno ñ ozi, tó aõ tányo ñ bũsun zĩzõno ũ bũsu zāazā ke à kīin yoo,

47 tó aõ nõse lie bũsu kè aõe zò bleen pì guu, tó aõ èara wà agbaa kpānne gwe wà bè: Wa durun kè, wa taari kè, wa yā zaaa kè,

48 tó aõ ae dōmma kōn nõseo do kōn poyezinao píngi zaa bũsu kè aõe zò bleen ñ ibeeno pì guu, tó aõ ae dò bũsu kè ñ kpà ñ dezinõa kōn wéte kè ñ sèo kōn kpé kè má bõnne kèoa, tó aõ wée kemma,

49 zaa n kúkii musu ñgae zeńyo agbaa kè aõ kpānne yānzi, ñ yā nnaa kpám̄ma.

50 Ñgae sùu ke kōn n gbē kè aõ durun kenneeno kōn taari kè aõ kèo, ñ tó gbē kè aõe zò bleenno ñ wēnda gwa,

51 zaake n pówīnanõme, n gbē kè n ñ bõe Igitino wētām̄ma pāsī guunõme.

52 Ñ tó n wée gõ kú mapi n zòbleria, ñ swā kpá agbaa kè má kpānnezi kōn agbaa kè n gbē Isarailino kpānneeo. Ñ swā kpānzi gurõ kè aõ wii pēnzi píngi.

⁵³ Dii Luda, zaake anduna bori píngi guu aõpinon n ní sé n gbēno ũ, lán ní ò n zòbleri Musa gāzĩ nà gurɔ kè n wa dezinɔ bɛ Igipiti.

⁵⁴ Gurɔ kè Sulemanu e wée kee Diia, à kuena a kosooame kɔn à ɔɔno porona musu. Kè à adua kè à yàa, ben à fɛe à zè Dii gbāgbākiia gwe,

⁵⁵ ben à sa maaa ò Isaraili kè aɔ kú gweenɔne ní píngi, à ò gbāngbān à bè:

⁵⁶ Wà Dii sáabu kpá, zaake à wamɔwa a gbē Isarailinɔ gbà ãampakii lán à ò nà. Yā maaa kè à à lé gbè a zòbleri Musa gāzĩnɔ pàpa píngi, à kee e lée pāro.

⁵⁷ Dii wa Luda gɔ kúwao, lán à kú kɔn wa dezinɔ nà. Áton wa tónlo, àton pā kpáwaziro.

⁵⁸ À tó wà swè gɔ kúawa wàgɔ té à zén, wàgɔ à yādienanɔ kúna kɔn yā kè à dà wa dezinɔnenɔ, wàgɔ à ɔɔkii gwaa.

⁵⁹ Adua kè má kè Dii wa Ludaa gɔ don fáantɛ kɔn gwāavĩ. Àgɔ yā nnaa kpá mamɔma a zòbleria kɔn a gbē Isarailinɔ lán guu e ɔɔ nà,

⁶⁰ anduna bori píngi é à dɔ kè Dii né Ludame, à pāndee kuuro.

⁶¹ À kú à a swè kpá Dii wa Ludaa mámmam, àgɔ à ɔɔkii gwaa, àgɔ à yādienanɔ kúna lán á kúna gbàa nà.

Dii ua kyakena

⁶² Ben kína kɔn Isarailinɔ ní píngi saa ò Diia.

⁶³ Sulemanu kennakɔo saa ò Diia kɔn zùnɔ bɔrɔ baro awɛɛplaa kɔn sãanɔ bɔrɔ baswɛɛdo. Len kína kɔn Isarailinɔ ní píngi Dii ua kya kè le.

⁶⁴ Zĩ pià kína gbāsĩ gò ua kè kú Dii kpé aea, ben à sa'opɔ kè wè ká tén à té kú ò gwe kɔn pówɛ gbao kɔn kennakɔo sa nósio, zaake sa'okii kè à kè kɔn m̀gotɛo kè kú Dii kpé ae bítarɔ, èe fɛ à sì píngiro.

⁶⁵ Zĩ beea Sulemanu kɔn Isarailinɔ ní píngi zĩbaa kè Dii ní Ludane ai gurɔ swɛɛplaa, ben aõ Kutadɔna zĩbaa kè gurɔ swɛɛplaa ɔ. À píngi kè gurɔ gẽro dosai. Wà pari maamaa, wà b̀ zaa Lebo Amata ai à gàa pé Igipiti gulezeki swaaa.

⁶⁶ À gurɔ sɔraagɔdee zĩ à ní gbáe, ben aõ lé zàa aõ tà ní be kɔn ponnaao. Aõ pɔɔ kè nna yā maaa kè Dii kè a zòbleri Dauda kɔn a gbē Isarailinɔne píngi yānzĩ.

9

Dii b̀ à m̀na Sulemanuzi

¹ Kè Sulemanu Dii ua kàe à yàa kɔn a uao kɔn zĩ kè à pɔɔ kúano píngi,

² ben Dii èara à b̀ à m̀zi à gèn plaadeeo lán à b̀ à m̀zi Gibiɔ nà

³ à bène: Ma adua kè ní kè kɔn agbaa kè ní kpàmeeo mà. Ma kpé kè ní b̀ pì diè ma pò ũ, ma tó égɔ kúa yāana sai. Ma wée égɔ kúa, ma pɔɔ égɔ kúa.

⁴ Mpi sɔ, tó ní té ma zén súusu kɔn ǹse puraa lán n de Dauda bà, tó ní yā kè má diennɛno kúna kɔn ma yā'onnɛnanɔ, tó née ma ɔɔkii gwaa,

⁵ mé n kpata kásaa péɛ Isarailinɔ té, eégɔ yāana vĩro, lán ma à lé gbè n de Daudane nà, ma bè à boriinɔ égɔ kú Isaraili kpatan gurɔ píngi.

⁶ Tó mpi ke n nénɔ kpɛɛ lime sɔ, tó á ma dokayānɔ kɔn yā kè má dièareenɔ kúnaro, tó a gaa a ɔ tãanɔzi ai ée ní gbāgbāa,

⁷ mé Isarailinɔ b̀e b̀usu kè má kpàmmam, mé gí kpé kè má diè ma pò ũu pìzi, aõé gɔ fabona pò ũ, pena pò ũ bori píngine.

⁸ Baa kɔn kpé pì naasikɛeo, à yā é b̀ gbē kè aɔe gɛtɛe à saenɔ sae. Aõé sio gá wà be: À kè dia Dii kè b̀usu kè kɔn kpé kèonɛ lɛɛ?

⁹ Weé beñne: Kè aõ pā kpà Dii ní Luda kè à ní dezinɔ b̀e Igipitizi yānzime. Aõ zè kɔn tãanɔ, aɔe ní gbāgbāa aɔe kuɛñne. Beee yānzin Dii m̀nzi beee kpànzĩ píngizi.

Sulemanu yākɛna kpaaanɔ

- 10 Sulemanu ua mèn plaaa pìno kàe wè barome, Dii ua kòn à zĩnda uao. Beee gberan
 11 à Galili b̀usu wéte kpà Taya kí Hiramua mèn baro, zaake Hiramua sida lí kòn pini lío kòn vuraò kpàa lán à yezi nà.
 12 Kè Hiramua b̀ Taya à gàa à wéte kè Sulemanu kpàawaano gwà, èe kenero,
 13 ben à bè: Ma gbè, wéte kparee takanòn n kpàma gwee? Ben wà tó kpà guu pìne Kabulu ai kòn a gbàao.
 14 Hiramua gĩake à vura kpàsã Sulemanune yã tòn siigõ.
 15 Gbè kè Sulemanu n dá zòzĩinno yãn yè. Gbè pìno bé wà Dii ua kòn Sulemanu uao zĩ kè. Aõ Milo wèe tàta kòn b̀suo, aõ Yerusalemu b̀i b̀ò, aõ èara wà Azo kòn Megidoo kòn Gezaò kèke wà kàe.
 16 Igipiti kí Fili'auna lèe Geza pia yã, ben à si à té s̀a à Kanaa kè aõ kú à guuno dède, ben à kpà a nènogbèa zàkena gbaa ù gurò kè à à kpàsã Sulemanua.
 17 Ben Sulemanu èara à Geza pì kèke à kàe kòn Betoroni gĩzĩ pòo
 18 kòn Baalao kòn Tadamò kè kú à b̀usu gbàan-o
 19 kòn wéte kè à kùsãe kàenno kòn wéte kè à s̀gorono kòn à s̀no kúnno kòn kpé kè à yezi à d̀ Yerusalemuno kòn Lebanò kòn b̀usu kè èe kí bleeano pìngi.
 20 Borii kè aõ de Isaraili ùroonò: Amòrinò, Itinò, Perizinò, Ivinò kòn Yebusi kè aõ gònò n pìngi,
 21 gbè kè Isarailinò e fõ wà n dederonò, aõ borii kè aõ gò n b̀usu pìnnon Sulemanu n dá zòzĩin, ben aõegõ zĩ pì kee le ai kòn a gbàao.
 22 Èe Isarailinò da zòzĩinlo. Aõmbe à n díe a z̀kpeeno ù, a ìbanò, a kína daano, a gbèno dòn'aedeeno, a s̀gorodeeno, a s̀deeno.
 23 Aõmbe zĩ kè wèe kee pì gbènsinò ù d̀, aõ gòon wàa plaa kpé baswèeplaa akuri.
 24 Kè Fili'auna nènogbè b̀ Dauda wéte à tà a kpé kè Sulemanu b̀nen, à gberan Sulemanu Milo wèe tàta.
 25 Wè kòn wèo Sulemanu ègõ saa oo gèn aagõgõ. È sa'opò kè wè ká tén à té kù kòn kennakõo sa'opòo o sa'okii kè à b̀ Diinea, è tuaetiti kpata Dii ae gwe d̀. Len à Dii ua zĩno kè le mámmam.
 26 Kí Sulemanu góro'itenò kè Eziõ Geba Elata sae Edomuno b̀sun Isia Tèa léa.
 27 Hiramua a górodee kè aõ ísíaa d̀onò zĩ, ben aõ dà ísiaala lèdo kòn Sulemanu gbèno.
 28 Aõ gàa Ofi, aõ vura sèe gwe tòn gèro aõ s̀o kí Sulemanune.

10

Seba b̀usu kína kè de nògbè ù m̀na Sulemanu kiia

- 1 Kè Seba b̀usu kína kè de nògbè ùu mà lán Sulemanu tó b̀ò nà Dii yã musu, ben à mò à yõ à gwa kòn yãgbekana zĩ'ùuo.
 2 À kà Yerusalemu kòn a ìbanò paripari kòn pò gũ nnannaano kòn vura sà bítao kòn gbè b̀eèdee kè lakuminò senano, ben à gàa Sulemanu kiia à yã kè kú a nòse guu fàadi b̀ò pìngi.
 3 Ben Sulemanu yã kè à làlaano b̀kõtene pìngi. À ke b̀kõtena e à furo.
 4 Kè nògbè pì Sulemanu òndõyãno mà pìngi, bensò à à bee kè à b̀ò è
 5 kòn pòblee kè è bleeno kòn à ìbanò gwenao kòn à be z̀kerino kuunao kòn n pòkàsãano kòn à wèkpaaterino kòn sa'opò kè wè ká tén à té kù kè à ò Dii uano, yã pì à kù gbàa, ben à lé àe.
 6 Ben à bè kínanè: N yàkenano kòn n òndõ baaru kè má mà zaa ma b̀sun-o né yãpurame.
 7 Mèe yã pìno síro ai ma gaa ma kao kè, ben ma wèe siàle sa. Wèe omè pìngi sero fá! N òndõ kòn n auzikinò de lán ma à baaru mà nàla zà.
 8 M̀nnadeenon n gbèno ù kòn n ìba kè aõegõ kúnno gurò pìngi, aõgõ n òndõyã maano!
 9 Wà Dii n Luda sáabu kpá, zaake n yã kàne, ben à n ka Isarailinò kìn. Yenzi kè Dii vĩ kòn Isarailinò gurò pìngi bé à tò à n ka kí ùzi, le nògõ yã gògòóne a zèa.

¹⁰ Ben nɔgbē pì kína gbà vura tɔn siigō kɔn pɔ gū nnannaanɔ paripari maamaa kɔn gbè bɛɛdeenɔ. Pɔ gū nnannaa kè à kí Sulemanu gbà pìnɔ bíta, gbēkee e mɔone à kà ɛ ziki dɔro.

¹¹ Hiramú góro'ite kè aɔ sù kɔn Ofio kɔn vuraonɔ sù kɔn lí bɛɛdeenɔ maamaa kɔn gbè bɛɛdeenɔ dɔ.

¹² Ben kína Dii ua pónɔ kèo kɔn a zīnda be pónɔ, à mɔrɔnɔ kɔn kúunɔ kèo lèsirinɔne dɔ. Wèe mɔ kɔn lí pì boriio à kà ɛ ziki dɔro, wèe wée si à takale dɔro ai kɔn a gbàao.

¹³ Pɔ kè Seba bùsu kína pì yezi pínɡi à gbèka kí Sulemanua, ben à à gbà, gbaa kè à kènɛ yɔnkɔyɔnkɔnɔ baasi. Ben à ɛara à tà a bùsun kɔn a ìbanɔ.

Sulemanu gakuikɛ

¹⁴ Vura kè è gē Sulemanuzi wè kɔn wèo è ká tɔn baro awɛɛ'aagō,

¹⁵ tángba kè táa'orinɔ kɔn latarinɔ kɔn Larubu kínanɔ kɔn a bùsu gbēnsinɔ è mɔone baasi.

¹⁶ À sɛngbango bítanɔ kè kɔn vura kè wà gbègbèo mèn wàa do, aɔ baade tìisi kà kiloo aagōgō kɔn a kusuo.

¹⁷ À sɛngbango néngonɔ kèo dɔ, aɔ baade tìisi yezi à ká kiloo plaplaa. À sɛngbango pìnɔ kàe kpé kè wè be Lebano Líkpen.

¹⁸ Kína kiblekita bíta kè kɔn wesa swaao, ben à vura atɛɛ kùea.

¹⁹ Kita pì didikii vī, à gbápeeki mèn swɛɛdo. À kpɛɛnaki musu de mɔɔɔ gooda sai. À gāsādikiinɔ vī, músu taka kè wà kènɔɔ zezena gāsādikii pìnɔ sae.

²⁰ Músu pìnɔɔ zezena gbápeeki pìnɔa kpa plaplaa, à pínɡi kà kuri awɛɛplaa. Wèe kita pì taka ke bùsu ken zikiro.

²¹ Kí Sulemanu togoonɔ né vurame pínɡi. Kpé kè wè be Lebano Líkpe pónɔ pínɡi né vurame atɛɛ. Kondogi pókee kú gwero, zaake wè kondogi diɛ póke ũ Sulemanu gurɔɔaro.

²² Kína góro'itenɔ ègō dana ísiaala kɔn Hiramú góronɔ. Wè aagō pínɡi aɔègō suu kɔn vuraonɔ kɔn kondogio kɔn wesa swaao kɔn gbakūnɔ kɔn zànɔ.

²³ Kí Sulemanu auziki kɔn à ɔndɔɔo bíta de anduna kínanɔ pɔla ní pínɡi.

²⁴ Baade pínɡi e zé wetɛɛ à wée si Sulemanulɛ à à ɔndɔyā kè Ludaa dànɛ à swèn ma.

²⁵ Wè pínɡi baade ègō mɔɔne kɔn a gbaao: Kondogi pónɔ, vura pónɔ, utanɔ, gōkebɔnɔ, pɔ gū nnannaanɔ, sɔnɔ kɔn bāagāsɔnɔ.

²⁶ Sulemanu sɔgoronɔ kɔn sɔnɔ kàkɔa. À sɔgoro pìnɔ kà wà swɛɛplaa, à sɔnɔ sɔ bɔrɔ kuri awɛɛplaa. Wè à sɔ pìnɔ gwa à sɔgoro wétɛnɔ guu kɔn à be Yerusalemuo.

²⁷ Kína tò kondogi gō di Yerusalemu lán gbè bà, bensɔ sida lí kè wè kpé dɔo pari lán bète lí bà sèn.

²⁸ Wè bɔ kɔn Sulemanu sɔ pìnɔ zaa Iɡipiti kɔn Silisia bùsuome. Kína latarinɔ bé wè gá lúlu gwe.

²⁹ Aɔè sɔgoronɔ lúlu Iɡipiti kondogi ɔɔ mèn wàa aagōme, sɔnɔ sɔ mèn baswɛɛplaa akuri, ben è ɛara à sɔ pìnɔ yá Iti kínanɔa kɔn Sirianɔ kínanɔ.

11

Sulemanu nɔɔnɔ

¹ Kí Sulemanu yè bori pānde nɔgbēnɔzi pari. Fili'auna nénɔgbē baasi, ben à Mɔabunɔ kɔn Amɔninɔ kɔn ɛdɔmunɔ kɔn Sidɔdeenɔ kɔn Itinɔ sèse nɔɔnɔ ũ.

² Dii bè Isarailinɔne aɔton borii pìnɔ séro, zaake aɔè ní sāsámɛ, le aɔɔ té ní tāanɔzi. Baa kɔn beeeo aɔ yenzi Sulemanu swè blè.

³ À kínɛnɔ sèse nɔɔnɔ ũ gōɔn wàa aagō kpé basɔɔro, bensɔ à nɔ yìgisainɔ vī dɔ wàa do kpé basɔɔro. Ben à nɔɔ pìnɔ à sàsā.

⁴ Kè zikū e gēɛn, à nɔɔnɔ tò à tè tāanɔzi, èe a swè kpá Dii a Ludaa mámmam lán a de Dauda bàro.

⁵ À tè Sidɔdeenɔ tāa Asatorɛzi kɔn Amɔninɔ tāa Mɔlɛki kè Luda zàn-o.

⁶ À yā kè Dii yeziroo kè, èe tézi kōn nòseo do lán a de Dauda bàro.

⁷ Ben à gàa à tāagbāgbākii bò sīsī kè kú Yerusalemu ɔfāntēbɔe kpaa musu Mɔabunɔ tāa gina Kemɔsine kōn Amɔninɔ tāa gina Mɔlekio.

⁸ Len à kè le a bori pānde nɔɔnɔne n pīngi, ben aɔ tuaetiti kpàta n tāanɔne aɔ saa òm̄ma.

⁹ Ben Dii Isarailinɔ Luda pɔ fè Sulemanuzi, kè à kpɛɛ line à swè kúa dɔro yānzi, zaake Dii bò à m̀zi yā gèn plaa.

¹⁰ Baa kè Dii bène, àton té tāanɔziro, èe yā kè Dii diè pì maro.

¹¹ Ben Dii bène: Zaake n kè le, nɛe ze kōn ma bà kuunanyo yā kè má dienneero, mé kpata bɔ n ɔzī mà n z̀bleri ke ká n gɛɛ ũ.

¹² Mɔde n de Dauda yānzi mé ke le n gurɔɔaro, n nén mé kene.

¹³ Baa kōn beeeo mé kpata bɔ à ɔzī māmmanlo. Bori leo doon mé tó n né pìne ma z̀bleri Dauda kōn Yerusalemu kè má sè ma pó ũuo yānzi.

Sulemanu ibɛɛnɔ

¹⁴ Ben Dii tò Edɔmu gbè Adada kè de wɛɛne ũ íbete kpà kōn Sulemanuo.

¹⁵ Gurɔɔ kè Dauda e zī kaa kōn Edɔmunɔ yā, à z̀kpɛɛnɔ dɔn'aedee Yoabu gàa à Isarailinɔ gèno v̄i, ben à Edɔmunɔ bùsu gɔgbèno dède gwe n pīngi.

¹⁶ Àpi kōn a gbèno kú gwe ai mɔ swɛedo ai aɔ gàa wà Edɔmunɔ bùsu gɔgbè pìnɔ dèdeo n pīngi.

¹⁷ Kè Adada bàa sì, èe taa Igipiti kōn a de ìba kenɔ. Gurɔ beeeo sɔ Adada né gɔkpareme.

¹⁸ Aɔ bò Midiā aɔ gàa Parani, ben aɔ Paranide kenɔ sè wà gàaño Igipiti kí Fili'auna kiia. Fili'auna kpé kpàa kōn pòbleeo kōn tɔɔteo.

¹⁹ Adada yā kà Fili'aunanɛ maamaa, ben à a naɔ Tapɛnesi dāaro kpàa nɔɔ ũ.

²⁰ Ben Tapɛnesi dāaro pì né ì gɔgbè ũ, wè benɛ Genuba, ben Tapɛnesi né pì gwà Fili'auna ua kōn Fili'auna nénɔ ledɔ.

²¹ Gurɔɔ kè Adada kú Igipiti, à mà kè Dauda gà bensɔ à z̀kpɛɛnɔ dɔn'aede Yoabu gà dɔ. Ben à bè Fili'aunanɛ: N̄ ma gba zé mà tá ma bùsun.

²² Ben Fili'auna à là à bè: Bó bé èe kēsāamma ma kiia, kè tò n̄ yezi n̄ tá n bùsun? À wèlà à bè: Pókee e kēsāamaro, n̄ ma gba zé dé!

²³ Ben Ludaa tò dɔ Eliada né Rezɔ kè bàa sì a dii Zoba kí Adadezanɛ yāa fɛɛ Sulemanuzi.

²⁴ Kè Dauda Adadeza gbèno dède, ben Rezɔ gbèno kàkɔaazi aɔ kè gbāam̄nerinɔ gāli ũ, ben à gò n̄ dɔn'aedee ũ. Aɔ gàa wà v̄ɛ Damasiku, ben à gwee sì.

²⁵ Rezɔn Isarailinɔ ibɛɛ ũ ai Sulemanu wèndi lén, yākete kè Adada fɛɛo baasi. À kpata blè Siria bùsun, à gì Isarailinɔ kāzi.

Yeroboamu bɔna Sulemanu kpɛɛ

²⁶ Nebati né Yeroboamu né Sulemanu ìba kemɛ. Eflaimu boriime, kè bò Zerɛda, ben à bò Sulemanu kpɛɛ. À da né gyaanɔme, à tón Zerua.

²⁷ Lán à kè nà à bò kína kpɛɛn yè. Sulemanu wèɛ kè wè be Milo tàta bùsuo, ben à a de Dauda wéte b̄i bò à pèkɔre.

²⁸ Yeroboamu né négɔgbè làakarideeme. Kè Sulemanu è kè òwazi pì aña v̄i, ben à à diè zī gbāaa kè Yusufu boriinɔ e keɛ pì gbènsi ũ.

²⁹ Gurɔɔ beeean Yeroboamu bò Yerusalemu, ben à dàkɔre kōn annabi Ahia, Silo gbèo zén, à uta dufu dana. Aɔ kú sèn gwe n̄ plaa.

³⁰ Ben Ahia a uta dufu pì gà à kè à pàrapara leo kuri awɛɛplaa.

³¹ Ben à bè Yeroboamunɛ à à parana pì sée mèn kuri, zaake Dii Isarailinɔ Luda bè: Mé Sulemanu bɔ kpatamme mà Isaraili bori leo kuri kpámma.

³² Mé bori leo doo tónɛ ma z̀bleri Dauda kōn Yerusalemu kè má sè Isaraili bori pīngi wétɛno téo yānzi.

³³ Mé kene le, kè à ma zĩna à gaa èe Sidõdeenŋ tãa Asatorε kōn Mɔabunŋ tãa Kemɔsio kōn Amɔninŋ tãa Mɔlekio gbāgbāa yānzi. Èe témaziro, èe yā kè maameε kero, èe ma ɔɔkii gwaro, à ma dokayānŋ kūna lán a de Dauda bàro.

³⁴ Baa kōn beeeo mé kpata bɔ à ɔzĩ māmmanlo, zaake ma gĩake ma à kè kí ũ ai a wèndi lémmε ma zòbleri Dauda kè má sè yānzi, kè à ma yādienanŋ kūna bensɔ à ma ɔɔkii gwà.

³⁵ À nén mé kpata sí à ɔzĩ, mà Isaraili bori leo kurinŋ kpámma.

³⁶ Isaraili bori leo doon mé tó à né pìnε, le ma zòbleri Dauda borii gɔ kí bleemε Yerusalemu gurɔ pínɡi, wéte kè má sè ma tó gɔ kúa pì.

³⁷ Mpi sɔ, ma n se Isarailinŋ kína ũ, le ñgɔ kí blee pɔ kè n pɔɔ yezia pínɡi.

³⁸ Tó née yā kè má diennεε keε pínɡi, tó ñ témazi, née yā kè maameε keε, tó née ma ɔɔkii gwaa bensɔ ñ ma yādienanŋ kūna lán ma zòbleri Dauda bà, mégɔ kúnyo, mégɔ n boriinŋ kaa Isaraili kpatan gurɔ pínɡi, lán ma Dauda boriinŋ kàn nà.

³⁹ Mé Dauda boriinŋ εara kpεε yā kè aɔɔ kè pì yānzi, mɔde èe ke ai gurɔ pínɡinlo.

⁴⁰ Sulemanu zé wéte à Yeroboamu de, ben à fεε à bàa sì à tà Iɡipiti kí Sisaki kiia, à gɔ gwe ai Sulemanu gaa à gào.

⁴¹ Sulemanu yā kpaaanŋ kōn ɔndɔyā kè à kènŋ pínɡi kú Sulemanu yānŋ takadan.

⁴² Sulemanu kè Isaraili bori pínɡi kína ũ Yerusalemu wè baplaamε.

⁴³ Kè à gà, wà à v̄ii à de Dauda wéte, ben à né Reoboamu v̄εε à gbèn.

12

Isarailinŋ bɔna Reoboamu kpεε

¹ Reoboamu gaa Sekemu, zaake gwen Isaraili bori pínɡi gaaan le wà à ká kí ũ.

² Kè Nebati né Yeroboamu à baaru mà, ben à bò Iɡipiti à sù, zaake gwen à kún zaa gurɔ kè à bàa sì Sulemanunε.

³ Ben Isaraili kè aɔ kɔ kàkɔa pìnŋ à sìsi, ben aɔ gaa wà yā ò ledo kōn Reoboamuo wà bè:

⁴ N de zĩ gbāaa dàwe pāsĩpāsĩ. Mmɔn sɔ, ñ zĩ gbāaa pì kōn aso tiisi kè à diweeo lago, wé mì siennε.

⁵ Ben à wèñla à bè: À tá gĩa ai gurɔ aagɔ, gbasa à εara à mó. Ben aɔ tà.

⁶ Kí Reoboamu yā pì gbà gbēnsi kè aɔɔ de a de Sulemanu iba ũunŋnε à bè: Yā kpareen á è à maa mà sí gbē pìnɔlaa?

⁷ Ben aɔ wèàla wà bè: Tó n mì siéñne gbāa, ben n yā maaa sìñla, aɔégɔ de n zòblerinŋ ũ gurɔ pínɡi.

⁸ Ben Reoboamu gì gbēnsi pìnŋ lédamhazi, à gaa à yā pì gbà a iba gɔkparε kè aɔ né blè ledoonŋnε.

⁹ À ñ lá à bè: Gbē kè aɔ bèmε mà zĩ gbāaa kè ma dee dàñne lagoñne pìnŋ, yā kpareen á è à maa wà sìñlaa?

¹⁰ Ben gɔkparε pìnŋ wèàla wà bè: Gbē kè aɔ bènnε n de aso tiisi diñne ñ lagoñne pìnŋ, ñ oñne n ɔnεzāa gbère de n de piila.

¹¹ N de aso tiisi diñne, mmɔn sɔ, né asoo pì kaarañne. N de wéε tàmma kōn flàomε, mɔde flà ledeen né wéε tãomma.

¹² À gurɔ aagɔdee zĩ Yeroboamu kōn Isarailinŋ εara wà mò wà Reoboamu lè ñ pínɡi, lán à òñne nà à bè, aɔ εara wà mó gurɔ aagɔɔ gbera.

¹³ Ben kína gì gbēnsinŋ lédamhazi à yā wèñla pāsĩpāsĩ.

¹⁴ À tè gɔkparεnŋ lédamhazi à bè: Aso tiisin ma dee diare, mamɔma sɔ mé asoo pì kaaraaremε. Flàn ma de wéε tãoawa, mapi sɔ, flà ledeen mé wéε tãoawa.

¹⁵ Ben kína gì Isarailinŋ yā mazi, zaake yā pì bò Dii kiiamε, le yā kè à ò Nebati né Yeroboamunε annabi Ahia, Silo gbē gāzĩ e à ke yānzi.

¹⁶ Kè Isarailinŋ è kína gì ñ yā mazi, aɔ bènε:

Wa bà kú kŏn Daudaoro,
wa lé kú Yεε né yānlo.
Isarailinŏ, a baade tá a bε!
Dauda bori, ñ n zīnda bε kŭ!
Ben Isarailinŏ tà ñ bε.

17 Isaraili kè aŏ kú Yuda boriinŏ wéte guunŏn Reoboamu gŏ ñ kína ũ ado.

18 Kí Reoboamu a zòzī gbēnsi Adoniramumu zī Isarailinŏa, ben aŏ à pàpa gbèo wà à dè. Ben kí Reoboamu fèe kŏn wāaaŏ à sī a sŏgoron à bàa sī à tà Yerusalemu.

19 Len Isarailinŏ gi Dauda boriinŏzi le ai kŏn a gbāao.

20 Kè Isarailinŏ mà ñ píngi kè Yeroboamu sù, ben aŏ à sīsi kakŏana guu, ben aŏ à kà Isaraili boriinŏ kína ũ. Isaraili bori kee e ze kŏn Dauda boriinŏ dŏro, tó èe ke Yuda boriinŏ baasiro.

21 Kè Reoboamu kà Yerusalemu, à Yudanŏ kàkŏa ñ píngi kŏn Beyāmi boriinŏ. Zīkari pīnŏ gŏŏn bŏrŏ bakēndomε. Ben aŏe gaa zī ká kŏn Isarailinŏ, le wà e wà Sulemanu né Reoboamu kpata sínε wà kpáa dŏ.

22 Ben Luda yā sù Luda gbē kè wè be Semayaa à bè:

23 Ñ o Yudanŏ kí Sulemanu né Reoboamunε kŏn Yudanŏ ñ píngi kŏn Beyāmi boriinŏ kŏn gbē kpaaanŏ,

24 mamŏma Dii ma bè, àton gá zī ká kŏn a Isaraili daanŏoro. A baade tá a bε, zaake yā kè kè pì bŏ ma kiāmε. Ben aŏ yā kè Dii ónne mà aŏ tà.

25 Yeroboamu Sekemu kè kú Eflaimu gu kpiideen bīi bŏ, ben à vèen. Zaa gwen à gàa à Penieli kèke à kàe.

26 Ben à laasuu lè à bè: Weé εara wà Dauda borii sŏkpa kpatammε fá!

27 Tó Isarailinŏ e gaa saa o Dii ua Yerusalemu, aŏé εara wà ze kŏn ñ dii Yudanŏ kí Reoboamunε, aŏé ma de wà zeŏ.

28 Kè kína yā pì gwà, ben à vura zùswarene bŏrŏnŏ pì mèn plaa, ben à bè gbēnŏne: Isarailinŏ, a gana Yerusalemu mò le. A dii kè aŏ a bŏe Igipitinŏn yè!

29 Ben à à doo diε Beteli, à doo sŏ ai Dani.

30 Ben yā pì gŏñne durun ũ, aŏé gá dŏnzi ke à doone Beteli, à doo sŏ ai Dani.

31 Yeroboamu kpé bŏ zù pīnŏne tāagbāgbākiiinŏa, ben à gbē diε sa'orinŏ ũ, baa kŏn gbē kè aŏ de Levi borii ũroonŏ.

32 Ben à mŏ sŏraagŏde gurŏ gērodee diε zībaa ũ lán Yudanŏ pŏ bà se, ben à saa ò tāagbāgbākii kè kú Beteli pīa. À saa ò zùswaree kè à pì pīnŏa, ben à sa'orinŏ diε gwe.

33 Ben à saa ò sa'okii kè à kè Beteli pīa mŏ sŏraagŏde gurŏ gērodee zī. Gurŏ pīn à diε a zīnda pŏyezia zībaa ũ Isarailinŏne.

13

Luda gbē lékena Beteli sa'okiine

1 Luda gbēke bŏ Yudanŏ bŏsun à mò Beteli lán Dii dànε nà gurŏ kè Yeroboamu zεna sa'okii pì sae le à saa o.

2 Ben à sa'okii pì kà à bè: Sa'oki, sa'oki, Dii bè weé né i Dauda bε, weé tŏ kpáne Yosia. Àpì bé eé saa omma kŏn tāagbāgbākii sa'ori kè aŏe zīi kee kènŏ, eé gbēntee wānŏ kpátamma.

3 Gwe gŏŏ Luda gbē pì yā pì kεna sēeda ónne à bè: Sēeda kè Dii òn yè. Sa'okii pì é parakŏre à túbu é kwéε.

4 Kè kí Yeroboamu lé kè Luda gbē pì kè Beteli sa'okii pīne mà, ben à òdŏa zaa sa'okiia gwe à bè: À à kŭ! Ben ŏ kè à dŏa pì gbāgbā, eé fŏ à kòko dŏro.

5 Ben sa'okii pì parakŏre à túbu kwéε lán Dii dà Luda gbē pīne à ò nà.

6 Ben kína bè Luda gbē pīne: Ñ agbaa kpámε Dii n Ludanε. Ñ wéε keamε le ma ŏ e à su a gbèn. Ben Luda gbē pì agbaa kpà Diine, ben à ŏ sù a gbèn lán a zii bà.

⁷ Ben kína bè Luda gbě pìne: Ì mós wà gá ma be wà pò ble, mé gba danne.

⁸ Ben à bè kína pìne: Baa tó n n auziki kpadoo kpàma, mé gányoro. Mé pò ble ke mà í mi guu kèro,

⁹ zaake Dii bème màton pò ble kèro, màton í mi kèro, màton sò tá kòn zé kè ma m̀ooro.

¹⁰ Ben à zé pãnde sè, èe zé kè à m̀o Beteli sé d̀oro.

¹¹ Annabi zi kee kú Beteli gwe. Kè à nénò sù, aṣ yā kè Luda gbě pì kè gwe zī beea t̀kè ñ denè kòn yā kè à ò kínano p̀ngi.

¹² Ben aṣ de ñ lá à bè: Zé kpareen à sè? Ben à nénò zé kè Luda gbě kè b̀o Yudanò b̀usun pì sè g̀g̀ṣne.

¹³ Ben à bèñne: À g̀ari yime zaakinè. Ben aṣo yìne aṣ à d̀i à kpeè.

¹⁴ Kè à pèè Luda gbě p̀izi, ben à à lè vèena gbí lí gbáru. Ben à à là à bè: Luda gbě kè b̀o Yudanò b̀usumn n ũs? À wèàla à bè: Mámbee!

¹⁵ Ben annabi zii pì bène: Ì mós wà gá ma be, ñ pò ble.

¹⁶ À wèàla à bè: Mé f̀s mà εara mà tányoro. Mé f̀s mà pò ble ke mà í minyo guu kèro,

¹⁷ zaake Dii bème màton pò ble ke mà í mi kèro, màton sò tá kòn zé kè ma m̀ooro.

¹⁸ Ben annabi zii pì bène: Annabin ma ũ lán n bà. Malaika ke bé à Dii yā òme à bè mà péenzi mà sunyo ma be, le ñ pò ble ñ í mi. M̀de eggeen annabi pì e too.

¹⁹ Ben Luda gbě pì εarao, à pò blè à be à í mi.

²⁰ Gurò kè aṣo vèena p̀bleezi, Dii yā sù annabi zii kè s̀o p̀ia,

²¹ ben à wii lè Luda gbě kè b̀o Yudanò b̀usun p̀ia à bè: Dii n Luda bè, lán n gi a yā mazi nà, née yā kè à ònne maro,

²² n εara n m̀o n pò blè ñ í mi guu kè à ònne ñton pò blenlo ñton í minlo p̀i, weé n v̀i kòn n dezinoro.

²³ À p̀blena kòn à íminao gbera, annabi kè s̀o p̀i g̀ari yìne zaakia.

²⁴ Kè à dà zén, ben à kpàkū kòn músuo, músu p̀i à dè. À gè g̀ò diena zén, ben zaaki kòn músuo g̀ò zena à gè p̀izi.

²⁵ Kè gbě kè aṣo g̀teeno à gè è daena zén gwe kòn músu kè zezio, ben aṣ g̀a wà à baaru kpà wéte kè annabi zii p̀i kún guu.

²⁶ Kè annabi kè s̀o p̀i à baaru mà, à bè: Luda gbě kè g̀i Dii yā mazin gwe. Ben Dii à kpà músua, à à è'ek̀re à dè lán Dii òne nà.

²⁷ Ben à bè a nénone: À g̀ari yime zaakinè. Ben aṣo yìne.

²⁸ À dà zén, ben à g̀a à à gè lè daena, zaaki kòn músuo zezì. Músu p̀i e gè p̀i sóro bensò èe zaaki p̀i è'ek̀rero.

²⁹ Ben annabi p̀i Luda gbě p̀i gè sè à d̀i zaaki musu à s̀o a be wéten, le à gè s̀o d̀o à à v̀i.

³⁰ Ben à à v̀i a z̀inda miraween, à s̀o d̀o à bè: Wáiyoo ma gbè!

³¹ Kè à à v̀i à ỳa, à bè a nénone: Tó ma ga, à ma v̀i mirawee kè ma Luda gbě p̀i v̀iin à wa gè kpàk̀zi.

³² Zaake yā kè Dii d̀ane à ò Beteli sa'okii musu kòn t̀akpe kè kú Samaria b̀usu wéte t̀agbāgbākiiano é ke ỳapura.

³³ Baa kòn beeo Yeroboamu e kpeè li a ỳazaakenanero, à εara à Isaraili bori p̀ngi diè t̀agbāgbākì sa'orino ũ d̀o. Gbè kè aṣo yezi wà g̀ t̀agbāgbākì sa'orino ũun à ñ ké à ũ.

³⁴ Durun kè tò wà Yeroboamu boriino dúgu z̀s aṣ ỳa anduna guun gwe.

14

Annabi Ahia yā kè eé Yeroboamu lee ona

¹ Gurò beea gyāa Yeroboamu nég̀gbè Abia k̀.

² Ben Yeroboamu bè a naṣne: Ì fèè ñ n z̀inda lie, le wàton n d̀s ma ǹo ũro, ñ gá Silo. Annabi Ahia kú gwe. Àmbe à bème még̀ de Isarailino kína ũ.

³ Ì burēdi sé mèn kuri kōn kàranō kōn zó tùuo, ò gáone. Eé yā kè eé né pì lee onne.

⁴ Ben Yeroboamu naō kè le, à fēe à gàa Silo à gè Ahia be. Ahia wée e guu e doro, zaake à zi kù à wée gò dāadāa.

⁵ Dii gīake à ò Ahiane kè Yeroboamu naō né e gyāa kee, ben èe mo le à yā gbekamma. Ì onne la, ò onne la, zaake tó à mò, eé a zīnda lienne gbē pānde ūme.

⁶ Kè Ahia à kèse kīi mà, èe gēe kpén, à bè: Ì gē Yeroboamu naō! Bóyānzin n n zīnda liē lezi? Yā pāsīn Luda bè mà onne.

⁷ Ì gá ò o Yeroboamune, Dii Isarailinō Luda bè, ámbè a n se n gbēno té, a n ke a gbē Isarailinō don'aedee ū.

⁸ A kpata bò Dauda boriinō ozi, ben a n kpan, mode í de lán à zòbleri Dauda bàro, kè à a yādiēnanō kūna, à tézi kōn nòseo do à yā kè á yezi kè.

⁹ N yā zaaa kè de gbē kè aō dōnne aenola, n gaa n tāano kè n zīdane, mò kè í kàsa pino, ben n kpee liare, n a pōo fē.

¹⁰ Beee yānzin é mōnzi kpá n boriinōzizi, é n gōgbēno kaate Isarailinō guu zōno kōn wēeneno í píngi, é té sō n beea, lán wè té sō zùgbōa nà ai à té kù à yāa píngi.

¹¹ Gbēeno é n borii kè aōé gaga wétēno só, bāano é n gbē kè aōé gaga sēno ble. Dii bé à ò le.

¹² Mmōn sō no gbē, ò fēe ò tá be. Tó n kèse pèe wéte guu gōo, né pì é ga.

¹³ Isarailinō é à gè sō do wà à vīi. Yeroboamu boriinō té í píngi, ámbè weé vīi ado, zaake ámbè ado kè Dii Isarailinō Luda yā maaa èa Yeroboamu ua.

¹⁴ Dii é kína pānde diē a gbē Isarailinōne. Ámbè eé Yeroboamu boriinō dede. Gbàa kèa! Bóo? Leme, tīaaeme!

¹⁵ Dii é gò tō Isarailinōa, aōé gō lán kàba kè èe nigāa í guu bà. Eé Isarailinō boe būsū maaa kè à kpá ò dezinōa kèn à ò fāakōa Yuflati baa kāa kpa, kè aō Asatore lí pèepeē aō Dii pōo fēone yānzi.

¹⁶ Eé Isarailinō kpámma durun kè Yeroboamu kè à Isarailinō dà à kenan yānzi.

¹⁷ Ben Yeroboamu naō fēe èe taa. Kè à kà Tiza, kè à kèse zè kpelea gōo, ben négōgbē pì gā.

¹⁸ Wà à vīi, ben Isarailinō sō dō í píngi lán Dii ò a zòbleri annabi Ahia gāzī nà.

¹⁹ Yeroboamu yā kpaaano kú Isarailinō kīnāno gīayākenano takadan, zī kè à kàno kōn à kíkeyāno píngi.

²⁰ Yeroboamu kí blè wè baro awēplaame. Kè à gā, ben à né Nadabu vèe à gbèn.

Yudanō kí Reoboamu

²¹ Sulemanu né Reoboamun Yudanō kína ū. À kí blè a wè baplaa awēdodeemme, ben à kí blè Yerusalemu wè gēro awēplaa, wéte kè Dii sè Isaraili bori píngi wétēno té le à tó gō kúa. À da tón Naama, Amōni boriime.

²² Yudanō yā kè Dii yeziroo kè, aō à pōo fē de í dezinōa í píngi í durun kè aō kè yānzi.

²³ Aō tāagbāgbākiinō bō í zīdane sīsī lezī sānda píngi musu kōn lí bíta sānda píngi gbáruo, aō gbēno kōn lino pèepeēn.

²⁴ Baa se tāagbāgbāki kaaruanō kú Isarailinō būsūn gōgbēno kōn no gbēno. Leme Isarailinō borii kè Dii pēmāneno dà zaaano sèe le píngi.

²⁵ Kí Reoboamu kíblena wè sōrodee guun Igitipi kí Sisaki mò à lèe Yerusalemua.

²⁶ À Dii ua auzikinō kōn kíbe pónō nākōa à vura sengbango kè Sulemanu pino sèe píngi.

²⁷ Ben kí Reoboamu sengbango pino gēe pì kōn mōgotō à nà a be dogari don'aedeenōne í ozi a be kpee.

²⁸ Tó kína e gaa Dii ua, dogari pino ègō sengbango pino kūna. Tó aō èara wà sù, aōè èara wà káe í kpén.

²⁹ Reoboamu yā kpaaano kōn yā kè à kēno píngi kú Yudanō kīnāno gīayākenano takadan.

³⁰ Reoboamu kŏn Yeroboamuo ègŏ zĭ kaa kŏo gurŏ pĭngi.

³¹ Kè Reoboamu gà, wà à mira kpàkŏzi kŏn a dezinŏ pŏo Dauda wéte. À da tŏn Naama, Amŏni boriime. Ben à né Abia vèe à gbèn.

15

Yudanŏ kí Abia

¹ Nebati né Yeroboamu kíblena wè baro plaasaidee guun Abia gŏ Yudanŏ kína ũ

² à kí blè Yerusalemu wè aagŏme. À da tŏn Maaka, Abusalomu boriime.

³ À durun kè a dee kènŏ kè pĭngi, èe a zĭnda kpá Dii a Ludaa lán a dezi Dauda bàro.

⁴ Mŏde Dauda yānzin Dii à Ludaa tò à bori kí blè Yerusalemu, à à borii pì diè à gēe ũ à tò Yerusalemu gbāaa è.

⁵ Zaake Dauda yā kè Dii yezi kè, èe gí yā kè Dii diene maziro ai a wèndi lén, tó èe ke yā kè à kè Iti bori Uriane baasiro.

⁶ Abia kŏn Yeroboamuo ègŏ zĭ kaa kŏo ai Abia wèndi lén.

⁷ Abia yā kpaanŏ kŏn yā kè à kènŏ pĭngi kú Yudanŏ kinanŏ gĭayākenanŏ takadan.

⁸ Kè à gà, wà à vĭ Dauda wéte, ben à né Asa vèe à gbèn.

Yudanŏ kí Asa

⁹ Isarailinŏ kí Yeroboamu kíblena wè barodee guun Asa gŏ Yudanŏ kína ũ,

¹⁰ ben à kí blè Yerusalemu wè baplaa awεedo. À dazi tŏn Maaka, Abusalomu boriime.

¹¹ Kí Asa yā kè Dii yezi kè lán a dezi Dauda bà.

¹² À pè tāagbāgbāki kaaruanŏ a bŭsun, ben à tāa kè a dezinŏ kènŏ kwè pĭngi.

¹³ Baa se à a dazi Maaka bŏ kpatan, kè à Asatore lí gina pèe yānzi. Kí Asa lí pì zĭ à té sŏa Kidironu guzuren.

¹⁴ À a zĭnda kpà Diia ai a wèndi lén, mŏde èe tāagbāgbākii kè wà bŏnŏ gbororo.

¹⁵ À vura kŏn kondogio kŏn pŏ pānde kè api kŏn a deo diè Dii pŏ ũunŏ sèe à kàe Dii ua.

¹⁶ Asa kŏn Isarailinŏ kí Baasao ègŏ zĭ kaa kŏo ai ní kíblena gurŏlen.

¹⁷ Baasa bé à gà à lèe Yudanŏ bŭsua, ben èe bĭi boo à liga Ramazi, le gbēke tŏn bŏ ke à gē Yudanŏ kí Asa bŭsunlo yānzi.

¹⁸ Ben Asa kondogi kŏn vura kè gŏ Dii ua làasinŏ sèe kŏn pŏ kè kú a be làasinŏ, à nà a ìbanŏne ní zĭ, ben à ní zĭ Damasiku, Siria bŭsu kí Benadada, Tabirinŏ né, Eziŏ dio kiia à bè:

¹⁹ Wà ledole ke lán ma de kŏn n deo kè nà yā. À kondogi kŏn vuraon yè. Nì ledole kè ní vĭ kŏn Isarailinŏ kí Baasao gboro, le à gumala kŏn a zĭkpeenŏ.

²⁰ Ben Benadada ledole kè kŏn Asao à a zĭkpeenŏ gbàre aŏ gà wà lèe Isaraili wétanŏ. Aŏ Iyona sì kŏn Danio kŏn Abeli Betemakao kŏn Genesareti guo kŏn Nafatali boriinŏ guo dŏ pĭngi.

²¹ Kè Baasa à baaru mà, ben à bĭibona Ramazi tò à tà Tiza.

²² Ben kí Asa kpàakpa kè Yudanŏne ní pĭngi, èe gbēke tè boro à bè, aŏ Rama gbènŏ kŏn lí kè Baasa e bĭi boonŏ sèe. Ben à bĭi bŏo à liga Geba kè kú Beyāmi boriinŏ guuzi kŏn Mizipao.

²³ Kí Asa yā kpaanŏ kú Yudanŏ kinanŏ gĭayākenanŏ takadan, à négŏgbēkeyānŏ kŏn yā kè à kènŏ pĭngi kŏn wéte bĭi kè à bŏnŏ. Kè à zi kù, gyāa à kù a gbálanŏ.

²⁴ Kè à gà, wà à mira kpàkŏzi kŏn a dezinŏ pŏo a dezi Dauda wéte, ben à né Yosafata vèe à gbèn.

Isarailinŏ kí Nadabu

²⁵ Yudanŏ kí Asa kíblena wè plaadee guun Yeroboamu né Nadabu kè Isarailinŏ kína ũ à kí blè wè plaame.

²⁶ À yā kè Dii yeziroo kè kè à zè kŏn yā kè a dee kè à Isarailinŏ dà durun guo.

²⁷ Ahia né Baasa, Isaka bori lé kpàkòsòzi gurɔɔ kè àpi kɔn Isarailinɔ e ligaa Filisitini wéte Gibetòzi, ben à à dè gwe.

²⁸ À à dè Yudanɔ kí Asa kíblena wè aagòdee guume, ben à vèe à gbèn.

²⁹ Kè à nà kíbлена, ben à Yeroboamu boriinɔ dède n pínghi, èe n gbèke tóro, à n káate lán Dii ò a zòbleri Ahia, Silo gbè gāzī nà.

³⁰ Yā pì kè le durun kè Yeroboamu kè yānzi, kè à Isarailinɔ dà à kenan à Dii Isarailinɔ Luda pɔɔ fèone.

³¹ Nadabu yā kpaaanɔ kɔn yā kè à kènɔ pínghi kú Isarailinɔ kínanɔ gīayākenanɔ takadan.

³² Kí Asa kɔn Isarailinɔ kí Baasao zī kà kòo ai n kíblena gurɔlemme.

Isarailinɔ kí Baasa

³³ Yudanɔ kí Asa kíblena wè aagòdee guun Ahia né Baasa kè Isarailinɔ kína ũ. À kí blè Tiza wè baro awesiigò.

³⁴ À yā kè Dii yeziroo kè, kè à zè kɔn Yeroboamu yākenao kɔn durun kè à Isarailinɔ dà à kenan-o.

16

¹ Dii yā sù Anani né Yehua, ben à yā ò Baasanɔ à bè:

² Ma n bɔ bùsutin, ma n ke ma gbè Isarailinɔ dɔn'aedee ũ, ben n ze kɔn Yeroboamu yākenanɔ n ma gbè Isarailinɔ dà durun guu, ben aɔ durun pínɔ ma pɔɔ fè.

³ Mmɔn kɔn n boriinɔ, mé a dúgu zòme sa. Mé ke n uane lán má kè Nebati né Yeroboamu uane nà.

⁴ Gbèenɔ é n gbè kè aɔé gaga wéte guunɔ só, bāanɔ é n gbè kè aɔé gaga sènnɔ ble.

⁵ Baasa yā kpaaanɔ, yā kè à kènɔ kɔn à négògbèkèyānɔ kú Isarailinɔ kínanɔ gīayākenanɔ takadan.

⁶ Kè Baasa gà, wà à vèi Tiza, ben à né Ela vèe à gbèn.

⁷ Dii yā pì ò Baasanɔ kɔn a boriinɔ annabi Yehu, Anani né gāzī, yā zaaa kè à kè à Dii pɔɔ fèone lán Yeroboamu boriinɔ kè nà yānzi kɔn Yeroboamu borii kè à n kaatenɔ yāo dɔ.

Isarailinɔ kí Ela

⁸ Yudanɔ kí Asa kíblena wè baaasɔro awedodee guun Baasa né Ela kè Isarailinɔ kína ũ à vèe Tiza wè plaa.

⁹ À ibanɔ do Zimirin à sògoronɔ kpadoo gbènsi ũ, ben à lé kpàkòsòziñyo. Gurɔɔ kè í Ela kù a begwari Aza kpén zaa Tiza,

¹⁰ ben Zimiri gè à à dè Asa kíblena wè baaasɔro awεεplaadee guu, ben à vèe à gbèn.

¹¹ Kè à kí blè gɔɔ, ben à Baasa boriinɔ dède n pínghi, èe gògbè ke tó à danenɔ ke à gbènnanɔ téro.

¹² À Baasa borii pínɔ kàate n pínghime, lán Dii ò annabi Yehu gāzī nà.

¹³ Baasa kɔn a né Elao Dii Isarailinɔ Luda pɔɔ fène durun kè aɔ kè taa pāpāanɔ yā musu, ben dɔ aɔ Isarailinɔ dà à kenan yānzi.

¹⁴ Ela yā kpaaanɔ kɔn yā kè à kènɔ pínghi kú Isarailinɔ kínanɔ gīayākenanɔ takadan.

Isarailinɔ kí Zimiri

¹⁵ Yudanɔ kí Asa kíblena wè baaasɔro awεεplaadee guun Zimiri kí blè Tiza gurɔ swεεplaa. Gurɔ beea Isaraili zìkpèenɔ bùra kú Filisitini wéte Gibetò sae.

¹⁶ Kè zìkpèe pínɔ mà Zimiri lé kpàkòsò kɔn gbènɔ kínazi à à dè, ben aɔ n dɔn'aede Zimiri kà Isarailinɔ kína ũ n bùran gwe gɔɔ.

¹⁷ Ben Zimiri kɔn Isaraili zìkpèenɔ fèe Gibetò aɔ gà wà liga Tizazi.

¹⁸ Kè Zimiri è aɔ a wéte siawa, ben à didi à gè a be kpédidikòana musun à té sò, ben à té kù, à gà

¹⁹ durun kè à kè yānzi. À yā kè Dii yeziroo kè kè à zè kōn Yeroboamu yākenao. À durun kè, ben dɔ à Isarailinɔ dà à kenan.

²⁰ Zimiri yā kpaaanɔ kōn lé kè à kpākōsōnyo Elazio kú Isarailinɔ kīnanɔ gīayākenanɔ takadan.

Isarailinɔ kī Ōmiri

²¹ Isarailinɔ kpàate leo plaa. Aɔ kpadoonɔ yezi wà Ginati né Tibini ká kī ũ, n̄ kpadoonɔ sɔ Ōmiri.

²² Kè gbē kè aɔ zè kōn Ōmirionɔ gbāaa dè gbē kè aɔ zè kōn Ginati né Tibinionɔla, ben wà Tibini dè, Ōmiri kī blè.

²³ Yudanɔ kī Asa kīblena wè baaakuri awɛedodee guun Ōmiri kè Isarailinɔ kīna ũ, à kī blè wè kuri awɛeplaa. À kè Tiza wè swɛedo,

²⁴ ben à Samaria sīsī lù Sema kōn kondogio kiloo baaagɔ akuri, ben à wéte kàea à tó kpàne Samaria kè Sema bé à sīsī pì vī yā yānzi.

²⁵ Ōmiri yā kè Dii yeziroo kè à durun kè de gbē kè aɔ dònɛ aenɔ póla n̄ píngi.

²⁶ À zè kōn Nebati né Yeroboamu yākenao píngi. À Dii Isarailinɔ Luda pɔɔ fène kōn durun kè à kè taa pāpāanɔ yā musuo à Isarailinɔ dà à kenan dɔ.

²⁷ Ōmiri yā kpaaanɔ kōn yā kè à kènɔ kōn à négōgbēkeyānɔ kú Isarailinɔ kīnanɔ gīayākenanɔ takadan.

²⁸ Kè à gà, wà à vīi Samaria, ben à né Ahabu vèe à gbèn.

Isarailinɔ kī Ahabu

²⁹ Yudanɔ kī Asa kīblena wè baplaa plaasaidee guun Ōmiri né Ahabu kè Isarailinɔ kīna ũ à kī blè Samaria wè baro awɛeplaame.

³⁰ À yā kè Dii yeziroo kè de gbē kè aɔ dònɛ aenɔ póla n̄ píngi.

³¹ À zena kōn Nebati né Yeroboamu durunkenao e kene yāke ũro, ben à Sidōdeenɔ kī Etabaali nénɔgbē Yezebeli sè nɔɔ ũ, ben à nà Baali tāagbāgbānaa, ègɔ kuɛene.

³² À kpé bò Baaline Samaria, ben à à gbāgbākii pèe kpé pì guu.

³³ À Asera lí pèen dɔ à èara à Dii Isarailinɔ Luda pɔɔ fène de Isarailinɔ kīna kè aɔ dònɛ aenɔ póla n̄ píngi.

³⁴ Ahabu gurɔɔan Beteli gbē Iyeli Yeriko kèke à kàe. Kè à à bīi èe dàe, ben à négōgbē káaku Abiramú gà. Kè à à zé gbànɔ pèe, ben à né zāade Segubu gà lán Dii ò Nuni né Yɔsua gāzī nà.

17

Gbáa kánkānanɔ annabi Ilia gwana

¹ Tisibe gbē Ilia bò a be Giliada bùsun à gàa à Ahabu lè à bè: Kōn Dii Isarailinɔ Luda kè mée dɔɔzi kuunao, zaa wè kèa kpíi é kpáro, lou é maro, séde gurɔɔ kè má ò baasiro.

² Ben Dii yā sù Iliaa à bè:

³ N̄ fèe n̄ gá ɔfántɛbɔe kpa, n̄ ute Keriti swawɛen Yoda baa kāa kpa.

⁴ Né gɔ swaa pì í mii. Má diɛ gbáa kánkānanɔne aɔgɔ n̄ gwaa gwe.

⁵ Ben à gàa à kè lán Dii òne nà, à vèe Ke riti swawɛen Yoda baa kāa kpa.

⁶ Gbáa kánkānanɔ ègɔ mɔɔne kōn burɛdio kōn nòbɔo kɔngɔ kōn uusieo, ben ègɔ swaa pì í mii.

Zarɛfa gyaanɔ Ilia gwana

⁷ Gurɔɔ plaa gbera swaa pì í bàba kè lou e ma bùsu pìnlo yānzi.

⁸ Ben Dii yā sù à bè:

⁹ N̄ fèe n̄ gá Zarɛfa Sidō bùsun, n̄gɔ kú gwe. Ma gyaanɔ ke diɛ àgɔ n̄ gwaa gwe.

10 Ben à fɛɛ èe gaa Zarɛfa. Kè à kà wéte pì saɛ, à gyaanɔ ke lè, èe yàka wɛɛ gwe. Ben Ilia lé zù gyaanɔ pìzi à bè: Ñ gá mómɛ kɔn ío, baa féte, mà mi.

11 Kè èe gaa tó, Ilia èara à lé zùzi à bè: Ñ mómɛ kɔn bureɔdi kusuo do.

12 Ben nɔgbɛ pì bène: Kɔn Dii n Luda kuunao, baa bureɔdi má vīro, séde wísiti ɔkū doo kè gò gbaka guu kɔn nósio féte tùu guu baasiro. À yàkan méɛ wɛɛ kè, le mà tá be mà pòblee keo, wà ble kɔn ma néo wàgɔ ga dāa.

13 Ben Ilia bène: Ñton tó vīa n kūro. Ñ gá ke lán n ò nà, mode ñ bureɔdi keo féte ñ mómɛ gīa, né gbasa ñ n pò ke kɔn n néo.

14 Zaake Dii Isarailinɔ Luda bè, wísiti gbaka pì égɔ da koriro, bensɔ nósi é yāa tùu pìnlo ai gurɔ kè eé tó lou ma bùsu pìn.

15 Gyaanɔ pì gaa à kè lán Ilia òne nà, ben pòblee mòmɛma ai gurɔ ũgbangba, àpi kɔn a bɛdeenɔ kɔn Iliao.

16 Wísiti e yāa gbaka pìnlo, bensɔ nósi e yāa tùu pìnlo, lán Dii ò Ilia gāzī nà.

17 Beee gbera nɔgbɛ bɛdee pì né e gyāa keɛ. Kè gyāa gbāaa kpà maamaa, ben à wèndi bò.

18 Ben nɔgbɛ pì bè Iliane: Luda gbɛ, bó bé à wa ka kè n mómazii? N mo ma durun do Ludan le à ma né de yānzin yó?

19 Ben Ilia bène: Ñ n né pì kpáma. Ben à né pì sɔ nɔgbɛ pì ɔzī à òdìo kpé musu guu kè à pìtan. À à dàe a gádoa gwe,

20 ben à wii pè Diizi à bè: Dii ma Luda, míbe n tó gyaanɔ kè ma pita à be né gà n pòsɔiaa kpàzís?

21 Ben à dàe à a zīnda pòro négɔgbɛ pìla gèn aagɔ à wii pè Diizi à bè: Dii ma Luda, n tó à wèndi èara à su à mè guu.

22 Dii Ilia wiipɛna mà, ben wèndi èara à sù né pì à fɛɛ.

23 Kè Ilia négɔgbɛ pì sè à pìtao, à gèo kpén, ben à à kpà à daa à bè: Ñ gwa, n né pì wèndi sù!

24 Ben nɔgbɛ pì bè Iliane: Má dɔ sa kè Luda gbɛn n ũ. Dii yā kè bò n lén né yāpuraame.

18

Ilia kɔn Obadiao

1 À gurɔ plaa kè, ben Dii yā sù Iliaa lousaiwɛ aagɔdee guu à bè: Ñ gá n n zīnda ɔɔba Ahabunɛ, mé tó lou ma à bùsun.

2 Ben Ilia fɛɛ èe gaa a zīnda ɔɔba Ahabunɛ.

Kè dekaa gbāaa kpà Samaria,

3 ben Ahabu a begwari Obadia sisi. Obadia pì sɔ Dii vīa vī maamaa.

4 Kè Yezɛbeli e Dii annabinɔ dɛɛ yā, ben Obadia n gbɛ kenɔ sɛɛ gɔɔn basɔro à n úte gbèwɛɛnɔ guu gɔɔn baplaa akurikuri, ben à n gwá kɔn pòbleeo kɔn ío.

5 Ben Ahabu bè Obadianɛ: Wà dɔɔ guuzi wà gá íbɔkiinɔ kɔn swawɛɛnɔn pínɡi. Wègɔ dɔro ke wé sè e wà kpá wa sɔnɔa kɔn wa bāagāsɔnɔ.

6 Ben aɔ guu kpàate, aɔ baade a zé sè.

7 Kè Obadia tena, ben aɔ kpàkɔa kɔn Iliao. À à dɔ, ben à dàe a puua à bè: Ma dii Ilia, míbe gweó?

8 Ilia wèala à bè: Mámbee! Ñ gá o n diine má kú kè.

9 Ben Obadia bè: Bó taarin má kè, kè néɛ mamɔma n zòbleri naa Ahabunɛ a ɔzī à ma dɛɛ?

10 Má sɔ kɔn Dii n Ludao bori ke bùsu kee kuu kè ma dii gí gbɛnɔ zīmɛma wà n wɛtenziro. Tó wà bè n kú gwero, è tó aɔ ladame.

11 Ben néɛ oome do mà gá mà o ma dii Ahabunɛ kè n kú kèó?

¹² Tó ma da zén, mégõ dõ guu kè Dii Nini é n sé à tányoro. Tó ma gaa má ò Ahabunε, tó à mò èe n ero, eé ma demε. Mamoma n zòbleri sõ má Dii vĩa vĩa zaa ma òwazikεgurõmε.

¹³ Ma dii Ilia, kè Yezεbeli e Dii annabinõ dedεε, née yã kè má kè maroo? Mámbe ma n gbēkenõ sèε gõõn basõõro, ma n úte gbèwεenõ guu gõõn baplaa akurikuri, ma n gwá kõn pòbleeo kõn ío.

¹⁴ Ben n bèmε dõ mà gá mà o ma dii Ahabunε n kú kèó? Eé ma dεεε.

¹⁵ Ben Ilia bè: Má sì kõn Dii Zìkpεde kè mée dõõzio, mé ma zĩnda õdõanε gbãa sa.

Ilia kõn Baali tãagbãgbãrinõ Kameli kpĩĩĩ musu

¹⁶ Ben Obadia gàa à dà Ahabulε à yã pì ònε, ben Ahabu gàa da Iliale.

¹⁷ Kè Ahabu Ilia è, à bènε: Isarailinõ bùsu dèri, mbe gweó?

¹⁸ Ben Ilia bè: Èε kε mámbe ma Isarailinõ bùsu dèro, mbe kõn n de bεdeenõ ámbε á dè, zaakε a pã kpà Dii yãdienanõzi a dõ Baalizi.

¹⁹ N Isarailinõ sísi n pĩngi, wà dakõre Kameli kpĩĩĩ musu ledõ kõn Baali tãagbãgbãri gõõn wàa plaa kpé baplaa akuri kõn Asera tãade gõõn wàa plaa kè aõè pò ble kõn Yezεbelionõ.

²⁰ Ahabu Isarailinõ sísi n pĩngi, ben à tãadee pìnõ kàkõa Kameli kpĩĩĩ musu.

²¹ Ben Ilia sò gbēnõzi à n lá à bè: A laasuu égõ kpaatena ai bõrεmε? Tó Dii né Ludamε, à tézi. Tó Baalimε sõ, à tézi. Aõεe yãke siàlaro,

²² ben Ilia bènε: Dii annabinõ té mámbe ma gõ mado. Baali tãagbãgbãrinõ sõ, gõõn wàa plaa kpé baplaa akurimε.

²³ À zùswareenõ kpáwa mèn plaa, tãadee pìnõ à mèn doo sé aõ zõzõkõre wà ká yàkala, aõton té naaro. Mamoma sõ, mé à doo kεkε mà ká yàkala, mé té naa sero.

²⁴ Aõmõnnõ é Baali sísi, mamoma sõ mé Dii sísi. Aõ gbē kè mà, ben à sù téo, àmbε Luda ũ. Ben baade pĩngi bè: Yã maaamε!

²⁵ Ben Ilia bè tãadee pìnõnε: À zùsware mèn doo sé à kεkε káaku, zaakε ámbε á pari. À a tãa sísi, mõde aton té naaro.

²⁶ Ben aõ zùswaree kè wà kpàmma sì aõ kèkε, ben aõεe Baali sisii zaa kõngõ ai òfántε gàa káo mìdangura. Aõεe õ wãa, aõεe ligaa sa'okii kè wà bòzi, aõεe bee: Baali, né yã mawaroo? Baa kõn beeeo aõεe yãke maro, èe yã marumaro.

²⁷ Kè òfántε kà mìdangura, ben Ilia e n lalandi kεε à bè: À wii lé gbãa à kaara, à de diimε gwεε! Ke à laasuu tà gu pãndeamε. Ke à gàa bĩikpεε kemε. Ke à gàa wétεamε. Ke èe ii oomε, ben ée à vuroo?

²⁸ Ben aõεe wii lεε kõn kòto gbãaao, aõεe n zĩnda lilii kõn fεεdaao kõn sáριο lán aõ kõ dõo nà, ai aru e plaa n mēa.

²⁹ Kè òfántε gò mìa, ben aõεe yã yaa ai sa uusie ogurõ gàa à kào. Baa kõn beeeo èe yãke síñlaro, èe yã marumaro, èe swã kpánziro.

³⁰ Ben Ilia bè pariinε: À sõmazi kè! Kè aõ sòzi n pĩngi, ben à Dii gbãgbãkii kè gbòro kèkε èe boo.

³¹ À gbè sèse mèn kuri awεεplaa Yakubu boriinõ pari lén. Yakubun Dii yã ònε yã à bè wàgae benε sa Isaraili.

³² Kè à Dii gbãgbãkii pì bò, ben à wèε yò à lìgazi. Wèε pì kà à í sí lita gēro.

³³ À yàka kà sa'okii pìla, à zù pì zõzõkõre à kà yàka pìla à bè: À í tó lo siigõ, é ká sa'opõ pìla kõn yàka pìo.

³⁴ Kè aõ tò, ben à bè: À εara à tó dõ. Kè aõ tò, ben à bè: À εara à tó à kε gèn aagõ. Ben aõ tò ai gèn aagõ.

³⁵ Í pì bàa lè à lìga sa'okii pìzi ai wèε pì pà.

³⁶ Sa uusie ogurõ ben annabi Ilia sòzi à bè: Dii, Ibraĩ kõn Isaakuo kõn Isarailio Luda, n tó wà dõ gbãa kè mbe Isarailinõ Luda ũ bensõ n zòblerin ma ũ, mée yã kè kεε kè mbe n ma dan yãnzì.

³⁷ Ñ yā mama Dii! Ñ yā mama, le gbē kènɔ e wà dɔ kè Dii, mbe ní Luda ũ bensõ néε ní nòse liéñne le aɔ ɛara wà summa.

³⁸ Ben Dii té sù sa'obɔ pìà kɔn yàkao kɔn gbènɔ kɔn bùsuo, aɔ té kù, ben í kè kú wèe pìn bàba.

³⁹ Kè gbènɔ è, ben aɔ dàε ní puua wà bè: Diime Luda ũ! Diime Luda ũ!

⁴⁰ Ben Ilia dàñne à bè: À Baali tãagbãgbãri pìnɔ kùkù, aɔ gbēke tón pitiaguro. Kè wà ní kùkù, ben Ilia gàaño Kisõ guzuren à ní dεε gwe.

⁴¹ Ilia bè Ahabune: Ñ gá pɔ ble ñ í mi, zaake ma lou kīi mà dɔ.

⁴² Ben Ahabu gàa pɔ ble à í mi. Ben Ilia dīdi à gàa Kameli mìsɔntɛa à vɛε à mì kà tú.

⁴³ À bè a zīkerine: Ñ gá guu gwa ísīaa kpa. Ben à gàa à gwà. Kè à sù à bè: Pókee kú gwero. Ben Ilia bène à ɛara à gá gwa dɔ, ben à gàa le ai gèn swεεplaa.

⁴⁴ À gèn swεεpladeeo zīkeri pì bè: Ma lou sèeda è setεεge lán ɔla bà, èe fεε ísīaala. Ben Ilia bène: Ñ gá ñ o Ahabune à sɔgoro dɔ sɔnɔa à gèn à pita kpīiia ai lou gɔ gá à dādā.

⁴⁵ Lou e sisii busebuse, zàga'īa fεε, ben lou mà maamaa. Ahabu kú sɔgoron, èe taa Yezerili.

⁴⁶ Dii gbāaa mò Iliaa, ben à a utadaa kàkakɔa à kù, à bàa lè à Ahabu kè ai à gàa káo Yezerili.

19

Dii yá'ona Iliao Orebu

¹ Ben Ahabu yā kè Ilia kè tɔkè Yezebeline píngi, lán à tãadee pìnɔ dède nà kɔn fεεdaao ní píngi.

² Ben Yezebeli lékpāsā kè Iliane à bè: Ai zia mɔndaa'i, tó mée kenne lán ní kè tãadeenɔne nàro, tãano yā kemε pāsīpāsī!

³ Ben vīa Ilia kù, ben à fεε à bàa sī à a zīnda mībɔkii wète. Kè à kà Beseba, Yudano bùsun, gwen à a zīkeri tòn,

⁴ ben à taa ò gbáan gurɔ do. À gàa à vɛε sē lí gbáru, ben à adua kè à e à ga à bè: Dii, yā kèkii mòmá le. Ñ ma wèndi sé gɔɔ, zaake má de ma dezinɔlaro.

⁵ Ben à dàε èe ii oo sē lí pì gbáru.

Èe gí kero ben malaika mò à ɔ kèa à bè: Ñ fεε ñ pɔ ble.

⁶ Kè Ilia guu gwà, ben à kàra aasana è kɔn í tùuo kaena a mìzi. Ben à pɔ blè à í mì à ɛara à dàε.

⁷ Dii Malaika ɛara à mò à gèn plaadeeo, à ɔ kèa à bè: Ñ fεε ñ pɔ ble, zaake tá gbàan néε mɔɔ o.

⁸ Ben à fεε à pɔ blè à í mì. Póblee pì tò à gbāaa è, ben à taa ò gurɔ baplaa fāantē kɔn gwāavīo ai à gàa à kà Luda kpīi kè wè be Orebu.

⁹ Ben à gè gbèwεen à ì gwe, ben Dii yā sùà à bè: Ilia, bón néε keε kè?

¹⁰ À wèàla à bè: Dii Luda Zīkpεde, ma làakari fεε maamaa, zaake Isarailinɔ pā kpà n bà kuunaño yāzi, ben aɔ n gbãgbãkiinɔ gbòro aɔ n annabinɔ dède kɔn fεεdaao. Mámbe ma gɔ mado, ben aɔe ma wεε se.

¹¹ Ben Dii bè: Ñ bɔ ñ gá ze ma aε kpīi musu, mé gēte n aε.

Zàga'īa gbāaa fεε, èe kpīi pìnɔ paraa èe gbènɔ wiwii Dii aε, mɔde Dii kú īa pì guuro. Īa pì gbera tɔɔte nigānigā, mɔde Dii kú tɔɔte nigānigāna pì guuro.

¹² Tɔɔte nigāna pì gbera ben té bò, mɔde Dii kú té pì guuro. Té pì gbera ben kòto buse bò tεεε.

¹³ Kè Ilia kòto pì mà, à a utadaa kù a wéela. Ben à bò à gàa à zè gbèwεε pì léa, à mà wà bèare: Ilia, bón néε keε kè?

14 À wèàla à bè: Dii Luda žìkpɛde, ma làakari fɛɛ maamaa, zaake Isarailinɔ pã kpà n bà kuunaŋyo yãzi, ben aɔ n gbãgbãkiinɔ gbòro aɔ n annabinɔ dɛdɛ kɔn fɛɛdaao. Mámbe ma gɔ mado, ben aɔɔe ma wɛɛ se.

15 Ben Dii bène: Ñ ɛara ñ tá Damasiku gbáan. Tó n ka gwe, ñ Azaili ká Sirianɔ kína ũ,

16 né Nimisi dio Yehu ká Isarailinɔ kína ũ, né Abeli Mɛɔla gbɛ Safata né Elisa ke n gɛɛ ũ annabi ũ.

17 Gbɛ kè bò Azaili fɛɛdaa lézĩ, Yehu bé eé à dɛ. Tó à bò Yehu fɛɛdaa lézĩ sɔ, Elisa bé eé à dɛ.

18 Baa kɔn beeeo má Isarailinɔ kúna gɔɔn bɔɔ swɛɛplaa, kè aɔ gbɛkee e kúɛ Baaline à lé pèaro.

Elisa sisina

19 Ben Ilia fɛɛ à bò gwe à gàa à Safata né Elisa lè, èe bú wii kɔn zùnɔ swaaro kuri awɛɛplaa. Àmbe à té zù swaaro kpɛɛdeezi. Ben Ilia sɔzi à a gyaba gò à dààla.

20 Ben Elisa a zùnɔ tò gwe à bàa lè à bò à té Ilia kpɛɛ, ben à bène: Ñ tó mà gá lé za ma de kɔn ma dao a gĩa, mé gbasa mà mó mà ténzi sa. Ben Ilia bène: Ñ gá ñ ɛara ñ su. Asa ñ dɔ yã kè má kènne.

21 Ben Elisa ɛara à gàa à a zùnɔ kòto kpà à té lè kɔn a zù swaaro gbóngoo, ben à zù pìnɔ nòbɔ fùfu kè à kpà gbɛnɔa aɔ sò. Ben à bò à tɛ Iliazi, à gò à plaadee ũ.

20

Benadada kɔn a žìkpɛɛnɔ ligana Samariazi

1 Siria kí Benadada a žìkpɛɛnɔ kàkɔa ñ píngi. Kí gɔɔn baaakuri awɛɛplaaanɔ kúo kɔn ñ sɔnɔ kɔn ñ sɔgoronɔ. Ben aɔ gàa wà liga Samariazi aɔ lèɛa.

2 Ben à gbɛnɔ žì Ahabua wéte guu à bè: Ma Benadada ma bè,

3 n kondogi kɔn n vuraò gò ma pɔ ũ. N nɔ maaanɔ kɔn n né maaanɔ gò ma pɔ ũ dɔ.

4 Ben Isarailinɔ kína bè: Ma dii kí, mapi kɔn pɔ kè má vīnɔ gò n pɔ ũ píngi lán ñ ò nà.

5 Ben Benadada ɛara à gbɛnɔ žì dɔ à bè: Ma Benadada ma gbɛnɔ žì ma n kondogi kɔn n vuraò kɔn n nɔɔnɔ kɔn n né nɔ lamma.

6 Žia mɔndaa'i mé ma gbɛnɔ žìmma aɔ n bɛɛ kpoke kɔn n gbɛnɔ bɛɛnɔ, aɔé a pɔ bèɛdeenɔ sée wà suome píngi.

7 Ben Isarailinɔ kína a bùsu gbɛnsinɔ sisi ñ píngi à bène: Á è lán èe ma lé wɛɛɛo nàɔ? Kè à gbɛnɔ žìma, à ma nɔɔnɔ kɔn ma né nɔ kɔn ma kondogio kɔn ma vuraò làma, méɛ gíonero.

8 Ben gbɛnsi pìnɔ kɔn gbɛ kpaaanɔ bène: Ñton à yã maro, ñton wenero.

9 Ben à bè Benadada žìrinɔne: À gá à o ma dii kine, pɔ kè à là mamɔma a zòbleria káakun mé ke. Pɔ kè à làma zãa kèkiin mé kero. Ben žìri pìnɔ ɛara wà gàa Benadadaa kɔn lékpāsã pìo.

10 Ben à ɛara à gbɛnɔ žì Ahabua dɔ à bè: Tó Samaria bùsuti gò à kà kè ma gbɛnɔ e à kòkò ɔkù doodo, tãanɔ yã keme pásĩpāsĩ!

11 Ben Isarailinɔ kína bè: À gá à onɛ, gbɛ kè èe žìka'uta daa tón ãa dá lán gbɛ kè uta pì bò à kàɛ bàro.

12 Kè Benadada yã pì mà gurɔ kè èe í mii kɔn a kína daanɔ ñ bisakutaanɔ guu, ben à bè a gbɛnɔne aɔ soru ke. Ben aɔ gàa soru ke.

Ahabu žìblena Benadadaa

13 Annabi ke mò à Isarailinɔ kí Ahabu lè à bène: Dii bè, n žìkpe parii kègweenɔ ès? É ñ nannɛ n ɔzi gbàa, négɔ dɔ kè àmbe Dii ũ.

14 Ben Ahabu à là à bè: Dé bé eé beee keɛ? À wèàla à bè: Dii bè, n bùsu gu gbɛnsinɔ òwazi žìkarinɔ bé wé ke. Ben Ahabu à là dɔ: Dé bé eé na žìka káakuu? À wèàla à bè: Míbee!

15 Ben Ahabu gu gbẽnsinƆ òwazi zìkari pìnƆ kàkɔa gɔɔn wàa do kpé baaakuri awɛɛplaa. Ben à a zìkpɛɛnƆ kàkɔa ń píngi, aɔ kè gɔɔn bɔɔ swɛɛplaa.

16 Aɔ fêe wétɛn ɔfántɛo di m̀dangura, gurɔ kè í e Benadada kɔn a kína daa pìnƆ dɛɛ ń bisakutaanƆ guu.

17 Ben gu gbẽnsinƆ òwazi zìkari pìnƆ b̀ɛe káaku. Ben Benadada zìrinƆ gàa wà ònɛ, gbẽnƆ e bɔɔ Samaria.

18 Ben Benadada bè: Tó aafian aɔɔe mɔɔn yoo ke kɔn zìo, à ń kùkù b̀ɛɛ.

19 Kè gu gbẽnsinƆ òwazi pìnƆ b̀ò wéte guu, zìkpɛɛnƆ tɛ ń kpɛɛ,

20 ben aɔ baade a ibɛɛ dè. Kè SirianƆ lèkɔa, ben IsarailinƆ pèmma, ben Siria kí Benadada kɔn a sɔde kenƆ bàa sì wà ń kè sɔ musu.

21 Ben IsarailinƆ kína b̀ò à gàa à sɔdeenƆ kɔn sɔgorodeenƆ dèdɛ à SirianƆ ásarú kè maamaa.

22 Annabi pì èara à mò à IsarailinƆ kína lè à bè: Ǹ n zìkpɛɛnƆ kaara ǹgɔ kù kɔn soruo, zaake tó Sètántɛ kà, SirianƆ kína é èara à mó léemma do.

23 Ben SirianƆ kína ibanƆ bènɛ: Isaraili tãanƆ né s̀isí tãanɔmɛ. Beee yãnzin aɔ gbãaa dɛwalazi. Tó wéé zì kaańyo gusararaan, wa gbãaa égɔ dɛńla.

24 Ǹ n kína daanƆ lendee kpá, né dɔn'aede pãndenƆ diɛdiɛ ń gbèn.

25 Séde n zìkpɛɛnƆ kɔn n sɔnƆ kɔn n sɔgoronƆ gɔ pari lán káakupɔ kè n korazinƆ bà, wé zì káńyo gusararaan, wa gbãaa égɔ dɛńla. Kína ń yã mà, ben à kè le.

26 Kè Sètántɛ kà, Benadada SirianƆ kàkɔa, ben à gàa zì ká kɔn IsarailinƆ zaa Afeki.

27 Wà IsarailinƆ kàkɔa wà kùsãe kèńnɛ, ben aɔ gaańzi. SirianƆ dàgula baama píngi, ben IsarailinƆ bùra kàe lán blè kpàsa néngo setɛɛɛ leo plaaanƆ bà, wà aɛ d̀òkɔa.

28 Ben Luda gbẽ pì mò à bè IsarailinƆ kínanɛ: Dii bè, zaake SirianƆ e daa s̀isínƆ diin a ũ, guzurɛ diin a ũro, é à zìkari parii kèkiinƆ nannɛ n ɔzì, négɔ dɔ kè ámbɛ Dii ũ.

29 Aɔ bùranƆ aɛ d̀òd̀òkɔa le ai gurɔ swɛɛplaa, à gurɔ swɛɛplaadee pìn aɔ nà zì. Ben IsarailinƆ Siria kèsɛdeenƆ dèdɛ gɔɔn bɔɔ basɔro zì pì.

30 Kè gbẽ kpaaanƆ lèkɔa wà sì Afeki wétɛn, ben à b̀i lèe à s̀ímma. Gbẽ pìnƆ kà gɔɔn bɔɔ baaasɔro awɛɛswɛɛplaa. Benadada sɔ bàa sì à sì wéte pìn se, à gàa à ùte kpétu.

31 Ben à ibanƆ bènɛ: Wá mà IsarailinƆ kínanƆ gbẽkɛ v̄i. Wà pɔsia utanƆ do wa pii, wà bà do wa waale, wà bɔ wà gá wà à le. Wègɔ d̄ɔro ke eé n tó wèndio.

32 Ben aɔ pɔsia utanƆ d̀ò ń pii, aɔ bà d̀ò ń waale, aɔ gàa wà IsarailinƆ kína lè wà bè: N zòbleri Benadada bè ń a tó wèndio. Ben IsarailinƆ kína bè: Ase à kpé kuuɔ? Ma gbẽmɛ.

33 Yã pì kè gbẽ pìnƆnɛ àisi maaa ũ, ben aɔ yã pì dà wà kù wà bè: Ee, Benadada né n gbẽmɛ. Ben kína bè: Á gá à à sé à suo. Kè Benadada sù, ben Ahabu bènɛ à ḡeao a sɔgoron.

34 Ben Benadada bènɛ: Wéte kè ma de sì n deanƆ mé èara mà sɔkpannɛ, négɔ laa yaa Damasiku lán ma dee kè nà Samaria. Ben Ahabu bè: Wà ledole ke beee musu, mé n gbare. Ben à ledole kèò à à gbàɛ.

Annabi yádana kí Ahabula

35 Dii bè annabi gáli gbẽkenɛ à o a gbẽdaaanɛ à a lé. Kè annabi pì ònɛ, ben à gí.

36 Ben à bènɛ: Zaake néɛ Dii yã maro, tó wa kèkɔa gɔɔ, músu é n demɛ. Kè aɔ kèkɔa, ben músu à è à dè.

37 Annabi pì gbẽke è do, ben à bènɛ à a lé. Ben à à lè à kenna.

38 Ben annabi pì bisa kù a wéla à a z̄inda liɛ, ben à gàa èe kína d̄aa zé léa.

39 Kè kína e ḡɛɛɛ, ben annabi pì lé z̄uzi à bè: Mamɔma n zòbleri, kè ma gaa z̄ilan, ben gbẽke mò ma kiia kɔn ḡgbẽ keo, à bè màḡɔ à d̄akpa. Tó má tò à p̄itimagu, ma wèndi musu, kes̄ò mà f̄ia bo kɔn kondogio kiloo baplaa s̄ɔrosai.

40 Kè ma làakari tà gu pãndea, ben gɔgbɛ̀ pì gɛ̀ zéla. Ben Isarailinɔ́ kína bène: Lán weé wée tãmma nán ñ ò gwe.

41 À bisa pì gò a wéela kpakpaa, ben Isarailinɔ́ kína à dǒ annabi ù.

42 Ben annabi pì bène: Dii bè, zaake n gɔgbɛ̀ kè á diè à gaa gbàre, né ga à gɛ̀ ù, n gbɛ̀nɔ́ é gaga à gbɛ̀nɔ́ gɛ̀ ù.

43 Ben Isarailinɔ́ kína dà zén à tà a be zaa Samaria. À nòse yàka à uu sisi.

21

Naboti geepi líkpe

1 Beee gbɛra Yezɛrili gbɛ́kee kuu, à tón Naboti. À geepi líkpe vī gwe Samaria kí Ahabu beɛ saɛ.

2 Ben Ahabu bène: Ñ n geepi líkpe kpáma mà ke dǒ kara ù, zaake à kú ma beɛ saɛ. Mé geepi líkpe kè à maa de beela kpámma à gɛ̀ ù. Tó ñ yezi, mé fīa bonne kǒn kondogio lán à kǔ nà.

3 Ben Naboti bè Ahabunɛ: Kai, eé sí kero! Mé fǒ mà túbi kè ma dezinɔ́ tòmeɛ kpámmaro.

4 Ben Ahabu nòse yàka, à tà be kǒn pɔsiaao kè Yezɛrili gbɛ́ Naboti bène é túbi kè a dezinɔ́ tòare kpáaro yãnzì. Ben à dàe a gádoa à ae dǒ gùà à gì pò blezi.

5 À naɔ́ Yezɛbeli mò à à là à bè: Bó bé à n le n uu sisi, néé pò bleroo?

6 Ben à wèàla à bè: Ma bè Yezɛrili gbɛ́ Nabotinɛ à a geepi líkpe kpáma, mé fīa bone kǒn kondogio. Tó geepi líkpe pãnden à yezi sǒ, mé kpáa à gɛ̀ ù. Ben à bè é kpámaro.

7 Ben à naɔ́ Yezɛbeli bène: N Isarailinɔ́ kí ina yákenan yèó? Ñ fɛ̀ ñ pò ble kǒn pɔnnaao, mé Yezɛrili gbɛ́ Naboti geepi líkpe sínne.

8 Ben à takadano kèkè kǒn Ahabu tóo à à tambari làa, à kpàsákpásá gbɛ̀nsinɔ́ kǒn kíne kè aɔ́ kú Naboti wéte guunɔ́ne.

9 Takada pìno guu à bè: À léyigurɔ́ diè à à kpàakpa ke. À vɛ̀ekii maaa kpá Nabotia gbɛ̀nɔ́ té

10 à gbɛ́ ginano wete gɔ́on plaa à ñ káe à ae, le aɔ́ yã dia wà be à Luda kǒn kínao tó zaaa sì. À à kǔ à bɔo wéte kpeɛ, é à pápa gbèo à de.

11 Ben Naboti wéte gbɛ̀nsinɔ́ kǒn kínenɔ́ kè lán Yezɛbeli ò takada kè à kpàsáñnenɔ́ guu nà.

12 Aɔ́ léyigurɔ́ diè, ben aɔ́ vɛ̀ekii maaa kpá Nabotia gbɛ̀nɔ́ té.

13 Ben gbɛ́ gina gɔ́on plaaa pìno mò wà vɛ̀e à ae, aɔ́ yã dia gbɛ̀nɔ́ wáa wà bè à Luda kǒn kínao tó zaaa sì. Ben wà à kǔ wà bɔo wéte kpeɛ wà à pápa gbèo wà de.

14 Ben wà lékpásá kè Yezɛbelinɛ wà bè, wà Naboti pápa gbèo wà de.

15 Kè Yezɛbeli mà wà Naboti pápa gbèo wà de, ben à gàa à bè Ahabunɛ: Ñ fɛ̀ ñ gá Naboti geepi líkpe kè à gionneɛ pì sí n pò ù, zaake à kuu dɔro à gà.

16 Kè Ahabu mà Naboti gà, ben à fɛ̀e èe gaa le à à geepi líkpe sí a pò ù.

17 Ben Dii yã sù Tisibe gbɛ́ Iliaa à bè:

18 Ñ fɛ̀ ñ gá Samaria kí Ahabu le. À gàa Naboti geepi líkpe sí, à kú gwe.

19 Ñ one kè mamɔma Dii ma bè, à gbɛ́ de à mò à túbi sín gweroo? Né one dɔ kè guu kè gbɛ̀nɔ́ Naboti aru sàsán, gwen aɔ́ èpì pò sàsán se.

20 Kè Ahabu Ilia è à bè: Ma ibɛɛ, ai tia née ma tóroo? Ben Ilia bène: Ee, méé n tóro, zaake n n zĩnda dà yã kè zaa Diine kenan.

21 Ben Dii bè é mónzi kpánzi é n boriinɔ́ kaate, n gɔgbɛ́ ke é gɔ́ Isarailinɔ́ búsunlo, baa wɛ̀enɛ kesɔ́ zò.

22 É ke n uanɛ lán à kè Nebati né Yeroboamu uanɛ nà, lán à kè Ahia né Baasa uanɛ nà, zaake n Isarailinɔ́ dà durunkenan n à pɔɔ fɛ̀nɛ.

23 Yezɛbeli sǒ, Dii bè gbɛ̀nɔ́ é à só Yezɛrili bīi saɛ.

24 Gbɛɛno é n gbɛ kè aǎé gaga wéte guuno só, bāano é n gbɛ kè aǎé gaga sɛnno ble.

25 Gbɛkee kuu ziki kè à a zīnda dà yā kè Dii yeziroo kenan lán Ahabu bàro, bensō à naō Yezɛbɛli è té kán.

26 À yā kè wà tɛno kè maamaa, à tɛ tāanozi lán Amorino kè nà, kè Dii pèrma Isarailino.

27 Kè Ahabu mà lɛ, ben à a uta gà à kè à pɔsia utano dà ai à io, ben à lé yì à gò té kōn pɔsiaao.

28 Ben Dii yā sù Iliaa:

29 N'è dian Ahabu a zīnda nàeme nàó? Zaake à a zīnda nàeme, mé yā zaaa pì ke à bɛene à gurɔaro. À négɔgbɛn mé yā zaaa pì ke à bɛene.

22

Mikaya annabikeyā zaa ona Ahabune

1 À kà wè aagɔ kè Siriano kōn Isarailino e zī ká kōoro.

2 À wè aagɔdee pì guun Yudano kí Yosafata gàa à Isarailino kína lè.

3 Isarailino kína bè a gbɛno: Á dǎ kè Ramo Giliada né wa pómɛ yāroo? Mɔde wée à sina Siriano kínaa yā kero.

4 Ben à Yosafata là à bè: Né gámao zī ká kōn Ramo Giliadadeenoro? Ben Yosafata wèla à bè: Pó dǎnkōn wa ũ, ma gbɛno né n gbɛnoɛ. Ma sōno né n sōnoɛ.

5 Ben à èara à bène: N' Dii gbeka n ma gĩa.

6 Ben Isarailino kína annabino kàkɔa lán gōon wàa plaa bà, ben à n lá à bè: Mà gá zī ká kōn Ramo Giliadadeenon yó, ke m̀ton gáro? Ben aǎ wèla wà bè: N' gá! Dii é n nanne n ɔzī.

7 Ben Yosafata bè: Dii annabi kee kú kè wà à laroo?

8 Ben Isarailino kína wèla à bè: Gɔgbɛ kee kuu do, à tón Mikaya, Imlā néme. Eé fǎ à yā gbekawe Diia, mɔde má ye à yāziro, zaake è yā maaa e à omɛ zikiro, séde à zaaa. Ben Yosafata bè: Kí, nton o lero!

9 Ben Isarailino kína a iban doke sìsi à bène: N' gá n Imlā né Mikaya sìsi à mó kpakpaa.

10 Isarailino kí kōn Yudano kí Yosafatao baade a kible'uta dana, aǎ vɛena n kiblekitaa pówɛgbɛkii kè kú Samaria bīlɛa, ben annabi pino e annabikeyā oo n ae n pingi.

11 Kenana né Zedekia m̀si pì lán koba bà à bè: Dii bè koba kɛno né Siriano zǎzǎo n n dɛde n pingi.

12 Ben annabi pino e yā dǎnkǎ oo n pingi wèe bee: N' gá léɛ Ramo Giliadaa, né fuaro. Dii é n nanne n ɔzī.

13 Gbɛ kè gàa Mikaya sìsi bène: N annabi daano lé kè don yee! Yā nnaan aǎo oo kɛnane. N' yā dǎnkǎ pì o se n yā nnaa one.

14 Ben Mikaya bè: Má sì kōn Dii kuunao, yā kè Dii òmɛen mé o kɛnane.

15 Kè à kà, ben kína à là à bè: Mikaya, wà gá zī ká kōn Ramo Giliadadeenon yó, ke ẁton gáro? Ben à wèla à bè: N' gá léɛma! Né fuaro. Dii é n nanne n ɔzī.

16 Ben kína bène: Gɛn ũgban mé n da n sí kōn Dii tǎo kè yāpuraan né omɛɛ?

17 Ben Mikaya bè: Ma Isarailino è fāakɔana sǎsino gɛɛzi lán sǎa kè aǎo d̀ari vīroonò bà. Ben Dii bème, gbɛ pino don'aɛdee vīro. Aǎ baade tá a bɛ aafia.

18 Ben Isarailino kína bè Yosafatane: Néɛ ma gweroo? Mɛɛ onne kè è yā nnaa e à omɛ zikiro, séde à zaaa?

19 Ben Mikaya èara à bè: N' Dii yā ma! Ma Dii è vɛena a kpatan, ludambe zìkpɛɛno zɛzɛ à sae n pingi ɔplazi kōn ɔzɛzio.

20 Ben Dii bè: Dé bé eé òndǎo daeme Ahabuzi à gá léɛ Ramo Giliadaa lɛ à ga gwee? Ben gbɛke bè la, gbɛ pānde bè la do.

²¹ Ben nini ke bɔ̀ à mò à zè Dii aε à bè: Mámbe mé gá òndɔ̀ daezi. Ben Dii à là à bè: Né ke diamε?

²² Ben à wèàla à bè: Mé gá mà ke nini egedee ũ mà yā sóso mà ká à annabinɔ̀ne í lén. Ben Dii bè: Né òndɔ̀ daezi, né fuaro. N̄ gá ke le.

²³ Len Dii tò nini egedee pì yā sóso à kà n annabi kènɔ̀ne í lén le í píngi. Mónzin Dii kpànzi.

²⁴ Ben Kenana né Zedekia gàa à Mikaya sǎn kè à bè: Bɔ̀ren Dii Nini gòmala à gàa à yā ònnεε?

²⁵ Ben Mikaya wèàla à bè: Né dɔ̀ zī kè n bàa lè n gaa ute kpétu.

²⁶ Ben Isarailinɔ̀ kína bè: À Mikaya kũ à táo wéte kí Amɔ̀ kɔ̀n ma né Yoasio kiia,

²⁷ é oíne ma bè wà à da kpésiaan, wàgɔ̀ buredi kpáa kɔ̀n ío fétefete ai mà gá suo aafia.

²⁸ Ben Mikaya bè: Tó n gaa n su aafia, èndè Dii e yā o ma gázĩro. Ben Mikaya èara à bè: Asa a baade píngi ma yā pì mà.

Ahabu gana zaa Ramɔ̀ Giliada

²⁹ Isarailinɔ̀ kí kɔ̀n Yudanɔ̀ kí Yosafatao gàa Ramɔ̀ Giliada.

³⁰ Ben Isarailinɔ̀ kína bè Yosafatane: Mé ma zīnda lie mà si zīn. Mmɔ̀n sɔ̀, ògɔ̀ kú kè kɔ̀n n kible'utao dana. Ben Isarailinɔ̀ kína a zīnda lie à si zīn.

³¹ Sirianɔ̀ kína gĩake sɔ̀ à ò a sɔ̀goro dɔ̀n'aede gɔ̀ɔ̀n baaakuri awεεplaaanɔ̀ne à bè: Àton aε pé gbēkea zīnlo, baa déme, séde Isarailinɔ̀ kína ado.

³² Kè sɔ̀goro dɔ̀n'aedee pìnɔ̀ Yosafata è, aɔ̀e daa Isarailinɔ̀ kiname. Kè aɔ̀ sɔ̀ dàa, ben Yosafata wii lè.

³³ Kè aɔ̀ è Isarailinɔ̀ kinanlo, ben aɔ̀ à tò gwe.

³⁴ Kè gbēke kà gbàre, ben à gàa à Isarailinɔ̀ kína pà à gè à mò'uta pékòrekii dagura. Ben à bè a sɔ̀gorodeene: N̄ sɔ̀ lé lie wà bɔ̀ zīn, wà ma kēname gwe.

³⁵ Zī pì gbāa kpà zī beee, ben wà kína pì kũkũna a sɔ̀goro guu, wà aε dɔ̀ Sirianɔ̀a. Guu kè wà à kēnan pì e aru bɔ̀ èe kwεεε sɔ̀goro guu. Zī pì a uusien à gà.

³⁶ Kè ɔ̀fántè e gēε, zìkpεenɔ̀ wiii kàkũn wà bè, baade tá a busun ai a be wéte.

³⁷ Len kína pì gà le, ben wà à gè sè wà sùo Samaria wà vìi.

³⁸ Wà à sɔ̀goro pìpi Samaria íkaekiia, guu kè kaaruanɔ̀ è zú on, ben gbēenɔ̀ mò wà à aru sàsá lán Dii gĩake à ò nà.

³⁹ Ahabu yā kpaaanɔ̀ kú Isarailinɔ̀ kinanɔ̀ gĩayākenanɔ̀ takadan, yā kè à kènɔ̀ píngi kɔ̀n kpé kè à bò kɔ̀n wesa swaao kɔ̀n wéte kè à kèke à kàenɔ̀.

⁴⁰ Kè Ahabu gà, ben à né Aazia vèε à gbèn.

Yudanɔ̀ kí Yosafata

⁴¹ Isarailinɔ̀ kí Ahabu kiblena wè siigɔ̀dee guun Asa né Yosafata kè Yudanɔ̀ kína ũ.

⁴² À wè baaakuri asɔ̀rodee guun à kè kí ũ, ben à kí blè Yerusalemu wè baaasɔ̀ro. À da tón Azuba, Sili néme.

⁴³ À zè kɔ̀n a de Asa yākenanɔ̀ zé píngi guu, èe pānero, à yā kè Dii yezi kè. Baa kɔ̀n beeeo èe táagbāgbākii kè wà bònɔ̀ gbororo. Wà kpé wè saa ooa wèe tuaetiti kpataa gwe.

⁴⁴ Yosafata kɔ̀n Isarailinɔ̀ kinao kú kɔ̀o aafia.

⁴⁵ À yā kpaaanɔ̀ kú Yudanɔ̀ kinanɔ̀ gĩayākenanɔ̀ takadan, à négɔ̀gbēkeyānɔ̀ kɔ̀n zī kè à kànɔ̀ píngi.

⁴⁶ Táagbāgbāki kaarua kpaaa kè aɔ̀ gè à busun zaa a de Asa gurɔ̀anɔ̀, à pèríma gɔ̀gbēnɔ̀ kɔ̀n nɔ̀gbēnɔ̀ í píngi.

⁴⁷ Edɔ̀munɔ̀ busu kína ví gurɔ̀ beeearo, séde gbēnsi kè Yudanɔ̀ kí diε.

⁴⁸ À góro'ite latabɔ̀nɔ̀ kè le aɔ̀ gá vura sé Ofi, mɔ̀de aɔ̀e e wà bɔ̀ táo ísiaalaro, zaake góro pìnɔ̀ wíwi zaa Eziṣ Gεba.

⁴⁹ GurƆ beeean Ahabu né Aazia bè Yosafataƚ à tó a gběƚ da ísiaala kƚƚ à gběƚ lɛdo, mɔde Yosafata e wero.

⁵⁰ Kè Yosafata gà, wà à mira kpàkƚzi kƚƚ a dezin pƚo a dezi Dauda wétɛ, ben à né Yoramɔ vèɛ à gbèn.

IsarailinƆ kí Aazia

⁵¹ YudanƆ kí Yosafata kíblena wè gèro awɛɛplaadee guun Ahabu né Aazia kè IsarailinƆ kína ũ Samaria, à kí blè wè plaa.

⁵² À yá kè Dii yeziroo kè kè à zè kƚƚ a de kƚƚ a dao yáo kƚƚ dɔ Nɛbati né Yeroboamu kè IsarailinƆ dà durunkɛnan yáo.

⁵³ À dɔ Baalizi à à gbàgbá, ben à Dii IsarailinƆ Luda pɔɔ fèɛ lán à dee kè nà.

KINANƆ TAKADA PLAADƆEE

Ilia yā 1:1-2:18

Elisa yā 2:19-8:15

YudanƆ kɪnanƆ kɔn IsarailinƆ kɪnanƆ 8:16-16:20

IsarailinƆ gɔna zɪzɔnƆ ũ 17:1-17:41

YudanƆ kɪnanƆ 18:1-24:20

YudanƆ gɔna zɪzɔnƆ ũ 25:1-25:30

Ilia kɔn kɪ Aaziao

¹ Ahabu gaa gbɛra MɔabunƆ n zɪnda sɪ IsarailinƆa.

² GurƆƆ kɛ Aazia bɔ à lɛɛ zaa a kpɛ musu windo guu Samaria, à kɛnna maamaa. Ben à gbɛnƆ zɪ à bè: À gá à Ekɛrɔnu taa Baalizebubu gbekame, tó mé kɛkɔa.

³ Ben Dii Malaika bè Tisibe gbɛ Iliane: N̄ fɛɛ n̄ gá da Samaria kina zɪrinɔlɛ n̄ n̄ la, asa Luda kú IsarailinƆ bɔsunlo, àmbe à tò aɔɔe gaa yā gbeka Ekɛrɔnu taa Baalizebubua?

⁴ Beee yānzin ma bè, Aazia é fɛɛ a gyāpɛ kɛ à daɛaaro, éé game. Ben Ilia gaa à ò lɛ.

⁵ Kè zɪri pɪnƆ èara wà tà kina kiia, ben à n̄ lá à bè: À kè dia a ɛara a su kpakpa lɛɛ?

⁶ Ben aɔ wèala wà bè: Gɔgbɛ ke bé à mò à dàwale à bèwe wà ɛara wà su wà onne, Dii bè á kú IsarailinƆ bɔsunloo, ben n gbɛnƆ zɪ wà yā gbeka Ekɛrɔnu taa Baalizebubua? Beee yānzin né fɛɛ n gyāpɛ kɛ n daɛaaro, né game.

⁷ Ben kɪ n̄ lá à bè: Gɔgbɛ kè mò à dàale à yā òaree pì dɛ diamɛ?

⁸ Aɔ wèala wà bè: Pókā utan gɔgbɛ pì dana, bensɔ à báa asaa dò a pii. Ben kɪ bè: Tisibe gbɛ Iliame gwe.

⁹ Kɪ a zɪkpɛ gɔɔn baplaa akuri kɔn n̄ dɔn'aɛdeeo zɪ wà Ilia kú, ben aɔ gaa wà à lè vɛɛna sɪsɪ musu. Dɔn'aɛdee pì bène: Luda gbɛ, kina bè n̄ pita n̄ mót!

¹⁰ Ilia wèala à bè: Tó Luda gbɛn ma ũ, té bɔ ludambe à a dɛdɛ kɔn n zɪkpɛ gɔɔn baplaa akurinƆ. Ben té bɔ ludambe à n̄ dɛdɛ n̄ píngi.

¹¹ Ben kɪ èara à zɪkpɛ gɔɔn baplaa akuri pāndenƆ zɪ dɔ kɔn n̄ dɔn'aɛdeeo. Dɔn'aɛdee pì bè: Luda gbɛ, kɪ bè n̄ pita n̄ mót kpakpaa!

¹² Ilia bène: Tó Luda gbɛn ma ũ, té bɔ ludambe à a dɛdɛ kɔn n zɪkpɛ gɔɔn baplaa akurinƆ. Ben Luda té bɔ zaa musu à n̄ dɛdɛ n̄ píngi.

¹³ Ben kɪ èara à zɪkpɛ gɔɔn baplaa akuri pāndenƆ zɪ kɔn n̄ dɔn'aɛdeeo à gɛn aagɔdee zɪ. Dɔn'aɛdee pì gaa à kùɛ Iliane à agbaa kpàne à bè: Luda gbɛ, mapi kɔn n zɔbleri gɔɔn baplaa akuri kènƆ, n̄ wa wèndi bèɛ gwa.

¹⁴ Té bɔ ludambe à dɔn'aɛde gɔɔn plaa káakupɔnƆ dɛdɛ kɔn n̄ zɪkpɛnƆ n̄ píngi. Tia sa n̄ ma wèndi bèɛ gwa.

¹⁵ Ben Dii Malaika bè Iliane: N̄ pita n̄ tézi, n̄ton vɪa kɛnɛro. Ben à pita, aɔ gaa kɪ pì kiia lɛdo.

¹⁶ Ben Ilia bè kine: Dii bè, asa á kú IsarailinƆ bɔsunlo, àmbe à tò n gbɛnƆ zɪ wà yā gbeka Ekɛrɔnu taa Baalizebubua? Beee yānzin né fɛɛ gyāpɛ kɛ n daɛaaro, né game.

¹⁷ Ben kɪ Aazia gà lán Dii ò Ilia gāzɪ nà.

YudanƆ kɪ Yehoram, Yosafata né kɪblena wè plaadee guun Yoram vèɛ Aazia gbèn, kè Aazia négɔgbɛ vɪro yānzɪ.

¹⁸ Aazia yā kpaaanƆ kú IsarailinƆ kɪnanƆ gɪayākenanƆ takadan kɔn yā kè à kènƆ.

2

Ilia tana Dii kiia

¹ Gurɔɔ kɛ Dii yezi à Ilia sé kɔn zàgá'íao à táo a kiia, Ilia kɔn Elisao bɔ̀ Giligala aɔ̀o té zén.

² Ben Ilia bè Elisane: Ñ zε kè! Dii ma zĩ Beteli. Ben Elisa bè: Kɔn Dii kuunao kɔn n kuunao mé kɛmmaro. Kè aɔ̀o gaa Beteli,

³ ben annabinɔ̀ gáli gbɛ̀ kè aɔ̀o kú Betelinɔ̀ bɔ̀ wà mò wà Elisa là wà bè: Asa n̄ d̄s kè Dii yezi à n dii símma gbàa? À wènlà à bè: Má d̄s. À beee tó!

⁴ Ben Ilia bè Elisane: Ñ zε kè! Dii ma zĩ Yeriko. Ben à wèàla à bè: Kɔn Dii kuunao kɔn n kuunao mé kɛmmaro. Ben aɔ̀o gaa Yeriko lɛdo.

⁵ Annabinɔ̀ gáli gbɛ̀ kè aɔ̀o kú Yerikonɔ̀ bɔ̀ wà mò wà Elisa là wà bè: Asa n̄ d̄s kè Dii yezi à n dii símma gbàa? À wènlà à bè: Má d̄s! À beee tó!

⁶ Ben Ilia bène: Ñ zε kè! Dii ma zĩ Yodazi. Ben à wèàla à bè: Kɔn Dii kuunao kɔn n kuunao mé kɛmmaro.

Ben aɔ̀o tékɔ̀zi,

⁷ annabi gɔ̀on baplaa akurinɔ̀o ténzi. Kè gɔ̀on plaaa pìnɔ̀ zè Yoda baa, ben annabi pìnɔ̀ zè káa wèe n̄ gwaa.

⁸ Ben Ilia a utagyaba bɔ̀ à fíkɔ̀a à í lèo, ben í pì zòkɔ̀re zaa baa kè kpa ai baa káa kpa. Gukori bɔ̀, ben aɔ̀o gɔ̀on plaaa pìnɔ̀ bikù.

⁹ Kè aɔ̀o bikù, ben Ilia Elisa là à bè: Bón n̄ yezi mà kenne ai Luda gɔ̀ gá ma símmaa? Elisa wèàla à bè: Ñ tó n annabikεgbáaa kè n̄ v̄i gɔ̀me túbi ũ lɛo plaa.

¹⁰ Ben Ilia bène: Yá kè n̄ gbèkamaa pì zĩ'ũ. Gurɔɔ kè Ludaa e ma siimma, tó n ma e, eé gɔ̀nne. Tó n̄e ma e s̄ro, n̄e ero.

¹¹ Kè aɔ̀o tena, wèe yá oo lɛdo, ben s̄goro téde kɔn s̄o tédeenɔ̀ n̄ kékɔ̀a, ben Ilia tà musu kɔn zàgá'íao.

¹² Kè Elisa è lε, à wii lè à bè: Baa! Baa! M̄be Isaraili s̄goronɔ̀ kɔn à s̄deenɔ̀ ũ. Zaa gwe èe à e d̄ro, ben à a pókásāanɔ̀ gá à kékɔ̀re.

¹³ À Ilia utagyaba kè bɔ̀ à lèa sè, ben à èara à gaa à zè Yoda baa.

¹⁴ À í lè kɔn Ilia utagyaba kè à kúna pìo à bè: Dii Ilia Ludaa kú máme? Kè à í lèo, ben í pì zòkɔ̀re zaa baa kè kpa ai baa káa kpa, ben à bikù.

¹⁵ Annabinɔ̀ gáli gbɛ̀ kè aɔ̀o bɔ̀ Yerikonɔ̀o e à gwaa, ben aɔ̀o bè: Ilia annabikεgbáaa gɔ̀ Elisane. Ben aɔ̀o mò wà dààlε wà kùene

¹⁶ wà bè: Wamɔ̀wa n zòblerinɔ̀, wá gɔ̀sagbáa gɔ̀on baplaa akurinɔ̀ v̄i. Ñ tó aɔ̀o gá n dii wεtε. Wègɔ̀ d̄ro tó Dii Nini à sè à zù kp̄ii ke musu ke guzurε ken gwεε. Ben Elisa bè: Àton n̄ z̄ro.

¹⁷ Aɔ̀o nàkɔ̀rea, ben à n̄ wí dè à bè: À n̄ zĩ. Ben aɔ̀o gɔ̀on baplaa akuri pìnɔ̀ gbàre, aɔ̀o kpáε kè Iliazi gurɔ̀ aagɔ̀, aɔ̀o bɔ̀aro.

¹⁸ Kè aɔ̀o èara wà sù, aɔ̀o Elisa lè Yeriko, ben à bène: À de má òare àton gá à wεtεroo?

Elisa dabuyá káakunɔ̀

¹⁹ Wéte pì deenɔ̀ bè Elisane: Ñ gwa dii! Wa wéte kaena maa lán n̄ è nà. À í bé à nnaro, à tɔ̀tε è pó ke maaro.

²⁰ Ben à bè: À wisi ká ta dufun à móme. Ben wà m̄onε.

²¹ À gaa íbókiiia, ben à wisi pì kàn à bè: Dii bè a gbásí bɔ̀ í pìn. Í pì é mó kɔn gagaa ke tɔ̀tε pókemaasaio d̄ro.

²² Ben í pì kè nna ai kɔn a gbàao lán Elisa ò nà.

²³ Kè Elisa bɔ̀ gwe, èe gaa Beteli. Gurɔɔ kè à té zén, ben gɔ̀kparε kenɔ̀ b̄de wéte guu aɔ̀o kè p̄ɔ̀p̄ɔ̀ wà bène: M̄gbaasude, ñgɔ̀ gaa! M̄gbaasude, ñgɔ̀ gaa!

²⁴ À liε à n̄ gwá, ben à n̄ ká kɔn Dii tóo. Ben n̄bɔ̀ p̄ásinɔ̀ b̄de líkpen mèn plaa, aɔ̀o n̄e gɔ̀on baplaa awεεplaaa pìnɔ̀ kékékɔ̀re.

²⁵ Kè Elisa bɔ̀ gwe, à gaa Kameli kp̄iii musu, ben à èara à tà Samaria.

3

Mɔabunɔ n zĩnda sina Isarailinɔ

¹ Yudanɔ kɪ Yosafata kɪblena wɛ̀ baro plaasaidee guun Ahabu nɛ Yoramu kɛ Isarailinɔ kɪna ũ Samaria, à kɪ blɛ̀ wɛ̀ kuri awɛɛplaa.

² À yā̀ kɛ̀ Dii yeziroo kɛ̀, mɔde èe ká a de kɔ̀n a dao pɔ̀ ũro. À Baali gbɛ̀ kɛ̀ à dee pɛ̀e wùre,

³ mɔde à zɛ̀ kɔ̀n durun kɛ̀ Nebati nɛ Yeroboamu Isarailinɔ dà à kenan-o, èe pā̀nɛro.

⁴ Mɔabu kɪ Mesa sã kpāsano vī, ègɔ̀ sãne bɔ̀rɔnɔ tángba kpaa Isarailinɔ kɪnaa bɔ̀rɔ basɔ̀ro kɔ̀n sãkaro bɔ̀rɔ basɔ̀roonɔ kão.

⁵ Kɛ̀ Ahabu gā̀, ben Mɔabu kɪna a zĩnda sɪ Isarailinɔ kɪnaa.

⁶ Gwe gɔ̀ kɪ Yoramu bɔ̀ Samaria à Isarailinɔ kàkɔ̀a n pĩngi.

⁷ À gbɛ̀nɔ zĩ Yudanɔ kɪ Yosafataa à bè: Mɔabu kɪna a zĩnda sɪma. Nɛ gámao zĩ ká kɔ̀n Mɔabunɔroo? À wè̀ala à bè: Mé gá, zaake pɔ̀ dɔ̀nkɔ̀n wa ũ. Ma zĩkpɛ̀nɔ nɛ n zĩkpɛ̀nɔme, ma sɔ̀nɔ nɛ n sɔ̀nɔme.

⁸ Kɛ̀ Yosafata mɔ̀, ben à Yoramu là à bè: Mákpān wé sɛ̀en wà lɛ̀rĩmaa? Yoramu wè̀ala à bè: Wé sɛ̀e Edɔ̀mu gbāa kpame.

⁹ Ben Isarailinɔ kɪna dà zɛ̀n kɔ̀n Yudanɔ kɪnao kɔ̀n Edɔ̀munɔ kɪnao. Kɛ̀ aɔ̀ lĩga guuzi guro swɛɛplaa, ben í yā̀a zĩkpɛ̀nɔa kɔ̀n n pɔ̀kãdeenɔ.

¹⁰ Ben Isarailinɔ kɪna bè: Yā̀ gɪ! Dii wa kɪna gɔ̀ɔn aagɔ̀ɔnɔ kàkɔ̀a à wa na Mɔabunɔne n ɔ̀zĩ?

¹¹ Ben Yosafata bè: Dii annabi kee kú kɛ̀ à gbekawe Diiaroo? Ben Isarailinɔ kɪna ìbano doke bè: Safata nɛ Elisa kuu. Àmbe è í kú Iliane a ɔ̀ɔa yā̀.

¹² Ben Yosafata bè: Dii kúo. Ben Isarailinɔ kɪna kɔ̀n Yosafatao kɔ̀n Edɔ̀munɔ kɪnao gāa Elisa kiia.

¹³ Ben Elisa bè Isarailinɔ kɪnane: Wa bà kú kɔ̀o máme? N gá n de kɔ̀n n dao tãagbãgbãrinɔ kiia. Ben Isarailinɔ kɪna wè̀ala à bè: Auo! Wa kɪna gɔ̀ɔn aagɔ̀ɔnɔ, Dii bé à wa kakɔ̀a à wa na Mɔabunɔne n ɔ̀zĩ.

¹⁴ Ben Elisa bène: Kɔ̀n Dii zĩkpɛ̀de kɛ̀ mɛ̀e zĩ keene kuunao, tó èe ke Yudanɔ kɪ Yosafata yā̀nzinlo, mé wé sɛ̀ mà n gwa sero.

¹⁵ À mómɛ kɔ̀n mɔ̀rɔlerio. Kɛ̀ mɔ̀rɔleri pì nà à lenaa, ben Dii gbāaa sù Elisaa

¹⁶ à bè: Dii bè à wɛ̀e yɔ̀yɔ̀ swawɛɛ kɛ̀kiin.

¹⁷ Dii bè é zàga'ĩa kɔ̀n louo ero, mɔde í é guzure kɛ̀kii pa, é mi kɔ̀n a pɔ̀kãdeenɔ.

¹⁸ Dii kiian yā̀ pì zĩ'ũro. Eé Mɔabunɔ naare a ɔ̀zĩme dɔ̀.

¹⁹ É lɛ̀e aɔ̀ wéte maa bĩideenɔa pĩngi. É lí kɛ̀ wè à bɛɛ bleenɔ zɔ̀zɔ̀ pĩngi. É ìbɔ̀kiinɔ tata pĩngi. É búgbe maaanɔ yaka kɔ̀n gbèo pĩngi.

²⁰ Kɛ̀ guu dɔ̀ sa kɔ̀ngɔ̀ oguro, ben í bɔ̀ Edɔ̀munɔ b̀usu kpa à dà tɔ̀tɛla pĩngi.

²¹ Kɛ̀ Mɔabunɔ mà kɪna pìnɔ mɔ̀ zĩ kányo, aɔ̀ gbɛ̀ kɛ̀ aɔ̀ kà wà zĩ kánɔ sɪsɪ n pĩngi nɛ fɛ̀te gbɛ̀nsi, ben aɔ̀ n káakɔ̀a n b̀usu lézekiia.

²² Kɛ̀ aɔ̀ fɛ̀e kɔ̀ngɔ̀, ɔ̀fāntɛ̀ dɔ̀ í pìā n aɛ, à kèĩne tɛ̀e lán aru bà.

²³ Ben aɔ̀ bè: Arun gwe fá! Kɪna pìnɔ aɛ dɔ̀ kɔ̀a aɔ̀ kɔ̀ dɛ̀de! Mɔabunɔ, wà gá wà n pɔ̀nɔ sɛ̀e!

²⁴ Kɛ̀ aɔ̀ kà Isarailinɔ b̀uran, ben Isarailinɔ fɛ̀e wà lɛ̀rĩma, ben Mɔabu pìnɔ lèkɔ̀a. Ben Isarailinɔ sɪ n b̀usun aɔ̀ n dɛ̀de.

²⁵ Aɔ̀ n wétenɔ wìwi. Baade gbɛ̀ sɛ̀e wà z̀uzu búgbe maaanɔn, aɔ̀ dà búgbe pìnɔla pĩngi. Aɔ̀ ìbɔ̀kiinɔ tãta pĩngi. Aɔ̀ lí kɛ̀ wè à bɛɛ bleenɔ zɔ̀zɔ̀ pĩngi. Aɔ̀ mɛ̀ewi Kirarɛɛ bé à gò lɛ̀zi ado, ben gbèzurinɔ lìgazi, aɔ̀e wéte pì bĩ papaa kɔ̀n gbè bítanɔ.

²⁶ Kɛ̀ Mɔabu kɪna è wà yezi wà zĩ bleawa, ben à fɛ̀edadeenɔ sè gɔ̀ɔn wāa aagɔ̀ kpé basɔ̀ro, lɛ̀ aɔ̀ gbɛ̀nɔ kɛ̀guu gana Edɔ̀munɔ kɪna kiia, mɔde aɔ̀ fūa.

²⁷ Ben à a nɛgɔ̀gbɛ̀ káaku kɛ̀ eé kɪ ble à gberaa sè à saa òo bĩia. Ben vĩa Isarailinɔ kũ, aɔ̀ gù Mɔabunɔla wà tà n b̀usun.

4

Gyaanɔ nɔsi tɔu yá

¹ Annabinɔ gáli gbēke naɔ wii pè Elisazi à bè: Ma zā kè de n gbē ũu gà. N̄ d̄s̄ kè n gbē pì Dii v̄ia v̄i. À f̄iadee e mɔɔ à ma n̄égɔgbē ḡɔɔn plaaanɔ s̄ée a z̄òɔ ũ.

² Ben Elisa bèn̄e: Bón n̄ yezi mà kenn̄e? N̄ om̄e, bón n̄ v̄i n kpén? Ben à bè: Mamɔma n zòbleri, n̄osi kè kú t̄uu guu baasiro má p̄óke v̄iro.

³ Ben Elisa bè: N̄ gá bàazi n̄ ta korinɔ gbekagbeka n gbēdaaanɔa n̄ píngi, àḡɔ pari,

⁴ né ḡe kpén n̄ zé tatanle k̄ɔn n n̄énɔ, nḡɔ n̄osi kákaa taa p̄inɔ guu, taa kè pà né dīe kpado.

⁵ Ben n̄ogbē pì f̄ēe à b̄ò à kiia à gàa ke le. À ḡè kpén k̄ɔn a n̄énɔ à zé tàta, āɔɔe taa d̄ɔɔne, ben èe n̄osi kákaan.

⁶ Kè taa p̄inɔ pà píngi, à bè a n̄énɔ doken̄e à ta p̄ande d̄ɔare, ben à bèn̄e ta kee kuu d̄ɔro, ben n̄osi pì yona zè.

⁷ À gàa à ò Luda gbē p̄in̄e, ben Luda gbē pì bè: N̄ gá n̄ n̄osi pì yá n̄ f̄ia boo, mpi k̄ɔn n n̄énɔ éḡɔ p̄ó blee k̄ɔn à kpaaa kè ḡò.

Elisa Sun̄emu n̄ogbē né f̄eena gaan

⁸ Z̄īkea Elisa gàa Sun̄emu. N̄ogbē t̄óde kee kú gwe, à n̄àk̄ɔrea à bè, à p̄ó ble a be, ben à p̄ó blè. Zaa gurɔ beee a tó èe ḡè̄tēe, è b̄ɔe à p̄ó ble gwe.

⁹ Ben n̄ogbē t̄ódee pì bè a z̄ān̄e: Má d̄s̄ kè gbē kè èḡɔ ḡè̄tēe kè ḡèn̄ baaaḡɔ pì né Luda gbēme s̄úusu.

¹⁰ Wà kpén̄e bo wa kpé musu wà gádo dīn̄e gwe k̄ɔn teebuɔ k̄ɔn k̄itao k̄ɔn fitiao. Tó à mò wa gwa, eégae pita gwe.

¹¹ Z̄īkea kè Elisa mò gwe, à ḡè a kpé p̄in̄ à dàe.

¹² Ben à bè a z̄ikeri Geazine. N̄ Sun̄emu n̄ogbē pì sísi. Kè à à sísi, ben à mò à zè Elisa āe.

¹³ Ben Elisa bè Geazine: N̄ on̄e à nib̄ok̄ee k̄ewe maamaa. Bón à yezi wà keare s̄ɔɔ? À yezi wà yáke oare k̄inan̄e ke z̄ik̄pe d̄ɔn'aedeeneó? Ben n̄ogbē pì bè: P̄ókee e k̄ēsāma ma gbēn̄o t̄éro.

¹⁴ Ben Elisa Geazi là à bè: Bón à de wà ken̄e? Ben Geazi wèàla à bè: Too, à n̄égɔgbē ke v̄iro, bens̄ò à zā zi k̄ù.

¹⁵ Ben Elisa bè: N̄ à sísi. Kè à à sísi, ben à mò à zè kp̄ēle.

¹⁶ Ben Elisa bèn̄e: Zii m̄ɔnda'a'i n̄éḡɔ n̄égɔgbē k̄ūna n̄ ɔz̄i. Ben n̄ogbē pì bè: Auo ma dii Luda gbē, n̄ton mamɔma n zòbleri kek̄ero.

¹⁷ Ben n̄ogbē pì n̄ò sì. Kè w̄è làa kà, à né ì ḡɔgbē ũ lán̄ Elisa òn̄e nà.

¹⁸ Kè né pì ìsi k̄ù, ben z̄īkea à gàa à a de lè bura k̄ɔn p̄ók̄erino.

¹⁹ Ben à bè a de p̄in̄e: Ma mì! Ma mì! Ben à de pì bè a z̄ikerin̄e: N̄ né pì sé n̄ táo a dan̄e.

²⁰ Kè à à sè à tàò a dan̄e, ben à da pì à sè à kpà a gbáa. Kè of̄ant̄e kà m̄idangura, ben à gà.

²¹ Ben à à sè à diò Luda gbē pì kpén̄ à à dàe à gádoa, ben à b̄ò à zé tàtaàle.

²² Ben à a zā sísi à bèn̄e: N̄ z̄ikerino doke gbar̄eme k̄ɔn zaakio. Má yezi mà gá Luda gbē kiia mà su kpakpaa.

²³ Ben à à lá à bè: À kè dia n̄ée gaa à kiia gbàa? M̄ɔ dufu ke kámmabogurɔ z̄in̄ gbàaro né! Ben n̄ogbē pì bè: Beee yáke v̄iro.

²⁴ À gàari yì zaakin̄e à dià, ben à bè a z̄ikerin̄e: N̄ à kpake wà gá. N̄ton zero, séto ma òn̄ne.

²⁵ Ās̄ dà z̄én̄ wà gàa Luda gbē pì kiia zaa Kameli kp̄iii musu. Kè Luda gbē pì à è té k̄āaa, à bè a z̄ikeri Geazine: N̄ Sun̄emu n̄ogbē gwa, à té k̄āa!

²⁶ N̄ bàa lé n̄ gá daàle, né à la, tó à aafia k̄ɔn a z̄āo k̄ɔn a néo. Ben n̄ogbē pì wèàla à bè: Aafiam̄e!

²⁷ Kè à kà Luda gbē kiia kp̄iii pì musu, ben à à k̄ù a gbáa. Kè Geazi mò à ɔ s̄zi, ben Luda gbē pì bè: N̄ à tó. À n̄òse yakaname, m̄ode Dii beee ùtem̄e, èe om̄ero.

²⁸ Ben nɔgbē pì bè: Ma dii, ma négōgbē wée kèmmann yó? Mée be ònton ma kekerooro?

²⁹ Ben Elisa bè Geazine: Ñ n asaa dɔmma ñ ma gò sé ñ gá. Tó n da gbēkele, ñnton ì kpáaro. Tó gbēke ì kpàmma sɔ, ñnton wero. Ñ gá ñ ma gò pì na né pì aea.

³⁰ Ben né pì da bè: Kɔn Dii kuunao kɔn n kuunao mé tá n sairo. Ben Elisa bò à tézi.

³¹ Geazi dò aε à gàa à gò pì nà né pì aea, mɔde èe kīi ke kero, èe nigāro. Ben Geazi èara à gàa à dà Elisale à bène: Né pì e fεero.

³² Kè Elisa kà bee pìn, à né pì è daena a gádoa gè ũ.

³³ Ben à gè né pìzi ado, à zé tàta à wée kè Diia.

³⁴ Ben à dàe né pì. À lé pè à léa à wée pè à wéen à ɔ dàda à ɔnɔn. Lán à dàe né pì nà, ben à mè kè lógɔlɔgɔ.

³⁵ Elisa fεε à zè à táa ò kpé pìn à gàa à sù, ben à èara à dàe né pì da. Ben né pì yī sà gèn swεεplaa à wée wè.

³⁶ Ben Elisa Geazi sìsi à bène: Ñ Sunemu nɔgbē pì sísi. Kè à à sìsi à mò, ben Elisa bène: N nén yè.

³⁷ Ben à kùε à mì pèε à gbá saε à a né pì sè à bòo.

Sεwεε kana do'oroon

³⁸ Elisa tà Giligala. Gurɔ beea dekaa kú bùsu pìn. Annabinɔ káε à aε, ben à bè a zīkerine: Ñ dàga di téa, né dò kuku annabi kènɔne.

³⁹ Kè aɔ gbēke gàa dò pónɔ wεε bura, ben à bò sèε boboa. À à bee bòbo à kà a uta lébaan à pà. Kè à sùo, ben wà pàrapara wà kà dòn, gbēkee dɔ lán à de nàro.

⁴⁰ Kè wà dò pì tò gbē pìnɔne aɔ pò bleo, kè aɔ dà, aɔ wii lè wà bè: Luda gbē, gaa bé à kú do'oroo pìn. Ben aɔε fɔ wà blèro.

⁴¹ Ben Elisa bè: À flawa sé à móo. Ben à kò à kà do'oroo pìn à bè: Ñ kpaateíne aɔ ble. Ben sεwεε pì yáa do'oroon.

Póblekpana gɔn basɔrooa

⁴² Gbēke bò Baali Salisa à mò Luda gbē pìne kɔn buredi kè wà kè kɔn pówεε káakuo mèn baro kɔn gbado dufuo. Ben Elisa bè: Ñ kpá gbēnɔa aɔ só.

⁴³ Ben à zīkeri à là à bè: Gbē pìnɔ kà gɔn basɔro, dian mé beε kpaateíne nà? À wèàla à bè: Ñ kpámma aɔ só, zaake Dii bè aɔé só, à kpaá é gɔ.

⁴⁴ Ben à kpámma, aɔ sò, à kpaáa gò lán Dii ò nà.

5

Naama kékɔana kɔn a kusuo

¹ Naaman Sirianɔ kína zīkpeεnɔ dɔn'aεdee ũ. À bèε vī a dii ɔzī bensɔ à tó bò, zaake à gāzīn Dii tò Sirianɔ zī blèzi. Négōgbēme zī guu, mɔde à kusu kù.

² Gurɔ kè Siria zīkari gbāamɔnnerinɔ gàa Isarailinɔ bùsun yā, aɔ nénɔkpare ke kù, ben à gò Naama naɔ zīkeri ũ.

³ Ben nénɔkpare pì bè a diine: Tó wa bεdee é fɔ à gá annabi kè kú Samaria kiia yā, le à kékɔa kɔn a kusuo.

⁴ Ben Naama gaa kína kiia à bè: Yā kè nɔkpare kè bò Isarailinɔ bùsun òn yè.

⁵ Ben Sirianɔ kína bè: Ñ gá, mé takada kē Isarailinɔ kinanε. Ben Naama kondogi sèε kiloo wàa do kpé baswεεplaa kɔn vuraɔ kiloo baaagɔ akuri kɔn utao waa kuri.

⁶ À gàa kɔn takada kè kína kè Isarailinɔ kinanεo dɔ. Takada pì guu kína bè: Ma takada kè kpàsanne kɔn ma ìba Naamao, le ñ à kékɔame kɔn à kusuo.

7 Kè Isarailino kína takada pì kyó kè, à a utadaa gà à kè à bè: Luda ma ũ kè mé gbě wèndi bɔ mà sɔkpane dɔɔ? Bóyānzin à gbě kè gbàrema mà à kèkɔa kɔn a kusuozi? À gwa lán èe ma lé wetee nà fá!

8 Luda gbě Elisa mà kè Isarailino kína a utadaa gà à kè, ben à lékpāsā kène à bè: Bóyānzin n n utadaa gà n kèzi? N tó adee pì mɔ ma kiia, eé dɔ kè annabi kú Isarailino busun.

9 Ben Naama gě a sɔgoron à gàa à zè Elisa be gāale.

10 Ben Elisa gbě zīa à bè: N gá n zú o Yoda swaan gèn sweeplaa, n mè é ɛara à su a gbèn, né kèkɔa wásawasa.

11 Ben Naama pētē kè, èe taa à bè: Mée daa eé bɔ ua à mɔ à zɛ ma aɛ à Dii a Luda sísi à ɔ liga ma bɔzi, le ma kusu pì yāame.

12 Damasuku swaan Abana kɔn Faapao í maa de Isaraili swaan ilaroo? Mé fɔ mà zú o gwe mà gɔ wásawaroo? Ben à ɛara kɔn pofɛo, èe taa.

13 Ben à ibanɔ tēzi wà bè: Baa, tó yā zī'ūun annabi pì dānne yā, né keeroo? Kè à bènne n gá zú o, né gɔ wásawasa, beee é n fuó?

14 Ben à gàa à a zīnda kpàe Yoda ín gèn sweeplaa lán Luda gbě pì òne nà. Ben à mè ɛara à sù a gbèn wásawasa lán né féte pɔ bà.

15 Ben Naama kɔn a ibanɔ ɛara wà gàa Luda gbě kiia n píngi. À zè à aɛ à bè: Má dɔ sa kè Ludaa kú gukea anduna guuro, séde Isarailino busun. N gbaa kè mamɔma n zɔbleri ma mɔnnɛ kè sí.

16 Ben Elisa bè: Kɔn Dii kè mèè zīi kene kuunao mé síro. Naama nàkɔrea à sí, baa kɔn beeeo à gí sízi.

17 Ben Naama bè: Tó née síro, n mamɔma n zɔbleri gba zé mà bùsu sé bāagāsɔ aso plaa, zaake mé saa o tāaa dɔro, séde Dii.

18 Dii sùu kemao kɔn yā kèkiio. Tó ma kína gàa Rimɔ gbāgbā à kpén, tó ma gaa zene, tó ma kue Rimɔ kpé pìn, Dii sùu kemao kɔn yā pìo.

19 Ben Elisa bène: N ká be aafia!

Kè à dà zén, à taa ò féte,

20 ben Luda gbě Elisa zīkeri Geazi laasuu lè à bè: Ma dii tò Siria gbě Naama e taa pā, èe pɔ kè à mɔone síro. Kɔn Dii kuunao mé péezi mà pòke sía.

21 Ben Geazi pèe Naamazi. Kè Naama è à té n kpèe kɔn bào, ben à bɔ a sɔgoron, èe à dāa. Kè à kà, ben Naama à là à bè: Aafian yó?

22 À wèàla à bè: Aafiamɛ. Ma dii bé à ma zīmma, à bè annabinɔ gāli gɔkpare gɔɔn plaa kenɔ bé wà bɔ Eflaimu gusĩideen aɔ mɔ a kiia tia. N n gba kondogi kiloo baplaa kɔn utao waa plaa.

23 Ben Naama bè: Endē n kondogi kiloo basiigɔɔ sí gɔɔ. À kàne sàkin mèn plaa kɔn utao waa plaa. À kpà a iba gɔɔn plaaanɔa, ben aɔ sè wà dɔ Geazine aɛ.

24 Kè aɔ kà Elisa be sīsī musu, ben Geazi pɔ pìnɔ sīmma à kàe a kpén, ben à gbě pìnɔ gbàre aɔ tà.

25 Kè à gàa a dii Elisa kiia, ben Elisa à là à bè: Geazi, mán n gaan? À wèàla à bè: Mamɔma n zɔbleri, méé gá gukearo.

26 Ben Elisa bène: Kè gɔgbě pì bɔ a sɔgoron, èe n dāa, n dɔ kè ma ninii kúnyo gweroo? Kondogi ke utano sīmmana gurɔɔn yèro né, ke kùkpenɔ ke geepi búno ke sāano ke zùno ke gɔgbě kɔn nɔgbě zīkerinɔ.

27 Naama kusu é gōnne kɔn n boriinɔ ai gurɔ píngi. Kè à bɔ Elisa kiia, ben kusu pì dààla púu lán buu bà.

6

Kpásawee funa ıla

1 Annabi gāli gbēno bè Elisane: N gwa, guu kè wèe kakɔana keen kèwe néngo.

² Wà gá Yodazi, wa baade é lí z̄s wà kpé d̄o gwe, guu kè wéḡo kun. Ben Elisa bè: À gá.

³ Ben ās gb̄eke bè: Né s̄u ke ñ gáwaoro? Ben à bè: Mé gá.

⁴ Ben à ḡānyo. Kè ās kà Yodazi, ās̄e lí z̄s z̄s̄.

⁵ Kè ās gb̄eke e lí z̄s̄, ben à kpása wée b̄ò a pán à z̄ù ín b̄udum, ben à wii lè Elisazi à bè: O'o dii, ma kpása p̄i s̄èrmame fá!

⁶ Ben Luda gb̄e bè: Mákpan à z̄ùn s̄úusu? Kè à òd̄ane, ben Elisa lí z̄s̄ à z̄ù ín gwe, à tò kpása p̄i wée f̄ù íla.

⁷ Elisa bè: Ñ sé ñ b̄o! Ben gb̄e p̄i ò b̄ò à k̄ù.

Siria z̄ìkp̄eeno v̄lak̄na

⁸ Siria kí f̄e Isarailin̄ozi k̄ñ z̄lo. À lé kpàk̄s̄s̄ k̄ñ a ìbano, ben à bèñne gukean weé b̄ura k̄aen.

⁹ Ben Luda gb̄e lékp̄as̄a kè Isarailin̄o k̄inane à bè, àḡo guu p̄i d̄ákpaa àton ḡèaloro, zaake Siriano e m̄o gweme.

¹⁰ Ben Isarailin̄o k̄ina gb̄eno z̄ì guu kè Luda gb̄e à yā òne p̄i guu. Len Elisa èḡo lé daaa ḡen baaaḡo le, ben è tó wàḡo guu p̄ino d̄ákpaa.

¹¹ Ben Siriano k̄ina làakari f̄e yā p̄i yānzi. À a ìbano k̄ak̄o, ben à n̄ lá à bè: Wa dé bé à de Isarailin̄o k̄ina gb̄e uu? À ome.

¹² À ìba p̄ino doke wèala à bè: Ma dii kí, èe ke wa gb̄eke né à gb̄enlo. Isarailin̄o b̄usu annabi Elisa bé è yā kè neè o zaa n kpé guu gb̄a Isarailin̄o k̄inane.

¹³ Ben k̄ina bè: À gá à à wete guu kè à k̄un, mé gb̄eno z̄ì wà à k̄ù. Ben wà bène: À kú Dot̄ame.

¹⁴ Ben k̄ina z̄ìkp̄eeno gb̄ere gwe paripari k̄ñ s̄deeno k̄ñ s̄gorono. Ās ḡaa gwe gw̄av̄i ās l̄iga wéte p̄izi.

¹⁵ Kè Luda gb̄e z̄ikeri f̄e k̄onḡo id̄e'id̄e, à b̄ò, ben à z̄ìkp̄e p̄ino è ligana wétezi k̄ñ s̄deeno k̄ñ s̄gorono. Ben à bè Elisane: O'o dii, wé ke diame?

¹⁶ À wèala à bè: Ñton tó v̄ia n k̄uro. Gb̄e kè ās k̄uwaon̄o pari de gb̄e kè ās k̄únyon̄o.

¹⁷ Ben Elisa wée kè à bè: Dii, ñ à wée k̄ene. Ben Dii z̄ikeri p̄i wée k̄ene. Kè à guu gwà d̄o, ben à s̄deeno k̄ñ s̄goro tédeeno è ligana Elisazi, ās dà s̄is̄i p̄ila.

¹⁸ Kè Siriano e m̄o Elisa k̄ù, ben à wée kè Diia à bè: Ñ tó gb̄e p̄ino v̄ia k̄ù. Ben Dii tò ās v̄ia k̄ù lán Elisa wée k̄ea nà.

¹⁹ Ben Elisa bè Siria z̄ìkp̄e p̄ino: Zé k̄ekinlo! Wéte k̄ekinlo! À témazi mà ḡaao gb̄e kè èe wete kiia. Ben à ḡānyo Samaria.

²⁰ Kè ās ḡè wéte p̄i guu, ben Elisa bè: Dii, ñ n̄ wée w̄éne sa. Kè Dii n̄ wée w̄éne, ās guu gwà ās è kè Samarian wà k̄un.

²¹ Kè Isarailin̄o k̄ina n̄ é, à Elisa là à bè: Mà n̄ deden yó? Baa, mà n̄ deden yó?

²² Ben Elisa wèala à bè: Ñton n̄ dedero. Neè gb̄e kè n̄ n̄ k̄uk̄u z̄ilanno deden yó? Ñ p̄oblee kp̄ár̄ma ās ble. Ñ í kp̄ár̄ma ās mi, gbasa wà tá n̄ diia.

²³ Ben k̄ina p̄onna p̄oblee k̄éne, ās blè wà í mi, ben wà n̄ gb̄ae, ās tà n̄ diia. Beee gbera Siria gb̄aam̄nerino e eara wà mò lé Isarailin̄o b̄usua d̄oro.

Siriano Samaria kagurak̄ena

²⁴ Gur̄o plaa gb̄era Siria kí Benadada a z̄ìkp̄eeno k̄ak̄o n̄ píngi, ben ās mò wà Samaria kagura kè.

²⁵ Ben noaa gb̄aa k̄ù wéte p̄in, wà à kagura kè à ḡi kè ai wèe zaaki mì yaa kondogi kiloo do, lukuluku gb̄ò zaka néngo lé doo s̄ kondogi ò m̄en s̄oro.

²⁶ Kè Isarailin̄o k̄ina té b̄i musu, ben no gb̄e ke wii p̄ezi à bè: Ma dii kí, ñ ma mì sí.

²⁷ Ben k̄ina bène: Tó Dii e n̄ mì síro, mé e mà n̄ mì sí diame? Má bl̄ewe ke geepiw̄e v̄in yó?

28 Ben à èara à à là à bè: Bó bé à n lee? Ben nɔgbē pì wèàla à bè: Nɔgbē ke bé à bèmɛ mà mó kɔn ma négɔgbēo wà só gbàa, zian sɔ wé a pɔ só.

29 Ben wa ma né kùku wá sò. Kè guu dɔ, ben ma bèmɛ à mó kɔn a pɔo sɔ wà só, ben à a pɔ kii ùte.

30 Kè kína mà yā kè nɔgbē pì ò, ben à a utadaa gà à kè. Kè wà wée sè wà à gwà lán à té bīi musu nà, wà à è kɔn pɔsia utano dana a utadaa gīzī.

31 Ben kína bè: Tó mée Safata né Elisa mì zɔ gbàaro, Luda yā kemɛ pāsīpāsī.

32 Elisa vɛena a kpén kɔn gbēnsinɔ. Ben kína gbē zī à dɔare aɛ à gá Elisa kū ai àgɔ ká. Ai zīri pì gɔ gá ká gwe, ben Elisa bè gbēnsi pìnɔnɛ: Gbēderi pì gbē zī, èe mɔɔ à ma mì zɔ. À làakari ke! Tó zīri pì ká, à zé tatanɛ, àton tó à gɛro. Ée à dii kèse kī ma dɔ à kpɛeroo?

33 Kè à kpé èe yā oonɛ, ben zīri pì ká à kiia. Ben kína pì ká à bè: Mɔnzi kè bò Dii kiiame, bó mé wée dɔzi dɔɔ?

7

1 Ben Elisa bè: À Dii yā ma! À bè zia mɔndaa'i weé flawa yá Samaria bīilea zaka lé do kondogi ɔ mèn do, pɔwɛɛ sɔ, zaka lé plaa kondogi ɔ mèn do.

2 Ben kína kpàasi yā sɔ Luda gbē pila à bè: Baa tó Dii ludambe fòonɔ fɔfɔ, yā pì é sí keɔ? Ben Elisa bèmɛ: Né wée siàle, mɔde né e ò blero.

Kusunɔ baaru nna kpana

3 Kusu gɔɔn siigɔɔnɔ kú bīilea. Ben aɔ bèkɔnɛ: Bóyānzin wégɔ vɛena kè ai wà gá gagaa?

4 Tó wa bè wé gɛ wéte guu, nɔaa kú gwe, wé gagame. Tó wa gɔ kè sɔ, ga dɔnkɔ pime. Wà fɛɛ wà gá na Siriano bùraa. Tó aɔ wa to bɛɛ, wégɔ kuu. Tó aɔ wa dedemɛ sɔ, wa gagan gwe.

5 Ben aɔ fɛɛ uusie, aɔɔe gaa Siriano bùran. Kè aɔ ká bùra lézi, aɔɔ è gbēkee kú gwero.

6 Dii tò Siria bùradeenɔ sɔgoronɔ kɔn sɔnɔ kɔn zìkpe pariinɔ kī mà, ben aɔ bèkɔnɛ, Isarailinɔ kína fīa bò Iti kinanɔnɛ kɔn Igitipi kinanɔ aɔ mó wà léewa.

7 Ben aɔ bàa sɔ uusie pia gɔɔ aɔ ñ bisakutaanɔ tò gwe kɔn ñ sɔnɔ kɔn ñ zaakinɔ. Aɔ ñ bùra tò gwe lán à de nà, aɔ lèkɔa aɔ ñ zīnda mibɔkii wète.

8 Kè kusu pìnɔ ká bùra pìn gwe, aɔ gè bisakutaa pìnɔ doke guu, aɔ pɔ blè wà í mì, ben aɔ kondogi kɔn vuraɔ kɔn pókāsāanɔ sèe aɔ gàa wà ùte. Kè aɔ èara wà sù, aɔ gè bisakuta pānden dɔ, aɔ pónɔ nàkɔa aɔ gàa wà ùte.

9 Ben aɔ bèkɔnɛ: Yā kè wée keɛ kè maaro. Gbàa bé à de wà baaru nnaa kpá, ben wá yītɛnaɔ? Tó wa yīte le ai guu gàa à dɔo, à gò é wa lé. Wà fɛɛ gɔɔ wà gá o kíbɛdeenɔnɛ.

10 Kè aɔ ká gwe, aɔ lé zù wéte zédākparinɔzi wà bè: Wa gaa Siriano bùran, wée gbēke e gwero, wée gbēke kī maro. Aɔ sɔnɔ kɔn ñ zaakinɔ bé wà bàdɔɔna gwe, bensɔ aɔ bisakutaanɔ kú ñ gbèn gborona sai.

11 Kè zédākpari pìnɔ lé zù wà ònɛ wétɛn, ben wà à baaru kpà kibe ua guu.

12 Ben kína fɛɛ gwāavī, à bè a ìbanɔnɛ: Mé yā kè Siriano kèwee oare. Kè aɔɔ dɔ kè nɔaa wa kú gbāa, beee yānzin aɔ bɔɛ ñ bùranzi aɔ gàa wà ùte sɛn. Aɔɔe daa wé bɔɛ wétɛn gbasa wà wa kùkù bɛɛ wà wa wéte síme.

13 Ben à ìbanɔ doke bèmɛ: Zaake wamɔwa kè wa gɔɔnɔ wá kú gaa lézīme, ñ tó wà sɔ mèn sɔɔroo kè aɔ gɛnɔ sé wà gbēnɔ zīo, le wà yā kè kè gwa.

14 Ben aɔ sɔgoronɔ sè mèn plaa kɔn sɔnɔ, ben kína ñ gbáe à bè: À gá à Siria zìkpeɛnɔ gbese à gwa!

15 Ben aɔ ñ gbese ai Yodazi. Aɔɔ è kè Siriano bàa síme, aɔ ñ pókāsāanɔ kɔn ñ gòkebɔnɔ fàakɔa zé guu gwe. Ben zīri pìnɔ èara wà sù aɔ yā pì gbà kinanɛ.

16 Ben wà bɔɛ wà gàa Siriano bùran wà pónɔ sèe, ben wèe flawa yaa zaka lé do kondogi ɔ mèn do, pɔwɛɛ zaka lé plaa kondogi ɔ mèn do lán Dii ò nà.

17 Kína a kpàasi dìe bĩile dākpari ũ, ben gbẽno kèse zèzea bĩilea gwe à gà, lán Luda gbẽ gĩake à ò nà gurɔ kè kína mò à be.

18 À kè lán Luda gbẽ pì ò kínane nà à bè: Weé flawa yá zia mɔndaa'i Samaria bĩilea zaka lé do kondogi ɔ mèn do, pówɛɛ sɔ zaka lé plaa kondogi ɔ mèn do.

19 Kína kpàasi yā sɔ Luda gbɛla à bè: Baa tó Dii ludambe fòno fɔ, yā pì é keó? Ben Luda gbẽ bène: Né wée siále, mɔde né e ò blero.

20 Len à kè le sɔ, wà kèse zèzea bĩilea à gà.

8

Kína Sunɛmu nɔgbɛ bura sɔkpanɛna

1 Elisa bè nɔgbɛ kè à à né fɛɛ pìne à fɛɛ à tá bùsu pānden kɔn a bɛdeenɔ à gurɔ plaa ke gwe, zaake Dii dìe nɔaa é gɛ Isarailino bùsun ai wè swɛɛplaamɛ.

2 Ben nɔgbɛ pì kè lán Luda gbẽ òne nà. Àpì kɔn a bɛdeenɔ gàa wà vɛɛ Filisitininɔ bùsun ai wè swɛɛplaa.

3 Wè swɛɛplaa pì gberan à bɔ Filisitininɔ bùsun à sù, ben à gàa wée ke kínaa a be kɔn a buraa yā musu.

4 Gurɔ beea kína e fàadi boo kɔn Luda gbẽ zĩkeri Geazio à bè: Ñ yā bíta kè Elisa kèno tɔkɛmɛ.

5 Gurɔ kè èè à gèfɛɛna yā oo kínane, ben nɔgbɛ kè à à négɔgbɛ fɛɛne pì mò wée ke kína pì, le à a be kɔn a buraa sɔkpaare. Ben Geazi bè: Ma dii kí, nɔgbɛ kè Elisa à né fɛɛne pìn yè kɔn a néo.

6 Kè kína à làla yā pìzi, ben nɔgbɛ pì yā pì tɔkɛne. Ben kína bè à ibano dokene: Ñ nɔgbɛ pì pónɔ sɔkpane kɔn blee kè kè à buraa zaa gurɔ kè à fɛɛ kè ai kɔn a gbàao.

Azaili kí Benadada dena

7 Elisa gàa Damasiku gurɔ kè Siria kí Benadada e gyāa keɛ. Kè wà òne Luda gbẽ mò kè,

8 ben kína bè Azailine: Ñ gbaa sé ñ gá dao Luda gbɛle ñ kpáa ñ one à Dii gbekamɛ, tó mé fɛɛ kɔn gyāa kèkiio.

9 Ben Azaili Damasiku pɔ maaano sèɛ lakumi aso baplaa, ben à gàa dao Elisale. Kè à kà à kiia à bè: N zɔbleri Siria kí Benadada bé à ma zĩmma mà n gbeka, tó é fɛɛ a gyāpɛa.

10 Ben Elisa wèàla à bè: Ñ gá ñ one eé fɛɛ kɔn beeo, mɔde Dii òdɔamɛ kè eé game.

11 Ben Luda gbẽ wée pè Azailia ai wí à kù, ben Luda gbẽ nà sɔdɔnaa.

12 Ben Azaili à là à bè: Ma dii, bɔyānzin nées sɔ dɔɔzi? À wèàla à bè: Kè má yā zaa kè né ke Isarailinone dɔ yānzime. Né té sɔ ñ zeki gbàaana, né ñ gɔkparɛno dɛdɛ kɔn fɛɛdaao, né ñ nénɔ yāmiyāmi, né ñ nòsindadeeno gbɛɛɛ fɔfɔ.

13 Ben Azaili bè: Mamɔma n zɔbleri, dén ma ũ mà gbasa mà yā bíta beee taka keɛ? Ben Elisa bène: Dii òdɔamɛ kè né gɔ Siriano kína ũ.

14 Kè à bɔ Elisa kiia, à ɛara à tà a dii kiia. Kè kína à là yā kè Elisa ònezi, ben à bè: À bème né fɛɛ aafia.

15 Kè guu dɔ, Azaili bisa gègete sè à yàku, ben à kù kína uula ai à gà, ben Azaili vɛɛ à gbèn.

Yudano kí Yehoram

16 Isarailino kí Ahabu né Yoram kíblena wè sɔɔrodee guu, Yudano kí Yosafata né Yehoram nà kíblena.

17 À wè baaakuri awɛɛplaadeen à kí blè, à vɛɛ kpatan Yerusalem wè sɔraagɔ.

18 À zè kɔn Isarailino kínano yākɛnao lán Ahabu bɛdeenɔ bà, zaake à Ahabu nénɔgbɛ sè nɔ ũ, ben à yā kè Dii yeziroo kè.

19 Baa kɔn beeo Dii e we à Yudano dúgu zɔro a zɔbleri Dauda yānzɔ, zaake à lé gbène à bè, à borii égɔ kí blee ai gurɔ píngi.

²⁰ Yehoram u kiblegurɔɔan Edomunɔ n zinda si Yudanɔa aɔ n zinda kina ka.

²¹ Beee yaenzi Yehoram gaa Zai kon a sɔgoronɔ pingi, ben Edomunɔ ligazi kon a sɔgorodeenɔ. A fee a n keguu gwaaivi a ta, ben a zikpɛenɔ ba a si wa ta be.

²² Edomunɔ n zinda si Yudanɔa ai kon a gbɔao. Gurɔ beeean Libinadeenɔ n zinda si Yudanɔa se.

²³ Yehoram ya kpaaanɔ kon ya ke a kenɔ pingi ku Yudanɔ kinanɔ gɔayakenanɔ takadan.

²⁴ Yehoram ga, wa a mira kpakɔzi kon a dezinɔ poɔ Dauda wete, ben a ne Aazia vee a gbɛn.

Yudanɔ ki Aazia ya

²⁵ Isarailinɔ ki Ahabu ne Yoram u kiblena we kuri awɛɛplaadee guun Yudanɔ ki Yehoram u ne Aazia na kiblenaa.

²⁶ A we baro awɛɛplaadee guun a ki ble, a vee kpatan Yerusalem u we dome. A da ton Atalia, Isarailinɔ ki Omiri diome.

²⁷ Aazia ze kon Ahabu bedeenɔ yakenao, a ya ke Dii yeziroo ke lan Ahabu bedeenɔ ba, zaake a anzurenome.

²⁸ A gaa a na Ahabu ne Yoram u, ben aɔɔe zi kaa ledo kon Siria ki Azailio zaa Ramɔ Giliada. Ke Sirianɔ Yoram u kenna,

²⁹ ben a era a ta Yezirili ai a bo pi go ya. Ben Aazia gaa wee kpaezi gwe.

9

Yehu kana Isarailinɔ kina u

¹ Annabi Elisa annabi gali gbɛke sisi, ben a bene: N asaa dɔmma n ku, n nɔsi tuu ke si n gao Ramɔ Giliada.

² To n ka gwe, n kpaɛ ke Yosafata ne Yehu, Nimisi diozi n bo a gbɛnɔ te, ne geo kpen ai kpetu.

³ N tuu pi nɔsi ku a mia, ne one ke Dii be a a ka Isarailinɔ kina u. Beee gbera n ze we, ne ba a si n su. Nton gi ke gwero.

⁴ Ben annabi gokpare pi gaa Ramɔ Giliada.

⁵ Ke a ka gwe, a zikari don'aedeɔ e kaena, ben a be: Don'aede, ma ya vi ma onne. Ben Yehu a la a be: Wa den n tea? A weala a be: Mbee don'aede.

⁶ Ke Yehu fee a ge kpen, ben gokpare pi nɔsi ku a mia a be: Dii Isarailinɔ Luda be a n ka a gbɛ Isarailinɔ kina u.

⁷ N Ahabu bedeenɔ dede, Dii e a zɔbleri annabinɔ gee bonma kon a zɔbleri ke Yezebeli n den n pingi.

⁸ N Ahabu bedee pinɔ dede zɔnɔ kon weenenɔ n pingi. Aɔ go gbɛ ke ton go Isarailinɔ busunlo,

⁹ Ahabu ua e go lan Nebati ne Yeroboamu ua ba, lan Ahia ne Baasa ua ba.

¹⁰ Gbɛenɔ e Yezebeli ge so Yezirili bikpɛeme, gbɛke e a viro. Ben annabi pi ze we a ba a si.

¹¹ Ke Yehu bo a gaa a don'aede daanɔ kiia, ben aɔ a la wa be: A ke diame iadee pi mo n kiiaee? A wɛnla a be: A a do ke yazozrimɛ.

¹² Ben aɔ be: Egeme! N owe. Ben a be: Ya ke a omen ye. A be Dii be a ma ka Isarailinɔ kina u.

¹³ Ben aɔ baade ke kpakpaa a a utadaa se a ka a gbɔ gi zi didikiia, ben aɔ kuu pe wa be: Yehu ke ki u.

¹⁴ Ben Yehu le kpakosonyo Yoramuzi. Gurɔ beee so ki Yoram u pi kon Isarailinɔ n pingi e gi kon Ramɔ Giliadao, aɔɔe zi kaa kon Siria ki Azailio.

¹⁵ Ke Sirianɔ a kenna, ben a era a ta Yezirili ai a kekɔa. Ben Yehu be a gbɛ pinone: To a zemaome, aton to gbɛke bo weten a ga ya ke baaru kpa Yeziriliro.

16 Ben Yehu gè a sōgoron, èe gaa Yez̄erili. Yoram̄u dae gwe kēnnana, Yudan̄o kí Aazia kú gwe d̄o, à gaa wée kpáezi.

17 Kè gudākpari kè kú Yez̄erili gudākpari lez̄i musu Yehu è kōn a gbēn̄o, ās̄o m̄o, ben à wii lè à bè: Ma gbēn̄o è, ās̄o m̄o. Ben Yoram̄u bè: Ñ s̄o dee gbar̄e à gá dañ̄le à n̄ la tó aafian ās̄o m̄o.

18 Ben s̄o dee b̄o à gaa à Yehu lè à bè: Kína bè, aafian n̄ee m̄o ōs̄? Yehu wèla à bè: N bà ūgba kōn aafiaom̄e? Ñ m̄o ñḡo t̄emazi. Ben gudākpari bè: Z̄iri p̄i n̄ lé, m̄o de èe eara à s̄uro.

19 Ben kína s̄o de plaadee gb̄are d̄o. Kè à n̄ lé, à bè: Kína bè, aafian n̄ee m̄o ōs̄? Ben Yehu wèla à bè: N bà ūgba kōn aafiaom̄e? Ñ m̄o ñḡo t̄emazi.

20 Ben gudākpari p̄i bè: À n̄ lé, m̄o de èe s̄o eara à s̄uro. Gb̄e p̄i ḡo r̄ofina de lán Nimisi dio Yehu bà, è ḡo baka lán ñadee bà.

21 Ben kí Yoram̄u bè: Ñ ḡo r̄o d̄o m̄e s̄o n̄o! Kè wà d̄o, ben à b̄o w̄eten kōn Yudan̄o kí Aaziao, baade kōn a s̄o goroo, ās̄o gaa da Yehule. Ben ās̄o d̄ak̄ore Yez̄erili gb̄e Nab̄oti kè wà à dè yāa bura.

22 Kè Yoram̄u wée si Yehule, ben à à là à bè: Yehu, aafian n̄ee m̄o ōs̄? À wèla à bè: Aafia kú máme? Zaake n da Yez̄ebeli tāagbāgbāna kōn à p̄o dammanao d̄agula.

23 Kè Yoram̄u liè èe bàa sii, ben à lé z̄u Aaziazi à bè: B̄onkp̄eȳame Aazia!

24 Ben Yehu a s̄a ḡa à Yoram̄u p̄ao a kafatawa dagura. Kà p̄i ḡa à à sw̄è z̄ò, ben à kè ȳok̄o a s̄o goron.

25 Ben Yehu bè a z̄ikp̄e gb̄ensi Bidikan̄e: Ñ à gè sé ñ zu Yez̄erili gb̄e Nab̄oti bura gwe. Ma d̄on kè wá kú s̄o goroo guu l̄edo yā wa plaa, wá té à de Ahabu kp̄ee, gur̄o m̄o Dii ḡiake à lé kè à yā musu à bè

26 á è lán wà Nab̄oti dè nà kōn a n̄en̄o. Bura kèn é Nab̄oti p̄o ḡee bon̄e Ahabua. Beee yānz̄in ñ à gè sé ñ z̄inna bura gwe lán Dii ò nà.

27 Kè Yudan̄o kí Aazia è le, ben à dà Betaḡa z̄én kōn bào. Ben Yehu p̄eezi èe bee: À à de se. Ben wà à p̄a a s̄o goroo guu gur̄o kè èe Guru s̄is̄i k̄u Ibleamu sae. Ben à n̄ k̄e à tà Megido, gwe à gaa à ḡan.

28 À iban̄o à gè s̄e wà dà s̄o goroo guu wà t̄ao Yerusalem̄u, ben ās̄o à mira kp̄ak̄ozi kōn a dez̄in̄o p̄o Dauda w̄ete.

29 Ahabu né Yoram̄u kíblena w̄è kuri aw̄e edodee guun Aazia kè Yudan̄o kí ū.

Yez̄ebeli gana

30 Kè Yehu m̄o Yez̄erili, Yez̄ebeli à baaru mà, ben à kiroo kà à a mìk̄a k̄eke. Zaa b̄i kp̄é musu windo guun èe wée kp̄aee.

31 Kè Yehu gè b̄i lea, ben Yez̄ebeli bè: N ke s̄enkp̄e kōn Zimirio, n n dii dè. Aafian n m̄o k̄e s̄?

32 Kè Yehu wée s̄e musu, à windo gwà, ben à bè: Dé bé à z̄emāo? Dé bé à kú ma kp̄aa? Kè k̄ibe z̄ikeri ḡōn plaa ke aaḡōn̄o m̄o wà wée kp̄aee windo guu,

33 ben Yehu bèñ̄e: À ō ȳip̄azi à à p̄a. Kè ās̄o ō ȳip̄azi ās̄o à p̄a, ben Yehu k̄iti p̄aa kōn s̄o goroo ai à aru f̄af̄a ḡua kōn a s̄ōn̄o.

34 Kè Yehu gè k̄ibe, à p̄o bl̄e à í m̄i, ben à bè: Baa kè wà láari b̄o n̄gb̄e p̄in, wà à v̄i, zaake kí boriime.

35 Kè wà ḡa wà à gè sé wà v̄i, ben w̄e p̄oke ero, tó èe ke à m̄i watoro kōn à gb̄alan̄o kōn à ōlan̄o baasiro.

36 Ben wà eara wà ḡa wà ò Yehune, ben à bè: Yā kè Dii ò a z̄òbleri Tisibe gb̄e Ilia ḡaz̄in̄ gwe, à bè: Gb̄e en̄o é Yez̄ebeli n̄òb̄o só Yez̄erili b̄i kp̄ee.

37 Yez̄ebeli gè é ḡo k̄aé t̄ōte lán p̄ok̄ade gb̄ò bà Yez̄erili b̄i kp̄ee. Gb̄eke é e à be Yez̄ebelin ȳero.

10

Ahabu boriinɔ dedena

¹ Ahabu boriinɔ kú Samaria gɔgbɛnɔ ũ gɔɔn baaagɔ akuri. Ben Yehu takada kè à kpàsá Samaria gbāadeenɔnɛ kɔn gbɛnsinɔ kɔn gbɛ kè aɔɔe Ahabu né gwaanɔ à bè:

² Tó takada kèkii gè a ɔzĩ, zaake a dii Ahabu boriinɔ kúao bensɔ á sɔgoronɔ vĩ kɔn sɔnɔ kɔn wéte bĩideeo kɔn gɔkebɔnɔ,

³ à a dii né kè kèare maa de gbɛ kpaaanɔlaa ká à de kpatan à zĩ ká a dii pì bedeenɔnɛ.

⁴ Ben vĩa n kũ maamaa aɔ bè: Zaake kí gɔɔn plaaanɔ e fɔ wà gɛnero, wámbe wé fɔ wà gíneɔ?

⁵ Ben kíbɛ dākpari kɔn wéte dɔn'aedeeo kɔn gbɛnsinɔ kɔn négwari pìnɔ gbɛnɔ zĩ Yehua wà bè: N zòblerinɔn wa ũ. Yá kè n òwe píngi wé ke. Wé gbɛke ká kí ũro. N ke lán à kènne maa nà.

⁶ Ben Yehu takada pānde kènnɛ à bè: Tó a zɛmao, ée ma yā maa, à a dii Ahabu négɔgbɛ pìnɔ mì zɔzɔ à mómɛ Yezɛrili zia mɔndaa'i.

Kíne pìnɔ sɔ kà gɔɔn baaagɔ akuri, aɔ kú kɔn wéte gbɛnsi kè aɔɔe n tò to keɛnɔ.

⁷ Kè takada pì kà, ben aɔ kíne gɔɔn baaagɔ akuri pìnɔ kùkũ aɔ n dede n píngi, ben aɔ n mìnɔ zòzɔ wà kàka gbíin aɔ kpàsāne zaa Yezɛrili.

⁸ Kè zĩri pì kà, ben à bè Yehunɛ: Wà mò kɔn kíne pìnɔ mìnɔ. Ben Yehu bè wà káe bĩilea leo plaa ai guu dò.

⁹ Kè guu dò, ben Yehu bò à gàa à zè gbɛnɔ aɛ à bè: Amɔanɔ á yáke vĩro, mámbe ma bɔ ma dii kpɛɛ ma à dè, mɔde dé bé à gbɛ kènɔ dèdɛ.

¹⁰ Àgɔ dɔ sa kè yā kè Dii gĩake à ò Ahabu bedeenɔ yā musu, à ke é léɛ pāro. Dii kè lán à ò a zòbleri Ilia gāzĩ nà.

¹¹ Ben Yehu Ahabu bedee kè aɔ gɔ Yezɛrilinɔ dèdɛ n píngi kɔn à ìba gbɛnsinɔ kɔn à gbɛnnanɔ kɔn à sa'orinɔ. Èe à gbɛke tó wèndioro.

¹² Ben à fɛɛ à dà Samaria zén. Kè à kà sādārinɔ bùrakaɛkiiia,

¹³ ben à dàkɔrɛ kɔn Yudanɔ kí Aazia danɛnɔ à n lá à bè: Dénɔn a ũu? Aɔ wèàla wà bè: Aazia danɛnɔn wa ũ, wa mɔ ì kpá kí Yoramu bedeenɔame kɔn à da Yezɛbɛli bedeenɔ.

¹⁴ Ben Yehu bè a gbɛnɔnɛ: À n kùkũ bɛɛ! Ben aɔ n kùkũ aɔ n dede bùra pìn lògɔ saɛ. Aɔ gɔɔn baplaa awɛɛplaame, aɔ gbɛkee e bɔro.

¹⁵ Kè à bò gwe, à dàkɔrɛ kɔn Rekabu né Yonadabuo, èe mɔɔ daàlɛ. Ben Yehu à là à bè: N swè kúma lán ma swè kúmɔma nàs? Yonadabu wèàla à bè: Ee! Ben Yehu bè: Zaake lɛmɛ, n n ɔɔ dɔmɛ. Kè à ɔ dò Yehuzi, ben Yehu à kù à gèo a sɔgoro guu.

¹⁶ Yehu bè: Wà gá lɛdo, né aĩa kè má vĩ kɔn Dii yāo e. Ben à tò à gāaa lɛdo a sɔgoro guu.

¹⁷ Kè Yehu kà Samaria, à Ahabu borii kè aɔ gɔ gweenɔ dèdɛ mámmam. À n dúgu zò lán Dii ò Ilia gāzĩ nà.

Baali taagbāgbārinɔ dedena

¹⁸ Yehu gbɛnɔ kàkɔa n píngi, ben à bènnɛ: Ahabu dɔnzi kè Baalinɛ fétengome, mamɔma Yehu, mé dɔnzi kenɛ maamaa.

¹⁹ N Baali tāddeenɔ sísimɛ n píngi kɔn à gbāgbārinɔ kɔn à gɛsāndeenɔ n píngi. Aɔ gbɛke tón gí móziro, má yezi mà sa bíta o Baaliamɛ. Gbɛ kè gí mózi, à gámɛ. Yehu e ɔndɔ kɛénnɛ le à e à Baali gbāgbāri pìnɔ kaatɛmɛ.

²⁰ Ben à bè: À zĩbaa die Baali pɔ ũ. Ben wà à kpàakpa kè.

²¹ À lékpāsá kè Isarailinɔ bùsun píngi, ben Baali gbāgbārinɔ mò n píngi, aɔ gbɛkee e gɔro. Kè aɔ gè Baali kpén, aɔ kpé pì pà zĩnzĩm, gbáɛɛkii kuuro.

²² Ben Yehu bè kpé pì utakaɛki dākparinɛ: N bɔɛ kɔn utanɔ Baali gbāgbārinɔnɛ n píngi. Ben à bènnɛ kɔn uta pìnɔ.

²³ Yehu kōn Rekabu né Yonadabuo gè Baali kpén, ben Yehu bè Baali gbàgbāri pìnɔnɛ: À wée té gbēnɔzi à n gwagwa maamaa, le Dii gbàgbārinɔ tóngɔ kúao kèro, sé a Baali gbàgbārinɔ atēe.

²⁴ Ben Yehu kōn Yonadabuo gè le wà saa o. À mò à lè Yehu gīake à gbēnɔ kàekae bàazi gōn basiigō. À kpàkēnzi à bè tó aō gbēkee tò gbē kè èe n naanɛ n zīnɔ doke pìtingu, à wèndi musumɛ.

²⁵ Kè Yehu sa'opo kè wè ká tén à té kù ò à yàa, ben à bè dogarinɔ kōn zìkpe gbēnsi pìnɔnɛ: À gē à n dede! Àton tó aō gbēke pitiaguro. Kè aō n dede kōn fēdaao aō n gènɔ kwèe bàazi, ben aō gè Baali kúkiia.

²⁶ Aō Baali tāakpe gbèpɛe sè wà b̀ò aō té s̀a,

²⁷ ben aō wīwi aō à kpé gb̀oro, ben wà guu pì kè b̀ikpɛɛkɛkii ũ ai kōn a gb̀aao.

²⁸ Len Yehu Baali tāagbāgbāna mì dè le Isarailinɔ b̀usun.

²⁹ Baa kōn beeeo èe kpɛe li durun kè Nebati né Yeroboamu Isarailinɔ dà à kenannero, à té vura zùswarene b̀oro kè aō kú Beteli kōn Danionzi.

³⁰ Dii bène: Zaake n yā kè maa, n yā kè má yezi kè, n kè Ahabu bedeenɔne lán ma zeo nà, n borii égō v̄ena Isaraili kpatan ai n nasionɔa.

³¹ M̀ode Yehu e ze kōn Dii Isarailinɔ Luda dokaoro, èe làakari d̄oa kōn ǹseoo doro. Èe kpɛe li durun kè Yeroboamu Isarailinɔ dà à kenannero.

³² Gurɔ beeean Dii tò Isarailinɔ b̀usu nà lagonaa. Azaili gb̀aaa blè Isarailinɔ b̀usu

³³ kè kú Yoda ɔfántēb̄e kpaa p̀ingi sena zaa Aroa kè kú Anɔ swad̄ozi ai Giliada kōn Basā b̀usuo. Gada boriinɔ kōn Rubeni boriinɔ kōn Manase boriinɔ kú gwe.

³⁴ Yehu yā kpaa kè à kènɔ kú Isarailinɔ ḱinanɔ ḡiyākenanɔ takadan kōn à négōgbēkeyānɔ p̀ingi.

³⁵ Yehu gà, wà à v̄i Samaria, ben à né Yoaza v̄e à gbèn.

³⁶ Yehu v̄e Samaria à kí blè Isarailinɔne wè baaakuri plaasai.

11

Yoasi kōn a dazi Ataliao

¹ Kè Aazia da Atalia è a né gà, ben à f̄e èe kí boriinɔ dede n p̀ingi.

² Ben kí Yehoramunénɔgbē Yoseba, Aazia d̄are, Aazia né Yoasi sè n sae ḱine kè wèe n dedeɛnɔ té. À à ùte Ataliane kpé kè gádonɔ kaenan kōn nɔgbē kè èe yō kpaaoo ledoo, ben wèe e wà à d̀ero.

³ Né pì gō utena Dii ua kōn a gwàri p̀io ai wè sw̄edo. Gurɔ beeean Atalian Yudanɔ b̀usu ḱina ũ.

⁴ À wè sw̄eplaadee guun sa'oriki Yoyada ḱibe dogari gbēnsinɔ kōn zìkpe gbēnsinɔ sisi, ben wà m̀nyo à kiia Dii ua. Ben à yā ỳnyo à tò aō la dà Dii ua gwe, ben à kí négōgbē p̀i òd̄aanɛ.

⁵ Ben à yā dīnɛ à bè: Yā kè é keen yè. Tó a m̀ guu dākpa kámmabogurɔ zī, a gāli káaku égō ḱibe dākpa,

⁶ a gāli plaadee s̄o Suru gānu, a gāli aagōdee égō gānu kè kú dogari kpaaanɔ kpɛe dākpa.

⁷ A gāli plaa kè aōe kámma booo kámmabogurɔ zīnɔ égō ḱina p̀i dākpa Dii ua.

⁸ À ligazi, a baade kōn a gōkeb̄oo ḱuna. Gbē kè gà à s̄zi, à à de. Àgō té ḱina p̀izi guu kè èe gaan p̀ingi.

⁹ Zìkpe gbēnsinɔ kè lán sa'oriki Yoyada ònne nà. Aō baade a gbēnɔ sè à gānyo Yoyada kiia, gbē kè aōe kámma boonɔ kōn gbē kè aōe m̀oo n lende kpánɔ n p̀ingi.

¹⁰ Ben Yoyada kí Dauda sárinɔ kōn à sengbango kè kú Dii uanɔ kpà zìkpe gbēnsi p̀inɔa.

11 Ben dogari pìno mò wà kàe Dii kpé kōn sa'okiio kpεεlea sēna zaa Dii ua ɔplazi ai à ɔzezi, baade kōn a gōkebo kūna, le wàgō kína pì dākpaao.

12 Ben Yoyada bō kōn kí nēgōgbē pìo à kífura kùne à doka takada kpàa. Kè wà nōsi kù à mià wà à kà kí ũ, ben wà ɔpa lè wà wii lè wà bè: Luda kína dō kōn aafiao!

13 Kè Atalia dogarino kōn gbē kpaaano kī pì mà, ben à fēe à gàa n̄ kiia Dii ua.

14 Kè à wéε sè, à kína pì è zēna wesagba sae lán wè ke nà. Zìkpe gbēnsino kōn kākākiperinɔ zēna à sae, bensō baade píngi e pōnnaa kee aōe kākāki pεe. Ben Atalia a pókāsāano gà à kè à vī wiiio à bè: Wà bō ma kpεe! Wà bō ma kpεe!

15 Ben sa'oriki Yoyada bè zìkpe gbēnsi pìnone: À nōgbē pì sé à boo bàazi, é gbē kè aō bō wà tézino dede kōn fēdaao. Zaake à bè waton à de Dii uaro.

16 Gurɔ kè nōgbē pì kà kibe gānule kè sōno è gēn kiia, ben wà ɔ pēea gwe wà à dè.

17 Yoyada tò kína kōn a gbēno Dii bà kuunaño yā kèke, le aō e wàgō de Dii gbēno ũ yānzi. À tò kína kōn a gbēno ledole kè kōo do.

18 Ben aō gàa wà Baali kpé gbòro, aō à gbāgbākiino kōn à tāano wīwi dúgudugu, ben aō Baali gbāgbāri Matā dè gbāgbākii pìno sae.

Yoyada Dii ua nà gudākparinone n̄ ɔzī,

19 ben à zìkpe gbēnsino sèe kōn dogarino kōn gbē kpaaano n̄ píngi, aō bō Dii ua kōn kína pìo, aō kibe gānule kè dogarino è gēn zé sè. Kè aō kà kibe, ben kína pì vèe kpatan,

20 ben bùsu pì baade píngi pɔo kè nna, bensō wéte gō kaena yākete sai, kè wà Atalia dè kōn fēdaao kibe yānzi.

21 Yoasi kí blè a wè swεεplaadee guume.

12

Dii ua kekēna

1 À kè kí ũ Yehu kiblēna wè swεεplaadee guu, ben à kí blè Yerusalemu wè baplaa. À da né Beseba gbēme, à tōn Zibia.

2 Gurɔ kè sa'oriki Yoyada lé dà Yoasia, ben à yā kè maa Diine kè.

3 Mòde èe tāagbāgbākii kè wà bōno gbororo, wà kpé wèe saa oo gwe, wèe tuaetiti kpataa.

4 Yoasi bè sa'orinone: À ɔo kè wà mòo Dii ua kakōa, ɔo kè wà lili baadene kōn légbēna ɔo kōn poyezi gbaano píngi.

5 Sa'orino gae ɔo pì sí ɔosirinɔa wà Dii ua guu kè yàkano kekero.

6 Ben Yoasi kí blè ai wè baro awεε'aagō, mòde sa'orino e Dii ua guu kè yàkano kekero,

7 ben kí Yoasi sa'oriki Yoyada sisi kōn sa'orino n̄ píngi à n̄ lá à bè: À kè dia ée Dii ua guu kè yàkano kekeroo? Àton ɔo sí ɔosirinɔa doro. À tó wàgae Dii ua guu kè yàkano kekero.

8 Ben sa'orino wè kè aōé ɔo ke sí gbēnoa doro, aōé sō Dii ua guu kè yàkano kekero.

9 Ben sa'oriki Yoyada àkpati sè à à nékpae fō, ben à diè sa'okii sae tó wèe gēe Dii kpé ua ɔplaazi. Ben sa'ori kè aōe kpé zé dākpaano è ɔo kè wà mòo Dii ua kán píngi.

10 Tó aō è àkpati pì ɔo kè bíta, ben kína takadakēri kōn sa'orikio è naro wà káka sàkino guu.

11 Aōé ɔo pì dennabaru ke wà na gbē kè wà Dii ua zīi dànnenone n̄ ɔzī, ben aōé fīa boo lí'arinone kōn kpéborino

12 kōn gūborino kōn gbè'arino. Ben aō lí kōn gbè anano lùluo do, le wà Dii ua guu kè yàkano kekero yānzi kōn kpé kekēna zī pāndenɔ píngi.

13 Wèe Dii ua kondogi taano pì kōn ɔo kè wà mòo Dii ua pìoro, ke fitia tédeboɔ ke arusiboɔ ke kākākino ke vura pōno ke kondogi pō kpaaano.

14 Dii ua kèkerinon wè fīa booñe.

15 Gbē kè wà ɔ̀ pì kpàm̃ma ã f̃ia boo z̃ĩkeriñɔñɔñ, wè ñ gbeka ɔ̀ pì yāziro, zaake gbē p̃iño né gbē ñáañedeeñɔm̃e.

16 Ɔ̀ kè wà kpà taari fiabob̃o ke durun agbaakpab̃o ũuño, wè g̃ẽo Dii uaro, sa'oriño p̃óm̃e.

17 Gur̃o beeean Siria kí Azaili g̃àa à l̃ẽe Gataa à s̃i, ben à èara èe m̃ɔ̀ l̃ẽe Yerusalemua d̃o.

18 Ben Yudaño kí Yoasi p̃ó kè a dezi Yudaño k̃inaño Yosafata k̃ɔñ Yoramuo k̃ɔñ Aaziao kpà Diiaño s̃èe k̃ɔñ kè à kpà Diiaño d̃o k̃ɔñ vura kè kú Dii ua laasi guuo k̃ɔñ a be laasi guuo p̃ingi, à kp̃às̃a Azailine, ben Azaili gù Yerusalemula.

19 Yoasi yā kpaaaño k̃ɔñ yā kè à k̃eño p̃ingi kú Yudaño k̃inaño g̃iayākenaño takadan.

20 À ìbaño lé kpàk̃ɔs̃ɔzi, ben ã à d̃ẽ zaa Betemilo Sila z̃én.

21 Gbē kè ã à d̃ẽ p̃iño t̃óñ yē: Simeata né Yozabada k̃ɔñ Soma né Yehozabadao. Kè Yoasi g̃à, wà à mira kpàk̃ɔzi k̃ɔñ a deziño p̃ó Dauda w̃éte, ben à né Amazia ṽèe à gbèn.

13

Isarailiño kí Yoaza

1 Yudaño kí Aazia né Yoasi kíblena w̃è baro aw̃e'e'aag̃ɔdee guun Yehu né Yoaza kè Isarailiño kí ũ, ben à kí bl̃ẽ Samaria w̃è g̃ẽro aw̃e'e'plaa.

2 À yā kè Dii yeziroo kè kè à z̃ẽ k̃ɔñ durun kè Nebati né Yeroboamu Isarailiño dà à kenaño, èe p̃āñero.

3 Ben Dii p̃o f̃è Isarailiñozi à ñ ná Siria kí Azailine a ɔ̀z̃i k̃ɔñ a né Benadadao ai Yoaza kíblena l̃én.

4 Yoaza agbaa kpà Diine, ben Dii w̃èñe, zaake à è dian Siriaño k̃ina p̃i e w̃é̃e t̃āa Isarailiño ña.

5 Dii tò ã m̃isiri è, ben ã b̃ò Siriaño ɔ̀z̃i, ben baade kú a ua lán à zii bà.

6 M̃ɔ̀de ãɔ̀e kp̃ẽe li durun kè Nebati né Yeroboamu ñ dá à kenanñero, ã z̃èo. Asera lí s̃ò kp̃é p̃ẽena Samaria.

7 Yoaza z̃ĩkp̃ẽeño kà yāana, séde s̃ɔ̀de g̃ɔ̀ñ haplaa akuriño k̃ɔñ s̃ɔ̀goro m̃èñ kuriño k̃ɔñ z̃ĩkp̃ẽ k̃èsede g̃ɔ̀ñ b̃ɔ̀r̃o kuriño bé wà g̃ɔ̀, zaake Siriaño k̃ina ñ k̃é dúgudugu, ã g̃ɔ̀ lán b̃ùsuti bà.

8 Yoaza yā kpaaaño, yā kè à k̃eño k̃ɔñ à nég̃ɔgb̃ẽk̃eyāño kú Isarailiño k̃inaño g̃iayākenaño takadan.

9 Kè Yoaza g̃à, ben wà à ṽĩi Samaria, ben à né Yehoasi ṽèe à gbèn.

Isarailiño kí Yehoasi

10 Yudaño kí Yoasi kíblena w̃è baaakuri aw̃e'esw̃e'e'plaadee guun Yoaza né Yehoasi kè Isarailiño kí ũ, ben à kí bl̃ẽ w̃è g̃ẽro aw̃e'edo.

11 À yā kè Dii yeziroo kè, èe kp̃ẽe li durun kè Nebati né Yeroboamu Isarailiño dà à kenanñero, à kp̃é èe k̃ẽe.

12 Yehoasi yā kpaa kè à k̃eño k̃ɔñ à nég̃ɔgb̃ẽk̃eyāño k̃ɔñ z̃i kè à kà k̃ɔñ Yudaño kí Amaziao kú Isarailiño k̃inaño g̃iayākenaño takadan.

13 Kè à g̃à, wà à mira kpàk̃ɔzi k̃ɔñ Isarailiño k̃inaño p̃ó Samaria, ben Yeroboamu ṽèe à gbèn.

Elisa gana

14 Elisa e gyāa k̃ẽe, eé f̃ɔ̀ à ble d̃ɔ̀ro, ben Isarailiño kí Yehoasi g̃àa à à l̃è, èe ɔ̀ɔ̀ d̃ɔ̀ à bèñe: Baa! Baa! M̃be Isarailiño s̃ɔ̀goroño ũ k̃ɔñ ñ s̃ɔ̀deeño.

15 Ben Elisa bèñe: Ñ s̃á sé k̃ɔñ k̃año. Kè à s̃è,

16 ben Elisa bèñe: Ñ kà kpá s̃ála. Kè à kpà s̃ála, ben Elisa a ɔ̀ño d̃ĩdi k̃ina p̃i ɔ̀ño

17 à bè: Ñ ɔ̀f̃ant̃ɔ̀e kpa windo w̃é. Kè à w̃è, ben Elisa bè: Ñ kà p̃i zu. Kè à z̃ù, ben Elisa bè: Dii z̃ĩblena k̃añ gwe. Z̃ĩblena Siriaño k̃am̃e. Né Siriaño kaate m̃ammam zaa Af̃eki.

18 Ben Elisa bè: Ñ kà pìno sée. Kè à sèe, ben Elisa bène: Ñ tɔɔte léo. À lèo gèn aagɔ, ben à ɔ zè.

19 Ben Luda gbē pì pɔ fèzi à bè: Wà be n tɔɔte lèo gèn sɔɔro ke swɛedomɛ yā, le n zì blè Siriana mámmam. Tia sa né zì blémma gèn aagɔmɛ.

20 Elisa gà, ben wà à v̄ii. Tó Sètāntē kà, ben Moabu gbāamɔnnerino è mó lée Isarailino būsua.

21 Zī kèa gbēnɔ e gè v̄iii. Kè aɔ gbāamɔnnerino gāli è, ben aɔ gè pì sè wà zù Elisa miran. Kè gè pì lèe à nà Elisa wánɔa, ben à wèndi è à f̄eɛ à zè.

22 Siria kí Azaili gbāaa mò Isarailinɔne ai Yoaza kíblena lén.

23 Ben Dii sùu kènyo à wènda dǎnnɛ, à n wée gwà a bà kuuna kɔn Ibraĩo kɔn Isaakuo kɔn Yakubuo yānzi. Èe we à n dúgu zɔro, èe n zīnnaro ai kɔn a gbāao.

24 Kè Siria kí Azaili gà, ben à né Benadada v̄eɛ à gbèn.

25 Kè Yoaza né Yehoasi zì kà kɔn Azaili né Benadada pìo, à èara à wéte kè Azaili s̄i a de Yoazaanɔ s̄ia. Yehoasi zì blèa gèn aagɔmɛ, ben à Isaraili wéte pìno s̄ia.

14

Yudanɔ kí Amazia

1 Isarailino kí Yoaza né Yehoasi kíblena wè plaadee guun Yoasi né Amazia kè Yudanɔ kína ũ.

2 À wè baaasɔrodee guun à kí blè, à v̄eɛ kpatan Yerusalemu wè baaakuri dosai. À da né Yerusalemu gbēmɛ, à tón Yoadini.

3 À yā kè Dii yezi kè, mɔde èe ká a dezi Dauda pó ũro. À a de Yoasi zékpae sè súsusu.

4 Èe tāagbāgbākii kè wà bònɔ gbororo, wà kpé wèe saa oom̄ma wèe tuaetiti kpataa gwe.

5 Kè à kpata kāsāa p̄eɛ à yāa, ben à a ìba kè aɔ a de dènɔ dèdɛ se.

6 Lán à kú Musa doka takadan nà, èe gbēderi pìno nénɔ dɛdɛro. Takada pì guu Dii bè wàton dènɔ dɛdɛ n̄ nénɔ durun yānz̄iro, bens̄o wàton nénɔ dɛdɛ n̄ dènɔ durun yānz̄iro. Baade é ga a zīnda durun yānz̄ime.

7 Amazia bé à zì blè Edɔmunɔa ḡɔn bɔrɔ kuri zaa Guzure Wisideen. Zì pì guun à Sela s̄i, ben à tó kp̄ane Yɔkɔteli, tó pì kpé kúa ai kɔn a gbāao.

8 Beee gbera Amazia gbēnɔ zì Isarailino kí Yoaza né Yehoasi, Yehu dioa, à bène: Ñ mó wà dak̄ɔre z̄ilan.

9 Isarailino kí Yoasi wèala à bè: Lebanɔ b̄usu lèkara lékpāsā kè Lebanɔ b̄usu sida l̄ine à bè à a nénɔgbē kpāsā a néa, ben Lebanɔ b̄usu n̄bɔ pāsī mò à kiti pà lèkara p̄ia.

10 N zì blè Edɔmunɔa, ben n n zīnda sè lezī. Ñ ze kɔn n tómaakeɛo n̄ v̄eɛ teeɛ. À kè dia n̄eɛ ɔ kaa yā pāsīzi? Beee é sunne kɔn m̄onzio kɔn Yudanɔ se.

11 M̄ode Amazia yā pì kpà swākoto, ben Yehoasi mò l̄eɛa. Aɔ dāk̄ɔre zaa Besemesi Yudanɔ b̄usun.

12 Isarailino zì blè Yudanɔa, ben Yudanɔ bàa s̄i wà tà n̄ be.

13 Besemesi gwen Yehoasi Amazia kùn à ḡaao Yerusalemu. À a b̄ii gbòro lán mita wàa doo bà zaa Eflaimu gānu lè ai gana Gooda gānulea.

14 À vura kɔn kondogio kɔn pó kè kú Dii uanɔ kɔn pó kè kú kibe laasinno s̄eɛ p̄ingi, ben à gbēkenɔ kùkù à tànyo Samaria z̄iz̄onɔ ũ.

15 Yehoasi yā kpaaa kè à kènɔ kɔn a néḡɔgbēkeyānɔ kú Isarailino kínano ḡiayākenanɔ takadan. Lán à zì kà kɔn Yudanɔ kí Amaziao nà kú gwe d̄o.

16 Kè Yehoasi kà a dezinola, wà à mira kpāk̄ɔzi kɔn Isarailino kínano p̄o Samaria, ben à né Yeroboamu v̄eɛ à gbèn.

17 Yudanɔ kí Amazia kè wè ḡero Yehoasi gana gbera.

18 Amazia yā kpaaanɔ kú Yudanɔ kínano ḡiayākenanɔ takadan.

19 Wà lé kpàkòsòzi Yerusalemu, ben à bàa sị à tà Lakisi. Ben wà gbě̀nṅ gbà̀rè wà pèezi wà à dè gwe.

20 Ben wà à gè sè kōn sōo wà sùo Yerusalemu, wà à mira kpàkòzi kōn a dezinṅ pṅo Dauda wéte.

21 Ben Yudanṅ Uzia kè kà wè gēro awēedoo kà kí ũ à de Amazia gbèn.

22 Àmbe à Elata sị à kèkè à kàe Yudanṅne a de gana gbera.

Isarailinṅ kí Yeroboamu plaadee

23 Yudanṅ kí Yoasi né Amazia kíblena wè gērodee guun Isarailinṅ kí Yoasi né Yeroboamu kè kí ũ Samaria, à vèe kpatan wè baplaa awēedo.

24 À yā kè Dii yeziroo kè, èe kpèe li durun kè Nebati né Yeroboamu Isarailinṅ dà à kenannero.

25 Àmbe à èara à Isarailinṅ bùsu sìnne zaa Lebo Amata ai gana Ísia Wisideezi, lán Dii Isarailinṅ Ludaa ò a zòbleri Amitai né Yunusa, Gatefa gbè gāzī nà.

26 Zaa kè Dii è Isarailinṅ e nawēa kèe maamaa, zòṅ kōn wēenṅ ñ píngi, bensō aṅ gbēke vī à dónlero.

27 Dii e be é Isaraili tó dede anduna guuro, ben à ñ mì sị Yehoasi né Yeroboamu gāzī.

28 Yeroboamu yā kpaaa kè à kèṅ kōn zī kè à kànṅ kú Isarailinṅ kínanṅ gīayākenanṅ takadan. Lán à èara à Damasiku kōn Amatao sị Isarailinṅne nà kú gwe dṅ.

29 Kè à kà a dezinṅla, wà à mira kpàkòzi kōn a dezi Isarailinṅ kínanṅ pṅo, ben à né Zakari vèe à gbèn.

15

Yudanṅ kí Uzia

1 Isarailinṅ kí Yeroboamu kíblena wè baaasṅoro awēeplaadee guu Amazia né Uzia kè Yudanṅ kína ũ.

2 À wè gēro awēedodee guun à kí blè, ben à vèe kpatan Yerusalemu wè baplaa akuri awēeplaa. À da né Yerusalemu gbēmè, à tón Yekolia.

3 À yā kè Dii yezi kè lán à de Amazia kè nà.

4 Mṅde èe tāagbāgbākii kè wà bònṅ gbororo, wà kpé wèe saa oomma wèe tuaetiti kpataa gwe.

5 Dii tò à kusu kù, à kúo ai à gàa à gào. Wà kpé bònne ado. À né Yotamu bé à kibe ua kúna, àmbe Yudanṅ dṅn'aedee ũ.

6 Uzia yā kpaaanṅ kú Yudanṅ kínanṅ gīayākenanṅ takadan kōn yā kè à kèṅ píngi.

7 Kè à kà a dezinṅla, wà à vī kōn a dezinṅ Dauda wéte, ben à né Yotamu vèe à gbèn.

Isarailinṅ kí Zakari

8 Yudanṅ kí Uzia kíblena wè baplaa plaasaidee guun Yeroboamu né Zakari kè Isarailinṅ kína ũ Samaria, à kí blè mṅ swēedo.

9 À yā kè Dii yeziroo kè lán à dezinṅ kè nà. Èe kpèe li durun kè Nebati né Yeroboamu Isarailinṅ dà à kenannero.

10 Ben Yabesi né Salumu lé kpàkòsòzi kōn gbě̀nṅ à à dè zaa Ibleamu, ben à vèe à gbèn.

11 Zakari yā kpaaanṅ kú Isarailinṅ kínanṅ gīayākenanṅ takadan.

12 Len yā kè Dii ò Yehune kè le, à bè à boriinṅ bé wégṅ Isarailinṅ kí blee ai à gá pé à nasionṅa.

Isarailinṅ kí Salumu

13 Yabesi né Salumu kè kí ũ Yudanṅ kí Uzia kíblena wè baplaa dosaidee guu, à kí blè Samaria mṅ do.

14 Ben Gadi né Menahemu bṅ Tiza à gàa Samaria, ben à Yabesi né Salumu lè à dè gwe, ben à vèe à gbèn.

15 Salumu yā kpaaanƆ kōn lé kè à kpàkōsō kōn gbēnƆ Zakarizio kú IsarailinƆ kínanƆ gīayākenanƆ takadan.

16 GurƆ beean Menahemu bò Tiza à gà à lèe Tifisaa kōn gbē kè aō kú à guunƆ kōn guu kè ligazinƆ píngi, zaake aō gi zé wēnezi. À nòsindadeenƆ gbēe pàrapara n̄ píngi dɔ.

IsarailinƆ kí Menahemu

17 YudanƆ kí Uzia kíblena wè baplaa dosaidee guun Gadi né Menahemu kè IsarailinƆ kí ũ, ben à kí blè Samaria wè kuri.

18 À yā kè Dii yeziroo kè ai a wèndi lén. Èe kpεε li durun kè Nebati né Yeroboamu IsarailinƆ dà à kenannero.

19 Kè Asiria kí Tigila Pilesa lèe IsarailinƆ bùsua, ben Menahemu à gbà kondogi tɔn baaakuri awεεsiigō, le Tigila Pilesa e à ɔ daawa, à kpata kāsāa e à péε yānzi.

20 Menahemu tō IsarailinƆ kondogi pì fīa bō, ben ɔɔdeenƆ kondogi ɔɔ kpà n̄ mīamia mèn baplaa akurikuri AsirianƆ kína pó ũ. Ben AsirianƆ kína pì èara à tà, èe ze n̄ bùsun doro.

21 Menahemu yā kpaaanƆ kú IsarailinƆ kínanƆ gīayākenanƆ takadan kōn yā kè à kènƆ píngi.

22 Kè à kà a dezinola, ben à né Pekaya vèe à gbèn.

IsarailinƆ kí Pekaya

23 YudanƆ kí Uzia kíblena wè baplaa akuridee guun Menahemu né Pekaya kè IsarailinƆ kí ũ, à kí blè Samaria wè plaa.

24 À yā kè Dii yeziroo kè, èe kpεε li durun kè Nebati né Yeroboamu IsarailinƆ dà à kenannero.

25 À zikari gbēnsi Remalia né Peka lé kpàkōsōzi kōn gbēnƆ. Ben à Giliada bùsudeenƆ sè gōn baplaa akuri à sīnyo kína pizi à zeki gbāan Samaria, à à dè kōn Agobuo kōn Arieo, ben à vèe à gbèn.

26 Pekaya yā kpaaanƆ kú IsarailinƆ kínanƆ gīayākenanƆ takadan kōn yā kè à kènƆ píngi.

IsarailinƆ kí Peka

27 YudanƆ kí Uzia kíblena wè baplaa akuri awεεplaadee guun Remalia né Peka kè IsarailinƆ kí ũ, à kí blè Samaria wè baro.

28 À yā kè Dii yeziroo kè, èe kpεε li durun kè Nebati né Yeroboamu IsarailinƆ dà à kenannero.

29 Peka gurɔan Asiria kí Tigila Pilesa mò à Iyona s̄ kōn Abeli Betemakao kōn Yanɔao kōn Kedεsio kōn Azoo. À Nafatali boriinƆ guu s̄ dɔ, Giliada kōn Galilio píngi, ben à guu pì deenƆ kùkù à t̄nyo Asiria.

30 Ela né Osea lé kpàkōsō kōn gbēnƆ Pekazi, ben à à dè à vèe à gbèn Uzia né Yotamu kíblena wè barodee guu.

31 Peka yā kpaaanƆ kú IsarailinƆ kínanƆ gīayākenanƆ takadan kōn yā kè à kènƆ píngi.

YudanƆ kí Yotamu

32 IsarailinƆ kí Remalia né Peka kíblena wè plaadee guun Uzia né Yotamu kè YudanƆ kí ũ.

33 À wè baaasɔrodee guun à kí blè, ben à vèe kpatan Yerusalemu wè gēro awεεdo. À da tón Yerusa, Zadoki néme.

34 À yā kè Dii yezi kè lán à de Uzia kè nà.

35 Mɔde èe tāagbāgbākii kè wà bònƆ gbororo, wà kpé wèe saa oom̄ma wèe tuaetiti kpataa gwe. Àmbe à Dii ua gānu kè kú musu kpaa kèke.

36 Yotamu yā kpaaanƆ kú YudanƆ kínanƆ gīayākenanƆ takadan kōn yā kè à kènƆ píngi.

37 GurƆ beean Dii tō Siria kí Rezī kōn Remalia né Pekaò nà lēna Yudanɔaa.

38 Kè Yotamu kà a dezinola, wà à mira kpàkōziŋyo Dauda wéte, ben à né Aaza vèe à gbèn.

16

Yudanŏ kí Aaza

- 1 Remalia né Peká kíblena wè gēro awεεplaadee guun Yotamu né Aaza kè Yudanŏ kí ũ.
- 2 À wè barodee guun à kí blè, ben à vèe kpatan Yerusalemu wè gēro awεedo. Èe yā kè Dii a Ludaa yezi kè lán a dezi Dauda bàro.
- 3 À zè kŏn Isarailinŏ kínano yākenao ai sé à sa'opo kè wè ká tén à té kŭ ò kŏn a négŏgbēo. À yā zaaa kè lán borii kè Dii pèrma Isarailinŏnenŏ è ke nà yā.
- 4 À saa ò à tuaetiti kpàta tāagbāgbākii kè wà bònŏa kŏn sŏsŏ musunŏ kŏn lí bíta píngi gbáruo.
- 5 Beee gbera Siria kí Rezī kŏn Isarailinŏ kí Remalia né Pekao mò zī ká Yerusalemu. Gwen aŏ lìgan Aazazi, mŏde aŏe fŏ wà zī blèaro.
- 6 Gurŏ beeean Rezī pè Yudanŏa à n bŏe Elata à èara à gwee sŏrma, ben Edŏmunŏ mò wà vèe gwe ai kŏn a gbàao.
- 7 Ben Aaza gbēnŏ zī Asiria kí Tigila Pilesaa à bè: N zŏblerin ma ũ, n nén ma ũ. N mó n ma bŏ Sirinŏ kína kŏn Isarailinŏ kína kè aŏ fèemaziinŏ ŏzī.
- 8 Aaza kondogi kŏn vura kè kú Dii ua kŏn a be laasi guuo sèe à Asirianŏ kína gbà à kpàsāne.
- 9 Ben Asirianŏ kína à yā mà, à gàa à lèe Damasikua à sŏ. À Rezī dè, ben à tà kŏn Damasikudeenŏ ai Kiri.
- 10 Kí Aaza gàa à dà Asiria kí Tigila Pilesale zaa Damasiku. À sa'okii è gwe, ben à à taka gà takada guu à kpàsā sa'ori Uriane kŏn à kena takao píngi.
- 11 Sa'ori Uria sa'okii pì kè lán kí Aaza kpàsāne nà déede, à à mì dè kí pì ton su kŏn Damasikuo.
- 12 Kè à sù, à sa'okii pì è, ben à sŏzi.
- 13 À sa'opo kè wè ká tén à té kŭ òa à wísiti kàn à í tŏa à kennakŏo sa'o'aru kúa.
- 14 Dii gbāgbākii kè wà pì kŏn mŏgotēo kú sa'oki dufu pì kŏn Dii kpéoo dagura, ben Aaza sè à diè sa'oki dufu pì oplazi.
- 15 Ben à yā diè sa'ori Uriane à bè: Négae sa'o kŏngŏ pŏ kè wè ká tén à té kŭ o sa'oki bíta pía kŏn uusie pŏwεetitio kŏn kína sa'opo kè wè ká tén à té kŭo kŏn à pŏwεetiti gbaao kŏn gbēnŏ sa'opo kè wè ká tén à té kŭo kŏn n pŏwεetiti gbaao kŏn n sa'o'io. Négae sa'opo kè wè ká tén à té kŭ aru kúa kŏn kennakŏo sa'o'aru. Sa'okii kè wà pì kŏn mŏgotēo sŏ, eégŏ de ma màsokekii ũ.
- 16 Ben sa'ori Uria kè lán kí Aaza òne nà.
- 17 Kí Aaza mò lètegeεenŏ gŏgo tadibŏnŏa à n taanŏ gò à diè. À íkakii gò mŏgotē zùswaree kè aŏ kú à gŏzŏnŏa à diè gbè kŏia.
- 18 À kína tinti kè wà bŏ Dii ua kŏn à gānu kè kú gweeo gbŏro mìsiena Asirianŏ kínane yānzi.
- 19 Aaza yā kpaaanŏ kú Yudanŏ kínano gŏyākenano takadan kŏn yā kè à kènŏ píngi.
- 20 Aaza kà a dezinŏla, ben wà à mira kpākŏziŏyo Dauda wéte, ben à né Ezekaya vèe à gbèn.

17

Osea, Isarailinŏ kí zaadee

- 1 Yudanŏ kí Aaza kíblena wè kuri awεεplaadee guun Ela né Osea kè Isarailinŏ kí ũ Samaria, à kí blè wè kēndo.
- 2 À yā kè Dii yeziroo kè, mŏde èe ke lán Isarailinŏ kína kè aŏ òne aenŏ kè nàro.
- 3 Asiria kí Samansa mò à lèea, ben Osea kè à zŏbleri ũ, èe tángba kpaaa.

⁴ Osea gbě̀nɔ zì Igipiti kí Soa, ben èe tángba kè è kpá Samanɛsaa wè kɔ̀n wè̀o kpáa dɔ̀ro. Kè Samanɛsa è Osea b̀ò a kpɛɛ, ben à à kù à à dà kpésiaan.

⁵ Ben Samanɛsa lèe Isarailinɔ̀ b̀usua píngi. À gbě̀nɔ̀ m̀ò wà Samaria kagura kè ai wè̀e aagɔ̀.

⁶ Osea kíblena wè̀e kèndodee guun Samanɛsa Samaria sì à tà kɔ̀n Isarailinɔ̀ a b̀usun, à ń káekae Ala kɔ̀n Gozã kè kú Abo baao kɔ̀n Midiã̀ b̀usu wéteɔ̀ guuo.

Isarailinɔ̀ gɔ̀na zìzɔ̀nɔ̀ ṹ ń durun yãnzì

⁷ Yã̀ pì kè lɛ, kè Isarailinɔ̀ durun kè Dii ń Ludanɛ kè à ń bó Igipiti kí Fero ɔ̀zì yãnzì. Aɔ̀ dɔ̀nzi kè tãanɔ̀nɛ

⁸ aɔ̀ borii kè Dii pè̀m̀mańnenɔ̀ zékpae sè aɔ̀ zè kɔ̀n yã̀ kè Isarailinɔ̀ ḱinanɔ̀̀ dàńnenɔ̀.

⁹ Aɔ̀ yã̀ d̀ò̀rɔ̀sai diè Dii ń Luda yã̀ gbèn aɔ̀ tãagbãgbãkiinɔ̀ b̀ò ń zĩndanɛ ń wéteɔ̀ guu píngi zaa gudãkpakiiã gana ai wéte b̃ideea.

¹⁰ Aɔ̀ gbè̀nɔ̀ kɔ̀n línɔ̀ pè̀pɛɛ s̃is̃i lezĩnɔ̀ã píngi kɔ̀n lí bíta píngi gbáruo.

¹¹ Aɔ̀ tuaetiti kpàta tãagbãgbãkii kè aɔ̀ b̀ò pìnɔ̀ã píngi lán borii kè Dii pè̀m̀mańnenɔ̀ kè nà. Yã̀ zaaa kè aɔ̀ kè pìnɔ̀ bé à Dii pɔ̀ fè̀nɛ.

¹² Aɔ̀ d̀ò̀ tãanɔ̀zi, baa kè Dii bè̀nne aɔ̀ton kero.

¹³ Dii Isarailinɔ̀ kɔ̀n Yudanɔ̀ swã̀ gà a annabinɔ̀ kɔ̀n wéegupu'erinɔ̀ gãzì ń píngi à bè, aɔ̀ kpɛɛ li ń yã̀ zaaanɔ̀nɛ, aɔ̀gɔ̀ Dii yã̀dienanɔ̀ kɔ̀n à yã̀dannenaɔ̀ kũna, lán à kú doka takada kè à diè ń dezinɔ̀nɛ guu nà, ben à èara à ò a z̀b̀bleri annabinɔ̀ gãzì.

¹⁴ Baa kɔ̀n beeeo Isarailinɔ̀ g̀i mazi, aɔ̀ swã̀ gbãa lán ń dezi kè aɔ̀e Dii ń Luda náanɛ keroonɔ̀ p̀ó bàmɛ.

¹⁵ Aɔ̀ g̀i à ɔ̀ɔ̀kii gwazi, aɔ̀ à bà kuuna kɔ̀n ń dezinɔ̀ yã̀ gb̀òro, aɔ̀e lé kè à nàańne yã̀ daro. Aɔ̀ t̀e p̀ó pãpãanɔ̀zi, ben aɔ̀pinɔ̀ kè pã. Aɔ̀ borii kè aɔ̀ liganɔ̀zinɔ̀ zékpae sè, borii kè Dii bè aɔ̀ton ń dà séroo pìnɔ̀.

¹⁶ Aɔ̀ pã kpà Dii ń Luda yã̀dienanɔ̀zi, aɔ̀ m̀ò kàsa mèn plaa lán z̀s̀wareenɔ̀ bà ń tãanɔ̀ ṹ, aɔ̀ Asera lí pè̀e, aɔ̀ ɔ̀ɔ̀ɔ̀nɛnɔ̀ gbãgbã, aɔ̀ d̀ò̀ Baalizi.

¹⁷ Aɔ̀ sa'opɔ̀ kè wè ká tén à té kũ ò kɔ̀n ń nénɔ̀, g̀ɔ̀gbè̀nɔ̀ kɔ̀n nɔ̀gbè̀nɔ̀, aɔ̀ màso kè aɔ̀ èzè kè, aɔ̀ ń zĩnda kpà yã̀ kè Dii yezirooa, aɔ̀ à pɔ̀ fè̀nɛ.

¹⁸ Ben Dii p̀ó fè̀nzi maamaa à pè̀m̀ma. Yudanɔ̀ bé wà g̀ò ñt̃ɛ.

¹⁹ Baa se Yudanɔ̀ e Dii ń Luda yã̀dienanɔ̀ maro, aɔ̀ Isarailinɔ̀ zékpae sè.

²⁰ Ben Dii g̀i Isaraili borii pìnɔ̀zi ń píngi. À wéè tãm̀ma à ń ná gbè kè aɔ̀e gbãaa m̀ɔ̀ńnenɔ̀nɛ ń ɔ̀zì ai à gàa péom̀ma.

²¹ Kè Dii Isarailinɔ̀ kè Dauda boriinɔ̀ã, ben aɔ̀ Nebati né Yeroboamu diè ń kína ṹ. Yeroboamu bé à Isarailinɔ̀ swã̀ gbãgbã Diinɛ, à t̀ò aɔ̀ durun bíta kè.

²² Isarailinɔ̀ kpé wèe durun kè Yeroboamu kènɔ̀ kee, aɔ̀e kpɛɛ linero,

²³ ben Dii pè̀m̀ma lán à ò a z̀b̀bleri annabinɔ̀ gãzì nà. Asirianɔ̀ Isarailinɔ̀ sèe ń b̀usun aɔ̀ tãnyo zìzɔ̀nɔ̀ ṹ, ben aɔ̀ kú gwe ai kɔ̀n a gbãao.

Samariadeenɔ̀ yã̀

²⁴ Asirianɔ̀ kína t̀ò gbè̀nɔ̀ b̀òe Babilɔ̀nu kɔ̀n Kutao kɔ̀n Avao kɔ̀n Amatao kɔ̀n Sefavaimuo, ben à ń káekae Samaria wéteɔ̀ guu Isarailinɔ̀ gbèn. Len aɔ̀ Samaria b̀usu kè ń p̀ó ṹ lɛ, aɔ̀ vè̀evèe à wéteɔ̀ guu.

²⁵ Kè aɔ̀ kà gwe káaku, aɔ̀e dɔ̀nzi ke Diinero, ben à músunɔ̀ gbàrèńma, aɔ̀e ń gbèkenɔ̀ dèdèe.

²⁶ Ben wà gàa wà ò Asirianɔ̀ ḱinanɛ wà bè: Gbè kè n ń sé n ń káekae Samaria wéteɔ̀ guunɔ̀, aɔ̀ b̀usu p̀i tãakɛkɛna d̀òro, ben à músunɔ̀ gbàrèńma, aɔ̀e ń dèdèe.

²⁷ Ben Asirianɔ̀ kína bè: Wà Samaria sa'ori kè wa suńyonɔ̀ doke gbare, à tá gwe à b̀usu p̀i tãakɛkɛna dadańne.

²⁸ Ben Samaria sa'orinŋ doke ɛara à tà gwe à vɛɛ Beteli. À dàda gbɛnɔne dian aɔ́e ke nà wà dɔnzi ke Diine.

²⁹ Gurŋ beeeaa gbɛ kè aɔ́ m̀ wà vɛɛ wéte pìnŋ guunŋ, bori pínŋi kɔ́n a t̄aa, ben aɔ́ n̄ t̄aa pìnŋ taka kè aɔ́ p̄ɛɛɛ t̄aagb̄agb̄ákii kè Isarailinŋ b̀nŋ kpénŋn.

³⁰ Babilŋnudeenŋ Sukobenŋti t̄aa kè, Kutadeenŋ Nɛgali t̄aa kè, Amatadeenŋ Asima t̄aa kè,

³¹ Avadeenŋ Nibazi kɔ́n Tatakio t̄aa kè, Sefavaimudeenŋ sa'opŋ kè wè ká tén à té kũ ò kɔ́n n̄ néno n̄ t̄aa Adaramɛkɛkia kɔ́n Anamɛkɛkio.

³² Ben aɔ́ ɛara wà dɔnzi kè Diine dɔ. Gbɛnŋ diena t̄aagb̄agb̄ákii pìnŋ sa'orinŋ ũ t̄ɛ v̄ínɛro, ben aɔ́ɛḡŋ saa oon̄ne t̄aagb̄agb̄ákii pìnŋ kpénŋ guu.

³³ Aɔ́ dɔnzi kè Diine, ben aɔ́e n̄ t̄aanŋ gb̄agb̄aa lán b̀usu kè aɔ́ b̀n̄ fɛɛakaaraȳa de nà.

³⁴ Len aɔ́ n̄ fɛɛakaaraȳa kũna le ai kɔ́n a gb̄aa. Aɔ́e v̄ia ke Diinero, zaake aɔ́e à ɔdɔkii gwaro, aɔ́ɛḡŋ à ȳadannena kũnaro ke à doka ke ȳa kè à diɛ Yakubu kè à ɛara à tó kpàne Isaraili boriinŋnɔ.

³⁵ Kè Dii bè a bà éḡŋ kú kɔ́n Isaraili pìnŋ ȳa, à bè aɔ́ton dɔ t̄aanŋziro aɔ́ton kúéínero, aɔ́ton n̄ gb̄agb̄aro aɔ́ton saa oím̄aro,

³⁶ séde am̄aa kè à n̄ b́e Igipiti kɔ́n a gb̄aa bítao kɔ́n a ḡs̄a gb̄aaao. Ambe aɔ́ḡŋ dɔnzi keɛare, aɔ́ḡŋ kuɛare, aɔ́ḡŋ saa ooawa.

³⁷ À bè aɔ́ḡŋ a ɔdɔkii gwaa, aɔ́ḡŋ a ȳadannenanŋ kũna kɔ́n a dokaȳanŋ kɔ́n ȳadiena kè à k̄éíne takada guunŋ ai gurŋ pínŋi. Aɔ́ton dɔnzi ke t̄aanŋero.

³⁸ Aɔ́ton tó a bà kuunańyo ȳa s̄án̄guro. Aɔ́ton t̄aanŋ sísiro.

³⁹ Aɔ́gae dɔnzi ke am̄aa Dii n̄ Ludane ado. Ámbe é n̄ b̀ n̄ ibɛenŋ ɔz̄í n̄ pínŋi.

⁴⁰ Baa kɔ́n beeeo aɔ́ ḡi mazi, ben aɔ́ z̄è kɔ́n n̄ fɛɛakaaraȳa.

⁴¹ Borii pìnŋ dɔnzi kè Diine, m̀de aɔ́ kpé wè n̄ t̄aanŋ gb̄agb̄ame dɔ, ben aɔ́ néno kɔ́n n̄ dionŋ e keɛ lán n̄ dezinŋ kè nà ai kɔ́n a gb̄aa.

18

Yudanŋ kí Ezekaya ȳa

¹ Isarailinŋ kí Ela né Osea kíblena wè aaḡŋdee guun Aaza né Ezekaya kè Yudanŋ kí ũ.

² À wè baaas̄orodee guun à kí blè, à vɛɛ kpatan Yerusalemu wè baaakuri dosai. À da tón Abia, Zakari néme.

³ À ȳa kè Dii yezi kè lán à dezi Dauda kè nà pínŋi.

⁴ À t̄aagb̄agb̄ákii kè wà b̀nŋ gb̀oro à t̄aa gb̀enŋ w̄iwi à Asera líp̄enŋ z̄z̄z̄. À m̀got̄ɛ ml̄è kè Musa p̄i gb̀egb̄è à è'ek̄ore, zaake ai gurŋ beeeaa Isarailinŋ kpé wè tuaetiti kpataaa. Ml̄è p̄in wà tó kpàne Neusut̄a.

⁵ Ezekaya Dii Isarailinŋ Luda náane kè. Yudanŋ kína kee e sí lék̄oz̄ioro, gb̄è kè aɔ́ kí blè à ɛanŋ kes̄ŋ gb̄è kè aɔ́ kí blè à kp̄enŋ.

⁶ À nà Diizi, èe kp̄ee linero. À ȳa kè Dii dà Musan̄enŋ kũna.

⁷ Dii kúo, ben ȳa kè à k̄enŋ saa kù pínŋi. À b̀ Asirianŋ kína ȳa kp̄ee, èe zò blene doro.

⁸ À z̄i blè Filisitininŋa ai Gaza kɔ́n guu kè ligazinŋ s̄ena zaa gud̄akpakiiia ai wéte b̄iideea.

⁹ Kí Ezekaya kíblena wè aaḡŋdee guu, Isarailinŋ kí Ela né Osea kíblena wè sw̄eɛplaadee guun Asiria kí Saman̄esa m̀ wà Samaria kagura kè. Aɔ́ kaena gwe

¹⁰ ai wè aaḡŋ, aɔ́ wéte p̄i sí Ezekaya kíblena wè sw̄eɛdodee guu. Isarailinŋ kí Osea kíblena wè k̄endodeen gwe.

¹¹ Asirianŋ kína Isarailinŋ s̄èe à t̄án̄yo a b̀usun à n̄ káekae Ala kɔ́n Goz̄a kè kú Abo baa kɔ́n Midia b̀usu wétenŋ guuo.

¹² Ȳa p̄i kè le kè aɔ́e Dii n̄ Luda ȳa maro ȳanzime. Aɔ́ à bà kuunańyo ȳanŋ kũnaro, aɔ́e ȳa kè Dii z̄òbleri Musa diɛ ma wà z̄i k̄èaro.

Asirianŋ kína vñadadana Yerusalemudeenŋzi

¹³ Kí Ezekaya kíblena wè gēro dosaidee guun Asiria kí Senakeribi mò à lèe Yuda wéte bñideenŋa à sì píngi.

¹⁴ Ben Yudanŋ kí Ezekaya gbēnŋ zñ Asirianŋ kínaa zaa Lakisi à bè: Ma taari kè. Ñ gumala, mégŋ fña bonne lán né límè nà. Ben Asirianŋ kína kondogi lì Ezekayane tŋn kuri kŋn vurao tŋn do.

¹⁵ Ben Ezekaya kondogi kè à è Dii ua kŋn a be laasi guuo kpàa píngi.

¹⁶ Gurŋ beeeà à vura gò Dii kpé gbànŋa kŋn pò kè à kùe gbà pìno lípèenŋao à kpà Asirianŋ kínaa.

¹⁷ Ben Asirianŋ kína a kpàasi kŋn a ìbanŋ gbēnsio kŋn a zìkpe gbēnsio zñ, aŋ bò Lakisi aŋ mò Yerusalemu kí Ezekaya kiia kŋn zìkpeenŋo paripari. Kè aŋ kà Yerusalemu, aŋ mò wà zè musu kpa ìkaekii sae òsiwèela zén.

¹⁸ Aŋ kína sisi, ben kíbégwari Ilikia né Eliakimu kŋn à takadakēri Sebenaŋo kŋn à yázibaarukēri Asafa né Yoao bò wà gàa ñ kiia.

¹⁹ Ben zìkpeenŋo gbēnsi pì bèñne: À gá o Ezekayane, Asirianŋ kína ìsi bé èe à laa à bè: Bón à kèse pèea lèe?

²⁰ À bè á zìkana gbá dŋ bensŋ á gbāa, mŋde yā pā korime. Dén èe náane kee, ben à bò ma yā kpee?

²¹ À Igipiti kína kè èe à náane kee pì gwa. À de lán kapa gò ena bàme. Gbē kè gbāa èa, è à lí a òame.

²² Tó a bème Dii a Ludan á náanekena, à de à tāagbāgbākiinŋo kŋn à sa'okiinŋon Ezekaya gbòro fá! Ben à bè Yerusalemudeenŋo kŋn Yudanŋne ñ píngi aŋ mó wà ònzi ke sa'okii kèa Yerusalemu.

²³ À gŋgŋ à òkŋzi kŋn ma dii Asirianŋ kínao, mé à gba sŋ bŋro plaa, tó á gbēnŋo vñ kè aŋ òimma dé!

²⁴ Zaake èe Igipiti sŋgoronŋo kŋn sŋdeenŋo náane kee, dian eé fŋ à kpá baa ma dii zìkari gbēnsi kè kēsānzinŋo dokene?

²⁵ Èe daa ma dii mò lèe gura kèa à kaate Dii lé saen yó? Dii bé à bène à lèe bùsu kè pìà à kaate.

²⁶ Ben Eliakimu kŋn Sebenaŋo kŋn Yoao bè zìkpeenŋo gbēnsi pìne: Ñ yā o wamŋwa n zòblerinŋone kŋn Siria yāo, zaake weè beee ma. Ñton yā owe kŋn Eberu yāoro, le gbē kè aŋ kú bñi musunŋo tŋn maro yānzi.

²⁷ Ben gbēnsi pì wèñla à bè: Ma dii e ma zñ mà yā pì òare kŋn a diio atēero, kŋn gbē kè aŋ vèena bñi musunŋome se, zaake aŋé ñ zñda bŋto ble, aŋé ñ zñda osoro mi lán a bà.

²⁸ Ben gbēnsi pì fèe à pùtā kŋn Eberu yāo à bè: À Asirianŋ kína ìsi yā ma!

²⁹ Kína pì bè, àton tó Ezekaya a kekero, zaake eé fŋ à a bŋ a zñro.

³⁰ Ezekaya bè Dii é a bŋ eé a wéte kè kpá Asirianŋ kínaaro. Àton Ezekaya yā ma à Dii náane ke yā beee musuro.

³¹ Àton Ezekaya yā maro. Asirianŋ kína bè, à a yā ma à su a kpa, a baade é a zñda geepi be kŋn a zñda kākā beeo ble, eé a zñda orozā í mi

³² ai àgŋ mó a sée à táao bùsu kè de lán a pò bà guu. Pŋwèe kŋn geepiwè nnaao òimme, burèdi kŋn geepi búo kŋn kù línŋo kŋn zŋ'io òimme. À ze kŋn wèndio. Àton ze kŋn gaaoro. Ezekaya bè Dii é a bŋ, mŋde àton weziro, àton tó à a kekero.

³³ Boriinŋo tāa ke fŋ à gì Asirianŋ kínane kŋn ñ bùsuo le àton símmaró?

³⁴ Amata kŋn Apadaŋo tāanŋo kú máme? Sefavaimu ke Ena ke Iva tāanŋo kú máme? Samaria tāanŋo fŋ wà gine kŋn ñ wéteó?

³⁵ Bùsu pìno kpree tāa bé à fŋ à gine kŋn a bùsuo? Wàton be Dii é fŋ à gine kŋn Yerusalemuo?

³⁶ Gbēnŋo yñtēna kítikiti, aŋoe yā siàlaro, zaake aŋ kína bèñne aŋton yā siàlaro.

³⁷ Ben kíbegwari Ilikia né Eliakimu kŏn à takadakēri Sebenao kŏn Asafa né Yoa à yāzibaarukērio n pŏkāsāanŏ kēkē aŏ èara wà sù Ezekayaa aŏ zìkpeenŏ gbēnsi yā pì gbānē.

19

Ezekaya wékena Diia

¹ Kè kí Ezekaya yā pì mà, à a uta gà à kē, ben à uta kāsāa dàala à gàao Dii ua.

² À a begwari Eliakimu kŏn a takadakēri Sebenao kŏn sa'orikinŏ zì annabi Isaya, Amŏzu néa kŏn pŏsia utanŏo dadana.

³ Aŏ bèné: Ezekaya bè yā gì gbāa, wà kpākēwazi wà wí dàdawa. Wa gŏ lán nŏgbē kè à né kà bŏna à gbāaa vī à iroo bà.

⁴ Asirianŏ kína a zìkpe gbēnsi zì, à mò à Luda Wèndide lalandi kè. Dii n Luda yā pì mà, eé kpākēzi yā pì ona yānzin yó, wá dŏro. N adua ke wamŏwa gbē kpaaa kè wa gŏnŏnē.

⁵ Kè kí Ezekaya zìri pìnŏ gàa wà Isaya lè lē,

⁶ à bèné: À gá o a diinē, Dii bè àton tó vīa à kŭ Asirianŏ kína ibanŏ dŏkenaaŏ yā kè à mà pì yānziro.

⁷ À ma! Tó Asirianŏ kína baaru ke mà, Dii é tó laasuu gēn à tá a bŭsun, Dii é tó wà à de kŏn fēdaao gwe.

⁸ Kè zìkpe gbēnsi mà Asirianŏ kína fē Lakisi, ben à èara à gàa à à lè, èe zì kaa kŏn Libinadeenŏ.

⁹ Kè Asirianŏ kína mà Etiopia kí Tiraka e mŏo zì káao, ben à èara à zìrinŏ gbàre Ezekayaa kŏn takadao à bè:

¹⁰ À o Yudanŏ kí Ezekayanē, tāa kè èe à náanē kee gbasa à bè é Yerusalemu name ma ŏzīroo, àton tó tāa pì a kekero.

¹¹ Èe ma lán Asirianŏ kinanŏo kè bŭsunŏnē nà à n dúgu zŏ píngrōo? Àmbe eé bŏ ado saa?

¹² Borii kè ma dezínŏ n káate Gozā kŏn Aranao kŏn Rezeŏfio kŏn Edeni kè kú Telasaonŏ, aŏ tāanŏ n bŏo?

¹³ Amata kína kú máa? Apada kína kú máa? Sefavaimu ke Ena ke Iva kinanŏo kú máa?

¹⁴ Ezekaya Asirianŏ takada sì zìri pìnŏa. Kè à à kyó kè, ben à gàa Dii ua à pòro à aē

¹⁵ à wé kèa à bè: Dii Isarailinŏ Luda, n kú kerubunŏ dagura, mbe bŭsu kè kú anduna guu píngrō Luda ũ. Mbe n musu kè kŏn tŏtēo.

¹⁶ N swā kpá n yā ma, Dii. N wé sé n guu gwa, Dii. N dŏkena kŏn n Luda Wèndideo lékpāsā kè Senakeribi kè ma fá!

¹⁷ Yāpuramē Dii, Asirianŏ kinanŏo borii pìnŏ káate n píngrō, aŏ bŭsunŏ gŏ bezī ũ.

¹⁸ Aŏ n tāanŏ kà tén aŏ n kpáta, zaake pŏ pìnŏo kú pŏke lézīro, pŏ kè gbēntee kè kŏn lío kŏn gbèonŏmē.

¹⁹ Dii wa Luda, n wa bŏ à ŏzī, lē bŭsu kè kú anduna guu píngrō gŏ dŏ kè n Dii, mbe Luda ũ ndo.

Senakeribi gana

²⁰ Ben Amŏzu né Isaya lékpāsā kè Ezekayanē à bè: Dii Isarailinŏ Luda bè a adua kè n kè Asiria kí Senakeribi yā musu mà,

²¹ ben à lé kènē à bè:

Zayŏn nŏkparē lezii e kya kaangu,

èe n lalandi kee n kpeē.

Yerusalemu nŏgbē e ère kee,

èe a mì dadaa a gân.

²² Dén n dŏkeo n sŏsŏ?

Dén n pataa n n mì dànē íaa?

Isarailinŏ Luda kè kú adonan n beee kènē.

23 N̄ dà n z̄irin̄ne, ben ā Dii s̄s̄s̄,
n bè n didi k̄piin̄o musu
k̄n̄ n s̄goron̄o paripari
ai L̄eban̄o b̄usu k̄pii m̄is̄nt̄ēa.

N sida lí gb̄aan̄o z̄z̄z̄,
n pini lí b̄itan̄o nè,
n ka à léa musu ai à lík̄pe sisinan.

24 N l̄oḡo ȳò bori p̄anden̄o b̄usun,
n à í m̄i,
n k̄ese p̄epēe Igipiti swaan̄o ai n̄ í bàba.

25 K̄e m̄ambe má d̄ie le zaa zi,
n̄ēe maroo?
Ma z̄eo à ḡi k̄e, ben má tò à k̄e.
Má tò n̄ n̄ w̄ete b̄ideen̄o gb̄oro b̄itimm,
à gb̄en̄o ḡò kaena.

26 W̄etēpideen̄o gb̄āaa k̄es̄ā,
ās̄ ḡò s̄ūmm, w̄i n̄ k̄ū,
āo de lán s̄è bà, lán s̄èla b̄or̄o bà,
lán s̄è k̄e b̄òe k̄p̄e musu à ḡaga ḡo bà.

27 Má n k̄úkii d̄s̄,
má n gana k̄n̄ n sunao d̄s̄,
má n f̄enamazii d̄s̄.

28 Zaake n f̄emazi,
n w̄ekaka k̄e n̄ v̄i ȳā ḡè ma sw̄ān,
mé bà k̄ān̄ne n ȳin,
mé aizi k̄ān̄ne n l̄én,
mé t̄o n̄ eara n̄ tá k̄n̄ z̄é k̄e n̄ m̄oo.

29 Ezekaya, ȳā k̄èkii é̄ḡo den̄ne s̄èda ū:

É p̄o z̄à ble w̄enzi,
zii d̄o é ble gwe.
Zii k̄ā sa é p̄o t̄s̄ é p̄o k̄ek̄e,
é geepi lí p̄epē é à b̄ee ble.

30 Yuda kp̄aaa k̄e ās̄ ḡōn̄o
é k̄ās̄ā p̄ēe t̄ote gbasa ās̄ né kp̄a musu.

31 Zaake gb̄e kp̄aan̄o é b̄o Yerusalem̄e,
gb̄e k̄e ās̄ ḡò p̄in̄o é o tá zaa Zaȳon̄ k̄piia.
Dii Z̄ik̄pede āia bé eé beee k̄e.

32 Beee ȳānz̄in ma ȳā k̄e ò Asirian̄o k̄ina musuzi:

Eé ḡe w̄ete k̄en̄lo,
eé k̄a zun̄lo,
eé a s̄engbango d̄on̄ero,
eé ligazi à gb̄a lez̄i daziro.

33 Eé eara à tá k̄n̄ z̄é k̄e à m̄oo,
eé ḡe w̄ete k̄en̄lo.

Mam̄oma Dii m̄ambe má ò.

34 Mé ḡi k̄n̄ w̄ete k̄eome,
mé à m̄i sí ma z̄inda ȳānzi
k̄n̄ ma z̄òbleri Dauda ȳāo d̄o.

35 Gw̄āav̄i beean Dii Malaika b̄ò à ḡāa Asirian̄o b̄uran à gb̄en̄o d̄ede b̄or̄o bak̄endo as̄oro.
K̄e ās̄ f̄e k̄onḡo, ben ās̄ ḡen̄o è kaena gu s̄ānda p̄ingia.

³⁶ Ben Asiria kí Senakeribi fɛɛ a bùra pìn à èara à tà Ninɛva à gɔ̃ gwe.

³⁷ Zíkea kè à kuena a tãa Nisiroku kpén, ben à nénɔ Adaramɛlɛki kɔ̃n Sarɛzao à dè kɔ̃n fɛɛdaao. Aɔ̃ bàa sì wà tà Ararata bùsun, ben à né Esaradɔ̃ vɛɛ à gbèn.

20

Ezekaya gyákɛna

¹ Gurɔ̃ beeeɛ Ezekaya gyãa kè à kà gana, ben annabi Isaya, Amɔ̃zu né gàa à à lè à bènɛ: Dii bè n lé die n gbɛ̀nɔ̃nɛ, zaakɛ néɛ mɔ̃ɔ game, né fɛɛ dɔ̃ro.

² Ben Ezekaya aɛ dɔ̃ gùà à wɛɛ kè Diia

³ à bè: Dii, n yã nna! Zaakɛ ma dɔ̃nzi kɔ̃n yãpuraao, bensɔ̃ ma yã kè n yezi kè kɔ̃n nòsɛo do, n tó à dɔ̃ngu. Ben à wɛ̀nda ɔ̃ɔ dɔ̃.

⁴ Lɛ Isaya gɔ̃ gá bɔ̃ ua, ben Dii yã sùà à bè:

⁵ N̄ gá n̄ o ma gbɛ̀nɔ̃ dɔ̃n'aɛde Ezekayanɛ, kè mamɔ̃ma Dii à dezi Dauda Luda, ma bè ma à aduakɛna mà, ma à wɛɛ'i è. Mé à kɛ̀kɔ̃a, à gurɔ̃ aagɔ̃dee zĩ éé gá ma kpén.

⁶ Ma à gurɔ̃ kàaranɛ wɛ̀ gɛ̃ro. Mé à sí Asirianɔ̃ kínaa kɔ̃n wɛ̀tɛ kèo. Mé gí kɔ̃n wɛ̀tɛ kèo ma zĩnda yãnzɛ kɔ̃n ma zòbleri Dauda yão.

⁷ Isaya bè wà kãkã bɛɛ ló. Kè wà lò, wà dòkɔ̃ à bògĩia, ben à kɛ̀kɔ̃a.

⁸ Ben Ezekaya Isaya là à bè: Zaakɛ Dii bè é ma kɛ̀kɔ̃a mé gá a kpén à gurɔ̃ aagɔ̃dee zĩ, bó bé éégɔ̃ dɛ à sèeda ũu?

⁹ Ben Isaya wèàla à bè: Sèeda kè Dii é kennɛ lé kè à gbɛ̀nnɛ yã musun yè. Ora kè ɔ̃fãntɛ e suuo Aaza didikiinɔ̃a, n̄ yezi à gá ai à gbápekɛ mèn kurian yó, ke à ɛara à su kpɛɛ kpa mèn kuriamɛ?

¹⁰ Ben Ezekaya wèàla à bè: Ora pitana gbápekɛ mèn kuria zĩ'ũro. À tó à ɛara à sòkpa kpɛɛ kpa gbápekɛ mèn kuria.

¹¹ Kè annabi Isaya Dii wɛɛ kè, ben ora kè ɔ̃fãntɛ e suuo èara à sòkpa gbápekɛ mèn kuri kè à pítãa yãanɔ̃a.

Babilɔ̃nu bùsu zĩrinɔ̃ mɔ̃na Yerusalemu

¹² Gurɔ̃ beeeɛ Baladã né Merodaki Baladã, Babilɔ̃nu kína takada kpãsã Ezekayanɛ kɔ̃n gbãao, kè à à gyákɛna baaru mà yãnzɛ.

¹³ Ezekaya gbãakɛɛ kpà zĩri pìnɔ̃zi à gàańyo a laasin, à a kondogi pónɔ̃ ɔ̃dɔ̃ańnɛ kɔ̃n vura pónɔ̃ kɔ̃n pó gũ nnannaanɔ̃ kɔ̃n nòsi maaao. À gàańyo a gɔ̃kɛbɔ̃kaɛkiin dɔ̃ à a auzikinɔ̃ ɔ̃dɔ̃ańnɛ mámmam. Pókee kú à bɛ ke à bùsun kè à gí ɔ̃dɔ̃ańnɛziro.

¹⁴ Ben annabi Isaya gàa à à lè à à là à bè: Yã kpãreen gbɛ̀ pìnɔ̃ ɔ̃nnɛɛ? Zaa mákpan aɔ̃ bòn wà mò n kiiaa? Ben Ezekaya wèàla à bè: Aɔ̃ bɔ̃kii zã, Babilɔ̃nun aɔ̃ bòn.

¹⁵ Ben Isaya à là à bè: Bón aɔ̃ è n bɛɛ? À wèàla à bè: Aɔ̃ ma bɛ pó píngi è. Ma auziki kee kuu kè ma gí ɔ̃dɔ̃ańnɛziro.

¹⁶ Ben Isaya bènɛ: N̄ yã kè Dii ò ma:

¹⁷ Gurɔ̃ e mɔ̃ɔ, weé n bɛ pó píngi kɔ̃n auziki kè n dezinɔ̃ tònne n̄ kũna ai gbãanɔ̃ sɛɛ wà táo Babilɔ̃nu. Dii bè à ke é gɔ̃ro.

¹⁸ Weé né kè né n̄ i kenɔ̃ sɛɛ wà tányo, aɔ̃é gɔ̃ Babilɔ̃nu kíbɛ zĩkɛrinɔ̃ ũ.

¹⁹ Ben Ezekaya bè Isayanɛ: Dii yã kè n̄ òmɛɛ pì maa. Zaakɛ èe daa vɛɛna aafia yãkete sai égɔ̃ kuu ai a wɛ̀ndi lémmɛ.

²⁰ Ezekaya yã kpaaanɔ̃ kɔ̃n à négɔ̃gbɛkɛyãnɔ̃ kú Yudanɔ̃ kínanɔ̃ gĩayákɛnanɔ̃ takadan. Lán à íkãkii kè nã kɔ̃n íbaazɛ kè à bɔ̃ gbèn è mó kɔ̃n ío wɛ̀tɛ guu kú gwe dɔ̃.

²¹ Kè à kà a dezinɔ̃la, ben à né Manase vɛɛ à gbèn.

21

Yudano kí Manase

¹ Manase wè kuri awεεplaadee guun à kí blè, ben à vèε kpatan Yerusalemu wè baaagõ sɔɔrosai. À da tón Efeziba.

² À yā kè Dii yeziroo kè kè à zè kɔn borii kè Dii pèrɔmma Isarailinɔnɔnɔ yāzaakenanɔ.

³ À tāagbāgbākii kè a de Ezekaya gbòronɔ kèkè à bò kɔn Baali sa'okiinɔ. À Asera lí pèε lán Isarailinɔ kí Ahabu kè nà yā. À kùε sɔsɔnɔnɔnɔ à n gbāgbā.

⁴ À sa'okiinɔ bò Dii ua guu Yerusalemu, guu kè Dii bè a tó égõ kúa pì.

⁵ À sa'okiinɔ bò Dii ua mèn plaaanɔ guu sɔsɔnɔnɔnɔ píngi.

⁶ À sa'opɔ kè wè ká tén à té kũ ò kɔn a négõgbèõ, à pó dàmma à masonɔ kè, à yā gbèka gèsisirinɔa kɔn weegūnnadeenɔ, à yā kè Dii yeziroo kè maamaa, ben à à pɔɔ fèε.

⁷ À Asera tāa kè à kè pì diε Dii ua guu kè Dii bè Daudanε kɔn à né Sulemanuo a tó égõ kúa gurɔ píngi, zaake Isaraili wétɔnɔ té píngi Yerusalemun à sè.

⁸ À bè, tó Isarailinɔ yā kè á diénnɔnɔ kũna píngi, tó aɔ zè kɔn doka kè a zòbleri Musa kpàrɔmao píngi, é εara à n bɔε bùsu kè á kpà n dezinɔanlo, é tó aɔ likõaa zõ dɔro.

⁹ Baa kɔn beeeo aɔ gí à yā mazi. Manase n sāsā, ben aɔ yā zaaa kè de borii kè Dii n kaate n dezinɔnɔnɔ pòla.

¹⁰ Ben Dii yā ò a zòbleri annabinɔ gāzī à bè:

¹¹ Zaake Yudano kí Manase yā kè à de tè ũunɔ kè à yā zaaa kè de Amɔri kè aɔ kú a āanɔla, à Yudano dà durunkɔnan tāa kè à kènɔ yā musu,

¹² beee yānzin mamɔma Dii Isarailinɔ Luda ma bè, mé mónzi kpá Yerusalemuzi kɔn Yudano bùsuo píngi. Gbè kè aɔ à baaru mànɔ é ke giri.

¹³ Zaka kè má yõ Samarianen mé yõ Yerusalemune se. Mé kenε lán má kè Ahabu beene nà. Mé Yerusalemu wawa lán wè taa wawa wà à lé kúε nà.

¹⁴ Mé pā kpá ma gbè kpaana pìnɔzi mà n na n ibεnɔnɔnɔ n ɔzī. Aɔé n pónɔ nakõa wà n sée,

¹⁵ zaake aɔ yā kè má yeziroo kè, aɔégõ ma pɔɔ fèεε zaa gurɔ kè aɔ dezinɔ bò Iyipiti ai kɔn a gbāao.

¹⁶ Manase taarisaidenɔ dède paripari ai aɔ gènɔ Yerusalemu pà zaa à léa kè ai à léa kāa, durun kè à kè à Yudano dà yā kè Dii yeziroo kenan baasi.

¹⁷ Manase yā kpaanɔ kɔn durun kè à kènɔ píngi kú Yudano kɔnan gīayākenanɔ takadan.

¹⁸ Kè à kà a dezinɔla, wà à vī a be, Uza karan, ben à né Amɔ vèε à gbèn.

Yudano kí Amɔ

¹⁹ Amɔ wè baro awεεplaadee guun à kí blè, ben à vèε kpatan Yerusalemu wè plaa. À da tón Mesuleme, Aruzu né, Yɔtɔba gbème.

²⁰ À yā kè Dii yeziroo kè lán à de Manase kè nà.

²¹ À a de zékpaε sè píngi. À dò tāa kè a de dónzinɔzi à kùéne.

²² À Dii a dezinɔ Luda tòn, èε à zé séro.

²³ Ben à ibanɔ lé kpàkõsõzi wà à dè a be.

²⁴ Kè Yudano gbè kè aɔ lé kpàkõsõzi pìnɔ dède n píngi, ben aɔ à né Yosia kà kí ũ à gbèn.

²⁵ Amɔ yā kpaanɔ kú Yudano kɔnan gīayākenanɔ takadan kɔn yā kè à kènɔ píngi.

²⁶ Kè wà à vī Uza karan, ben à né Yosia vèε à gbèn.

22

Yudano kí Yosia

¹ Yosia wè sɔraagõdee guun à kí blè, ben à vèε kpatan Yerusalemu wè baaakuri awεedo. À da tón Yedida, Adaya né, Bɔzɔka gbème.

² À yā kè Dii yezi kè à a dezi Dauda zékpaε sè píngi, èε pāne ɔplazi ke ɔeziro.

³ À kíblena wè baro plaasaidee guun à a takadakēri Safana, Azalia né, Mesulamu dio zì Dii ua à bè:

⁴ Ñ gá sa'oriki Ilikia kiia ñ one à ɔɔ kè wà m̀ò Dii ua kè zédákparinɔ̀ s̀i ñ ɔ̀zĩ naro

⁵ à na gbē kè wà ñ díe Dii ua zíkerinɔ̀ gbēnsi ũunɔ̀ne ñ ɔ̀zĩ, aɔ̀ fía boo gbē kè aɔ̀e kpé pì guu kè yàkanɔ̀ kekεenɔ̀ne,

⁶ lí'arinɔ̀ kɔ̀n kpéborinɔ̀ kɔ̀n gbè'arinɔ̀. Wà lí lúo dɔ̀ kɔ̀n gbè ananɔ̀ wà kpé pì kekεo.

⁷ Wàton gbeka lán aɔ̀ ɔ̀ kè wà nàñne ñ ɔ̀zĩ pì blè nàro, zaake gbē náanedeennε.

⁸ Sa'oriki Ilikia bè takadakēri Safananε a bɔ̀ Musa doka takadaa Dii ua, ben à kpàa. Kè à à kyó kè,

⁹ ben à gàa kína kiia à à yā gbāne à bè: N ìbanɔ̀ ɔ̀ kè kú Dii ua b̀e wà nà ua zíkerinɔ̀ gbēnsinɔ̀ne ñ ɔ̀zĩ.

¹⁰ À èara à bène sa'ori Ilikia takada kpàawa, ben à à kyó kè kinanε.

¹¹ Kè kína Musa doka takada pì yā mà, ben à a utadaa gà à kè.

¹² Ben à bè sa'ori Ilikianε kɔ̀n Safana né Aikamuo kɔ̀n Mikaya né Akaboo kɔ̀n takadakēri Safanao kɔ̀n a ìba Asayao à bè:

¹³ À gá gbekame Dii Yudanɔ̀ne ñ píngi takada kè wà b̀ò kè yā musu. Dii pɔ̀ fèwazi à kè bíta, zaake wa dezinɔ̀ e wa yā kè kú takada kè guu ma wà zĩ kèaro.

¹⁴ Ben sa'ori Ilikia kɔ̀n Aikamuo kɔ̀n Akaboo kɔ̀n Safanao kɔ̀n Asayao gà wà yā pì ò nɔ̀gbē annabi Uludanε. Nɔ̀gbē pì kú Yerusalemu fáandi plaadee guumε, à zā tɔ̀n Salumu, Tikiva né, Arasa diomε. Arasan Dii ua utakaeki dákpari ũ.

¹⁵ Dii Isarailinɔ̀ Luda yā s̀u nɔ̀gbē pía à bè: À gá à o gbē kè à a zĩmaane,

¹⁶ mamɔ̀ma Dii ma bè mé m̀ónzi kpá gu kèkiizi kɔ̀n gbē kè aɔ̀ kúnno lán à kú takada kè Yudanɔ̀ kína à kyó kè pì guu nà.

¹⁷ Mé pɔ̀fē pita gu kèkiia, ma pɔ̀fē pì é kpáero, zaake aɔ̀ ma ton aɔ̀ tuaetiti kpàta tãanɔ̀ aɔ̀ ma pɔ̀ fème tãa kè aɔ̀ kè pìnɔ̀ yānzì.

¹⁸ À o Yudanɔ̀ kína kè à a zĩ à gbekamaanε, yā kè à mà pì musu, mamɔ̀ma Dii Isarailinɔ̀ Luda ma bè

¹⁹ yā kè má ò guu kèkiia kɔ̀n gbē kè aɔ̀ kúnno, ma bè eé g̃ bezĩ ũ kana pó ũmε, zaake à swè kpà yā pía à a zĩnda bùsa à a utadaa gà à kè à ɔ̀ d̀ò, beee yānzìn ma à yā màzi. Mamɔ̀ma Dii mámbe má ò.

²⁰ Beee yānzìn mé tó à ga, weé à ṽi ỹiỹi. Eé wéε si m̀ónzi kè mé kpá guu kèzilero. Ben z̃iri pìnɔ̀ èara wà tà kína kiia kɔ̀n yā pìo.

23

Yosia zena kɔ̀n Dii bà kuuna kɔ̀n Isarailinɔ̀ yānɔ̀

¹ Kína Yerusalemu gbēnsinɔ̀ kɔ̀n Yuda gbēnsinɔ̀ s̀isi, ben aɔ̀ kàkɔ̀azi ñ píngi.

² À gàaño Dii ua kɔ̀n sa'orinɔ̀ kɔ̀n annabinɔ̀ kɔ̀n Yerusalemudeenɔ̀ kɔ̀n Yudanɔ̀ ñ píngi, né féte gbēnsi, ben à tò wà Dii bà kuunaño takada kè wà è à ua pì kyó kè ñ wáa píngi.

³ Kína zena kpé wesagba saε, ben à èara à zè kɔ̀n Dii bà kuunaño yānɔ̀. À bè á té Diizi, ég̃ à yādienanɔ̀ kɔ̀n à yādannenɔ̀ kúna, ég̃ à ɔ̀d̀kii gwaa kɔ̀n ǹsεo do kɔ̀n a p̀yezinao píngi, lán à kú takada pì guu nà. Ben baade píngi zè kɔ̀n Dii bà kuunaño yāo d̀o.

⁴ Kína bè sa'oriki Ilikianε kɔ̀n à kpàasio kɔ̀n Dii ua zédákparinɔ̀ aɔ̀ pó kè wà kè Baaline kɔ̀n Aserao kɔ̀n s̀ɔ̀sɔ̀nenɔ̀ s̀ée wà b̀o Dii ua guu. Ben à gàa à té s̀ò Yerusalemu b̃i kpεε Kidironu guzure búgben, ben wà à túbu s̀εε wà tào Beteli.

⁵ Ben kína pè tãa sa'orinɔ̀ kè Yudanɔ̀ kínanɔ̀ ñ díe aɔ̀ saa o Yuda wéte tãagbāgbākiinɔ̀ kɔ̀n pó kè liga Yerusalemuzinɔ̀ ñ píngi kɔ̀n sa'ori kè aɔ̀ saa ò Baalianɔ̀ kɔ̀n ɔ̀fāntēo kɔ̀n m̀ovurao kɔ̀n s̀ɔ̀sɔ̀ne tódeenɔ̀ kɔ̀n s̀ɔ̀sɔ̀ne kpaaanɔ̀ píngi.

6 À Asera lípee sè à b̀ò Dii ua à g̀aa à té s̀àa Yerusalemu b̀i kpee zaa Kidironu guzuren, ben à à tí b̀ò à f̀ake talakanƆ miranƆa.

7 À g̀gb̀e kaaruanƆ kpé kè kú Dii ua guunƆ gb̀òro d̀. Kpé p̀inƆ guunƆ nƆgb̀enƆ è Asera kuta bisanƆ t̀an.

8 À tò sa'ori kè àƆ kú Yuda wétennƆ sù Yerusalemu, ben à t̀aagb̀agb̀akii kè wà b̀ò kè sa'orinƆ saa òanƆ gb̀así lè sena zaa Geba ai Beseba. À t̀aagb̀agb̀akii kè kú wéte d̀on'aede Yosua g̀anulea wéte p̀i b̀iile ƆzezínƆ gb̀òro.

9 Baa kè t̀aagb̀agb̀aki sa'ori p̀inƆ è saa ò Diia Yerusalemuro, àè buredi sésé'èzèsai só k̀on ń sa'ori daanƆ.

10 À tò sa'okii kè kú Tofeti, BeninƆmu guzuren gb̀así lè, le gb̀eke t̀on sa'opƆ kè wè ká tén à té kú o M̀lekia k̀on a nég̀gb̀e ke a nénƆgb̀eò d̀oro.

11 À s̀ kè YudanƆ ḱnanƆ kyakè Ɔfántè p̀ó ùunƆ Dii kpé kpeelea g̀ò, ben à s̀ p̀inƆ g̀oronƆ kpàta. S̀ p̀inƆ kú gb̀ade Natámekiki kpé sae.

12 À sa'okii kè YudanƆ ḱnanƆ b̀ò Aaza kpé musuanƆ gb̀òro k̀on kè Manase b̀ò Dii ua mèn plaaa guunƆ. À ẁwi dúgudugu, ben à à b̀uru sèe à kwèe Kidironu guzuren.

13 IsarailinƆ kí Sulemanu t̀aagb̀agb̀akiinƆ b̀ò ỳ SidòdeenƆ t̀aa Asatorene k̀on M̀abunƆ t̀aa Kem̀sio k̀on Am̀ninƆ t̀aa M̀lekio Yerusalemu Ɔfántèb̀e kpa zaa K̀kpe s̀isigeezi s̀omete kpa, ben Yosia tò t̀aagb̀agb̀akii p̀inƆ gb̀así lè.

14 À à gb̀epennƆ ẁwi à à lípeennƆ z̀z̀, ben à gb̀entee g̀ewanƆ f̀aak̀a guu p̀inƆla.

15 Baa t̀aagb̀agb̀akii kè Nebati né Yeroboamu b̀ò Beteli k̀on à sa'okiio à IsarailinƆ dào durunkenan p̀i, Yosia gb̀agb̀akii p̀i k̀on a sa'okiio gb̀òro. À gb̀agb̀akii p̀i gb̀enƆ ẁwi à à tí b̀ò à té s̀ Asera lípeea d̀.

16 Kè à wéé z̀, à miranƆ è s̀sia gwe, ben à g̀ewanƆ b̀en à kpàta sa'okii p̀ia à tò à gb̀así lè, lán Dii g̀ake à ò nà Luda gb̀e g̀azí.

17 Ben ḱna bè: Dé miran wà sèeda kèa k̀aaa? Ben wétepideennƆ bè: Luda gb̀e kè b̀ò YudanƆ bùsumme. Àmbe à g̀ake à ỳ kè ń kè Beteli sa'okii kèkiine p̀i ò.

18 Ben ḱna bè: À à tó gwe. Gb̀eke t̀on à wá sé à s̀ki kpáoro. Ben wà à wánƆ tò gwe k̀on annabi kè b̀ò Samaria p̀ó.

19 T̀aagb̀agb̀aki kpé kè IsarailinƆ ḱnanƆ b̀ò Samaria bùsu wétennƆ guu à Dii p̀Ɔ f̀onennƆ Yosia ẁwi p̀ingi lán à kè Beteli p̀one nà.

20 Ben à gb̀agb̀akii p̀inƆ sa'orinƆ k̀oto kpàkpa sa'okii kè àè saa oanƆ ń p̀ingi à gb̀entee g̀ewanƆ kpàtaa, ben à èara à t̀a Yerusalemu.

21 Ḱna bè baade p̀inginè: À Banla z̀baa ke Dii a Ludanè lán à kú Dii bà kuunawao takada kè guu nà.

22 Zaa gurƆ kè ỳg̀g̀rínƆ d̀ IsarailinƆnè aè k̀on gurƆ kè IsarailinƆ ḱnanƆ k̀on YudanƆ ḱnanƆ e kí bleo p̀ingi, wèe Banla z̀baa p̀i ke à kà lero.

23 Kí Yosia kíblena wè baro plaasaidee guun wà Banla z̀baa p̀i kè Yerusalemu.

24 Beee g̀bera à ỳa k̀on g̀esisirinƆ k̀on weeg̀unnadeennƆ k̀on kpé guu t̀aanƆ k̀on ua t̀aanƆ k̀on t̀e p̀ó kè wà è Yerusalemu k̀on YudanƆ bùsuonƆ p̀ingi, le à z̀i ke dokayá kè kú takada kè sa'oriki Ilikia b̀ò Dii ua p̀inƆa.

25 Ḱna kè àƆ kú à āanƆ k̀on ḱna kè àƆ kú à g̀beraanƆ té, à gb̀eke e aè d̀ Diia k̀on ǹseò do k̀on p̀onnao p̀ingi lán à bàro. À Musa doka k̀una p̀ingi a gb̀a lén.

26 Baa k̀on beeo Dii p̀fèna YudanƆzi k̀on p̀tè p̀así ỳ zaa kè Manase kè ỳanzi e kpáero.

27 Dii bè: Mé pé YudanƆa mà ń gomala lán ma pe IsarailinƆa ma ń gómala nà. Mé gí Yerusalemu kè má sèzi k̀on kpé kè ma bè ma tó ég̀ kúao.

28 Yosia ỳ kpaaanƆ kú YudanƆ ḱnanƆ g̀iỳakenanƆ takadan k̀on ỳ kè à k̀enƆ p̀ingi.

²⁹ Kí Yosia gurɔɔa kè Igipiti kí Fero Neko e gaa Asiriano kína le Yuflati, ben Yosia gaa zì káo Megido. Kè aɔ kɔ̀ lè, ben Neko à dè.

³⁰ À ìbanɔ̀ à gè sè wà dà sɔ̀goro guu, aɔ̀ sùo Yerusalemu wà v̄i. Ben Yudanɔ̀ à né Yoaza kà kí ũ̀ à gbèn.

Yudanɔ̀ kí Yoaza

³¹ Yoaza wè baro awɛɛ' aagɔ̀dee guun à kí blè, ben à v̄ɛɛ kpatan Yerusalemu mɔ̀ aagɔ̀. À da tón Amutali, Yeremaya né, Libina gbɛ̄mɛ.

³² À yā̀ kè Dii yeziroo kè lán à dezinɔ̀ kè nà.

³³ Ben Fero Neko mò kàa Ribla, Amata b̀sun, le àtongɔ̀ de kí ũ̀ Yerusalemuro yā̀nzi, ben à bè Yudanɔ̀ fīa boare kondogi tɔ̀n aagɔ̀ kɔ̀n a kusuo kɔ̀n vuraɔ̀ kiloo baaakuri asɔ̀ro.

³⁴ Ben à Yosia né Eliakimu diɛ́ kí ũ̀ a de ḡɛ́ ũ̀, ben à à tó liɛɛ Yoyakimu. Ben à Yoaza sè à tàò Igipiti, gwen à gàn.

³⁵ Yoyakimu kondogi kɔ̀n vura kè Fero Neko gbèkaa sì a b̀sudeenɔ̀ baade gbāa lén, ben à kpàa.

Yudanɔ̀ kí Yoyakimu

³⁶ Yoyakimu wè baaasɔ̀rodee guun à kí blè, ben à v̄ɛɛ kpatan Yerusalemu wè kuri awɛɛdo. À da tón Zebida, Pedaya né, Ruma gbɛ̄mɛ.

³⁷ À yā̀ kè Dii yeziroo kè lán a dezinɔ̀ kè nà.

24

¹ Yoyakimu kíblegurɔ̀an Babilɔ̀nu kí Nebukanɛza mò à lèɛ Yudanɔ̀ b̀sua, ben Yoyakimu gò à z̀bleri ũ̀ ai wè aagɔ̀. Beee gbɛra Yoyakimu ǹsɛ liɛ, ben à b̀ò à kpɛɛ.

² Dii Babilɔ̀nia gbāam̀nnerinɔ̀ gbàɛa kɔ̀n Siriano kɔ̀n M̀abunɔ̀ kɔ̀n Am̀ninɔ̀. À n̄ gbáɛ wà Yudanɔ̀ b̀su kaate lán à ò a z̀bleri annabinɔ̀ gāzī nà.

³ Yā̀ pì Yudanɔ̀ lè kè Dii bé à ò yā̀nzi, le à périma à n̄ goala durun kè Manase k̀nɔ̀ yā̀nzi kɔ̀n yā̀ kè à k̀nɔ̀ píngi

⁴ kɔ̀n taarisaidee kè à n̄ d̀dɛnɔ̀ yā̀o. Manase tò Yerusalemu pà kɔ̀n taarisaidee kè à n̄ d̀dɛnɔ̀ aruo. Beee yā̀nzi Dii e we à s̀u k̀ero.

⁵ Yoyakimu yā̀ kpaaanɔ̀ kú Yudanɔ̀ ḱnanɔ̀ ḡīayākɛnanɔ̀ takadan kɔ̀n yā̀ kè à k̀nɔ̀ píngi.

⁶ Kè à kà a dezinɔ̀la, ben à né Yoyakini v̄ɛɛ à gbèn.

⁷ Igipiti kína e ɛara à b̀ò a b̀sun d̀ro, zaake Babilɔ̀nu kína b̀su kè de Igipiti pò ũ̀ yā̀a sia píngi zaa Igipiti gulezɛki swaazi ai gana Yuflatizi.

Yudanɔ̀ kí Yoyakini

⁸ Yoyakini wè baro plaasaidee guun à kí blè, ben à v̄ɛɛ kpatan Yerusalemu mɔ̀ aagɔ̀. À da tón Neusuta, Elenatā né, Yerusalemu gbɛ̄mɛ.

⁹ À yā̀ kè Dii yeziroo kè lán a dee kè nà.

¹⁰ Gurɔ̀ beean Babilɔ̀nu kí Nebukanɛza z̀kpɛɛnɔ̀ mò Yerusalemu aɔ̀ à kagura kè.

¹¹ Ben Nebukanɛza mò gwe gurɔ̀ kè à z̀kpɛɛ p̀nɔ̀ ligazi.

¹² Ben Yudanɔ̀ kí Yoyakini b̀ò à gā̀ à a z̀inda kpàa, àpi kɔ̀n a dao kɔ̀n a ìbanɔ̀ kɔ̀n a asakpaanɔ̀ kɔ̀n a kpàasinɔ̀. Babilɔ̀nu kína Yoyakini k̀ a k̀blena wè sɔ̀raagɔ̀dee guu.

¹³ Ben à Dii ua auzikinɔ̀ nākɔ̀a à b̀ò gwe kɔ̀n k̀be auzikinɔ̀ píngi. À vura pò kè Isarailinɔ̀ kí Sulemanu kè Dii kpé pò ũ̀unɔ̀ z̀z̄k̄ɔ̀re píngi lán Dii ḡīake à ò nà.

¹⁴ À Yerusalemu gb̀ensinɔ̀ kɔ̀n z̀kpɛɛnɔ̀ k̀k̀k̀ à tànyo z̀izɔ̀nɔ̀ ũ̀ n̄ píngi. Aɔ̀ kà ḡɔ̀n b̀ro kuri. À tà kɔ̀n lí'arinɔ̀ kɔ̀n sianɔ̀ d̀. Gb̄ɛkee e ḡro, séde talakanɔ̀.

¹⁵ Len à Yoyakini k̀ Yerusalemu le kɔ̀n à dao kɔ̀n à nɔ̀nɔ̀ kɔ̀n à kpàasinɔ̀ kɔ̀n b̀su gb̀ensinɔ̀ à tànyo Babilɔ̀nu z̀izɔ̀nɔ̀ ũ̀.

16 À tà Babilonu kŏn gŏ gbāaanŏ gŏon bŏrŏ swεεplaa kŏn ɔzĩkerino kŏn sianŏ gŏon wàa sŏoro. Aŏ píngi zĩkari gbāaanŏmε.

17 À Yoyakini desε Matania diε kí ũ à gbèn, ben à à tŏ liene Zedekia.

Yudanŏ kí Zedekia

18 Zedekia wè baro awεedodee guun à kí blè, ben à vèε kpatan Yerusalemu wè kuri awεedo. À da tŏn Amutali, Yεremaya né, Libina gbēme.

19 À yā kè Dii yeziroo kè lán Yoyakimu kè nà.

20 Dii pŏfε bé à tò yā pì Yerusalemu kŏn Yudanŏ bùsuo lè píngi ai à gàa pémma à n gŏala. Ben Zedekia bŏ Babilonu kína kpeε.

25

Yerusalemu kaatena

1 Zedekia kíblena wè kēndodee guu, à mŏ kuri gurŏ kurideen Babilonu kí Nebukanεza mŏ lée Yerusalemua, àpi kŏn a zĩkpeεnŏ n píngi. Aŏ bùra kàε à bĩi saε, ben aŏ gbà lezĩnŏ dŏ wà ligazi.

2 Aŏ wéte pì kagura kè le ai kí Zedekia kíblena wè kuri awεedodee guu.

3 À mŏ siigŏ gurŏ kēndodeen nŏaa gbāaa kpà wéte pìn, gbēke pŏblee vĩ dŏro.

4 Kè wà bĩi fŏ, baa kè Babilonianŏ ligana wéte pìzi, ben Yuda zĩkpeεnŏ bàà sì n píngi, aŏ bŏε kŏn kibe karao aŏ bŏε wéte gēkiia gwāavĩ, ben aŏ pèε Yoda sèn.

5 Ben Babilonia zĩkpeεnŏ pèε kína pìzi aŏ à lè sèn Yeriko kpa. Kè Zedekia zĩkpeεnŏ lèkŏa wà à tŏn,

6 ben wà à kù wà tàò Babilonu kinanε zaa Ribla, ben wà yā dààla.

7 Wà à néno dèdε à wáa, ben wà à wéε bŏbŏ wà mŏgotē gata kpàne wà tàò Babilonu.

8 Babilonu kína kíblena wè baro dosaidee guu, à mŏ sŏoro gurŏ swεεplaa zĩ à iba Nebuzaradā mŏ Yerusalemu. Àmbe Nebukanεza dogarinŏ gbēnsi ũ.

9 À té sŏ Dii uaa kŏn kibeεo kŏn Yerusalemu kpéno píngi. Kpé kè de kpé bíta ũ píngi dé, à té sŏame.

10 Ben à tò Babilonia zĩkpeεnŏ n píngi Yerusalemu bĩi gbòro.

11 À gbē kè aŏ gŏ wéte pì guuno sèε à tànŏyo Babilonu kŏn gbē kè aŏ gàa wà nà Babilonu kínaanŏ kŏn gbē kpaanŏ.

12 Talakanŏn à tŏn le aŏgŏ geepi búno kŏn búgbenŏ sè waa.

13 Babilonianŏ Dii ua mŏgotē wesagbanŏ kŏn tadibŏnŏ kŏn íkaki bítao wìwi aŏ tàò Babilonu.

14 Aŏ túbukabŏnŏ kŏn a séεbŏnŏ kŏn fitiadεbŏnŏ kŏn gŏmbŏnŏ kŏn mŏgotē pŏ pānde kè wè Dii zĩi keonŏ nàkŏa wà tàò dŏ.

15 Ben dogarinŏ gbēnsi pì takasonŏ kŏn arusibŏnŏ kŏn pŏ kè wà pì kŏn vuraŏ ke kŏn kondogionŏ sèε píngi.

16 Wesagba mèn plaa kŏn íkakii pìo kŏn tadibŏ kè Sulemanu pì Dii ua pŏ ũunŏ, wèε fŏ wà à mŏgotē yŏ kilooaro, à tìisi kè bíta.

17 Wesagba pìnŏ lezĩ kà gāsāsuu baro plaplaasai, bensŏ à mífura kè kú musunŏ lezĩ kà gāsāsuu sŏsŏoro. Mŏkyakotāna kŏn ɔzĩi kè wà kè lán biisio beε bànŏ ligana mífura pìnŏzi píngi. Wesagba mèn plaaa pìnŏ sēnkpeεmε.

18 Dogari gbēnsi pì sa'oriki Seraya kù kŏn à plaade Zεfanayao kŏn zédākpari gŏon aagŏnŏ.

19 À gbēnsi kè de zĩkpe dŏn'aεdee ũu kù wéte guu kŏn kína iba gŏon sŏoro kè à bŏrŏmma wéte guunŏ dŏ kŏn zĩkpe gbēnsi takadakēri kè è gbēnŏ tŏ da sozan-o kŏn à gbēnŏ gŏon baaagŏ kè wà bŏrŏmma wéte guunŏ.

²⁰ Nɛbuzaradã ní sée à tànyo Babilɔnu kɔnanɛ zaa Ribla,

²¹ ben Babilɔnu kɔna ní dɛdɛ Ribla gwe Amata bɔsun. Len wà Yudanɔ sɛɛ ní bɔsun wà tànyo lɛ.

Gedalia diɛna Yudanɔ bɔsu gbɛnsi ũ

²² Babilɔnu kí Nɛbukanɛza Aikamu né Gedalia, Safana dio diɛ gbɛ kɛ aɔ gò Yudanɔ bɔsunɔ gbɛnsi ũ.

²³ Kɛ zɔkpɛ dɔn'adɛɛnɔ kɔn ní gbɛnɔɔ mà Babilɔnu kɔna Gedalia diɛ gbɛnsi ũ, ben aɔ mò à kɔna Mizipa. Nɛtania né Sumaila kú ní tɛ kɔn Kareia né Yoananao kɔn Tanumɛ né Seraya, Nɛtofa gbɛo kɔn Maaka gbɛ né Yazaniao kɔn ní gbɛnɔ.

²⁴ Ben Gedalia la dànnɛ kɔn ní gbɛ pɔnɔ à bè: Aton vɔa kɛ Babilɔnia gbãadɛɛnɔnɛro. À vɛɛ wa bɔsun kɛ à zò ble Babilɔnu kɔnanɛ, égɔ aafia.

²⁵ Mɔde à mɔ swɛɛplaadɛ guun Nɛtania né Sumaila, Elisama dio kɛ dɛ kɔnɛ ũu mò kɔn gɔɔn kurinɔ à Gedalia dɛ kɔn Yuda kɛ aɔ kúo Mizipanɔ kɔn Babilɔnia kɛ aɔ kúo gweɛnɔ.

²⁶ Ben Yudanɔ fɛɛ, né féte gbɛnsi ní pɔngi kɔn zɔkpɛ dɔn'adɛɛ pɔnɔ, aɔ bàa sì wà tà Igipiti, kɛ aɔɔɛ vɔa kɛɛ Babilɔnianɔnɛ yãnzɔ.

Yoyakini gbarɛna

²⁷ Yudanɔ kí Yoyakini tana Babilɔnu wɛ baaakuri awɛɛswɛɛplaadɛ, à mɔ kuri awɛɛplaa gurɔ baaasɔɔro awɛɛplaadɛn Babilɔnu kí Evili Mɛrodaki à bò kpɛsiaan a kíblɛna wɛ káaku guu.

²⁸ À yã maaa ònɛ, ben à vɛɛkii kpàa kɛ dɛ à kɔna daa kɛ aɔ kúo Babilɔnunɔ pɔla.

²⁹ Ben Yoyakini a kpɛsia uta bò à kàɛ, égɔ pɔ ble kɔn kɔnao lɛdo ai a wɛndi lɛn.

³⁰ Lán guu e dɔɔ nà kɔna égɔ pɔblee kɛ à yezi kpaaa ai à gàa à gào.

EZERA

Sirusu Isarailinɔ gbarɛna

¹ Pesianɔ kí Sirusu kíblena wɛ̀ káaku guu Dii té kàn le yã kè à dà Yeremayanɛ à ò e à ke yãnzì. Ben Sirusu kpàakpa kè a bùsun píngi, gbasà à kè takadan à bè:

² Yã kè mamɔma Sirusu, Pesianɔ kína má òn yè. Dii Luda Musudee tò anduna kpata píngi gò ma pò ũ, ben à ma diɛ mà kpé boare Yerusalemu, Yudanɔ bùsun.

³ Gbɛ̀ kè de à gbɛ̀ ũ a té, Luda gò kúo à tá Yerusalemu, Yudanɔ bùsun, à kpé bo Dii Isarailinɔ Luda kè de Dii ũ Yerusalemunɛ gwe.

⁴ Aɔ gbɛ̀ kè aɔ gò pìnɔ gbɛ̀daaanɔ dɔ́nle kɔ́n kondogio kɔ́n vuraɔ kɔ́n auzikinɔ kɔ́n pókádeenɔ kɔ́n Luda kpé kè aɔɔe gaa bo Yerusalemu gbaanɔ.

⁵ Ben Yudanɔ kɔ́n Beyāminɔ uabɛdeenɔ kɔ́n sa'orinɔ kɔ́n Levinɔ kɔ́n gbɛ̀ kè Luda té kà́ngunɔ fɛ̀e aɔɔe gaa Dii kpé bo Yerusalemu.

⁶ Aɔ gbɛ̀daaanɔ ɔ dà́mma aɔ́ n gbá kondogi pónɔ kɔ́n vura pónɔ kɔ́n auzikinɔ kɔ́n pókádeenɔ kɔ́n pò ɔ́deenɔ kɔ́n Dii kpé gbaanɔ píngi.

⁷ Ben Pesianɔ kí Sirusu bò kɔ́n Dii kpé pò kè Nebukanɛza sèe yã zaa Yerusalemu à kàe a tãa kpé guunɔ.

⁸ À bè a ɔɔ'uteri Mitirɛdanɛ à pò pìnɔ naro à kpá Yudanɔ kí Sesebazaa, ben à kè le.

⁹ Pò pìnɔ pari lén yè:

Vura taa baaakuri,
kondogi taa bɔrɔ do,
tapɛɛnti baaakuri dosai,

¹⁰ vura togoo baaakuri,
kondogi togoo wàa plaa kɔ́n kurio,
ta bori pāndenɔ bɔrɔ do.

¹¹ Vura kɔ́n kondogi taanɔ fɛ̀e píngi mèn bɔrɔ sɔɔro kpé wàa plaa. Kè zìzɔ pìnɔ bɛ̀ Babilɔnu aɔ̀ sù Yerusalemu, ben Sesebaza mò kɔ́n pò pìnɔ píngi.

2

Zìzɔ kè aɔ̀ sùnɔ

¹ Babilɔnu kí Nebukanɛza Isarailinɔ kùkù zìzɔnɔ ũ yã à tànyo Babilɔnu, ben aɔ̀ gbɛ̀kenɔ bò zìzɔkɛɛ pìn aɔ̀ sù Yerusalemu, Yudanɔ bùsun sa, ben n baade tà a wéte.

² Aɔ̀ dɔ́n'aɛdeenɔn yè: Zerubabeli, Yesua, Nɛemaya, Seraya, Relaya, Mɔdekai, Bilisá, Misipa, Bigivai, Reumu kɔ́n Baanao. Isaraili gògbɛ̀ kè aɔ̀ sùnɔ pari lén yè.

³ Parɔsu boriinɔ gɔ́ɔn bɔrɔ plaa kɔ́n mèn basɔraagɔ́ akuri awɛɛplaaɔ.

⁴ Sefatia boriinɔ gɔ́ɔn wàa do kɔ́n mèn basɔraagɔ́ akuri awɛɛplaaɔ.

⁵ Ara boriinɔ gɔ́ɔn wàa aagɔ́ kɔ́n mèn bakɛ́ndo sɔɔrosaio.

⁶ Pamɔabu boriinɔ kè aɔ̀ de Yesua kɔ́n Yoabuo boriinɔ ũunɔ gɔ́ɔn wàa gɛ̀ro dosai kɔ́n kuri awɛɛplaaɔ.

⁷ Elamu boriinɔ gɔ́ɔn wàa swɛɛdo kɔ́n mèn baplaa akuri awɛɛsiigɔ́.

⁸ Zatu boriinɔ gɔ́ɔn wàa siigɔ́ kɔ́n mèn baswɛɛplaa aɔɔroo.

⁹ Zakai boriinɔ gɔ́ɔn wàa aagɔ́ kɔ́n mèn basɔraagɔ́.

¹⁰ Bani boriinɔ gɔ́ɔn wàa aagɔ́ kɔ́n mèn baplaa awɛɛplaaɔ.

¹¹ Bebai boriinɔ gɔ́ɔn wàa aagɔ́ kɔ́n mèn baro awɛɛ'aagɔ́.

¹² Azagada boriinɔ gɔ́ɔn wàa swɛɛdo kɔ́n mèn baro awɛɛplaaɔ.

¹³ Adonikamu boriinɔ gɔ́ɔn wàa aagɔ́ kɔ́n mèn baaagɔ́ awɛɛswɛɛdoɔ.

¹⁴ Bigivai boriinɔ gɔ́ɔn bɔrɔ plaa kɔ́n mèn baplaa akuri awɛɛswɛɛdoɔ.

- 15 Adini boriinɔ ɡɔɔn wàa plaa kɔn mèn baplaa akuri awɛɛsiigɔ.
- 16 Ata boriinɔ ɡɔɔn basɔɔro plaasai.
- 17 Bezai boriinɔ ɡɔɔn wàa do kɔn mèn baswɛɛdo awɛɛ'aagɔ.
- 18 Yora boriinɔ ɡɔɔn basɔɔro akuri awɛɛplaa.
- 19 Asumu boriinɔ ɡɔɔn wàa do kɔn mèn baro awɛɛ'aagɔ.
- 20 Giba boriinɔ ɡɔɔn basɔɔro sɔɔrosai.
- 21 Betɛlemudeenɔ ɡɔɔn baswɛɛdo awɛɛ'aagɔ.
- 22 Nɛtofadeenɔ ɡɔɔn baplaa akuri awɛɛswɛɛdo.
- 23 Anatodeenɔ ɡɔɔn baswɛɛdo akuri plaasai.
- 24 Azamavɛdeenɔ ɡɔɔn baplaa awɛɛplaa.
- 25 Kiriayarimudeenɔ kɔn Kɛfiradeenɔ kɔn Berodeenɔ ɡɔɔn wàa aagɔ kɔn mèn baswɛɛplaa awɛɛ'aagɔ.
- 26 Ramadeenɔ kɔn Gebadeenɔ ɡɔɔn wàa aagɔ kɔn mèn baro awɛɛdo.
- 27 Mikimasadeenɔ ɡɔɔn baswɛɛdo awɛɛplaa.
- 28 Betɛlideenɔ kɔn Aideenɔ ɡɔɔn wàa do kɔn mèn baro awɛɛ'aagɔ.
- 29 Nɛbodeenɔ ɡɔɔn baplaa akuri awɛɛplaa.
- 30 Magbɛsideenɔ ɡɔɔn baswɛɛplaa akuri awɛɛswɛɛdo.
- 31 Elamu pãnde boriinɔ ɡɔɔn wàa swɛɛdo kɔn mèn baplaa akuri awɛɛsiigɔ.
- 32 Arimu boriinɔ ɡɔɔn wàa do kɔn mèn baswɛɛdo.
- 33 Lodudeenɔ kɔn Adidideenɔ kɔn Onɔdeenɔ ɡɔɔn wàa aagɔ kɔn mèn baswɛɛdo asɔɔro.
- 34 Yɛrikodeenɔ ɡɔɔn wàa do kɔn mèn baswɛɛplaa asɔɔro.
- 35 Senadeenɔ ɡɔɔn wàa baro plaasai kɔn mèn baaakurio.
- 36 Sa'ori borii kè aɔ sùnɔn yè:
- Yesua bori Yedaya boriinɔ ɡɔɔn wàa siigɔ kɔn mèn basɔraagɔ akuri awɛɛ'aagɔ.
- 37 Ima boriinɔ ɡɔɔn bɔɔ do kɔn mèn baplaa akuri awɛɛplaa.
- 38 Pasu boriinɔ ɡɔɔn wàa swɛɛdo kɔn mèn baplaa awɛɛswɛɛplaa.
- 39 Arimu boriinɔ ɡɔɔn bɔɔ do kɔn mèn ɡɛro awɛɛplaa.
- 40 Levi kè aɔ sùnɔn yè:
- Odavia bori Yesua kɔn Kadamiɛlio boriinɔ ɡɔɔn baaagɔ akuri awɛɛsiigɔ.
- 41 Asafa bori lèsirinɔ ɡɔɔn baswɛɛdo akuri plaasai.
- 42 Zédákpari kè aɔ de Salumu kɔn Atao kɔn Talamɔ kɔn Akubuo kɔn Atitao kɔn Sobaio borii ùunɔ ɡɔɔn baswɛɛplaa dosai.
- 43 Gbɛ kènɔ boriinɔ bé Luda ua zíkɛrinɔ ù:
- Zia, Asufa, Tabao,
- 44 Kerosu, Sia, Padɔ,
- 45 Lebana, Agabu, Akubu,
- 46 Agabu, Salamai, Anana,
- 47 Gidɛli, Gaa, Raya,
- 48 Rezī, Nɛkoda, Gazamu,
- 49 Uza, Pasea, Besai,
- 50 Asana, Mɛunimu, Nɛfusimu,
- 51 Bakabuku, Akufa, Aru,
- 52 Bazalu, Mɛida, Asa,
- 53 Bakosi, Sisera, Tema,
- 54 Nɛzia kɔn Atifao.
- 55 Sulemanu zòbleri kènɔ boriinɔ bé wà bò zìzòkɛɛn wà sù:
- Sotai, Asofɛɛ, Peruda,
- 56 Yaala, Dakɔ, Gidɛli,
- 57 Sefatia, Atili, Pòkɛɛ Azebaimu kɔn Amio.
- 58 Luda ua zíkɛri pìnɔ kɔn Sulemanu zòbleri borii pìnɔ kà ɡɔɔn wàa do kɔn mèn bakɛndo akuri awɛɛplaa.

59 Gbēkeno bò Telamela kōn Telasao kōn Kerubuo kōn Adōo kōn Ima o, ben aōe e wà n bori bōzia óñne kè Isarailinon n̄ ũro.

60 Delaya kōn Tobiao kōn Nekodao boriinome, aō kà gōon wàa aagō kōn mèn baplaa akuri awεεplaa.

61 Sa'ori borii kè aō de Obaya kōn Akozuo kōn Bazilaio boriinon ũu sù do. Bazilai pì Giliada bùsu gbē Bazilai né sè yā, ben à a anzure pì tó sè.

62 Gbē pìno n̄ tó wète bori bōzia takadan, mode aōe bōaro, ben wà gínne sa'orikεεo.

63 Bùsu don'aedee bèñne, tó èe ke sa'ori n̄ yā gwà kōn Urimuo kōn Tumimuo baasiro, aōton sa'opō blero.

64 Gbē pìno n̄ píngi gōon bōro baplaa awεεplaa kpé wàa do kōn basōraagōome.

65 Aō zòbleri gōgbēno kōn nōgbēnoo kuu do gōon bōro swεεplaa kpé wàa do kōn baswεedo akuri awεεswεεplaa. Lèsirinō gōgbē kōn nōgbēo kúnyo do gōon wàa do.

66 Aō sō vī mèn wàa aagō kōn baswεedo akuri awεεswεedoo, bāagāsō mèn wàa do kōn baplaa asōoro,

67 lakumi wàa plaa kōn baplaa sōrosaio, zaaki bōro swεedo kpé wàa aagō kōn baswεedoo.

68 Kè aō kà Dii kpé bokiiia Yerusalemu, aō uabedeenō gba dàda le wà e wà Luda kpé kεke wà boo a gbèn.

69 Aō gba dà kpé zī oodakii guu n̄ gbāa lén, vura kiloo wàa plaa kpé basōoro, kondogi ton aagō kōn sa'ori gyabanō basōoro.

70 Sa'orinō kōn Levinō kōn lèsirinō kōn zédakparinō kōn Luda ua zīkerinō kōn gbē kpaa kenō vēevēe lakutu kè wà kèkēñnenō guu, ben Isaraili kpaaano vēe n̄ wétēno guu.

3

Dii gbāgbaki bona

1 Kè wè mō swεεplaadee kà, Isarailinō vēena n̄ wétēno guu, ben aō kō kākōa Yerusalemu gbē dōnkō ũ.

2 Yozadaka né Yesua kōn a sa'ori daano kōn Sealatieli né Zerubabelio kōn a gbēno Isarailinō Luda gbāgbākii bō, le wà sa'opō kè wè ká tén à té kū oa lán Luda gbē Musa ò a doka guu nà.

3 Baa kè aōe vīa kee gbē kè aō kú bùsu pì guunone, aō gbāgbākii pì bō a gbèmmε, ben aō sa'opō kè wè ká tén à té kū ò Diia kōngō kōn uusieo.

4 Aō Kutadōna zībaa kè lán à kú takada guu nà, aōgō sa'opō kè wè ká tén à té kū oo lán guu e doo nà lán wà à lé diè nà.

5 Beee gbera aō sa'opō kè wègō ká tén à té kū gurō píngi ò kōn mō dufu pōo kōn zībaa kè Dii dieno pōo kōn gbaa kè wè mōnono.

6 Mō swεεplaade gurō káaku zīn aō nà Dii gbāgbānaa le, baa kè wèe à kpé bo kōro.

7 Aō oō kpà gbè'arinō kōn lí'arinōa, ben aō pōble kōn íminao kōn nósio kpà Sidōdeenō kōn Tayadeenōa, le aō sida lí zōzō Lebanō bùsun aō yiya wà gáo ai Yōpa funa ísiaala, lán Pesiano kína Sirusu n̄ gbá zé nà.

8 Aō kana Luda kpé bokiiia Yerusalemu wè plaade mō plaadee guu, Sealatieli né Zerubabeli kōn Yozadaka né Yesuao nà zīia kōn n̄ gbē kpaaano, sa'orinō kōn Levinō kōn gbē kè aō bō zìzōkeen wà sù Yerusalemunō n̄ píngi. Aō Levi kè aō kà wè baro ke aō deàlaano diè Dii kpé zīi pì gbēnsinō ũ.

9 Yesua kōn a boriinō nākōa kōn Kadamielio kōn à né Odavia boriinō, ben aō gō zīi pì gbēnsinō ũ kōn Enadadao kōn à boriinō. Levinōme n̄ píngi.

10 Kè Dii kpéborinō e kpé pì ēe daεε, sa'orinō zεzε gwe sa'ori pókāsāano dadana, aō n̄ kuunō kūkūna, bensō Levi né Asafa boriinō kú gwe do kōn sègēno le wà Dii táaki léo, lán Isarailinō kí Dauda diè yā nà.

11 Aṣ lè sị aṣ Dii táaki lè aṣ à sáabu kpà wà bè:

Dii maa,

à gbèkεε kεna wa Isarailinᵒne yāana vīro.

Ben baade píngi wii gbāaa lè aṣ Dii táaki lè, kè wà Dii kpé ēε dàε yānzi.

12 Mᵒde sa'ori parideenᵒ kᵒn Levinᵒ kᵒn bεdee kè aṣ zi kù aṣ wéε sị kpé káakulenᵒ, kè aṣ kpé pì ēbona è, aṣ sósobi ́ᵒ dᵒ. Gbē parideenᵒ sᵒ, aṣᵒe pᵒnna wii lεε.

13 Gbēkee e pᵒnna wiii dᵒkᵒzi kᵒn sósobi ́ᵒ kè wèe dᵒᵒᵒ dᵒro, kè baade e wii gbāaa lεε yānzi, bensᵒ wà wisᵒᵒ pì mà zà.

4

Íbetekpana kᵒn Dii kpéborinᵒ

1 Kè Yudanᵒ kᵒn Beyāminᵒ ibεenᵒ mà zīzᵒ kè aṣ sùnᵒᵒ e kpé boo Dii Isarailinᵒ Ludanε,

2 aṣ mᵒ wà Zerubabeli kᵒn uabεdeenᵒ lè aṣ bèñne: À tó wà kpé boao, zaake weè a Luda kii wεte lán a bàme se. Weègᵒ à gbāgbāame zaa gurᵒᵒ kè Asirianᵒ kí Esaradᵒ sùwao kè.

3 Ben Zerubabeli kᵒn Yesuao kᵒn Isaraili bεde kpaaanᵒ bèñne: Wa Luda kpé bona de a yā ũro. Wé wa pᵒ bo Dii Isarailinᵒ Ludanε watēε lán Pesianᵒ kí Sirusu diewe nà.

4 Ben bùsu pì deenᵒᵒ e wεteε aṣ Yudanᵒ nᵒse yaka, aṣᵒe wéε tāaríma le aṣton kpé pì boro yānzi.

5 Aṣ fīa bᵒ kína lédammarinᵒne zaa Sirusu gurᵒᵒ ai à gàa pé Pesianᵒ kí Dariusu kiblegurᵒᵒa, ben aṣ gīñne kᵒn yā kè aṣᵒe pεεao.

6 Aṣ takada kè Asuerunε à kiblenao gᵒᵒ, aṣ gbē kè aṣᵒ kú Yerusalemunᵒ kᵒn Yudanᵒ bùsuo píngi káara kpà à kiia.

7 Bisilamu kᵒn Mitiredao kᵒn Tabelio kᵒn n gbē kpaaanᵒ takada kè Pesianᵒ kí Atasεsεne dᵒ à kiblegurᵒᵒa. Aṣ kènε kᵒn Siria yāo, ben wà bᵒkᵒtεne.

8 Bùsu gbēnsi Reumu kᵒn a takadakēri Simisaio takada kè kí Atasεsεne Yerusalemu yā musu dᵒ wà bè:

9 Bùsu gbēnsi Reumu kᵒn a takadakēri Simisaio kᵒn n gbē kpaa yākpaekeerinᵒ kᵒn gbāadeenᵒ kᵒn Tiripᵒlideenᵒ kᵒn Pesianᵒ kᵒn Erekiddeenᵒ kᵒn Babilᵒnudeenᵒ kᵒn Susadee kè aṣ bᵒε Elamu bùsu guunᵒ

10 kᵒn gbē kè kína bíta bèede Asubanipali n bᵒε n bùsun à n vεεvεε Samaria wéten kᵒn Yuflati baa kè kpa gu pāndenᵒ,

11 wamᵒwa Yuflati baakekpadeenᵒ n zᵒblerinᵒ bé wà takada kè kènne, kí Atasεε, wa bè:

12 Kí, ñgᵒ dᵒ kè Yuda kè aṣ bᵒ n kiia aṣ sù kènᵒ gàa wèe Yerusalemu wéte zaa pāsī pì kaεε, aṣ èara wèe à bīi boo dᵒ, aṣᵒe à bezī fεεε.

13 Kí, ñgᵒ dᵒ dᵒ, tó aṣ èara wà wéte pì kàe aṣ à bīi bᵒ wà yāa, aṣé tángba kpámma dᵒro ke yàra'ᵒᵒ ke bùsu'ᵒᵒ, n ᵒᵒ kè nεè sí é lago.

14 Tia lán kè bà kí, lán n be wisin weè ble nà, èe kᵒ sío wà n kpεε ero. Beee yānzin wa takada kèkii kpāsānnezi le wà yā pì onne.

15 Ñ wεte n dezinᵒ takadanᵒ guu ñ gwa, né e ñ dᵒ dia wéte pì deenᵒ swā gbāa, aṣ ïa dà kinanᵒa kᵒn bùsu gbāadeenᵒ. Zaa zi wéte pì deenᵒ yākete kè bíta. Beee yānzin wà wéte pì gbᵒrozi.

16 Kí, wéε oonne, tó wà èara wà wéte pì fεε wà èara wà à bīi bᵒ wà yāa, négᵒ pᵒke vī Yuflati baa kè kpa dᵒro.

17 Beee gbera kína takada kpāsāñne à bè: Bùsu gbēnsi Reumu kᵒn à takadakēri Simisaio kᵒn a gbē kpaaa kè aṣᵒ kú Samaria kᵒn Yuflati baa kāa kpaanᵒ, ma ì kpàawa.

18 Takada kè á kpāsāme, wà à kyó kè wà bᵒkᵒtεme.

19 Ma bè wà wete takada ziinɔ guu, ben wà è yāpuramε, wéte pì deenɔ ègɔ boɔ kínanɔ kpεεmε. Zaa zi yāketedeemε.

20 Kína isinɔ kpata blè Yerusalemu gwe, aɔ gbāaa blè Yuflati baakāakpadeenɔa ń píngi, wà tángba kpàmma kɔn yàra'ɔɔɔ kɔn bùsu'ɔɔɔ.

21 À yā diε gbē pìnɔne aɔ kámma bo sa. Aɔton εara wà wéte pì vuro ai mà ń gba lé.

22 À làakari ke! Àton nigāzīi kpá yā piziro, le à zaaa pì tón ɔ tá à wa ásarú kero yānzi.

23 Kè wà kí Atasεε lá pì kyó kè wà b̀̀k̀̀t̀̀ε Reumunε kɔn à takadakēri Simisaio kɔn ń gbē kpaanɔ, ben aɔ fεε wà g̀̀a wà Yudanɔ lè Yerusalemu gɔɔ. Aɔ g̀̀nne pāsīpāsī wà bè aɔ kámma bo.

24 Len aɔ kámma bò le kɔn Luda kpé zīi kè aɔɔe keε Yerusalemuo ai Pesianɔ kí Dariusu kíblena wè plaadee guu.

5

Tatenai takadakēna kí Dariusunε

1 Annabi Agai kɔn annabi Zakari, Ido néo annabikεε kè Yuda kè aɔɔ kú Yerusalemunɔ kɔn Yudanɔ bùsuɔ kɔn Isarailinɔ Luda tóo.

2 Ben Sealatieli né Zerubabeli kɔn Yozadaka né Yesuao fεε wà nà Luda kpé bonaa Yerusalemu. Luda annabi pinɔ kúnyo aɔɔe dɔɔ́le.

3 Gwe gɔɔ Yuflati baa kè kpa dɔn'aede Tatenai kɔn Seta Bozenaio kɔn ń gbēnɔ mò wà ń lé aɔ ń lá wà bè: Dé bé à a gba zé à kpé kè keke à boo?

4 Aɔ gbē kè aɔɔe kpé pì boonɔ tó gb̀̀ka dɔ.

5 M̀̀de Ludaa e wéε té Yuda gbēnsi pìnɔzi, ben aɔɔe ónne aɔ kámma boro. Aɔ bè weé lékpāsá ke Dariusunε g̀̀a, weé takada kè eé kē à yā musu e.

6 Yuflati baa kè kpa dɔn'aede Tatenai kɔn Seta Bozenaio kɔn ń gbē Pesianɔ takada kè, ben aɔ kpāsá kí Dariusunε.

7 Lékpāsá kè aɔ k̀̀nen yè, aɔ bè:

Kí Dariusu, wa ì kpàmma maamaa.

8 Kí, ǹ̀gɔ dɔ kè wa gaa Yudanɔ bùsun ai Luda kè bíta kpén. Wèε kpé pì boo kɔn gb̀̀èntēnɔ wèε lí l̀̀etεge kpaεε kpé pì g̀̀nɔn. Wèε zīi pì keε kɔn làakario èε t́́a oo.

9 Wa yā làla ń gbēnsinɔa wa bè: Dé bé à a gba zé à kpé k̀̀kii keke à boo?

10 Wa ń tó gb̀̀ka le wà e wà onne, ben wa ń dɔn'aedee pìnɔ tó dà takadan.

11 Dia aɔ yā siwala ǹ̀n yè. Aɔ bè, musu kɔn tɔtεo Luda z̀̀blerinɔn ń ũ. Kpé kè wà bò yā à wè k̀̀n wà k̀̀ke wèε boo dɔ. Isarailinɔ kí bíta bé à bò yā.

12 Aɔ bè ń dezinɔ Luda Musude pɔ f̀̀ε, ben à ń ná Kaladia bori Nebukanεza, Babilɔnu ḱ́nane a ɔzī, ben à kpé pì ẁ̀wi à gbē pìnɔ s̀̀ε à t́́nyo Babilɔnu.

13 M̀̀de Babilɔnu kí Sirusu kíblena wè káaku guu à yā diε à bè wà εara wà Luda kpé pì bo dɔ.

14 Baa vura kɔn kondogi pó kè Nebukanεza s̀̀εε Luda kpén zaa Yerusalemu à k̀̀ε a t́́a kpén Babilɔnunɔ, kí Sirusu b̀̀ε à kpà Sesebaza kè à diε bùsu dɔn'aedee ũua.

15 À bène à pó pìnɔ sé à g̀̀a à k̀̀εε Luda kpén zaa Yerusalemu, tó wà kpé pì k̀̀ke wà bò.

16 Ben Sesebaza mò Luda kpé εε dàε. Wèε kpé pì boo zaa gurɔ beεea ai kɔn a gb̀̀ao, m̀̀de èε yāa k̀̀ro.

17 Kí, tó à k̀̀nne maa, ǹ̀ takada wete ḱ́nannɔ takadakaεkiiia zaa Babilɔnu ǹ̀ gwa tó kí Sirusu yā diε wà Luda kpé bo Yerusalemu. Lán ń è nà, ǹ̀ lékpāsá kewe.

6

Dariusu yādiεna Luda kpé bona yā musu

1 Kí Dariusu yā diε, ben wà takada wèε takada kè wà k̀̀εε Babilɔnu takadakaεkiiianɔ té.

² Ben wà b̀ takada kokonaa Εκεbatana wéte b̄ideen Midiã̀ b̀sun. Yã̀ k̀kii kú à guu le wàton sã̀nlo yã̀nzi:

³ Kí Sirusu k̀blena wè káaku guu à yã̀ diè Luda kpé kè kuu Yerusalemu musu, à bè wà kpé pì bo sa'okii ũ. Wà à εε daε, kpé pì lezĩ ká gàsásuu baaagõ, à yàasa gàsásuu baaagõ.

⁴ Wàgae gbè gbènt̄ mèn aagõ didikõa, lí lèetege mèn do, gbè gbènt̄ aagõ, lí lèetege mèn do. Weé à f̄ia bo k̄n k̀be ɔɔ.

⁵ Vura k̄n kondogi pó kè Nebukanεza sèε Luda kpén Yerusalemu à s̀o Babilonunɔ s̄, weé εara wà gá káε à gbèn Luda kpén Yerusalemu.

⁶ Ben kí Dariusu lékpásã̀ kè à bè: Tia sa Yuflati baa kã̀ d̄n'aεde Tatenai k̄n Seta Bozenaio k̄n a gbè kè aõ kú Yuflati baa gweenɔ, à a z̄inda gá gwe.

⁷ À Luda kpé b̀rino tó tεεε. À tó Yuda d̄n'aεdeenɔ k̄n n̄ gbēnsinɔ Luda kpé pì kεεε wà bo.

⁸ Mée yã̀ kè àton ke Yuda gbēnsinɔε Luda kpé pì bona musu diεεare. À pó kè aõ yezinɔ sèε ma auzikikaεkiin gwe k̄n Yuflati baa kã̀ kpa tángba kè wà kpào, à kpám̄ma píngi le z̄i pì tón ze d̄ro yã̀nzi.

⁹ Pó kè aõ yezi píngi, z̄uswaree, sã̀karo, sã̀ne b̀rɔ kè aõ Luda Musude gbãgbão, pówεε, wisi, geepiwεε, n̄si, àgõ kpa Yerusalemu sa'orinɔ lán guu e d̄o nà lán aõ gbèka nà funa sai,

¹⁰ le aõ e wà saa kè kà Luda Musuden oa, aõ wée keame k̄n ma négõgbēnɔ.

¹¹ Tó gbèke yã̀ kè má diε k̀kii liε, weé adee kpé lí wo wà à páa wà péε wà à bεε ke tuburaa ũ.

¹² Tó kína ke bori kee e wεtεε à yã̀ pì liε ke èε wεtεε à Luda kpé kè kú Yerusalemu pì wí, Luda kè t̀o a tó kúa à kaate. Mam̄ma Dariusu mámbe ma yã̀ pì diε. Wà z̄i kea maamaa.

Luda kpé kyakεna

¹³ Kè kí Dariusu lékpásã̀ pì kè le, Yuflati baa kè kpa d̄n'aεde Tatenai k̄n Seta Bozenaio k̄n n̄ gbēnɔ yã̀ pì kè k̄n làakario.

¹⁴ Ben Yuda gbēnsinɔ kpébona e gaa aε lán annabi Agai k̄n annabi Zakari Ido néo annabikεε kè nà. Aõ kpé pì d̀ wà yã̀ lán Isarailinɔ Ludaa ò nà, lán Pesianɔ ḱinanɔ Sirusu k̄n Dariusuo k̄n Atasesεo à yã̀ diε nà.

¹⁵ Aõ Luda kpé mì dè Ada gurɔ aagõdee z̄i kí Dariusu k̀blena wè swεedodee guu.

¹⁶ Ben Isarailinɔ Luda kpé kyakè k̄n p̄onnao, sa'orinɔ k̄n Levinɔ k̄n gbè kpaaa kè aõ s̀ k̄n z̄iz̄o kεεonɔ n̄ píngi.

¹⁷ Luda kpé kyakεna pì yã̀nzi aõ saa ò k̄n z̄uswareenɔ mèn bas̄ɔro k̄n sã̀karonɔ mèn wà do k̄n sã̀ne b̀rɔnɔ mèn wà plaα, ben aõ saa ò k̄n blèkoffinɔ mèn kuri awεεplaa Isaraili bori pari lén aõ píngi durun agbaakpabɔ ũ.

¹⁸ Aõ sa'orinɔ diεdiε gáli k̄n gálio, ben aõ Levinɔ diεdiε gáli k̄n gálio d̄o le aõ z̄i ke Ludanε Yerusalemu lán à kú Musa takada guu nà.

¹⁹ M̄o káaku gurɔ kuri awεεsiigõdee z̄i, z̄iz̄o kè aõ s̀ p̄inɔ Banla z̄ibaa kè.

²⁰ Sa'orinɔ k̄n Levinɔ gbãsi b̀ n̄ z̄indan aõ ḡ gbãsi sai n̄ píngi, ben aõ Banla sã̀ k̀to kpàkpa z̄iz̄o kè aõ s̀unɔε k̄n n̄ sa'ori daanɔ p̄o k̄n n̄ z̄inda p̄o.

²¹ Isaraili z̄iz̄o kè aõ s̀ p̄inɔ bé wà s̀ k̄n gbè kè aõ n̄ z̄inda kè bori pãndenɔ yã̀bèekenanɔ aõε Dii Isarailinɔ Luda kii wεtεenɔ.

²² Ben aõ Burēdi Sése'ēzēsai z̄ibaa kè k̄n p̄onnao ai gurɔ swεεplaa. Dii t̀o aõ p̄o kè nna, zaake à t̀o Asirianɔ kína n̄εε liε n̄ yã̀ musu, ben à d̀n̄le à kpé bona z̄i guu, Isarailinɔ Luda pì.

1-5 Yā beeno gbera Pesiano kí Atasese kíbleguroo Ezera bò Babilonu à sù. Sa'oriki isi Aruna bé à Eleaza ì, Eleaza Fineasi ì, Fineasi Abisua ì, Abisua Buki ì, Buki Uzi ì, Uzi Zeraya ì, Zeraya Merayo ì, Merayo Azaria ì, Azaria Amaria ì, Amaria Aitubu ì, Aitubu Zadoki ì, Zadoki Salumu ì, Salumu Ilikia ì, Ilikia Azaria ì, Azaria Seraya ì, ben Seraya Ezera pì ì.

6 Ezera né yādannerime, à Musa doka kè Dii Isarailino Ludaa diè dō sānsān. Lán Dii à Luda o kúa nà, kína pò kè à wée kèa kpàa píngi.

7 Kí Atasese kíblena wè swεεplaadee guu Isaraili kenò sù Yerusalemu dō. Sa'orino kú n té kōn Levinò kōn lèsirino kōn zédákparino kōn Luda ua zīkerino.

8 Ezera kà Yerusalemu kína kíblena wè swεεplaade mō soodee guu.

9 À fèe Babilonu mō káaku gurò káaku zī, ben à kà Yerusalemu mō sooro gurò káaku zī. À Luda o kúa,

10 zaake Ezera mè kpà Dii doka wàaripanaa kōn à kenao, le à e à à yādienano kōn à dokayāno dada Isarailino.

Takada kè kí Atasese kpà Ezeraa

11 Takada kè kí Atasese kpà sa'ori Ezeraa yān yè, kè è Dii yādienano kōn à dokayāno da Isarailino.

12 Atasese, kínano kí bé à takada kèkii kè Luda Musude dokadanneri sa'ori Ezera. Ma ì kpàmma.

13 Ma yā diè, ma bè Isaraili ke sa'ori ke Levi kè kú ma busun kè yezi à gányo Yerusalemu gá.

14 Mapi kōn ma ìba gōon swεεplaaano bé wa n gbare, le n gá Yerusalemu kōn Yudano būsuo píngi yā gwagwa n Luda doka kè n kúna musu.

15 N kondogi kōn vura kè mapi kōn ma ìbano wa Isarailino Ludaa kè à beé kú Yerusalemu gbà sée n gáo

16 kōn kondogio kōn vura kè n è Babilonu busun-o píngi kōn pò kè gbēno kōn sa'orino kpà n Luda kpé pò ũ Yerusalemu.

17 N zùswareeno kōn sākaronò kōn sāne bōronò lúlu kōn o pìo n làakaria n saa kè oo n Luda kpé gbāgbākiiia zaa Yerusalemu kōn flawa gbao kōn pómīna gbao.

18 Mpi kōn n gbēno à ke kōn kondogio kōn vura kè gōo lán à kèare maa nà, lán a Ludaa yezi nà.

19 N pò kè wà nānne n ozi n Luda kpé dōnzikebo ũuno kpá Luda kè kú Yerusalemu pía.

20 Tó n ye Luda kpé pò kpaaanozi, tó à kekēna gō n yā ũme, n sé ma làasin gwe.

21 Ma kí Atasese, ma yā diè Yuflati baa kaa kpa o'uterino n píngi. À wékeke kè Luda Musude dokadanneri sa'ori Ezera kèawa kpáa gōo píngi.

22 Kondogi tón de tōn aagōolaro. Pówee tón de tōn baaakurilaro. Geepiwē kōn nōsio tón de lita wàa basōōrolaro. Wisi sō, lán à yezi nà lén.

23 Lán Luda Musudee diè píngi nà, à kpá gōo à kpé pò ũ, le àton pētē ke kōn ma kíkēo ke kōn ma nēnooro.

24 Àgō dō sō kè á zé vī à tángba ke yàra'oo ke be'oo sí Luda ua pì zīkerinoro ke sa'orino ke Levinò ke lèsirino ke zédákparino ke zīkeri pādeno.

25 Mpi sō Ezera, n yākpakerino kōn yāgōgōrino diēdiē ōndō kè n Ludaa kpàmma lén, le aōgae yā keke a zéa gbē kè aō kú Yuflati baa kaa kpaano n píngi. Aōégō de gbē kè aō n Luda doka dōon ũ. Gbē kè aō dōroon sō, n dadañne.

26 Gbē kè n Luda doka kōn būsuo dokao kúna oplaplaaro, weé yā daàla, à dena ke à bōna busun ke à auziki sinna ke à dana kpésiaann yoo.

27 Ben Ezera bè: Wà Dii wa dezinò Luda sáabu kpá! À laasuu maaa dà kínane a swēn, ben kína pì gbāaa kpà à kpé kè kú Yerusalemua le.

²⁸ À tò ma yā kà kína kōn a ìbanōn kōn à kí gbāade daanō ní pínjí. Lán Dii ma Luda ɔɔ kúma nà, ma kù kè gbāa, ben ma Isaraili dōn'ædeenō kàkōa aǎ gámao.

NEEMAYA

Neemaya Yerusalemu damukena

¹ Akalia né Neemaya yān yè. Atasese kiblenu wè barode moò kè wè be Kisilevi guu má kú kibe Susa wétèdaan.

² Ben ma dāaro Anani bò Yudanò būsun à mò kōn gbēkeno. Ma yā gbèkañma Yuda gbē kpaaa kè aō bò zìzòkēennò musu kōn Yerusalemuo.

³ Aō wèmala wà bè, gbē kè aō bò zìzòkēen wà tà Yudanò būsū guunoo e nawēa kēe maamaa, wèe n lalandi kēe, zaake Yerusalemu bīi gborona bensō à bīile gbàno tékūna.

⁴ Kè ma yā pì mà, ma vēe, ben wée'i bōma. Ma óò dō gurò plaa, mée lé yii, mée wée kēe Luda Musudea

⁵ ma bè: N yā nna Dii Luda Musude! N bíta bensō n naasi vī. Gbēkēe guu n bà ègō kú kōn gbē kè aō yenzi aō n yādienano kūnāno.

⁶ N wée té mamoma n zòblerizi n swā kpá adua kè mée kēe fāantē kōn gwāavīo n zòbleri Isarailinōezi. Mée durun kè wá kēnnēe yā oo. Baa mapi kōn ma de bēdeenò wa durun kè se.

⁷ Wa yā zaaa kēnnē maamaa, wée n yādienano daro, wée n oòkii gwaro, wá n doka kè n diē n zòbleri Musanē kūnaro.

⁸ N tó yā kè n diē n zòbleri Musanē kèkii dōngu. N bè tó wa bō n kpēe, né wa fāakōa boriino té.

⁹ N bè dō tó wa eara wa ae dōmma bensō wá n yādienano kūna wée zīi kēea, baa kè n pèwa ai anduna léa, né wa kakōa né suwao guu kè n sè ben n tó kúa pìn.

¹⁰ Gbē pìno né n zòblerinōme, n gbē kè n n bó kōn n iko bítāo kōn n gāsā gbāaaonōme.

¹¹ N yā nna Dii, n swā kpá mamoma n zòbleri aduakēnazi kōn n zòbleri kè n yā è kéine nna bensō aō n vīa vīino aduakēnao. N mamoma n zòbleri dakōre kōn mìnnaao gbāa le kína ma wēnda gwa.

Gurò beea sō, kína pì wēkpaaterin ma ũ.

2

Kí Atasese Neemaya zīna Yerusalemu

¹ Kí Atasese kiblenu wè barode moò kè wè be Nisā guu kína yezi à geepiwēe mi, ben má sè má kpāa. Èe ma e kōn uusisinao zikiro,

² ben à ma la à bè: Bó yā bé à tò n uu sisina? Née gyāa kero. N nòse bé à yàka? Vīa ma kū maamaa,

³ ben ma bène: Luda n dō kōn aafiao, Zaaki! Ma uu sisina, zaake wéte kè ma dezinò mira kún gò bezī ũ. À bīile gbàno té kù.

⁴ Ben à bène: N yezi mà ke diame? Ma wée kè Luda Musudea gīa,

⁵ ben ma weàla ma bè: Kí, tó à kēnnē maa bensō mamoma n zòbleri yā kàngu, n ma zī Yudanò būsū wéte kè ma dezinò mira kún pìà, le mà e mà kēke mà káe.

⁶ Kína pì naō vēena à sae, ben à ma la à bè: Dian n tá é gí ke nà? Bōren né suu? Kè kína wè ma ganazi, ben ma gurò diene.

⁷ Ma bène: Tó à kēnnē, n takada kē Yuflati baa kāa kpa dōn'aēdeenōne n kpáma. N oīne aō tó mà gēte n būsun ai mà gá káo Yudanò būsun.

⁸ N takada kē n líkpe dākpari Asafanē dō. N one à ma gba lí mà zeki gbāaa kè kú Luda kpé sae lé keo kōn bīileno kōn kpé kè mégō kún pōo. Ben kína pō kè má gbēka kpāma, zaake ma Luda oò kúma.

⁹ Kína soza bādeenò kōn sōdeenò dāme aō gámao. Ben ma gaa ma Yuflati baa kāa kpa dōn'aēdeenò lè ma kína lánò kpāñma.

10 Kè Oronu gbě Sambala kɔn à ìba Tobia, Amɔni boriio mà gběke mò Isarailinɔ gwena kaara, à kèñne ìi maamaa.

11 Kè ma ka Yerusalemu, ma kámma bò gĩa gurɔ aagɔ.

12 Ben ma fɛɛ gwāavĩ kɔn gběkenɔ, mée yã kè ma Ludaa dà ma swèn mà ke Yerusalemu o gběkenɛro. Má di zaaki kpɛɛ, gbě kpaaanɔ tɛ kèɛɛ.

13 Ma bɔ Guzure bĩilen gwāavĩ ma mì pè Gbēngbo lògɔa kɔn Tubura bĩileo. Mée Yerusalemu bĩi kè wà gbòro gwagwa kɔn à bĩile kè tɛ kùnɔ.

14 Ben ma gaa aɛ ai Íboki bĩileá kɔn Kína íkakiio. Gu kee kú gwe, ma zaaki e fɔ à gènlo,

15 ben má tɛ swawɛɛn gwāavĩ, mée bĩi gwagwaa. Ben ma ɛara ma su ma gɛ Guzure bĩilen.

16 Gbāadeenɔ guu kè ma gaan ke yã kè má kè dɔro, zaake mée yáke o Yudanɔne gĩaro, baa sa'orinɔ ke kìnɛnɔ ke gbāadeenɔ ke gbě kpaaa kè aɔé zĩ pì kɛɛnɔ.

17 Ben ma bèñne: A nawɛa kè wa lee ɛs? Yerusalemu gɔ bɛzĩ ũ, à bĩilenɔ tɛ kù. À tó wà ɛara wà bĩi bo dɔ le wàtongɔ de fabona pɔ ũ dɔro yānzi.

18 Ma bèñne dɔ lán ma Luda ɔ kùma nà kɔn yã kè kína òmɛɛo. Ben aɔ bè: Wà fɛɛ wà na à bonaa. Ben aɔ nà zĩ maaa pìà ɔplaplaa.

19 Kè Oronu gbě Sambala kɔn a ìba Tobia, Amɔni boriio kɔn Larubu bori Gesɛmuo à baaru mà, aɔ wa fabò aɔ kya kàwagu aɔ bè: Bón ɛe kee gwee? Ée bɔɔ kína yã kpɛɛn yó?

20 Ben ma yã sírla ma bè: Luda Musude é wa dakɔre kɔn mìnnaao. Wamɔwa à zòblerinɔ, Yerusalemu bĩibonan wé naa kè. Amɔa sɔ a baka kúnlo. A yã kú kè dɔro, a tó ɛgɔ dɔ gběken wéte kè guu dɔro.

4

Íbetekpana kɔn Yerusalemu bĩiborinɔ

1 Kè Sambala mà wa Yudanɔ wée Yerusalemu bĩi boo, à pɔ fɛ à làakari fɛɛ maamaa, ben ɛe wa kee pɔnɔpɔnɔ.

2 À bè a gbènɔ kɔn Samaria zìkpɛɛnɔ wáa: Bón Yuda gina pìnɔɔ e kee? Aɔé fɔ wà ɛara wà bĩi pì boó? Aɔé saa o aɔ zĩ pì né gurɔ doó? Aɔé fɔ wà wéte pì vu kɔn gbè kè tɛ kù à kaena pìnɔó?

3 Amɔni bori Tobia kú à saɛ, ben à bè: Bĩi kè aɔɛ boo pì, tó gbēngboo dídía, à gbènɔ é gboro fá!

4 Ben ma bè: Wa Luda, ñ wa yã ma, zaake aɔ dɔkèwao. Ñ tó wa lalandi kè aɔɛ kee wí ñ musu. Ñ tó wà ñ kùkù wà tányo zìzɔnɔ ũ.

5 Ñton lá kú ñ taarinɔlaro. Ñton ñ durunnɔ gogoro, zaake aɔ bĩiborinɔ sòsò.

6 Len wa bĩi pì bò le ai à pèkɔa, ben à lezĩ kà guragura, zaake gbènɔɔ e zĩ pì kee kɔn nòsɛo domɛ.

7 Kè Sambala kɔn Tobiao kɔn Larubunɔ kɔn Amɔninɔ kɔn Asadɔdideenɔ mà Yerusalemu bĩikɛkɛna e gaa aɛ, bensɔ guforonɔ e tataa, aɔ pɔ fɛ maamaa.

8 Ben aɔ lé kpàkòsò ñ píngi aɔ bè weé mó wà léɛ Yerusalemua wà yáketɛ ligañzi.

9 Ben wa wée kè wa Ludaa, bensɔ wa gudákparinɔ dìediɛ fáantɛ kɔn gwāavĩo aɔ yānzi.

10 Ben Yudanɔ bè: Asoserinɔ gbāaa e yāaa. Gbè kè wà gbòro wà dàɛ pari, wé fɔ wà bĩi pì bo wà à mì dɛro.

11 Wa íbɛɛnɔ bè, ai wàgɔ gá ñ yã dɔ, weé siwagu wà wa dɛdɛ, zĩ pì é gɔ kpana zén.

12 Wa gbě kè aɔ kú ñ saɛnɔ mò wà bèwɛ à kà gèn kuri aɔ bè: Aɔɛ bɔɔ gu píngia, aɔɔ yezi wà mó wà léɛwa.

13 Ben ma gbènɔ dìediɛ bĩi fòonɔzi kɔn à guu kè kè ɛɛtɛnɔ. Ma ñ díediɛ danɛdanɛ, baade kɔn a fɛɛdaao kɔn a sário kɔn a sáo.

14 Kè ma wée tè guunɔzi, ma fεε ma bè ḱinenɔne ḱon gbāadeenɔ ḱon gbē kpaaanɔ: Àton v́ia kénnero. Àgɔ dɔ kè Dii bíta à naasi v́i. À źi ká a gbēnɔne ḱon a négɔgbēnɔ ḱon a nénɔgbēnɔ ḱon a nɔɔnɔ ḱon a beenɔ.

15 Kè wa ibeenɔɔ mà Luda ń fú à tò wa ń lékpakɔsɔna asii mà, ben wa píngi wa εara wa na b́iibonaa, baade ḱon a źiio.

16 Zaa gurɔ beea ma gbēnɔ kpàate leo plaa. Gbēkenɔ e źi keε, gbēkenɔ sári ḱuna ḱon sengbango ḱon sáo ḱon mò'utao dana. Gbēnsinɔɔ zena gbē kè aɔɔe b́i boonɔ kpεε.

17 Gbē kè aɔɔ asoo senanɔ aso ḱuna ɔdo, gɔkebo ɔdo.

18 B́iiborinɔ f́εεdaa dɔna ń piia ń píngi. Kuruperi ègɔ kú ma saε.

19 Ben ma bè ḱinenɔne ḱon gbāadeenɔ ḱon gbē kpaaanɔ: Źi pari bensɔ b́i pì gbàa, ben wa kɔ kpàatete à lézi.

20 Guu kè á mà wée kuu pεen, à kɔ kakɔawazi gwe, wa Luda é źi káwe.

21 Ben wa εara wa na źiia, gbēkenɔ sári ḱuna zaa bùgubugua ai sɔsɔnenɔ gàa wà b̀eεo.

22 Źi beean ma bè gbēnɔne: A baade gae i Yerusalemu kè ḱon a ibanɔ, le àgae e à gu dákpa gwáav́i, àgae źi ke fáanté.

23 Mapi ḱon ma d́aronɔ ḱon ma ibanɔ ḱon gudákpari kè aɔɔ kúmaonɔ, weè wa pókásáa b̀oro, baade ègɔ a gɔkebo ḱuna a ɔplaamme.

5

Neemaya zena kón takaasideenɔ

1 Gurɔ beean wa Yuda kenɔ ḱon ń naɔnɔ e wii leε ń gbēnɔa maamaa.

2 Aɔ gbēkenɔ bè: Wapinɔ ḱon wa nénɔ wá pari. Wá ye pówεezi wà pó ble wà e wàgɔ aafia.

3 Aɔ gbēkenɔ bè dɔ: Nɔaa kuu, ben wa wa buraanɔ ḱon wa geepi búno ḱon wa kpénɔ tɔɔba kpà pówεe yánzi.

4 Aɔ gbēkenɔ bè: Wa ɔ sèká le wà wa buraanɔ ḱon wa geepi búno tángba bo ḱinanε yánzi.

5 Baa tó wa borii dónkɔmε, bensɔ wa nénɔ dónkɔ ḱon ń nénɔ, wée wa nénɔ yaaríma zónɔ ũ tiasi. Wa nénɔgbē kenɔ e zò blee kò bensɔ wa gbáaa e ká wà póke k̀ero, zaake wa buraanɔ ḱon wa geepi búno g̀è ń pó ũmε.

6 Kè ma ń wii pì mà ḱon gbēnɔ káara kè aɔ k̀ero, ma pɔ f̀ε maamaa.

7 Ma yá pì wàari pà ma swè guu, ben ma zɔka d̀o ḱinenɔ ḱon gbāadeenɔa ma bènnε: A baade e ɔɔ'i kaara a gbēdaaanε. Ben ma bè wà parii kakɔa aɔ yá pì yánzi.

8 Ma bènnε: Wa wa gbē Yuda kè aɔ g̀o bori pāndenɔ pó ũunɔ b̀o wa gbāa lén, ben á tò a gbēnɔ e ń źinda yaawa dɔɔ? Ben aɔ ýite kpékpé, aɔɔe yáke e wà òro.

9 Ben ma εara ma bè: Yá kè ée keε pì maaro. Àgɔ wa Luda v́ia v́i le wa ibεε bori pāndenɔ tón wa s̀s̀oro yánzi.

10 Mapi ḱon ma danenɔ ḱon ma ibanɔ, wa ɔ ḱon pówεεo sèkáníne dɔ. À ɔɔ'ikaarannena tó sa,

11 à ń buraanɔ ḱon ń geepi búno ḱon ń kùkpenɔ ḱon ń kpénɔ sɔkpańne ḱon pó basɔrodee kè ée siimma ɔɔ'i ũuo, ɔɔ ḱon pówεεo ḱon geepiwεεo ḱon ńsio píngi.

12 Ben aɔ bè: Wé sɔkpańne, wé póke wεtéríma d̀oro. Wé ke lán ń ò nà. Ben ma sa'orino sisi má tò gbē pinɔ la dà ń wáa lán aɔ à lé gbè nà.

13 Ma a utadaa kpòke ma bè: Luda gbē kè èe źi ke lé kè à gbè p̀aroo kpoke le à à be ḱon à auzikinɔ sía. Luda à kpoke le à g̀o kori le. Gbē pariinɔ bè: Aami! Ben aɔ Dii sáabu kpà. Ben gbēnɔ kè lán aɔ à lé gbè nà.

14 Beeε gbεra zaa gurɔ kè kí Atasεε ma die Yudanɔ bùsu dɔn'aεdee ũ a ḱiblena wè barodeen ai à wè baaakuri awεεplaadeε guu, à kà wè kuri awεεplaa, mapi ḱon ma danenɔ wée dɔn'aεdeke pó blero.

¹⁵ Dɔn'aede káaku kè à dòmɛ aenɔ aso tìisi t̄̀ gbēnɔa, ās p̄̀ble k̄̀n geepiw̄ɛo s̄̀i baadea k̄̀n kondogi ɔ̀ mèn baplaplaao. Ās ìbanɔ gbāaa blém̄ma dɔ. Mapi s̄̀, m̄̀e ke lero, zaake má Luda v̄̀ia v̄̀i.

¹⁶ Ma m̄̀e kp̄̀a b̄̀i p̄̀i bonaa, m̄̀e t̄̀ɔte sé ma p̄̀o ūro. Ma ìbanɔ kak̄̀ana gwe z̄̀i p̄̀i yānzi.

¹⁷ Yudanɔ èḡs̄ p̄̀o blee ma be ḡs̄n basw̄ɛplaa akurikuri, gbāadeenɔ k̄̀n gb̄̀e kè ās b̄̀ò borii kè ās̄o ligawaziinɔ kiianɔ.

¹⁸ Lán guu è dɔ nà wèḡs̄ z̄̀u kek̄̀eme mèn doodo k̄̀n s̄̀a m̄̀ekpananɔ mèn sw̄ɛdodo k̄̀n koonɔ, bens̄s̄ wèḡs̄ geepiw̄ɛe baa bítabita gurɔ kuri k̄̀n gurɔ kurio. Baa k̄̀n beeeo m̄̀e dɔn'aedeke p̄̀oble gbekam̄maro, zaake z̄̀i kè gb̄̀e beenɔ e kee bíta.

¹⁹ Ma Luda, yā maaa kè má kè gb̄̀e beenɔne píngi ḡs̄ d̄̀ngu.

6

Neemaya ibeenɔ zéwetena wà ɔ̀nd̄s̄o kezi

¹ Ma b̄̀i b̄̀ò má yāa à foo kú gukea d̄̀ro, m̄̀de m̄̀e à b̄̀ile gbànɔ pép̄̀e ḡīaro. Kè Sambala k̄̀n Tobiao k̄̀n Larubu bori Ges̄muo k̄̀n ma ibee kp̄̀aaanɔ à baaru mà,

² Sambala k̄̀n Ges̄mu p̄̀o lékp̄̀as̄a k̄̀m̄e wà bè mà m̄̀o mà dañle Onɔ guzure lakutu ke guu. À zaaan ās̄o wet̄̀emāo.

³ Ma gbēnɔ z̄̀im̄ma ma bè: M̄̀e z̄̀i bíta keeme, mé e mà m̄̀oro. Mé e mà z̄̀i p̄̀i t̄̀o mà m̄̀o a kiiaro.

⁴ Ās̄ lékp̄̀as̄a p̄̀i k̄̀m̄e ḡèn siiḡs̄, ben ma yā mèn doo p̄̀i s̄̀inla.

⁵ À ḡèn s̄̀orode Sambala a ìba ke z̄̀ima. À takada kè wèe k̄̀e'ɔ naaro kūna.

⁶ Wà kè lá p̄̀i guu wà bè: Wa yāke w̄̀ape mà bori p̄̀andenɔ kiia, ben Ges̄mu bè yāpurame. À bè mpi k̄̀n Yuda kp̄̀aaanɔ a z̄̀e à b̄̀o k̄̀ina yā kp̄̀eme. Beee yānz̄in ée b̄̀i p̄̀i bozi. Wà bè dɔ ñ yezi ñ ḡs̄ Yudanɔ k̄̀ina ūm̄e,

⁷ ben n annabinɔ dīe ās̄ o Yerusalemu kè m̄̀be ñ k̄̀ina ū. K̄̀ina é yā p̄̀i ma. Beee yānz̄in ñ m̄̀o wà lé kpak̄̀s̄zi.

⁸ Ben ma lékp̄̀as̄a k̄̀en̄e ma bè: Yā kè née oo kuuro. M̄̀be n yā p̄̀i ò n z̄̀indaa.

⁹ Ās̄ píngi ās̄o yezi v̄̀ia ma k̄̀um̄e, ās̄o daa wa ɔ̀ é ḡs̄ d̄̀wazime, wé e wà z̄̀i p̄̀i m̄̀i dero. Ma Luda, ñ ma ɔ̀ gba gbāaa.

¹⁰ Ma gaa Delaya né Semaya, Metabeli dio be, zaake à a z̄̀inda ȳ̀i a kp̄̀én. À bè: Wà kpak̄̀sa Luda kp̄̀én wà à gbà tatawale, zaake gbēnɔ e m̄̀o n dem̄e. Ās̄é m̄̀o wà n de gw̄āv̄ime.

¹¹ Ben ma bè: Ma taka è bàa sís̄? Ma taka é f̄̀s̄ à gá ute Luda kp̄̀én ma z̄̀inda m̄̀isina yānz̄is̄? Mé ḡaro.

¹² Má d̄̀s̄ ma z̄̀indaa à yā p̄̀i e b̄̀o Luda kiiaro. À annabik̄̀eyā p̄̀i ò ma yā musu kè Tobia k̄̀n Sambalao f̄̀ia b̄̀on̄e yānz̄ime.

¹³ À f̄̀ia b̄̀on̄e le v̄̀ia e à ma k̄̀u mà durun ke mà gá gwe, ās̄é gbasa wà ma t̄̀o yaka wà ma s̄̀s̄s̄.

¹⁴ Ma Luda, Tobia k̄̀n Sambalao yākena p̄̀i ḡs̄ d̄̀ngu. N̄̀gb̄̀e annabi N̄̀adia yā ḡs̄ d̄̀ngu dɔ k̄̀n annabi kp̄̀aaa kè ās̄o yezi v̄̀ia ma k̄̀un̄o.

Yerusalemu b̄̀i midena

¹⁵ Gurɔ baplaa akuri aw̄ɛplaaa gbera wà b̄̀i p̄̀i m̄̀i dè Elulu m̄̀o gurɔ baaas̄orodeea.

¹⁶ Kè wa ibeenɔ à baaru mà bens̄s̄ borii kè ās̄o ligawaziinɔ w̄̀e sīale, ās̄ k̄̀a gá ās̄ d̄̀s̄ sa kè wa z̄̀i p̄̀i kè k̄̀n wa Luda gbāaa.

¹⁷ Gurɔ beean Yudanɔ k̄̀in̄en̄o e takada kp̄̀as̄aa Tobian̄e pari, bens̄s̄ Tobia p̄̀i e kp̄̀as̄ān̄e.

¹⁸ Yudanɔ yā ȳ̀o pari, zaake Ara né Sekanian à anzure ū bens̄s̄ Ber̄ekia né Mesulamu bé Tobia né Yoanana anzure ū.

¹⁹ Ās̄é à s̄̀abu kp̄̀a ma w̄̀aa dɔ, ben ās̄é ɛara wà ma yā t̄̀k̄̀en̄e. Tobia p̄̀i lán̄o kp̄̀as̄ame dɔ le v̄̀ia e à ma k̄̀u.

7

¹ Kè wa bīi bò bensō ma à lé gbàno pèere, wà zédákparino kōn lèsirino kōn Levino diè.

² Ben ma a dáaro Anani diè Yerusalemu gbēnsi ũ kōn zeki gbāaa gbēnsi Ananiao, zaake gbē náanedeeme. À Luda vīa vī de gbē pariinla.

³ Ma bèíne: Wátongae Yerusalemu bīile gbàno wēro ai ɔfántē gá gbāa kŭ. Wàgae zé tata wà gbāngano dan ai zédákparino tá. Wà Yerusalemudeeno dièdiè gudákparino ũ do, aō gbēkeno gō kú dákpakii, aō gbēkeno n be sae.

8

Ezera Musa doka kyókēna

¹ Baade píngi kàkōa kōn ledoleo gāale kè kú Í bīile sae, ben wà bè danneri Ezerane à bō kōn Musa doka kè Dii diè Isarailino takadao.

² Mō swēplaa gurō káakun sa'ori Ezera bō kōn Musa dokao parii ae. Gōgbēno kōn nōgbēno kōn gbē kè aōé fō wà yā maano n píngi kú gwe.

³ À ae dō gāale kè kú Í bīile pì saea, ben èe takada pì kyó kee zaa kōngō ide'ide ai ɔfántē kà midangura gōgbēno kōn nōgbēno kōn gbē kè aōé fō wà maano wāa. Baade píngi swā dō Musa doka takada pì kyókenazi.

⁴ Danneri Ezera zena tinti lezī kè wà kè kōn lío musu lá pì kyókēna yānzi. Matitia kōn Semaio kōn Anayao kōn Uriaio kōn Ilikiao kōn Masiao kú à ɔplaazi. Pedaya kōn Misailio kōn Malakiao kōn Asumuo kōn Asabadanao kōn Zakario kōn Mesulamuo kú à ɔzezi.

⁵ Kè Ezera takada wē, baade píngi è, zaake à zekii lezī deńla. Kè à wē, baade píngi fēe wà zè.

⁶ Ezera Dii Luda Bítade sáabu kpà, ben baade píngi ɔ sè musu aō bè: Aami! Aami! Ben aō mì pèe tɔɔte wà dɔnzi kè Diine.

⁷ Gurō kè gbēno zena gwe, Levi kenō Musa doka dàdaíne. Levi pino tón yè: Yesua, Bani, Serebia, Yami, Akubu, Sabetai, Odia, Masia, Kelita, Azaria, Yozabada, Anana kōn Pelayao.

⁸ Aō Luda doka takada pì kyó kè, ben aō bókɔte wà à wée wēíne, le aō e wà kyó pì dō.

⁹ Ben bùsu gbāade Nēemaya kōn danneri sa'ori Ezerao kōn Levi kè aōe yā dadaa gbēnoeno bèíne: Gurō kèkii né Dii a Luda pómē. Àton ke wēndaro àton ɔo doro. Zaake kè aōe Musa doka yā maa, aōe ɔo dōo n píngi.

¹⁰ Nēemaya bè: À gá à pó nósídee ble à í nnannaa mi. À li gbē kè aō póke vīroonone. Gurō kèkii né wa Dii pómē. Àton sósobi ɔo doro, zaake pōnnaa kè Dii è kpáwa de a gbāa'ekii ũ.

¹¹ Levino gāa wà gbēno nòse kpàéíne wà bè: À yīte! Gurō kèkii né Luda pómē, àton sósobi ɔo doro.

¹² Ben aō fēe wà gāa wà pó blè aō í mì, aō líkōne aō pōnnaa kè maamaa, zaake aō yā kè wà óíne mà sa.

¹³ Mō pì gurō plaadeea uabedeeno kōn sa'orino kōn Levino kàkōa danneri Ezerazi, le wà e wà wée té Musa dokazi.

¹⁴ Ben aō yā kè Dii diè Musane è gwe à bè, Isarailino gō kú lá kutaano guu mō swēplaa zībaagurōa,

¹⁵ aō yā kèkii kpàakpa ke n lakutuno guu kōn Yerusalemuo wà be: À bōe à gá sèn à kù lánō kaso à suo kōn sáma lánō kōn swà lánō kōn damina lánō kōn lí ɔrade lánō, le à lá kutaano dōo lán à kú takadan nà.

¹⁶ Ben gbēno gāa wà kàsokaso wà sùo, baade kutaa dōo a kpé musu ke ua ke Luda ua ke Í bīile gāale ke Eflaimu bīile gāale.

¹⁷ Gbē kè aō bō zīzōkeen pino lá kutaano dōo n píngi, ben aō kú à guu. Zaa Nuni né Yōsua gurō ai gurō beea Isarailino e zībaa pì ke lero. Ben aō pōnnaa kè maamaa.

¹⁸ Ezera ègõ Luda doka takada kyó kεε lán guu è dɔ nà naana zaa zĩbaaguro káakua ai à gaa à mì dèo. Aõ zĩbaa pì kè guro swεεplaame. À guro sɔraagõdeea aõ kakõana kè lán wà dìe nà.

9

Isarailinɔ́ n̄ durunnɔ́ ona Ludanɛ

¹ Mɔ dɔnkɔ́ pì guro baro awεεsiigõdeea Isarailinɔ́ kɔ́ kàkõa kɔ́n léyinao kɔ́n pɔsia utano dadana, b̄usu ká n̄ mìn.

² Aõ n̄ zĩnda kè bori pāndenɔ́a ben aõ zena, aõɔe n̄ durunnɔ́ kɔ́n n̄ dezinɔ́ yāzaakenanɔ́ oo.

³ Aõ gò zena guu kè aõ kún, ben wà Dii n̄ Luda doka takada kyó kèñne awa aagõ, ben aõ n̄ durunnɔ́ ò aõ dɔnzi kè Dii n̄ Ludanɛ awa aagõ.

⁴ Levi kenɔ́ zena tinti kè wà kèñne musu, aõ lé zù Dii n̄ Ludazi gbāngbān. Aõ tónɔ́n yè: Yesua, Bani, Kadamieli, Sebania, Buni, Serebia, Bani kɔ́n Kenanio.

⁵ Levinɔ́ Yesua kɔ́n Kadamielio kɔ́n Banio kɔ́n Asabaniao kɔ́n Serebiao kɔ́n Odiao kɔ́n Sebaniao kɔ́n Petayao bè:

À fεε à Dii a Luda táaki lé!

À kuu zaa káaku ai guro píngi.

Wà n̄ tó gakuidee b̄o,

à de gbē tókpana kɔ́n táakiola píngi.

⁶ M̄be Dii ũ ndo.

N bātuma kè kɔ́n n̄ beε kè kú musuo

kɔ́n pó kè kú gweenɔ́ píngi.

N anduna kè kɔ́n pó kè kúnno.

N ísiao kè kɔ́n pó kè kú à guuno.

Nεε wēndi kpá n̄ píngia,

n̄ be malaika pariino è dɔnzi kenne.

⁷ M̄be Dii Luda kè à Abramú sè ũ,

n̄ b̄oo Uru, Kaladia b̄usun,

n̄ à tó liene Ibraĩ.

⁸ N̄ è à n̄ náane v̄i a swè guu,

ben n̄ bè n̄ bà égõ kúo,

né Kanaa b̄usu kpáa kɔ́n à boriino,

b̄usu kè Itino kɔ́n Am̄orino kún

kɔ́n Perizino kɔ́n Yebusino kɔ́n Gigasino.

Ben n̄ lé kè n̄ gbēne pì pàpa,

kè n̄ maa yānzi.

⁹ N̄ nawēa kè wa dezinɔ́ kè Igipiti è,

n̄ wiii kè aõ lè Isia Tēaazi mà.

¹⁰ N̄ sēedanɔ́ kɔ́n dabuyāno kè Fili'aunane,

n̄ m̄onzi kpàzi kɔ́n à ibanɔ́

kɔ́n à b̄usudeeno n̄ píngi,

zaake n̄ d̄o lán aõ aĩa pāsĩ kè kɔ́n wa dezinɔ́ nà.

N̄ tó b̄o lán à kuu ai kɔ́n a gbāao nà.

¹¹ N̄ ísiao z̄òk̄rēñne,

ben aõ táa ò gukorin aõ bikù.

N̄ gbē kè aõ p̄eñzino zù í lòn,

n̄ n̄ zú lán gbè bà í isi pì guu.

¹² N̄ d̄o n̄ gbēnoe aε téluguu guu fāantē,

gwāavĩ s̄o té guu.

N̄ zé kè de aõ sé pūñne.

13 N pita Sinai kpìì musu,
n yā òhne zaa musu.

N doka zéde yāpuradee kpàrma
kōn yā maaa kè n̄ dieno.

14 N̄ tò aō kammaboguro dō n pō ũ.

N n yādienano kōn n ɔɔkiio
kōn n dokao dà n zòbleri Musane
ben à kpàrma.

15 Kè noaa n̄ dé,
n pòblee gbàreñne zaa musu.

Kè ímii n̄ dé,
n í bòhne gbèsin.

Bùsu kè n à lé gbèñne n bè né kpáriman
n̄ bèñne aō gá wà sí n̄ pō ũ.

16 Baa kōn beeeo wa dezi pino karambaani vī,
aō swā gbāa kù,
aōègō n yādienano kūnaro.

17 Aō gi n yā mazi,
dabuyā kè n̄ kèñnenɔ yā sãngu.

Aō swā gbāa kù aō bō n yā kpee
aō don'aedee diè à eara à tányo zòbleen.

Luda, neè gbēno durun kēñne,

n̄ sùu vī kōn sósobio,

n pɔɔ è fē kpaaro,

n̄ gbēkēe vī bíta,

ben née pā kpáziro.

18 Baa kè aō mò kàsa lán zùswarene bōro bà,

aō bè n̄ dii kè à n̄ bóe Igipitin gwe,

bensō aō dɔkènyo maamaa,

19 née pā kpázi gbáanlo

n sósobi bíta yānzi.

Téluguu pì dōhne ae à zé òdɔañne fāantē,

té pì zé kè de aō sé pùñne gwāavī,

èè n̄ tón zikiro.

20 N n Ninii kpàrma à yā dàñne.

Née n̄ tē manaro,

kè ímii e n̄ dee, n̄ n̄ gbá í.

21 N n̄ gwá gbáan wè baplaa,

pókee e kēsárimaro.

Aō pókāsāano e yakaro,

aō gbá e sésero.

22 N boriino kpàrma kōn n̄ bùsunɔ,

n n̄ bùsu pino kpàateñne míomio.

Aō Esebō kí Siō bùsu si n̄ pō ũ

kōn Basā kí Ogu pōo.

23 N̄ tò aō boriino pari kù lán sɔsɔnenɔ bà,

n gēnyo bùsu kè n̄ ò n̄ denɔne aō gá wà sí n̄ pō ũu guu.

24 Kè aō nēno gāa wà bùsu pì si n̄ pō ũ,

ben n̄ Kanaa kè aō kú gweenɔ kã dēñne,

n n̄ nánne n̄ ɔzī kōn n̄ kínano n̄ píngi,

n bùsu pì boriino kpàmma,
 a5 ñ poyeziyā kèmma.
 25 A5 wéte bīideeno si kōn tōte maaao,
 a5 kpéno si kōn pō maaa kè a5o kúnno
 kōn lògō kè wà yōno
 kōn geepi búno kōn kùkpeno
 kōn lí kè wè à beε bleeno à kè bíta.
 A5 pō blè wà kà a5 mè kpà,
 a5 nnamana mà n aubarika bíta yānzi.
 26 Baa kōn beeeo a5 swā gbāa kù,
 ben a5 bō n yā kpeε,
 a5 kpeε li n dokanε.
 A5 annabi kè a5 lé dàmma
 le a5 summaanō dēde,
 a5 dōkēnyo maamaa.
 27 N ñ ná ñ ibεεnoε ñ ɔzī,
 a5 gbāaa mōñne,
 ben a5 wii lēnzi ñ nawēakεna guu.
 Zaa musu n ñ wéεkeε si
 n sósobi bíta yānzi,
 n mīsirino diēñne,
 ben a5 ñ bō ñ ibεε pīno ɔzī.
 28 Tó a5 à yīi è,
 a5è εara wà yā kè à zaanneε keεε,
 ben n ñ kpá ñ ibεεnoa,
 a5 gbāaa blèmma.
 A5 εara wà wii lēnzi,
 ben zaa musu n ñ wéεkeε si,
 n ñ bō gēn ūgbangba n sósobi yānzi.
 29 N lé dàmma a5 aε dō n dokaa,
 mōde a5 dōkēnyo,
 a5ègō n yādienano kūnaro,
 yā kè tó gbē kūna eégō kuu à gāzī.
 A5 zà n yā pīnoa a5 kpeε linne,
 a5 swā gbāa kù a5 gī n yā mazi.
 30 N mēnaño à wè pari,
 n Ninii yā dà n annabinōε,
 ben a5 lé dàmma a5ōe swā dōziro,
 ben n ñ ná bori pāndenōε ñ ɔzī.
 31 N sósobi bíta guu néε ñ mī dero,
 Luda sūude sósobideen n ū,
 néε pā kpánziro.
 32 Beee yānzi wa Luda,
 ñ bíta, ñ gbāa bensō ñ naasi vī,
 lán n bà ègō kúwao n gbēkeε guu nà,
 nawēa kè à wa le
 kōn wa kīnāno kōn wa dōn'aεdeeno
 kōn wa sa'orino kōn wa annabino
 kōn wa dezinō kōn n gbēno ñ píngi
 zaa Asirianō kīnāno gurō ai kōn a gbāao,
 ñton tó à kenne fétero.

33 Yā kè à wa leenɔ́ píngi musu ní maa,
baa kè wa yā zaaa kè, n̄ náane vī.

34 Wa kínanɔ́ kɔ́n wa dɔ́n'aɛdeeno
kɔ́n wa sa'orinɔ́ kɔ́n wa dezinɔ́
aɔ́ɔe zīi kɛ n dokaaro,
aɔ́ɔe làakari dɔ́ n yādiɛnanɔ́aro
ke lé kè n̄ dàmmánɔ́.

35 Baa gurɔ́ɔ kè aɔ́ n̄ zīnda vī
bensɔ́ aɔ́ pɔ́ maa parii kè n̄ n̄ gbáno vī
kɔ́n b̀usu yàasa taakidee kè n̄ kpà́m̄mao,
aɔ́ɔe dɔ́nziro,
aɔ́ɔe kpɛɛ li n̄ yā zaaanɔ́nɛro.

36 N̄ gwa! Z̀nɔ́n wa ũ gbàa.
B̀usu kè n̄ kpà wa dezinɔ́a
aɔ́ à líbɛenɔ́ kɔ́n à pɔ́ maaanɔ́ ble,
z̀nɔ́n wa ũ à guu.

37 Kína kè n̄ tò aɔ́ kí blewaanɔ́,
wa búgbe yàasanɔ́ g̀ò n̄ pɔ́ ũ
wa durunnɔ́ yānzi.
Aɔ́è kí blewa kɔ́n wa pɔ́kãdeeno
lán aɔ́ yezi nà.

Wá kú wéetãmma bíta guu.

38 Yā beeno yānzi píngi wée lɛdole kɛɛnyo kɔ́n yāpuraao wée kɛɛ lá guu. Wa dɔ́n'aɛdeeno
kɔ́n Levinɔ́ kɔ́n wa sa'orinɔ́ e n̄ sèeda kɛɛa.

ESITA

Kí Asueru naṣ Vasati b̄na kpatan

¹ Kí Asueru gurɔ à kí blè b̄usu mèn baswɛɛdo awɛɛswɛɛplaaanɔ sɛna zaɔ India b̄usun ai à gàa pé Etiopia b̄usua.

² Vɛɛna à bɛ zaɔ Susa wétɛdaan

³ à kíblɛna wɛ̀ aagɔ́dee guu à gb̄aadeenɔ k̄ɔn a ìbanɔ kàkɔ́a n̄ píngi z̄ĩbaa póbleea. Pɛsia k̄ɔn Midião b̄usu z̄ĩkari bàdeenɔ kú gwe k̄ɔn gb̄ɛ̀ b̄ɛ̀deenɔ k̄ɔn b̄usu gb̄aadeenɔ.

⁴ À a kpatata auziki bítanɔ k̄ɔn a bítake gakuio ò̀dɔ́ańne ai mɔ swɛɛdo.

⁵ Kè gurɔ beeenɔ pàpa, à z̄ĩbaa póblee kè gb̄ɛ̀ kè aɔ́ kú Susanɔne, kínenɔ k̄ɔn talakanɔ n̄ píngi. Wà z̄ĩbaa pó blè ai gurɔ swɛɛplaa à bɛ ua líkpen.

⁶ Wà bisa pura k̄ɔn à búguo dò̀dò kondogi t̄anganɔa k̄ɔn bà puraanɔ k̄ɔn bà gaarura'ideenɔ, ben wà lògo kpé wesagba kè wà bò k̄ɔn gb̄ɛ̀punɔa. Vura k̄ɔn kondogi daebɔnɔ kaena gusararaa kè wà kè k̄ɔn gb̄ɛ̀puo k̄ɔn gb̄ɛ̀t̄ɛ̀o k̄ɔn gb̄ɛ̀ siaao k̄ɔn gb̄ɛ̀ búguoa.

⁷ Wà wɛ̀ɛ̀ d̄ò̀ńne gwe k̄ɔn vura ímibɔnɔ. Ímibo p̄inɔ bori doodo píngime. Kína wɛ̀ɛ̀ p̄i kpà́mma à ḡè ɔ́la.

⁸ Kína diɛ̀ kè wàton gí w̄ɛ̀mirinɔnero. À bè a bɛgwarinɔne aɔ́ w̄ɛ̀ kpá baadea lán à yezi nà.

⁹ Kí Asueru naṣ Vasati z̄ĩbaa póblee kè nɔgb̄ɛ̀nɔne k̄íbe dɔ.

¹⁰ À gurɔ swɛɛplaaadee z̄i kína pɔɔ kè nna wɛ̀ɛ̀a, ben à bè a dogari ḡɔ́n swɛɛplaaa kè wà n̄ f̄ɛ̀ k̄ɛ̀nɔne: Mɛuma, Bizita, Abona, Bigita, Abagata, Zeta k̄ɔn Kakasao

¹¹ aɔ́ mɔ́are k̄ɔn a naṣ Vasatio k̄ɔn à kí naṣ f̄uraɔ kuna, lɛ̀ à à maake ɔ́dɔ́a gb̄ɛ̀nɔne k̄ɔn gb̄aadeenɔ, zaake nɔgb̄ɛ̀ p̄i né nɔɔme.

¹² Kè kína dogari p̄inɔ yā p̄i ò̀ à naɔne, à gí mɔ́zi, ben kína p̄ɛ̀t̄ɛ̀ kè à f̄ɛ̀zi maamaa.

¹³ Kína yā p̄i ò̀ w̄ɛ̀ɛ̀z̄ɛ̀ri sɔ́sɔneyā̀d̄ɔ́rinɔne, zaake èḡɔ́ yā píngi gbekaa gb̄ɛ̀ kè aɔ́ b̄usu doka d̄ɔ́nɔame.

¹⁴ Pɛsia k̄ɔn Midião gb̄aadee kè aɔ̀èḡɔ́ kú à sae ḡɔ́n swɛɛplaaanɔ t̄ón yè: Kasena, Seta, Adamata, Tasisi, Mɛɛsi, Masena k̄ɔn Mɛmukāo. Aɔ́mbe à kpà́asinɔ ũ. À kpatata gb̄aadeenɔn gwe.

¹⁵ À b̄ér̄ine: Ma a dogarinɔ z̄i ma naṣ Vasatia k̄ɔn yāo, ben à gí mazi. Wé keo diamɛ? Doka bè diamɛ?

¹⁶ Ben Mɛmukā bè k̄ínane k̄ɔn gb̄aadee p̄inɔ: Kí, r̄ibe n naṣ Vasati taari k̄ɛ̀nne ndoro, à taari kè gb̄aadeenɔne k̄ɔn n̄ b̄usu gb̄ɛ̀ s̄anda píngio.

¹⁷ Yā kè n naṣ p̄i kè é dagula, nɔgb̄ɛ̀ píngi é ma aɔ́é kya ká n̄ z̄ánɔn wà be: Kí Asueru bè wà a naṣ Vasati sísiare, ben à gí mɔ́zi.

¹⁸ Pɛsia k̄ɔn Midião b̄usu gb̄aadeenɔ nɔɔ kè aɔ́ n naṣ yā p̄i mànɔ égae yā sí n̄ z̄ánɔla tia. Lé'ɛ'ena k̄ɔa k̄ɔn z̄okao é k̄ɛ̀ bíta.

¹⁹ Kí, tó à k̄ɛ̀nne, n̄ yā diɛ̀ Vasatine àton w̄ɛ̀ɛ̀ sinle d̄oro, n̄ nɔgb̄ɛ̀ kè deàla kpá kpatan à ḡɛ̀ ũ. Weé yā p̄i k̄ɛ̀ Pɛsia k̄ɔn Midião doka kè wè gbororo takada guu.

²⁰ Tó wà yā kè n̄ diɛ̀ kpà́akpa kè n̄ b̄usu bíta guu píngi, nɔgb̄ɛ̀nɔ é bèe lí n̄ z̄ánɔne, nɔ gb̄aadeenɔ k̄ɔn n̄énɔkparenɔ n̄ píngi.

²¹ Yā p̄i kà k̄ínane k̄ɔn gb̄aadeenɔ n̄ píngi, ben à kè lán Mɛmukā ò̀ne nà.

²² Ben à lékpāsá kè b̄usu kè èe kí bleem̄manɔne píngi, b̄usu k̄ɔn b̄usuo k̄ɔn à lák̄ena boriio, bori k̄ɔn boriio baade k̄ɔn a boriyāo. À bè ḡɔ́gb̄ɛ̀ bé eé̄ḡɔ́ gb̄aaa blee a ua guu, à boriyān wàgae o ua p̄i guu.

2

Esita gōna kína naō ũ

¹ Yā beeno gbera kè kí Asueru pɔɔ wèrea, yā kè Vasati kènne kōn yā kè à diè à yā musuo e sãno.

² Ben kína ìbano bène: Kí, ò tó wà nɔkpare maaano wetenne.

³ N gbēnsino diè n būsuno guu píngi aō nɔkpare maaano kakōa aō mó wà ká n nɔgbēnola Susa kè. N nɔgbēno gwàri Egai kè wà à fèe kè é n gwa kōn n nɔɔno, weé n kèke kōn nɔmaablebɔno wásawasa.

⁴ Nɔgbē kè kènne é gō n naō ũ Vasati gēe ũ. Yā pì kè kínane nna, ben à zèo le.

⁵ Yuda kee kú Susa Beyāmi boriime, à tón Mɔdekai, Yairi néme. Simèi kōn Kisio kú à dezinó té.

⁶ À kú zizɔ kè Babilonu kí Nebukanēza n kükü Yerusalemu kōn Yudanó kí Yekoniao à tányono té.

⁷ Èe a desē né Adasa kè wè bene dɔ Esita gwaa, zaake à de kōn à dao kuuro. Nɔkpare pì kakana maa bensɔ à maa. Kè à de kōn à dao gà, Mɔdekai à sè a né ũ.

⁸ Kè wà yā kè kína diè pì mà, ben wà gàa kōn nɔkpareno paripari Susa wà n ná Egaine a ɔzi. Ben wà Esita sè wà gàao kíbe kína nɔgbēno gwàri pìne.

⁹ Nɔkpare pì kènne maa, ben à gbēkee kènne à bè wà à kèke kōn nɔmaablebɔno wásawasa gōɔ, wà pòble maaa kpáa. À kíbe nɔkpare kè à sè gōon swεεplaaano kpáa, ben à kpé maaa kpáa kína nɔgbēno be.

¹⁰ Esita e a borii ke a be būsu o gbēkenero, zaake Mɔdekai bène àton tó gbēkee dōro.

¹¹ Lán guu e dɔɔ nà Mɔdekai ègō kína nɔgbēno be gāale zé sɔ, le à e àgō Esita kuuna dō kōn yā kè èe à leeo.

¹² Ai nɔkpareno zé e wàgō gá i kōn kí Asueruo, séto aō yā kè wà diéne ke gĩa ai mɔ kuri awεεplaa. Wègō nósi kè wà kè kōn lí'ɔ gū nnannaao keémma ai mɔ swεedo, ben wègō n kèkèe kōn tuaeno kōn nɔgbē mèkèkèbɔno ai mɔ swεedo.

¹³ Nɔkpare kè kína bè ina kàa, kí naōno be pò kè à gbèka píngi wè kpáa à gáome.

¹⁴ È gá uusie à su kí naōno be kongo gwàri kè wè bene Sasagaza kè wà à fèe kè fáandi. Àmbe è ɔ liga kí nɔ yìgisai pìnozi. È e à εara à gá kína kiia doro, séto à yā kà kína pìne à à sisi dɔ baasiro.

¹⁵ Kè ina kà Abiaili né Esita kè à desē Mɔdekai à sè né ũu pìà, èe pòke gbekaro, séde pò kè kína nɔgbēno gwàri Egai pì òne baasiro. Esita yā kà gbē kè aō wée siàlenone n píngi.

¹⁶ Kína kiblana wè swεεplaadee guu wà gàao à be mɔ kuride Tεbe guu.

¹⁷ Kína ye Esitazi de a nɔ kpaaanola n píngi. À yā kàne, à kènne maa de nɔkpare kpaaanola n píngi, ben à kí naō fura kùne à à diè a nɔ Vasati gēe ũ.

¹⁸ Ben kína pì zībaa pòblee kè à gbāadeeno kōn a ìbano kàkōa Esita sēna yā musu. À diè kè wà zībaa bíta ke, ben wà à kpàakpa kè būsu kōn būsuo, ben à gba dà gbēnoe à gè ɔla.

Mɔdekai kōn Amanao

¹⁹ Nɔkpareno kakōana gèn plaadee Mɔdekai vēena kíbe gānu guu.

²⁰ Esita e a be būsu ke a boriyā o gbēkee mào lán Mɔdekai òne nà. À tē Mɔdekai yāzi lán ègō kee nà zaa gurɔ kè èe à gwaa.

²¹ Kè Mɔdekai vēena kíbe gānu guu le, kí Asueru dogari zédākpari gōon plaaano pɔɔ fèe kínazi, ben aō lé kpàkōsōzi wà à de. Aō tón yè: Bigitana kōn Tεresio.

²² Kè Mɔdekai yā pì kpái mà, à ò kína naō Esitane, ben Esita ò kínane kōn Mɔdekai tóo.

²³ Wà yā pì gwàgwa wà è yāpurame, ben wà gōon plaa pìno lògo lía aō gà. Wà yā pì kè būsu gīayākenano takadan kína wáa.

3

¹ Yá beeenɔ gbera kí Asueru Amɛdata né Amana, Agaga borii gwena kàara à à gbà gbãa, à vɛɛkii kè de a gbãade daanɔ pínɡi póláa kpàa.

² Kína ìba kè aɔɔ kú à be gānu guunɔ è dae ní puua wà mì sie Amananɛ lán kína diè nà, mɔde Mɔdekai è dae a puua à mì sienɛro.

³ Ben kína ìba pìnɔ Mɔdekai là wà bè: À kè dia néé kína yã maroo?

⁴ Lán guu e dɔɔ nà aɔègɔ oonɛ le, mɔde è ní yã daro, à bè Yudan a ũ. Ben aɔɔ ò Amananɛ le wà e wà dɔ tó eé Mɔdekai yākɛna pì fɔ.

⁵ Kè Amana è Mɔdekai è dae a puua à mì siearero, ben à pɔ fɛ.

⁶ Kè wà Mɔdekai borii ònɛ, à mèn do dena kènɛ néngo, ben èè zé wɛtɛɛ à Mɔdekai bori Yuda kè aɔɔ kú Asueru bùsu guunɔ kaatɛ ní pínɡi.

Amana lékpakɔsɔna Yudanɔzi

⁷ Kí Asueru kíblɛna wɛ̀ kuri awɛɛplaadeen à mɔ káaku Nisá guu, Amana gbè kè wè be purimu là, le à mɔɔ kè eé yã pì kea dɔ kɔn à gurɔɔɔ. Ben yāgbekana pì bɔ mɔ kuri awɛɛplaa kè wè be Ada guu.

⁸ Ben Amana bè kí Asuerunɛ: Bori kee kuu à gbɛnɔ fàakɔa bori pāndenɔ té n bùsu pariinɔ guu pínɡi. Aɔ fɛɛakaarayānɔ bɔ doodo kɔn bori kpaaanɔ pɔo, aɔè n doka daro. Èe kɔ sío ò ní tó tɛɛro.

⁹ Kí, tó à kènne nna, n yã diè le wà ní kaatɛ, mé kondogi tɔn wàa plaa kpá n ɔ'uterinɔ aɔ ká n auzikikaekiin.

¹⁰ Kína a tānga sèedakebɔ bɔ à kpà Amɛdata né Amana, Agaga bori Yudanɔ zanguri pì

¹¹ à bè: N ke borii pìnɛ lán à kènne maa nà, ògɔ kondogi pì kúna n pɔ ũ.

¹² Mɔ káaku gurɔ kuri awɛɛ'aagɔdee zĩ Amana kína takadakɛrinɔ sìsi. Aɔ yã kè Amana diè kína ìbanɔ kɔn kína kè aɔɔ kú bùsu kɔn bùsuonɔ, bori kɔn borii gbãadeenɔnɛ dà takadan. Aɔ kè bori kɔn boriionɛ, baade kɔn a yāo, bùsu kɔn bùsuo kɔn à takadakɛna borii. Aɔ kè kɔn kí Asueru tɔo, ben aɔ à sèeda kè takada pì kɔn à tāngao.

¹³ Aɔ takada pìnɔ nà zĩrinɔnɛ ní ɔzĩ aɔ ní gbáɛ kí bùsu parideenɔ guu. Takada pì guu wà bè wà Yudanɔ dede wà ní kaatɛ wà ní borii bɔ, né féte gbɛnsi, gɔgbɛnɔ kɔn nɔgbɛnɔ gurɔ doo guu, mɔ kuri awɛɛplaade Ada gurɔ kuri awɛɛ'aagɔdee zĩ, wà ní pónɔ nakɔa.

¹⁴ Weé yã kè à diè pì takada kpàsá bùsu kɔn bùsuo pínɡi le àgɔ de doka ũ, weé à kpàakpa ke bori pínɡinɛ le aɔgɔ kú soru guu gurɔ pì zĩ.

¹⁵ Zĩrinɔ wã wà gāa gɔɔ yã kè kína diè pì yānzi, ben wà à kpàakpa kè Susa wétɛdaan. Kína kɔn Amanao vɛ̀e aɔɔe í sée. Susadeenɔ sɔ bídi kè yã pì.

4

Mɔdekai wéekɛna Esitaa le à lé da yān

¹ Kè Mɔdekai yã kè wà kè pì mà, à a pókāsāanɔ gā à kè, ben à pɔsia utanɔ kùàla à túbu gbè a mià, ben èè lili oo wéte guu èè wɛnda ó gbãaa dɔɔ.

² À gāa ai kíbɛ gāale, zaake gbèke è fɔ à gɛ kíbɛ gānu guu kɔn pɔsia utanɔ danaro.

³ Wà yã kè kína diè doka ũu pì kpàakpa kè bùsu kɔn bùsuo pínɡi, ben Yudanɔ nà sɔdɔnaa maamaa baama pínɡi kɔn léyinao. Aɔwé wéé'i kwɛɛɛ aɔɔe sósobi sɔ dɔɔ. Aɔ gbɛ paridee pɔsia utanɔ kùnlá aɔ túbu gbè ní mìnɔa.

⁴ Kè Esita ìba nɔgbɛnɔ kɔn gɔgbɛnɔ mò wà ònɛ, à nòsɛ yàka maamaa. À pókāsāanɔ kpàsá Mɔdekainɛ à da pɔsia utanɔ gbèn, mɔde èè we à sìro.

⁵ Ataka kè wà à fɛɛ kèn dogari kè kína diè àgɔ kú Esita sae ũ. Esita à sìsi à à zĩ Mɔdekaia à gá à à lá: Bó yã bé à sù? Bóyānzin èè keɛ lezi?

⁶ Ataka bɔ kíbɛ gāale à Mɔdekai lè.

⁷ Mɔdekai yā kè à à lee tɔkène pínɡi, ben à kondogi kè Amana bè é ká kína auzikikaekiin Yudanɔ dedena yānzi lé òne papana.

⁸ À yā kè wà dìe Yudanɔ dedena yā musu kè wà à kpàakpa kè Susa takada kpàa dɔ le à ɔɔɔa Esitane à à bɔkɔte kene. À bè à o Esitane à gá kína kiia à kúe kene à wée kea a gbēnɔ yā musu.

⁹ Ataka tà à yā kè Mɔdekai ò tɔkè Esitane.

¹⁰ Ben Esita bène à gá à yā kè o Mɔdekaine:

¹¹ Kína ibanɔ kɔn a bɔsu gbēnɔ dɔ n pínɡi kè tó gɔgbē ke nɔgbē sɔ kínazi à kpé guu, tó èe à sísiro, doka kuu mèn dome. Wè adee deme, tó èe ke kína a vura gò dɔ adeea le à e àgɔ kuu baasiro. Mapi sɔ, à kà gurɔ baaakuri kè wèe ma sísi mà gá kína kiiaro.

¹² Kè à gàa à Esita yā pì tɔkè Mɔdekaine,

¹³ ben Mɔdekai èara à lékpāsá kène à bè: Ntongɔ daa mbe né bɔ ndo Yudanɔ té n kuuna kibe yānziro.

¹⁴ Tó n yītena gurɔ kè taka guu, dɔnle é bɔ gukea à Yudanɔ mì sí à n bɔ. Mpi kɔn n de bēdeenɔ sɔ é gaga. Tó gurɔ kè taka yānzin n gɔ kína naɔ ũzi, dé bé à dɔ?

¹⁵ Ben Esita lékpāsá kè Mɔdekaine à bè:

¹⁶ N gá n Yuda kè aɔ kú Susanɔ kakɔa n pínɡi, à lé yi ma yā musu. Àton pɔ blero àton í miro gurɔ aagɔ fáantē kɔn gwāavio. Mapi kɔn ma ibanɔ wé lé yi le se. Beee gbera mé gá kína kiia, baa tó má gana zé vīro. Tó mé game, mà ga.

¹⁷ Ben Mɔdekai tà à yā kè Esita òne kè pínɡi.

5

Esita wéekena kínaa

¹ À gurɔ aagɔdee zī Esita a kí naɔ bisanɔ yì, ben à gàa à zè kibe ua guu kpé kè à kún kpelea. Kína vēena kiblekita kpe guu gwe, à ae dɔna kpelea.

² Kè à a naɔ Esita è zena kpelea, à pɔɔ kèa nna, ben à a vura gò kè à kúna dɔa. Esita sɔzi, à ɔ zɔ à gò pì léa.

³ Kína à là à bè: Esita, bɔ n yezi? Bón née gbekaamaa? Baa ma kpata kpadoome mé kpámma.

⁴ À wèàla à bè: Kí, tó à kènnē maa, n Amana sísi pɔblee kè mée kèennēea gbàa.

⁵ Ben kína bè wà mɔ kɔn Amanao gɔɔ, le aɔ gá wà yā kè Esita gbèka pì ke. Ben kína kɔn Amanao gàa le wà pɔblee kè Esita kènnē pì ble.

⁶ Kè aɔɔe wée mii, kína Esita là à bè: Bón née wée kee maa? Mé kenne. Yā kpareen née gbekaamaa? Baa ma kpata kpadoome mé kpámma.

⁷ Esita wèàla à bè: Yā kè mée wée kemmaan yè.

⁸ Kí, tó ma n pɔnnaa è, tó à kànnē, n yā kè mée wée kemmaa kemē, à mɔ à pɔblee kè mé keare ziaa ble, mé yā kè n ma lazi onne.

⁹ Kè Amana bɔ zī beea, à pɔɔ kè nna èe yáa dɔɔ. Mɔde kè à Mɔdekai è kibe gānu guu èe fēarero èe vīa kearero, ben à pɔ fēzi.

¹⁰ À a zīnda kù à tà be. Kè à a gbēnnanɔ sìsi kɔn a naɔ Zeresio,

¹¹ ben èe ĩa dāa a auziki bíta kɔn a négɔgbē pariinɔ yā musu. À bè kína a gwena kàara à a gba gbāaa de à iba kpaaanɔla kɔn gbāadeenɔ n pínɡi.

¹² À bè dɔ: Mámbe mado kè kína naɔ Esita ma sisi à pɔblee kèmmē kɔn kínao. À èara à ma sisi mà pɔ ble kɔn kínao zia dɔ.

¹³ Baa kɔn beeeo tó ma Yuda bori Mɔdekai è vēena kibe gānu guu, yā beeenɔ pínɡi è kemē pòke ũro.

14 Ben à naõ Zeresi kõn à gbënnanõ bène: Ñ tó gbëno lí péenne à lezi kà gāsasu baplaa akuri, ñ wée ke kinaa zia kongo à n gba zé ñ Mòdekai logoa, né gbasà ñ gá kõn kinao pò ble kõn ponnao. Yá pì kà Amanane maamaa, ben à lí pì pèe.

6

Bèekaarana Mòdekaine

1 Gwáaví beea kina e fõ à ii òro. Ben à bè wà mó kõn a bùsu gīayākenanõ takadao. Wà à kyó kènne,

2 ben wà Mòdekai yā è gwe, lán kina dogari zédākpari gõõn plaaanõ Bigitana kõn Teresio lé kpàkõsõzi nà, ben Mòdekai bõo.

3 Kina a ibanõ là à bè: Wà Mòdekai bèe kàara wà à gbà gbāaa yā pì yānzi diamè? Aõ wèàla wà bè: Wèe yāke kenere.

4 Ben kina bè: Dé bé à kú ua guu gwee? Àe sõ Amana gè kibe ua guu gõõ le à Mòdekai logona lí kè à pèe pì yā onè.

5 Ben kina ibanõ wèàla wà bè: Amana bé à kú uan gwe. Ben kina bè à gè.

6 Kè à gè, kina à là à bè: Bón weé ke gõgbè kè má yezi mà à gwena kaaranè? Amana laasuu là à bè: Dén kina yezi à bèe kaaranè de mapilaa?

7 Ben à wèàla à bè: Tó ñ yezi ñ gbè bèe kaara,

8 weé kina gumusu kè ñ dà yā sé wà mó kõn n sõ kè wà kífura kùao.

9 Ñ gumusu pì kõn sõ pìo kpá n gbāade bèedeennõ gbè mèn dooa, à gumusu pì da gbè kè ñ yezi ñ à bèe kaaranè à à di sã àgõ té à ae wéte zédaanõ guu àgõ pütã àgõ bee: Len kina è ke le gbè kè à yezi à à bèe kaaranè.

10 Ben kina bène: Ñ gá ñ gumusu pì sé gõõ kõn sõo lán ñ ò nà, ñ yā pì ke Yuda bori Mòdekai kè ègõ vèena ma be gānu guunè. Ñton yā kè n bè wà kenè pì ke tóro.

11 Amana gàa à gumusu pì sè kõn sõ pìo à sùo. Ben à gumusu pì dà Mòdekaine à à di sã, à té à ae wéte zédaanõ guu, èe pütãa à bè: Len kina è ke le gbè kè à yezi à à bèe kaaranè.

12 Kè aõ sù, Mòdekai gàa à vèe kibe gānu guu, ben Amana ò kù a wéea à tà be kõn sòdòo.

13 À yā kè a lee tókè a naõ Zeresine kõn a gbënnanõ ñ píngi. Ben à lédamhari pìno kõn Zeresio bène: Zaake Mòdekai kè née kēsāazi pì né Yuda boriime, né à fõ doro, eégõ gbāaa bleemmame.

14 Gurõ kè aõe yā pì oonè, kina dogari kè wà ñ fèe kènõ kà, ben aõ à sè kpakpaa aõ gàao pòblee kè Esita kèa.

7

Amana logona lía

1 Ben kina kõn Amanao gàa pò ble kõn Esitao.

2 Gurõ kè aõe wèe mii à gurõ plaadee pì zī, ben kina Esita là à bè: Esita, bón né wèe kemaa? Mé kenne. Yā kpareen née gbekaamaa? Baa ma kpata kpadoo mé kpámma.

3 À wèàla à bè: Tó ma n ponnaa è bensõ yā pì kànne, ñ tó màgõ kú wèndio. Wéekèe kè má kèmmaan gwe. Ñ tó ma gbëno gõ wèndi vī. Yā kè má gbèkan gwe.

4 Zaake mapì kõn ma gbëno, wà diè kè wà wa dede wà wa kaate wà wa borii bome. Tó wèe wa yaa zòno ù yāme, le má yītèna. Nawèa beee taka e ká mà ïa dammaro.

5 Ben kina à là à bè: Démee? Dé bé eé fõ à ze kõn yā beee taka bori kenaoee?

6 À wèàla à bè: Amana vāii kèn ibee kè zàwaguu pì ù. Swè kè Amanan kina kõn a naõ pìo yā musu.

7 Kina fèe a wèela pofè guu à gàa líkpen a ua guu. Amana sõ gõ gwe kõn Esitao, ben Amana e kúe kenè a wèndi yā musu, zaake à è kè kina zèò à zaaa keareme.

⁸ Kè kína bò líkpen à sù póbleriia gɔɔ, Amana lèe kíta daɛbɔ kè Esita gɛɛkɛsɛkɛnaa ben à bè: À yezi à kusi ma naɔa ma wáa kpé guu kèn yó? Kè yā pì bò kína lén gɔɔ, wà mò wà pó yì Amana uua.

⁹ Kína dogarinɔ doke Abona bène: Lí pɛena Amana pì bɛɛ sae à kà gàsásuu baplaa akuri. Àpì bé à lí pì pèe le à Mɔdekai kè yā maaa kènnɛɛ logoa. Ben kína bè: À à logo lí pì.

¹⁰ Kè aɔ Amana lògo lí kè à pèe Mɔdekaine pì, ben kína pɔfɛ kpàe.

8

Kína yā pānde diena Yudanɔ yā musu

¹ Zì beeean kí Asueru Yudanɔ zanguri Amana bɛɛ kpà a naɔ Esitaa. Esita bè kínane Mɔdekain a danɛ ũ, ben Mɔdekai sɔ́ kínazi.

² Kína a tǎnga kè à sì Amanaa bò à dà Mɔdekaine, ben Esita Amana bɛɛ nàne à ɔzì.

³ Esita èara à gàa yā o kínane dɔ. À dàe à gbá sae èe wéé'i kwɛɛɛ, à kúe kènɛ le à à zaaa kè Agaga bori Amana à lé kpàkɔsɔ́ Yudanɔzi gboro.

⁴ Kína vura gò dɔa, ben à fèe à zè à aɛ

⁵ à bè: Tó à kènne bensɔ́ ma n pɔnnaa è, tó yā kè zé vī bensɔ́ ma yā kànne, zaake Amɛdata né Amana, Agaga borii zèo à Yuda kè aɔ́ kú n bùsu guunɔ dede n píngi, n o n takadakèrinɔne aɔ́ takada kè wà Amana yā pì liɛ kpɛɛgānda.

⁶ Mé ke dia màgɔ́ mɔ́nzi kè eé ma gbèno lee gwaa? Mé ke dia màgɔ́ ma boriino dedena gwaa?

⁷ Ben kí Asueru bè a naɔ Esitane kɔ́n Mɔdekaio: À gwa, ma Amana bɛɛ kpà Esitaa, ben ma Amana pì lògo lía kè à à zaaa kpàkɔsɔ́ Yudanɔzi yānzi.

⁸ À takada kè Yudanɔ yā musu lán à kèare maa nà. À kè kɔ́n ma tóo à ma tǎnga sèeda kɛa, zaake takada kè wà kè kɔ́n ma tóo wà ma tǎnga sèeda kèa gborona vīro.

⁹ Gwe gɔɔ aɔ́ kína takadakèrinɔ sisi. Mɔ aagɔ́de Sivā gurɔ́ baro awɛɛ'aagɔ́dee zīn aɔ́ yā kè Mɔdekai diɛ Yudanɔne kɔ́n kína ìbano kɔ́n kínano kɔ́n bùsu gbāadeenɔ kè píngi bùsu mèn baswɛɛdo awɛɛswɛɛplaaanɔne sena zaa India bùsun ai à gàa pé Etiopia bùsua. Aɔ́ takada kè bùsu kɔ́n bùsuo kɔ́n n lákèna borii, bori kɔ́n borii kɔ́n n yāo. Aɔ́ takada kè Yudanɔne kɔ́n n lákèna takao kɔ́n n boriiyāo dɔ.

¹⁰ Mɔdekai takada kè kɔ́n kí Asueru tóo à kína tǎnga sèeda kèa à takada pìno nà zìrinɔne n ɔzì, ben aɔ́ dì sɔ́ bàalɛri kè aɔ́ bò kína sɔ́ gānu guunɔa aɔ́ gàao.

¹¹ Yā kè kína diɛ pì Yuda kè aɔ́ kú wéte kɔ́n wéteonɔ gbà zé aɔ́ kɔ́ kakɔ́a aɔ́ gí kɔ́n n zīndao. Tó borii ke bùsu zìkpɛɛ ke lèémma kɔ́n n néno kɔ́n n nɔgbèno, aɔ́ n dede aɔ́ n kaate aɔ́ yāányo aɔ́ n póno sée.

¹² À n gbá zé aɔ́ beee ke kí Asueru bùsunɔ guu píngi mɔ́ kuri awɛɛplaade Ada gurɔ́ kuri awɛɛ'aagɔ́dee zī.

¹³ Wà yā kè à diɛ pì takada kpàsá bùsu kɔ́n bùsuo píngi doka ũ. Wà à kpàakpa kè bori píngine le Yudanɔ gɔ́ kú soru guu aɔ́ yā yá n ìbɛenɔa zì beee yānzi.

¹⁴ Kína yādiɛna pì yānzin zìri pìno kè kpakpaa dina kína sɔ́ bàalɛrinɔa aɔ́ gàa. Bensɔ́ wà yā pì kpàakpa kè Susa wétèdaan.

¹⁵ Mɔdekai bò kíbe à kíkɛ pó pura kɔ́n pó búguo dana, à kífura bíta kè wà pì kɔ́n vuraɔ kuna. À táaru bisa gumusu tēaa dana dɔ, ben Susadeenɔ guda kè kɔ́n pɔnnaao.

¹⁶ Guu pù Yudanɔne zī beee, aɔ́ɔe pɔnnaa kɛɛ kɔ́n yáadɔɔo, zaake wà n gbá gbāaa.

¹⁷ Bùsu kɔ́n bùsuo wéte kɔ́n wéteo, guu kè kína yā diɛna pì kàn píngi Yudanɔ pɔnnaa kè kɔ́n yáadɔɔo aɔ́ zībaa kè kɔ́n póblienao. Bori pāndenɔ gɔ́ Yudanɔ ũ pari, kè vīa n kú Yudanɔ yā musu yānzi.

9

Yudano zìblena ní ibeeno

¹ Mò kuri awεεplaade Ada guro kuri awεε'aagōdee zīn yā kè kína diε kegurɔ ũ. Zī beean Yudano ibeeno wée dɔzi yā kè aō gbāa mɔ Yudanoε, mɔde yā pì liε kpeεgānda, ben Yudano gbāaa mò ní ibeenoε.

² Kí Asueru bùsunɔ guu pínɡi Yudano kɔ kàkɔa fáandi kè aō kún le wà léε gbē kè aō à zaaa kpàkɔsɔ́nzi. Gbēkee e fɔ à n furo, zaake bori pāndeno vīa kènnε ní pínɡi.

³ Bùsu gbāadeeno, kí ibanɔ kɔn kíneno kɔn à zīkerino ní pínɡi zè Yudano kpeε, kè aōε vīa keε Mɔdekaine yānzi.

⁴ Mɔdekai bèε vī kíbe, ben à tó dà bùsu pínɡila, zaake à gbāaa e kaara.

⁵ Yudano ní ibeeno dède kɔn fεεdaao aō ní káate ní pínɡi aō ní poyezi kè ní zanguri pìnɔa.

⁶ Aō gōgbēno dède Susa wétēdaan gōon wàa plaa kpé basɔro.

⁷ Aō Pasandata kɔn Dalafɔ kɔn Asapatao

⁸ kɔn Poratao kɔn Adaliao kɔn Aridatao

⁹ kɔn Pamasatao kɔn Arisaio kɔn Aridaio kɔn Vaizatao dède dɔ.

¹⁰ Gbē pìnɔ né Amadata né Amana, Yudano zanguri négōgbē gōon kurinɔmε. Baa kɔn beeo aōε ɔ ke ní pókearo.

¹¹ Guro dōnkɔ pì zī wà gbē kè wà ní déde Susano pari lé gbà kínane.

¹² Ben à bè a naō Esitanε: Yudano gōgbēno dède Susa kè gōon wàa plaa kpé basɔro kɔn Amana négōgbē gōon kurinɔ. Bón aō kè ma bùsu kpaaano guu sεε! Yā kpareen née wée keεma dɔɔ? Mé kenne. Bó yān née gbekaamaa? Mé kpámma.

¹³ Esita wèala à bè: Kí, tó à kenne maa, n Yuda kè aō kú Susa kèno gba zé aō yā kè ní diε aō ke gbāa ke zia dɔ, wà Amana négōgbē gōon kuri pìnɔ logo lía.

¹⁴ Kína bè, wà ke le. Wà à kpàakpa kè Susa, ben wà Amana né pìnɔ gè lògologo.

¹⁵ Yuda kè aō kú Susano kɔ kàkɔa Ada guro gēro dosaidee zī, ben aō gōgbēno dède dɔ gōon wàa do kpé basɔro. Baa kɔn beeo aōε ɔ ke ní pókearo.

¹⁶ Yuda kpaaa kè aō kú kína bùsunɔ guuno ní pínɡi kɔ kàkɔa le wà gí kɔn ní zīndao aō bɔ ní ibeeno yān, ben aō ní zanguri pìnɔ dède gōon bɔro basiigɔ sɔro sai. Baa kɔn beeo aōε ɔ ke ní pókearo.

¹⁷ Aō yā pì kè Ada guro kuri awεε'aagōdee zīmε, à guro gēro dosaidee zīn aō kámma bò. Aō gurɔ pì diε zībaa ũ le wà zībaa póblee ke wà ponnaa ke gurɔ pì.

¹⁸ Yuda kè aō kú Susano kɔ kàkɔa à guro kuri awεε'aagōdee zī kɔn à guro gērodosaidee zīo, ben aō kámma bò à guro gērodee zī. Aō gurɔ pì diε zībaa ũ le wà zībaa póblee ke wà ponnaa ke gurɔ pì.

¹⁹ Beee yānzin Yuda búbari kè aō kú lakutu guuno è zībaa pì ke Ada guro gēro dosaidee zī aō zībaa póblee ke wà ponnaa ke, aōε póblee dakōne.

Purimu zībaa diena

²⁰ Mɔdekai yā pìnɔ kè takada guu, ben à kpàsá Yuda kè aō kú kí Asueru bùsu guunoε ní pínɡi, gbē kè aō kú kīino kɔn gbē kè aō kú zāno ní pínɡi.

²¹ À diéne kè aōgae zībaa pì ke wè kɔn wèo Ada guro gēro dosaidee zī kɔn à guro gērodee zīo.

²² Gurɔ pìnɔn Yudano bɔna ní ibeeno ɔzī zībaa ũ. Mɔ pì guu aō pɔsīaa liε ponnaa ũ, aō sósobikena liε zībaakena ũ. Aōgae zībaa pì ke gurɔ pìnɔ zī, aōgae zībaa póblee ke wàgae ponnaa ke, aōgae póblee dakōne, aōgae gba da takaasideenoε.

²³ Yudano zè kɔn yā kè Mɔdekai kènnεo, ben zībaa kè aō kè pì gṓnne fεεakaarayā ũ.

²⁴ Amadata né Amana, Agaga bori Yudano pínɡi zanguri à zaaa kpàkɔsɔ́nzi à n dède, ben à gbè kè wè sísi purimu gbèka le à e à n fu à n dède.

²⁵ Mɔde kè kína yā pì asii mà, à yā diε takada guu, le à zaaa kè à à lé kpàkɔsɔ́ Yudanozi pì wí à musu. Ben wà à lògo lía kɔn a négōgbēno lèdo.

²⁶ Beee yānzi wè gurɔɔ pìnɔ sísi Purimu, zaake gbè kè à là tón gwe. Yā kè Mɔdekai kè takada pì guu kɔn yā kè à n̄ lénɔ yānzin

²⁷ aɔ s̄i kè wà zībaa ke gurɔɔ plaaa pìnɔ guu wè kɔn wèo. Aɔ bè m̄pino kɔn n̄ n̄énɔ kɔn gbè kè aɔ n̄àmmanɔ é gí zībaa pì keziro, wàgae ke à gurɔɔa lán wà kè lán nà.

²⁸ Wè kɔn wèo gurɔɔ pìnɔ yā gae d̄n̄gu, aɔgae à zībaa ke uale kɔn ualeo wéte kɔn wéteo b̄usu kɔn b̄usuo, le Purimu zībaa pì tón m̄i de Yudanɔ kiiaro yānzi, à kegurɔɔ tón yāa n̄ boriinɔaro.

²⁹ Kína naɔ Esita, Abiaili né takada plaadee kè kɔn a ikoo p̄ngi Purimu yā musu, à gbāaa kpào takada kè Yuda bori Mɔdekai kèa.

³⁰ Mɔdekai takada pì kpàsā Yuda kè aɔ kú kí Asueru b̄usu m̄en baswεedo awεεswεεplaaa guunɔne. À kuuna aafia làakario kpaena yā òh̄ne,

³¹ ben à Purimu zībaa pì diè a gurɔɔa, lán àpi kɔn kína naɔ Esitao dièh̄ne nà, lán aɔpino s̄o s̄i wà ke nà kɔn n̄ boriinɔ n̄ kpεε kɔn léyinao kɔn s̄o d̄ɔɔo.

³² Yā kè Esita diè pì gbāaa kpà Purimu doka p̄nɔa, ben wà kè takadan.

10

Kí Asueru kɔn Mɔdekaio yā

¹ Kí Asueru tò gbè kè aɔ kú a b̄usu guunɔ p̄ngi kɔn ísia luannɔ t̄angba kpáawa.

² Yā bíta kè à k̄énɔ kɔn à ikokeyánɔ k̄éna Midiánɔ kɔn Pesianɔ k̄inanɔ ḡīayākenanɔ takadan. Lán kína Mɔdekai gbà gbāaa à ḡo gb̄ensi ū nà, à yā kú takada pì guu d̄o.

³ Yuda bori Mɔdekain kí Asueru kpàasi ū. À tó b̄ò Yudanɔ té bens̄o à yā kà n̄ gbè parideen, zaake à a gb̄énɔ aafia wéte, ben à kuuna nna zé kèke a borii p̄inɔne.

AYUBA

Setān Ayuba yōna 1:1-2:13
 Ayuba kyakana a igurɔɔn 3:1-3:26
 Ayuba gbēnnanɔ yāsialana 4:1-5:22
 Ayuba wena a gbēnnanɔ 14, 19, 31
 Dii wena Ayubala 38:1-41:34
 Ayuba yā mīdena 42:1-42:17

Setān Ayuba yōna káaku

¹ Gōgbē kee kú Uzu būsun yā à tón Ayuba. Gbē maaame, ègō taari vīro. À Luda vīa vī bensō à gī yāzaakenazi.

² À négōgbēnɔ vī gōɔn swεεplaa, nénɔgbēnɔ gōɔn aagō.

³ À sāanɔ vī bɔɔɔ swεεplaa, lakuminɔ bɔɔɔ aagō, zùnɔ bɔɔɔ do, zaakinɔ wàa plaa kpé basɔɔro, bensō à zīkerinɔ pari maamaa. À auziki bíta de ɔfāntēbɔe kpa gbēnɔ póla píngi.

⁴ À négōgbēnɔ ègō pɔnna póblee keekōne be kōn beεo, ašè n dāre pìnɔ sísi aš mó wà pó ble wà í miño ledó.

⁵ Gurɔɔ kè aš pɔnna pó blè wà yāa píngi, Ayuba è gbē zīmáa wà gbāsī bɔ́ngu. Tó à guu dò, è fεε kɔngɔ idε'idε à sa'opɔ kè wè ká tén à té kú o aš baadenε à be: Wègō dōro ma néno durun kè aš dɔkè kōn Ludao n swèn gwεε. Len Ayuba ègō kee le gurɔ píngi.

⁶ Zīkea malaikanɔ mò wà zè Dii aε, bensō Setān kú n té.

⁷ Ben Dii bè Setānne: N bɔ máme? À wèàla à bè: Mée gaa mée suu mée likōaa zō anduna guume.

⁸ Ben Dii bène: N ma zòbleri Ayuba ès? À sáa kú anduna guuro. Gbē maaame, à taari vīro. À ma vīa vī bensō à gī yāzaakenazi.

⁹ Ben Setān bè Diine: Ayuba n vīa vī pān yó?

¹⁰ Mbe n kara kpà n ligazi kōn à beεo kōn pó kè à vīnɔ píngi. N aubarika dà à zīin, ben à pónɔ kò à dàgula.

¹¹ N ɔ bɔ n pá à pónɔa píngi n gwa, tó èe yā zaaa onnero.

¹² Ben Dii bène: Tò! Ma à pó píngi nānne n ɔzī, mɔde nton ɔ pá à mèaro. Ben Setān gù Dii aε.

¹³ Zīkea Ayuba négōgbēnɔ kōn à nénɔgbēnɔ e pó blee ašɔe geepiwεε mii n vīi be.

¹⁴ Ben gbēke mò Ayuba kiia à bè: Zùnɔ e bú wii bensō zaakinɔ e sè blee n saε,

¹⁵ ben Sebano lèémáa aš n sée wà tànyo, aš n dàrinɔ dède kōn fēdaao. Mámbe ma bɔ mado ma mɔ à baaru kpánne.

¹⁶ Èe yā o à yāaro, ben gbē pānde mò à bè: Laa pèe n sã kpàsanɔa aš té kù, pódārinɔ gàga. Mámbe ma bɔ mado ma mɔ à baaru kpánne.

¹⁷ Èe yā o à yāaro, ben gbē pānde mò à bè: Kaladianɔ kō kpàate gāli aagō aš mò wà lèe n lakuminɔa wà n sée wà tànyo, wà n dàrinɔ dède kōn fēdaao. Mámbe ma bɔ mado ma mɔ à baaru kpánne.

¹⁸ Èe yā o à yāaro, ben gbē pānde mò à bè: N négōgbēnɔ kōn n nénɔgbēnɔ e pó blee ašɔe geepiwεε mii n vīi be,

¹⁹ ben zàga'īa gbāaa kàka à bò gbáan à sù n kpé gooda siigōɔnɔa, ben à lèe à sī né pìnɔa aš gàga. Mámbe ma bɔ mado ma mɔ à baaru kpánne.

²⁰ Ben Ayuba fεε à a uta gà à kè à a mì bò. Ben à dàe a puua à dɔnzi kè Ludane

²¹ à bè:

Ma bɔ ma da gbεεen ɔkori

bensõ mé εara mà tá ɔkori.
Dii kpàma ben à εara à sìma.
Wà Dii sáabu kpá.

²² Yá pìnò guu píngi Ayuba e durun ke à Luda taari èro.

2

Setān Ayuba yōna gèn plaadee

¹ Zīkea malaikanɔ εara wà mò wà zè Dii aε, Setān sɔɔ kú n té. À zè Dii aε,

² ben Dii à là à bè: N bɔ máme? À wèàla à bè: Mée gaa mée suu mée likɔaa zɔɔ anduna guume.

³ Ben Dii bène: N ma zòbleri Ayuba ès? À sáa kú anduna guuro. Gbē maaame, à taari vīro. À ma vīa vī bensõ à gí yāzaakenazi. Baa kè n ma swā vùme, ma mónzi kpàzi pā, à kpé kuu taari sai ai tia.

⁴ Ben Setān bène: N kemε mà kenne. Pó kè gbē vī píngi eé kpá a mìsina yānzi.

⁵ N n ɔɔ bɔ n pá à mèa n gwa. Eé yā zaaa onne.

⁶ Ben Dii bène: Tò! Ma à nànnε n ɔzī, mɔde n à wèndi tó.

⁷ Setān gù Dii aε, ben à bɔgī zī Ayubaa sena zaa à kèsea ai à gàa pé à mìdangura.

⁸ Ben Ayuba takaso sè à gàa à vèε tubura, èe a zīnda waaο.

⁹ À naõ bène: Néǵõ kpεε kuu taari sai ai tian yó? N yā zaaa o Ludane n ga.

¹⁰ Ben à bène: Néε yā oo lán nɔgbē yōnkɔɔ bà. Wégõ à maaa ee Luda ɔzī wà gí à zaaa ezió? Yá pìnò guu píngi Ayuba e durun ke a yā'ona guuro.

Ayuba gbēnnanɔ mɔna à kiia

¹¹ Kè Ayuba gbēnna gɔɔn aagɔɔnɔ kisia kè à à lènɔ baaru mà, aõ baade bò a be aõ kō kàkɔa, ben aõ gàa wà sósobi keo aõ à làakari kpáεne. Aõ tónɔn yè: Temana gbē Elifaza, Sua gbē Bilidada kōn Naamati gbē Zofao.

¹² Kè aõ à wèndē kè zāazā, aõεe à dōro, ben aõ ɔɔ dò, baade a uta gà à kè, ben aõ bùsu kò wà fà musu à kú n mìa.

¹³ Ben aõ vèεo tɔɔte gurɔ swεεplaa fāantē kōn gwāavīo. Aõ gbēkee e yāke ooro, zaake aõ è lán à nawēa kè bita nà.

3

Ayuba kyakana a igurɔɔn

¹ Beeε gbεra Ayuba lé wè à yā zaaa ò a igurɔɔ musu

² à bè:

³ Luda ma igurɔɔ ke pā
atēnsa gwāavī kè wà ma nò sì pì.

⁴ Gurɔɔ pì li gusiaa ũ,
zaa musu Luda tón à yā daro,
àton tó guu puaro.

⁵ Gusia kū níginigi gurɔɔ pìà,
ludambε siaa kúεa,
gusia bitim daàla.

⁶ Gwāavī pì sō sia kū níginigi,
wàton da wè gurɔɔnɔ té dōro,
wàton naro mɔ gurɔɔnɔ guuro.

⁷ Gwāavī pì ke gwāavī fīi ũ,
guda tóngõ dɔ gurɔɔ beeearo.

⁸ Pódamari kè aõεe tó ɔfāntē guu puroonɔ láari ke gurɔɔ pìà,

gbē kè aṣṣ dṣ lán wè ɔ ká kùkukuzi pìnɔ.

⁹ À gudɔnao sɔsɔnɛnɔ sia kũ,
weé à gudɔna dā pā, guwɛɛ é kēro.

¹⁰ Zaake gurɔɔ pì e ma da né'isɔ zé tatamalero,
à tò ma wée sì nawēale.

¹¹ À kè dia wèe ma i gè ũroo?
Bóyānzi mée bɔ gbɛɛɛn ma sɔkpa gṣɔroo?

¹² À kè dia wà ma kpa gbálaa?
Bóyānzin wà yṣ kpàma má mìzi?

¹³ Tó ma ga yā, le ma gṣ kítikiti,
le ma ii ò ma kámma bò

¹⁴ kṣn kínanɔ kṣn anduna guu lédammari
kè aṣ kíbe ziinɔ kèkè wà bò n zīndanɛnɔ,

¹⁵ wēɛnɛ kè aṣ vura kàkṣańzinɔ
bensṣ aṣ kondogì kà n kpén à pà.

¹⁶ À maa yā wà ma vīi lán nòbɔɛnɛ bà,
lán né kè mò gè ũ èe anduna eroo bà.

¹⁷ Gwen zaakerinɔ è n zaakena tón
bensṣ gbē busananɔ è kámma bon.

¹⁸ Zìzɔnɔ è ĩampakii e gwe,
aṣè n wétāmmarinɔ kòto ma dɔro.

¹⁹ Gbāadeenɔ kṣn talakanɔ kú gwe n píngi,
bensṣ zò ègṣ de a dii pó ũ gwe dɔro.

²⁰ Bóyānzi Luda è guu pu wēndadeenɔnɛzi?
À kè dia è wèndi kpá gbē kè aṣ pɔɔ siaanɔa?

²¹ Aṣ wée ègṣ dɔ gaazi aṣè ero,
aṣè kpáe kezi de auziki kè utenala.

²² Tó aṣ gà wà n vīi, aṣè pɔnnaa ke,
aṣ nòsɛ è ke nna.

²³ Luda n zia yā ùteńne,
à kara līgańzi kpa sānda píngia.

²⁴ Wesakakṣa à bo bé à gṣ ma póblee ũ,
ma mbona è yāaro.

²⁵ Yā kè ma vīa kènɛ pì bé à ma le,
yā kè ma kã gizi pì bé à sùma.

²⁶ Má ĩampana vīro, ma làakari kpaɛnaro.
Má kámmabona vīro, ma nawēakena è yāaro.

4

Elifaza yāsina Ayubala

¹ Ben Temana gbē Elifaza yā siàla à bè:

² Asa tó gbē yā ònne, né pɔ fēroo?
Zaake mé fṣ màgṣ yītenaro.

³ N dɔn lán n lé dà gbēnɔa pari nà,
n gbē kè aṣ gbāaa yāanɔ gbà swè.

⁴ N yā gbē kè aṣɔe fuunɔ sè lezī,
n gbē kè aṣɔ busananɔ gbà gbāaa.

⁵ Kè yā n le sa, ben nées fuu,

kè à sùmma, ben n bídi kè.

⁶ N vīakena Ludane e n làakari kpáeroo?
N kuuna taari sai è tó ñgõ tãmaa vīroo?

⁷ Ñ laasuu lé ñ gwa!

Kisia taarisaidée lè ziki ai à gàó?
Mán wà gbě maaano kàaten zikii?

⁸ Gbě kè yā zaa bú wì à yākete t̄a,
má è beee bé è b̄ene.

⁹ Luda lé'īa bé è à kaate,
à p̄o b̄ona a yīn bé è à dúgu z̄o.

¹⁰ À p̄utāna k̄on k̄oto gbāaa lán músu bà è yāa,
Luda è à swaa worone.

¹¹ È ga lán músu kè ñòb̄o wète à k̄orazi bà,
à n̄en̄o é gbasa wà f̄aak̄o.

¹² Ma yā kp̄ai mà īala,
yā p̄i asii gè ma swān.

¹³ Gur̄o kè m̄ee nana b̄ee oo gwāavī,
gur̄o kè gb̄en̄o ii ò wà kà z̄a,

¹⁴ vīa ma k̄u m̄ee lugalugaa,
ma m̄e píngi e lugaa.

¹⁵ Īa ke borii ma pa ma uua,
ma m̄ek̄as̄ese f̄ee à z̄e.

¹⁶ Kè à z̄e, m̄ee à taka d̄oro,
p̄o p̄i k̄u ma ae,

ben ma à k̄oto kp̄ai mà à bè,

¹⁷ gb̄entee é f̄i àḡo de yānnadee ū Ludaneó?
Gb̄e é f̄i àḡo z̄ena a K̄eri aeó?

¹⁸ Zaake Luda è a malaikano náane kero,
bens̄o è a z̄òbleri p̄ino taari e,

¹⁹ wam̄wa kè wa m̄e de lán ḡu kp̄é bà,
wa kasana de b̄usu kori ū
bens̄o wè wa dúgu z̄o lán d̄amboo bà,
weé wa p̄o o d̄óó?

²⁰ Zaa k̄onḡo ai uusie gb̄en̄o è gaga,
āe kaate ai gur̄o píngi,
wè ñ t̄aasi kero.

²¹ Luda è ñ kuta lí gboroñe,
ben āe ga ònd̄ok̄usai.

5

¹ Ñ lé zú sa ñ ma, tó gb̄eke é wenla.
Malaika kpareen né ae d̄o?

² Íbetekpana è ȳonk̄o de,
n̄oseḡoano è m̄isaidée kaate.

³ Má è ȳonk̄o k̄as̄aa p̄e,
ben k̄as̄aa p̄i ȳò k̄ando.

⁴ À n̄en̄o z̄a k̄on aafia'ekiio,
wè ñ yā máemañne yākp̄aek̄ekiia,
gb̄eke è ze ñ kp̄ero.

⁵ Nɔaderinɔ è à bura pónɔ ble,
baa pɔ kè à lè ligazinɔ,
ímíderinɔ è luga à auzikizi.

⁶ Kisia è fɛɛ bùsunlo,
nawěa è bɔɛ tɔtɛro.

⁷ Lán tɛpútāna gana musu seka vīro nà,
len gbě kè wà ì píngi è nawěa e le.

⁸ Tó mámbée sɔ, Ludan mé gbeka,
mé ma yā kpáɛ à aɛzī.

⁹ È yā bíta ke kè weé fɔ wà à gbá dōro,
weé fɔ wà à yābɔnsaekɛnanɔ lé dōro.

¹⁰ È tó lou ma tɔtɛa,
è tó à í dagula sɛtɛ.

¹¹ È gbě busananɔ sé lezī,
è sósobikerinɔ gba pɔnnaa.

¹² È yā kè mɔnafikideenɔ e pɛɛa gboro,
le n ɔzī tóngɔ aubarika vīro yānzi.

¹³ È ɔndōrinɔ kū n wéɛzɛɛ guu,
è tó yālekpɛɛ'orinɔ yāgɔgɔna ke pā.

¹⁴ Guu è sia kūrma fáantɛ,
aɔè ɔ máɛmaɛ fáantɛ lán gwāavī bà.

¹⁵ È takaasideenɔ bɔ gaa lézī,
è pɔsaideenɔ bɔ gbāamɔnnɛrinɔ ɔzī.

¹⁶ Beee yānzi gbāasaideenɔ tāmaa vī,
yāɛdesaideenɔ è yīte kyɔ.

¹⁷ Aubarikadeen gbě kè Luda è à tòto kɛɛ ũ.
Tó Gbaapingidee e n swā gagaa, òton yābuu tāro.

¹⁸ Zaake è gbě kɛnna ben è à bɔ gwa,
è gbě wíwi ben è à kɛkɔa.

¹⁹ Éé n bɔ yān gɛn swɛɛdo,
baa tó à kà gɛn swɛɛplaa, kisia é n lero.

²⁰ Éé n sí gaaa dekaagurɔ,
eé n bɔ fɛɛdaa lézī zīlan.

²¹ Dii é n bɔ gběyakarinɔ ɔzī,
tó mɔnzi mɔ, vīa é n kūro.

²² Né mɔnzi kɔn nɔaao yāa dɔ,
né vīa ke nɔbɔ pāsīnɔnɛro.

²³ Zaake négɔ kuu aafia kɔn gbènɔ,
négɔ nna kɔn nɔbɔsɛtɛnɔ,

²⁴ négɔ dɔ kè n ua égɔ nna,
tó n gaa n kpàsan, pɔke é kɛsāro.

²⁵ Négɔ dɔ kè n nénɔ é ke pari,
n boriinɔ é dagula lán sɛ̀ bà.

²⁶ Né zi kū kótokoto n gbasa n ga
lán ése kè mà wà kè à gurɔɔa bà.

²⁷ Kè wa yā pì asii gbèka, len à dɛ le.

N yā pì sí négɔ dɔ kè n zīnda yāme.

14

Ayuba yá'ona Ludane

¹ Gbēntee è bɔ nɔgbē kiiame,
à wēndi kusu, ègɔ̄ kuu yāketē sairo.

² È pia lán lāvú bà è kori kũ,
è gēte lán ɔra bà è gí kero.

³ Gbē beee takan né wéε dɔne
n̄ yākpae keɔ́?

⁴ Pó gbāsī é f̄s̄ à pó gbāsīsai íó?
Eé sí kero.

⁵ N gbēntee gurɔ̄ d̄iene,
à mɔ lé kú n̄ ɔzĩ,
n̄ à wē lé dàne, eé f̄s̄ à vīàlaro.

⁶ N̄ wéε goa n̄ à tó gwe
ai à gurɔ̄ lé papa lán ayazĩkeri bà.

⁷ Lí ègɔ̄ tãmaa vīme,
zaake tó wà z̄s̄, è εara à p̄to pá,
bens̄ɔ̄ à p̄to dufu p̄i è furo.

⁸ Baa tó à kāsāa zi kũ tɔɔte guu,
bens̄ɔ̄ à kusu gà b̄usun,

⁹ tó à í gūu mà, eé p̄to pá,
eé gà bɔ lán lí kè wà pè bà.

¹⁰ Tó gbē gà s̄s̄, ègɔ̄ daena s̄ɔrɔ̄ɔ̄,
è tá ègɔ̄ kuu d̄ɔro.

¹¹ Lán sèbe'i è lagoonà,
bens̄ɔ̄ swa'i è baba à yāa,

¹² Len gbēntee è dae le è fεε d̄ɔro,
ai ludambεε gá gēteo, eé vuro,
eé vu k̄n̄ ii p̄iɔro.

¹³ Tó né ma ute gèwāan
n̄ ɔ kúma ai n̄ pɔɔ wèrema dé!
Tó né gurɔ̄ lé dieme gwe
gbasa n̄ dɔ ma yān dé!

¹⁴ Tó gbē gà, eé εara àgɔ̄ kuuó?
Tó leme, mégɔ̄ wéε dɔɔ ma vunazi
ma ɔsikana guu gurɔ̄ p̄ingi.

¹⁵ Né lé zumazi mé wenla,
né mamɔma kè má de n̄ ɔzĩ ũu begeε ke.

¹⁶ Gurɔ̄ beee n̄ wéε ègɔ̄ té ma yākenanɔzi,
mɔde né ma durun yā da d̄ɔro.

¹⁷ Né ma taarinɔ̄ ká b̄òkɔn̄ n̄ yi n̄ die,
né lá kú ma zaakena p̄inɔla.

¹⁸ Lán kp̄iii è gboro à fāakōa nà,
bens̄ɔ̄ s̄s̄i musu gbè gbēntē è s̄ski kpá,

¹⁹ lán swa'i è gbè lólo nà,
bens̄ɔ̄ í è b̄usu sée à táo,
len n̄è gbēntee tãmaa n̄ene le.

20 Nèè gbāaa mónè à tá, è su dōro,
 nèè tó à uu liè à anduna tó.
 21 Tó à nénò gò gbè bèèdeenò ũ, eé dōro,
 tó aō kè gbè fétenò ũmè sō, eé ero.
 22 Wāwāan eégō maa ado,
 à zīnda pōsiaan ègō kèè.

19

Ayuba wena a gbēnnanola

1 Ben Ayuba wè a gbēnnanola à bè:
 2 Ai bōren ègō ìa daama,
 àgō ma nòsè yakaamè kōn yāzōzōo?
 3 A ma sōsō à kè gèn kuri sa,
 ée ma faboo, wí è a kūro.
 4 Tó ma sāsāmè yāpura,
 ma taari de ma zīnda yā ũmè.
 5 Tó a gi ée a zīnda sèè lezī demala,
 bensō ée ma taari ee yā kè ma lee musu,
 6 àgō dō kè Luda bé à yā kè kèmmè kpèegānda,
 à takutèè kpàkpamè à ma kū.
 7 Mèè faaba wii lé, gbēke è wemalaro,
 mèè mīsina óo dō, yāzèdee kuuro.
 8 Luda zé zōmè, gēkii kuuro,
 à gusiaa dà ma zéla.
 9 À ma kpè bō,
 à ma fùra gò.
 10 È ma wíwi kpè píngia ai ma yāa,
 è ma tāmaa nè lán wè lí nè nà.
 11 È a pōfè bōbōma,
 è ma diè a ibèè ũ.
 12 À zìkpèenò è fèemazi lèdo,
 aōè ma kagura kè,
 aōè bùra káè wà liga ma kpézi.
 13 À tò ma gbēnò è kakōamao dōro,
 gbè kè aōo ma dōonò lè zō wà tātamale.
 14 Ma danenò pā kpāmazi,
 ma gbēnnanò sà ma yān.
 15 Ma gō nibò ũ ma be zīkerinòne,
 ma gōhíne lán bori zītò bà.
 16 Tó ma a begwari sisi, è wemala dōro,
 baa tó ma agbaa kpàne kōn ma zīnda léo.
 17 Ma lé'ia è kè ma naōne léfona ũmè,
 ma vīinò kōn ma dāaronò yemazi dōro.
 18 Baa né ketenò è kya kámagu,
 tó ma tena, aōègō ma faboomè.
 19 Ma kpàasinò ye ma yāziro,
 ma gbè yenzideenò bō ma kpèè.
 20 Ma mè yitoo kù,

à gò féte kè mé ga.

- 21 À ma wēnda gwa ma gbēnnanɔ,
à ma wēnda gwa, zaake Luda ɔ tòmame.
22 À kè dia eè wée dɔme lán Luda è wée dɔme nà?
Ma nòbɔ sona e móawa leroo?
23 Le wà ma yānɔ kè
wà kà lán.
24 Le wà kè gbèa kōn gāo,
wà beoma kpāen àgɔ kuu ai gurɔ píngi.
25 Zaake má dɔ kè ma Zenyodee kuu,
eé fée à ze ma sèedadee ũ zāazāa.
26 Tó ma mēbaa kèkii kàate,
mé wée si Ludale mè sai.
27 Mé wée siàle ma zīnda,
eé keme gbē zītɔ ũro.
Yā pì ma kūna gbāa ma swè guu.
28 À kè dia a wée dòmɛ,
a bè māmbe ma a zīnda lèò?
29 À vīa ke Luda fēedaane,
zaake eé pɔfē bɔbɔo zaakerinɔa,
le àgɔ dɔ kè yākpae e a dāa.

31

Ayuba zena kōn a taarisaikεεo

- 1 Ma la dà kè ma wée égɔ kú nɔkparεaro.
2 Bó bé eé gɔ gbēntee baka ũ Luda kiia zaa musuu?
Bó túbin eé e Gbāapingide kiia zaa ludambεε?
3 Gbē zaaanɔn kisia è n leroo?
Zaakerinɔn mónzi è gēńziroo?
4 À de Ludaa e ma yākenanɔ ee
à ma kēsεsena lé dōroo?
5 Mèègɔ táa oo kōn mɔnafikion yó?
Mèè wā mà gbē sāsān yó?
6 Luda ma yō a zéa à gwa,
eé dɔ kè má taari vīro.
7 Tó ma pā zéne,
bensɔ pɔ kè ma wée ènɔ bé èe ma swè blee,
ke tó ma ɔ kú yā zaa ke guu,
8 ěndē mà pɔ tɔ gbē pāndenɔ ble,
wà pɔ kè má bànɔ biebie.
9 Tó gbēke nɔɔ nii gè ma swèn,
tó ma naguzi ma gbēdaaa nɔɔ yānzi,
10 ěndē gbē pānde gbá di ma naɔa,
àgɔ kīi keε danɔne.
11 Zaake tó ma yā pì kè, dà zaaame,
durun kè à kà wà à yā gɔgɔme.
12 Yā pì né té pókaaterime,
kè de à dɔ ma bura pónɔa à té kū kororo.

13 Tó ma gǝgbē ke nǝgbē zǐkeri yā vīmao,
 tó mée gǝgǝ a zéaro,
 14 mé ke diamε, tó Luda fεemazii?
 Tó à mòmazi, mé benε diamε?
 15 Luda kè à ma í kàsa né'isǝn bé à adee í kàsa seroo?
 Luda mèn doo pì bé à wa baade kè à da gbεεεnloo?

16 Tó ma takaasidee tǝ pǝ kè èe à nii dεε,
 tó ma gi gyaanǝ wēnda bozi,
 17 tó ma pǝ blè,
 ma tonε kè gwàri vīroo tǝ sǝ, tǝ!
 18 Lenlo! Zaa ma gǝkparεkeguro
 tonεǝ den ma ũ.
 Zaa lán ma bǝ ma da né'isǝn nà
 gyaanǝǝ dǝnlεrin ma ũ.
 19 Tó ma gbēke è kè ĩa e à dεε,
 ke tó ma takaasidee è kè à bisa vī à kúalero,
 20 tó èe ma sáabu kpá
 kè ma a sákā bisa kùàla à mè kè lǝgǝlǝgǝro,
 21 tó ma gbāaa mǝ tonεε,
 kè má dǝ kè weé zεmao yākpaεkenan yānzi,
 22 ma gǝ bǝkǝn,
 ma gǝsǝ wó a pékiia.
 23 Má Luda wéetǝmmāna vīa vī,
 à bítake yānzi mé fǝ mà yā beee taka kero.

24 Tó vuran ma gbāaa èa,
 tó ma bè vura atēen má náanekena,
 25 tó ma auziki bítan ma pǝǝ dǝa,
 ǝǝdaa kè à gǝ ma ǝzǐ pì,
 26 tó ǝfǝntē tékenan má tézi,
 ke mǝvura tǝa'ona kǝn à maakeεo,
 27 ben aǝ yā e ma swè blee busebuse,
 ai ma lé pè ma ǝa ma ì kpàomma,
 28 beee né durun kè à kà wà à yā gǝgǝmε,
 mǝnafikikena Luda Musudenεn gwe.

29 Mée pǝnnaa ke ma zanguri mǝnzi'ena yā musuro,
 mée à yāa dǝ kè yā à lè yānziro.
 30 Mée we ma durun kè ma à kàro.
 31 Dé bé à pítama kè èe pǝ ble à kàroo?
 Ma bεdeenǝn ma sèedadeenǝ ũ.
 32 Ma bε zé ègǝ wēna nibǝnǝnε,
 mée we gbē kè èe gētεε ì gǝalero.
 33 Ma a taarinǝ ùtε gbēnǝnéǝ?
 Ma lá kù ma durunnǝan yǝ?
 34 Parii vīa ma kǝ ai ma fua mà yā óǝ?
 Kè weé kya kámagu yānzin ma gi bǝ kpénziǝ?
 35 O'o! Dé bé eé ma yā kè mǝmaa?
 Ma zεo. Gbāapingide wemala sa.

Luda kè yā vīmao pì kē takadan.

³⁶ Mé takada pì sé mà da ma gân,
mé kú fùra ũ,

³⁷ mé gá mà yā kè má kènɔ tōkēne píngi,
mé gázi lán wēene bà.

³⁸ Tó ma buraa e giimazi,

bensō à dōrɔnɔ e wii leema,

³⁹ tó ma bura pó blè bensō mée tɔɔte pì fīa boro,
ke tó ma gbē kè aɔ vī yāanɔ dède,

⁴⁰ ɛndē lèkara bɔe gbado gēe ũ,
pampaa sō bɔe ése gbèn.

Ayuba yā lén gwe.

38

Dii a kíkēe ɔɔɔana Ayubane

¹ Ben Dii yā sì Ayubala zàga'īa guu à bè:
² Dé bé èe faasaiyā kaa ma ɔndɔɔlaa?

³ Ñ fēe ñ ze lán négōgbē bà,
mé n la yāzi, né wemala.

⁴ Kè ma anduna kàe, ñ kú máme?
Tó ñ dōna vī, ñ ome.

⁵ Dé bé à à tɔɔte lézekiino lè?
Dé bé à bà yōa à gwà? A de ñ dōɔ?

⁶ Bó bé à tɔɔte kūna?

Dé bé à à ēe dàe

⁷ gurɔ kè gudɔna sɔsɔnenɔ e guda kee,
Luda malaikanɔ pɔnna wiii dɔ ñ píngii?

⁸ Kè ísīaa guu fī à bò,
dé bé à zé tàtaàlee?

⁹ Ma ludambe luguu dàne pókāsāa ũ,
ma gusiaa yìne bisa ũ.

¹⁰ Ma à lézekii dàne,
ma zéno tàtaàle ma gbānganɔ dādan.

¹¹ Ma bène: Négae ká kè ñton vīàlaro,
n ísōkana gbāanɔ é ze kè.

¹² Zaa lán wà n i nà n yā diè kɔngɔneó?
N bókii òɔɔa gudɔnane zikió?

¹³ Gudɔna è anduna kū a léa
le à gbāke lán bisa bà à zaakerino kwéee.

¹⁴ È anduna lie kodekode lán kwā kpee bà,
kpīiino è bɔ gupuraa lán uta yiyikōana bà.

¹⁵ È gí zaakerinone aɔ ñ gusia yā ke,
è ñ ɔ sēna musu é'ee.

¹⁶ N gaa ai zaa ísia íbokiinoá?

N táa ò í lò pì gānulea zikió?

¹⁷ Wà gaa kpeelee gbàno òɔɔanneó?

N gèwāa gānulenɔ èó?

18 N anduna yàasa lé tàasi kèó?
Tó n yã beeenɔ dɔ píngi, n̄ om̄.

19 Gupuraa be zén máa?

Í gusiakukii dɔó?

20 Né f̄ n̄ gányo n̄ b̄sun-ó?

Í n̄ be zé d̄roo?

21 N̄ d̄ sera, à de wà n i gurɔɔ beee!

À de n wè lé v̄roo?

22 N gē làasi kè ma gu yīi kàen-ó?

N ma loughbe d̄ èó?

23 M̄è ute ai nawēakegurɔɔa,

m̄è gbar̄ z̄ikagurɔɔ z̄i.

24 Gupuraa è b̄ máme à dagulaa?

ɔf̄antēb̄e kpa ía è b̄ à da t̄t̄t̄ela diam̄?

25 Dé bé è zé b̄ lou bitan̄?

Dé bé è guu para lapatanan̄?

26 È m̄ɔɔ pisi t̄t̄te kè gb̄kee kúnlooa,

baa gb̄aa kè gb̄ntee kúnloo.

27 È bezia k̄n taagaa yīi k̄,

è tó s̄e b̄e gwe.

28 Lou de v̄íó?

Dé bé à kp̄i i?

29 Dé né'is̄n loughbe è b̄n?

Dé bé è sukaa i gbas̄a à kp̄aa?

30 Dé bé è tó í li à ke gb̄e ũ

è tó ísia musu ke kp̄akpaakpa?

31 Né f̄ n̄ s̄ɔɔne m̄n sw̄eplaaan̄ yi n̄ kak̄aó?

Né f̄ n̄ s̄ɔɔne fl̄ngon̄ f̄ak̄aó?

32 Né f̄ n̄ m̄ogaakiblee b̄ a gurɔɔaó?

Né f̄ n̄ guu ɔɔa s̄ɔɔne ko nédande k̄n a n̄n̄n̄eó?

33 Í musu p̄n̄ doka d̄ó?

Né f̄ n̄ í kp̄a kpatan t̄t̄t̄elaó?

34 Né f̄ n̄ lé zu louzi le à sisi

à í b̄ à n yakuó?

35 Né f̄ n̄ loupinan̄ gbar̄e ā da zén yó?

Āè m̄ wà benne w̄e kèó?

36 Dé bé à ñnd̄ɔ dà ludamb̄e luguun̄ne à lou maa?

Dé bé à d̄na kp̄a sukaaa à kp̄aa?

37 Dé ñnd̄ɔ bé à kà à ludamb̄e luguun̄ naroo?

Dé bé eé f̄ à musu oroz̄an̄ kp̄akaz̄iaa?

38 Tó à í b̄e, b̄usu kori è ḡ b̄t̄nga ũ,

làkp̄ak̄ɔn̄ è nanak̄a.

39-40 M̄be neè tofe ká músudaane,

tó èe n̄b̄ d̄ad̄aa d̄ako guuó?

M̄be neè p̄oblee kp̄a à n̄n̄a ā k̄a

gurɔɔ kè āɔ kú n̄ t̄n-ó?

41 Tó gbáa kánkāna nénɔ e ligaligaa guuzi,
aɔɔe lé zuu Ludazi kè pòblee kèsámma yānzi,
dé bé è pòblee kpámmaa?

39

1 N z̄s̄ né'igurɔɔ d̄s̄?

N ḡasi è gurɔɔ kè èe né iió?

2 Nèè n̄ nò mɔɔ dɔdɔó?

Nèè n̄ né'igurɔɔ d̄s̄?

3 Aɔè kúe wà né ime,
ben aɔ né'iwāwāa è kpáe.

4 Aɔ nénɔ è gbāa kū s̄en aɔè pée,
aɔè ḡe z̄éla aɔè su n̄ danɔa d̄ro.

5 Dé bé à tò zaakis̄ete ḡò a z̄indane?

Dé bé à à pòro à à gbàree?

6 Ma s̄ete diene à bee ūme,
ma tɔɔte wisidee k̄ene à kúkii ū.

7 È p̄a kpá w̄ete k̄izi,
è a kpàkeri z̄oka maro.

8 Èḡo té s̄is̄inɔa àḡo s̄e wete,
èḡo kpáe kee pò ísinɔzi píngi.

9 Z̄us̄ete é we à z̄i kenneó?

Eé we à i n z̄unɔ karan yó?

10 Né bà d̄a le à bú w̄inneó?

Né gbóngo dane le à kpasee k̄enneó?

11 Né náane d̄a à gbāa bíta yānzii?

Né n z̄i tónéó?

12 Né à náane ke à n pówee sése

à suonne póweegb̄ek̄iiaó?

13 Taataa è a d̄ebekānɔ poro k̄on p̄onnaao,
m̄ode eé sí lék̄zi k̄on tokū d̄ebekāoro.

14 È négbere da tɔɔte,
è tó b̄usu'aat̄e négbere p̄inɔ w̄a à pipi.

15 À s̄an kè weé gà wà k̄ese péea à w̄iwi,
kes̄o n̄b̄os̄etenɔ é t̄aa oa.

16 Èḡo p̄as̄i k̄on a nénɔ,
néḡo d̄s̄ se à z̄inda n̄en̄nlo,
z̄i p̄a k̄ena è kene ȳake ūro.

17 Zaake m̄ée à gba ònd̄oro,
m̄ée à baka da faadeenɔ téro.

18 M̄ode tó à f̄e à b̄ò k̄on bào,
è ḡe s̄ola à à òri ȳaa d̄o.

19 M̄be nèè tó s̄o ḡo gbāaa v̄i?

M̄be n s̄esekā p̄epene à waaaó?

20 M̄be nèè tó àḡo v̄iv̄i lán kwaa bàó?

À pò b̄ona à ȳin k̄i gbāaa è tó v̄ia n̄ k̄u.

21 È a gbá ḡaega guzuren,

è pɔnnaa ke a gbāaa yānzi,
ben è gá da zìkpεεnɔle.

²² È pɔ kè wè vīa keε yáa dɔ,
swè è kēnlo, è bɔru kpεε fēedaanero.

²³ Kà ègɔ kīi keε gbàran à musu,
sári lèetege kɔn sári gésedeeo è pí.

²⁴ Tó wà zìkuu pè, ègɔ a zīnda dakii dɔro,
ègɔ tɔɔte léleε ègɔ vīvīi ègɔ keε kèεkeε.

²⁵ Tó wà kuu pè,
è pɔ bɔ a yīn à be, ēhē!
Ègɔ zī ĩa sésεε zaa zāazā
kɔn gbēnsinɔ wii gbāaa kɔn kuukenao.

²⁶ N ɔndɔɔ bé à tò blea è yàa pá,
à a dèbe poro à gá sɔɔmεte kpaó?

²⁷ Mbe n̄ diε kúune
àgae vīa zāazāa à a sà da zaa musuó?

²⁸ Ègɔ kú gbè musu, gwen è in,
è zɔ gbè mìsɔntēa a aafia'ekii ũ.

²⁹ Zaa gwen ègɔ kpáε keε pɔbleezi,
è wée pá pɔnɔa káaa.

³⁰ Arun à néɔ pɔblee ũ,
guu kè pɔ gè kún, gwen ègɔ kún.

40

Gbēntee è fɔ à Luda zaaa boro

¹ Ben Dii èara à bè Ayubanε:

² Mamɔma Gbāapingide,
né ma taari e n̄ ma gba làakarió?
Ludazaabori, n̄ yā wemala sa.

³ Ben Ayuba wèàla à bè:

⁴ Pɔken ma ũro fá! Dian mé wenla nà?
Séde mà ɔ kú ma léa.

⁵ Ma yā ò gēn do, mé εara mà o dɔro,
má ò gēn plaa se, mé yā sínla dɔro.

⁶ Ben Dii èara à yā ò Ayubanε zàga'īa guu à bè:

⁷ N̄ fεε n̄ ze lán négɔgbē bà,
mé n̄ lala yāzi, né wemala.

⁸ Né lá kú ma yākena a zéalan yó?

N̄ yezi n̄ ma taari e le n̄ yā bɔ nnan yó?

⁹ N̄ gāsā gbāaa kà ma pɔ ũó?

N̄ kòto é fɔ à guu nigā lán ma pɔ bàó?

¹⁰ N̄ bítake kɔn kíkεεo da pɔkāsā maaanɔ ũ,
n̄ gakui kɔn bèεo da utadaa ũ.

¹¹ N̄ n̄ pɔfē bɔbɔm̄ma,
n̄ ĩadārinɔ gwa kɔn wée zaaao n̄ wí dar̄ma.

¹² N̄ ĩadārinɔ gwa kɔn wée zaaao n̄ n̄ pāε,

ò ò dúgu z̄s̄ guu kè āō kún,
 13 ò ò ká tú ò píngi,
 ò ò yiyi ò ò ká gèwāan,
 14 mé gbasa mà n sáabu kpá,
 kè n z̄i blè k̄on n gàsā gbāaaoyānzi.

B̄oreyā

15 Ò b̄ore gwa,
 kè ma à kè lán ma n ke nà.
 È s̄è ble lán z̄u bàme.
 16 À gbāaa kú à wógbaame,
 à ȳèe kú à gb̄ee báasiame.
 17 À vlāa porona lán sida lí bà,
 à gbáda t̄i de lán bàtāna bà.
 18 À wán̄ō gbāa lán m̄ogotē bà,
 à gbán̄ō de lán m̄ò gò bà.
 19 À bíta bé à de p̄ó b̄èe kè má kènola píngi,
 à K̄eri ado bé eé à f̄s̄.
 20 S̄is̄in̄ō musun è p̄ó blen,
 gwen n̄òb̄os̄ēt̄en̄ō è k̄ōk̄ō on ò píngi.
 21 È dae lè'ite gbáru,
 èḡō s̄ot̄ō v̄on dādā guu.
 22 Lè'ite ɔra è daàla,
 swagbaran̄ō è ligazi.
 23 Baa tó is̄ō e v̄iv̄i, è bídi kero,
 tó Yoda is̄ōp̄eena e à lé paa,
 à làakari èḡō kpaename.
 24 Weé f̄s̄ wà à w̄èe w̄iwi wà à k̄ū́s̄?
 Weé f̄s̄ wà ònd̄ō daezi wà à ȳi f̄s̄?

41

Kùkuku

1 Né f̄s̄ ò kùkuku k̄ū k̄on daburuo
 ò ḡae ò b̄ōō?
 Né f̄s̄ ò bà d̄o à n̄éneas̄?
 2 Né f̄s̄ ò bà ká à ȳin-ó?
 Né f̄s̄ ò à létānka f̄s̄ k̄on kúraō?
 3 Eé agbaa kpákpanne ò a gbareō?
 Eé benne ò s̄uu keō?
 4 Eé wenne ò a sé n z̄ò ū
 ai a w̄endi lén ȳō?
 5 Né à dato lán wè b̄aa dato n̄as̄?
 Né bà d̄oa ò kpá n n̄en̄gb̄ēn̄ōas̄?
 6 S̄ot̄ok̄on̄ō é kùkuku p̄i t̄ok̄eímaō?
 Ās̄é à líli latarin̄ōnēō?
 7 Né f̄s̄ ò à pápa k̄on sakao ò à b̄aa f̄s̄?
 Né f̄s̄ ò à mì ke gyágya k̄on s̄ariō?
 8 Ò wete ò ō kea ò gwa!
 ɔsii p̄i ȳā é sānguro,
 né si ò à taka ke d̄oro.
 9 Tó n̄ee daa né à f̄s̄, n̄ee n z̄inda kek̄eeme,

tó n wée siàlɛ, n mè è ganzimɛ.

¹⁰ Zaake gbẽke kùgbāaa e ká à à go a gbènlo,

dé bé eé fɔ̀ à zɛ ma aɛ sɔ̀ɔ?

¹¹ Dé fīa bé à dɔma, kè mé bonɛ?

Pó kè kú anduna guu píngi né ma pómɛ.

¹² Mé gí kùkuku pì gbánɔ yā oziro

ke à gɔsagbāakɛɛ ke à maakɛɛ.

¹³ Dé bé eé fɔ̀ à à tɛɛ gogoo?

Dé bé eé we à aizi kánɛ?

¹⁴ Dé bé eé we à à lé wɛkɔ̀a?

À swaa kà à gbẽ naasi kũ.

¹⁵ À tɛɛ dɛ lán sɛngbangonɔ̀ bà à kpɛɛa,

à didikɔ̀ana foo sai d̀rɔ̀d̀rɔ̀.

¹⁶ À tɛɛ pìnɔ̀ nana kɔ̀amɛ,

baa ĩa è gɛ̀kii ero.

¹⁷ Aɔ̀ pépɛkɔ̀rɛna gíngin,

aɔ̀é sí gokɔ̀aro.

¹⁸ Tó à yī sà, guu è pumɛ,

à wée dɛ lán ɔ̀fántɛ̀ bɔ̀ena kɔ̀ngɔ̀ bà.

¹⁹ Ténɛɛ è bɔ̀ à lén,

tépūtāna è bɔ̀n dɔ̀.

²⁰ Tésukpɛ̀ ègɔ̀ bɔ̀ɛ à yīn

lán í kè wà dì téa è pipii puusu bà.

²¹ À lé'ĩa è tó sīsīi té sé,

ténɛɛ è bɔ̀ à lén.

²² À gbāaa kú à waaamɛ,

gbẽ kè b̀a mè è ke kpām.

²³ À báasi ègɔ̀ sɔ̀sɔ̀kɔ̀ana gíngin,

à naa gbāngbān, è nigāro.

²⁴ À kù gbāa lán gbè bà,

lán wísilɔ̀gbɛ daa bà.

²⁵ Tó à fɛɛ, swè è kɛ̀ gɔ̀sagbāaanɔ̀n,

aɔ̀è kɔ̀ kɛ̀guu wà kora gákiiizi.

²⁶ Fɛ̀ɛdaa kè wà à lèo píngi è b̀aro

ke sári ke kà ke saka.

²⁷ È m̀si gwa lán kàba bàme,

m̀gotɛ̀ ègɔ̀ dɛnɛ lán lí m̀na bàme.

²⁸ È bàa lé kànerɔ̀,

gbèmba gbè ègɔ̀ dɛnɛ lán ése ũkà bàme.

²⁹ Ègɔ̀ gò gwaa lán sè kori bàme,

sári kũ ègɔ̀ dɛnɛ yáadɔ̀ziyā ũmɛ.

³⁰ À gbɛɛ tɛɛ dɛ lán takaso bà,

à gbè ègɔ̀ té bɔ̀tɔ̀ngan

lán zùswaaro guwibɔ̀ bà.

³¹ È í ya a lòn lán í kè è pipii oroon bà,

è ísīaa dɛ lán ǹsīdɛna bà.

³² Í kutuwina ègɔ̀ té à kpɛɛ,

ísīaa pì è ya à kpɛɛ púu.

³³ À sáa kú anduna guuro,
ma pókɛnanɔ té àmbɛ à vĩa vĩro.

³⁴ È nòbɔ kè aǎ è n zĩnda diɛ bítanɔ da pòkɛ ũro,
àmbɛ nòbɔ kè aǎ diɛ wà kànɔ kína ũ.

42

Ayuba mìsiɛna Ludanɛ

¹ Ben Ayuba bè Diinɛ:

² Má dǎ kè né fǎ n yǎ píngi kɛ,
gbɛkɛ é fǎ à kpá n pɔyezinanɛro.

³ N bè, dé bé èe kpaa òndɔɔnɛ dǎsaii?
Yápuramɛ, ma yǎ kè má à gbá dǎroo ò,
yábɔnsaɛ kè dɛ ma dǎnalaa.

⁴ N bè mà swǎ kpá, né yǎ o,
né yǎ lalama, mé wenla.

⁵ Ma n yǎ mà kǎn swǎomɛ yǎ,
tia sa ma wéɛ sɔnlɛ.

⁶ Beee yǎnzi ma kya kà ma zĩndan,
ma a nòsɛ liɛ ma vɛɛ bùsutin tubura.

Dii ɛara à Ayuba kǎsǎ pɛɛna

⁷ Dii yǎ beɛnɔ ona gbera à yǎ ò Temana gbɛ Elifazanɛ à bè: Ma pɔ fɛnzi kǎn n gbɛnna
gǔɔn plaaanɔ, zaakɛ ée ma yǎ o a zéa lán ma zòbleri Ayuba bàro.

⁸ À zùswarɛ sé mèn swɛɛplaa kǎn sǎkaroo mèn swɛɛplaa, à gáo ma zòbleri Ayuba kiia à
sa'opɔ kè wè ká tén à té kú oo, ma zòbleri Ayuba é adua kɛare. Mé à aduakɛna sí mé kɛare
a yǎnkɔkɛnaaro. Ée ma yǎ o a zéa lán ma zòbleri Ayuba bàro.

⁹ Ben Temana gbɛ Elifaza kǎn Sua gbɛ Bilidadao kǎn Naamati gbɛ Zofao gaa wà kè lán
Dii ónɛ nà, ben Dii Ayuba aduakɛnɛna sì.

¹⁰ Ayuba aduakɛna a gbɛnnanɔnɛ gbera Dii tò à sù a gwena ziin. À ɛara à pò kè à vĩ yǎa
kàaranɛ leo plaa.

¹¹ À vĩi kǎn à dǎaronɔ mò à kiia n píngi kǎn à gbɛ dǎnanɔ n píngi. Aǎ pò blèo a bɛ aǎ sósobi
kèo, aǎ à làakari kpàɛnɛ yǎ kè Dii tò à à lè píngi yǎnzi. Ben aǎ baade à gbà kondogi ɔ kǎn
vura tǎngao mèn doodo.

¹² Dii aubarika dà Ayuban zǎa dɛ káakupɔla. À sǎanɔ vĩ bɔrɔ gɛro dosai, lakuminɔ bɔrɔ
swɛɛdo, zùnɔ bɔrɔ plaa kǎn zaakinɔ bɔrɔ do.

¹³ À négǔgbɛnɔ ò gǔɔn swɛɛplaa kǎn nénɔgbɛnɔ mèn aagǔ dɔ.

¹⁴ À nénɔgbɛ káakudee tón Yemima, à plaade tón Kezia, à aagǔde tón Kɛɛnapuku.

¹⁵ Bùsu pì guu píngi nɔgbɛ kee kuu à maaa kà Ayuba nénɔgbɛ pìnɔ ũro. Aǎ de n túbi
diɛnɛ kǎn n dǎgǔnɔ.

¹⁶ Ayuba nawɛakɛna gbera à kè wè baswɛɛplaa dɔ, à wéɛ sì a dionɔ kǎn a swǎkpɛɛnɔ kǎn
a naɔionɔlɛ.

¹⁷ À zi kú kótokoto àton gá.

SAAMUNO TAKADA KAAKU

1

Saamu 1-41

Aubarikadee

¹ Aubarikadeen gbē kè è gbē zaaano lédamma maroo ũ,
è kifino zé séro,
è v̄εε kōn gbē faborinoro.

² Dii doka bé è keεε,
ègō laasuu leεa fāantē kōn gwāavĩo.

³ À de lán lí kè wà pè swaa saε bà,
à lá è kori kũro,
ègō né ii à gurōa,
yā kè è ke píngi kaarana vĩ.

⁴ À de le kōn gbē zaaanoro.
Aō de lán ése ũkā kè ĩa è séε bà.

⁵ Gbē zaaano é bō maa yākpaekegurō zĩro,
kifino é zε gbē maaano saero.

⁶ Dii gbē maaano zé dō,
gbē zaaano zé sō m̀i pé kaatena.

2

Kí kè Luda kà

¹ Bóyānzín boriino e zōka kaazi?
À kè dia wèε lé pāa kpaakōsō?

² Anduna kīnāno e zĩ soru keε,
kpatablerinō e kaakōa Diizi
kōn Kí kè à kào.

³ Aōε bee: Wà ní m̀okyakoono kēkē,
wà ní bà porowa.

⁴ Dii e ní faboo,
à v̄εεna musu, èε ní yāa dō.

⁵ Èε pataarĩma kōn pofēo,
à pētē è tó vĩa ní kũ.

⁶ À bè a a Kí kà a kp̄ii Zayōn musu.

⁷ Mé yā kè Dii diemεε o kè à bè:
Ma Nén n ũ, gbāan ma n i.

⁸ N̄ wéε kema, mé bori píngi kpámma n pó ũ,
mé n gba anduna gooda siigō.

⁹ Né kí bleĩma kōn m̀ò gò,
né ní wíwi lán wè oroo wí nà.

¹⁰ Kīnāno, à lédamma kèkii ma,
anduna kpatablerinō, à ōndō kũ sa.

11 À dɔ Diizi kɔ̃n ṽiao,
à pɔ̃naa kɛo kɔ̃n luganao.

12 À lé pé à Néa
le à pɔ̃ tón f̃ɛazi à gaga zénlo,
zaake à pɔ̃ è f̃ɛ k̃āndome.

Aubarikadeen gb̃ɛ kè nàzi ũ.

3

Lézuna Ludazi ibeɛno yā musu (2Sa 15:13-17)

Lè kè Dauda dà gurɔ̃ kè à bàa lè a né Abusalomune.

1 Dii, ma wɛdɛrinɔ̃ kpáme fá,
gb̃ɛ kè aɔ̃ íbete kpàmaonɔ̃ pari.

2 Wèe ma yā oo pari,
wèe bee Luda é ma mì síro.

3 Mpi s̃o Dii, nɛè ɔ̃ ligamazi sɛngbango ũ,
ma gakuin n ũ, nɛè tó ma mì g̃ɔ̃ da'ilana.

4 Mɛè wii pé Diizi,
è wemala zaa a kúkiia kp̃iii musu.

5 Mɛè daɛ mà ii o mà vu,
zaake Diin ma k̃ūna ũ.

6 G̃ɔ̃n b̃ɔ̃ɔ̃ baaag̃ɔ̃ akurikurinɔ̃ e ma wɛɛ kpa s̃ānda p̃íngia,
m̃ɔ̃de mɛè ṽia kɛ̃ñɛro.

7 Ñ f̃ɛɛ, Dii,
ñ ma mì sí, ma Luda,
ñ ma ibeɛno sw̃ān kɛkɛ,
ñ gb̃ɛ zaaa p̃inɔ̃ swaa é'ɛ.

8 Dii bé è gb̃ɛ mì sí.

Ñ aubarika da n gb̃ɛnɔ̃n.

4

Uusie aduakena

Dauda lè. Wè sí k̃ɔ̃n m̃ɔ̃ɔ̃lɛnaome.

1 Tó ma n sisi, ñ wemala Luda ma zenyode,
tó má kú naw̃ɛa guu, ñ ma gba m̃ɛporokii,
ñ ma w̃ɛnda gwa ñ ma aduakena sí.

2 Gb̃ɛnɔ̃, é gí àg̃ɔ̃ wí daa ma Luda Gakuidea ai b̃ɔ̃ɛme?

Ég̃ɔ̃ ye p̃ó p̃āanɔ̃zi àg̃ɔ̃ té t̃āanɔ̃zin yó?

3 Àg̃ɔ̃ d̃ɔ̃ kè Dii a gb̃ɛnɔ̃ diɛ ñdona,
tó ma à sisi, eé ma yā ma.

4 Tó a p̃ó f̃ɛ, àton durun kero,
à laasuu lé a daɛbɔ̃ musu à ỹɛɛ.

5 À saa kè dɛ à oo o,
à Dii náanɛ kɛ.

⁶ Gbē paridee è be: Dé bé eé yā maaa kεwee?

Ñ uu werewa, Dii, ñ aubarika dawagu.

⁷ Baa tó pówεε kōn wēεo diñzi,
pōnnaa kè ñ dàme ma swèn de ñ póla.

⁸ Mεè daε mà ii o nnanna,
zaake Dii, mbe neè tó màgō kú ma làakaria.

5

Kōngō aduakena

Dauda lè. Wè sí kōn kurepenaome.

¹ Ñ swā kpá ma yāzi, Dii,
ñ làakari dō ma mbonaa.

² Ma Kína, ñ ma wiilena ma,
ma Luda, méε wéε keemma.

³ Dii, neè ma yā'ona ma gudōnao,
meè ma yāno dōdōnne kōngō,
ma wéε ègō dōnzi.

⁴ N Luda n tèn à zaaa ũ,
neègō gbē zaaao ledoro.

⁵ Īadāri è e à ze n aezīro,
n za yāzaakerinōn ñ píngi.

⁶ Dii, neè egēdeenō mì de,
ñ ye gbēderinō kōn gbēblerinō kāziro.

⁷ Mapi sō, mé gē n ua n gbēke bíta yānzi,
mé kúe mà ae dō n kpéa mà mì sienne.

⁸ Dii, ñ ma da zéa n náanekena yānzi,
ñ zé porome ma wēderinō yānzi.

⁹ Zaake aō yāke náane vīro,
aō nōse de lán kākā beε bàme,
aō kòto de lán mira wēna bàme,
aōè lénnaa kásañne.

¹⁰ Ñ tó yā vēm̄ma Luda,
ñ tó yā zaaa kè aōε kpákpaano wí ñ musu.
Ñ péñma n aezī aō taari pariino yānzi,
zaake aō gí n yā mazi.

¹¹ Ñ tó gbē kè aō utena n kiiano yáa dō,
aōgō lè sii kōn pōnnaao gurō píngi.

Ñ ò kú gbē kè aō yenziinola,
le aō pōnnaa ke n yā musu.

¹² Dii, neè aubarika da gbē maaanōn,
neè ligañzi yenzio lán sengbango bà.

6

Faaba wiipena Ludazi

Dauda lè. Wè sí kōn mōrōlenaome.

¹ Dii, ñton kpākēmazi kōn pētōoro,

nton ma toto kɔn pɔfɛoro.

² N ma wɛnda gwa, Dii,
zaake ma a'a,
n ma kekɔa, Dii,
zaake ma wɔnɔ e wii.

³ Ma pɔɔ yaka bɔgubugu, Dii,
bɔren nɛ dɔmalee?

⁴ N ɛara n ma mi si, Dii,
n ma faaba ke n gbɛke yanzi.

⁵ Zaake gɛ e e a n tɔ kpɔro,
wee n saabu kpɔ mira guuro.

⁶ Ma mbona ma kpasa,
ma mibɔkɔ e ga kɔn we'e'io,
ma daebɔ e yi kɔ ai guu gɔ dɔo.

⁷ Ma we'e kakana kɔn pɔsia ɔɔdɔnao,
e gaa kɛ ma ibeɛnɔ pari yanzi.

⁸ A gu ma kiia zaakerinɔ,
zaake Dii ma ɔɔdɔna ma.

⁹ Dii ma wiipɛna ma,
Dii ma aduakɛna si.

¹⁰ Wi e ma ibeɛnɔ kɔ n pingi aɔ gɔ bidi guu,
aɛ fu kɔndo aɔ kpɛe li.

7

Nya nnaa kpama, Dii!

Lɛ kɛ Dauda si Diine Beyami bori Kusu ya musu.

¹ Dii ma Luda, ma nanzi,
n ma mi si n ma faaba ke
gbɛ kɛ aɔ pɛɛmaanɔ ɔzi.

² Tɔ lenlo, aɛ ma ke gyaiyai
lan musu e ke'ine nɔme,
aɛ ma kekɛkɛre,
gbɛke e ma mi siro.

³ Dii ma Luda, tɔ ma taari ke kɛ,
tɔ ma ɔ kɔ ya zaaan,

⁴ tɔ ma a zaaa kɛ ma gbɛdaaane,
ke tɔ ma gbɔaa mɔ ma ibeɛne pɔ,

⁵ n tɔ ma ibeɛ pi pɛɛma a ma kɔ,
a kɛse pɛɛpɛma tɔte,
a ma vi busu'aatɛn.

⁶ N fɛe n ze kɔn pɔfɛo, Dii,
n fɛe ma ibeɛnɔzi n nɔse kpɔkpɔ yanzi.

N vu, ma Luda,
n ya gɔgɔ a zea.

⁷ N tɔ gbɛnɔ kakɔanzi,
n ki ble'ine zaa musu.

⁸ Dii, nɛ̀ yākpae ke kɔ̃n gbɛ̃no.
 Dii, ñ tó yā bɔ̃mao nna ma yāzede lén,
 Luda Musude, ñ yā kemɛ ma nɔ̃sɛpura lén.

⁹ Luda, ríbe ñ maa,
 nɛ̀ nɔ̃sɛ kɔ̃n laasuuo kpokɛ.
 Ñ gbɛ̃ zaaano pásikena mì de,
 ñ gbɛ̃ maaano gba zekii.

¹⁰ Luda Musuden ma sɛngbango ũ,
 è gbɛ̃ kè aɔ̃ nɔ̃sɛ maaano mì sí.

¹¹ Luda è yākpae ke a zéa,
 è tó yā gɔ̃ vɛɛ́ma gurɔ̃ píngi.

¹² Tó gbɛ̃ e a nɔ̃sɛ liero,
 Luda è a fɛ̃eda lé ke
 è a sá kú à kã.
¹³ È a gɔ̃kebo kè è gaa ínɛno keke,
 è a kà tédeenɔ̃ kpá sála.

¹⁴ Ñ gwa, yā zaaa è nò dɔ̃ gbɛ̃n,
 ben è wahaa nò sí à né i egɛɛ ũ.

¹⁵ È wɛ̀ɛ yɔ̃ gbɛ̃noɛ zàazá takutɛɛ ũ,
 ben è zu wɛ̀ɛ kè à yɔ̃ pì guu.

¹⁶ À àisi pásí è wí à musu,
 à wétãna gbɛ̃noa è wí à mìa.

¹⁷ Mé Dii sáabu kpá a maakɛɛ yãnzí,
 mé Dii Musude tó bɔ̃ kɔ̃n lèsinao.

8

Luda gakui yá'ona

Dauda lè.

¹ Dii wa Dii, n tó bɔ̃na anduna gu píngia,
 n gakui bɔ̃na gupuraaa musu.

² Ñ dà né fétenɛ kɔ̃n nékpántɛno aɔ̃ n sáabu kpá
 le n ibɛno kɔ̃n n zanguri gɛ̃ɛbommarino yíte.

³ Kè ma n zĩi gwà musu,
 mõvura kɔ̃n sõsõne kè ñ pèpɛ gweenɔ̃,

⁴ ma bè bón gbɛ̃ntee ũ kè à yā ègɔ̃ dɔ̃nguu?
 Bón à ũ kè nɛ̀ lãakari dɔ̃a?

⁵ N à kè kɛ̃sãna malaikanɔ̃zi féte,
 n à kà kín kɔ̃n gakuio kɔ̃n bèɛo.

⁶ Ñ tó à kí blè pɔ̃ kè ñ kɛ̃noa,
 ñ tó pɔ̃ sãnda píngi mì siɛɛ,

⁷ sãano kɔ̃n zuno kɔ̃n nòbɔ̃sɛteno píngi,

⁸ bãano kɔ̃n kpòno kɔ̃n pɔ̃ kè kú ísiaanno.

⁹ Dii wa Dii, n tó bɔ̃na anduna guu píngi.

9

Luda sáabukpana kè è yá kéké gbēnɔne yānzi

Dauda lè.

¹ Dii, mé n sáabu kpá kɔn nɔsɛo do,
mé n yábonsaekenanɔ kpàakpa kéńne.

² Mé pɔnnaa ké mà ãa dā n yá musu,
Luda Musude, mé n tó kpá kɔn lèsinao.

³ Ma ibeenɔ è kpee li,
aɔè lee wà gaga n ae.

⁴ Zaake n zɛmao n yá nnaa kpàma,
vɛena n tintia n yá gògò a zéa.

⁵ N kpákè boriinɔzi,
n gbē zaaanɔ kàate n n tó dède míomio.

⁶ N mónzi kè è yáaroo kpà ma zangurinɔzi,
n n wétɛnɔ gbòro, aɔ yá dɔ gbēken dɔro.

⁷ Dii è kí ble gurɔ píngi,
à a kpata diɛ yákpækɛna yānzi.

⁸ Eé yákpae ké kɔn anduna gbēnɔ súusu,
eé kí ble boriinɔa a zéa.

⁹ Diin utekii ũ gbē kè wèe gbāaa mɔɔńnenɔne,
à deńne aafia'ekii ũ nawɛakegurɔ.

¹⁰ Dii, gbē kè aɔɔ n tó dɔɔnɔɔ n náane vī,
neè n kii wèterinɔ zīnnaro.

¹¹ À lè sí Diine, èe kí blee zaa Zayɔn,
à à yákenanɔ kpàakpa ké bori píngine.

¹² Zaake è gɛɛ bo gbēderia, yá è sánlo,
è takaasideenɔ wiilena yá da.

¹³ Dii, n gwa lán ma ibeenɔɔ e ãa daama nà,
n ma wēnda gwa n ma bɔ gaa lézī,

¹⁴ Ie mà n tó kpá Zayɔn bīilea,
mà pɔnnaa ké kè n ma mì sì yānzi.

¹⁵ Boriinɔ sì wèe kè aɔɔ yɔn,
aɔ gbá zù bà kè aɔɔ kpàkpa guu.

¹⁶ Wà Dii dɔ kɔn yákpækɛna a zéao,
è tó gbē zaaa yákená wí à musu.

¹⁷ Gbē zaaanɔ è tá gèwāan,
borii kè aɔè Luda yá daroo pìnɔ.

¹⁸ Wēndadeenɔ yá é sán zikiro,
takaasidee sɔ wéedɔzina yāana vīro.

¹⁹ N fɛɛ Dii, nton tó gbēntee n gá fīro,
n bori píngi kakɔa n yákpae kéńyo.

²⁰ Dii, n tó vīa boriinɔ kū,
Ie aɔ e wà dɔ kè gbēnteenɔn n ũ.

10

Wéekena Luda à yákpae ke gbēnteenɔ

¹ Dii, b́yānzi n zena zāazāzi?

À kè dia nè n zīnda ute nawēakeguro?

² Gbē zaaa è gbāasaidee wete à de wadakee guu,
è monafiki keke à à kù.

³ Gbē zaaa è a pónidenanɔ ĩa dā,
è sānkarade sáabu kpá è Dii tó zaaa sí.

⁴ Gbē zaaa wada bé à tò è Dii kii wetero,
à Luda laasuu vīro.

⁵ Yā kè è ke píngi è bonε maame,
è a zīnda kaara, è n doka daro,
è lézukii ke a ibeenɔa.

⁶ È be é kpágularo,
égō kú ponnaan wahaa sai.

⁷ Ege kōn gbēkanao kōn yā pāsīo à lé pà,
kisia yā kōn yā zaaao bé égō daa à lén.

⁸ È naε taarisaideenε lakutu kpee
le à e à à de asii guu,
è mizaadee kpákpa gusaε.

⁹ È naε gbēnɔnε asii guu lán músu bà,
è naε lákpen le à e à gbāasaide kù.
Tó à à kù, è à gáε kōn a bào.

¹⁰ Gbē kè à lè à kù égō daena sòrɔrɔ,
gbāaa bé à à nè.

¹¹ Gbē zaaa è be Luda è yā tàasi kero,
è ɔ kú a wéεame è guu ero.

¹² Dii, n fεε n mó kōn n gbāaaao,
Luda, ñgō takaasideenɔ tàasi keε.

¹³ Luda, b́yānzin gbē zaaa è dokenyo lezi?
È be a swè guu né ĩa daawaro.

¹⁴ Baa kōn beeeo nè gbēnɔ yā'ɔamma e sānsān,
nè n pɔsia yā da le n e n ɔ daríma.
Gbāasaidee è a zīnda kpámma,
tone kè gwàri vīroo donlerin n ũ.

¹⁵ N gbē zaaanɔ kōn gbē pāsīnɔ gāsā éñε,
n n yā zaaa kè aɔε daa wà dōroo wí n musu.

¹⁶ Dii égō kí blee guro píngi,
à yādarisaideenɔ é kaate à b̀sun.

¹⁷ Dii è takaasideenɔ wéekena sí,
è n gba swè, è swā kpá n wiipenazi.

¹⁸ È ze kōn tone kè gwàri vīroonɔ
kōn gbē kè wèe wéε tāmmanɔ,
le gbēntee kè de b̀suti ũ
tón tó swè kē gbēnɔn dɔro yānzi.

11

Làakarikpaena

Dauda lè.

¹Ma na Diizi.

Bóyānzin ée beeme mà vĩa
mà tá kpíi musuzi lán bāa bà?

²À zaakerinɔ gwa, aɔ kà kpà sála,
aɔ nàe gusae aɔ n sá gà,
aɔ kà zù nòsemaadeenzi.

³Tó fεεakaarayā e kaatεε,
gbē maaanɔ é ke diamε?

⁴Dii kú a kpé kè kú adona guu,
à vεena kpatan musu gwe.

È wée té gbēnteenɔzi à n tāsasi ke.

⁵Dii è gbē maaanɔ yɔ à gwa,
mɔde à zà zaakerinɔn
kɔn gbē kè yā pāsī è keñne nnaanɔ.

⁶Eé téyɔ kɔn ɔfántēgbɔo kú zaakerinɔa,
īa wāaa bé eégɔ de n baka ũ.

⁷Zaake Dii è yā ke a zéa,
yāmaakena è kenε nna,
gbē maaanɔ é wée siàle.

12

Gbēntee zaakeε

Dauda lè. Wè sí kɔn mɔɔɔlenaomε.

¹N ma mì sí, Dii,
zaake gbē maa kee kuu dɔro,
nāanedeε yāa gbēnteenɔ té.

²Baade è εγεε to a gbēdaaanε,
è lénnaa kásañne kɔn nòseɔ plaa.

³Dii, n lénnade lé kò é
kɔn gbē kè è a zīnda sé lezīo.

⁴Aɔè be n lé bé eé tó wà zī ble,
wà n lé vī, dé bé eé kí bleñmaa?

⁵Wéetāna gbē busenɔa
kɔn wēndadeenɔ mbonao yānzi
Dii bè é fεε sa
à n gba zébɔkii kè aɔɔe à ni deε.

⁶Dii yā see vīro,
à de lán kondogi kè wà yò tévura guu
wà bàasa gēn swεεplaaa bà.

⁷Mpi Dii, négɔ wa dākpa guro píngi,
né wa sí gbē beε takanɔa.

⁸Tó gbēnɔ yā bēε kù ɔplaplaa,
gbē zaaanɔ ègɔ lili oo kɔn ñadānao gu píngia.

13

Wiipena Ludazi

Dauda lè.

¹ Ai bɔre, Dii?

Ma yã éǵɔ sãangu gurɔ sãnda píngin yó?

Négɔ mĩkrɛɛ zuumɛ ai bɔremɛ?

² Mégɔ kɔdɛɛ keɛ kɔn ma laasuunɔ ai bɔremɛ?

Ma pɔɔ èǵɔ sia lán guu e dɔɔ nà,

ma ibɛɛ éǵɔ gbãaa bleema ai bɔremɛ?

³ Dii ma Luda, ò ma gwa né ma yã ma,

ò ma uu weremɛ le màton garo yãnzì,

⁴ le ma ibɛɛ tón be a ma nero yãnzì,

le ma zangurinɔ tón pɔnnaa ke ma funa yã musuro.

⁵ Mée n gbẽke náane keɛ,

ma pɔɔ kè nna kè n ma mì sì.

⁶ Mè lè sí Diine,

zaake à yã maaa kème.

14

Yɔnkɔɔ yá'ona

Dauda lè.

¹ Yɔnkɔɔ è be a swèn Ludaa kuuro.

Gbènɔ yàka, aɔ yãkɛna zaa,

yãmaakeri kee kú n téro.

² Zaa musu Dii è gbẽnteenɔ tàasi ke

à gwa tó gbẽke ɔndɔɔ kà à a kii wete.

³ Aɔ sãsa n píngi aɔ gɔ dɔrɔ sai míomìɔ,

yãmaakeri kee kú n téro, baa mèn do.

⁴ Zaakerinɔ dɔna vĩnloo?

Aɔè ma gbènɔ mómɔ lán ú bà,

aɔè Dii sísiro.

⁵ Gwen vĩa n kún maamaa,

zaake Ludaa kú kɔn gbẽ maaanɔ.

⁶ Wè kpá takaasideene a pɔyezikenaa,

mɔde Diin à utekii ù.

⁷ Luda, ò bɔ Zayɔn ò mó ò Isarailinɔ mì sí!

Tó Dii sòkpa kɔn a gbènɔ n gwena ziin,

Yakubu boriinɔ é pɔnnaa ke,

Isarailinɔ é yáa dɔ.

15

Ludayadari yá'ona

Dauda lè.

¹ Dii, dé bé à zé vĩa à gẽ n be ua?

Dé bé eé fɔ àǵɔ kú n kpíiii musuu?

² Gbẽ kè èǵɔ kuu taari sai,

è yā ke a zéa,
 è yāpuraa o zaa a nòsen.
³ È yā di gbēkearo,
 è taari ke a gbēdaaanero,
 è a gbēndoo sōsōro.
⁴ È kya ká ludayādarisainon,
 è bēe li ludayādarinone,
 è a lùsena papa, baa tó à kènne zĩ'ũ.
⁵ È ɔɔ sēkāñne a dialena yānziro,
 è bɔ taarisaidee kpɛɛ ɔɔɔnkpɛɛgba yānziro.

Gbē kè è ke lɛɛ é kpágula zikiro.

16

Nana Ludazi adua

Dauda lè.
¹ N ma dākpa Luda,
 mbe ma nanzi.
² Ma bè Diine: Mbe ma Dii ũ,
 n baasiro má pó maa ke vīro.
³ N gbē kè aɔɔ kú būsu kè guunɔ,
 aɔmbe gakuidee kè wà kèmmenɔ ũ.
⁴ Gbē kè aɔè wā wà gá tãa kiianɔ
 è yā'ɔamma kpá n zĩndazime.
 Mé sa'o'aru kwééñyoro,
 weé n tãanɔ tó ma ma lézĩro.
⁵ Dii, mbe má n vī ndo,
 n ma ka ma bakaa,
 ma wèndi kú n ɔzĩme.
⁶ N tɔɔte lézekiinɔ kèmmɛ gu maaa guu,
 gbaa kè n dàmmɛ kèmmɛ.
⁷ Mé Dii sáabu kpá kè è lé dama yānzi,
 baa gwāavĩ è tó ma swè ma gba làakari.
⁸ Mɛégɔ Dii ee ma wéen,
 lán à kú ma ɔplaazi nà, póke é ma degero.
⁹ Beee yānzi ma pɔɔ ègɔ nnazi,
 ma nòseguu pù.
 Má tãmaa vī kè ma mè égɔ kuu,
¹⁰ zaake né ma tó mira guuro,
 né we n gbē kè kú adona yai kũro.
¹¹ N ma da wèndi zéa,
 ma pɔnnaa égɔ pana n kiia,
 pó maaanɔ égɔ kú n ɔzĩ gurɔ píngi.

17

Taarisaidee aduakɛna

Dauda aduakɛna
¹ Dii, n ma yázɛdee ma,
 n swā kpá ma wiipɛnazi,

ò ma wéekena sí,
 zaake méé kee kōn mōnafikioro.
² N kiian mé yā nnaa en,
 n wée e yā kè zé vī ee sānsān.
³ N ma swè gwà, n wée témazi gwāavī,
 n ma tàasi kè, née yāke emaro,
 zaake ma zεo kè ma lé é ma kari kero.
⁴ Mèè té gbēntee yākenanōziro,
 mèè gbē pāsīno zékpaε séro.
⁵ Ma lili ò n zén súusu,
 méé pā n yānεro.

⁶ Méé lé zuunzi, zaake né wemala.
 Luda, ò swā kpá ma aduakεnazi.
⁷ Ò n gbēke bōnsaε yā keme,
 ò gbē kè aō nānziino bō n ibεεno ozi.
⁸ Ò làakari dōma lán n wéene bà,
 ò ma soto n oru.
⁹ Ò ma sí gbē zaaa kè aōè ïa damaanoa,
 ma ibεε kè aōo liganamazii pino.
¹⁰ Aōè gbēke wée gwaro,
 aō lé è ïadāyā o.
¹¹ Aō pèema wà ligamazi,
 aō wée biima le wà e wà ma pāε toote.
¹² Aōo yezi wà ma ke gyáigyai
 lán músu noaderi è ke nà,
 lán músu kè naena gusaε bà.
¹³ Dii, ò fεε ò dañle ò n ne,
 ò ma sí gbē zaaanoa kōn n fēεdaao.
¹⁴ Ò ma bō n ozi kōn n gbāaao.
 Aō baka kú anduna kèkii guu,
 aō auziki ègō diñzi, aō néno è ká,
 aōè pó kè diñzino káε n nēnoε.
¹⁵ Mapi sō, mé wée sinle ma nōse maaa yānzi,
 tó ma n e ma fεεgurō, beee é móma.

18

Zìblena sáabu (2Sa 22:1-51)

Lè kè Dii zōbleri Dauda sìne gurōo kè à à bō Solu kōn a ibεε kpaanoo ozi.

¹ Má yenzi Dii, mbe ma gbāaa ũ.
² Diin ma gbèsi ũ kōn ma zeki gbāaao,
 ma m̀sirime.
 Ma Ludan ma gbèsi ũ, mèè nazi.
 Àmbe ma sengbango ũ,
 ma m̀siri gbāa kōn ma guleziō.
³ Dii kà wà à sáabu kpá.
 Mèè à sísi, è ma bō ma ibεεno ozi.

⁴ Góro'ite vl̥ɛmao,
 ís̄ kè è ń kaate e ma blee.
⁵ Mira bàno ligamazi,
 gaa takutee kpàkpame ma ae.
⁶ Kè má kú nawēa guu, ma Dii sisi,
 ma wii pè ma Ludazi,
 ben à ma kòto mà zaa a be,
 ma wiii kà à kiia, à gè à swān.

⁷ Tɔɔte lùgaluga à nìgānigā,
 kp̄iino dēgedege ai ń kāsāan.
 Ās̄ lùgaluga kè à pɔ fē yānzi.

⁸ Tésukpe b̄ò à yīzī,
 té kè è ń kpata b̄ò à lén,
 à ȳnɔɔ e té kee à ae.

⁹ À musu wè à p̄ita,
 lou sisi à gbá gīzī.

¹⁰ Èe vīaa dina kerubu kpee,
 èe yāa paa īala.

¹¹ À gusiaa dà a zīndala,
 ludambe sia k̄ū à kúkiila.

¹² Zaa à gakui tékena guu lou e sisii,
 loughbe e kwee, lou e pii pāsīpāsī.

¹³ Dii p̄ata zaa musu,
 Luda Musude kòto dɔ lapatana ū.

¹⁴ À kà f̄a ma ibeenɔa à ń f̄aakōa,
 à tò lou p̄imma à p̄èmma.

¹⁵ Kè n p̄atama, Dii,
 kè n p̄ó b̄ò n yīzī,
 ís̄iaa tɔɔte b̄ò gupuraa,
 anduna kāsāa ḡè kaena p̄ōtē.

¹⁶ À ɔ b̄ò zaa musu à ma k̄ū,
 à ma b̄o swadaa guu.

¹⁷ À ma si ma ibee gbāaa ɔzī
 k̄n ma zanguri kè āo gbāaa demalaano.

¹⁸ Ās̄ l̄ema ma m̄onzikεgurɔ,
 m̄ode Dii zēmao.

¹⁹ À ma b̄o à ma gba m̄eporokii,
 à ma mì s̄i kè à yemazi yānzi.

²⁰ Dii yā k̄eme ma n̄ose maa lén,
 à f̄ia b̄ome ma gbāsīsaikε lén.

²¹ Zaake má Luda yādienano k̄ūna,
 m̄ée à zaaa ke ma a Luda t̄onlo.

²² À dokayāno èḡo d̄ome ae p̄ingi,
 m̄ée kpee li yā kè à dienonero.

²³ Ma kuuna taari vī Diinero,
 má a zīnda k̄ūna durun sai.

²⁴ Dii f̄ia b̄ome ma n̄ose maa lén,

zaake à è má kuu gbāsī sai.

- 25 Náanedeem n ũ náanedeemone,
taarisaideem n ũ taarisaideemone.
- 26 N wásawasa gbē wásawasanone,
mode neè íbete kpá kōn gbē dōrosideemone.
- 27 Neè zīndabusarinō mī sí,
neè gbē kè aōè n zīnda sé lezīnō sōe.
- 28 Dii, neè ma fitia té tó nana,
ma Luda, neè ma gusiaa lie gupuraa ũ.
- 29 Kōn n gbāaa mé fō mà kù kpá karaa,
ma Luda gāzī mé fō mà vī gūla.
- 30 Luda kēkii sō yākēna bōezina,
Dii yā see vīro, à wásawasa,
à de sengbango ũ gbē kè aō nāzinone.
- 31 Dii baasiro, dén Luda ũu?
Wa Luda baasiro, dén gbèsi ũu?
- 32 Luda bé è ma gba gbāaa,
àmbe è zé porome súusu.
- 33 È tó ma gbá kái gō nna lán zō pó bà,
è tó mágō taa oo gulezīnō musu.
- 34 È zīkana dadame
ai ma gāsā fō à mōgotē sá gá.
- 35 Neè n zīblesengbango kpáma,
n ma kūna kōn n oplaa,
neè nae n ma tó bō.
- 36 Neè ma zé yàasa kūme
le ma gbá tón sataro.
- 37 Ma pēe ma íbēenōzi ma n kūkū,
mēe ara ma suro, sé kè ma gaa ma n dede.
- 38 Ma n wíwi, aōe fō wà fēe dōro,
aō lèe wà gō kaena ma gbá gīzī.
- 39 N ma gba gbāaa ma zī kào,
n tō ma íbēenō mī nàeme.
- 40 N tō ma zangurino kpēe lì,
ben ma a íbēe pīnō kàate.
- 41 Aō wii lè, gbēkee e n mī síro,
aō lé zù Diizi, èe weńlaro.
- 42 Ma n ké tíketike lán būsuti kè ĩa sēe bà,
ma taa òmma lán zé guu bōtonga bà.
- 43 N ma bō gbē kè aō fēemaziinō zī,
n ma ke boriinō midee ũ.
Borii kè má n dōroonō è zò blemē,
- 44 bori zītōnō è na n sāsaa ma ae.
Tó aō ma yā mà, aōè mī sieme.
- 45 Aō kā è ga,
aōè bō n zeki gbāaanōn kōn luganao.

46 Dii kuu! Aubarikadeen ma gbèsi ũ!
 Wà Luda ma mìsiri tó bɔ.
 47 Luda bé è gɛɛ bome,
 è tó boriino mì sieme,
 48 è tò mà piti ma ibeenon.
 N ma gba gbāaa de ma zangurinola,
 n ma bɔ gbɛ pásino zĩ.
 49 Beee yānzi mé n sáabu kpá boriino té,
 mé n tó kpá, Dii.
 50 Dii è zĩ bíta ble kína kè à à sène,
 è gbɛkɛɛ kɛ kína kè à à kàne,
 mamoma Dauda kɔn ma boriino
 ai guro píngi.

19

Ludambe gakui kɔn Luda yā gakuio

Dauda lè.
 1 Musu è Luda gakui bɔ gupuraa,
 bàtumapono è à zĩ ɔɔaíne.
 2 Len èegɔ yā oo le lán guu e dɔɔ nà,
 è dɔna kpámma gwāavĩ kɔn gwāavĩo.
 3 È yā oro, à yā'ona borii kuuro,
 wè à kĩi maro.
 4 À kòto è da andunala píngi,
 à yā'ona è gá ai tɔɔte lézekiia.
 Luda kpé bɔ ɔfāntēne gwe,
 5 è bɔ kpén à fɛɛ lán nɔseri bà,
 è fɛɛ táo kɔn pɔnnaao lán gɔsagbāaa bà.
 6 È fɛɛ ludambelɛa kè,
 è bikū à gá ai à léa kāa,
 póke ègɔ utena à puusunero.
 7 Dii doka papana,
 è ní kuuna kɛkɛ à kɛíne dɔ.
 Dii yā náane vĩ,
 è lé da ɔndɔsaidēena.
 8 Dii ɔɔkii bé à súusu, è ní pɔɔ kɛ nna.
 Dii yādienano gbāsĩ vĩro, è ní uu wereíne.
 9 Misiēna Diine zé pì wéebona,
 weégɔ tézi guro píngi,
 Dii yákpækēna yāpuraa vĩ,
 ègɔ maa wásawasa.
 10 À maaa de vurala, baa vura maaa,
 à nnaa de z'ila, baa zó búsu.
 11 Beee musu nè lé da mamoma n zòbleria,
 gbɛ kè n yā kūna àre ègɔ bíta.

12 Dé bé eé fɔ à yā kè à zāano dɔɔ?
 N sūu kemao kɔn ma taari kè utenameeno.
 13 Nton tó mamoma n zòbleri taari kenne gĩanziro,
 nton tó durunno kí blemaro,

mégõ kuu wásawasa taari bíta sai.

¹⁴ Ìn tó yā kè èe bɔɔ ma lén kenne
kɔn laasuu kè kú ma swè guuo,
Dii, ma gbèsi, ma mìsiri.

20

Zìblena wéekεε

Dauda lè.

¹ Dii yā sínyo n nawēakeguro,
Yakubu Luda n dākpa.

² À dɔnle zĩmma bɔna a kúkiia,
à n ïan ká bɔna zaa Zayɔn.

³ À n sa'ona sí píngi,
à dɔ n sa'opɔ kè wè ká tén à té kũnɔ yān.

⁴ À pɔ kè n pɔɔ yezi kenne,
à tó ñ pɔ kè nées pεεa le.

⁵ Wé guda ke zĩ kè ñ blè yā musu,
wé tuuta logo kɔn wa Luda tóo.
Dii wéekεε kè ñ kè sí píngi.

⁶ Má dɔ sa kè Dii è kína kè à à kà mì sí,
è yā sío zaa a bεε kè kú adonan,
è tó à zĩ ble kɔn a gāsā gbāaa.

⁷ Gbēkenɔ è sɔgoronɔ náane ke,
gbēkenɔ è sɔnɔ náane ke,
wapinɔ sɔ, Dii wa Ludan weè náane ke.

⁸ Aǎé gèn sí wà léε,
wapinɔ sɔ wégɔ zεna gíngin.

⁹ Dii, ñ tó kína zĩ ble,
tó wa n sisi, ñ wewala.

21

Zìblena sáabu

Dauda lè.

¹ Dii, kína e pɔnnaa keε kɔn n gbāaa,
à pɔɔ nna maamaa kè ñ tó à zĩ blè.

² Ñ pɔ kè à pɔɔ yezi kpàa,
nées gí à wéekεna síziro.

³ Ñ daàle kɔn aubarika bítao,
n vura fura kũne.

⁴ À wèndi gbèkamma, ben ñ kpàa,
ñ tó àgɔ kuu ai gurɔ píngi.

⁵ À gakui bíta kè ñ tó à zĩ blè,
n bée kɔn bítakeεo kpàa.

⁶ Neégɔ aubarika daan gurɔ píngi,
n kuuna bé à tó à pɔɔ kè nna.

⁷ Zaake kína náane dɔ Diia,

Luda Musude gbēke yānzi eé nigāro.

⁸ N ɔɔ é n ibeɛnɔ kũ n pĩngi,
né n zangurinɔ kũ kɔn n ɔplaaɔ.
⁹ Né n ke mɔdate yàka ũ n mógurɔ,
Dii é n kaate a pɔfēgurɔ, eé tó té n ble.
¹⁰ Né n nénɔ m̀i de anduna guu,
né n boriinɔ kē gbēnteenɔa.
¹¹ Baa tó aɔ lé kpàkɔsɔnzi,
aɔ pɔyeziyā é zĩi kero.
¹² Né kà dɔdɔ n wéɛa,
né tó aɔ kpɛɛ li.

¹³ N gbāakɛɛ guu, Dii, n n zĩinda sé lezĩ,
wé lè sí wà n bítakɛɛ sáabu kpá.

22

Wiipɛna Ludazi

Dauda lè.

¹ Ma Luda, ma Luda,
à kè dia n ma ton-ee?
Ma wii pè,
à kè dia néé mó ma m̀i síroo?
² Ma Luda,
ma lé zùnzi fāantē, mɔde néé wemalaro,
ma wii pènzi gwāavĩ dɔ, mée yĩtero.

³ N kú adona n vɛɛna kpatan,
mmɔn kè Isarailinɔ è n sáabu kpá.

⁴ M̀be wa dezinɔ n náanɛ kè,
aɔ n náanɛ kè, ben n ǹi m̀i sì.

⁵ Aɔ lé zùnzi, ben aɔ bɔkii è,
aɔ n náanɛ kè, ben wí e n kũro.

⁶ Kòkɔ néngon ma ũ, gbēnteen ma ũro,
wèe ma sɔsɔɔ, wèe kya kaamagu.

⁷ Gbē kè aɔɔe ma gwaanɔɔ e ma faboo,
aɔɔe lézukii kɛɛma,
aɔɔe ǹi m̀i kɛɛ degũdegũ wèe bee:

⁸ Lán è Dii náanɛ kɛɛ nà, èndē à à m̀i sí,
tó à yā kànɛmɛ, à à m̀i sí.

⁹ M̀be n ma bɔ ma da gbɛɛɛn,
n ma gwa aafia ma yɔmigurɔ.

¹⁰ Má na n ɔzĩ zaa né'isɔmmɛ,
ma Ludan n ũ zaalɛ má kú ma da gbɛɛɛn.

¹¹ Ǹtongɔ kúmao zàro,
zaakɛ wahaa kĩi kũmao,
gbēkee kuu à dɔmalero.

¹² Wà ligamazi paripari lán zùswareenɔ bà,
wà ma kagura kè lán Basã bùsu zùswaree gbāaanɔ bà.

13 Wèe lé aemazi lán músu ódori
kè aõe pò kèe gyáigyaino bà.

14 Ma gbāaa yāa lán í kwēna bà,
ma gupēkiino bókūn píngi,
ma mē yò lán zósa bà.

15 Ma kòto gāga lán pēe korii bà,
ma nēne nà ma lé musu,
wà ma dae lán gè bà būsutin.

16 Lewanno gāli liganamazi,
gbē zaaa pino nānakōrema,
aō ma òno kōn ma gbāno zōzō.

17 Mé fō mà a wāno naro píngi,
wà wēe biibia, wèe ma gwaa.

18 Aō ma pókāsāano kpàatetekōne,
aō kàbankpe kè ma uta yā musu.

19 Dii, òtongō kúmao zāro,
mbe ma gbāaa ũ,
nè mó nè òmalē kpakpaa.

20 Nè ma bō aō fēdaa lézī,
nè ma wēndi sí lewan pino.

21 Nè ma bō músu pino lézī,
nè ma si zūsēte pino kobaa.

22 Mé n tó bō ma gbēno té,
mé n sáabu kpá kakōana guu.

23 A Dii vīakerino, à à sáabu kpá,
a Yakubu boriino, à à tó bō,
a Isarailino, à mì siene.

24 Zaake èe kya ká takaasideenlo,
èe à wēndakēe faboro,
èe mìkpeē zunero,
à swā kpà à wiipenazi.

25 Mé n sáabu kpá pari kakōana guu,
mé lù kè má sēnne papa n vīakerino aezī.

26 Takaasideeno é pò ble wà kã,
Dii kii wēterino é à sáabu kpá,
aōégō kú wēndio guro píngi.

27 Andunalezekideeno éégō Dii dō aō ae dōa,
borii kè aō kuuno é kúene ní píngi,

28 zaake kíblena né Dii pómē,
è kí ble bori píngia.

29 Anduna auzikideeno é ònzi kēne ní píngi
kōn gbē kè aō kú gaa lézīno,
gbē kè aō gàa gákiano é mì siene ní píngi.

30 Zia gbēno é òzi,
aōé Dii yā tōkē gbē kè aōé suunone,

31 Aōé mīsina yā o gbē kè wèe ní i kòroonone

zaake à gĩake à kè.

23

Diin ma d̄ari ũ

Dauda lè.

¹Diin ma d̄ari ũ,
póke é kēsāmaro.

²È ma dae s̄ela b̄or̄on̄on,
è gámao í kaena kítikiti sae.

³È ma kuuna keke d̄o,
è d̄ome ae zé maaan̄o guu a tó b̄ona yānzi.

⁴Baa tó ma t̄aa ò guzure sia p̄ās̄in,
mé à zaaa v̄ia kero, zaake n̄ kúmao,
n s̄ari k̄on n gòo è ma làakari kp̄áeme.

⁵Neè p̄óblee káeme ma ae ma ibeeno wáa,
neè n̄osi gūnnadee kú ma m̄ia,
neè í ká ma togoon ai à pa yélele.

⁶Yápara Dii gb̄eke k̄on à yenzio éḡo kúmao guro p̄ingi,
méḡo kú à ua ai ma w̄endi lén.

24

Dii ḡena a kp̄é guu

Dauda lè.

¹T̄ote k̄on pó kè kúnno p̄ingi né Dii p̄ome,
anduna k̄on gb̄e kè āo kúnno n̄ p̄ingi.

²À t̄ote k̄as̄aa p̄e ísiaan,
à anduna k̄e k̄on swaan̄o.

³Dé bé à zé v̄i à didi Dii kp̄iii musuu?
Dé bé eé f̄o à ḡe à ua?

⁴Gb̄e kè taari v̄iro bens̄o à n̄se puraa,
gb̄e kè a làakari è tá t̄aan̄o kparo
bens̄o è yā sí k̄on t̄aa t̄oroo.

⁵Dii é aubarika da adeen,
Luda à m̄isiri é tó yā b̄oo nna.

⁶L̄en à de le k̄on à kii w̄eterin̄o,
Yakubu boriin̄o Luda w̄ee w̄eterin̄o.

⁷À b̄iilen̄o w̄ew̄e,
à gb̄a ziin̄o w̄ew̄e,
à tó Kína gakuidee ḡe.

⁸Dén Kína gakuidee p̄i ũ s̄o?
Dii gb̄āabitadem̄e,
àmbe Dii z̄ikari gb̄āadee p̄i ũ.

⁹À b̄iilen̄o w̄ew̄e,
à gb̄a ziin̄o w̄ew̄e,
à tó Kína gakuidee ḡe.

¹⁰Dén Kína gakuidee p̄i ũ s̄o?
Dii Z̄ikpeden Kína gakuidee p̄i ũ.

25

Luda wa dākpari

Dauda lè.

¹ Dii, míbe ma a swè kpàmma,

² Ma Luda, má n náanekena,

nton tó wí ma kũro,

nton tó ma ibeeno ma nero.

³ Wí é gbè kè aõ wée donziino kũ zikiro,
sé gbè kè aõ bõ n kpee yãkõdõana saino.

⁴ Dii, ñ n zé õdõame,

ñ n yã dadame.

⁵ Ñ ma da n yãpura zéa,

ñ à yã dadame,

zaake Luda ma mìsirin n ũ,

ma wée ègõ donzime gurõ píngi.

⁶ N wẽnda kõn n yenzio gõ dõngu,

zaake beenõ kũnyo zaa zi, Dii.

⁷ Nton taari kè má kènõ yã daro

ke durun kè má kè ma gõkparekegurõõõ.

Ñ tó ma yã gõ dõngu yenzi guu,

kè ñ maa yãnzì, Dii.

⁸ Dii maa, è yã ke a zéa,

beee yãnzìn è a yã dada durunkerinõezi.

⁹ È zĩndabusarino da a zéa,

è yã maaa dadañe.

¹⁰ Dii ègõ yenzi kõn náaneo vĩ

kõn gbè kè aõ a bà kuunaño yã kũnanõ.

¹¹ Baa kè ma durun bíta Dii,

ñ kẽme n tóbõna yãnzì.

¹² Dé bé à Dii vĩa vĩ?

Dii è adee da zé kè de à séa.

¹³ Adee ègõ kú nnamana guu,

à boriino bé wégõ ñ bùsu vĩ.

¹⁴ Dii ègõ nna kõn a vĩakerino,

è tó aõgõ a bà kuunaño yã dõ.

¹⁵ Ma wée ègõ pé Diia,

zaake àmbe è ma gbá bõ bàn.

¹⁶ Ñ aẽ dõma, né ma wẽnda gwa,

zaake má kú mado wéetãmma guu.

¹⁷ Ma yã'õammanõ kàara ma nõse guu,

ñ ma bõ ma nawëa pìn.

¹⁸ Ñ ma wéetãmma kõn ma põsiaao gwa,

né ma durunõ kẽma píngi.

¹⁹ Ñ gwa lán ma ibeeno dàgula nà,

aõ zãmagu pãšĩpãšĩ.

²⁰ Ñ ma wẽndi dākpa, né ma mì sí,

nton tó wí ma kũro, zaake ma nanzi.

21 Ì tó yāpura kōn kuuna maaao gō ma dākpa, zaake ma wée ègō dōnzi.

22 Luda, ì Isarailinō bō ñ nawēanōn pīngi.

26

Gbē maaa aduakēna

Dauda lè.

1 Ì yā nnaa kpáma Dii, zaake ma yā kè a zéa, ma n náane kè seka sai.

2 Ì ma lé ñ ma gwa Dii, né ma nòse kōn ma laasuunō gwa,

3 zaake n yenzi ègō dōome ae, mēè zīi ke n yāpuraaa.

4 Mēè v̄ēē kōn egēdeenōoro, mēè gē mōnafikideenō tēro.

5 Ma za durunkerinō kakōanan, mēè v̄ēē kōn gbē zaaanōoro.

6 Ma ò pìpi ma taarisaideke sèeda ũ, mēē ligaa n gbāgbākiizi, Dii,

7 le mà e mà n sáabu kpá lèsina guu, mé n yābōnsaenō kpàakpa ke.

8 Dii, má ye n kpé kè neègō kúnzi, guu kè n gakui è pitan.

9 Ìnton ma kakōa kōn durunkerinōoro, ñton ma baka kakōa kōn gbēderinō pōoro.

10 Laasuu zaaa bé ègō dōñne ae, aō ò ègō pana kōn òdōnkpeegbaanō.

11 Mapi sō, mēè yā ke a zéa, ñ ma wēnda gwa, ñ ma mì sí.

12 Ma zekii è gu maaan, mé Dii sáabu kpá pari kakōana guu.

27

Diin ma gupuraa ũ

Dauda lè.

1 Diin ma gupuraa ũ kōn ma m̀sirio, dén mé v̄ia kenē?

Diin ma utekii ũ, dé v̄ia bé eé ma kũu?

2 Tó gbē zaaanō lèema le wà ma ke gyáigyai ke tó ma ibēenō kōn ma zangurinō f̄emazi, aōé ḡèn sí wà léē.

3 Baa tó z̄ikarinō ligamazi, ma kù é v̄iro,

baa tó gbēnō f̄emazi kōn z̄io, ma làakari égō kpaename.

⁴ Yǎ mèn don mée gbekaa Diia,
 yǎ pìn mée wete maamaa.
 Má yezi màgō kú Dii ua ai ma wèndi lén,
 le màgō à wée wete à kpén gwe,
 mé wée pé à maakεεa.
⁵ Eé ma ute a kpén nawēakegurɔ,
 eé ma gwa a bisakutaan,
 eé ma ze gbè musu aafia.
⁶ Ma mì é gbā à de ma ibεε kè aǎo ligamaziino póla,
 mé saa o Dii ua kǎn gudakεnao,
 mé lè sí mà à sáabu kpá.
⁷ Tó ma n sisi Dii, ò wemala,
 ò ma wènda gwa, né ma yǎ ma.
⁸ Ma nòse e lé daama mà n wée wete,
 Dii, mée n wée weteε.
⁹ Nton mikpεε zu mamɔma n zòblerinero,
 òton kpeε lime kǎn pɔfεoro.
 Ma dɔnlerin n ũ, òton ma zǎnnaro,
 Luda ma mìsiri, òton ma tónlo.
¹⁰ Tó ma de kǎn ma dao pǎ kpámazi,
 Dii é ma sí.
¹¹ Dii, ò n yǎzedeεe dame,
 ò dɔme ae zé súusu guu ma wéetǎmmarinɔ yǎnzi.
¹² Nton tó ma ibεεnɔ pɔyeziyǎ ke ma musuro,
 zaake sèeda egεdeenɔ e yǎ diima,
 gbē pǎsĩnɔ e pó bɔɔ n yǎzĩ.
¹³ Má yǎ kèkii náanekena,
 kè Dii é à maaa kemε anduna kè guu.
¹⁴ N wée dɔ Diizi,
 ò ze gbāa, né n láakari kpáε,
 ò wée dɔ Diizi.

28

Wéekena kǎn sáabukpanao

Dauda lè.
¹ Dii, mbe ma gbèsi ũ, mée n sisii,
 òton ma yǎ kpá swákotoro.
 Tó n yǎtemala,
 mé gō lán gbē kè aǎo sì gèwǎa guunɔ bàme.
² Mée dɔnle wii pεεmma,
 ò swǎ kpámazi,
 mée ma ɔ seε n kúkii kpa.
³ Nton ma gáε ledɔ kǎn gbē bēεnɔ ke zaakεrinɔoro.
 Aǎe yǎ nnaa o n gbēdaaanɔne,
 mɔde zangu bé à kú n swèn.
⁴ N kéńne aǎo yǎkenaa kǎn n zaakεnao,
 ò fía bońne n dàa
 le aǎo yǎ zaaa wí n musu.

⁵ Aṣè Dii yākenā kōn à zīkenāo yā daro,
eé n̄ gboro, eé n̄ fεε doro.

⁶ Aubarikadeen Dii ũ,
zaake à swā kpà ma wēnda wiipenzi.
⁷ Diin ma gbāaa ũ kōn ma senbangoo,
má à náane vī ma swèn.
È ma ìan ká, ma pɔɔ è ke nna,
mèè à sáabu kpá kōn lèsinao.

⁸ Diin a gbēno gbāaa ũ,
à de utekii ũ kí kè à kàne, è à mì sí.
⁹ N̄ n gbēno mì sí n̄ aubarika daṅgu,
n̄ n̄ dākpa n̄gō n̄ kūna guro píngi.

29

Dii yā'ona zàga'ia guu

Dauda lè.

¹ A malaikanɔ, à Dii tó kpá,
à gakui kōn gbāaao dō Diine.
² À Dii tó kpá,
à kúe Diine à kúadona gupuraan.

³ Dii kòto dɔ ínola,
Luda Gakuide è tó lou pūtā,
Dii kòto kī dɔ ínɔ musu.
⁴ Dii kòto gbāaa dɔ,
Dii kòto gakui vī.
⁵ Dii kòto è sida líno para,
Dii è Lebanɔ busu sida líno para.
⁶ È tó Lebanɔ kpíinɔ vīvī lán zùne bà,
Emoni gbè sō lán zùswarene boro bà.
⁷ Dii kòto è bɔ kōn loupinao,
⁸ Dii kòto è gbáa nigā,
Dii è Kadesi gbáa nigā.
⁹ Dii kòto è líno nigā,
è líkpenɔ pu,
gbē kè aɔɔ kú à ua guunɔ e beene,
Gakuideen à ũ.
¹⁰ Dii kú í kè dana andunalaa musu,
Dii vēena Kí ũ guro píngi.
¹¹ Dii è a gbēno gba gbāaa,
Dii è aubarika daṅgu aṅgō aafia.

30

Dii sáabukpana

Lè kè Dauda dà Luda ua kyakena yā musu.

¹ Mé n̄ tó sé lezī Dii,
zaake n̄ ma kaara,
néé tó ma ibeenɔ ma nero.
² Dii ma Luda, ma wii pèenzi,

ben n ma gba aafia.

³ Dii, n ma si miraa,
néé tó ma si gèwāanlo.

⁴ Dii gbēno, à à tó kpá,
à à tó kè kú adona sáabu kpá.

⁵ Zaake à pofēna è gi kero,
à aubarika bé ègō kuu ai gbē wēndi lén.
Ɔɔɔna ègō kuu gwāavī,
ben guu è dɔ kōn pōnnaao.

⁶ Kè má kú nnamana guu ma bè:
Mé kpágula zikiro.

⁷ Dii, kè n aubarika dàmagu,
n ma ze gíngin lán kpíii bà.
Mɔde kè n mìkpee zùme,
ma gō bídi guu.

⁸ N Dii, mbe ma n sisi,
ma kúe kè ma diine ma bè:

⁹ Bó àren ma gaa vīi ke ma sina gèwāan?
Ma mira é n tó kpán yó?
Eé n náane kpàakpa ken yó?

¹⁰ Ñ ma yā ma Dii ñ ma wēnda gwa,
Dii, ñgō de ma dɔnleri ũ.

¹¹ N ma ɔɔɔna liè ɔwāna ũ,
n ma pɔsia utanɔ pítima,
n pōnnaa dàme pókāsāa ũ.

¹² Mégō yītenaro, mégō n tó kpaame,
Dii ma Luda,
mégō n sáabu kpaa gurɔ píngi.

31

Zīndakpana Diia

Dauda lè.

¹ Dii, mbe ma nanzi,
ñton tó wí ma kú zikiro.

Ñ ma mì sí n maakena yānzi,

² Ñ swā kpámazi, ñ ma faaba ke kpakpaa,
ñ gō ma uteki gbè ũ,
zeki gbāaa kè eé ma faaba kee ũ.

³ Ma gbèsi kōn ma zeki gbāaaon n ũ,
ñ dɔme ae ñ ma da zéa n tó yānzi.

⁴ Ñton tó mà si bà kè wà kpàkpameenlo,
zaake ma mìsirin n ũ.

⁵ Ma a ninii nānne n ɔzī,
ñ ma mì sí Dii Luda yāpurade.

⁶ Ma za gbē kè aḡè na tāanɔan,
Diin má náane kè.

⁷ Mé yāa dɔ mà pōnnaa ke kōn n yenzio,
zaake n ma yā'ɔamma è,
n ma nawēakena dōme.

⁸ Née ma na ma ibeenone ní ɔzĩro,
n ma gba m̀eporokii.

⁹ N̄ ma w̄enda gwa Dii,
zaake má kagurakename,
p̄osiaa tò ma w̄ée ḡò súkusuku,
ma p̄oɔ sia kù ma n̄ɔse yàka.

¹⁰ P̄osiaa e ma w̄endi lagoo,
m̄bna e ma w̄è yāaa,
laasuu tò má gbāaa v̄i d̄oro,
ma w̄áno bùsa.

¹¹ Ma gb̄ēdaaan̄o è kya kámagu ma ibeen̄o yānzi,
ma yā è ma gb̄ēn̄o v̄ia kù maamaa,
gb̄ē kè weè dak̄ore ḡaal̄en̄o è p̄āme.

¹² Ma yā e d̄o gb̄ēken d̄oro,
ma ḡó lán ḡè bà,
ma ḡóh̄ne lán oo k̄ando bà.

¹³ M̄eè ma kè gb̄ēn̄o e ma pee pari,
v̄iap̄on̄o ligamazi.
Ās̄è kak̄ōa w̄à lé kp̄ák̄ōs̄mazi,
ās̄è l̄edole ke ma w̄endib̄ona yānzi.

¹⁴ M̄ode m̄be ma n náane kè Dii,
m̄eè be ma Ludan n ū.

¹⁵ Ma w̄endi èḡó kú n ɔzĩ gur̄o p̄íngime,
n̄ ma sí ma ibee kè āɔe ma w̄ete
w̄à ma d̄een̄o ɔzĩ.

¹⁶ N̄ uu were mam̄oma n z̄òbleria,
n̄ ma mì sí n yenzi guu.

¹⁷ Dii, n̄ton tó wí ma k̄uro,
zaake ma wii p̄enzi.

N̄ tó wí zaakerin̄o k̄u,
n̄ tó ās̄ lé ḡó nak̄ōana ḡew̄āan,

¹⁸ n̄ tó egetori p̄in̄o néne nae.
Ās̄è d̄oke k̄ōn gb̄ē maaan̄o,
ās̄è kya kán̄gu k̄ōn ĩadānao.

¹⁹ Auziki kè ní k̄ak̄ōa n v̄iaakerin̄one bíta,
n̄eè aubarika da gb̄ē kè āɔo nanziin̄on gb̄ē p̄íngi w̄āa.

²⁰ Tó gb̄ēn̄o lé kp̄ák̄ōs̄h̄zi, n̄eè ní ute n kuu,
tó w̄è l̄eokpak̄ōa keé̄nyo, n̄eè ní d̄ákpa n kukiia.

²¹ Aubarikadeen Dii ū,
zaake à yenzi bíta òd̄ame
w̄éte kè w̄à ligazi guu.

²² Sw̄è k̄emagu gwe,
ben ma bè, w̄à n kii zé z̄ōme.
Kè ma faaba lé z̄unzi,
n ma w̄enda wiip̄ena mà.

²³ Àḡó ye Diizi, am̄o a gb̄ēn̄o.

Dii è a náanekerino dākpa,
 è fīa bo ĩadārinone pāsīpāsī.
²⁴ Amɔa kè a wéε dɔ Diizino,
 àgɔ gbāa à a swè kpáε.

32

Durun'ona Ludane

Dauda lè.

¹ Aubarikadeen gbē kè Luda pɔ kù à taarinɔla
 à à durunno kènε ũ.
² Aubarikadeen gbē kè Dii è à durun yā daroo ũ,
 bensɔ mɔnafiki kú à nòε guuro.

³ Kè ma yīte kɔn ma durun-o, ma yāyā,
 ma wiī ègɔ dɔ zaa kɔngɔ ai uusiε.
⁴ Nɔ tɔma fāantē kɔn gwāavīo,
 ma gbāaa yāa lán guwāaguro ɔfāntē bé à ma lεε bà.
⁵ Ben ma wennε ma durunzi,
 méε ma yā zaaa utenne dɔro.
 Ma bè, mé ma taarinɔ o Diine,
 ben à ma durun kēmε.

⁶ Beee yānzi n náanekeri wéε kemma a gurɔɔazi,
 tó yā zī'ūu e mɔɔ, eé à lero.
⁷ Ma utekiin n ũ,
 neè ma bɔ wéetamma guu,
 neè ligamazi n ma mì sí.

⁸ Mé yā danne mà n da zé kè de n séa,
 mé lé damma, ma wéε gɔ ténzi.
⁹ Ntongɔ kuu laasuu sai
 lán sɔ ke bāagāsɔ bàro,
 tó néε aizi káinne kɔn a bàoro,
 ašè da n dɔrɔaro.
¹⁰ Yā'ɔamma è da gbē zaaanɔla,
 Dii yenzi è liga à náanekerinɔzi.

¹¹ Gbē maaanɔ, à pɔnnaa kε Dii yānzi,
 nòεpuradeenɔ, à guda kε à yāa dɔ.

33

Luda sáabukpana

¹ À guda dɔ Diia gbē maaanɔ,
 à kɔ sio nòεpuradeenɔ à sáabu kpá.
² À Dii tó kpá kɔn kuntigio,
 à lè síne kɔn mɔrɔo.
³ À lè dufu síne,
 à pɔ'nnanɔ lé kɔn dɔnao kɔn pɔnna wiīio.

⁴ Zaake yā kè Dii ò né yāpurame,
 à náane vī a yākεna píngi guu.

⁵ À ye maakεεzi kōn yāzεdeeo,
Dii yenzi anduna pà.

⁶ Dii yā'ona bé à musu kè,
à lé'īa bé à musupōno pēpe.

⁷ À í kàε gu dōnkō, à gō ísīaa ũ,
à íno kàkōa, à gō í lō ũ.

⁸ Anduna gbē píngi, à vīa ke Diine,
gbē bēeno píngi, à mì siene.

⁹ Zaake à yā ò, ben anduna gō kaena,
à yā diε, ben pō píngi gō kun.

¹⁰ Dii è lé kè boriinōo kpàkōsō ke pā,
è kpá būsudeenōne kōn pō kè aōoε pεεao.

¹¹ Yā kè Dii zèo ègō diena gíngin,
yā kè à à pōo gbà ègō kuu gurō píngi.

¹² Aubarikadeen borii kè Dii de à Luda ũu ũ,
gbē kè à n sé a pō ũunō.

¹³ Zaa musu Dii è guu gwa gīzī,
è gbēnteenō e n píngi.

¹⁴ Zaa à kúkiia è gbē kè aōo kú
anduna guunō tàasi ke n píngi.

¹⁵ Àmbe à baade píngi swè kè,
è n yākenanō dō píngi.

¹⁶ Kína ke è zī ble a zīkpe parikεε yānzīro,
zīkari ke è bō a gōsagbāake yānzīro.

¹⁷ Sō náanekena à n bōo né egεεme,
baa kōn à gbāakεεo eé fō à gbē mì síro.

¹⁸ Dii wée kú a vīakerinōa,
gbē kè aō wée dō à yenzizinō.

¹⁹ Eé n bō gaa lézī,
eé n gwa dekaagurō.

²⁰ Wa wée ègō dō Diizi,
àmbe wa dōnleri ũ kōn wa sεngbangoo.

²¹ Zaake Diin wa pōo ègō nnaa,
wá à tó kè kú adona náane vī.

²² Dii, n tó n yenzi gō kúwao
lán wa wée dōnzi nà.

34

Dii maakεna

Lè kè Dauda dà gurōo kè à a zīnda diε īadee ũ Abimeleki aε, ai Abimeleki pèa à tà.

¹ Mégō Dii tó séε lezī gurō yāana sai,
mégō à tó kpaa lán guu e dōo nà.

² Mégō īa dāa Dii yā musu,
takaasideenō é ma aō pōnnaa ke.

³ À bítakεε dō Diinεmao,
à tó wà à tó bō lèdo.

⁴ Ma Dii kii wète, ben à wèmalà,

à ma bɔ ma vīano guu.

⁵ Gbē kè aɔ wée dɔzino uu égɔ werena,
wí é gē n wéen zikiro.

⁶ Takaasidee kè Dii sisi, ben à wèàla,
à à bɔ à nawēano guu píngi.

⁷ Dii Malaika égɔ kú à vīakerino sae,
è n m̀ sí.

⁸ À dā à gwa, é e kè Dii nna,
aubarikadeen gbē kè nàzi ũ.

⁹ Dii gbēno, à vīa kenε,
póke è kēsā à vīakerinɔaro.

¹⁰ Nɔaa è músunɔ de, póblee è kēsā́mma,
mɔde pɔ maa ke è kēsā Dii kii wèterinɔaro.

¹¹ Gbēno, à mɔ à ma yā ma,
mà vīakena Diine dadaare.

¹² Amɔa kè á yezi a wèndi gɔ maa
bensɔ á yezi a kuuna gɔ nna,

¹³ à a lé kú kɔn yāzaa'onao,
àton tó egeε bɔ a lénlo.

¹⁴ À kpεε li à zaaane à à maa ke,
à aafia zé wete àgɔ tézi.

¹⁵ Dii égɔ gbē maaano tàasi keε,
è swā kpá n wiipenazi.

¹⁶ Dii è mikpεε zu zaakerinone,
le aɔ yā tón dɔ gbēkenlo yānzi.

¹⁷ Tó gbē maaano lé zù Diizi, è ma,
è n bɔ n nawēano guu píngi.

¹⁸ Dii kīi kɔn gbē kè aɔ pɔɔ yàkano,
è dɔ gbē kè aɔ uu sisinanole.

¹⁹ Wahaa égɔ gbē maa lee gèn baaagɔ,
mɔde Dii è à bɔ à guu píngi.

²⁰ È à wáno dākpa píngi,
à ke è éro, baa mèn do.

²¹ Kisia é gbē zaaano dede,
yā é vεε gbē maa ibeenɔa.

²² Dii è a zɔ̀blerino m̀ sí,
yā é vεε gbē kè naziaro.

35

Gbē maa wiipena Diizi

Dauda lè.

¹ Dii, ǹ íbete kpá kɔn ma ibeenɔo,
ǹ zì ká kɔn gbē kè aɔɔe zì kaamaono.

² Ǹ n sɛngbango kɔn n gɔ̀kebono sée,
ǹ fεε ǹ dɔmale.

³ Ì n sári kǒn n fědaao sé do,
 ò fěe gbě kè aǒe ma gbeseenǒzi.
 Ì beme ma mìsirin n ũ.

⁴ Gbě kè aǒe ma weteε wà ma deenǒ,
 ò tó aǒ kpεε li, wí n kũ.
 Gbě kè aǒe à zaaa gǒgǒmaziinǒ,
 ò tó aǒ fua, mà n kpεε e.

⁵ Aǒgǒ de lán ése ũkà kè ìa sèε bà,
 Dii Malaika péréma.

⁶ Aǒ zé gǒ gusiaa ũ kǒn gu zāeo,
 Dii Malaika ǒ yīpańzi.

⁷ Zaake aǒ wèε yǒme pā,
 mée yāke keńnero, ben aǒ bà kpàkpame.

⁸ Ì tó mǒnzi n le à keńne ásarū ũ,
 ò tó bà kè aǒ kpàkpameε n kũ,
 aǒ léε wèε kè aǒ yǒ pì guu.

⁹ Ma pǒǒ é gbasa à ke Diia nna,
 mé pǒnnaa ke kè à ma mì sì yānzi.

¹⁰ Mé be kǒn nǒseo do,
 Dii, dé bé à de lán n bà?
 Neè takaasideenǒ sí gbāamǒnnerinǒa,
 neè wēndadeenǒ bǒ n wéetāmmarinǒ ǒzĩ.

¹¹ Sèeda εgedeenǒ è fεemazi,
 aǒè yā kè má à yā dǒroo lalama.

¹² Aǒè à maaa fīa bome kǒn à zaaao,
 ben ma gǒ gbě miradodee ũ.

¹³ Tó aǒe gyāa keε yā sǒ,
 mée uta kāsāa dame,
 mée ma zīnda busa kǒn léyinao,
 mée adua keńne yāana sai,

¹⁴ lán wà be aǒ de ma gbēna ke ma danε ũu bà.
 Mèègǒ lili oo mǐpeena kǒn pǒsiaao,
 lán wà bè ma dan mée wēnda keene bà.

¹⁵ Mǒde kè ma gèn sì,
 aǒ lìgamazi kǒn pǒnnaao,
 aǒ ma zāmba kè aǒ lèema,
 aǒ ma yaka yāana sai.

¹⁶ Aǒ ma fabò pāsīpāsī,
 aǒ swaa pìtimazi.

¹⁷ Dii, négǒ ma gwaa le ai bǒreμε?
 Músu pǐnǒ e ma keε gyáigyai,
 ò ma símma màgǒ kú wēndio.

¹⁸ Mé n sáabu kpá pari kakǒana guu,
 mé n tó kpá gbēnǒ wáa.

¹⁹ Ìnton tó ma ibeenǒ ma yáa dǒro,
 ònton tó gbě kè aǒ zámagu pāanǒ
 ma gwa kǒn wéε zaaaoro.

²⁰ Yā nnaa è bǒ n lénlo,

aõè yã di nòseyĩideenɔa.

²¹ Aõè lé aε wà be;
 Èhě, ãhě, wa wée è.

²² Dii, n wée è, òtongõ yĩtenaro,
 ma Dii, òtongõ zãmaoro.

²³ Ma Luda, ò fεε ò zεmao,
 ma Dii, ò tó yã bɔmao nna.

²⁴ Nεè yã kε a zéa,
 Dii ma Luda, ò yã nnaa kpáma,
 òton tó aõ ma yáa dɔro.

²⁵ Òton tó aõ be ò swèn wà ma nero,
 òton tó aõ be wà ma mɔ bεero.

²⁶ Lán aõɔe pɔnnaa kεε ma wéetãmma musu nà,
 ò tó wí ò kũ mà ò kpe e.

Lán aõɔe bítakεε ɔɔɔame nà,
 ò wí dańma ò ò kpe bɔ.

²⁷ Gbě kè ma bɔna maaa è keńne nnaano
 ò tó aõ pɔnnaa kε aõ guda kε.
 Gbě kè ma bɔna aafia è keńnenɔ
 ò tó aõgõ bee Dii bé à bíta.

²⁸ Mapi sɔ, mé n maake yã o,
 mégõ n sáabu kpaa gurɔ píngi.

36

Gbēntee zaaa

Dii zòbleri Dauda lè.

¹ Gbě zaaa durun yã da ma swèn,
 à wée ègõ Luda wí vĩro.

² Zaake ègõ a zĩnda ee gbě maaa ũme,
 è a durun dõ gbasa à zanlo.

³ Ege kɔn mɔnafikio kú à lén,
 à ɔndõ kɔn maakenao tò.

⁴ È yã zaaa laasuu lé a daekiia,
 è gí yã pãszĩro,
 è a zĩnda da zé faasaideea.

⁵ Dii, n yenzi bíta kà ludambe,
 ò náane vĩ maamaa, à zò sɔsɔnenɔa.

⁶ N maakena bíta lán kpĩĩĩnɔ bà,
 n yãzedeke lé vĩro lán ísia lò bà.
 Dii, nεè gbēnteenɔ kɔn nòbɔnɔ bɔ píngi.

⁷ Luda, n yenzi bèe vĩ fá,
 gbēnteenɔ è ute n ɔru.

⁸ Aõè n ua póble nósidee ble wà kã,
 nεè n swa'í pɔnnade kpámma aõ mi.

⁹ Zaake mbe wèndibɔkii ũ,
 wa kuuna n gupuraan bé à wa wée kè.

¹⁰ Ògõ yenzi ɔɔa gbě kè aõ n dɔɔnɔne ògõ gaa,

ngõ kpεε ngõ nõsepuradeenõ mì sii.

¹¹ Nton tó ìadārinõ ma dúgu zõro,
nton tó zaakerinõ ɔ yīpamaziro.

¹² N̄ gwa, m̄nafikidee p̄inõ lèe,
aõ ḡõ daena s̄õr̄õr̄õ, aõé f̄õ wà f̄εe d̄õro.

37

Gb̄ε maaanõ k̄õn gb̄ε zaaanõ ziaa zī

Dauda lè.

¹ Nton tó gb̄ε zaaanõ yā n k̄ū gb̄āaro,
nton zaakerinõ gwena ni d̄εro,

² zaake aõé kori k̄ū wà gaga tia lán s̄è bàme,
aõ maakee é yāa lán s̄èla ísi bà.

³ N̄ Dii náane ke, ngõ yā maaa kee,
ngõ kú b̄usu k̄èn, ngõ nnaa maa.

⁴ N̄ tó n p̄õõ ḡõ nna Diia,
eé p̄ó k̄è n nõse yezi kp̄amma.

⁵ N̄ ze k̄õn Diio ñ à náane ke,
eé yā k̄ènõ kenne.

⁶ Eé tó yā b̄onyo nna lán gud̄ona bà,
eé tó ñ b̄õ maa lán f̄āant̄ε gupuraa bà.

⁷ N̄ lé yīte Dii ae ñ s̄õkpazi,
nton tó auzikide yā n k̄ū gb̄āa
gur̄õ k̄è à b̄õ k̄õn a w̄éεz̄ε zaaaoro.

⁸ N̄ p̄of̄ε tó ñ mì k̄ē p̄ēt̄ēa.

N̄ton tó yā beeenõ n k̄ū gb̄āaro,
è mó k̄õn yāzaak̄enaome.

⁹ Zaake gb̄ε zaaanõ é kaate,
gb̄ε k̄è aõ w̄éε d̄õ Diizinõ bé w̄éḡõ b̄usu vī.

¹⁰ À ḡõ féte k̄è gb̄ε zaaanõ éḡõ kuu d̄õro,
baa tó n ñ w̄éte, né ñ ero.

¹¹ Zīndabuserinõ bé w̄éḡõ b̄usu vī,
aõéḡõ p̄õnnaa kee k̄õn aafia bítao.

¹² Gb̄ε zaaa è à zaaa kp̄ákpa gb̄ε maaazi,
è f̄ēzi.

¹³ M̄õde Dii èḡõ à yāa d̄õ,
zaake à d̄õ k̄è à gur̄õ é papa.

¹⁴ Gb̄ε zaaanõ è f̄ēdaa woto,
aõè ñ k̄à kp̄á s̄ála,
le wà e wà takaasideenõ k̄õn w̄ēndadeenõ d̄εd̄εo,
aõé gb̄ε k̄è ñ yāk̄ena maaanõ kaate.

¹⁵ Aõ zīnda f̄ēdaa é ñ z̄õ ñ sw̄èn,
weé ñ s̄ánõ é'ēñe.

16 Pó féte kè gbě maaa vī
de gbě zaa pariino auzikila,
17 zaake gbě zaaano gbāaa é mì de,
mode Diin gbě maaano kūna ũ.

18 Dii taarisaideeno yā dō,
aō baka ègō de n pō ũ guro pīngi.
19 Wí é n kū yā pásī guro zīro,
baa tó dekaa kà, aōégō kāna.

20 Gbě zaaano sō é kaate,
Dii ibeeno é yāa lán sèla bōro nà,
aōé gēte lán téasukpe bà.

21 Gbě zaaa è pō sēkāmāma à à fīa boro,
gbě maaa sō è gba da maamaa.
22 Gbě kè Dii aubarika dànguno bé wégō būsū vī,
gbě kè à lé kènneno sō é kaate.

23 Dii è gbě da zé kè de à séa,
à pō ègō nna à kuunaa.
24 Baa tó à gèn sì, eé léero,
kè Dii à kūna yānzi.

25 Zaa ma gōkparekeguro
ai ma gaa ma zi kùo la,
mé e Luda gbě maaa zīnna zikiro,
mé e à nēno e baa keero.
26 Ègō gba daa guro pīngi
ègō pō sēkāāneme,
à nēno ègō aubarika vī.

27 N kpe li yā zaaane ògō à maaa kee,
négō kú būsū kèn guro pīngi.
28 Zaake Dii ye yāzeezi,
eé a náanekerino zīnno.

Aōégō kuu aafia guro pīngi,
gbě zaaano sō é kaate.
29 Gbě maaano bé wégō būsū vī,
aōégō kún guro pīngi.

30 Ondōyā è bō gbě maa lén,
à lé è yāzee o.
31 À Luda doka kú à swèn,
à gbá è sata pōkearo.

32 Gbě zaaa è gbě maaa kpákpa
le à e à à de,
33 mode Dii é à tó à zīro,
eé we yākpa à nero.

34 Ñ sōkpa Diizi ñgō à yā kūna,
eé n kaara le ñgō bùsu vī,
né gbē zaaanō kaatena e.

35 Ma gbē zaa gbāade ke è yā,
à gbà à ɔ tà lán lí kè tɔtɛ kènɛ nnaa bà.

36 Kè tá ma kpa gwe, à kú gwe doro,
ma à wètɛ, mée à ero.

37 Ñ taarisaide yā gwa,
ñ gbē maa yā tàasi kɛ,
zaake nòsɛyīidee boriinō é gō borii ũ.

38 Durunkerinō sō é kaatɛ ledolɛ,
gbē zaaanō borii é mì dɛ.

39 Dii bé eé gbē maaanō mì sí,
eégō deñɛ utekii ũ nawēakeguro.

40 Dii é dónle à n bɔ,
eé n sí gbē zaaanō à n mì sí
kè aō nàzi yānzi.

38

Takaasidee aduakena

Dauda lè.

1 Dii, ñton ma toto kōn pofɛoro,
ñton ma swā sōkāmɛ kōn pētɛoro.

2 N kànō ma papa
n ɔ tōma.

3 Ma mē gbāaa yāa n pētē yānzi,
ma wá aafiaro ma durun yānzi.

4 Ma taarinō dāmala,
aō tōma lán aso tìisi bà.

5 Ma bònō fɛ,
aō yai kù ma yōnkɔkɛɛ yānzi.

6 Má kuna, ma gō zòlɔlɔ,
mèègō té uuo sisina guro píngi.

7 Ma kpɛɛwa e wii maamaa,
ma mē gbāaa vīro.

8 Má gbāaa vīro, ma mē kè búgubugu,
mée wii lɛɛ ma poyakana yānzi.

9 Dii, n pó kè má yezi dō píngi,
nèè ma m̀bna ma sãnsã.

10 Ma kù e vīi gbì gbì, ma gbāaa yāa,
ma uu e té kɛɛ doro.

11 Ma gbēnnanō kōn ma gbēnō è gbēɛmɛ,
ma danɛnō è bàa léɛmɛ ma bònō yānzi.

12 Gbē kè aō wɛtɛ wà ma dɛnō è bà kpákɛpamɛ,
ma wɛderinō è yā zaaa kpakōsōmazi,
aōègō mɔnafikiyā wàari paa kōo guro píngi.

13 Ma gɔ́ lán swádoò bà, mèè yā maro,
lán gbě kè à néné nàe bà, mèè lé è wèkɔ́aro.

14 Má de lán gbě kè è yā maroo bà,
mèè weńlaro.

15 Dii, mbe ma wée dɔ́nzi,
né ma yā ma, Dii ma Luda.

16 Ma bè, ònton tó aɔ́ yògɔ́ kemaro,
ònton tó aɔ́ ãa dā ma satana yānziro.

17 Ma ka lɛɛna,
mèègɔ́ kú yā'ɔamma guume.

18 Mé ma yā zaaano onne sa,
zaake ma durun yānzin ma pɔɔ yakanazi.

19 Ma ibee pásĩno lé vīro,
gbě kè aɔ́ zāmagu pāpāano pari.

20 Aɔ́e à maaa fīa bome kɔ́n à zaaao,
yā maaan má tézi, ben aɔ́ íbete kpāmao.

21 Dii, ònton ma zĩnnaro,
ma Luda, òntongɔ́ kúmao zāro.

22 Ñ mó ò òmale kpakpaa,
ma Dii, ma mìsiri.

39

Takaaside wiipena Ludazi

Dauda lè.

1 Ma bè, mégɔ́ ma zĩnda kũna dɔ́,
mé tó ma lé ma da durunkena guuro.
Tó gbě zaaa kúmao, mé ma lé kũ.

2 Ma lé nakɔ́a, ma yĩ kítikiti,
mée yāke oro, baa yā maaa se,
ben ma yā'ɔamma sòkpa à kàara.

3 Ma swè puusu bò ma guu,
kè ma laasuu lè, ma swè té bò,
ben ma lé bò ma bè:

4 Dii, ò tó màgɔ́ ma wèndiguro lé dɔ́,
kɔ́n ma guro pari zaka léo.
Ñ tó màgɔ́ dɔ́ lán ma wèndi é gè zéla nà kãndo.

5 N ma wèndi lé yò n ɔ́la zakan,
ma kuuna de wée kɔ́n yĩola n kiiaro.
Baade píngi è gè zéla lán ãa bàme,

6 gběntee tena ègɔ́ de lán ɔ́ra bàme.
È bāabāa bo à auziki kakɔ́a,
mɔ́de à dɔ́ tó dén eé gɔ́nero.

7 Tó lɛme, bó tãmaan mégɔ́ vīi?

Mbe ma wée dɔ́nzi, Dii.

8 Ñ ma taarino kēme,
ònton tó yònkɔ́no ma faboro.

9 Ma lé nakɔ́ana, mée ma lé wèkɔ́aro,

zaake mbe n ya beee ke.

¹⁰ Nton ma le doro,
ma gbasi le n oku yanzi.

¹¹ Neè gbè toto neè wée taa à durun yanzi,
neè à auziki yaka lán blé bà.
Baade píngi è gè zéla lán ña bàme.

¹² N ma aduakena sí Dii,
n swá kpá ma wiipenazi.
Nton ma ódona kpá swáktororo,
zaake n nibon ma ũ,
má de gbè zito ũ lán ma dezinò bà.

¹³ N uu goma le ma pò e àgò nna do,
ai màgò gá anduna tó.

40

Dii sáabukpana

Dauda le.

¹ Ma wée dò Diizi maamaa,
ben à ae dòma à ma wiipena mà.

² À ma bo kokoteween,
à ma bo foo guu.

À ma gbá pèe gbèsi musu,
à ma ze gwe gíngin.

³ À le dufu dame ma lén,
wa Luda sáabukpana pò ũ.
Gbèno é e pari, vía é n kú,
ašé Dii náane ke.

⁴ Aubarikadeen gbè kè Dii náane víi ũ,
bensò è ae do ñadarinò kón táagbāgbārinòaro.

⁵ Dii ma Luda, n yābonsaekenanò pari,
weé fš wà yā kè nēe pēawee dōdoro.
Tó méé tōkēenne, à lé víro,
mé fš mà o píngiro.

⁶ N ye sa'opo ke gbaaziro,
ben n ma gba swá mà yā mao.
Néé sa'opo kè wè ká tén à té kú
ke durun agbaakpabò gbekaro.

⁷ Ben ma bè: Maè kè,
ma mò lán wà kè takadan ma yā musu nà.

⁸ Má ye n poyezi kemé, ma Luda,
n doka kú ma swè guu.

⁹ Mé yāzēdee baaru kpá pari kakōana guu,
mé ma le nakōaro, lán n dō nà Dii.

¹⁰ Méé n yāzēdee uteñero,
ma n náane kón n mìninao yā ò.

Mée gí n yenzi kōn n yāpuraao o
pari kakōana guuziro.

¹¹ Dii, ònton gí ma wēnda gwaziro,
n yenzi kōn n yāpuraao gō ma dākpa.

¹² Zaake yā zaaa kè liganamazi lé vīro,
ma taarinò dāmala, mée guu eero,
à pari de ma mikāla, swè kèmagu.

¹³ Dii, ò sùu ke ò ma mì sí,
Dii, ò ke kpakpa ò mós ò dōmale.

¹⁴ Ò tó wí gbē kè aōe ma wēe wà ma deeno kū,
aō ò mì péé.

Ò tó gbē kè aō yezi mà mōnzi eenò kpēe li,
aō uu yākōte.

¹⁵ Gbē kè aōè beme taale taalēno,
ò tó wí ò kū aō ke gīri.

¹⁶ Gbē kè aōe n kii weteeno,
ò tó aō pōo kemma nna aō yāa dō.
Gbē kè aō ye n mīsinazinò
gō bee Dii bīta.

¹⁷ Takaaside wēndadeen ma ū,
ò laasuu lé ma yāzi, Dii.

Mbe ma dōnleri ū kōn ma mīsirio,
ma Luda, ònton gí kero.

41

Gyāree aduakena

Dauda lè.

¹ Aubarikadeen gbē kè è gbāasaide yā daa ū,
Dii è à bō nawēakegurō.

² Dii é à dākpa à à gba wēndi gbāa,
eé aubarika dan a būsun,
eé à na à ibeeno ozi aō ò yezi kearo.

³ Dii é à dākpa à gyāpēa,
eé tó à a gyāa pì ble.

⁴ Ma bè: Dii, ma durun kēnne,
ò ma wēnda gwa ò ma gba aafia.

⁵ Ma ibeeno è ma kpákpa gaao wà be:
Bōren eé ga le à tó kaatēe?

⁶ Tó aō mò ma gwa,
egēyān aōè omē,
aōè baaru zaaa wete ma yā musu,
ben aōè fēe wà gá wàgō yā pì fāa bàazi.

⁷ Ma zangurinò è ma kpákpa à zaaao,
aō pīngi aōè àisi zaaa kpāmazi wà be:

⁸ Gagyāa bé à à lè,
eé fēe a daekiia dōro.

⁹ Baa ma gbēna kè ma à náane kè,
kè weè ɔ kakɔa ta dɔnkɔ guu bɔ ma kpɛɛ.

¹⁰ Mmɔn sɔ Dii, ñ ma wēnda gwa,
ñ ma gba aafia le mà fīa boñne.

¹¹ Tó ma ibeɛnɔ e ma yògɔ kemaro,
mégɔ dɔ sa kè ma yā kànnɛ.

¹² Ñ ma kūna ma nòse maaa yānzi,
ñ tò màgɔ kú n aezĩ gurɔ píngi.

¹³ Aubarikade Dii, Isarailinɔ Luda
zaa káaku ai gurɔ píngi!
Aami! Aami!

TAKADA PLAADDEE

Saamu 42-72

42

Zìɔ ɔɔɔna

Kora boriinɔ lè.

¹ Lán zɔ ègɔ swasae ni deɛ nà,
len n nii kú ma swèn le, Luda.

² Ma ninii e Luda ni deɛ, Luda Wèndide pì,
bɔren mé e mà gá wée siàlee?

³ Wée'i bé à gɔ ma pɔblee ũ
fāantē kɔn gwāavĩ.

Wègɔ beeme gurɔ píngi:

N Ludaa kú māmeee?

⁴ Ma nòse wènnɛ, ben yā kèkiinɔ dòmagu,
lán mée gá parii guu nà ai Luda ua,
gbēnɔ ègɔ tété ma kpɛɛ kɔn gudakenao,
zĩbaakerinɔ ègɔ té ma kpɛɛ kɔn sáabukpanao.

⁵ Bóyānzin ma nòse yàkazi?

À kè dia ma làakari fèee?

Séde màgɔ wée dɔɔ Ludazi,
zaake mé eara màgɔ à sáabu kpaa,
ma Mìsiri, ma Luda.

⁶ Ma nòse yàka, ben n yā dòmagu
zaa Miza kpiigeezi ai Yoda mìa,
zaa Emɔni gbènɔ musu.

⁷ Neè tó ísɔpɛena kīi gɔ dɔ,
í lònɔ e lé zuukɔzi.

Ñ tò í e daamala,
à sɔ e taamao.

⁸ Dii è yenzi ɔɔame fāantē,
à lè ègɔ da ma lén gwāavĩ,
mée wée keɛ Luda kè de ma wèndi ũua.

⁹ Mée be Luda ma gbèsine:

Bóyānzin ma yā sànguzi?
 À kè dia n̄ tò màgō té kōn p̄siaao
 ma ibeε wéētāmma yānzii?
 10 Ma ãdammarin̄ è ma s̄s̄s̄,
 beee yānzi ma wán̄ ègō wii,
 āègō beeme gur̄ p̄ngi:
 N Ludaa kú mámeεe?

11 Bóyānzin ma n̄se yàkazi?
 À kè dia ma làakari f̄εε?
 Séde màgō wéε d̄o Ludazi,
 zaake mé εara màgō à sáabu kpaa,
 ma M̄isiri, ma Luda.

43

1 N̄ ma yā nnaa kpáma Luda,
 n̄ yā símao bori ludad̄risaideen̄ yā musu,
 n̄ ma b̄ gb̄ zaa m̄nafikideen̄ ōz̄i.
 2 Luda, m̄be ma utekii ū,
 bóyānzin n̄ gimazii?
 À kè dia n̄ tò ma gō té kōn p̄siaao
 ma ibeε wéētāmma yānzii?
 3 N̄ n̄ gupura kōn n̄ yāpuraao z̄ima,
 à d̄me ae n̄ kp̄iii musu,
 à gámao ai n̄ kúkiia gwe.
 4 Mé gbas̄a mà gá n̄ gbāgbāk̄iia Luda,
 ma p̄ō é kemma nna, Luda ma p̄onnaa,
 mé n̄ tó kpá kōn m̄ōo,
 Luda ma Luda.

5 Bóyānzin ma n̄se yàkazi?
 À kè dia ma làakari f̄εε?
 Mégō wéε d̄o Ludazi,
 zaake mé εara màgō à sáabu kpaame,
 ma M̄isiri, ma Luda.

44

Isarailin̄ faaba wéekena

Kora boriin̄ lè.
 1 Luda, yā kè n̄ kè zaa gikena wa dezin̄ gur̄,
 āō òwe wa swā mà.
 2 N̄ ō ȳipa bori pānden̄zi n̄ ãa dàmma,
 n̄ wa dezin̄ kàe n̄ gb̄en,
 n̄ n̄ kaara āō dàgula.
 3 Āō f̄εdaa bé à n̄ ká bùsu kèaro,
 āō gāsā gbāaan āō z̄i blèoro.
 N̄ z̄inda gāsā gbāaa bé à tò,
 n̄ ae d̄ōmma kè n̄ yeñzi yānzi.

4 M̄be ma K̄ina ū ma Luda,
 neè tó Yakubu boriin̄ z̄i ble.

⁵ N gāzīn weè ɔ yīpa wa ibeɛnɔzi,
kɔn n tɔn weè wa zangurinɔ dúgu zɔ.

⁶ Èe ke má sá náanekenanlo,
èe ke ma fēdaa bé è ma bɔro.

⁷ Zaake mbe neè wa sí wa ibeɛnɔa,
neè wí da wa zangurinɔa.

⁸ Luda, weègɔ n sáabu kpaa gurɔ píngi,
weègɔ n tó kpaa yāana sai.

⁹ Baa kɔn beeeo n giwazi n tó wí wa kũ,
neè bɔ kɔn wa zìkpɛɛnɔ dɔro.

¹⁰ N tó wa bɔru kpɛɛ wa ibeɛnɔne,
n tó wa zangurinɔ wa pónɔ nàkɔa.

¹¹ N n gbá zé aɔ wa dɛdɛ lán sāanɔ bà,
n wa fāakɔa boriinɔ té.

¹² N n gbēnɔ yà aaga,
néè àre e à guuro.

¹³ N tó wa gbēdaaanɔ wa sɔsɔ,
gbē kè aɔ kú wa saenɔ wa lalandi kè.

¹⁴ N tó wa gɔ pena pɔ ũ boriinɔne,
gbēnɔ è n mì ke degūdegū wa yānzi.

¹⁵ Mèègɔ kú kɔn wíyāo gurɔ píngi,
wí ègɔ kú ma wéɛn

¹⁶ ma faborinɔ kɔn ma sòsòrinɔ yānzi
kɔn ma ibeɛ kè aɔ yezi wà gēɛ bomaanɔ yāo.

¹⁷ Beee wa le píngi,
baa kè n yā e sāwaguro,
wée n bà kuunawao yā gbororo.

¹⁸ Wa laasuu e kēmmaro,
wée kē n zéaro.

¹⁹ N wa wiwi,
n wa b̀usu kè gbēngboonɔ tékii ũ,
n gusia níginigi dàwala.

²⁰ Tó wa Dii tó s̀awagu yā,
ke tó wa wéɛ d̀ bori z̀tɔnɔ t̀aazi,

²¹ Luda é gí eziɔ?
Zaake àmbe à wa ǹsɛguuyānɔ d̀ píngi.

²² N yānzi wá kú gaa léz̀zi zaa kɔngɔ ai uusiɛ,
wè wa diɛ lán s̀aa kè weé n k̀oto kpánɔ bà.

²³ N vu Dii! À kè dia néɛ ii oo?
N fɛɛ! Nton gíwazi gurɔ píngiro.

²⁴ À kè dia n mìkpɛɛ z̀uwee?

Wa wēndake kɔn gbāaa kè wè m̀wweeo s̀angun yó?

²⁵ Wa gɔ yina b̀usutin,
wa gɔ daɛna t̀ɔtɛ.

²⁶ N fɛɛ n d̀wale,

̀̀n m3 ̀̀n wa bo n yenzi yānzi.

45

Kína n3sena lè

Yenzi lè kè Kora boriin33 dà.

¹ Yā nnaa e pipii ma swè guu,
lán mée lè kèkii daa kinanε nà.
Ma lé nna lán takadakēri lākēb33 bà.

² N maakεε de gbē píngila,
n légbε èg33 nna,
aubarika kè Ludaa dànguu yāana vīro.

³ N zìkari pásī, ̀̀n n fēεdaa sé ̀̀n logo
n kíkεgakui sèeda ũ.

⁴ ̀̀n di s3a ̀̀n gá zì ble n gakuikεε guu
yāpura k3n n3sεdooo k3n yāzεdeeo yānzi,
̀̀n yā naasideen33 kε k3n n 3plaa gbāaaο.

⁵ Kí, n kà33 lé s3ntε,
è gē à n ibεεn33 swè z3,
boriin33 è léε n gbá saε.

⁶ Luda, nég33 vēεna kpatan gur33 píngi,
nég33 n kíkεgo kūna yāzεdee ũ.

⁷ ̀̀n ye yāmaakenazi, n za yāzaakenan.
Bee yānzi Luda, n Luda, n ka kpatan,
à p3nnaa pìsimma de n gbēn33la.

⁸ Lí'33 gū nnannaa pìsi n p3kāsāan33a,
m3r3'33 è n p33 kε nna
n kpé kè wà kèkε k3n wesaswaaο guu.

⁹ Kí nén33gbēn33 kú n n3 yenzideen33 té,
n n3 dufu kú n 3plaazi,
à Ofi bùsu vura zābleb33n33 dana.

¹⁰ Nén33kparε, ̀̀n swā kpá ̀̀n ma!
N de be k3n n gbēn33 yā t3n d3nne aεro.

¹¹ N n3maakεε e kí mè lugaa,
̀̀n mì siεnε, zaake n diin à ũ.

¹² Tayadeen33 é m3 wà gba dannε,
auzikideen33 é n wée wεtε.

¹³ Kí nén33kparε vēεna kpéne guu k3n gakuio,
wà 3zī kè à p3kāsāan33a k3n vura bàο.

¹⁴ Wèe suuo kίne
k3n à p3kāsā wēzādeen33ο dana.

Nén33kparε zennεrin33 tēzi,
a33ε suuo à kiia.

¹⁵ Wèe gēéńyo kίbe,
wèe p3nnaa kεε k3n gudakenao.

¹⁶ N nég33gbēn33 é g3 n den33 gēε ũ,
né ń diēdiε kίnan33 ũ anduna guu píngi.

¹⁷ Mé t3 n t3 g3 d3 gbēn33n yāana sai,
boriin33 èg33 n sáabu kpaa gur33 píngi.

46

Ludaa kúwao

Kora boriino lè.

¹ Ludan wa utekii ũ kōn wa gbāaa,og,
ègō dōwale gurō píngi wa nawēa guu.

²⁻³ Beee yānzi baa tó anduna yàka
bensō kpíiino lèe wà sì ísiaan,
baa tó í pì kàka à fùta dō
bensō kpíiino dège kōn kīio,
swè é kēwaguro.

⁴ Swa kee kuu kè à í è mó pōnnaao Luda wéte guu,
Luda Musude kúkii kè kú adona pì.

⁵ Ludaa kú wéte pì guu, eé gō bezi ũro,
Luda é dōale gudōnao.

⁶ Boriino e wii lèe, kpatanō e yāaa,
Luda pūtā, ben anduna yò.

⁷ Dii Zìkpèdee kúwao,
Yakubu Ludan wa utekii ũ.

⁸ À mó à Dii yākenanō gwa,
lān à yā yà andunaa nā.

⁹ Àmbe è zì mī de ai anduna lén,
è sánō é'è è sárinō dúgu zō,
è té sō sēngbangonōa.

¹⁰ À ze tēēē àgō dō kè māmbe Luda ũ.
Boriino é ma tó sé lezi,
weé ma tó kpá anduna guu píngi.

¹¹ Dii Zìkpèdee kúwao,
Yakubu Ludan wa utekii ũ.

47

Ludan anduna píngi kína ũ

Kora boriino lè.

¹ Borì píngi, à òpa lé,
à pōnna wii lé Ludanē kōn gudao.

² Zaake Dii Musude naasi vī,
àmbe anduna píngi Kína bíta ũ.

³ À tò wa zì blè boriinoa,
à tò wa ò tō gbēnoa.

⁴ À wa tōtē baka kpàwá,
à yenzide Yakubu boriino ñadābo ũ.

⁵ Luda fēe, wèe guda kee,
Dii zēna, wèe kākāki pēe.

⁶ À lè sí Ludanē, à lè síne,
à lè sí wa Kínanē, à lè síne.

⁷ Zaake anduna píngi Kínan à ũ,

à lè sínε kōn dōnao.

⁸Ludaa e kí blee boriino, à v̄ēna a kpata kè kú adonaa.

⁹Boriino kpatablerinoo e kō kaakōa gbē kè aōo de Ibraī Luda gbēno ũ, zaake anduna kīnāno né Luda pōme.

À deńla n̄ píngi.

48

Zayon né Luda wéteme

Kora boriino lè.

¹Dii bíta, à kà wà à sáabu kpá maamaa wa Luda wéte guu à kp̄iii kè kú adona musu.

²Zayon gbè kaena maa, à de anduna gbē píngine pōnnaa ũ.

Kína bíta wéte kú gbè p̄i gu'igbāroo kpame.

³Ludaa kú à gudākpakiino guu, à tò wà a dō aafia'ekii ũ.

⁴Kè kīnāno ledole kè le wà mó wà léεa ledo,

⁵kè aō wéte p̄i è le, ben à b̄ò n̄ sae, v̄ia n̄ k̄ū, ben aō bàa lè.

⁶Gwen aōe lugaan lán no gbē n̄wāwākeri bà.

⁷N n̄ wiwi lán ofantēboe ĩa è latarinoo goro'iteno wíwi nà.

⁸Yā kè wá màn wa wée è Dii Zikpede wa Luda wéte guu. Luda wéte p̄i kàe àgō kuu gurō píngi.

⁹Luda, wá kú n kpé ua, wée laasuu leε n yenzikεεa.

¹⁰Luda, lán n tó dàgula ai anduna lén nà, len n sáabukpana dàgula le do.

Nεè yā gōgō n gbēnoε a zéa.

¹¹Zayon kpiideenoo e pōnnaa keε, Yudanoo búsu wétedeenoo p̄oo kè nna, yákpae kè n̄ kēno yānzi.

¹²À d̄od̄okōzi à liga Zayonzi, à à b̄īi dākpaki lezī pariino naro.

¹³À à b̄īino tàasi ke kōn à zeki gbāaano le à e à tōkē kpεεdeenone.

¹⁴Zaake Luda kēn wa Luda ũ gurō píngi, è d̄owe ae ai wà gá gáo gákiiame.

49

Auziki náanekena né mìsaiyāme

Kora boriino lè.

1 Bori píngi, à yā kèkii ma,
anduna píngi, à swā kpá,
2 kínano kōn talakanɔ,
auzikideenɔ kōn takaasideenɔ a píngi.
3 Ōndōyā kú ma lén,
dōna kú ma swèn.
4 Mé swā dɔ yáasi yāzi
mà à bɔkɔte ke kōn mɔɔlenao.

5 Mé vīa ke yā pāsī gurɔɔnero,
baa tó ma zangurinɔ ligamazi.
6 Aɔ́ n̄ auziki náane vī,
aɔ́è n̄ ɔɔdaa ía dā.
7 Gbēke é fɔ́ à gí a gbēdaaanɛ gaa kè eé à séziro,
eé e à póke kpá Ludaa à à wèndi booro.
8 Zaake gbē wèndi bona zī'ū,
auziki é fɔ́ à bo zikiro.
9 Eé fɔ́ à tó àgɔ́ kuu gurɔ́ píngiro,
eé fɔ́ à gíne àton wéé si gèwāalero.
10 Zaake wà dō kè baa ɔ́ndōrinɔ è ga,
mìsaideenɔ kōn yōnkɔɔnɔ è kaate le se,
aɔ́è n̄ auziki tó gbē pāndenɔne.
11 Baa kè wà n̄ tónɔ kpà b̀sunɔne yā,
aɔ́ mira égɔ́ de n̄ beɛ ūme gurɔ́ píngi,
eégɔ́ n̄ kúkii ū ai n̄ boriia.

12 Gbēntee kōn a b̀ekεεo
égɔ́ kuu gurɔ́ píngiro,
eé kaate lán ǹbɔnɔ b̀ame.
13 M̀saideenɔ yāanan gwe,
lən à de le dɔ kōn gbē kè aɔ́ té n̄ tuubazinɔ.
14 Aɔ́é si gèwāan lán s̄anɔ bà,
gaa bé eégɔ́ de n̄ d̄ari ū,
gbē maaanɔ é kí blemma ziaa zī.
Aɔ́ m̀enɔ é yai kū miran,
gèwāa bé eégɔ́ de n̄ beɛ ū.
15 M̀de Luda é ma wèndi sí gèwāaa
à gbāake kpámazi.

16 Tó gbē e keɛ auzikidee ū
bensɔ́ à be tó nnaa e kaara,
n̄ton tó à kenne yāke ūro,
17 zaake eé e à póke sé à táo a gagurɔro,
à auzikinɔ é péeziro.
18 Baa tó à a zīnda d̀ aubarikadee ū a wèndi gurɔ́
bensɔ́ wà à sáabu kpà à nnamana yāzi,
19 eé ká a dezinɔlamɛ,
eé wéé si gupuraale ziki dɔro.
20 Gbēntee kōn a b̀ekεεo,
tó à wéé e kēro,
eé gēte lán ǹbɔnɔ b̀ame.

50

Danzikena yapuraa

Asafa lè.

¹ Dii Luda Gbâapingidee e yã oo,
èè lé zuu anduna gbẽnɔzi
zaa ɔfântɛbɔɛ kpa ai à gɛkii kpa.

² Luda gakui e bii Zayɔn,
wéte kè à maakɛɛ papana.

³ Wa Ludaa e mɔɔ, eégɔ yĩtenaro.
Té kè è n blee kú à aɛ,
zàga'ĩa pásĩ ligazi.

⁴ Èe musudeenɔ kɔn tɔɔtedeenɔ sisii
lɛ à e à yãkpaɛ ke kɔn a gbẽnɔ.

⁵ À bè: À ma yãmarinɔ kakɔamɛ,
gbɛ kè ma bà kúnyo sa'ona gãzĩnɔ.

⁶ Ludan yãkpaɛkeri ũ,
musudeenɔ è à yãkena a zéa kpàakpa ke.

⁷ À ma, ma gbẽnɔ, má yã vĩ mà oare,
Isarailinɔ, mé a bɔbɔ a dàn,
mámbe Luda a Luda ũ.

⁸ Mée kpákɛɛazi a sa'ona yãnziro,
ke sa'opɔ kè eègɔ kaa tén à té kũ baa bɔɛ.

⁹ Má zùswaree kè kú a kpàsan nii vĩro,
ke blè kè kú a kara guu,

¹⁰ Zaake nɔbɔsɛtenɔ né ma pónɔmɛ
kɔn pókãde kpàsa kè aɔɔ kú sísĩ pariinɔ musuo.

¹¹ Má kp̄ii musu bāanɔ d̄s̄ píngi,
s̄ɛte p̄ ketenɔ kuu ma p̄ ũmɛ.

¹² Tó nɔaa e ma dɛɛ, mé oarero,
zaake má anduna vĩ kɔn à p̄ kè kunnɔ píngi.

¹³ Mèè zùsware nɔbɔ són yó?
Mèè blèkoffi aru min yó?

¹⁴ À saa oma kɛnnakɔ p̄ ũ,
à lù kè á sè ma Luda Musudea fĩa bo.

¹⁵ À ma sísi nawɛakɛgurɔ,
mé a bɔ, é bèè límɛ.

¹⁶ Ben Luda bè zaakerinɔnɛ:
À kè dia ée ma yãdienanɔ dɔdɔɔ,
bóyãnzin ma bà kuunańyo yã da a lénzi?

¹⁷ Á ye ma yãdannɛziro,
a ma yãnɔ kpà kpɛɛ.

¹⁸ Tó a kp̄ai è, eè à ke a gbẽnna ũmɛ,
bens̄ eèḡ kaak̄a kɔn zinakerinɔ.

¹⁹ A légbɛ zaa,
eè lénnaa kásańɛ.

²⁰ Èèḡ a gbẽnndoo pee,
eè a da né ɛgɛ bo.

²¹ A yã beenɔ kè, ben má yĩtena.

Ée daa má de lán a bàme,
mòde mé kpákēazi mà a bɔbɔ a dàn.

22 Amɔa kè ma yā sàaguunɔ, à yā pì ma.
Tó len sōro, mé a ke gyáigyai,
gbēke é fɔ à a símaro.

23 Gbē kè kennakɔo saa òmaa bèe lìme,
èe ma gba zé mà ɔɔaare
lán meè gbēnɔ mì sí nà.

51

Yanza wéekena Ludaa

Lè kè Dauda dà gurɔ kè annabi Natā gaa à kiia à zinakena kɔn Basebao gbera

1 Luda, ò ma wēnda gwa n yenzi guu,
ò ma taarinɔ gogo n maa bíta yāzi.

2 Ò ma yā zaaa kēma mà gɔ wásawasa,
ò ma durun kēme míomi.

3 Má a taarinɔ dɔ sa,
ma durun égɔ sāmaguro.

4 Mbe ma durun kènne,
ma yā kè ní yeziroo kè.
Tó n yā ò, n yā égɔ zé vī,
tó n yákpae kēmao, n yā égɔ nna.

5 Zaa ma da nòsen má zaa,
má durun vī zaa ma igurɔme.

6 Nòse maaa bé è kánne,
ò ɔndɔɔ dame ma swè guu.

7 Ò ma zú o kɔn saboo le mà zē wásawasa,
ò ma nòse pípime le mà gɔ pú fénfen.

8 Ò tó mà pɔnnaa ke kɔn yáadɔnao,
ò tó ma wá kè ní bùsanɔ were.

9 Òton ma durunɔ yā daro,
ò ma yā zaaanɔ bɔ ò zīna píngi.

10 Luda, ò nòsepuraa dame,
ò ɛara ò tó ma làakari gɔ kpaena.

11 Òton ma zīnaro,
òton n Ninii símaro.

12 Ò ɛara ò tó ma pɔɔ ke nna
kè n ma mì sì yāzi.

Ò ma ninii gbaa màgɔ n yā maa

13 mé gbasa mà n yā dada zaakerinɔne,
durunkerinɔ é ɛara wà ae dɔmma.

14 Ò ma bɔ gbēdena yān,
Luda, Luda ma mìsiri,
mé lè sí n yákena a zéa musu.

15 Dii, ò ma gba lé
mà n sáabu kpá.

16 Sa'ona è kenne nnaro,
 tó lenlo le má ò.
 Sa'opo kè wè ká tén à té kũ è kánnero.
 17 Saa kè mée oommaan ma nòseyĩ ù,
 neè kya ká wëndade sùudeenlo.

18 Luda, ò aubarika da Zayon
 n poyezi maaa guu,
 ò Yerusalemu bĩi gba gbāaa,
 19 sa'ona a zéa é gbasa à kánné
 kōn sa'opo kè wè ká tén à té kũo,
 weé saa o kōn zùswareenō n gbāgbākiia.

52

Auzikide ñadāna

Lè kè Dauda dà gurō kè à gāa Aimeleki be, ben Edomu gbē Doegi gāa à ò Solune

1 N gōsagbāaa, Luda gbēkēē kuu gurō pínghi,
 à kè dia nēē ña dāa kōn yā zaaao?

2 Neēgō léfōtōo kaa gbēnōzi gurō pínghi,
 n lé nna lán gē mibobō bà,
 neè gbēnō gbá séeo.

3 N ye à zaaazi de à maaala,
 egetona è kenne nna de yāpuraala.

4 N ye gbēkaatēna yāzi,
 monafikiyā bé à da n lén.

5 Luda é n gbāaa kò é ai gurō pínghi,
 eé n kũ à bonyo n kpén,
 eé n bō gbē bēenō té.

6 Tó gbē maaanōo è, vĩa é n kũ,
 aōé n lalandi kē wà be:

7 Gbē kè èe Luda kē a utekii ūroon yè!
 À náanē kpà a auziki bítaa,
 à gō gbāadee ū gbēkaatēna guu.

8 Má de lán kù lásiadee kè kú Luda ua bà,
 mégō zē kōn Luda yenzio gurō pínghime.

9 Mégō n sáabu kpaa gurō pínghi
 yā kè n kè yānzi,
 mé n tó sé lezĩ n yāmarinō aezĩ,
 kè n maa yānzi.

53

Misaidee yā'ona

Dauda lè.

1 Yōnkōo è be a swèn Ludaa kuuro.
 Gbēnō yāka, aō yākēna zaa,
 yāmaakeri kee kú n tēro.

2 Zaa musu Luda è gbēnteenō tàasi kē
 à gwa tó gbēke òndōo kà à a kii wete.

³ Aã sãã ñ píngi aã gò dòro sai míomi,
yãmaakeri kee kú ñ téro, baa mèn do.

⁴ Zaakerinoo dõna vïroo?
Aãe ma gbẽno mómoo lán ú bà,
aãe Luda sísiro.

⁵ Gwen vĩa ñ kün maamaa,
vïapoo kú gwe sïro.
Ludaa tò gbẽ kè aã lèeawaano gò kaena gèno ũ,
a wí dàmma kè Luda gínzi yãnze.

⁶ Luda, ñ bo Zayon ñ mó ñ Isarailino mì sí!
Tó Luda sòkpa kòn a gbẽno ñ gwena ziin,
Yakubu boriino é ponnaa ke,
Isarailino é yáa do.

54

Gbẽ kè wèe wée táaa aduakena

Lè kè Dauda dà guroo kè Zifideeno gaa wà bè Solune, Dauda utena ñ bùsun.

¹ Luda, ñ ma mì sí n tó yãnze,
ñ yã símao kòn n gbãaao.

² Luda, ñ ma aduakena ma,
ñ swã kpá ma yá'onazi.

³ Zaake bori pãdeno fèemazi,
gbẽ pãsinoo e ma wèe wà ma de,
aãe Luda yã daro.

⁴ Ludan ma donleri ũ,
Dii bé à ma kúna.

⁵ Ñ ma zangurino zaaa sòkpañma,
ñ ñ dúgu zõ n náane yãnze.

⁶ Mé saa omma kòn ma poyezio,
mé n tó bo Dii, zaake ñ maa.

⁷ À ma bo ma nawëano guu píngi,
à tò ma yògõ kè ma ibeena.

55

Aduakena kuuna wétamma guu

Dauda lè. Wè sí kòn mɔɔɔɔmɛ.

¹ Luda, ñ ma aduakena ma,
ñton lá kú ma yálaro.

² Ñ swã kpá ma yãzi ñ wemala,
ma laasuu ma likõa ma gõ bídi guu

³ ma ibeeno yá'ona yãnze
kòn gbẽ zaaano wéebiimano,
zaake aõe ña daama,
aõo ma kúna kòn pofëo.

⁴ Swè kèmagu,
ga vĩa gèmagu.

⁵ Vĩa ma kū, mée lugalugaa,
ma ninii dà batan.

⁶ Tó má dèbe vī lán pōtēē bà,
le mé vĩa mà gá kámma bo,

⁷ mé bàà lé mà gá zàazã,
mé gá mà vēē gbáan.

⁸ Mé wā mà gá mà utekii wete,
le zàga'ĩa gbáaa tón ma lero yānzi.

⁹ Ñ ñ yā gboro, Dii, ñ ñ yā yākōtēñe,
zaake má è zōka kōn swèeo kú wéte guu.

¹⁰ Aṣè kpáē ke bīi musu fāantē kōn gwāavīo,
yā zaa kōn yā gbāaa di wéte guu.

¹¹ Gbēdeyā bé à wéte pì pà,
gbāamōnna kōn mōnafikio è kē à gāalero.

¹² Tó ma ibēē bé èe ma sōsō yā, mé mena,
tó ma zanguri bé à fēemazi, mé utene.

¹³ Mōde mbeee, mmōn kè wá sáa,
ma gbēndoo, ma gbēnna!

¹⁴ Weè fàadi bo kōo yā nnanna,
weègō tékōzi parii té Luda ua.

¹⁵ Gaa é zāmba ke ma ibēenōne,
aṣé si gèwāan ñ gbāagurō,
zaake zaaa vēekii è ñ guu.

¹⁶ Mapi sō, mēè Luda sísi,
Dii è ma mì sí.

¹⁷ Kōngō, fāantē kōn uusieo
mēègō ma yā'ōammanō bōene kōn m̀bnao,
bensō è ma yā ma.

¹⁸ Baa kè ma ibēenō pari,
è ma sí à ma bō swèen aafia.

¹⁹ Luda ègō vēena kpatan gurō pínghi,
eé ma yā ma, eé wí dańma,
zaake aṣè ñ dà liero, aṣō Luda vĩa vīro.

²⁰ Ma gbē pì swèe kè kōn a gbēnōo,
à bō ledole kè aṣō kè kōo kpēē.

²¹ È yā nnaa o lán zó bà,
mōde swèe laasuu kú à swēñ.
È lēnnaa kásañne páipai,
mōde yáadōmma bà da à bōkōmme.

²² Ñ ñ yā'ōammanō tó Diine,
eégō n kūna,
è tó gbē maaa fu zikiro.

²³ Gbēderi náanesaideenō é ñ gurō dagura lero,
Luda, né tó aṣ si gèwāa tūtuwēen.

Mapi sɔ̄, mɛ̄gɔ̄ n náane kee.

56

Zĩndakpana Luda

Lè kè Dauda dà gurɔ̄ kè Filisitiniɔ̄ à kũ zaa Gata.

¹ Ñ ma wẽnda gwa Luda, wèe pɛɛemazi,
wègɔ̄ zĩ kaamao wàgɔ̄ wée tãama gurɔ̄ píngi.

² Ma kpàkparinɔ̄ ègɔ̄ pɛɛemazi gurɔ̄ píngi,
aɔ̄ wada yãnzin aɔ̄ɔe zĩ kaamaozi.

³ Tó vĩa e ma kũu, mé n náane kee.

⁴ Mé Luda tó kpá yã kè à ò yãnzɪ,
má Luda náane vĩ, mé vĩa kero.
Bón gbẽntee é fɔ̄ à kemee?

⁵ Aɔ̄ègɔ̄ ma yã liɛe kpɛɛgãnda gurɔ̄ píngi,
aɔ̄ègɔ̄ ma kpákpa a zaaao.

⁶ Aɔ̄è kɔ̄ kakɔ̄amazi wà naeme,
aɔ̄è ma kpákpa wàgɔ̄ yezi wà ma de.

⁷ Luda, ñton tó aɔ̄ gbẽke bɔ̄ro,
n boriinɔ̄ ne kɔ̄n pɔ̄fɛo.

⁸ Ñ ma nawẽa yã da,
n ma wée'ikwɛena ká n sère guu.
À kú n takada guuroo?

⁹ Tó ma Luda sisi,
ma ibeeno é bɔ̄ru kpɛe,
mɛ̄gɔ̄ dɔ̄ kè à yã sìmao.

¹⁰ Mé Luda tó kpá yã kè à ò yãnzɪ,
ee, mé Dii tó kpá yã pì ona yãnzɪ.

¹¹ Má Luda náane vĩ, mé vĩa kero.
Bón gbẽntee é fɔ̄ à kemee?

¹² Luda, mé lù kè má sɛmmaano fĩa bo,
mé kennakɔ̄ saa omma.

¹³ Zaake n ma si gaa lézĩ, née tó ma gèn sìro,
le màgɔ̄ taa oonyo gupuraa kè è wèndi kpámma guu.

57

Wiipena Luda Musudezi

Lè kè Dauda dà gurɔ̄ kè à bàa lè Solune à ùte gbèwɛen.

¹ Ñ ma wẽnda gwa Luda, n ma wẽnda gwa,
zaake míbe ma nanzi.
Ñ ma sɔ̄to n ɔ̄ru ai ma bɔ̄ gaa lézĩ.

² Mée wii pɛe Luda Musudezi,
Luda kè è yã kè à ò papamɛe pì.

³ Éé tó dɔ̄nlɛ bɔ̄ zaa musu à ma mì sí,
éé wí da gbẽ kè aɔ̄ɔe pɛɛemaziinɔ̄a,

eé a gbêke kōn a náaneyāo kemε.

⁴ Má kú músunɔ té,
ma gɔ daena nòbɔ pāsīnɔ dagura.
Gbê pìnɔ néne nna lán fēdaa bà,
aɔ swaa né sárime kōn kào.

⁵ Luda, ñ n zīnda tó sé lezī ai musumusu,
ñ tó n gakui da andunala píngi.

⁶ Aɔ bà kpàkpame ma zén, ben nawēa tōma,
aɔ wèe yò ma aε, ben aɔ zù à guu.

⁷ Ma làakari kpaena Luda, ma làakari kpaena,
mé lè sí mà n táaki lé.

⁸ Ñ vu, ma swè!

Ma mɔɔ kōn ma kuntigio kú máa?
Mé gudɔɔ pá mìo.

⁹ Dii, mé n sáabu kpá boriinɔ té,
mé n táaki lé gbēnɔne.

¹⁰ Zaake n gbêke bíta kà n kiia,
n náane ludambe luguu lè.

¹¹ Luda, wà n tó sé lezī ai musumusu,
ñ tó n gakui da andunala píngi.

58

Gbē zaaanɔ tona kōn Ludao

Dauda lè.

¹ Gbāadeenɔ, èè yā o a zéa sɔ́ɔ?
Èè yākpae ke kōn gbēnɔ súsusó?

² Èè yā zaa wàari pá a swè guu,
èè gbāaa mɔ gbēnɔne a bùsun.

³ Gbē zaaanɔ sàsā zaa ní igurɔme,
εgedeenɔ yàka zaa ní da gbεεεmmε.

⁴ Aɔ légbε de lán mlè sewεε bà,
aɔ de lán káre kè à a swā tàta bà,

⁵ Ie àton a kōkō'ori gaasia ó maro,
Ie mlè pì tón a dabokeri gonikeε ero.

⁶ Luda, ñ ní swaa é'énne ní lén,
Dii, ñ músu pìnɔ swaa sōntenɔ é'énne.

⁷ Ñ tó aɔ gē zéla lán í bàalena bà.
Tó aɔ sá gà, ñ ní kànɔ é'énne.

⁸ Ñ tó aɔ kori kū zén lán kōntɔ lóu bà,
aɔgɔ de lán nòbɔene kè èe ofántē eroo bà.

⁹ Ai yàka té gɔ oroo wā,
gbē zaaanɔ é gē ãa.

¹⁰ Gbē maaanɔ é pōnnaa ke,
zī kè Luda gēε bòñne gbē zaaanɔa,

kè aṣ́ n gbá pìpi n aru guu.

¹¹ Gbēnṣ́ é be: Gbē maaanṣ́ láada ví fá!
Ludaa kuu, è yākpae ke anduna guu.

59

N ma sí ma ibeenṣ́a

Lè kè Dauda dà gurṣ́ kè Solu gbēnṣ́ zì aṣ́ à dādā à be wà à de.

¹ Ma Luda, n ma sí ma ibeenṣ́a,
n ma bṣ́ gbē kè aṣ́ fēemaziinṣ́ oṣ́í.

² N ma sí zaakerinṣ́a,
n ma bṣ́ gbēderinṣ́ oṣ́í.

³ N gwa, aṣ́e ma kpákpa,
gbē pāsīnṣ́ e swèe keema.
Dii, mée taari ke durun keńnero,

⁴ mée sāsāńne yākearo,
ben aṣ́ kú soruo wà nakōrema.
N ma wēnda gwa n fēe n mó n dṣ́male!

⁵ N Dii Luda Zìkpede, Isarailinṣ́ Luda,
n fēe n wée tā borii mṣ́nṣ́a n píngi.

Nton bṣ́nkpēede zaaa mṣ́nṣ́ wēnda gwaro.

⁶ Aṣ́è ɛara wà su uusie dṣ́,
aṣ́è likṣ́aa zṣ́ wéteń,
aṣ́è hũu kema lán gbēenṣ́ bà.

⁷ N gwa, aṣ́ lóu e tṣ́,
fēe kpá n lén,
aṣ́è be gbēkee e n maaro.

⁸ Mpi sṣ́ Dii, neè n yáa dṣ́,
neè borii pínṣ́ lalandi ke n píngi.

⁹ Luda ma gbāa, ma wée dṣ́nzi,
mbe ma aafia'ekii ũ.

¹⁰ Luda é dṣ́me ae a gbēkee guu,
eé tó mà yṣ́gṣ́ ke ma zangurinṣ́a.

¹¹ Dii wa sengbango, nton n dederó,
le aṣ́ yā tón sā ma gbēnṣ́nlo yāńzi.

N tó aṣ́ likṣ́aa zṣ́ n n sṣ́e kṣ́n n gbāaa.

¹² Yā kè è bṣ́ n lén né durun yāme.

N tó aṣ́ wadakena n kũ,
zaake aṣ́è egge to, aṣ́è gbē ká.

¹³ N n kaate kṣ́n pṣ́fēo,
n n dúgu zṣ́, aṣ́tongṣ́ kuu dṣ́ro
de aṣ́gṣ́ dṣ́ ai zaa anduna léa
kè Ludaa e kí blee Yakubu boriinṣ́a.

¹⁴ Aṣ́è ɛara wà su uusie dṣ́,
aṣ́è likṣ́aa zṣ́ wéte guu,
aṣ́è hũu ke lán gbēenṣ́ bà.

¹⁵ Aṣ́è ligaliga wàgṣ́ pṣ́blee wete,

tó aõe kãro, aõè wii pé.

¹⁶ Mapi sõ, mé lè sí n gbãaa yã musu,
mà guda ke kongo n gbẽke yãzi,
zaake mbe ma aafia'ekii ũ,
mbe ma utekii ũ nawẽakegurɔ.

¹⁷ Luda ma gbãaa, mé n táaki lé,
zaake mbe ma aafia'ekii ũ,
Luda kè è gbẽkẽe kemẽe.

60

Wé zì ble kɔn Luda gbãaa

Lè kè Dauda dà gurɔ kè à zì kà kɔn Siria kè aõ kú Mesopotamia busun kɔn Zoba busu guunɔ, ben Yoabu mò à Edomunɔ dède Guzure Wisideen gɔn bɔɔ kuri awẽẽplaa.

¹ Luda, n pɔ fẽwazi,
n ɔ gbàrewazi n wa zĩna.

Ñ sokpa ò aɛ dɔwa sa.

² Ñ tò wa busu nigã ai à para.

Ñ ɛara ò tata a gbèn,
zaake à gò kpámme.

³ Ñ tò yã zĩ'ũu sù n gbẽna,
n wa kaka í gbãaa,
ben wée tàtaataa boo.

⁴ Mɔde n tuuta dɔ n vĩakerinɔe,
le aõ e wà bɔ gbẽnɔ ságana lézĩ.

⁵ Ñ wewala ò wa mì sí kɔn n gãsã gbãaa
le wamɔwa n gbẽ yenzideenɔ e wà bɔ.

⁶ Luda yã ò zaa a kúkiia à bè:

Mé Sekemu kpaatete kɔn zìblena wiio,
mé gba da kɔn Suko guzureo.

⁷ Giliada busu né ma pómɛ,
Manase boriinɔ busu né ma pómɛ,
Eflaimu boriinɔ busu né ma mòfuramɛ,
Yudanɔ busu né ma gòmɛ.

⁸ Mɔabunɔ busu né ma ɔpipibɔmɛ,
mèè ma kyatee káe Edomunɔ busun,
mèè zìblewiii dɔ Filisitininɔ búsua.

⁹ Dé bé eé gẽmao wéte bĩidee guuu?
Dé bé eé dómɛ aɛ ai Edomunɔ busun?

¹⁰ Luda, à de mbe n ɔ gbàrewazi,
nèè bɔ kɔn wa zìkpeenɔ dɔroo?

¹¹ Ñ ɔ dawa wa ibeenɔ yãzi,
zaake gbẽntee dɔnle né yã pãamɛ.

¹² Wé zì ble kɔn Luda gbãaa,
àmbe eé kiti pá wa ibeenɔa.

61

Kína aduakena

Dauda lè.

¹ Luda, ò swá kpá ma wiipenzi,
ò ma aduakena ma.

² Kuuna zaa anduna léa ma wii pènzì,
kè ma suuna lè, ben ma n sisi.

Ò gámao gbèsi kè lezì demalaa kiia.

³ Zaake mbe ma aafia'ekii ù,
ma uteki gbāaa ù ma ibeeno ae.

⁴ Má yezi màgõ kú n ua gurɔ píngi,
màgõ sɔɔ n ɔru.

⁵ Luda, zaake n lù kè ma sènnɛ mà,
n n víakerino baka kpàma.

⁶ Ò kína dõ aafiao,
ò tó à ká a gurɔɔa.

⁷ Àgõ kpata blee n dõna guu gurɔ píngi,
ò à dákpa n gbèke kɔn n náanekenao yānzì,

⁸ mé gbasa màgõ n táaki lee lán guu e dɔɔ nà,
mégõ lù kè má sènnɛ fíã boo gurɔ píngi.

62

Ludan utekii ù

Dauda lè.

¹ Luda ado bé à tò ma làakari kpáena,
àmbe è ma mì sí.

² Àmbe ma gbèsi ù kɔn ma m̀sirio,
mèè gbāa ea, mé nigā zikiro.

³ Gènn ùgban égõ fèèè gbèzi?

É à nɛ lán gù kè è à kpán
ke kara zi wòkɔwòkɔ bàn yó?

⁴ À guna a tíla lén ée kpaakõsõ,
egɛtona bé è keare nna.

Eè sa maaa o gbène kɔn léome,
ben eè n ká a swè guu.

⁵ Luda ado bé à tò ma làakari kpáena,
zaake àpin ma wéè dɔzi.

⁶ Àmbe ma gbèsi ù ma m̀siri ù,
mèè gbāa ea, mé nigā zikiro,

⁷ Ma aafia kɔn ma bèeo è bɔ à kiiame,
àmbe ma gbèsi gbāaa ù, ma utekii ù.

⁸ Gbèno, àgõ à náane kee gurɔ píngi,
à a swè wène, àmbe wa utekii ù.

⁹ Talakanɔɔ de lán lé'íã bàme,
gbāadeeno e ká póke lézìro.
Tó wà n yõ kilooa,

aã píngi égõ de fákuumε.
 10 Àton gbēble'ɔ náane kero,
 àton ãa dā kōn kpāi póoro.
 Tó a auziki e kō,
 àton tó a swè gõ kúaro.

11 Yā mèn doon Ludaa ò,
 yā mèn plaaa kènɔn má mà:
 Luda, mbe n gbāaa vī,
 12 Dii, mbe n gbēkεε vī,
 ben nεè fīa bo baadenε a yākεnaa.

63

Luda nidεna

Lè kè Dauda dà gurɔ kè à kú Yuda gbáan.

1 Luda, mbe ma Luda ũ,
 méε n wéε wεtεε,
 ma ninii yenzi, méεgõ lugaanzi
 lán tɔtε kori kè ye ízi bà.
 2 Ma n e n kúkiin,
 ma wéε sɪ n gbāa kōn n gakuiolε.
 3 Zaake n gbēkεε maame de wèndila,
 n sáabukpana égõ kú ma lén.
 4 Mégõ n tó kpaa ai ma wèndi lén,
 mé ɔ sé musu mà n sísi.
 5 Ma nòse é ká lán wè pó maaa ble wà ká nà,
 n táakilεna égõ kú ma lén kōn gudakεnao.
 6 N yā è dɔmagu ma daekiia,
 mεè laasuu lénzi gwāavī.
 7 Ma sɔtɔna n ɔru, méε lè sii,
 zaake mbe ma dɔnleri ũ.
 8 Ma ninii namma,
 n ma kūna n ɔplan.

9 Gbē kè aɔɔe ma wεεnɔ é kaate,
 aɔé gē tɔtεn.
 10 Luda é tó wà n dede kōn fēdaao,
 aɔé gõ gbēngboonɔ póblee ũ.
 11 Kína sō é pɔnnaa ke kōn Ludao.
 Gbē kè aɔé be wà sɪ kōn Ludaonɔ é à sáabu kpá,
 εgεdeenɔ sō lé égõ nakɔana.

64

N ma sí gbē zaaanɔ ɔzĩ

Dauda lè.
 1 Luda, n ma mbna ma,
 n ma bo ma ibεε kè aɔɔe vīa daamaziinɔ ɔzĩ.
 2 N ma ute gbē zaaa kè aɔ lé kpàkɔsɔmaziinɔne,
 zaakeri zɔkadee pìnɔ.
 3 Aɔè n lé lé ke lán fēdaa bà,

yā pāsīno è bo n lén lán kà sɛwɛɛdee bà.

⁴ Aṣè taarisaidee dādā ɛ wà à pá,
aṣè à pá kāndo, vīa è n kūro.

⁵ Aṣè kō yīpa wà da zaakɛna guu,
aṣè bàkpakpanɛna gusae yā gōgō
aṣè be: Gbēke é wa ero.

⁶ Aṣè zaakɛna yā gōgō wà be,
yā kè wa à lé kpàkōsō bɔɛzina.
Gbēntee nòsɛguuyāno asii bíta.

⁷ Mɔde Luda é n pá kào,
eé n kēna kāndo.

⁸ Eé tó yā kè aṣò ò wí n musu,
gbē kè n é píngi égō mì ke degūdegū wà be taale.

⁹ Vīa é baade píngi kū,
aṣé Luda yākenano tōkē,
aṣégō yā kè à kèno laasuu ɛɛ.

¹⁰ Gbē maaano, àgō pɔnnaa kɛɛ Dii guu à nazi,
nòsɛpuradeeno, àgō à táaki ɛɛ á píngi.

65

Bori píngi wée do Ludazi

Dauda ɛɛ.

¹ Luda, à kō sio wà n táaki lé Zayon,
wà lù kè wà sènnɛɛno fīa bo.

² Mmɔn kè nɛɛ aduakɛna ma,
n kiian bori píngi é sun.

³ Wa yā zaaano wa fu,
ben n wa taarino kēwe.

⁴ Aubarikadeen gbē kè n sè n gēo n ua ũ.
N kpé pó maaano mōwa,
n kpé kè kú adona pì.

⁵ Nɛɛ wewala kōn yā maa naasideeno, Luda wa Mísiri.
Andunalezekideeno kōn ísiabaadeeno wée donzi n píngi.

⁶ N gbāaa dānla,
n kpiiino kè kōn n ikoo.

⁷ Nɛɛ ísia kōn a sōno kīi kpáɛ,
nɛɛ boriino zoka yāaíne.

⁸ N dabuyāno è swè kē
gbē kè aṣò kú zaa tɔtɛɛano,
wè guda dɔmma zaa ɔfántēbɔɛ kpa
kōn a gēkpen kpaa.

⁹ Nɛɛ làakari do andunaa, nɛɛ à gba í,
nɛɛ taaki ká tɔtɛne, n swaano pa kōn ío,
nɛɛ tó blɛwɛɛ ke, zaake len n diɛ ɛɛ.

¹⁰ Nɛɛ í dagula ai búgbaruno pa,
nɛɛ guuno foo fō kōn louo,

neè aubarika da pò kè bènɔn.

11 Neè aubarika da burazĩin wè kɔn wèo,
ble nòsidee è kwéé n tuuban.

12 Pódádákiinɔ sè lá bòrɔ kù sèté,
sìsĩnɔ pɔnnaa dà uta ũ.

13 Pókádeenɔ dàgula n dádákiinɔa,
blewéé dàgula sísĩgèzi.
Wèè pɔnna wii léé, wèè lè sii.

66

Luda sáabukpana

1 Anduna gbě píngi,
à guda dɔ Diia.

2 À lè sí à tó gakuikéé musu,
à à táaki lé à à tó bɔ.

3 À be Ludané: N yákenanɔ naasi vĩ,
n gbāa bíta è tó n ibeenɔ na n sàsaa.

4 Anduna píngi è kúenne,
aǝè n táaki lé wà n tó bɔ.

5 À mó à Luda yákenanɔ gwa,
yā kè à kè gběntenɔne naasi vĩ.

6 À ísīaa lī gukori ũ,
aǝ swaa bikù kèsé.
Wà pɔnnaa ké à yā musu.

7 Ègɔ kí blee kɔn a gbāaaɔ gurɔ píngi,
à wéé ègɔ kú boriinɔa.
Swāgbāadeenɔ tón dɔkɔro.

8 Boriinɔ, à wa Luda sáabu kpá,
à táakilena gɔ kú a lén.

9 À wa wèndi dàkpawe,
èè tó wa gbá sataro.

10 Luda, zaaké n wa yǝ n wa gwa,
n wa baasa lán kondogi bà.

11 N wa ka kpésiaan,
n aso tìisi dìwe wa kpéé.

12 N tó wà dìwa lán sǝ bà,
wa wéé té mà, í dàwala,
ben n mɔwao gunnamana guu.

13 Mé mó n ua mà sa'opɔ kè wè ká tén à té kũ o,
mé lù kè má sènnèenɔ fīa bonne,

14 yā kè bò ma lén ma nawēakɛgurɔ.

15 Mé saa omma kɔn pò mèkpananɔ,
mé sākaronɔ kpatanne,
mé n gbāgbā kɔn zùswareenɔ kɔn blèkoffinɔ.

16 Amɔa kè á Luda vīa vīinɔ,
à mó à ma a píngi,

mé yā kè à kèmεε oare.

¹⁷ Ma wii pèzi,

à táakilena da ma lén.

¹⁸ Tó ma yā zaaa dà ma swèn,

le Dii gì ma yā mazi.

¹⁹ Mode à ma yā mà,

ben à ma aduakena sì.

²⁰ Aubarikadeen Luda ũ,

èe gí ma aduakena maziro,

èe gíme a gbēkεεoro.

67

Aubarika gbekana Ludaa

Lè kè wè sí kōn mɔrɔnɔ.

¹ Luda, ñ wa wēnda gwa,

ñ n uu werewa ñ aubarika dawagu,

² Le anduna gbēnɔ gɔ n zé dɔ,

bori píngi dɔ lán neè gbē mì sí nà.

³ Wà n táaki lé Luda,

baade píngi n táaki lé.

⁴ Boriinɔ pɔnnaa ke à guda ke,

zaake neè yākpae ke kōn gbēnɔ a zéa,

neè dɔ anduna boriinɔne ae.

⁵ Wà n táaki lé Luda,

baade píngi n táaki lé,

⁶ gbasá tɔtε blεε ke,

Luda wa Luda é aubarika dawagu.

⁷ Luda é aubarika dawagu,

anduna lezekideenɔ é vīa kεεe n pingi.

68

Luda bitakεε

Dauda lè.

¹ Luda é fεε, à ibεεnɔ é fāakɔa,

à zangurinɔ é bàa lénε.

² Lán tésukpε è gē kōn ĩao nà,

ñ tó aɔ gēte le.

Lán zósa è yó nà té saε,

zaakerinɔ é kaate Luda ae le.

³ Gbē maaanɔ sɔ pɔnnaa ke,

aɔ yáa dɔ Luda ae,

aɔ vīvī kōn pɔnna bitao.

⁴ À lè sí Ludanε à lé maa,

à di ludambε luguua, à à tó bɔ,

à tón Dii, à pɔnna wii pé à ae.

⁵ Kuuna a kpé kè kú adona guu,

Luda né tonenɔ demε,

gyaanɔnɔ zenyodeemε.

⁶ Luda è beε ke gbē kè gbē vīroone,

è pisinano bɔɛ à ní da nnamanan,
swágbáadeenɔ sɔ́ éǵɔ́ kú gukori guume.

⁷ Luda, kè n dɔ n gbɛ̃nɔnɛ aɛ,
gurɔɔ kè n táa ònyo gbáan,
⁸ tɔɔtɛ nìgānigā, ludambɛɛ lou gbàɛ n aɛ,
mmɔn kè n yā ò Sinai kpìii musu aɛ,
Luda, Isarailinɔ Luda.

⁹ Luda, ní tò mɔdɔ kpà ní bùsua kɔ̃sɔ̃kɔ̃sɔ̃,
n n gbɛ̃ kpasananɔ gbà gbáaa.
¹⁰ N gbɛ̃nɔ vɛ̃ɛ à guu, Luda,
ben n wɛ̃ndadeenɔ gbà pɔ́ n maakɛɛ yānzi.

¹¹ Dii yā ò,
ben nɔgbɛ̃nɔ ǵɔ́ à baarukparinɔ ũ pari.
¹² Kínano kɔ̃n ní zìkɛɛnɔɔ e bàa lɛɛ kpakpaa,
nɔgbɛ̃ kè aɔ ǵɔ́ bɛɛnɔɔ e ní pónɔ kpaatɛtɛ.
¹³ Baa kè a daɛ kpàsa gura,
kondogi í kú ma pɔ̃tɛɛ dèbenɔa,
à kānɔɔ e tɛ kɛɛ lán vura bà.
¹⁴ Kè Gbāapingide kínano fāakɔ̃a,
aɔ kwè Zalamɔ kpìiia lán loughɛ bà.

¹⁵ Basā kpìii gakui vī,
Basā kpìi m̀sɔ̃ntɛ̃nɔɔ pari.
¹⁶ Amɔa kpìi m̀sɔ̃ntɛ̃nɔ,
bóyānzin ée kpìii kè Ludaa sè
a kiblekii ũu gwaa nòsɛgɔ̃aanɔzi?
Gwen Dii éǵɔ́ kún gurɔ pínɡi.

¹⁷ Luda sɔ̃goronɔɔ lé vīro,
à kà bɔrɔ lɛo ũgbangba.
Dii b̀ò zaa Sinai,
à m̀ò à p̀ita a guu kè kú adonan.
¹⁸ N fɛɛ n ta musu dɔna zìzɔnɔnɛ aɛ,
n gbaa s̀i gbɛ̃nɔa ai kɔ̃n swágbáadeenɔ,
ben n vɛ̃ɛ gwe, Dii Luda.

¹⁹ Aubarikadeen Dii Luda wa m̀siri ũ,
àmbe èǵɔ́ wa asoonɔ sɛna lán guu e dɔɔ nà.
²⁰ Wa Luda né Luda kè è ní m̀i síme,
Dii Luda bé è wa bɔ gaa lézì.

²¹ Luda é a ibɛɛnɔ m̀i wíwiínɛ,
gbɛ̃ntee mikpɛɛ kádee kè aɔ̃ tɛ ní durun-onɔ.
²² Dii bè: Mé ní bɔɛ Basā bùsun,
mé ní bɔɛ ísia l̀n,
²³ lɛ à a gbá ya a ibɛɛnɔ arun,
a gbɛ̃nɔ é nɛnɛ máen wà ní baka ble.

²⁴ Luda, wa n gbɛ̃nɔ è aɔ̃ tɛtekɔ̃zi,

ma Luda ma Kína, aḵe mḵo n kúkiia.

²⁵ Lèsirinḵo té ae, batanḵo té n kpee,
nḵpare sēgēsēgēparinḵo té n gura.

²⁶ À Luda tó bḵ pari kakḵana guu,
à Dii sáabu kpá amḵa Isaraili boriinḵo.

²⁷ Né zāade Beyāmi boriinḵo bé aḵo tena ae gwe,
beee gb̄era Yuda kín̄enḵo kḵn n gb̄enḵo
kḵn Zebuluni bori kín̄enḵo
kḵn Nafatali bori kín̄enḵo.

²⁸ Luda, n̄ n gbāaa ḵḵḵawe,
Luda, n̄ bḵ kḵn n gbāaa k̄è n̄ ḵḵḵawe yāao.

²⁹ Kín̄anḵo é mḵnn̄e kḵn n̄ gbaanḵo
n kpé k̄è kú Yerusalemu yānzi.

³⁰ N̄ kpākē Igipiti ítenḵoḵzi,
n̄ pata boriinḵo zḵswareenḵa kḵn n̄ gb̄enḵo.

N̄ kondogi gò tḵm̄ma,
n̄ gb̄ē k̄è zḵkana è keñ̄ne nnaanḵo fāakḵa.

³¹ Igipitinḵo é zḵrinḵo gbaremma,
Etiopianḵo é ḵ ḵonzi, Luda.

³² Anduna kpatablerinḵo, à lè sí Ludan̄e,
à Dii táaki lé,

³³ àmḵo k̄è à di ludamb̄ee k̄è kuu zaa ziziia.
À ma, èe pḵtāa gbāngbān.

³⁴ À Luda gbāaa kpàakpa ke,
wà à bítakee dḵ Isarailinḵa,
à gbāaa kú ludambe puraan.

³⁵ Luda, n̄ naasi v̄i n kúkiia,
Isarailinḵo Luda è gbāaa kḵn ikoo kpá a gb̄enḵa.

Aubarikadeen Luda ū!

69

Wētamma guu aduak̄ena

Dauda lè.

¹ Luda, n̄ ma m̄i sí,
zaake í ma k̄u ma waale.

² Foo e ma mḵo ma ka zā,
k̄esep̄ekii kuuro,

ma kpāe í lòn,

ísḵ e ma blee.

³ Ma wii lè ma kpasa,
ma kòto n̄ae,
ma w̄ee dḵ ma Ludazi
ai ma w̄ee k̄è yḵḵo.

⁴ Gb̄ē k̄è aḵ zāmagu pāanḵo
pari de ma mikānḵla.

Ma ib̄eenḵo lé v̄iḵo,
aḵo yezi wà ma de p̄oke w̄ín̄ne sai.

Pó k̄è m̄ee à kpāi oroon

aõ bè mà i mà kpámma.

⁵ Luda, ní ma yǎnkoyǎno dǎ,
ma taarinɔ utenannero.

⁶ Dii Luda Zìkpede,
gbē kè aõ wéε dɔnziinɔ
nton tó wí ní kú ma yǎnziro.

Isarailinɔ Luda,
gbē kè aõè n kii wetenɔ
nton tó aõ tó yaka ma yǎnziro.

⁷ Zaake n yǎnzi n mée mɛnaa kɔn sɔsɔzi,
ben wí gè ma wéen

⁸ Ma gǎ gbē zítɔ ũ ma gbēnɔ té,
ma gǎ gbē miradodee ũ ma da bedeenɔ té.

⁹ N ua yǎ ma kú gbāa maamaa,
gbēnɔ dɔkenanyo gǎmɛ.

¹⁰ Tó ma lé yì pɔsɔiaa guu,
wègǎ ma sɔsɔ.

¹¹ Tó ma pɔsɔia utanɔ fífíma,
wègǎ ma faboomɛ.

¹² Gbē kè aõ vɛena gǎalenɔ è ma pe,
ígbāamirinɔ è lè damao.

¹³ Mɔde tó à gǎ ma yǎnzi, Dii,
ríbe mégǎ wéε keemma a gurɔɔa.

N wemala Luda n gbēke bíta yǎnzi,
n ma mì sí yǎpura.

¹⁴ N ma bɔ foon,
nton tó mà vlɛnlo.

N ma bɔ í lòn,
n ma sí ma zangurinɔa.

¹⁵ Nton tó ísɔ ma blero,
nton tó mà kpáε í lònlo,
nton tó wéε tatamalero.

¹⁶ N wemala Dii, zaake n gbēkɛ maa,
n aε dɔma n sùu bíta guu.

¹⁷ Nton mìkpeε zu n zɔblerinero,
n wemala kpakpaa,
zaake ma gǎ kagurakɛna.

¹⁸ N sɔmazi n ma mì sí,
n ma faaba ke ma ibeenɔ yǎnzi.

¹⁹ N ma sɔsɔna dǎ
kɔn ma wídammao kɔn ma kpɛbɔnao,
néε gbē kè aõ ma kúna yǎonɔ ee.

²⁰ Sɔsɔna ma swè zò, ma gǎ gbāaa sai,
gbē kè eé ma wɛnda gwaan má wɛte, mée ero,
gbē kè eé ma nɔε kpáemɛen ma wéε dǎzi, à kuuro.

²¹ Aõ ɛzɛ zaa kàme pɔbleen,

kè ímii ma de, aõ wē kpàkpáa kpàma ma mi.

²² Aõ zĩbaakena gõńne takutee ũ
à n kũ à yã lúńne.

²³ Aõ wée sisi le aõton guu ero,
aõ wó gõ kokona.

²⁴ Ñ n pētē pitańma,
n n pōfē pāsī pisirńma.

²⁵ Aõ bee gõ bezĩ ũme,
aõ gbēke tóngõ kuu le à vee n kpén doro.

²⁶ Zaake aõè wée tã gbē kè n n lénna,
aõè gbē kè n n kari kènna wãwã yã o.

²⁷ Ñ n yã píngi taari dińne,
aõ baka tóngõ kú n mĩsina guuro.

²⁸ Ñ n tó gogo wèndi takada guu,
le aõ tó tóngõ kú kōn gbē maaana tóoro.

²⁹ Luda, má kú wãwãa guu kōn yã'õammao,
n ma sé lezĩ le mà bõ aafia.

³⁰ Mé Luda tó bõ lèsina guu,
mé à sáabu ke mà à tó sé lezĩ.

³¹ Bee é ká Diine de sa'ona kōn zùola,
baa zùsware kobadee.

³² Takaasideena é e aõ ponnaa ke,
a Luda kiweterina é gõ wèndi vĩ.

³³ Zaake Dii è wèndadeena yã ma,
è kya ká a gbē kè aõ de zĩzo ũunonlo.

³⁴ À à táaki lé musu kōn tōtēo,
ísia kōn pó kè kú à guuna píngi.

³⁵ Zaake Luda é Zayon mi sí,
eé eara à Yuda wétēna káe,
à gbēna é vee n n pó ũ.

³⁶ À zòbleri nēna bé wégõ vĩ,
gbē kè aõ ye à tó nnaazina é gõ kún.

70

Wiipena mĩsirizi (Saa 40:14-18)

Dauda lè.

¹ N yã nna Luda, n ma mi sí,
Dii, n ke kpakpaa n mó n dōmale.

² Ñ tó wí gbē kè aõe ma wee wà ma deena kũ,
aõ n mi pée.

Ñ tó gbē kè aõ yezi mà mōnzi eena kpēe li,
aõ uu yãkōte.

³ Gbē kè aõè beme taale taaleena,
n tó aõ eara kōn wiyão.

⁴ Gbē kè aõe n kii weteena pōo kemma nna aõ yáa dō.

Gbē kè aṣo ye n m̀sinazinṣ gō bee Luda b́ta.

⁵ Takaaside wēndadeen ma ũ,
Luda, ñ ke kpaá.
M̀be ma d̀nl̀eri ũ k̀n ma m̀sirio,
Dii, ñton g̀i kero.

71

Mare isi aduakena

- ¹ Dii, m̀be ma nanzi,
ñton tó wí ma kũ zikiro.
² Ñ ma b̀o ñ ma m̀ sí n maakena yānzi,
ñ swá kpámazi ñ ma faaba ke.
³ Ñgō de ma uteki gbè kè mégae gá uten ũ.
N̄ diè ñ ma m̀ sí,
zaake ma gbèsi k̀n ma zeki gbāaaon n ũ.
⁴ Ma Luda, ñ ma b̀o zaakerinṣ ozi,
ñ ma si gbē zaa pāsina.
- ⁵ M̀be ma wéé d̀nzi, Dii Luda,
m̀be má n náanekena zaa ma g̀kparəkeguro.
⁶ Ma gbāa èmma zaa ma iguro,
m̀be n ma b̀o ma da gbēen.
N táakin m̀égō lee.
⁷ Ma kuuna de yāb̀nsae ũ gbēnne pari,
zaake m̀be ma uteki gbāaa ũ.
⁸ N táakilena ègō da ma lén,
m̀égō n maakee boo k̀ngō k̀n uusieo.
- ⁹ Ñton ma tón ma zikúkee yānziro,
ñton ma zinna ma gbāa yāana yānziro.
¹⁰ Zaake ma ibeeno e ma pee,
ma wēderinṣ e lé kpaakōsōmazi ma wēndi bona yānzi.
¹¹ Aṣ bè: Luda g̀zime né, wà péa wà kũ,
gbēke kuu kè à à m̀ síro.
¹² Luda, ñton kemaο zāro,
ma Luda, ñ ke kpaá ñ mó ñ d̀male.
- ¹³ Ñ tó wí gbē kè aṣo ye yā diimaanṣ kũ
le aṣ kaate,
ñ tó sōsō da gbē kè aṣo wéé tāmaanla
le aṣ tó yaka.
- ¹⁴ Mapi sō, ma wéé égō d̀nzi,
m̀égō n táaki lee m̀gō gaa.
¹⁵ N maakena égō da ma lén guro píngi
k̀n n m̀sina kè má à lé d̀rooo.
¹⁶ Mé mó mà n gbāabitakeyāno o, Dii Luda,
n m̀en do maakeen mé à kpàakpa ke gbēnne.
¹⁷ N yā d̀ame zaa ma g̀kparəkeguro,
Luda, ai tia m̀é n yāb̀nsaenṣ oo.

18 Baa kè ma zi kù, ma mìkã pura,
 ònton ma tónlo, Luda,
 le mà e mà n gbãaa tókè tiadeenone,
 mà n gbãakeyã da gbè kè aõe feenone ñ píngi.

19 Luda, n maakena zò sòsonena,
 n yã bíta kè, dén weé lékòzinyo?

20 Ñ tò nawëa pásí ma le paripari,
 mode né éara ñ ma gba wèndi do,
 né éara ñ ma bo tóte guu.

21 Né ma bèe kaaramé,
 né éara ñ ma làakari kpáeme do.

22 Ma Luda, mé n sáabu kpá
 kòn mowo n náanekke yanzi.
 Isarailino Luda kè ñ kú adona,
 mé n táaki lé kòn kungidio.

23 Guda égò do ma lén,
 mamoma kè n ma mì sì mé n táaki lé.

24 Mégò n yamaakena oo gurò píngi,
 zaake wí gbè kè aõ ma wete zaaanon kù,
 aõ gò kòn bídio.

72

Aduakena kínane

Sulemanu lè.

1 Luda, ñ dada kínane à yákpae ke kòn yápurao,
 ñ tó kine yã maaa ke lán neè ke nà,

2 le à do n gbènone ae a zéa,
 à yã gògò talakanone súusu,

3 kpíino é gbasa wà mó gbènone kòn aafiao,
 sìsino é tó aógò kú nnamana guu.

4 Kína é tó yã bo kòn talakanoo nna,
 eé takaaside néno mì sí,
 eé gbãamannerino dúgu zõ.

5 Eégò kuu lán ofántè ègò kuu nà,
 lán movura ègò kuu nà wè kòn wèo.

6 Eégò de lán loumana buraa bà,
 lán mado kè è kpá tótea bà.

7 Gbè maaano é o tá a gurooa,
 nnamana égò bíta ai moo tóngò kuu doro.

8 Eé kí ble zaa ísia baa kè kpa kòn baa kãa kpaao,
 sena zaa Yuflatia ai gana anduna léa.

9 Borii kè aõ kú gbáa guuno é mó wà kúene,
 à ibeno é dae ñ puua à ae.

10 Taasisi kína kòn ísia baa kínano é tángba kpáa,
 Seba kòn Seba kínano é mó wà gba dané.

11 Kínano é mó wà kúe à ae ñ píngi,
 bori píngi é zò blené.

12 Zaake eé wëndadee kè aõ wiii dɔɔno bɔme,
eé takaasidee kè aõ dɔnlɛri vīroono mì sí.

13 Eé gbāasaideenɔ wēnda gwa,
eé takaasideenɔ bɔ gaa lézĩ.

14 Eé n bɔ gbāamɔnnɛrinɔ ɔzĩ kɔn gbē pāsĩno,
zaake à ye n arukwɛɛnaziro.

15 Luda kína dɔ kɔn aafiao!
Wàgɔ à gbaa Seba bùsu vura,
wàgɔ adua kɛɛɛ yāana sai,
wàgɔ sa maaa oone gurɔ píngi.

16 N tó burapɔno ke à bùsun maamaa,
à lánɔ gɔ da sīsĩno musu sí plèple,
aõ né i wà pia lán Lɛbanɔ lákpe bà,
aõ gbā lán kàbapu bà sètɛ.

17 N tó à tó gɔ kuu gurɔ píngi
lán ɔfántɛ bà,
bori píngi é aubarika e à gāzĩ,
wé à tó nnaa sí.

18 Aubarikadeen Dii Luda, Isarailinɔ Luda!
Àmbe è yābɔnsaɛno ke ado.

19 Wàgɔ à tó gakuidee bɔɔ gurɔ píngi!
À tó à gakui da andunala píngi!
Aami! Aami!

20 Yɛɛ né Dauda aduakɛna lén gwe.

TAKADA AAGɔDEE

Saamu 73-89

73

Zaakerinɔ nnamana

Asafa lè.

1 Luda è yā maaa ke Isarailinɔne yāpurame,
atēnsa nòɛpuradeenɔ.

2 Mapi sɔ, ma kīi kù lɛɛnao,
ma gbá yezi à satame yā.

3 Kè ma zaakerinɔ kuuna maaa è,
ma ãdāri pìnɔ gwena ni dè.

4 Yāke è kpánɛro,
aafia mòm̃ma bensɔ aõ m̀kpana.

5 Aõè nawēa ke lán danɔ bàro,
aõè gyāa ke lán danɔ bàro.

6 Aõè ãadāna da n waale lán kāmbeɛ bà,
aõè pāsikɛɛ da pókāsāa ũ.

7 Aõ swè kè gbāa yāzaakɛnao,
yā vāi n nòɛ pà.

8 Aõè gbē lalandi ke aõè yā zaaa lír̃ma,
aõè gbāaa ḿñne n gwena bitakɛɛ yānz̃i.

9 Aõè be: Luda pita wà ɔsi ká,

bensõ aõ yã bé è ble anduna guu.

¹⁰ Bee yãnzì wè tá ñ kpa,
wè yã kè aõ ò píngì sí yãpuraa ù.

¹¹ Aõè be: Luda é ke dea à dõõ?
Luda Musude dõna kà len yó?

¹² Ñ gwa, zaakërinõ è yãke kãhãn kero,
aõ gwena ègõ kaara gurõ píngime.

¹³ Ase ma nõse pura pãn yó?
Ma a õõ bõe taarin wásawasa pãmeó?

¹⁴ Neègõ ma gbëe gurõ píngì,
neègõ ma swã sukãame lán guu e dõõ nà.

¹⁵ Tó ma ze kõn yã beee taka onao,
bee égõ de bõna n gbëno kpëe yã ùme.

¹⁶ Kè ma laasuu lè yã pizi mà e mà dõ,
à kème zì'ù.

¹⁷ Sé kè ma gë Luda kúkiin,
ben ma wée gbasa à kè lán aõé yãa nà.

¹⁸ N ñ kpá guzãea yãpura,
neèõ sõñzi aõ léé wà kaate.

¹⁹ Aõè gõ kaatena pó ù kãndo,
vĩapõnõ è ñ le aõ yãao.

²⁰ Lán nanaa è gë ãa nà tó gbë vù,
tó n fëe Dii, ñ tó aõ gë ãa le.

²¹ Kè ma nõse yàka,
bensõ ma põõ sia kù,

²² ma ke yõnkõ, má yãke dõro,
ma gõnne lán nõbõsëte bà.

²³ Baa kõn beeeo meègõ kúnyo,
ñ ma kũna ma õplaaa.

²⁴ Neè dõme aë kõn n lédammanao,
né yãa ñ ma sí ai n gakui guu.

²⁵ N baasiro, dén ma wée dõzi musuu?
N baasiro póke nii e ma de anduna guuro.

²⁶ Baa tó ma mè kõn ma swèo e yãaa,
Ludan ma swè gbãa'ekii ù,
àmbe ma baka ù gurõ píngì.

²⁷ Gbë kè aõ kèmmaanõ é mì de,
né gbë kè aõ bõ n kpëeno kaate.

²⁸ Luda, ma sõnzina bé à kème nna,
Dii Luda, ma n ke ma utekii ù,
mé n yãkenanõ tókëíne.

74

Wiipena Ludazi à kpé kè wà wì yãnzì
Asafa lè.

¹ Luda, bõyãnzìn n giwazi ai gurõ píngizi?

À kè dia n pētē e fēē n kpàsa sāanɔzi?

² Ñ tó gbē kè n ń sí zaa ziinɔ yā dɔngu,
borii kè ń bò aɔ gǝ n pó ũunɔ
kɔn Zayɔn kpīii kè ń kè n kúkii ũuo.

³ N ibēenɔ n kúkii gbè wà dàe mámmam,
n dɔdɔzi n gwa, à gbòro píngi

⁴ N zangurinɔ zɔka dɔ guu kè weè danlɛn,
aɔ ń zĩnda tuutanɔ pēe gwe sèeda ũ.

⁵ Wá è, aɔ kpása dɔ musu,
aɔɔe kee lán wègǝ dàko kēēē nà.

⁶ Lí ana maaa kè wà nàna n kpé gǝ,
aɔɔ gbè wà gbòro kɔn kpásao kɔn aadao.

⁷ Aɔ té sǝ n kúkīia à kwè,
aɔɔ tò kpé kè n tó kúa pì gbāsī lè.

⁸ Aɔ bè ń nòsen: Wà ɔ tǝm̄ma mámmam.
Aɔ té sǝ wa bùsu aduakekpēnɔa.

⁹ N kpé sèedanɔ kuu dɔro,
annabi ke kuu dɔro.
Wégǝ kuu lɛ ai bɔrɛmɛ?
Wa gbēkee dɔro.

¹⁰ Luda, né tó n ibēenɔ gǝ n yáa dɔɔ ai bɔrɛmɛ?
N zangurinɔ égǝ kya kaangu yāana sain yó?

¹¹ Bóyānzin n ɔ kpà n kùlazi?
Ñ ɔ bɔe n utan ń ń dɛde.

¹² Ludan ma kína ũ zaa káaku,
àmbe è gbē mì sí anduna guu.

¹³ Mbe n ísīaa zǝkǝre kɔn n gbāaa,
n kùkuku mìnɔ wìwi í guu.

¹⁴ N Igipitinɔ kàate gwe,
n ń gènɔ kpà gbáa nòbɔnɔa póblee ũ.

¹⁵ N swaanɔ bò n zé wè bianɔne,
n swaa kè à í babana vīroo zǝkǝre.

¹⁶ Fāantē kɔn gwāavīo kú n pó ũ,
n mɔvura kɔn ɔfāntēo kúkii kèñne.

¹⁷ Mbe n anduna gulezekinɔ kè píngi,
n kwēe kɔn buusīeo gurɔɔ dìe.

¹⁸ N yá kè n ibēenɔ dɔ yāa dɔngu Dii,
yǝnkɔnɔ kya kà n tón.

¹⁹ Nton n pǝtēe kpá nòbɔ pāsīnɔaro,
n gbē wēndadeenɔ yā tón sānguro.

²⁰ Ñ làakari dɔ n bà kuunawaoa,
zaake wa bùsu gusaenɔ pāsī píngi.

²¹ Nton tó wa gwenawēndadeenɔ bɔru kpēe kɔn wíoro,
n tó takaasideenɔ kɔn póniderinɔ n táaki lé.

²² Luda, n fēe n gí kɔn n zĩndao,

ñ n yá kè yǒnkɔɔɔ e dɔɔ zena sai ma dé!
 23 Ñton zɔka kè n ibeenɔ e kaanzi kpá swákotoro,
 n zangurino kǐi digõ dɔ yāana sai.

75

Ludan yákpækeri ũ

Asafa lè.

1 Wa sáabu kènne Luda, wa sáabu kènne.
 Tó wà n yābɔnsaenɔ tǔkè, nɛègõ kú kǐi.

2 Luda bè: Ma gurɔ dìe
 kè mé yákpæ ke a zéa.

3 Tó anduna nìgã kǔn gbẽ kè aǔ kúnno ñ píngi,
 mámbe mɛè à wesagbanɔ kǔ gíngin.

4 Mɛè o wadadeenɔne aǔton ña dāro,
 mɛè o zaakerinɔne aǔton kùse biiro.

5 Aton kùse bii ludambɛaro,
 àton waa nɔnɔmaziro.

6 Zaake gbāaa è bɔ ɔfántɛbɔe kpa ke a gɛkpen kparo,
 è bɔ gbáanlo,

7 Ludan yákpækeri ũ,
 àmbe è gbẽ doo lago à gbẽ doo kaara.

8 Togoo kú Dii ɔzĩ, í gbāaa kán à pà,
 èe sɛsɛɛ à pɔfẽ ũ.

È kú anduna zaakerinɔne ñ píngi,
 ben aǔè mi wà yāa láe kǔn à gbɔo.

9 Mapi sǔ, mégõ yā pì oo gurɔ píngi,
 mé Yakubu Luda táaki lé.

10 Mé zaakerinɔ koba é'ɛ,
 gbẽ maaanɔ koba sǔ, mé sé musu.

76

Ludan zǐblena gbāaa ũ

Asafa lè. Wè sí kǔn mɔɔɔɔɔ.

1 Wà Luda dɔ Yuda bɔsumme,
 à tó bíta Isarailinɔ té.

2 À bisakutaa kú Salemu,
 à kúkii kú Zayɔn.

3 Zaa gwen à kà wāaanɔ è'en
 kǔn sɛngbangonɔ kǔn fɛedaanɔ kǔn zǐkabɔɔɔ.

4 Nɛè guu pu nɛègõ té kɛɛ,
 n bítakɛɛ dɛ kpíiii kè aǔ kuu gurɔ pínginɔla.

5 N kùgbāadeenɔ gbāaa sírɛma,
 aǔ daena kǔn ga'iiio,
 gõ gbāaa pìnɔ dokee e fǔ à a ɔɔ sèro.

6 Yakubu Luda, n kpákɛńzi,
 ben sǔnɔ kǔn ñ sǔgoronɔ gǔ kaena.

7 Mbe ñ naasi vĩ ndo,

tó n pò b̀ n yĩzĩ,
 dé bé eé f̄ à zε n aεε?
 8 Zaa musu n yākpae kè,
 vĩa anduna kũ, à yĩte kítikiti,
 9 zĩ kè Luda, n fεε ñ yā ḡḡ andunanε
 le ñ gbāasaideenɔ̀ mì sí.

10 N pɔ̀f̄na gbēnɔ̀zi è n tó b̀,
 n pɔ̀f̄ kpaaa èḡ dɔ̀ n pii.

11 À lù sé Dii a Ludanε à à f̄ia bo.
 Amɔ̀a kè á ligawaziinɔ̀, à m̀ó
 à Luda kè de wàḡ à vĩa v̄i gba p̀.

12 È kpatablerinɔ̀ k̄a busa,
 è tó vĩa anduna kínanɔ̀ kũ.

77

Luda dɔ̀nle begekεna nawēa guu

Asafa lè.

1 Ma wii p̀ Ludazi ma à sisi,
 ma wii p̀ Ludazi le à ma yā ma.

2 Kè má kú nawēa guu ma Dii kii wètε,
 ma ɔ̀ sè musu gwāav̄i kámmabona sai,
 ma làakari wè à kpáero.

3 Kè ma laasuu tà Luda kiia, ben ma á'á,
 kè ma à yā wàari p̀, ben ma suuna kè.

4 N ma wéε t̄ iii,
 ma ḡ bídi guu ma kora yāzi mà o.

5 Ma dɔ̀ yā ziinɔ̀

k̄n wè kè ḡt̄enɔ̀.

6 Ma laasuu lè ma swè guu gwāav̄i,
 ma a z̄inda là mà wεtε mà d̄.

7 Ma bè: Dii ḡiwazi mámmann yó?

À pɔ̀ é kεwa nna dɔ̀roo?

8 À gbēkεε yāa mámmann yó?

À yā éḡ fεena gurɔ̀ píngin yó?

9 Wa wēndagwana yā sà Ludann yó?

À pɔ̀ f̄wazi, eé sósobi kεwao dɔ̀roo?

10 Ben ma bè: Yā kè òmaan yè.

Luda Musude ɔ̀ b̀sawe.

11 Mé laasuu lé Dii yābɔ̀nsaεnɔ̀,
 mé dɔ̀ yā kè à kè yāanɔ̀.

12 Mé n dabuyākenanɔ̀ wàari pá píngi,
 mé n yābitakenanɔ̀ da ma swèn.

13 Luda, n zé kú adona.

Dii kp̄are bíta bè à kà lán wa Luda bà?

14 M̄be Luda yābɔ̀nsaεkeri ũ,
 n n gbāaa m̀ boriinɔ̀ε.

15 N n gbēnɔ̀ mì sì k̄n n gās̄ gbāaa,

wamowa Yakubu kōn Yusufu boriino.

¹⁶ Kè ísia wée sínle Luda,
kè ísia wée sínle, ben à kótò kpà,
à dègedege ai a lòn.

¹⁷ Ludambèe í kwèe,
lapatana kīi gō dō musu,
n kànno e fāa loupina ũ.

¹⁸ N pūtāna kīi dō zāga'īa guu,
n loupina anduna pù píngi,
tòtè kè gīri, à nīgānīgā.

¹⁹ N zé bō ísiaan,
n gēkii kè í bítano dagura,
wèe n kèsegbè ero.

²⁰ N dō n gbēnoe ae lán sā kpàsa bà
Musa kōn Arunao gāzī.

78

Lè kè Isarailino yā wa gbao làakari

Asafa lè.

¹ Ma gbēno, à ma yādannena ma,
à swā kpá ma yāzi.

² Mé yā oare kōn yāsio,
mé yā kè utena zaa zii bōkōtè keare,

³ yā kè wá mà bensō wá dō,
yā kè wa deno tōkèwee.

⁴ Wé yā pì ute wa nēnoero,
wé Dii táakilena da wa dionone,
à gbāaa kōn yābonsae kè à kēno.

⁵ À yā diè Yakubu boriinone,
à a doka dà Isarailinone,
à diè wa dezinone kè aō tó ní nēno gō dō,

⁶ Ie à gō ní borii kè aō kpēnoe fēakaarayā ũ,
aō gbasa wà fēe wà dada ní nēnoe se,

⁷ Ie aō e wà Luda náane ke,
à yākenano tón sāngu,
mōde aōégō à yādienano kūna.

⁸ Aōgō de lán ní dezinō bāro,
zaake aō swāgbāaa kè aō gī Luda yāzi,
aō swè kú Ludaaro, aō yāpuraā vīnero.

⁹ Eflaimu boriino né kàzurinome,
ben aō bōru kpēe zī guu.

¹⁰ Aōe ze kōn Luda bà kuunaño yāoro,
aō gī té à dokazizi.

¹¹ À yākenano sāngu
kōn yābonsae kè à òdōánno.

¹² À dabuyāno kè aō dezinō wāa
Zoā wéte guu, Iqipiti būsun.

¹³ À ísīaa zōkōre à bikūño,

à tò í gò zena lán bñi bà.

14 À dònne ae téluguu guu fáantē,
gwāavī sō kōn té gupuraaō.

15 À gbèsi pàra gbáan,
à í kpàmma bíta lán ísia'i bà.

16 À tò í bònne gbèn,
à tò í bàa lè lán swadaa bà.

17 Ben aō kpé wèe durun keene,
aō gí Luda Musude yā mazi gbáan.

18 Aō Luda yò wà gwà kōn nòseplaaō,
aō ní poyezi póblee gbèkaa.

19 Aō Luda zaa bò wà bè:
Luda é fō à wa gba póblee gbáan kèn yó?

20 Baa kè à gbè lè, í bò à dàgula,
eé fō à póblee ke nòbo kpáwa dōó?

21 Kè Dii yā pì mà, à pō fē,
ben té fēe à dà Yakubu boriinola,
à pōfē pìta Isarailinōa.

22 Zaake aōe Luda yā síro,
aōe à mìsina gbāa náane kero.

23 Baa kōn beeeo à yā diè bàtumanē,
à musu zé wē,

24 ben à mana kwèéne aō blè,
à póblee kè bò musu kpàmma.

25 Aō malaikanō póblee blè,
à kūsāe kèné, à gè ola.

26 À tò ía gbāaa bò fāntēboe kpa,
à pè soomete kpa íaa dō kōn a gbāaaō,

27 ben à nòbo kwèéne pari lán lutē bà,
bāanō dàníla lán ísiale būsū'āatē bà.

28 À tò aō pìtapita ní bùran,
aō gò káe ligana ní kpénōzi.

29 Luda pò kè aōe à ni deeno kpàmma,
ben aō blè wà kà gíngin.

30 Le à ni kpé à bōngu,
gurō kè póblee pì kpé da ní lén,

31 Luda pōfē fēézi,
à Isaraili gō gbāaanō dède,
à ní gōkparenō lè à nè.

32 Baa kōn beeeo aō kpé wèe durun kee,
baa kōn à yābonsaekenanō, aōe à náane kero.

33 Ben à ní wèndi kèné pā lán lé'íā bà,
à tò mónzi ní lé.

34 Tó à ní gbēkenō dède, ben aōe à kii wete,
aōe eara wà ae dōa kōn wāaaō.

35 Ben aō dòn sa kè Ludan ní gbèsi ũ,
Luda Musudemē ní mìsiri ũ.

36 Gurō m̀a sa aōe lé maa,

aṣè egεε tone,

³⁷ aṣ swè kúaro,

aṣ à bà kuunańyo yā gbòro.

³⁸ Àpi sṣ́ n̄ wēnda gwà,

à n̄ durun kèńne, èe n̄ kaatero.

Ègṣ́ a zīnda pṣ́fē kpaεε baabṣ́re,

è a pētēpitamma ɔzā gba.

³⁹ À n̄ gbēnteekeε dṣ́m̄ma,

kè aṣè gēte suna sai lán ĩa bà.

⁴⁰ Aṣ swāgbāaa kène gbáan gèn ũgbangba!

Aṣ à pṣ́ yàka sēte gwe à kè bíta.

⁴¹ Aṣ Luda yṣ́ wà gwà, aṣ Luda yṣ́ wà gwà,

aṣ Isarailinṣ́ Luda kè kú adona pṣ́ fē.

⁴² À iko gbāaa sàńgu,

lán à n̄ sí n̄ ibεenṣ́a nà,

⁴³ lán à dabuyanṣ́ kè Igipiti nà,

bensṣ́ à yābṣ́nsaenṣ́ kè Zoā bṣ́sun.

⁴⁴ À n̄ swa ínṣ́ lì aru ũ,

ben aṣṣ́e fṣ́ wà à í mì dṣ́ro.

⁴⁵ À ifiínṣ́ kàńgu, aṣ n̄ soso,

kṣ́n kasonṣ́ dṣ́, à mṣ́nzi kpàńzi.

⁴⁶ À tò kwaanṣ́ n̄ bura pṣ́wεenṣ́ blè,

à sutēnṣ́ kà n̄ burapṣ́nṣ́n.

⁴⁷ À tò loughε n̄ geepi líkpenṣ́ kè dúgudugu,

zàga'ĩa n̄ kākā línṣ́ è'ε.

⁴⁸ À n̄ pókādeenṣ́ kàate kṣ́n loughεo,

laa pēε n̄ kpàsanṣ́a.

⁴⁹ À a pṣ́fē bíta bṣ́bṣ́ńzi,

à kèńyo ĩi kṣ́n pṣ́fēo kṣ́n pētēo,

à malaika kisiadeenṣ́ gbàrem̄ma.

⁵⁰ À a pṣ́fē zé wè, èe gí gaane dṣ́ro,

à gagyāa kàńgu.

⁵¹ À Igipiti daudunṣ́ dède n̄ píngi,

Hamu bori négṣ́gbē káakunṣ́ gàga.

⁵² Mṣ́de à bṣ́ kṣ́n a gbēnṣ́ lán sāanṣ́ bà,

à dṣ́ńne ae gbáan lán sā kpàsanṣ́ bà.

⁵³ À téńyo làakario kpáena vīa sai,

aṣ ibεenṣ́ sṣ́, ísīaa dàńla.

⁵⁴ À kàńyo a bṣ́su lézi,

gusīsidee kè à si kṣ́n a gbāaao pì.

⁵⁵ À pèńne boriinṣ́a,

ben à n̄ bṣ́su kpàateteńne n̄ pṣ́ ũ,

à ua kpàkpa Isaraili boriinṣ́a.

⁵⁶ Ben aṣ Luda yṣ́ wà gwà aṣ gí à yā mazi,

aṣṣ́ Luda Musude yādienanṣ́ kṣ́naro.

⁵⁷ Aṣ èara wà bṣ́ à kpεε lán n̄ denṣ́ bà,

aã náane vïro lán sá kotina bà.

⁵⁸ Aã à pɔɔ fɛ̃ kɔ̃n n̄ sa'okiinɔɔ,
aã à n̄sɛgɔ̃aano fɛ̃e kɔ̃n n̄ tãano.

⁵⁹ Kɛ̃ Ludaa d̄ɔ̃ lɛ̃, ben à pɔ fɛ̃,
à g̃i Isarailinɔ̃zi zaazaa.

⁶⁰ À a bisakutaa tò zaa Silo gwe,
à bɛɛ kè à d̄ò gbɛ̃nteenɔ̃ té p̄i.

⁶¹ À tò aã wɛ̃derinɔ̃ m̄ò wà a àkpati sè,
àmbe à gbãa kɔ̃n à gakuibɔ̃kiio ũ.

⁶² À tò wà a gbɛ̃nɔ̃ dèdɛ̃ kɔ̃n fɛ̃ɛdaao,
à pɔ fɛ̃ borii kè n̄ sézi.

⁶³ Aã g̃ɔ̃kparɛnɔ̃ té k̄ũ z̄i guu,
aã nɔ̃kparɛnɔ̃ e e wà z̄ákɛ̃lɛ̃ s̄i d̄oro.

⁶⁴ Wà n̄ sa'orinɔ̃ dèdɛ̃ kɔ̃n fɛ̃ɛdaao,
aã gyaanɔ̃nɔ̃ e f̄ɔ̃ wà ɔ̃ d̄oro.

⁶⁵ Ben Dii fɛ̃e sa lán i'ori bà,
lán g̃ɔ̃sa kè vù kɔ̃n wɛ̃'iio bà.

⁶⁶ À n̄ wɛ̃derinɔ̃ gbɛ̃, aã b̄òru kpɛɛ,
à tò aã g̃ò kɔ̃n wíyão gurɔ̃ p̄ingi.

⁶⁷ À g̃i ɛ̃flaimu boriinɔ̃zi,
èe Yusufu borii p̄i sé d̄oro.

⁶⁸ Yuda boriin à sè sa
kɔ̃n Zayɔ̃n kp̄iii kè à yezio.

⁶⁹ À a kúkii b̄ò musumusú gwe,
eég̃ɔ̃ kuu gurɔ̃ p̄ingi lán anduna kaena bà.

⁷⁰ Ben à a z̄òbleri Dauda sè,
à à b̄ò s̄ákpasan.

⁷¹ À à b̄ò s̄ádán, à d̄ò Isarailinɔ̃ne aɛ,
Luda gbɛ̃ Yakubu boriinɔ̃ kíname.

⁷² Dauda n̄ kpá a kpɛɛ kɔ̃n n̄sɛo do,
à d̄ò̄n̄ne aɛ kɔ̃n a ɔ̃ aubarikadeeo.

79

Wɛ̃nda ɔ̃ɔ̃ɔ̃na Yerusalemu wina yã musu

Asafa lè.

¹ Luda, bori p̄andenɔ̃ s̄i n b̄usun,
aã n kpé kè à kú adona yàka,
aã Yerusalemu w̄iw̄i wà dàɛ.

² Aã n z̄òblerinɔ̃ gè kpà báanɔ̃a,
aã n yámarinɔ̃ m̄è t̄ò n̄b̄ɔ̃ p̄ásinɔ̃ne p̄óblee ũ.

³ Wà n̄ aru kwèe lán í bà Yerusalemu b̄iikpɛɛ,
gbɛ̃ke kuu à n̄ v̄iïro.

⁴ Wa g̃ɔ̃ s̄ɔ̃s̄ɔ̃na p̄ó ũ wa saɛdeenɔ̃ne,
fabona p̄ó ũ gbɛ̃ kè aã ligawazinɔ̃ne.

⁵ Dii, nég̃ɔ̃ pɔ fɛ̃ewazi ai b̄ɔ̃rɛmɛ?

N p̄ɛt̄ɛ té ég̃ɔ̃ k̄ũ gurɔ̃ p̄ingin yó?

⁶ N̄ p̄ɔ̃fɛ̃ pita borii kè aã n d̄ɔ̃roonɔ̃a,
gbɛ̃ kè aã n̄ s̄ísiroonɔ̃ b̄usunɔ̃a.

7 Zaake aɔ Yakubu boriino blè,
aɔ ń bùsu dè.
8 Nton wa deno durunno wí wa musuro.
N wēnda dōwe kpakpaa,
zaake wa busa wa gō búgubugu.

9 N dōwale, Luda wa m̀siri.
N wa mì sí lè n tó bo,
n wa durunno kēwe n tó yānzi.
10 Bóyānzin né tó bori pāndenō wa la wà be:
Wa Luda kú māmēee?
N tó bori pāndenō gō dō wa wáa
kè nēè n zòblerino dēdena gēe boríma.
11 N tó zìzōno sòdōna gē n swān,
n gbē kè aō kú ga lézī pìnō bo
kōn n gāsā gbāaao.

12 N lalandi kè bori pānde kè ligawazinō kēnnēe
fīa boríma gēn swēeplaa, Dii.
13 Wamōwa n gbēno, n kpàsa sāano,
wé gbasa wàgō n sáabu kpaa guro pínghi,
wégō n tó tōkēéne ai wa boriia.

80

Isarailino suna ń gwena ziia aduakena

Asafa lè.
1 N swā kpá, Isarailino Dōn'aede,
mmōn kè nēè Yusufu boriino dā lán sāa bà.
N bo n mó, mmōn kè ń vēena kerubuno dagura,
2 n dō Eflaimu boriinoe ae
kōn Beyāmi boriino kōn Manase boriino.
N fēe kōn n gbāaao, n mó n wa mì sí!
3 Luda, n tó wà εara wà su wa gwena ziin,
n uu werewa, n wa mì sí.
4 Dii Luda Zìkpēde,
né fē n gí n gbēno aduakena sízi ai bōremē?
5 N wée'i dōhne n pómīna ũ,
n n wée'i yōhne à pó pà, aōo mì.
6 N tó wa gō fabona pó ũ wa saēdeenōne,
wa ibēenō e wa lalandi kēe.
7 Luda Zìkpēde, n tó wà su wa gwena ziia,
n uu werewa n wà mì sí.
8 N geepi lí wùre Igipiti,
n pē boriino, ben n lí pì pè aō gbèn.
9 N guu kēkene à kāsāa pēe,
ben à tō tō à guu sì.

10 À ɔra dà kpíiinɔla,
à gǎnɔ de sida lí bítanɔla.

11 À ɔ tà à kà ai ísia léa,
à ɔnenɔ kà ai Yuflatizi.

12 Bóyānzin n à kara gbòrozi
le gbě kè aɔɔe gētɛɛnɔ gɔ ɔ maɛɛ à nézi?

13 Kyàkpanɔ è lé kázi wà bi,
nòbɔsētɛnɔ è mó wà à lá ble.

14 N yā nna! Luda Zìkpɛde, ñ ɛara ñ aɛ dɔwa!
Zaa musu ñ wée kpáɛ ñ gwa!

Ñ làakari dɔ geepi lí kèa,

15 borii kè ñ pè n zīndaa,
né kè ñ sì n pó ũu pì.

16 Wà n geepi lí pì zǐ, wà té sǎa,
n wée tēaa pìtīmma, ben aɔɔe kaatɛɛ.

17 Ñ ɔ kúɛ gbě kè kú n ɔplaazia,
gběntee né kè ñ sè n pó ũu pì,

18 wé kemma dɔro.

Ñ wa kuuna kɛkɛ ñ kewe, wé n sísi.

19 Dii Luda Zìkpɛde,

ñ tó wà su wa gwena ziia,
ñ uu werewa ñ wa mì sí.

81

Isarailinɔ zībaa lè

Aɔafa lè.

1 À guda dɔ Luda wa gbāaaa,
à pɔnna wii pé Yakubu boriinɔ Ludaa.

2 À lè dɔ à bata lé
kɔn mɔrɔ'ɔ nnaao kɔn kuntigio.

3 À kuu pé mɔ dufu bɔnao,
à pé tó mɔɔ ɔzi kè wa zībaagurɔ,

4 zaake à de doka ũ Isarailinɔnemɛ.
yā kè Yakubu boriinɔ Ludaa diɛn gwe.

5 À yā pì dà Yusufu boriinɔne
gurɔɔ kè à vī Igipiti būsula.
Aɔ kòto kè wà dōroo mà à bè:

6 Ma asoo gò a gǎn,

ma a ɔɔ bɔɛ ɛɛbona zīin.

7 A wii pèmazi nawēakɛgurɔ, ben ma a bɔ,
ma weala zaa louvīnan,
ma a le ma a gwa zaa Mɛriba í kiia.

8 À swā kpá ma gbēnɔ, mé lé daawa,
amɔa Isarailinɔ, tó é ma yā ma dé!

9 Àtongɔ bori zītɔnɔ tāa vī a téro,
àton kúɛ dii pāndenɛro.

¹⁰ Mámbe Dii a Luda ũ,
ma a bɔɛ Igipiti.
À a lé wě, mé tó àgō kāna.

¹¹ Mɔde Isarailinɔ̀ g̀i ma yā mazi,
ma gbě̀ p̀inɔ̀ e m̀i siemero.
¹² Ben ma n̄ tó k̄ɔn n̄ swāgbāakεεo,
aɔ̀ t́e n̄ z̄inda pɔ̀yezizi.
¹³ Tó wà be Isarailinɔ̀ é ma yā ma,
tó ma gbě̀nɔ̀ t́e ma yāzi,
¹⁴ Ie mé n̄ ibεεnɔ̀ s̄ɔe ḡɔ̀ḡɔ̀,
ḿe ɔ̀ s̄ɔ̀ n̄ zangurinɔ̀zi.
¹⁵ Ma zangurinɔ̀ é na n̄ s̄asaa ma aε,
aɔ̀ ẃétāmmāna é ḡɔ̀ yāana v̄iro.
¹⁶ Mé gbasa mà a gwa k̄ɔn p̄ówεε maaao,
ḿe εara mà gbè z̄ó'i kpáawa à móawa.

82

Yākpae k̄ena k̄ɔn gbāadeenɔ̀

Asafa lè.
¹ Ludaa v̄εena pari kakōana guu,
èe yākpae k̄εε k̄ɔn Ludanɔ̀ à bè:
² Ai b̄oren é ḡɔ̀ yākpae k̄εε a kpεεgānda
à yā sí k̄ɔn zaak̄erinɔ̀?
³ À yā nnaa kpá gbāasaideenɔ̀a k̄ɔn tonenɔ̀,
à zε k̄ɔn takaasideenɔ̀
k̄ɔn gbě̀ kè w̄eε w̄éε tāammanɔ̀.
⁴ À gbāasaideenɔ̀ k̄ɔn w̄endadeenɔ̀ m̀i sí,
à n̄ b̄o zaak̄erinɔ̀ ɔ̀z̄i.
⁵ Aɔ̀ yāke d̄ɔro, aɔ̀ à ke gbá zé d̄ɔro,
aɔ̀ kú gusiaa guumε,
ben anduna n̄igā ai a ḡiz̄i.

⁶ Ma bè Ludanɔ̀n a ũ,
Luda Musude n̄énɔ̀n a ũ a p̄ingi.
⁷ Baa k̄ɔn beeeo é ga gbě̀ntee gana ũmε,
é kpá guuzi lán gbāade kpaaanɔ̀ bàme.
⁸ Luda, n̄ fεε n̄ yākpae k̄ε k̄ɔn andunao,
zaake bori p̄ingi né n p̄ómε.

83

Ibεεnɔ̀ kp̄ana Ludaa

Asafa lè.
¹ Luda, n̄tongō ȳitenaro,
n lé tóngō nakōanaro,
n̄ton zε sitiigiro, Luda.
² N̄ n ibεεnɔ̀ gwa lán aɔ̀ f̄εε wà zè nà,
n zangurinɔ̀ e n̄ m̀i zuzuu.
³ Aɔ̀e ɔ̀nd̄ɔ̀ k̄εε n gbě̀nɔ̀zi,

aɔɔe lé kpaakɔsɔ n gbɛ yenzideenɔzi.

⁴ Aɔɔe bee: À mó wà ní borii bɔ,
le aɔ tó Isaraili tóngɔ dɔ gbɛken dɔro.

⁵ Aɔ lé kpàkɔsɔ, aɔ yā kɔsè,
aɔ lɛdole kè kɔo wà fɛenzi.

⁶ Eɔmuno kɔn Sumaila boriino
kɔn Mɔabuno kɔn Agyara boriino

⁷ kɔn Gebalideenɔ kɔn Amɔnino
kɔn Amalekinɔ kɔn Filisitininɔ kɔn Tayadeenɔ.

⁸ Baa se Asirianɔ nàmma dɔ,
le aɔ ɔ da Lutu boriinoɔa.

⁹ N̄ kɛ́nɛ lán n̄ kè Midiãnɔnɛ nà,
lán n̄ kè Sisera kɔn Yabĩone nà Kisɔzi.

¹⁰ N̄ n̄ kè dúgudugu Endɔ,
ben aɔ gɔ̀ kaena tɔtɛ lán busa bà.

¹¹ N̄ kɛ́ n̄ wɛɛɛnɔnɛ
lán wà kè Orebu kɔn Zeebuone nà.

N̄ kɛ́ n̄ kɛnɔnɛ
lán wà kè Zeba kɔn Zalamunaone nà.

¹² Aɔpino bé wà bè yā,
wà Luda sādākii sé n̄ pó ũ.

¹³ Ma Luda, n̄ tó aɔ gɔ̀ lán ĩampuu sè bà
lán ése ũkã kè ĩa e séɛɛ bà.

¹⁴ Lán dàko è té kũ nà,
kesɔ lán té è kpriino ble nà,

¹⁵ n̄ péɛnzi kɔn n̄ zàga'ĩao,
n̄ tó n̄ ĩa pāsĩ swè kɛ́ngu.

¹⁶ N̄ tó wí gɛ́ n̄ wéɛn,
le aɔ n̄ gbáaa dɔ Dii.

¹⁷ Wí égɔ́ n̄ kũu gurɔ́ píngi kɔn bídio,
aɔé bɔru kpɛɛ wà kaatɛ.

¹⁸ N̄ tó aɔgɔ́ dɔ kè n̄ tón Dii,
mbe Luda Musude ũ anduna guu píngi.

84

Luda ua begekɛna

Kora boriino lè.

¹ N̄ kúkii maa fá, Dii Zìkpɛde!

² Mée Dii ua bege kɛɛ ai guu e liima,
ma nini kɔn ma mèo e lugaa Luda Wèndidezi.

³ Dii Zìkpɛde ma Kína ma Luda,
baa sātɛ sà dɔ n̄ gbāgbākii saɛ,
taakaso kpé bɔ gwe à a nénɔ kàn.

⁴ Aubarikadeenɔn gbɛ kè aɔ kú n̄ ua guuno ũ,
aɔègɔ́ n̄ táaki lɛɛ gurɔ́ píngi.

⁵ Aubarikadeenɔn gbɛ kè aɔ gbāaan n̄ ũuno ũ,
n̄ ua gana yā kú n̄ swè guu.

⁶ Tó aɔɔe gɛtɛ Baka guzurela,

è gɔ́ lán guu kè ibɔ́kiino vīi bà,
 pótɔ́guro lou è tó aubarika dagula.
 7 Aɔ́ gana guu aɔ́ gbāaa ègɔ́ kaaramɛ
 ai aɔ́ gá káo n kiia Zayɔ́n.

8 Dii Luda Zìkpede, ò ma aduakɛna sí,
 ò swā kpá ma yāzi, Yakubu Luda.
 9 Luda, ò kína kè de wa sɛngbango ũu gwa,
 ò wéɛ gɔ́ té kí kè ò kàzi.

10 Kuuna n ua guro doo maamɛ
 de kuuna gu pāndea guro wāa sɔɔroola.
 Ma Luda ua zédākparikɛɛ sɪ
 de kuuna ua lɛdo kɔ́n zaakerinɔ́la.
 11 Dii Ludaa deñne ɔ́fāntɛ kɔ́n sɛngbangoo ũ,
 Dii è gbɛkɛɛ keñne kɔ́n bèɛo,
 è gí pɔ́ maaa kpá taarisaideenɔ́aziro.
 12 Dii Zìkpede,
 aubarikadeen gbɛ kè èe n náane keɛ ũ.

85

Aafia wéekɛna Ludaa

Kora boriino lè.
 1 N aubarika dà n bùsun, Dii,
 n ɛara ò su kɔ́n Yakubu boriino ò gwena ziin.
 2 N n gbɛno taarino gògo,
 n ò durunno kèñne píngi.
 3 N n pɔ́ kpàkpa tò píngi,
 n n pɔ́fɛ pásì tò.

4 Ò sɔ́kpawao wa gwena ziin, Luda wa Mìsiri,
 ò pɛtɛ kè ò kèwao lago.
 5 Ò pɔɔ ègɔ́ fɛnawazi guro píngin yó?
 Négɔ́ n pɔ́fɛguro gagaa wè kɔ́n wèon yó?
 6 Né ɛara ò n gbɛno kuuna keke ò keñne do,
 le aɔ́ pɔɔ e à kemma nnaroo?
 7 Dii, ò n gbɛkɛɛ ɔ́ɔawe,
 ò wa mì sí kɔ́n n gbāaa.

8 Ma swā do Dii Luda yā'onazi,
 zaake è aafia lé gbɛ a yāmarinɔ́ne,
 tó aɔ́ɛ ɛara wà sòkpa ò yònkoyānɔ́ziro.
 9 À vīakerino mìnina guro zāro,
 le à gakui e àgɔ́ kú wa bùsun yānzi.
 10 Gbɛke kɔ́n náane è dakɔ́re,
 yāzede kɔ́n aafiao è ɔ́ kpákɔ́a.
 11 Náane è ɔ́ poro musu,
 yāzede è ɔ́ nono tɔ́tɛa.
 12 Dii é à maaa kewe,
 wa tɔ́tɛ é pɔ́blee ke.

13 Yázedee ègõ té à ae,
è zé kekene.

86

Dɔnlɛ wéekena Ludaa

Dauda lè.

1 Dii, ò swā kpá ma yāzi ò wemala,
zaake takaaside wēndadeen ma ũ.

2 Ò ma wēndi dākpa,
zaake má a zīnda kpàmma.

Ò mamoma n zòbleri mì sí,
zaake mée n náane kee.

Mbe ma Luda ũ.

3 Ò sùu kɛmao, Dii,
zaake mègõ n sisii kɔngɔ kɔn uusieo.

4 Ò mamoma n zòbleri pɔɔ ke nna,
zaake ma làakari tà n kiia, Dii.

5 Ò maa bensõ ò sùu vī, Dii,
n gbēke bíta n s̀sirinone.

6 Dii, ò swā kpá ma wéekenazi,
ò làakari dɔ ma wēnda wiia.

7 Mé n sísi ma nawēakegurɔ zī,
zaake neè wemala.

8 Tāa ke é sí lékɔzinyoro, Dii,
gbēkee è f̄ à n kena kero.

9 Borii kè ò kènɔ é mó wà kúenne,
aõ n tó bɔ ò píngi.

10 Zaake ò bíta bensõ neè dabuyãɔ ke,
mbe Luda ũ ndo.

11 Ò n zé ɔɔame, Dii, mégõ táa oo n yāpuraa guu,
ò ma laasuu keme do, le màgõ n vīa vī.

12 Mé n sáabu kpá kɔn nòseo do,
Dii ma Luda, mégõ n tó bɔ gurɔ píngi.

13 Zaake gbēke kè ò kème bíta,
n ma wēndi b̀ gèwāa lòn.

14 Luda, karambaanideenɔ e fεεmazi,
gbē pāsīnɔ e ma wee, aõè n yā daro.

15 Ò Dii, Luda sósobideen n ũ,
ò sùu vī bensõ n pɔɔ è f̄ kpaaro,
n gbēke kɔn n náaneo bíta.

16 Ò ae dɔma ò ma wēnda gwa,
ò n zòbleri gba gbāaa,
ò mapi n z̀nɔkpare né mì sí.

17 Ò yāmaakena gbè ɔɔame
le ma zangurinɔ e, wí ò kũ,
zaake Dii, n dɔmale,
n ma làakari kpàeme.

87

Zayon né Luda wéteme

Kora boriino lè.

¹ Luda a wéte kàe
kpíii kè à kú adona musu,

² Dii ye Zayon bíilenzi
de Yakubu boriino wéte kpaanola píngi.

³ Luda wéte,
Luda gakui yā ò n musu à bè:

⁴ Mé Igipitino kōn Babilonudeeno da
gbē kè aō ma dōno té.

Filisitininoo kú à guu do
kōn Tayadeeno kōn Etioipiano.

Weé be, wà gbē beeno ì gweme.

⁵ Zayon yā musu weé be:

Wà wāane kōn wāaneo ì gweme,
Luda Musude bé è à kāsāa péé gíngin.

⁶ Tó Dii e gbēno tó daa takadan,
eé be: Wà gbē kè ì gweme.

⁷ Lèsirino kōn ōwārinoo n píngi aóé be:
Wa maake píngi è bo Zayomme.

88

Kuuna gaa lézī aduakena

Ezera bori Emani lè.

¹ Dii Luda ma Mísiri,
mée wii peenzi fáantē kōn gwāavio.

² N tó ma aduakena ká n kiia,
n swā kpá ma wiipenazi.

³ Zaake yā'ōamma ma nòse pà,
ma wēndi kú gaa lézī.

⁴ Wà ma da gbē kè aōe sii gèwāanno té,
ma gō gbāasaidee ũ.

⁵ Wà pā kpàmazi wà ma da gèno té
lán gbē kè aō daena miran sòrōrono bà,
lán gbē kè aō yā dōngu dōro
aō bà kúnyo dōroono bà.

⁶ N ma zu wèe zān
ai tōte tú kokotēwee gusiaan.

⁷ N pofē tōma,
à ísō dāmala.

⁸ N tó ma gbēno ma zīna,
n tó aō ye ma kāziro.

Wà ma kagura kè, bokii kuuro,

⁹ nawēa ma wée sisi.

Mée n sisii zaa kōngo ai uusie,
ma oonoo donzi.

¹⁰ Gènon neè yābonsae kéhéó?

Gèwāadeenɔ bé wè fεε wà n sáabu kpás?
 11 Wè n gbēkεε tōkē mira guun yó?
 Wè n náanekεyā o gèwāann yó?
 12 Wà n dabuyānɔ dō gusiaa guun yó?
 N maakεnanɔ dōna kú yāsāngukii guun yó?

13 Dii, mée wii pεenzi,
 ma aduakεna kōngɔ è ká n kiia.
 14 Bóyānzin née giimazizi, Dii?
 À kè dia n mìkpεε zùmεε?
 15 Má kú gaa lézī wēndawēnda zaa ma gōkparekεgurɔ,
 n yā pāsīnɔ tōma, ma gō sàii.
 16 N pōfēnamazii dāmala,
 n vīapɔnɔ ma kaate.
 17 Aō dāmala lán í bà zaa kōngɔ ai uusie,
 aō lìgamazi māmam.
 18 N tō ma gbēnɔ kōn ma gbēnnanɔ ma zīnna,
 gusiaa bé à gō ma kpàasi ũ.

89

Luda légbēna Daudanε

Ezera bori Etani lè.
 1 Dii, mégō lè sii n gbēkε yā musu yāana sai,
 mégō n náanekεyā kpàakpa kεε wè kōn wèò.
 2 Mé o kè n gbēkεε yāana vīro,
 n náanekεε kāsāa pεena n be zaa musu.
 3 N bè: Ma bà kú kōn gbē kè má sèò,
 ma lé gbè ma zòbleri Daudanε.
 4 Né tó à borii gō kí blee gurɔ píngi,
 né à kpata gba gbāaa ai à borii.
 5 Musudeenɔ è n dabuyānɔ sáabu kpá, Dii,
 malaikanɔ è n náanekεyā o n kakōana guu.
 6 Zaake gbēkee kú musu kè kà Dii ũro,
 malaika ke é sí lékōziro.
 7 Luda vīa è malaikanɔ kū n kakōanan,
 à naasi vī de gbē kè aō ligazinɔla.
 8 Dii Luda Zìkpεde, dé bé à sēnkpenyo?
 N gbāaa vī kōn náanεo yā píngi guu.
 9 Nεè gbāaa mɔ ísiaanε,
 tó à sō fèe vīvīnao, nεè à gbāaa fō.
 10 N Igipitinɔ dúgu zō, aō gō gènɔ ũ,
 n n zangurinɔ fàakōa kōn n gāsā gbāaa.
 11 Musu né n pómε, tōtε dɔ né n pómε,
 n anduna kàε kōn pó kè kú à guunɔ píngi.
 12 N gu'igbāro kōn sɔɔmetεo kè,
 Tabo kōn εmɔni gbènɔ è guda kε kōn n tóo.

13 N gāsā né gbāaa pómé,
n ɔ gbāaa bensɔ n ɔplaa dɔ musu.

14 Maake kɔn yāzedekeɛon n kpata kāsāa ũ,
gbēke kɔn náaneo bé à dɔnne ae.

15 Aubarikadeenɔn gbē kè aɔɔ gudadɔmmaano ũ,
kè aɔè táa o gupuraa kè kú n kuunzi, Dii.

16 Aɔègɔ pɔnnaa kee kɔn n tɔo gurɔ píngi,
aɔè ía dā kɔn n maakeɛo.

17 Zaake aɔ gakui kɔn n gbāaaon n ũ,
n zenawao é wa sé lezĩ.

18 Wa kína né Dii pómé,
wa sengbango pì né Isarailino Luda pómé.

19 N yā ò n yāmarinɔne yā wéegupu'ena guu
n bè: Ma dɔnle kè gɔ gbāaane,
ma gɔkpare sè musu a gbēno té.

20 Ma a zòbleri Dauda è,
ma a nɔsi kùa ma à diè.

21 Mégɔ à kùna ma ɔzĩ,
ma gāsā gbāaa égɔ kúo.

22 Ibɛe ke é fɔ à tángba síaro,
gbē zaa ke é e à ɔ tɔaro.

23 Mé à wɛderino ú ló à ae,
mé à zangurino ne.

24 Mé gbēkeɛ keɛne kɔn náaneo,
weé à sé lezĩ kɔn ma tɔo.

25 Mé ísíaa nane a ɔzĩ,
eégɔ iko ví swaanɔa.

26 Eé ma sísi à be,
má de a De ũ kɔn a Ludao,
a gbèsi ũ kɔn a mìsirio.

27 Mé à ke ma daudu ũ,
eégɔ de anduna kínano mèdeɛ ũ.

28 Mégɔ gbēkeɛ vío gurɔ píngi,
ma bà kè kúo gborona víro.

29 Mé tó à borii gɔ kí blee gurɔ píngi,
à kpata égɔ kuu lán ludambɛe égɔ kuu nà.

30 Tó à boriino pā kpà ma dokazi,
bensɔ aɔɔe té ma yādiɛnanɔziro,

31 tó aɔ bò ma yā kpɛɛ,
bensɔ aɔ ma yādannenano kúnaro,

32 mé gò tɔm̄ma n taarinɔ yānzi,
mé n ke búgubugu n zaakena musu.

33 Mɔde gbēkeɛ kè má vío é yāaro,
mé fɔ mà náanesaiyā kero.

34 Mé ma bà kuunao yā gbororo,
mé yā kè bò ma lén liero.

35 Má sì kɔn ma kuunao gè̄n do,
mé egɛe to Daudanero, kè ma bè,

36 à borii éǵō kuu gurō píngi,
à kpata éǵō kuu ma wáa lán ɔfántě bà.
37 Lán mɔvura de sèeda náanedeē ũ musu nà,
len à kpata éǵō kuu gurō píngi le.

38 Baa kōn beeeo n gi kína kè n kàzi,
n ɔ gbàɛzi n pɔ fězi maamaa.
39 N n bà kuuna kōn n zòblerio yā gbòro,
n kya kà à kífuran n pǎe tɔɔte.
40 N à wéte bīino gbòro,
n à zeki gbāaanɔ gbè n dàe.
41 Gbē kè aɔɔe gēe zélaano n baka bòn n píngi,
à gò fabona pó ũ a bori daanoɛ.
42 N à wɛderino gǎ dò musu,
n tó à ibeeno ponnaa kè.
43 N à fēeda gbāaa è,
née zεo zì guuro.
44 N à kíkεgo sia,
n à kíkɔpata lé kùe.
45 N tó à zi kù a gbāaan,
n wí dàa gumusu ũ.

46 Dii, néǵō utenawe ai bɔɛme?
N pɔfě té éǵō kuu gurō píngin yó?
47 N laasuu lé ma wèndi kusukεεa.
N gbēntee kè pǎn yó?
48 Dé bé eéǵō kuu à gí gazii?
Dé bé eé fɔ à a zīnda sí mira gbāaaa?
49 Dii, gbēkεε kè n vī yāa gāa máme?
N yenzi kè n à lé gbè Daudane kōn náaneo sɔ né?
50 N tó n zòbleri fabona yā dɔngu,
boriino ma atafii kè wà ma nòse yàka.
51 N ibeeno kína kè n kà lalandi kè
ai guu kè à kèse pèen, Dii.

52 Aubarikadeen Dii ũ ai gurō píngi!
Aami! Aami!

TAKADA SIIGODEE

Saamu 90-106

90

Luda kōn gbēnteeo

Luda gbē Musa aduakena.

1 Dii, wa utekiin n ũ wè kōn wèo.
2 Le n kpé n kpiiino ke,
le n kpé n tɔɔte kōn andunao káe,
Ludan n ũ zaa káaku ai gurō píngi.

3 N diè kè gbēntee é sokpa tɔɔte,
neè beñne aɔ ɛara bùsutin.

4 Wè wà sɔɔroo dɛnnɛ lán gurɔ doo bà,
à dɛnnɛ lán gĩa ke gwāavī zaka bà.

5 Nɛè gbɛntee sé kɔn ga'io,
aɔɔ dɛ lán sè yīi bà kɔngɔ.

6 È bɔɛ kɔngɔ à gbā,
è yitoo kū à gaga uusie.

7 N pɔfɛ è wa kaate,
n patamma è swè kēwagu.

8 Wa yā zaaanɔ kaena n aɛ,
wa asiyaanɔ bɔ gupuraa n kuu.

9 Wa gurɔɔ è gɛtɛ n pɛtɛ yānzi,
wa wèndi è yāa kɔn m̀bnao.

10 Wa wè è ká baaagɔ akuri,
tó wá gbāa sɔ, basiigɔ.
Nawēa kɔn pɔsīaaon wè pīnɔ è móowe,
aɔè gɛtɛ gɔɔgɔɔ, ben weè kpá guuzi.

11 Dé bé à n pɔfɛ gbāa lé dɔɔ?
N pɛtɛ bíta kà vīa kè à dɛ wà kennɛɛ ũ.

12 Ñ dawɛ wàgɔ wa wèndi kusukɛ lé dɔ,
lɛ wà ɔndɔɔ e wa swè guu.

13 Dii, bɔrɛn né n pɔfɛ kpáɛɛ?
Ñ n zɔblerinɔ wènda gwa.

14 Ñ tó n gbɛkɛɛ mówa lán guu e dɔɔ nà,
lɛ wàgɔ pɔnnaa kɛɛ kɔn gudakɛnao ai wa gurɔ lén.

15 Ñ wa pɔɔ kɛ nna ɔɔ kè n tɔwa gurɔ lén,
nawēa kè wá kè wè lén.

16 Ñ n yākenanɔ ɔɔɔa wamɔwa n zɔblerinɔnɛ,
n tó wa nénɔ n gbāaa gakui dɔ.

17 Dii wa Luda, n tó wà n pɔnnaa e,
n tó wa zīi kaarana e,
ee, n tó wa zīi kaarana e.

91

Ludan wa dākpari ũ

1 Gbɛ kè utɛna Luda Musude ɔzī
égɔ kú Gbāapingide ɔrazi.

2 Eé be Diin a zeki gbāaa ũ,
a Ludan a utekii ũ, á à náanɛ vī.

3 Àmbe é n sí karia,
eé n mì sí gagyāaa.

4 Eé n sɔɔ a pɔtɛ, négɔ utɛna à ɔru,
à náanɛkɛɛ bé eé n dākpa lán sengbango bà.

5 Gwāavī kainɔ kɔn fāantɛ kà vīanano
aɔ ke vīa é n kūro,

6 ke gagyāa kè ègɔ té gusiaan

ke gyāgēwete kè è n le fāantē gbāaa.
⁷ Baa tó gōon wāa sōoro e lēē n sae,
 ke gōon boro kuri e gaa n oplaazi,
 pōke é n lero.

⁸ Né wēē sé n gwa,
 né e lán wè wēē tā zaakerinōa nà.

⁹ Tó n Luda Musude kè n utekii ũ,
 tó n Dii kè n kúkii ũ,

¹⁰ yā zaa ke é n lero,
 mōnzi é gē n uaro.

¹¹ Zaake eé n yā o a malaikanōe,
 le aō n dākpa guu kè néē gaan píngi.

¹² Aōé n sé n ōzī
 le nton gēn sí gbèaro yānzi.

¹³ Né kèse ze músua kōn káreo,
 né kèse péēpēē gbèkaa kōn pitigoo.

¹⁴ Dii bè: Zaake à nāmazi, mé à bo,
 zaake à ma dō, mé o kúa.

¹⁵ Eé ma sísi, mé weàla,
 tó yā nākōrea, mégō kúo,
 mé à mì sí mà à kpe da.

¹⁶ Mé à pōo ke nna kōn wēndi gbāao,
 mé tó à e lán mèè gbē mì sí nà.

92

Luda sáabukpana

Kámmaboguro lè.

¹ À maa wà n sáabu kpá, Dii,
 wà lè sí wà n tó bo, Luda Musude,

² wà n gbēkēē tōkē kōngō,
 wà n náanēkeyā o gwāavī,

³ wà n táaki lé kōn mōroo
 kōn kuntigi ó nnaao.

⁴ N yākenano è ma pōo ke nna, Dii,
 mèè guda do n ōzīkenanoa.

⁵ Dii, n yākenano bíta maamaa,
 n laasuunōo zà à kè bíta.

⁶ Yōnkōo yā pì dōro,
 misaidee é fō à dōro dōro.

⁷ Baa tó gbē zaaano fēē wà gbà lán sē bà
 bensō zaakerinō kaarana è n píngi,
 aō ziaa né kaatēna yāanasaimē.

⁸ Mmōn sō Dii,
 nègō kú musu guro píngi.

⁹ N gwa, n ibēenōo e yāaa,
 zaakerinōo e fāakōa n píngi.

¹⁰ N ma gba gbāaa lán zùsēte bà,

n nòsi maaa kù ma mà.

¹¹ Ma wée sì ma wèterinò leenalé,
ma swā ma ibee zaaanò wiii mà dò.

¹² Gbē maaanò é gbā lán damina línò bà,
aṣé kè bíta lán Lebanò sida línò bà.

¹³ Aṣ pena Dii bée guu,
aṣé gbā wa Luda ua.

¹⁴ Baa kōn n zikúkeeo aṣégō né iime,
aṣ lá égō té kée sí plèple.

¹⁵ Aṣé be, Dii maa,
àmbe wa gbèsi ũ, zaa kee kú à guuro.

93

Dii Kí ũ

¹ Dii bé èe kí blee,
à bítakee dana uta ũ.
Dii bítakee dana,
à gbāaa dò a pii,
à anduna kàe gíngin,
eé degero.

² N kpata pèena zaa zizi,
n kuu zaa káaku.

³ Í bíta dàgula Dii,
í bíta kīi dò,
í bíta e gāgā lee.

⁴ Dii kú musu, à bíta,
à bíta de í bíta kīila,
à gbāaa de ísia sō vīvīnala.

⁵ Dii, n yādienanò gborona vīro,
à kō sio n kpé gō kú adona ai guro píngi.

94

Ludan yākpækèri ũ

¹ Dii Luda gēeboṁmari,
Luda gēeboṁmari, n bō gupuraaa!

² Anduna yākpækèri, n fée,
n fīa bo wadadeenòne n yākenaa.

³ Gbē zaaanò égō n zīnda sèe lezī ai bōremè?
Ai bōremè, Dii?

⁴ Zaakerinò è wada yā o,
aṣè yā bōe aṣè ïa dā n píngi.

⁵ Dii, aṣè n gbēnò dúgu zō,
aṣè gbāaa mō gbē kè n n sénòne.

⁶ Aṣè gyaanò kōn bàmòndò dede,
aṣè tonenò kaate.

⁷ Aṣè be Dii e n ero,
Yakubu boriinò Luda làakari kúmaro.

8 A yōnkōōnō, à làakari kē!
 A mīsaideenō, é ɔ̄ndō kū bōren yee?
 9 Luda bé à swā dō, eé gí yā mazió?
 À wéé kè, eé gí guu ezió?
 10 È boriinō tòto kē, eé gí n̄ swā gágazió?
 È yā dañne, à dōna vīnloo?
 11 Dii gbēntee laasuu dō,
 kè yā pāame.

12 Aubarikadeen gbē kè neè tòto kē
 n̄ n doka danē ũ, Dii.
 13 Neè à gba kámmabona nawēakegurō,
 ai wàgō wèe yō zaakerine.
 14 Dii é pā kpá a gbēnōziro,
 eé gbē kè à n̄ sé a pó ũunō zīnnaro.
 15 Weé εara wà yākpae kē a zéa,
 n̄sepuradeenō é zεo.

16 Dé bé eé fεeme gbē zaaanōzi?
 Dé bé eé zεmao zaakerinō yā musuu?
 17 Tó èe kē Dii dōnle kēmenlo,
 le má kú miran kítikiti kò.
 18 Kè ma bè gu zāe e ma sεεε,
 n ma kū n gbēkke guu, Dii.
 19 Kè laasuu ma swè pà,
 n ma làakari kpàeme n ma pōō kè nna.

20 N bà égō kú kōn yālekpεεgōgōrinō kpataoó?
 Aō yādienanō è móñne kōn nawēao,
 21 Aōè lé kpakōsō gbē maaazi,
 aōè yā da taarisaideela wà à de.
 22 Diin ma zeki gbāaa ũ,
 ma Ludan gbèsi kè mēè uten ũ.
 23 Eé n̄ zaakena sōkpañma,
 eé n̄ borii bō aō taarinō yānzi.
 Dii wa Luda é n̄ borii bō.

95

Luda táakilena

1 À mó wà pōnna lè sí Diine,
 wà guda dō Gbèsi kè è wa mì sía.
 2 Wà mó à ae wà à sáabu kpá,
 wà lè sí wà à táaki lé.
 3 Zaake Dii né Luda kè bítame.
 Kí bítame, à de dii píngila.
 4 Tōote zà gīzīgīzī kú à ɔ̄zī,
 kpīi mīsōntēnō né à pómē.
 5 Ísia né à pómē, zaake à kè,
 àmbe à tōote í kàsa kōn a ɔ̄ɔ̄.

6 À mó wà kúε wà dɔnzi ke
wà daε Dii wa Kèri aε.
7 Zaake àmbe wa Luda ũ,
à kpàsa gbɛnɔn wa ũ,
à sãa kè èe n̄ dãanɔ ũ.

Tó a à kòto mà gbãa,
8 àton swāgbãaa ke
lán a dezínɔ kè nà zaa Meribaro
ke Masa gurɔɔ kè aɔɔ kú gbáan.
9 Baa kè aɔ ma yākenanɔ è,
aɔ ma le wà ma gwa gwe.
10 Ben ma pɔ fè gbē pìnɔzi ai wè baplaa,
ma bè gbē sāsānanɔn n̄ ũ,
aɔɔ ma zénɔ dōro.
11 Ben ma la dà ma pɔfè guu ma bè,
ašé gē ma kámmabokiinlo.

96

Diin Kí bíta ũ

1 À lè dufu sí Diine,
anduna gbē píngi, à lè sí Diine.
2 À lè sí Diine à à tó bɔ,
àgɔ à m̄sina baaru kpaá lán guu e dɔɔ nà.
3 À à gakuikεyā o boriinɔne,
à à yābɔnsaenɔ tōkē baade píngine.
4 Dii bíta, à kà wà à táaki lé,
à kō sio wà vīa kene de tāanɔla n̄ píngi.
5 Boriinɔ tāanɔ né pó ginanɔme,
mɔde Dii bé à musu kè.
6 Bítake kōn bèεo kúa,
gbãa kōn gakuio kú à kúkiiame.
7 À gakui kōn gbãaaao dō Diine,
bùsu píngi gbɛnɔ, à dō Diine.
8 À Dii tó gakui dōne,
à mó kōn gbaao à gēo à ua.
9 À dɔnzi ke Diine à kúadona maakεen,
tɔɔtεdeenɔ, àgɔ lugaa à aε a píngi.
10 À o boriinɔne, Dii e kí blee.
Anduna kaena gíngin, à nigãna vīro,
eé yākpae ke kōn baade píngio a zéa.
11 Musudeenɔ, à pɔnnaa ke,
tɔɔtεdeenɔ, à vī kōn pɔnnaao,
ísia kōn pó kè kúnno, à kīi dɔ.
12 Sète kōn pó kè kúnno, à pɔnna wii lé,
lí kè kú dàko guunɔ, à guda ke a píngi.
13 Ašé pɔnnaa ke Dii aε, zaake èe mɔɔ,
èe mɔɔ yākpae ke kōn andunao.
Eé yākpae ke kōn andunao a zéa,

à yā gōgō gbēnōnē kōn yāpuraao.

97

Dii mōna

¹ Dii bé èe kí blee!

Tōtēdeenō pōnnaa kē,

ísiabaadeenō gō kú pōnnaa guu.

² Ludambē sia kōn gusia níginigio ligazi,
maakē kōn yāzēdeenō à kpata kāsāa ũ.

³ Tē ègō kūu à aē,

è ibēē kē aōō ligazinō kpata.

⁴ À loupina è tōtē pu,

tó anduna è, è luga.

⁵ Kpiiinō è yó lán zōsa bà Dii aē,

anduna píngi Dii aē.

⁶ Musudeenō è à maakēē kpàakpa kē,

bori sānda píngi è à gakui e.

⁷ Wí è tāagbāgbārinō kū ní píngi,

gbē kē aōē ía dā kōn pō ginanō.

Tāanō é dōnzi kēē ní píngi.

⁸ Zayōndeenō mā wà pōnnaa kē,

Yuda wētēdeenō kú pōnnaa guu

n yākpāekēnanō yānzi, Dii.

⁹ Zaakē ní kú musu dē anduna píngila,

Dii, ní dē tāanōla ní píngi.

¹⁰ Dii ye gbē kē aō zà yā zaaannōzi,

ègō a yāmarinō wēndi dākpa,

è ní bō zaakērinō zī.

¹¹ Guu è dō gbē maaanōa,

nōsēpuradeenō pōnnaa vī.

¹² Gbē maaanō, à pōnnaa kē Dii guu,

à à tó kē kú adona bō.

98

Dii mōna táakilēna

¹ À lē dufu sí Diinē,

zaakē à yābōnsaēnō kē,

à zī blē kōn a oplaā kē kú adona gbāao.

² Dii tò wà a mīsina dō,

à a maakēna òdōa boriinōnē.

³ Gbēkē kōn náanē kē à vī kōn Isarailinō dōn,

andunalēzekideenō wa Luda mīsina è ní píngi.

⁴ Anduna píngi, à pōnna wii pé Diinē,

à gudakēna kakōn.

⁵ À mōrōlēna ó dō Diinē,

à mōrō lēnē kōn lēsinao

⁶ kōn kākākipenaō kōn kuru'ō.
À pōnna wii pé Dii wa Kínane.

⁷ Ísia kōn pó kè kúnno kīi ke,
anduna kōn gbē kè aō kúnno ń píngi.

⁸ Swaanō pa lé Dii ae,
kpíiinō guda ke ledole,

⁹ zaake èe mō yākpae ke tōteme.
Eé yākpae ke kōn andunao a zéa,
eé yā gōgō gbēnōne kōn yāpuraao.

99

Luda kè kú adona

¹ Dii e kí blee, boriinō luga,
à vēena kerubunō dagura,
anduna nigā.

² Dii bíta Zayōn,
à de bori píngila.

³ Aō à tó bíta naasidee bō,
à kú adona.

⁴ Kína pì gbāaa vī, à ye yāzedezi,
àmbe à yākpækēna a zéa diē,
à yā gōgō Yakubu boriinōne a zéa.

⁵ À Dii wa Luda tó sé lezī,
à kúe à tinti ae,
à kú adona.

⁶ Musa kōn Arunao kú à gbāgbārinō té,
Samuelin à sīsirinō doke ũ,
aō à sisi, ben à wēńla.

⁷ Zaa tēluguu guun à yā òńne,
aō à doka kōn à yādannenano kūna.

⁸ Dii wa Luda, n wēńla,
ńbe Luda kè è ń taari kēńne ũ,
baa kōn beeeo ń ń yā zaaano wīńne ń musu.

⁹ À Dii wa Luda tó sé lezī,
à ònzi kēne à kpíii kè kú adona musu,
zaake Dii wa Ludaa kú adona.

100

Dii sáabukēna

Sáabukēna lè.

¹ Anduna píngi, à pōnna wii pé Diizi.

² À ònzi ke Diine kōn pōnnaao,
à mó à kiia kōn gudakēnao.

³ À dō kè Diin Luda ũ,
àmbe à wa ke, wá de à pó ũ,
wá de à gbēno ũ, à kpàsa sāano ũ.

⁴ À gē à ualen kōn sáabukenaο,
 à gē à ua kōn à táakilenaο,
 à sáabu kene à à tó sé lezī.
⁵ Zaake Dii maa, à gbēkēē yāana vīro,
 ègō náane vī gurō píngi.

101

Kína légbēna Ludane

Dauda lè.
¹ Mé lè da n gbēkē kōn yāzedeo musu,
 mé lè sínne, Dii.
² Mé làakari ke màgō kuu taari sai,
 boren né mómazii?
 Mégō kú ma ua kōn nòsepuraao,
³ Ma wée ègō kú pò ginaaro,
 mé za yādōsaikenan, eé namaro.
⁴ Ma nòse ègō mōnafiki vīro,
 ma bà ègō kú kōn yā zaaaoro.
⁵ Mé gbē kè è a gbēdaaa yaka à kpēē kaate,
 mé sùu fō kōn wadadeenō kōn ñadārinōoro.
⁶ Ma wée ègō kú ma bùsu náanedeenaο,
 le aōgō kúmao,
 gbē kè ègō kú taari sai ègō de ma zīkeri ũ.
⁷ Mé we gbēsāsāri gō kú ma bero,
 mé tó mōnafikidee ze ma aero.
⁸ Mégō ma bùsu gbē zaaanō kaate lán guu e dōō nà,
 mégō zaakerinō borii bōō Dii wéte guu.

102

Gbāasaidee aduakena

Wēndade gbāasaidee kè èe a yā'ōammanō bōēē Diine aduakena.
¹ Dii, ñ ma aduakena ma,
 ñ tó ma wiii n kii le.
² Nton wée gá ñ zume ma nawēakegurōro,
 ñ swā kpámazi,
 tó ma n sisi, ñ wemala kpakpaa,
³ Zaake ma gurōō e gēteē lán tésukpe bà,
 ma mè e puusu bōō lán téyō bà.
⁴ Ma nòse yàka, ma gō lán sè kori bà,
 ma sã póbleyān.
⁵ Ma mbona gbāngbān bé à tò
 ma gō wákabaran ũ.
⁶ Ma gō lán gbáa tiongoo bà,
 lán bezī koroo bà.
⁷ Ii è gē ma wéenlo,
 ma gō lán bāa kè zō kpé musu adoo bà.
⁸ Ma ibeenō ègō ma sōsō gurō píngi,
 ma faborinō è gbē ká kōn ma tóo.
⁹ Túbun mēè ble póblee ũ,
 ma wée'i è ká ma íminan
¹⁰ n pofē kōn n pētēo yānzi,

zaake n ma se n ma zinna.
 11 Ma gurɔɔ e gēte lán ɔra bà,
 ben mée gagaa lán sè bà.

12 Mpi sɔ Dii,
 neégɔ kú kpatan gurɔ píngi,
 n tó é garo ai wa boriia.
 13 Né fεε ñ Zayɔn wēnda gwa, zaake gurɔɔ kà,
 gurɔɔ kè ñ diè kà, kè né à pɔnnaa wete.
 14 À gbèno kè n zòblerinɔne maa,
 à gborona bùsu è kéne wēnda.
 15 Bori píngi é vĩa kenne, Dii,
 anduna kɔnanɔ é n kíkεε dɔ ñ píngi.
 16 Zaake Dii é Zayɔn keke à bo dɔ,
 eé bɔ à mómma kɔn gakuio.
 17 Eé takaasideenɔ aduakena sí,
 eé ñ wéekena kpá swākotoro.

18 À tó yā kè gɔ kēna kpεεdeenɔ yānzi
 le gbē kè aɔ kpénɔ Dii táaki lé.
 19 Dii tɔɔte gwà zaa a kúkiia,
 zaa musu à wée kpàe gízĩ,
 20 le à gbēno zòblena wii ma
 à ñ bɔ gaa lézĩ yānzi,
 21 Weé Dii tó bɔ Zayɔn,
 weé à táaki lé Yerusalemu.
 22 zĩ kè gbēno é kɔ kakɔa gwe,
 kɔn kpatablerinɔ wà dɔnzi kεε.

23 À ma gbāaa bùsa zégbān,
 à ma wēndi kè kusu,
 24 ben ma bè: Ma Luda,
 ñton ma wēndi bɔ gugbānlo,
 mmɔn kè ñ kuu ai wa boriia.
 25 N anduna kāsāa pée zaa káaku,
 musu né n ɔzĩime.
 26 Aɔ píngi é gēte, mode négɔ kuu,
 aɔé zi kũ lán pókāsāa bà,
 né ñ lie lán uta bà ñ ñ zinna.
 27 Mpi sɔ n kuuna égɔ dɔnkɔ,
 n gurɔɔ yāana vīro.
 28 N zòblerinɔ néno égɔ kuu aafia,
 aɔ boriinɔ é kāsāa péε n kuu.

103

Luda gbēkεε

Dauda lè.
 1 Ma swè, ñ Dii sáabu kpá,
 ma baabɔ píngi, ñ à tó kè kú adona bɔ.
 2 Ma swè, ñ Dii sáabu kpá,
 ñton sã à yāmaakena kenlo.

3 È ma taarinɔ kēme píngi,
 è ma kēkōa kōn ma gyāano píngi.
 4 È ma wèndi bɔ gèwāan,
 è à nnaa dialeme a gbēke kōn a wēndao guu.
 5 È tó pɔ maaa kè má yezinɔ mɔma,
 le ma gōkparekee e àgō dufu lán kúu pɔ bà.

6 Dii è yā ke a zéa,
 è tó yā bɔ kōn gwenawēndadeenɔ nna.

7 À tò Musa a pɔyeziyā dō,
 à a yābɔnsaenɔ òdɔa Isarailinɔe.

8 Dii sùu vī kōn wēndaaɔ,
 à pɔɔ è fē kpaaro,
 à gbēke bíta maamaa.

9 Eé n taari e gèn baaagōro,
 eé pɔfē da a nòsen gurɔ píngiro.

10 È yā kewe lán wa durunnɔ de nàro,
 è fīa bowe lán wa zāzāanɔ de nàro.

11 Lán ludambe lezī kà nà kōn tɔɔteɔ,
 len à gbēkee bíta le kōn à vīakerinɔ.

12 Lán ɔfāntēbɔe kpaazà kōn a gēkpen kpaao nà,
 len è wa taarinɔ kēwa le.

13 Lán de è wēnda dō a nénɔne nà,
 len Dii è a vīakerinɔ wēnda gwa le,

14 Zaake à dō pɔ kè à wa keo,
 à dòn kè būsun wa ũ.

15 Gbēntee wèndi kusu lán sè bà,
 ègō gakui vī gurɔ plaa lán lāvɔ bà.

16 Tó ãa pàa, è gēte,
 guu kè à kún pì è dɔ à yān dɔro.

17 Dii ègō gbēkee vī kōn a vīakerinɔ
 zaa káaku ai gurɔ píngi,

è à maaa ke n nénɔne kōn n dionɔ,

18 gbē kè zè kōn à bà kuunańyo yāo
 bensō aō yā kè à dienɔ kūnanɔ.

19 Dii a kpata diè musu,
 à gbāaa vī gbē píngia.

20 À Dii sáabu kpá, amɔa à malaikanɔ,
 a gbāadee kè eè à yā ma à zīi keanɔ.

21 À Dii sáabu kpá, a ludambe zīkpenɔ a píngi,
 à zīkeri kè eè à pɔyeziyā keenɔ.

22 À Dii sáabu kpá, amɔa à pókēnanɔ a píngi
 guu kè èe kí bleennɔ baama píngi.

Ma swè, n Dii sáabu kpá.

104

Dii Pɔpingikeri táakilena

1 Ma swè, n Dii sáabu kpá.

Dii ma Luda, ń bíta maamaa,
 ń gakui dana pókāsāa ũ, èe té kee,
 2 n gupuraa kùnla lán bisa bà,
 n musu kpàe lán pè bà,
 3 n bæe bò ínola musu.
 N ludambe luguu kè n sōgoro ũ,
 neè di ĩa ɔɔa.
 4 Neè ĩa ke n zīrinɔ ũ,
 neè tévura ke n zīkerinɔ ũ.

5 N anduna kàe, n à kāsāa pèe,
 à nigāna vī zikiro.
 6 N ísīaa dāne uta gumusu ũ,
 í pì dà kpīiinɔla.
 7 N kpākē í pìzi, ben à bàa lè,
 n pataa, ben à nàguzi.
 8 Kpīiinɔ bò gupuraa, guzurenɔ sōe,
 ben í tà guu kè n dīenen.
 9 N lézekii dà í pìne, eé fō à vīàlaro,
 eé ɛara à da tɔtela ziki dɔro.

10 Neè tó ĩbakiinɔ í pisi swa'onenɔn,
 ben à í ègɔ bàa lee kpīiinɔ dagura.
 11 Sète pò píngi ègɔ à í mii,
 à í è saginɔ í nii kēm̃ma.
 12 Bāanɔ è sà dɔ swaanɔ sae,
 aṣègɔ kú à dàko guu, aṣ wīii ègɔ dɔ.
 13 Zaa n bæe musu neè lou gbarɛ kpīiinɔa,
 n zī gbè è anduna kā.
 14 Neè tó sè bɔe pókādeenɔne,
 neè tó burapɔnɔ bɔe gbēnteenɔne,
 neè pòblee bɔeñne tɔtɛa,
 15 geepiwēe kè è n pɔɔ ke nnaa
 kōn nòsi kè è n uu té keeɔ
 kōn bleɛ kè è n gba gbāaaɔ.
 16 Dii línɔ è mɔdɔ e maamaa,
 sida lí kè à bà Lɛbanɔnɔ.
 17 Gwen bāanɔ è sà dɔdɔn,
 zùbaaninɔ è bæe dɔ pini lí musu.
 18 Kpii lezīnɔɔ de kpasaanɔ kúkii ũ,
 gbèkotoonɔ de gbè'èenɔ utekii ũ.

19 N mɔvura kè gurɔ tàasikebɔ ũ
 kōn ɔfāntē kè à a gēna kpén gurɔɔ dɔɔɔ.
 20 Neè tó guu si, ben gwāavī è ke,
 lákpepɔnɔ è fɛe táo píngi.
 21 Músunɔ è nɔadɛna ɔɔ dɔ,
 aṣè pòblee wetɛ Ludaa.
 22 Tó ɔfāntē bòe, aṣè lɔtɛ
 aṣ tá dae ń tòn.
 23 Gbēntee è bɔ à gá zīi ke,
 ègɔ yā ma a zīndaa ai uusie.

24 Dii, n yākenanɔ pari fá!

À píngi bɔ̀ n ɔ̀ndɔ̀ guume,
anduna pana kɔ̀n pɔ̀ kè n kènɔ̀.

25 Ísia kuu, à bíta bensɔ̀ à yàasa,
pɔ̀ bēe kè kú à guunɔ̀ lé vīro,
à néngo kɔ̀n à bítao píngi.

26 Góro'itenɔ̀ ègɔ̀ táa oon
kɔ̀n kúkukuu kè n kè à kɔ̀kɔ̀ o à guuo.

27 Pɔ̀ pìnɔ̀ è wée dɔ̀nzi n píngi
le n pɔ̀blee kpáríma a gurɔ̀a.

28 Nèè kpáríma, aɔ̀è sée,
nèè ɔ̀ porońne, ben pɔ̀ maaanɔ̀ è móríma.

29 Tó n mìkpee zùńne, aɔ̀è bídi keme,
tó n wèndi sìńma, aɔ̀è ga wà ɛara wà tá b̀sutin.

30 Tó n n Ninii gbàre, pɔ̀nɔ̀ è wèndi e,
nèè tó tɔ̀te ɛara à ke dufu.

31 Wà tó Dii gakui gɔ̀ kuu gurɔ̀ píngi,
wà tó Dii pɔ̀ ke nna a yākenanɔ̀a.

32 Àmbe è tɔ̀te gwa, ben è dege,
è ɔ̀ ke kpíiinɔ̀a, ben tésukpe è bɔ̀.

33 Mé lè sí Diine ai ma wèndi lén,
mé ma Luda táaki lé ai ma gurɔ̀ lén.

34 N tó ma laasuu kánne, Dii,
lán mée pɔ̀nnaa kenyo nà.

35 Durunkerinɔ̀ mì de anduna guu,
zaakerinɔ̀ tóngɔ̀ kuu dɔ̀ro.

Ma swè, n Dii sáabu kpá.
Aleluya!

105

Luda a gbēnɔ̀ m̀sina

1 À Dii sáabu ke à à tó kpá,
à tó boriinɔ̀ à yākenanɔ̀ dɔ̀.

2 À lè sí à à táaki lé,
à à yābɔ̀nsaekenanɔ̀ tɔ̀kè píngi.

3 À ĩa dá kɔ̀n Dii tó kè kú adonao,
a Dii kiweterinɔ̀ à pɔ̀nnaa ke,

4 À Dii kii wete à gbāaa wée kea,
àgɔ̀ à uu wete yāana sai.

5 À tó yābɔ̀nsae kè à kènɔ̀ dɔ̀agu,
à dabuyākenanɔ̀ kɔ̀n à yākpaeekenanɔ̀,

6 a Dii z̀bleri Ibraĩ boriinɔ̀,
a Yakubu borii kè à a sɛnɔ̀.

7 Àmbe Dii wa Luda ũ,

à yākpaekena kú anduna guu píngi.

⁸ À bà kuunawao yā è sán zikiro,
yā kè à diè égō kuu ai wa boriia.

⁹ À bà kú kōn Ibraĩo,
à èara à sì kōn a kuunao Isaakunε dɔ.

¹⁰ À yā pì pàpa Yakubunε dokayā ũ,
ben à kú kōn Isarailinɔ ai gurɔ píngi.

¹¹ À bè é Kanaa bùsu kpámma,
eégō de n baka ũ kè aōgō vī.

¹² Gurɔ beee aō pariɔ, wè n yā daro,
aō kú Kanaa bùsun bàmɔnɔ ũmε.

¹³ Aōégō likōaa zō bori kōn boriionɔ té,
aōégō lili oo bùsu kōn bùsuo.

¹⁴ Èe we wà gbāaa m̀nnero,
à kpākē ḱnanɔzi aō yā musu à bè,

¹⁵ aōton ɔ na gbē kè a n sɛnɔaro,
aōton wéε tā a annabinɔaro.

¹⁶ Ben à tò nɔaa gè bùsu pìn,
à tò aō kūsāε yāa píngi.

¹⁷ Ben à Yusufu gbàre à d̀nne n aε,
wà à yà zò ũ.

¹⁸ Wà m̀kyakoo kà à gbāa,
wà mò dà à waale

¹⁹ ai yā kè à gīake à ò gāa à pàpao,
ben yā kè Dii dāne tò yā b̀o nna.

²⁰ Kè ḱina gbē z̀, ben wà à gbàre,
bùsu gbēnsi pì à b̀ bàn.

²¹ À à diε a bùsu d̀n'aεdee ũ,
à tò à iko vī a auzikinɔa píngi.

²² Yusufu à ḱinenɔ tòto a poyezia,
à ɔndɔ d̀da à ibanɔne.

²³ Ben Yakubu s̀ Igipiti,
Isarailinɔ kuu nibɔnɔ ũ Hamu boriinɔ bùsun.

²⁴ Dii tò a gbēnɔ k̀ gwe maamaa,
à tò aō pari k̀ de n ibεenɔla.

²⁵ À n ibεε p̀nɔ swā gb̀gbā́ne,
ben aō zà à gbēnɔn, aō ɔndɔ kè à z̀blerinɔzi.

²⁶ À a z̀bleri Musa z̀m̀ma
kōn Aruna kè à à s̀o.

²⁷ Aō dabudabuyānɔ kè Igipitinɔε,
aō yābɔnsaεnɔ kè Hamu boriinɔ bùsun.

²⁸ À gusiaa gbàrémma, guu s̀ n bùsun,
kè aō g̀ à yā mazi yānzi.

²⁹ À n ínɔ lì aru ũ,
ben n kp̀nɔ g̀aga.

³⁰ Kasoonɔ dà n bùsula
kōn n gbāadeenɔ daekiinɔ píngi.

31 À yā ò, ben ifiino dàńla,
gāino sì n̄ té ai aō b̄usu lén píngi.
32 À loughε kwεεńne lou ḡεε ũ,
lapatana dà n̄ b̄usula píngi.
33 À n̄ geepi lino è'ε k̄on n̄ kākāpura lino,
à n̄ b̄usu lino kè dúgudugu.
34 À yā ò, ben kwaano kàngu,
sutēno kà aō lé vīro.
35 Aō n̄ b̄usu s̄ε k̄on lāo blè wà nè,
aō n̄ burapono blè píngi.
36 À n̄ b̄usu dauduno dède n̄ píngi,
n̄ né daudu kè aō ì n̄ òwazikegurono.

37 À b̄o k̄on Isarailino,
aō kondogi k̄on vuraō sēna,
aō bori gbēkee e ḡen sí zénlo.
38 Kè aō b̄oε, Igitino p̄o kè nna,
kè vīa n̄ k̄u Isarailino yā musu.
39 À t̄eluguu dà a gbēno,la,
à kè té ũ gwāavī à guu p̄unne.
40 Aō w̄εε k̄ea, ben à m̄on̄ne k̄on b̄uruno,
à musu p̄obleε kp̄àmma, aō m̄on̄ma.
41 À gb̄esi p̄ara, ben í b̄on,
í bàa lè gb̄aan gwe lán swa i bà.
42 Zaake à d̄o lé kè à gb̄e
a z̄òbleri Ibraĩne yān.
43 À b̄o k̄on a gb̄eno, aōe p̄onnaa keε,
gb̄e kè à n̄ s̄eno e guda keε.
44 À boriino b̄usu kp̄àmma,
aō z̄i kè dan̄o kè àre blè,
45 lε aō e w̄aḡō à yādienano k̄una,
aō à dokayāno da.
Aleluya!

106

Isarailino n̄ durunno ona Ludane

1 Aleluya!
À Dii sáabu ke, zaake à maa,
à gb̄ekeε yāana vīro.
2 Dé bé eé f̄ō à Dii yābitakenano oo?
Dé bé eé f̄ō à táaki lé píngii?
3 Aubarikadeenon gb̄e kè aōè yā ke a z̄eano ũ,
kè aōè yā maa ke gur̄o píngi.
4 Tó néε à nnaa keε n gb̄enone,
n̄ tó ma yā ḡō d̄ongu, Dii,
tó néε n̄ m̄i sii, n̄ ma w̄εε gwa,
5 lε ma baka e àḡō kú n gb̄eno nmanan,
mà p̄onnaa ke k̄on borii kè n̄ n̄ s̄eno,

le mé n táaki lé n gbě pìno té.

⁶ Wa durun kè lán wa dezinò bà,
wa taari kè wa yā zaa kè.

⁷ Kè wa dezinò kú Igipiti,
aṣṣe Dii dabuyākenanò yā daro,
gbēkyā parii kè à kènnenò sàngu,
ben aṣ swāgbāaa kè Isia Tēaa sae.

⁸ Baa kōn beeeo à ní mì sì a tó yānzi,
le à à gbāa bíta oḍa.

⁹ À kpākē Isia Tēaazi, ben gukori bò,
à gēnyo à wēen, aṣ bikù lán wà be gbāan bà.

¹⁰ À ní bó ní ibeenò ozi,
à ní sí ní zangurinò gbāaaa.

¹¹ Í dà ní wēderinola,
baa aṣ gbē mèn do èe boro.

¹² Ben aṣ à yā kè à ò sì,
aṣ à táaki lè.

¹³ Mḍe à yākenanò sàngu gṣṣ,
ben aṣṣe ze le à lé dammaro.

¹⁴ Aṣ pòble pānde ni dè gbāan,
ben aṣ Dii yṣ wà gwà sète gwe.

¹⁵ À pò kè aṣ wéε kèa kpàríma,
ben à mè'ibabagyāa zíríma.

¹⁶ Aṣ nòsegṣaanò kpà kōn Musao büran
kōn Aruna kè kú adona Diineo.

¹⁷ Tḍḍe pàra à Datani mḍ,
à sikkōre Abiramua kōn a gbēno.

¹⁸ Té fēε aṣ ìbanò té,
ténεε gbē zaaanò blè.

¹⁹ Aṣ mḍ pì zaa Orebù lán zùswaree bà,
aṣ dḍnzi kè ní tāa kè aṣṣ pìne.

²⁰ Aṣ Luda Gakuide lendee kpà
kōn zù sēsori takao.

²¹ Aṣ sã Luda ní mìsiri yān,
kè à yā bítanò kènéε zaa Igipiti,

²² kè à dabuyānò kè Hamu boriino bùsun,
kè à naasiyānò kè Isia Tēaazi.

²³ Beeε yānzin à bè é a gbēno kaate,
ben Musa kè à à sè kpàε,
à tò à pḍḍ kpàε, èε gāa à ní kaatεro.

²⁴ Aṣ kya kà bùsu nidee mḍn,
aṣ gí Dii yā náane kezi.

²⁵ Aṣ yābuu tà ní bisakutaanò guu,
aṣṣe dḍ Dii yāziro.

²⁶ Ben à o dḍ à la dànéε à bè,

é tó ās gaga gbáan,
 27 é tó ās boriinɔ gaga boriinɔ té,
 é ní fāak̄sa būsunɔ guu.

28 Ās d̀ Peo t̄aazi,
 ās p̀ k̀ wà saa òo p̀ogenɔa blè.

29 Ās yākenanɔ Dii p̀ɔ̀ f̀è,
 ben gagyāa s̄ngu.

30 Fineasi f̀è à yā p̀i m̀i z̀ò,
 ben gyāa p̀i z̀è.

31 Ben Dii tò yā b̀o nna,
 à bà k̀úo ai à boriia.

32 Ās Dii p̀ɔ̀ f̀è Meriba í kiia,
 ben yā b̀ Musao zaa ās yānzi.

33 Zaake ās à ǹse yāka,
 ben à yā ò laasuulena sai.

34 Āsɔe b̀usu p̀i deenɔ kaate
 lán Dii diéñne nàro.

35 Ās yāk̄ɔte k̄n borii p̀inɔ,
 ās ní f̀eakaara z̀ekpae s̀è.

36 Ās d̀ ní t̄aanɔzi,
 ben yā p̀i g̀ñne takutee ũ.

37 Ās ní néḡgb̄enɔ k̀e sa'op̄o ũ,
 ās saa ò t̄aanɔa k̄n ní n̄enɔgb̄enɔo.

38 Ās taarisaidenɔ k̀oto kp̀akpa,
 ās néḡgb̄enɔ k̄n ní n̄enɔgb̄e p̀inɔ.

Ās saa ònyo Kanaa b̀usu t̄aanɔa,
 ben ās b̀usu p̀i gb̄āsī k̀è.

39 Ās gb̄āsī l̀è ní yākenanɔ yānzi,
 ās g̀ náanesaidenɔ ũ ní yākenanɔa.

40 Ben Dii p̀ɔ̀ f̀èñzi,
 à ye gb̄e k̀è à ní s̄enɔ k̄zi d̀oro.

41 À ní ná boriinɔne ní ɔ̀zī,
 ben ās zangurinɔ kí blè ní musu.

42 Ās ib̄enɔ gb̄āaa m̀ñne,
 ās ɔ̀ t̄ñma.

43 Èḡo ní b̀ɔ̀ g̀en baaaḡo,
 m̀de ās z̀è k̄n ní swāgb̄aakenao,
 ben ās s̀è ní durun yānzi.

44 Baa k̄n beeeo tó à ní wiii mà,
 è ní naw̄akena yā da.

45 Ās yānzi è d̀o a bà kuunañyo yān,
 è a ǹse lie a gb̄eke bíta yānzi.

46 À tò gb̄e k̀è ās ní k̀k̄ū z̀izɔ ũunɔ
 ní w̄enda gwà.

47 Dii wa Luda, ò wa mì sí!
 Ñ wa bœ boriino té ò wa kakõa,
 le wà n tó kè kú adona bõ
 wà ìa dā kōn n tākilenao.

48 Aubarikade Dii, Isarailino Luda
 zaa káaku ai guro píngi!
 Gbē píngi be aami!
 Aleluya!

TAKADA SORODEE

Saamu 107-150

107

Dii sáabukena

- 1 À Dii sáabu ke, zaake à maa,
 à gbēkēē yāana vīro.
 2 Gbē kè Dii ñ bóno o le,
 gbē kè à ñ bó ñ ibeeno ɔzīno.
 3 Gbē kè à ñ bó būsuo kōn būsuo à ñ kakõa
 bōna ɔfāntēbœ kpa kōn a gēkpen kpaa
 kōn gu'igbāroo kpaa kōn sōmetē kpaaono.
- 4 Aõ gbēkeno likõaa zõ gbáan,
 aõwe wéte kè weé gá vēen zé dōro.
 5 Nõaa ñ dé, ímii ñ dé,
 aõ wēndi suuna kè.
 6 Ben aõ wii pè Diizi ñ nawēakenan,
 ben à ñ bó ñ wétamma guu.
 7 À ñ dá zé súusun
 ai aõ kà wéte kè aóé vēen.
 8 Wà Dii sáabu ke à gbēke yānzi
 kōn yābõnsae kè è ke gbēnõneo.
 9 Zaake è ímiderino koto yīi kū́ñne,
 è pó maa kpá nõaderinõa aõ kã.
- 10 Aõ gbēkeno kú ga gusisin,
 aõwe nawēa kēē yina kōn mōkyakooo.
 11 Zaake aõ gi Luda yā mazi,
 aõ kya kà Luda Musude lédamman.
 12 À tò wà ñ busa kōn zī gbāaa,
 aõ gēn si wà lēē, dõnleri kuuro.
 13 Ben aõ wii pè Diizi ñ nawēakena guu,
 ben à ñ bó ñ wétamma guu.
 14 À ñ bó ga gusisin,
 à ñ mōkyakoono gà à kēkē.
 15 Wà Dii sáabu ke à gbēke yānzi
 kōn yābõnsae kè è ke gbēnõneo.
 16 Zaake è bīile gbà kè wà pì kōn mōgotēo gboro,
 è mōsi gbāngano é'ε.
- 17 Aõ gbēkeno likõa ñ swāgbāa yānzi,

aõ wéetãmma è ñ taarinõ yãnze.

18 Póblee nii bò ñ pɔɔn,

aõ kà gana.

19 Ben aõ wii pè Diizi ñ nawēakenan,

ben à ñ bó ñ wéetãmma guu.

20 À a yã zímma, ben aõ kèkõa,

à ñ bó gaa lézĩ.

21 Wà Dii sáabu ke a gbēke yãnze

kõn yãbõnsaε kè è ke gbēnõneo.

22 Wà kennakõo saa oa,

wà à yãkenanõ tõkè kõn gudakenao.

23 Aõ gbēkenõ dà ísiaala góro guu,

aõe laa taa í bíta pìla.

24 Aõ Dii yãkenanõ è,

kõn yãbõnsaε kè è ke í dagulanõo.

25 À yã ò, ben zàga'ĩa gbãaa kàka,

ísiaa sõ fεε musumusú.

26 Aõe fεεε musu, wèe suu gĩzĩ,

aõ kú kari lézĩ, ben swè kèngu.

27 Gó nìgānigānyo,

aõ tàtaataataa bò lán wēderi bà,

íte'õndõ píngi yàam̃ma.

28 Ben aõ wii lè Diizi ñ nawēakenan,

ben à ñ bó ñ wéetãmma guu.

29 À ãa gbãaa zè, à gò ãa fεεε ũ,

à ísõ kpàε, ben í zè kítikiti.

30 Kè guu yì, aõ pɔɔ kè nna,

ben à gàányo íkpare kè aõ yezi.

31 Wà Dii sáabu ke à gbēkeε yãnze

kõn yãbõnsaε kè è ke gbēnõneo.

32 Wà à tó bõ pari kakõana guu,

wà à táaki lé dõn'aεdeenõ kakõanan.

33 À swa ídeenõ liε gbáa ũ,

à tò íbõkiinõ gò gukori ũ.

34 À tɔɔte aubarikadee li gu wìsidee ũ

gbē kè aõ v̄εenõ yãzaakena yãnze.

35 À gbáa li sèbe ũ,

à tò gukori gò íbõkiinõ ũ.

36 À nɔaderinõ kàε gwe,

ben aõ wéte kàε wà v̄εen.

37 Aõ burapõnõ tò, aõ geepi línõ bà,

ben à né ínε maamaa.

38 À aubarika dàngu, aõ pari kù maamaa,

èe tó aõ pókãdeenõ làgoro.

39 Ben à ñ lago dõ, aõ bùsa

gbãamõnnena kõn mónzio kõn p̄siaao yãnze.

40 À wí dà wēenenɔa,
à tò aõ likōaa zò gukori zésaidee guu.
41 Mɔde à wēndadeenɔ bò takaasikēen à n̄ sé lezĩ,
à tò aõ ua kò lán kpàsapɔnɔ bà.
42 Tó gbē maaanɔ è, aõè pɔnnaa ke,
gbē zaaanɔ s̄ è n̄ lé nakōa.
43 Ɔndōdee làakari dɔ yā pìnɔa,
à Dii gbēkēe gwa lán à de nà.

108

Luda bé è tó wà zì ble

Dauda lè.

1 Ma làakari kpaena, Luda,
mé lè sí mà n táaki lé kōn n̄s̄eɔ do.
2 Ma mɔɔ kōn ma kuntigio kú máa?
Mé gudɔ pá mìo.
3 Dii, mé n sáabu kpá boriinɔ té,
mé n táaki lé gbēnɔe.
4 Zaake n gbēkēe bíta kà n kiia,
n náane ludambe luguu lè.
5 Luda, wà n tó sé lezĩ ai musumusú,
n̄ tó n gakui da andunala píngi.
6 N̄ wewala n̄ wa mì sí kōn n gàsá gbāaaɔ,
le wamɔwa n gbē yenzideenɔ e wà bɔ.
7 Luda yā ò zaa a kúkiià à bè:
Mé S̄ekemu kpaatete kōn zìblena wiiiɔ,
mé gba da kōn Suko guzureɔ.
8 Giliada b̄usu né ma p̄ome,
Manase boriinɔ b̄usu né ma p̄ome,
Eflaimu boriinɔ b̄usu né ma m̄furame,
Yudanɔ b̄usu né ma ḡome.
9 Mɔabunɔ b̄usu né ma ɔpipibɔme,
mèè ma kyatee káe Eɔmunɔ b̄usun,
mèè zìblewiii dɔ Filisitininɔ b̄usua.
10 Dé bé eé gēmao wéte b̄iidee guuu?
Dé bé eé d̄ome ae ai Eɔmunɔ b̄usun?
11 Luda, à de m̄be n ɔ gbàrewazi,
nèè bɔ kōn wa zìkpēenɔ d̄oroɔ?
12 N̄ ɔ dawa wa ibēenɔ yānzi,
zaake gbēntee d̄onle né yā p̄ame.
13 Wé zì ble kōn Luda gbāaaɔ,
àmbe eé k̄iti pá wa ibēenɔa.

109

Sa zaaa ona ibēene

Dauda lè.

1 Luda, m̄be mèè n táaki lé,
n̄tongõ ȳitenaro.

² Zaake gbē zaa bɔnkpɛɛdeenɔ è ma yaka,
ašè lé bɔ wà egɛyā dima.

³ Ašè ligamazi kɔn zangu yāo,
ašè swèe kemao póke wíwinnena sai.

⁴ Ašè yenzi sɔkpame kɔn yādimmanao,
baa kè mɛè adua keíne.

⁵ Ašè à maaa fīa bome kɔn à zaaao,
yenzi sɔ, kɔn zanguo.

⁶ N̄ Setān swi kea,
n̄ à kpakɔzi kɔn Ibilisio.

⁷ N̄ tó yākpae à ble,
n̄ tó à aduakena kenɛ taari ũ.

⁸ À wèndi gɔ kusu,
gbē pānde gɔ à gɛɛ ũ.

⁹ À nénɔ gɔ de sai,
à naɔ gɔ gyaanɔ ũ.

¹⁰ À nénɔ gɔ likɔazɔrinɔ ũ wàgɔ baa keɛ,
wàgɔ n̄ kpakɛɛ n̄ be zīnɔ guu.

¹¹ À fīadee à pónɔ nakɔa píngi,
gbē zítɔnɔ à zī àre ble.

¹² Gbēke tón gbēkeɛ kenɛro,
wàton à né kè à tònɔ wènda boro.

¹³ À boriinɔ kaate,
aš tó tóngɔ kú borii kè ašé fɛenɔ téro.

¹⁴ À dezinɔ zaakena yā gɔ dɔ Diin,
n̄ton tó à da durun kēa zikiro.

¹⁵ Aš durun gɔ dɔn Diin,
aš yā sã gbēnɔn anduna guu.

¹⁶ Zaake èe dɔn à gbēkeɛ ke gbēkenɛro,
è wéé tã takaasideenɔa kɔn wèndadeenɔ
kɔn pɔsiadeenɔo ai gèwāan.

¹⁷ À ye sa zaa onnenazi,
n̄ tó à wí à musu.

Sa maa onnena è kánɛro,
n̄ tó aubarika keo zã.

¹⁸ À lékennena dà lán uta bà,
à à mè yàku lán í bà,

à gè à wánɔn lán nósi bà.

¹⁹ Kana pì gɔ daàla lán uta bà,
àgɔ dɔ à pii lán asaa bà.

²⁰ Dii fīa bo ma yādimmarinɔne le
kɔn gbē kè ašè yā zaaa o ma musunɔo.

²¹ Dii Gbāapingide,
n̄ ma wènda gwa n̄ tó yānzi,
n̄ ma bɔ n̄ maake kɔn n̄ gbēkeɛo yānzi.

²² Zaake takaaside wèndadeen ma ũ,
ma pɔɔ yàka búgubugu.

²³ Mée gēteɛ lán uusie ɔra bà,

má de lán kwaa kè ãa e sɛɛ bà.
²⁴ Léyina tò ma gbá è sí sé dɔro,
 ma yãya ma gɔ wòzɔgɔ.
²⁵ Ma gɔ yáadɔzipɔ ũ ma yádimmarinɔne,
 aɛè ma gwa wà mì gbãkɛ.

²⁶ N̄ dɔmale, Dii ma Luda,
 n̄ ma mì sí n gbẽkɛ yãzi,
²⁷ Ie aɔ dɔ kè n ɔɔ bé à kè,
 r̄be Dii, n kenamɛ.
²⁸ Baa tó aɔ ma ka, né aubarika damagu,
 tó aɔ fɛemazi, wí é n̄ kũ,
 mapi n zòbleri mé pɔnnaa kɛ.
²⁹ Tó zaaa gɔ ma yádimmarinɔne uta ũ,
 aɔ wí da n̄ zĩndaa lán gumusu bà.

³⁰ Mé Dii sáabu kpá kɔn kòto gbãaa,
 mé à táaki lé pari kakɔana guu.
³¹ Zaakɛ è zɛ kɔn wɛndadeenɔ,
 è n̄ sí gbẽ kè aɛè yã vɛɛr̄manɔa.

110

Mesaya kíkekɛ

Dauda lè.
¹ Dii bè ma diine à vɛɛ a ɔplaazi
 ai àgɔ à ibɛenɔ kenɛ à tinti ũ.
² Dii é tó n iko dagula,
 né kí ble n ibɛenɔa zaa Zayɔn.
³ N gbɛnɔ é n̄ zĩnda kpámma z̄ikaguro
 kp̄iii kè kú adona musu,
 n gɔkparenɔ é mó n kiia lán gudɔnao kp̄íikpana bà.

⁴ Dii la dà, eé lé sɔkparo à bè:
 Né gɔ de sa'ori ũ ai guro píngi
 Mɛlekizɛdɛki zékpaɛa.

⁵ Dii kú n ɔplaazi,
 eé kɔnanɔ dúgu zɔ a pɔfɛguro.
⁶ Eé yákpɛ kɛ kɔn boriinɔ,
 aɔ gɛnɔ é gɔ kpá,
 eé anduna píngi kɔnanɔ dúgu zɔ.
⁷ Eé í mi swaazi zé léa,
 beee yãzin à mì é gɔ dana ílazi.

111

Dii tóbɔna

¹ Aleluya!
 Mé Dii sáabu kpá kɔn n̄sɛo do
 gbẽ maaanɔ kakɔana guu.
² Dii yákenanɔ bíta,
 gbẽ kè à yã kèr̄ne nnaanɔ è wetɛ wà dɔ.

³ À yākenanɔ̀ bɛɛ vī kɔ̀n gakuio,
à yāmaakɛna yāana vīro.
⁴ Dii tò wà dɔ̀ a yābɔ̀nsaekɛnanɔ̀n,
à sùu vī kɔ̀n wɛ̀ndaaɔ̀.
⁵ È pɔ̀blee kpá a vīakerinɔ̀a,
ègɔ̀ dɔ̀ a bà kuunańyo yān.
⁶ À a yākenanɔ̀ gbāaa òdɔ̀a a gbɛ̀nɔ̀nɛ,
à bori pāndenɔ̀ b̀usunɔ̀ s̀i à kpà́ma.
⁷ À yākenanɔ̀ náane vī bensɔ̀ à zé vī,
à yādannenanɔ̀ yāpuraa vī píngi.
⁸ Yā p̀inɔ̀ kāsāa pɛena gurɔ̀ píngi,
è yā kɛ a zéa kɔ̀n náaneɔ̀.
⁹ À m̀siri z̀i à a gbɛ̀nɔ̀ b̀ò,
à bà kúnyo gurɔ̀ píngi.
À tó kú adona, à naasi vī.
¹⁰ Vīakɛna Diinen ɔ̀ndɔ̀ m̀i ũ,
gbɛ̀ kè aɔ̀ à vīa vīinɔ̀n asānsideenɔ̀ ũ.
À táakilena ègɔ̀ yāana vīro.

112

Gbɛ̀ kè Dii vīa vīi

¹ Aleluya!
Aubarikadeen gbɛ̀ kè Dii vīa vīi ũ,
bensɔ̀ Dii yādiɛnanɔ̀ è káne maamaa.
² À néno ègɔ̀ gbāadeenɔ̀ ũ ń b̀usun,
ǹsɛpuradee boriinɔ̀ ègɔ̀ de aubarikadeenɔ̀ ũ.
³ ɔ̀ kɔ̀n auzikio di à bɛ,
à yāmaakɛna yāana vīro.
⁴ Baa gusiaan guu è pu gbɛ̀ maaane,
ǹsɛpuradee kè sùu kɔ̀n wɛ̀ndaaɔ̀ vīi.
⁵ Gbɛ̀ kè è ɔ̀ poro, kè è pɔ̀ s̀kǎńne,
bensɔ̀ è yā kɛ a zéa, yā è b̀o nna.
⁶ Póke é gbɛ̀ maa lá ble zikiro,
à yā ègɔ̀ dɔ̀ńgu gurɔ̀ píngi.
⁷ Baaru zaaa è à vīa kũro,
à làakari ègɔ̀ kpaɛna, ègɔ̀ Dii náane vī.
⁸ À kù è vīro, vīa è à kũro
ai à gá à ỳgɔ̀ kɛ a ibɛenɔ̀a.
⁹ È gba da takaasideenɔ̀nɛ maamaa,
à yāmaakɛna yāana vīro,
à gbāaa ègɔ̀ kaara kɔ̀n b̀èeɔ̀.
¹⁰ Gbɛ̀ zaaa è à e à pɔ̀ fɛ,
è swaa kakũn à naguzi,
gbɛ̀ zaaa pɔ̀yezina è kɛ pǎ.

113

Dii táakilena

¹ Aleluya!

Dii zòblerino, à à táaki lé,
à Dii tó bo!

² Wà Dii sáabu kpá
zaa tia ai guró píngi.

³ Wà Dii tó bo
zaa ɔfántɛboɛ kpa ai à gɛkpen kpaao.

⁴ Dii bíta de bori píngila,
à gakui da musula.

⁵ Dé bé à kà Dii wa Luda ũu?
À vɛena kpatan zaa musu,

⁶ è wɛɛ zu gĩĩ
à musu kɔn tɔtɛo gwa.

⁷ È gbāasaideeno bo bɔsu té à n fɛɛ,
è wɛndadeeno bo tubura à n sé lezĩ.

⁸ È n da kínenó té,
borii kè à sè kínenó.

⁹ È páaa kaara a beɛn,
è à ke nédande pɔnnadee ũ.
Aleluya!

114

Banla zĩbaa lè

¹ Kè Isarailino bò Igipiti,
kè Yakubu boriino bò gbɛ zĩtɔno té,

² Yudano bɔsu gò Dii kúkii ũ,
Isarailino bɔsu gò à kíblekii ũ.

³ Isia Tɛaa wɛɛ sɪnle à bàa lè,
Yoda í kpeɛ lì.

⁴ Kpiiino vĩvĩ lán sákarono bà,
sĩsĩno kɔro lè lán sãnenó bà.

⁵ Ísia, bó bé à n le n bàa lè?
Yoda, à kè dia n kpeɛ lì?

⁶ Kpiiino, bóyãnzín a vĩvĩ lán sákarono bàzi?
Sĩsĩno, à kè dia a kɔro lè lán sãnenó bà?

⁷ Anduna, n lugaluga Dii aɛ,
Yakubu Luda aɛzĩ.

⁸ À gbèsi kè íkaekii ũ,
à gbèpukaa li íbokii ũ.

115

Dii bé è aubarika daŋgu

¹ Èe ke wámbeero Dii,
èe ke wámbeero,

ńbe ń de wà n tǒ bǒ
n gbēke kǒn n náane yānzi.

² À kè dia boriinǒ è wa la
wà be wa Ludaa kú máme?

³ Wa Ludaa kú musu,
pó kè à yezin è ke.

⁴ Aǒ ń táanǒ pì kǒn kondogio kǒn vurao,
gbēntee ɔzĩime.

⁵ Aǒ lé vī, mǒde aǒè yā oro,
aǒ wéé vī, mǒde aǒè guu ero.

⁶ Aǒ swā vī, mǒde aǒè yā maro,
aǒ yī vī, mǒde aǒè pǒ gūu maro.

⁷ Aǒ ɔɔ vī, mǒde aǒè pǒ kūro,
aǒ gbá vī, mǒde aǒè táa oro,
aǒè kòto kekero.

⁸ Aǒ pìrinǒ sēnkpeńyome
kǒn gbē kè aǒe ń náane keenǒ ń píngi.

⁹ Isarailinǒ, à Dii náane ke!
Àmbe a dǒnleri ũ kǒn a sengbangoo.

¹⁰ Aruna boriinǒ, à Dii náane ke!
Àmbe a dǒnleri ũ kǒn a sengbangoo.

¹¹ Dii vīakerinǒ, à Dii náane ke!
Àmbe a dǒnleri ũ kǒn a sengbangoo.

¹² Dii dǒ wa yān,
eé aubarika dawagu.
Eé aubarika da Isaraili boriinǒn,
eé aubarika da Aruna boriinǒn,
¹³ eé aubarika da a vīakerinǒn,
né féte gbēnsi.

¹⁴ Dii a bori kǒare,
apinǒ kǒn a nénǒ.

¹⁵ Dii aubarika daagu,
àmǒ kè musu kǒn tǒtǒe kè.

¹⁶ Musu né Dii pǒme,
mǒde à tǒtǒe nà gbēnteenǒne ń ɔzĩ.

¹⁷ Èe ke gènǒ bé wè Dii táaki léro,
kesǒ gbē kè aǒ lé yĩtenǒ.

¹⁸ Wámbe, wégǒ Dii sáabu kpaa
zaa tia ai gurǒ píngi.
Aleluya!

116

Gbē kè bǒ gaa lézĩ Dii sáabukpana

¹ Má ye Diizi, zaake à ma yā mà,
à ma wiipenaazii mà.

² Mégǒ à sisii ai ma wèndi lén,

kè à swā kpàmazi yānzi.

³ Ga bà fīkāmazi yā,
mira wāwāa tōma,
wétāmma kōn pōsiaao dāmala.

⁴ Ben ma Dii sìsi ma bè:
Dii, n yā nna, n ma mì sí.

⁵ Dii sùu vī bensō à maa,
wa Ludaa wēnda vī.

⁶ Dii è gbāasaideeno dākpa,
kè ma busa, à ma mì sì.

⁷ Ma swē, n kεkε n kpáε,
zaake Dii yā maaa kēnne.

⁸ Dii, n ma bō gaa lézī,
n wéε'i gōgome, néε tó ma gēn síro,

⁹ Ie màgō té n aε gbē bēeno kukiia kè.

¹⁰ Baa kè nawēa tōma ma gō búgubugu,
má kpé à náane vī, ben ma yā ò.

¹¹ Ma bídi kè ma bè:
Gbē píngi né εγεdeenε.

¹² Bón mé fīa boo Diine
à maaa kè à kēmεε musu píngii?

¹³ Mé Dii mìsina togo sé musu,
mé à sísió.

¹⁴ Mé lù kè má sè Diineno papa
à gbēno wáa n píngi.

¹⁵ Dii yāmarino gana bèε vīne.

¹⁶ Dii, n yā nna, n zōblerin ma ũ,
nōgbē kè à dōnzi néen ma ũ,
n ma bō bàn.

¹⁷ Mé kennakōo saa omma,
mé n sísió, Dii.

¹⁸ Mé lù kè má sè Diineno papa
à gbēno wáa n píngi

¹⁹ à kpé ua Yerusalemu guu.
Aleluya!

117

Dii táakilena

¹ Amōa bori píngino à Dii tó kpá,
amōa bùsu píngi gbēno à à táaki lé,

² Zaake gbēkεε kè à vīwao kè bíta,
Dii náane vī guro píngi.

Aleluya!

118

Gana Dii ua kōn sáabukenao

¹ À Dii sáabu ke, zaake à maa,
à gbēkeε yāana vīro.

² Isarailinɔ o:
À gbēkeε yāana vīro.

³ Aruna boriinɔ o:
À gbēkeε yāana vīro.

⁴ À vīakerinɔ o:
À gbēkeε yāana vīro.

⁵ Ma Dii sisi ma nawēa guu,
ben à wèmala à ma gba mèporokii.

⁶ Dii kúmao, vīa é ma kūro.
Bón gbēntee é fɔ à kemεε?

⁷ Dii kúmao ma donleri ũ,
mé ma ibεenɔ tí dɔ.

⁸ À maa wà na Diizi de
gbēntee náanekenala.

⁹ À maa wà na Diizi de
gbāadeenɔ náanekenala.

¹⁰ Bori píngi lìgamazi,
ben ma ní kaate kɔn Dii tóo.

¹¹ Aɔ lìgamazi kpa píngi,
ben ma ní kaate kɔn Dii tóo.

¹² Aɔ fīma lán zónɔ bà,
ben aɔ gàga lán kãε té bà,
ma ní kaate kɔn Dii tóo.

¹³ Aɔ ma yīpa kpεε, má yezi mà léε,
ben Dii dòmale.

¹⁴ Dii bé ma gbāaa ũ, à táakin mεè lé,
àmbe à gò ma m̀siri ũ.

¹⁵ À ma, pɔnna wiii dɔ gbē maaanɔ bùran,
Dii ɔplaa zī bíta kè.

¹⁶ Dii ɔplaa kú musu,
Dii ɔplaa zī bíta kè.

¹⁷ Mé garo, mégɔ kuu,
mégɔ Dii yākenanɔ tɔkēε.

¹⁸ Dii ma toto maamaa,
mɔde èε tó gaa ma sero.

¹⁹ À zé maaa gbànɔ wēmε,
le mà gē mà Dii sáabu kpá.

²⁰ Dii ua zén yè,
gbē maaanɔ bé wè gēn.

²¹ Ma n sáabu kè Dii, zaake n wemala,
n gɔ ma m̀siri ũ.

22 Gbè kè kpéborinɔ pã kpàzi
bé à gɔ̃ kpé gooda gbè mèdeé ũ.

23 Dii bé à beee kè,
ben à kèwe yãbɔnsaε ũ.

24 Gurɔɔ kè Dii dien yè,
wà pɔnnaa ken wà nòse ke nna.

25 N yã nna Dii! N wa mì sí!

N sùu ke Dii! N wa dakɔre mìnnao!

26 Aubarikadeen gbě kè èe mɔɔ kɔ̃n Dii tóo ũ,
zaa Dii ua wée gbãake kpaanzi.

27 Diin Luda ũ, à guu pùwe.

À zà lá kpákpa àgɔ̃ téo zĩbaakerinɔzi
ai sa'oki kobanɔ kiia.

28 Ma Ludan n ũ, mé n sáabu ke,
ma Luda, mé n tó sé lezĩ.

29 À Dii sáabu ke, zaake à maa,
à gběkeε yãana vĩro.

119

Luda yã sena lezĩ

1 Aubarikadeenɔn gbě kè aɔ̃ kuu taari sai
wà Dii doka kũnanɔ ũ.

2 Aubarikadeenɔn gbě kè aɔ̃ Dii yã kũna
wà à kii wete kɔ̃n nòseɔ doonɔ ũ.

3 Aɔ̃e yã kpεεgãnda kero,
aɔ̃egɔ̃ té à zé guu.

4 N n ɔɔkii òɔɔawe,
le wàgɔ̃ tézi kɔ̃n làakario.

5 Má yezi màgɔ̃ kú ma dɔ̃rɔa
màgɔ̃ n yãdannenano kũna.

6 Tó má n yãdienano kũna píngi,
bee é tó wí ma kũro.

7 Gurɔɔ kè méε n dokayã maaano dadaa,
mé n sáabu kpá kɔ̃n nòsepuraao.

8 Mégɔ̃ n yãdannenano kũna,
nton ma tón mámmanlo.

9 Dian gɔ̃kparaε e àgɔ̃ kuu gbásĩ sai nà?
Séde à yãkena kɔ̃ sé kɔ̃n n yão.

10 Méε n kii weteε nòseɔ do,
nton tó mà zã n yãdienanoaro.

11 Ma n yã dà ma swè guu
le màton durun kennero yãzi.

12 Aubarikadeen mmɔn Dii ũ,
n n yãdienano dame.

13 Dokayã kè aɔ̃ bò n lénno píngi,
mé tɔ̃kɛ̃nne kɔ̃n ma léo.

14 Mèε pɔnnaa ke kɔ̃n n yãno

lán wè ke kōn auziki bítao nà.

¹⁵ Mèè laasuu lé n ɔ̀ɔ̀kiia,

ma wée kú n zénɔ̀a.

¹⁶ Ma pɔ̀ɔ̀ kè nna n yádienanɔ̀a,

n yã é sãmaguro.

¹⁷ Ñ yã maaa ke mɔ̀ma n zòblerine

le màgɔ̀ kuu wèndio, mégɔ̀ n yã kūna.

¹⁸ Ñ ma wée kēme

le mà wée si yáɔ̀nsaenɔ̀le n dokan.

¹⁹ Nibɔ̀n ma ũ anduna guu,

ñton n yádienanɔ̀ utemero.

²⁰ N dokayãɔ̀ nidena baabɔ̀re

ma swè blè.

²¹ Nèè kpákè wadadeenɔ̀ kè lé n kūnɔ̀zi,

gbè kè aɔ̀ zã n yádienanɔ̀anɔ̀.

²² Ñ ma bɔ̀ sɔ̀sɔ̀nan kōn ɔ̀kenyoo,

zaake má n yãɔ̀ kūna.

²³ Baa kè kíenɔ̀ vèe wà lé kpàkɔ̀sɔ̀mazi,

ma laasuu égɔ̀ kú n yádannenanaɔ̀a.

²⁴ N yãɔ̀ è ma pɔ̀ɔ̀ ke nna,

n yã pi è lé dama.

²⁵ Ma gɔ̀ daena tɔ̀te,

ñ ma wèndi dākpa lán n ò nà.

²⁶ Ma a yákenanɔ̀ dɔ̀dɔ̀nne, ben n wemala,

ñ n yádannenanaɔ̀ dame.

²⁷ Ñ tó mà n ɔ̀ɔ̀kiinɔ̀ dɔ̀,

ma laasuu égɔ̀ kú n yáɔ̀nsaenɔ̀a.

²⁸ Ma pɔ̀ɔ̀ sia à kè bíta,

ñ ma gba gbãa lán n ò nà.

²⁹ Ñ ma kē mɔ̀nafiki zéa,

ñ ma gba zé mà ze kōn n dokao.

³⁰ Ma yãpura zé sè,

ma swè ègɔ̀ kú n dokaa.

³¹ Má n yãɔ̀ kūna ɔ̀plaplaa,

ñton tó wí ma kūro, Dii.

³² Mèè wã n yádienanɔ̀ zézi,

zaake n ma làakari kpàeme.

³³ Dii, ñ n yádannenanaɔ̀ zé ɔ̀ɔ̀ame

le màgɔ̀ kūna ai ma wèndi lén.

³⁴ Ñ ma gba ɔ̀ndɔ̀ màgɔ̀ n doka kūna,

màgɔ̀ zīi kea kōn nòseo do.

³⁵ Ñ ma da n yádienanɔ̀ zén,

zaake bee bé è kámagu.

³⁶ Ñ tó ma swè gɔ̀ kú n yãɔ̀a,

àton tá bīni zénlo.

³⁷ Ñ ma wée go pɔ̀ pãanɔ̀a,

ò ma wèndi dākpa lán ní ò nà.
 38 Ñ yā kè ní ò papa mɔma n zòblerinε,
 lé kè ní gbè n vīakerinɔne.
 39 Ñ tó sōsōna kè mεè à vīa kεε gomala,
 zaake n dokayānɔ maa.
 40 Má ye n ɔɔkiizi fá,
 ò ma wèndi dākpa n maakeε guu.

41 Dii, ò mós ò gbèkεε kεme,
 ò ma mì sí lán ní ò nà,
 42 gbasa mà yā sí ma sōsōrila,
 zaake mée n yā náane kεε.
 43 Ñton yāpura yā sí ma lénlo,
 zaake n yāzedeēn má wée dɔzi.
 44 Mégō n doka kūna
 ai gurɔ píngi,
 45 Mégō té aafia,
 zaake ma n ɔɔkii wète.
 46 Mé n yānɔ o kīnanɔ aε,
 wí é ma kū sōro.
 47 N yādienanɔ è ke ma pɔɔne,
 zaake má ye yā pìnɔzi.
 48 Ma gā sè n yādiēna kè má yezinɔne,
 mεè laasuu lé n yādannenanɔa.

49 Ñ dɔ yā kè ní ò n zòblerinen,
 zaake ní tò ma wée dɔzi.
 50 Yā kè è ma làakari kpáε ma nawēakenan yè,
 n légbēna bé è ma wèndi dākpa.
 51 Wadadeenɔ e ma faboo yāana sai,
 baa kōn beeeo mεè zā n dokaaro.
 52 Mεè dɔ n dokayā kè kú zaa ziinɔn,
 ben aōè ma nòse yīi kūme, Dii.
 53 Mεè pɔ fē maamaa,
 kè zaakerinɔ è pā kpá n dokazi yānzi.
 54 Mεè lè sí n yādannenanɔ musu
 ma kuuna anduna kèkii guu.
 55 N yā ègō dɔmagu gwāavī, Dii,
 mεègō n dokayānɔ kūna.
 56 Ma yā beeenɔ kō dō,
 zaake mεègō n ɔɔkii gwaa.

57 Dii, mbe ma baka ũ,
 ma lé gbè kè mé n yā ma.
 58 Mεè kúε kenne kōn nòseo do,
 ò sùu kεmao lán ní ò nà.
 59 Ma a yākenanɔ laasuu lè,
 ben ma sɔkpa n dokayānɔa.
 60 Mé wā, mé gbá gáero,
 le mà n yādienanɔ da.

61 Baa kè gbě zaaanɔ bà fikāmazi,
n dokayānɔ é sāmaguro.

62 Mèè fèè mà sáabu kennè lezāndo
n dokayā maaanɔ musu.

63 N vīakeri píngi gbēnnan ma ũ,
gbě kè aōè n ɔɔkii gwaanɔ.

64 Dii, n gběkèè anduna pà,
n n yādiēnanɔ dame.

65 N à maaa kè mɔma n zòblerinè,
lán n ò nà, Dii.

66 N wéèzèè kōn dōnao dame,
zaakè ma n yādiēnanɔ sì.

67 Lè n kpé n ɔ tōma, má sāsāname,
mɔde tia sa má n yā kūna.

68 N maa bensō n yākenanɔ maa,
n n yādiēnanɔ dame.

69 Baa kè wadadeenɔ yāsiaa nàma,
mèègō n ɔɔkii gwaa kōn nòsèo do.

70 Aō swā gbāgbā, èè yā maro,
mɔma sō ma pɔɔ nna n dokaa.

71 N ɔtōmana kèmè maa,
lè mà e mà n yādannēnanɔ dada.

72 Doka kè bō n lén maame
de vura kōn kondogi bɔɔ ũgbangbanɔla.

73 N ɔɔ ma í kàsa à ma kè,
n ma gba ɔndō mà n yādiēnanɔ dada.

74 N vīakerinɔ é ma e wà pɔnnaa kè,
zaakè n yān ma tāmaa dɔa.

75 Dii, má dō kè n dokayānɔ maa,
kè n náane vī yānzin n ɔ tōmazi.

76 N gběkèè kemè lè ma nòsè kpáè,
lán n ò mɔma n zòblerinè nà.

77 N mó n wēnda dōmè lè màgō kuu,
zaakè n dokayānɔn ma pɔnnaa ũ.

78 N tó wí wadadee kè aō taari kèmè pānɔ kū,
mapi sō mé laasuu lé n ɔɔkiia.

79 N vīakerinɔ su ma kiia,
gbě kè aō n yānɔ dōnɔ.

80 N tò ma nòsè gō pura n yānɔ musu
lè wí tón ma kūro yānzi.

81 N mīsina yā e ma swè blee,
n yān ma wéè dɔzi.

82 Ma wéè dō n légbēnazi ai ma kpasa,
bɔren né ma nòsè yīi kūmèè?

83 Má de lán báa bòkɔ kè tésukpè mà bà,
baa kōn beeeo n yādiēnanɔ è sāmaguro.

84 Mɔma n zòbleri mégō n dāa ai bɔrèmè?

Borɛn né ña da ma wéetámmarinɔa?

85 Wadadeenɔ è wée yōme mà zun,
aã yã è kō sé kōn n dokaoro.

86 N yādiɛnanɔ píngi náane vī,
n òmale, zaake wée wée tāama pāme.

87 À gò féte kè aǎé yāamao anduna guu,
moma sō méé pã kpá n ɔɔkiiziro.

88 Ñ ma wèndi dākpa n gbēke yānzi,
mé n yānɔ da.

89 Dii, n yã ègō kuu gurɔ píngi,
à kāsāa pɛena zaa musu.

90 Ñ náane vī wè kōn wèo,
n anduna kàe, ben à kpé kuu.

91 Pó píngi kpé kuu gbàa n doka musu,
zaake pó píngi è ònzi.

92 Tó n dokan ma pɔnnaa ũ yāro,
le ma kaate ma nawēakena guu.

93 N ɔɔkii é sāmagu zikiro,
zaake à gāzīn n ma wèndi dākpa.

94 N pón ma ũ, n ma mī sí,
zaake ma n ɔɔkii wète.

95 Gbē zaaanɔ e ma kpákpaa wà ma de,
mòde ma làakari kú n yānɔa.

96 Má è kè pó maa píngi zaka lé kuume,
mòde n yādiɛnanɔ bíta lé vīro.

97 Má ye n dokazi à kè bíta fá,
mèègō laasuu lɛea zaa kɔngɔ ai uusie.

98 N yādiɛnanɔ è tó ma òndɔɔ gō de ma ibɛenɔ póla,
zaake à kú ma swèn gurɔ píngi.

99 Ma wéézɛe de ma yādannerinɔ póla n píngi,
zaake ma laasuu ègō kú n yānɔame.

100 Ma òndɔɔ de mareenɔ póla,
zaake mèègō n ɔɔkiinɔ gwaa.

101 Mèè mī kē zé zaa píngia
le mà e màgō n yã kūna yānzi.

102 Méé kē n dokayānɔaro,
zaake mbe n dāme.

103 N yānɔ nname à kè bíta,
à nna de zóla ma lén.

104 N ɔɔkii è ma gba làakari,
Bee yānzin ma za sāsāna zé pínginzi.

105 N yān fitia ũ ma gbáne,
è guu pume zén.

106 Ma la dà ma sō zɛo,
kè mégō té n dokayā maaanɔzi.

107 Ma wéetámmāna kè bíta, Dii.
n ma wèndi dākpa lán n ò nà.

108 Ñ ma sáabukpana sí,
 gbasa ñ n dokayáño dame, Dii.
 109 Mèègõ ma zĩnda da kari guu,
 baa kõn beeeo n dokayáño è sãmaguro.
 110 Zaakerinõ takutèè kpàkpame,
 mòde mée zã n òòkiiaro.
 111 N yãnon ma túbi ù ai gurõ píngi,
 aõmbe ma ponnaa ù.
 112 Ma swè kú n yãdannenano kenaa
 ai ma wèndi lén.

113 Ma za nòseplaadeenon,
 n dokan má yezi.
 114 Mbe ma uteki kõn ma sengbangoo ù,
 n yãn ma wée dõzi.
 115 À gumala a zaakerinõ
 le màgõ ma Luda yãdienano kũna.
 116 Ngõ ma kũna lán ñ ò nà, mégõ kuu,
 ñton tó tãmaa ma nero.
 117 Ñ ma sé musu le mà bõ aafia,
 ma wée égõ pé n yãdannenanoa.
 118 Nèè gí gbè kè aõ zã n yãdannenanozi,
 aõ mɔnafikikena né pãme.
 119 Nèè anduna zaakerinõ kwée lán mògbõ bà,
 beee yãnzin má ye n yãnozi.
 120 Ma mè è fèè n vĩa yãnzi,
 n dokayánoo naasi vĩme.

121 Ma yã kè a zéa súusu,
 ñton ma tó ma wétãmmarinonero.
 122 Ñ kpégaau sé mamoma n zòblerinè le mà bõ maa,
 ñton tó wadadeenõ wée tãmaro.
 123 Ma wée dõ n mìsinazi ai ma kpasa,
 má sòkpa n légbèna maaazi.
 124 Ñ yã kemè n gbèkèè guu,
 ñ n yãdannenano da mamoma n zòblerinè.
 125 N zòblerin ma ù, ñ ma gba làakari
 le mà n yãno dõro dõ.
 126 Yãkena gurõ kà, Dii,
 zaake wèè bõ n doka kpèè.
 127 Má ye n yãdienanozi de vurala,
 baa vura baasana.
 128 Má è n òòkii maa,
 beee yãnzin sãsãna zé píngi è kemerozi.

129 N yãnoo demè yãbõnsaè ù,
 beee yãnzin má kũna ma swèenzi.
 130 N yã bõkõtena è guu puñne,
 è nòsedodeenõ gba làakari.
 131 Ma lé aena, mée wesaa boo fèkuufekuu,

zaake n dokayāno nii e ma dee.

132 Ñ ae doṃa ñ sùu kemao,
lán nēè ke gbē kè aōo ye n tózinone nà.

133 Ñ ma da zéa lán n ò nà,
nton tó yā zaa ke kí blemaro.

134 Ñ ma bo gbē takiikerino ozi
le mà n odokii gwa.

135 Ñ uu were mamoma n zòbleria,
n tó mà n yādannenano dō.

136 Wée'i e plaa ma wéen
kè wà n doka kūnaro yānzi.

137 Dii, ní maa,
n dokayāno zé vī.

138 N n yāno diē a zéa,
aō náane vī maamaa.

139 Ma ibeeno sà n yān,
ben aō yā ma kū gbāa maamaa.

140 Wà n yā yò wà gwà à see ke vīro,
mamoma n zòbleri, má yezi maamaa.

141 Póken ma ūro, wè kya kámagu,
baa kōn beeeo n odokii è sāmaguro.

142 N yāmaakena yāana vīro,
n doka yāpuraa vī.

143 Nawēa kōn yā'ōammao ma le,
mode n yādienano ma pōnnaa ū.

144 N yāno maa guro píngi,
n ma gba làakari le màgō kuu.

145 Meè n sísi kōn nòseo do Dii,
n wemala, mégō n yādienano kūna.

146 Meè wiipenzi n ma mì sí,
mégō n yāno kūna.

147 Meè fee ide'ide mà wii péenzi,
n yān ma wée dozi.

148 Ii è na ma wéen gwāavīro
le mà e mà laasuu lé n yāa yānzi.

149 Ñ ma yā ma n gbēke yānzi, Dii,
n ma wèndi dākpa lán n yāzedeke de nà.

150 Gbē kè aōè lé kpaakōsōmaziino kīmao,
mode aōo zà kōn n dokao.

151 Ñ kīmao Dii,
n yādienano píngi yāpuraa vī.

152 Zaa gikena má dō n yāno
kè n diē àgō kuu guro píngi.

153 Ñ ma nawēakena gwa n ma mì sí,
zaake n doka e sāmaguro.

154 Ñ zēmao n ma bo,

̀n ma w`endi d`akpa l`an n `a l`e gb`e n`a.

155 N m`isina z`a k`on zaakerin`o,
zaake a`e n y`adann`enan`o wetero.

156 N w`endaa b`ita, Dii,

̀n ma w`endi d`akpa l`an n y`az`edek`ee de n`a.

157 Ma ib`ee k`e a`e w`ee t`amaan`o pari,
m`ode m`ee z`a n y`an`aro.

158 M`a ye n n`aan`esaideen`o k`a`ziro,
k`e a`o n y`a k`unaro y`anzi.

159 N` gwa l`an m`a ye n `o`o`kiizi n`a.

Dii, ̀n ma w`endi d`akpa n gb`e`k`ee y`anzi.

160 N y`a p`ingipingi n`e y`apuraame,
n dokay`an`o maa a`o y`ana v`iro.

161 Gb`aadeen`o `e w`ee t`ama p`a,
m`ode n y`a v`ia `e ma k`u.

162 M`e`e p`onnaa k`e k`on n l`egb`ena`o,
l`an ma auziki b`ita s`e`e z`i guu b`a.

163 Ma za m`onafikin, m`a ye `a y`a`ziro,
n dokan m`a yezi.

164 M`e`g`o n t`aaki l`ee gur`o do g`en sw`eeplaplaa
k`e n dokay`an`o maa y`anzi.

165 Gb`e k`e a`o ye n dokazin`o aafia b`ita,
y`ake `e t`o a`o furo.

166 Ma w`ee d`ozi ̀n ma m`i s`i, Dii,
m`e`e t`e n y`adienanz`i.

167 M`a n y`an`o k`una,
zaake m`a yezi maamaa.

168 M`e`e n `o`o`kii gwa m`e`e n y`an`o ma,
zaake ma y`ak`ena p`ingi k`u n `o`z`ime.

169 N` t`o ma wiip`ena n kii le, Dii,
̀n ma gba l`aakari l`an n`i `o n`a.

170 N` t`o ma aduak`ena k`a n kiia,
̀n ma m`i s`i l`an n l`e gb`e n`a.

171 N t`aakil`ena g`o da ma l`en,
zaake n`e`e n y`adann`enan`o dame.

172 M`e l`e s`i n l`egb`ena musu,
zaake n y`adienanz`o maa p`ingi.

173 N`g`o k`u soruo ̀n `o d`omale,
zaake ma z`e k`on n `o`o`kiio.

174 M`ee `a ni d`ee ̀n ma m`i s`i, Dii,
n dokan ma p`onnaa u.

175 N` t`o m`ag`o kuu, m`e`g`o n t`aaki l`ee,
̀n t`o n dokay`an`o g`o ma k`una.

176 Ma k`e z`ea l`an s`aa k`e s`as`a b`a,
̀n mam`oma n z`b`leri wete,
zaake n y`adann`enan`o e s`amaguro.

120*Kuuna yāketedeeno té*

Gana Yerusalemu lè.

¹ Ma nawēakena guu ma Dii sìsi,
ben à wèmalà.

² N ma sí yāsiadeeno ɔzĩ
kɔn mɔnafikideeno léo.

³ Mɔnafikide, Luda é kenyo dia nà?
Ke bɔn eé kennεε?

⁴ Eé wéε tām̄ma kɔn gɔsagbāaa kà lé nnaano
kɔn sē lí sīsĩ wāaa.

⁵ Wāiyoo mamɔma kè má kú Mesekino té,
má vεε Kedano bisakutaan.

⁶ Ma vεε à gĩ kè maamaa
kɔn gbē kè aɔ zà aafianno.

⁷ Vεena aafian má yezi,
mɔde tó ma yā ò, swèen aṣè fεεomazi.

121*Dii wa Dākpari*

Gana Yerusalemu lè.

¹ Ma wéε dɔ sīsĩno kpa,
guu kè ma dɔnle è bɔn.

² Ma dɔnle è bɔ Dii kiiame,
àmbe à musu kɔn tɔtεo kè.

³ Eé tó n gbá sataro,
n dākpari é igoba páro.

⁴ Isarailino dākpari é igoba páro fá,
eé sɔ̄ ii oro.

⁵ Diin n dākpari ũ,
Dii denne ɔra ũ n ɔplaazi.

⁶ ɔfántē é n lé fāantēro,
kesɔ̄ mɔvura gwāavĩ.

⁷ Dii é n sí kisira sānda píngia,
eé n wèndi dākpanne.

⁸ Dii é n dākpa n gana guu kɔn n sunao
zaa tia ai gurɔ píngi.

122*Dauda aduakena Yerusalemune*

Gana Yerusalemu lè.

¹ Kè wà bème wà gá Dii ua,
ma pɔɔ kè nna.

² Wá zena n bĩilea sa, Yerusalemu.

³ Wà Yerusalemu kàε nanakɔana gíngin.

⁴ Gwen Isaraili boriino è gēn,
borii kè Dii sè pino.

Aɔ̀è gá Dii sáabu kpá
lán à diéñne nà.
⁵Gwen yáḡḡḡrínò kítanò káen
Dauda boriinò kpata kítanò ù.

⁶À aafia wéé ke Yerusalemune à be:
Luda tó gbè kè aɔ̀ yenziinò aubarika e!
⁷Aafia ḡḡ kú n bīinò dagura,
n gudákpakiinò ḡḡ kaena nna.
⁸Ma gbēnò kōn ma gbēnnanò yānzi mé be,
Luda n gba aafia.
⁹Dii wa Luda kpé yānzi
mé à maaa wéé kenné.

123

Wéedona Ludazi

Gana Yerusalemu lè.
¹Ma wéé sè, mée n kii gwaa,
mmɔ̀n kè n kpatan kú musu.
²Lán zò wéé èḡḡ do pɔ̀zi a bēdee ɔ̀zĩ nà
bensò zònògbè wéé èḡḡ do a dazi,
lɛn wa wéé èḡḡ do Dii wa Ludazi lɛ
ai à gá wa wēnda gwao.
³Ñ wa wéé gwa, Dii, ñ wa wéé gwa,
zaake gbēnò kyakanawaguu wa kpasa maamaa.
⁴Wa ïadarinò lalandikena fè maamaa
kōn wadadeenò kyakangunao.

124

Dii wa zenyodee

Gana Yerusalemu lè kè Dauda dà.
¹Tó Dii kúwao yāro,
Isarailinò o:
²Tó Dii kúwao yāro
gurò kè wà fèwazi,
³lɛ wà wa mómò bēe kè aɔ̀ pò fèwazi,
⁴lɛ aɔ̀ dàwala lán í bíta è dańla nà,
lɛ aɔ̀ wa sɛɛ wà tàwao lán swa pana bà,
⁵lɛ aɔ̀ wa wara lán í fēna bà.
⁶Aubarikadeen Dii ù,
kè èè tó wà wa ke gyáigyairo.
⁷Wa bò takutɛen lán bāa bà,
bà kè, wa pitíríma.
⁸Wa donlɛ è bò Dii kiame,
àmbe à musu kōn tɔ̀tɛo kè.

125

Luda gbēnò kuuna aafia

Gana Yerusalemu lè.

¹ Dii náanekerinɔ de lán Zayon kpii bà,
à degena vīroo, ègɔ kuu gurɔ píngi.

² Lán kpiinɔ ligana Yerusalemuzi nà,
len Dii ligana a gbɛnɔzi le
zaa tia ai gurɔ píngi.

³ Gbɛ zaaanɔ é e wàgɔ kí blee
gbɛ maaanɔ bùsun wàgɔ gaaro,
le gbɛ maaanɔ tón ɔ da zaakenanlo yānzi.

⁴ Dii, n à maaa ke gbɛ maaanɔne,
gbɛ kè aɔ nɔse puraanɔ.

⁵ Gbɛ kè aɔ zé kotina sɛnɔ sɔ,
Dii é n wara kɔn zaakerinɔme.

Luda Isarailinɔ gba aafia!

126

Isarailinɔ suna n gwena ziia

Gana Yerusalemu lè.

¹ Kè Dii wa bɔ zòbleen à sùwao Zayon,
à dɛwe lán nanaa bàme.

² Wa vī kɔn yáo wa guda kè,
ben boriinɔ bèkɔne,
Dii yā bíta kèwe.

³ Dii yā bíta kèwe,
ben wée pɔnnaa kee.

⁴ Dii, n suwao wa gwena ziin,
lán neè su kɔn ío gbáan nà.

⁵ Gbɛ kè aɔ pɔ tɔ kɔn wée'ionɔ,
adeenɔ é kè kɔn gudakenaome.

⁶ Gbɛ kè bɔ kɔn ɔɔ dɔɔɔ kɔn pɔwɛɛo kūna,
adee é ɛara à su kɔn gudakenao
kɔn ése bakaaɔ sɛna.

127

Pɔ píngi né ludangbaame

Gana Yerusalemu lè kè Sulemanu dà.

¹ Tó èe ke Dii bé à kpé boro,
ɛndɛ à bɔrinɔ e zī pāa keeme.

Tó èe ke Dii bé à wéte dàkparɔ,
ɛndɛ à dàkparinɔ e itɛ kee pāme.

² Fɛena ide'ide, daena lezāndo,
zībāabāakena pɔblee yānzi né yā pāame,
zaake Dii è a gbɛ yenzideenɔ gba kámmabona.

³ Négbɛnɔ né Dii gbaame,
néno né à láadame.

⁴ Lán kànɔ de nà zīkari ɔzī,
len n gɔkparɛkegurɔ négbɛnɔ de le.

⁵ Aubarikadeen gbɛ kè à gbàra panañyo ũ,

tó à ibeεno à lè gāale, wí é à kūro.

128

Yā maaa kè Dii vīakeri è ee

Gana Yerusalemu lè.

¹ Aubarikadeen gbē kè Dii vīa vī
bensō à té à zén ũ.

² Né n zī àre ble,
négō aubarika vī, négō kuu aafia.

³ N naō égō kú n ua
lán geepi lí né'iri bà,
n négōgbēno égō liga n teebuzi
lán kù lí keteno bà.

⁴ Len gbē kè Dii vīa vīi
égō aubarika vī ε.

⁵ Zaa Zayon Dii aubarika dangu
ai n wèndi lén.
À tó ò wée si Yerusalemu nmanale,
⁶ à tó ò n dionno e kōn wéεo.

Dii Isarailino gba aafia!

129

Isarailino sa zaa ona í ibeεnoε

Gana Yerusalemu lè.

¹ Zaa wa néngo zī wà wée tàwa gèn ũgbangba.
Isarailino o:

² Zaa wa néngo zī wà wée tàwa gèn ũgbangba,
mode wèe fō wà wa furo.

³ Wà wa kpeεgura bú wì,
wà à dōro kè gbàagbāa.

⁴ Dii maa,
à gbē zaaano bà zōwe.

⁵ Gbē kè aō zà Zayonno
so kpa kpeε kōn wiyāo.

⁶ Aōgō de lán sè kè bōε kpé musu bà,
ai àgō gbā à gāga.

⁷ Eé sèkēri okū paro,
eé bakaa ke à sí yi wà da gānlo.

⁸ Gbē kè aōε gēteεno tón be,
Dii aubarika dańguro,
ke wà aubarika dańgu kōn Dii tóo.

130

Wéεna Diizi

Gana Yerusalemu lè.

¹ Zaa í lòn ma wii pè Diizi ma bè,

² Dii, ò ma yā ma,
ò swā kpá ma wiipenazi ò ma wée gwa.

³ Dii, tó nɛ̀ wa durunno kɛ̀ ò diemɛ,
Dii, dé bé eé boo?

⁴ Mbe ní durunkɛ̀nnɛna zé vī,
beee yānzin wè vīa kennezi.

⁵ Ma wéɛ ègɔ̀ do Diizi, mée à dāa,
à yān má sɔ̀kpazi.

⁶ Lán gudākparino wéɛ ègɔ̀ do gudɔ̀nazi nà,
ma wéɛ ègɔ̀ do Diizi deńla,
ee, à de gudākparino wéɛdo na gudɔ̀nazila.

⁷ A Isarailino, à wéɛ do Diizi,
zaake Dii gbɛ̀kɛɛ vī,
à m̀sina gbāaa vī papana.

⁸ Àmbe eé Isarailino bo
aɔ̀ durunno guu píngi.

131

Nana Diizi

Gana Yerusalemu lè kè Dauda dà.

¹ Dii, ñadāna kú ma swè guuro,
mèè gbɛ̀no gwa mà ní ke pɔ̀pɔ̀ro,
mèè ɔ̀ ká yā kè demalaaziro,
kesɔ̀ yā kè zī'ũmɛɛ.

² Lenlo! Ma a laasuu kè do,
ma a làakari kpàe
lán né yɔ̀miri kè kú à da ɔ̀zī bà,
ma nòse de lán né yɔ̀miri pó bà.

³ A Isarailino, a wéɛ gɔ̀ do Diizi
zaa tia ai guro píngi.

132

Dauda boriino vɛ̀ena kpatan Zayon

Gana Yerusalemu lè.

¹ Dii, ñ tó Dauda yā gɔ̀ dɔ̀ngu
kɔ̀n nawɛ̀a kè à kèno píngi.

² À la dà Diine,
à lù sè Yakubu Luda gbāadeene à bè,

³ é gɛ̀ kpénlo,
é dae a gádoaro,

⁴ é we à igoba páro,
é tó ii na a wéɛnlo,

⁵ ai à gá guu eo Diine
à kpé do Yakubu Luda gbāadeene.

⁶ Wa à baaru mà Eflata bùsun,
wa boa Yarimu bura.

⁷ Wà gá à kúkiia,
wà kúe à tinti aɛ.

⁸ Dii, ñ fɛ̀ɛ ñ su n pitakiia,

mpi kōn n ikoke àkpatio.

⁹ N gbàgbārinò maakee da uta ũ,
n yāmarinò guda gō dō.

¹⁰ Nton mikpee zu kína kè n kànero
n zòbleri Dauda yānzi.

¹¹ Dii sì kōn a kuunao Daudane,
à náane vī, eé lé liero, à bè:
Mé n boriinò doke ká n kpatan.

¹² Tó n boriinò ma bà kuunaño yā dà,
tó aō yā kè má dànneno kūna,
aō boriinò égō vēe n kpatan gurò píngi.

¹³ Zaake Dii Zayon sè,
à yezi àgō de a vēekii ũ, à bè:

¹⁴ Guu kèn mégō kún gurò píngi,
gura kèn mégō vēenan, zaake à ma pōo gbàme.

¹⁵ Mé aubarika dan maamaa,
mé pòblee kpá à takaasideenōa à mómma.

¹⁶ Mé mīsina da à sa'orinōne uta ũ,
ma yāmarinò guda égō dō.

¹⁷ Gwen mé Dauda bori kína gbāadee bōn,
gwen kína kè má kà té égō dōn.

¹⁸ Mé wí da à ibeenōa,
à kífura égō té kee à mīa.

133

Kuuna kōo ledole guu

Gana Yerusalemu lè kè Dauda dà.

¹ À gwa lán à maa bensō à nna nà,
tó Luda gbēnōo kuu kōo ledole guu.

² À de lán kyakena nōsi
kè wà kù Aruna mīa bà,
kè plà à létānkakāa ai à kà à uta léa.

³ À de lán wà be
Emōni kpíi bé èe kpaa bà Zayon kpíiinōa.
Gwen Dii a aubarikadanguna diēn
wēndi kè eé yāaroo ũ.

134

Dii sáabukpana gwāavī

Gana Yerusalemu lè.

¹ A Dii zīkerinò,
à Dii sáabu kpá a píngi,
amōa kè ée zīi kee Dii ua gwāavīnò.

² À a oō sé musu Dii kúkii kpa,
à à sáabu kpá.

³ Zaa Zayon Dii aubarika daagu,
àmbe à musu kōn tōtēo kè.

135

Dii táakilena

¹ Aleluya!

À Dii tó bọ!

À Dii sáabu kpá, amọ́a à zĩkerinọ!

² Amọ́a kẹ̀ èè zĩi ke wa Dii benọ,
a gbẹ̀ kẹ̀ èègọ́ zena wa Luda uanọ.

³ À Dii tó bọ, zaake à maa,
à à táaki lé, zaake beee bé à nna.

⁴ Dii Yakubu boriinọ sè a pọ́ ń,
à Isarailinọ diẹ a gbẹ̀ yenzideenọ ń.

⁵ Má dọ́ kẹ̀ Dii bíta,
wa Luda bé à de táanọla ń pínghi.

⁶ Dii è yá kẹ̀ à yezi ke
musu kọ́n tọ́teọ,
ísiaano guu kọ́n a lònọ.

⁷ È tó lou sisi ai anduna lézekiia,
è tó lou ma kọ́n à pinao,
è bọ kọ́n zàga'íao a pọ́kaekiin.

⁸ À Iyipiti daudunọ dède
kọ́n pọ́kade né káakunọ pínghi.

⁹ À sèedanọ kọ́n dabuyáno kẹ̀ Iyipiti,
à wéé tà Fili'aunaa kọ́n a ìbanọ ń pínghi.

¹⁰ À boriinọ kàate pari,
à kína gbáadeenọ dède,

¹¹ Amọ́rinọ kí Síṣ
kọ́n Basá kí Oguo
kọ́n Kanaa bọ́su kínano ń pínghi.

¹² À ń bọ́su sị à kpà
a gbẹ̀ Isarailinọa túbi ń.

¹³ Dii, n tó ègọ́ kuu gurọ pínghi,
Dii, n yá égọ́ dọ́ gbẹ̀nọn ai wa boriia.

¹⁴ Zaake Dii é tó a gbẹ̀nọ bọ́ maa,
eé a zòblerinọ wẹ́nda gwa.

¹⁵ Boriinọ ń táano pí kọ́n kondogio kọ́n vurao,
gbẹ̀ntee ọ́zínọmẹ.

¹⁶ Aṣ lé vī, mọ́de aṣè yá oro,
aṣ wéé vī, mọ́de aṣè guu ero,

¹⁷ aṣ swá vī, mọ́de aṣè yá maro,
aṣè wesaa boro.

¹⁸ Aṣ pírinọ sẹ̀nkpeńyome
kọ́n gbẹ̀ kẹ̀ aṣọ́ ténzino ń pínghi.

¹⁹ Isarailinọ, à Dii sáabu kpá!
Aruna boriinọ, à Dii sáabu kpá!

²⁰ Levi boriinọ, à Dii sáabu kpá!

Dii vīakerinɔ, à Dii sáabu kpá!
 21 Aubarikadeen Dii ũ zaa Zayɔn,
 àmɔ kè kú Yerusalemu.
 Aleluya!

136

Dii sáabukena

- 1 À Dii sáabu ke, zaake à maa,
à gbēkeke yāana vīro.
- 2 À Luda kè de tāanɔla sáabu ke,
à gbēkeke yāana vīro.
- 3 À Dii kè de diinɔla sáabu ke,
à gbēkeke yāana vīro.
- 4 Àmbe è dabuyā bítanɔ ke ado,
à gbēkeke yāana vīro.
- 5 À musu kè kōn a ɔndɔɔ,
à gbēkeke yāana vīro.
- 6 À tɔɔte kàe í musu,
à gbēkeke yāana vīro.
- 7 À pógupuri bítanɔ kè,
à gbēkeke yāana vīro.
- 8 À ɔfāntē kè à kí ble fāantē,
à gbēkeke yāana vīro.
- 9 À mɔvura kōn sɔsɔnenɔ kè aɔ kí ble gwāavī,
à gbēkeke yāana vīro.
- 10 À Igipiti daudunɔ dède,
à gbēkeke yāana vīro,
- 11 À Isarailinɔ bòe ní té,
à gbēkeke yāana vīro.
- 12 À a gāsā pòro kōn a iko gbāaa,
à gbēkeke yāana vīro.
- 13 À Isia Tēaa zòkɔre plaa,
à gbēkeke yāana vīro.
- 14 À tò Isarailinɔ gēte à dagura,
à gbēkeke yāana vīro.
- 15 À Fili'auna kōn a zìkpɛenɔ kà Isia Tēaan,
à gbēkeke yāana vīro.
- 16 À dɔ a gbēnɔne ae gbáan,
à gbēkeke yāana vīro.
- 17 À kí bítanɔ lè à nè,
à gbēkeke yāana vīro.
- 18 À kí gbāadeenɔ dède,
à gbēkeke yāana vīro.
- 19 Amɔrinɔ kí Sís,
à gbēkeke yāana vīro.
- 20 Kōn Basā kí Oguo,
à gbēkeke yāana vīro.
- 21 À ní būsú sù à gba dàu,

à gbêkêe yāana vīro.

²² À kpà a zòbleri Isarailinɔa túbi ũ,
à gbêkêe yāana vīro.

²³ À dò wa yān wa gwena zaaan,
à gbêkêe yāana vīro.

²⁴ À wa bɔ wa ibeɛnɔ ɔzĩ,
à gbêkêe yāana vīro.

²⁵ È pòblee kpá pò sānda píngia,
à gbêkêe yāana vīro.

²⁶ À Luda Musude sáabu ke,
à gbêkêe yāana vīro.

137

Zìzɔnɔ wiiɛna

¹ Kè wa v̄e Babilɔnu swaanɔ sae,
Zayɔn yā dòwagu, ben wa ɔɔ dò.

² Wa wa mɔrɔnɔ tò logona swagbara línɔa gwe.

³ Gwen gbê kè aɔɔ wa kúnanɔ bè wà lè sííne,
wa wéetāmmarinɔ yezi wà kòkò oíne,
wà Zayɔn lènɔ doke sííne.

⁴ Dian wé Dii lènɔ sí nà
bori pāndenɔ bùsu guuu?

⁵ Tó n yā sāmāgu Yerusalɛmu,
ma ɔplaa ga.

⁶ Tó Yerusalɛmu yā e dɔmaguro,
tó mée à diɛ ma pɔnnakena mì úro,
ma néné nae.

⁷ Dii, ñ dɔ yā kè Eɔɔmunɔ kèn
zĩ kè wà yā mɔ Yerusalɛmunɛ

aɔ bè: À gbê à dae,
à gbê à dae māmman.

⁸ Babilɔnudeenɔ né pò kaatenanɔmɛ!
Aubarikadeen gbê kè eé yā kè á kèwee fīa boaree ũ,

⁹ kè eé a nénɔ kūkū à ñ pá gbèa.

138

Dii sáabukpana à gbêke yānzi

Dauda lè.

¹ Mé n sáabu kpá kɔn nòseɔ do,
mé n táaki lé gbāadeenɔ ae.

² Mé kúe mà ae dɔ
n kpé kè kú adona kpa,
mé n tó bɔ n gbêke kɔn n náaneɔ yānzi,
zaake n n tó kɔn n yāo sè lei de pò píngila.

³ Kè ma n sisi, n wemala,
n ma kù ke gbāaa, n ma swè kpáe.

⁴ Tó anduna kínanɔ yā kè ñ ò mà,
aɔ n sáabu kpá ñ píngi, Dii.

⁵ Aǎ lè sí Dii yákenano musu,
zaake Dii gakui bíta.

⁶ Baa kǎn Dii kuunamusukεεo,
è gbē kēsānana wēnda gwa,
è wée pā gbē kè aǎe daa wà kànla.

⁷ Baa tó wétamma ligamazi,
nèè ma wēndi dákpa,
nèè ma ibeeno pofē kpáε,
nèè ma mì sí kǎn n gāsā gbāaa.

⁸ Dii é yā kè à ò papame.
Dii, n gbēkεε yāana vīro,
nton mamoma kè n ma kεε tóro.

139

Dii yā sānda píngi dǎ

Dauda lè.

¹ Dii, n ma yā gwàgwa ní dǎ,
² ní ma vēena kǎn ma fεεnao dǎ,
zaa zāazā ní ma laasuuno dǎ.
³ Nèè ma táa'ona kǎn ma daenaò tàasi kε,
n kǎ dǎ kǎn ma yāno píngi.
⁴ Lε yā kpé à bǎ ma lén,
Dii, ní dǎ sānsān.

⁵ Ní ligamazi kpεε kǎn aεo,
n ǎ kúmala.
⁶ Dǎna beee demε dabuyā ūmε,
à demala, ma ǎndǎ e káaro.

⁷ Mán mé gán mà kē n Niniia?
Mán mé bàa sí mà gán mà koranzii?
⁸ Tó ma fεε ma gaa musu, ní kú gwe!
Tó ma daekii kè gèwāan, nýε gwa!
⁹ Tó ma fεε ma gaa ǎfāntēbǎε kpa,
tó ma gaa vēε ísia baa ǎfāntēgēkpen kpa,
¹⁰ baa gwemε má na n ǎzǎ,
négǎ ma kǎna n ǎplaa.

¹¹ Tó ma bè gusiaa damala,
ke gupuraa kè ligamazii li gwāavī ū,
¹² guu ègǎ siannero,
gwāavī ègǎ denne lán fāantē bàme,
gupura kǎn gusiaao ègǎ sēnkpenne.

¹³ Mbe n ma guu kè,
n ma í kása ma da gbεεen.
¹⁴ Ma sáabu kè kēnne ma kena naasi vī
bensǎ à yābǎnsae vī.
N yákenano è bǎ ní saε,
má dǎ sānsān ma nǎsen.

15 Gurɔ kè n ma í kàsa né'isɔ guu,
 ma wá kee utenannero.
 Kè ma mè e lii asii guu gwe,
 16 n wéε sɔ ma négberele.
 Lán n ma gurɔ ðie nà píngi,
 à lé kú n takadan
 zaale à kee e naaro.

17 Luda, n laasuu bèε vīme maamaa,
 à lé vīro fá!
 18 Tó má yezi mà naro,
 aɔɔ pari de bùsu'āatēla.
 tó ma vu,
 mēēgɔ kúnyo ai tia.

19 Luda, tó né gbē zaaano dede dé?
 À gumala a gbēderino!
 20 N ibeeno è n yā o kōn nòse zaaao,
 n tó bèε vī n lénlo.
 21 Dii, mēε za gbē kè aɔ zanguunonloo?
 Mēε gí gbē kè aɔ fēenzino kāzi.
 22 Má yāke vīnnero, se zangu,
 mēε n die ma ibeeno ūme.

23 Luda, n ma gwagwa n ma nòse dɔ,
 n ma yɔ n ma gwa n ma laasuu dɔ.
 24 N gwa tó má laasuu zaa ke vī,
 n ma da zé kè ègɔ kuu gurɔ píngia guu.

140

Aduakena gbē zaaano musu

Dauda lè.

1 Dii, n ma sí gbē zaaano,
 n ma dākpa gbē pāsino yāzi.
 2 Aɔè yā zaaa laasuu lé n swè guu,
 swèen aɔègɔ weteε gurɔ píngi.
 3 Aɔè n lé keke lán mlè bà,
 aɔ légbε né pitigoo seweeme.

4 Dii, nton tó gbē zaaano o namaro,
 n ma sí gbē pāsino,
 aɔè lé kpakɔsɔ le wà ma pāε.
 5 Wadadeeno wèε yòmε,
 aɔ takuteε kpàkpame,
 aɔ bà kpàme zén.

6 Dii, ma bènne: Ma Ludan n ū,
 n swā kpá ma wēnda wiiizi, Dii.
 7 Dii Luda, ma mīsiri gbāaa,
 mmɔn kè neè o kúmala zīlan,
 8 nton tó gbē zaaano n poyezi zé ero,

Dii, ònton tó aǎ lèkpakǎsǎna kǎ séro.

⁹ Gbè kè aǎ ligamaziinǎ,
yǎ zaaa kè aǎe ma kpákpaao wí nǎ musu.

¹⁰ Tényǎ wǎaa kúmma, wà nǎ zu tén,
aǎ si wèe kè aǎé bǎnloo guu.

¹¹ Nton tó gbèyakarinnǎ zekii e anduna guuro,
nǎ tó kisira gǎ gbè pǎsinnǎ wèe zena sai.

¹² Má dǎ kè Dii è yǎ nnaa kpá wèndadeennǎ,
è yǎ kèkè takaasideennǎe a zéa.

¹³ Yǎpura, gbè maaannǎ é nǎ tó bǎ,
nǎsepuradeennǎ égǎ kú nǎ aezǎ.

141

Mìsina aduakena

Dauda lè.

¹ Dii, mée wii pèenzi, nǎ kè kpákpaao,
tó ma nǎ sisi, nǎ swǎ kpá ma yǎzi.

² Nǎ tó ma aduakena ká nǎ kiia
lán tuaetiti té sukpe bà.

Nǎ tó ma nǎ dǎna musu gǎ denne
sa uusie ona ũ.

³ Dii, nǎ lésǎ dame ma léne,
nǎ tó mà a lé fǎ.

⁴ Nton tó yǎ zaaa ma swè gáero,
lè màton kakǎa kǎn zaakerrinnǎ
nǎ yǎzaakena guuro,
lè màton nǎ pǎ nnaannǎ bleńyoro.

⁵ Tó gbè maaa ma lè, à gbèkèe kèmemè!
Tó à kpàkèmazi, mé gíziro,
nǎsi kǎn a kpèome.

Mèègǎ adua kèe baabǎre
lè gbè zaaannǎ yǎkena gboro.

⁶ Tó wà nǎ gbǎadeennǎ kà sǎsǎgoo wèen,
zaakerinnǎ é sí kè ma yǎ bé à nna.

⁷ Lán wè yǎka para à bùu fǎakǎa nà,
lèn aǎ wǎ égǎ fǎakǎana nǎ mirawèe léa lè.

⁸ Dii Luda, mbe ma wée dǎnzi,
ma nanzi, ònton ma kpá gaaziro.

⁹ Nǎ ma bǎ takutèe kè wà kpàkpameennǎ,
bà kè zaakerrinnǎ kpàkpamee pinnǎ.

¹⁰ Nǎ tó gbè zaaannǎ si nǎ zǎnda bà guu,
mapi sǎ mé gète aafia.

142

Aduakena gbèwɛɛn

Dauda aduakena gurɔ̀ kè à kú gbèwɛɛn.

¹ Mée ó gbāaa dɔ̀ Diine,
mée wɛ̀nda wii pɛɛ Diizi.

² Mée ma yā'ɔamma bɔɛɛɛɛ,
mée ma nawɛ́akena tɔ̀kɛ́ɛɛɛ.

³ Tó ma nòse yàka búgubugu,
ńbe nɛ̀gɔ̀ ma tá kèse dɔ̀.
Wà takuteɛ kpàkpame ma zén.

⁴ Ñ wée sé ñ ma ɔplaa gwa,
gbɛ́ke è ma yā daro.
Má nakii vī dɔ̀ro,
gbɛ́ke è ma aafia gbekaro.

⁵ Dii, mée wii pɛɛnzi ma bè:

Mbe ma utekii ũ,
ńbe ma baka ũ andunan.

⁶ Ñ swā kpá ma wiipenazi,
zaake ma gɔ̀ múkumukume.

Ñ ma sí gbɛ́ kè aɔ̀ɔe pɛɛɛmaziinɔ̀,
zaake aɔ̀ gbāaa demala.

⁷ Ñ ma bɔ̀ kagurakena kèkiin,
le mà n tó bɔ̀,
gbasa gbɛ́ maaanɔ̀ ligamazi
kè n yā maaa kème yānzi.

143

Kuuna ibɛɛnɔ̀ ɔ̀zī aduakena

Dauda lè.

¹ Dii, ñ ma aduakena sí,
ñ swā kpá ma wɛ̀nda wiiizi,
ñ wemala n náane kɔ̀n n maaao yānzi.

² Ñton yákpae ke kɔ̀n mamɔ̀ma n zòblerioro,
zaake gbɛ́kee taari sai n kiiaro.

³ Ma ibɛɛ pèema à ma ne,
à tò má kú gusiaan
lán gbɛ́ kè gà zaa gikena bà.

⁴ Ben ma nòse yàka búgubugu,
ma kã gà.

⁵ Yā ziziinɔ̀ dòmagu,
mèè laasuu lé n zikɛnanɔ̀,
mèè n yákenanɔ̀ wàari pá.

⁶ Ma a ɔ̀ dɔ̀nzi,
mèè n ni dɛɛ lán gukori è í ni de nà.

⁷ Ñ wemala kpakpaa Dii,
ma yèè vī dɔ̀ro.

Ñton mìkpɛɛ zumero,

le màton gō lán gbē kè aō sī gèwāanno bàro.

⁸ Ñ n gbēkēē ɔɔamē kɔngɔ,
zaakē mbe má n náane vī.

Ñ ma da zé kè de mà séa,
zaakē mbe ma swè tà n kiia.

⁹ Ñ ma sí ma ibeēno, Dii,
mbe ma nanzi.

¹⁰ Mbe ma Luda ũ,
n n poyeziyā dame.

Ñ tó n Nini maaa domē ae gusararaan.

¹¹ Ñ ma wèndi dākpa n tó yānzi, Dii,
n ma bɔ yā'ōamma guu n maaa yānzi.

¹² Ñ ma ibeēno kaate n gbēkēē yānzi,
n ma zangurinɔ dede n pīngi,
zaakē n zòblerin ma ũ.

144

Aduakena mīsina yā musu

Dauda lè.

¹ Aubarikadeen Dii ma gbèsi ũ,
è zìkana dadamē,
è ma ɔ tòto kē zìkana yānzi.

² Àmbe ma utekii ũ, è gbēkēē kemē,
à de ma zeki gbāaa ũ, è ma mì sí.
À de ma sengbango ũ kè mēè nazi,
è tó boriinɔ mì siemē.

³ Dii, bón gbēntee ũ
kè à yā ègō dɔnguu?

Bón à ũ kè neè làakari dɔa?

⁴ Gbēntee de lán kàsa kpíi bàme,
à wèndi è gēte lán ɔra bà.

⁵ Dii, n musu nae n pita,
n ɔ kē kpíiinɔa le aō tésukpe bɔ.

⁶ Ñ tó lou pí n gbēno fāakōa,
n kà fā n té aō lekōa.

⁷ Ñ ɔ bɔ zaa musu n ma kũ,
n ma bɔ í bíta guu,
n ma sí bori zítɔnɔa.

⁸ Egetona n lé pà,
aōe ɔ pāe kōn lùsena pāao.

⁹ Luda, mé lè dufu sínne,
mé n táaki lé kōn mɔɔɔ bà mèn kurideeo,

¹⁰ mmɔn kè neè tó kínano zì ble,
neè n zòbleri Dauda bɔ fēeda pāsī lézī.

¹¹ Ñ ma sí n ma bɔ bori zítɔnɔ ɔzī,
egetona n lé pà,

aṣè ɔ pãε kɔ̃n lùsɛna pãao.

¹² Wa nэгɔ̃gbɛ̃nɔ é fεε n̄ gɔ̃kparekεguro
lán lí kè nnaa mà bà,
wa nɛnɔ̃gbɛ̃nɔ gɔ̃ de
lán kíβε wesagba kè wà zãa blèa bà.

¹³ Wa dɔ̃nɔ é pa kɔ̃n pɔ̃ bori sãnda píngio.
Wa sãanɔ é kɔ̃ lεo wãa do,
aṣé ká bɔ̃rɔ ũgbangba wa kpàsan.

¹⁴ Wa zùnɔ é gɔ̃ de nédandeenɔ ũ,
nòbɔ̃ena é gɔ̃ kuuro,
lagona é gɔ̃ kuuro,
wɛ̃nda'óɔ̃ɔ̃na é gɔ̃ kú gãalero.

¹⁵ Aubarikadeenɔn gbɛ̃ kè aṣ kuuna de lεenɔ ũ,
aubarikadeenɔn gbɛ̃ kè Dii de n̄ Luda ũunɔ ũ.

145

Dii táakilena a maakena yãnzi

Dii táaki kè Dauda lè.

¹ Mé n táaki lé, ma Luda ma Kína,
mégɔ̃ n tó bɔ̃ gurɔ píngi.

² Mégɔ̃ n sáabu kpaa lán guu e dɔ̃ nà,
mégɔ̃ n táaki lεε yãana sai.

³ Dii bíta, à kà wà à táaki lé,
à bítake lé vīro.

⁴ Kpàenɔ é n yãkenanɔ sáabu kpá Wurenɔne,
aṣé n yãbitakenanɔ kpàakpa ke.

⁵ Aṣé n maake bíta gakuide yã o,
mé n yãbɔ̃nsaekɛnanɔ laasuu lé.

⁶ Aṣé n yãkena naaside gbãa yã o,
mé n bítakeε tɔ̃kɛ̃́nε.

⁷ Aṣé n maake bíta baaru kpá,
aṣé guda ke n yãzedekeenanɔ yãnzi.

⁸ Dii sùu vī kɔ̃n wɛ̃ndaaɔ,
è pɔ̃ fɛ̃ kpaaro, à gbɛ̃kεε vī bíta.

⁹ Dii è à maaa ke baade píngine,
è a pɔ̃ kè à kènɔ wɛ̃nda gwa n̄ píngi.

¹⁰ Pɔ̃ kè n̄ kènɔ é n sáabu kpá n̄ píngi,
n yãmarinɔ é n tó sé lezĩ, Dii.

¹¹ Aṣé n kpata gakui gari ke,
aṣé n iko gbãa yã o,

¹² le gbɛ̃ píngi n yãbitakenanɔ dɔ̃
kɔ̃n n kpata maa gakuide yão.

¹³ N kpata né kpata yãanasaimε,
nэгɔ̃ de kí ũ ai wa boriia.

Dii náane vī yã kè à ò píngi musu,
à sùu vī kɔ̃n pɔ̃ kè à kènɔ n̄ píngi.

¹⁴ Dii è gbɛ̃ kè aṣɔe lεenɔ kũ,

è gbě kè nawěa tòmmanò fεε.

¹⁵ Pó píngi wée dɔnzi,
nεε póblee kpárima à gurɔɔa.

¹⁶ Nεε ɔ porońne pó mómma,
nεε pó píngi pɔyezi bɔkɔtenε.

¹⁷ Dii yákenanɔɔ maa píngi,
à gběkεε vī a yā píngi kena guu.

¹⁸ Dii kīi kōn a sīsirinɔ n píngi,
gbě kè aɔè à sísi kōn yápuraaonɔ.

¹⁹ È a vīakerinɔ pɔyezi bɔkɔteńne,
è n wiipena ma à n mī sí.

²⁰ Dii è gbě kè aɔo yeaziinɔ dākpa n píngi,
mɔde eé zaakerinɔ kaate.

²¹ Dii táakilena égɔ da ma lén,
pó píngi gɔ à tó kè kú adona bɔɔ gurɔ píngi.

146

Dii làakaridɔna wëndadeenɔa

¹ Aleluya!

Ma swè, n Dii táaki lé.

² Mégɔ Dii táaki lεε ai ma wëndi lén,
mégɔ lè sii ma Ludanε ai ma kuuna lén.

³ Àton náane dɔ gbāadeenɔaro,
mīsina kú gběntee kiiaro.

⁴ Tó aɔ wëndi tà, aɔè εara wà gē busun,
zī beean yā kè aɔo pεεa è yāa.

⁵ Aubarikadeen gbě kè Yakubu Luda de à dɔnleri ũu ũ,
kè à wée dɔ Dii a Ludazi,

⁶ musu kōn tɔɔteo Kèri,
ísia kōn pó kè kú à guunɔ píngi.

Dii náane vī gurɔ píngi,

⁷ è yā sí kōn gbě kè wée gbāaa mɔɔńnenɔ,
è póblee kpá nɔaderinɔa.

Dii è bà poro gbě kè aɔo yinanɔa,

⁸ Dii è vīanɔ wée wěńne,
Dii è gbě kè nawěa tòmmanò fεε,
Dii ègɔ ye gbě maaanɔzi.

⁹ Dii è bàmɔnɔ gwa,
è ɔ da gyaanɔnɔa kōn tonenɔ,
mɔde è zé yākɔte gbě zaaanɔne.

¹⁰ Dii ègɔ kí blee gurɔ píngi,
Zayɔndeenɔ, a Luda ègɔ kuu ai a boriia.
Aleluya!

147

Pó píngi kú Luda ɔzĩ

¹ Aleluya!

Lèsina wa Ludane maa,
à nna bensõ à kõ sio wà à táaki lé.

² Dii e Yerusalemu fεεε do,
èe Isaraili zìzɔno kaakõa, èe eara à suńyo.

³ È gbě kè aõ nòse yàkanɔ làakari kpáéńne,
è n bò pípińne.

⁴ À sɔsɔnenɔ lé dõ,
è n baade sísi a tóa.

⁵ Wa Dii bíta, à iko vĩ maamaa,
à ɔndõɔ lé vĩro.

⁶ Dii è zĩndabusarinɔ gba gbāaa,
mɔde è ɔ tõ zaakerinɔa ai tɔtɔea.

⁷ À lè sí Diine kõn à sáabukenao,
à wa Luda táaki lé kõn mɔrɔo.

⁸ È tó lou sisi,
è tɔtɔe gba lou,
è tó sè bɔe sísinɔa.

⁹ È pòblee kpá nòbɔnɔa
kõn gbāa kánkāna nénɔ, tó aõɔe wii pεε.

¹⁰ Èe ke sõ gbāakεε bé è kánerɔ,
èe ke gõsagbāakεε bé è kenɔro.

¹¹ Gbě kè aõ à vĩa vĩinɔ bé è káne,
gbě kè aõ wée do à gběkeezinɔ.

¹² Yerusalemudeenɔ, à Dii tó bɔ,
Zayɔndeenɔ, à a Luda táaki lé.

¹³ Zaake è aubarika daagu,
è a wéte bíilenɔ gbāaa kaaraare.

¹⁴ È a gba aafia ai a búsule lén,
è pòbori maaa kpáawa à móawa.

¹⁵ È yā o à kpāsā tɔtɔene,
à yā è ká gõɔgõɔ.

¹⁶ È tó lougbe kwé púu lán buu bà,
è tó kpíi kpá lán túbu bà,

¹⁷ è lougbe fā lán gbèkɔsɔ bà.
Dé bé eé fɔ à ze à ĩa yĩizi?

¹⁸ È yā o à kpāsā, lougbe è yó,
è ĩa gbare, à í è bàa lé.

¹⁹ È tó Yakubu boriinɔ gõ a yā dõ,
è doka kè a dienɔ da Isarailinɔne.

²⁰ Èe beee ke bori pānde kenɔro,
aõ à yādienanɔ dõro.

Aleluya!

148

Dii pò kè à kènɔ à táakilena

1 Aleluya!

À Dii táaki lé, à bɛdeenɔ,
à à táaki lé zaa musu!

2 À à táaki lé, à malaikanɔ a píngi,
à à táaki lé, à ibanɔ a píngi!

3 À à táaki lé, ɔfántɛ kɔn mɔvurao,
à à táaki lé, sɔsɔnɛ ínnaanɔ píngi!

4 À à táaki lé, bàtuma musumusú pónɔ
kɔn í kè da ludambɛelaanɔ.

5 Aǎ Dii tó bɔ,
zaake à yǎ ò, ben aǎ kuu.

6 À n pɛpɛ n pékiia
le aǎgɔ kú gwe gurɔ píngi,
à doka diɛnɛ, aǎé fǎ wà vǎàlaro.

7 À Dii táaki lé, pò kè kú tɔtɛnɔ,
kpò gbɛntɛnɔ kɔn ísia lònɔ,

8 kɔn loupinao kɔn loughɛo kɔn lousisinao
kɔn zàga'ía kè è mì sie à yǎnɛo,

9 kɔn kpíiinɔ kɔn sǎsǎnɔ píngi
kɔn lí né'irinɔ kɔn sida línɔ píngi,

10 kɔn nòbɔsɛtɛnɔ kɔn pókádeenɔ píngi
kɔn pótáa'onkuseanɔ kɔn bāanɔ,

11 kɔn anduna kínanɔ kɔn boriinɔ píngi
kɔn kínɛnɔ kɔn bùsu gbāadeenɔ n píngi,

12 kɔn gǔkparɛnɔ kɔn nɔkparɛnɔ n píngi,
gbɛnsi né féte.

13 Aǎ Dii tó bɔ,
zaake à mèn doo tó bé à bíta,
à gakui de musu kɔn tɔtɛo póla.

14 À kí kà a gbɛnɔnɛ,
kè à yǎmarinɔ è à táaki lé,
Isaraili kè aǎ kǎionɔ.
Aleluya!

149

Dii gbɛnɔ yákpasɛna kɔn boriinɔ

1 Aleluya!

À lè dufu sí Diine,
à à táaki lé à gbɛnɔ kakɔana guu.

2 Isarailinɔ pɔɔ ke nna n Kèria,
Zayɔndeenɔ pɔnnaa ke kɔn n kínao.

3 Aǎ ɔ wǎ wà à tó bɔ,
aǎ à táaki lé kɔn mɔrɔɔ kɔn sɛgɛsɛgɛo.

4 Zaake Dii gbɛnɔ yǎ è káne,
è mìsina fùra kú zǎndabusarinɔnɛ,

5 Dii yǎmarinɔ pɔnna wii pé n zǎblena yǎnzi,

aõ guda do ñ daebõ musu.

⁶Luda táakilena gõ da ñ lén,
fēeda kraplaplaaa gõ naa ñ ɔzĩ,
⁷le aõ gēε boo boriinɔa,
aõ wēε tão bũsu píngi gbēnɔa,
⁸le aõ ñ kɪnanɔ yiyi kɔn m̀kyakoonɔ,
aõ m̀gata ká ñ wēεnenɔa,
⁹le aõ yã danla lán à kēna takada guu nà.
Gakui kè Dii yāmarinɔ é een gwe.
Aleluya!

150

Dii táakilena

¹Aleluya!
À Luda táaki lé à kúkiia,
à à táaki lé bàtuma bíta guu.
²À à táaki lé à gbāake yānzi,
à à táaki lé kè à bíta deñla yānzi.
³À à táaki lé kɔn kākākipenao,
à à táaki lé kɔn mɔrɔo kɔn kungidio.
⁴À à táaki lé kɔn gāgāo kɔn ōwānāo,
à à táaki lé kɔn googeo kɔn kureo.
⁵À à táaki lé kɔn sègēpanao,
à à táaki lé kɔn sègē ɔ gbāaaao.
⁶Pó bēε píngi, à Dii táaki lé!
Aleluya!

YAASINŌ

Yā kè à yānzin wè yáasi zuzi

- ¹ Yáasi kè Dauda né Sulemanu, Isarailinŋ kína zù,
² lɛ gbɛnŋ ɔ̀ndɔ̄ kũ aɔ̄gɔ̄ làakari vĩ,
 aɔ̄ dɔ̄na yā dada,
³ aɔ̄ gɔ̄ wéɛzɛri làakarideenŋ ũ
 maakɛna kɔ̄n yāzɛdeeo kɔ̄n náanɛo yā guu.
⁴ Yáasi kɛnŋ è nɔ̄sɛdodee gba làakari,
 è tó òwazi gɔ̄ kú à d̀rɔ̄a kɔ̄n dɔ̄nao.
⁵ Làakaridee é ma, à yādadana e à kaara,
 nɔ̄sɛdee é lédamma e à guu,
⁶ eé yáasi kɔ̄n yālekɔ̄zinao m̀i dɔ̄
 kɔ̄n ɔ̀ndɔ̄rinŋ yā'onao kɔ̄n n̄ gara gbooto yānŋ.
⁷ Vĩakɛna Diinen dɔ̄na kāsā ũ,
 yɔ̄nkɔ̄ bé è kya ká ɔ̀ndɔ̄n kɔ̄n lédammanao.

Làakarikɛna gbɛ zaaa m̀nafikizi

- ⁸ Ma né, n̄ n de yā'onnenena ma,
 n̄ton pā kpá n da lédammaziro.
⁹ Eégɔ̄ de f̀ura maaa ũ n m̀ia,
 eégɔ̄ de kāmbeɛ ũ n waale.
¹⁰ Tó durunkɛrinŋ e ɔ̀ndɔ̄ daenzi,
 n̄ton wero, ma né.
¹¹ Aɔ̄è be: N̄ m̀ó wà gá gbɛnŋ dādā wà n̄ dede,
 wà taarisaideenŋ kpákpa wà n̄ kũkũ.
¹² Wà n̄ m̀ómŋ b̄ɛ lán mira è n̄ m̀ómŋ nà,
 wà n̄ m̀ó zaa lán gèwāa è n̄ m̀ó zaa nà,
¹³ wé p̀ó ɔ̄ɔde bori sānda píngi e,
 wa kpénŋ é pa kɔ̄n p̀ó kè wá nàkɔ̄anŋ.
¹⁴ N̄ m̀ó wà wa baka kakɔ̄a,
 wa píngi wa ɔ̄ɔɔ é gɔ̄ d̄nkɔ̄.
¹⁵ Ma né, n̄ton gányoro,
 n̄ton zé sényoro.
¹⁶ Zaake aɔ̄ègɔ̄ wāa kɔ̄n yāzaakɛnao,
 aɔ̄ kpaa kɔ̄n gbɛdenao.
¹⁷ Bàkpakpana bāanŋ wāa né yā pāame.
¹⁸ Aɔ̄e takutɛɛ kpákpa n̄ zīndanɛmɛ,
 aɔ̄ toke bé à n̄ paa.
¹⁹ ɔ̄ɔzaa'erinŋ ziaan gwe n̄ píngi,
 aɔ̄ lugana p̀ózi bé è n̄ wèndi ɔ̄.

ɔ̀ndɔ̄ e wa sisii

- ²⁰ ɔ̀ndɔ̄ e wii lɛɛ gāale,
 à lé dɔ̄ zédaan.
²¹ Èe lé zuu zé kè wè kakɔ̄an léa,
 èe kpàakpa kɛɛ wéte b̄iilenŋ guu à be:
²² ɔ̀ndɔ̄saideenŋ, é gɔ̄ kuu kɔ̄n ɔ̀ndɔ̄saikɛo ai b̄ɔ̄ɛmɛ?

Faborinɔ, é zε kɔ̄n ma fabonao ai bɔ̄rɛmɛ?
 Yɔ̄nkɔ̄ɔnɔ, éǵɔ̄ zaa dɔ̄nan ai bɔ̄rɛmɛ?

²³ Tó a ma lédamma mà yā,
 le ma a dɔ̄na pisiawa,
 mé tó àǵɔ̄ ma laasuu vī.

²⁴ Lán ma a sisi a gi swā kpázi nà,
 ma ɔ̄ pòroare, a gbēkee e làakari kero,

²⁵ lán a ma lédamma kpà swākoto nà píngi,
 ée we làakari kè ma a gbaaziro,

²⁶ tó mɔ̄nzi a le, mé a yáa dɔ̄mɛ,
 tó yā a le, mé a lalandi kɛmɛ,

²⁷ baa tó yā a le lán zàga'íà bà,
 ke tó mɔ̄nzi a le lán toto bà,

ke tó takaasi kɔ̄n yā'ɔ̄ammao gèazi.

²⁸ Zī beee a é lé zumazi, mé sɔ̄ wero,
 é ma kii wɛtɛ, é ma e sɔ̄ro.

²⁹ Zaake a za dɔ̄nan,
 ée zε kɔ̄n vīakɛna Diinɛoro.

³⁰ Ée we ma lédammaziro,
 a kya kà làakari kè ma a gbaan.

³¹ É a dà gbè e,
 yā zaaa kè a zεo é wí a musu.

³² Kpɛelina ɔ̄ndɔ̄ɔnɛ é ɔ̄ndɔ̄saideenɔ dɛdɛ,
 laasuusai é yɔ̄nkɔ̄ɔnɔ dúgu zɔ̄.

³³ Gbē kè ma yā kūna sɔ̄ éǵɔ̄ kuu aafia,
 ééǵɔ̄ kuu làakario kpaena vīakɛna zaaanɛ sai.

2

Tɛna ɔ̄ndɔ̄zi àrɛ

¹ Ma né, tó n ma yā sì,
 tó n ma yādiɛnanɔ kūna n swèn,

² tó n ée swā kpaa ɔ̄ndɔ̄yāzi,
 tó n swè kpà asānsia,

³ tó n lé zù wéezézi,
 tó n wii lè yā dɔ̄rɔ̄ dɔ̄nazi,

⁴ tó n kpáe kèzi lán kondogi bà,
 tó n wètɛ lán auziki kè utɛna bà,

⁵ néǵɔ̄ vīakɛna Diinɛ dɔ̄ sa,
 né bɔ̄ Luda dɔ̄naa.

⁶ Zaake Dii bé è n gba ɔ̄ndɔ̄,
 dɔ̄na kɔ̄n asānsio è bɔ̄ à kiamɛ.

⁷ À zìblena kūna gbē maaanɔnɛ,
 à dɛ sɛngbango ũ taarisaidɛnɔnɛ.

⁸ È ɔ̄ liga gbē maaanɔzi aɔ̄ zé guu,
 è a yāmarinɔ dākpa n taa'ona guu.

⁹ Néǵɔ̄ yāzɛdee dɔ̄ sa kɔ̄n yā súusuo
 kɔ̄n yā maaao kɔ̄n zé maaao píngi.

¹⁰ Zaake ɔ̄ndɔ̄ é gē n swèn,
 dɔ̄na é n pɔ̄ ke nna.

11 N làakari é n dākpa,
asānsi é ɔ liganzi.

12 Eé n bɔ gbē zaaano zén
eé n sí yābēē'orino ɔzī.

13 Gbē pino pà zé súusune,
aō gusia zé sè.

14 Aōè pɔnnaa ke zaakena guu,
aōè yā zaa faasai nnaa ma.

15 Aō yākena súusuro,
aōègō yā kee mɔnafiki guume.

16 Ɔndɔ̀ pì é n bɔ zinakeri ɔzī,
eé n sí kaarua yānnanna'onnenaa.

17 Nɔgbē pì pā kpà a nénɔkparekeguro gōɔzi,
à Luda bà kuunao yā gbòro.

18 À bεε è mì pényo gaaame,
à kpé zé è tányo gèwāan.

19 Gbē kè gèzi è nòse liero,
è wèndi zé le dɔro.

20 Ɔndɔ̀ pì é n da gbē maaano zéa,
négō dɔ̀rodeeno zé kūna.

21 Zaake nòsepuradeeno bé wé gō būsuvī,
taarisaideno bé wégō kú à guu.

22 Zaakerino sō, weé pémma wà n bɔ būsomme,
weé náanesaideno kpake à guu.

3

Dii náanekena è n gba ɔndɔ̀

1 Ma né, nton tó ma yādannenaa sānguro,
ngō yā kè má diennenen kūna n swèn.

2 Zaake eé n ká wèndi gbāaa,
eé aafia kaaranne.

3 Gbēke kōn náaneo tón kēmmaro,
ngō dana kāmbeε ũ,
n kē n swèa lán wè pó kē walaaa nà,

4 n tó égō nna,
négō maa Luda kiia kōn gbēnteenɔ.

5 N Dii náane ke kōn nòseo do,
nton gbāaa kpá n zīnda dōnaaro.

6 Ngō à dō n yāpingikena guu,
eé zé poronne súusu.

7 Nton n zīnda gwa ɔndɔ̀dee ũro,
ngō Dii vīa vī n kē yā zaaaa.

8 Beeε égō de n mè aafia ēzē ũ,
eé n wáno gba gbāaa.

9 N bēε lí Diine kōn n auzikio
kōn n bura pó káakuno píngi,

10 pówεε é n dõ pa ai àgõ kwée,
 n lo isinõ é pa yélele kõn geepiwẽ dufuo.
 11 Ma né, tó Dii e n totoo, ñton dõke à yãoro,
 tó à kpàkēnzi, ñton tó à kenne ñiro.
 12 Zaake gbē kè Dii yezin è toto,
 lán de è ke a né kè kènε maaane nà.

Indõ àre

13 Aubarikadeen gbē kè òndõò lè à kù
 à dõna è à pàpa ù.
 14 Zaake à àre vī de kondogila,
 è kaarana keñne de vurala.
 15 À bèε vī de gbèbaila,
 pó kè ñ à nii vīinõ kee e ká à ùro.
 16 Wèndi gbàa kú à òpiaan,
 auziki kõn gakuio kú à òzεen.
 17 À yákenanõ nna,
 à zé píngi aafia vī.
 18 À de lí wèndidee ù gbē kè kūnanõne,
 aubarikadeenõn gbē kè aõò sìnõ ù.

19 Dii gonikεε guu à tóte kàε,
 à òndõò guu à musu kè.
 20 À ísia wèε bò a dõna guu,
 à tò ludambe luguu mòdo vī.

21 Ma né, ñgõ wéεzεε vī kõn faao,
 ñton wéε vīàlaro.
 22 Eégõ de n ninii wèndi ù,
 eégõ de kãmbεε ù n waale.
 23 Né gõ té n làakaria,
 póke é kpánnεro.
 24 Tó n daε, vīa é n kũro,
 né daε ñ ii o nna.
 25 Né vīa ke karinεro,
 ke múnzi kè è zaakεrinõ le kãndoo.
 26 Zaake Dii é gõ de n mìnakii ùme,
 eé tó n gbá vī takuteela.
 27 Tó n ò e n kpεε lee,
 gbē kè de ñ à maaa kεne, ñton gí kenεziro.
 28 Tó ñ ñankana zé vī,
 ñton be n gbēdaaane à gá gĩa ai ziario.
 29 N gbēdaaaa kè kú n saε kè à n náanekena,
 ñton à zaaa kpákõsõziro.
 30 Tó gbē e yáke kennεro,
 ñton leokpakõa keo pãro.
 31 Ñton gbãamõnnεri gwena ni dεro,
 ñton té à yákεna keziro.
 32 Zaake Dii tēn mōnafikideenõ ù,
 nòεpuradeenõn è ke a kpaasinõ ù.
 33 Dii è láari zī gbē zaaanõ uaa,

è aubarika da gbě maaanŋ bεen.

³⁴ È lalandideenŋ lalandi ke,
mŋde à gběkeεε vī kŋn zīndabusarinŋ.

³⁵ Ūndŋdee è bεε e,
yŋnkŋŋ sŋ è wī da a zīndaa.

4

Gběnsi lédamma

¹ Ma néŋ, à gběnsi lédamma ma,
à làakari dŋa le à asānsi e.

² Dŋna súusun méε daaare,
àton pā kpá ma yādanneziro.

³ Kè má kuu né ū ma de ŋzī,
má busana ma da né mēn do léle ū.

⁴ Ma de yā dāmε à bè:

Ŋgŋ ma yā kūna n swè guu,
n ma yādienanŋ da négŋ kuu.

⁵ Ŋ ŋndŋ kū ŋgŋ dŋna vī,
n̄ton sān n̄ pā ma yānεro.

⁶ Ŋton pā kpá ŋndŋziro, eé n dākpa,
n̄gŋ yezi, eé ŋ kúnla.

⁷ Ŋ ŋndŋ kū, àmbe yā píngi mī ū,
n̄ dŋna wεε kŋn auziki kè n̄ vīio píngi.

⁸ Ŋ à kū gbāngbān, eé n kaara,
n̄ à kū ŋplaplaa, eé bεε línne.

⁹ Eégŋ de fūra maaa ū n mīa,
eégŋ dεnne kífura gakuidee ū.

¹⁰ Ma né, n̄ swā kpá ma yāzi,
n̄ yā pī da, n̄ wēndi égŋ gbāa.

¹¹ Ma ŋndŋ zé òdŋanne,
ma n̄ da à zé súusu guu.

¹² Tó néε táa oon, pŋke é kpánneero,
tó néε bàa leen, né gēn síro.

¹³ Ŋgŋ ma lédamma kūna, n̄ton ŋ gbarεziro,
n̄ à kū gbāa, zaake àmbe n̄ wēndi ū.

¹⁴ Ŋton zaakerinŋ zé séro,
n̄ton té gbě zaaanŋ zéziro.

¹⁵ Ŋ pānne, n̄ton nammaro,
n̄ kēm̄ma n̄ n gáao.

¹⁶ Tó aŋe zaaa e wà kèro, aŋè ii oro,
tó aŋe gbě e wà kari kero, ii è gē n̄ wéenlo.

¹⁷ Zaake zaakenan n̄ pŋblee ū,
wéetāna gbēnŋan n̄ ímina ū.

¹⁸ Gbě maaanŋ zé de lán gudŋna bàme,
à gupuraa ègŋ bŋŋ lán ŋfāntē bŋna bà.

¹⁹ Zaakerinŋ zé de lán gusia níginigi bàme,
aŋè pŋ kè tò wè gēn sí dŋro.

20 Ma né, ò làakari dɔ yā pìnɔa,
 ò swā kpá ma yā'onnenazi.
 21 Nton kpá swākotoro,
 ògɔ kūna n swè guu.
 22 Zaake à de wèndi ũ gbē kè lè à kùne,
 à de mè píngi aafia ũ.
 23 Kè denlaa ò làakari dɔ n swè yāa,
 zaake wèndi kāsāa bò swè kiiame.
 24 N bɔ yāzaa'onan,
 ò mì kē yālekpe'e'onaa.
 25 N wée dɔ n ae,
 ò guu gwa n kuu súusu.
 26 N zé sé súusu,
 n yākenanɔ píngi é bɔ maa.
 27 Nton na ɔplazi ke ɔzeziro,
 ònton gbá péé à zaa zénlo.

5

Làakarikena kaaruazi

1 Ma né, ò làakari dɔ ma dōnaa,
 ò swā kpá ò ma òndɔ yā ma,
 2 le ògɔ kú n làakaria,
 dōna yā égɔ kú n lén.
 3 Kaarua yā'ona ègɔ nna lán zó bàme,
 è ò gáe kōn lénnaao,
 4 mɔde zāazāa è kēne kyàkyā lán sewwe bà,
 à lé nna lán fēeda kpaplaplaaa bà.
 5 À zé è mì pényo gaaa,
 è si kōn gbē kè aɔ tēzinɔ gèwāan.
 6 È laasuu lé wèndi zéaro,
 à dɔ a kē zé piaro.
 7 Ma né, ò swā kpá ma yāzi sa,
 ònton kpe li ma lédammanero.
 8 N pā nɔgbē beee takane zāazā,
 ònton sɔ à be gāaleziro,
 9 le n bèe tón gɔ gbē pāndenɔnero,
 le ònton n wèndi kpá gbē pāsīnɔaro,
 10 le n auzikinɔ tón gɔ danɔnero,
 le n zī àre tón gɔ ua pānde deenɔnero.
 11 Négɔ mboo n gurɔ yāanaa,
 né yāyā n gbāaa é yāa.
 12 Né be: Ma gi lédammazi fá!
 Ma dɔkena totonao bé à tò.
 13 Mée lédammarinɔ yā'onnenaa maro,
 mée swā kpá ma yādannerinɔziro.
 14 Féte bé à gɔ kè mé kpe bɔ
 anduna píngi wāa.

15 Ñ n zĩnda orozã í mi,
 ñ ze kɔ̃n n zĩnda lɔ̃gɔ'io.
 16 N í kwɛɛna bàazi maaro.
 N í fãna gãale zé vĩro.
 17 Ñ tó àgɔ̃ de n naɔ́ pɔ́ ũ ado,
 àtongɔ̃ de gbẽ pãnde pɔ́ ũro.
 18 Luda aubarika da n íbɔkii pìn,
 ñ pɔnnaa ke kɔ̃n n gɔ̃kparɛkeguro ɔ̃ɔɔ.
 19 N gã yenzidee! N gbikyao maaa!
 Ñ tó à bɔ̃ndagana gɔ̃ keenne nna,
 ñ a yenzi ni de lán guu e dɔɔ nà.
 20 Ma né, bɔ́yãnzin né kaarua ni dezi?
 Bɔ́yãnzin né bɔ̃nda gá kɔ̃n gbẽ pãnde ɔ̃ɔɔzi?
 21 Gbẽntee yãkena kee utena Diinero,
 ègɔ̃ zé kè à sè dɔ́ píngi.
 22 Zaakeri taari è bà kpákpane,
 à durun è à kũ.
 23 À lédammamasai é a kpá gaazi,
 à yɔ̃nkɔke bíta é à sãã.

6

Fĩa kɔ̃n meao kɔ̃n gbẽntee pãao yã

1 Ma né, tó n n gbẽdaaa fĩa di n musu,
 tó n kpégaau sè gbẽne,
 2 tó n lé n ásarú kè,
 tó n yã'ona n da yã,
 3 ñ ke lán kè bà, ma né, ñ lé bɔ́ yã pìn,
 zaake n na n gbẽdaaa ɔ̃ĩ.
 Ñ gá ñgɔ̃ zezɛ n gbẽdaaa pìzi,
 ñ agbaa kpáne.
 4 Ñton tó ii gẽ n wéenlo,
 ñton tó n wéebaa tiisi kũro,
 5 ñ n zĩnda sía lán gãa è ñ kè nà,
 lán bãa è bɔ́ bàkpakpari ɔ̃ĩ nà.
 6 Meade, ñ gá zèno gwa,
 ñ a yãkena tàasi ke, né ɔ̃ndɔ́ kũ.
 7 À dɔ̃n'aɛdee vĩro,
 à gbẽnsi ke dii vĩro.
 8 È kũsãɛ zi di kwɛɛme,
 è a pɔ́blee kakɔ̃a pɔ́kɛguro.
 9 Meade, négɔ̃ daena ai bɔ̃ɛme?
 Bɔ̃ɛn né vu iin?
 10 Neè kamma bo féte neè ii o féte,
 neè dae féte ɔ̃kpana n kũsɛa.
 11 Takaasi é gẽnzi lán kpãi wéedewe bà,
 pɔ́kɛsãmma é summa
 lán gbẽ kè gɔ̃kebo kũna bà.
 12 Gbẽntee pãa né gbẽ zaaame,

ègō lili oo kōn egēeo da à lén.

13 È yā o kōn wéeo kōn ɔɔo,
è sèeda kéñne kōn gbáo.

14 Mɔnafiki bé à à nòse pana,
yā zaa wàarin ègō paa gurɔ píngi.

15 Beee yānzin mónzi é móa lézana sai,
kaatena é gēzi kāndo, eégō fēena vīro.

16 Yā mèn swēedoo kuu kè Dii zàn,
à kà se swēeplaa kè denē tē ũ.

17 Wada, egetona, taarisaide dena,

18 yā pāsī wàaripana, wāna zaaazi,

19 sèeda egetona kōn danenɔ dɔkōanao.

Làakarikena zinakenazi

20 Ma né, ñgō n de yādiēnanɔ kūna,
ñton pā kpá n da yādanneziro.

21 Ñgō kūna n swè guu,
ñgō dana kāmbeē ũ.

22 Eé dɔnne aē n táa'ona guu,
eé n dākpa n daena guu.

Tó n vu, eé lé damma.

23 Zaake yādiēna pìnɔ né fitiamē,
yādannena pì né gupuraamē,
lédamma kōn totonao né zé wēndideemē.

24 Eé n sí nɔgbē zaaa ɔzī,
eé n bɔ gbē pānde nɔ yānnanna'onan.

25 Ñton à maakēē ni dero,
ñton tó à wéekpāntēdaenzina n kūro.

26 Kaarua è tó í gō kori,
gbē pānde nɔ sō è í wēndi bèēdee kaatē.

27 Tó gbē té sè à dà a pɔtē,
à pókāsāa é gí té kūzís?

28 Tó gbē kèse pèe tégōa,
eé gí à kpatazís?

29 Len à de le kōn gbē kè gè a gbēdaaa nɔɔzio,
zaake tó à ɔ kèa, eé bɔ páro.

30 Tó nɔaa e gbē deē, tó à kpāi ò,
wè à yā da pás?

31 Tó wà à kù, eé à fīa bo leo swēeplaa,
eé pó kè à vī a uan kpá píngi.

32 Zinakeri laasuu vīro,
gbē kè è beee kēē è a zīnda kaatēme.

33 Gbēna maa kōn kpēbɔnaon à baka ũ,
à tó zaaa é kēaro.

34 Zaake gōgbē nòsegōaano bé eé su pɔfēo,
tó èe gēe boómma, eé í wēnda gwaro.

35 Eé agbaakpabɔ ke síro,
baa tó à gba bíta dànē, eé weziro.

7

Làakarikena kaaruazi

¹ Ma né, ñgõ ma yānɔ kūna,
 ñ ma yādienanɔ da n nòsen.

² Ñgõ ma yādienanɔ kūna négõ kú wèndio,
 ñ làakari dɔ ma yādannenaa lán n wéene bà.

³ Ñ da n ɔnea tānga ũ,
 ñ kē n swèa lán wè kē walaaa nà.

⁴ Ñ o ñndɔɔne n dāren à ũ,
 ñ asānsi sísi n gbē ũ.

⁵ Eé n dākpa bɔna kaarua ɔzĩ,
 eé n bɔ gbē pānde nɔ yānnanna'onan.

⁶ Má zena ma kpé windo guu,
 mée bàazi gwaa.

⁷ Ben ma òwazi kenɔ è, ñndɔ kèsānma,
 gɔkparɛ kee kú n té, à laasuu vīro.

⁸ Èe likɔaa zɔɔ gāale,
 èe waalogū kekɛɛ nɔgbē kezi,
 èe gētɛɛ à bɛ kpa gèn baaagɔ

⁹ zaa ɔfāntē leɛnao ai gwāavĩ,
 ai guu gàa à sì kùo maamaa.

¹⁰ Ben nɔgbē pì bò à mò daàle ñndɔ'ñndɔ,
 èe ɔ maa a zīndaa lán kaarua bà.

¹¹ Kùgbāadeemɛ, à wísai vī,
 à pòrɔ è pée bɛro.

¹² Zīkenɔa ègɔ kú zédaan, zīkenɔa gāale,
 ègɔ kpáɛ keɛ zéɔnkpakɔa.

¹³ Ben à òwazi pì kù à lé pèa,
 à wéekpāntē dàɛzi à bè:

¹⁴ Sáabukpa sa'ona kúma yā,
 ben ma lù kè má sè pì fīa bò gbāa.

¹⁵ Wa kɔ'ena yānzin ma bɔzi,
 mée n wɛtɛɛ ma n e kè sɔ.

¹⁶ Ma kuntu kpáɛ ma gádoa
 kɔn Iyipiti bùsu bisa wéɛ maaao.

¹⁷ Ma tuaetiti fà ma daekiia
 kè wà kè kɔn lí'ɔ gū nnannaao kɔn líteɛo.

¹⁸ Ñ mó wà yenzi ke ai guu gá dɔo,
 wà wa pɔyezi ke ai à mówa.

¹⁹ Zaake ma zā kú bɛro,
 wéte kè à gāan zā.

²⁰ À ɔɔsɔ yì à gāao,
 ai àgɔ gá su mɔɔ é ɔsi ke.

²¹ À à swè blè kɔn yā pari bɔɛnao,
 à gā nàa kɔn yānnanna'onao.

²² Ben òwazi pì bò à tèzi gɔɔ,
 lán zù kè wèe gaa kòto kpá bà,

lán gāa kè èe gbá p̄̄̄e b̄̄̄n d̄̄̄,
 23 lán b̄̄̄a kè èe w̄̄̄a à s̄̄̄i taan b̄̄̄a.
 Èe d̄̄̄5 kè a a z̄̄̄inda kp̄̄̄a gaazinlo,
 ai k̄̄̄a ḡ̄̄a à à sw̄̄̄è k̄̄̄ù.

24 Tia sa, ma n̄̄̄n̄̄̄, à ma ȳ̄̄a ma,
 à làakari d̄̄̄o ȳ̄̄a kè èe b̄̄̄o ma l̄̄̄n-a.

25 Àton tó a laasuu tá à kiiaro,
 àton s̄̄̄as̄̄̄a à ḡ̄̄ē à z̄̄̄énlo.

26 Gb̄̄̄ē kè à n̄̄̄ né à n̄̄̄ kaaten̄̄̄o pari,
 gb̄̄̄ē kè à n̄̄̄ d̄̄̄ede p̄̄̄in̄̄̄o lé v̄̄̄iro.

27 À b̄̄̄e né mira z̄̄̄edaame,
 è ḡ̄̄ēnyo ḡ̄̄ew̄̄̄a kp̄̄̄en̄̄̄.

8

Ōnd̄̄̄5 e wa sisii

1 Ōnd̄̄̄5 b̄̄̄e èe lé zuuwaziroo?
 W̄̄̄é̄̄̄z̄̄̄ē b̄̄̄e èe wa sisiiroo?

2 À kú s̄̄̄is̄̄̄i musu z̄̄̄é ḡ̄̄ē̄̄zi,
 à z̄̄̄ena z̄̄̄ē̄̄̄n̄̄̄kpak̄̄̄o.

3 À kú w̄̄̄é̄̄̄te b̄̄̄ī̄̄le sae,
 à kòto d̄̄̄o b̄̄̄ī̄̄le p̄̄̄i gb̄̄̄an̄̄̄o kiia.

4 Gb̄̄̄ē̄̄̄n̄̄̄o, á̄̄̄mbe m̄̄̄é̄̄̄e a sisii,
 gb̄̄̄ē̄̄̄nteen̄̄̄o, m̄̄̄é̄̄̄ lé zuuazi.

5 Niḡ̄̄az̄̄̄ideen̄̄̄o, à làakari w̄̄̄ete àḡ̄̄5 v̄̄̄i,
 ȳ̄̄n̄̄̄k̄̄̄ō̄̄n̄̄̄o, à tó àḡ̄̄5 laasuu v̄̄̄i.

6 À sw̄̄̄ā kp̄̄̄a, zaake ȳ̄̄a t̄̄̄isin mé oare,
 ȳ̄̄a d̄̄̄or̄̄̄dee b̄̄̄e eé b̄̄̄o ma l̄̄̄n.

7 Zaake ma lé è ȳ̄̄apuraa o,
 ma za à zaaan.

8 Ȳ̄̄a kè ā̄̄o kú ma l̄̄̄enn̄̄̄o maa,
 ā̄̄o kee m̄̄̄onafiki ke s̄̄̄as̄̄̄ana v̄̄̄iro.

9 À s̄̄̄úusu as̄̄̄ansideen̄̄̄ō̄̄ne p̄̄̄íngi,
 à z̄̄̄é v̄̄̄i gb̄̄̄ē kè ā̄̄o d̄̄̄ona v̄̄̄iin̄̄̄ō̄̄ne.

10 À ma l̄̄̄édamma sé de kondogila,
 à d̄̄̄ona sé de vura maaala.

11 Zaake ōnd̄̄̄5 b̄̄̄e v̄̄̄i de gb̄̄̄ebain̄̄̄ō̄̄la,
 p̄̄̄oke nii k̄̄̄úm̄̄̄ma kè k̄̄̄a à ūro.

12 Mam̄̄̄ō̄̄ma ōnd̄̄̄5, má làakari v̄̄̄i,
 má ȳ̄̄ak̄̄̄ena a z̄̄̄éa d̄̄̄ona v̄̄̄i.

13 V̄̄̄iak̄̄̄ena Diin̄̄̄en̄̄̄ zana à zaaan ū.
 Ma za z̄̄̄ind̄̄̄as̄̄̄ena lez̄̄̄in̄̄̄ k̄̄̄on̄̄̄ iad̄̄̄anao
 k̄̄̄on̄̄̄ kuuna zaaao k̄̄̄on̄̄̄ ȳ̄̄al̄̄̄ek̄̄̄p̄̄̄e'ona.

14 L̄̄̄édamma k̄̄̄on̄̄̄ faakē̄̄ē̄̄o né ma p̄̄̄ó̄̄̄me,
 ma kiī̄̄an gb̄̄̄ā̄̄̄a è b̄̄̄on̄̄̄ k̄̄̄on̄̄̄ as̄̄̄ansik̄̄̄ē̄̄o.

15 K̄̄̄in̄̄̄an̄̄̄o è kpata ble ma ḡ̄̄az̄̄̄ime,
 kpatablerin̄̄̄o è ȳ̄̄az̄̄̄ē̄̄dee dī̄̄e k̄̄̄on̄̄̄ ma gb̄̄̄ā̄̄̄aom̄̄̄e.

16 Gb̄̄̄ā̄̄̄adeen̄̄̄o è iko ke ma ḡ̄̄az̄̄̄ime
 k̄̄̄on̄̄̄ anduna kpatadeen̄̄̄o n̄̄̄ p̄̄̄íngi.

17 Má ye gb̄̄̄ē kè ā̄̄o yemaziin̄̄̄ō̄̄zi,

gbē kè aṣè ma wɛtɛnɔ bé wè ma e.

¹⁸ Auziki kɔn gakuio kú ma ɔzĩ
kɔn ɔɔda kaaranao kɔn kuuna nnaao.

¹⁹ Né kè mɛè iñne sãɔ de vura maaala,
kaarana kè mɛè keñne de kondogi wásawasala.

²⁰ Má té yāzede zén,
mɛè táa o zé súusu guu.

²¹ Mɛè gbē kè aɔɔ yemaziinɔ gba pɔ,
mɛè n̄ auzikikaekiinɔ pañne.

²² Dii ma ke zaa a zĩ naanagurɔ,
ai àgɔ gá yā kè à kè zaa káakuno ke.

²³ À ma diɛ zaa káakume,
zaa à daɛgurɔ, le èè anduna ke kòro.

²⁴ À ma i zaale ísiala kuuro,
íɔki kee kuu gurɔ beeeero.

²⁵ À ma i kpíiinɔ ā,
ai àgɔ gá s̄s̄inɔ kāsāa péɛ,

²⁶ ai àgɔ gá anduna káɛ,
ke s̄ɛɛ ke b̄usu wén doo.

²⁷ Kè èe pɔ kè kú musunɔ keɛ,

kè èe b̄atuma daa ísiala,

²⁸ kè èe lou naa musu,

kè èe tɔɔɛ í zé f̄ɔɔ,

²⁹ kè èe ísia zeki lé keɛ,

le à í tón v̄i à zeki lélaro,

kè èe anduna kaɛɛ, má kú gwe.

³⁰ Má kú à saɛ ɔzĩkeri maaa ũ,
ma pɔɔ ègɔ nna à aɛzĩ lán guu e dɔɔ nà,
mɛègɔ pɔnnaa keɛo gurɔ s̄anda píngi.

³¹ Ma pɔɔ ègɔ nna Dii andunaa,
gbēnteenɔɔ de ma pɔnnakeɔ ũ.

³² Tia sa, ma nénɔ, à ma yā ma,
aubarikadeen gbē kè ma zé kūna ũ.

³³ À ma lédamma ma à ɔndɔ kū,
àton p̄ā kpáziro.

³⁴ Aubarikadeen gbē kè èe swā kpaa ma yāzi ũ
kè ègɔ ma wɛtɛɛ ma kpɛɛɛ,

kè ègɔ ma d̄aa gurɔ s̄anda píngia.

³⁵ Zaake gbē kè ma ee w̄endi è,
eégɔ nna kɔn Diio.

³⁶ Gbē kè kòramazii yā zaaa ì a zĩndaneme,
gbē kè z̄amaguunɔ ye gaazime.

9

Ɔndɔ kɔn yōnkɔkeɛo

¹ Ɔndɔɔ a kpé b̄o,

à a wesagbanɔ à m̄èn swɛɛplaa à p̄ɛɛɛɛ,

² à n̄òɔ dè à w̄ɛɛ bà,

à póbleenɔ soru kè à kàε.

³ À a nokparε zīkerinɔ zī,

èè lé zuu wéte sīsī mīsōntēa à bè:

⁴ A faasaideenɔ à εara à mó kè!
A laasuusaideenɔ mée ooare,

⁵ à mó à ma póblee ble,
à wēε kè má bà mi.

⁶ À a yōnkɔkεε tó, égō kú wëndio,
à táa o wéekēna zén.

⁷ Gbē kè èe fabori daa zéa e sōsō wetεεμε,
gbē kè èe kpākēε zaakerizi e taari wetεε a zīndanεμε.

⁸ Nton kpākē favoriziro, zaake eé kenyo ïime,
n òndōdee da zéa, eégō yenzi.

⁹ N yā da òndōrine, à òndō é diàle,
n yā o gbē maaane, à dōna é kaara.

¹⁰ Vīakεna Diinen òndō kāsāa ũ,
Luda kè kú adona dōnan wéekēna zé ũ.

¹¹ Zaake né gī ke ma gāzī,
n wëndi gbāa é kaara.

¹² Tó n òndō, n zīndanεμε,
tó favorin n ũ, n mì musu.

¹³ Mīsaikεε de lán nokgbē lédee bàμε,
à òndō vīro bensō à yāke dōro.

¹⁴ È vēε kītaa a kpeεε,
à kpé kú wéte sīsīa,

¹⁵ èè lé zuu gbē kè aōε gēτεεnozi,
èè bee gbē kè aō té n zén súusunɔne:

¹⁶ A faasaideenɔ à εara à mó kè!
A laasuusaideenɔ, mée ooare,

¹⁷ í kpāi mina ègō nna,
póblena asii guu né zómε.

¹⁸ Gbē pìnɔɔ dō kè beee né gèwāa zénlo,
gbē kè mīsaikεε n sisinɔ sī gèwāa tūtuwεen.

10

Sulemanu yáasino

¹ Né òndōdee è tó a de pɔɔ ke nna,
né yōnkɔɔ è a da nòε yakanε.

² ɔɔ zaaa è àre kero,
yākεna a zéa è n sí gaa ɔzī.

³ Dii è tó noaa gbē maaa dero,
è zaakerinɔ tē pó kè aō yezi.

⁴ ɔ meadee è mó takaasio,
zīkεna oplaplaa sō è mó auzikio.

⁵ Né kè pówεε kākōa kwεε né làakarideεμε,
né kè è ii o pókēguro wí vīro.

⁶ Gbē maaa mì ègō aubarika vī,
mōde yā pāsī bé à zaakeri lé pà.

- 7 Gbē maaa è ga kōn a tóoro,
 zaakeri tó è kaateme.
- 8 Ōndōdee è zīi ke yādienanōa,
 yābōeri è a zīnda ne.
- 9 Gbē kè è yā ke a zéa kú a làakaria,
 zézaaseri yā é bō gupuraa.
- 10 Gbēgwana kōn wéé pāsīo è mó yāo,
 gbē kè è yā ute a nòse guuroo è íbetè mì de.
- 11 Gbē maaa lé né íbōki wèndideeme,
 yā pāsī è zaakeri lé pa.
- 12 Zangu è swèe da,
 yenzi è lá ká taari píngila.
- 13 Ōndō yā ègō kú làakaridee lén,
 flàn faasaidee pó ũ a kpèèa.
- 14 Ōndōrinō è dōna zi ká,
 làakarisaidee lé è à kaate aagamè.
- 15 Ōodee auziki ègō denè lán wéte bīidee bà,
 takaasidee takaasi sō è à kaate.
- 16 Gbē maaa asaia è mónè wèndio,
 zaakeri àre è wétamma inè.
- 17 Gbē kè è lédamma maa è wèndi zé odōaínè,
 gbē kè è pā kpá totonazi è n sāsā.
- 18 Gbē kè è zangu ute né egèdeeme,
 guderì né yōnkōomè.
- 19 Yā pari bōena ègō durun sairo,
 gbē kè è a lé kú né làakarideeme.
- 20 Gbē maaa lé de lán kondogi wásawasa bà,
 zaakeri nòse bèe vīro.
- 21 Gbē maaa yā'ona è paridee da zéa,
 làakarisaidee è ga faasaikèè guu.
- 22 Dii aubarika è n ke auzikidee ũ,
 zīkena nawēao è póke kaararo.
- 23 Zaakèna de yōnkōonè kōkō yā ũ,
 ōndō è ke làakarideene nna.
- 24 Yā kè zaakeri e vīa kèene bé eé à le,
 Luda é pó kè gbē maaa yezi kpáa.
- 25 Tó zàga'īa kàka à gè, zaakerinō ègō kuu dōro,
 gbē maaa kāsāa ègō pèena gurō sānda píngi.
- 26 Lán lèvūu kpàkpā è ke swaanè nà,
 lán tésukpè è ke wéene nà,
 len meadee de le gbē kè aō à zīnōne.
- 27 Vīakèna Diine è wèndi gbāa kaara,
 zaakerinō sō, n wèndi ègō kusumè.
- 28 Gbē maaanō wéè ègō dō pōnnaazi,
 zaakerinō sō, tāmaa é n ne.
- 29 Dii zé de utekii ũ gbē maaanōne,
 zaakerinō sō, è n kaateme.
- 30 Weé gbē maaa fèè à gbèn zikiro,
 gbē zaa sō é vèekii e būsunlo.
- 31 Ōndō yā è bō gbē maaa lén,

lézaadee s̄, weé à n̄n̄ z̄k̄r̄m̄.
³² Gb̄ maa yā k̄ s̄o wà ōn̄ d̄,
 yākp̄gānda'ona èḡ da gb̄ zaaa l̄n̄.

11

¹ Dii zà p̄ȳna k̄n̄ m̄nafikion,
 kilooȳna s̄úusun à yezi.
² Z̄indas̄ena lez̄i è m̄ó w̄iyāo,
 z̄indabusanan̄ ònd̄yā ū.
³ Gb̄ maaa n̄s̄epuraa è a da z̄éa,
 náans̄aidee n̄s̄e zaaa è à yaka.
⁴ Auziki àre v̄i yākp̄k̄gur̄ z̄īro,
 yākena a z̄éa s̄ è n̄ sí gaaa.
⁵ Taaris̄aidee maak̄ena è z̄é poron̄e,
 zaak̄eri zaak̄ena è à n̄e.
⁶ N̄s̄epuradee maak̄ena è à b̄o,
 náans̄aidee p̄onid̄ena s̄ è à k̄ū.
⁷ Tó gb̄ zaaa gà, à t̄amaa è m̄i d̄e,
 p̄o k̄ è à náan̄k̄ena a gb̄agur̄ p̄ingi è yāa.
⁸ Gb̄ maaa è b̄o w̄ét̄amman̄,
 ben gb̄ zaaa è ḡn̄ à ḡe ū.
⁹ Ludaȳadaris̄ai lé è à gb̄daaa yaka,
 m̄ode d̄na è gb̄ maaa b̄n̄.
¹⁰ Tó gb̄ maaan̄o k̄ú nnamanan̄,
 w̄éte èḡ nna,
 tó gb̄ zaaan̄o ḡaga, w̄é guda k̄e.
¹¹ W̄éte è kaara n̄s̄epuradeen̄o ḡaz̄i,
 gb̄ zaaan̄o lé è w̄éte d̄e.
¹² Faas̄aidee è a gb̄daaa fabo,
 làakaridee è a lé k̄ū.
¹³ K̄m̄t̄odee è b̄o as̄iyyāo gupuraa,
 gb̄ náans̄e è n̄ as̄i ta.
¹⁴ D̄n̄'aed̄esaik̄e è tó gb̄n̄o fu,
 yāk̄k̄eri pariin̄o è tó wà z̄i ble.
¹⁵ Tó n̄ gb̄ p̄ande f̄ia d̄i n̄ musu,
 n̄ ka w̄ét̄amm̄alam̄e,
 gb̄ k̄ è a b̄o b̄en̄ è ḡo a làakaria.
¹⁶ Gb̄am̄n̄n̄eri èḡ auziki v̄i,
 m̄ode n̄gb̄ n̄s̄emaadee èḡ b̄è v̄in̄e.
¹⁷ S̄uudee è maaa i a z̄indan̄e,
 gb̄ p̄as̄i è a z̄inda kp̄a naw̄ēazi.
¹⁸ Gb̄ zaaa asaia èḡ aubarika v̄īro,
 yāmaat̄ori è àre e yāpura.
¹⁹ Kuuna maa yāpura è n̄ k̄a w̄end̄ia,
 tena à zaaazi è m̄ó gaa.
²⁰ Dii t̄en̄ n̄s̄ezaadeen̄o ū,
 à p̄o è k̄e nna taaris̄aideen̄o.
²¹ Yāpura, gb̄ zaaan̄o è b̄o p̄āro,
 m̄ode gb̄ maaan̄o è b̄o aafia.
²² Lán vura t̄anga d̄e nà al̄ede ȳin̄,

len nɔ maa ɔ̃ndɔ̃saidee dɛ lɛ.

²³ Gbɛ̃ maaanɔ pɔyezi è ń ká nmananan,
gbɛ̃ zaaanɔ tãmaa è ń nɛ.

²⁴ Gbɛ̃ kè è gbaa daa è kaarana e,
gbɛ̃ kè gí pɔ kè dɛ à kpá kpázi è gɔ̃ takaasimmɛ.

²⁵ Gbɛ̃ntee aubarikadee é nnaa ma,
gbɛ̃ kè è ń pɔyĩ kũ é pɔyĩ e se.

²⁶ Wè gbɛ̃ kè è pɔwɛɛ utɛ ká,
wè sa maaa o gbɛ̃ kè è yámmanɛ.

²⁷ Gbɛ̃ kè è à maaa wɛtɛ é gɔ̃ nna kɔ̃n gbɛ̃nɔ,
gbɛ̃ kè è à zaaa wɛtɛ, yã zaaa é à le.

²⁸ Gbɛ̃ kè è a auziki náanɛ kɛ é lɛɛ,
gbɛ̃ maaa è ɔ̃ tá lán lí ládee bà.

²⁹ Gbɛ̃ kè yã ì a uanɛ é gɔ̃ kori,
yɔ̃nkɔ̃ é gɔ̃ ɔ̃ndɔ̃dee zò ũ.

³⁰ Gbɛ̃ maa yãkɛnnɛna né lí wɛ̃ndideemɛ,
gbɛ̃ kè è gbɛ̃nɔ ee ɔ̃ndɔ̃ vĩ.

³¹ Zaakɛ Luda è fĩa bo gbɛ̃ maaanɛ andunan,
weé ludayãdarisai kɔ̃n durunkerio pɔ o dɔ́?

12

¹ Gbɛ̃ kè lédamma è kɛnɛ nnaa ye dɔ̃nazi,
gbɛ̃ kè totona è kɛnɛ zaaa mì vĩro.

² Gbɛ̃ maaa è Dii pɔnnaa e,
mɔde Dii è yã da mɔnafikideela.

³ Zaakɛna è gbɛ̃ke kãsãa péero,
gbɛ̃ maaa kãsãa è gɔ̃ degena vĩro.

⁴ Nɔ maaa dɛ a zãnɛ lán fùra bà,
nɔ wídamhari dɛnɛ lán mɛkɛmuna bà.

⁵ Gbɛ̃ maaanɔ è gɔ̃ pɛɛ yãzɛdeea,
gbɛ̃ zaaanɔ lédamma mɔnafiki vĩ.

⁶ Gbɛ̃ zaaanɔ yã né gbɛ̃dɛna yãmɛ,
gbɛ̃ maaanɔ lé sɔ̃ è ń bɔ.

⁷ Wè gbɛ̃ zaaanɔ liɛ ń kpɛɛgãnda aɔ̃ mì dɛ,
mɔde gbɛ̃ maaanɔ ua è gɔ̃ kuu.

⁸ Wè gbɛ̃ tɔ̃ bɔ a ɔ̃ndɔ̃ lémmɛ,
wè kya ká faasaideen.

⁹ Gbɛ̃ futa kè à zĩri vĩi sã̃ dɛ
gbɛ̃ kè è a zĩnda diɛ pɔke ũ bensɔ̃ à pɔblee vĩroola.

¹⁰ Gbɛ̃ maaa a pɔkãdeenɔ gwana dɔ̃,
gbɛ̃ zaaanɔ dà pãsi kɔ̃n ń pɔnɔ.

¹¹ Búbari aĩadee è gɔ̃ kãna,
laasuu kɛsã gbɛ̃ kè è pé gukoríaa.

¹² Gbɛ̃ zaaa è ɔ̃ zaaa ni dɛ,
mɔde gbɛ̃ maaa kãsãa è gɔ̃ mɔdɔ̃ vĩ.

¹³ Gbɛ̃ zaaa lé zaaa è à kũ,
mɔde gbɛ̃ maaa è bɔ yãketen.

¹⁴ Lé maaa è ń ká pɔ maaaa,
zĩi kè gbɛ̃ kè àrɛ è gɛ̃ a ɔ̃zĩ.

¹⁵ Yɔ̃nkɔ̃ yãkɛna è kɛnɛ maa,
ɔ̃ndɔ̃dee sɔ̃ è lédamma ma.

16 Yōnkoo è tó wà à pofē dō gō,
 làakaridee sō è sōsō daro.
 17 Yāpura'ori è yāzede o,
 sēda'egede yā ègō mōnafiki vīme.
 18 Laasuusaiyā è nī swē zō lán fēdaa bà,
 ōndōdee légbē è mō aafiao.
 19 Yāpuraa kē wà ò ègō gikena,
 egē sō è gē zéla lán wé'ibakena bà.
 20 Mōnafiki kú zaalekpakōsōrinō swēn,
 gbē'aafiaweterinō bé aōō pōnnaa vī.
 21 Zaa ke è gbē maaa lero,
 gbē zaaanō sō, yā è dañla.
 22 Dii tēn egēdee ū,
 à pōō ègō nna yāpuradeea.
 23 Làakaridee ègō a dōna kūna a swēn,
 yōnkoo è yā faasai kpàakpa ke.
 24 Zīkena oplaplaa è tó gbē kí ble,
 meā è gbē da zōbleen.
 25 Kuuna bídi guu è gbē sōe,
 yānna'onnenā è nī pōō ke nna.
 26 Gbē maaa è a gbēdaaa da zéa,
 gbē zaaanō yākena è nī sāsā.
 27 Meadee è a nōbō kā wawaro,
 aīadee è làakari dō a pōnōa.
 28 Kuuna yāzede zēn wēndi vī,
 zé pì sēna è nī kpá gaaziro.

13

1 Né ōndōdee è a de lédamma ma,
 fabori è gí kpākēnazi.
 2 Légbē nnaa è gbē ká pō maaaa,
 náanesaidee è ble a pāsī guume.
 3 Gbē kē è a lé kū è a wēndi dākpa,
 gbē kē à lé è kúroo è a zīnda yaka.
 4 Meadee è pō kē à yezi ero,
 aīade sō è nnaa ma.
 5 Gbē maaa zà mōnafikiyān,
 gbē zaaa è wí dañma è nī kpe bō.
 6 Maakena è zémaaseri mī sí,
 zaakena è durunkeri lie a kpeegānda.
 7 Gbēkenō è nī zīnda diē auzikidee ū,
 mōde aōègō pōke vīro.
 Gbēkenō è nī zīnda diē takaasidee ū,
 mōde aōègō pō vī bīta.
 8 Auzikidee è a zīnda bō kōn a auzikikēo,
 takaasidee sō è vīadaanzina ero.
 9 Gbē maaanō gupuraa ègō puna,
 gbē zaaanō fitia è garīma.
 10 Zīndasēna lezī è swēe da,
 lédammana è tó wà ōndō kū.
 11 Ōō zaaa è gá aēro,

ɔɔ kè wà è ísimma guu s̄ è k̄.
 12 Tāmaa gikena è n̄ n̄se yaka,
 p̄ kè wà yezi ena è m̄ w̄endi dufuo.
 13 Gb̄ kè è yā daroo é yā e,
 gb̄ kè è yā ma é àre e.
 14 Ɔnd̄dee yādann̄enan íb̄ki w̄endidee ū,
 è n̄ b̄ ga bàn.
 15 W̄éẸẸ maaa è tó gb̄ dak̄re gòmio,
 m̄de náan̄saideen̄ zé èḡ p̄s̄.
 16 Làakarideen̄ è yā ke k̄n̄ d̄nao,
 ȳnk̄ è a faasaik̄e ɔɔān̄e.
 17 Z̄iri zaaa è ḡ yān,
 ìba náan̄dee è s̄u aafia.
 18 Gina totonazi è m̄ takaasio k̄n̄ w̄iyāo,
 lédammamana è b̄e lín̄e.
 19 P̄n̄id̄ena ena è n̄ p̄ ke nna,
 m̄de ȳnk̄ ye k̄na yā zaaaaziro.
 20 Gb̄ kè té ɔnd̄rin̄zi è ɔnd̄ k̄,
 gb̄ kè kak̄ana k̄n̄ ȳnk̄ è yā e.
 21 M̄n̄zi èḡ té durunk̄erin̄zi,
 nnamanan gb̄ maaan̄ àre ū.
 22 Gb̄ maaa è túbi tó a dion̄e,
 durunk̄eri s̄ auziki é ḡ gb̄ maaan̄e.
 23 Takaaside bura è p̄blee ke maamaa,
 m̄de yākena lek̄e è tó à korazi.
 24 Gb̄ kè è a né gb̄eroo zàn,
 gb̄ kè ye a nézi è à toto káaku.
 25 Gb̄ maaa è p̄ ble à k̄,
 gb̄ zaaan̄ n̄se èḡ da kori.

14

1 N̄gb̄ ɔnd̄dee è ua k̄e,
 à faasaidee s̄ è ua f̄ak̄a.
 2 Gb̄ kè è yā ke a zéa Dii v̄i v̄i,
 gb̄ kè è zé sé súusuroo s̄ è kya kán.
 3 Faasaide lén à gb̄b̄ ū,
 ɔnd̄dee yā'ona è à b̄.
 4 Tó zù kuuro, p̄ble gb̄ èḡ da korime,
 wè àre b̄ta e k̄n̄ zùn̄ gb̄aaao.
 5 Sèeda yāpuradee è eḡe toro,
 sèeda eḡde yā èḡ m̄nafiki v̄i.
 6 Fabori è kp̄e ke ɔnd̄zi à korazi,
 yād̄na aaga làakarideen̄e.
 7 N̄ k̄ ȳnk̄a z̄az̄,
 zaake né d̄na earo.
 8 Ɔnd̄ è tó làakaridee laasuu lé a zéa,
 ȳnk̄ faasaik̄e è à s̄s̄.
 9 Faasaideen̄ è kya ká taari kúekenan,
 gb̄ maaan̄ èḡ nna k̄o.
 10 Baade a z̄inda yā'amma d̄,

gbē ɔnnaa ègō de gbē pānde pō ūro.

11 Gbē zaaanɔ ua é m̀i de,
gbē maaanɔ be é ɔ tá.

12 Zé ke kuu è ke gbēnɔne maa,
mɔde à m̀idekii né gaame.

13 Baa yáadɔna guu ǹse è yaka,
ɔnnaa kuu kè è m̀i de k̀n ɔsiaao.

14 Bɔrukpeede yákena è wí à musu,
gbē maaa è a yákena gbè e.

15 Laasuusaidee è yá píngi síme,
làakaridee è yá náane ke laasuulena sairo.

16 Ɔndōdee ègō zaakena v̄ia v̄i è pāne,
ỳnkɔɔ è náane kpá a zĩndaa ègō wāna.

17 Ɔɔf̄eri è yá futaa ke,
m̀nafikidee è zangu i a zĩdane.

18 Ɔndōsaideenɔ è gō faa sai,
làakarideenɔ è d̄ona kú f̄ura ũ.

19 Gbē zaaanɔ é m̀i sie gbē maaanɔne,
zaakerinɔ é kúe ǹsepuradeenɔ kpelea.

20 Takaasidee, baa à gbēdaaa è zan,
mɔde auzikide gbēnnanɔ ègō pari.

21 Kyakana n gbēdaaan né durumme.
Aubarikadeen gbē kè è wēnda dō takaasideenɔne ũ.

22 Zaalekpak̄s̄rinɔ sāsānaroo?
Maawaariparinɔ s̀u v̄i k̀n náaneo.

23 M̀ekpana z̄ia ègō àre v̄i,
yábɔena p̄aa è mó kēsānao.

24 Ɔndōdeenɔ auzikime ní f̄ura ũ,
ỳnkɔɔnɔ faasaik̄e è mó k̀n faasaiyāo.

25 Sèeda yāpuradee è gbē m̀i sí,
mɔde sèeda eḡdee yá m̀nafiki v̄i.

26 V̄iakena Diine né gbāa'eki náandeeme,
à de m̀sikii ũ à n̄enɔne.

27 V̄iakena Diine né íb̄oki ẁndideeme,
è tó wà b̄o ga bàn.

28 Tó kína gbēnɔ pari, ègō gakui v̄i,
b̀sugbēsaike né kpatableri m̀nzime.

29 Gbē kè è ɔ f̄e kpaaro w̄e kēna,
ɔɔf̄eri è a futake sé lez̄i.

30 Làakarikpaena né m̀e aafiam̄e,
zangu è m̀ekpete kpánzi.

31 Ẁndade w̄et̄ammari è à K̄eri kpe b̄o,
takaaside w̄egwari è à K̄eri kpe da.

32 Tó kisia ḡe zaakerizi, è à neme,
baa tó gbē maaa gà, à utekii v̄i.

33 Ɔndō è v̄ekii e làakaridee ǹsen,
mɔde wè e ỳnkɔɔaro.

34 Yáz̄dee è b̀su sé lez̄i,
durun s̄ è wí da gbēnɔa, baa déme.

35 Z̄bleri làakaride yá è ká k̄inane,

mɔde è a pɔfɛ bobo à wídammaria.

15

- 1 Yāwenlana dɔɔ è pɔfɛ kpáɛ,
yā pāsī è n pɔɔ fɛ.
- 2 Ɔndɔdee yā'ona è n gba dɔna,
mɔde yɔnkɔɔ yā ègɔ faa sai.
- 3 Dii wée kú gu píngia,
ègɔ gbɛ zaaanɔ kɔn gbɛ maaanɔ tàasi keɛ.
- 4 Yábuse'ona è n gba wèndi dufu,
yálekpeɛ è n ká de.
- 5 Faasaidee è kya ká a de totonan,
lédamamari sɔɔ làakari vī.
- 6 Gbɛ maaa ua ègɔ auziki vī bíta,
gbɛ zaa pónɔ ègɔ yáketete vī.
- 7 Ɔndɔdee lé è dɔna fā,
yɔnkɔɔnɔ sɔ, aɔɔ nòse vīro.
- 8 Dii tèn gbɛ zaaanɔ sa'ona ũ,
mɔde gbɛ maaanɔ wéekena è káne.
- 9 Dii zà gbɛ zaaa yákenan,
à ye gbɛ kè aɔɔ té yázeedeezinɔzi.
- 10 Totona pāsīn gbɛ kè pà zéne pɔ ũ,
gbɛ kè ye lédammaziroo sɔ é gameɛ.
- 11 Lán Dii gèwāa kɔn kaatenao yā dɔ nà,
weé gbɛntee swè pɔ o dɔɔ?
- 12 Fabori ègɔ yezi wà a gba làakariro,
è gá ɔndɔrinɔ kiiaro.
- 13 Nòse nnaa è tó uu gɔ werena,
nòse yakana è gbɛ ká de.
- 14 Laasuudee è dɔna wete,
yɔnkɔɔ è yāfaasai mómɔ.
- 15 Gurɔ píngi ègɔ pāsī wèndadeeneme,
pɔnnadee ègɔ kú zībaa guu.
- 16 Pɔ vīna féte vīakena Diine guu
maa de auziki bíta kúna wahaa guula.
- 17 Dò pā blena yenzi guu
maa de nòbɔ nòside sona kɔn zanguola.
- 18 Pɔfɛri è swèe da,
nòseyīidee è zɔka mì de.
- 19 Meadee zé ègɔ denɛ lèkara ũme,
gbɛ maa zé né zédaameɛ.
- 20 Né ɔndɔdee è tó a de pɔɔ ke nna,
gbɛntee yɔnkɔɔ è kya ká a dan.
- 21 Yāfaasai è ke laasuusaideene nna,
laasuudee è zé sé súusu.
- 22 Lékpakɔsɔnasai è yā gboro,
lédamari pariinɔ è tó yā ke.
- 23 Yāwenlana dɔɔ è a òri pɔɔ ke nna,
yā'ona à gurɔɔa ègɔ nna fá!
- 24 Wèndi zé è gá kɔn làakarideeno musu

le aŏton sí gèwāanlo yānzi.

²⁵ Dii è ìadāri ua wí,
è gyaanɔɔ gulɛzɛki dākpa.

²⁶ Dii zà laasuu zaaan,
yānna'ona è kɛɛ gbāsīro.

²⁷ ɔɔzaawɛteri è ìa da a uaa,
gbē kè zà ɔɔɔnkpɛɛgbaan éǵɔ kuu aafia.

²⁸ Gbē maaa è laasuu lé yā kè eé weńlaa,
yā zaaa è bɔɛ gbē zaaanɔ lén gɔɔ.

²⁹ Dii zà kōn gbē zaaanɔ,
è swā kpá gbē maaanɔ aduakɛnazi.

³⁰ Uu werena è n pɔɔ kɛ nna,
baaruu nnaa è n wá were.

³¹ Gbē kè è swā ɔɔ aafia lédammasi
égɔ bɛdee ũ ɔndōrinɔ té.

³² Gbē kè gi totonazi zà a zīndan,
lédammasari sɔ è gɔ lāakaridee ũ.

³³ Vīakɛna Diine è ɔndɔɔ dańne,
zīndabusana è bèɛ líńne.

16

¹ Gbēntee è yā die a swèn,
mɔde à mīdena è bɔ Dii lémmɛ.

² Baade è a yākɛna e maamɛ,
mɔde Dii n nòɛguuyānɔ yɔ à gwa.

³ N yā kè nɛɛ kɛɛ na Dii ɔɔzī,
n pɔyeziyā é bɔ maa.

⁴ Dii pɔ pīngi kè a pɔyezi yānzime,
zaakerinɔ pón wétāmmagurɔ ũ.

⁵ Dii tèn ìadārinɔ ũ,
yāpuramɛ aóɛ bɔ páro.

⁶ Gbēkɛɛ kōn náanɛo è lá ká taarila,
vīakɛna Diine è tó wà pā à zaaanɛ.

⁷ Tó gbē yākɛnanɔ kè Diine nna,
è tó se à ibɛɛnɔ kɛo nna.

⁸ Pɔ féte ena maakɛna guu
maa de àre zaa bíta enala.

⁹ Gbēntee è zé kè èe sɛɛ laasuu lé,
mɔde Dii è a kèɛ da zéa.

¹⁰ Lán kína è yā die Luda gɛɛ ũ nà,
à maa à yā bɔ yāzɛdee kpɛero.

¹¹ Zaka maaa kōn kiloo súusuo né Dii pómɛ,
pótisigwabɔ pīngi né à pókɛnanɔmɛ.

¹² Èe kɔ sío kína à zaaa kero,
wè kpata kāsāa péɛ yāzɛdee musumɛ.

¹³ Yāzɛde'ori è kɛ kínanɛ nna,
égɔ ye yāpura'orizi.

¹⁴ Kína pɔfɛ de lán ga zīri bàme,
mɔde ɔndɔɔdee è à té de.

¹⁵ Kína uu werena èǵɔ aafia vī,
à maakɛnɛna de lán pótɔgurɔ lou bàme.

16 Ɔndōkūna maa de vurala zà,
 gōna làakaridee ũu bèe vī de kondogi maaala.
 17 Gbē maa zé kè è sé pà zé zaaane,
 gbē kè à a zīndakūna dō è a wèndi dākpa.
 18 Īadāna è mó leenaο,
 zīndasena lezī è mó kaatenao.
 19 Zīndabusana talakanο té maa
 de baka kuuna kōn Īadārinola.
 20 Gbē kè è yā'onne maa è à maaa e,
 Dii náanekerī ègō pōnnaa vī.
 21 Gbē kè à nòse papanan wè sísi làakaridee,
 gbē kè à lé nnaan wè à yādōna zé e.
 22 Làakarīn wèndi mì ũ gbē kè aō vīinone,
 faasaideenο yāfaasai è wée tārīma.
 23 Ɔndōdee laasuu è à lé da zéa,
 à lé è tó wà à yādōna zé e.
 24 Yānna'ona né zómē,
 à nna nòsen bensō è mè gba aafia.
 25 Zé kee kuu è ke gbēnne maa,
 mōde à mīdekīī né gaamē.
 26 Búbari nòse è à da zīin,
 zaake nōaa è té kāmme.
 27 Gbē pāa è à zaaa gōgō,
 à légbē de lán té ke èe kūu bàme.
 28 Gbē dōrōsaidee è swèe da,
 kōmōtōdee è gbēnnanο kēkōa.
 29 Gbē pāsī è mōnafiki ke a gbēdaaanē,
 gbasa à à da zé zaaan.
 30 Gbē kè èe wée'igō kee laasuu ègō kpeegāndamē,
 gbē kè èe lézuki kee zè kōn à zaaaomē.
 31 Mīkā puraa né fūra gakuideemē,
 maakēna è n káa.
 32 Nòseyīidee maa de zīkarila,
 gbē kè à a zīndakūna dō maa de wétesirila.
 33 Wè yā gbeka kōn οο puraaο,
 mōde à bōkōtēna è bō Dii kīiamē.

17

1 Buređi kusu kori sona yākete sai
 maa de nōbōgbēna ua swèedeena.
 2 Zō làakaridee ègō gbāaa vī né wīdamari musu,
 ègō baka vī ua túbi guu.
 3 Wè kondogi kōn vurao baasa,
 mōde Dii è n swè tāsī ke.
 4 Gbē zaaa swā ègō nna kōn yā dōrōsaio,
 egēdee làakari ègō kú gbēperia.
 5 Gbē kè è takaasidee faboo è kyaka à Kèrimmē,
 gbē kè è gbē yāa dō mōnzia é bō pāro.
 6 Dionōmē n dezīnο gakui ũ,
 denōmē n nēnο Īadābō ũ.
 7 Yāzede'ona è kōsi kōn yōnkōoro,

egge è kōsi kōn bèedeero.

⁸ Ɔdōnkpeegbaa de yōbāndii ũ a dārine,
guu kè à lien píngi à tá ègō nname.

⁹ Gbē kè lá kà taarilaa e yenzi weteeme,
yāziferi sō è gbēnna kēkōa.

¹⁰ Ɔndōri è kpākēnzina ma,
yōnkō sō e gbēna gēn baaagō daro.

¹¹ Yā zaaa è dō swāgbāadeene aε,
weé zīri wēndadōrisaidee gbarezi.

¹² Dakōrena kōn músu kè wà à nēno sēeo
sāo de dakōrena kōn yōnkō mīsaikēola.

¹³ Tó gbē à maaa fīa bō kōn à zaaao,
à zaaa é kē à uaaro.

¹⁴ Leokpakōadana de lán ízewēna bàme,
n gu gwe ai swèe gō gá fee.

¹⁵ Yā nna kpana taarideea
kōn yādana taarisaideelao,
Dii zà yā beenōn píngi.

¹⁶ Bó àren yōnkō vī oōblena kyódōna musuu?
Zaake à nōse vīro.

¹⁷ Gbēnna yenzi ègō kuu gurō sānda píngime,
vīi kōn dāaronō kuu dōkōnena yānzime.

¹⁸ Yōnkō è gbē fīa di a musu,
è kpégaau sé a gbēdaane.

¹⁹ Gbē kè ye swēezi ye durunzime,
gbē kè à a gānule bō yāasa è mōnzi wete a zīndane.

²⁰ Laasuukpeegāndadee è à maaa ero,
léfōtōdee è léé à da yān.

²¹ Yōnkō da pōo ègō siame,
faasaidee de pōo ègō nnaro.

²² Nōse nnaan ēzē maaa ũ,
pōsiaa è n yāyā.

²³ Zaakeri è dōnkpeegbaa sōto a utan,
le à yāzēde mī dēo yānzime.

²⁴ Làakaride wéé ègō kú ōndōa,
mōde yōnkō wéepēkii ègō zāmē.

²⁵ Né yōnkō è tó a de pōo gō sia,
è a da'ina nōse yaka.

²⁶ À maa wà wéé tā taarisaideearo,
bēede gbēna a nōse maa yānzi zé vīro.

²⁷ Gbē kè è a lé kū dōna vī,
nōseyīidee ègō làakari vī.

²⁸ Baa yōnkō, tó à yītena,
wè à diē ōndōdee ūmē,
gbē kè è a lé kū né làakarideemē.

18

¹ Zīnda pōyezi è dō gbē kè è kēmmane aε,
è gī lédamma píngizi.

² Yōnkō è pōnnaa kē làakari yā musuro,

yā kè b̀̀ à lén è o.

³ Zaakena è mó kyakanguome,
kpɛbɔyā è wí ínne.

⁴ Gbēntee légbɛ né í l̀̀me,
swa'i bàalename, íb̀̀ki ẁ̀ndideeme.

⁵ Kena zaakerinne k̀̀rekerɛ
ke yākena taarisaideene l̀̀kpɛɛ maaro.

⁶ Ỳ̀nkɔ̀̀ lé è à da swèen,
à yā'ona è à kpá gbēnazi.

⁷ Ỳ̀nkɔ̀̀ lé è à yaka,
à yā'ona è à kũ lán takutɛɛ bà.

⁸ Gbēperi yā è k̀̀íne lán zó bà,
è gē lén d̀̀ɔ̀̀ ai ǹ̀se guu.

⁹ Gbē kè è pā kpá a zīizi né
m̀̀nzide dāarome.

¹⁰ Dii tó né uteki lezīme,
gbē maaa è bàa lé à g̀̀en à aafia e.

¹¹ ɔ̀̀de auziki denɛ lán wéte kè wà l̀̀kaa lìgazi bà,
lán bīi kè weé f̀̀ wà didiaroo bà.

¹² Zīindasena lezī è mó gbēne k̀̀n l̀̀ena,
zīindabusana è mó b̀̀eɔ̀̀.

¹³ Gbē kè è weñla swākpana sai,
m̀̀saikɛɛ k̀̀n kpɛbɔnao g̀̀ne.

¹⁴ Kāgbāakɛɛ è gbē gba gbāaa gyāpɛa,
m̀̀de dé bé eé p̀̀siaa f̀̀ɔ̀̀?

¹⁵ Làakaridee è yā dada a swèen,
ɔ̀̀ndɔ̀̀dee swā èg̀̀ d̀̀ d̀̀nazi.

¹⁶ Gbaa kè gbē dà è zé kekɛne,
è zé wēne gana gbēnsinɔ̀̀ kiia.

¹⁷ Gbē kè yā ò káakun wè à gwa yānnadee ũ,
ai à ibɛɛ g̀̀ gá à egɛ bo.

¹⁸ Kàbankpɛkena è swèe mì de,
è g̀̀sa gbāaanɔ̀̀ yokɔ̀̀a.

¹⁹ Danɛ kè wà taari k̀̀ne yā èg̀̀ gbāa lán bīi bà,
aɔ̀̀ swèe de lán zétatana k̀̀n l̀̀o bà.

²⁰ Yā'ona d̀̀ɔ̀̀ è mó gbēne k̀̀n kānao,
à légbɛ è tó p̀̀ móa.

²¹ Gaa k̀̀n ẁ̀ndio kú lémmɛ,
gbē kè ye yā'onazi è a gbè e.

²² Gbē kè nɔ̀̀ è ní sé n p̀̀ maaa è,
aubarika beee b̀̀ Dii kiiame.

²³ Takaasidee è yā o ẁ̀ndawēnda,
auzikidee è weñla gbāngbān.

²⁴ Gbēnna bereketɛ è à zaaa ínne,
gbēnna kenɔ̀̀ kuu aɔ̀̀èg̀̀ na gbēa de ua gbēla.

19

¹ Kuuna takaaside taarisaidee ũu maa
de kuuna ỳ̀nkɔ̀̀ yāzaa'ori ũula.

² Aīa vīna d̀̀na sai maaro,
wāna bíta è ní kē zéame.

- 3 Gbēntee faasaikεε è zé yakane,
ben è Dii taari e.
- 4 Auziki è tó wà gbēnna e pari,
takaaside gbēnna è kēame.
- 5 Sèeda egēdee é bɔ pāro,
egēdee é gí wétāmma eziro.
- 6 Gbē paridee è kpatableri tó nnaa sí,
baade píngi ègɔ yezi gbadari gɔ de a gbē ūme.
- 7 Takaasidee danεɔ è pā kpázime,
weé à gbēnnaɔ kēana o dɔro.
Tó èe weteεε à yā onyo,
aṣègɔ kú bero.
- 8 Gbē kè èe ɔndɔ kūu ye a zīndazime,
gbē kè ye làakarizi è à maaa e.
- 9 Sèeda egēdee é bɔ pāro,
egētori é kaate.
- 10 Lán nnamana e kōsi kōn yōnkɔɔo nàro,
lɛn zò kíblena wēenεɔa e kōsioro lε.
- 11 Làakaridee pɔɔ è fē kpaaro,
lákana taarilan à ìadābɔ ū.
- 12 Kína pɔfēna de lán músu pūtāna bà,
à maakennena de lán mɔdɔpisina sēa bàme.
- 13 Né yōnkɔɔn a de yakana ū,
nɔ swèedee de lán ítɔtɔna zεna sai bàme.
- 14 Wè beε kōn a auzikio e túbi ūme,
mɔde nɔ làakaride ena è bɔ Dii kiiame.
- 15 Meakεna è n da ibita'onan,
nɔaa è gbē gina de.
- 16 Gbē kè è yā'onnenena da è a wèndi dākpa,
gbē kè è a zīnda yākεna daroo é ga.
- 17 Gbē kè wēnda dɔ takaasideenε pɔ sèkā Diinεme,
àmbe é à yākεnanɔ fīa bonε.
- 18 N̄ n né toto a gurɔɔa,
mɔde n̄ton tó à gē ɔla ai à garo.
- 19 Pɔfēbitadee é fīa bome,
tó n à bò, à bona égɔ lé vīro.
- 20 N̄ lédamma ma n̄ totona sí,
lε n̄ ɔndɔ kú gurɔ aezī yānzi.
- 21 Laasuu kú gbēntee n̄sɛn pari,
mɔde yā kè Dii zèo bé è kε.
- 22 Gbēkεen wè wete gbēntee,
takaasidee maa de egēdeela.
- 23 Vīakεna Diinε è mó wèndio,
gbē kè vīi è ii o làakario kpaεna,
à zaaa è à lero.
- 24 Meadee è ɔ gē taan
à fua à póblee lí à da a lén.
- 25 N̄ fabori gbē, yōnkɔɔ é gɔ làakari vī,
n̄ kpākē làakarideezi, eé yā dada.
- 26 Né kè è a de gbē à pé a daa né

né gina kè è wí darímame.

²⁷ Ma né, tó n kámma bò kǝn lédammamano,
n pā yādǝnanen gwe.

²⁸ Sèeda zaadee è yāzede fabo,
zaakeri è à zaaa mómmo zaa.

²⁹ Gò logona faborinola,
gbēnan yǝnkǝǝnǝ pó ũ n kpeea.

20

¹ Wēe è lalandi zīrma,
í gbāaa è n da yābǝen,
gbē kè tò à a de ǝndǝ vīro.

² Kína pǝfēna de lán músu pūtāna bà,
gbē kè tò à pǝ fē a zīnda kpà gaazime.

³ Baasina leokpakǝane bèe vī,
faasaideenǝ è kasake swèe kero.

⁴ Mēadee è bú wí a gurǝaro,
tó à gàa bura pǝkēgurǝ, è pǝke ero.

⁵ Gbēntee nǝseguuyā né í lǝme,
mǝde asásidee bé à yā pǝnǝ tǝna dǝ.

⁶ Gbē paridee è a maakena yā o,
mǝde bǝna gbē náanedeeta zī'ū.

⁷ Gbē maaa ègǝ kuu taari sai,
aubarikadeenǝn né kè à n tǝnǝ ũ.

⁸ Kína kè vēena a yākpækekiia
è à zaa píngi dǝ a wēe guu à plékǝte.

⁹ Dé bé é fǝ à o kè a nǝse yāke vīro,
á kuu durun sai wásawasaa?

¹⁰ Kilooyǝna zaaa kǝn mǝnafiki zakao,
Dii zà beeenǝn píngi.

¹¹ Baa kǝkǝ'ona guu wè dǝ néa,
tó à yākena maa ke à zé vī.

¹² Swā kè wè yā mao kǝn wēe kè wè guu eoo,
Dii bé à n ké n píngi.

¹³ Tó n ye i'onazi, né gǝ takaasidee ũme,
n itē, pǝblee é mómma.

¹⁴ Pǝluri è be: À maaro! À maaro!
Tó à kào ae, è a zīnda sáabu kpá.

¹⁵ Vura kun, ben òso din,
mǝde dǝna kuuna lémmē gbè bèede ũ.

¹⁶ Tó gbē nibǝ fīa dì a musu,
n à uta sí nǝgǝ kūna tǝba ũ adee gēe ũ.

¹⁷ Dibidibi pǝblee ègǝ nna gbēnemē,
è yāa à gǝ n lén lán gbèwa bà.

¹⁸ N zē yāo lédamma musu,
n yā gwa maamaa, né gbasa n zī ká.

¹⁹ Kǝmǝtǝde ègǝ lili oo kǝn danǝ asiyyāome,
nǝn kakǝa kǝn yābǝerioro.

²⁰ Gbē kè à a de ke a da kà,
à fitia é ga gusia níginigimme.

²¹ Túbiblena ide wahaakesai

ègŏ aubarika vī zāaro.

²² N̄ton à zaaa gēεbona laasuu léro.

N̄ sŏkpa Diizi à n mī sí.

²³ Dii zà kilooyŏna zaaan,

mŏnafiki zaka è kenεro.

²⁴ Dii bé è gbēntee kèεε da zéa.

Dian gbē é yā kè eé ke zé dŏŏ?

²⁵ Gba légbēna Ludanε kpaakpaa kari vī,

né yāa n̄ laasuu lé lù kè n̄ sènε p̄a.

²⁶ Kína ōndŏdee è gbē zaaanŏ pleple

à n̄ ká gbèn à n̄ agaa pá.

²⁷ Dii fitia è gbēntee laasuu pu,

è n̄εguuyā tàasi ke píngi.

²⁸ Gbēkeε kŏn náanεon kína dákparinŏ ũ,

maakena è à kpata kāsā péε.

²⁹ Gŏkparεnŏ gbāaame n̄ ïadābŏ ũ,

mare ïsinŏ m̄kā puraame n̄ gakui ũ.

³⁰ Wéētāmmana è à zaaa kēm̄ma,

flà ōamma è yā bēε n̄s̄en.

21

¹ Kína n̄s̄ε kú Dii ɔzī lán íze bàme,
è à liε guu kè à yezin.

² Baade ègŏ ee a yākεna maa,
mŏde Dii bé ègŏ n̄ n̄s̄ε dŏ.

³ Maakεna kŏn yākεna a zéao
è ke Diine de sa'onala.

⁴ Zīndasena lezī kŏn ïadāao
è zaakεrinŏ durun bŏ gupuraaame.

⁵ Aĩadee laasuu è à ká nnamanaa,
n̄s̄εwāadee è gē takaasin.

⁶ Auziki kè gbē è εgetona guu
é gē ïala à n̄ kpá gaazi.

⁷ Zaakerinŏ pāsīkεna é tányo,
zaakε aŏè we wà yāzεdee kεro.

⁸ Taaride yākεna ègŏ dŏrŏ vīro,
taarisaidε yākεna ègŏ wásawasame.

⁹ Ina kpé làasin maa
de kuuna kpén ledŏ kŏn nŏ swèedeola.

¹⁰ Zaakeri swè ègŏ kú à zaaaame,
è a gbēdaaa wēnda gwaro.

¹¹ Tó wà wéε tà faboria,
yŏnkŏ è ōndŏ kūme,

tó wà kpákē ōndŏdeezi,
à dŏna è kaaramε.

¹² Ludaa maa, è zaakεri bεε tàasi ke,
è zaakεrinŏ ká kaatεnan.

¹³ Gbē kè èε swā kpá wēndade wiiiziro,
api é wii pé se, gbēke é weàlaro.

¹⁴ Gbadana asii guu è pŏfē kpáε,

ɔdɔnkpɛɛgbaa sɔtɔna utan è pɔfě̀ mì de.

¹⁵ Yǎgɔgɔna a zéa è gbě́ maaa pɔɔ ke nna,
mɔde è vīa dada zaakerizi.

¹⁶ Gbě́ kè pǎ làakari zéne

é si gèwáadeenɔ tème.

¹⁷ Gbě́ kè nòse kpà pɔnnakɛnaa é gɔ takaasin,
gbě́ kè ye wěezi kɔn nɔsio é ke auzikidee ũro.

¹⁸ Zaakerinɔn gbě́ maaanɔ tɔɔbakpabɔ ũ,
Luda è wéé tā náanesaideenɔa nòsepuradeenɔ gěé ũ.

¹⁹ Kuuna gbáan maa

de vėena kɔn nɔ swèede pětēdeola.

²⁰ Póble maaa kɔn nɔsio ègɔ kaena ɔndɔdee be,
mɔde yɔnkɔɔ è a pɔ mómɔ gɔɔme.

²¹ Gbě́ kè è yǎzede kɔn gbě́kɛɛo wete
è wèndi kɔn yǎ nnao kɔn bèeo e.

²² ɔndɔdee è léé gɔsa gbáaanɔ wétea,
è zekigbáaa kè aɔɔe à náane kee gboro.

²³ Gbě́ kè à a lé fě́ bensɔ à a néne kù,
àmbe è a zīnda bɔ yǎn.

²⁴ Gbě́ kè wada kɔn ĩadānao vī tón fabori,
è yǎ ke kɔn zaza bítaome.

²⁵ Meadee poyezi è à kpá gaazi,
kè à ɔ gbàre zīizi yǎnzi.

²⁶ Ègɔ kú pónidenan gurɔ sǎnda píngi,
gbě́ maaa sɔ è gba da nòseo do.

²⁷ Gbě́ zaaa sa'ona Diia né tème,
atēnsa tó èe oo kɔn mɔnafikio.

²⁸ Sèeda egede è gě́ zéa,
gbě́ kè à tè à yǎzi é kaate ai gurɔ píngi.

²⁹ Gbě́ zaaa wéé ègɔ pásīme,
nòsepurade wéé ègɔ té a yǎkenazi.

³⁰ ɔndɔ ke wéezéé ke lédamma,
aɔ ke é fě́ à Dii furo.

³¹ Wè sɔ soru ke zī yǎnzime,
mɔde Dii bé à zīblena yǎ dɔ.

22

¹ Tó nnaa de auzikila,
nna kɔn gbě́nɔo de vura kɔn kondogiola.

² Auzikidee kɔn takaasidee kāsāa dɔnkɔme,
Dii bé à n̄ ké n̄ píngi.

³ Làakaridee è gīake à à zaaa e à utene,
ɔndɔsaidee ègɔ gaa ai à wétamma e.

⁴ Zīndabusana kɔn vīakena Diineo gbèn
auziki kɔn bèeo kɔn wèndio ũ.

⁵ Lè kɔn takutɛeo kú gbě́ dɔrɔsaide zén,
gbě́ kè ye aafiazi è kēńma.

⁶ N̄ né fète da zé kè de à séa,
tó à ìsi kù, eé kēaro.

⁷ Auzikidee è gbáaa mɔ takaasideene,

pósēkārī è zò ble pódēenē.

⁸ Gbē kè à à zaaa t̄s̄, adee é yā e à kēguro,
à pāsīkēgo é à gbē.

⁹ Luda é aubarika da gbē kè gbēkēē vīin
kè è póblee kpaate takaasideenōne yānzi.

¹⁰ N̄ pé faboria, swèe é mì de,
yākete kōn wío é yāa.

¹¹ N̄sēpuradee kè à légbē nna
bé eégō de kína gbēnna ū.

¹² Dii wée ègō té dōnazi,
è mīkpeē zu náanesaide yāne.

¹³ Mēadee è be músu kú bàazi,
tó ma b̄o, eé ma de gāale.

¹⁴ Kaarua lé né wèe zòotome,
gbē kè Dii p̄o f̄eo è léé à sin.

¹⁵ Faasaiyā ègō kú nēno swēn,
totona kōn flāo é tó aō kēa.

¹⁶ Gbē kè è wée tā takaasideea le à auziki kaara
kōn gbē kè è gba da oodeenēo, aō píngi é kēsā.

Ōndōdeeno lédamma

¹⁷ N̄ swā kpá n̄ ōndōrinō yā'onnenena ma,
n̄ n n̄sē wē ma yādannenane,

¹⁸ zaake à nna ñgō kūna n swē guu,
àgō kú n lémmē.

¹⁹ Baa mpi, mēe yā daanne gbāa,
le ñgō Dii náane vī yānzime.

²⁰ Ma yā'onnenena kēnne mēn baaakuri,
yā p̄ino lédamma kōn dōnao vī.

²¹ Mēe yāpuraa kè náane vīi daanne,
le n̄ e n̄ yā weñla a zéame.

²² N̄ton gbāasaidee ble à gbāasaikē yānziro,
n̄ton gbāaa m̄o wēndadeene yākpaekekiiaro,

²³ zaake Dii é yā sínyo,
eé wée tā gbē kè aōe wée tāam̄man̄o.

²⁴ N̄ton gbēnna kpá kōn pof̄eroro,
n̄tongō té kōn pētēdeero,

²⁵ le n̄ton à dà sēe
n̄ n zīnda kpá yāzīro yānzi.

²⁶ N̄ton gbēke fīa di n musuro,
n̄ton kpégauu sénero.

²⁷ Tó n̄ póke vī n̄ fīa booro,
weé n daeb̄o sé n gīzī.

²⁸ N̄ton t̄oote lé sēeda zii wurero,
n dezino bé aō p̄eē.

29 N gbē kè à a zīi dō maamaaa ès?
Adee é zīi ke kīnanōne,
èe ke talakanōn eé keńero.

23

1 Tó n mō pō ble kōn gbāadeeo,
ngō dō gbē kè kú n ae.

2 Tó sānkaradeeme n ũ,
n fēe da n kōtoa.

3 Nton wākū ke à pōble nōsideeziro,
zaake pōblee pì de lán dabuuzunnena bàme.

4 Nton ĩa da n zīndaa ɔbitawetena yānzīro,
n ɔndō kū ngō n zīndakūna dō.

5 Wè wéé lé ɔa, ben è gē zéla,
è dèbe bɔbɔ à vīa lán kúu bà.

6 Nton aĩapāsīde pō blero,
nton wākū ke à pōble nōsideeziro,

7 zaake ègō a ɔ naroo a nòsemme.

Eé benne n pō ble n í mi,
mōde èe kee a nòsenlo.

8 Né à fete kè n blé pisime,
sáabu kè n kè é ke pā.

9 Nton yā o yōnkɔ swānlo,
zaake eé kyaka n ɔndōyāmmē.

10 Nton tɔɔte lé sèeda zii wurero,
nton tonenɔ bú lé n ká n pólaro,

11 zaake aō Dākpari gbāa,
eé bɔ n kpēe à yā sínyo.

12 N lédamma yā da n swèn,
n làakari dɔ dōnayāa.

13 Nton gí n né totozīro.

Tó n à gbè flào, eé garo.

14 N à gbē flào,
le n à bɔ gaa ɔzī.

15 Ma né, tó n ɔndō vī n swèn,
ma pɔɔ é ke nna.

16 Tó yāzede e bɔɔ n lén,
ma pɔɔ é ke nna.

17 Nton durunkerinɔ gwena ni dero,
ngō Dii vīa vī guro sānda píngi,

18 zaake négō zīaa vīme,
tāmaa é n nero.

19 Ma né, ò ma yā ma le ò òndō kū,
ò tó n swè gō té zé maaazi.

20 Nton kakōa kōn wēmiringoro,
òtongō kú lóudeeno téro,

21 zaake wēderi kōn lóudeeo è gō takaasideeno ū,
aō mèkpete è ò da utakāsādanamme.

22 N n de'ina yā ma,
tó n da zi kū, òton kyakanlo.

23 Ngō yāpuraa wetee, òton o kpáziro,
ò òndō kū kōn yādadanao kōn wéezēeo.

24 Gbē maaa de pōo ègō nna maamaa,
gbē kè né òndōdee ò pōo ègō nnaaame.

25 N tó n de kōn n dao pōo kemma nna,
ò tó n da'ina guda dōmma.

26 Ma né, ò n òsè wēme,
n wéè gō té ma yākenazi,

27 zaake kaarua né wéè zōotome,
no pāpākeri né lōgō zāme.

28 È gbē kpákpa lán kpāi wéedewe bà,
è tó gōgbē paridee gō náane sai.

29 Dén wè wāiyoo kene?

Dén wè o'oo kene?

Dé bé à leokpakōa vīi?

Dé bé à zōka vīi?

Dé bé è kēna pāa?

Dé wéè bé à tēaa?

30 Gbē kè aōè gī ke wēmikiiano,
kè aōè gá kpáe ke geepiwē yākōtenanozime.

31 Nton wéè bii geepiwēea
le à tēake wākū n kūro,
zaake ègō pipii togoo guume
à gēna lén ègō nna.

32 Eé yā swaa tēmma lán mlè bà,
eé n gbā à n kū lán pitigoo bà.

33 Né wéè si pō kè néè e yāroole,
né laasuu kpeegānda lé n swèn.

34 Né gō de lán gbē kè daena góron ísiaalaa bà,
lán gbē kè kú góro'ite bisa mìsōntēa bà.

35 Né be: Wà ma gbē, èè òmaro,
wà ma ke búgubugu, mée à wāwāa maro.
Bōren ma wéè é were le mà í wete mà mi dōo?

24

1 Ntongō lugaa gbē zaaano gwenaziro,
òton kakōanyona ni de sero,

2 zaake yā gbāaa laasuu bé ègō kú ò swèn,
yākete ègō kú n lémmè.

³ Ɔndɔn wè be kpáeo,
làakari è tó àgɔ pɛna.

⁴ Dɔnan wè pɔ káo kpénɔ pa
kɔn auziki maa bèedeo.

⁵ Ɔndɔdee gbāaa ègɔ kaaramɛ,
d̄̀ri iko ègɔ gaa aɛmɛ.

⁶ Baaru è tó wà z̄̀l asānsi d̄̀s,
tó yākekɛrinɔ pari, è tó wà z̄̀l ble.

⁷ Ɔndɔ lez̄̀i dɛ faasaideela,
lakutu k̄̀k̄̀k̄̀s̄̀aa guu à lé ègɔ nakɔanamɛ.

⁸ Gbē kè ègɔ zaakennena laasuu v̄̀in
wè à sísi mɔnafikide.

⁹ Yāfaasai wāaripana né durumɛ,
gbēke ègɔ ye faboriziro.

¹⁰ Tó n m̀̀kpetɛ kè nawēakɛgurɔ,
n gbāaa bítarɔ.

¹¹ N̄̀ gbē kè ā̀s m̀̀i pè gaaanɔ m̀̀i sí,
n̄̀ gí gbē kè ā̀s sòro wèe sii kaatenannɔnɛ.

¹² Tó n bè: O'o, wá d̄̀s yāro fá,
Luda kè ǹ̀sɛguuyā d̄̀s é eroo?

N w̄̀ndi gwàri à yā d̄̀s,
é f̄̀ia bo baadenɛ a yākenamɛ.

¹³ Ma né, n̄̀ zó ble, zaake à maa,
zós̄̀a è kɛ léne nna.

¹⁴ Len ɔndɔ è kɛ gbēne nna a ǹ̀sɛn le.
Tó n ɔndɔ kù, négɔ ziaa v̄̀i,
tāmaa é n n̄̀ero.

¹⁵ Dàde, n̄̀ton gbē maaa ua kpákparɔ,
n̄̀ton à be pónɔ kpokero.

¹⁶ Baa tó gbē maaa lèe ḡ̀n swɛɛplaa,
è ɛara à fɛɛmɛ,
zaakɛrinɔ s̄̀, mónzi è n̄̀ fu.

¹⁷ Tó n ibɛɛ lèe, n̄̀ton p̄̀nnaa kero,
tó à fù, n̄̀ton à yāa d̄̀ro.

¹⁸ Tó Dii è le, é kene nnaro,
à p̄̀f̄̀ é yāa n̄̀ ibɛɛ piame.

¹⁹ N̄̀ton tó gbē zaaanɔ yā n̄̀ kù gbāaro,
n̄̀ton zaakɛrinɔ gwena ni dero,

²⁰ zaake gbē zaaa ègɔ ziaa v̄̀iro,
Luda é zaakɛrinɔ fitia té dɛ.

²¹ Ma né, n̄̀ v̄̀ia kɛ Diine k̄̀n kínao,
n̄̀ton gbēna kpá k̄̀n gbē kè ā̀s b̀̀ n̄̀ kpɛnɔoro,

22 zaake yā é n̄ le kāndome.
Dé bé à dō lán weé n̄ ásarú ke nà?

Ōndōdeenŋ yān yè dō

23 Ōndōdeenŋ yān yè dō:
Gbēwēegwana yākpae guu maaro.

24 Gbē kè è yā nnaa kpá taarideea,
gbēnŋ é sa zaaa one, boriinŋ é à ká.

25 Gbē kè è yā da taarideela égō à maaa ee,
Luda é aubarika dan maamaa.

26 Yāwenlana súusu
de lán lépena léa bàme.

27 Ñ n bàazi zīi ke ñ n bura soru ke,
né gbasa ñ kpé bo sa.

28 Ñton n gbēdaaa bōbō a dàn pāro,
ñton tó n lé gbēnŋ sāsāro.

29 Ñton be: Mé kene lán à kēme nāro,
kesō mé fīa bone a yākenaa.

30 Ma pā meade búne,
ma dō faasaidee geepiwē búzi,

31 ben má è lè bōe à dàgula píngi,
à sè kù, gū kè à bō kōn gbèo lèe.

32 Ma yā beee gwà ma laasuu lèa,
ben pó kè má è yā dàdamē.

33 Tó n bè: Mé ii o féte, mé kámma bo féte,
mé dae féte okpana ma kùà,

34 takaasi é bō n ā lán kpāi bà,
pókēsāmma é mōnzi
lán gbē kè gōkebo kūna bà.

25

Sulemanu yáasi pāndenŋ

1 Sulemanu yáasi kè Yuda kí Ezekaya gbēnŋ kè takada guunŋn yè.

2 Luda gakui vī à yā ute,
kínanŋ gakui vī aō yā tàasi ke.

3 Lán wé fō wà ludambe lezī kōn tōte lò dōro nà,
leŋ wé fō wà kína laasuu dōro le.

4 Ñ kondogi gbāsī bōe,
à piri é pó maaa pio,

5 ñ zaakerinŋ bōe kína ae,
à kpata é gbāa kū yāzēdee musu.

6 Ñton n zīnda sé lezī kína aero,
ñton vēe gbēnsinŋ vēekiïaro.

7 Zaake à sãŋ à benne ñ mó ae kè
de à n diē kēsāna gbē bēēdeenŋ aela.

8 Yā kè n wée è,
ñtongō wāa kōn à gōgōnaoro,
zaake tó wà n yā ege bō,

bón né yāa ò kèe?

⁹Tó nées yā gōgō kōn n gbēdaaa, ònton bō kōn gbē pānde asiioro.

¹⁰Tó à mà, eé wí dammame, n tó zaaa é yāa dōro.

¹¹Yāmaa'ona a gurōa nna lán mango tēaa kè da kondogi taan bà.

¹²Ōndōdee lédamma maa gbē kè nòse vīine lán vura zāblebō bà.

¹³Lán í yīi ègō de nà pókērinone, len zīri náanēdee de le gbē kè aō à zīnōne, è n nòse yīi kūñne.

¹⁴Gbē kè è gbadana lé gbē ben è daroo de lán lou kè sisi à ãa kàka èe maroo bàme.

¹⁵Mēnadee è tó kína a yāze e, kpaena yāzi è tó à yā ble.

¹⁶Tó n zó è, ò ble mókōana yāo, le ònton ble bíta ò lé sōkparo yānzi.

¹⁷Ōnton n gbēdaaa be zé soro, le àton kpasanyo à zanguro yānzi.

¹⁸Gbē kè yā dì a gbēdaaaa de lán gò ke fēdaa ke kàle sōnte bàme.

¹⁹Làakarikpaena náanesaideea nawēakeguro de lán swaa gyāree ke gbá ere bàme.

²⁰Pōnna lèsina pōsiadeene de lán utasimmana ãampuu gurō ke yōnku kana bōa bàme.

²¹Tó nōaa e n ibee dee, ò pōblee kpáa, tó ímiime sō, ò à gba í.

²²Tó ò kè le, nées à o kaane a lémmē, Dii é fīa bonne.

²³Lán gu'igbāroo kpa ãa è mó louo nà, len gbēpena è mó uusisinao le.

²⁴Ina kpé làasin maa de kuuna kpén lēdo kōn nō swēedeeola.

²⁵Baaru nna bōna būsū zāazān de lán íyīikpana gbē kè gbāaa yāaa bàme.

²⁶Gbē maaa kè è we zaakerine de lán íbókii kè à í yana bàme, lán lògō kè à í yàka bà.

²⁷Zóblena à o gēe maaro, gbē bèelina a zīndane gakui vīro.

²⁸Gbē kè à a zīndakūna dōroo de lán wéte kè à bīi gborona bàme.

26

¹Lán lousisina de nà kwēe, lan loumana de nà pókēgurōa,

len gakui e kōsi kōn yōnkōoro le.

² Lán kíkoiá kōn taakasoo
ègō vīavīa à gá kè à su kè nà,
len gbēkana pāa è pókè wommaro le.

³ Gezee né sō pómē,
flà né zaaki pómē,
yōnkō pón gò ū a kpēea.

⁴ Nton we yōnkōla a faasaikēaro,
le nton gō lán à bàro yānzi.

⁵ N yā we yōnkōla a faasaikē lén,
le àton a zīnda gwa ōndōdee ūro yānzi.

⁶ Tó n lékpāsā kè yōnkō gāzī,
n n zīnda yàkamē, n yā wète n zīndane.

⁷ Yáasi kè kú yōnkō lén
de lán ere gbá kè e gbāké bàmē.

⁸ Bēlina yōnkōne de lán gbèdana gbèmban bà.

⁹ Yáasi kè kú yōnkō lén
de lán lè kè dana wēderi ɔzī bàmē.

¹⁰ Gbē kè yōnkō ke gbē gèzēlaa dà zīin
de lán tofekari kè è nòbɔ píngi gbāa bàmē.

¹¹ Yōnkō earana a yāfaasaikēnaa
de lán gbē kè èara a pisizi bàmē.

¹² N gbē kè à a zīnda diē ōndōdee ūu ès?
Yōnkō sàɔ deàla.

¹³ Mēadee è be: Músu kú zémme,
nòbɔ pásī té gāa.

¹⁴ Lán gbà ègō nigāa a sigbea nà,
len mēadee ègō lieliē a daekiia le.

¹⁵ Mēadee è ɔ gē taan
à fua à póblee lí à da a lén.

¹⁶ Mēadee ègō daa a ōndō
de yāwenladōri gōon swēplaaanla.

¹⁷ Gbē kè vī à pèe danɔ leokpakōan
de lán gbē kè gbē kù a swāa bà.

¹⁸⁻¹⁹ Gbē kè à a gbēdaaa sàsā
gbasa à bène: Mée fàadi boome
de lán bāndee kè e kà tédee
kōn kà sewēdeeo zuuñzi bàmē.

²⁰ Tó yàka kuuro, té è game,
tó kómɔtodee kuuro, swè è yāame.

²¹ Lán sīsī è ke tégōne nà,
lán yàka è ke tēne nà,
len leokpakōadee è swè da le.

²² Kómɔtode yā è keñne lán zó bà,
è gē lén dō ai nòse guu.

²³ Nòsepāsīdee kè è yā nnannaa oñne
de lán loo kè wà kondogi í lèa bàmē.

24 Zanguri è a zĩnda kẹkẹ kɔn léome,
 mɔde mɔnafiki bé à kú à swèn.
 25 Tó yā nnannaa bɔ̀ à lén, ònton síro,
 zaake yā zaa mèn swεεplaa bé à kú à swèn.
 26 Baa tó à a zangu ùte mɔnafiki guu,
 à zaaa è bɔ̀ gupuraa pari wáa.
 27 Gbē kè èe wèe yɔ̀óhne é zu à guume,
 gbē kè èe gbè gbegere paa, gbè pì é si adeea.
 28 Egedee è za gbē kè è n yakan,
 mɔnafikidee è gbē kpá lɛnazi.

27

1 Ònton n zĩnda sáabu kpá zia yā musuro,
 zaake n dō yā kè eé su ziaro.
 2 Òn tó wà n sáabu kpá,
 ònton n zĩnda sáabu kpáro.
 Òn tó à bɔ̀ gbēnɔ̀ lén,
 ònton tó à bɔ̀ n lénlo.
 3 Gbè tìisi, bùsu'āatē né asoome,
 mɔde yɔ̀nkɔ̀ pɔ̀fē tìisi de beeenla píngi.
 4 Pētē pāsī, pɔ̀fē ègɔ̀ dańla,
 mɔde dé bé eé nòsegoaano fɔ̀ɔ̀?
 5 Kpākēna gbēzi gbē pariino wáa maa
 de yena gbēzi asii guula.
 6 Gbēnna yā'ɔ̀amma kpáńzi náane vī,
 ibee lépemma mɔnafiki vī.
 7 Gbē kè kána è zaza kú zóame,
 mɔde nɔ̀adɛri pɔ̀ kyàkyā dōro.
 8 Gbē kè kè a uaa èe likɔ̀a zɔ̀ɔ̀
 de lán bāa kè sàsá a sàa bàme.
 9 Nósi gū nnannaa kɔ̀n tuaetitio è n pɔ̀ɔ̀ ke nna,
 lédakɔ̀ana kɔ̀n nòsego doo è gbēnnano ke nna.
 10 Ònton pā kpá n gbēnnaziro ke n de gbēnna.
 Tó yā n le, ònton gá n vīi ke n dāaro bɛro.
 N gbēdaaa kè kúnyo kīi maa
 de n be gbē kè kú zàla.
 11 Ma né, òngɔ̀ ɔ̀ndɔ̀, ma pɔ̀ɔ̀ é kemma nna,
 mé we ma sòsòrinla.
 12 Làakaridee è yā pāsī e káaku, ben è utene,
 laasuusaidee è gí àgɔ̀ gaa, ben è yā e.
 13 Tó gbē nibɔ̀ fīa dì a musu,
 n à uta sí òngɔ̀ kūna tɔ̀ɔ̀ba ũ adee pì gēe ũ.
 14 Tó n yā ò gbāngbān
 n sa maaa ò n gbēdaaanε kɔ̀ngɔ̀ ide'ide,
 weé da sa zaaa ũme.
 15 Nɔ̀ swèedee
 de lán í kè e tɔ̀tɔ̀ zena sai lou zāa guro bàme,
 16 à dādāna de lán ĩa dādāna bàme,

adee e ǹ̀si'í kũu k̄n ɔɔome.

¹⁷ Lán m̀̀nɔ è k̄́ lé ke nà,
len gb̄́ntee è a gb̄́daaa k̄k̄e le.

¹⁸ Tó gb̄́ làakari d̀̀ kākā lía, eé à né ble,
tó gb̄́ a dii yā mà, eé a kpe da.

¹⁹ Lán gb̄́ è a ninii e ín nà,
len gb̄́nteenɔ èḡ́ k̄́ laasuu d̄́ le.

²⁰ Lán g̀̀nɔ è mó gaaaro nà k̄n g̀̀wāao,
len gb̄́ w̄́e yena p̄́zi è m̄́aro le.

²¹ Lán ẁ̀e kondogi k̄n vuraο maaa d̄́
a baasana guu nà,
len ẁ̀e b̀̀e lí gb̄́ne à t̄́b̄́na guu le.

²² Baa tó n faasaidee dà ḡ́n
n à sabò lán p̄́w̄́e bà,
à faasaik̄e é k̄̄aro.

²³ Nḡ́ n p̄́k̄adeenɔ kuuna d̄́ maamaa,
ǹ̀ làakari d̄́ n kp̄́sa p̄́nɔa,

²⁴ zaak̄e auziki èḡ́ kuu gurɔ s̄́nda píngiro,
baa kpata è ḡ́ gb̄́ p̄́ ũ ai a boriiaro.

²⁵ S̄́ è yāa, à dufu è b̄́e,
neè à tàgaa kpá p̄́nɔa,

²⁶ neè p̄́k̄asāa ke k̄n n s̄́anɔ k̄ao,
neè bú lú k̄n n bl̄́e ɔɔo,

²⁷ n bl̄́nɔ zwii èḡ́ dinzi n p̄́blee ũ,
neè n uadeenɔ k̄n n n̄́gb̄́ z̄́kerinɔ gwao.

28

¹ Zaakeri è baale, baa tó ẁ̀e p̄́aro,
gb̄́ maaa èḡ́ w̄́r̄n̄ḡ́ v̄́ lán músu bà.

² Tó bùsu taari k̀̀e bíta, à k̄inanɔ èḡ́ parime,
m̄̀de làakaride yād̄́ri é tó aafia ḡ́ kuu.

³ Kína k̀̀e è w̄́e t̄́ takaasideenɔ
de lán lou k̀̀e mà à bl̄́enɔ yàka b̄́ame.

⁴ Dokayādarisaideenɔ è zaakerinɔ s̄́abu kpá,
dokayādarinɔ s̄́ ā́e sw̄́e keńyo.

⁵ Gb̄́ zaaanɔ yāzede gbá d̄́ro,
m̄̀de gb̄́ k̀̀e ā́e Dii ae wet̄́nɔ d̄́ w̄́asawasa.

⁶ Takaaside taarisaidee maa
de auzikide yálekpekerila.

⁷ Né dokayādari asānsi v̄́,
p̄́p̄́adeenɔ gb̄́enna è w̄́ da a deame.

⁸ Gb̄́ k̀̀e è a auziki kaara ɔɔdial̄́na bíta guu
e p̄́ kaak̄sa gb̄́ k̀̀e è takaasideenɔ w̄́nda gwaan̄me.

⁹ Gb̄́ k̀̀e è doka kpá swākoto,
Luda è za à aduak̄enan.

¹⁰ Gb̄́ k̀̀e è gb̄́ maaanɔ da zé zaaaa
é léé à da a z̄́nda takut̄́emme,
taarisaideenɔ s̄́ ā́e b̄́ maa.

¹¹ ɔɔdee è a z̄́nda dī́ ɔ̄́nd̄́dee ũme,
m̄̀de takaaside asānsidee è à ɔ̄́nd̄́ d̄́ame.

12 Tó gbě maaanɔ zĩ blè,
 gbě pingi ègõ ãa dāame,
 tó zaakerinɔ kpata blè,
 baade ègõ mì kpaa guuzime.
 13 Tó n n taarinɔ ùte, né gá aero,
 tó n ò bensõ n tò, Luda é n wēnda gwa.
 14 Aubarikadeen gbě kè ègõ Dii vĩa vĩa ũ,
 swāgbāadee sõ è léε à da yān.
 15 Gbě zaaa kè è kí ble takaasideenɔ
 de lán músu kè èe pūtāa bāme,
 lán gbèka kè èe kusiiṃma bà.
 16 Dɔn'aεdee kè è wéε tā a gbēnɔ faa vīro,
 gbě kè zà ɔɔzaa'enan wēndi ègõ gbāa.
 17 Gbēderi kè a laasuu e ãa daaa
 ègõ baalεε ai à gá gaome.
 Gbēke tón kpánero.
 18 Gbě kè è yā ke a zéa ègõ aafiamε,
 yāɔɔsaikeri sõ é léε kāndo.
 19 Gbě kè è làakari dɔ a bú zīia ègõ kāna,
 gbě kè è pé gukoria sõ ègõ kú takaasi guume.
 20 Luda é aubarika da náanεdeen maamaa,
 gbě kè e wāa à ke ɔɔdee ũ é bɔ páro.
 21 Gbēwεεgwana maaro,
 baa kōn beeeo gbě é taari ke buredi kusu yānzi.
 22 Sānkaradee è wā kōn auziki'enaɔ,
 ègõ dõ kè takaasi é a lero.
 23 Gbě kè è kpākē gbēzi ègõ nnao
 de gbě kè à à tó nnaa sila.
 24 Gbě kè kpāi ò a de ke a daa,
 ben èe bee, taarinlo,
 adee sēnkpe kōn kpāi wéεdewεome.
 25 Gbě kè wéεkaka vīi è swèe dame,
 gbě kè Dii náanε vī bé eé kaarana e.
 26 Gbě kè e a zīinda náanε keε né yōnkɔɔme,
 gbě kè té ɔndɔɔzi bé eé bɔ maa.
 27 Pó è kēsā gbě kè è takaasideenɔ gba póaro,
 wè gbě kè è n wéε gwaroo káme.
 28 Tó zaakerinɔ kpata blè,
 baade ègõ mì kpaa guuzime.
 Tó aṣ gāga, gbě maaanɔ è dagula.

29

1 Gbě kè wà kpākēzi maamaa, ben à gĩ mazi,
 adee é kaate kāndo yòɔ sai.
 2 Tó gbě maaanɔ dàgula, gbēnɔ pɔɔ ègõ nname,
 tó gbě zaaa kú kpatan, wègõ m boome.
 3 Gbě kè ye ɔndɔɔzi è a de pɔɔ ke nna,
 kaaruanɔ be zéseri è a ɔɔ yaka.
 4 Kína è tó a bùsu gbāa kaara yāzεdee musu,
 ɔɔnkpεεgbasiri sõ è a bùsu dεme.

5 Gbē kè èe lénnaa kεε a gbēdaaane
 e bà kpakpaa a zīndanεμε.
 6 Gbē zaaa taarikεna è à kŭ takutεε ūμε,
 gbē maaa è guda κε kŏn pŏnnaao.
 7 Gbē maaa è làakari dŏ takaaside yāgŏgŏnaa,
 zaakeri sŏ è à yā daro.
 8 Gbē faborinŏ è wéte wā,
 ŏndŏrinŏ è gbēnŏ làakari kpáεñne.
 9 Tó ŏndŏdee gāa yākpae κε kŏn yŏnkŏŏŏ,
 yŏnkŏŏ pì è pŏ fē è yāa dŏ, à lé è nakŏaro.
 10 Gbēderinŏ è za taarisaidεεμε,
 aŏègŏ gbē maaanŏ wεte wà n̄ dε.
 11 Yŏnkŏŏ pŏfē è bŏ à wéεame,
 ŏndŏdee sŏ è a pŏfē naawame.
 12 Tó gbāadee e swā kpaa εγεγāzi,
 à ibanŏ è gŏ zaakerinŏ ū n̄ píngime.
 13 Takaasidee kŏn gbāamŏnnerio yā mèn doo kè vī,
 Dii bé à tò n̄ wéε e guu ee n̄ píngi.
 14 Kína kè è yākpae κε takaasideenŏne kŏn yāpuraao,
 à kpata kāsāpεεna égŏ gbāa gurŏ sānda píngi.
 15 Totona kŏn flāo è tó gbē ŏndŏ kŭ,
 né kè wà à tò a zīdanε è wí da a daame.
 16 Tó zaakerinŏ dàgula, taarikεna è kŏme,
 mŏde gbē maaanŏ é n̄ kpεε e.
 17 N̄ n né toto, eé n làakari kpáenne,
 eé tó n pŏŏ κε nna.
 18 Guu kè Luda yā kunlo, wègŏ n̄ zīndakŭna dŏro.
 Aubarikadeen gbē kè à à doka kŭna ū.
 19 Wè zŏ toto kŏn léoro.
 Baa tó à mà, eé zīi κεaro.
 20 N gbē kè è wā à yā oo ès?
 Yŏnkŏŏ sāŏ dε adeela.
 21 Zŏ kè wà à zaza kŭ zaa à néngo zī,
 é yāa à gŏ guturu ūμε.
 22 Pŏfēri è swèe da,
 nŏsεfutadee è durun κε maamaa.
 23 Īadāna è n̄ busame,
 zīndabusana bé è n̄ kaara.
 24 Gbē kè è ble kŏn kpāio zà a zīndamme,
 è lada kŏn Ludao, mŏde è we à yāpuraao oro.
 25 Vīakεna gbēntεεné né takutεεμε,
 gbē kè è Dii náane κεε mì égŏ da'iana.
 26 Gbē paridee è gbāadee aε wεte,
 mŏde yākpaeκεna né Dii yāme.
 27 Gbē maaa ye εγεdeeziro,
 gbē zaaa è za zésuususerimme.

30

Agu yā'ona

1 Yake né Agu yā'oname.

Ma kpasa Luda, ma kpasa maamaa,
² zaake ma yŏnkŏkeε de danŏ pŏla,
 má gbēnteekeε asānsi vīro.

³ Mée ŏndŏ dadaro,
 má Luda dŏna vīro.

⁴ Dé bé à gāa ludambe yā à sù?
 Dé bé à ĩa kākŏa à kù a ɔzīi?
 Dé bé à lou'i kòko a pŏkāsāan?
 Dé bé à tɔtε lé kè?
 À tŏn diaa? À Né tŏn diaa?
 Tó n dŏ.

⁵ Luda yānŏ píngi see vīro,
 ègŏ de sengbango ũ gbē kè nàzine.

⁶ Nton yāke kaara à yā guuro,
 le àton n εge kánne n ɔzīro yānzi.

⁷ Yā mèn plaaan mée gbekaamma Dii,
 nton gíomero ai màgŏ gá ga.

⁸ N ma kē yāpá'onaa kŏn egetonao,
 ñgŏ ma gbaa pŏblee mŏkŏanayāo.

Nton ma ke takaaside kesŏ ɔɔde sà ũro,

⁹ le pŏ tŏngŏ dimazi mà lé sénzi
 mà be dén Dii ũu yānzi,
 le takaasi tŏn ma kŭ mà kpāi o
 mà n tŏ yakaro yānzi.

¹⁰ Nton yā di zàa a dii kiiaro,
 le àton n ká à n lero yānzi.

¹¹ Gbēkenŏ kuu aŏè n denŏ káme,
 aŏè sa maaa o n danero.

¹² Gbēkenŏ kuu aŏègŏ daa wà gbāsīro,
 mŏde aŏ zaakeε e kēm̄maro.

¹³ Gbēkenŏ kuu aŏè n zīnda sé lezī,
 aŏè gbēnŏ gwa wà kwéeε.

¹⁴ Gbēkenŏ kuu aŏ swaa de lán fēdaa bà,
 aŏ swaa sŏntenŏ de lán fēenŏ bà,
 aŏè anduna takaasideenŏ
 kŏn gbēntee wēndadeenŏ keo gyaigyai.

¹⁵ Mìsi nénŏgbēnŏ vī gŏn plaa,
 aŏè be: N wa gbaa, n wa gbaa.

Pŏ mèn aagŏ kuu kè aŏè kāro,
 à kà siigŏ se, aŏè be pŏ mŏm̄maro:

¹⁶ Gèwāa kŏn pāa né'isŏ
 kŏn tɔtεo zaake í è mŏaro
 kŏn téo zaake è be a kāro.

¹⁷ Wée kè né è a de faboo
 bensŏ è kyakao a dan,
 swawεε gbāa kānkānanŏ é à wée pì bŏ,
 yeberekunŏ é à gè ble.

18 Yā mèn aagō kuu kè aō de ma dōnala,
à kà mèn siigō se má n̄ m̄ dōro:

19 Zé kè kúu ègō téo musu,
zé kè mlè ègō táa oon gbè sàraa,
zé kè goro'ite ègō tén ísíaa dagura
kōn zé kè gōgbē ègō yeo nōkparezio.

20 Nō zinakeri yākenan yè:
È pó ble à o ma a léa
à be ée yā zaaa kero.

21 Yā mèn aagō bé è tó tōte lugaluga,
à kà siigō se, tōte é yā pino fōro:

22 Zò kè à kpata blè,
yōnkō kè pó blè à kà,
23 nōgbē kè wà zān ben à zā kè
kōn zò nōkpare kè gō a dii zā nō ūuo.

24 Pó néngonō kú tōte mèn siigō,
mōde aō ōndō vī maamaa:

25 Babannō kuu pó gbāaano ūro,
mōde aōè blé zi di kwεεε.

26 Gbè'ēno kuu pó bítano ūro,
mōde aōè bεε bo gbèkotoomme.

27 Kwaanō ègō kína vīro,
mōde aōè bōe wà zεzε gāli kōn gāliome.

28 Né fō n̄ zò kū kōn oō,
mōde è gá na kína kpé sātazime.

29 Pó mèn aagō kuu kè aō tena maa,
à kà siigō se, aō táa'ona nna:

30 Músu kè bíta nòbōno té,
è bōru kpeε pókenero

31 kōn kokya kè toke bōo kōn blèkofī lètādeeo
kōn kína kè kú a zīkpeeno aeo.

32 Tó n yōnkōyā kè zīndasena lezī guu
ke tó n yā zaaa laasuu lè,

n̄ o kú n léa,
33 zaake lán wè zwii fagaa pá à nōsi bō nà,
ke lán wè yī kū wà fī à aru bō nà,
len gbē pōfēna è swèe da ε.

31

Kí Lemueli yā

- 1 Kí Lemueli da lé dàa à bè:
2 Diame, ma né? Bómεε, ma né'ina?
À kè diamε, né kè ma à lé gbè Ludanε?
3 Nton n wó de nōgbēno kiiaro,
nton zé kè è kīnāno yaka séro.

4 Lemueli, geepiwēε de ḱinanŋ ṕómina ũro,
 í gbāaa de kpatablerinŋ ṕómina ũro,
 5 Ie aŋton mi, dokayānŋ sǎngu,
 aŋ yǎ gōgō takaasideenŋε faa sairo yānzi.
 6 À í gbāa kpá gbē kè aŋε mŋŋ gaanŋa,
 à geepiwē kpá pŋsiadeenŋa
 7 aŋ mi, aŋ takaasi sǎngu,
 aŋ yǎ'amma tóngō dŋngu dŋro.
 8 N̄ yǎ o gbē kè aŋé fō wà yǎ oroonŋ gēε ũ,
 n̄ yǎ sí gbē kè aŋŋ dŋnleri vīroonŋε.
 9 N̄tongō yītenaro, n̄ yǎkpae ke a zéa.
 N̄ takaasideenŋ kŋn wēndadeenŋ yǎ nnaa kpámma.

Nŋ làakaridee

10 Dé bé eé nŋ làakaridee ee?
 À bēε vī de gbè bainŋla zǎ.
 11 À zǎ ègō à náane keε kŋn nòseŋ dome,
 ṕó maa ke è kēsāaro.
 12 À maaan ègō keε a zāne,
 èε ke à zaaanlo ai a wēndi lén.
 13 È sǎkǎ kŋn gbòbào wete
 à a ŋzīi ke kŋn pŋnnaao.
 14 È gá ble sé zǎ
 lán góro'ite latari bà.
 15 È fεε gukēkōanao à ṕóbleε ke a uadeenŋε,
 è zīi kpaatete a nŋkparenŋε.
 16 È tŋŋte maaa wete à lú,
 è geepi línŋ pépen kŋn a zīnda bŋgŋ ŋŋŋ.
 17 È gbāaa dŋ a pii asaa ũ
 à gāsāwa bŋbŋ a zīia.
 18 Ègō dŋ kè é yàra e,
 à fitia té ègō nana gwāavīme.
 19 À ŋŋ ègō porona àgō buutābŋ kŋna,
 ègō keke ŋ wǎ a ŋneŋ.
 20 È ŋ poro wēndadeenŋε,
 è ŋ liga takaasideenŋzi.
 21 È ñampuu gurŋŋ vīa ke a bεdeenŋ yǎ musuro,
 zaake à uadeenŋ è uta didi kŋame.
 22 È daεbŋ bisanŋ tā a zīnda,
 à ṕókāsāanŋ né táaru bisa kŋn bisa gaarura'ideenŋme.
 23 À zǎ è tó bŋ fāadibokiia,
 ègō vēεna gu dŋnkŋ kŋn bùsu gbēnsinŋ.
 24 Nŋgbē pi è ṕódangān ke àgō yaa,
 è gère tā à kpá a latarinŋa.
 25 Ègō gbāa kŋn gakuio dana ṕókāsāa ũ,
 à kuuna zia yǎ è swē kēnlo.
 26 Ŋndŋyǎ ègō daa à lén,
 è yǎ dañne kŋn yenzio.

27 À wéε ègõ té a ua yākenazi,
è meá pò blero.

28 À nénò è fεε wà sa maaa onε,
à zā è à sáabu kpá à be:

29 Nɔgbě paridee aĩa vī fá,
mɔde mbe n̄ deńla n̄ pínɡi.

30 Kakana maaa ègõ náanε vīro,
nɔmaakεε è gě zélamε,
nɔgbě kè Dii vīa vīin wè sáabu kpá.

31 N̄ zīi kè à kè àre kpáa,
n̄ à tó kpá à yākena musu gāale.

LAASUDEE

Yā pínɡi pāme

- ¹ Laasuude Dauda né, Yerusalemu kína yān yè.
- ² Ma laasuude ma bè:
Yā pā búgubugu,
yā pā búgubugu,
à pínɡi pāme.
- ³ Bó àren gbēntee è e anduna guu
nawēa kè èe kee a zī pínɡi guua?
- ⁴ Kpàenɔ è gēte, wurenɔ è su,
mɔde anduna ègɔ kuu gurɔ pínɡime.
- ⁵ Ɔfántē è bɔ, è gē,
è wā à ɛara à gá guu kè è bɔn.
- ⁶ Īa è káka sɔɔmetɛ kpa,
è liara à su gu'igbároo kpa,
ègɔ ligaligaa àgɔ gaa àgɔ suu.
- ⁷ Swa pínɡi í ègɔ kaa ísɔiaa guume,
mɔde ísɔiaa è paro,
í pìnɔ è ɛara wà su swaa pìnɔ miamɛ.
- ⁸ Pó pínɡi è n kpasá,
kpasá pì yā gè onala.
Gugwana è mɔ wéɛaro,
yāmana è swā paro.
- ⁹ Yā kè kuu yāa bé eé ɛara àgɔ kuu dɔ,
yā kè wà kè yāan weé ɛara wà ke dɔ.
À dufu kee kú anduna guuro.
- ¹⁰ Pókee kuu ke weé be:
N pò dufu ke gwaɔ?
Auo! À gĩake à kuu wa ã zaa zi kò.
- ¹¹ Gbē káakunɔ yā ègɔ dɔ gbēken dɔro.
Baa gbē kè aɔégɔ kuu ziaanɔ,
aɔ yā é dɔ gbēken ziakpɛɛ zĩro.
- ¹² Ma laasuude ma kí blè Isarailinɔa Yerusalemu.
- ¹³ Ma mè kpà yā kè wèe kee anduna guu pínɡi tàasikɛnaa, má gwàgwa ɔndɔ'ɔndɔ má è
Luda zī pāsī dà gbēnteenɔne aɔ ke.
- ¹⁴ Ma yā kè wèe kee anduna guu è pínɡi, à pínɡi né pāme, pena gukoriaɛ.
- ¹⁵ Pó kotina porona vĩro,
wè e wà pò kè kuuroo naroro.
- ¹⁶ Ben má ò ma nɔse guu ma bè: N gwa! Ma ɔndɔɔ bíta de gbē kè aɔ kpata blè Yerusalemu
ma āanɔla n pínɡi, ma ɔndɔ kɔn ma dɔnao wéɛ bò maamaa.
- ¹⁷ Ben ma mè kpà ɔndɔ asii dɔnaa le mà yɔnkɔke kɔn m̀saiyāo asii dɔ, ben má è beee né
pena gukoriaɛ dɔ.
- ¹⁸ Ɔndɔ bíta è mó kɔn ǹseyakana bítaome,
wè yā'ɔamma e n dɔna lémmɛ.

2

Pɔnnakena né yā pāame

¹ Má ò ma zĩndane: Ñ fεε ñ pɔnnakena yō ñ gwa ñ nnamana dō, ben má è beee né pāame dɔ.

² Má è kè yáadɔna né yōnkɔyāme. Pɔnnakena sō, bɔn wè ea?

³ Ma pɔnnaa wète wēmina guu ma ɔ līga mīsaiazi, mɔde ma swè e dɔɔme ae òndɔ guu le mà dō yā kè maa gbēnteeɛ à ke anduna guu a wèndi zaka lén.

⁴ Ma zī bítanɔ ɔ kpà, ma kpénɔ bò ma zĩndane ma geepi línɔ pèpe kpétekpete.

⁵ Ma karanɔ kpàkpa ma swa dàkonɔ kèke ma lí kè wè à né ble bori sãnda píngi bàban.

⁶ Ma íkakiinɔ kèke aōgō mɔdɔ pisi líkpe pínɔa.

⁷ Ma zòɔn lùlu gōgbēnɔ kōn nɔgbēnɔ, wà ñ kenɔ ì ma be. Má zùnɔ kōn pókāde ketenɔ vī paripari de gbē kè aō kú Yerusalemu ma āanɔla ñ píngi.

⁸ Ma kondogi kōn vurao kākōamazi kōn kínanɔ auzikinɔ kōn ñ bùsu pónɔ. Ma lèsirinɔ sè gōgbē kōn nɔgbēnɔ, ma nɔgbē kè gōgbē è lugañzinɔ sè pari.

⁹ Ma tó bò, má bíta de gbē kè aō kú Yerusalemu ma āanɔla ñ píngi, ben má kpé òndɔ vī à píngi guu.

¹⁰ Mée gí ma zĩndane

kōn pó kè ma wée blèoro.

Mée pó kè ma pɔɔ gbà ke tóro.

Ma pɔɔ kè nna ma zīkena píngia,

àmbe ma ísimmagaakpana píngi láada ũ.

¹¹ Kè ma wée tè yā kè má kènɔzi píngi

kōn ísimma kè má gà má kpào à musu,

má è à píngi né pāme, pena gukoriamε,

à àre vī anduna guuro.

¹² Ben ma laasuu tà òndɔ

kōn yōnkɔkεεo kōn mīsaikεεo kpa.

Yā kè wà kè zaa zii baasiro,

à kpureen kína gēbleri é ke dɔɔ?

¹³ Má è òndɔ àre vī de mīsaikεεla

lán gupuraa ègō àre vī de gusiaala nà.

¹⁴ Òndɔdee wée ègō kú a ae,

yōnkɔ ègō lili oo gusiaan.

Ben má è góro dōnkō bé eé ñ bikū ñ píngi.

¹⁵ Ben ma laasuu lè ma swèn ma bè,

zaake góro dōnkō bé eé wa bikū kōn yōnkɔɔnɔ,

bó àren mé e ma òndɔa?

Ben ma bè, beee né yā pāame dɔ.

¹⁶ Òndɔdee yā é dɔ gbēken de yōnkɔɔlaro,

aō píngi yā é sã gbēnɔn zia.

Òndɔdee è ga lán yōnkɔɔ bàme.

Ísimmagaakpana né yā pāame

¹⁷ Ben ma kya kà ma kuunan, zaake yā kè wèe keε anduna guu píngi è kemε nòseyakayā ũme. À píngi né pāme, pena gukoriamε.

¹⁸ Ben ma kya kà zīi kè má kè anduna guunɔn píngi kè mé tó ma gēblerine yānzi.

¹⁹ Dé bé à dō tó òndɔdee ke yōnkɔɔn à ũu? Baa kōn beeeo zīi kè má kè anduna guu kōn òndɔɔ é gōneme. Beee né yā pāame dɔ.

²⁰ Ben ma pɔɔ yàka ísimma kè má gà má kpà anduna guu píngi yā musu.

²¹ Zaake gbē è zīi ke kōn ɔ̄ndɔ̄o kōn dōnao kōn gonio, ben è tó gbē kè èe à ke keroonε à gɔ̄ à pó ũ. Beee né yā pāame dɔ, nòseyakayāmε maamaa.

²² Bón gbē è e ísimma kè à gà à kpà anduna guu kōn ɔ̄sii kè à kào píngi yā musuu?

²³ À kuuna anduna guu gurɔ̄ píngi à zīi ègɔ̄ mɔ̄one kōn yā'ɔ̄ammao kōn pɔ̄yakanaome. Baa gwāavĩ à làakari ègɔ̄ kpaenaro. Beee né yā pāame dɔ.

²⁴ Yā kè maa kōn gbēnteeo bé à de à pó ble à í mi à a zī sáabu kpá. Má è beee bò Luda ɔ̄zīme dɔ.

²⁵ Luda dɔnle sai dé bé eé fɔ̄ à pó ble à pɔ̄nnaa keε?

²⁶ Luda è ɔ̄ndɔ̄ kōn dōnao kōn pɔ̄nnao kpá gbē kè à kènea, mɔ̄de è auziki kakɔ̄ana zīi da durunkerinε le à sí à kpá gbē kè à kènea. Beee né yā pāame dɔ, pɛna gukoriamε.

3

Yā píngi kōn a gurɔ̄ome

¹ Yā píngi kōn a gurɔ̄ome,
bɔ̄kɔ̄te píngi kōn a kegurɔ̄o.

² Né'igurɔ̄ kuu, gagurɔ̄ kuu,
pótɔ̄gurɔ̄ kuu, à wurɛgurɔ̄ kuu.

³ De gurɔ̄ kuu, gbana aafia gurɔ̄ kuu,
gborogurɔ̄ kuu, à dɔgurɔ̄ kuu.

⁴ ɔ̄dɔgurɔ̄ kuu, yáadɔgurɔ̄ kuu,
sósobikegurɔ̄ kuu, kɔ̄kɔ̄'ogurɔ̄ kuu.

⁵ Gbèfáakɔ̄ana gurɔ̄ kuu, gbèkakɔ̄ana gurɔ̄ kuu,
bòndagagurɔ̄ kuu, à kèna gurɔ̄ kuu.

⁶ Pówɛtegurɔ̄ kuu, à ɔ̄kpazina gurɔ̄ kuu,
pókūna gurɔ̄ kuu, à gbarena gurɔ̄ kuu.

⁷ Pógaakɛgurɔ̄ kuu, à nabigurɔ̄ kuu,
lékūna gurɔ̄ kuu, yā'ona gurɔ̄ kuu.

⁸ Yenzi gurɔ̄ kuu, zangu gurɔ̄ kuu,
zìkagurɔ̄ kuu, kaena aafia gurɔ̄ kuu.

⁹ Bó àren zīkeri è e nawēa kè à kèa?

¹⁰ Ma zīi kè Ludaa dà gbēnteeone aɔ̄ keε è.

¹¹ Ludaa tò pó píngi maa a gurɔ̄a. À kuuna gurɔ̄ píngi laasuu dà gbēntee swèn dɔ, baa kōn beeeo eé fɔ̄ à yā kè Luda e keε zaa anduna daena ai à mīdenaa gbá dōro.

¹² Má dɔ kè pókee maa kōn gbēnteeo de kuuna pɔ̄nnaa guu kōn maakenaò à wèndi lénlaro.

¹³ Tó gbē e pó blee èe í mii èe a zī píngi sáabu kpaa, Luda bé à à gbà.

¹⁴ Má dɔ kè yā kè Luda è keε égɔ̄ kuu gurɔ̄ píngimε. Weé fɔ̄ wà póke kaaranlo, weé fɔ̄ wà póke lagonlo. Ludaa kè le, le wàgɔ̄ a vīa vī yānzimε.

¹⁵ Pó kè kuu tia gīake à kuu zaa zi kò. Pó kè eégɔ̄ kuu zia kuu yā kò. Luda è yā kè wà kè yāano gbè sísi.

¹⁶ Ma yā è anduna guu dɔ,
guu kè de yāzedeε gɔ̄ kún,
yāzesaideε bé à kú gwe,
guu kè de yā maaa gɔ̄ kún sɔ̄,
yā zaaa bé à kú gwe.

¹⁷ Ma bè ma swè guu,
Luda é yākpae ke kōn gbē maaano
kōn gbē zaaano n píngi,
zaake yākena píngi kōn a gurɔ̄ome,

bɔkɔtɛ pɪngi kɔn a kɛgurɔɔ.

¹⁸ Ma bè ma swè guu dɔ, gbɛnteenɔ sɔ, Luda è n̄ yā wée wɛ́nɛ le aɔ dɔ n̄ zĩndaa kè wà de lán nòbɔnɔ bàme.

¹⁹ Baa zaa zi gbɛnteenɔ kɔn nòbɔnɔ, góro dɔnkɔ bé è n̄ bikũu. Lán nòbɔ è ga nà len gbɛntee è ga le se, aɔ wesabona dɔnkɔme. Gbɛntee de nòbɔlaro, zaake à pɪngi pãme.

²⁰ Aɔ pɪngi è gá gu dɔnkɔmme, zaake aɔ pɪngi bò bùsuti guume, aɔ pɪngi é ɛara à gɔ bùsuti ùme.

²¹ Tó gbɛntee ninii è tá musu, nòbɔ pɔ sɔ è tá gĩzĩme, dé bé à dɔ?

²² À yā bé à tò má è yákee maa kɔn gbɛnteeo de à a zĩ sáabu kpálaro, zaake à bakan gwe. Dé bé eé tó à dɔ yā kè eé ke à gberaa?

4

Kuuna kɔo

¹ Ben ma gbáaa kè wèe mɔɔ gbɛnɔne anduna guu yā gwà dɔ pɪngi. Ma gbɛ kè wèe wée tãammanɔ wée'i è, aɔ làakarikpaeri vĩro. Aɔ làakarikpaeri vĩro, zaake aɔ wétãmmari pɪnɔ bé wà gbáaa vĩ.

² Ben ma bè, gbɛ kè aɔ gànɔ sáabu vĩ de gbɛ kè aɔ kuunɔla,

³ mɔde gbɛ kè wèe i kòro bensɔ èe wée si à zaaa kè wè ke anduna guuleroo sãm̄ma n̄ pɪngi.

⁴ Má è kè pɔ kè tò gbɛ è zĩ ke à mè kpáa, le àgɔ de a gbɛdaaala yãnzime. Beee né yā pãame dɔ, pena gukoriaame.

⁵ Yɔnkɔ è ɔ kpá a kùla ai à yāyā.

⁶ Kuuna kɔn pɔ ɔkũ doo làakario kpaena maa de kuuna kɔn pɔ ɔkũ plaaao kɔn ísimmagaakpanao kɔn pena gukoriaola.

⁷ Ben ma ɛara ma yā pã pãnde è anduna guu dɔ.

⁸ Gbɛke bé à kuu à né vĩro, à v̄i ke dãaro vĩro. À ísimma è yãaro, baa kɔn beeeo à auziki è mɔaro. Dé yãnzin èe zĩ keezi? Bóyãnzì à nnamana tè a zĩdãnzezi? Beee né yā pãame dɔ, yábɔkɔtɛ pãsimɛ.

⁹ Plaaa de doola, zaake aɔ zĩkena àre égɔ maa.

¹⁰ Tó gbɛ mèn doo lèe, à gbɛndoo é à sé.

Wáiyoo gbɛ mèn do!

Tó à lèe, eégɔ sèri vĩro.

¹¹ Tó gɔɔn plaaa daena gu dɔnkɔn, aɔé kɔ puusu ma.

Dian gbɛ mèn doo é ke nà à bɔ ïan?

¹² Wè gbáa mɔ gbɛ mèn doone, gɔɔn plaaanɔ sɔ aɔè ze wà gíme.

Bà né aagɔ è kè kpaaro.

¹³ Gɔkpare ɔndɔde takaasidee maa de kína zikũna yɔnkɔ kè è lédamma ma dɔroola,

¹⁴ baa tó gɔkpare pì bò kpésiaa guu, ben à gɔ kí ũ, ke tó wà à ì bùsu pìn takaasidee ũ.

¹⁵ Má è anduna tè kína gɛɛbleri gɔkpare pizime.

¹⁶ Gurɔ beeeo à gbɛnɔ pari lé vĩro, à de n̄ dɔn'aɛdee ũ. Mɔde gbɛ kè aɔ mò zãanɔ e à sáabu kpáro. Beee né yā pãame dɔ, pena gukoriaame.

5

Légbēna Ludanɛ laasuu sai

¹ Tó n gaa Luda ua guu, ñgõ kú kōn làakario. Ñ sōzi ñ à yā maa maa de yōnkōōō sa'ona gweela, zaake aã yādōnasai bé è tó aã yā zaaa ke.

² N lé tóngõ wāaro, ñton wā ñ yā o Ludanero. Lán à kú musu ñ kú tōte nà, ñton yā o pari.

³ Lán yābōkōte parii è mó kōn nana'onao nà, len yā pari bōena è mó kōn yōnkōyāo le.

⁴ Tó n lù sè Ludanɛ, ñton à papana gurō gágaro. Ñ à papa, zaake yōnkōōō yā è kánero.

⁵ Lùsena Ludanɛ sai maa de n lù sène papana saila.

⁶ Ñton tó n lé n da yānlo. Ñton o sa'orine n bè n sã lùsena yānlo. Ñ yezi Luda pō fēnzi n yā pì yānzi à zīi kè nēe kee kaaten yó?

⁷ Nana pari ona kōn yā pari bōena è mó kōn yā pāaome. Beee yānzi ñgõ Luda vīa vī.

Auziki né yā pāame

⁸ Tó ñ è wēe gbāa mōō takaasideenōne gukea, wēe giinē kōn yāzedeo wēe yā gōgōōōne a zéaro, ñton tó yā pì bō n saero, zaake būsū pì gbāadeenō e wēe dōōkōne, ben aã gbēnsinō e wēe dōōne dō.

⁹ Aã píngi è būsū pì baka blemɛ, zaake kína bé à buraañ vī.

¹⁰ Gbē kè ye oōzi è kēsāa,
gbē kè ye auzikizi àre è móaro.
Beee né yā pāame dō.

¹¹ Tó auziki e kaara,
à blèrinō ègō kaaramɛ.
Bó àren à vī a diine?

À wēe biia baasiro.

¹² Zīgbāakeri è i nnaa o,
baa tó à pō blè féte ke bíta.
Auzikidee sō pō parii è tó à ii oro.

¹³ Ma nōseyakayā pāsī è anduna guu,
gbēke zé tàta a oōdaale
à a zīnda kari kè,

¹⁴ ben à bōkōte zaaa kèo,
à auziki kàate píngi.
Kè à négōgbē ì, à pōke vī kè à tónero.

¹⁵ Gbēntee è bō a da gbēēēn būume.
Lán à mò nà len è liara à tá le dō,
è a zī àre ke e à sé à na a oōzī à táoro.

¹⁶ Yā kèkii né nōseyakayā pāsīme dō.
Lán gbē mò nà len è liara à tá le dō.
À ísimma gà à kpà à pè gukoria pā,
bó bé à gōne?

¹⁷ Beee gbēra à a gurō dè gusiaan
kōn nōseyakana bítao
kōn gyāao kōn pōfēo.

¹⁸ Ben má è à maa kōn gbēnteeo à pō ble à í mi à zīi kè à kè kōn nawēao anduna guu sáabu kpà a wēndi zaka kè Luda à gbà lén, zaake à bakan gwe.

¹⁹ Beee gbēra tó Luda gbē kà oōdaaa kōn auzikio, ben à à gbà zé à aufāni keo, à ze kōn a bakao à a zī sáabu kpà. Luda bé à à gbà.

²⁰ Ègō laasuu lee a wēndi zaka pari dōro, zaake Luda bé à yā màa kōn pōnnaao.

6

¹ Ma nòseyakayā è anduna guu dɔ kè ɔ tò gběnteenɔa.

² Luda gbē kà ɔɔdaaa à à gbà auziki kɔn bēεo, à pɔ kè de àgɔ à nii deε píngi vī, ben Ludaa e à gba zé à aufāni kèoro, gbē pānde bé à gò vī. Beee né yā pāame, nòseyakayā pāsīme dɔ.

³ Tó gbē né ì mèn basɔro, ben à zi kù kótokoto, baa kɔn à gikenao, tó èe pɔnnaa keoro, tó à gà, tó à vīina kpedanaro, ma bè né kè wà ì gè ũu sàò deàla.

⁴ Zaake né pì mò pāme, ben à tà gusiaan, à tó gò gusiaan.

⁵ Baa kè èe ɔfāntē ero bensɔ à yāke dōro, à mè kpaena de auzikidee pīla.

⁶ À de gbē kè kuu wè bɔro plaa pɔnnakesaila. Aɔè gá gu dɔnkɔ n pínginloo?

⁷ Gbēntee ísimma kè à gà èe kpaá,

le à pɔ e à da lén yānzime,

mɔde à gbεεε è kāro.

⁸ Bón ɔndɔdee deo yɔnkɔɔlaa?

Bó àren yākena a zéa è i takaasideene?

⁹ Pɔnnakena kɔn pɔ kè n vīio

maa de à pānde nidɛnala.

Beee né yā pāame dɔ, pena gukoriamε.

¹⁰ Pɔ kè kè yā tó vī kò,

pɔ kè gbēntee de à ũ sɔ, wà dɔ kò.

Gbēntee é fɔ à leokpakɔa ke

kɔn gbē kè à gbāaa dealaaoro.

¹¹ Yábɔena parii è yā yaka.

Bó àren beee vī gbēne?

¹² Dé bé à dɔ pɔ kè maa kɔn gbēnteeo à wèndi kori zaka kè è gēte lán ɔra bà guuu? Dé bé eé fɔ à yā kè eé ke à kpεε anduna guu one?

7

ɔndɔdannena

¹ Tó nnaa maa de nɔsi gū nna bèedeela,
gagurɔɔ maa de igurɔɔla.

² Gēna ua kè wèe gè ɔɔ dɔɔn maa

de gēna ua kè wèe zībaa keεnla,

zaake baade píngi yāanan gwe,

à maa gbē kè aɔɔ kuunɔ yā pì da.

³ Sósobikena maa de yáadɔnala,

pɔsiakena gberan nòse è wee.

⁴ ɔndɔdee làakari ègɔ kú ua kè wèe ɔɔ dɔɔn-a,

yɔnkɔɔ làakari ègɔ kú ua kè wèe pɔnnaa keεn-a.

⁵ À maa n ɔndɔdee kpākēnzina da

de n swā kpá yɔnkɔɔ gɔ n tó kpaala,

⁶ zaake yɔnkɔɔnɔ yáadɔɔ de

lán kyàkpa lí tépūtāna kīi guu bàme.

Beee né yā pāame dɔ.

⁷ Gbāa mɔna gbēnɔne è tó ɔndɔdee yɔnkɔ kūme,

ɔɔnkpεεgbaa è gbē yakame.

⁸ Yā mīdena maa de à daenala,

mēna maa de n zīnda sēna lezīla.

⁹ Nton tó n pɔ fē kpaaro,

zaake yɔnkɔɔ bé ègɔ pɔfɛ vī.

10 Nton be bóyānzin yāgurɔɔ maa de tia pólaro,
zaake yālana beee taka né ɔndɔyānlo.

11 Ɔndɔɔ né pɔ maame lán túbi bà,
à àre vī gbɛ kè aɔɔe ɔfāntɛ eenɔne.

12 Ɔndɔɔ né utekiime,
lán ɔɔ de utekii ũ nà,
mɔde dɔna àren yè:

Ɔndɔɔ è gbɛ kè aɔɔ vīino wèndi dākpa.

13 N laasuu lé Luda yākenanɔa.

Dé bé eé fɔ à pɔ kè à kè kotina dɔdɔɔ?

14 Tó gurɔ nnaa mòmma, n pɔnnaa keo.

Tó gurɔ zaaame sɔ, n laasuu lé.

Luda bé à à píngi kè,

le gbɛke tóngɔ à ziaa dɔro yānzi.

15 Ma wèndi kori kè guu

ma yā kèno è píngi.

Ma gbɛ maaa è,

à gà a maakɛna guu,

ma gbɛ zaaa è,

èe gi kee a yāzaakɛna guu.

16 Nton tó n maakɛna ɔ gɛro,

n̄ton tó n ɔndɔɔ ɔ gɛro.

À kè dia né n zīnda kaatɛɛ?

17 N zaaa tón ɔ gɛro,

n̄tongɔ yɔnkɔɔ ũro.

À kè dia né ga n gurɔɔ āa?

18 À maa n̄gɔ yā mèn plaaa p̄ino kūname,

n̄ton ɔ kpáziro,

zaake gbɛ kè Luda vīa vī

è à plaaa p̄ino zé e píngime.

19 Ɔndɔɔ è tó ɔndɔdee gbāaa gɔ de

wéte gbāade gɔɔn kurinɔla.

20 Gbɛ maaa kè ègɔ yā maaa kee

kè è durun keroo kú anduna guuro.

21 Nton swā kpá yā kè gbɛnɔɔ e oozi píngiro,

le n̄ton ma n zīkeri e n s̄s̄ɔro.

22 Zaake n̄ d̄s̄ n zīndane,

kè mpi se n gbɛnɔ s̄s̄ɔ pari.

23 Ma yā beeenɔ gwà k̄n̄ ɔndɔɔo píngi,

ma zɛo kè mà ɔndɔ k̄,

ben à zà k̄mao.

24 Baa tó ɔndɔɔ f̄s̄ àgɔ dia, à kúkii zà,

à asii bíta maamaa,

dé bé eé f̄s̄ à bɔa?

25 Ma ɔndɔ k̄n̄ yā píngio m̄i tàasi kè,

má gwàgwa le mà e mà d̄s̄,

le mà yāzaakɛna d̄s̄ yɔnkɔkeɛ ũ,

le mà yɔnkɔkeɛ d̄s̄ m̄isaikɛɛ ũ.

26 Nɔgbē kè de takutee ũ,
à swě né gbàngidime,
à ɔɔnɔ né m̀kyakoomε,
à yā è ma pɔɔ yaka de gaala.
Gbē kè à yā kà Ludane è pitin,
mɔde nɔgbē pì è durunkeri kũmε.
27 Ma laasuude ma bè,
n̄ yā kè ma bɔa gwa.
Kè mée yā gwaa zéazεa
le mà e mà à mì d̄s̄,
28 gurɔɔ kè mée wεtεε esai,
ma ḡs̄gbē maaa è mèn do
ḡɔɔn wàa sɔɔroonɔ té,
mɔde baa nɔgbē maa mèn do
mée e n̄ t̄ero.
29 Yā kè ma bɔan yè.
Luda gbēnteenɔ kè n̄s̄εpuradeenɔ ũmε,
ben ās̄ ḡè m̄nafiki z̄én.

8

1 Dé bé à de lán ɔ̄nd̄ɔ̄dee bà?
Dé bé à yānɔ b̄ok̄t̄ena d̄ɔɔ?
ɔ̄nd̄ɔ̄ è gbēntee uu werenε,
è à wée pāsī lie wée maaa ũ.
2 N̄ mì sie kína yāne,
zaake n lù s̄ene k̄ɔn Luda t̄omε.
3 N̄ton wā n̄ gu à aezīro,
n̄ton ze yā kè è kene zaaa kpεero,
zaake yā kè k̄ene nnaan è ke p̄ingi.
4 Zaake kína yā bé à zé v̄i,
dé bé eé f̄s̄ à bene: B̄ɔn n̄ee keε gwee?
5 Gbē kè mì siene é ḡe yānlo,
gbē kè ɔ̄nd̄ɔ̄ é à gurɔ k̄ɔn à kenao d̄s̄.
6 Yā p̄ingi a gurɔ k̄ɔn a kenao v̄ime,
baa tó yā'ɔamma e t̄ɔ gbēa maamaa.
7 Zaake gbēkee ziaa d̄ro,
dé bé eé f̄s̄ à yā kè eé mɔɔ one?
8 Gbēkee a w̄endi k̄una gbāaa v̄iro,
lemε se gbēke é f̄s̄ à a gagurɔɔ s̄o aεro.
Wè e wà b̄ò sozan z̄i guuro,
lemε d̄ɔ yā zaaa è a k̄erinɔ gbarero.
9 Kè ma yā kè wèe keε anduna guu laasuu lè p̄ingi, má è gbēntee è gbāaa blémma à ĩa kpánzi.
10 Ben ma zaakeri kè wèe n̄ v̄inɔ è. Gbēnɔ b̄ò Luda ua guu ās̄ mò n̄ tó nnaa sí w̄ete kè ās̄ n̄
yā zaaa k̄en guu. Beee né yā p̄aame d̄ɔ.
11 Tó wèe ĩa da dàkeria kpakpaaro, à yā è tó gbēnɔ zeo n̄ sw̄èn wà à zaaa kemε se.
12 Baa tó durunkeri dà kè ḡèn baaaḡs̄, ben à ḡi kè, má d̄s̄ kè gbē kè ās̄ɔ Luda v̄ia v̄i bens̄ɔ
ās̄ɔe mì sieneɔ s̄à d̄eàla.
13 Yā é b̄ɔ zaakerinɔ nnaro kè ās̄ɔ Luda v̄ia v̄iro yānzi, ās̄ gurɔɔ é ḡi k̄ero lán ɔra bàme.

¹⁴ Yá pã pãndee kuu èe kεε anduna guu. Yá è gbẽ maaa le lándõ zaakerin à ùu bà, yá è zaakeri le lándõ gbẽ maaan à ùu bà. Ma bè beee né yá pãame dɔ.

¹⁵ Mεε pɔnnakena sáabu kpá, zaake à maa kɔn gbẽnteeo anduna guu à pɔ ble à í mi à pɔnnaa ke, pɔnnaa pì é dɔne ae à zíkɛna guu lán Luda à gbà à wèndi lén nà anduna guu.

¹⁶ Ma mè kpà ɔndɔkúnaa, ben bɔkɔte kè wèe kεε anduna guu kè ii è na n wéenlo fáantẽ kɔn gwãavĩo, ma à laasuu lè

¹⁷ má è Ludaa tò gbẽke é fɔ à yá kè èe kεε anduna guu dɔro. Baa tó gbẽ kpáe kèzi maamaa, eé à mì dɔro. Baa tó ɔndɔdee bè á dɔ, eé fɔ à bɔaro.

9

Yá dɔnkɔ bé èe baade píngi dāa

¹ Ma beeenɔ laasuu lè píngi, ben ma zεo kè gbẽ maaanɔ kɔn ɔndɔrinɔ kɔn n yákenanɔ kú Luda ɔzĩme. Gbẽke ègɔ dɔ tó yenzi ke zangu e a dāaro.

² Yá dɔnkɔ bé èe baade píngi dāa, yāpuradeenɔ kɔn nɔsepāsĩdeenɔ, gbẽ maaanɔ kɔn gbẽ zaaanɔ, gbāsisaideenɔ kɔn gbāsĩdeenɔ, ludagbāgbārinɔ kɔn ludagbāgbārisainɔ. Lán à de kɔn gbẽ maaanɔ nà, lén à de le kɔn durunkerinɔ. Lán à de nà kɔn gbẽ kè aɔè la daanɔ, lén à de le kɔn gbẽ kè aɔè la daroonɔ.

³ Yá kè è ke anduna guu píngi nɔseyakayāme, kè yá dɔnkɔ bé è gbẽ píngi le. Yá zaaa kò gbẽnteenɔ swèn, yɔnkɔyá bé è dɔnne ae, à gbera aɔè tá gèwāan.

⁴ Gurɔ kè gbẽ kú wèndio ègɔ tāmaa vĩ. Gbẽe kè bēe see são de músu gèla.

⁵ Gbẽ bēenɔ dɔ kè aɔè ga, gènɔ sɔo póke dɔro. Aɔ láada ke vĩ dɔro, aɔ yá é dɔ gbẽken dɔro.

⁶ Aɔ yena gbẽzi kɔn n zana gbèn-o kɔn n nɔsegɔaanɔ gè zélan gwe. Aɔ bà égɔ kú kɔn yá kè è ke anduna guuo ziki dɔro.

⁷ N̄ gá n̄ n pɔ ble kɔn pɔnnaao, n̄ n geepiwēe mi kɔn yáadɔnao, zaake Luda n yákena pìnɔ sáabu kpà kò.

⁸ N̄gɔ uta puraa dana gurɔ píngi. N̄tongɔ kuu n̄osi dɔkɔna n m̄ia sairo.

⁹ N̄ pɔnnaa ke kɔn n naɔ yenzideeo n wèndi kori kè Ludaa kpamma anduna guu lén, zaake n bakan gwe gurɔ kè n ísimma gà née kpaa anduna guu.

¹⁰ Z̄ii kè n̄ nà a kenaa, n̄ ke n gbāa lén, zaake z̄ii ke yāgɔgɔna ke d̄ona ke ɔndɔo kú gèwāan kè née taanlo.

¹¹ Má è anduna guu dɔ kè
 bàkpakɔsɔblena è ke bà nna yānlo,
 z̄iblana è ke gbāa yānlo,
 pɔble'ena è ke ɔndɔ yānlo,
 auziki'ena è ke wéεzē yānlo,
 nna kɔn gbēnɔ è ke kyódɔna yānlo,
 zaake gurɔ zaa kɔn kisiao è n̄ lé n̄ píngi,
¹² gbẽkee gurɔ kè yá zaaa é a lee dɔro.
 Lán kpò kè s̄i táaru guu bà,
 lán bāa kè bà kù bà,
 lén guu è dɔ gbēne zaazaa à à k̄u k̄usu le.

ɔndɔ de gbāaala

¹³ Ma ɔndɔ ke taka è anduna guu, à yá ma k̄u gbāa.

¹⁴ Lakutu kee kuu yá, à gbēnɔo pariɔ, ben k̄ina gbāadee m̄ò à lèea à l̄iga à b̄izi.

¹⁵ Ḡɔgbẽ takaaside ɔndɔde kee kú lakutu pì guu, à lakutu mì s̄i kɔn a ɔndɔo, ben takaasidee pì yá e dɔ gbẽkenlo.

¹⁶ Ben ma bè ɔndɔo de gbāaala, m̄ode wè kya ká takaaside ɔndɔn, wè à yá daro.

¹⁷ ɔndɔdee yá ȳiȳii kè wà swā kpàzi

maa de yōnkōōnō kí patammanala.

¹⁸ Ōndōō maa de gōkēbōnōla,
mōde durunkeri mēn doo è yā maa bíta yakamε.

10

Yōnkōkε kari

¹ Lán ifi gēnō è tó tuaekeri nōsi gūu zaa kū nà,
lən yōnkōkε féte è gbē kè ōndōō vī kōn bèεo tó yaka lε.

² Ōndōōde laasuu è tá oplazi,
yōnkōō pō è tá ozezi.

³ Baa tó yōnkōō e taa oo zén,
à ōndōō ègō kēsāname,
è tó baade píngi a mīsaikεε dō.

⁴ Tó gbāadee pō fēnzi,
ñton gu n tílaro.

Kuuna n làakaria è lá ká taari bítala.

⁵ Ma nōseyakayā ke è anduna guu,
à de gbāade sāsāna yāa ūmε.

⁶ Wè yōnkōōnō ká gwena maaan pari,
auzikideenō sō ègō kú gwena kēsānan.

⁷ Ma zōnō è di sōa,
wēnenō sōo e taa oo kēsε lán zōnō bà.

⁸ Gbē kè èe wēε yōō é zu à guu,
gbē kè èe bīi gboroo, mlē é à só.

⁹ Gbē kè èe gbè wii, gbè é à kēnna,
gbē kè èe yàka paraa, yàka é à kari kε.

¹⁰ Tó kpása lé nnaro,
ben wēε à lé kekεro,
sé n gāsāwa bōbōzi kōn gbāaaao,

mōde ōndōō è tó wà à zé emε.

¹¹ Tó mlē bōn'āa kè a kōkō'orinε à à sò,
à àre vī à guu dōro.

¹² Ōndōōde légbε nna,
mōde yōnkōō lé è à kaatεmε.

¹³ È na yā'onaa yōnkōyōnkō,
è à mì de kōn mīsaiyā zaaao,

¹⁴ zaake yōnkōō è yā bōεmε.

Lán gbēke yā kè eé mó dōro nà,
dé bé eé fō à yā kè eé kε à kpεε onε?

¹⁵ Yōnkōō zīi è à kpasamε,
ai se è zé dō gana wéte guuro.

¹⁶ Wāiyoo būsū kè à kína de gōkparε ū,
à ìbanō ègō pō gbēε zaa gudōnao.

¹⁷ Mīnnadeen būsū kè à kína de kínε ū,
à ìbanō è pō ble à gurōōa gbāakaarana yānzi,
èe kε wēdena yānzinlo.

¹⁸ Tó gbē mēa vī,
à kpé líkōkūnō ègō zunnamε,
tó èe gwaa wéεo,
à kpé é í bō.

19 Wè pòble bíta ke pònnakena yānzime,
wēmina è mó kōn yáadɔɔ,
mɔde ɔɔ bé è mó kōn à píngio.

20 Nton kína sōsōro, baa n nòse guu,
nton auzikide káro, baa n kpé guu,
zaake bāa é yā pì sée à gá oñeme.

11

1 N̄ gba da pòbleeo gbēnɔne,
zīkea né e dɔ.

2 N̄ kpaatete gōn swēplaaanɔne ke sɔraagɔ,
zaake n̄ mōnzi kè eé b̄usu lee dōro.

3 Tó ludambe sia kù kōn ío,
è ma tɔtɔea lou ūme,
tó lí lèe ofāntēbɔe kpa ke ofāntēgēkpen kpa,
guu kè à lèen, gwen ègɔ daeen.

4 Gbē kè à wée dɔ ĩazi è pó tōro,
gbē kè èe ludambe siaa gwaa è pó kēro.

5 Lán n̄ wēndibɔkii dōro nà
ke né kasana a da gbēeen,
né f̄s n̄ Luda Pópingikeri zīi dōro.

6 N̄ pó t̄s kɔngɔ,
nton m̄ea ke uusiero,
zaake n̄ d̄s tó à kparee bé eé aubarika kero.
Kèkiin yoo ke kèkāan yoo,
ke aṣégɔ maa n̄ píngin yoo, n̄ dōro.

7 Gupura nna,
wéesina ofāntēle è káñne.

8 Baa tó gbē wēndi gbāa f̄s àgɔ dia,
à pōnnaa ken píngi.
Baa kōn beeeo à laasuu lé gusia gurɔɔa,
zaake aṣégɔ parime.
Yā kè èe mɔɔ píngi pāme.

Lédana gōkparɔna

9 Gōkpare, n̄ pōnnaa ke n̄ òwazikeguro,
n̄ tó n̄ pɔɔ ke nna n̄ gōkparekegurɔɔa.

N̄ yā kè n̄ pɔɔ gbà ke
n̄ té pó kè kēnnēezi,
mɔde à píngi guu n̄gɔ d̄s
kè Luda é yākpae kenyo.

10 Nton tó n̄ pɔɔ yakaro,
n̄ n̄ mē'òammanɔ gonla,
zaake gōkpareke kōn mikā siaao è gē zélame.

12

1 N̄ tó n̄ Kèri yā gō dɔngu n̄ gōkparekeguro
ai guro zaaa gá ká,

ai wè kè né be néè à nnaa ma d̄rooa.

2 N̄ tó à yā gō dɔngu
ai ofāntē kōn gupuraaoo gō lago,

ai mɔvura kɔn sɔsɔnɛnɔ gɔ sia kũ,
 ai loumana gɛra guweresai gɔ gá su.
 3 Gurɔ beee n ɔɔnɔ ɛgɔ lugaluga,
 n gbánɔ é koko,
 n pɔsobɔnɔ é kámma bo kè aɔɔ pari dɔro yānzi,
 n gugwabɔnɔ é guu e n windo guu dāadā.

4 N lé ɛgɔ nakɔana gāale,
 wísilɔgbɛ kī é buse künne.
 Bāanɔ wiii é n vu iin,
 nɔkparɛnɔ lè é kennɛ buse.

5 Né vīa ke gulezīne kɔn lili'ona zé guuo,
 n mikā é pura kũ lán desu vú bà.
 Né n zīnda gāe lán kwa taa'ona bà,
 póke é n mè fɛɛ dɔro,
 zaake gbɛntee è gá a gákiamɛ,
 ben ɔɔdɔrinɔ ɛgɔ lili oo gāale.

6 N tó n Kèri yā gɔ dɔngu
 ai n kondogi bà gɔ gá kē,
 ai n vura taa gɔ gá kpaato kũ,
 ai n í loo gɔ gá wíwi,
 ai n lògɔ googa gɔ gá wí,

7 ai n bùsuti gɔ ɛara à gá gē tɔɔten,
 guu kè à bòn,
 ai n ninii gɔ gá tá
 Luda kè kpàmmaa kiia.

8 Ma laasuude ma bè:
 Yā pā búgubugu,
 à píngi pāme.

Yā pì mīdena

9 Beee gɛra lán laasuudee pì ɔndɔ nà, à dɔna dàdañne. À laasuu lè à kpáe kè yāzi, ben à yáasinɔ kè pari.

10 À kpáe kè yā maaazi, ben à yā pìnɔ kè a zéa, bensɔ yāpuramɛ.

11 ɔndɔdee yānɔɔ de
 lán gò kè wè pókādeenɔ zɔo bàme,
 aɔ yā'onanɔɔ de
 lán kuusa kè wà pà gínginɔ bà.
 Sādāri mèn doo bé à yā pìnɔ dà.

12 Ma né, n làakari ke, nton yāke kaaranlo. Wè takadanɔ kē paripari, à lé vīro. Kyókɛna bíta sɔ è mè kpasamɛ.

13 Wà à píngi mà, à mīdenan yè:

N vīa ke Ludanɛ,
 n̄gɔ à yādienanɔ kūna,
 zaake baade píngi yān gwe.

14 Luda é yākpae ke wa yā píngi musu,
 kɔn yā kè utɛnao píngi,
 baa à maaa ke à zaaa.

DANIËLI

Danieli gɔna Babilɔnu kina iba ũ

¹ Yudano kí Yoyakimu kíblena wè aagɔdee guu, Babilɔnu kí Nebukanɛza mò à Yerusalemu kagura kè.

² Ben Dii kí Yoyakimu nàne à ɔzĩ kɔn Luda kpé pɔkenɔ, ben à tàò Babilɔnia bùsun à kàe a táakpe auzikikaekiin.

³ Ben kina pì bè a begwari Asapenazane à mó kɔn Isaraili gɔkpare kè aɔo kuu kí ke gbãade borii ũunɔ,

⁴ gɔ maa seesai kè aɔ ɔndɔ kà wà yã píngi dada wàgɔ wéézɛɛ vĩinɔ, gbɛ kè aɔè yã dɔro dɔ kpakpaa bensɔ aɔ goni kà wà zĩ ke kibeɛnɔ. Gwàri pì bé eé Babilɔnia yã dadañne kɔn à kyóo.

⁵ Kina diɛ kè wà pɔblee kè eè ble lán guu e dɔo nà lííne kɔn wɛɛ kè eè miiio, wà yã dadañne ai wè aagɔ, beee gbera aɔé zĩ keare.

⁶ Yuda kenɔ kú n̄ tɛ, Danieli kɔn Ananiao kɔn Misailio kɔn Azariao.

⁷ Gwàri pì n̄ tɔ lííne. À tɔ kpà Danieline Betesaza, Anania sɔ Sadaraka, Misaili sɔ Mesaki, Azaria sɔ Abedinɛgo.

⁸ Danieli zèò a swèn kè é kina pɔ ble kesɔ à à wɛɛ mi à gbãsi léro, ben à zé wète begwari pì a le à pɔblee pì tó gwe.

⁹ Ludaa tò begwari pì gbɛkɛɛ kè Danieline à à wɛnda gwà,

¹⁰ mɔde à bène: Má a dii kina vĩa vĩa, zaake àpi bé à a pɔble kɔn íminao diɛ. Tó à n e pɔsɔiaa guu de n sáa daanɔla sɔ né? Né tó yã pì wí ma musu kina aɛ.

¹¹ Gwàri pì dākpari diɛ à làakari gɔ kú Danielia kɔn Ananiao kɔn Misailio kɔn Azariaoa, ben Danieli bène:

¹² N̄ wamɔwa n zɔblerinɔ yɔ n̄ gwa ai gurɔ kuri. Nèɛgae dò lá atɛɛ kpáawa kɔn ío ado

¹³ n̄ wa lékɔzi kɔn gɔkpare kè aɔo pɔble dɔnkɔ blee kɔn kinaonɔ, né gbasa n̄ kewe lán n̄ yezi nà.

¹⁴ À wèíne yã beeezi, ben à kèíne le ai gurɔ kuri.

¹⁵ Kè gurɔ kuri pì pàpa, à n̄ gwá, ben à è aɔo aafia vĩa aɔo mɛkpana de gɔkpare kpaaa kè aɔo pɔble dɔnkɔ blee kɔn kinaonɔla.

¹⁶ Ben aɔ dākpari pì e kina pɔble kɔn à wɛɛo kpáíma dɔro, séde dò lá pãa.

¹⁷ Luda gɔkpare gɔon siigɔo pìnɔ gbà dɔna kɔn wéézɛɛo. Aɔ takada yáasi dɔ, ben aɔo laasuu vĩa n̄ píngi. Danieli sɔ wéegupu'ena kɔn nana bɔkɔtenao dɔ.

¹⁸ Kè wè aagɔo kè kí Nebukanɛza diɛ wà yã dada gɔkpare pìnɔne lé kà, ben begwari pì gàányo à kiia.

¹⁹ Kè kina fàadi bònɔyo, ben à è kè aɔ gbɛ kee sɛnkpe kɔn Danielioro kɔn Ananiao kɔn Misailio kɔn Azariao, ben aɔ gɔ à ibanɔ ũ.

²⁰ Kina n̄ lála ɔndɔ kɔn dɔnao yã musu píngi, ben à è aɔo de māsokerinɔ kɔn wéézɛri kè aɔo kú a bùsu guunɔla píngi leo kuri.

²¹ Danieli kú gwe ai Sirusu kíblena wè káaku guu.

2

Nebukanɛza nana'ona anduna kpatanɔ yã musu

¹ Nebukanɛza kíblena wè plaadee guu à nanaanɔ ò. Nanaa pì yã à kù gbãa, eé fɔ à ii òro.

² Ben à bè wà māsokerinɔ kɔn asidɔrinɔ kɔn ɛzɛdeenɔ kɔn sɔsɔneyádɔrinɔ sísi le aɔ nanaa pì bɔkɔteare. Kè aɔ mò à aɛ,

³ à bèíne: Ma nanaa ò, nanaa pì ma kù gbãa. Má yezi mà nanaa pì asii dɔ.

⁴ Ben aṣṣò bèné kṣn Siria yāo: Wà n dṣ aafiao, Zaaki! Ñ nanaa pì yā o wamṣwa n zṓblerinṓne, wé à bṓkṓtenne.

⁵ Kína bèñne: Yā kè ma zεo mà κεareen yè. Tó ée nanaa pì kṣn à bṓkṓtenao omεro, weé a zṓzṓkṓre wà a uanṓ ke tuburaa ũ.

⁶ Tó a nanaa pì kṣn à bṓkṓtenao tṓkṓme sṓ, mé a kpe da maamaa, é gbaanṓ e a asaia ũ. À nanaa pì omε sa kṣn à bṓkṓtenao.

⁷ Aṣ èara wà bèné dṓ: Kí, ñ nanaa pì o wamṣwa n zṓblerinṓne, wé à bṓkṓtenne.

⁸ Ben kína bèñne: Má dṣ sānsān kè ée yā gágaame, kè á yā kè ma zεo mà κεaree dṣ yānzi.

⁹ Tó ée nanaa pì omεro, yā mèn doo bé à gṓare. A lé kpàkṓsṓ à εγεε tṓmε kṣn yálekpeεomε ai yā gṓ gá liε. À nanaa pì omε, mégṓ dṣ kè é fṓ à à bṓkṓte.

¹⁰ Ben aṣ bèné: Kí, gbēkee kú anduna guu kè eé fṓ à yā kè néε gbekaa kèkii bṓkṓtennero. Kína kee kuu kè à yā beee taka gbeka màsokerinṓ kṣn asidṓrinṓ kṣn sṓsṓneyādṓrinṓaro, baa tó kí ìsi gbāadeeme.

¹¹ Kí, yā kè néε gbekaa pì zī'ũ. Gbēke é fṓ à onnero, sé Luda, bensṓ à bεε kú gu dṣnkṓ kṣn wamṣwa gbēnteenṓro.

¹² Yā beee tò kína pētē kè à pṓ fè maamaa, à bè wà Babilṓnu ṓndṓrinṓ dedε ní píngi.

¹³ Kè wà ṓndṓrinṓ dedεna yā kpàakpa kè, ben wèe Danieli kṣn a gbēnṓ wetεε wà ñ dedε.

¹⁴ Kè kína dogarinṓ gbēnsi Ariṓki gāa Babilṓnu ṓndṓrinṓ dedε, ben Danieli yāzεdee òne kṣn asānsio

¹⁵ à à là à bè: Bṓyānzi kína yā pāsī pì diεzi? Ben Ariṓki yā pì tṓkṓ Danieline.

¹⁶ Ben Danieli gāa à wée kè kínaa à sṓ kṣn gurṓṓo aε féte gbasa à nanaa pì bṓkṓtenε.

¹⁷ Ben à tà bε à yā pì tṓkṓ a gbēnṓne Anania kṣn Misailio kṣn Azariao.

¹⁸ À bèñne aṣ wée ke Luda Musudea à wēnda dṓñne nanaa pì asii yā musu, le wàton ní dedε kṣn Babilṓnu ṓndṓri kpaanṓro yānzi.

¹⁹ Gwāavīn Danieli wéεgupu è, Luda Musude nanaa pì asii òne, ben Danieli à sáabu kpà à bè:

²⁰ Wàgṓ Luda sáabu kpaa gurṓ píngi, àmbe à ṓndṓ kṣn gbāaaο vī.

²¹ È gurṓ kṣn à zakao liε, è kínano kpá kpatan è ní bṓn, è ṓndṓṓ da ṓndṓdeenṓne, è dṓna kpá wéεzērinṓa.

²² È asii yānṓ kṣn yā kè aṣṣò utenanṓ ṓdṓañne, à gusia yānṓ dṓ, zaake àmbe è guu pu.

²³ Ma n sáabu kè ma dezinṓ Luda, ma n tṓ kpà, zaake n ṓndṓ kṣn gbāaaο kàarame. N yā kè wá gbèkammaa tṓkṓme, n nanaa kè kína ò ṓdṓawe.

Danieli nana bṓkṓtena kínane

²⁴ Ben Danieli gāa Ariṓki kè kína à diε à Babilṓnu ṓndṓrinṓ dedεε kiia à bèné: Ñton Babilṓnu ṓndṓrinṓ dedεro. Ñ gámao kína kiia le mà à nanaa bṓkṓtenε.

²⁵ Gwe gṓṓ Ariṓki Danieli sè à gāao kína kiia à bèné: Ma gbē kè eé fṓ à n nanaa bṓkṓtenneε è Yuda zṓzṓnṓ té.

²⁶ Kína Danieli kè wè bene dṓ Betεsaza là à bè: Né fṓ ñ nanaa kè má ò bṓkṓtemε ñ à yáasi tṓkṓmeṓ?

²⁷ Danieli wèala à bè: ṓndṓri ke asidṓri ke màsokeri ke sṓsṓneyādṓri ke é fṓ à asiiyā kè ní gbèka pì onnero.

28 Mòde Ludaa kú musu, àmbe è asiiyā oñne. Kí Nebukanεza, Luda yā kè eé mó ke ziaa òḁanneme. Nanaa kè ñ ò n gádoa kñ wéegupu kè ñ èon yè.

29 Kí, gurɔ kè ñ daena n gádoa n laasuu tà yā kè eé mó keεa. Luda bé è asiiyā ḁḁañne, ben à tò n yā kè eé mó keε dō.

30 Mapi sō, èe ke ma ḁndō bé à de danɔ póla gbasu Luda asiiyā pì òmεro. À òmε le ñ e ñ à bɔkōte mame ñgō laasuu kè kú n nòse guu dō.

31 Kí, n guu gwà ben n pòke taka è n aε lán gbēntee bà. À bíta èe té keε bensō à naasi vī.

32 Pó taka pì mì né vurame atēε, à kùse kñ à gāsānɔ né kondogi, à gbεε kñ à gisinɔ né mōgotēme,

33 à gbánɔ né mōsimε, à gbálanɔ né mōsi kñ gūomε.

34 Gurɔ kè néε gwa, gbēsi ke gbòro, èe ke gbēke bé à ɔ kèaro, ben à mò à sì pò taka pì gbála kè de mōsi kñ gūo ũunɔa, à ñ wíwi.

35 Gōgō mōsi kñ gūo kñ mōgotēo kñ kondogio kñ vurao wíwi, ben à gō lán ése mīsiaa kè kú pówεgbēkiia bà. À gēte kñ ñao, wèe à gbè e doro, ben gbēsi kè sì pò taka pì gō kpīi gbēntē ũ à anduna pà píngi.

36 Nanaa pìn gwe. Kí, wé à bɔkōtenne sa.

37 Kí, mbe kínanɔ kína ũ. Luda Musude n kpa kpatan kñ ikoo kñ gbāaa kñ gakuio.

38 À gbēnteenɔ kñ nòbòsētεnɔ kñ bāanɔ nānne n ɔzī. Guu kè aō kún píngi négō de ñ kína ũmε. Mbe mì kè de vura pì ũ.

39 Kpata pānde é bɔ n kpεε, eé ká n kpata ũro. Beeε gbεra à aagōdee é bɔ à da andunala píngi. Beeen mōgotē pì ũ.

40 Kpata siigōdee é mɔ, eégō gbāa lán mōsi bà, zaake mōsi è pò píngi wíwi à ñ tí bomε. Lán mōsi è pò wíwi nà, len eé kpata káakupɔnɔ mì de à ñ ke dúgudugu le.

41 Lán n à gbálanɔ kñ gbánεnɔ è nà, à gukenɔ de gū kpatana ũ bensō à gukenɔ de mōsi ũ, len kpata pì égō kēkēkōana le, mōde mōsi gbāaa égō kú à guumε, zaake ñ è mōsi kakōana kñ gūo.

42 Lán gbáne pì gukenɔ de mōsi ũ nà bensō à gukenɔ de gū ũ, len kpata pì kpadoo égō gbāa vī le, à kpadoo égō busana.

43 Lán n mōsi è kakōana kñ gū kpatanao nà, len gbēntee boriinɔ égō kú gwe kakōana le, mōde aóε kō síro lán ñ è mōsi è kō sí kñ gūoro nà.

44 Kína pìnɔ gurɔ Luda Musude é kpata kè è yāaroo fεε. Kpata pì mīdena vīro, eé gō bori pāndenɔ pò ũ zikiro. Kpata pì é kpata káakupɔ pìnɔ ke dúgudugu à ñ mì de, àpì bé eégō kuu gurɔ píngi.

45 Lán ñ è nà gbēsi ke gbòro kpīiia, èe ke gbēke bé à ɔ kèaro, ben à gāa à mōsi kñ mōgotēo kñ gūo kñ kondogio kñ vurao wíwi, kí, Luda Bítade yā kè eé mó ke ziaa òḁanneme. Nanaa pì né yāpuraame, à bɔkōtena náane vī.

46 Ben kí Nebukanεza dàε a puua Danieli aε à bèε līne, ben à bè wà saa oa wà tuaetiti kpatane.

47 À bè Danieline: A Luda né tāanɔ Ludame, kínanɔ diime yāpura. Àmbe è asiiyā bonne gupuraa, zaake n fō n bōwe kñ asii pìo.

48 Ben kína Danieli gbà gbāaa à à gbà pónɔ à gē ɔla, à à kpà kpatan àgō wée téare Babilonu bùsuzi, à à diε Babilonu ḁndōrinɔ píngi gbēnsi ũ.

49 Danieli wée kè kínaa, ben à Sadaraka kñ Mesakio kñ Abedinεgoo diε Babilonu bùsu gbāadeenɔ ũ. Danieli sō kú kíbeme.

3

Gōn aagō zuna mōdate guu

¹ Kí Nεbukaneza tãa pì kɔ̃n vurao lán gbẽntee bà. À lezĩ kà gàsãsuu baaagɔ̃, à yàasa sɔ̃ gàsãsuu swεedome. Ben à pɛε Dura guzuren Babilonu bùsun.

² Ben à lékpāsá kè a bùsu gbẽnsinɔ̃ne le aɔ̃ kɔ̃ kakɔ̃a, kɔ̃nanɔ̃, lédammarinɔ̃, zìkpe gbẽnsinɔ̃, gbãadeenɔ̃, ɔ̃'uterinɔ̃, yãkpaekerinɔ̃, yãgɔ̃gɔ̃rinɔ̃ kɔ̃n a bùsu kpatablerinɔ̃ n pínɡi, aɔ̃ mó pɔ̃ kè à pì à pɛε pì kya ke.

³ Ben bùsu gbẽnsi pìnɔ̃ kɔ̃ kàkɔ̃a pɔ̃ taka pì kyakenazi aɔ̃ zèze à ae.

⁴ Ben kpàakpakeri bè pariinɔ̃ne gbāngbān: Bùsu pínɡi gbẽnɔ̃ kɔ̃n bori pínɡio, à yā kè wà diεaree ma.

⁵ Tó a kuru'ɔ̃ mà kɔ̃n kureo kɔ̃n googeo kɔ̃n kúuo kɔ̃n mɔ̃rɔ̃ɔ̃ kɔ̃n kɔ̃kɔ̃pɔ̃nɔ̃ pínɡi, à kúε à dɔ̃nzi ke pɔ̃ taka kè kí Nεbukaneza pì kɔ̃n vurao à pɛε pìnε.

⁶ Gbẽ kè gí kúε à dɔ̃nzi kenεzi, weé adee zu mòdate pāsĩ guu gɔ̃ɔ̃mε.

⁷ Beee yānzi tó gbẽnɔ̃ kɔ̃kɔ̃pɔ̃nɔ̃ pìnɔ̃ ɔ̃ mà, bùsu pínɡi gbẽnɔ̃ ke bori pínɡin yoo, aɔ̃è kúε wà dɔ̃nzi ke vura pɔ̃ taka pìnε.

⁸ Gurɔ̃ beeean sɔ̃sɔ̃neyādɔ̃ri kenɔ̃ mò wà Yuda kenɔ̃ káara kè

⁹ aɔ̃ bè kí Nεbukanezanε: Wà n dɔ̃ aafiao Zaaki!

¹⁰ Kí, n yā diε n bè, tó gbẽnɔ̃ kɔ̃kɔ̃pɔ̃nɔ̃ ɔ̃ mà, aɔ̃ kúε wà dɔ̃nzi ke pɔ̃ taka kè n pì kɔ̃n vurao pìnε.

¹¹ N bè gbẽ kè èe kúε à dɔ̃nzi kenεro, weé adee zu mòdate pāsĩ guume.

¹² Tɔ̃, Yuda kenɔ̃ kuu, n n díε Babilonu bùsu gbãadeenɔ̃ ũ. Aɔ̃ tɔ̃n Sadaraka, Mesaki kɔ̃n Abedinegoo. Kí, gbẽ pìnɔ̃ è n yā maro aɔ̃è n tãanɔ̃ gbāgbāro, bensɔ̃ aɔ̃è dɔ̃nzi ke vura pɔ̃ taka kè n pɛε pìnεro.

¹³ Ben Nεbukaneza fɛ̃ maamaa à bè wà móare kɔ̃n Sadarakao kɔ̃n Mesakio kɔ̃n Abedinegoo. Ben wà mò wà gbẽ pìnɔ̃ kpàa.

¹⁴ Nεbukaneza n lá à bè: Sadaraka, Mesaki kɔ̃n Abedinegoo, ée gii ma tãanɔ̃ gbāgbāzi yāpuran yɔ̃? Ée gii dɔ̃nzi ke vura pɔ̃ taka kè má pɛ̃nεzin yɔ̃?

¹⁵ Tó a soru kè à kúε à dɔ̃nzi ke pɔ̃ taka kè má pì pìnε gurɔ̃ kè a pónɔ̃ ɔ̃ mà, eé ke maa, mɔ̃de tó ée dɔ̃nzi kenεro, weé a zu mòdate pāsĩ guu gɔ̃ɔ̃mε. Tãa kparee bé eé fɔ̃ à a bɔ̃ ma ɔ̃zĩ?

¹⁶ Aɔ̃ bè: Kí, à zé vī wà wa zĩnda bɔ̃ro.

¹⁷ Kí, tó wà wa zu mòdate guu, wa Dii kè weé zò dɔ̃zi é fɔ̃ à wa bɔ̃n à wa sí n ɔ̃zĩ.

¹⁸ Baa tó èe ke sɔ̃ro, ñgɔ̃ dɔ̃ kè wé n tãanɔ̃ gbāgbāro. Wé dɔ̃nzi ke vura pɔ̃ taka kè n pɛ̃nεro.

¹⁹ Ben Nεbukaneza pɔ̃ fɛ̃ pāsĩpāsĩ à uu sisińzi. À bè wà mòdate kaara de yā póla leo swεεplaa.

²⁰ Ben à ò a zìkpe gɔ̃sagbāa kenɔ̃ne aɔ̃ Sadaraka kɔ̃n Mesakio kɔ̃n Abedinegoo yiya wà n zu mòdate pāsĩ pì guu.

²¹ Ben gɔ̃sa pìnɔ̃ n yíyi kɔ̃n n pókāsāa kè aɔ̃o dananɔ̃, utanɔ̃ kɔ̃n sòkotonɔ̃ kɔ̃n lawaninɔ̃ pínɡi, ben aɔ̃ n sé wà n zu mòdate pāsĩ pì guu.

²² Lán kína yā diε pāsĩpāsĩ nà bensɔ̃ mòdate pì wà maamaa, ben té puusu gɔ̃sagbāaa kè aɔ̃ n zún pìnɔ̃ lè à n dède.

²³ Gɔ̃n aagɔ̃ pìnɔ̃ sɔ̃ aɔ̃ gàa wà sì mòdate gbāaa pì guu yiyina.

²⁴ Ben kí Nεbukaneza kè gíri à fɛ̃ε à zè, ben à a ibanɔ̃ là à bè: Gɔ̃n aagɔ̃n wà zù tén yiyinaroo? Aɔ̃ wèàla wà bè: Lεmε kí!

²⁵ Ben à bè: À gwa! Gɔ̃n siigɔ̃n má è. Aɔ̃o porona aɔ̃oε taa oo té pì guu bensɔ̃ èe póke wommaro. Aɔ̃ gɔ̃n siigɔ̃dee bɔ̃kɔ̃ba Luda Né keo.

²⁶ Ben à sɔ̃ mòdate pì lézi à bè: Sadaraka, Mesaki kɔ̃n Abedinegoo, Luda Musude zòblerinɔ̃, à bɔ̃ε. Ben aɔ̃ bè té pìn.

27 Bùsu gběnsinɔ kɔn lédammarinɔ kɔn zìkpe gběnsinɔ kɔn gbāadeenɔ kɔn kínanɔ kàkɔ́ánzi aɔ̀ è té pì e fɔ̀ à pòke wòm̄maro. Baa aɔ̀ miká e té kùro, aɔ̀ utanɔ e yakaro, wèe tésukpe gūu mam̄ma sero.

28 Ben Nebukanɛza bè: Wà Sadaraka kɔn Mesakio kɔn Abedinegoo Luda sáabu kpá! À a malaika zì à a zòbleri kè aɔ̀ à náane vīinɔ mì s̄i. Aɔ̀ ḡi yā kè má diè kezi aɔ̀ n̄ zīnda kpà gaaa, le wàton kúe wà d̄onzi ke dii pānden̄nero yānzi, sé n̄ Dii.

29 Beee yānzi yā kè má dien yè. Tó gbēke Sadaraka kɔn Mesakio kɔn Abedinegoo Luda tó zaaa s̄i, bùsu p̄ingi gbē ke bori kpareen yoo, weé à z̄z̄k̄k̄re wà à ua ke tuburaa ūme. Zaake dii pānde é fɔ̀ à gbē mì sí lero.

30 Ben kína Sadaraka kɔn Mesakio kɔn Abedinegoo gwena kàarañne Babilɔnu bùsun.

4

Nebukanɛza nana'ona lí yā musu

1 Kí Nebukanɛza bé èe yā kè oo gbē p̄ingine, bùsu gbē p̄ingi kɔn borii kè kú anduna guu p̄ingio à bè: Àḡo kuu kɔn aafiao maamaa!

2 Má è à kè maa mà dabuyā kɔn yābɔnsae kè Luda Musude kè m̄eɛnɔ oare.

3 À dabuyānɔ bíta fá! À yābɔnsaenɔ pāsī. À kpata yāana vīro, à kiblana éḡo kuu gurɔ p̄ingime.

4 Mam̄ma Nebukanɛza má kú nnamana guu ma be, ma làakari kpáena,

5 ben ma nanaa ò ai vīa ma kū. Kè má daena ma gádo musu yā kè má è kɔn laasuu kè má lèo tò swè kèmagu.

6 Má diè kè wà móm̄e kɔn Babilɔnu ònd̄orinɔ n̄ p̄ingi aɔ̀ nanaa pì b̄ok̄teme.

7 Kè asid̄orinɔ kɔn dabudabuk̄erinɔ kɔn s̄os̄neyād̄orinɔ kɔn m̄asokerinɔ m̄ò, ben ma nanaa pì yā òñne, aɔ̀e f̄o wà à b̄ok̄temero.

8 Z̄aazāan Danieli kè wà ma t̄aa tó kp̄ane, kè wè bene Betesaza m̄ò ma kiia, ben ma nanaa pì òne. À Luda kè kú adona Ninii vī.

9 Ma bè: Betesaza, ònd̄orinɔ gbēnsi, má d̄s̄ kè n̄ Luda kè kú adona Ninii vī, asiiyā èḡo z̄ī'unn̄ero. Yā kè má è nanaa guun yè. N̄ à b̄ok̄teme.

10 Pó kè má è ma laasuu guu gurɔ kè má daena ma gádo musun yè. Mée guu gwaa ben ma lí è zena t̄ote gura súusu, à lezī maamaa.

11 Lí pì bíta kù à gb̄a ai à m̄is̄ont̄e ḡaa à z̄ò ludamb̄eaa. Wè lí pì e zaa anduna lé zekiinɔa p̄ingi.

12 À lánɔ maa, à né ì bíta, à p̄óblee m̄ò gbē p̄ingia. N̄òb̄s̄etenɔ ora è à gb̄aru, b̄aanɔ è m̄ò wà z̄z̄ à ḡànɔa. Pó wènd̄ide p̄ingi è p̄óblee ea.

13 Mée pó pì ee wéegupu guu gurɔ kè má daena ma gádoa, ben ma malaika è b̄ona ludamb̄e.

14 À lé zù gbāngbān à bè: À lí pì z̄ò à né à à ḡànɔ k̄e. À à lánɔ woro à à beɛnɔ f̄aak̄o. À tó n̄òb̄onɔ bàa lé wà k̄e. À tó b̄aanɔ b̄oè à lánɔ guu.

15 M̄ode à lí pì kusu kɔn à k̄asāanɔ tó t̄ote guu à m̄òsi gada kp̄ane kɔn m̄ògot̄e p̄o s̄è guu gwe. Kp̄ii é kp̄àala, eéḡo kú s̄en gwe kɔn n̄òb̄onɔ.

16 À mì é lik̄o, à laasuu é ḡo lán n̄òb̄onɔ pó bà ai wè sw̄eɛplaa.

17 Malaikanɔ bé wà yā kè Ludaa diè pì ò, à ìba p̄inɔ bé wà yā kè Luda z̄èo kp̄aakpa kè, le gbē kè aɔ̀ kuunɔ e wà d̄s̄ kè Luda Musude bé à iko vī gbēntee kpatanɔa. È gbē kpá kpatan lán à yezi nà, baa gbē kè k̄esāna.

18 Mam̄ma kí Nebukanɛza, nanaa kè má òn gwe. Betesaza, n̄ à b̄ok̄teme sa, zaake ma kpata ònd̄ori kee e f̄o à b̄ok̄temero. M̄ode né f̄o, zaake n̄ Luda kè kú adona Ninii vī.

Danieli nana b̄ok̄tena k̄inan̄e

¹⁹ Ben Daniëli kè wè bene do Betesaza bídi kè yā pía. Laasuu kè èe lee tò swè kèn. Ben kína bè: Betesaza, ònton tó nanaa pì kòn à bókōtenao n vīa kūro. Ben Betesaza bène: Ma dii, Luda tó nanaa pì gō de n zangurinō yā ũ. Luda tó à bókōtena gō de n ibeeno yā ũ.

²⁰ Lí kè n è bíta bensō à gbāa ai à mìsōntē zō ludambeēa, ben wè e zaa anduna lé zekiinōa píngi.

²¹ À lánō maa, à né ì bíta, à póblee mò gbē píngia. Nòbōsētēno kú à gbáru, bāano è mó zōzō à gānoa.

²² Kí, mbe lí pì ũ. N iko bíta bensō n gbāa vī. N bitakēe gbā à zō ludambeēa, n kpata o tà ai anduna léa.

²³ Kí, n malaika ke è bōna ludambe à bè: À lí pì zō à ke pōpō, mode à à kusu kōn à kāsāano tó tōten. À mōsi gada kpáne kōn mōgotēo sē guu gwe. Kpíi é kpáala, eégō kú kōn nòbōsētēno ai wè swēplaa.

²⁴ Kí, à bókōtenan yè. Yā kè Luda Musude diē ma dii kína yā musun yè.

²⁵ Weé pémma wà n bō gbēntēno té, négō kú kōn nòbōsētēno négō sè soo lán zù bà. Kpíi é n gbē, négō kuu le wè swēplaa ai n gá dō kè Luda Musude bé à iko vī gbēntee kpatanōa, è gbē kpá kpatan lán à yezi nà.

²⁶ Lán à bè wà líkusu kōn à kāsāano tó nà, beee bè tó n Luda dō ikodee ũ, eé εara à n kpá kpatan.

²⁷ Beee yānzi kí, n ma lédamma kè ma. N kē n durunnōa ngō yā kee a zéa. N n yā zaakēna tó ngō gbēkeē kee takaasideenōne, ke n nmanana égō gaa gwēe.

²⁸ Yā pìno kí Nebukanēza lè píngi.

²⁹ Mō kuri awēplaaa gbera kína e táa oo a be kpé bíta musu Babilōnu.

³⁰ Ben à bè: Babilōnu bíta kè má kàe ma kiblekii ũun yèroo? Má kàe kōn ma iko gbāao ma kíkē gakui yānzime.

³¹ Ai kína gō yā pì o à yāa, kòto ke bō ludambe à bè: Kí Nebukanēza, yā kè wà ò n yā musun yè: Wà n bō kpatan sa.

³² Weé pémma wà n bō gbēntēno té, négō kú kōn nòbōsētēno négō sè soo lán zù bà. Négō kuu le wè swēplaa ai n gá dō kè Luda Musude bé à iko vī gbēntee kpatanōa, è gbē kpá kpatan lán à yezi nà.

³³ Gwe gō yā kè wà ò Nebukanēza musu kè. Wà pèa wà à bō gbēntēno té, à sè sò lán zù bà, kpíi à yàku. À mikā gbā lán kúu kā bà, à onkoko bōbo sōōōōō lán bā onkoko bà.

³⁴ Kè wè swēplaaa pì pàpa, mamōma Nebukanēza ma wéε sè ma musu gwà, ben ma su ma làakaria. Ben ma Luda Musude sáabu kpà ma Gurōpingide tó kpà ma bēε liε. Zaake à kíkēε yāana vīro, à kpata égō kuu gurō píngi.

³⁵ Gbē kè aō kú anduna guuno n píngi deεe póke ũro. È ke lán à yezi nà kōn gbāadee kè aō kú musunō kōn gbēntee kè aō kú tōtenō. Gbēke è fō à kpànero, gbēke è fō à bene bón èε keero.

³⁶ Gurō kè ma su ma làakaria, ben ma εara ma su ma kíkēgakuin kōn bèεo kōn bitakēεo. Ma ibanō kōn ma bùsu gbāadeenō ma gbeka, aō ma ka kpatan, ben ma iko de káakupōla.

³⁷ Mamōma Nebukanēza mée musu Kína sáabu kpaa sa mée bèε liine mée à tó kpaa, zaake à yākenanō maa píngi, égō yā kee a zéa. Eé fō à gbē kè è a zīnda sé lezī busa.

5

Yā kēna gūa

¹ Kí Belisaza a bùsu gbāadeenō sisi zībaa póbleea gōon wàa sōoro, ben èe wēε miińyo.

² Kè à pōo kè í pía nna, à bè wà mó kōn vura ímibōnō kōn kondogi ímibō kè a dezi Nebukanēza sèε Luda kpén Yerusalemunō le à í mio, àpi kōn a bùsu gbāadeenō kōn a nōonō kōn a nō yìgisainō.

³ Ben wà mò kǝn togoo pìnɔ, aɔɔe í miio.

⁴ Kè aɔɔe wɛɛ mii, aɔɔe tãa kè wà ñ ké kǝn vuraa kǝn kondogio kǝn m̀gotɛo kǝn m̀sio kǝn lío kǝn gb̀eo sáabu kpa.

⁵ Gwe gɔɔ gb̀entee ɔɔ b̀o fitia'izi, èe ɔgbɛ kɛɛ kíbe gù kè lólɔnaa. Kína ɔɔ pì è, èe pó kɛɛ,

⁶ ben à laasuu tò swè kèn. À uu yàkòte à gbãaa bùsa, ben à gbánɔ e lugalugaa.

⁷ À wii gbãaa lè à bè, wà mó kǝn asidòrinɔ kǝn sɔsɔneyádòrinɔ kǝn m̀sokerinɔ. Ben à bè Babilɔnu òndòri pìnɔnɛ: Gbè kè ɔgbɛ kèki kyó kè ben à à b̀kòtemɛ, mé gumusu tãa kǝn vura kãmbɛɛo danɛ, eé gɔ ma bùsu gbãadeenɔ gbè aagòdee ù.

⁸ Kè kína òndòri pìnɔ gè ñ píngi, ben aɔ gbèkee e fɔ à ɔgbɛ pì kyó kè à à b̀kòtenɛro.

⁹ Swè èara à kè kí Belisazan maamaa, à èara à uu yàkòte, ben à bùsu gb̀ensinɔ gò bídi guu.

¹⁰ Kè kí naɔ kína kǝn bùsu gb̀ensinɔ zɔka mà, à gèñzi pòblekiia à bè: Wà n dɔ kǝn aafiao Zaaki! Ǹton tó n laasuu n ǹɛɛ yakaro, ǹton tó n uu gɔ sisinaro.

¹¹ Gbèkee kú n bùsun kè, à Luda kè kú adona Ninii ví. N dezi Nebukanɛza gurɔ wà è à làakari ví kǝn wéɛzɛɛo kǝn òndò lán Luda bà. N dezi à diɛ wéɛzèrinɔ kǝn asidòrinɔ kǝn sɔsɔneyádòrinɔ kǝn m̀sokerinɔ gb̀ensi ù.

¹² À òndò kǝn à d̀nao pãsi, è yã píngi ma. È nanaanɔ b̀kòte è yã zì'ũunɔ yáasi t̀kè kǝn yálekòzinanɔ. À tón Danieli. Kína tó kpànɛ dɔ Betesaza. N à sísi se, eé yã pì b̀kòtenɛ.

¹³ Kè wà mò kǝn Danielio kína pì kiia, ben kína bènɛ: M̀be zìzɔ kè wè be Danieli kè ma dezi b̀o Yudano bùsun ùs?

¹⁴ Má mà wà bè ñ Luda Ninii ví, ñ làakari ví kǝn wéɛzɛɛo kǝn òndò wéɛbɔnao.

¹⁵ Wà m̀mɛ kǝn òndòrinɔ kǝn yã'asidòrinɔ tia, lɛ aɔ ɔgbɛ kè kyó kè aɔ à b̀kòtemɛ, m̀de aɔɔe f̀ro.

¹⁶ Má mà wà bè nɛè fɔ ñ yãnɔ b̀kòte nɛè fɔ ñ yálekòzinanɔ t̀kè. Tó n fɔ n ɔgbɛ kè kyó kè n à b̀kòtemɛ, mé gumusu tãa kǝn vura kãmbɛɛo danɛ, né gɔ ma bùsu gbãadeenɔ gbè aagòdee ù.

¹⁷ Ben Danieli bènɛ: Ǹn gbaanɔ kú n asaiapɔ pì kpá gbè pãndea. M̀de baa kǝn beeeo mé ɔgbɛ pì kyó kɛnɛ kí, mé sɔ b̀kòtenɛ.

¹⁸ Kí, Luda Musude bé à kíke kǝn bítakeɛo kǝn gakuio kǝn bèɛo kpà n dezi Nebukanɛzaa.

¹⁹ Lán à à sè lezì nà, gbè píngi à vía ví, aɔè m̀ siɛnɛ, bori píngi ke yã'ona bori píngin yoo. Gbè kè à yezi à à dɛ, è à dɛmɛ. Gbè kè à yezi à à bɔ, è à bɔmɛ. Gbè kè à yezi à gwena kaaranɛ, è à kaara. Gbè kè à yezi à à busa, è à busamɛ.

²⁰ M̀de kè à a zìnda sè lezì à swã gbãa kù bensɔ à zaza kù, ben Luda à b̀o kpatan à à gakuì kò è.

²¹ Wà pèa wà à b̀o gb̀enteenɔ té, à laasuu gò lán ǹbɔnɔ pò bà. À kú kǝn sakenɔ à sè sò lán zù bà. Kpíi à yàku, ben à d̀s sa kè Luda Musude bé à iko ví gb̀entee kpatanɔ, è gbè kè à yezi kpá kpatan.

²² Mpi sɔ Belisaza, à dion n ù. Baa kè ñ yã pìnɔ dɔ píngi, néɛ n zìnda busaro.

²³ N d̀kè Dii Musudeo ñ tò wà mò kǝn à kpé togoonɔ, ben mpi kǝn n bùsu gb̀ensinɔ kǝn n nɔnɔ kǝn n nɔ yìgisainɔ wɛɛ m̀io, ben n tãa kè wà kè kǝn vuraa kǝn kondogio kǝn m̀gotɛo kǝn m̀sio kǝn lío kǝn gb̀eo sáabu kpà, pò kè aɔè guu ero aɔè yã maro bensɔ aɔɔ d̀na víroonɔ. N wèndi kǝn n ziaao kú Luda ɔzìmɛ, ben néɛ bèɛ línɛro.

²⁴ Beee yãnzin à tò ɔɔ pì mò à ɔgbɛ pì kèzi.

²⁵ Yã kè ɔɔ pì kèn yè: Mɛnɛ, mɛnɛ, tekeli, paasi.

²⁶ Yã pìnɔ b̀kòtenan yè: Mɛnɛ bè, Luda n kiblegurɔ nàro à à lé zè.

²⁷ Tekeli bè, wà n tiisi lé gwà kilooa wà è néɛ kiloo séro.

²⁸ Paasi bè, wà n kpata kpàtetɛ Midiãnɔ kǝn Pesianɔnɛ.

²⁹ Belisaza yā ò a ìbanɔne, ben aɔ gumusu tēa kɔn vura kàmbεεo dà Danieline wà kpàakpa kè wà bè, bùsu gbāadeenɔ gbē aagɔdeen à ũ.

³⁰ Gwāavī dɔnkɔ pì guun wà Babilonia kí Belisaza dè.

³¹ Midiā borii kè wè bene Dariusu bé à vèè à gēε ũ a wè baaagɔ awεεplaadee guu.

6

Danieli zuna músuno wèen

¹ À kà Dariusune à bùsu gbāadeenɔ die gɔɔn baswεedo, ben à n díedie a bùsun píngi.

² À gɔɔn aagɔɔ diε n gbēnsinɔ ũ. Danieli né gɔɔn aagɔɔ pìnɔ dokeme. Bùsu gbāadeenɔ è n yānɔ tɔkē gbē pìnɔne, le wàton áсарu ke kínanero yānzi.

³ Danieli ɔndɔ wéebɔna de gbēnsinɔla kɔn bùsu gbāadeenɔ n píngi, ben kína zèo à à die a bùsu gbēnsi ũ.

⁴ Ben gbēnsinɔ kɔn bùsu gbāadeenɔ e zé wetεε wà yāke ea kpata kè à blè yā musu, mɔde à taari vīro, aɔεe yāke earo, zaake à náane vī a yākena guu píngi. È pā kpá yākeziro è sāsā yākearo.

⁵ Ben aɔ bè: Wé yākee e Danieliario, tó èε ke à Luda doka musu baasiro.

⁶ Ben gbēnsinɔ kɔn gbāadeenɔ mì pèkɔre aɔ gàa wà kína lè wà bè: Kí Dariusu, wà n dɔ kɔn aafiao!

⁷ Wamɔwa gbēnsinɔ kɔn kínanɔ kɔn zìkpe gbēnsinɔ kɔn gbāadeenɔ kɔn lédammarinɔ kɔn n ìbanɔ n píngi, wa lé kpàkɔsɔ wá è à maa n yā kè die ñgɔ zīi keεa. Gurɔ baaakuri daguran tó gbē wéε kè dii kea ke gbēnteen yoo, tó èε ke mpi baasiro, wà adee sé wà zu músuno wèen.

⁸ Kí, n yā pì die sa n ɔ da takada kèn, le gbēke tón yā pì liero yānzi. Eégɔ de Midiānɔ kɔn Pesianɔ doka kè weé fɔ wà gbororoo ũ.

⁹ Ben kí Dariusu yā pì die à a ɔɔ dà takadan.

¹⁰ Kè Danieli mà wà yā pì die, à tà be. À kpé kè kú musu windonɔ aε dɔ Yerusalemua wèwēna. Ben à kùε à adua kè à Luda sáabu kpà, lán è ke nà lán guu e dɔɔ nà gèn aagɔgɔ.

¹¹ Ben gbē pìnɔ mì pèkɔre aɔ gàa wà à è èε adua keε èε dɔnle wéε keε Ludaa.

¹² Ben aɔ gàa wà kína lè yā kè à die pì musu wà bè: N yā die n bè ai gurɔ baaakuri dagura gbē kè wéε kè dii kea ke gbēnteen yoo, tó èε ke mpi baasiro, weé adee sé wà zu músuno wèε guumε. Ben kína bè: Yā pì seka vīro, à gɔ Midiānɔ kɔn Pesianɔ doka kè weé fɔ wà gbororoo ũmε.

¹³ Ben aɔ bène: Yudanɔ bùsu zìzɔ Danieli è n yā daro ke yā kè n die pì. Ègɔ adua keε lán guu e dɔɔ nà gèn aagɔgɔmε.

¹⁴ Kè kína yā pì mà, à kènε zaa maamaa. À zèo à Danieli mì sí, ben èε à bɔna zé wetεε ai ɔfāntē gàa à gèo kpén.

¹⁵ Ben gbē pìnɔ èara wà pèkɔre wà gàa wà kína lè wà bè: Kí, n Midiānɔ kɔn Pesianɔ doka dɔ, wà bè yā kè kína die kɔn yā kè à gizio liena vīro.

¹⁶ Ben kína bè wà mɔ kɔn Danielio wà à zu músuno wèen. Kína bè Danieline: N Luda kè neégɔ dɔnzi keεne gurɔ píngi n bɔ!

¹⁷ Kè wà à zù wèε pì guu, wà gbè sè wà tàta wèε pì léa, ben kína sèeda kèa kɔn a tångao kɔn a bùsu gbāadeenɔ tånganɔ, le gbēke tón yāke liε Danieli musuro yānzi.

¹⁸ Ben kína tà be à gí pɔ ble gwāavī beeeazi, bensɔ èε a nɔgbē ke yā gbekaro. Èε fɔ à ii òro.

¹⁹ Kè guu dɔ, guwεε e kēε, ben kína pì fèε à gàa músuno wèε pì kiia kpakpaa.

²⁰ Kè à sɔ wèε pìzi, à lé zù Danielizi kɔn pɔsiaao à bè: Danieli, Danieli, Luda Wèndide zòbleri! N Luda kè neégɔ dɔnzi keεne gurɔ píngi fɔ à n bɔ músuno lézís?

²¹ Danieli wèala à bè: Luda n dɔ aafiao Zaaki!

²² Ma Luda a malaika zì, à mò à músuno lé nàkɔa, aɔεe ma kènnaro, zaake ma dene taarisaidée ũ. Kí, mée taari ke kenne zikiro.

²³ Kína pɔɔ kè nna maamaa, ben à bè wà Danieli gá wà à bɔ wèe pì guu. Kè wà à bɔ, wèe e à kèna gukearo kè à Luda náane kena yānzi.

²⁴ Ben kína bè wà mɔ kɔn gbē kè aɔ yā di Danielianɔ, ben wà n zúzu wèe pì guu se kɔn n nénɔ kɔn n náɔnɔ. Ai aɔgɔ gá tɔte le, músunɔ n dā aɔ n kùkù aɔ n wánɔ wìwi píngi.

²⁵ Kí Dariusu takada kè gbē kè aɔ kú a bùsu guunɔne n píngi kɔn bori sánda píngio à bè: Àgɔ kú aafiao maamaa!

²⁶ Ma yā kè diē ma bùsu gbē píngine, kè aɔgɔ Danieli Luda vīa vī aɔ dɔnzi kene. Zaake Luda Wèndide kè kuu gurɔ píngin à ũ. À kpata yāana vīro, ègɔ kí blee gurɔ píngime.

²⁷ È gbē mì sí è n bɔ. È dabuyānɔ kɔn yābɔnsaenɔ ke musu kɔn tɔteo. Àmbe à Danieli bɔ músunɔ lézī.

²⁸ Danieli gbāaa è Dariusu kíblegurɔ kɔn Pesia bori Sirusu kíblegurɔɔ.

7

Danieli wéegupu'ena pɔ bēe mèn siigɔnɔ yā musu

¹ Babilɔnu kí Belisaza kíblena wè káaku guu Danieli wéegupu è, à yāke è a laasuu guu gurɔ kè à daena a gádoa, ben à wéegupu pì yā kè takadan à à yā mìnɔ ò.

² Danieli bè: Mée guu gwaa wéegupu'ena guu gwāavī, ben ma ludambe ĩa mèn siigɔ è, aɔɔe kakaa ísia bíta.

³ Ben pɔ bēe bíta mèn siigɔnɔ bɔ ísiaan, aɔ borii bɔ doodo.

⁴ À káakudee bɔ lán músu kè à kúu dèbenɔ vīi bà. Kè mée gwaa, wà à dèbe wòwoa, ben wà à sè wà zè à gbá plaaaa lán gbēntee bà, ben wà gbēntee swè dànɔ.

⁵ Ben ma pɔ bēe plaadee è, à bɔ lán kpera bà. À gækesekena, gbântēwa mèn aagɔ kpána à lézī. Ben wà bène à fèe à nɔbɔ só maamaa.

⁶ Beee gbera ma guu gwà, ben ma pɔ bēe pānde è, à bɔ lán gbèka bà. À dèbe vī a kpeea lán bāa bà mèn siigɔ bensɔ à mì vī mèn siigɔ. Wà à kpà kpatan.

⁷ Beee gbera kè mée guu gwaa wéegupu pì guu gwāavī le, ma pɔ bēe siigɔdee è, è tó vīa gbē kú ai swè kēn. À gbāaa sáa vīro. À swaa né m̀simɔ bensɔ à bíta, è pɔ sóo, à wíwi, è kèse pépɛe à kpaaa kè g̀a. À bɔ ado kɔn pɔ bēe kè aɔ d̀ne aenɔ. À koba mèn kuri.

⁸ Kè mée laasuu le à koba pìnɔ yā musu, ben ma koba pānde è, à néngo èe bɔɔ n té, ben koba káaku mèn aagɔnɔ wòwo aɔ guu b̀ne. Má è koba néngo pì wée vī lán gbēntee pɔ bà. À lé vī dɔ kè ègɔ wada yā oo.

⁹ Kè mée gwaa, má è wà kíblekitanɔ kàe, ben Tontoride m̀ à v̀ea. À pókāsāanɔ de pú fénfen lán buu bà, à mikā de lán sākā bà. À kíblekita de ténɔne ũ, à górogbanɔ vī aɔɔe té bɔɔ.

¹⁰ Té bɔ à g̀zī èe bàa le à ae lán swaa bà. G̀ɔn bɔɔ leɔ bɔɔ e ĩba bleenɔ, gbē kè aɔ zena à aenɔ kà g̀ɔn miliɔ basɔɔro. Yākpaekerinɔ v̀e, ben wà takadanɔ wèwè.

¹¹ Ben má kpé mée tàasi kee wada yā kè koba pì e oo yānzi, ben má kpé mée gwaa ai wà g̀a wà pɔ bēe pì dè wà à gè dúgu z̀ wà sè wà zù tén.

¹² Wà pɔ bēe pāndenɔ bɔ kpatan, m̀de wà n tó wèndio ai gurɔ plaa.

¹³ Kè mée guu gwaa gwāavī wéegupu pì guu le, ben ma pɔ è lán gbēntee né bà, èe m̀ɔ ludambe luguun. Kè à kà, ben wà à kpan'ae kè wà g̀ao Tontoride kiia.

¹⁴ À à kpà kpatan à iko kpàa kɔn gakuio, ben baade píngi dɔnzi kène, bùsu píngi gbē kɔn bori sánda píngio. À iko ègɔ kuu gurɔ píngi à yāana vīro, à kpata é mì de zikiro.

Wéegupu b̀k̀tēna

¹⁵ Mamoma Danieli ma pɔɔ yāka. Yā kè mée ee ma laasuu guu t̀ swè kèmagu.

¹⁶ Ma s̀ gbē kè aɔ zena gweenɔ dokezi ma yā pìnɔ yāpuraaa gbèkaa píngi. Ben à yā òme à yā pìnɔ b̀k̀tēme.

¹⁷ Pɔ bēe bíta mèn siigɔ pìnɔ né kpata mèn siigɔ kè aɔ bɔ anduna guunɔme.

¹⁸ Mɔde Luda Musude gbɛ̃nɔ bé wé kpata sí wà ble aãégõ vī guro píngi, kpata pì égõ yāana vīro.

¹⁹ Beee gbera má yezi mà yāpuraa dõ pò bɛɛ siigõde yā musu. À taka bò ado kɔn pò bɛɛ kraaanɔmɛ, è tó vīa gbɛ̃ kũ de à kraaanɔla. À swaa né m̀simɛ, à ɔnkɔkɔ né m̀gotɛmɛ, è pò só à wíwi è kèse pépɛɛ à kpaaa kè g̃ãa.

²⁰ Má yezi mà koba mèn kuri kè aõ kú à mianɔ yáasi dõ dɔ kɔn koba kè bò ben koba mèn aagõɔnɔ wòwo wà guu t̀nɛo. Koba pì wéɛ vī kɔn léo, è wada yā o, à zena gbāa de à kraaanɔla.

²¹ Kè má kpé mée gwaa, koba pì e zì kaa kɔn Luda gbɛ̃nɔ èè n̄ fuu.

²² Ben Tontoride pì mò à yā nnaa kpà a gbɛ̃ pìnɔa, zaake kpata gōna Luda Musude gbɛ̃nɔ pò ũ guro bé à kà.

²³ Wà bèmɛ lán kè bà. Pò bɛɛ mèn siigõdee pì né kpata siigõdee kè eé bɔ anduna guumɛ. À taka bò ado kɔn kpata kraaanɔ, eé da andunala píngi à kèse pépɛɛa à wíwi.

²⁴ Koba mèn kuri pìnɔ né kpata pì kína gōn kuri kè aóé kí bleenɔmɛ. Kína kè bò adona kɔn à káakupɔnɔ é fɛɛ n̄ gbera eé kí gōn aagõɔnɔ bɔ kpatan.

²⁵ Eé Luda Musude tó zaaa sí eé gbāa m̀ à gbɛ̃nɔnɛ eé wɛɛ à zĩbaa guroɔnɔ kɔn doka kè Ludaa diɛnɔ liɛ. Wà Luda gbɛ̃nɔ nàne à ɔzĩ wè aagõ kɔn a kusuo.

²⁶ Mɔde yākpækɛrinɔ é vɛɛ aõ à bɔ kpatan, aóé kpata pì mì de míom̄ ai guro píngi

²⁷ gbasà wà anduna kpata píngi kíkɛ kɔn ikoo kɔn bítakɛɛo kpá Luda Musude gbɛ̃nɔa. À kpata pì né kpata kè eé yāaromɛ, kpatablerinɔ é dɔnzi kɛnɛ aóé mì siɛnɛ n̄ píngi.

²⁸ Yā pì lén gwe. Mamɔma Daniëli, ma laasuunɔ tò vīa ma kũ maamaa, ma uu liɛ, ben má yā pì kũna ma swèn.

8

Sákarò swèkɛna kɔn blèkofii

¹ Belisaza kíblena wè aagõdee guu mamɔma Daniëli ma wéegupu è à kè má è káaku baasi.

² Mée guu gwaa ma wéegupu'ena pì guu, ben má è má kú kíbe Susa wétedaan Elamu bùsun. Má kú swaa kè wè be Ulai saɛ.

³ Ma wéɛ sè ma guu gwà, ben ma sákarò è zena swaa pì léa. À koba vī mèn plaa. Aõ gbāa, mɔde à doo gbāa de à doola, à kè gbāa pì bò zāamɛ.

⁴ Ma sákarò pì gwà, èè s̄o dadaa ɔfántɛgɛkpen kpa kɔn gu'igbāroo kpaao kɔn sɔɔmɛte kpaao, èè koba máemaɛɛ. N̄bɔ kee e f̄ à zè à g̀nɛro, gbɛ̃kee e f̄ à bò à gbāaa ɔzĩro. Ègõ a zĩnda poyezi kɛmɛ, ben à a zĩnda sè lezĩ.

⁵ Mée laasuu lɛɛ yā pia, ben ma blèkofii è bɔna ɔfántɛgɛkpen kpa, à bà andunala píngi à gbá e péɛ tɔɔtero. À koba bíta vī a wéegbātán.

⁶ À gàa sákarò kè zena swa léa pì kiia, ben à kúu òa kɔn pɔfɛ pās̄io.

⁷ Kè má è à s̀zi kɔn pɔfɛo lɛ, à à gbègbɛ ai à à koba mèn plaa pìnɔ è'ɛ, ben sákarò pì e f̄ à pèaro. Blèkofii à nè à kèse pépɛɛa, gbɛ̃kee e f̄ à à bò à ɔzĩro.

⁸ Ben blèkofii a zĩnda dì, mɔde kè à pèe maamaa, à koba bíta pì è, ben koba pāndɛnɔ b̀èè wà kpà mèn siigõ à g̃ɛ ũ, aõ lé dɔdɔ anduna gooda siigõɔnɔa.

⁹ Koba pìnɔ doke gbādā néngo b̀, ben à bíta kũ maamaa. À gàa sɔɔmɛte kpa kɔn ɔfántɛbɔɛ kpaao kɔn bùsu maa kpaao.

¹⁰ À bíta kũ ai à gàa pé ludambe z̀kpenɔa, ben à s̄ɔnɛ kenɔ wòro à n̄ kwéɛ tɔɔte à kèse pépɛɛm̄ma.

¹¹ À a zĩnda sè à kè sáa kɔn z̀kpen pìnɔ Kínao. À saa kè wègõ ooa lán guu e dɔɔ nà mì dè à kúkii kè bezĩ ũ.

¹² Wà z̀kari pìnɔ nàne à ɔzĩ kɔn saa kè wègõ oo lán guu e dɔɔ nào b̀nkpeɛyā kè wà kè yānzi, ben à yāpuraa p̀ɛ tɔɔte. Yā kè à kè píngi b̀ maa.

¹³ Ben má mà malaika e yā oo, ben malaika pānde à là à bè: Wéegupu'ena yā pì é gá ke ai bɔremɛ? Saa kè wègɔ oo lán guu e dɔɔ nà yā pì kɔn bɔnkpeeyā kè è guu yaka pìo kɔn Luda kpé kparímanao kɔn kèseperepena zìkpeɛ pìnɔao.

¹⁴ Ben à bèmɛ: Eégɔ gaa ai gurɔ wàa kuri awéedo kpé basɔro sa'ona kɔngɔ kɔn uusieo gbera, Luda kpé é gbasa à bɔ maa.

Wéegupu bɔkɔtena

¹⁵ Gurɔ kè mamɔma Danieli mée wéegupu pì ee le, mée zé weteɛ mà à yáasi dɔ, ben ma póke è zena ma aɛ à bɔ lán gɔgbɛ bà.

¹⁶ Ben ma gbɛntee kòto mà bɔna Ulaizi à le zù à bè: Gablieli, ò wéegupu kè gbɛ pì è bɔkɔtenɛ.

¹⁷ À sòmazi ma zekiia. Kè èe mɔɔ, vĩa ma kũ, ben ma dae ma puua. À bèmɛ: Gbɛntee né, ñgɔ dɔ kè wéegupu kè ñ è de andunayāagurɔ yā ũmɛ.

¹⁸ Gurɔ kè èe yā oomɛ, ii ma kũ gbāa, má daena ma puua. Ben à ɔ nàma à ma fɛɛ à ma ze.

¹⁹ À bè: Mée yā kè eé mó Luda pɔfɛpitammagurɔ ziakeɛ zĩ oonnemɛ, zaake andunayāagurɔ yāmɛ.

²⁰ Sākaro kobamɛmplaadee kè ñ è pì de Midiānɔ kɔn Pesia kínano ũmɛ.

²¹ Blèkofii sɔ né Girisi kpatamɛ. Koba bíta kè dɔ à wéegbātān de à kína káaku ũ.

²² Koba mèn siigɔ kè aɔ bɔe koba kè è gɛɛ ũu pì né kpata mèn siigɔ kè aɔé bɔe à borii guunomɛ, mɔde aɔ gbāaa é ká lán à bàro.

²³ Aɔ kíblena gurɔ zāa zĩ, tó aɔ taarikena lé kà, kína uu fɛkpana mɔnafikide kàsara é fɛɛ.

²⁴ À gbāaa é kaara, èe ke kɔn à zīnda gbāaaonlo. À pókaatena é swè kɛ́ngu. Yā kè eé ke píngi égɔ papanamɛ, eé gɔsagbāaanɔ kɔn Luda gbɛnɔ dúgu zɔ.

²⁵ À ɔndɔ guu à mɔnafiki égɔ papanamɛ, eégɔ daa a ka. Tó gbɛnɔ yáke dɔnaro, ben eé ñ dúgu zɔ paripari eé fɛɛ kɔn kínano Kíno. Weé à kaate, mɔde gbɛntee ɔonlo.

²⁶ Sa kɔngɔ kɔn sa uusieo ogurɔ wéegupu kè ñ è né yāpuraamɛ. Ñ yā pì ká takadan, zaake eé ke ziakeɛ zīmɛ.

²⁷ Mamɔma Danieli ma gbāaa yāa, ben ma gyāa kè gurɔ plaa. Kè ma fɛɛ, ma ɛara ma zĩ kè kínanɛ. Ma bídi kè wéegupu kè má è pì yāa, mée à bɔkɔtena dɔro.

9

Danieli aduakena

¹ Asueru né Dariusu, Midiā bori kíblena Babilɔnia b̀usun wè káaku guu,

² mamɔma Danieli ma yā kè Dii ò annabi Yeremayanɛ è takadan à bè, Yerusalemu é gɔ bezĩ ũ wè baaagɔ akurimɛ.

³ Ben ma aɛ dɔ Dii Ludaa ma kúe kène ma wée kèa kɔn léyinao kɔn túbuo kuna ma miá kɔn pɔsia utanoɔ dana.

⁴ Ma adua kè Dii ma Ludaa, ma a gbɛnɔ durunɔ òne ma bè:

N yā nna Dii Luda. Ní bíta bensɔ ñ naasi ví. Neégɔ n bà kuuna kɔn gbɛ kè aɔo yenzi aɔè n yā maano kũna náane guu.

⁵ Wa durun kè wa yā zaa kè. Wa taari kènnɛ wa kpeɛ linnɛ. Wa bɔ yā kè ñ diè kɔn n dokano kpeɛ.

⁶ N z̀bleri annabino yā ò wa kínanoɛ kɔn wa kpatablerino kɔn wa dezino kɔn wa b̀usu gbɛnɔ ñ píngi kɔn n t́o, ben wée ñ yā maro.

⁷ Dii, ñ maa. Wapino sɔ wa gɔ kɔn wío gbāa, wamɔwa Yerusalemudeeno kɔn Yudano píngi kɔn Isaraili kè aɔo kú kíno kɔn Isaraili kè aɔo kú z̀à b̀usu kè n ñ fáakɔan aɔ bɔna n kpeɛ yānzino ñ píngi.

⁸ Dii, wí wa kũ durun kè wá kènne yānzi, wapino kōn wa kínano kōn wa kpatablerino kōn wa dezinō.

⁹ Dii wa Luda, baa kè wa sāsā n yāa, n wēnda vī kōn sùuo.

¹⁰ Dii wa Luda, wée mì siennero wée té doka kè n dà n zòbleri annabinone aō òweenōziro.

¹¹ Isarailino pà n dokane n píngi aō gí n yā mazi. Ben n láari kèwa kè wa durun kènne yānzi, lán n ò n zòbleri Musa doka takadan nà.

¹² N yā kè n bè eé wa lee kèwe kōn wa gbēnsino. N mōnzi kpàwazi, wèe yā kè Yerusalemu lè taka e anduna guu zikiro.

¹³ Wa Luda, yā pì wa le lán à yā kú Musa doka takadan nà, mōde wée n kii wetero, wée kpèe li wa durunone wa làakari dō n yāpuraaro.

¹⁴ Dii wa Luda, nées gí ke kōn mōnzi kpanawazioro, zaake n yā ègō nna n yākena guu píngi, ben wée n yā maro.

¹⁵ Dii wa Luda, n bō kōn wa gbē kè aō de n gbē ūuno zaa Igipiti kōn n gāsā gbāao, n tó bō lán à kuu ai kōn a gbāao nà. Wa durun kè wa taari kènne.

¹⁶ Dii, lán n yākenano maa píngi nà, n n pofē kōn n pētēo kē n wéte Yerusalemua kōn n kpíio sa, zaake Yerusalemu kōn wamōwa kè wá de n gbē ūuno gō fabona pō ū gbē kè aō ligawaziinone n píngi wa durunō kōn wa dezinō yāzaakenao yānzi.

¹⁷ Wa Luda, n mamōma n zòbleri wéekē kè mée keemma sí sa kōn ma wēnda wíio. Dii, n ae dō n kúkii kè gbōroa n tó yānzi.

¹⁸ Luda, n swā kpá n ma yā ma. N wée sé n wéte kè n tó kúa beZī gwa. Èe ke wa maakena yānzín wée wée keemmaziro, n wēnda bíta yānzime.

¹⁹ Dii, n ma yā ma! Dii, n sùu ke! Dii, n swā kpá ma yāzi n ke kpakpaa! Ma Luda, nton gí kero n tó yānzi, zaake n tó kú wéte pía kōn n gbēnoe.

Azuma baaagō akuri yā

²⁰ Gurō kè mée yā oo le, mée adua kee mée ma durunō yā oo kōn ma gbē Isarailino durunō, mée wée kee Dii ma Ludaa à kpíi yā musu,

²¹ kè mée adua kee le, Gablieli, gbē kè má è wéegupu'ena guu yāa pì vīa à mō ma kiia sa uusie ogurō.

²² À yā òme à bè: Danieli, ma bō ma mōnzi le mà n wée kēnneme, n dōna e à kaara.

²³ Kè n na aduakēnaa, Luda n wéekēe sì, ben ma mō mà onne, zaake à gbē yenzideen n ū. N làakari dō yā kèa n laasuu lé wéegupu kè nées eea.

²⁴ Luda azuma baaagō akuri diè n gbēnoe kōn n wéte pìo, le à taarino mì de à durunō vīi à yā zaaano kēawa, eé bō kōn bōna maaa kè eé yāaroo, wéegupu'ena kōn annabikee kenao lé é ká, weé Ludakukii kya ke.

²⁵ N laasuu lé yā kèa n gō dō kè naana zaa gurō kè wà diè kè Yerusalemu é εara à su a gwena ziia ai à gāa pé Mesaya mōgurōa eégō de azuma swεεplaa kōn azuma baaagō awεεplaa ūme. Weé εara wà káe weé à gāaleno keke kōn zédaano, mōde nawēa égō kuu gurō pia.

²⁶ Azuma baaagō awεεplaa pì gbera weé Mesaya pì de, gbēke é zεoro. Kína kè èe mōo zìkpεeno é wéte pì kaate kōn Luda kpéo. À midena é su lán í gublana bà. Ai à lé gō gá ká zìkana kōn kaatena é gō kuu lán Ludaa diè nà.

²⁷ Kína pì é ledole ke kōn gbēnoo pari ai azuma do. Azuma doo pì dagura eé sa'ona kōn gbadanao mì de à tēpo guyakari péε gwe ai kaatena kè Ludaa diè guyakari pìne gá à leo.

¹ Pesianɔ kí Sirusu kíblena wè aagɔ̄dee guu wà yā bìia Danieli kè wè bene dɔ Betesazane. Yā pì né yāpuraame, bensɔ zì gbāa yāme. À yā pì mà wéegupu'ena guume, ben wà à bòkɔ̄tɛne.

² Gurɔ beea mamɔma Danieli, mée pɔsɔiaa kee azuma aagɔ̄ dagura.

³ Mée pɔ nnaa blero, nòbɔ ke wée e gē ma lénlo. Mée nɔsi kemaro ai azuma aagɔ̄ pì gāa à pàpao.

⁴ Mɔ káaku gurɔ baro awéesiigɔ̄dee zì má zena swa bíta kè wè sísi Tigiri sae.

⁵ Ma wée sè ma guu gwà, ben ma gbēke è à táaru bisa dana, vura maa asaa dɔna à pii.

⁶ À mè bò lán gbè bèedee bà, à uu de lán loupina bà. À wée de lán sèté bà, à ɔɔnɔ kɔn à gbánɔ e té kee lán m̀gotē lólɔna bà. À kòto de lán gbē parii kī bà.

⁷ Mamɔma Danieli mámbe ma wéegupu pì è mado. Gbē kè aɔ̄ kúmaonɔ e ero, mɔde swè kèngu, ben aɔ̄ bàa lè wà gāa wà ùte.

⁸ Mámbe ma gɔ̄ mado, mée wéegupu bíta pì ee. Ma gbāaa yāa, ma uu liè, ma gɔ̄ gbāaa sai.

⁹ Ma à kòto mà, ben gurɔ kè mée maa, ii ma kū gbāa, ma dae ma puua.

¹⁰ Ben wà ɔ nàma wà ma se wà ma kue ma kosooa kɔn ma ɔɔ, mée lugalugaa.

¹¹ Ben wà bème: Luda gbē yenzide Danieli, ñ làakari dɔ yā kè mée oonneea. Ñ fée ñ ze, zaake wà ma zimmame. Kè à òme le, ma fée ma ze, mée lugalugaa.

¹² Ben à èara à bème: Danieli, ñton tó vīa n kūro, zaake zaa gurɔ káaku kè n n nòse kpà yā wàaripanaa bensɔ n n zīnda bùsa Ludane, à yā sinyo. N yā pì yānzin ma mɔzi.

¹³ Pesia bùsu tāa kí ma dādā gurɔ baro awéedo, ben malaika kíno do Mikaeli bé à mò à ma ñan kà.

¹⁴ Ma mɔ le mà yā kè eé n gbēno le gurɔ zāa zī bòkɔ̄tɛnne, zaake wéegupu kè née ee kuu zia yā ùme.

¹⁵ Gurɔ kè èe yā pì oome, ma a mì pèe, má yītɛna kítikiti.

¹⁶ Gbē kè bò lán gbēntee bà pì ɔ kè ma léa, ben ma lé wè ma yā ò. Ben ma bè gbē kè zena ma aene: Dii, ma wāwāa mà pɔ kè mée ee yānzi, ma gɔ̄ gbāaa sai.

¹⁷ Dii, mamɔma n zòbleri mé ke diame mà yā onyo? Má gbāa vī dɔro, wesabona kèmao zī'ū.

¹⁸ Gbē kè bò lán gbēntee bà pì èara à ɔ kèma à ma gba gbāaa

¹⁹ à bè: Luda gbē yenzide, ñton tó vīa n kūro. Ñgɔ kú kɔn aafiao! Ñ tó n làakari gɔ̄ kpaena! Ñ swè gɔ̄ gbāa! Kè à yā òme, ben ma gbāa è ma bè: Dii, ñ yā òme sa, zaake n ma gba gbāaa.

²⁰ Ben à bè: Ñ yā kè tò ma mɔ n kiia dɔɔ? Mé èara mà gá zì ká kɔn Pesia tāa pìo tia. Tó ma ta, Giriki tāa é mó.

²¹ Mɔde mé yā kè kú Yāpura Takadan onne gīa. Gbēkee e ze à ma ñan káro, séde a malaika Mikaeli baasiro.

11

¹ Midiā bori Dariusu kíblena wè káaku guu, ma ze ma gi kɔn Mikaelio ma à dākpa.

Sɔ̄mɛte kína kɔn gu'igbāro kínao

² Yāpuraan mée oonne. Kína pāndeno é fée gɔ̄n aagɔ̄ aɔ̄ kí ble Pesia bùsun. Aɔ̄ siigɔ̄dee té ñ kpée, eégɔ̄ auziki vī maamaa deñla. Eé gbāaa e a auziki pì yānzi eé tó gbē píngi fée Girisi bùsuzi.

³ Kína gbāadee é fée à kí ble bùsunɔa pari, eégɔ̄ kee lán à yezi nà.

⁴ À fèena gbera à kpata é gboro à ke leo siigɔ̄, anduna gooda siigɔ̄nɔ baade kɔn a pɔo. Èe ke à boriino bé wé kpata pìno blero, gbē pāndeno bé wé ble, à kpata pìno gbāaa é ká à káakupɔ ùro.

⁵ Sɔ̄mɛte kpa kína égɔ̄ gbāa vī, mɔde à zìkpèeno gbēnsi ke égɔ̄ gbāa vī deàla. Eé kí ble à kpata égɔ̄ bíta.

⁶ Gurɔ plaa gbera aɔ́e ledole ke. Soomete kpa kína é a nénɔkpare kpásá gu'igbáro kínaa ledolekena kɔ́o sèeda ũ, mode nɔgbē pì éǵɔ iko vī gwero, kína pì kɔ́n à néo é gí kero. Weé nɔgbē pì kɔ́n gbē kè aɔ́ m̀onɔ kɔ́n à deo kɔ́n à ìankario kpámma gurɔ beea.

⁷ Nɔgbē pì danɛ ke bé eé kí ble à de gēe ũ. Eé léé gu'igbároo kpa kína zìkpeɛnɔa eé gē à zeki gbāaan. Eé zì kányo à gbāa m̀ónne.

⁸ Eé n̄ tãanɔ kɔ́n n̄ dii kè aɔ́ kàsanɔ sée wà táo Igipiti kɔ́n n̄ pò b̀eɛdee kè wà kè kɔ́n vurao kɔ́n kondogionɔ. Eé gu'igbároo kpa kína tón gĩa gurɔ plaa.

⁹ Gu'igbáro kpa kína pì é m̀ó à léé soomete kpa kína pì b̀usua se, mode eé ɛara à tá a b̀usun.

¹⁰ À nénɔ é zì soru ke aɔ́ zìkpeɛnɔ kakɔ́a paripari. Aɔ́e da zén aɔ́ dagula lán swapana bà. Aɔ́e zì ká ai aɔ́ gá káo à zeki gbāaan.

¹¹ Soomete kpa kína é fē eé gá zì ká kɔ́n gu'igbároo kpa kínao kɔ́n zìkpeɛ kè à kákɔ́a paripariinɔ eé zì bleńma.

¹² Tó à zìkpeɛ pìnɔ sèe à tànyo, eé a zĩnda sé lezĩ. Eé n̄ dɛɛe g̃ɔn b̀ɔrɔ kuri, mode eé e à zì bleńma gurɔ pĩngiro.

¹³ Gu'igbáro kpa kína é ɛara à zìkpeɛnɔ kakɔ́a paripari de à káakupɔla. Tó à gurɔ̀ kà, eé m̀ó kɔ́n a zìkpeɛ parii pìnɔ, baade kɔ́n a g̃ɔkebɔnɔ.

¹⁴ Gurɔ beea gbē paridee é fēe soomete kpa kínazi. N bori g̃ɔ pāsĩnɔ é fēezi wéegupu kè n̄ é yāpapana yānzi, mode aɔ́e m̀innaa kero.

¹⁵ Gu'igbáro kpa kína é m̀ó à wéte b̃ĩide kagura ke eé sí. Soomete kpa zìkpeɛnɔ gbāaa é f̃ɔ à kpánnero, baa aɔ́ zìkpeɛ maaanɔ. Aɔ́ gbāaa é f̃ɔro.

¹⁶ Kína kè m̀ò à lèea é ke lán à yezi nà, gbēke é f̃ɔ à kpánnero. Eé ze b̀usu maaan eéǵɔ à kaatena zé vī.

¹⁷ Eé zɛo à m̀ó kɔ́n a b̀usu ikoo pĩngi, mode eé ledole ke kɔ́n soomete kpa kínao. Eé a nénɔkpare kpásáa le à e à à kpata yaka yānzi. Yā pì é zé kero, eéǵɔ àre ke ṽĩnero.

¹⁸ Eé gbasa à ae d̃ɔ ísiaa sae b̀usunɔa eé sí pari, ben zìkpeɛnɔ gbēnsi ke é à wada mì de eé tó à wada wí à musu.

¹⁹ Eé ɛara à ae d̃ɔ a be b̀usu zeki gbāaanɔa sa, mode eé g̃èn sí à léé, weé à e d̃ɔro.

²⁰ À gēe é be'ɔsiri gbāam̀onneri gbareńma le à a kíkɛgakui kaara yānzi, mode gurɔ plaa gbera eé game, èe ke pɔfē ke zì yānzinlo.

²¹ À gēe éǵɔ de gbē gina kè wèe à kpá kpatanloo ũ. Gurɔ̀ kè gbēnɔ yāke danaro, eé m̀ó à lénnaa kásáñne à kpata síńma.

²² Eé zìkpeɛnɔ wíwi a ae dúgudugu, eé n̄ kaate kɔ́n kína kè à ledole kèoo.

²³ Ledolekenao gbera eé b̀ɔ à kpeɛ, à gbāaa é kaara, baa tó à gbēnɔ̀ pariro.

²⁴ Eé gē b̀usu auzikidee kè à gbēnɔ yāke danaroonɔzi, eé yā kè a denɔ ke a dezinɔ e f̃ɔ wà kèroo ke. Eé n̄ p̀ónɔ sée eé n̄ p̀ókádeenɔ nakɔ́a eé n̄ auziki pìnɔ kpaatete à ibanɔne. Eé à zaaa kpak̃s̃ɔ zeki gbāaanɔzi, mode eé gurɔ plaa kero.

²⁵ Eé swè die à té ká a zĩndan. Eé gē soomete kpa kínazi kɔ́n zìkpeɛnɔ paripari. Soomete kpa kína pì é zì káo kɔ́n a zìkpeɛ parii kè aɔ́ gbāaa kè bítanɔ, mode eé n̄ f̃ɔro, zaake weé lé kpak̃s̃ɔzime.

²⁶ Gbē kè aɔ́e p̀ó bleonɔ é zìb̀onkpeɛ kenɛ. Weé pé à zìkpeɛnɔa wà n̄ paridee dɛɛe.

²⁷ Kí g̃ɔn plaa pìnɔ é ṽēe teebu d̃onk̃ɔzi kɔ́n n̄s̃ezaaa aɔ́ ege tok̃ɔne. Eé zé kero, zaake yā é mì de à gurɔamɛ.

²⁸ Gu'igbáro kpa kína é da a b̀usu zén kɔ́n auziki bítao, mode eé yā zaaa kpak̃s̃ɔ gbē kè Luda bà kúnyonɔzi. Eé yā lúńne gbasa à tá a b̀usun.

²⁹ Tó à gurɔ̀ kà, eé ɛara à gē soomete kpa b̀usuzi, mode kèkii éǵɔ de lán à káakupɔ̀ b̀aro.

³⁰ Ɔfántɛg̃ekpendeenɔ é gíne kɔ́n górol̃itenɔ. Eé na a s̃asaa, eé ɛara à gá pɔfē pita gbē kè Luda bà kúnyonɔa. Eé ze kɔ́n gbē kè aɔ́ Luda bà kuunańyo yā gb̀oronɔ.

³¹ À zìkpeεεnɔ é Luda kpé gbāsī lé aṣé saa kè wègɔ oo lán guu e dɔɔ nà mì de aṣé t̄pɔ guyakari péen.

³² Eé gbē kè aṣ Luda bà kuunańyo yā gbòronɔ mì liε kōn mɔnafikio, mɔde gbē kè aṣ n Luda d̄ɔnɔ é ze gbāa aṣ gíne.

³³ Aṣ gbē kè aṣ ɔ̄nd̄ɔ vīnɔ é yā da gbēnɔne pari, mɔde gurɔ plaaa dagura weé n gbēkenɔ kwé kōn f̄εdaao weé n gbēkenɔ kpáta weé n gbēkenɔ ká kpésiaan weé n pónɔ símma.

³⁴ Tó aṣ lèε le, weé n ían ká féte, mɔnafikideenɔ é namma pari.

³⁵ ɔ̄nd̄ɔri pì kenɔ é kpágula, le Luda e à n baasa à n gbāsī worómma, le aṣ n̄ɔse e à pura kū ai gurɔ lé gá ká, zaake gurɔ pì é ká lán Ludaa diε n̄amε.

Kína kè eé a zīnda sé lezī

³⁶ Kína ke bé eé ke lán à yezi nà eé a zīnda sé lezī, eé bítakeε d̄ɔ a zīndanε de tāanɔla píngi eé d̄ɔkena yā o Luda kè deńlaa musu. À yā égɔ gaamε ai Luda p̄f̄εpitammagurɔ gá papao, zaake Luda é yā kè à z̄εo kemε.

³⁷ Kína pì é a dezinɔ tāanɔ yā daro ke t̄aa kè nɔgbēnɔ égɔ yezi. Eé t̄aa ke yā daro eé bítakeε d̄ɔ a zīndanε deńla píngi.

³⁸ Eé zeki gbāaanɔ t̄aa kpe da a dii ū aṣ ḡεε ū. Eé dii kè a dezinɔ d̄ɔroo pì kpe da kōn vuraɔ kōn kondogio kōn gbè b̄εdeeo kōn p̄o auzikideenɔ.

³⁹ Eé yā lú zeki gbāa gb̄ent̄enɔne bori z̄it̄nɔ t̄aa pì ḡāzī. Eé gbē kè aṣ à d̄ɔnɔ kpe da maamaa. Eé tó aṣ kí ble gbēnɔa pari, eé b̄usu kp̄aat̄et̄ε̄n̄ε n̄ asaia ū.

⁴⁰ Tó à gurɔ lé kà, s̄ɔm̄ete kpa kína é léεa z̄iɔ, ben gu'igb̄aroo kpa kína é f̄εzi lán z̄aga'ia bà kōn s̄ḡoronɔ kōn s̄ɔdeenɔ kōn ḡoro'it̄enɔ paripari. Eé ḡε b̄usun̄ɔzi pari à dagula.

⁴¹ Eé ḡε b̄usu maaazi d̄ɔ. B̄usu paridee é léε, mɔde εd̄omunɔ kōn M̄abunɔ kōn Am̄oninɔ gb̄ensinɔ é b̄ɔ.

⁴² À iko é b̄usu pariinɔ le, Iyipiti é b̄oro.

⁴³ Eé gbāaa ble Iyipiti auziki kè utenanɔa, vura kōn kondogio kōn p̄o b̄εdeenɔ píngi. Libianɔ kōn Etiopianɔ é mì siene.

⁴⁴ Baaru kè eé b̄ɔ ɔ̄f̄ant̄εb̄εε kpa kōn gu'igb̄aroo kpaao é tó sw̄è k̄en, eé da z̄én kōn p̄f̄ε b̄it̄ao gb̄ε parideenɔ kaat̄ena kōn n̄ m̄iden̄ao yānzi.

⁴⁵ Eé a k̄ike bisakutaa d̄ɔ ísia kōn Luda kp̄ii maaao dagura. Gwen eé gan, gb̄eke é à ían káro.

12

Gurɔ z̄aa zī

¹ Gurɔ beee Mikaēli, malaika ìsi kè è ze kōn n gbēnɔ é f̄εε. Gurɔ beee naw̄ēa égɔ b̄it̄a. Zaa boriinɔ naana gurɔ ai gurɔ beee à taka e ke zikiro. Gurɔ beee n gbē kè aṣ tó kú Luda takada guunɔ é b̄ɔ.

² Gbē parii kè aṣɔe ii oo t̄ɔt̄ε guunɔ é vu. Aṣ gbēkenɔ égɔ w̄endi kū eé yāaroo vī, aṣ gbēkenɔ s̄ɔ lalandi kōn wí yāanasaiο.

³ Gbē kè aṣ ɔ̄nd̄ɔ vīnɔ égɔ té keε lán musu pónɔ bà. Gbē kè aṣ tó parii b̄ɔ maaa p̄inɔ égɔ té keε lán s̄ɔs̄on̄enɔ bà.

⁴ Mpi s̄ɔ Daniēli, n̄ yā p̄inɔ ká takadan n̄ koko n̄ à lé nak̄ɔa ai gurɔ pì lé gá ká. Gbē parideenɔ égɔ gaa weégɔ suu le wà d̄ɔna kaara.

⁵ Mam̄ma Daniēli ma guu gwà, ben ma ḡɔn plaaanɔ è, gbē doo z̄ena swaa baa kè kpa, gbē doo baa k̄aa kpa.

⁶ Aṣ gbē m̄en doo bè gbē kè táaru bisa dana à z̄ena swa'ilaanε: Yāb̄onsae p̄inɔ é mì de b̄ɔr̄emε?

⁷ Gbē kè táaru bisa dana à z̄ena swa'ila a p̄i a ɔ̄plaa kōn a ɔ̄z̄εεo s̄ε musu, ben má mà à bè kōn Gur̄pingide t̄ɔo: W̄ε aaḡɔ kōn a kusuomε. Tó wà Luda gbēnɔ gbāaa f̄̄ wà yāa, yā p̄inɔ gbasa wà mì de píngi.

⁸ Má mà, mɔde mée à bɔkɔtɛna dɔro, ben ma à là ma bè: Dii, yã pì gbè é bɔ diamɛ?

⁹ À wèmala à bè: Danieli, ò gá! Yã pìnɔ mì égɔ utenamɛ, weégɔ pɔ kúɛa ai gurɔ lé gá ká.

¹⁰ Zĩ beee gbɛnɔ gbãsí é kɛ́nma pari, aɔ nòsɛ é pura kũ lán wà ñ baasa bà, mɔde gbɛ zaaanɔ é kɛkɛ wàgɔ zaa. Gbɛ zaa ke é yã pì dɔrɔ dɔro, mɔde gbɛ kè aɔ òndɔɔ vĩinɔ bé wé ma.

¹¹ Tó wà saa kè wè o lán guu e dɔɔ nà mì dè wà tɛpɔ guyakari pɛɛn, gurɔ wàa swɛɛdo kpé basiigɔ akuri bé eégɔ kuu.

¹² Aubarikadeen gbɛ kè eé gurɔ wàa swɛɛdo kpé baswɛɛplaa sɔɔrosai dã à ká ũ.

¹³ Mpi sɔ, ò gá ai n gurɔ léa. Né anduna tó gbasa ò fɛɛ ò n baka le gurɔ zãa zĩ.

YUNUSA

Yunusa bàalena Diine

- 1 Dii yā ò Amitai né Yunusanε à bè:
- 2 Ñ fεε ñ gá wéteda bíta kè wè be Nineva guu ñ kpākēñzi, zaake aō zaakena ma kii lè.
- 3 Ben Yunusa bàa lè Diine à mì pè Tasisi. Kè à kà Yopa, à góro'ite è gwe kè èe gaa Tasisi. Kè à fīa bò, à gèn kōn gbē kè aōe gaa gweeno, èe bàa lεε Diine.
- 4 Dii ĩa gbāaa gbàre ísiaala, ben zàga'ĭa pāsī fēε ísiaala ai góro'ite yezi à para.
- 5 Vĭa góro gbēno kù, baade e wii pεε a tāazi, ben aō góro pì asoono bōe aōe kaa ín lε góro e à futa kù. Yunusa sō pita à gè à dàe góro gĭzĭ, ben i bíta à sè.
- 6 Górodee gàa à à lè à bè: Bó iin néε oo lεε? Ñ fεε ñ wii pé n tāazi, wègō dōro tó eé wa wéε gwa à wa bo.
- 7 Ben aō bèkōne: À mós wà kàbankpe ke lε wà dō gbē kè gèwazi kōn kisia kèo. Kè aō kàbankpe kè, ben à Yunusa kù.
- 8 Aō à là wà bè: Ñ owe gbē kè ñ de à ũ, mmōn kè n gèwazi kōn kisia kè takao. Zĭ kpareen nεε keε? N bo máme? Bùsu kparee gbēn n ũu? Bori kpareen n ũu?
- 9 À wèñla à bè: Eberun ma ũ. Dii Luda Musude kè ísia kōn tōtεo kèn mεè dōnzi kenε.
- 10 Ben vĭa gbē pìno kù, swē kēngu, aō bène: Bóyānzi ñ kè lεzi? Gbē pìno dō kè èe bàa lεε Diinεmε, kè à ónne lε yānzi.
- 11 Í kpé e góro zuzu, ben aō à là wà bè: Dian wé kenne nà lε ísiaa busawee?
- 12 À bèñne: À ma sé à ma zu ísiaan lε í busaare, zaake má dō kè mámbé ma gēazi kōn zàga'ĭa gbāaa kèo.
- 13 Aō nà górolinaa lε wà e wà bikū, mōde aōe fōro, zaake í kpé e ñ zuzuume.
- 14 Ben aō wii pè Diizi wà bè: N yā nna Dii! Ñton wa kaate gbē kè wèndibona yānziro. Dii, ñton wa die taarideeno ũ à dena yā musuro, zaake n n poyezi dàweme.
- 15 Ben aō Yunusa sè wà zù ísiaan, ben í pì zuzuna kpàε.
- 16 Dii yā pì tò vĭa gbē pìno kù maamaa, ben aō saa òa aō lù sène.
- 17 Ben Dii tò kpò gbèntē bò à Yunusa mò, ben à kè kpò pì gbεεen fáantē aagō gwāavĭ aagō.

2

Yunusa aduakena kpò gbεεen

- 1 Zaa kpò pì gbεεen Yunusa wéε kè Dii a Ludaa à bè:
- 2 Ma lé zù Diizi ma kagurakena guu,
ben à wémala.
Zaa gèwāa lòn ma wii pè,
ben à ma yā mà.
- 3 N ma zu ísia lòn
ai zaa à guragura,
ísō dīdima kōn à kakanao,
n ísōkana fùta taa ò ma mīla.
- 4 Ma bè n pεma bona n kiia,
mōde mé εara mà wéε si
n kpé kè kú adonale.
- 5 Í ma kù ma waale,
í lò ma mo,
burugu fĭkā ma mìzi.
- 6 Ma kpaε ai kpīiino kāsāazi,

tɔɔtɛ zé kè wēna vīroo tātamale.

Ben n ma bɔ gèwāan,

n ma mì sì Dii ma Luda.

⁷ Kè má yezi mà anduna tó,

Dii, n yā dòmagu,

ben ma wée kemma,

à n kii le ai n kpé kè kú adonan.

⁸ Gbē kè aɔ pɔ gina yā kūnanɔ kè Luda aubarikaa,

⁹ mapi sɔ, mé saa omma kɔn sáabukenaɔ,

mé lù kè má sennɛɛ fīa bo.

Dii bé è n mì sí.

¹⁰ Kè Dii yā dà kpò pìnɛ, ben à Yunusa pìsi ísīa lézi.

3

Yunusa gana Nineva

¹ Dii yā ò Yunusanɛ à gèn plaade dɔ à bè:

² Ñ fɛɛ ñ gá wétɛda bíta kè wè be Nineva guu ñ yā kè má ònnɛɛ kpàakpa kéíne gwe.

³ Ben Yunusa fɛɛ à gàa Nineva lán Dii ònɛ nà. Nineva sɔ wétɛ bítamɛ maamaa. Tá kè weé o wà wétɛ pì paa wà bɔɔ kà gurɔ aagɔ tá ũ.

⁴ À gè wétɛdaa pì guu à táa ò gurɔ do, ben à nà kpàakpakɛnaa à bè: Gurɔ baplaaa bé à gɔ kè weé Nineva kaatɛ.

⁵ Ninevadeenɔ Luda yā sì, ben aɔ léyi kpàakpa kè aɔ pɔsia utanɔ kùníla, né féte kɔn gbēnsio.

⁶ Kè à baaru Nineva kína kii lè, à fɛɛ a kiblekitaa à a gumusu bò à zù à uta kāsāa dà à lutɛ dàala nòseliɛna sèeda ũ.

⁷ À bè wà kpàakpa kɛ a wétɛn lán kè bà: Lán kína kɔn a ìbanɔ diɛ nà n yè. Gbēnteenɔ kɔn pókádeenɔ píngi, póblee tón gè n lénlo, aɔton í miro.

⁸ Gbēntee kɔn pókádeenɔ uta kāsāa dada n píngi, aɔgɔ wii pɛɛ Ludazi wàgɔ zɛàla. Baade bɔ a zé zaaan à ɔ bɔ yā pāsīn.

⁹ Dé bé à dɔ tó eé wa wēnda gwa à nòsɛ liɛ, à fēna pāsī yāa à wa bɔ kaatɛnan?

¹⁰ Kè Luda n yākɛna è kè aɔ bò n zé zaaan, à n wēnda gwà, èe tó mónzi kè à diɛ à kpázi n le dɔro.

4

Dii yā dadana Yunusanɛ kè à gbēnɔ wēnda gwa

¹ Yā pì kè Yunusanɛ zaa ai, ben à pɔ fɛ.

² À wée kè Diia à bè: N yā nna Dii! Mée yā beee o zaa ma bùsunloo? Beee yānzin ma bàa sì mée taa Tasisizi! Zaake má dɔ kɛ n sùu kɔn wēndaaɔ vī. N pɔɔ è fɛ kpakpaaro, n gbēke bíta vī, nɛɛ yā da n nòsenlo.

³ Tia sa Dii, n ma sé, zaake ma ga wée sì de ma kuunala.

⁴ Dii bènɛ: À maa n pɔ fɛɔ?

⁵ Yunusa bò wétɛdaa pì guu à gàa à vɛɛ ɔfántɛbɔɛ kpa. À kutaa dɔ gwe à kú à guu, èe yā kè eé wétɛdaa pì lee dāa.

⁶ Ben Dii tò zāgā fɛɛ à ɔra kpà Yunusala le à nawēa e à lago. Zāgā pì yā tò Yunusa pɔɔ kè nna maamaa.

⁷ Kè guu dɔ, ben Ludaa tò kòkɔ mò à zāgā pì zò, ben à kori kù à gà.

⁸ Kè ɔfántɛ fɛɛ à gbāa kù, Luda bò kɔn ía wāaaɔ ɔfántɛbɔɛ kpa, ben ɔfántɛ e à lɛɛ a mīa. Kè à yɛɛ vī dɔro, ben à ga ni dè à bè: Ma ga wée sì de ma kuunala.

⁹ Ben Luda bèɛ: À maa n pɔ fɛ̃ zǎgǎ beee yǎ musuó? Ben à bè: À maa, à kà mà pɔ fɛ̃ ai mà ga.

¹⁰ Ben Dii bèɛ: Zǎgǎ kè nées à zǐi kero, míbe ní tò à gbàro, ben à kènne wěnda. À fɛ̃ gwǎavĩ dooa, ben à gǎ gwǎavĩ do.

¹¹ Mapi sǎ, à maa wétɛda bíta Ninɛva kemɛ wěndaroo? Aǎ né kè aǎɔ ɔplaa dǎkǎzi kǎn ɔzɛɛroonɔɔ parii de bɔɔ baswɛɛdoola bensǎ aǎ pókádeenɔ kpèɛɛ.

ZAKARI

8

Dii légbēna Isarailinɔ yá musu

¹ Dii Zìkpɛde yá sùma à bè:

² Mamɔma Dii Zìkpɛde ma bè,
mée nɔsɛgɔaanɔ kpaa Zayɔn yá musu maamaa,
èe ma nɔsɛ kpataa pásĩpásĩ.

³ Mamɔma Dii ma bè,
mé ɛara mà su Zayɔn,
mé vɛɛ Yerusalemu.
Weé be Yerusalemunɛ Wéte Yápurade,
weé be mamɔma Dii Zìkpɛde kpíiine Luda Kpíi.

⁴ Mamɔma Dii Zìkpɛde ma bè,
gɔ gbēnsinɔ kɔn nɔ gbēnsinɔ
é ɛara wà káɛ Yerusalemu gáalenɔa,
baade kɔn a gòo kúna
kè aɔ zi kù yānzi.

⁵ Gɔkpárenɔ kɔn nɔkpárenɔ
é wéte pì gáalenɔ pa dɔ,
aɔégɔ kɔkɔ oo à zédaanɔ guu.

⁶ Mamɔma Dii Zìkpɛde ma bè,
Yá pì é bɔ borii kè gbē kpaaa kè aɔ gɔnɔ sae gurɔ beea,
mɔde eé bɔ ma saero.
Mamɔma Dii Zìkpɛde mámbe má ò.

⁷ Mamɔma Dii Zìkpɛde ma bè,
mé ma gbēnɔ bɔɛ ɔfántɛbɔɛ kpa bùsunɔn
kɔn ɔfántɛgɛkpen kpa bùsunɔo,

⁸ mé suńyo aɔgɔ kú Yerusalemu,
aɔé gɔ ma gbēnɔ ũ,
mégɔ deńne Luda náanɛdee ũ a zéa.

⁹ Mamɔma Dii Zìkpɛde ma bè, amɔanɔ kè ée yá kèkii maanɔ annabinɔ lézĩ zaa gurɔ kè
wà ma kpé ɛɛ dàe ai gbàa, à ańa ke kpé pì bonazi.

¹⁰ Ai gurɔ pì gàa à kàò gbēnteenɔ kɔn pókádeenɔ è asaiapɔ e zĩ guuro. Gbē kè èe gaa kɔn
gbē kè èe suuo aafia vĩro ń ibeenɔ yānzi, zaake má tò wà íbete kpà kɔo kɔ tɛɛ.

¹¹ Mɔde mé yá ke borii kè gbē kpaaa kè aɔ gɔnɔne tia lán yāa bàro. Mamɔma Dii Zìkpɛde
mámbe má ò.

¹² Ludambɛɛ é mɔdɔ kpá, blɛwɛɛ égɔ aafia, geepi líno é né i, tɔɔte é póblee ke. Mé pò pìno
kpá borii kè gbē kpaaa kè aɔ gɔnɔa gbaa ũ.

¹³ A Yudanɔ kɔn Isarailinɔ, lán a gɔ gbē kè boriinɔ è ń ká kɔn a tɔonɔ ũ nà, len mé a mì sí
mà tó wà aubarika dańgu kɔn a tó le dɔ. Àton tó vĩa a kũro. À ańa ke.

¹⁴ Mamɔma Dii Zìkpɛde ma bè, lán ma zɛo ma mónzi kpàazi gurɔ kè a dezinɔ ma pɔɔ
fème nà, ben mée a wēnda gwaro,

¹⁵ len ma zɛo le dɔ mà à maaa ke Yerusalemudeenɔne kɔn Yudanɔ ń píngi gurɔ kènɔa.
Mamɔma Dii Zìkpɛde mámbe má ò. Àton tó vĩa a kũro.

¹⁶ Yā kè égae kεεn yè. A baade gae yāpuraa o a gbēdaaanε. Àgae yā gōgō a zéa nnanna a yākpækekiinon.

¹⁷ A gbēke tón a gbēdaaa kpákpa a zaaaoro. Egetona kōn ma tóo tón kearero, zaake ma za yā pìnōn píngi. Mamoma Dii Zìkpεde mámbe má ò.

¹⁸ Dii Zìkpεde yā èara sùma à bè:

¹⁹ Mamoma Dii Zìkpεde ma bè, lé kè eègō yii mo siigōdee guu kōn mo soorodeeo kōn mo swεεplaadeeo kōn mo kurideeo é gō a Yudanone zībaa maaa kè é ponnaa ken kōn yáadōnao ũ. Beee yānzi à wete àgō kuu kōn yāpuraa kōn aafiao.

²⁰ Mamoma Dii Zìkpεde ma bè, boriinō kōn wétedeenō é mó pari ai tia.

²¹ Weé gá okōne wéte kōn wéteo wà be: Wà gá Dii kii wete wà Dii Zìkpεde pì wée wete. Mapi mé gá se.

²² Boriinō kōn bùsu gbāade gbēno é mó ma kii wete pari Yerusalemu le wà ma wée ke.

²³ Mamoma Dii Zìkpεde ma bè, zī pìn gōon kuri kè aō bō bori kōn boriio guuno e Yuda mèn do kū a uta léa wà benε, wé gányomε, zaake wá mà kè Ludaa kúao.

9

Yā vēna Isarailinō ibεεnoa

¹ Dii é yā da Adaraka būsula,
eé tó yā vēε Damasikua,
zaake gbēntee wée kú Diia
kōn Isaraili boriinō n píngi.

² Yā pì é vēε Amataa dōme
kōn Tayao kōn Sidōo,
baa kè òndōrinōme maamaa.

³ Tayadeenō bīi gbāaa bō wà liga n wétezi,
aō kondogi kàkōañzi lán bùsu'āatē bà,
aō vura nānakōañzi lán zé guu bùsuti bà.

⁴ N̄ gwa! Dii é n pónō sím̄ma,
eé zé kè aōo vī ísiaala m̄i de.
Té bé eé n̄ wéte pì ble.

⁵ Asakelbnideenō é e, vīa é n̄ kū.
Gazadeenō é petee bo kōn wāwāao
kōn Ekerōnideenō dō,
zaake tāmaa é n̄ néme.
Gazadeenō é kora n̄ kínazi,
Asakelbni é gō bezī ũ.

⁶ Bori pāndenō é Asadōdi sí,
Dii é Filisitininō wada m̄i de.

⁷ Eé nōbo kōtokpasai bō n̄ lézī,
eé tēpō bō n̄ lén.

Aō gbē kè gōnō é gō wa Luda pō ũme,
aōé gō lán Yudanō bori gāli ke bà,
Ekerōnudeenō é gō à gbēno ũ
lán Yebusinōo kè nà.

⁸ Dii é a bùsu kōn a gbēno dākpa
zìkari kè aōe moō léém̄mano yānzi.
Gbāamōnnerinō é gbāaa bleím̄ma dōro,
zaake égō wée ténzime sa.

Zayon Kína mōna

⁹ A Zayɔndeeno à pɔnnaa ke maamaa,
a Yerusalemudeeno à áyuwi ke.

À gwa, a kína e mɔɔwa,
è yá ke a zéa bensɔ zɔblerime.

À nɔse yíi bensɔ à di zaaki kpɛɛ,
à di zaakine bɔrɔ kpɛɛ.

¹⁰ Eé sɔgorono bɔe Eflaimu bɔsun,
eé tó zɔkasɔno gɔ kú Yerusalemu dɔro,
weé zɔkasanɔ é'ɛ.

Eé aafia kpàakpa ke bori píngine,
eé kí ble zaa ísia léa kè kɔn à léa káao,
zaa Yuflatizi ai anduna léa.

¹¹ Amɔa kè á de zɔzɔno ũ sɔ,
mé a bɔe wée ísai pɔn
ma bà kuunaa aru yánzi.

¹² Zɔtámaadeeno, à su a wéte bɔideen,
baa gbàa mée ooare, mé sɔkpaare leo plaa.

¹³ Yudanɔn ma sá kè mɛè gá ũ,
Eflaimunɔn ma kà kè mɛè kpáàla ũ.
Mé Zayɔndee pɔno gbarɛ Girikinɔa,
aɔé gɔme lán gɔsagbáaa fɛɛdaa bà.

¹⁴ Zaa musu Dii é bɔ à mó a gbɛ pɔnɔa,
à kà é gɛte lán loupina bà.
Dii Luda é kákáki pé,
eé mó zaa sɔɔmɛte kpa zàga'íá guu.

¹⁵ Dii Zɔkpede é ɔ liga a gbɛnɔzi,
aɔé n̄ ibeeno ke gyáigyai kɔn gbɛmbagbenɔ.
Aɔé n̄ aru mi wà pata lán wɛmiri bà,
aɔé ke zímzim lán taa kè wè aru fão sa'okiia bà.

¹⁶ Dii n̄ Luda é n̄ mì sí zĩ pía a kpàsa sãano ũ,
aɔégɔ té kee à bɔsun lán kífura gbè bèedeeno bà.

¹⁷ Aɔ maakɛɛ é gbɛ wée ble fá!
Pówɛɛ é tó gɔkparenɔ fɛena gɔ nna,
geepiwɛɛ é tó nɔkparenɔ mè kpá.

10

Dii ɔligana Yudanɔzi

¹ À lou gbeka Diia laudɛɛguro,
zaake Dii bé è tó lou sisi,
è tó lou mañne,
è tó bura pɔno ke baadene.

² Tãano è yá gè o,
màsokerino è yá egɛe e.
Wéegupu'erino yá né mɔnafikiyãme,
aɔ gbɛno nɔsekpaennena né yá pãame.
Bee yánzin gbɛno likɔana lán sãano bà,
aɔ kú nawɛan kè aɔ dári vïro yánzi.

³ Ma pɔo fɛna aɔ dárinozi,
mé wée tá n̄ dɔn'aɛdee pɔnɔa.

Mamoma Dii Zìkpede
 mé ɔ liga Yudanɔzi ma kpàsa pónɔ ũ,
 mé n̄ ke lán s̄ò kè kái nna zìlan bà.
⁴Ɛdaεgbε é bɔ n̄ té,
 kuta lípεε k̄ɔn zìkasao é bɔ gwe,
 kpatablerinɔ é bɔ gwe n̄ píngi.
⁵Aṣégṣ̄ de ḡṣsagbāaanɔ ũ,
 aṣé kèεε pépεε n̄ ibεεnɔa zìkazenɔn botɔnga ũ.
 Lán má kúnyo nà, aṣé zì ká wà s̄odeenɔ fu.
⁶Mé Yudanɔ gba gbāaa,
 mé Yusufu boriinɔ mì sí,
 mé suñyo n̄ gwena ziin, kè má n̄ wēnda vī yānzi.
 Aṣégṣ̄ de lán mée n̄ zīnna yāroo bà,
 zaake māmbe Dii n̄ Luda ũ, mé yā weñla.
⁷Ɛflaimunɔ éḡṣ̄ ḡṣsagbāaanɔ ũ,
 aṣ pɔɔ éḡṣ̄ nna lán wēε n̄ kū bà.
 Aṣ n̄énɔ é e wà pɔnnaa ke,
 aṣ pɔɔ é ke nna Diia.
⁸Mé swee péñzi mà n̄ kakṣ̄a,
 mé n̄ bo, aṣé pari kū lán yāa bà.
⁹Baa tó ma n̄ fāakṣ̄a boriinɔ té,
 ma yā éḡṣ̄ d̄óngu zaa b̄usu z̄āazānɔa.
 Aṣpinɔ k̄ɔn n̄ n̄énɔ éḡṣ̄ kuu aṣ su.
¹⁰Mé n̄ b̄ɔε Iḡipiti b̄usun mà suñyo,
 mé n̄ kakṣ̄a Asiria b̄usun
 mà suñyo Giliada b̄usun k̄ɔn Lebanoɔ.
 Guu é mómm̄aro.
¹¹Aṣé bikū Iḡipiti ísiaaa,
 aṣé à í kokonano fu,
 Nili í l̄onɔ é baba.
 Asirianɔ wada é kpáε,
 Iḡipitinɔ iko é yāa.
¹²Mamoma Dii Zìkpede ma bè,
 ma gb̄enɔ é gbāa e ma guu aṣḡṣ̄ témazi.

11

¹Lebano b̄usu, n̄ zé wē
 le n̄ sida línɔ té kū.
²Pini línɔ, à s̄ósobi ɔɔ d̄ɔ,
 zaake sida línɔ l̄εε, gakuidee p̄inɔ yāka.
 Basā b̄usu gb̄í línɔ, à s̄ósobi ɔɔ d̄ɔ,
 zaake líkpε sisina p̄i kwè.
³Sādārinɔ s̄ósobi ɔɔ d̄ɔ,
 zaake aṣ sādāki maaano yāka.
 Músunɔ wiii d̄ɔ,
 zaake Yoda d̄ako k̄aate.

Sadari maa k̄ɔn sadari bèεsaideeo

⁴Dii ma Luda bè m̄agṣ̄ s̄āa kè de wà n̄ kòto kpánɔ dākpaá,

⁵zaake aṣ l̄urinɔ è n̄ kòto kpámε, wè wéε t̄āmm̄aro. Aṣ yārinɔ s̄ò è be wa s̄áabu kè Diine,
 zaake wa ɔɔdaa lè wá kū. Aṣ d̄āri p̄inɔ è n̄ wēnda gwaro.

⁶ Dii bè é anduna gbẽ̀nɔ wẽ̀nda gwa dɔro, é tó aɔ lée kɔ ɔzĩ kɔ ń kɪnanɔ ɔzĩo dɔ. Aɔ́é anduna dúgu zɔ́ bensɔ́ é gbẽ̀ke bɔ́ ń ɔzĩro.

⁷ Ben ma sãa kè de wà ń kòto kpáno dákpa, atẽnsa kè wèe wée tãarmanɔ. Ben ma gò sè mèn plaa ma tó kpànnɛ. À doo tón Gbẽ̀kɛɛ, à doo sɔ́ Lɛdole, ben mée sãa pino dákpaao.

⁸ Mɔ́ doo guu ma sãdãri gɔ́n aagɔ́ m̀nɔ kàate. Ma sãanɔ́ ye ma kãziro, ben ma furma.

⁹ Ma bè sãanɔ́nɛ mé ń dákpa dɔro, à kè aɔ́e gaanɔ́ ga, à kè aɔ́e kaatenɔ́ kaate, kpaaa kè gɔ́nɔ́ kɔ́ só.

¹⁰ Ben ma a gò kè ma tó kpànnɛ Gbẽ̀kɛɛ sè má è ma a bà kuuna kɔ́n bori píngio gbòro.

¹¹ Bàkuunańyo pì gboroguro pìn sãa kè wèe wée tãarmanɔ kè aɔ́e ma gwaanɔ́ dɔ́ sa kè yã pì b̀ Dii kiamɛ.

¹² Ma bè sãanɔ́nɛ tó à kènnɛ, aɔ́ ma asaia kpáma. Tó len sɔ́ro, aɔ́gɔ́ ń pɔ́ kũna. Ben aɔ́ fĩa b̀mɛ kondogi ɔ́ mèn baaakuri.

¹³ Dii bèmɛ mà a luna ɔ́ kè aɔ́ tɔ̀kè pì zu oroborinɛ, kè èe ɔ́ bɔ́ de beeelaroo pì, ben ma kondogi ɔ́ mèn baaakuri pino sè má zù oroborinɛ Dii ua guu.

¹⁴ Ben ma a gò plaadee kè ma tó kpànnɛ Lɛdole sè má è ma gbẽ̀kɛɛ kè Yudanɔ́ kɔ́n Isarailinɔ́ vĩ kɔ́o gbòro.

¹⁵ Ben Dii bèmɛ mà sãdãri bèesaidee dada sa,

¹⁶ zaake é sãdãri diɛ ń b̀sun kè eégɔ́ làakari dɔ́ sãa kè aɔ́e kaatenɔ́aro, eé à kè fãakɔ́aanɔ́ wetero, eé ẽ̀zẽ̀ ke à kè kènnanɔ́nɛro, eé à kè gbãaanɔ́ gwaro. Eé sã m̀kpananɔ́ kèsesɔ́ woto à ń só.

¹⁷ Wãiyoo sãdãri bèesaidee kè è pã kpá sãanɔ́zi!

Weé à lé fẽ̀daao a gã̀sãa kɔ́n a wée ɔ́plaa,

à gã̀sã pì é gazi, à wée pì é nan kpáturugu.

12

Dii Yerusalemu b̀na bori píngi ɔ́zĩ

¹ Yã kè Dii ò Isarailinɔ́ musun yè. Dii kè musu kpàe à tɔ́tɛ kàe bensɔ́ è nini í kása gbẽ̀ntee guu bè:

² À gwa! Mé Yerusalemu ke lán togo kè à í é borii kè aɔ́ ligazinɔ́ tàtaa pá bà. Aɔ́é Yerusalemu kagura ke kɔ́n Yudanɔ́ b̀suo píngi.

³ Zĩ pìà tó anduna boriinɔ́ píngi à kagura kè le, mé Yerusalemu ke bori píngine gbèsi kè sí séroo ũ. Gbẽ̀ kè èe wɛtɛe à sé píngi é à zĩnda kènnɛ.

⁴ Zĩ pìà mé tó gídi gẽ̀ sɔ́nɔ́n píngi, mé b̀n zĩ ń d̀rinɔ́a. Mamɔ́ma Dii mámbɛ má ò. Ma wée eégɔ́ wẽ̀na Yudanɔ́ yã musu, mé boriinɔ́ sɔ́nɔ́ vĩa kũnnɛ.

⁵ Yudanɔ́ kɪnanɔ́ é be ń swẽ̀n, Yerusalemudeenɔ́ gbãa, kè Dii Zĩkpeden ń Luda ũ yãzi.

⁶ Zĩ pìà mé tó Yudanɔ́ kɪnanɔ́ gɔ́ lán téyɔ́ kè kú yàka gbáru bà, lán sètɛ kè sɔ́tɔ́ sè bakaanɔ́ guu bà. Aɔ́é gbẽ̀ kè aɔ́o liganzínɔ́ sã̀sã ɔ́plazi kɔ́n ɔ́zezio, Yerusalemu eégɔ́ kaena a gbèn.

⁷ Mamɔ́ma Dii mé Yuda wétenɔ́ bɔ́ káaku, le Dauda boriinɔ́ gakui kɔ́n Yerusalemudeenɔ́ pɔ́o tóngɔ́ de Yuda kpaaanɔ́ pólaro.

⁸ Zĩ pìà mamɔ́ma Dii mé ɔ́ kú Yerusalemudeenɔ́la. Zĩ pìà aɔ́ gbãasaideenɔ́ é gbãa e lán Dauda bà, Dauda boriinɔ́ sɔ́ é gbãa e lán Luda bà, lán Dii Malaika kè d̀nnɛ aɛ bà.

⁹ Zĩ pìà mé ze kɔ́n borii kè aɔ́ mò lée Yerusalemuanɔ́ kaatenao ń píngi.

Yudanɔ́ aɛd̀na Diia

¹⁰ Mé ma Ninii pisi Dauda boriinɔ́a kɔ́n Yerusalemudeenɔ́ ń píngi, le aɔ́ ma s̀u dɔ́ aɔ́ adua ke, aɔ́ mamɔ́ma kè aɔ́ ma zɔ́o gwa. Aɔ́é s̀sobi ɔ́o dɔ́ à yã musu lán wè dɔ́ né mèn doo gana yã musu nà. Aɔ́é pɔ́siaa kɛnɛ lán wè ke daudu gana yã musu nà.

¹¹ Zĩ pìà Yerusalemudeenɔ́ s̀sobi ɔ́o d̀na eégɔ́ de lán s̀sobi ɔ́ kè wà d̀ Adadarimɔ́ Mɛgido gusararaan bà.

¹² Bùsu pì gbēno é sósobi óo do fáandi kōn fáandio, Dauda boriino ntēe, aō nōgbēno ntēe, Natā boriino ntēe, aō nōgbēno ntēe,

¹³ Levinō ntēe, aō nōgbēno ntēe, Simeī boriino ntēe, aō nōgbēno ntēe,

¹⁴ kōn bori kpaaano ntētēe, aō nōgbēno ntētēe do.

13

¹ Zī pìà íbókii é wē Dauda boriinoe kōn Yerusalemudeeno durunkēnna kōn gbāsībōnnao yānzi.

² Zī pìà mé tāano tó mì de n būsun, aō yā égō do gbēken dōro. Mamoma Dii Zìkpede mámbe má ò. Mé annabi egeeno mì de n būsun kōn wegūna kè aōe n gba léno.

³ Tó gbē kpé e annabikēyā oo, à de kōn à da'inao é bene à gàn gwe, zaake à ege to kōn ma tóme. Tó èe annabikēyā oo, à de kōn à da pìno bé wé à zō wà de.

⁴ Zī pìà annabi sānda píngi é wí de kōn yā kè èe ee onao. Aōé annabi pókā uta da aō gbēno sāsāo dōro.

⁵ Éé be annabin a ũro, búbarin a ũ, ée buraa kee zaa a òwazikegurōme.

⁶ Tó wà à là: Bó bōgbē bé kú n òòna sōo? Éé be: É'e! Ma kēna ma gbēno beme.

⁷ Mamoma Dii Zìkpede ma bè:

Fēeda, n fēe ma sādārizi, gō kè de ma gbēndoo ũu pì.

N ma sādāri pì lé, sāano é fāakōa,

mé o tō aō gbē kpēdeena.

⁸ Weé bùsu gbēno leo plaaa lé wà n dede,

mōde leo doo é gō à guu.

Mamoma Dii mámbe má ò.

⁹ Mé leo doo pì baasa kōn téo lán kondogi baasana bà.

Mé n maaa yō mà gwa lán wè vura maaa yō wà gwa nà.

Aōé ma sísi, mé weñla.

Mé be ma gbēno n ũ, aōé be Diin n Luda ũ.

14

Zì zāade kōn Dii sunao

¹ À gwa, Dii gurōo e mōo, weé a póno síawa wà kpaatetēkōne a wáa.

² Dii é bori píngi kakōa Yerusalemuzi, le aō zì káao aō wéte pì sí. Aōé kpéno kpoke, aōé kusi nōgbēno. Weé tá kōn wéte pì deeno kpadoo zìzōo ũ, mōde weé n kpadoo kè aō gōno bōe wéte pì guuro.

³ Dii é mó zì ká kōn borii pìno lán è ke nà yā zìkaguro

⁴ Zī pìà Dii é gbá pée Kùkpe sísi mìsōntēa Yerusalemu ofāntēbōe kpa. Sísi pì é parakōre plaa naana zaa ofāntēbōe kpa ai ofāntēgēkpen kpa, à guzure égō bíta maamaa. Sísi pì kpadoo é tá gu'igbāroo kpa, à kpadoo sō sōomete kpa.

⁵ É bàa lé à tá sísi pìno guzuren, zaake guzure pì é gá pé Azeliame. É bàa lé lán a dezino bàa lè tōte lugaluganane Yudano kí Uzia gurō nà, Dii ma Luda é mó kōn a gbē kè aō kú adonano ledō.

⁶ Zī pìà gupuraa égō kuuro, pógupurino é guu pu dōro.

⁷ Zī pì é bō adona, fāantē ke gwāavī égō kuuro. Dii bé à gurōo pì dō. Tó uusie kè, guu é pu.

⁸ Zī pìà í wēndide é bō Yerusalemu à bàa lé, à kpadoo é tá ofāntēbōe kpa ai sèbe wisideen, à kpadoo é tá ofāntēgēkpen kpa ai ísiaan kwēe kōn buusieo píngi.

⁹ Dii bé égō de anduna píngi Kína ũ. Zī pìà àmbe égō Dii ũ ado, à tó bé égō kuu ado.

¹⁰ Bùsu pì píngi é gɔ̃ gusararaa ũ naana zaa Gɛba ai Rimo kè kú Yerusalɛmu sɔɔmɛtɛ kpa. Mɔde Yerusalɛmu éḡɔ̃ kaena a gbèn musumusunaana zaa Beyāmi bīlɛa ai Bīlɛ Káaku kɔ̃n Gooda Bīlɛo, naana zaa Ananɛli bīi lezīzi ai kí geepi'ifɛkiia.

¹¹ Weéḡɔ̃ kú à guumɛ, weé kaatɛ ziki dɔ̃ro. Yerusalɛmu éḡɔ̃ aafia.

¹² Gagyāa kè Dii é ká borii kè aɔ̃ lɛɛ Yerusalɛmuanɔ̃n yè. Aɔ̃ mɛ éḡɔ̃ vāa zena, aɔ̃ wée é vā a tóon, aɔ̃ néné é vā n lén.

¹³ Zī pìà Dii é tó gídi gɛ́ngu maamaa, aɔ́é kɔ̃ kúkú kɔ̃ ɔɔa wà léekɔ̃a.

¹⁴ Yudanɔ̃ é zì ká Yerusalɛmu n píngi aɔ́é zì ble borii kè aɔ̃ liganzinɔ̃a, aɔ́é n auziki nakɔ̃a, vura kɔ̃n kondogio kɔ̃n pókāsāanɔ̃ kè bíta.

¹⁵ Gagyāa pì é ká sɔ̃nɔ̃n se kɔ̃n bāagāsɔ̃nɔ̃ kɔ̃n lakuminɔ̃ kɔ̃n zaakinɔ̃ kɔ̃n pókādee kè kú gbɛ̃ pìnɔ̃ búrannɔ̃ píngi.

¹⁶ Borii kè aɔ̃ mɔ̃ wà lɛɛ Yerusalɛmua pìnɔ̃, aɔ̃ gbɛ̃ kè aɔ̃ gɔ̃nɔ̃ éḡɔ̃ gaa gwe wè kɔ̃n wèo lɛ wà dɔ̃nzi kɛ kí Dii Zìkpɛdenɛ aɔ̃ Kutadɔ̃na zībaa kɛ.

¹⁷ Tó anduna bori kee e gá Yerusalɛmu dɔ̃nzi kɛ kí Dii Zìkpɛdenɛro, lou é mańɛo.

¹⁸ Tó Iḡipitinɔ̃ e gá zībaa pì kero, lou é mańɛro bensɔ̃ Dii é gagyāa kè è ká borii kè aɔ́è gá zībaa pì keroonɔ̃n káńgumɛ.

¹⁹ Wée kè eé tã Iḡipitinɔ̃a kɔ̃n borii kè èe gá zībaa pì keroonɔ̃an gwe.

²⁰ Zī pìà weé kɛ̃ sɔ̃ angotanɔ̃a wà be: Dii pó. Dii kpé dàganɔ̃ éḡɔ̃ sɛ̃nkpe kɔ̃n sa'oki taanɔ̃mɛ.

²¹ Oroo kè kú Yerusalɛmu kɔ̃n Yudanɔ̃ bùsuonɔ̃ éḡɔ̃ Dii Zìkpɛde pó ũ píngi. Gbɛ̃ kè aɔ́é mɔ̃ saa oonɔ̃ é sé wà nòbɔ̃ fùfu kɛo. Zī pìà latari éḡɔ̃ kú Dii Zìkpɛde ua dɔ̃ro.

MALAKI

Sa'onayā

¹ Yā kè Dii ò Isarailinɔne Malaki gāzīn yè.

² Mamɔma Dii ma bè má yeazi, ben a bè ma yeazi diamε? Mamɔma Dii ma bè Isau né Yakubu v̄iinloo? Baa kōn beeeo Yakubun má yezi

³ ma gi Isauzi, ben ma à gusīsīdee lì gugbagaaga ũ, ma à b̄usu kè gbáa gbēngboonɔ kúkii ũ.

⁴ Edɔmu gbē p̄inɔ bè wà ní wétɛnɔ dúgu z̄ò, weé εara wà ní bezīnɔ fεε. Ben mamɔma Dii Z̄ikpɛde ma bè: Tó wà kèkε wà kàε, mé gboro, weé beñne B̄usu Zaa gbēnɔ, gbē kè Dii p̄ētē kēñzi ai gurɔ p̄inginɔ!

⁵ É wéε si yā p̄ile à be Dii b̄ita ai Isarailinɔ b̄usu baa k̄aa kpa.

⁶ Né è a de kpe da bens̄o z̄òbleri è a dii kpe da. Kè má de a De ũ, ée ma kpe daa? Kè má de a Dii ũ, á ma v̄ia v̄i? Mamɔma Dii Z̄ikpɛde m̄ambe m̄ée a laa. A sa'orinɔ ámbe ée kya kaamagu. Eè be: Dian wa kya k̄angu nà?

⁷ Kè a kya kà ma teebun yānzimε. Eè mó ma gbāgbākiiia kōn p̄oble gbās̄io. Eè be: Dian wa n gbāgbākii gbās̄i lè?

⁸ Kè a mɔ saa oma kōn p̄ókāde v̄ianɔ, yā zaaan gweroo? Kè a saa òma kōn p̄o εrenɔ kōn à gyāreenɔ, yā zaaan gweroo? À gá kpá b̄usu gbēnsia à gwa, tó a yā é k̄ané à a s̄áabu kpá. Mamɔma Dii Z̄ikpɛde m̄ambe m̄ée a laa.

⁹ À agbaa kpámε mà a wēnda gwa. M̄ode tó p̄o beee takanɔ kú a z̄i, mé s̄i? Mamɔma Dii Z̄ikpɛde m̄ambe m̄ée a laa.

¹⁰ Wà be a gbēke ḡaa à ma ua zé tàta yā, le w̄aton gē wà té pek̄ore ma gbāgbākiiia p̄aro. Beee s̄ào. Mamɔma Dii Z̄ikpɛde m̄ambe má ò. A yā e keemε nnaro, mé a gba síro.

¹¹ Zaa f̄ant̄eb̄oε kpa ai à gēkiiia ma tó éḡo b̄ita boriinɔ té. Weé tuaetiti kpátamε weé m̄ómε kōn gba gbās̄isainɔ gu p̄ingia, zaake ma tó éḡo b̄ita boriinɔ té. Mamɔma Dii Z̄ikpɛde m̄ambe má ò.

¹² M̄ode apinɔ eè d̄okε kōn ma tóo eè be ma teebu gbās̄i v̄i, ben eè saa oa kōn p̄ókāde ginanɔ.

¹³ Mamɔma Dii Z̄ikpɛde ma bè: Eè be a kpasao kōn yā p̄io, ben eè lézúkii kea. Tó a mɔ ma gbāgbā kōn p̄o k̄òkūnanɔ kōn p̄o εrenɔ kōn p̄o gyāreenɔ, mé beeenɔ s̄i? Mamɔma Dii m̄ambe m̄ée a laa.

¹⁴ M̄onafikidee kè p̄o kyà v̄i a kp̄asan kè à lé gb̄emε, ben à ḡaa à ma gbāgbā kōn p̄o seedeeo à ḡε ũ, ma láari kè adeea. Zaake m̄ambe Kína b̄ita ũ, ma tó è boriinɔ naasi k̄u. Mamɔma Dii Z̄ikpɛde m̄ambe má ò.

2

¹ Mamɔma Dii Z̄ikpɛde ma bè: A sa'orinɔ a yān yè sa.

² Tó ée ma yā maro, tó ée da a sw̄èn à ma tó b̄oro, mé láari keawa le àton ḡo aubarika v̄iro. Má b̄àgu se kò, zaake ée da a sw̄èn a ma tó b̄oro.

³ À ma! Mé kp̄akē a boriinɔzi a yānzi, mé z̄ibaa sa'oponɔ gb̄ò l̄ól̄o a uua, weé a séε wà a kwé.

⁴ Éḡo d̄o sa kè ma yā beee diεare le ma bà kuuna kōn Levi boriinɔ ḡo kuu. Mamɔma Dii Z̄ikpɛde m̄ambe má ò.

⁵ Ma bà kuunaño p̄i guu ma w̄endi kōn aafiao kp̄ám̄ma le aōḡo ma v̄ia keε, ben aō ma v̄ia kè, ma tó naasi ní k̄u.

⁶ Yādannena yāpuraa da n lén, wèe egeyā ma n lénlo. Aš táa òmao kōn ledoleo kōn nòse puraa, aš gbēno bò à zaaa guu pari.

⁷ À maa sa'ori gō dōna vī le gbēno e wà yādannena ma à lézī, zaake àmbe mamoma Dii Zìkpède zìri ũ.

⁸ Amoa sō a kē zéa, a yādannenanoo tò gbēno fù pari, a ma bà kuuna kōn Levi boriino gbòro. Mamoma Dii Zìkpède màmbe má ò.

⁹ Ben má tò wà kya kàagu ma a kēsā gbē píngi kiia, kè ée té ma tuubaziro bensō eè gbēno tè bo doka musu.

Gina nozi yā

¹⁰ À de wa píngi De mèn dome? À de Luda dōnkō bé à wa kee? Bó bé à tò weè yāfee kekōne? Wa Luda bà kuuna kōn wa dezinō yā gbòro.

¹¹ Yudanō yāfee kè aš yā zaaa kè Isarailinō bùsun kōn Yerusalemuo, zaake aš nō tāagbāgbārinō sè wà Dii kpé kè à yezi gbāsī lèo.

¹² Gbē kè yā beee taka kè, Dii à kē Yakubu boriino, baa tó déme, baa tó à mò kōn gbaano Dii Zìkpedene.

¹³ Yā plaadee kè eè keen yè. Eègō óo dōo àgō wii pee, a wée'i ègō kú Dii gbāgbākiia, kè èe wée sé à gbaa kè a mōone gwa gbasà à siro yānzi.

¹⁴ Eè be: Bó bé à mò kōn yā kèo? Kè Dii bé sèedadee ũ a dagura kōn n gōkparekeguro nōkammao yānzime. Zaake n nōkamma pìn n gbēndoo kè a kō yā mà ũ, ben n yāfee kène.

¹⁵ À de Dii a ke mè dōnkō ũ le a mè kōn a léo gō dōnkō yānzime? Bón Ludaa e peea a mèdōnkōke pi musuu? Le a nēno e wà à yā ma yānzime. Beee yānzi àgō a zīnda kūna dō le àton yāfee ke a nōkammaero.

¹⁶ Mamoma Dii Isarailinō Luda ma bè, ma za yìgidenan yān kōn nō kpebonao. Mamoma Dii Zìkpede màmbe má ò. Àgō a zīnda kūna dō, àton yāfee keero.

¹⁷ Á tò Dii kpàsa kōn a yā'onao. Eè be: Wa yā kparee bé à à kpàsa? Kè eè be zaakerinoo maa Diine, ben aš yā è káne yānzi. Eè be do Luda kè è yākpae ke kōn gbēno a zéa pi kú máme?

3

Dii yākpaekeguro zī

¹ Mamoma Dii Zìkpede ma bè: À ma! Mé ma zìri gbare à dome ae à zé kekeme. Dii kè eè à kii wete é gē a kpén kāndo. À ma, ma bà kuunao Malaika kè a pōo dōa pi e mōo!

² Mōde dé bé eè à móguro fōo? Tó à bō gupuraa, dé bé eè fō à zee? Zaake eégō de lán mōbaasari té bāme, lán pōpipiri mōoro gbāaa bà.

³ Eé vēe à gbēno baasa à n gbāsī bo. Eé gbāsī bo Levi boriino lán wè ke vura kōn kondogione nà, gbēno é gbasa wà mó Diine kōn gbaano a zéa.

⁴ Zī pia Yerusalemudeeno kōn Yudanō n píngi gbaa é ká Diine lán yāa bà, lán à zii bà.

⁵ Mamoma Dii Zìkpede ma bè: Mé móazi yākpaekekiia mégō wāa mà gbē kè aōo ma vīa vīroono bōbo n dān: Pōdammarino kōn zinakerino kōn gbē kè aōè la da egeyā musuno kōn gbē kè aōè gbāaa mō n zikerino kōn gyaano kōn toneno kōn bōamono.

Kpāi'ona Ludaa

⁶ Mamoma Dii mèe liero. Beee yānzin a Yakubu boriino ée kaatero.

⁷ Mamoma Dii Zìkpede ma bè: Zaa a dezinō gurōo a pā ma yāne á téziro. À ae dōma, mé ae dōawa. Eè be, dian wé ae dōmmaa?

⁸ Gbēntee è kpāi o Ludaa? Mōde ée kpāi ooma. Eè be, bó musun ée kpāi ooma? A pō kuride kōn a gbaano yā musume.

⁹ A bori píngi gō lāari pō ũ kè ée kpāi ooma yānzi.

¹⁰ À mɔ̄ kɔ̄n pɔ̄ kurideeo pɔ̄ngi à ká ma auzikikaekiin, le pɔ̄blee gɔ̄ kú ma kpén. Mamɔ̄ma Dii Zìkpɛde mámbe má ò. À ma lé beee musu à gwa, tó méé musu zé wē ma aubarika p̄siare a kora à kákiiziro.

¹¹ Mamɔ̄ma Dii Zìkpɛde ma bè: Mé kpá a bura pɔ̄ yàkarinɔ̄ne le aɔ̄ton a pɔ̄nɔ̄ kaatero. A geepi línɔ̄ né é wororo.

¹² Bori pɔ̄ngi é be aubarikadeenɔ̄n a ũ, zaake a bùsu égɔ̄ nna. Mamɔ̄ma Dii Zìkpɛde mámbe má ò.

¹³ Mamɔ̄ma Dii ma bè: A yá p̄sĩ ò ma musu. Eè be, bó yán wá ò n musuu?

¹⁴ A bè zòblena Ludane né yá p̄ame. Kè wa zĩ kè Dii Zìkpɛde yáa bensɔ̄ wa pɔ̄sia utano dà à yánzi, bó àren wá è?

¹⁵ Tia la eè be wadadeenɔ̄n aubarikadeenɔ̄ ũ. Ée daa zaakerinɔ̄ bé wèe kāsāa p̄ee, gbē kè è be Luda pita wà ɔ̄si ká sɔ̄, yáke è à lero.

¹⁶ Ben gbē kè aɔ̄ Dii v̄ia v̄inɔ̄ yá ò kɔ̄o, ben à swā kpà n yāzi à mà. Ben wà gbē kè aɔ̄ Dii v̄ia v̄i kè aɔ̄e laasuu léano tó kè dɔ̄ngu takadan à ae.

¹⁷ Mamɔ̄ma Dii Zìkpɛde ma bè gurɔ̄ kè ma bɔ̄ kɔ̄n yāo, aɔ̄égɔ̄ de ma pɔ̄ ũ ma auziki ũ. Mé sùu keñyo lán gbē è sùu ke kɔ̄n a né kè èe zĩ keeneo nà.

¹⁸ É gbē maaano kɔ̄n gbē zaaano d̄k̄zi sa, gbē kè aɔ̄e dɔ̄o Ludazinɔ̄ kɔ̄n gbē kè aɔ̄e dɔ̄ozironɔ̄.

4

Dii mógurɔ̄

¹ Mamɔ̄ma Dii Zìkpɛde ma bè: À ma! Gurɔ̄ pì e mɔ̄o, eégɔ̄ wāa lán mòdate bà, bensɔ̄ wadadeenɔ̄ kɔ̄n zaakerinɔ̄ égɔ̄ de lán sè kori bà. Gurɔ̄ pì é n kpata n pɔ̄ngi, aɔ̄ kāsāa ke aɔ̄ ɔ̄ne é ḡoro.

² Amɔ̄a kè á ma v̄ia v̄inɔ̄ sɔ̄, a mìsina Ɔf̄antē é bɔ̄, aafia égɔ̄ kú à gupuraaazi. É bɔ̄e àgɔ̄ v̄iv̄i lán zùne kè wà n gbáenɔ̄ bà.

³ Mamɔ̄ma Dii Zìkpɛde ma bè: Gurɔ̄ kè ma bɔ̄ kɔ̄n yāo, é kiti pá gbē zaaanoa, aɔ̄égɔ̄ de lán túbu bà a gbá ḡĩ.

⁴ À tó doka kè má kpà ma zòbleri Musaa zaa Orebu gɔ̄ dɔ̄agu, yá kè má dìe Isarailinɔ̄ne kɔ̄n yá kè má dànéo.

⁵ À ma! Mé annabi Ilia z̄iawa ai ma mógurɔ̄ bíta naasidee gɔ̄ gá ká.

⁶ Eé tó denɔ̄ pɔ̄o gɔ̄ kú n nénɔ̄a bensɔ̄ néno pɔ̄o égɔ̄ kú n denɔ̄a. Tó lenlo, mé mɔ̄ mà ɔ̄ p̄ae a bùsua mà lé keare.

MATIU

Baaru nnaa kè Matiu kè

Yesu Kirisi ina 1:1-2:23
 Yaaya Batisikɛri waazikɛna 3:1-3:12
 Yesu batisikɛna 3:13-4:11
 Yesu yādannɛna Galili 4:12-18:35
 Zaa Galili ai Yerusalemu 19:1-20:34
 Yesu kuuna Yerusalemu 21:1-26:13
 Yesu gana kɔn a fɛɛnao 26:14-28:20

Yesu Kirisi bori bɔzia
(Luk 3:23-38)

- ¹ Ibraĩ kɔn Daudao bori Yesu Kirisi bɔzian yè:
- ² Ibraĩ Isaaku ì,
 Isaaku Yakubu ì,
 Yakubu Yuda ì kɔn a v̄inɔ kɔn a dāaronɔ,
- ³ Yuda Pɛrɛzi kɔn Zɛrao ì kɔn a nɔ Tamao,
 Pɛrɛzi Ezerɔnu ì,
 Ezerɔnu Ramu ì,
- ⁴ Ramu Aminadabu ì,
 Aminadabu Nasɔ ì,
 Nasɔ Salamɔ ì,
- ⁵ Salamɔ Bɔaza ì kɔn a nɔ Rahabuo.
 Bɔaza Ɔbedi ì kɔn a nɔ Rutuo,
 Ɔbedi Yesɛ ì,
- ⁶ ben Yesɛ kí Dauda ì.
- Ben Dauda Sulemanu ì kɔn Uria naɔo,
- ⁷ Sulemanu Reoboamu ì,
 Reoboamu Abia ì,
 Abia Asa ì,
- ⁸ Asa Yosafata ì,
 Yosafata Yehoramun ì,
 Yehoramun Uzia ì,
- ⁹ Uzia Yotamu ì,
 Yotamu Aaza ì,
 Aaza Ezerkaya ì,
- ¹⁰ Ezerkaya Manase ì,
 Manase Amɔ ì,
 Amɔ Yosia ì,
- ¹¹ Yosia Yoyakini ì kɔn a dāaronɔ gurɔ kè wà gbɛnɔ kùkù wà tányo Babilɔnu.
- ¹² Tana kɔn gbɛnɔ Babilɔnu gberan Yoyakini Sealatieli ì,
 Sealatieli Zɛrubabeli ì,
- ¹³ Zɛrubabeli Abiudu ì,
 Abiudu Eliakimu ì,
 Eliakimu Azɔ ì,
- ¹⁴ Azɔ Zadɔki ì,
 Zadɔki Akimu ì,
 Akimu Eliudu ì,
- ¹⁵ Eliudu Elɛaza ì,
 Elɛaza Matã ì,

Matā Yakubu ì,
 16 Yakubu Mariama zā Yusufu ì,
 ben Mariama Yesu kè wè benε Mesaya ì.

17 Zaa Ibraī gurɔɔɔa ai à gàa pé Daudaa, de kɔn a néo kuu gēro dosaimε. Zaa Dauda gurɔɔɔa ai gurɔɔ kè wà tà kɔn gbēnɔo Babilɔnu, de kɔn a néo kuu gēro dosaimε. Zaa tana kɔn gbēnɔo Babilɔnu ai à gàa pé Mesayaa, de kɔn a néo kuu gēro dosaimε.

*Yesu Kirisi ina
 (Luk 2:1-7)*

18 Dian wà Yesu Kirisi ì nà n yè: À da Mariama kuu Yusufu nɔkpamma ũmε. Ai àgɔ gá zā ke, à nò sɪ kɔn Luda Nini gbāaa.

19 À gɔkpamma Yusufu pì né gbē maaamε, à yezi à wí daaro, ben à zèo kè é bɔ à yān asii guu.

20 Gurɔɔ kè èe laasuu leε yā pì, Dii malaika bò à m̀zi nanaa guu à bène: Dauda bori Yusufu, nton bídi ke n nɔkpamma Mariama sena yā musuro, zaake nò kè à sina bò Luda Nini kiiamε.

21 Éé né i gɔgbē ũ, né tó kpánε Yesu, zaake eé a gbēnɔ bɔ n durunno guu.

22 Beee kè píngi, le yā kè Dii ò annabi gāzī ke, à bè:

23 Nɔkparε lezii bé eé nò sí

à né i gɔgbē ũ,

weé tó kpánε Imanueli.

Tó pì bè, Ludaa kúwao.

24 Kè Yusufu vù, à kè lán Dii malaika diεne nà, à a nɔɔ pì sè.

25 M̀de èe à dɔ nɔgbē ũro ai à gàa à négɔgbē pì ì. Ben à tó kpánε Yesu.

2

Sɔsɔneyádɔrinɔ m̀na Yesu gwa

1 Wà Yesu ì Betelému Yudea b̀sun kí Herɔdu gurɔ. Ben sɔsɔneyádɔrinɔ b̀ òfántɛbɔε kpa, aɔ m̀ Yerusalemu,

2 aɔ gbēnɔ là wà bè: Né kè wà ì Yudanɔ kína ũu kú máa? Wa à sɔsɔne è òfántɛbɔε kpa, ben wa m̀ kúεne.

3 Kè kí Herɔdu yā pì mà, à bídi kè kɔn Yerusalemmudeenɔ n píngi.

4 À Yuda sa'orikinɔ kɔn ludayádannerinɔ kàkɔa n píngi, ben à n lá guu kè weé Mesaya in.

5 Aɔ wèàla wà bè: Betelémumε zaa Yudea b̀sun. Zaake lán annabi kè nà n yè:

6 Betelému kè kú Yudanɔ b̀sun,

n kēsāna Yuda wétεnɔziro fá.

Zaake n guun kína é bɔn,

kè eé dɔ ma gbē Isarailinɔne aε.

7 Ben Herɔdu sɔsɔneyádɔrinɔ sɪsi asii guu, à sɔsɔne pì bɔguro sānsān gbèkaríma.

8 Ben à n gbare Betelému à bè: À gá à né pì baaru gbekagbeka kɔn làakario. Tó a à è, à m̀ ò omε, mapi se, mé gá kúεne.

9 Kè aɔ kína yā mà, ben aɔ dà zén. Ben sɔsɔne kè aɔ è òfántɛbɔε kpa yāa pì d̀nne aε dɔ ai à gàa à zè né pì kúkiila.

10 Kè aɔ sɔsɔne pì è, aɔ pɔɔ kè nna maamaa.

11 Aɔ gè kpén, aɔ né pì è kɔn a da Mariamao, ben aɔ kùε wà dɔnzi kènε. Ben aɔ n auziki àkpatinɔ wèwè, aɔ à gbà vura kɔn tuaetitio kɔn lí'ɔ gū nnannaao.

12 Ludaa ònne nanaa guu kè aɔton bɔε Herɔdu kiiaro, ben aɔ tà n b̀sun kɔn zé pāndeo.

Gana kɔn Yesuo Iyipiti

13 Aã tana gbera Dii malaika bò à mò Yusufuzi nanaa guu à bè: Ñ fεε ñ né pì sé kōn a dao, ñ bàà lé ñ gányo Iyipiti, négõ kú gwe ai mà mó mà yã onne dɔ, zaake Herɔdu é né pì wete à demε.

14 Ben Yusufu fεε gwāavĩ, à né pì sè kōn a dao, à gàányo Iyipiti.

15 À kú gwe ai Herɔdu gàa à gào. Beee kè, le yã kè Dii ò annabi gāzĩ ke yānzime, à bè: Ma a né gbèse Iyipiti.

Négõgbēno dɛdɛna

16 Kè Herɔdu è sɔsɔneyādōrinɔ ɔndɔ kèazi, ben à pɔ fè maamaa. À sɔsɔne bɔgurɔɔ taka dõ yã kè à gbèka sɔsɔneyādōri pìnɔa yānzi, ben à gbēno zĩ aã négõgbē kè aã kà wè plaaa ke kè aã kèsāzinɔ dèdε Betelɛmu kōn a buraano píngi.

17 Yã kè annabi Yeremaya ò kè sa, à bè:

18 Wà wii gbāaa mà Rama,

wèe ɔɔ dɔɔ, wèe wii pεε.

Raseli e a néno ɔɔ dɔɔ,

à gì agbaa mazi, zaake aɔɔ kuu dɔro.

Suna Iyipitio

19 Kè Herɔdu gà, ben Dii malaika bò à mò Yusufuzi Iyipiti nanaa guu

20 à bè: Ñ fεε ñ né pì sé kōn a dao, ñ tányo Isarailinɔ būsun, zaake gbē kè aɔɔe weteε wà né pì wèndi bɔɔnɔ gāga.

21 Ben à fεε à né pì sè kōn a dao, à tànyo Isarailinɔ būsun.

22 Kè à mà Akelau bé èe kí blee Yudea a de Herɔdu gεε ũ, gwe vēena vĩa à kù. Luda yã òne nanaa guu, ben à tà Galili būsun,

23 à gàa à vēε wéte kè wè be Nazareti. Len yã kè annabinɔ ò pàpa le, kè aã bè: Weé à sísi Nazareti gbē.

3

Yaaya Batisikeri waazikena

(Maa 1:1-8, Luk 3:1-18, Yoh 1:19-28)

1 Beee gbera Yaaya Batisikeri mò Yudea gbáan, èe waazi keε

2 à bè: À nòse lie, kpata kè bò Luda kiia kà kīi.

3 À yān annabi Isaya ò yã à bè:

À baarukpari kòto ma dɔ gbáan,

èe bee à zé keke Diine,

à zé wéweno porone súusu.

4 Yaaya ègõ pókāsāa kè wà tà kōn lakumi káo dana, è báa asaa dɔ a pii. Sutε kōn zó'ion à póblee ũ.

5 Wègõ bɔε Yerusalɛmu kōn Yudea būsɔ gu píngio kōn Yoda dɔrɔzio wàgõ mɔɔ à kiia.

6 Aã è ñ durunnɔ o gupuraa, ben è ñ batisi ke Yodan.

7 Kè Yaaya è Farisinɔ kōn Sadusinɔ e mɔɔ a kiia pari aã batisi ke, ben à bèné: Gbēntee pitigoonɔ! Dé bé à lé dàawa à bàà sí pɔfε kè Luda é pitarmanε?

8 À nòseliɛna yã ke, weégõ dõ kè a lie.

9 Kè Ibraĩ de a dezi ũ, àtongõ daa kè beee bé eé a bɔro. Mée ooare, Luda é fõ à gbè kèno ke Ibraĩ boriinɔ ũ.

10 Kpása diena línzi kò. Luda é lí kè è né maaa iroo zõ à zu té guu.

11 Mée a batisi keε a nòseliɛna sèeda ũmε, mɔde gbēke é mó ma gbera à gbāaa demala, mée ká mà à kyatee séenɛro. Àmbe eé a batisi ke kōn Luda Ninio kōn téo.

12 À gbaka kūna a ɔzĩ ésegbēkiia. Tó à fã, eé a pówε ká a dōn, eé à sàko ká té kè è garoo guu.

Yesu batisikena
(Maa 1:9-11, Luk 3:21-22)

¹³ Ben Yesu b̀ Galili b̀sun à m̀ Yaaya kiia Yodazi le à a batisi ke.

¹⁴ Yaaya yezi à gí à bè: Mamoma kè má de ñ ma batisi keen n mo ma kiiaó?

¹⁵ Ben Yesu wèala à bè: Àgõ de le gĩa, zaake à kõ siwao le yã píngi kena a zéa yãnze. Ben à wèzi.

¹⁶ Kè Yesu batisi kè, à bikù gõ. Zĩ beee ludambe wèkõa, ben à è Luda Nini è e suu lán põtèe bà à z̀awa.

¹⁷ Ben wà kòto mà b̀na ludambe à bè: Ma né mèn do léle yenzideen yè, kè ma p̀ nnaa maamaa.

4

Yesu yãgwana
(Maa 1:12-13, Luk 4:1-13)

¹ Ben Luda Nini gàa k̀n Yesuo gbáan, le Ibilisi à yõ à gwa.

² Yesu lé yì fãantè k̀n gwãavĩo ai gurõ baplaa. Kè noaa e à dee,

³ ben gbèkèkeri pì s̀zi à bè: Tó Luda Nén n ù, ñ be gbè kènõ li buredi ù.

⁴ Yesu wèala à bè: À kú Luda yãn wà bè:

Póbleen gbèntee ègõ kúo adoro,

sé yã kè Ludaa e oo píngi.

⁵ Ben Ibilisi à sè à gàao Luda wéte, à à zè Luda kpé mìsõntèa,

⁶ à bè: Tó Luda Nén n ù, ñ õ kpá n zĩndazi, zaake wà kè Luda yãn wà bè:

Eé n yã o a malaikanõne,

aõé n sé ñ õzĩ le ñton gèn sí gbèaro yãnze.

⁷ Yesu wèala à bè: Wà kè dõ wà bè:

Ñton Dii n Luda lé ñ gwaro.

⁸ Ben Ibilisi à sè à gàao dõ kpìi lezĩ maamaa musu, à anduna kpatanõ òdõane píngi k̀n ñ auzikinõ

⁹ à bè: Mé n gba beeenõ píngi, tó n kue n dõnzi kemè.

¹⁰ Ben Yesu bène: Ñ gumala Setãn! Zaake wà kè Luda yãn wà bè,

ñ dõnzi ke Dii n Ludane

ngõ dõzi ado.

¹¹ Ben Ibilisi à tò gwe sa, ben malaikanõ m̀ wà d̀ale.

Yesu nana a zĩa zaa Galili
(Maa 1:14-15, Luk 4:14-15)

¹² Kè Yesu mà wà Yaaya kù wà dà kpésiaan, ben à tà Galili.

¹³ Èe vèe Nazareti dõro, à gàa à vèe sèbe sae Kapenamũ, Zebuluni boriinõ k̀n Nafatali boriinõ b̀sun,

¹⁴ le yã kè annabi Isaya ò ke yãnze à bè:

¹⁵ Zebuluni boriinõ k̀n Nafatali boriinõ b̀su,

zaa ísìaa kpa ai Yoda baa kãa kpa,

Galili b̀su kè bori pãndenõ kún pì,

¹⁶ aõ gbè kè aõ kú gusìaa guunõ gupura ìsi è,

guu d̀ b̀su kè kú gaa lézĩ pì deenõne sa.

¹⁷ Zaa gurõ beeean Yesu nà waazikènaa à bè: À nõse lie, kpata kè b̀ Luda kiia kà kĩ.

Yesu iba káakunõ sisina
(Maa 1:16-20, Luk 5:1-11)

¹⁸ Kè Yesu e dõ Galili sèbezi, à gõn plaaanõ è, ṽi k̀n dãaroo, Simõ kè wè be Pita k̀n a dãaro Anduruo. Aõõe táaru kpa sèbe pì guu, zaake s̃r̃k̃ñm̃e.

¹⁹ Ben Yesu bènnε: À mó à témazi, mé a κε gbēweterinɔ ũ.

²⁰ Zaa gwe gɔɔ aɔ́ n̄ táarunɔ tòn aɔ́ b̀ wà t̀zi.

²¹ Kè à gàa aε, à gɔɔn plaa pãndenɔ è, v̄i k̄n d̄aroo dɔ, Zebedi né Yemisi k̄n a d̄aroo Yohanao. Aɔ́ kú góro'ite guu k̄n n̄ de Zebedi p̄io, aɔ́e n̄ táarunɔ kekεε. Yesu n̄ sísi,

²² ben aɔ́ n̄ de tò góro guu gwe gɔɔ, aɔ́ b̀ wà t̀zi.

Yesu yãdannena Galili

(Luk 6:17-19)

²³ Yesu èḡɔ lili oo Galili bùsun, è yã dañne n̄ aduakεkpenɔ guu, è kpata kè b̀ Luda kiia baaru kpá, è gbēnɔ k̄k̄ɔa k̄n gyã bori sãnda p̄ingio.

²⁴ À tó dà Siria bùsula p̄ingi, ben wèḡɔ m̄ɔɔne k̄n gbē kè aɔ́e gyã bori p̄ingi k̄n wãwãao kεenɔ k̄n z̄indeenɔ k̄n gasindadeenɔ k̄n εrenɔ, ben è n̄ k̄k̄ɔa.

²⁵ Wà b̀ Galili k̄n Wétemenkuri bùsuo k̄n Yerusalemuo k̄n Yudeao k̄n Yoda baa kãa kpaaɔ paripari wà t̀zi.

5

Aubarikadeenɔn Yesu ìbanɔ ũ

(Luk 6:20-23)

¹ Kè Yesu parii p̄inɔ è, à didi s̄is̄ia. Kè à v̄εε, à ìbanɔ mò à kiia,

² ben à nà yãdannena a b̀:

³ Aubarikadeenɔn gbē kè aɔ́ n̄ k̄s̄ãna d̄ɔɔnɔ ũ, zaake kpata kè b̀ Luda kiia de n̄ p̄o ũ.

⁴ Aubarikadeenɔn p̄osiadeenɔ ũ, zaake Luda é n̄ làakari kpáεñne.

⁵ Aubarikadeenɔn gbē kè aɔ́ n̄ z̄inda bùsanɔ ũ, zaake aɔ́mbe weéḡɔ anduna v̄i.

⁶ Aubarikadeenɔn yãzede niderinɔ ũ, zaake aɔ́mbe aɔ́é kã.

⁷ Aubarikadeenɔn w̄endad̄ɔnn̄erinɔ ũ, zaake Luda é n̄ w̄enda d̄ɔ.

⁸ Aubarikadeenɔn n̄ɔsepuradeenɔ ũ, zaake aɔ́mbe aɔ́é w̄εε si Ludale.

⁹ Aubarikadeenɔn ìbetemiderinɔ ũ, zaake weé n̄ sísi Luda néɔ.

¹⁰ Aubarikadeenɔn gbē kè wè ãa dañma yãmaakena yãnzinɔ ũ, zaake kpata kè b̀ Luda kiia de n̄ p̄o ũ.

¹¹ Aubarikadeenɔn a ũ, tó wà a s̄ɔs̄ɔ, tó wà ãa dàawa, tó wà yã zaa p̄ingi d̄iawa ma yãnzi.

¹² À p̄ɔnnaa κε à yáa dɔ, zaake a láada bíta ludambe. Len wà ãa dà annabi kè aɔ́ kú a ãanɔa le.

Yesu ìbanɔn wisi ũ k̄n gupuraaɔ

(Maa 9:50, Luk 14:34-35)

¹³ Ámbe wisi ũ andunanε. Tó wisi i nnaa tà, dian weé κε nà à ḡɔ wisi ũ d̄ɔɔ? À àre kee v̄i d̄ɔro, séde wà kwéε gbēnɔ tãa oa.

¹⁴ Ámbe gupuraa ũ andunanε. Wéte kè wà kàe s̄is̄i musu è f̄ɔ àḡɔ utenaro.

¹⁵ Wè fitia na wà gbaka kúεaro. Wè di dabu musumε, le à guu pu gbē kè aɔ́ kú uanɔne.

¹⁶ À guu pu gbēnɔne le, le aɔ́ a maakenanɔ e wà a De kè kú musu tó kpá.

Musa doka b̄k̄t̄ena

17 Àtongɔ daa ma mo Musa doka kɔn annabinɔ yãno gboronlo. Mée mó gbororo, ma mo le mà papame.

18 Yápuraan mée ooare, ludambe kɔn tɔtɛo é gɛte, mode doka pi wɛzã féte ke a pó kete ke é gɛtero, yã píngi é ke.

19 Beee yãzi tó gbɛ gi yã kè wà diɛ pìno dokezi, baa à kè kɛsãnañzi, tó è da gbɛnoɛ aɔ ke le, adee égɔ kɛsãnañzi kpata kè bò Luda kiia gbɛno tème. Tó gbɛ kùna, tó è dañne le sɔ, adee égɔ bíta kpata kè bò Luda kiia gbɛno té.

20 Mée ooare, tó a yãmaakena de ludayádannerino kɔn Farisino pólaro, é gɛ kpata kè bò Luda kiia guuro.

Pɔfɛna

21 Á mà wà bè yádeenɔne, aɔton gbɛ dero. Gbɛ kè gbɛ dè, weé yákpae keo.

22 Mapi sɔ, mée ooare, gbɛ kè pɔ fɛ a gbɛdaaazi kà wà yákpae keo. Gbɛ kè a gbɛdaaa sɔsɔ kà wà gáo gbáadeenɔ kiia. Gbɛ kè bè a gbɛdaaanɛ misaide sɔ kà à gɛ tén.

23 Tó n mo ñ Luda gba pó a gbágbákíia, tó n don gwe kè n gbɛdaaa n yã kùna,

24 ñ n gba tó sa'okii ae gwe, ñ gá ñ agbaa kpá adeene gíá, gbasa ñ mó ñ saa o sa.

25 Tó n ibee e gaanyo yákpaekekiia, ñ ke kpakpaa ñ keo nna zaa zén, le àton n kpá yákpaekekiario yãzi. Tó née ke lero, yákpaekeki pi é n kpá dogaria, dogari é n da kpésiaan.

26 Yápuraan mée oonne, né bo gwero ai ñ gá fíá boo píngi. Baa kobo é gɔ ténziro.

Zinakena

27 Á mà wà bè, àton zina kero.

28 Mapi sɔ, mée ooare, tó gbɛ no gbɛ gwá kɔn laasuu pãndeo, adee zina kèon gwe kò.

29 Tó n wée oplaa è tó ñ fu, ñ bo ñ zínna. N korana n mɛgu kezi maa de wà n mɛ píngi zu ténla.

30 Tó n oplaa è tó ñ fu, ñ zɔ ñ zínna. N korana n mɛgu kezi maa de n mɛ píngi tana ténla.

Yigidena

(Mat 19:9, Maa 10:11-12, Luk 16:18)

31 Wà bè do, tó gbɛ e gii a naɔzi, à yigidela kpáa.

32 Mapi sɔ, mée ooare, gbɛ kè gi a naɔzi, tó èe ke à gɔpɔsee kènlo, à zã pi bé è tó à gɔ zinakeri ú. Gbɛ kè noo kè wà gízi sè sɔ zina kèn gwe.

Ladana

33 Á mà wà bè yádeenɔne do, aɔ yã kè aɔo sì kɔn Diio papa, aɔton fuaro.

34 Mapi sɔ, mée ooare, àton la da sero. Àton yã sí kɔn ludambɛero, zaake Luda kíblekitame,

35 ke anduna, zaake Luda tintime, ke Yerusalemu, zaake Kína ìsi wétème.

36 Nton yã sí kɔn n mìoro, zaake né fɔ ñ n miká mèn doo pura kú ke ñ à sia kúro.

37 Àgae be ee ke auo. Yã kè de beeelaa bò à zaaa guume.

Gɛɛbona

(Luk 6:29-30)

38 Á mà wà bè, wà wée fíá bo kɔn wéeo, swaa kɔn swaao.

39 Mapi sɔ, mée ooare, àton gɛe bo gbɛ kè zaaa kèareearo. Tó gbɛ n swán kè n gasu oplaa, ñ à doo donɛ do.

40 Tó gbɛ yezi à n dansiki yákpae kenyo, ñ n utadaa tóne do.

41 Tó gbɛ gá namma ñ aso séare kiloo do, ñ gáone kiloo plaa.

42 Tó gbɛ pó wée kemma, ñ kpáa. Nton gbɛ kè yezi à pó sɛkamma tɛro.

Yena ibeezi

(Luk 6:27-28, 32-36)

43 Á mà wà bè, àgɔ ye a gbɛdaaazi, à za a ibeen.

44 Mapi sɔ, mée ooare, àgɔ ye a ibeenɔzi, à adua ke gbɛ kè aɔè wée tãawaanɔne,

⁴⁵ Ie à g̃õ a De kè kú musu nénõ ù yāpura. Zaake è ɔfántē bõ gbē zaaanõne k̃õn gbē maaanõ ñ píngi, è lou ma taarisaideenõne k̃õn taarideenõ ñ píngi.

⁴⁶ Tó gbē kè aõ yeaziinõn á yeñzi, é láada ke e Luda kiiaó? Baa be'õsirinõ è ke leroo?

⁴⁷ Tó a gbēnõn eè ì kpákpárima nt̃ē, bõ á deo gbē pāndenõlaa? Baa kifiinõ è ke leroo?

⁴⁸ Beee yānzi àg̃õ kuu papana, lán a De kè kú musu kuu papana nà.

6

Gbadana

¹ À làakari ke a dõnzi yākena gupuraaazi. Àton ke gbēntee wée yānziro. Tó ée kee le, é láada e a De kè kú musu kiiaro.

² Tó née gba daa takaasideenõne, ñton a kpàakpa ke lán m̃onafikideenõ bàro. Aõè ke aduakekpenõ guu k̃õn gāalenõ, le gbēnõ ñ tó nnaa sí yānzime. Yāpuraan mée ooare, aõ ñ láada èn gwe kò!

³ Mpi, tó née gba daa takaasideenõne, ñton tó n ɔzεε dõ lán n ɔplaa e kee nàro.

⁴ Ñ tó n gbadana ke asiiyā ù, n De kè asiiyā dõ è à fīa bonne.

Aduakena

(Luk 11:2-4)

⁵ Tó ée adua kee, àtongõ de lán m̃onafikideenõ bàro. Aõègõ yezi wà adua ke zena aduakekpen k̃õn zéõnkpakõanõ, le gbēnõ ñ e yānzi. Yāpuraan mée ooare, aõ ñ láada èn gwe kò!

⁶ Mpi, tó née adua kee, ñ gē n kpé guu, ñ gbà tata, ñ wée ke n De kè kú gwe asii guua, n De kè asiiyā dõ è sínyo.

⁷ Tó ée adua kee, àton yā bõε pari lán kifiinõ bàro. Aõègõ daa ñ yābõena parii guun Luda é sínyo.

⁸ Àtongõ de lán ñ bàro, zaake a De pò kè á à nii vīi dõ ai àg̃õ gá gbekaa.

⁹ Àgae adua ke lán kè bà:

Wa De kè kú musu,
ñ tó wàgõ dõ kè n tó adona.

¹⁰ Ñ tó kpata kè bõ n kiia bõ gupuraa,
wà n p̃oyezi ke anduna guu,
lán wè ke zaa musu nà.

¹¹ Ñ wa gba ú kè wé ble gbàa.

¹² Ñ wa taarinõ kēwe,
lán weè kē gbē kè aõ taari kèweenõne nà.

¹³ Ñton tó wà fu yōagwanaaro,
ñ wa sí à zaaaa.

¹⁴ Tó a gbēnõ taari kēñne, a De kè kú musu é a pò kēare se.

¹⁵ Tó ée gbēnõ taarinõ kēñne s̃õro, a De é a taarinõ kēarero.

Léyina

¹⁶ Tó á léyina s̃õ, àton uu sisi lán m̃onafikideenõ bàro. Aõè ñ uu yākõte le gbēnõ gõ dõ kè aõ léyina yānzi. Yāpuraan mée ooare, aõ ñ láada èn gwe kò!

¹⁷ Mpi, tó ñ léyina, ñ uu pípi, ñ ñs̃i māmamma,

¹⁸ Ie gbēnõ tón dõ ñ léyinaro, sé n De kè kú asii guu baasiro. N De kè asiiyā dõ è à fīa bonne.

Auzikiyā

(Luk 11:33-36, 12:33-34, 16:13)

¹⁹ Àton auziki kakõaazi anduna guu kèro, gura kè kòkõnõ è pò yakan, pónõ è kōtē kpán bensõ kpāinõ è gu f̃õ aõ pónõ s̃éen.

20 À a auziki kakõa ludambε, gura kè kòkòno è pò yakanlo, póno è kòtē kpánlo bensõ kpáino è gu fõ aõ póno séeulo.

21 Zaake guu kè n auziki kún, gwen n làakari ègõ kún se.

22 Wéén mè fitia ũ. Tó n wéε aafia, n mè píngi égõ gupuraa ũ.

23 Tó n wéε gbãaro sõ, n mè píngi égõ gusiaa ũ. Tó gupuraa kè n kũna de gusiaa ũ, gusiaa pì bíta.

24 Gbēke è fõ à dɔ dii mèn plaaaziro, zaake eé za gbē doon àgõ ye gbē doozi, kesõ eé na gbē dooa à kya ká gbē doon. É fõ àgõ dɔ Ludazi kɔn ɔɔo lɛdoro.

Ludanaanekena (Luk 12:22-31)

25 Beee yānzi mée ooare, àton a wèndi kàhān ke à be bón wé ble ke bón wé miro. Àton mè kàhān ke à be bón wé daro. Wèndi de pòbleelaroo? Mè de pókāsáalaroo?

26 À gwa bāanɔa. Aṣè pò t̄ro, aṣè pò k̄ro, aṣè pò ká d̄o guuro, m̄de a De kè kú musu è pòblee kpám̄ma. Á bèε v̄i maamaa de bāanɔlaroo?

27 A té, dé bé eé fõ à a wèndi gbāa kaara, baa gurɔ do, a kàhānk̄ena guuu?

28 Bóyānz̄in eè pókāsá kàhān kezi? À lá vúdeeno gwa sèn lán aṣo de nà. Aṣè z̄i kero, aṣè buu t̄aro,

29 m̄de mée ooare, baa Sulemanu kɔn a auzikio, èe uta da à maaa kà aṣ ke ũro.

30 Sèla kè kuu gbāa eé té kú ziaa, lán Luda è pò nazi lɛ nà, am̄ɔa ludanaanekēsānadeeno, weé a pò o d̄ó?

31 Beee yānzi àton pòke kàhān ke à be bón wé ble ke bón wé mi ke bón wé daro.

32 Kifiinɔn pò p̄no píngi yā è d̄ónne aε. Zaake a De kè kú musu d̄o kè pò p̄no k̄o s̄iao,

33 à tó kpata kè b̄o à kiia kɔn à yāzedeo d̄are aε ḡia, eé pò p̄no kaaraare d̄o píngi.

34 Beee yānzi àton ziaa kàhān kero, zaake ziaa a z̄inda yā d̄o. Gurɔ píngi yā'õamma m̄a.

7

K̄s taari'ena (Luk 6:37-38, 41-42)

1 Àton gbē taari ero, Luda é a taari e sero.

2 Zaake lán nèε gbē taari e nà, lɛn Luda é n taari e lɛ. Zaka kè n eè ȳoónnen eé ȳonne.

3 Bóyānz̄i née sèburu kè da n gbēdaaa wéén eezi, bensõ née líkusu kè da n wéén yā daaroo?

4 Kè líkusu da n wéén, à kè dia né be n gbēdaaaan̄ε à tó n sèburu kè da à wéén b̄onε?

5 M̄nafikide! N̄ líkusu kè da n wéén b̄o ḡia, né gbasa n̄ guu e wásawasa, lɛ n̄ e n̄ sèburu kè da n gbēdaaa wéén b̄onε.

6 Àton Luda pò kpá gbēenɔaro lɛ aṣton s̄ɔkpa wà a kari kero yānzi.

Àton a gbè bèedeeno zu alɛdenɔnero lɛ aṣton t̄aa o'oaro yānzi.

Wéekena (Luk 11:9-13)

7 À wéε ke, Luda é kpáawa. À wete, é e. À gbà lé, Luda é wēare.

8 Zaake gbē kè wéε kèn wè kpáa, gbē kè wete s̄o è e. Gbē kè gbà lèn weé wēne.

9 A té, dé bé eé gbè kpá a néa, tó à buredi wéε kèa?

10 Tó à kpò wéε kèa s̄o, eé ml̄é sé à kpáaó?

11 Baa kɔn a zaakeo, á pò maa kpana a n̄nɔa d̄o. Weé a De kè kú musu pò maa kpana gbē kè aṣ wéε kèanɔa pò o d̄ó?

12 À ke gbēn̄ne lán á yezi aṣ keare nà. Musa doka kɔn annabinɔ yānɔ mìn gwe.

Zéle kpaatoo
(Luk 13:24)

¹³ À gē zéle kpaatoo guu. Zé kè à lé yàasa ben à m̀porokii vīi è gáńyo kaatena guume. Been gbē paridee e sɛɛ.

¹⁴ Zé kè è gáńyo ẁendi guu lé kpaato à nakõana, bensõ gbē kè aõ è wà sɛɛnɔɔ pariro.

Gbē dõna a yákenaa
(Luk 6:43-44, 13:25-27)

¹⁵ À làakari ke annabi egɛɛnɔzi. Aõ è mó a kiia sã báao dana, m̀de lewan nɔaderinɔn n̄ ũ.

¹⁶ É n̄ dõ n̄ yákenaa. Wè geepi bo lè líaro. Wè kākāa e babanɛ láaro.

¹⁷ Lí maaa è né nnaa i, lí zaaa è né gina i.

¹⁸ Lí maaa è f̄s̄ à né gina ìro, lí zaaa è f̄s̄ à né nnaa ìro.

¹⁹ Wè lí kè è né maaa iroo zõ wà zu té guume.

²⁰ Lemɛ é n̄ dõ n̄ yákenaa le.

²¹ Èe ke gbē kè èḡs̄ ma sisii Dii, Dii, bé eé gē kpata kè b̀ Luda kiia guuro, sé gbē kè è ma De kè kú musu poyezi keɛ.

²² Yákpækɛgurɔɔ zī gbē parideenɔ é beme: Dii, Dii, wa Luda yā òńne k̄ɔn n̄ t̄so né! Wa zīn̄n̄ gòr̄mma k̄ɔn n̄ t̄so né! Wa dabuyān̄n̄ kè pari k̄ɔn n̄ t̄so né!

²³ Mé beńne wásawasa: Má a dõ zikiro. À gumala zaakerinɔ!

Kpébori ḡɔn plaaanɔ
(Luk 6:47-49)

²⁴ Beee yānzi gbē kè à ma yā k̄enɔ mà, ben à zīi k̄ea de lán gbē làakaridee kè à a kpé b̀ò gb̀ea bàme.

²⁵ Kè lou mà, í dàgula, ìa kàka à sù kpé p̄ia, ben èe léero, kè wà à ɛɛ dàe gb̀ea yānzi.

²⁶ Gbē kè ma yā k̄enɔ mà, ben èe zīi kearoo de lán m̀saidee kè à a kpé b̀ò bùsu'āat̄ea bàme.

²⁷ Kè lou mà, í dàgula, ìa kàka à sù kpé p̄ia, ben à gb̀òro à l̄e bitimm.

Yesu iko

²⁸ Kè Yesu yā beeenɔ ò à yāa, à yādannena b̀ò parii saɛ,

²⁹ zaake èe yā dańne lán ludayādannerinɔ bàro, à dàńne ikoome.

8

Kusu k̄ek̄õana
(Maa 1:40-45, Luk 5:12-16)

¹ Kè Yesu p̄ita s̄is̄ia, parii tézi.

² Ben kusu ke m̀ò à k̄ue à aɛ à bè: Dii, tó n̄ yezi, né f̄s̄ n̄ ma k̄ek̄õa wásawasa.

³ Yesu ɔ b̀ò à k̄ea à bè: Má yezi. N̄ ḡs̄ wásawasa. Zaa gwe ḡs̄ à kusu yāa.

⁴ Ben Yesu bène: N̄ton o gb̀eke maro. N̄ gá n̄ n̄ zīnda ɔɔa sa'orine, n̄ sa'opo kè Musa diɛ kpá n̄ k̄ek̄õana s̄eɛda ũ gb̀en̄ne.

Sozanɔ gb̀ensi z̄ikeri k̄ek̄õana
(Luk 7:1-10)

⁵ Kè Yesu e ḡɛ Kapenam̄u, ben Romu sozanɔ gb̀ensi m̀ò à kiia, a w̄eɛ k̄ea

⁶ à bè: Dii, ma z̄ikeri daena be, à k̄õ k̄ù, mè e ɔɔa maamaa.

⁷ Ben Yesu bène: Mé gá mà à k̄ek̄õa.

⁸ Ben gb̀ensi p̄i bène: Dii, m̄eɛ ká n̄ gá ma beero. N̄ yā ò dé, ma z̄ikeri é k̄ek̄õa.

⁹ Zaake mapi se, wà iko v̄imame, ben má iko v̄i sozanɔa. M̄eɛ o aõ gb̀e doone à gá, è s̄s̄ gá. M̄eɛ o à p̄andene à mó, è s̄s̄ mó. M̄eɛ o ma z̄ikerine à kè ke, è s̄s̄ ke.

¹⁰ Kè Yesu yā p̄i mà, à b̀ò à saɛ, ben à bè gb̀e kè aõ tézin̄ne: Yápuraaan m̄eɛ ooare, m̄eɛ e gb̀eke ma náane kè le Isarailinɔ téro.

11 Mée ooare, gbēno é bɔ ɔfántēbɔe kpa kɔn ɔfántēgēkpen kpaao paripari ašé mó pɔ ble kɔn Ibraño kɔn Isaakuo kɔn Yakubuo kpata kè bɔ Luda kiia guu.

12 Gbē kè aɔɔ de yā wàgɔ kú kpata pì guuno sɔ, weé n zu bàazi gusiaa guume. Gwen ašé sɔ dɔn wà ɔ di n musu.

13 Ben Yesu bè sozano gbēnsi pìne: N tá be. À kenne lán n ma náane kè nà. Ben à zīkeri pì gbāa kù gurɔ m̀da gɔɔ.

Gyāreenɔ kēkōana paripari

(Maa 1:29-34, Luk 4:38-41)

14 Yesu gāa Pita be, ben à è à naɔ daa daena, èe m̀wāaa kee.

15 Kè à ɔ kè à ɔɔa, ben à m̀e yīi kù, ben à f̀e à p̀oblee k̀ene.

16 Kè uusie kè, ben wà m̀ne kɔn zīndeeno paripari, ben à zīn p̀ino gòmma kɔn yā'onao, à gyāreenɔ kēkōa n p̀ingi.

17 Len yā kè annabi Isaya ò p̀apa le à bè:

À wa gbāasaikεε s̀e,

à wa gyāano k̀ewa.

Gbē kè aɔɔ yezi wà té Yesuzino

(Luk 9:57-62)

18 Kè Yesu è parii kākōaazi, ben à bè a ibanone: Wà bikù s̀ebe baa.

19 Ben ludayādanneri ke mò à bè Yesune: Danneri, guu kè née gaan p̀ingi mégɔ ténzi.

20 Yesu bène: Gbēngboono n tò vī, bāanon n sà vī, Gbēntee Né s̀o ĩampakii vīro.

21 Ben ìba p̀ande bène: Dii, n tò ai ma de kpá guuzi gīa.

22 Ben Yesu bène: N tēhazi. N tò g̀eno n g̀eno vīi.

Yesu zàgāīa zena

(Maa 4:35-41, Luk 8:22-25)

23 Yesu g̀e g̀oro'ite guu, ben à ibanɔ t̀ezi aɔ dà zén.

24 Kāndo zàgāīa gbāaa kàka s̀ebela, í e vīvīi èe kakaa n g̀oron. Yesu e ii oo,

25 ben à ibanɔ s̀zi, aɔ à vù wà bè: Dii, n wa mì sí, wée kaateeme.

26 Ben à bène: Ludanaanekēsānadeeno! À kè dia á vīa vī leε? Ben à f̀e à g̀i ĩane kɔn ío, ben guu yī kítikiti.

27 Yā p̀i b̀o gbē p̀ino sae aɔ bè: Gbē kparee taka boriin yè? Baa ĩa kɔn ío è à yā mame.

Zīno gēna alēdenɔ guu

(Maa 5:1-20, Luk 8:26-39)

28 Kè Yesu bikù baa kāa kpa Gadara b̀usun, zīnde g̀on plaa kenɔ b̀o mirakpetea, aɔ mò wà dàale. Aɔ pāsī maamaa, gbēke è f̀s à b̀e gwero.

29 Aɔ wii lè wà bè: Bón wá vī kō zīi, Luda Né? N m̀o wée tāwa kè ai à gurɔ g̀o kán yó?

30 Alēde kpàsa bíta kúnyo kāaa, aɔe p̀o blee.

31 Ben zīn p̀ino agbaa kpà Yesune wà bè: Tò n p̀ewa, n wa gbare alēde kpàsa k̀ekāa guu.

32 Ben Yesu bène: À gá. Ben aɔ gòmma aɔ g̀e alēdenɔ guu. Ben alēde kpàsa p̀i wì bào p̀ingi, aɔ s̀oro s̀isigeezi, aɔ s̀i s̀eben, ben aɔ g̀aga í guu gwe.

33 Ben alēdēdārinɔ bàa lè wà g̀e wéte guu, aɔ yā p̀ino t̀kēne kɔn yā kè zīndeeno lèo p̀ingi.

34 Ben wétedeenɔ b̀e wà g̀a da Yesule n p̀ingi. Kè aɔ à è, aɔ agbaa kpàne kè à b̀one n b̀usun.

9

Gbē kaena kēkōana

(Maa 2:1-12, Luk 5:17-26)

1 Yesu g̀e g̀oro guu, à èara à s̀ebe bikù à kà a be wéte.

² Ben gbēkeno mōne gbē kaena daena gyāresɛɔn. Kè Yesu è aɔo a náane ví, ben à bè gbē kaena pìne: Ma gbē, ò n làakari kpáe! N durunno kèmma.

³ Ludayádanneri kenó kú gwe, ben aɔo ò n nòse guu wà bè: Gbē beee e dɔkɛɛ Ludaome.

⁴ Yesu n laasuu dɔ, ben à n lá à bè: Bóyānzi ée laasuu zaaa lɛɛ a nòse guuzi?

⁵ Tó ma bè, à durunno kèa ke tó ma bè, à fɛɛ à táa o, à kparee bé à aagaa?

⁶ Má ò lɛ lɛ àgɔ dɔ kè Gbēntee Né durunkēnnena iko ví tɔɔte kème. Ben à bè gbē kaena pìne: N fɛɛ n n daeɔ sé n tá be.

⁷ Ben à fɛɛ à tà be.

⁸ Kè parii è lɛ, vía n kú, aɔ Luda kè iko beee taka kpà gbēnteeɔa tó bò.

Matiu sisina

(Maa 2:13-17, Luk 5:27-32)

⁹ Yesu bò gwe, èe gētɛɛ, ben à gbē kè wè be Matiu è vēena a be'ɔɔsikpen. À bène: N mó n tɛmazi. Ben à fɛɛ à tɛzi.

¹⁰ Kè Yesu e pò blee à be, be'ɔɔsirino kōn durunkerinɔ kú gwe pari, aɔɔe pò bleeo kōn à ìbanɔ lɛdo.

¹¹ Kè Farisinɔ è lɛ, ben aɔ à ìbanɔ là wà bè: Bóyānzi a dii e pò blee kōn be'ɔɔsirino kōn durunkerinɔzi?

¹² Kè Yesu yā pì mà à bè: Gbē kè aafia víi bà kú kōn likita yāoro, sé gyāree.

¹³ À gá à laasuu lé yā kè kēna Luda yān beee mizi wà bè: Kɔ wēndagwanan má yezi, èe ke sa'onanlo. Mée mó gbē maaano sísiro, sé durunkerinɔ.

Léyina

(Maa 2:18-22, Luk 5:33-39)

¹⁴ Ben Yaaya Batisikeri ìbanɔ mò aɔ Yesu là wà bè: À kè dia wapino kōn Farisinɔ weè lé yi, ben n ìbanɔ è yi seroo?

¹⁵ Ben Yesu yā lèkɔziñne à bè: Nɔseri gbēno é pɔsiala ke gurɔ kè à kúnyo nɔse guun yó? Auo, mɔde à gurɔ é mó kè weé nɔseri pì bɔ n té, gbasa aɔé lé yi sa.

¹⁶ Gbēke è uta zii nambata na kōn pólɛ dufuoro, zaake uta dufu é sɔkɔzi à kēkɔre, à zii fɔna é kaara.

¹⁷ Wè geepiwē dufu ká tūu zii guuro. Tó wà kè lɛ, tūu é pūtāme, wēɛ pì é kwéɛ, tūu é yaka. Auo, wè geepiwē dufu ká tūu dufu guume, aɔégɔ maa n píngi.

Nénɔkpare fɛɛ à bɔna gaan kōn nɔgbē kè ɔ kè Yesu utaa

(Maa 5:21-43, Luk 8:40-56)

¹⁸ Gurɔ kè Yesu e yā beeno oónne, gbāade ke mò à kùe à ae à bè: Ma nénɔgbē gà tia. N mó n ɔ kea, eégɔ kú wēndio.

¹⁹ Ben Yesu fɛɛ à tɛzi kōn a ìbanɔ.

²⁰ Nɔgbē kee kú gwe, aru è bɔea à kà wè kuri awɛɛplaa. À mò à ɔ kè Yesu uta léa à kɔre kpa.

²¹ Zaake à bè: Baa tó ma ɔ kè à utaa dé, mé kēkɔa.

²² Yesu liɛ à à è, ben à bè: N n làakari kpáe, nɔgbē! Ma náane kè n kè bé à n kēkɔa. Gwe gɔn nɔgbē pì kēkɔa.

²³ Kè Yesu kà gbāadee pì be, à è wèe kure pɛɛ, parii kīi dɔ.

²⁴ Ben Yesu bè: À a zīnda gá. Né pì e garo, èe ii oome. Ben aɔɔe à lalandi kɛɛ.

²⁵ Kè wà pè gbēnɔa aɔ bòe bàazi, ben Yesu gè kpén, à né pì kù a ɔɔa, ben à fɛɛ.

²⁶ Ben yā pì baaru dà bùsu pìla píngi.

Vianɔ kēkɔana

²⁷ Kè Yesu bò gwe, vía gɔn plaaano tɛzi kōn wiiio wèe bee: N wa wēnda gwa, Dauda Bori!

28 Kè Yesu kà bε, vīa pìno sòzi, ben à n̄ lá à bè: Á ma náane vī kè mé f̄s mà yā pì keare? Ās wèàla wà bè: Λεμε, Dii.

29 Ben à ɔ kè n̄ wéεa à bè: Àḡs deare lán a ma náane kè nà.

30 Ben ās wéε guu è. Yesu kpàkēn̄zi à bè: Àton o gbēke maro.

31 Baa k̄n beeeo ās gà wà à baaru f̄aak̄ōa bùsu pìn píngi.

Nénaenade kēkōana

32 Gur̄ɔ kè v̄ian̄ɔ e b̄εε, wà mò Yesune k̄n z̄inde kè à néne naena.

33 Kè Yesu z̄in pì ḡo, ben à yā ò. Yā pì b̄ò parii sae ās bè: Wéε yā beee taka e Isarailin̄ɔ bùsun yāro.

34 Ben Farisin̄ɔ bè: È z̄in gor̄mma k̄n z̄inn̄ɔ k̄ina gbāaaome.

Yesu gbēn̄ wēndad̄na

35 Yesu gà wéten̄ɔ k̄n lakutun̄ɔ píngi, à yā dàinne n̄ aduakεkp̄en̄ɔ guu, à kpata kè b̄ò Luda kiia baaru nnaa kp̄ánne, à gyāreen̄ɔ kēk̄ōa n̄ píngi k̄n gbāasaideen̄ɔ n̄ píngi.

36 Kè à parii è, ben ās k̄en̄ε wēnda, zaake ās kú bídin ās lik̄ōa lán s̄a kè ās dàri v̄iroon̄ɔ bà.

37 Ben Yesu bè a ìban̄ne: Pókεkena bíta, m̄ode z̄ikerin̄ɔ pariro.

38 À wéε ke Buradeea le à z̄ikerin̄ɔ gbarε ās a p̄ó kεke.

10

Yesu z̄iri ḡɔn̄ kuri awεεplaaan̄ɔ diena

(Maa 3:13-19, Luk 6:12-16)

1 Yesu a ìba ḡɔn̄ kuri awεεplaaan̄ɔ sìsi, ben à n̄ gba iko ās z̄inn̄ɔ gor̄mma, ās gyāreen̄ɔ kēk̄ōa k̄n gbāasaideen̄ɔ n̄ píngi.

2 Z̄iri ḡɔn̄ kuri awεεplaa p̄in̄ɔ t̄on̄on̄ yè: Gbē káaku Sim̄ɔ kè wè bene Pita k̄n à d̄aro Anduruo, Zebedi né Yemisi k̄n à d̄aro Yohanao,

3 Filipi, Bat̄l̄omiu, Tomasi, bε'ɔsiri Matiu, Alafeu né Yemisi, Tadeu,

4 Sim̄ɔ Āide k̄n Yudasi Isikarīti kè b̄ò à kp̄εεo.

Yesu z̄irin̄ɔ z̄ina

(Maa 6:7-13, Luk 9:1-6)

5 Kè Yesu e ḡɔn̄ kuri awεεplaa p̄in̄ɔ z̄i, à bèinne: Àton gá bori p̄anden̄ɔ kiiaro. Àton gē Samaria wéten̄ɔ guuro.

6 À gá Isaraili kè ās s̄āsá lán s̄a b̄an̄ɔ kiia.

7 À gá àḡ waazi kεε àḡ gaa à be: Kpata kè b̄ò Luda kiia kà k̄i!

8 À gyāreen̄ɔ kēk̄ōa, à ḡen̄ɔ fεε b̄ona gaan, à kusun̄ɔ kēk̄ōa wásawasa, à z̄inn̄ɔ gor̄mma. Lán á è p̄ókεkpasai nà, à k̄énne p̄ókesisai.

9 Àton ɔ da a b̄òk̄on̄lo.

10 Àton b̄òk̄ologomma séro ke uta plaadee ke kyatee ke gò, zaake z̄ikeri k̄s s̄io à a p̄óblee e.

11 Wéte kè é kán píngi ke lakutu, à gbē maa wete à pitaa, àḡ kú gwe ai à gá ḡεo z̄éla.

12 Tó a gē ua guu, à ì nnaa kp̄árima.

13 Tó uadeen̄ɔ k̄s s̄io, a ì nnaa é ḡōinne. Tó ās k̄s s̄io s̄oro, a ì nnaa é εara à s̄okpaawa.

14 Guu kè wè a sín ke wè swā kp̄a à yāziro, à b̄o ua ke lakutu pìn à lut̄ε gogo a gbán̄ɔa.

15 Yápuraan méε ooare, yákp̄aεεgur̄ɔ z̄i wéét̄amma kè S̄oɔmu k̄n Ḡom̄radeen̄ɔ é ee éḡs s̄a de wéte pì deen̄ɔ p̄óla.

Yā kè eé Yesu ìban̄ le on̄na

(Maa 13:9-13, Luk 21:12-17)

16 Mée a zĩ lán sãano bà lewannɔ tème. Àgɔ làakari vĩ lán mlèno bà, àgɔ de yákekerisaideeno ũ lán pɔtèeno bà.

17 À làakari ke gbènteenɔzi, zaake aɔé a kúkũ wà a na yákpækèrinɔne n ɔzĩ, aɔé a gbègbè n aduakekpenɔ guu.

18 Weé gáao bùsu gbènsinɔ kɔn kɔnanɔ kiia ma yãnzĩ. Égɔ deĩne ma sèedadeeno ũ kɔn bori pãndenɔ.

19 Tó wà a kpańma, àton yã kè é o ke yã kè é lińma damu kero. Zĩ beea Luda bé é yã kè é oo da a lén.

20 Èe ke ámbé é yã oro, a De Nini bé eé yã da a lén.

21 Vĩi kɔn dãaronɔ é kɔ kpáńma wà de. Denɔ é bo n nènɔ kpɛɛ. Nènɔ é bo n denɔ kɔn n danɔ kpɛɛ wà n de.

22 Gbè píngi é zaagu ma yãnzĩ, mɔde gbè kè zena gbãa ai à gurɔ léa é m̀sina e.

23 Tó wèe wée tãaawa wéte ken, à bàa lé à tá à pãnden. Yãpuraan mée ooare, é gá Isarailinɔ bùsu wétenɔ guu à yãa píngiro, Gbèntee Né é gĩake à mó.

24 Ìba ègɔ de a dannerilaro. Zĩri ègɔ de a diilaro.

25 Tó ìba a yãdanneri gwena lè ke tó zĩri a dii gwena lè, beee mò le. Tó wà tó kpà ua bɛdeene Belezɛbubu, tó kè à zaaa de beelaan weé kpá à bɛdeenenɛ.

Zena kɔn Yesuo gbèno aɛ

(Luk 12:2-9)

26 Àton vĩa keńnero. Pókee kuu utena kè é bo gupuraaaro. Asiiyã kee kuu kè weé gí d̄zĩro.

27 À yã kè mée ooare gusiaan o gupuraa. À yã kè ée maa kpãikpãĩ kpàakpa ke gãale.

28 Gbè kè aɔè mèbaa kaate, mɔde aɔè f̄s wà ninii dèroonɔ, àton vĩa keńnero. À vĩa ke Ludane kè eé f̄s à nini kɔn mèo kaate té guu píngi.

29 Wè sātē mèn plaa yá kɔbo donloo? Mɔde aɔ ke è léé tɔɔte a De yãd̄na sairo.

30 Baa a mikãno, à à lé d̄s.

31 Beee yãnzĩ àton vĩa kero. A b̄e de sātē pariinɔla.

32 Gbè kè zèmao gbèno aɛ, mé z̄eo ma De kè kú musu aɛ.

33 Gbè kè lé sèmazĩ gbèno aɛ s̄s, mé lé sézi ma De kè kú musu aɛ.

Kèkèk̄ana Yesu yãnzĩ

(Luk 12:51-53, 14:26-27)

34 Àtongɔ daa ma m̄o le gbèno ḡs nna k̄o anduna guunlo. Mée mó le gbèno ḡs nna k̄o yãnzĩnlo, sé f̄ena k̄zi.

35 Ma m̄ome, le ḡsgbè bo a de kpɛɛ, nɔgbè bo a da kpɛɛ, nɔzãree bo a zã da kpɛɛ.

36 Gbè bɛdeeno é ḡs à ibeeno ũ.

37 Gbè kè ye a de ke a dazi demalaa e ká àgɔ de ma ìba ũro. Gbè kè ye a n̄ésgbè ke a nɔgbèzi demalaa e ká àgɔ de ma ìba ũro.

38 Gbè kè èe a líkpangbãroo sé àgɔ téomaziro, adee e ká àgɔ de ma ìba ũro.

39 Gbè kè à a wèndi k̄una, adee é korazĩ. Gbè kè gĩ a wèndizi ma yãnzĩ s̄s, adee égɔ wèndi vĩ.

Láada ena yã

(Maa 9:41)

40 Gbè kè à a si ma simɛ. Gbè kè ma si s̄s, adee gbè kè ma zĩ simɛ.

41 Gbè kè annabi s̄i a annabike yãnzĩ é annabi láada e. Gbè kè gbè maa s̄i a maake yãnzĩ é gbè maa láada e.

42 Baa í ȳin, gbè kè né kèkiinɔ doke gbà ma ìbakɛ yãnzĩ, yãpuraan mée ooare, adee é kora a láadaziro.

11

Yaaya Batisikeri z̄irinɔ (Luk 7:18-35)

¹ Kè Yesu yā beeenɔ dà a ìba ḡɔɔn kuri awɛɛplaaanɔne à yāa, à bò gwe, à gàa waazi ke n̄ wétɛnɔ guu, èe yā daañne.

² Zaa kpésiaan Yaaya Kirisi yākenanɔ mà, ben à a ìba kenɔ z̄ì

³ ās̄ à la, àmbe gb̄e kè eé m̄ó ṹ, ke wàḡō w̄éε d̄ɔɔ gb̄e p̄āndezime?

⁴ Ben Yesu wènla à bè: À gá yā kè ée maa ée ee gb̄a Yaayanε à be,

⁵ v̄ianɔ e guu ee, εrenɔ e táa oo, kusunɔ e k̄ēk̄ōa, swādoonɔ e yā maa, ḡenɔ e f̄εεε, takaasideenɔ e baaru nna waazi maa.

⁶ Aubarikadeen gb̄e kè è fu ma yāaroo ũ.

⁷ Kè Yaaya z̄irinɔ tà, Yesu Yaaya yā ò pariine à bè: Bón a gaa gwa gbáan? Kàba kè ìa e nigāan yó?

⁸ Bón a gaa gwa saa? Gb̄e kè p̄ókāsā z̄āε danan yó? P̄ókāsāmaadarinɔ èḡō kú kíbeme.

⁹ Bón a gaa gwa saa? Annabin yó? Lεmε! M̄éε ooare, à de annabila se.

¹⁰ Zaake Yaayan wà à yā kè Luda yān wà bè: Mé ma z̄iri gbare n ā le à zé kekenne.

¹¹ Yāpuraan m̄éε ooare, n̄gb̄e né'ina guu gb̄ekee e b̄o à kà Yaaya Batisikeri ũro. Baa k̄on beeeo gb̄e kè de gb̄e kp̄εεdee ũ kpata kè b̄o Luda kiia guu deàla.

¹² Zaa gurɔ kè Yaaya Batisikeri nà waazikena ai m̄ona gb̄aa, w̄èε k̄ōdεε keε wà ḡε kpata p̄in, ben kùgbāadeenɔ e ḡēen.

¹³ Musa k̄on annabinɔ p̄ingi ḡiake wà à yā ò ai à gàa pé Yaayaa.

¹⁴ Tó é f̄s̄ à sí, Yaaya p̄i bé à Ilia kè wà bè eé m̄ó ũ.

¹⁵ Gb̄e kè swā v̄i à ma.

¹⁶ Bón mé t̄ōrigb̄ēn̄o l̄ék̄ōzio? Ās̄o de lán né kè ās̄o kú yàra guu ās̄o le zuuk̄ōzinɔ bà

¹⁷ w̄èε bee:

Wa kure p̄εare, ée ō wāro,

wa w̄enda l̄è siare, ée s̄osobi kero.

¹⁸ Zaake Yaaya m̄ò, èε buredi sóro, èε w̄éε miro, ben wà bè z̄indeeme.

¹⁹ Kè Gb̄entee Né m̄ò, è p̄ó ble, è í mi, ben wà bè: Guturu w̄emirimε, be'ɔɔsirinɔ k̄on durunkerinɔ gb̄ēnname! M̄ode w̄è ònd̄o d̄s̄ a yākenaame.

Yesu z̄okakana w̄éte kenɔ deenɔzi (Luk 10:13-15)

²⁰ Ben Yesu f̄éε à z̄oka kà w̄éte kè à a dabuyā paridee k̄ennɔ gb̄ēnɔzi, kè ās̄o é n̄ n̄s̄e liero yānzi à bè:

²¹ Wāiyoo K̄oraz̄ideenɔ! Wāiyoo Betesaidadeenɔ! Tó ma dabuyā kè má kè a t̄énɔ kè Taya k̄on Sid̄o yā, le w̄éte p̄i deenɔ p̄ókāsāanɔ dàdañla, ās̄ v̄èε tubura à ḡi kè n̄s̄eliεna s̄èda ũ.

²² M̄éε ooare, yākp̄aεkegurɔ z̄i a w̄ét̄amma éḡō de Tayadeenɔ k̄on Sid̄odeenɔ p̄óla.

²³ A Kap̄enamudeenɔ s̄ō é gb̄a à z̄s̄ Ludaan yó? Weé ɔ s̄ōazi ai ḡèwāan. Zaake tó wà dabuyā kè má k̄areenɔ kè S̄oɔmu yā, le à kuu ai k̄on a gb̄āao.

²⁴ M̄éε ooare, yākp̄aεkegurɔ z̄i a w̄ét̄amma éḡō de S̄oɔmudeenɔ p̄óla.

Kámmabona Yesu kiia (Luk 10:21-22)

²⁵ Z̄i beeeε Yesu bè: Baa, musu k̄on t̄ōt̄eo Dii, ma n s̄áabu kè, kè n yā beeenɔ ùte yād̄ōrinɔne k̄on ònd̄ōrinɔ, n b̄o kyód̄ōrisainɔne.

²⁶ Lεmε, Baa, zaake n p̄oyeziname.

²⁷ Ma De p̄ó p̄ingi n̄ame ma ɔz̄i. Gb̄ekee Luda Né d̄ōro, tó èε ke De Luda baasiro. Gb̄ekee De Luda d̄ōro, tó èε ke à Né k̄on gb̄e kè Né p̄i yezi à à ɔɔāñnenɔ baasiro.

²⁸ À m̄ó ma kiia am̄oà kè á aso s̄ena a k̄pasanɔ p̄ingi, mé a gba zé à k̄amma bo.

29 À ma gbóngo sé à yā dada ma kiia, a làakari é kpáε, zaake má busε bensō ma nòse yīi.
30 Ma gbóngo sēna zī'ūro, ma asoo tìisiro.

12

Kámmabogurɔ yā

(Maa 2:23-3:6, Luk 6:1-11)

1 Gurɔ beee Yesu e pāa buraanɔla kámmabogurɔ zī. Nɔaa e à ìbanɔ dεε, ben aɔ pówεε wòro, aɔɔe soo.

2 Kè Farisinɔ è le, ben aɔ bène: Ñ n ìbanɔ gwa, aɔɔe yā kè wè ke kámmabogurɔ zīroo keε.

3 Ben Yesu bèñne: Ée kyó ke á è lán Dauda kè nà kɔn a gbēnɔ gurɔ kè nɔaa e ñ dεeroo?

4 À gè Luda ua guu, àpi kɔn a gbēnɔ buredi kè wà kàe Ludanε sò, buredi kè aɔ à sona zé vīro, sé sa'orinɔ.

5 Kè sa'ori kè aɔ kú Luda ua guu kámmabogurɔ zīnɔ è gurɔ pì yā daro, bensō èe keñne taari ūro, ée à kyó ke á è Luda yānloo?

6 Mée ooare: Pó kè à bíta dε Luda ualaa kú kè.

7 Tó á yā kèkii mì dō, kè kōwēndagwanan má yezi, èe ke sa'onanlo, le ée taarisaideenɔ taari ero.

8 Zaake Gbēntee Né bé à iko vī kámmabogurɔa.

9 Kè Yesu bò gwe, ben à gè ñ aduakεkpen.

10 Gōgbē kee kú gwe, à ɔ doo fēfēna. Gbēkenɔ e zé wεtεε wà yā di Yesua, ben aɔ à là wà bè: Gbēkēkōana kámmabogurɔ zī zé vī?

11 Ben à wèñla à bè: Tó a gbēkee sāa vī à zù wēen kámmabogurɔ zī, à gí gá à bɔzi?

12 Gbēntee dε sāala zà. Beee yānzi maakεna kámmabogurɔ zī zé vī.

13 Ben Yesu bè gōgbē pìne: Ñ n ɔ pì poro. Kè à pòro, ben à kè a gbèn wásawasa lán à doo bà.

14 Ben Farisinɔ bōe wà gàa wà yā gōgō dian aɔé ke nà wà Yesu dε.

Zīkeri kè Ludaa sè

15 Yesu dō, ben à gù gwe. Parii bò wà tēzi, ben à gyāree kè aɔ kú ñ ténɔ kèkōa ñ píngi,

16 à gínne aɔ o gbē kè á dε à ū.

17 Len Luda yā kè annabi Isaya ò kè le, à bè:

18 Ma zīkeri kè má sèn yè,
ma yenzidee kè à yā è kámaguu.

Mé ma Ninii di à musu,
eé yāzεdee da boriinɔne.

19 Eé leokpakōa kero, eé patarūmaro,
gbēke é à zōka ma dɔ gāalero.

20 Eé kàba kè kpá zén éro,
eé fitia wéε'ibakεna dero,
ai à tó yāzεdee zī ble.

21 Bori píngi tāmaa égō dɔa.

Zīn gona gbēnɔa

(Maa 3:20-30, Luk 11:14-23)

22 Ben wà mò Yesunε kɔn zīnde vīa kè à néne naenao. Yesu à kèkōa, èe yā oo sa, èe guu ee.

23 Ben yā pì bò gbēnɔ sae ñ píngi wà bè: Dauda borii pìn yèroo?

24 Kè Farisinɔ mà, ben aɔ bè: Gbē kèkii é fō à zīn gommaro sé kɔn zīnno kí Belεzebubu gbāaa.

25 Yesu ñ laasuu dō, ben à bè: Kpata kè à gbēnɔ íbetε kpà kōo é kaatε. Wéte ke ua kè à gbēnɔ íbetε kpà kōo é gō bezi ūmε.

26 Tó Setān e a zīnda goo gbēnɔ, à íbete kpà a zīndaon gwe. À kpata é gì ke diamε?

27 Tó Belεzebubu gbāaan mεègɔ zīnɔ gooomma sɔ, a gbēnɔ è n go kɔn dé gbāaaomε? Len a zīnda gbēnɔ a εge bò le.

28 Tó Luda Nini gbāaan mée zīn goomma, àgɔ dɔ kè kí kè Ludaa kà mò à a len gwe.

29 Dian gbē é ke nà à gē gɔsagbāaa kpén à à pónɔ séεε? Séto à à yì gĩa, gbasa à à kpé kpoke.

30 Gbē kè de ma gbē úroo né ma ibεεmε. Gbē kè èe pó kaakɔamaoro e fāakɔamε.

31 Beee yānzi mée ooare, Luda é gbēnɔ durunnɔ kēínε kɔn a tó zaaa kè aḡè sísinɔ píngi, mɔde eé gbē kè à à Ninii tó zaaa sì kēro.

32 Tó gbē Gbēntee Né tó zaaa sì, Luda é kēnε, mɔde tó gbē Luda Nini tó zaaa sì, eé adee kē anduna tiaa kēkii guuro ke à kè èe mɔɔ.

Gbē dɔna a yākenaa

(Luk 6:43-45)

33 Tó lí maa, à né égɔ maamε. Tó lí zaa sɔ, à né égɔ zaamε. Zaake líbεen wè lí dɔa.

34 Gbēntee pitigoonɔ! Kè á zaa, à kè dia é fɔ à yā maaa oo? Zaake yā kè swè pàn lé è o.

35 Gbē maaa è à maaa bɔ à maaa kè kaena a guumε. Gbē zaaa sɔ è à zaaa bɔ à zaaa kè kaena a guumε.

36 Mée ooare, yākpaekegurɔ zī gbēnɔ é n faasaiyā kè aḡò ò tōkē Ludanε píngi.

37 Zaake yā kè n ò bé eé yā nnaa kpámma kesɔ à yā danla.

Sèedagbekana Yesua

(Maa 8:11-12, Luk 11:29-32)

38 Ben ludayādannerinɔ kɔn Farisi kenɔ bè Yesunε: Danneri, wá yezi n sèeda ke ke wà e.

39 Ben Yesu wèníla à bè: Tɔɔrigbē zaa ludanaanekerisaideenɔ bé wè sèeda gbekama, mɔde mé sèeda ke kēínεro, sé annabi Yunusa pɔ.

40 Lán Yunusa kè kpò isi gbεεε guu nà fāantē kɔn gwāavĩ ai gurɔ aagɔ, len Gbēntee Né é ke le tɔɔten fāantē aagɔ gwāavĩ aagɔ.

41 Yākpaekegurɔ zī Ninεvadeenɔ é fεε wà yā da tɔɔrigbēnɔla, zaake kè aḡ Yunusa waazi mà, aḡ n nɔsε lie, ben gbē kè bíta de Yunusalaa kú kè.

42 Yākpaekegurɔ zī sɔɔmεte kpa nɔgbē kína é fεε à yā da tɔɔrigbēnɔla, zaake à bò zaa anduna léa à mò Sulemanu ɔndɔyā ma, ben gbē kè de Sulemanulaa kú kè sa.

Zīn εarana a bε zīia

(Luk 11:24-26)

43 Tó wà zīn gò gbēa, ègɔ likɔaa zɔɔ gukorin àgɔ vεεkii wetεε. Tó èe ero,

44 ben è be: Mé liara mà tá ma bε zīiamε. Tó à kà gwe, è e à da pā, à waana wásawasa zéazea.

45 Ben è gá à zīn kè aḡ pāsī dealaanɔ sée mèn swεεplaa à suńyo aḡè gē wà vεεn. Lemε adee gwena zāa zaaa ègɔ de à káakupɔla. Góro dɔnkɔ pì bé eé tɔɔrigbē zaaanɔ bikū sɔ.

Yesu danenɔ

(Maa 3:31-35, Luk 8:19-21)

46 Kè Yesu e yā oo gbēnɔnε, ben à da kɔn à dāaronɔ kà, aḡ zè bàazi, aḡ yezi wà yā oo.

47 Ben wà bènε: N da kɔn n dāaronɔ zε bàazi, aḡ yezi wà yā onyo.

48 Ben à wèala à bè: Dén ma da ũu? Dén ma dāaronɔ ũu?

49 Ben à ɔ dɔ a íbanɔ à bè: Ma da kɔn ma dāaronɔn yè.

50 Zaake gbē kè è ma De kè kú musu pɔyezi kεen ma dāaro kɔn ma dāreo kɔn ma dao ũ.

13

Yalekɔzina kɔn pɔwεεfario

(Maa 4:1-20, Luk 8:4-15)

1 Gurɔ dɔnkɔ pì zī Yesu bò be à gaa à vèε sèbe léa.

- 2 Wà pàzi paripari, ben à gè à vèe góro'iten, gbēno gò zena sìsila ní píngi.
- 3 Ben à yā lèkōziñne pari à bè: Búbari ke bé à bò à gaa pówee fā.
- 4 Lán èe fāa nà, ben à kenō lèe zé guu, bāano mò wà blè.
- 5 À kenō lèe gbè sàra musu, gura kè bùsu vī bítarō, ben aō bòe gō, kè bùsu bíta gwero yānzi.
- 6 Kè ofāntē fèe, ben aō té kù wà gàga kè aō kāsāa vīro yānzi.
- 7 À kenō lèe lèno guu, ben lè fèe à nakōreñma.
- 8 À kenō sō lèe tōte maa guu, aō fèe wà né ì, à kenō wée basōōro, à kenō baaagōgō, à kenō baaakurikuri.
- 9 Gbē kè swā vī à ma.
- 10 Ben Yesu ìbano sōzi, aō à là wà bè: Bóyānzi nées yā oónne kōn yālekōzinaozi?
- 11 Ben à wèñla à bè: Luda a gba zé à kpata kè bò à kiia asiino dō, mode èe ní gba zéro.
- 12 Zaake gbē kè pō vīin, Luda é kaarané ai àgō dizi. Gbē kè pōke vīroo sō, baa à néngo kè à vīi Luda é sía.
- 13 Beee yānzin mée yā oónne kōn yālekōzinaozi, le aō guu gwa pōke'ena sai, aō swā kpá yāmasai, à dōro dōna sai.
- 14 Luda yā kè annabi Isaya ò kèñma à bè:
Aōégō swā kpaa yākemana sai,
aōégō guu gwaa pōke'ena sai.
- 15 Aō nòe vīro le aōton òndō kūro yānzi,
aō swā gbāa le aōton yā maro yānzi,
aō wée kpakōrena le aōton guu ero yānzi,
zaake aō yezi wà ae dōma mà ní gba aafiario.
- 16 Aubarikadeenōn a ũ kè a wée e guu ee, bensō a swā e yā maa.
- 17 Yāpuraan mée ooare, annabino kōn gbē maaano kuu yā pari, aō yezi wà pō kè ée eeno e, aōe ero, aō yezi wà yā kè ée maano ma, aōe maro.
- 18 À pówēfāri yā mì dō sa.
- 19 Tó gbē kpata kè bò Luda kiia yā mà ben èe dōro, Setān è mó à pō kè wà tō à swè guu pì síame. Pówee kè lèe zé guu mìn gwe.
- 20 Pówee kè lèe gbè sàraa sō, been gbē kè yā mà à sì gō kōn pōnnao ũ.
- 21 Zaake à kāsāa vīro, è ke gurō plaaro. Tó yā'ōamma à lè ke tó wà wée taa yā pì yānzi, è fumē gō.
- 22 Pówee kè lèe lèno guu de lán gbē kè yā mà a sì bà, mode anduna yā kàhānkēna kōn yena auzikizio è nakōrea, ben è gō àre sai.
- 23 Pówee kè lèe tōte maa guu de lán gbē kè yā pì mà à à dōro dōo bà. È ke kaarana pō ũ, aō kenō basōōro, kenō baaagōgō, kenō baaakurikuri.

Yālekōzina kōn sēfōōo

- 24 Yesu yā pānde lèkōziñne à bè: Lán kpata kè bò Luda kiia de nān yè: Gbēke ése maa tō a bura.
- 25 Gurō kè wèe ii oo, ben à ibee mò à fōo wée fā ése pìn, ben à gè zéla.
- 26 Kè ése nò sì èe piaa, ben fōo pì bō gupuraa.
- 27 Ben buradee zīkerino mò wà bène: Dii, pówee maaan ní tō n buranloo? Fōo gaa bō máme?
- 28 Ben à bèñne: Ibēe bé à beee kè. Ben zīkerino bène: Ní yezi wà gá wurēwuren yó?
- 29 Ben à bè: Auo! Tó ée wurēwuree, é wurē kōn éseome.
- 30 À tó aō fēe ledō ai pōkēgurō. Mé o pōkērinōne aō fōo pì kē gīa, aō à bakaa yi té pō ũ, gbasa wà ése kē wà ká ma dōn.

Yàlekšzina kšn musadi wéεo
(Maa 4:30-32, Luk 13:18-19)

31 Yesu yā pānde lèkšziínε à bè: Kpata kè bò Luda kiia de lán musadi wéε kè gbē sè à tò a buraa bàme.

32 À wéε kete de pówεεnola píngi, mōde tó à fεε, è ke bíta de dò pónola píngi. È lí ke ai bāanɔ è mó wà zōzō à gānɔa.

Yàlekšzina kšn buredisεε'ēzēo
(Luk 13:20-21)

33 Yesu yā pānde lèkšziínε à bè: Kpata kè bò Luda kiia de lán buredisεε'ēzē kè nɔgbē sè à kà flawa zaka lé aagɔɔ guu à yākɔte píngi bà.

Pó kè tò Yesu yā lèkšziínε
(Maa 4:33-34)

34 Yesu yā beeenɔ ò gbēnɔne kšn yàlekšzinao. Èe yāke oñne yàlekšzina sairo,

35 le yā kè annabi ò ke yānzi, zaake à bè:

Mé lé wē mà yàlekšzina oñne,
mé yā kè utena zaa andunakaεgurɔɔ oñne.

Sèfɔɔ yā bɔkštεna

36 Ben Yesu gbēnɔ tò gwe à tà be. À ìbanɔ sōzi aɔ bè: N bura fɔɔ yā bɔkšte kewe.

37 Ben à bèñne: Pówεεmaatšri né Gbēntee Néme.

38 Bura né anduname. Pówεε maa né kpata kè bò Luda kiia gbēnɔme. Fɔɔ né Setān gbēnɔme.

39 Ibεε kè n tò né Ibilisime. Pókεkena né andunayāagurɔɔme. Pókērinɔ né malaikanɔme.

40 Lán wè fɔɔ kē wà ká tén nà, len eé ke le andunayāagurɔ.

41 Gbēntee Né é a malaikanɔ gbare aɔ gbēkεkerinɔ kšn zaakerinɔ bɔε a kpata gbēnɔ té n píngi,

42 aɔ n ká té pāsī guu. Gwen aɔé ɔɔ dɔn wà ɔ di n musu.

43 Ben gbē maaanɔ égɔ té keε lán ɔfāntē bà kpata kè bò n De kiia guu. Gbē kè swā vī à ma.

Yàlekšzina kšn auzikio

44 Kpata kè bò Luda kiia de lán auziki kè utena tɔɔte guu bàme. Kè gbēke bɔa, à kèke à ùte, ben pɔnnaa guun à tà à pó kè à vīinɔ yā píngi, ben à tɔɔte pì lù.

Yàlekšzina kšn gbè bēεdeeo

45 Lán kpata kè bò Luda kiia de nà yè dɔ. Laatari bé èe òso maaanɔ wεteε.

46 Kè à òso ɔɔdee è, ben à tà à pó kè à vīinɔ yā píngi, ben à òso pì lùo.

Yàlekšzina kšn táaru

47 Lán kpata kè bò Luda kiia de nà yè dɔ. Wà táaru kpà sèben, à kpò bori sānda píngi kù.

48 Kè à pà, wà gàε wà bikùo baa, ben wà vēε wà à maaanɔ plèple wà kà gbíin, wà à zaaanɔ kwèε.

49 Len eégɔ de le andunayāagurɔ. Malaikanɔ é mó gbē zaaanɔ séε wà n bɔ gbē maaanɔ té,

50 aɔé n ká té pāsī guu. Gwen aɔé ɔɔ dɔn wà ɔ di n musu.

51 Ben Yesu n lá à bè: A yā beeenɔ mì dš sa píngi? Aɔ wèàla wà bè: Ee!

52 Ben à bèñne: Tó yādanneri kpata kè bò Luda kiia yā dàda, eégɔ de lán bεdee kè è pó dufu kšn à ziio bɔ a làasi guu bàme.

Nazarideenɔ gina Yesuzi
(Maa 6:1-6, Luk 4:16-30)

53 Kè Yesu yā beeenɔ lèkšziínε à yāa, à bò gwe,

54 à gāa a be wéte, ben èe yā daañne n aduakεkpen. À yā bò n saε aɔ bè: Mákpan gēgbē pì ɔndš kšn dabuyā beeenɔ èn?

⁵⁵ Lí'ari nén yèroo? À da tón Mariamaroo? À dāaronon Yemisi kōn Yusufuo kōn Simoo kōn Yudao ūroo?

⁵⁶ À dārenon kúwao kèroo? À yā beenon è mame pingii?

⁵⁷ Ben aō gizi. Yesu bèinne: Annabi ègō bēe sairo, sé à be wéte kōn à uao.

⁵⁸ Èe dabuyā ke gwe pariuro, kè aōe à náane kero yānzi.

14

Yaaya Batisikeri gana

(Maa 6:14-29, Luk 9:7-9)

¹ Guron mōa būsū pì kí Herodu Yesu baaru mà.

² Ben à bè a ìbanone: Gbē pì né Yaaya Batisikerime. À fēe bona gaan, beee yānzin à gbāaa è èe dabuyānon keezi.

³ Zaake Herodu Yaaya kù yā, à mò kàa, à à dà kpésiaan a vīi Filipi naō Herodia yānzi.

⁴ Zaake Yaaya ègō beene: N Herodia kūna non ū zé vīro.

⁵ Herodu yezi à à de, mōde èe vīa kee gbēnone, zaake aō à annabikee sī.

⁶ Herodu iguron làa kōkō zī Herodia nēonkpare ō wā gbē kè aō mò gweenone, ben à kè Herodune nna maamaa.

⁷ Ben à lé gbē à bè: Má la dà kè mé n gba pò kè n à wée kèma pingi.

⁸ Ben à da yā kakanè à be: N ma gba Yaaya Batisikeri mì dana perenti guu kè tia.

⁹ Ben kina pōo yàka, mōde kè à la dà nibonon wāa yānzin à bè wā kpāazi.

¹⁰ Ben à gbē zī wā Yaaya mì zò kpésiaan.

¹¹ Kè wā mò kōn à mīo dana perenti guu, wā kpà né pīa, ben à gāao a danè.

¹² Ben Yaaya ìbanon mò wā à gè sè wā vīi, ben aō gāa wā ò Yesune.

Yesu poblekpāna gōgbē gōon boron sooronon

(Maa 6:30-44, Luk 9:10-17, Yoh 6:1-15)

¹³ Kè Yesu yā pì mà, ben a gè goro'ite guu, èe gaa gusae le àgō kú ado. Kè gbēnon mà, aō bō wéte kōn wéteo pari wā pèezi kèse.

¹⁴ Kè Yesu bō goro guu, à gbēnon è paripari, ben aō kēne wēnda, ben à gyāree kè aō kú n tēnon kēkōa.

¹⁵ Kè uusie kè, à ìbanon sōzi aō bè: Gura kēkii né sēte pōrotume, bensō guu e sii. N gbēnon gbarè aō tá lakutonon guu, aō pōblee wete wā lú.

¹⁶ Ben Yesu wēnla à bè: Èe ke tiasi aō táro. À pò kpámma aō ble.

¹⁷ Ben aō bène: Buredi mēn sooro kōn kpò mēn plaaan wā vī kè.

¹⁸ Yesu bèinne: À mōome kè.

¹⁹ À ò gbē pinone aō vēe sēa, ben à buredi mēn sooro kōn kpò mēn plaaa pinon sè, à a wée sè musu, à aubarika dàn. Ben à buredi pì lilikōre à kpà a ìbanon, aō kpàatete gbēnone.

²⁰ Aō pò blè wā kà n pingi. Ben wā à kpāaa kè gōnon sèe gbíi kuri awēplaa pà.

²¹ Gōgbē kè aō pò blēnon kà gōon boron sooro taka, nōgbēnon kōn nēnon baasi.

Yesu taa'ona sèbelaa

(Maa 6:45-52, Yoh 6:16-21)

²² Yesu gā nà a ìbanon gōon aō gē goro'iten, aō done ae gana sèbe baa kāa kpa ai àgō parii gbarè.

²³ Aō gbarēna gbera, à didi sīsī musu à adua ke ado. Guu e sii, à kú gwe ado.

²⁴ Goro'ite pì kà zā kōn í léao, ben í e gó pì yīpayīpaa kè zāga'īa kākānzi yānzi.

²⁵ Gudonao Yesu gāa n kīia, èe taa oo íla.

²⁶ Kè aō à è èe taa oo íla, ben swè kēngu aō bè: Gèwāadeeme! Aō wii lè kōn vīao,

²⁷ ben Yesu bèinne gōon: À a làakari kpāe, māmbee! Àton tó vīa a kūro.

28 Ben Pita bène: Dii, tó mbeee, ò tó mà táa o íla mà mó n kiia.

29 Ben Yesu bè: Ñ mó! Ben Pita bò góro guu, èe táa oo íla èe gaa à kiia.

30 Kè à è ía e kakaa, ben vía à kù. Èe vléee, ben à wii pè à bè: Dii, ò ma mì sí.

31 Gwe gōo Yesu o bò à à kù, ben à bène: Ludanaanekēsānade! Bóyānzi n seka kèzi?

32 Kè aō gè góro guu, ía zè.

33 Ben gbē kè aō kú góro guuno donzi kène aō bè: Luda Némē n ū yāpura.

Yesu gyāreeno kēkōna zaa Genesareti

(Maa 6:53-56)

34 Kè aō bikù baa, aō kà Genesareti būsun.

35 Gwedeeno Yesu dō, ben aō à baaru dàgula būsū pìn píngi, ben wà mōne gyāreeno n píngi.

36 Wà wée kèa le wà o ke baa à uta léa. Ben gbē kè aō o kèano kēkōa n píngi.

15

Fεεakaarayā

(Maa 7:1-13)

1 Farisi kenō kōn ludayādanneri kenō bò Yerusalemu aō mò Yesu kiia, ben aō à là wà bè:

2 Bóyānzi n íbano ègō wa dezinō fεεakaarayā kūnarozì? Aōè o pípi gbasa wà pò blero.

3 Ben Yesu wènlà à bè: Bóyānzìn èè gí Luda yādiēnanōzi àgō a fεεakaarayā kūna?

4 Zaake Luda bè, à bèe lí a de kōn a daone. À bè dō, gbē kè à a de ke a da kpe bò, wà adee de.

5 Apino sō èè be, tó gbē bè a de ke a dane, pò kè á vī à n kpe dao gō Luda pò ū,

6 àsun a de kpe daoro. Lemē èè Luda yā ke famma le, le àgō a fεεakaarayā kūna yānzi.

7 A monafikideeno! Isaya annabikēyā ò a yā musu wāsawasa à bè:

8 Bori beee è bèe limēe kōn léome,

aō swè kúmaro.

9 Aōègō donzi kēene pāme,

gbēntee yāzēkparen aōè dañne.

Yā kè è tó wāgō gbāsī

(Maa 7:14-23)

10 Ben Yesu parii sīsiazì à bè: À swā kpá à yā ma.

11 Èe ke pò kè è gē lén bé è tó gbē gō gbāsīro. Yā kè è bō lén bé è tó gbē gō gbāsī.

12 Ben a íbano sōzi aō bè: Ñ dō kè Farisinō yā pì mà à n zō n swènlōo?

13 Yesu wènlà à bè: Pò kè ma De kè kú musu e tōro weé wureme.

14 Á n tó gwe. Vía don'aēdeenome! Tó vía gò kūna viane, aō plaa n píngi é si wèemme.

15 Pita bène: Ñ yā pì bokōtewe.

16 Ben Yesu bè: A laasuu kpé yī seó?

17 Á dō kè pò kè gè lén è tá gbēen gbasa à bō mènloo?

18 Yā kè è bō lén sō è bō swè guume. Àmbe è tó gbē gō gbāsī.

19 Zaake zaa swè guun laasuu zaaa è bōn: Gbēdena, zinakena, pāpākēna, kpāi'ona, egetona kōn gbēsōsōnao.

20 Yā beeno bé è tó gbē gō gbāsī, pòblena opipisai è tó gbē gō gbāsīro.

Nōgbē zītō wéekēna

(Maa 7:24-30)

21 Ben Yesu bò gwe, à gāa Taya kōn Sidōo būsun.

22 Kanaa nōgbē kee kú būsū pìn, à mò à wii pèzi à bè: Dii, Dauda Bori, ò ma wēnda gwa. Zīn e wée tāa ma nēnokparea maamaa.

²³ Ben Yesu e weàlaro. À ìbanò sòzi, aǎ wée kèa wà bè: N̄ pé nɔgbě pìà, zaake ègǎ tégwazi kǎn wiiiomé.

²⁴ Yesu wèníla à bè: Isarailinò sāsāna lán sāanò bàme. Aǎ kiian Luda ma zīn ado.

²⁵ Ben nɔgbě pì mò à kùene à bè: Dii, n̄ ma ìanka.

²⁶ Yesu bène: À maa wà néno póblee sé wà zu gbèenonero.

²⁷ Ben nɔgbě pì bè: Yápurame Dii! Mòde baa gbèeno è póblee buru kè lèe n̄ dii teebu gǎzīno sése.

²⁸ Ben Yesu wèàla à bè: Nɔgbě, n̄ ma náane vī bíta. À kenne lán n̄ yezi nà. Ben à néno kpare pì aafia è zī pìà gǎo.

Yesu gyāreenò kēkōana pari

²⁹ Yesu bò gwe à gàa èe dǎo Galili sèbezi, ben à bikù à vèe sīsīa.

³⁰ Wà m̀nè kǎn ereno kǎn vianò kǎn gbě k̀òkūnanò kǎn swādoonò kǎn gyāre pāndeno paripari. Wà n̄ káe à ae, ben à n̄ kēkōa.

³¹ Kè gbèno è swādoono e yā oo, gbě k̀òkūnanò e gǎo wásawasa, ereno e t́aa oo, vianò e guu ee, yā pì b̀ò n̄ sae, ben aǎ Isarailinò Luda sáabu kpà.

Yesu póblepána gǎon boro siigǎona

(Maa 8:1-10)

³² Yesu a ìbanò s̀siazì à bèr̀ne: Gbè k̀eno k̀eme wènda, zaake aǎ gǎake wà kúmao gurò aagǎ, ben aǎo póbke vī wà blero. Má yezi mà n̄ gbare kǎn n̄aaoro, le guu tón límma zénlo yānzi.

³³ Ben a ìbanò à là wà bè: Mákpan wé póblee en sète p̀òr̀tu kè, à parii kè taka ḱaa?

³⁴ Ben Yesu n̄ lá à bè: Buređi m̀en ũgban á vī? Aǎ bè: M̀en swèeplaame kǎn kpò kete kenò.

³⁵ Ben à bè parii vèe t̀ote.

³⁶ Ben à buređi m̀en swèeplaaa p̀ino sè kǎn kp̀ono, à sáabu kè, ben à lìlik̀ore à kpà a ìbanò, aǎo kpà gbèno.

³⁷ Baade píngi pób blè wà kà. Wà à kpaaa kè g̀ono sèe ai gbíi swèeplaaa pà.

³⁸ Gǎgbě kè aǎ pób blèno kà gǎon boro siigǎo, nɔgbèno kǎn néno baasi.

³⁹ Kè Yesu gbèno gbàre, ben à gè g̀oro'ite guu, à gàa Magadá bùsun.

16

Farisinò monafiki

(Maa 8:11-21, Luk 12:54-56)

¹ Farisinò kǎn Sadusinò mò Yesu kiia le aǎ à yǎ wà gwa, ben aǎ à gbèka à sèeda ke kèr̀ne kǎn Luda gbáaao wà e.

² Ben Yesu wèníla à bè: Tó ɔfántè gè kpén eè be, ludambe è kēkōa, zaake à t́ea kù.

³ Tó k̀ngomè eè be, lou é ma gbàa, zaake ludambe de t́è gèegèe. Á ludambe wée d̀k̀zi, m̀de ée f̀ à gurò k̀kii sèeda d̀ro.

⁴ T̀origbè zaa ludanaanekerisaideeno bé wè sèeda gbekama, m̀de mé sèeda ke kèr̀nero, sé Yunusa pób. Ben à n̄ tó gwe à tà.

⁵ Kè à ìbanò bikù baa gwe, buređi k̀s̀ae yā s̀ngu.

⁶ Ben Yesu bèr̀ne: Àgǎ a zīnda k̀na d̀! À làakari ke Farisinò kǎn Sadusinò buređise'e'èzèzi.

⁷ Ben aǎo beek̀ne: Kè wée buređi séro yānzín à ò lezi.

⁸ Yesu d̀m̀ma, ben à n̄ lá à bè: Ludanaanek̀s̀nadeeno, b̀yānzín ée beek̀ne kè á buređi vīro yānzimezi?

⁹ Ai tia ée d̀roo? Buređi m̀en s̀oro kè má kpà gǎon boro s̀roona yā e d̀aguroo? Á sèe gbíi ũgbame?

¹⁰ Buređi m̀en swèeplaaa kè má kpà gǎon boro siigǎona s̀, á sèe gbíi ũgbame?

11 Bóyānzin ée dǒ kè bureḍi yān méε oarerorozi? À làakari ke Farisinɔ kɔn Sadusinɔ bureḍise'e'ēzēzi!

12 Ben aǒ dǒ sa èe ke bureḍise'e'ēzē yān èe ooñne wà làakari keziro, Farisinɔ kɔn Sadusinɔ yādannenamε.

Yesu mesayake ona

(Maa 8:27-30, Luk 9:18-21)

13 Kè Yesu kà Sizarea Filipi bùsun, ben à a ibanɔ là à bè: Dén gbēnɔ è be Gbēntee Né de à ũu?

14 Aǒ wèàla wà bè: Gbēkenɔ è be Yaaya Batisikerimε, gbēkenɔ è be Ilia, gbēkenɔ è be do Yeremaya ke annabi yāanɔ doken n ũ.

15 Ben à n lá à bè: Apinɔ sǒ, dén eè be má de a ũu?

16 Simɔ Pita wèàla à bè: Mesayan n ũ, Luda Wèndide Né.

17 Ben Yesu bène: Aubarikadeeme n ũ, Yunusa né Simɔ! Zaake èe ke gbēntee bé à yā beee dànnero, ma De kè kú musumε.

18 Mée oonne: Pitame n ũ, gbèsi pìn mé ma sɔsi káεa. Gèwāa gbāa é zì blearo.

19 Mé kpata kè bò Luda kiia m̀nenɔ kpámma. Pó kè n yì tɔtε yina musu. Pó kè n pòto tɔtε potona musu.

20 Ben Yesu a ibanɔ swā sùkǎñne le aǒton o gbēkenε kè Mesayan a ũro.

Yesu a ga kɔn a fεnao yā'ona

(Maa 8:31-9:1, Luk 9:22-27)

21 Zaa gurɔ beean Yesu e a Yerusalemu gana yā bɔkǔtεε a ibanɔne à bè, séde à wétǎmma e maamaa gbēnsinɔ kɔn sa'orikinɔ kɔn ludayādannerinɔ zǐ, weé a de, à gurɔ aagǔdee zǐ é fεε.

22 Ben Pita g̀aao kpado, èe giine à bè: Kai Dii! Bee é n lero!

23 Ben Yesu liε à bè Pitane: Ǹ gumε gwe Setān! Ǹ yezi ǹ zé zǔmεmε. N laasuu né Luda pónlo, gbēntee pómε.

24 Ben Yesu bè a ibanɔne: Tó gbē yezi à ke ma iba ũ, séde à gí a zǐnda wèndizi, à a líkpangbāroo sé à téomazi.

25 Gbē kè yezi àgǔ a wèndi kūna é korazi. Gbē kè gí a wèndizi ma yānzi sǒ, adee bé eégǔ wèndi vī.

26 Tó gbē g̀ǔ anduna vī píngi, tó à kòra a wèndizi, bó àren eé ee? Bón gbē é e à a wèndi lendee kpáo?

27 Zaake Gbēntee Né é liara à su a De gakui guu kɔn a malaikanɔ, gbasa à fīa bo baadene a yākεnaa.

28 Yápuraan méε ooare, gbēkenɔ kú gura kè aǒé garo ai aǒ Gbēntee Né e, èe suu kína ũ.

17

Yesu lina

(Maa 9:2-13, Luk 9:28-36)

1 Gurɔ swεεdoo gbera Yesu Pita kɔn Yemisio kɔn à dāaro Yohanao sεε à g̀aányo kp̄ii lezīa n̄tēε.

2 Ben à li n wáa. A uu e té keε lán ofántē bà, à pókāsāanɔ g̀ǔ pú fénfen lán loupina bà.

3 Ben Musa kɔn Iliao b̀ò wà m̀n̄zi, aǔεe yā oo kɔn Yesuo.

4 Ben Pita bè Yesune: Dii, à maa kè wá kú kè. Tó n yezi, mé kutaa do m̀en aagǔ, n pó m̀en do, Musa pó m̀en do, Ilia pó m̀en do.

5 Gurɔ kè èe yā oo, ludambe lugu tékena dàñla, ben aǒ kòto mà à guu à bè: Àmbe ma Né m̀en do léle yenzidee ũ, à yā è kámagu. À à yā ma.

6 Kè à iba pinɔ kòto pì mà, vīa n kú maamaa, aǒ dàε n puua.

7 Ben Yesu s̀n̄zi, à ɔ kèrúma à bè: À fεε, àton vīa kero.

⁸ Kè aõ wée sè musu, aõe gbēke ero, sé Yesu ado.

⁹ Kè aõe pitaa kpíi pía, Yesu diéñne à bè: Àton wéegupu kè á è yā o gbēke maro ai Gbēntee Né fεε bɔna gaan.

¹⁰ Ben à ibanɔ à là wà bè: Bóyānzín ludayādannerinɔ è be Ilia bé eé mó káakuzi?

¹¹ Ben à wèñla à bè: Ilia é mó yāpuramε, eé yā píngi kεkε a gbèn.

¹² Mɔde mée ooare, Ilia mò kò, ben aõe à d̄ro, ben aõ n̄ poyezi kènε. Len aóé wée tā Gbēntee Néa le dɔ.

¹³ Ben à ibanɔ d̄ kè Yaaya Batisikerin à téa.

Né ḡgbē z̄inde k̄k̄sana

(Maa 9:14-29, Luk 9:37-42)

¹⁴ Kè aõ kà parii guu, ḡgbē ke mò à kùe Yesune

¹⁵ à bè: Dii, n̄ ma né wēnda gwa, zaakε gasindadeemε. È nawēa ke maamaa, èḡ léε tén ke ín baabɔe.

¹⁶ Ma mɔo n̄ ibanɔne, aõe f̄ wà à k̄k̄saro.

¹⁷ Ben Yesu bè: T̄̄rigbē yakana ludanaanekkerisaideenɔ! M̄ḡ kúao ai b̄remε? M̄ḡ menaaao ai b̄remε? À mómε né p̄io kè.

¹⁸ Yesu ḡ z̄ín p̄ine, ben à gò né p̄ia, à k̄k̄s̄a gwe ḡɔ.

¹⁹ Beee gbera Yesu ibanɔ s̄zi n̄t̄ε, aõ à là wà bè: À kè dia wée f̄ wa pé z̄ín p̄ia à b̄roo?

²⁰ À wèñla à bè: Kè á Luda náane v̄i b̄itaro yānzimε. Yāpuraan mée ooare: Tó á Luda náane v̄i féte lán εf̄o wée bà, é o kpíi k̄k̄iine à gu kè à gá k̄aa, eé ke le. Yāke é a furo.

²¹ Z̄ín kè taka è sí b̄ro, sé k̄n̄ aduakεnao k̄n̄ léyinao.

Yesu εara à a ga k̄n̄ a f̄εnao yā'ona

(Maa 9:30-32, Luk 9:43-45)

²² Gurɔ kè à kú k̄n̄ a ibanɔ l̄edo Galili, à bèñne: Weé Gbēntee Né nañne n̄ ɔz̄i,

²³ weé à dε, à gurɔ aaḡdee z̄i eé fεε. Ben aõ n̄se yāka maamaa.

Luda ua ɔ f̄abona

²⁴ Kè aõ kà Kapεnamu, Luda ua ɔsirinɔ mò wà Pita là wà bè: A danneri è Luda ua ɔ kpároo?

²⁵ Pita wèñla à bè: È kpá. Kè Pita e ḡε be, Yesu ḡiake à bène ḡɔ: Simɔ, dénon̄ anduna kè k̄inanɔ è be'ɔ ke yāra'ɔ s̄ím̄maa? Aõ n̄n̄on̄ ȳɔ ke gbē p̄āndenɔmε? N̄ yā p̄i è diaa?

²⁶ Pita bè: Gbē p̄āndenɔmε. Yesu bène: Tó lemε, aõ n̄n̄ɔ bà kuuro.

²⁷ Mɔde le wa yā tón̄ òm̄maro yānzi, n̄ gá n̄ daburu da s̄εbe guu. Kpò káaku kè né k̄ū, n̄ à lé w̄ε, né ɔ e à guu. N̄ bee sé n̄ kpár̄mma, mapi k̄n̄ mp̄io p̄ó ū.

18

T̄ena Yesuzi lán né bà

(Maa 9:33-37, Luk 9:46-48)

¹ Z̄i beea Yesu ibanɔ mò aõ à là wà bè: Dé bé à deñla kpata kè b̄ò Luda kiia gbēnɔ t̄é?

² Ben Yesu né féte ke s̄isi à à z̄è n̄ aez̄i

³ à bè: Yāpuraan mée ooare, tó ée n̄se lie a ḡɔ lán né féte b̄aro, é ḡε kpata kè b̄ò Luda kiia guuro.

⁴ Gbē kè à a z̄inda bùsa à ḡɔ lán né féte k̄k̄ii bà, àmbe deñla kpata kè b̄ò Luda kiia gbēnɔ t̄é.

⁵ Gbē kè né beee taka sì ma ìbakεε yānzi, mámbe à ma si.

Yā kè è tó wà s̄āsā

(Maa 9:42-48, Luk 17:1-2)

⁶ Tó gbē tò né kè ma náane v̄i k̄k̄iino doke s̄āsā, eéḡ s̄ào adeene wà w̄isilɔgbε gbēnt̄é dɔ à waale wà à zu s̄εbe lòn.

7 Wáiyoo anduna, kè yā kè è tó wà sāsā kú à guu yānzi. Séde yā kè è tó wà sāsā gō kuu, mōde wáiyoo gbē kè sāsāna yā pì bò à kiia.

8 Tó n ɔ ke n gbá bé è tó n sāsā, n zō n zīna. À sàonne n gē wēndi guu kōn ɔ kusuo ke ere ũ de n gō ɔ mèn plaaa ke gbá mèn plaaa vīla wà n zu té kè è garoo guu.

9 Tó n wée bé è tó n sāsā, n bɔ n zīna. À sàonne n gē wēndi guu kōn wée dooo de n gō wée mèn plaaa vīla wà n zu té guu gēwāan.

Yalékōzina kōn sā sāsānao
(Luk 15:3-7)

10-11 À làakari ke dɔkena kōn né kènɔ dokezi, zaake méε ooare, aō malaikanɔ kú musu, aō kú kō wéen kōn ma De kè kú gweeo baabɔε.

12 Ée daa diame? Tó gbē sāa vī mèn basɔro, tó à doo sāsā, eé à mèn basɔro dosai tó sīsīgēzi gwe, à gá à à sāa kè sāsā pì weteroo?

13 Yāpuraan méε ooare, tó à b̀a, à pɔ ɛgō nnaa de à mèn basɔro dosai kè aōε sāsāroonɔla.

14 Len a De kè kú musu yezi né kènɔ doke sāsā sōro ε.

Sùukena kōo

15 Tó n gbēdaaa taari kè, n gá n à le ndo, n yā pì b̀ne gupuraa. Tó à n yā mà, n n gbē pì mìle blè.

16 Tó è n yā ma sōro, n gbē mèn doo ke gōon plaa sé n namma, ε à yā pì sí sèedade gōon plaa ke aagō musu.

17 Tó à g̀i n yā mazi, n yā pì o sasi gbēnɔne. Tó à g̀i à sasi gbē p̀nɔ yā mazi dɔ, n à diε kifii ke gbē z̀tɔ ũ.

18 Yāpuraan méε ooare, p̀ kè á yì tɔtε yina musu, p̀ kè á p̀to tɔtε potona musu.

19 Méε ooare dɔ, tó a gōon plaaanɔ lé kè do tɔtε kè, yā kè a à wée kè ma De kè kú musua píngi, eé keare.

20 Zaake guu kè gōon plaa ke gōon aagōnɔ kàkōan kōn ma tóo, má kú n té.

21 Beeε gbera Pita m̀ à Yesu là à bè: Dii, gèn ũgban mà sùu ke kōn ma gbē kè ɛgō taari keεmεo? Gèn swεεplaan yó?

22 Yesu wèàla à bè: Méε oonne, èε ke gèn swεεplaanlo, gèn swεεplaa leo baaagō akurime.

23 Beeε yānzi kpata kè b̀ Luda kiia de lán kè bà. Kína ke bé à yezi à a ɔ yā gōgō kōn a ibanɔ.

24 Kè à nà ɔ pì yāa, ben wà m̀ne kōn gbē kè à à fīa sēna miliō wàa kurio.

25 Kè à ɔ vī à fīa pì boro, ben à dii bè wà à yá kōn à naō kōn à néno kōn p̀ kè à vīno píngi gbasa wà à kē.

26 Ben iba pì dàε a dii aezī, à agbaa kpàne à bè: N mena kemao, mé n fīa bonne píngi.

27 Ben à dii à wēnda gwà à à gbàre, à fīa pì t̀ne.

28 Kè iba pì b̀ dé, à dàkōre kōn a iba daa kè à fīa dɔa kondogi ɔ mèn basɔroo. Ben à à kù, èε ɔ t̀ a k̀toa à bè: N ma fīa bome.

29 À iba daaa pì dàε à aezī, à agbaa kpàne à bè: N mename, mé n fīa bonne.

30 M̀de èε wero. À t̀ wà à dà kpésiaan ai à à fīa bonε.

31 Kè à iba kpaaanɔ è ε, aō ǹse yàka maamaa, ben aō g̀a wà yā kè kè pì t̀kè n diine píngi.

32 Ben dii pì à sìsi à bè: Iba pásī! Ma n fīa t̀ne píngi, kè n agbaa kpàme yānzi.

33 Lán ma sùu k̀nyo nà, ε n sùu kè kōn n gbēdaaaε ε se.

34 À dii pì p̀ fē, à t̀ wà à dà kpésiaan, wàgō wée tāaa ai à gá à fīa pì boo píngi.

35 Ben Yesu èara à bè: Tó a baade è sùu ke kōn a gbēdaaaε kōn ǹseo doro, len ma De kè kú musu é keare ε se.

19

Gina nɔɔzi yā
(Maa 10:1-12)

- ¹ Kè Yesu yā beeenɔ ò à yāa, à bò Galili à gāa Yudea b̀usu kpado Yoda baa k̄aa kpa.
² Parii t́ezi, ben à n̄ gyāreenɔ k̀k̄k̄ōańne gwe.
³ Farisi kenɔ mò wà à yō wà gwa, ben aō à là wà bè: Gōgbē zé vī à gí a naōzi yā ṕingi yānzin yó?
⁴ À wèńla à bè: Kè Luda n̄ kè gōgbē k̄ōn n̄ogbēo ũ zaa káaku, ée à kyó ke á màroo?
⁵ Luda bè, beee yānzin gōgbē é a de k̄ōn a dao tó, aōé nak̄ōa k̄ōn a naōo, aō ḡōōn plaaa é gō m̀e doo ũ.
⁶ Aōo kuu plaa d̄oro, sé do. Beee yānzi gbē kè Luda n̄ nák̄ōanɔ, gbēntee tón n̄ k̀k̄ōaro.
⁷ Ben Farisinɔ à là wà bè: B́yānzi Musa diē gōgbē ỳḡidetakada kpá a naōa à à gbarɛozi?
⁸ Yesu wèńla à bè: A swāgbāa yānzin Musa a gba zé à a n̄oōnɔ gbarɛzi, m̀ode à de le zaa káakuro.
⁹ M̄éé ooare, gbē kè gí a naōzi, tó èe ke à ḡōp̄osee k̄enlo, tó à n̄o pānde sè, adee zina k̄en gwe.
¹⁰ Ben à ìbanɔ bène: Tó len gōgbē yā de le k̄ōn a naōo, à maa wà n̄o séro.
¹¹ Ben Yesu bèńne: Èe ke gōgbē ṕingi bé eé yā p̀i f̄oro, sé gbē kè Luda n̄ gbá à zéno.
¹² Zaake gbēkenɔ è n̄o séro, kè wà n̄ í le yānzi, gbēkenɔ èḡō kuu le kè wà n̄ f̄e kè yānzi, gbēkenɔ n̄ z̄inda k̀ù le kpata kè b̀ò Luda kiia yānzi. Gbē kè eé yā p̀i f̄ō à f̄ō.

Aubarikadana n̄énɔn
(Maa 10:13-16, Luk 18:15-17)

- ¹³ Wèe mó Yesune k̄ōn n̄énɔ le à o k̄eńma à adua k̄eńne, ben à ìbanɔ ḡińne.
¹⁴ Ben Yesu bè: À tó n̄énɔ mó ma kiia. Àton ḡińnero, zaake aō takanɔ p̄ón kpata kè b̀ò Luda kiia ũ.
¹⁵ Kè à o k̀k̄eńma, ben à b̀ò gwe.

Auzikidee
(Maa 10:17-31, Luk 18:18-30)

- ¹⁶ Ben gōgbē ke mò Yesu kiia, à à là à bè: Dann̄eri, bó maaan mé ke mà wèndi kè è yāaroo ee?
¹⁷ À wèàla à bè: À kè dia n̄é ma laa maak̄ena yāzi? Luda ado bé à maa. Tó n̄ yezi n̄ ḡe wèndi p̀i guu, ñḡō à yādienanɔ k̄ūna.
¹⁸ Ben à à là à bè: À kpareem̄e? Ben Yesu bè: N̄ton gbē d̄ero, n̄ton zina k̄ero, n̄ton kp̄ai oro, n̄ton yā di n̄ gbēdaaaaro,
¹⁹ ñgae bèe lí n̄ de k̄ōn n̄ daone, ñḡō ye n̄ gbēdaaazi lán n̄ z̄inda wèndi bà.
²⁰ Ḡōkparee p̀i bène: Má yā beeenɔ k̄ūna ṕingi. À kparee bé à ḡōm̄e d̄o?
²¹ Yesu bène: Tó n̄ yezi ñḡō papana, n̄ gá n̄ n̄ p̄ónɔ yá ṕingi, n̄ à o kpá takaasideenɔa, n̄ mó n̄ t́emazi, n̄éḡō auziki v̄i ludamb̄e.
²² Kè ḡōkparee p̀i yā p̀i mà, à tà p̄osiaao, kè à auzikinɔ v̄i bíta yānzi.
²³ Ben Yesu bè a ìbanɔne: Yāpuraan m̄éé ooare, à z̄i'ũ auzikideene à ḡe kpata kè b̀ò Luda kiia guu.
²⁴ M̄éé ooare d̄o, lakumi ḡēna p̄ooȳin aaga de auzikide ḡēna kpata kè b̀ò Luda kiia guula.
²⁵ Kè à ìbanɔ yā p̀i mà, ben à b̀ò n̄ sae maamaa aō bè: Tó lem̄e, dé bé eé f̄ō à m̀isina ee?
²⁶ Ben Yesu n̄ gwá t̄iii, à bèńne: Gbēntee é f̄oro. Luda kiia baabɔ ṕingi è sí ke.
²⁷ Ben Pita wèàla à bè: Wa baabɔ ṕingi tò wa tenzi. B́ó bé eé ḡōwe saa?
²⁸ Yesu bèńne: Yāpuraan m̄éé ooare: Tó Gbēntee Né v̄éé a k̄iblekita gakuideea anduna dufu guu, am̄oà kè á t́emaziinɔ é v̄éé k̄iblekita m̄èn kuri aw̄eεplaaanɔa, àḡō yā ḡōḡō Isaraili bori m̄èn kuri aw̄eεplaaanɔne.

²⁹ Gbē kè à a bæ ke a v̄iĩnɔ̀ tò ke a dāaronɔ̀ ke a de ke a da ke a n̄nɔ̀ ke a buraanɔ̀ ma yānzi, adee é ɛara à beee taka e l̄eo basɔ̀ro, bens̄ eé w̄endi kè è yāaroo e.

³⁰ Mɔ̀de gbē káakunɔ̀ éǵ k̄p̄eedeenɔ̀ ũ pari, k̄p̄eedeenɔ̀ éǵ gbē káakunɔ̀ ũ pari.

20

Yalek̄szina k̄n ayak̄erinɔ̀

¹ Lán kpata kè b̄ò Luda kiia de n̄n yè: Uabede ke bé à b̄ò k̄ngɔ̀ ide'ide, à gà ayak̄erinɔ̀ wete ās z̄i keare a bura.

² Ās yā k̄s sè à f̄iā bońne kondogi ɔ̀ mèn doodo. Ben à n̄ gbáe a bura.

³ À b̄ò d̄o m̄ò k̄endo, ben à gbē pāndenɔ̀ lè yàra guu kaena pā.

⁴ À bèńne: Apinɔ̀ s̄s, à gá à z̄i ke ma bura, mé f̄iā boare a z̄éa.

⁵ Ben ās gà. À ɛara à b̄ò d̄o ɔ̀fānt̄e midangura, ben à ɛara à b̄ò ɔ̀fānt̄e ɔ̀ra pitanao, à ò gbē pāndenɔ̀ne le d̄o.

⁶ Kè à b̄ò uusie, à gbē pāndenɔ̀ lè kaena, ben à n̄ lá à bè: B̄oyānzi á kaena kè pā zaa k̄ngɔ̀?

⁷ Ās wèàla wà bè: Kè wèe z̄i dawero yānzime. À bèńne: À gá à z̄i ke ma bura se.

⁸ ɔ̀fānt̄e ḡena k̄p̄enn buradee p̄i bè a ayak̄erinɔ̀ gb̄ensine: N̄ ayak̄erinɔ̀ sísi n̄ f̄iā bońne. N̄ naa gbē k̄p̄eedeenɔ̀a ai à gá m̄i d̄eo gbē káakunɔ̀a.

⁹ Ben uusiedeeno m̄ò, ās kondogi ɔ̀ è mèn doodo.

¹⁰ Kè gbē káakunɔ̀ m̄ò, āsɔ̀e daa n̄ ɔ̀ éǵ de gbē k̄p̄eedeenɔ̀ pólame, ben kondogi ɔ̀ mèn doon ās è n̄ píngi.

¹¹ Kè ās n̄ ɔ̀ sì, ben ās léfɔ̀tɔ̀ kà b̄edee p̄izi

¹² wà bè: Awa doon gbē z̄aadeeno z̄i kè, ben n̄ n̄ k̄é s̄enkpe k̄n wam̄owa kè wa z̄i bíta kè ɔ̀fānt̄e gbāaa guuoó?

¹³ Ben à wè n̄ gbē doo p̄ila à bè: Ma gbē, mée n̄ blero. Wa k̄s yā mà kondogi ɔ̀ mèn doo musunloo?

¹⁴ N̄ n̄ p̄ó sí n̄ tá. Má yezi mà kpá gbē z̄aadee kèkiia lán n̄ p̄ò bàme.

¹⁵ Má z̄é v̄i mà ke k̄n ma ɔ̀o lán má yezi n̄aroo? Née w̄ee b̄oɔ̀ɔ̀zi kè má gb̄eke v̄i yānzin yó?

¹⁶ Len k̄p̄eedeenɔ̀ éǵ gbē káakunɔ̀ ũ le, gbē káakunɔ̀ éǵ k̄p̄eedeenɔ̀ ũ.

Yesu ɛara à a ga k̄n a f̄enaoyā'ona

(Maa 10:32-34, Luk 18:31-34)

¹⁷ Gurɔ̀ kè Yesu e gaa Yerusalemu, à a iba ḡɔ̀n kuri aw̄eplaaanɔ̀ sèe n̄dona, à yā òńne z̄én à bè:

¹⁸ W̄ee gaa Yerusalemume. Gwen weé Gb̄entee Né kpá sa'orikinɔ̀a k̄n lundayādannerinɔ̀, ās yā daàla à ga,

¹⁹ ās a kpá bori pānde gb̄enɔ̀a. Ās è fabo, ās è gbē fl̄ào, ās è pá lía wà à de, à gurɔ̀ aaḡdee z̄i éé f̄ee.

Yemisi k̄n Yohanao w̄ekena

(Maa 10:35-45)

²⁰ Ben Zebedi n̄nɔ̀ da m̄ò Yesu kiia k̄n a n̄nɔ̀. À yezi à w̄ee kea, ben à k̄unen.

²¹ Ben à à là à bè: B̄ón n̄ yezi? À wèàla à bè: N̄ tó ma né ḡɔ̀n plaaa k̄n v̄eenyo n̄ kpatan, gbē doo n̄ ɔ̀plaazi, gbē doo ɔ̀zezi.

²² Ben Yesu bè né p̄inɔ̀ne: Á yā kè ée à w̄ee keamaa d̄ro. Togo'i kè mé mi, é f̄s à mió? Ās wèàla wà bè: W̄é f̄s.

²³ Yesu bèńne: Togo'i kè mé mii, é mi fá, m̄ode v̄ena ma ɔ̀plaazi ke ma ɔ̀zezi né ma yānlo. Gbē kè ma Dee k̄ek̄nenɔ̀ p̄óm̄e.

²⁴ Kè à iba ḡɔ̀n kuri k̄paaanɔ̀ yā p̄i mà, ās p̄o f̄è v̄i k̄n d̄aroo p̄izi.

25 Ben Yesu ní kákṵa à bènnε: Á dṵ κε bori pānde kínano è gbāaa ble ní gbēnoa, gbāadeeno sṵ è iko mónnε,

26 mṵde à de le a kiiaro. A té gbē kè yezi à gṵ gbēnsi ũ, sé adee κε a zìri ũ.

27 Lεme dṵ gbē kè yezi à gṵ gbē káaku ũ, sé adee κε a zò ũ.

28 Zaake Gbēntee Né e mó le wà zīi kenεro, à mò le à zīi keńnεme, à a zīnda wēndi kpá le à gbēno bo pari yānzi.

Vĩa baakerino kēkṵana

(Maa 10:46-52, Luk 18:35-43)

29 Gurṵṵ kè aṵṵe bṵṵ Yeriko, parii té Yesuzi.

30 Vĩa gṵṵn plaaano vεεna zé léa, aṵṵ mà Yesu bé èe gētεε, ben aṵṵ lé gbāaa zuu wà bè: Dii, Dauda Bori, ñ wa wēnda gwa!

31 Wà gińne wà bè aṵ yīte, ben aṵ lé gbāa zuna kàara wèe bee: Dii, Dauda Bori, ñ wa wēnda gwa!

32 Ben Yesu zè à ní sísi, à ní lá à bè: Bón á yezi mà kearee?

33 Aṵ wèala wà bè: Dii, wá yezi wa wéε guu emε.

34 Yesu ní wēnda gwà, à ṵ kè ní wéεa. Gwe gṵṵ aṵ wéε guu è, ben aṵ tèzi.

21

Gbaakekpana Yesuzi Yerusalemu

(Maa 11:1-11, Luk 19:28-40, Yoh 12:12-19)

1 Kè aṵ kà kīi kṵn Yerusalemuo, aṵ kà Betefage lakutu kè kú Kùkpe sīsīgeezi, ben Yesu a ìba zī gṵṵn plaa,

2 à bènnε: À gá lakutu kè káε a ae kèkāa guu. Tó a gē gṵṵ, é zaaki e kṵn a néo bàḍona gwe. À poro à suome.

3 Tó wà a la wà bè, à kè diaa, à be Dii bé à yezi, eé εara à suo tia.

4 À kè le le yā kè annabi ò ke yānzime à bè:

5 À o Zayṵndeenoε

aṵ kína bé èe mṵṵ ní kiia.

À buse à di zaakine bṵrṵṵ kpeε.

6 Ìba pìno gàa wà kè lán Yesu òńne nà.

7 Aṵ sù zaaki pìo kṵn a néo, aṵ ní utano kpàεńma, ben Yesu dia.

8 Gbēnoo e ní utano kpaεε zén paripari, gbēkeno e lá zṵṵ, aṵṵe kpaεε zén dṵ.

9 Gbē kè aṵṵ té aezińo kṵn gbē kè aṵṵ té kpeeno e wii leε wèe bee:

Ñ gbāaa κε, Dauda Bori!

Aubarikadeen gbē kè èe mṵṵ kṵn Dii tóo ũ!

Wà gbāake kpázi ai ludambe.

10 Kè Yesu gè Yerusalemu, wéte lògo, gbē píngi e bee: Dén gbē beee ũu?

11 Parii bè: Annabi Yesume. À bṵ Nazareti, Galili bṵsun.

Yesu kuuna Luda ua

(Maa 11:15-19, Luk 19:45-48, Yoh 2:13-22)

12 Yesu gè Luda ua guu, à pè laayarino kṵn laalurinṵa à ní bṵε ní píngi. A ṵlendekeerinṵ teebuno kṵn pṵtēyarinṵ kitanṵ yīpa à kwēńne.

13 À bènnε: Wà kè Luda yān, ma kpé égṵ de aduakekpe ũ, ben á kè gbēblerino tò ũ.

14 Vĩano kṵn εreno mò à kiia Luda ua guu gwe, ben à ní kēkṵa.

15 Kè sa'orikinṵ kṵn ludayādannerino yābṵnsae kè èe keeno è, bensṵ aṵṵ mà nénoo e wiii dṵṵa Luda ua guu aṵṵe bee, ñ gbāaa κε, Dauda bori, ben aṵ pṵ fē.

16 A5 bène: Ní mà lán a5e oo nà5? Yesu wèníla à bè: Leme! Kè Ludaa dà né fétenone kōn nékpāntēno a5 a sáabu kpá, ée à kyó ke á màroo?

17 Ben à bò wéte pìn à n tón, à gaa à i Betani.

Kākā lí kana

(Maa 11:12-14, 20-24)

18 Kè guu dò kōngō ide'ide, à liara e suu wéten, ben noaa e à dee.

19 À kākā lí è zé léa, ben à sōzi èe póke earo, sé à lánō. Ben à bè lí pìne: Né né i ziki dōro. Gwe gōo lí pì kori kù à gāga.

20 Kè à ibanō è, ben à bò n sae a5 bè: À kè dia kākā lí pì kori kù le gōo?

21 Yesu wèníla à bè: Yāpuraan mée ooare, tó á Luda náane vī seka sai, èe ke kākā lí pì yān é ke adoro. Tó á ò kpīii kēne à fēe à a zīnda sé à zu sēben, eé ke le.

22 Tó á Luda náane vī, yā kè a à wée kèa aduakena guu píngi, é e.

Yesu gbekana a ikozi

(Maa 11:27-33, Luk 20:1-8)

23 Yesu gè Luda ua guu, èe yā daaíne. Ben sa'orikinō kōn gbēnsinō mò wà à là wà bè: Iko kpareen née yā kēno keeo? Dé bé à n gba iko pì?

24 Ben Yesu wèníla à bè: Mapi sō, yā mèn doon mé gbekaawa. Tó á òme, mé iko kè mée yā kēno keeo oare.

25 Dé ikon Yaaya gbēno batisi kèo? À bò Luda kiian yōo, ke gbēntee kiiame? Ben a5 yā gōgō wà bè: Tó wa bè Luda kiiame, eé wa la, bōyānzin wée Yaaya yā sírozi.

26 Tó wa bè gbēntee kiiame sō, wá gbēno vīa vī, zaake gbē píngi Yaaya annabikee sí.

27 Ben a5 wè Yesula wà bè: Wá dōro. Ben Yesu bèíne: Èndē mapi se, mé iko kè mée yā kēno keeo oarero.

Négōgbē gōon plaaanō

28 Ben Yesu bè: Gbēke négōgbēno vī gōon plaa. Ben à bè Worune: N gá n zī ke bura gbāa.

29 Woru bè: Mé gáro. Ben à a nōse liē zāa à gāa.

30 Maree pì gāa à bè Sabine le dō. Sabi bè: Tò. Ben èe gáro.

31 Á è diaa? Gōon plaaa pìno guu, a5 dé bé à a de poyezi kè? A5 bè: Worume. Ben Yesu bèíne: Yāpuraan mée ooare, be'ōsirino kōn kaaruanō é gē kpata kè bò Luda kiia guu a ā.

32 Zaake Yaaya mò, à zé súusu òdōaare, ée à yā síro. Be'ōsirino kōn kaaruanō bé wà à yā sí. Baa kōn beee enao ée a nōse liē zāa a à yā síro.

Geepi líkpe ayakerinō

(Maa 12:1-12, Luk 20:9-19)

33 À yā pānde ma dō. Burade ke bé à kuu, à geepi líkpe bà à kara ligazi, à wèe yō à guu geepi'ifékii ũ à búdākpagba dò. Ben à bú pì nà ayakerinone n zī, ben à fēe táo.

34 Kè geepizōgurōo kà, ben à a zīrinō zī ayakeri pìnōa, le a5 a geepi bee sí.

35 Ben ayakeri pìnō à zīrinō kùkù, a5 n gbē doo gbē, a5 n gbē doo dè, a5 n gbē doo pàpa gbèò wà à dè.

36 Ben à èara à zīri pāndenō zīmma, a5 parii de gbē káakunola, ben a5 kēíne le dō.

37 Zāan à a né zīmma à bè: A5é ma né yā da.

38 Kè ayakeri pìnō né pì è, a5 bèkōne: Túbiblerin yè. À tó wà à de, à túbi é gō wa pō ũ.

39 Ben a5 à kù wà bōo buraa guu, a5 à dè.

40 Tò! Tó buradee pì sù, bón eé ke ayakeri pìnōne?

41 A5 wèàla wà bè: Eé gbē pāsī pìnō dede pāsīpāsī, eé buraa pì na ayakeri pānde kè a5é à baka kpáa à gurōanone n zī.

42 Ben Yesu bèíne: Ée Luda yā kè kyó keeroo? Gbè kè kpéborino pā kpàzi

bé à gò kpé gooda gbè mèdee ũ.

Dii bé à beee kè

ben à kèwe yābɔnsae ũ.

43-44 Bee yānzi méε ooare: Luda é a bɔ kpata kè bɔ a kiia guu, eé gbē kè aóé à baka kpáano kán.

45 Kè sa'orikinɔ kɔn Farisinɔ Yesu yālekɔzina pìnɔ mà, aɔɔ dɔ kè n yān èe oo.

46 Ben aɔ zé wète wà à kũ, mɔde aɔ vīa kè pariine, kè wà à diε annabi ũ yānzi.

22

Nɔse pɔnnakena

(Luk 14:15-24)

1 Yesu èara à yā lèkɔziinne à bè:

2 Lán kpata kè bɔ Luda kiia de nà n yè dɔ. Kína ke bé èe nɔse pɔnnaa keε a néne,

3 ben à a zìrinɔ zī aɔ o gbē kè à n sísí aɔ mɔ́ pɔ́ bleenɔne aɔ mɔ́, mɔde aɔɔ yezi wà mɔro.

4 Ben à èara à zìri pāndenɔ zī à bèinne: À gá à o gbē kè ma n sísínɔne ma sorumi mà, ma zùswareenɔ kɔn pókāde mèkpananɔ dè má kèke kò. Aɔ mɔ́ nɔsepɔblekiia.

5 Ben aɔɔe làakari dɔ yā pìaro, aɔ baade gāa a bɔkɔte kè. Gbēkenɔ gāa n bura, gbēkenɔ gāa laa tá.

6 Gbē kpaaanɔ zìri pìnɔ kùkũ, aɔ wí dàmma, aɔ n dède.

7 Ben kína pì pɔ fè à a sozanɔ gbàre, aɔ gāa wà gbēderi pìnɔ dède, ben aɔ té sò n wétea.

8 Ben kína pì bè a zìrinɔne: Nɔsepɔblee mà, mɔde gbē kè ma n sísínɔ e kɔ síoro.

9 À gá zéñkpakɔanɔ guu, à gbē kè á è píngi sísí nɔsepɔbleea.

10 Ben zìri pìnɔ fèe wà gāa zénɔ guu, aɔ gbē kè aɔ n éno kàkɔa, gbē zaaanɔ kɔn gbē maaanɔ n píngi. Lεn nɔse pɔnnakerinɔ guu pà le.

11 Kè kína pì gè à pɔnnakeri pìnɔ gwa, à gɔgbē ke è gwe, à nɔse pɔnna uta danaro,

12 ben à bène: Ma gbē, à kè dia n gē kè nɔse pɔnna uta dasaii? Ben à yītεna kítikiti.

13 Ben kína bè a dogarinɔne: À à ɔnɔ yi kɔn à gbánɔ, à à zu bàazi gusiaan. Gwen weé ɔɔ dɔn wà ɔ di n musu.

14 Zaake gbē kè Luda n sísínɔɔ pari, mɔde gbē kè à n sénɔɔ pari.

Be'ɔkpana Sizaa yā

(Maa 12:13-17, Luk 20:20-26)

15 Beee gberan Farisinɔ bɔ wà gāa wà yā gògɔ lán aóé ke nà aɔ Yesu kũ a yā'ona guu.

16 Ben aɔ n ìbanɔ zīa kɔn Herɔdu gbēnɔ aɔ bè: Danneri, wá dɔ kè gbē yāpuradeen n ũ. Neé Luda zé dañne súusu, neé gbē wée gwaro, neé gbē gwena gwaro.

17 Lán n è nà n owe. À zé vī wà be'ɔɔ kpá Sizaaó, ke à zé vīro?

18 Yesu n nòse zaaa dōm̄ma, ben à bè: Mɔnafikideenɔ! Bóyānzín ée ma yɔɔ ée gwaazi?

19 À ɔɔ kè wè be'ɔɔ kpáo ɔɔame. Ben aɔ ɔɔ pì doo kpàa.

20 Ben à n lá à bè: Dé mì wēzān yè kɔn à tɔo?

21 Aɔ wèàla wà bè: Siza póm̄e. Ben à bèinne: Ëndē à pɔ́ kè de Siza pɔ́ ũ kpá Sizaa, é pɔ́ kè de Luda pɔ́ ũ kpá Ludaa.

22 Kè aɔ yā pì mà, à bɔ n sae, ben aɔ tà wà à tò gwe.

Gènɔ fεena yā

(Maa 12:18-27, Luk 20:27-40)

23 Gurɔ dōnkɔ pì zī Sadusi kè aɔè be gènɔ è fεeroonɔ mò Yesu kiia, ben aɔ à gbèka wà bè:

24 Danneri, Musa òwe tó gɔgbē gā né'isai, à dāaro a vīi gyaanɔɔ sé, le à né borii dato a vīine.

25 Tò. Dedōnkɔdeenɔ kú wa té yā gɔɔn swεεplaa. Woru nɔɔ sè, ben à gā à nɔɔ pì tò né'isai, ben gyaanɔɔ gò Sabine.

26 À kè Sabine le do kɔn Biɔo ai à gàa pé n swɛɛplaadeea.

27 Aɔ píngi gberan nɔɔ pì gà se.

28 Tò! Gèno fɛɛgurɔɔ zĩ aɔ gɔɔn swɛɛplaaa pìnɔ té, dé bé eégɔ nɔɔ pì vīi? Zaake n píngi aɔ à dɔ nɔɔ ũ.

29 Ben Yesu wèníla à bè: A sāsā a Luda takada kɔn à gbāaa dɔsai yānzi.

30 Tó gèno fɛɛ, aɔé nɔɔ séro, aɔé zā kero, weégɔ kuu lán malaikanɔɔ kuu nà ludambemɛ.

31 Gèno fɛena yā musu ée yā kè Ludaa òare kyó keroo? À bè,

32 ambe Ibraĩ kɔn Isaakuo kɔn Yakubuo Luda ũ. Luda è ke gèno Luda ũro, gbě bɛeno Ludamɛ.

33 Kè gbèno yā pì mà, à yādannena bò n saɛ.

Dokayā kè deńlaa

(Maa 12:28-34, Luk 10:25-28)

34 Kè Farisinɔɔ mà Yesu Sadusinɔ fù, aɔ kàkɔa.

35 Ben aɔ dokadɔrinɔ doke à yò à gwa, à à là à bè:

36 Danneri, dokayā kparee bé à de a kpaaanɔlaa?

37 Yesu wèàla à bè: Ñgɔ ye Dii n Ludazi kɔn nòseo do kɔn n ninio píngi kɔn n laasuo píngi.

38 Dokayā kè à bèe vī de a kpaaanɔlaan gwe.

39 À plaadee kè bòkɔbaon yè: Ñgɔ ye n gbɛdaaazi lán n zĩnda wèndi bà.

40 Musa doka píngi kɔn annabinɔ yāo logona dokayā mèn plaaa kènɔamɛ.

Mɛsaya bori yā

(Maa 12:35-37, Luk 20:41-44)

41 Lán Farisinɔ kakɔana nà, Yesu n lá à bè:

42 Á è dia Mɛsaya yā musuu? Dé boriin à ũu? Aɔ wèàla wà bè: Dauda boriimɛ.

43 Ben Yesu bèńne: À kè dia Luda Nini didi Daudaa, ben Dauda Mɛsaya sisi Diii? À bè,

44 Dii bè ma diine à vɛɛ a ɔplaazi

ai àgɔ à ibɛenɔ káene a gbá gĩzĩ.

45 Kè Dauda bène Dii, à kè dia eégɔ de à borii ũ dɔɔ?

46 Gbɛkee e fɔ à wèàlaro. Zaa gurɔ beea gbɛkee e gà à yāke laa dɔro.

23

Ludayādannɛrinɔ kɔn Farisinɔ mɔnafiki

(Maa 12:38-39, Luk 11:43, 46, 20:45-46)

1 Beee gbera Yesu yā ò gbènoɔnɛ kɔn a ìbanɔ

2 à bè: Ludayādannɛrinɔ kɔn Farisinɔ bé wà gò Musa gɛɛ ũ.

3 Beee yānzi à yā kè aɔè oareenɔ ke píngi àgɔ kùna. Mòde àton n yākɛna kero, zaake aɔè yā kè aɔè oo kero.

4 Aɔè aso tiisi yiya wà di gbènoɔnɛ n gàn bensɔ baa ɔnɛtee do aɔègɔ yezi wà káziro.

5 Aɔè n yā píngi ke le gbèno n e yānzimɛ. Len aɔè Luda yā ɛzɛba gbèntɛ da le, aɔè bàkɔɔ gbāa da n pókāsāanɔzi.

6 Aɔègɔ yezi wavɛɛ pɔnna pòble vɛɛki maaanɔn kɔn aduakekpɛ vɛɛki maaanɔ.

7 Aɔègɔ yezi wàgɔ ì kpákpaam̃ma yàranɔa, wàgɔ n sisi Rabi.

8 Àton tó wà a sisi Rabi, zaake a píngi vīinɔ kɔn dāaronɔmɛ a ũ, a Danneri mèn domɛ.

9 Àton gbɛke sisi a de tɔɔte kèro, zaake a De mèn domɛ, àmbe à kú musu.

10 Àton tó wà a sisi aɛdero, zaake a Aɛdee mèn domɛ, àmbe Mɛsaya ũ.

11 A zĩrin gbènsi ũ a té.

12 Gbɛ kè è a zĩnda kaara, Luda é à busa. Gbɛ kè è a zĩnda busa, Luda é à kaara.

Yesu kpákēna ludaɣadannerinɔ kɔn Farisinɔzi
(Luk 11:39-42, 44, 52)

13 Wáiyoo a yádannerinɔ kɔn Farisinɔ! Mɔnafikideenɔ! Eè kpata kè bɔ Luda kiia zé tata gbēnɔɛ. Eè gē à guuro, bensɔ eè wezi gbē kè aɔ yezi wà gē à guunɔ gēn sero.

14 Wáiyoo a yádannerinɔ kɔn Farisinɔ! Mɔnafikideenɔ! Eè adua gbāa ke le gbēnɔ a e yānzi, ben eè gyaanɔɔnɔ kpé símma. Beee yānzi a wéetamma égɔ pásī de gbē píngi póla.

15 Wáiyoo a yádannerinɔ kɔn Farisinɔ! Mɔnafikideenɔ! Eè lili o tɔɔte kɔn ísiaao iba mèn do ena yānzi. Tó a à è sɔ, eè à ke té pɔ ũ deala leo plaa.

16 Wáiyoo a vĩa dɔn'aadeenɔ! Eè be, tó wà si kɔn Luda kpéo, à yāke vīro, mɔde tó wà si kɔn Luda kpé vuraɔ, beee bé à yā vī.

17 Vĩa mīsaideenɔ! À kperee bé à bítaa? Vuran yó, ke Luda kpé kè è tó vura gɔ à pɔ ũu?

18 Eè be dɔ, tó wà si kɔn sa'okiio, a yāke vīro, mɔde tó wà si kɔn sa'obɔ kè kú gweeo, beee bé à yā vī.

19 Vĩanɔ! À kperee bé à bítaa? Sa'obɔn yó, ke sa'okii kè è tó sa'obɔ gɔ Luda pɔ ũu?

20 Gbē kè yā si kɔn sa'okiio si kɔn pɔ kè kú gweenɔ píngime dɔ.

21 Gbē kè yā si kɔn Luda kpéo si kɔn Luda kè kú à guome dɔ.

22 Gbē kè yā si kɔn ludambεεo si kɔn Luda kiblekitao kɔn Luda kè vēnaaome.

23 Wáiyoo a yádannerinɔ kɔn Farisinɔ! Mɔnafikideenɔ! Eè tofeenɔ tɔɔtedo kɔn kpee'āao kɔn dà láo kuridee kpá Ludaa, ben eè dokayā tiisinɔ tón, yāzede kɔn sùuo kɔn náaneo. Yā beenɔ bé à de àgɔ kūna à kpaaa tona sai.

24 Vĩa dɔn'aadeenɔ! Eè mɔsɔ né bɔ a íminan, ben eè lakumi mɔ.

25 Wáiyoo a yádannerinɔ kɔn Farisinɔ! Mɔnafikideenɔ! Eè gbāsī bɔ togoonɔ kpee kɔn taanɔ, mɔde wākū kɔn zīndakūnadɔsaio bé à a nɔse pà.

26 N Farisi vĩa! N gbāsī bɔ togo guune gīa, à kpee é gɔ gbāsī sai.

27 Wáiyoo a yádannerinɔ kɔn Farisinɔ! Mɔnafikideenɔ! Á de lán mira kè wà aali puraa lèanɔ bàme. Aɔ kpee maa wéene, mɔde gèwanɔ kɔn gbāsī píngio bé à n guu pà.

28 Leme apinɔ se dɔ, a kuuna maa gbēnɔ wéene, mɔde mɔnafiki kɔn yā zaaao bé à a guu pà.

29 Wáiyoo a yádannerinɔ kɔn Farisinɔ! Mɔnafikideenɔ! Eè pɔ bo annabinɔ miranɔa, eè zā ble Luda gbēnɔ pɔa

30 eè be: Tó wá kuu yā wa dezino guro, wa bà égɔ kúnyo annabinɔ dedena guuro.

31 Leme á si kè gbē kè aɔ annabinɔ dèdenɔ boriinɔn a ũ.

32 À aīa ke, à a dezino kāndagbe ba à à mī de sa!

33 Mlènɔ! Gbēntee pitigoonɔ! É ke dia à bɔ té yā kè danaalaa guuu?

34 Beee yānzi mé annabinɔ kɔn ɔndɔrinɔ kɔn yádannerinɔ zīawa. É n gbēkenɔ dede, é n gbēkenɔ pá lía, é n gbēkenɔ gbē flào a aduakεkpenɔ guu, é pémma wéte kɔn wéteo.

35 Leme Luda gbē kè wà n dedenɔ yā é wí a musu le, sena zaa gbē maa Abila denaa ai à gàa pé Berεkia né Zakari kè a à dè Luda kpé kɔn sa'okiio daguraa.

36 Yápuraan méε ooare, yā beenɔ píngi é wí tɔɔrigbēnɔ musume.

Yerusalemu yā
(Luk 13:34-35)

37 Yerusalemudeenɔ, Yerusalemudeenɔ! Eè annabinɔ dede, eè gbē kè Luda n zīawaano papa gbèo à n dede. Mèégɔ yezi mà a kakɔamazi gēn baaagɔ, lán koo è a dèbe kú a nénla nà, mɔde ée weziro.

38 Luda é a kpé tóare bezī ũme sa.

39 Mée ooare, é ma e dɔro ai à be, aubarikadeen gbē kè èe mɔɔ kɔn Dii tóo ũ.

24

*Yerusalemu yakana kōn andunayāagurɔ sèedano
(Maa 13:1-20, Luk 21:5-24)*

¹ Yesu b̀ Luda ua guu èe taa, ben à ìbanɔ s̀zi wà lézúkii k̀ne à kp̀nɔa.

² Ben Yesu bènnɛ: A beee è p̀ngiɔ? Yāpuraan m̀ee ooare, weé gb̀e ke tó dik̄aro, weé gboro p̀ngime.

³ Gurɔ k̀e Yesu v̄ena K̀kpe s̀s̄igezi, à ìbanɔ mò à kiia gusae, ā à là wà bè: N̄ owe, b̀ren yā k̀nɔ é kee? B̀ bé eéḡɔ de n suna k̀n andunayāagurɔ sèeda ũu?

⁴ Yesu ẁnla à bè: À làakari ke, àton tó wà a s̄as̄aro.

⁵ Zaa ke weé m̀ pari ma tó, āéḡɔ bee Mesayan n̄ ũ, āé gb̀enɔ s̄as̄a pari.

⁶ É z̄inɔ baaru ma k̀n à wàpeo. Àton bídi kero. Sé beeenɔ ke, m̀de gurɔ yāana kpé.

⁷ Bori k̀n boriio é f̄ek̄zi, lem̄e d̄ò b̀su k̀n b̀suo. N̄a k̀n t̄ote niḡaniḡanao éḡɔ k̀ gukenɔn.

⁸ Yā beeenɔ p̀ngi ǹw̄w̄a naana ũ.

⁹ Beee gbera weé a k̀k̄ wà a kp̀m̄ma, wà w̄e t̄awa wà a de, bori p̀ngi é zaagu ma yānzi.

¹⁰ Gb̀enɔ é fuma pari, āé b̀ k̄ kpe, āé zak̄n.

¹¹ Annabi eḡenɔ é m̀ pari wà gb̀enɔ s̄as̄a pari,

¹² yā zaa é k̄, gb̄e parideenɔ yenzi é busa.

¹³ Gb̄e k̀e zena gb̄aa ai à gurɔ léa bé eé m̀sina e.

¹⁴ Weé kpata k̀e b̀ Luda kiia p̀ baaru kp̀ anduna baama p̀ngia sèeda ũ bori p̀ngine, gbasa p̀ p̀ngi é m̀ de.

¹⁵ Tó a t̄e guyakari k̀e annabi Danieli à yā ò è Luda ua, kyók̄eri ḡɔ d̄,

¹⁶ gb̄e k̀e āò k̀ Yudeanɔ bàa sí wà m̀ pé kp̄iinɔa.

¹⁷ Gb̄e k̀e k̀ a kpé musu tón pita à ḡe kpé guu à p̀ke sé à b̀oro.

¹⁸ Gb̄e k̀e k̀ buraa tón liara be à a uta séro.

¹⁹ W̄iyoo ǹsindadeenɔ k̀n nédandeenɔ gurɔ beee.

²⁰ À adua ke le bàasina p̀ tón ke buusie ke k̄ammabogurɔ z̄iro.

²¹ Zaa ke gurɔ p̀ w̄et̄amma éḡɔ bita. Zaa gurɔ k̀e Luda anduna k̀e ai gb̄aa, à taka e kero, bens̄ eé ke zikiro.

²² Tó Ludaa e gurɔ p̀nɔ lagoro, le gb̄eke é b̀oro. M̀de eé gurɔ p̀nɔ lagoon a gb̄e k̀e à n̄ s̄enɔ yānzime.

Gb̄entee Né suna

(Maa 13:21-37, Luk 17:20-37, 21:25-33)

²³ Gurɔ beee tó gb̄eke bèare, à Mesaya gwa k̀e kes̄ à Mesaya gwa k̄aa, àton síro.

²⁴ Zaa ke Mesaya eḡenɔ k̀n annabi eḡenɔ é m̀ wà sèeda bítanɔ k̀n dabuyānɔ ke, le wà baa gb̄e k̀e Luda n̄ s̄enɔ s̄as̄ao, tó eé sí ke.

²⁵ À ma, ma ḡiake má òare zaa k̄aku k̀.

²⁶ Tó wà bèare à gwa, à k̀ s̄en, àton gáro. Ke tó wà bèare à gwa, à k̀ kp̄etu, àton síro.

²⁷ Zaa ke lán lou è p̀ à ludambe pura k̀ zaa f̄ant̄b̄e kpa ai à ḡek̄pen kpa nà, len Gb̄entee Né suna éḡɔ de le.

²⁸ Guu k̀e ḡe k̀n, gwen yeberekunɔ é k̄ kak̄an.

²⁹ Gurɔ p̀nɔ w̄et̄amma gbera ḡò f̄ant̄e é sia k̀, m̀vura é í kero, s̄ɔs̄n̄enɔ é woro ludambe, gb̄aaa k̀e āò k̀ musunɔ é niḡa.

³⁰ Gb̄entee Né sèeda é gbasa à b̀ ludambe, borii k̀e āò k̀ anduna guunɔ é n̄ z̄inda gb̄egb̄e n̄ p̀ngi, āé Gb̄entee Né suna e ludambe luguun k̀n gb̄aaa k̀n gakui bitao.

³¹ Ée a malaikanɔ z̄i k̀n k̄ak̄i'ò gb̄aaa, āé a gb̄e k̀e à n̄ s̄enɔ kak̄a anduna gooda siiḡɔa zaa ludambe lé gura k̀e k̀n à lé k̄ao.

32 À yā dada kākā lía. Tó à gǎnɔ́ í kpàkpa, èe lá b̀rɔ́ paa, á d̄s̄ guwāagurɔ́ kà k̄i.

33 Leme s̄s̄, tó a yā p̄nɔ́ è p̄ngi le, àḡ d̄s̄ kè à suna kà k̄i, à kú kpelea.

34 Yāpuraan mée ooare, gurɔ́ kè gb̄nɔ́ é ḡetero ai yā p̄nɔ́ gá keo p̄ngi.

35 Musu k̄n̄ t̄t̄teo é ḡete, m̄de ma yānɔ́ ḡetena v̄iro.

36 Gb̄kee à gurɔ́ ke à gurɔ́ zaka d̄ro, baa malaika kè ās̄ kú musunɔ́ ke Luda Né, sé De Luda.

37 Lán à de nà Nuu gurɔ́, len eéḡ de le se Gb̄ntee Né sugurɔ́.

38 Gurɔ́ kè í e da andunalaro, wèe p̄o blee wèe í mii, wèe nɔ́ s̄e wèe zā kee ai Nuu gà à ḡè ḡoro'ite guu.

39 Ās̄e d̄ro, ben í m̀ à n̄ s̄e n̄ p̄ngi. Len eéḡ de le se Gb̄ntee Né sugurɔ́.

40 Gb̄ ḡɔ́n plaaanɔ́ éḡ kú bura, weé gb̄ doo sé wà gb̄ doo tón.

41 Nɔ́gb̄ ḡɔ́n plaaanɔ́ éḡ p̄o lɔ́o gb̄n, weé gb̄ doo sé wà gb̄ doo tón.

42 Beee yānzi a wée ḡo d̄o, zaake á d̄s̄ gurɔ́ kè a Dii é suro.

43 Àḡ k̄k̄ii d̄s̄. Tó b̄deee gurɔ́ zaka kè kp̄i é m̄sa d̄s̄ yā, le a wée ḡo d̄o, eé tó à a kp̄e f̄ro.

44 Beee yānzi apinɔ́ s̄s̄, àḡ kú soruo, zaake Gb̄ntee Né é su gurɔ́ zaka kè a wée d̄z̄irooame.

Z̄ikeri náanede làakaridee
(Luk 12:41-48)

45 Dén z̄ikeri náanede làakaridee kè à dii a z̄ikerinɔ́ n̄n̄e a ɔ́z̄i le à p̄oblee kp̄ánma à gurɔ́a ũu?

46 Aubarikadeen z̄ikeri kè à dii à lè èe kee le a sugurɔ́a ũ.

47 Yāpuraan mée ooare, eé a auziki p̄ngi nan̄e a ɔ́z̄ime.

48 M̄de tó z̄ikeri p̄i p̄ās̄i, ben à bè a n̄s̄e guu a dii e ḡi kee,

49 ben à nà a z̄ikeri daanɔ́ gb̄gb̄naa, èe p̄o blee èe í mii k̄n̄ w̄derinɔ́,

50 à dii é su gurɔ́ kè à wée d̄z̄irooame, gurɔ́ zaka kè à d̄rooaa,

51 eé à z̄z̄k̄ore, à à baka da k̄n̄ m̄nafikideenɔ́. Gwen weé ɔ́o d̄on wà ɔ́ di n̄ musu.

25

Nɔ́kpare ḡɔ́n kurinɔ́

1 Gurɔ́ beeeaa kpata kè b̀ Luda kiia éḡ de lán nɔ́kpare ḡɔ́n kuri kè ās̄ n̄ fitianɔ́ s̄e wà b̀o, ās̄e gaa da n̄serile b̄ame.

2 Ās̄ ḡɔ́n s̄ɔ́roonɔ́ né m̄saideenɔ́me. Ās̄ ḡɔ́n s̄ɔ́roonɔ́ s̄o làakarideenɔ́me.

3 À m̄saideenɔ́ n̄ fitianɔ́ s̄e n̄osi k̄s̄ae sai,

4 à làakarideenɔ́ s̄o n̄ fitianɔ́ s̄e k̄n̄ n̄osi k̄s̄aeo.

5 N̄seri e m̄o kpaaro, ben i n̄ lé n̄ p̄ngi, ās̄e ii oo.

6 Lezāndo wà wii lè: N̄seri e m̄o! À f̄e à gá daàle.

7 Ben nɔ́kpare p̄nɔ́ v̄u n̄ p̄ngi, ās̄ n̄ fitianɔ́ kèke.

8 Ben m̄saideenɔ́ bè làakarideenɔ́ne: À wa gba n̄osi féteroo! Wa fitia e gaa né!

9 Ben làakaridee p̄nɔ́ w̄n̄la wà bè: Eé m̄wa k̄n̄ apinɔ́ p̄ngiro. À gá à a p̄o lú à ȳarinɔ́ kiia.

10 Kè ās̄ gàa lú, ben n̄seri kà. Gb̄ kè ās̄ soru k̄n̄ ḡe n̄s̄e guu, ben wà gbà tàta.

11 Zāazāa nɔ́kpare kpaaa p̄nɔ́ s̄u, ās̄e lé zuu: Dii, Dii! N̄ ze w̄ewe!

12 Ben à w̄n̄la à bè: Yāpuraan mée ooare, má a d̄ro.

13 Beee yānzi a wée ḡo d̄o, zaake á à gurɔ́ ke à gurɔ́ zaka d̄ro.

ɔ́dak̄ena z̄irinɔ́ne
(Luk 19:11-27)

14 Kpata kè b̀ Luda kiia de lán gb̄ kè èe gaa w̄tea bà, ben à a z̄ikerinɔ́ sìsi, à a auziki n̄n̄ne n̄ ɔ́z̄i.

15 À ɔ́daa kè ās̄ gb̄ doone zika s̄oro, gb̄ plaadee zika plaa, gb̄ aaḡdee zika do, ās̄ baade gb̄aa lén, ben à gàa w̄tea.

16 Zikasɔɔrodee gaa à laa tà kɔ̃n ɔɔ pìo gɔ̃ɔ, ben à àre è zika ɔɔro.

17 Zikaplaadee kè le dɔ, ben à àre è zika plaa.

18 Zikadodee sɔ̃ gaa à wèe yɔ̃, ben à a dii ɔɔ pì ùten.

19 Gurɔ plaaa gbera zĩkeri pìnɔ dii sù, ben èe a ɔɔ yã gɔ̃gɔ̃h̃yo.

20 Zikasɔɔrodee mò kɔ̃n zika ɔɔro pãnde kè à èo à bè: Dii, n zika ɔɔroo kè n kpàmaa gwa, à àre kàarame zika ɔɔro dɔ.

21 Ben à dii bène: N kè zĩkeri maa náanede! Lán n náane vĩ kɔ̃n à féteo nà, mé à bíta nanne n ɔ̃zĩ sa. N gẽ ma pɔ̃nnakena guu.

22 Zikaplaadee mò dɔ à bè: Dii, n zika plaaa kè n kpàmaa gwa, à àre kàarame zika plaa dɔ.

23 Ben à dii bène: N kè zĩkeri maa náanede! Lán n náane vĩ kɔ̃n à féteo nà, mé à bíta nanne n ɔ̃zĩ sa. N gẽ ma pɔ̃nnakena guu.

24 Ben zikadodee mò sa à bè: Dii, má dɔ kè n yãɔɔ zĩ'ũ. Neè pó kè guu kè née tɔ̃nlo. Neè pó kakɔ̃a guu kè née gbẽnlo.

25 Ben vĩa ma kũ, ma gaa ma n ɔɔ ùte wèen. N póe kè.

26 Ben à dii bène: Zĩkeri zaa meade! N dɔ kè meè pó kè guu kè mée tɔ̃nlo, meè pó kakɔ̃a guu kè mée gbẽnloo?

27 À maa yã n ɔɔdaa kèo gbẽkene, le tó ma su, mà a pó sí kɔ̃n à àreo.

28 À zika doo pì sía à kpá zikasɔɔrodeea.

29 Zaa ke gbẽ kè pó vĩin Luda é kaarane ai à dizi. Gbẽ kè vĩroo sɔ̃, baa kè à vĩi Luda é síame.

30 Zĩkeri pãa kèkii sɔ̃, à à zu bàazi gusiaan. Gwen weé ɔɔ dɔn wà ɔ di n musu.

Ziakpɛe zĩyãkpaekena

31 Tó Gbẽntee Né mò a gakui guu kɔ̃n a malaikanɔ n píngi, eé vèe a kiblekita gakuideea.

32 Anduna boriinɔ é kakɔ̃a à ae n píngi, eé n kèkɔ̃a, lán pódãri è sãanɔ kèkɔ̃a kɔ̃n blèno nà.

33 Eé sãanɔ kpá a ɔ̃plaazi, blèno ɔ̃zezi.

34 Beee gbera Kína pì é be gbẽ kè aɔ̃ kú a ɔ̃plaazinɔne: Amɔa kè ma De aubarika dàaguunɔ, à mó à kpata kè à à soru kèare zaa andunakaegurɔ ble.

35 Zaa ke kè nɔaa e ma dɛe, a pòblee kpàma. Kè ímii e ma dɛe, a í kpàma. Kè má kuu nibɔ ũ, a ma si.

36 Kè má kú bũu, a asii tàme. Kè mée gyãa kee, a ma gwa. Kè wà ma da kpésiaan, a mɔ wée kpàemazi.

37 Gbẽ maaanɔ é bene: Dii, bɔ̃ren wá è nɔaa e n dɛe wa pòblee kpàmma ke ímii e n dɛe wa í kpàmmaa?

38 Bɔ̃ren wa n e nibɔ ũ wa n si, ke n kú bũu wa asii tànnɛe?

39 Bɔ̃ren wa n e née gyãa kee, ke wà n da kpésiaan wa gaa wée kpàenzii?

40 Kína pì é weñla à be: Yãpuraan mée ooare, yã kè á kè gbẽ kèsãnanɛ ma gbẽ kènɔ té, màmbe á kème.

41 Beee gbera eé be gbẽ kè aɔ̃ kú a ɔ̃zezinɔne: À gume gwe amɔa kè Luda lé kèareno! À tá té kè eé garoo kè Ludaa kèke Ibilisinɛ kɔ̃n a ìbanɔ guu.

42 Zaa ke nɔaa e ma dɛe, ée pòblee kpàmaro. Ímii e ma dɛe, ée í kpàmaro.

43 Má de nibɔ ũ, ée ma síro. Má kú bũu, ée asii támero. Mée gyãa kee ke wà ma da kpésiaan, ée mó à wée kpàemazi.

44 Aɔ́é gbasa wà à la wà be: Dii, bɔ̃ren wa n e kɔ̃n nɔaaɔ ke ímii ke nibɔ ũ ke bũu ke gyáree ke pisina ũ, ben wée n ìan károo?

45 Kína é weñla à be: Yãpuraan mée ooare, lán ée ke gbẽ kè kèsãnanɛ gbẽ kènɔ téro nà, màmbe ée kemero.

46 Gbẽ beenɔ é tá wétãmma kè è yãaroo guume, gbẽ maaanɔ sɔ̃ wèndi kè è yãaroo guu.

26

Lékpakõsõna Yesuzi

(Maa 14:1-2, Luk 22:1-2, Yoh 11:45-53)

- ¹ Kè Yesu yā beeenɔ ò píngi à yāa, ben à bè a ìbanɔne:
- ² Á dõ kè Banla zĩbaa gò gurɔ plaa, weé Gbēntee Né kpámma wà à pá lía.
- ³ Beee gbɛra sa'orikinɔ kɔn Yuda gbēnsinɔ kàkõa sa'oriki ìsi kè wè be Kayafa bɛ.
- ⁴ Aõ yā gògò òndõɔo lán aõé Yesu kũ wà à de nà
- ⁵ wà bè: Wàton ke zĩbaa zĩro, le gbēnɔ tón zɔka káro yānzi.

Nósi gũ nna kuna Yesu mià

(Maa 14:3-9, Yoh 12:1-8)

- ⁶⁻⁷ Kè Yesu kú Betani, Simɔ Kusu bɛ, èe pò blee gɛkɛsekɛna, ben nɔgbɛ ke sòzi, à gbaaa néngo kè nósi gũ nna ɔɔdee kú à guu kũna, ben à kù Yesu mià.
- ⁸ Kè à ìbanɔ è le, ben aõ pɔɔ fɛe wà bè: Bón pò laalaakɛna kè ũu?
- ⁹ Le wà nósi pì yā yā kɔn ɔ bítao wà kpà takaasideenɔa.
- ¹⁰ Yesu dòm̃ma, ben à bènnɛ: Bóyānzi ée ãa daa nɔgbɛ pìazi? Á zĩ maaa kèmemɛ.
- ¹¹ Takaasideenɔ égõ kúao gurɔ píngi, mapi sõ mégõ kúao gurɔ píngiro.
- ¹² Kè à nósi pì kù ma mèa, à kè le le à ma gè kɛomɛ.
- ¹³ Yāpuraan mée ooare, guu kè wèe ma baaru nna waazi kɛen anduna guu píngi, weégõ yā kè nɔgbɛ pì kè oo à dɔngu yānzi.

Yudasi bɔna Yesu kpɛ

(Maa 14:10-11, Luk 22:3-6)

- ¹⁴ Beee gbɛra gõn kuri awɛɛplaaanɔ doke kè wè benɛ Yudasi Isikarioti gàa sa'orikinɔ kiia
- ¹⁵ à bè: Tó ma Yesu kpàawa, bón á yezi à kpámaa? Ben aõ kondogi ɔ mèn baaakuri nàro wà kpàa.
- ¹⁶ Zaa gurɔ beean èe zé wɛtɛɛ à Yesu kpámma.

Banla pòble kekɛna

(Maa 14:12-21, Luk 22:7-14, Yoh 13:21-38)

- ¹⁷ Burɛdi Sése'èzɛsai zĩbaa gurɔ káakudee zĩ Yesu ìbanɔ mò wà à là wà bè: Mán ní yezi wà gá kekɛnne ñ Banla pò blen?
- ¹⁸ À wèíla à bè: À gá wétɛn gògbɛke kiia à benɛ, Dannɛri bè a gurɔ kà k̃i. À ben é Banla pò blen kɔn a ìbanɔ.
- ¹⁹ Yesu ìbanɔ kè lán à dànnɛ nà, aõ Banla pòbleyā kèkɛ.
- ²⁰ Kè uusie kè, Yesu gɛkɛsekɛna teebuzi kɔn a gõn kuri awɛɛplaaa pìnɔ.
- ²¹ Gurɔ kè aõe pò blee à bè: Yāpuraan mée ooare, a gbɛ mèn doo é ma kpámma.
- ²² Aõ nòse yàka maamaa, ben aõe à laa doodo: Asa mámbeeroo, Dii?
- ²³ Yesu wèíla à bè: Gbɛ kè wée ɔ kaakõa taa guu lɛdoo bé eé ma kpámma.
- ²⁴ Gbēntee Né é kpá guuzi lán à kēna à yā musu nà, mɔde wáiyoo gbɛ kè eé Gbēntee Né kpámma pì. Eé ke sãɔ adeenɛ tó wèe à i yāro.
- ²⁵ Ben Yudasi kè eé à kpámma pì bè: Asa mámbeeroo, Rabi? Yesu bènɛ: M̃be ní ò gwe.

Dii pòblee

(Maa 14:22-26, Luk 22:14-20, 1Kɔ 11:23-25)

- ²⁶ Kè aõe pò blee, Yesu burɛdi sè à aubarika dàn, ben à likõre à kpà a ìbanɔa à bè: À sí à só, ma mèn yè.
- ²⁷ Ben à togoo sè à aubarika dàn, à kpámma à bè: À mi a píngi.
- ²⁸ Ma arun yè, Luda bà kuuna kɔn gbɛ pariinɔ aru ũ, kè eé bɔɛma aõ durunkēnnɛna yānzi.

²⁹ Mée ooare, zaa gbàa mé geepi'i kè mi doro ai kpata kè bò ma De kiia gá boo gupuraa, gbasa mà à dufu miao sa.

³⁰ Kè aõ lè sù, ben aõ bòe wà gàa Kùkpe sùsìgèzi.

Yesu gĩake à dõ yá kè Pita é ke

(Maa 14:27-31, Luk 22:31-34, Yoh 13:36-38)

³¹ Ben Yesu bènnè: A píngi é fuma gwāavīa, zaake wà kè Luda yān wà bè: Mé sādāri lé, sāano é fāakōa.

³² Mòde ma fēna gbera mé dōare ae gana Galili.

³³ Ben Pita bènnè: Baa tó aõ fùmma n píngi, mé fumma zikiro.

³⁴ Ben Yesu bènnè: Yāpuraan mée oonne, gwāavīa ai koo gō gá lé zu, né lé sémazi gèn aagō.

³⁵ Pita bènnè: Baa tó mé gá mà ganyo, mé lé sénzi zikiro. Ben à ìbanoo ò le se n píngi.

Yesu aduakena zaa Getesemani

(Maa 14:32-42, Luk 22:39-46)

³⁶ Ben Yesu kōn a ìbanoo kà guu kè wè be Getesemani, ben à bènnè: À vèe kè ai mà gá adua kè kāaa.

³⁷ À Pita kōn Zebedi né gōon plaaano sè à gānyo. À pōo sia kù à nòseyogō sù.

³⁸ Ben à bènnè: Ma pōo sia kù maamaa ai gaa lézī. À ze kè à itē kēmao.

³⁹ Kè à gāa ae féte, ben à kùe tōote à adua kè à bè: Baa, tó eé sí ke, n tó togo'i kè gētemala. Mòde èe ke lán má yezi nānlo, séde lán n yezi nà.

⁴⁰ Ben a liara à sù à a ìbanoo lè, aōe ii oo. Ben à bè Pitane: Len yó? Ée fō a itē kēmao baa awa doroo?

⁴¹ À itē ke agō adua kee, le àton fu yōagwanaaro yānzi. Ninii yezi, mòde mè buse.

⁴² À kēmna à gèn plaade, à adua kè à bè: Baa, tó togoo kè é gētemala a í mi sairo, n tó n poyezi ke.

⁴³ Kè à liara à sù à n lé, aōe ii oo dō, zaake aōe imioo dēdēe.

⁴⁴ Ben à n tón dō, à gāa à wée kè à gèn aagōde, à yā dōnkō pì ò dō.

⁴⁵ Ben à liara à sù a ìbanoo kiia à bènnè: Ée ii oo, ée kāmna boo ai tian yó? À gwa! Gurōo kà kīi. Wà Gbēntee Né kpà durunkerinōa.

⁴⁶ À fēe wà tá. Gbē kè ma nañne n zī e mōo.

Yesu kūna

(Maa 14:43-50, Luk 22:47-53, Yoh 18:3-12)

⁴⁷ Kè à kpé èe yā pì oo, ben Yudasī, à ìba gōon kuri awēplaaano doke mò kōn pariio, aōo fēedaano kūna kōn gōno, aõ bò sa'orikinō kōn Yuda gbēnsinō kiia.

⁴⁸ Bōnkpedee pì sō sēda òñne à bè: Gbē kè mé lé péa, àmbe gwe. À à kū.

⁴⁹ Ben à mì pè Yesua gōo à bè: Fōo, Rabi! Ben à lé pèa.

⁵⁰ Yesu bènnè: Ma gbē, n n kena ke! Ben wà mò wà o pèe Yesua wà à kù.

⁵¹ Ben Yesu gbēno doke a fēdaa wōto, à sa'oriki ìsi zīri lèo à à swā gò.

⁵² Ben Yesu bènnè: N n fēdaa soto a kpéen. Zaake gbē kè zè kōn fēdaao, fēdaa bé eé à de.

⁵³ Tó má yezi ma De malaika zìkpēeno gbareme gōo de gāli kuri awēplaaanōla, n dō mé fua mà a wée kean yó?

⁵⁴ Tó má kè le sō, dian yā kè wà kè Luda yān wà bè eé ke lee é kee?

⁵⁵ Ben Yesu bè pariine: Kpāi wēedewen ma ū kè a mō à ma kū kōn fēedaano kōn gōnoo? Mèègō vèee Luda ua lán guu e dōo nà mèègō yā daaare, ée ma kūro.

⁵⁶ Mòde yā pì kè píngi, le yā kè annabinoo kè Luda yān ke yānzi. Ben à ìbanoo bàa lè n píngi aõ à tòn.

Yuda gbāadeeno yākpakena kōn Yesuo

(Maa 14:53-65, Luk 22:54-55, 63-71, Yoh 18:13-14, 19-24)

57 Gbē kè aǎ Yesu kùṅṅ gàao sa'oriki ìsi Kayafa bε. Ludayādannerinṅ kōṅ gbēnsinṅ kakṣana gwe.

58 Pita té à kpεε káaa ai sa'oriki ìsi pì bε. À gè ua guu, à vèε kōṅ dogarinṅ lε à yā pì m̀dena e.

59 Sa'orikinṅ kōṅ Yuda yākpækerinṅ ń píngi e sèeda wεtεε Yesuzi wà à dε.

60 Baa kè gbēṅṅ mò wà εgeyā didia pari, èe kero. Zāazāa gṅṅṅ plaa kenṅ mò

61 aǎ bε: Gbē pì bε é fṅ à Luda kpé wí à εara à bo gurṅ aagṅṅ dagura sé!

62 Ben sa'oriki ìsi fεε à zè à bε Yesunε: Ń yāke vī n̄ weñlaroo? Yā kè wèe didiimmaa kè dε diaa?

63 Yesu yīte kpε, ben sa'oriki ìsi pì bènε: Ma nannε Luda Wèndidezi, n̄ owe tó Luda Né Mεsayan n̄ ũ.

64 Yesu wèala à bε: Len n̄ ò lε. Mapi sṅ, mée ooare, zaa gbāa é Gbēntee Né e vèena Gbāapingide ɔplaazi, bensṅ é à suna e ludambe luguun.

65 Ben sa'oriki ìsi pì a utanṅ gà à kè à bε: A dɔkè Ludao! À kè dia wée sèedade pānde kenṅ wεtεε dɔee? Á mà lán à dɔkè Ludao nà.

66 Yā kpāreen a zεo tiaa? Ben aǎ wèala wà bε: À taari kà wà à dε.

67 Ben wà lóu sù à uua, wà à lèlε ɔkūo. Gbēkenṅ à swān kèkε

68 aǎ bε: Mεsaya, n̄ annabikεyā o n̄ gbē kè n lεε owe.

Pita lésena Yesuzi

(Maa 14:66-72, Luk 22:56-62, Yoh 18:15-18, 25-27)

69 Pita vèena ua, ben zòṅṅkpāre ke mò à bènε: Mpi sṅ nεègṅ kú lεdo kōṅ Galili gbē Yesu pìome.

70 Ben à lé sè ń píngi wáa à bε: Mée yā kè née oo d̀rṅ d̄ṅro.

71 Ben à fεε à gè gānun. Nṅgbē pānde à è, ben à bε gbē kè aṅṅ kú gweenṅṅ: Gbē kèkii lεdo kōṅ Yesu Nazaretìome.

72 Pita εara à lé sè à la dà à bε: Má gbē pì d̄ṅro.

73 Kè à kè saa féte, gbē kè aṅṅ zεna gweenṅ sṅ Pitazi aǎ bε: Yāpuramε, aǎ gbē doon n̄ ũ, zaakε wá n̄ dṅ n̄ yā'onaamε.

74 Ben à fεε à a zīnda kà à la dà à bε: Má gbē pì d̄ṅro. Zaa gwe gṅṅṅ koo lé zù.

75 Ben yā kè Yesu ò d̀ Pitān kè à bε, ai koo gṅ gá lé zu, eé lé séazi gèṅ aagṅ. Ben Pita b̀ bàazi à pṅsia ɔṅ d̀.

27

Yudasi gana

(Zīr 1:18-19)

1 Kè guu d̀ kōṅṅ idε'idε sa'orikinṅ kōṅ Yuda gbēnsinṅ ń píngi yā gṅṅṅ Yesuzi lε wà à dε.

2 Aǎ à yì, ben aǎ gāa wà à nà bùsu gbēnsi Pilatinε a ɔzī.

3 Kè Yudasi kè b̀ à kpεε è yā dàala, à gṅ tómadṅyāa guu, ben à gāa kondogi ɔṅ m̀n̄ baaakuri pì ɔkpa sa'orikinṅṅ kōṅ gbēnsinṅ

4 à bènε: Ma durun kè, ma taarisaidεe kpà gaazi. Ben aǎ bènε: Wa bà ũgbaa? N̄ yān gwe.

5 Ben Yudasi ɔṅ pì zù Luda kpén, ben à tà à gāa à a zīnda lògo.

6 Ben sa'orikinṅ ɔṅ pì sèε aǎ bε: ɔṅ pì kana Luda kpé ɔdakii guu zé vīro, zaakε gbēde'ɔome.

7 Kè aǎ yā gṅṅṅ, ben aǎ orobori gütökii lù kōṅ ɔṅ pìo nibṅṅ vīkii ũ.

8 Beee yānzi ai kōṅ a gbāao wè be tɔtε pìnε Tɔtε Arudeezi.

9 Ben yā kè annabi Yεrεmaya ò kè à bε: Wà kondogi ɔṅ m̀n̄ baaakuri pì sèε, ɔṅ kè Isarailinṅ zèo wà kpà à yā musu pì,

10 ben wà orobori gütökii lùo lán Dii diemε nà.

Pilati yákpáekena kǝn Yesuo
(Maa 15:2-5, Luk 23:3-5, Yoh 18:33-38)

11 Yesu zena bǝsu gbǝnsi aezǝ. Ben gbǝnsi pǝ à là à bè: Mbe Yudanǝ kǝna úǝ? Yesu wèàla à bè: Len nǝ ò le.

12 Gurǝ kǝ sa'orikinǝ kǝn gbǝnsinǝ e yǝ didiia, èe yǝke weńlaro.

13 Ben Pilati bène: Née yǝ parii kǝ wèe didiimmaa maroo?

14 Mǝde Yesu e yǝke o yǝ pǝnǝ doke musuro, ben yǝ pǝ bǝ bǝsu gbǝnsi pǝ sae maamaa.

Yǝdana Yesula
(Maa 15:6-15, Luk 23:13-25, Yoh 18:39-19:16)

15 Banla zǝbaa zǝ pǝngi bǝsu gbǝnsi pǝ è pisinanǝ doke kǝ gbǝnǝ yezi gbaréńne.

16 Gurǝ mǝa sǝ pisina tǝdee kú gwe wè be Baraba.

17 Kǝ parii kǝkǝa, ben Pilati nǝ lá à bè: Dén á yezi mǝ gbaréaree? Baraban yǝ, ke Yesu kǝ wè be Mesaya?

18 Zaake à dǝ kǝ nǝsegǝaanǝ vǝna kǝn Yesuo yǝnzin wà à kpàawazi.

19 Gurǝ kǝ Pilati vǝena a tintia, à naǝ gbǝ zǝa à bè: Nton yǝke ke gbǝ maaa pǝnero, zaake nanaa kǝ má ò à yǝ musu gǝa gwǝavǝ ĩa dǝma maamaa.

20 Sa'orikinǝ kǝn gbǝnsinǝ nǝkǝre gbǝnǝ aǝ Baraba gbeka, aǝ be wà Yesu de.

21 Ben bǝsu gbǝnsi pǝ nǝ lá à bè: Gǝn plaaa pǝnǝ guu, dén á yezi mǝ gbaréaree? Ben aǝ bè, Barabame.

22 Ben Pilati nǝ lá à bè: Bǝn mé ke kǝn Yesu kǝ wè be Mesayao? Baade pǝngi bè: Nǝ à pá lía.

23 Ben à nǝ lá à bè: Bǝ dǝn à kǝ? Ben aǝ wii lè wà kǝara wà bè: Nǝ à pá lía.

24 Kǝ Pilati è é fǝ à yǝke kero, zǝka e kaara, ben à í tǝ, à a ǝ pǝpi gbǝnǝ wǝa à bè: Ma ǝ bǝe gbǝ pǝ gana yǝn. A yǝme.

25 Ben gbǝ pǝnǝ bè: À dena yǝ wǝ wa musu kǝn wa nǝnǝ.

26 Ben à Baraba gbàréńne, à bè wà Yesu gbǝ flǝo wà à pá lía.

Sozanǝ Yesu fabona
(Maa 15:16-20, Yoh 19:2-3)

27 Ben Pilati sozanǝ gǝ Yesuo bǝsu gbǝnsi pǝ be, ben aǝ nǝ gǝli kǝkǝa nǝ pǝngi aǝ ligazi.

28 Aǝ à pǝnǝ bǝea aǝ gumusu tǝaa dǝne,

29 ben aǝ lè fǝra tǝ aǝ kǝne, aǝ kǝba nǝne a ǝplaan gò ũ. Ben aǝe kúekuene, aǝe à faboo wèe bee: Fǝ, Yudanǝ kǝna!

30 Aǝ lóu sǝa, aǝ kǝba pǝ sè aǝ à lèo a mǝa.

31 Kǝ aǝ à fabò wà yǝa, ben aǝ gumusu pǝ gòala aǝ à zǝnda pǝkǝsǝanǝ dǝne, ben aǝe gaa à pá lía.

Yesu pana lía
(Maa 15:21-32, Luk 23:26-43, Yoh 19:17-27)

32 Kǝ aǝ bǝe aǝe gaa, aǝ dǝkǝre kǝn Sireni gbǝ kǝ wè be Simǝ, ben aǝ gǝ nǝa à Yesu líkpangbǝroo sé.

33 Ben aǝ kǝ guu kǝ wè be Gǝgǝta kǝ bè mǝwatorokii.

34 Ben aǝ geepiwǝe kǝ wà yǝkǝte kǝn èzǝo dǝne à mi. Kǝ à í kǝ, ben à gǝ mizi.

35 Kǝ aǝ à pá lía, ben aǝ kǝbankpe kǝ wà à pǝkǝsǝanǝ kpàatetekǝne.

36 Ben aǝ vǝe aǝe à dǝkpaa gwe.

37 Wà yǝ kǝ wà dǝa kǝ wà nǝ à mǝla wà bè:

Yudanǝ kǝna Yesun yè.

38 Ben wà kpǝi wédewenǝ pá lía à sae gǝn plaa, gbǝ doo à ǝplaazi, gbǝ doo à ǝzezi.

39 Gbǝ kǝ aǝe gǝe zǝla gweenǝ e nǝ mǝ kee degǝdegǝ, aǝe à sǝsǝ

40 wà bè: Mmǝn kǝ n bè né Luda kpé wǝ nǝ eara nǝ bo gurǝ aagǝ daguran gweroo? Tó mbe Luda Né ũ, nǝ n zǝnda mǝ sí nǝ pita lía.

- 41 Lεmε dɔ sa'orikinɔ kɔn ludayādannerinɔ kɔn gbēnsinɔ e à faboo lε wà bè:
 42 À gbē pāndenɔ mì sì, mɔde eé fɔ à a zīnda mì síro. Isarailinɔ kīnanloo? À pita lía tia, wé à náane ke.
 43 À Luda náane vī. Tó Ludaa yezi, ɛndē à à bɔ sa, zaake à bè ambe Luda Né ũ.
 44 Baa kpāi kè wà n pá lía lɛdoonɔ e à sɔsɔ lε dɔ.

Yesu gana

(Maa 15:33-41, Luk 23:44-49, Yoh 19:28-30)

- 45 Kè ɔfāntē kà midangura, ben gusiaa dà būsɔ pila píngi ai fāantē mò aagɔ.
 46 Fāantē mò aagɔn Yesu wii lè gbāngbān à bè: Eloi, Eloi, lεma sabatani! Beee bè, ma Luda, ma Luda, à kè dia n ma ton?
 47 Kè gbē kè aɔɔ zena gwe kenɔ yā pì mà, ben aɔ bè: Daa e Ilia sísii.
 48 Zaa gwe gɔɔ aɔ gbē doo bàa lè à gàa à sabo sè à dà geepiwē kpàkpā guu, à fifi kapaa, ben à dɔ Yesunε à mì.
 49 Ben gbē kpaaanɔ bè: À ze gīa wà gwa tó Ilia é mó à à mì sí.
 50 Yesu èara à wii gbāaa lè dɔ, ben à a wèndi gbàre.
 51 Ben Luda kpé lábure kèkɔre plaa bɔna musu suna gīzī. Tɔɔte nigānigā, gbènɔ pàrapara,
 52 miranɔ wèwē, ben Luda gbènɔ fèe bɔna gaan pari.
 53 Yesu fεe bɔna gaan gbera aɔ bɔe miran, aɔ gè Luda wétεn, gbènɔ n é pari.
 54 Kè sozanɔ gbēnsi kɔn a gbē kè aɔɔe Yesu dākpaanɔ tɔɔte nigānigāna pì è kɔn yā kè aɔɔ kènɔ píngi, vīa n kū maamaa aɔ bè: Yāpuramε Luda Né n gbē kè ũ.
 55 Nɔgbènɔ kú gwe pari, aɔɔe guu gwaa káaa. Aɔ té Yesuzi bɔna Galilimε, aɔègɔ póblee keεnε.
 56 N tén Mariama Magadaleni kún kɔn Mariamao Yemisi kɔn Yusufuo da kɔn Zebedi nènɔ dao.

Yesu vīina

(Maa 15:42-47, Luk 23:50-56, Yoh 19:38-42)

- 57 Kè uusie kè, Arimatea gbē ɔɔdee kè wè benε Yusufu mò. Yesu ibame dɔ.
 58 À gàa à Yesu gè gbèka Pilatia, ben Pilati bè wà kpáa.
 59 Kè Yusufu gè pì sè, a táaru bisa dufu fifi,
 60 à à dà a zīnda gbèwεε kè wà sò mira ũu guu. Ben à gbè bíta gbegere pà à tà wèe pìlε à tà.
 61 Mariama Magadaleni kɔn Mariama pānde pìo vèena gwe, aɔ aεdɔna miraa.
 62 Kè gurɔ lè, kámmabogurɔ zī kà, ben sa'orikinɔ kɔn Farisinɔ gàa Pilati kiia lɛdo
 63 aɔ bè: Yā kè gbēkεkεri pì ò a bēe zī dɔwagu à bè, gurɔ aagɔɔ gbera é fεe.
 64 N tó wàgɔ mira pì dākpaai à gurɔ aagɔdee zī. Tó lenlo, à ìbanɔ é mó wà à gè sé kpāi, aɔé o gbènɔne à fεe bɔna gaan. Ege zāa beee égɔ de à káakupɔla.
 65 Ben Pilati bènnε: À sozanɔ sí à gá à mira pì dākpa lán é fɔ nà.
 66 Ben aɔ gàa wà sèeda kè mira lé gbèa, aɔ sozanɔ tò gwe aɔgɔ dākpaai.

28

Yesu fεe à bɔna gaan

(Maa 16:1-11, Luk 24:1-12, Yoh 20:1-10)

- ¹ Kámmabogurɔ gbera Azumanεngo zī kɔngɔ idε'idε Mariama Magadaleni kɔn Mariama pānde pìo bɔ wà gàa mira gwa.
² Ben tɔɔte nigānigā gbāngbān, zaake Dii malaika ke bɔ musu, à mò à gbè pì gbegere pà à gùo mira léame, ben à vèea.
³ À uu de lán loupina bà, à uta de pú fénfen lán buu bà.
⁴ Vīa gudākparinɔ kù, aɔɔe lugalugaa, ben aɔ gɔ sàii.

⁵ Ben malaika pì bè nɔgbɛ̀ pìnɔnɛ: Àton tó vĩa a kũro. Má dɔ̀ kè Yesu kè wà pà lán ée wɛtɛɛ.

⁶ À kú kèro, à fɛɛ lán à ò nà. À mɔ̀ à guu kè wà à dàɛn gwa,

⁷ é gá à o à ìbanɔnɛ kpakpaa à fɛɛ bɔna gaan. Eé dɔ̀nɛ aɛ gana Galili. Gwen é à en. Má òaren gwe.

⁸ Ben aɔ̀ b̀ miran kpakpaa kɔ̀n vĩa, mɔ̀de aɔ̀ pɔɔ nna bíta. Aɔ̀ bàa lè aɔ̀e gaa à baaru kpá à ìbanɔnɛ.

⁹ Ben Yesu dàńlɛ gɔ̀, à ì kpámma. Kè aɔ̀ s̀zi, aɔ̀ dɔ̀nzi kènɛ, ben aɔ̀ ɔ̀ kè a kèsekpeɛa.

¹⁰ Ben Yesu bèńnɛ: Àton tó vĩa a kũro. À gá à o ma gbɛ̀nɔnɛ aɔ̀ gá Galili. Gwen aɔ̀é ma en.

Soza gudakparinɔ̀ yagbannena

¹¹ Kè nɔgbɛ̀nɔ̀ tà, ben soza gudakpari kenɔ̀ gè wéte guu, aɔ̀ yá kè kènɔ̀ ò sa'orikinɔnɛ pínɡi.

¹² Ben sa'oriki pìnɔ̀ gbɛ̀nsinɔ̀ sìsi, aɔ̀ yá g̀g̀, ben aɔ̀ ɔ̀ bíta kpà soza pìnɔ̀a gusae

¹³ aɔ̀ bè: À be à ìbanɔ̀ bé wà mò gwāavī, aɔ̀ à gè sè kpāi gurɔ̀ kè ée ii oo.

¹⁴ Tó b̀usu gbɛ̀nsi yá pì mà, wé agbaa kpánɛ, é b̀ yāketen.

¹⁵ Sozanɔ̀ ɔ̀ pì sì, ben aɔ̀ kè lán wà dàńnɛ nà. Ben yá pì g̀ Yudanɔnɛ baaru ũ ai kɔ̀n a gb̀ao.

Yesu zĩ nana a ìbanɔnɛ ń ɔ̀zĩ

(Maa 16:14-18, Luk 24:36-49, Yoh 20:19-23, Zĩr 1:6-8)

¹⁶ Yesu ìba gɔ̀n kuri awɛɛdoonɔ̀ gáa Galili kpíi kè à à kii g̀g̀ńnɛ yáa musu.

¹⁷ Kè aɔ̀ à è, aɔ̀ dɔ̀nzi kènɛ, mɔ̀de aɔ̀ gbɛ̀kenɔ̀ e seka keɛ.

¹⁸ Ben Yesu s̀ńzi à bèńnɛ: Luda musu kɔ̀n tɔ̀tɔ̀o iko pínɡi kpàma.

¹⁹ Beee yānzi à gá à bori pínɡi ke ma ìbanɔ̀ ũ, à ń bātisi ke kɔ̀n De Luda tóo kɔ̀n à Né tóo kɔ̀n à Ninii tóo,

²⁰ à yá kè má dìɛareenɔ̀ dańnɛ aɔ̀g̀ kũna pínɡi. À ma, még̀ kúao gurɔ̀ pínɡi ai anduna gá yáao.

MAAKU Baaru nnaa kè Maaku kè

Yesu batisikena 1:1-1:13
 Yesu yādanna Galili 1:14-9:50
 Zaa Galili ai Yerusalemu 10:1-10:52
 Yesu kuuna Yerusalemu 11:1-14:9
 Yesu gana kōn à fεnao 14:10-16:20

Yaaya Batisikeri waazikena
 (Mat 3:1-12, Luk 3:1-18, Yoh 1:19-28)

¹ Luda Né Yesu Kirisi baarun yè.
² À nà lán à kú annabi Isaya takada guu nà, à bè:

Mé ma z̄iri gbare n ā
 à zé kekenne.

³ À kpàakpakeri kòto ma do gbáan à bè:
 À zé keke Diine,
 à zé wéweno porone súusu.

⁴ Len Yaaya Batisikeri kú gbáan le, èe waazi kee, à ò gbēnōne aō nòse lie aō batisi ke, Luda é
 n durun kēíne.

⁵ Yudea būsudeeno kōn Yerusalemudeeno gāa à kiia n píngi, aō n durunno ò gupuraa, ben
 à n batisi kè Yodazi.

⁶ Yaaya ègō uta kè wà tà kōn lakumi kāo dana, à bāa asaa dō a pii. Sutē kōn zó'ion à póblee
 ũ.

⁷ À waazi kè à bè: Gbēke é mó ma gbera à gbāaa demala. Mée ká mà kúe mà à kyatee
 bōbōnero.

⁸ Mèè a batisi ke kōn íome, gbē pì sō eé a batisi ke kōn Luda Ninio.

Yesu batisikena
 (Mat 3:13-17, Luk 3:21-22)

⁹ Gurō beea Yesu bō Nazareti, Galili būsun, à mò, ben Yaaya à batisi kè Yodazi.

¹⁰ Kè Yesu bikù gō, à è ludambe e wēekōa, Luda Ninii e suuawa lán pōtēe bà.

¹¹ Ben à kòto mà bōna ludambe à bè: Mbe ma né mèn do léle yenzidee ũ, kè ma pōo
 nnamma.

Yesu yāgwana
 (Mat 4:1-11, Luk 4:1-13)

¹² Ben Luda Nini à gbàre gbáan gō,

¹³ ben à kú gwe kōn nōbōsēteno ai gurō baplaa, Setān e à yō à gwa. Ben malaikanō mò
 wà dōale.

Yesu iba káakunō sisina
 (Mat 4:12-22, Luk 4:14-15, 5:1-11)

¹⁴ Yaaya kūna gberan Yesu tà Galili, èe baaru nnaa kè bō Luda kiia kpa

¹⁵ à bè: À gurō kà, kpata kè bō Luda kiia kà kī. À nòse lie à baaru nnaa pì sí.

¹⁶ Kè Yesu e dō Galili sèbezi, à Simō kōn a dāaro Anduruo è, aōe táaru kpa sèbe pìn,
 zaake sōrōkōnōme.

¹⁷ Ben Yesu bèíne: À mó à témazi, mé a ke gbēweterino ũ.

¹⁸ Zaa gwe gō aō n táarunō tòn aō bō wà tēzi.

¹⁹ Kè à gāa ae féte, à Zebedi né Yemisi è kōn a dāaro Yohanao. Aō kú goro'ite guu, aōe
 n táarunō kekēe.

²⁰ À n sísí gō, ben aō n de Zebedi kōn ayazīkerino tò goro guu gwe aō bō wà tēzi.

Yesu zĩnde kẹkọana Kapenam
(Luk 4:31-37)

- 21 Aṣ gaa Kapenam. Kẹ kammaboguroo kà, Yesu gaa aduakekpen, èe yã daañne.
 22 À yãdannena bọ́ n̄ sae, zaake è dañne ikoomɛ, èe ke lán ludayãdannerino pọ́ b̀anlo.
 23 Zĩ beee gōgbē zĩnde kee kú aduakekpen gwe. À wii lè à b̀e:
 24 Bón wá v̄i k̄o ɔzi, Yesu Nazareti? N m̄o n̄ wa kaaten yó? Má d̄o gbē kè n̄ de a ũ, m̀be Luda gbē kè kú adona ũ.
 25 Ben Yesu ḡi z̄in p̄ine à b̀e: N̄ yĩte! N̄ go gbē p̄ia.
 26 Ben z̄in p̄i à n̄ḡaniḡa à wii gb̄aaa lè, ben à g̀oà.
 27 B̄idi gb̄eno kù n̄ p̄ingi, aṣo k̄o lalaa: Bó taka bori ȳan gwee? Yãdannena dufun yó? È yã dañne ikoo fá! Baa k̄on z̄inno, tó à yã òñne, aṣe à yã mamɛ.
 28 Ben k̄ando à tó dà Galili b̀usula p̄ingi.

Yesu gyãreeno kẹkọana pari
(Mat 8:14-17, Luk 4:38-41)

- 29 Kẹ Yesu bọ́ aduakekpen, ben à tà Simo k̄on Anduruo be ḡo k̄on Yemisio k̄on Yohanao.
 30 Simo naṣ daa daena, èe m̄ew̄aaa kee, ben wà à yã ò Yesunɛ ḡo.
 31 À ḡaa à kiia à à kù a ɔa à à f̄eɛ. Ben à m̄e ȳi kù ai à p̄oble k̄eñne.
 32 Kẹ uusie kè, ɔf̄ant̄e e ḡe k̄p̄en, wà m̀one k̄on gyãreeno k̄on z̄indeeno n̄ p̄ingi.
 33 W̄et̄eeno k̄ak̄oà à k̄p̄e k̄p̄elea n̄ p̄ingi.
 34 À gb̄eno k̄ek̄o pari k̄on gyã bori s̄anda p̄ingio, à z̄inno gò gb̄enoa paripari. È z̄inno gba zé aṣ yã oro, zaake aṣ d̄o gbē kè à de a ũ.

Yesu waazikena zaa Galili
(Luk 4:42-44)

- 35 K̄onḡo ide'ide Yesu f̄e à b̀o à ḡaa s̄en gusae, èe adua kee gwe.
 36 Ben Simo k̄on a gb̄eno p̄ez̄i.
 37 Kẹ aṣ b̀a, aṣ b̄ene: Baade p̄ingi e n gbekaa.
 38 Ben à b̄eñne: Wà gá gu p̄andea lakutu kè kú wa saeno guu, mé waazi ke gwe d̄o, zaake beee ȳanzin ma m̄zi.
 39 Lemɛ èḡo lili oo Galili b̀usun lɛ, èḡo waazi kee aṣ aduakekpeno guu, èḡo z̄inno gogoořma.

Kusu kẹkọana
(Mat 8:1-4, Luk 5:12-16)

- 40 Ben kusu ke m̀o à kiia à kùe à w̄e k̄e à b̀e: Tó n̄ yezi, né f̄o n̄ ma k̄ek̄o wásawasa.
 41 À kè Yesunɛ w̄enda, ben à ɔ b̀o à k̄e à b̀e: Má yezi, n̄ ḡo wásawasa.
 42 Zaa gwe ḡo à kusu ȳaa à k̄ek̄o wásawasa.
 43 Ben Yesu à gb̄are ḡo à ḡine à b̀e:
 44 N̄ton o gb̄eke maro. N̄ gá n̄ n z̄inda ɔd̄o sa'orine n̄ sa'opo kè Musa diɛ kpá n k̄ek̄oana s̄eda ũ gb̄eno.
 45 Kẹ à b̀o, à ḡaa èe yã p̄i o'ooñne. Yã p̄i dàgula, ben Yesu è f̄o à ḡe w̄eten gupuraa d̄oro. Èḡo kú s̄en gusaemɛ, ben w̄eḡo b̄o baama p̄ingi w̄aḡo m̄o à kiia.

2

Gb̄e kaena kẹkọana
(Mat 9:1-8, Luk 5:17-26)

- 1 Gur̄o plaaa gb̄era Yesu liara à tà Kapenam. Kẹ wà m̀a à kú be,
 2 ben wà p̄azi paripari, ḡek̄ii kuu d̄oro baa k̄p̄elea, èe Luda yã ooñne.
 3 Ben wà m̀one gb̄e kaena, ḡon siiḡo bé wà à s̄ena.

⁴ Kè aṣṣe e wà sṣo Yesuziro parii yānzi, ben aṣ diò kpé musu, aṣ kpé fṣ guu kè Yesu kún. Kè aṣ fṣ, ben aṣ gyáree pì pìta kṣn à daebṣo.

⁵ Kè Yesu è aṣṣo a náane vī, a bè gbē kaena pìne: Ma gbē, n durunṣo kèmma.

⁶ Ludayádanneri kenṣ vēena gwe aṣṣe oo n nṣe guu:

⁷ Bóyānzi gbē kè e oo lēzi? Èe dṣkεε Ludaomεεe! Dé bé eé fṣ à durunṣo kḗnne, tó èe ke Luda ado baasiroo?

⁸ Gwe gṣṣo Yesu dṣṣo a nṣe guu laasuu kè aṣṣe lεε, ben à n lā à bè: Bóyānzi ée laasuu beee taka lεε a nṣe guuzi?

⁹ Tó ma bè gbē kaena pìne à durunṣo kḗa, ke tó ma bè à fεε à a daebṣo sé à taa o, à kparee bé à aagaa?

¹⁰ Má ò lε lε àgṣ dṣ kè Gbēntee Né durunkēnnena iko vī tṣṣe kè. Ben à bè gbē kaena pìne:

¹¹ Ma bènnε n fεε n n daebṣo sé n tá bε.

¹² Ben à fεε gṣṣo à a daebṣo pì sè à bṣo gbēnṣo waa n píngi. Yā pì bṣo n saε, ben aṣ Luda tó bṣo wà bè: Wée yā kè taka e yāro.

Levi sisina

(Mat 9:9-13, Luk 5:27-32)

¹³ Yesu liara à bṣo à gaa sèbe léa. Wèe mṣṣo à kiia paripari, ben èe yā daańne.

¹⁴ Gurṣṣo kè èe gēteε, ben à Alafeu né Levi è vēena a be'ṣṣsikpen. À bènnε: N mṣ n témazi. Ben à fεε à tēzi.

¹⁵ Zīkea kè Yesu e pṣ blee à bε, be'ṣṣsirinṣo kṣn durunkerinṣo e pṣ bleeo pari kṣn à ibanṣo lēdo. Zaake gbē beee takanṣṣo tēzi pari.

¹⁶ Farisi kè aṣè Luda yā dańnenṣṣo kú gwe. Kè aṣṣo è Yesu e pṣ blee lēdo kṣn be'ṣṣsirinṣo kṣn durunkerinṣo, ben aṣ à ibanṣo là wà bè: Bóyānzin èe pṣ blee lēdo kṣn be'ṣṣsirinṣo kṣn durunkerinṣozi?

¹⁷ Kè Yesu yā pì mà, à bèńne: Gbē kè aafia vīi bà kú likita yāoro, sé gyáree. Mée mṣ gbē maaanṣo sísiro, sé durunkerinṣo.

Léyina

(Mat 9:14-17, Luk 5:33-39)

¹⁸ Yaaya Batisikeri ibanṣo kṣn Farisinṣo e lé yii, ben wà mṣ wà Yesu là wà bè: Yaaya ibanṣo kṣn Farisi ibanṣo è lé yi, ben n ibanṣo è yi sero né?

¹⁹ Ben Yesu bèńne: Nṣseri gbēnṣo é lé yi gurṣṣo kè à kúnyo nṣse guun yṣ? Gurṣṣo kè nṣseri kúnyo, aṣé lé yiro.

²⁰ À gurṣṣo é mṣ kè weé nṣseri bṣo n té, gbasa aṣé lé yi sa.

²¹ Gbēke è uta zii nambata na kṣn pṣle dufuoro. Tó wà kè lε, uta dufu é sṣkṣzi à kēkṣre, à zii fṣna é kaara.

²² Wè geepiwē dufu ká tūu zii guuro. Tó wà kè lε, wēε pì é tūu pūtā, wē kṣn tūuo é yaka n píngi. Auo, wè geepiwē dufu ká tūu dufu guumε.

Kámmabogurṣo yā

(Mat 12:1-21, Luk 6:1-11)

²³ Kámmabogurṣṣo zīkea Yesu e pāa buraanṣla. Lán èe gaa nà à ibanṣo pṣwεε wṣro, aṣṣe soo.

²⁴ Ben Farisinṣo bènnε: N gwa! Bóyānzin aṣṣe yā kè wè ke kámmabogurṣṣo zīroo kεεzi?

²⁵ Ben Yesu wēńla à bè: Ée à kyó ke ziki á è lán Dauda kè gurṣṣo kè àpi kṣn a gbēnṣo e takaasi kεε, kè nṣaa e n dεεroo?

²⁶ Sa'oriki Abiata gurṣṣo à gē Luda ua guu, à buredi kè wà kàε Ludanε sò, kè gbēkee à sona zé vīro, sé sa'orinṣo, ben à kpà a gbēnṣo.

²⁷ Yesu èara à bèńne dṣ: Luda kámmabogurṣṣo diε gbēntee aafia yānzimε. Èe ke kámmabogurṣṣo yānzin à gbēntee kēziro.

²⁸ Beee yānzi Gbēntee Né iko vī kámmabogurṣṣo se.

3

1 Yesu èara à gàa aduakεkpen. Gõgbē kee kú gwe à ɔ doo fěfěna.

2 Gbēkenɔ e Yesu tàasi keε, tó eé à kěkõa kámmabogurɔɔ zĩ, le wà yā e wà dia.

3 Ben Yesu bè gbē kè à ɔ fěfěna pìne: Ñ fεε ñ ze zà guu.

4 Ben à ñ lá à bè: Kámmabogurɔɔ zĩ à zé vī wà à maaa ken yóɔ, ke à zaaa? Wà gbē mì sín yó, ke wà demε? Ben aɔɔe yāke oro.

5 Yesu ñ gwá pɔfěo à ligazi, zaake à pɔɔ yàka ñ swāgbāa yānzi. Ben à bè gõgbē pìne: Ñ n ɔɔ pì poro. Kè à pòro, ben à ɔɔ pì kè a gbèn.

6 Ben Farisinɔ b̀̀e wà gàa wà yā gõgõ kõn kí Herɔdu gbēnɔ gɔɔ, dian aɔ́e ke nà wà Yesu de.

Pari kɔ́kɔ́aa s̀̀be léa

7 Yesu kõn a ìbanɔ ñ zĩnda gà́nne gwe, aɔ́ gàa s̀̀be léa. Ben parii b̀̀ Galili wà t̀̀zi.

8 Gbēkenɔ b̀̀ Yudea dɔ kõn Yerusalemuo kõn Edɔmunɔ b̀̀suo kõn Yoda baa k̄aa kpaao kõn Tayao kõn Sid̄o wà mò à kiia paripari, kè aɔ́ yā kè èe keεnɔ baaru mà yānzi.

9 Parii yānzi Yesu ò a ìbanɔne aɔ́ góro'ite soru keare, le wàton nak̄ɔrearo yānzi.

10 Zaake Yesu gbēnɔ k̄k̄õa pari, ben gyāreenɔ e nak̄ɔreεa pari le wà ɔ kea.

11 Zĩdeenɔ s̄, tó aɔ́ à wée è, aɔ́ è mó wà daε à aεme, aɔ́ è wii lé wà be: M̄be Luda Né ũ.

12 Ben Yesu è gí́nne aɔ́ o gbē kè á de à ũ.

Yesu z̄iri ḡɔɔn kuri awεεplaaanɔ diena

(Mat 10:1-4, Luk 6:12-16)

13 Kè Yesu didi kp̄iia, à gbē kè à yezinɔ s̄isiazi, ben aɔ́ mò à kiia.

14 Ben à ḡɔɔn kuri awεεplaaanɔ diε aɔ́ḡõ kúao, le àḡõ ñ zĩ waazi ke,

15 aɔ́ḡõ iko vī aɔ́ zĩnnɔ gońma. À tó kp̄ánne z̄irinɔ.

16 Aɔ́ tón yè: Simɔ kè à tó kp̄áne Pita.

17 Zebedi né Yemisi kõn a d̄áaro Yohanao. À tó kp̄ánne B̄anεε. Tó pì bè lapatammarinɔ.

18 Beee gbera Anduru, Filipi, Batɔlomiu, Matiu, Tomasi, Alafeu né Yemisi, Tadeu, Simo Aĩade

19 kõn Yudasi Isikarioti kè b̀̀ à kp̄εεo.

Z̄ingona gbēnɔa

(Mat 12:22-32, Luk 11:14-23, 12:10)

20 Kè Yesu tà be, ben gbēnɔ èara wà k̄k̄õa dɔ pari, ben Yesu kõn a ìbanɔ e zé e wà pò blè sero.

21 Kè à b̄deenɔ yā pì mà, aɔ́ dà zén wà à gbese, zaake aɔ́ɔe bee ña k̄aame.

22 Ludayádanneri kè aɔ́ b̀̀ Yerusalemu wà m̀̀nɔ bè: À Belezzebubu vī, zĩnnɔ kína pì gbāaan è zĩn gońma.

23 Ben Yesu ñ s̄isiazi à yālek̄õzina ònne à bè: Set̄an é f̄õ à a zĩnda gońmaó?

24 Tó kpata gbēnɔ ìbete kpà k̄õ, kpata pì é ḡi keó?

25 Tó uadeenɔ ìbete kpà k̄õ, ua pì é ḡi keó?

26 Tó Set̄an ìbete kpà kõn a zĩnda gbēnɔ aɔ́ k̄k̄õa, eé ḡi k̄ero, eé mì demε.

27 Gbēke é f̄õ à ḡε ḡõsagbāaa kp̄én à à pónɔ séero, séto à à yì ḡĩa, gbasa à à kp̄é kpoke.

28 Yāpuraan méε ooare, Luda é gbēnɔ durunɔ k̄éńne kõn a tó zaaa kè aɔ́ è s̄isino píngi,

29 m̄de tó gbē Luda Nini tó zaaa s̄isi, eé k̄éńero, zaake adee durun kè è sí k̄éńneroo k̄emε.

30 Yesu ò le kè aɔ́ bè à zĩn vī yānzime.

Yesu danɔnɔ

(Mat 12:46-50, Luk 8:19-21)

31 Kè à da kõn à d̄áaronɔ kà, aɔ́ zè bàazi, ben aɔ́ gbē z̄i wà à sísi.

32 Gbēnɔ v̄εena wà ligazi pari, ben wà bène: Ñ gwa! N da kõn n d̄áaronɔ ze bàazi aɔ́ɔe n gbekaa.

- 33 Ben à wèrila à bè: Dén ma da kōn ma dāaronɔ ũu?
- 34 Ben à gbě kè aō v̄ēzinɔ gwà à bè: Ma da kōn ma dāaronɔn yè.
- 35 Gbě kè è Luda poyezi kēen ma dāaro kōn ma dāreo kōn ma dao ũ.

4

Yālekōzina kōn pówēfario (Mat 13:1-23, Luk 8:4-15)

- 1 Yesu èara èe yā daañne sèbe sae. Wà pàzi paripari, ben à gè à v̄ēe goro'iten íla, gbēno gò kaena sìsì baa sèbe léa n̄ píngi.
- 2 À yā dànnē kōn yālekōzinanɔ pari. Lán èe daañne nà à bè:
- 3 À swā kpá! Búbari ke bé à kuu à bò à gàa pówēe fā.
- 4 Lán èe fāa nà, ben à kenɔ lèe zé guu, bāanɔ mò wà blè.
- 5 À kenɔ lèe gbè sàra musu, gura kè bùsu vī bítaro, ben aō b̄de gō, kè bùsu bíta gwero yānzi.
- 6 Kè ofāntē f̄ēe, ben aō té kù wà gàga, kè aō kāsāa vīro yānzi.
- 7 À kenɔ lèe lènɔ guu, ben lè f̄ēe à nākōrēm̄ma aōe né iro.
- 8 À kenɔ s̄ lèe t̄ote maaa guu. Aō b̄de wà f̄ēe aō né ì, à kenɔ kaarana kè baaakurikuri, kenɔ baaagōgō, kenɔ bas̄s̄s̄oro.
- 9 Ben Yesu bè: Gbě kè swā vī à ma.
- 10 Kè Yesu guñne gwe à kú ado, ben à gōon kuri awēēplaaanɔ kōn gbě kè aō kúzinɔ mò wà yā p̄inɔ mì gbèkaa.
- 11 Ben à bèñne: Luda kpata kè bò à kiia asii kpàawa àgō d̄s̄, m̄ode m̄eè yā píngi o gbě kpaaan̄ne kōn yālekōzinan̄me,
- 12 l̄e aōgō guu gwaa p̄oke'ena sai, aōgō swā kpakpaa à d̄r̄o d̄ona sai, l̄e aōton āe d̄o Ludaa, à n̄ durun̄n̄o kēñnero yānzi.
- 13 Ben Yesu n̄ lá à bè: Á yā p̄i d̄oro? É ke dia à yālekōzina ke d̄o?
- 14 À ma! Búbari p̄i Luda yān èe fāa.
- 15 Gbēkenɔ de lán zé guu pówēe bà, guu kè wà Luda yā f̄an. Tó aō mà, ben Setān è mó à Luda yā kè wà f̄a n̄ té p̄i símma gō.
- 16 Gbēkenɔ de lán pówēe kè lèe gbè sàra musu bà. Tó aō Luda yā mà, aōe sí gō kōn p̄onnaao.
- 17 Zaake aō kāsāa vīro, aōe ke guro plaaro. Tó yā'ōamma n̄ lé ke tó wà w̄ēe t̄ām̄ma yā p̄i yānzi, aōe fum̄e gō.
- 18 Gbēkenɔ de lán pówēe kè lèe lènɔ guu bà. Aō Luda yā mà,
- 19 m̄ode anduna yā k̄ah̄ankena kōn yena auzikizio kōn p̄o kpaaan̄o nid̄enaò è nakōrēm̄ma, ben yā p̄i è gō àre sai.
- 20 Gbēkenɔ de lán pówēe kè lèe t̄ote maaaan̄o bà. Aōe Luda yā ma wà sí, ben aōe ke kaarana p̄o ũ, aō kenɔ baaakurikuri, kenɔ baaagōgō, kenɔ bas̄s̄s̄oro.

Yālekōzina kōn fitiao (Luk 8:16-18)

- 21 Yesu bèñne: Wè fitia na wà gbaka kúea ke wà die gádo gbáruó? Dabu musun wè dinloo?
- 22 Asiiyā kee kuu kè weé gí b̄aziro. P̄okee kuu utena kè eé b̄o gupuraaro.
- 23 Gbě kè swā vī à ma.
- 24 À bèñne d̄o: À làakari ke yā kè ée maaa. Zaka kè eè ȳoón̄nen Luda é ȳoore eé eara à kaaraare d̄o.
- 25 Gbě kè p̄o vīin Luda é kaaran̄e. Gbě kè p̄oke vīroo s̄s̄, baa à néngo kè à vīi Luda é sía.

Yálekšzina kšn pówεεbɔena

26 À bè dɔ: Kpata kè bɔ Luda kiia de lán pówεε kè gbě fã buraa bà.

27 Gwáavĩ kšn fáantɛo baa tó èe ii oo ke à bɛε, pówεε pì è bɔre à ìsi kũ, gbě pì ègɔ dɔ lán è kε nàro.

28 Tɔɔte bé è pówεε i a zĩnda. È kà pá gĩa, gbasa à nò sí, à gberan è pia.

29 Tó à mà, ben wè kě kontoo, zaake à kekεgurɔɔ bé à kà.

Yálekšzina kšn musadi wéεo

(*Mat 13:31-32, 34, Luk 13:18-19*)

30 À bè dɔ: Bón kpata kè bɔ Luda kiia bɔkɔbao? Bón wé e wà lékšzio?

31 À de lán musadi wéε bà, kè à wéε kete de pówεε kè wè tɔnɔla píngi,

32 mɔde tó wà tɔ, è bɔε à ke bíta de dò pɔnɔla píngi. È gã gègetenɔ ke ai bãanɔ è mó wà zšzš à lá ɔran.

33 Yesu Luda yã ónne pari kšn yálekšzina beee takanɔ aš mana lén.

34 Èe yáke ónne yálekšzina sairo. Tó à kú kšn a ìbanɔ ñtɛε, ben è yã píngi bɔkɔtɛñne.

Yesu zàga'ĩa zεna

(*Mat 8:23-27, Luk 8:22-25*)

35 Kè uusie e keε, à bè a ìbanɔne: Wà bikũ baa kãa kpa.

36 Zaake Yesu kú góro guu, ben aš gèò lɛdo aš dà zén le wà parii tò gwe. Góro pãndenɔ gàányo.

37 Ben zàga'ĩa gbãaa fɛε. Í e góro yĩpayĩpaa èe kaa à guu ai à yezi à pa.

38 Yesu kú góro kpεε kpa, èe ii oo à mì di mibɔkɔa. Ben à ìbanɔ à vù aš bène: Danneri! Kè wéε kaatεε, néε bídi keroo?

39 Ben à fɛε à gĩ ìane à bè íne: Ñ yĩte! Ñ ze tεεε! Ben ìa kpàε, guu yĩ kítikiti.

40 Ben à ñ lá à bè: À kè dia á seka vĩ lεee? Ase á ma náane vĩro ai tiaó?

41 Ben aš gò bídi guu, ašɔe kš lalaa wà bè: Dén gbě kè ũee? Baa ìa kšn ío è à yã mame.

5

Zĩnnɔ gbarεna alɛdenɔa

(*Mat 8:28-34, Luk 8:26-39*)

1 Aš kà Gadara bũsun sèbe baa kãa kpa.

2 Kè Yesu bɔ góro guu gɔɔ, zĩnde ke bɔ mirakpetεa à mò à dààle.

3 Ègɔ kú gbèwεε kè de mira ũunɔ guu. Baa mòkyakoo è fɔ à à yì dɔro.

4 Zaake wè à yì kšn mòkyakooome wè à da lín baabɔre, mɔde è mò pìnɔ kéké è lí pìnɔ gborogboro. Gběke è à gbãaa fšro.

5 Gwáavĩ kšn fáantɛo píngi ègɔ tãa oo mirakpetεa kšn sšsšgεezinɔ, ègɔ wii lεε ègɔ a zĩnda lilii gbèo.

6 Kè à Yesu è kãa, ben à bàa lè à mò à kùε à aε.

7-8 Kè Yesu bè zĩn pì goa, ben à wii gbãaa lè à bè: Yesu, Luda Musude Né, bón wá vĩ kš ɔzĩi? Ma nanne Ludazi ñton wéε tãmaro.

9 Ben Yesu à là à bè: Ñ tón diaa? Ben à wèala à bè: Ma tón Pari, zaake wá pari.

10 Ben aš agbaa kpà Yesune maamaa wà bè àton péñma bũsu pì guuro.

11 Alɛde kpàsa bíta kú gwe, ašɔe pɔ blee sšsšgεezi.

12 Ben zĩn pìnɔ wéε kè Yesua wà bè: Ñ wa gbarε alɛdenɔ té wà gē ñ guu.

13 Yesu ñ gbá zé, ben zĩn pìnɔ gòà wà gè alɛde pìnɔ guu. Ben alɛde kpàsa kè kà bɔrɔ plaa taka pìnɔ wì bào aš sòro sšsšgεezi aš sì sèben, ben aš gàga gwe.

14 Ben alɛdɛdãrinɔ bàa lè wà gàa yã pì tškéñne wéte guu kšn buraanɔ. Ben gběnnɔ bɔε wà gàa yã kè kè pì gwa.

- 15 Kè aõ mò Yesu kiia, aõ gõgbẽ kè zĩn kú à guu pari yãa pì è wẽena gwe, à uta dana à bàn pì wèrea, ben vĩa n kũ.
- 16 Gbẽ kè aõ yã pì è wéεonɔ yã kè zĩndee pì lè tɔkẽńne kɔn alɛdenɔ yão.
- 17 Ben aõ agbaa kpà Yesunε kè à bɔńne n b̀sun.
- 18 Kè Yesu e gẽε góro'ite guu, gõgbẽ kè zĩnno vĩa yãa pì wéε kèa lε à táo.
- 19 Yesu e wero à bène: N̄ tá n be n gbẽnɔ kiia, n̄ yã kè Dii kènneε ońne píngi, dia à n wẽnda b̀ nà.
- 20 Ben gõgbẽ pì tà, èe yã kè Yesu kènne kpàakpa keε Wétεmenkuri b̀sun, ben yã pì b̀ gbẽ píngi saε.

Yairu né fεena kɔn nɔgbẽ kè ɔ kè Yesu utaa
(Mat 9:18-26, Luk 8:40-56)

- 21 Yesu liara à bikù sèbe baa kãa kpa kɔn góroo, ben parii kàkɔazi sèbe léa.
- 22 Aduakεkpe gbẽnsi kè wè benε Yairu mò gwe. Kè à Yesu è, à dàε a puua à gbá saε,
- 23 ben à kúε kènne maamaa à bè: Ma nénɔgbẽ kú gaa lézĩ. N̄ mó n̄ ɔ kea, lε à gbãa kũ àgõ kú wẽndio.
- 24 Ben Yesu dào zén. Parii tézi aɔɔε nakɔrεεa.
- 25 Nɔgbẽ kee kú gwe aru è bɔεa à kà wè kuri awεεplaa.
- 26 Ɖzẽdeenɔ à kè takaasidee ũ maamaa, à a ɔɔ blè píngi. Èe aafia ero, è keke àgõ kaaramε.
- 27 Kè à Yesu baaru mà, ben à s̄ Yesuzi parii guu kpεε kpa. Ben à ɔ kè à utaa,
- 28 zaakε à bè: Baa tó ma ɔ kè à utaa dé, mé kékɔa.
- 29 Ben à arubɔena pì zè ḡɔ. À d̄ a m̄ guu kè à kékɔa kɔn a gyãa pìo.
- 30 Zaa gwe ḡɔ Yesu d̄ a m̄ guu kè gbãa ke b̀agu, ben à liε parii guu à bè: Dé bé à ɔ kè ma utaa?
- 31 Ben à ibanɔ bène: N̄ è lán gbẽnɔ e nakɔrεemma nà, ben n bè dé bé à ɔ kemma?
- 32 Ben Yesu gbẽnɔ gwà à lìgazi lε à gbẽ kè yã pì kè e.
- 33 Vĩa nɔgbẽ pì kù èe lugalugaa, zaakε à d̄ yã kè à à lè a m̄ guu, ben à mò à dàε a puua à gbá saε à à yãpuraa òne píngi.
- 34 Ben Yesu bène: Nɔgbẽ, ma náane kè n̄ kè bé à n kékɔa. N̄ tá be aafia, n gyãa pì kèmma gwe.
- 35 Kè Yesu kpé èe yã oo, wà b̀ aduakεkpe gbẽnsi pì be wà mò wà bène: N né pì kè sai, n̄ton ãa da danneria d̄ro.
- 36 Yesu e swã kpá n̄ yãnz̄iro, ben à bè gbẽnsi p̄ne: N̄ton tó swè k̄nguro, n̄ ma náane ke dé.
- 37 Èe we gbẽke gá zεarero, sé Pita kɔn Yemisio kɔn Yemisi d̄aro Yohanao.
- 38 Kè aõ kà gbẽnsi pì be, Yesu è wèε ɔɔ d̄ɔ wèε wii gbãaa lεε wèε kpãngeda keε maamaa.
- 39 Kè à ḡε kpén, à n̄ lá à bè: Bóyãnz̄i ée kpãngeda keε ée ɔɔ d̄ɔzi? Né pì e garo, èe ii oomε.
- 40 Kè aɔɔε à lalandi keε, ben à p̄emma aõ b̀εe bàazi n̄ píngi. Sé né pì de kɔn à dao kɔn à iba kè aɔɔ kúonɔ, aõmbe à n̄ sé à ḡéńyo guu kè né pì kún.
- 41 Ben à né pì kù a ɔɔa à bène: Talita kum! Yã pì bè, nénɔkparε, n̄ fεε.
- 42 Zaa gwe ḡɔ né pì f̄εε à táa ò. Né pì s̄ kà wè kuri awεεplaa. Yã pì b̀ n̄ saε maamaa.
- 43 Ben Yesu ḡinne pátipati aõton o gbẽke maro. Ben à bè wà p̄blee kpáa à ble.

6

Nazarεtideenɔ gina Yesuzi
(Mat 13:53-58, Luk 4:16-30)

- 1 Yesu b̀ gwe à ḡaa a be wéte, à ibanɔ tézi.
- 2 Kè kámmabogurɔ kà, ben èe yã dańne aduakεkpen. Ben parii kè aõ à yã mànɔ bídi kè wà bè: Mákp̄an gõgbẽ pì yã kènɔ èn? Ɖnd̄ɔ kp̄areen wà kp̄aa, ben èe dabuyã kè takanɔ keε?

³ Àmbe lí'ari ũroo? Mariama nénloo? Yemisi kōn Yusufuo kōn Yudao kōn Simōnō vñin gweroo? À dārenō bé wà kúwao kèroo? Ben aō gīzi.

⁴ Ben Yesu bèñne: Annabi ègō bèe sairo, sé à be wéte kōn à danenō kiiao kōn à uao baasiro.

⁵ Yesu e fō à dabuyā ke kè gwero, sé gyāree kè à ɔ kèrīmma à n kēkōa kenō baasiro.

⁶ Kè aōe à náane kero, aō yā bō à sae maamaa.

Yesu zìrinō zīna

(Mat 10:5-15, Luk 9:1-6)

Ben à gāa lakutu kōn lakutuo, èe yā daañne.

⁷ Ben à a iba gōon kuri awεεplaaanō sīsiazī, ben à n zī gōon plaplaa, à n gbá iko aō zīnno gomma.

⁸ À bèñne: Àton pōke sé à gáoro, kūsāe ke bōkōlogomma ke ɔɔ, sé gò.

⁹ À kyatee kpá, mōde àton uta da mèn plaaro.

¹⁰ Ua kè a pítan, àgō kú gwe ai à gá bōo wéte pì guu.

¹¹ Guu kè wèe a sín ke wèe swā kpá a yāziro, tó ée taa, à lutē gogo a gbánōa n tona kōn Ludao sèeda ũ.

¹² Ben aō dà zén. Aō nōseliēna waazi kè gbēnōne

¹³ aō zīnno gōmma pari, aō nōsi māmā gyāreenōa pari aō n kēkōa.

Yaaya Batisikeri gana

(Mat 14:1-12, Luk 9:7-9)

¹⁴ Kí Herōdu yā pìno mà, zaake Yesu tó kà gu píngia. Gbēkenō e bee Yaaya Batisikeri bé à fēe bōna gaan, beee yānzīn à gbāaa è èe dabuyānō keezi.

¹⁵ Gbēkenō bè Iliame, gbēkenō bè annabime lán annabi yāanō doke bà.

¹⁶ Kè Herōdu mà à bè: Yaaya kè ma à mì zō bé à fēe bōna gaan.

¹⁷⁻¹⁸ Zaake Herōdu dōnkō pì bé à a vñi Filipi naō Herōdia sia à sè. Kè Yaaya ègō oone à vñi nō sināa maaro, ben Herōdu tò wà Yaaya kù wà mò kàa wà à dà kpésiaan.

¹⁹ Herōdia sō Yaaya pētē kūna à yezi à à de, mōde èe zé ero,

²⁰ zaake Herōdu dō kè Yaaya né Luda gbē súusume, ben è vñi kene è tó wà ña daaro. Tó à gāa à à yā ma, laasuu è gēmme. Baa kōn beeeo ègō ye à fāadibonazi.

²¹ Herōdia zé è Herōdu iguro làa kōkō zī. Herōdu gbāadeenō kōn soza gbēnsinō kōn Galili gbē gírimadeenō kākōa pōblekiia.

²² Ben Herōdia nēnōkpare gè à ɔ wà. À kè Herōdune nna kōn a nibōnō n píngi, ben kína bè né pìne: Pó kè n yezi n à wée kema, mé n gba.

²³ Ben à èara à bène: Ma la dānne pó kè n à wée kema píngi, mé n gbame, baa ma kpata kpaate.

²⁴ Ben nēnōkpare pì bō à gāa à a da gbèka à bè: Bón mé wée kea? Ben à da bène, Yaaya Batisikeri mì.

²⁵ Gwe gōo à liara à sù kpakpaa à gāa à ò kīnane: Má yezi n ma gba Yaaya Batisikeri mì dana perenti guu kè tia.

²⁶ Ben kína pōo yāka maamaa, mōde kè à la dà nibōnō wāa yānzīn èe fō à gí doro.

²⁷ Ben kína pì a dogari ke zī gōo, à bène à gá à à mì zō à mōo. Ben à gāa à à mì zō kpésiaan

²⁸ à dà perenti guu à mò à kpà né pìà, ben à kpà a daa.

²⁹ Kè Yaaya ibanō yā pì mà, ben aō mò wà à gè sè wà vñi.

Pōblekana gōon bōro sōroonōa

(Mat 14:13-21, Luk 9:10-17, Yoh 6:1-15)

³⁰ Yesu zìri pìno sù à kiia, ben aō yā kè aō kēnō kōn yā kè aō dàñnenō òne píngi.

³¹ Wèe gaa wèe suu, ben Yesu kōn a zìrinōo e zé e aō pō blè sero parii yānzī. Ben à bèñne: À mó wà gá gusae watēe wà kāmā bo féte.

32 Ben aõ dà zén góro'ite guu aõbe gaa gusaε ítεε.

33 Kε gbεnɔ́ n̄ gana è, aõ n̄ dõ, ben aõ bò wéte kɔ́n wéteo pari wà bàa lè kèse wà kà gwe n̄ ã.

34 Kε Yesu bò góro guu, à gbεnɔ́ è paripari, ben aõ kènε wēnda, zaake aõ de lán sãa kè aõɔ dàri v̄roonɔ́ bàme. Ben èe yã daañne maamaa.

35 Kε ɔfántε bùsa, ben à ìbanɔ́ sòzi aõ bè: Gura kèkii né sète pòrotumε, bensõ guu e sii.

36 N̄ gbεnɔ́ gbare aõ tá bura kɔ́n lakutu kè kú k̄inɔ́a, aõ pó wete wà lú wà ble.

37 Ben Yesu wēnla à bè: À pó kpámma aõ ble. Ben aõ bène: N̄ yezi wà gá buredi lú kondogi ɔɔ wàa do wà kpámma aõ blen yó?

38 Ben Yesu n̄ lá à bè: Buredi mèn ũgban á v̄ii? À gá gwa. Kε aõ kà, aõ bè: Buredi kuu mèn sɔɔro kɔ́n kpòo mèn plaa.

39 Ben à bènnε: À gbεnɔ́ v̄εv̄εε sēla bòrɔ́a gáliagália.

40 Ben aõ v̄εv̄εε gáli kɔ́n gálio, gáli kenɔ́ ḡɔɔn basɔɔro, gáli kenɔ́ ḡɔɔn baplaa akuri.

41 Ben Yesu buredi mèn sɔɔro kɔ́n kpòo mèn plaaa pìo sè à wée sè musu à aubarika dàn. Ben à buredi pì lilikõre à kpà a ìbanɔ́a, aõ kpàatete gbεnɔ́ne. Ben à kpò mèn plaaa pìno kpàateteñne n̄ píngi.

42 Aõ pó blè wà kà n̄ píngi.

43 Ben wà buredi kpaa kɔ́n kpò kpaaa kè ḡɔ́nɔ́ sèε gbíi kuri awεεplaaa pà.

44 Gõgbē kè aõ pó blèno kà ḡɔ́n bɔ́rɔ́ sɔɔro.

*Yesu táa'ona sèbela
(Mat 14:22-33, Yoh 6:16-21)*

45 Yesu gā nà a ìbanɔ́a ḡɔ́ aõ gē góro'iten, le aõ dɔ́ne ae gana Betesaida ai àgõ parii gbare.

46 Kε à lé zámma, ben à d̄idi kp̄iii musu à ḡaa adua ke.

47 Kε uusie kè góro'ite kú sèbe dagura, Yesu s̄ɔ́ kú í baa ado.

48 Ben à è górofina e ãa daañma, kè ãa gbāaa e kakaañzi yānzi. Gudɔ́nao à ḡaa n̄ kiia èe táa oo íla, ben à kè dian á yezi à gēñlaa bà.

49 Kε aõ à è èe táa oo íla, aõbe daa gèwāadeemε, ben aõ wii lè.

50 Zaake aõ à è n̄ píngi, ben swè kèñgu. Ben Yesu yã bènnε ḡɔ́: À a làakari kpáε, mámbee! Àton tó v̄ia a kũro.

51 Kε à gē góro guu, ben ãa zè, ben yã pì bò n̄ saε maamaa,

52 zaake aõ wée e kē buredi yāaro kè laasuu kèsāñma yānzi.

*Yesu gyāreenɔ́ kēkōana zaa Genesareti
(Mat 14:34-36)*

53 Kε aõ bikù baa, aõ kà Genesareti, ben aõ n̄ góro bà d̄ò gwe.

54 Kε aõ b̄òε góro guu, wà Yesu d̄ò ḡɔ́,

55 ben aõ bàa lè wà ḡaa bùsu pì lakutu píngia, wà gyāreenɔ́ sèε kɔ́n n̄ daebɔ́nɔ́, guu kè wà mà à kún píngi wègõ mójnyo à kiia.

56 Guu kè à ḡaan píngi, lakutunɔ́ ke wétεnɔ́ ke buraanɔ́, wègõ mɔ́ɔne gyāreenɔ́ ai wà n̄ káε yàranɔ́a, ben wè wée kea le wà ɔ ke baa à uta léa. Ben gbē kè aõ ɔ kèanɔ́ kèkōa n̄ píngi.

7

*Fεεakaarayã
(Mat 15:1-9)*

1 Farisinɔ́ kɔ́n ludayādanneri kè aõ bò Yerusalemu kenɔ́ mò Yesu kiia,

2 ben aõ è à ìba kenɔ́ e pó blee ɔpipisai.

3 Zaake Farisinɔ́ kɔ́n Yudanɔ́ n̄ píngi n̄ dezinɔ́ fεεakaarayã kũname, aõ è pó ble ɔpipi a zéa sairo.

4 Tó aǎ bò yàra wà sù, aǎ è pò ble zú'osairo. Aǎ fεεakaarayǎ pǎndenɔ kǔna pari. Lεmε aǎ è togoonɔ kǔn loonɔ kǔn butanɔ pípi lε.

5 Ben Farisinɔ kǔn ludayǎdanneri pìnɔ Yesu là wà bè: Bóyǎnzi n ìbanɔ ègɔ wa dezinɔ fεεakaarayǎ kǔnaziroo? Aǎ è pò ble ɔpipisai.

6 Yesu wènlá à bè: A mɔnafikideenɔ, Isaya annabikεyǎ ò a mɔnafikideenɔ yǎ musu wásawasa lán à kè Luda yǎn nà à bè:

Bori beee è bèε limε kǔn léomε,
aǎ swè kúmaro.

7 Aǎ ègɔ dɔnzi keemε pǎmε,
gbēntee yǎzekparεen aǎ è daǎnε.

8 A pǎ kpà Luda yǎdannenazi, ben á gbēntee fεεakaarayǎ kǔna.

9 Ben à bènnε dɔ: A pǎ Luda yǎnε lε à e àgɔ a fεεakaarayǎ kǔna maan yó?

10 Musa bè, àgae bèε lí a de kǔn a daonε. À bè dɔ, gbē kè à a de ke a da kpe bò, wà adee dε.

11 Apinɔ sɔ, eè be tó gbē bè a de ke a danε, pò kè á vī à n kpe dao né Kɔbanimε,

12 à zé vī à a de kǔn a dao kpe dao dɔro. Kɔbanin pò kè wè kpá Ludaa ũ.

13 Lεmε eè Luda yǎ ke famma a fεεakaarayǎ kè eè daǎnε yǎnzi. Yǎ beee takanɔn eè ke pari.

*Yǎ kè è tó wàgɔ gbāsī
(Mat 15:10-20)*

14 Ben Yesu èara à parii sisiazi à bè: À swǎ kpá à ma yǎ ma a píngi.

15 Pókee kuu kè è gē gbē guu kè è à ke gbāsīro. Pó kè è bɔ gbē guu bé è tó àgɔ gbāsī.

16 Gbē kè swǎ vī à ma.

17 Kè à parii tò gwe à tà bε, ben à ìbanɔ à gbèka yǎ pì mizi.

18 À bènnε: A laasuu kpé yī seó? Kè pókee kuu kè è gē gbē guu à tó àgɔ gbāsīro, á dōroo?

19 Pó pì è gē a swè guuro, sé à gbεεen, gbasa à bɔ mèn. Len Yesu pòble píngi kè blena pò ũ lε tē sai.

20 Ben à bè: Yǎ kè è bɔ gbē guu bé è tó àgɔ gbāsī.

21 Zaake zaa gbēntee swè guun laasuu zaaa è bɔn: Pǎpǎkena, kpǎi'ona, gbēdεna, zinakεna,

22 wǎkū, nòsezaaa, mɔnafiki, wísaiyǎ, sǎnkara, gbēsɔsɔna, wada kǔn mǐsaiyǎo.

23 Yǎ zaaa pìnɔ è bɔ swè guu píngi, àmbe è tó gbē gɔ gbāsī.

*Nɔgbē zìtɔ Yesu náanekεna
(Mat 15:21-28)*

24 Yesu bò gwe à gàa Taya bùsun, ben à pita ua kea. À yezi wà a dōro, mɔde èe e à a zīnda ùtero.

25 Nɔgbē kè à nénɔkparε zīn vīi Yesu baaru mà, ben à mò à dàε à aε gɔɔ.

26 Nɔgbē pì sɔ Giriki gbēmε wà à ì Siria Fenisia bùsun. À wéε kè Yesua lε à zīn goare a néa.

27 Ben Yesu bènε: N tó wà pòblee kpá nénɔa gīa, zaake à maa wà nénɔ pòblee sé wà zu gbēenɔnεro.

28 Ben nɔgbē pì wèàla à bè: Dii, baa gbēε kè aǎ è daéǎzinɔ è nénɔ pòble buru séεε.

29 Yesu bènε: Kè n yǎwenlana maa yǎnzi, n tá, n né zīn gòa.

30 Kè à kà bε, à a né è daεna pèa, zīn pì gòa.

Swǎdo kékɔana

31 Ben Yesu fεε Taya bùsun à gàa Sidɔ, ben à bòε kǔn Wétεmenkuri bùsuo ai à gàa à kà Galili sèbεzi.

32 Ben wà mònε kǔn swǎdo bebekario, wà wéε kèa lε à ɔ kea.

33 Yesu bò parii guu kǔn swǎdoo pìo à a ɔnetee pèpε à swǎn. Kè à lóu sù, ben à ɔ kè à nénéa.

34 À wée sè musu à wesaa kàkōa à bò, ben à bèné: Efata. Yā pì bè ñ wē.

35 Zaa gwe gōo gōgbē pì swā wē à néne gùe, ben à yā ò wásawasa.

36 Yesu bèñne aōton o gbēke maro, mōde dian èe giñne nà, lēme aōe à kpàakpa keñne le.

37 Yā pì bò ñ sae maamaa à gè onala, ben aō bè: À yā píngi kena ègō maame. È tó baa swādoonō yā ma, ben è tó bebekarinō yā o.

8

Póblekana gōon boro siigōona (Mat 15:32-39)

1 Gurōo mōnō guu dō gbēnō pàzi pari. Aō póblee vī wà blero, ben Yesu a ìbanō sisiazi à bèñne:

2 Gbē kēnō kēme wēnda, zaake aō gīake wà kúmao gurō aagō, ben aō póke vī wà blero.

3 Tó ma ñ gbáe aō tá be kōn nōaao, guu é líñma zé guu, zaake ñ gbēkenō bokii zā.

4 Ben à ìbanō à là wà bè: Mákpan wé póblee en sète pòrotu kè kè eé gbē pìno kāa?

5 Ben Yesu ñ lá à bè: Buređi mēn ūghan á vīi? Aō bè: Mēn swēēplaame.

6 Ben à bè parii vēe tōte. Ben à buređi mēn swēēplaa pìno sè à sáabu kè, ben à lìlikōre à kpà a ìbanōa aō kpaatete pariine, ben aō kpàateteñne.

7 Aōo kpò néngonō vī féte dō. Kè à aubarika dān, à bèñne aō εara wà beee kpaateteñne dō.

8 Ben aō blè wà kà, ben wà à kpaaa kè gōnō sèe gbíi swēēplaa.

9 Gbē pìno kà boro siigō. Kè Yesu ñ gbáe,

10 ben à gè goro'ite guu kōn a ìbanō, aō gāa Dalamanutā būsun.

Farisino monafiki (Mat 16:1-12)

11 Ben Farisino mō aōe leokpakōa keeo aōe lí pēēēa, aōe wēteε à sēda ke keñne kōn Luda gbāaao.

12 Ben à wesaa kàkōa à bò à bè: Bóyānzi tōorigbēnō è sēda gbekamazi? Yāpuraan méε ooare, mé sēda ke keñnero.

13 Ben à ñ tó gwe à εara à gè goro'ite guu à tà baa kāa kpa.

14 À ìbanō sān aō buređi kūsāe sé. Buređi mēn doo bé à gōñne goro guu.

15 Ben Yesu lé dāmā à bè: Àgō a zīnda kūna dō. À làakari ke Farisino kōn Herōdu gbēnō buređiseε'ēzēzi.

16 Ben aōe beekōne: Kè wá buređi vīro yānzin à ò lezi.

17 Yesu dōmā, ben à ñ lá à bè: Bóyānzi ée bee kè á buređi vīro yānzimezi? Ai tia a wée e kē à dōroo? Á laasuu vīroo?

18 Á wée vī à guu eoroo? Á swā vī à yā maoroo? Yāke è dōaguroo?

19 Kè ma buređi mēn sōoroo lìlikōre má kpà gōon boro sōoroona, a à kpaaa sèe gbíi ūgbame? Aō wèàla wà bè: Mēn kuri awēēplaame.

20 Ben à εara à ñ lá à bè: Kè ma buređi mēn swēēplaa lìlikōre má kpà gōon boro siigōona, a à kusu sèe gbíi ūgbame? Aō wèàla wà bè: Mēn swēēplaa.

21 Ben à bèñne: Ai tia a dōroo?

Betesaida vīa wéewēna

22 Kè aō kà Betesaida, ben wà mōne vīao wà wée kèa à o kea.

23 Ben à vīa pì kù a oōa à bòo wéte kpeε. À lóu sù à wéεa à o kèa, ben à à là à bè: Néε guu eeó?

24 Ben gōgbē pì a wée sè musu à bè: Méε gbēnō ee lán líno bà aōe taa oo.

25 Ben Yesu εara à o kè à wéεa dō. Kè gōgbē pì wée kè biibii, ben à wée wē èe pō píngi ee sa wásawasa.

26 Ben Yesu à gbàrè à tá be à bè: N̄ton b̄œ lakutu guuro.

Yesu mesayake ona
(Mat 16:13-20, Luk 9:18-21)

27 Kè Yesu e gaa k̄ñ a ìban̄ Sizarea Filipi lakutun̄ guu, ben à a ìban̄ là zé guu à bè: Dén gb̄ñ̄ è be má de à ũu?

28 Ā wèàla wà bè: Gb̄ken̄ è be Yaaya Batisikerim̄, gb̄ken̄ è be Ilia, gb̄ken̄ è be d̄o annabi yāan̄ doken n̄ ũ.

29 Ben à n̄ lá à bè: Apin̄ s̄, dén eè be má de à ũu? Pita wèàla à bè: Mesayan n̄ ũ.

30 Ben Yesu n̄ swā s̄k̄ñ̄ne le āton yā p̄i o gb̄ke maro.

Yesu a ga k̄ñ a f̄enaoyā'ona
(Mat 16:21-28, Luk 9:22-27)

31 Ben à nà yādann̄naa à bè: Séde Gb̄ntee Né w̄étamma e maamaa, gb̄nsin̄ k̄ñ sa'orikin̄ k̄ñ ludayādann̄erin̄ é ḡizi, weé à de, à gur̄ aaḡdee z̄i eé f̄e.

32 À yā p̄i òñ̄ne wāsawasa, ben Pita ḡaao kpado, èe giin̄.

33 Kè Yesu liè à a ìban̄ gwà, ben à p̄ata Pitaa à bè: N̄ gum̄e gwe Setān! N̄ laasuu né Luda p̄n̄lo, gb̄ntee p̄ome.

34 Beee gbera Yesu parii s̄isiaz̄i k̄ñ a ìban̄ à bèñ̄ne: Tó gb̄ yezi à ke ma ìba ũ, séde à ḡi a z̄inda w̄endizi à a líkpansé à téomazi.

35 Gb̄ kè yezi àḡo a w̄endi k̄na é korazi. Gb̄ kè ḡi a w̄endizi ma yānzi k̄ñ ma baaru yāo s̄, adee éḡo w̄endi v̄i.

36 Tó gb̄ ḡò anduna v̄i p̄ingi, tó à k̄ora a w̄endizi, b̄ò àren à v̄i?

37 B̄ón gb̄ntee é e à a w̄endi lendee kpáo?

38 Tó gb̄ mapi k̄ñ ma yān̄ w̄i d̄e t̄ōrigb̄ durunde ludanaan̄kerisaideen̄ té, Gb̄ntee Né é adee w̄i de gur̄ kè eé su a De gakui guu k̄ñ à malaikan̄.

9

1 Ben à bèñ̄ne: Yāpuraan m̄e ooare, gb̄ken̄ kú gura kè āsé garo ai ā kí kè Ludaa kà e, èe suu k̄ñ gb̄aaao.

Yesu lina
(Mat 17:1-13, Luk 9:28-36)

2 Gur̄ sw̄eedoo gbera Yesu Pita k̄ñ Yemisio k̄ñ Yohanao s̄e à òñ̄yo kp̄ii lez̄ia n̄t̄e. Ben à li n̄ w̄aa,

3 à p̄ókāsāan̄ e té kee p̄ú f̄énfen. Gb̄kee kú anduna guu kè eé f̄o à à pura k̄u lero.

4 Ben Ilia k̄ñ Musao b̄ò wà m̄òñ̄zi, āōe yā oo k̄ñ Yesuo.

5 Ben Pita bè Yesun̄: Dann̄eri, à maa kè wá kú kè. Wà kutaa d̄o m̄èn aaḡo, n̄ p̄o m̄èn do, Musa p̄o m̄èn do, Ilia p̄o m̄èn do.

6 À d̄s̄ yā kè ée ooro, zaake v̄ia n̄ k̄u maamaa.

7 Ludamb̄e luguu p̄ita à dàñ̄la, ben ā k̄oto mà à guu à bè: Àmbe ma Né m̄èn do léle yenzidee ũ. À à yā ma.

8 Kāndo kè ā guu gw̄agwa, āōe gb̄ke e d̄oro, sé Yesu ado.

9 Kè āōe pitaa kp̄ii p̄ia, ben Yesu bèñ̄ne āton yā kè āōe è p̄i o gb̄ke maro ai Gb̄ntee Né f̄e b̄ona gaan.

10 Ā yā p̄i k̄na, m̄ode āōe k̄o lalaa wèe bee: F̄e b̄ona gaan yā beee de diame?

11 Ben āo à là wà bè: B̄oyānz̄in ludayādann̄erin̄ è be Ilia bé eé mó káakuzi?

12 À wèñ̄la à bè: Ilia é mó káaku yāpuram̄, eé yā p̄ingi keke à gb̄n̄, m̄ode à kè dia wà kè Luda yān̄ wà bè, Gb̄ntee Né é w̄étamma e maamaa ai wà ḡizi?

13 M̄ode m̄e ooare Ilia mò k̄o, ben āo n̄ p̄oyezi k̄n̄e, lán wà à yā ò Luda yān̄ nà.

*Négbē zīnde kēkōana
(Mat 17:14-21, Luk 9:37-42)*

14 Kè aō sù n gbē kpaanō kiia, aō è parii liganzi, ben ludayādannerinō e leokpakōa keēnyo.

15 Kè parii Yesu è, à yā bō n sae, ben aō bàa lè wà gaa wà i kpaa gōō n píngi.

16 Ben à a ìbanō là à bè: Bó leokpakōan ée keēnyo lée?

17 Ben gbē ke wèàla zà guu à bè: Danneri, ma mōnne ma néome, zīn bé à à néne nàe.

18 Tó à didia, è à pāe tōte, ègō lófuta bōe, ègō swaa soo, è gbāgbā sōrō. Ma bè n ìbanōne aō pé zīn pia à bō, ben aō fua.

19 Ben Yesu bèñne: Tōrigbē ludanaanekerisaideenō! Mégō kúao ai bōreme? Mégō menaaao ai bōreme? À mómme né pìo kè.

20 Kè wà mōne, kè zīn pì Yesu è gōō, ben à né pì nìgānigā à à pāe tōte. Ben èe gbegere paa èe lófuta bōe.

21 Yesu né pì de là à bè: Zaa bōreme à kúo lée? À wèàla à bè: Zaa à né féte zīme.

22 Ègō à zuu té kōn ío guu baabōre, ègō yezi à à de. Tó né fō n póke ke, n wa wēnda gwa n wa faaba ke.

23 Yesu bèñne: N bè, tó mé fō? Baabō píngi è sí ke gbē kè ma náane vīine.

24 Ben né pì de wii lè gōō à bè: Má n náane vī. N n náane kè èe kēsāama kaaramē.

25 Kè Yesu è zà e nakōreéma, à gí zīn pìne à bè: Zīn swādo kpadugu, má ònne n go né pia. Nton gē à guu dōro.

26 Ben zīn pì wii lè à à nìgā pāsīpāsī, ben à gōa. Né pì gō daena lán gè bà ai paridee bè à gāmē.

27 Ben Yesu à kù a oōa, à à fēe à zè.

28 Kè Yesu gē ua guu, ben à ìbanō à gbēka gusae wà bè: À kè dia wée fō wà pé zīn pia à bōroo?

29 Ben à wèñla à bè: Kè taka è sí bōro, sé kōn aduakēnao.

*Yesu eara à a ga kōn a fēnao yā'ona
(Mat 17:22-23, Luk 43-45)*

30 Kè aō bō gwe, ben aō pā Galiline. Yesu yezi wàgō a kúkii dōro,

31 zaake èe yā daa a ìbanōneme. À bèñne: Weé Gbēntee Né na gbēñne n oōi wà à de, à gurō aagōdee zī ée fēe.

32 Aōe à yā pì dōro dōro, ben vīa n kù aō yā pì gbekaa.

*Tēna Yesuzi lán né féte bà
(Mat 18:1-5, Luk 9:46-48)*

33 Ben aō kà Kapenamū. Gurō kè à kú be, à a ìbanō là à bè: Bó leokpakōan ée kee zé guuu?

34 Ben aō yītena, zaake aōe leokpakōa kee zé guu denlaa yā musumē.

35 Ben à vēe à gōon kuri awēplaaa pìno sisiazi à bè: Tó gbē yezi à ke gbē káaku ū, adee gō kpeede ū, à gō baade píngine zīri ū.

36 À né féte sè à à zè n aēzī, ben à à sè à à kpà a kùla à bèñne:

37 Gbē kè né kēno doke sì ma ìbakee yānzi, māmbe à ma si. Gbē kè ma si sō, māmbe à ma si madoro, gbē kè ma zīn á sì.

*Gbē kè èe ìbete kpáwaoroo né wa baakpeme
(Luk 9:49-50)*

38 Ben Yohana bèñne: Danneri, wa gbēke è, èe zīnno goomā kōn n tōo, ben wa ginē, zaake wa gbēnlo.

39 Ben Yesu bè: Àton gínero, zaake gbēke é fō à dabuyā ke kōn ma tōo à eara à ma tó zaaa sí dōro.

40 Gbē kè èe ìbete kpáwaoroo né wa gbēmē.

41 Yápuraan méε ooare, gbē kè à a gba ímina kè á kuu Kirisi pó ũ yānzi, adee é kora a láadaziro.

42 Tó gbē tò né kè ma náane vīi kèkiino doke sàsá, eégō sàò adeene wà wísilɔgbε gbèntē dɔ à waale wà à zu sèβε guu.

43-44 Tó n ɔɔ bé è tó ñ fu, ñ zō ñ zīnna. À sàonne ñ gē wèndi kè è yáaroo guu kōn ɔ kusuo de n gō kōn ɔ mèn plaaaola ñ gē té kè è garoo guu gèwāan.

45-46 Tó n gbá bé è tó ñ fu, ñ zō ñ zīnna. À sàonne ñ gē wèndi kè è yáaroo guu εε ũ de n gō kōn gbá mèn plaaaola wà n zu tén.

47 Tó n wéε bé è tó ñ fu, ñ ɔɔ. À sàonne ñ gē kpata kè bò Luda kiia guu kōn wéε dooo de n gō kōn wéε mèn plaaaola wà n zu tén,

48 gura kè aō kòkɔbii è yáaro, té pì è garo.

49 Té é mè ɔ baade píngia lán wè pó keke kōn wisio nà.

50 Wisi né pó maaame, mode tó à nnaa tà, dian weé ke nà à gō wisi ũ dɔɔ? À tó wisi gō kú a guu, égō nna kōo.

10

Gina nɔɔzi yā *(Mat 19:1-12)*

1 Ben Yesu bò gwe à gàa Yudea bùsun ai Yoda baa kāa kpa. Parii òara wà kàkɔazi gwe, ben à yā dàíne lán è ke nà.

2 Farisi kenɔ mò wà à yō wà gwa, ben aō à là wà bè: Gōgbē zé vī à gí a naōzió?

3 À wèñla à bè: Musa dàare diaa?

4 Aō bè: Musa gōgbē gbà zé à yìgidetakada kē à a naō gbarεo.

5 Ben Yesu bèñne: A swāgbāa yānzin Musa doka beee dàarezi.

6 Zaa káaku kè Luda anduna kè, à gōgbē kè kōn nɔgbεome.

7 Beee yānzi gōgbē é a de kōn a dao tó, aōé nakōa kōn a naōo,

8 aō gōɔn plaaa é gō mè doo ũ. Aō kuu plaa dɔro, sé do.

9 Beee yānzi gbē kè Luda ñ nakōanɔ, gbētee tón ñ kēkōaro.

10 Kè Yesu tà be, à ìbanɔ à là yā pì mizi.

11 Ben à bèñne: Gbē kè gí a naōzi à nɔ pānde sè, adee zina kè a nɔ káakune.

12 Nɔgbē kè gí a zāzi à gō pānde sè sō, à zina kèn gwe.

Yesu aubarikadana nénɔn *(Mat 19:13-15, Luk 18:15-17)*

13 Wèe mɔɔ Yesune kōn nénɔ le à ɔ keímma, ben à ìbanɔ gínne.

14 Kè Yesu è le, à pɔ fè à bèñne: À tó nénɔ mó ma kiia, àton gínnero, zaake aō takanɔ pón kpata kè bò Luda kiia ũ.

15 Yápuraan méε ooare, gbē kè èe kpata kè bò Luda kiia sí lán né féte bàroo é gēnlo.

16 Ben à nénɔ sè à ñ kpákpa a kùla, à ɔ kèkeímma à aubarika dàngu.

Auzikidee *(Mat 19:16-30, Luk 18:18-30)*

17 Kè Yesu dà zén èe gaa, ben gōgbē ke bàa lè à mò à kùε à aε à à là à bè: Danneri maa, dian mé ke nà mà wèndi kè è yáaroo ee?

18 Ben Yesu bène: À kè dia n bè má maaa? Gbēkee maaro, sé Luda ado.

19 Ñ dokanɔ dō: Ñton gbē dero, ñton zina kero, ñton kpāi oro, ñton yā di n gbēdaaaaro, ñton gbē blero, ñgae bèε lí n de kōn n daone.

20 Ben à bè: Danneri, zaa ma néngo zī má yā beeenɔ kūna píngi.

21 Ben Yesu à gwà yenzi wéεo à bène: Yā mèn doo bé à gōñne. Ñ gá ñ pó kè ñ vīino yá píngi ñ à ɔ kpá takaasideenɔ, ñ mó ñ témazi, négō auziki vī ludambe.

22 Ben gōgbē pì uu sìsi yā pì yānzi, à tà pɔsiaao kè à auzikinɔ vī bíta yānzi.

23 Ben Yesu a ìbanɔ gwàgwa à bèńne: À zī'ū maamaa auzikideene à gē kpata kè bò Luda kiia guu.

24 À yā pì bò à ìbanɔ sae, ben Yesu èara à bèńne: Gbēnɔ, à zī'ū gbēne maamaa à gē kpata kè bò Luda kiia guu!

25 Lakumi gēna pɔɔyīn aaga de auzikide gēna kpata kè bò Luda kiia guula.

26 Ben yā pì bò à ìbanɔ sae maamaa, aā bèkōne: Tó lemε, dé bé eé f̄s̄ à m̄sina ee?

27 Yesu n̄ gwá à bè: Gbēntee é f̄ro, sé Luda. Luda kiia baabɔ píngi è sí ke.

28 Ben Pita bène: Wa baabɔ píngi tò wa tenzi.

29 Yesu bè: Yápuraan méε ooare, gbē kè à a bεε tò ke a v̄inɔ ke a dāaronɔ ke a da ke a de ke a néno ke a buraa ma yānzi kōn ma baarukpannena yāo,

30 adee é εara à bεenɔ kōn v̄inɔ kōn dāaronɔ kōn danɔ kōn néno kōn buraaɔ e leo basɔro anduna kè guu, m̄de kōn wéetammaomε, eé wēndi kè è yāaroo e anduna kè èe m̄ɔ guu.

31 Gbē káakunɔ égō kpeedeeno ū pari, kpeedeeno égō gbē káakunɔ ū.

Yesu εara à a ga kōn a fεenaoyā'ona

(Mat 20:17-19, Luk 18:31-34)

32 Aā èara wà dà zén aōe gaa Yerusalemu. Yesu dɔ a ìbanone ae, ben yā pì bò n̄ sae, vīa gbē kè aō té à kpeeno kù. Ben Yesu a gōon kuri awεεplaaano s̄εe ndona, à èara à yā kè weé kearee ònne dɔ

33 à bè: À ma! Wée gaa Yerusalemumε. Weé Gbēntee Né kpá sa'orikinɔ kōn lundayadannerinɔa, aāé yā daàla à ga, aāé à kpá bori pāndenɔa.

34 Aāé à fabo aāé lóu sua aāé à gbē flāo aāé à de, à gurɔ aagōdee zī eé fεε.

Yemisi kōn Yohanao wéekena

(Mat 20:20-28)

35 Ben Zebedi néno Yemisi kōn Yohanao s̄s̄ Yesuzi aā bène: Danneri, wá yezi n̄ yā kè wée wéε keemmaa kewe.

36 Ben à n̄ lá à bè: Bón á yezi mà kearee?

37 Aā wèàla wà bè: N̄ tó wà vēnyo n kpata guu, gbē doo n ɔplaazi gbē doo ɔzezi.

38 Yesu bèńne: Á yā kè ée à wée keemmaa dōro. Togo'i kè mé mi, é f̄s̄ à mí? Wéetamma kè mé gēn é f̄s̄ à gē à guuó?

39 Aā wèàla wà bè: Wé f̄s̄. Ben Yesu bèńne: Togo'i kè mé mii é mi, wéetamma kè mé gēn é gēn,

40 m̄de vēena ma ɔplaazi ke ma ɔzezi né ma yānlo. Gbē kè Ludaa kèkéńnenɔ pómε.

41 Kè à ìba gōon kuri kpaaano yā pì mà, aā pɔ f̄ε Yemisi kōn Yohanaozi.

42 Ben Yesu n̄ kákōa à bèńne: Á dō kè gbē kè wèe n̄ gwaa bori pānde kínano ūunɔ è gbāaa ble n̄ gbēnɔa, gbāadeeno s̄s̄ è iko m̄ónne,

43 m̄de à de le a kiiaro. A té gbē kè yezi à gō gbēnsi ū, sé adee ke a z̄iri ū.

44 Lemε dɔ gbē kè yezi à gō gbē káaku ū, sé adee ke a píngi zò ū.

45 Zaaε Gbēntee Né e mó le wà zī kenεro, à mò le à zī kéńnemε, à a zīnda wēndi kpá le à gbēnɔ bo pari yānzi.

Batimeu wéewēna

(Mat 20:29-34, Luk 18:35-43)

46 Aā kà Yeriko. Kè Yesu e bɔɔ gwe kōn a ìbanɔ kōn pariio, vīa Timεu né Batimeu vēena zé léa, èe baa keε.

47 Kè à mà wà bè Yesu Nazareti bé èe ḡtεε, ben à nà lé gbāa zunaa à bè: Yesu, Dauda Bori, n̄ ma wēnda gwa!

48 Ben pariio e giine wèe bee à yīte. Ben à lé gbāa zuna kàara èe bee: Dauda Bori, n̄ ma wēnda gwa.

49 Yesu zè à bè: À à sísi. Ben wà vĩa pì sísi wà bène: Ñ n làakari kpáe ñ fεε. Èe n sísii.

50 Ben vĩa pì a uta bò à vĩa fεε à mò Yesu kiia.

51 Ben Yesu à là à bè: Bón n yezi mà kennεε? Vĩa pì wèla à bè: Rabi, má yezi ma wée guu emε.

52 Ben Yesu bène: Ñ gá, ma náane kè n kè bé à n kékōa. Zaa gwe gōo à wée guu è, ben à dào zén.

11

Gbaakεkpana Yesuzi Yerusalemu

(Mat 21:1-11, Luk 19:28-40, Yoh 12:12-19)

1 Kè aō kà kī kōn Yerusalemuo, aō kà Betefage kōn Betani kè kú Kùkpe sīsīgεεzio, ben Yesu a ìbanō zī gōon plaa

2 à bènnε: À gá lakutu kè káε a aε kékāa guu. Tó a gē gōo, é zaakinε bōro e bàdōna gwe, gbēkee e dia zikiro. À poro à suo.

3 Tó wà a la wà bè, bón ée kεε gwe, à be Dii bé à yezi, éé εara à suo tia.

4 Ben aō gaa aō zaaki è bà dōna kpεεlaa bàazi. Kè aōε poroo,

5 ben gbē kè aō zε gweenō n lá wà bè: Bón ée kεε zaaki pìo kè ée poroo?

6 Aō wèñla lán Yesu ònnε nà, ben wà n tó aō táo.

7 Aō sù zaaki pìo Yesunε, aō n utanō kpàεa, ben Yesu dia.

8 Gbēnōo e n utanō kpaεε zé guu pari, gbēkenō e lánō zōo sèn aōε kpaεε dō.

9 Gbē kè aō té aεzīnō kōn gbē kè aō té kpεenōo e wii lεε wèe bee:

Ñ gbāaa kε!

Aubarikadeen gbē kè èe mōo kōn Dii tóo ũ.

10 Luda aubarika da wa dezi Dauda kpata kè èe bōo gupuraaan.

Wà gbāake kpázi ai ludambε.

11 Kè Yesu kà Yerusalemu, à gè Luda ua, ben à baabō píngi gwà à ligazi. Kè ofántε e gēε kpén yānzi, ben à bō à gaa Betani kōn a ìba gōon kuri awεεplaaanō.

Kākā lí kana kōn Yesu kuuna Luda uao

(Mat 21:12-22, Luk 19:45-48, Yoh 2:13-22)

12 Kè guu dō, aō bō Betani, ben nōaa e Yesu dεε.

13 À kākā lí è kāaa à lá kù. Ben à gaa gwa ke tó à bεε vī. Kè à kà gwe, èe póke ero, sé à lánō, zaake kākā magurōo e ká kōro.

14 Ben à bè lí pìnε: Gbēke é n bεε ble ziki dōro. À ìbanō yā pì mà.

15 Kè aō kà Yerusalemu, Yesu gè Luda ua guu, ben à pè laayarino kōn laalurino à n bōε. À òlenderino teebunō kōn pōtēyarino kitanō yīpa à kwèñne.

16 Èe we gbēke a asoo sè à gētεo Luda ua guuro.

17 Ben à yā dà gbēnōne à bè: Wà kè Luda yān wà bè: Ma kpé égō dε aduakekpe ũ bori píngine, ben á kè gbēblerino tò ũ.

18 Sa'orikinō kōn ludayādannerinō yā pì mà, ben aōε zé wεtεε wà à dε. Aōε vīa kεεne, zaake à yādannena bō baade píngi saε.

19 Kè uusie kè, ben Yesu kōn a ìbanō bōε wéte pì guu.

20 Kè guu dō, aōε gētεε, ben aō kākā lí pì è à gāga kōn a kāsāao.

21 Ben à yā dō Pitan, ben à bè Yesunε: Rabi, n kākā lí kè n kà gwa, à kori kù.

22 Yesu wèñla à bè: Àgō Luda náane vī.

23 Yāpuraan méε ooare, tó gbē ò kpīii kènε à fεε à a zīnda sé à zu sèben, tó èe seka kε a nòse guuro, tó à náane vī kè yā kè à ò pì é kε, éé kenεme.

24 Beee yānzi méε ooare, tó ée adua kεε, yā kè a à wée kè píngi, à die à gīake á è kò, é sō e.

²⁵ Tó a fεε ée adua κεε, tó á nòse zaaa vī gbēkeo, à kēne, le a De kè kú musu a durunno kēare do.

²⁶ Tó ée gbēno kē sōro, a De kè kú musu é a taarinò kēare sero.

Yesu gbekana a ikozi

(Mat 21:23-27, Luk 20:1-8)

²⁷ Ben aō kà Yerusalemu. Lán Yesu e lili oo Luda ua guu nà, sa'orikinò kōn luyadannerinò kōn gbēnsinò m̀

²⁸ wà à là wà bè: Iko kpareen née yā kènò κεεo? Dé bé à n gba yā pì kena iko?

²⁹ Ben Yesu wènía à bè: Yā mèn doon mé gbekaawa. À wemala, mé iko kè mée yā kènò κεεo oare.

³⁰ À omε. Yaaya gbēno batisikena b̀ Luda kiian yó, ke gbēntee kiiame?

³¹ Ben aō yā g̀g̀g̀ wà bè: Tó wa bè Luda kiiame, ée wa la b́yānzin wée Yaaya yā sírozi.

³² Tó wa bè gbēntee kiiame s̀, t̀! Aō gbēno vīa vī, zaake gbē píngi Yaaya annabikεε sí.

³³ Ben aō wè Yesula wà bè: Wá d̄s̄ro. Ben Yesu bènnε: Èndē mapi se, mé iko kè mée yā kènò κεεo oarero.

12

Geepi líkpe ayakerinò

(Mat 21:33-46, Luk 20:9-19)

¹ Ben Yesu fεε èe yālek̄ziínne à bè: Gbēke bé à geepi líkpe bà à kara ligazi, à wèe ỳ geepi'ifékii ũ à búdákpagba dà, ben à bú pì nà ayakerinòne n̄ ozi, ben à fèe táo.

² Kè geepiz̄gur̄o kà, ben à a z̄iri z̄i ayakeri p̄in̄o, le à a geepi beε pì sí.

³ Ben ayakeri p̄in̄o à kù wà à gbè, aō à gbàre okori.

⁴ Ben à èara à z̄iri pānde z̄i do. Ben aō gbē beee lè a m̄ia aō wí dàa.

⁵ A èara à gbē pānde z̄i do, ben aō gbē beee dè. Len à gbē pāndenò z̄i le pari, wà n̄ gbēkeno gbè wà n̄ gbēkeno dè.

⁶ À néḡgbē mèn do yenzidee bé à ḡñne sa, ben à à z̄i zāa à bè: Aōé ma né yā da.

⁷ Ben ayakeri p̄in̄o bèk̄nne: Túbiberin yè. À tó wà à de, à túbi é ḡo wa pó ũ.

⁸ Ben aō à kù aō à dè, ben aō à gè sè wà b̀o buraa guu.

⁹ T̀! Bón buradee pì é κεε? Eé mó à ayakeri p̄in̄o dede à buraa pì na gbē pāndenòne n̄ ozi.

¹⁰ Ée Luda yā kè kyó keroo?

Gbè kè kpéborinò pā kpàzi

bé à g̀ kpé gooda gbè m̄idee ũ.

¹¹ Dii bé à beee kè,

ben à kèwe yābonsae ũ.

¹² Ben aō zé wète wà à kù, zaake aō d̄è kè n̄ yānzin à yālek̄zina pì òzi, m̄ode aō vīa kè pariine, ben aō à tò gwe aō tà.

Be'okpana Sizaa yā

(Mat 22:15-22, Luk 20:20-26)

¹³ Ben wà Farisi kenò kōn Her̄odu gbēno z̄i Yesu kiia ònd̄o, le wà à kù a yā'ona guu.

¹⁴ Kè aō kà, ben aō bènnε: Danneri, wá d̄o kè gbē yāpuradeen n̄ ũ. Nεε gbē wée gwaro, nεε gbē gwena gwaro, nεε Luda zé dañne súusu. À zé vī wà be'okpá Sizaaó, ke à zé vīro? Wà kpáan yó, ke wàton kpáaro?

¹⁵ Yesu n̄ m̄onafikikεε d̄óm̄ma, ben à bènnε: B́yānzin ée ma ȳo ée gwaazi? À mó o pì dooo mà gwa.

¹⁶ Kè aō kpàa, ben à bènnε: Dé mì wēzān yè kōn à t́o? Aō wèàla wà bè: Siza pómε.

17 Ben Yesu bènnε: À pò kè de Siza pò ù kpá Siza, à pò kè de Luda pò ù kpá Ludaa. À yā bò n̄ saε.

Gèno fεena yā

(Mat 22:23-33, Luk 20:27-40)

18 Ben Sadusi kè aṣè be gèno è fεeroono m̀ Yesu kiia, aṣ à gbèka wà bè:

19 Danneri, Musa òwe a takada guu à bè, tó gbὲ gà à a naṣ̀ tòn né'isai, à dāaro gyaanò pì sé, le à né borii dato a v̄ine.

20 T̀! Ded̄nkódeen̄o kuu ḡoṣn swεεplaa. Woru noo sè, ben à gà né'isai.

21 Ben Sabi noo pì sè d̄o, ben à gà à noo pì tò né'isai. Ben Biṣ̀ kè le d̄o

22 ai à ḡaa pé n̄ swεεplaadeea. Aṣ̀ píngi gà né'isai. Aṣ̀ píngi gberan noo pì gà se.

23 Gèno fεεgur̄o zī aṣ̀ dé bé eéḡo noo pì v̄ii? Zaake aṣ̀ ḡoṣn swεεplaa n̄ píngi aṣ̀ à d̄ò noo ùmε.

24 Ben Yesu wèníla à bè: A Luda yā k̄on a gbāaa d̄osai yānzin a sāsāziroo?

25 Tó gèno f̄εε, aṣ́é noo séro, aṣ́é zā kero, weéḡo kuu lán malaikan̄o kuu nà ludambεmε.

26 Gèno fεena yā musu, ée Musa takada kyó keroo? Gura kè à gyanto yā òn Luda bène ambe Ibraī k̄on Isaakuo k̄on Yakubuo Luda ù.

27 Luda è ke gèno Luda ùro, gbὲ b̄εno Ludamε. A sāsā à kè bíta.

Dokayā kè deńlaa

(Mat 22:34-40, Luk 10:25-28)

28 Ludayādanneri kee kú gwe, à leokpak̄o kè aṣ̄oε keε mà. Kè à è Yesu yā wèníla maamaa, ben à s̄ozi à là à bè: Dokayā kparee bé à de à kpaano la píngii?

29 Yesu wèàla à bè: Yā kè deńlaan yè: Isarailino à swā kpá. Dii wa Ludan Dii ù ado.

30 Nḡo ye Dii n Ludazi k̄on n̄oṣeo do k̄on n niniio píngi k̄on n laasuo píngi n gbāa lén.

31 À plaadeen yè: Nḡo ye n gbēdaaazi lán n zīnda wèndi bà. Dokayā kee de beeenl̄aro.

32 Ben ludayādanneri pì bène: Yā maame, danneri. N yāpuraa ò, n bè Luda mèn dome, à pāndee kuuro, sé à pi.

33 Yena Ludazi k̄on n̄oṣeo do k̄on n laasuo píngi n gbāa lén k̄on yena n gbēdaaazi lán n zīnda wèndi b̄ao de sa'opo kè wè ká tén à té k̄ula k̄on sa'ona bori s̄anda píngio.

34 Kè Yesu è à yā wèala k̄on làakario, à bène: Gēna kpata kè bò Luda kiia guu z̄anyoro. Zaa gur̄o beea gbēkee e gà à yāke laa d̄oro.

Mεsaya bori yā

(Mat 22:41-46, Luk 20:41-44)

35 Yesu èara èe yā daané Luda ua guu, ben à gb̄eno là à bè: À kè dia ludayādannerino è be Dauda boriin Mεsaya ùu?

36 Kè Luda Nini d̄idi Daudaa, à bè:

Dii bè ma diine à v̄εe a oplaazi

ai à ḡo à ibεeno k̄aene a gbá ḡizī.

37 Kè Dauda bène Dii, à kè dia eéḡo de à borii ù d̄oo?

Ludayādannerino k̄on Farisino m̄onafiki

(Mat 23:1-36, Luk 20:45-47)

Ben parii e à yā maa p̄onnaao.

38 À yādannena guu à bè: À làakari ke ludayādannerinozi. Aṣ̄èḡo ye tetenazi k̄on uta isino dana, le w̄aḡo ì kpákpaar̄ma yàran̄o.

39 Aṣ̄èḡo wetεε wà v̄εe aduakekpe v̄εeki maaano guu k̄on zībaa v̄εeki maaano.

40 Aṣ̄è adua gbāa ke le gb̄eno n̄ e yānzi, ben aṣ̄è gyaano noo kpé símma. Aṣ̀ w̄étamma éḡo p̄as̄ip̄as̄i de gbὲ píngi póla.

Gyaanɔ takaasidee gbaa
(Luk 21:1-4)

41 Ben Yesu vɛɛ Luda ua guu ɔɔdakii aɛ, ɛɛ gbɛnɔ gwaa lán aɔɔe ɔɔ daan ná. Ɔɔde sànnɔ e ɔɔ bíta daan.

42 Ben gyaanɔ takaasidee mò à kɔbɔ plaaa dàn, ɛɛ ká sue doro.

43 Ben Yesu a ìbanɔ kàkɔa à bèńńɛ: Yápuraaan mée ooare, gyaanɔ takaasidee kè ɔɔ dà ɔɔdakii guu de gbɛ píngila.

44 Zaake aɔ ɔɔ sà guun aɔ bòn wà kàn ń píngi. Nɔgbɛ kè sɔ, à takaasikɛɛ guun pó kè à vī à pó bleon à dàn píngi.

13

Yerusalemu yakana kɔn andunayāagurɔ sèedanɔ
(Mat 24:1-22, Luk 21:5-24)

1 Kè Yesu e bɔɔ Luda ua guu, à ìbanɔ doke bèńńɛ: Danneri, n̄ gwa lán wà kpé maaa kè takanɔ bò ná kɔn gbè maaa kè takanɔ.

2 Ben Yesu bèńńɛ: N kpé ìsi kènɔ è píngiɔ? Gbè kee kú guu kè kè weé tó dikɔaro, weé gboro píngime.

3 Yesu vɛɛna Kùkpe s̄is̄igɛɛzi aedɔkɔana kɔn Luda uao, ben Pita kɔn Yemisio kɔn Yohanao kɔn Anduruo à gbèka gusae wà bè:

4 N̄ owe, bɔrɛn yā kènɔ é keɛ? Bó bé eégɔ de à píngi kegurɔ sèeda ũu?

5 Ben Yesu bèńńɛ: À làakari ke, àton tó wà a sāsāro.

6 Weé mó pari ma tóo, aɔégɔ bee Mesayan n̄ ũ aɔé gbɛnɔ sāsā pari.

7 Tó a z̄inɔ baaru mà kɔn à wàpeo, àton bídi kero. Sé beeenɔ ke, mɔde anduna yāana kpé.

8 Bori kɔn boriio é fɛekɔzi, lemɛ dɔ bùsu kɔn bùsuo. Tɔɔte nigānigāna égɔ kú gukenɔn kɔn nɔaa. Yā beeenɔn nòwāwā naana ũ.

9 À làakari ke. Weé a kùkū wà a na yākpækɛrinɔne n̄ ɔz̄i, weé a gbɛgbɛ aduakɛkpɛnɔ guu. Weé a ze bùsu gbɛnsinɔ kɔn kinanɔ aɛ ma yānzi, le àgɔ deńne ma sèedadeenɔ ũ.

10 Sé wà ma baaru nna waazi ke bori píngi ma gīa.

11 Tó wà gāaa yākpækɛkiia, àton gīake à yā kè é o damu kero. Yā kè Ludaa dàare a lén gurɔ m̀an à o, zaake ámbe é yā oro, Luda Ninime.

12 V̄ii kɔn dāaronɔ é kɔ kpámma wà de. Denɔ é bɔ n̄ nénɔ kpɛɛ. Nénɔ é bɔ n̄ denɔ kɔn n̄ danɔ kpɛɛ wà n̄ de.

13 Gbɛ píngi é zaagu ma yānzi, mɔde gbɛ kè zena gbāa ai à gurɔ léa é m̄sina e.

14 Tó a tè guyakari è guu kè de àgɔ kúnlo, kyókeri gɔ d̄ɔ, gbɛ kè aɔ kú Yudeanɔ bàa sí wà m̀i pé kp̄iinɔa.

15 Gbɛ kè kú a kpé musu tón pita à gɛ kpé guu à póke sé à bɔoro.

16 Gbɛ kè kú buraa tón liara be à a uta séro.

17 Wāiyoo n̄sindadeenɔ kɔn nédandeenɔ gurɔ beea.

18 À adua ke le yā p̄i tón ke buusie gurɔro,

19 zaake wétamma égɔ kuu gurɔ p̄inɔa. Zaa gurɔ kè Luda anduna kè ai gbāa à taka e kero, eé s̄ɔ ke zikiro.

20 Tó Dii e gurɔ p̄inɔ lagoro, le gbɛke é bɔro. Mɔde à gurɔ p̄inɔ làgo a gbɛ kè à n̄ sénɔ yānzime.

Gbɛntee Né suna
(Mat 24:23-44, Luk 21:25-38)

21 Gurɔ beea tó gbɛke bèare, à Mesaya gwa kè kes̄ɔ à Mesaya gwa k̄aaa, àton síro.

22 Zaake Mesaya egɛenɔ kɔn annabi egɛenɔ é mó wà sèedanɔ kɔn dabudabuyānɔ ke, le wà gbɛ kè Luda n̄ sénɔ sāsāo, tó eé sí ke.

23 À làakari ke. Ma gīake ma yā píngi òare zaa káaku kò.

- 24 Gurɔɔ pɪnɔ wɛtɔ̃m̃ma gɛra ɔfɔ̃ntɛ́ é sia kũ, mɔvura é í kero,
 25 sɔsɔnɛnɔ é woro ludambɛ, gbɔ̃aa kɛ aɔɔ kú musunɔ é nigã,
 26 gbasa wà Gbɛ̃ntee Né suna e ludambɛ luguun kɔ̃n gbɔ̃a bítao kɔ̃n gakuio.
 27 Eé a malaikanɔ zĩ, le aɔ gbɛ̃ kɛ à n̄ sɛnɔ kakɔ̃a anduna gooda siigɔ̃a, zaa anduna léa ai ludambɛ léa.
 28 À yã dada kãkã lía. Tó à gãnɔ í kpàkpa èe lá bɔ̃rɔ paa, á dɔ̃ kɛ guwãagurɔɔ kà kĩi.
 29 Lemɛ sɔ, tó á è yã pɪnɔ e kee le, àgɔ̃ dɔ̃ kɛ à suna kà kĩi, à kú kpɛɛlɛa.
 30 Yãpuraan mée ooare gurɔɔ kɛ gbɛ̃nɔ é gɛ̃tero ai yã pɪnɔ gá keo píngi.
 31 Musu kɔ̃n tɔ̃tɛo é gɛ̃tɛ, mɔde ma yãnɔ gɛ̃tena vĩro.
 32 Gbɛ̃kee à gurɔɔ ke à gurɔ zaka dɔ̃ro, baa malaika kɛ aɔɔ kú musunɔ ke Luda Né, sé De Luda.
 33 À làakari ke, a wée gɔ̃ dɔ, zaake á dɔ̃ gurɔɔ kɛ eé suro.
 34 À de lán gbɛ̃ kɛ èe gaa wɛ̃tɛa bà. À a bɛɛ tò a zĩkerinɛ baade kɔ̃n a zĩio, ben à bè a gudãkparinɛ a wée gɔ̃ dɔ.
 35 Apɪnɔ sɔ, á dɔ̃ gurɔɔ kɛ bɛdeɛ é suro, uusien yoo, lezãndon yoo, kolɛzuon yoo, ke gudɔ̃nao. Beee yãnzɪ a wée gɔ̃ dɔ,
 36 le àton su kãndo à a le, ée ii ooro yãnzɪ.
 37 Yã kɛ mée ooare mée oo baade pínginɛmɛ, a wée gɔ̃ dɔ.

14

Lékpakɔ̃sɔ̃na Yesuzi

(Mat 26:1-5, Luk 22:1-2, Yoh 11:45-53)

- 1 Banla zĩbaa kɔ̃n Burɛdi Sése'ɛ̃zɛ̃sai zĩbaao gɔ̃ gurɔ plaa, ben sa'orikinɔ kɔ̃n luyadãdannerinɔ e zé wɛ̃tɛɛ ɔ̃ndɔ̃ɔ wà Yesu kũ wà de.
 2 Zaake aɔ̃ bè: Wàton ke zĩbaa zĩro, le gbɛ̃nɔ tón zɔ̃ka káro yãnzɪ.

Nósi gũ nna kuna Yesu mìa

(Mat 26:6-13, Yoh 12:1-8)

- 3 Gurɔɔ kɛ Yesu kú Bɛtani, Simɔ kusu bɛ, èe pɔ̃ blee gɛ̃kɛsɛkɛna, ben nɔgbɛ̃ ke sɔ̃zi à gbaaa néngo kɛ nósi gũ nna bori maa ɔ̃deɛ kú à guu kũna. Ben à gbaaa pì waa è, à nósi pì kù Yesu mìa.
 4 Gbɛ̃kenɔ kú gwe, aɔ̃ pɔ̃ fɛ̃e wà bè: Bón nósi pì laalaakɛna ũu?
 5 Weé fɔ̃ wà yá de kondogi waa do kpé basɔ̃roola wà à ɔ̃ kpá takaasideenɔa. Ben aɔ̃ léfɔ̃tɔ̃ kà nɔgbɛ̃ pìzi.
 6 Ben Yesu bè: À à tó gwe. Bóyãnzɪn ée ãa daaazi? À zĩ maaa kɛmɛmɛ.
 7 Takaasideenɔ é gɔ̃ kúao gurɔ píngi, gurɔɔ kɛ á yezi, é fɔ̃ à kẽnɛ. Mapi sɔ̃ mé gɔ̃ kúao gurɔ píngiro.
 8 À kɛ a gbãa lémmɛ, à gĩake à nósi kù ma mɛa le à ma gè keomɛ.
 9 Yãpuraan mée ooare, guu kɛ wèe ma baaru nna waazi keɛn anduna guu píngi, weégɔ̃ yã kɛ nɔgbɛ̃ pì kɛ oo à dɔ̃ngu yãnzɪ.

Yudasi bɔ̃na Yesu kpɛɛ

(Mat 26:14-16, Luk 22:3-6)

- 10 Beee gɛra gɔ̃n kuri awɛɛplaaanɔ doke kɛ wè benɛ Yudasi Isikarioti gaa sa'orikinɔ kiia, le à Yesu kpámma.
 11 Kɛ aɔ̃ à yã mà, ben aɔ̃ pɔ̃ kɛ nna, ben aɔ̃ lé gbɛ̃nɛ kɛ weé ɔ̃ kpáa. Ben èe zé wɛ̃tɛɛ à Yesu kpámma.

Banla pɔ̃ble kẽkɛna

(Mat 26:17-25, Luk 22:7-14, 21-23, Yoh 13:21-30)

12 Burɛdi Sésɛ'ɛzɛsai zĩbaa gurɔ káakudee zĩ kè wè Banla sãne bɔ̀rɔ̀ kòto kpá, Yesu ìbanɔ̀ à là wà bène: Mán n̄ yezi wà gá kekenne ò Banla pò blen?

13 Yesu gɔ̀ɔn plaaa zĩ a ìbanɔ̀ tɛ̀ à bènnɛ: À gá wéte guu. Gɔ̀gbɛ̀ ke é daale à í sɛna kɔ̀n looo. À tɛ̀zi

14 ai ua kè eé gɛ̀n. À o ua pì bɛdeene, danneri bè mán a pitakii kún, guu kè é Banla pò blen kɔ̀n a ìbanɔ̀?

15 Eé kpé musu bíta kè wà kèke ɔ̀ɔaare. À pòbleyã kekewe gwe.

16 Yesu ìba pìnɔ̀ dà zén, aɔ̀ gò wéte pì guu, ben aɔ̀ è lán à ò́nne nà. Ben aɔ̀ Banla pòbleyã kèke gwe.

17 Kè uusie kè, ben Yesu gàa gwe kɔ̀n a gɔ̀ɔn kuri awɛɛplaaa pìnɔ̀.

18 Kè aɔ̀ vɛ̀e wèe pò blee, ben à bè: Yápuraan mée ooare, a gbɛ̀ mèn doo kè wée pò blee ledoo é ma kpámma.

19 Aɔ̀ nòse yàka, ben aɔ̀e à laa doodo: Asa mámbeeroo?

20 Ben à bènnɛ: A gɔ̀ɔn kuri awɛɛplaaanɔ̀ doke kè wée pò blee taa guu ledome.

21 Gbɛ̀ntee Né é kpá guuzi lán à kèna a yã musu nà, mɔ̀de wáiyoo gbɛ̀ kè eé bɔ̀ Gbɛ̀ntee Né kpɛe pì. Eé ke sà̀ adeene tó wèe à i yãro.

Dii pòblee

(Mat 26:26-30, Luk 22:14-20, 1Kɔ̀ 11:23-25)

22 Kè aɔ̀e pò blee, Yesu burɛdi sè à aubarika dàn, ben à likɔ̀re à kpà a ìbanɔ̀ à bè: À sí, ma mèn yè.

23 Ben à togoo sè à aubarika dàn à kpámma, ben aɔ̀ m̀ n̄ píngi.

24 Ben à bènnɛ: Ma arun yè, Luda bà kuuna kɔ̀n gbɛ̀ pariinɔ̀ aru ũ, kè eé bɔ̀ɛmaa.

25 Yápuraan mée ooare, mé geepi'i mi gĩa dɔ̀ro ai kpata kè b̀ Luda kiia gá bɔ̀o gupuraa, gbasa mà à dufu mi sa.

26 Kè aɔ̀ lè sì, ben aɔ̀ b̀e wà gàa Kùkpe s̀s̀igɛzi.

Yesu gĩake à d̄yá kè Pita é ke

(Mat 26:31-35, Luk 22:31-34, Yoh 13:36-38)

27 Ben Yesu bènnɛ: A píngi é fuma, zaake wà kè Luda yán wà bè: Mé sādāri lé, sāanɔ̀ é fāakɔ̀a.

28 Mɔ̀de ma fɛ̀na gbera mé dɔ̀are aɛ gana Galili.

29 Ben Pita bène: Baa tó aɔ̀ fù n̄ píngi, mé furo.

30 Ben Yesu bène: Yápuraan mée oonne, gwāvīa ai koo gō gá lé zu gèn plaa, né lé sémazi gèn aagō.

31 Ben Pita bè māmam: Baa tó mé gà mà ganyo, mé lé sénzi zikiro. Ben aɔ̀ ò le se n̄ píngi.

Yesu aduakɛna zaa Getesemani

(Mat 26:36-46, Luk 22:39-46)

32 Aɔ̀ kà guu kè wè be Getesemani, ben Yesu bè a ìbanɔ̀ne: À vɛ̀e kè ai mà gá adua ke.

33 À Pita kɔ̀n Yemisio kɔ̀n Yohanao sè à gàányo. Sósobi à kù à nòseyɔ̀gɔ̀ sì.

34 Ben à bènnɛ: Ma pɔ̀ɔ̀ sia kù maamaa ai gaa lézĩ. À ze kè à itɛ̀ ke.

35 Kè à gàa aɛ féte, ben à kùe tɔ̀te à adua kè tó eé sí ke, gurɔ zaka pì gɛ̀eala.

36 À bè: Baa, ma De, baabɔ̀ píngi è sí kenne. Ñ togo'i kè síma, mɔ̀de èe ke yã kè má yezinlo, sé kè n̄ yezi.

37 Ben à liara à sù à a ìbanɔ̀ lè, aɔ̀e ii oo. Ben à bè Pitane: Simɔ̀, née ii oon yó? Née f̄n itɛ̀ kè baa awa doroo?

38 À itɛ̀ ke àgō adua kee le àton fu yɔ̀agwanaaro yānzi. Ninii yezi, mɔ̀de m̀e buse.

39 À liara à gàa adua ke, ben à yã d̄nkɔ̀ pì ò dɔ̀.

40 Kè à ìlara à sù à ñ lé, aṣṣe ii oo, zaake aṣṣe imioo dedee. Aṣ dṣ dian weé yā one nàro.

41 À suna gèn aagṣdeeo à bèñne: Ée ii oo, ée kámma boo ai tian yó? À mò le. Gurṣo kà sa. À gwa, wà Gbēntee Né kpà durunkerinṣa.

42 À fεε wà gá. Gbē kè ma kpańma pì e mṣṣ fá.

Yesu kūna

(Mat 26:47-56, Luk 22:47-53, Yoh 18:3-12)

43 Kè à kpé èe yā pì oo, ben Yudasi à gṣṣon kuri awεεplaaanṣo doke mò kṣn pariio, aṣṣo fεεdaanṣo kükūna kṣn gònṣo. Aṣ bṣ sa'orikinṣo kṣn ludayādannerinṣo kṣn gbēnsinṣo kiia.

44 Bṣnkparee pì sṣ sèeda óñne à bè: Gbē kè mé lé péa, àmbe gwe. À à kṣ gbāa à táo.

45 Ben à mì pè Yesua gṣṣo à bène: Rabi! Ben à lé pèa.

46 Ben wà ṣ pèe Yesua wà à kṣ gínjin.

47 Ben gbē kè aṣṣo zena gweenṣo doke a fεεdaa wòto à sa'oriki ìsi zṣri ke lèo à à swā gò.

48 Ben Yesu bèñne: Kpāi wéedewen ma ũ, kè a mṣ à ma kṣ kṣn fεεdaanṣo kṣn gònṣoó?

49 Mèègṣ kúao Luda ua lán guu e dṣṣo nà, mèègṣ yā daaare, ée ma kṣro. Mṣde sé yā kè wà kè Luda yān papa.

50 Ben à ibanṣo bàà lè ñ píngi aṣ à tòn.

51 Gṣkparee kee tézi à pṣke danaro, táaru bisan à kùala. Kè wà à kṣ,

52 ben à bṣ ñ ṣzī à a bisa tòñne gwe à bàà sṣ à tà bṣu.

Yuda gbāadeenṣo yákpaekeṣna kṣn Yesuo

(Mat 26:57-68, Luk 22:54-55, 63-71, Yoh 18:13-14, 19-24)

53 Ben aṣ gāa Yesuo sa'oriki ìsi be. Sa'orikinṣo kṣn gbēnsinṣo kṣn ludayādannerinṣo kàkṣa gwe ñ píngi.

54 Pita té à kpεε kāaa ai à gāa à gè sa'oriki ìsi be ua guu. À vèe gwe, èe té kpákpaā kṣn dogarinṣo lèdo.

55 Sa'orikinṣo kṣn Yuda yákpaekeṣinṣo ñ píngi e sèeda wetεε Yesuzi wà à de, ben aṣṣe ero.

56 Wà egeyā dṣdia pari, mṣde aṣ yákee e kṣ séro.

57 Ben gbēkenṣo fεε wà egeyā dṣdia wà bè:

58 Wá mà à bè é Luda kpé kè gbēntee bṣ wí é à pānde bo gurṣo aagṣṣo dagura kè gbēntee e boro.

59 Baa kṣn beeeo aṣ yā e kṣ séro.

60 Ben sa'oriki ìsi fεε à zè ñ ae à Yesu gbèka: N yáke vī ñ weńlaroo? Yā kè wèe didiimmaa kè de diaa?

61 Yesu yīte kpē èe yáke weàlaro, ben sa'oriki ìsi pì èara à à gbèka: Mbe Mesaya, Luda Aubarikade Né ũs?

62 Ben Yesu bè: Mámbe à ũ. É Gbēntee Né e vèena Gbāapingide ṣplaazi, bensṣo é à suna e ludambe luguun.

63 Ben sa'oriki ìsi pì a utanṣo gā à kè à bè: À kè dia wée sèedade pānde kenṣo wetεε dṣee?

64 Á mà lán à dṣkè Ludao nà. Yā kpāreen a zεo tiaa? Ben aṣ yā dààla ñ píngi aṣ bè wà à de.

65 Ben gbēkenṣo fεε wà lóu súa. Ben wà pṣ yìne à uua, wèe à léleε ṣkṣo wèe beenε: N annabikeyā o ñ gbē kè n leε o. Ben dogarinṣo à kṣ aṣ à swān kèkε.

Pita léseṣna Yesuzi

(Mat 26:69-75, Luk 22:56-62, Yoh 18:15-18, 25-27)

66 Pita kú ua guu gīzī, ben sa'oriki ìsi zṣnṣkpāreenṣo doke mò gwe.

67 Kè à Pita è èe té kpákpaā, ben à wéε péa à bène: Mpi sṣ neègṣ kú lèdo kṣn Yesu Nazaretioṣe.

68 Ben à lé sè à bè: Má à dṣro, mée yā kè née oo dṣro dṣro. Ben à fεε à gè gānun.

⁶⁹ Kè zònkparɛ pì à è gwe dɔ, ben à ò gbɛ̀ kè aɔ̄ zena gweenɔ̄nɛ̀ à bè: Aɔ̄ gbɛ̀ mèn doon yè.

⁷⁰ Ben Pita lé sè dɔ. Kè à kè saa féte, gbɛ̀ kè aɔ̄ zena gweenɔ̄ bè Pitane: Yāpurame aɔ̄ gbɛ̀ doon n ũ, zaake Galili gbɛ̀n n ũ.

⁷¹ Ben à fɛɛ̀ à e a zīnda kà à la dà à bè: Má gbɛ̀ kè ée à yā oo pì dōro.

⁷² Zaa gwe gɔ̄ɔ̄n koo lé gè̄n plaadee zù, ben yā kè Yesu ò dɔ̄ Pitan, kè à bè, ai koo gɔ̄ gá lé zu gè̄n plaa, eé lé séazi gè̄n aagɔ̄. Ben à nà ɔ̄ɔ̄ɔ̄naa.

15

Pilati yākpækɛna kɔ̄n Yesuo

(Mat 27:1-2, Luk 23:1-5, Yoh 18:28-38)

¹ Kè guu dɔ̄ gɔ̄ɔ̄ sa'orikinɔ̄ kɔ̄n gbɛ̀nsinɔ̄ kɔ̄n ludayādannerinɔ̄ kɔ̄n gbāadeenɔ̄ n píngi yā gɔ̄gɔ̄, ben aɔ̄ Yesu yì aɔ̄ gāa wà à nà Pilatine a ɔ̄zī.

² Ben Pilati à là à bè: Mbe Yudanɔ̄ kína ũs? Yesu wè̀àla à bè: Len n ò le.

³ Sa'orikinɔ̄ e yā didiia,

⁴ ben Pilati à là dɔ̄: Né yāke oroo? Yā kè wè̀e didiimmaa ma fá!

⁵ Mɔ̄de Yesu e yāke weńlaro, ben yā pì bɔ̄ Pilati sae.

Yādana Yesula

(Mat 27:15-26, Luk 23:13-25, Yoh 18:39-19:16)

⁶ Banla zībaa zī wè̀e pisinanɔ̄ doke kè gbɛ̀nɔ̄ à wéé kè gbareńne.

⁷ Gurɔ̄ɔ̄ m̀̀̀a sɔ̄ gbɛ̀kee kú kpésiaan wè̀e be Baraba. À kú kɔ̄n gbɛ̀ gaabudee kè aɔ̄ gbɛ̀ dè̄nɔ̄.

⁸ Ben parii sɔ̄ Pilatizi aɔ̄ wéé kèa à ke lán è keńne nà.

⁹ Ben Pilati n ĺa à bè: Á yezi mà Yudanɔ̄ kína gbarearen yó?

¹⁰ Zaake à dɔ̄ kè ǹ̀̀se gɔ̄aaanɔ̄ kè sa'orikinɔ̄ vī kɔ̄n Yesuo yānzin wà à kpàawazi.

¹¹ Ben sa'orikinɔ̄ gbɛ̀nɔ̄ làakari fɛɛ̀, le aɔ̄ o Pilatine à Baraba gbareńne.

¹² Ben Pilati n ĺa à bè: Bón á yezi mà ke kɔ̄n gbɛ̀ kè eè be Yudanɔ̄ kinao tiaa?

¹³ Ben aɔ̄ wii lè wà bè: N̄ à pá lía!

¹⁴ Ben Pilati bè̄̄ne: À kè diaa? Bó dàn à kè? Ben aɔ̄ wii lè wà kàara wà bè: N̄ à pá lía!

¹⁵ Pilati yezi à gbɛ̀nɔ̄ pɔ̄nnaa wete, ben à Baraba gbàreńne. À Yesu kpà sozanɔ̄ aɔ̄ à gbɛ̀ flào aɔ̄ à pá lía.

Yesu fabona

(Mat 27:27-31, Yoh 19:2-3)

¹⁶ Ben soza pìnɔ̄ gāao b̀̀̀su gbɛ̀nsi pì be, ben aɔ̄ n̄ gāli kàkɔ̄a píngi.

¹⁷ Aɔ̄ gumusu t́́aa d̀̀̀ne, ben aɔ̄ lè f̀̀̀ra t́́a aɔ̄ k̀̀̀ne.

¹⁸ Ben aɔ̄e ì kpaaa wà bè: Fɔ̄ɔ̄ Yudanɔ̄ kína!

¹⁹ Aɔ̄e à leɛ̀ g̀̀̀o a m̀̀̀a aɔ̄e lóu suua, aɔ̄e kuɛɛ̀ n̄ kosooa wè̀e m̀̀̀i síeɛne.

²⁰ Kè aɔ̄ à fabò wà yāa, ben aɔ̄ gumusu t́́aa pì gò̀̀la aɔ̄ à zīnda pókásāa d̀̀̀ne. Ben aɔ̄ b̀̀̀o wè̀e gaa à pá lía.

Yesu pana lía

(Mat 27:32-44, Luk 23:26-43, Yoh 19:17-27)

²¹ Kè aɔ̄e gaa, Sireni gbɛ̀ kè wè̀e benɛ̀ Simɔ̄ b̀̀̀o lakutu kea èe suu wéte guu, ben aɔ̄ gā nàa à Yesu líkpansé. Àmbe Alesanda kɔ̄n Rufuo de ũ.

²² Ben aɔ̄ gāa Yesuo guu kè wè̀e be Gɔ̄gɔ̄ta kè bè m̀̀̀watorokii.

²³ Ben aɔ̄ geepiwéɛ̀ kè wà yá̄k̄ɔ̄te kɔ̄n ɛ̀z̄ēo d̀̀̀ne, m̀̀̀de èe miro.

²⁴ Kè aɔ̄ à pá lía, ben aɔ̄ à pókásāanɔ̄ kpàatete wà kàe, ben aɔ̄ kàbankpe kè lán aɔ̄ baade é sé nà.

25 Aã à pà lía m̀ kēndomε.

26 Wà yā kè wà ò dia kè wà nà lía à míla wà bè:

Yudanɔ kína.

27 Wà kpāi wéedewenɔ pà lía à saε gwe dɔ gɔɔn plaa, gbē doo à ɔplaaɔi, gbē doo à ɔzεεzi.

28 Len yā kè wà kè Luda yān pàpa lε kè wà bè: Wà à kàkɔa kɔn dàkerinɔ.

29 Gbē kè aɔɔe gēε zéla gweenɔ e n̄ m̀ kεε degūdegū, aɔɔe à s̄s̄ɔɔ wà bè: Ehē! Mmɔn kè n bè né Luda kpé wí n̄ εara n̄ bo gurɔ aagɔɔ daguran gweroo?

30 N̄ n zīnda m̀ sí n̄ pita lía!

31 Lemε dɔ sa'orikinɔ kɔn ludayādannerinɔ e à faboo lε wà bè: À gbē pāndenɔ m̀ sí, m̀de eé f̄ à a zīnda m̀ síro.

32 Tó Mesaya, Isarailinɔ kína pita lía tia wà e, wé à náane kε. Ben gbē kè wà n̄ pá lía lēdoonɔ e à s̄s̄ɔɔ dɔ.

Yesu gana

(Mat 27:45-46, Luk 23:44-49, Yoh 19:28-30)

33 Kè ɔfāntē kà m̀idangura, ben gusiaa dà bùsu pila píngi ai fáantē m̀ aagɔ.

34 Fáantē m̀ aagɔn Yesu wii lè gbāngbān à bè: Eloi, Eloi, lεma sabatani! Beee bè: Ma Luda, ma Luda, à kè dia n̄ ma ton?

35 Kè gbē kè aɔɔ zεna gwe kenɔ yā pì mà, ben aɔ bè: À ma, èe Ilia sísii.

36 Ben gbēke bàà lè à gàà à sabo sè à dà geepiwē kpàkpā guu, à f̄f̄i kapaa, ben à d̀ Yesunε à mí. Ben à bè: À zε gīa wà gwa tó Ilia é mó à à pita.

37 Yesu wii gbāaa lè à wèndi tà.

38 Ben Luda kpé lábure kèk̄rε plaa bɔna musu suna gīzī.

39 Kè sozanɔ gbēnsi kè zε Yesu aε gwee è lán à gà nà, ben à bè: Yāpuramε Luda Nén gbē kè ũ.

40 Nɔgbē kenɔ kú gwe dɔ aɔɔe guu gwaa kāaa. N̄ tén Mariama Magadaleni kún kɔn Mariamao Yemisi Néngo kɔn Yusufuo da kɔn Salomεo.

41 Gurɔ kè Yesu kú Galili, aɔmbe aɔègɔ tézi wàgɔ à ĩan ká. Nɔgbē pāndenɔ kú gwe dɔ pari kè aɔ gāao Yerusalemu lēdo.

Yesu vīna

(Mat 27:57-61, Luk 23:50-56, Yoh 19:38-42)

42 Azuma zī uusie. Kè wèe kámmabogurɔ soru kεε,

43 Yusufu Arimatea gbē m̀. Gbē tódeemε Yuda gbāadeenɔ té. Àmɔ s̄ɔɔ e kpata kè b̀ Luda kiia dāa. À kùgbāaa kè à gàa Pilati kiia à Yesu gè gbèkaa.

44 Kè Pilati mà Yesu gīake à gà kò, à b̀ à saε. Ben à sozanɔ gbēnsi sìsi à à là tó Yesu gà kò.

45 Kè Pilati gbēnsi yā pì mà, ben à Yusufu gbà zé à gè pì sé.

46 Ben Yusufu gàa à táaru bisa lù, ben à gàa à à gè pita lía à bisa pì f̄f̄ia. À à dà gbèwεε kè wà s̀ mira ũu guu, ben à gbè gbèntē gbegere pà à tàta wèε p̄lε.

47 Mariama Magadaleni kɔn Mariama Yusufu dao è gura kè wà Yesu gè pì dàen.

16

Yesu fεna gaan

(Mat 28:1-8, Luk 24:1-12, Yoh 20:1-10)

1 Kámmabogurɔ yāanao uusie Mariama Magadaleni kɔn Mariama Yemisi dao kɔn Salomεo n̄osi gū nnaa lù, lε wà gá wà kú Yesu m̀ea.

2 Azumanεngo zī kɔngɔ ide'ide aɔ b̀ wèe gaa mira pì kiia.

3 Aɔ k̄ là zén wà bè: Dé bé eé gbè m̀ gbegere pà à guowe mira léa s̄ɔɔ?

4 Zaake gbè pì bíta maamaa. Kè aɔ wéε sè wà gwà, ben aɔ è wà gbè pì gbegere pà wà g̀o mira pì léa.

⁵ Kè aõ gè mirawεε pì guu, ben aõ gõkparε ke è vεεna ɔplazi à utagyaba puraa dana. Ben aõ kè gìri.

⁶ À bèñne: Àton ke gìriro, Yesu Nazareti kè wà pà lían ée wεεeroo? À fεε, à kú kèro. À guu kè wà à dàen gwa,

⁷ é gá à o à ìbanɔne kɔn Pitao kè èe dɔɔñne aε gana Galili. Gwen aóé à en lán à òñne nà.

⁸ Aóεe lugalugaa yā pì bò ñ saε, ben aõ bò miran aõ bàa lè. Aóεe yāke o gbēkenεro kè vīa ñ kú yānzi.

Yesu bɔ à mɔna a ìbanɔzi

(Mat 28:9-20, Luk 24:13-49, Yoh 20:11-23, Zīr 1:6-8)

⁹ Kè Yesu fεε Azumanεngo zī kɔngɔ idε'idε, à a zīnda òdɔa Mariama Magadalεnine káaku. Nɔgbē pì guun Yesu pè zīn mèn swεεplaaanɔa.

¹⁰ Ben nɔgbē pì gàa à ò gbē kè aó kúo yāanɔne. Aó nòse yakana wèe ɔɔ dɔɔ.

¹¹ Kè aó mà kè Yesu kú wèndio ai nɔgbē pì à è wéεo, aóεe síro.

¹² Beεe gbεra gurɔɔ kè ñ gɔɔn plaaanɔɔ té zé guu aóεe gaa wéte guu, à bò à mòñzi lán gbē pānde bà.

¹³ Kè aó liara wà sù, aó ò gbē kpaaanɔne, mɔde aóεe ñ yā síro.

¹⁴ Zāazāa à bò à mò a ìba gɔɔn kuri awεεdoonɔzi kè aóεe pó blee. Ben à kpàkēñzi ñ swāgbāa yānzi, zaake aóεe à náanε kero bensɔ aóεe gbē kè aó à è kè à fεεnɔ yā síro.

¹⁵ Ben à bèñne: À gá anduna gu píngia à ma baaru nnaa kpá gbēnɔne ñ píngi.

¹⁶ Gbē kè sì ben à batisi kè bé eé mīsina e. Gbē kè èe sí sɔro, yā é vεε adeea.

¹⁷ Gbē kè aó baaru pì sìnɔ yākenanɔn yè: Aóégae zīnno goríma kɔn ma tóo, aóégae yāke borii o.

¹⁸ Aóé mlè sé kɔn ɔɔo. Baa tó aó sewεε mì, pòke é ñ lero. Aóégae ɔ ke gyāreenɔa aó gbāa kú.

Tana Yesuo ludambe

(Luk 24:50-53, Zīr 1:9-11)

¹⁹ Kè Dii Yesu yā òñne à yāa, ben Luda à sè à tào musu, ben à vεε Luda ɔplaazi.

²⁰ Ben à ìba pìnɔ gàa wà waazi kè gu píngia. Dii zīi kēñyo à a yā kāsāa pèε kɔn dabuyā kè tézínɔ.

LUKU

Baaru nnaa kè Luku kè

Yesu Kirisi ina 1:5-2:52
 Yaaya Batisikeri waazikena 3:1-3:20
 Yesu batisikena 3:21-4:13
 Yesu yādannena Galili 4:14-9:50
 Zaa Galili ai Yerusalemu 9:51-19:27
 Yesu kuuna Yerusalemu 19:28-22:46
 Yesu gana kōn à fɛnao 22:47-24:53

¹ Gbē paridee ɔ kpà, le wà yā kè kè wa té tōkē takada guu zéazea,
² lán gbē kè aṣo de yā pì sèedadeenɔ ũ kōn a baarukparinɔ ɔwe nà zaa káaku.
³ Tia sa mapi sɔ, lán ma wée tē yā pìnɔzi nà doodo zaa a daena, má è à maa mà kēnne zéazea, ma gbē bēede Tiofilu,
⁴ le ñ yā kè wà dānne sānsān dɔ.

Malaika gĩake à Yaaya Batisikeri ina yā ò

⁵ Yudea bùsu kí Herɔdu gurɔ sa'ori kee kuu, à tón Zakari. À kú Abia sa'orinɔ gāli guume. À naṣ tón Elizabeti, Aruna boriime dɔ.

⁶ Aṣ plaaa n píngi maa Ludane. Aṣègɔ kuu taari sai, aṣ Dii doka kōn yā kè à dienɔ kūna.

⁷ Mɔde aṣ né vīro, zaake Elizabeti né pāaame, ben aṣ gɔɔn plaaa n píngi zi kù.

⁸ Gurɔ kè sa'ona kà n gālia, Zakari bé è sa'ona Ludaa zī kee.

⁹ Lán sa'ori pìnɔ è ke nà, aṣ kàbankpe kè, ben kàbankpe Zakari kù, le à gá tuaetiti kpata Dii kpén.

¹⁰ Tuaetikpatagurɔ parii kàkɔa kpelea píngi aṣɔe adua kee.

¹¹ Ben Dii malaika bò à m̀zi à zè tuaetikpataki ɔplazi.

¹² Kè Zakari à è, à kè g̀ri, vīa à kù.

¹³ Ben malaika pì bène: Nton tó vīa n kūro Zakari. Luda n wéekē s̀, n naṣ Elizabeti é né i g̀gbē ũ, né tó kpáne Yaaya.

¹⁴ N pɔɔ é ke nna, né yāa dɔ, gbēnɔ é ponnaa ke à ina yā musu pari,

¹⁵ zaake eégɔ de Diine gbēnsi ũme. Eé wēe ke í gbāa ke miro, Luda Nini égɔ kúa zaa à da gbēemme.

¹⁶ Eé tó Isarailinɔ ae dɔ Dii n Ludaa pari,

¹⁷ eé dɔ Diine ae kōn Luda Nini gbāaa kè Ilia vī yāao. Eé tó denɔ lé ke do kōn n nénɔ, eé tó swāyāmarisaideenɔ gbē maaanɔ ɔndɔ sé. Eé tó gbēnɔ gɔ kú soru guu Diine.

¹⁸ Ben Zakari bè malaika p̀ne: Mé yā pì sānsān dɔ diamé? Zaake mare zikūnan ma ũ, ben ma naṣ zi kù dɔ.

¹⁹ Ben malaika pì wèàla à bè: Mámbe Gablieli ũ, mēègɔ zena Luda aezī. Àmbe à ma zī mà yā pì onne mà baaru nnaa pì kpánne.

²⁰ N ma, n néne é nae, né f̀ ñ yā oro ai yā pì gá keo, kè née ma yā kè eé ke a gurɔa síro yānzi.

²¹ Gurɔ m̀da s̀ wèe Zakari dāa. À gikena Luda kpén b̀ n sae.

²² Kè à b̀, èe f̀ à yā ɔnyoro, ben wà d̀ kè à wéegupu è Luda kpémme. Lán à néne nàe nà, ben èe yā oónne kōn ɔɔ.

²³ Kè Zakari sa'ogurɔ p̀pa, ben à tà be.

²⁴ Beee gbera à naṣ Elizabeti nò s̀, ben à a zīnda ùte ai m̀ sɔɔro à bè:

²⁵ Dii yā kè kēme, à ma wēnda gwà, à ma b̀ wín.

Malaika gĩake à Yesu ina yā ò

26 À mɔ swɛɛdodee guu Luda malaika Gablieli zì Galili lakutu kè wè be Nazarɛti guu.

27 À gàa nɔkparɛ lezii kè à tón Mariama kiia. À gɔkɔpamma vī Dauda borii ũ. À tón Yusufu.

28 Kè malaika pì gè à kiia, à bèɛ: Fɔɔ aubarikade! Dii kúnyo.

29 Mariama bídi kè maamaa yā pì, à laasuu lè à bè: Ì beee mì de diamɛ?

30 Ben malaika pì bèɛ:

Mariama, ònton tó vīa n kūro,
zaake Luda gbɛkɛɛ kènnɛmɛ.

31 Ñ ma! Né nò sí n né i gɔgbɛ ũ,
né tó kpánɛ Yesu.

32 Eégɔ de gbɛnsi ũ,
weé à sísi Luda Musude Né.
Dii Luda é à kpá

à dezi Dauda kpatan,

33 eégɔ kí blee Yakubu boriinɔne gurɔ píngi,
à kíblena égɔ yāana vīro.

34 Ben Mariama bè malaika pìnɛ: Kè má gɔgbɛ dɔ zikiro, beee é sí ke diamɛ?

35 Malaika wèàla à bè:

Luda Nini é summa,
Luda Musude gbāaa é danla.

Bee yānzi né kè né ii pì kuuna égɔ adona,
weé à sísi Luda Né.

36 N danɛ Elizabeti négɔgbɛ nòsina se a zikū guu. Nɔgbɛ kè wà diɛ pāaa ũu pì kú kɔn nò mɔ swɛɛdooɔ tia.

37 Zaake Luda kiian baabɔ píngi è sí ken.

38 Ben Mariama bè: Dii zòblerin ma ũ. À kemɛ lán n ò nà. Ben malaika pì tà à à tòn.

Mariama gana Elizabeti gwa

39 Gurɔ mɔda Mariama fɛɛ à gàa lakutu kè kú Yudea bùsu gusĩsideen gɔɔ.

40 À gàa Zakari bɛ, ben à ì kpá Elizabetia.

41 Kè Elizabeti Mariama ì pì mà, à né vī à gbɛɛɛ guu, ben Luda Nini sù Elizabetia,

42 à wii gbāaa lè à bè: Aubarikadeen n ũ de nɔgbɛ píngila. Aubarikadeen né kè kú n gbɛɛɛn ũ dɔ.

43 Bón ma ũ kè ma Dii da mò ma gwaa?

44 Gurɔ kè ma n ì mà dé, né kè kú ma gbɛɛɛn vī kɔn pɔnnaao.

45 Aubarikadeen n ũ, mmɔn kè n yā kè Dii ònnɛɛ sì, kè eé ke.

Mariama Dii tó sɛna lezī

46 Ben Mariama bè:

Mée Dii tó sɛɛ lezī ma swè guu,

47 ma pɔɔ e kɛɛ nna Luda ma Mísiria,

48 zaake à ma yā dà,

mamɔma à zòbleri kè mée ká póke lézīroo.

Zaa tia ai gurɔ píngi weé bemɛ aubarikadeemɛ,

49 zaake Luda gbāade yā bíta kè mɛ.

À tó kú adona.

50 È wɛnda dɔ gbɛ kè aɔè a vīa kɛɛnɔne
ai n borii.

51 À a gāsā pòro à a gbāaa òdɔańne,

à ñadārinɔ fāakɔa kɔn n laasuunɔ.

52 À gbāadeenɔ bò kpatan,

à talakanɔ sè lezĩ.

⁵³ À pɔ maaanɔ kpà nɔaderinɔa aɔ kà,
mɔde à ɔɔdeenɔ gbàre ɔkori.

⁵⁴ À a zɔbleri Isarailinɔ ïan ká,
aɔ yã e sãnlo.

⁵⁵ À wɛnda dɔ̄ Ibraĩne kɔ̄n a borii pìnɔ
lán à ò wa dezinɔne nà.

⁵⁶ Mariama vɛɛ kɔ̄n Elizabetio lán mɔ aagɔɔ bà, ben à tà be.

Yaaya Batisikeri ina

⁵⁷ Elizabeti né'igurɔɔ kà, ben à né ì gɔgbɛ ũ.

⁵⁸ Kè à fáandideenɔ kɔ̄n à danenɔɔ mà lán Dii wɛnda dɔ̄ne nà, aɔ pɔnnaa kèò.

⁵⁹ À gurɔ ɔɔraagɔ̄dee zĩ aɔ mò bangu ke né pìne, le wà à de Zakari tó kpáne,

⁶⁰ ben à da bè: Auo! Weé à sísi Yaayame.

⁶¹ Aɔ bène: Gbɛkee kú n danenɔ té kè à tó beee vĩro.

⁶² Ben aɔ yã ò à denɛ kɔ̄n ɔɔ, le wà dɔ̄ dian à yezi wà tó kpáne nà.

⁶³ Zakari walaa gbèka, ben à kèa: À tɔn Yaaya. Yã pì bò ñ sae ñ píngi.

⁶⁴ Gwe gɔɔ à néne gùe, à lé bò èe yã oo èe Luda sáabu kpaa.

⁶⁵ Ben vĩa ñ fáandideenɔ kù ñ píngi, ben Yudea bùsu gusĩsĩde gbɛnɔɔ e yã pì tɔkɛɛ ñ píngi.

⁶⁶ Ben gbɛ kè aɔ yã pì mànɔ kũna ñ nòse guu wà bè: Bón né pì égɔ̄ de a ũ ziaa? Zaake Dii
ɔɔ ligazime.

Zakari annabikɛyã'ona

⁶⁷ Luda Nini sù à de Zakaria, ben à annabikɛyã ò à bè:

⁶⁸ Wà Dii Isarailinɔ Luda sáabu kpá!

À mò à a gbɛnɔ bò.

⁶⁹ À Mísiri gbãadee bòwe
a zɔbleri Dauda bori té,

⁷⁰ lán à ò a annabinɔ gãzĩ nà zaa gikena.

⁷¹ Aɔ bè eé wa sí wa ibɛenɔa,
eé wa bɔ gbɛ kè aɔ zàwaguu pìnɔ ɔzĩ.

⁷² Lemɛ à wa dezinɔ wɛnda gwà le,
à bà kuunaño yã e sãnlo.

⁷³ À la dà wa dezi Ibraĩne

⁷⁴ à bè é wa bɔ wa ibɛenɔ ɔzĩ,

é wa gba zé wà dɔazi vĩa sai,

⁷⁵ le wa kuuna gɔ̄ne adona gbɛ maaanɔ ũ

ai wa wɛndi lén.

⁷⁶ Mpi sɔ̄ ma né,

weé n sísi Luda Musude annabi,

zaake mbe né dɔ̄ Diine aɛ ñ zé kekɛne.

⁷⁷ Né tó à gbɛnɔ dɔ̄ lán eé ñ mì sí nà,

lán eé ñ durunɔ kɛ̄ñne nà.

⁷⁸ Zaake wa Ludaa sùu vĩ,

bɔna musu eé mó wa gwa lán gudɔna bà,

⁷⁹ le à guu pu gbɛ kè aɔ̄ kú gusiaa guunɔne

kɔ̄n gbɛ kè aɔ̄ kú gaa lézĩnɔ,

le à wa gbá da aafia zén.

⁸⁰ Né pì bíta kù à gò kãgbãadee ũ. A kú gbáan ai gurɔ kè à bò Isarailinɔne gupuraa.

2

*Yesu Kirisi ina
(Mat 1:18-25)*

- ¹ Gurɔɔ m̀̀a Siza Ogɔsutu b̀̀ kɔn ỳ̀a ̀̀ a b̀̀su gb̃nɔ naro ń ṕngi.
² Naronakaaku k̀̀ ẁ̀a k̀̀n gwe gurɔɔ k̀̀ Kiriniu de Siria b̀̀su gb̃nsi ũ.
³ Baade ṕngi g̀̀a a be ẃtɛ lɛ ẁ̀a ̀̀ tɔ da takadan.
⁴ Yusufu s̃̀ b̀̀ Nazareti, Galili b̀̀sun ̀̀ g̀̀a Dauda be lakutu Betelɛmu, Yudea b̀̀sun, ke ̀̀ a de Dauda borii ũ ỳ̀anzi.
⁵ ̀̀ g̀̀a lɛ ẁ̀a ̀̀ tɔ da takadan gwe kɔn a nɔkamma Mariama k̀̀ ǹ̀sinao,
⁶ ben gurɔɔ k̀̀ aɔɔ kú gwe, ̀̀ ń'igurɔɔ k̀̀,
⁷ ben ̀̀ a a ń daudu ì. ̀̀ bisa f́f́a ̀̀ ̀̀ d̀̀e p̀̀k̀adeenɔ p̀̀blebɔn, k̀̀ aɔɔe guu e nibɔnɔ pitakiiaro ỳ̀anzi.
⁸ S̃̀d̃̀arinɔ kú b̀̀su d̃̀nk̃̀ p̀̀ guu, aɔɔe ii s̀̀tɛ aɔɔe ń s̃̀anɔ d̃̀kpaa gw̃avĩ.
⁹ Ben Dii malaika b̀̀ ̀̀ m̀̀ñzi, Dii gakui guu p̀̀ ̀̀ l̀̀g̃ñzi, ben ṽ́a ń kú maamaa.
¹⁰ Malaika p̀̀ b̃̀ñnɛ: ̀̀ton tɔ ṽ́a a k̃̀ro, zaake ma m̀̀ m̀̀ baaru nnaa kp̃̀areme, gb̃e ṕngi pɔɔ é ke nna maamaa.
¹¹ Ẁ̀a M̀̀siri ìare Dauda ẃtɛn gw̃avĩ, ̀̀mbe Mesaya ũ Dii ũ.
¹² S̀̀eda k̀̀ eé tɔ ̀̀ ̀̀ d̃̀ɔn ỳ̀: É ńkp̃̀ant̃̃ e daena p̀̀k̀adeenɔ p̀̀blebɔn, bisa f́f́a.
¹³ K̃̀ando ludambe z̀̀kp̃̀enɔ kú kɔn malaika p̀̀o l̃̀do paripari, aɔɔe Luda s̃̀abu kpaa ẁ̀a b̀̀e:
¹⁴ Ẁ̀a Luda tɔ b̀̀ zaa musu, gb̃e k̀̀ aɔ ỹ́a k̀̀n nnaanɔ aafia e tɔtɛa.
¹⁵ K̀̀ malaika p̀̀nɔ g̀̀ñla aɔ t̀̀ ludambe, ben s̃̀d̃̀arinɔ b̀̀k̃̀nɛ: Ẁ̀a g̀̀a Betelɛmu, lɛ ẁ̀a ỹ́a k̀̀ k̀̀ p̀̀ e, ỹ́a k̀̀ Dii t̀̀ w̃́a d̃̀.
¹⁶ Ben aɔ f̃̀e ẁ̀a g̀̀a kpakpaa aɔ b̀̀ Mariama kɔn Yusufuo kɔn ńkp̃̀ant̃̃ p̀̀o daena p̀̀k̀adeenɔ p̀̀blebɔn.
¹⁷ K̀̀ aɔ ̀̀ è, aɔ ỹ́a k̀̀ ẁ̀a òñnɛ ń p̀̀ musu ò.
¹⁸ Ben ỹ́a k̀̀ s̃̀d̃̀arinɔ ò p̀̀ b̀̀ gb̃e k̀̀ aɔ m̀̀nɔ sae ń ṕngi.
¹⁹ Mariama ỹ́a p̀̀ k̃̀na a ǹ̀se guu ṕngi èe laasuu l̃̀e.
²⁰ S̃̀d̃̀arinɔ ìara ẁ̀a t̀̀, aɔɔe Luda tɔ s̃̀e lez̃́i aɔɔe ̀̀ s̃̀abu kpaa ỹ́a k̀̀ aɔ m̀̀ ben aɔ è ỳ̀anzi, zaake ̀̀ k̀̀ lán ẁ̀a òñnɛ ǹ̀.

Tɔkpana Yesunɛ

- ²¹ ̀̀ gurɔɔ s̃̀raag̃ɔdee z̃́i ń b̃̀ngukegurɔɔ k̀̀, ben ẁ̀a tɔ kp̃̀anɛ Yesu, tɔ k̀̀ malaika ò zaale w̃̀e ̀̀ ǹ̀ síroo.

Yesu ɔɔana Diine

- ²² K̀̀ aɔ gb̃as̃̀b̃̀gurɔɔ k̀̀, aɔ ̀̀ s̀̀ ẁ̀a g̀̀a ̀̀ ɔɔa Diine Yerusalemu lán Musa doka ò ǹ̀.
²³ Zaake ̀̀ kú Dii doka takadan ẁ̀a b̀̀, ẁ̀a daudunɔ kp̃̀a Diia.
²⁴ Aɔ sa'opɔ k̀̀ ẁ̀a diɛ Dii doka takadan kp̃̀a, ẁ̀a b̀̀ p̃̀t̃̃e m̀̀n plaa ke lukulukunɛ b̀̀rɔ m̀̀n plaa.
²⁵ Gb̃eke kú Yerusalemu ̀̀ t̃̀n Simɛɔ. Gb̃e maaame, ̀̀ Luda ṽ́a ṽ́i ̀̀ ẃeɛ d̃̀ Isarailinɔ m̀̀sinazi. Luda Ninii kú,
²⁶ ben ̀̀ b̀̀ñnɛ eé ga Dii gb̃e k̀̀ w̃̀e be Mesaya ena sairo.
²⁷ Luda Nini d̃̀ñnɛ aɛ, ben ̀̀ g̃̀ Luda ua guu. K̀̀ Mariama kɔn Yusufuo m̀̀ kɔn ń ń Yesuo ỹ́a k̀̀ ẁ̀a diɛ doka takadan k̃̀na ỳ̀anzi,
²⁸ ben Simɛɔ ̀̀ s̀̀ a ɔz̃́i ̀̀ Luda s̃̀abu kp̃̀a ̀̀ b̀̀:
²⁹ Ñ̀ mamɔma n z̀̀bleri gbare aafia guu sa lán ń òm̃e ǹ̀ Dii,
³⁰ zaake ma ẃeɛ s̀̀ M̀̀siri k̀̀ ń diɛlɛ,

31 kè n à yā kèke bori píngi wáa.

32 Eégõ de gupuraa ù lè à guu pu bori pāndenõne à n gbě Isarailinõ tó sé lezĩ.

33 Yā kè à ò né pì musu bò à de kōn à dao sae.

34-35 Simẽõ sa maaa òńne, ben à bè né pì da Mariamanẽ:

Àmbe eégõ de sèeda kè Isarailinõ é gízi ù,

põsìaa é n swè zõ lán fẽdaa bà.

Isaraili kenõ é kaate aõ kenõ é mìsina e à gāzĩ,

aõ nòse guu yā é bõ gupuraa.

36 Nõgbẽ annabi kee kú gwe à tón Ana, Fanueli né, Asa boriime. Nõgbẽ pì zi kù kótokoto. À zā kè kōn a gõkammao wè swẽẽplaa,

37 ben à gò gyaanõ ù ai wè basiigõ awẽesiigõ. È bõ Luda uaro, ègõ dõõ Ludazi fāantẽ kōn gwāavĩõ kōn léyinao kōn aduakenaõ.

38 Zĩ beeeã gõõ à sńzi, à Luda sáabu kpà, èe né pì yā oo gbě kè aõ wée dõ Yerusalemu bõnazinõne n píngi.

Liara tana Nazareti

39 Kè Yusufu kōn Mariamao kè lán à kú Dii doka takadan nà píngi wà yāa, aõ liara wà tà n bẽ wéte Nazareti, Galili bũsun.

40 Né pì fèe à gbāa kù. Òndõõ m̀a, ègõ kú kōn Luda aubarikao.

Yesu gana Luda ua a néngo zĩ

41 Wè kōn wèõ Yesu de kōn à dao è gá Banla zĩbaa ke Yerusalemumẽ.

42 Kè Yesu kà wè kuri awẽẽplaa, aõ liara wà gàa zĩbaa ke lán aõè ke nà.

43 Kè zĩbaa yāa, aõõe taa, ben aõ né Yesu gò Yerusalemu, aõõ à yā dõro.

44 Aõõe daa à kú n gbẽnõ téme. Kè aõ táa ò gurõ do, ben aõõe à wetee n danenõ kōn n gbẽ dõnanõ té.

45 Kè aõõe à ero, aõ liara wà gàa à wete Yerusalemu.

46 À gurõ aagõdee zĩ aõ à è Luda ua guu vèena yādannerinõ té, èe swā kpaa n yāzi, èe yā lalaam̃ma.

47 À yā dõna kōn à yāwenlanao bò gbě kè aõõe à yā maanõ sae n píngi.

48 Kè à de kōn à dao à è, à bò n sae, ben à da bène: Bóyānzĩ n kèwe lezi? N de kōn mapio bídi kè n wetena yānzĩ.

49 À wèńla à bè: À kè dia ée ma wetee? Á dõ kè à kõ sio mà a De bõkõte kenloo?

50 Mõde aõõe yā kè à òńne pì dõro dõro.

51 Yesu liara à tànõo Nazareti à n yā mà. À da yā pìnõ kũna a nòse guu píngi.

52 Yesu bíta kù, à òndõõ kàara à nna kōn Ludao kōn gbẽnteenõ.

3

Yaaya Batisikeri waazikena

(Mat 3:1-12, Maa 1:1-8, Yoh 1:19-28)

1 Siza Tiberia kíblena wè gẽrodee guu Põntiu Pilatin Yudea bũsu gbẽnsi ù, Herõdu e kí blee Galili, à ṽi Filipi e kí blee Iturea bũsun kōn Tarakoniti bũsuo, Lisania sõõ e kí blee Abilene bũsun.

2 Anasa kōn Kayafaon sa'orikinõ ù. Gurõõ m̀a Luda yā ò Zakari né Yaayanẽ gbáan.

3 Ben à fèe èe ligaa Yoda baa kãa kpa kōn baa kè kpaozi píngi, èe waazi kee gbẽnõne. À òńne aõ n nòse lie aõ batisi ke, Luda é n durunnõ kẽńne.

4 Lán à kú annabi Isaya takada guu nà à bè:

À baarukpari kòto ma dõ gbáan,

èe bee à zé kéké Diine,
à zé wéwɛnɔ poronɛ súusu.

⁵ Guzure píngi é tata,
kpiiinɔ kɔn sìsĩnɔ é dae píngi.
Zé kotinanɔ é poro súusu,
zé wokūwokūnɔ é kpakɔsɔ,

⁶ gbɛ sãnda píngi é e lán Luda è nì sí nà.

⁷ Gbɛnɔ ègɔ mɔɔ à kiia pari aɔ batisi ke, ben è beñne: Gbɛntee pitigoonɔ! Dé bé à lé dàawa à bàa sí pɔfɛ kè Luda é pitarmanɛ?

⁸ À nòseliɛna yã ke, weégɔ dɔ kè a liɛ. Kè Ibraĩ de a dezi ũ, àtongɔ daa kè beee bé eé a bɔro. Mée ooare, Luda é fɔ à gbè kènɔ ke Ibraĩ boriinɔ ũ.

⁹ Kpása diena línɔzi kò. Luda é lí kè è né maaa iroo zɔ à zu té guu.

¹⁰ Gbɛnɔ à là wà bè: Tó lemɛ, wé ke diamɛ?

¹¹ À wèñla à bè: Gbɛ kè uta vī mèn plaaa à à doo kpá gbɛ kè vīrooa. Gbɛ kè póblee vī à ke le dɔ.

¹² Bɛ'ɔɔsirinɔ mò batisi ke, ben aɔ à là wà bè: Dannɛri, wé ke diamɛ?

¹³ À wèñla à bè: Àton bɛ'ɔɔ símma de lán wà diɛ nàlaro.

¹⁴ Sozanɔ à là: Wapinɔ sɔ, wé ke diamɛ? À bèñne: Àton gbãaa mɔ gbɛnɔne à nì blero. À ze kɔn fīa kè wè boareeo.

¹⁵ Gbɛnɔ tãmaa e kaara. Baade píngi e laasuu lɛɛ a nòse guu Yaaya yãa, tó àmbe Mɛsaya ũ.

¹⁶ Yaaya bèñne nì píngi: Mèè a batisi ke kɔn íomɛ, mɔde gbɛke é mó à gbãaa demala, mée ká mà à kyatee bɔbɔnɛro. Àmbe eé a batisi ke kɔn Luda Ninio kɔn téo.

¹⁷ À gbaka kúna kè eé pɔ fáo. Eé pówɛɛ ká a dòn, eé à sàko ká té kè è garoo guu.

¹⁸ Yaaya baaru nna kpannɛna guu à nàkɔrɛmɛma kɔn yã pãndenɔo pari.

¹⁹ Ben à kpákɛ kí Herɔduzi a vīi naɔ Herɔdia yã musu kɔn yã zaa pãnde kè à kènɔ píngi,

²⁰ ben Herɔdu èara à yã zaaa kè dɔ, à Yaaya dà kpésiaan.

Yesu batisikɛna

(Mat 3:13-17, Maa 1:9-11)

²¹ Kè Yaaya e gbɛnɔ batisi keɛ nì píngi, à Yesu batisi kè se. Gurɔɔ kè Yesu e adua keɛ, ludambɛɛ wèkɔa,

²² ben Luda Nini súa, à de lán pɔtɛɛ bà. Ben à kòto mà bɔna ludambe à bè: Mbe ma Né mèn do léle yenzidee ũ, kè ma pɔɔ nnamma maamaa.

Yesu bori bɔzia

(Mat 1:1-17)

²³ Gurɔɔ kè Yesu nà a zīia, à kà wè baaakuri taka. Wèe daa Yusufu né'iname.

Yusufu sɔ Eli néme,

²⁴ Eli sɔ Matata néme,

Matata sɔ Levi néme,

Levi sɔ Meleki néme,

Meleki sɔ Yanai néme,

²⁵ Yanai sɔ Yusufu néme,

Yusufu sɔ Matatia néme,

Matatia sɔ Amosi néme,

Amosi sɔ Naumu néme,

Naumu sɔ Eseli néme,

Eseli sɔ Nagai néme,

²⁶ Nagai sɔ Maata néme,

Maata sɔ Matatia néme,

Matatia sɔ Semei néme,

Σεμει s̄ Yos̄eki néμε,
 Yos̄eki s̄ Yoda néμε,
 Yoda s̄ Yoanana néμε,
²⁷ Yoanana s̄ Resa néμε,
 Resa s̄ Ζερubabeli néμε,
 Ζερubabeli s̄ Sealatieli néμε,
 Sealatieli s̄ Νερι néμε,
 Νερι s̄ Μελεκι néμε,
²⁸ Μελεκι s̄ Adi néμε,
 Adi s̄ Kosamu néμε,
 Kosamu s̄ Ελεmadamu néμε,
 Ελεmadamu s̄ Εε néμε,
 Εε s̄ Υοsua néμε,
²⁹ Υοsua s̄ Ελιεza néμε,
 Ελιεza s̄ Yorimu néμε,
 Yorimu s̄ Matata néμε,
 Matata s̄ Levi néμε,
 Levi s̄ Simεο néμε,
³⁰ Simεο s̄ Yuda néμε,
 Yuda s̄ Yusufu néμε,
 Yusufu s̄ Yonamu néμε,
 Yonamu s̄ Eliakimu néμε,
 Eliakimu s̄ Μελεα néμε,
³¹ Μελεα s̄ Μena néμε,
 Μena s̄ Matata néμε,
 Matata s̄ Natā néμε,
 Natā s̄ Dauda néμε,
 Dauda s̄ Yεσε néμε,
³² Yεσε s̄ Οbedi néμε,
 Οbedi s̄ Βοaza néμε,
 Βοaza s̄ Salamο néμε,
 Salamο s̄ Nas̄ο néμε,
 Nas̄ο s̄ Aminadabu néμε,
³³ Aminadabu s̄ Ramu néμε,
 Ramu s̄ Εzerοnu néμε,
 Εzerοnu s̄ Ρερεzi néμε,
 Ρερεzi s̄ Yuda néμε,
 Yuda s̄ Yakubu néμε,
³⁴ Yakubu s̄ Isaaku néμε,
 Isaaku s̄ Ibraī néμε,
 Ibraī s̄ Tera néμε,
 Tera s̄ Nao néμε,
 Nao s̄ Serugu néμε,
³⁵ Serugu s̄ Ρεu néμε,
 Ρεu s̄ Ρελεgi néμε,
 Ρελεgi s̄ Eberu néμε,
 Eberu s̄ Sela néμε,
 Sela s̄ Kaina néμε,
³⁶ Kaina s̄ Apasada néμε,
 Apasada s̄ Σεmu néμε,
 Σεmu s̄ Nuu néμε,
 Nuu s̄ Lameki néμε,
 Lameki s̄ Μεtusela néμε,
³⁷ Μεtusela s̄ Ενοku néμε,
 Ενοku s̄ Yarēdi néμε,

Yarɛdi sɔ̃ Malalɛli nɛmɛ,
 Malalɛli sɔ̃ Kenana nɛmɛ,
 Kenana sɔ̃ ɛnɔsu nɛmɛ,
³⁸ ɛnɔsu sɔ̃ Sɛti nɛmɛ,
 Sɛti sɔ̃ Adamu nɛmɛ,
 Adamu sɔ̃ Luda nɛmɛ.

4

Yesu yɔ̃agwana

(Mat 4:1-11, Maa 1:12-13)

- ¹ Yesu bɔ̃ Yoda ɛɛ suu pana kɔ̃n Luda Ninio, ben Ninii pì gàao gbáan.
- ² Ibilisi à yɔ̃ à gwà gwe ai gurɔ̃ baplaa. Gurɔ̃ mɔ̃a ɛɛ pòkɛ blero. Kɛ gurɔ̃ baplaaa pì pàpa, nɔaa e à dɛɛ.
- ³ Ben Ibilisi bènɛ: Tó Luda Nén n ũ, òn be gbè kè li burɛdi ũ.
- ⁴ Yesu wɛ̀àla à bè: À kú Luda yān wà bè: Pɔ̃bleen gbɛntee ègɔ̃ kúo adoro.
- ⁵ Ben Ibilisi gàao gu lezīn, ben à anduna kpatanɔ̃ òɔbanɛ píngi a zeki gbèn gɔ̃
- ⁶ à bè: Mé n gba beeenɔ̃ iko píngi kɔ̃n a gakuio, zaake à kú ma ɔ̃zīmɛ, gbɛ̀ kè má yezin mé kpáa.
- ⁷ Tó n dɔ̃nzi kɛmɛ, eé gɔ̃ n pò ũ píngimɛ.
- ⁸ Yesu wɛ̀àla à bè: Wà kè wà bè, òn dɔ̃nzi kɛ Dii n Ludanɛ òngɔ̃ dɔ̃zi ado.
- ⁹ Ben Ibilisi gàao Yerusalemu à à zè Luda kpé mìsɔ̃ntɛa à bè: Tó Luda Nén n ũ, òn ɔ̃ kpá n zīndazi kè,
- ¹⁰ zaake wà kè Luda yān wà bè:
 Eé n yā o a malaikanɔ̃nɛ aɔ̃ n dākpa.
- ¹¹ Aɔ̃é n sé n ɔ̃zī lɛ ònton gèn sí gbèaro yānzi.
- ¹² Yesu wɛ̀àla à bè: Wà bè ònton Dii n Luda lé òn gwaro.
- ¹³ Kɛ Ibilisi Yesu yɔ̃ à gwà kɔ̃n yā píngio à yāa, ben à à tòn ai zīkea dɔ̃.

Yesu nana a zīa Galili

(Mat 4:12-17, Maa 1:14-15)

- ¹⁴ Yesu liara à tà Galili kɔ̃n Luda Nini gbāaao, ben à tó dà bùsu pila píngi.
- ¹⁵ È yā dañnɛ n̄ aduakɛkpɛnɔ̃ guu, baade píngi è à sáabu kpá.

Nazarɛtideenɔ̃ gina Yesuzi

(Mat 13:53-58, Maa 6:1-6)

- ¹⁶ Ben à gàa Nazarɛti, guu kè à né blèn. Kámmabogurɔ̃ zī à gàa aduakɛkpɛn lán è kɛ nà. À fɛɛ à zè lɛ à kyó kɛ,
- ¹⁷ ben wà annabi Isaya takada kpáa. Kè à pòro, à bɔ̃ guu kè wà yā kèkii kɛn-a wà bè:
- ¹⁸ Dii Ninii kúma,
 à ma diɛ mà baaru nnaa kpá takaasideenɔ̃nɛ,
 à ma zī mà gɔ̃n̄zīndanɛ kpàakpa kɛ
 gbɛ̀ kè aɔ̃ n̄ zīnda vīroonɔ̃nɛ,
 mà wéɛwɛ̀na kpàakpa kɛ v̄lanɔ̃nɛ,
 mà gbɛ̀ kè aɔ̃ yinanɔ̃ poro,
- ¹⁹ mà Dii gbɛ̀kɛkɛnnɛgurɔ̃ kpàakpa kɛ.
- ²⁰ Ben à takada pì kòko à kpà dɔ̃nleria à v̄ɛɛ. Gbɛ̀ kè aɔ̃ kú kpé guunɔ̃ wéɛ fīa n̄ píngi.
- ²¹ Ben à nà yā'onnenaa à bè: Luda yā kè pàpa gbàa lán ée maa nà.
- ²² Yā maaa kè da à lén bɔ̃ n̄ saɛ n̄ píngi, aɔ̃ɛ à tó nnaa sii wà bè: Yusufu nén yèroo?
- ²³ Ben à bènnɛ: Má dɔ̃ sãnsãn kè é yáasi kè zumɛ. Tó m̄be likita ũ, òn n zīnda kèkɔ̃a. É beme mà yā kè á mà má kè zaa Kapɛnamu kɛ ma be wéte guu kè dɔ̃.

²⁴ Yápuraan méε ooare, annabi ègõ bèε vī a be wéte guuro.

²⁵ Méε ooare yápura, kè ludambε zé tàta Ilia gurɔ, gyaanɔɔ pari. Lou e maro ai wè aagõ kɔn mɔ swεεdoo, ben dekaa bíta kà Isarailinɔ b̀sun píngi,

²⁶ mɔde Luda e Ilia zī n gbēkearo, sé gyaanɔ kè kú Zarefa, Sidõ saε.

²⁷ Annabi Elisa gurɔ sɔ, Isarailinɔ b̀sun kusunɔɔ dimme, mɔde èε n gbēke kékõaro, sé Siria b̀su gbē Naama.

²⁸ Kè gbē kè aõ kú aduakekpe guunɔ yā pì mà, aõ fè maamaa n píngi.

²⁹ Ben aõ b̀ kɔn Yesuo wéte kpeε aõ g̀ao s̀s̀ kè n wéte káεa g̀oroa, le wà ɔ s̀zi à léε à sín yānzi.

³⁰ Ben à b̀ n té à tà.

Yesu zīnde kékõana Kapenam
(Maa 1:21-28)

³¹ Yesu tà Kapenam, Galili b̀sun, ben èε yā daańne kámmabogurɔ zī.

³² À yádannena b̀ n saε, zaake à yā iko vī.

³³ Gõgbē zīnde kee kú aduakekpen gwe, ben à wii gbāaa lè à bè:

³⁴ Á'a! Bón wá vī kõ ɔzī, Yesu Nazareti? N mɔ n wa kaaten yó? Má dõ gbē kè n de a ũ, r̀be Luda gbē kè kú adona ũ.

³⁵ Ben Yesu gi zīn p̀ne à bè: N yīte! N go gõgbē pla. Ben zīn p̀ gõgbē p̀ p̀ε gbēnɔ té à g̀a, èε à kēnnaro.

³⁶ Gbēnɔ bídi kè n píngi, aõε kõ lalaa: Bó taka bori yān gwee? È yā da zīnnɔε kɔn iko gbāaa, ben aõε gomma.

³⁷ Ben à tó dà b̀su p̀la píngi.

Gyāreenɔ kékõana pari
(Mat 8:14-17, Maa 1:29-34)

³⁸ Kè à b̀ aduakekpen, ben à tà Simɔ be. Simɔ naõ daa e m̀wāaa keε maamaa, ben wà à yā òne.

³⁹ Yesu zèàla à gi m̀wāaa p̀ne, ben à mè yīi kù. Zaa gwe gɔɔ à f̀ε à p̀blee kèńne.

⁴⁰ Kè ɔfántē gè kpén, gbē kè aõ gyāree vīnɔ m̀ńyo Yesu kiia, ben à ɔ kèke n baadea à n kékõa kɔn n gyā bori s̀nda píngio.

⁴¹ Zīnnɔ s̀ɔ e b̀ɔ gbēnɔ guu kɔn wiiio pari wà bè: M̀be Luda Né ũ. Mɔde è gínne aõ yā o, kè aõ à dõ Mεsaya ũ yānzi.

Yesu waazikena Galili
(Maa 1:35-39)

⁴² Gukékõana Yesu b̀ wéte guu à g̀a gusaε, ben gbēnɔ e à wεteε. Kè aõ b̀a, aõ yezi à n tóro.

⁴³ Ben à bèńne: Sé mà kpata kè b̀ Luda kiia baaru kpá wéte kpaanɔne dɔ, zaake beε yānzin Luda ma zīzi.

⁴⁴ Ben à g̀a èε waazi keε Yudea b̀su aduakekpenɔ guu.

5

Yesu iba káakunɔ sisina
(Mat 4:18-22, Maa 1:16-20)

¹ Zīkea Yesu zena Genesareti s̀be baa, ben gbēnɔ kákõazi pari le wà Luda yā ma yānzi, aõε nakõreεa.

² Ben à g̀oro'ite è kaena baa m̀n plaa, s̀rɔkɔnɔ b̀en aõε n táarunɔ pipii.

³ Ben à gè g̀oro p̀nɔ doke guu kè de Simɔ p̀ ũ, à wéε kèa à g̀oro p̀ yīpa féte à g̀eo ín. Ben à v̀ε g̀oro p̀ guu à yā dà gbēnɔε.

⁴ Kè à yā ò à yāa, ben à bè Simɔne: N gá kɔn g̀oro í l̀n, à táaru zu, é kpò kù.

⁵ Simo wèàla à bè: Danneri, wa zĩ kè ai guu gàa dɔo wée póke kũro, mode lán n' ò nà, mé zu.

⁶ Kè aɔo kè ɛ, aɔ kpò kàkɔa gídígidi ai aɔ táarunɔ yezi à kē.

⁷ Ben aɔ ɔ kè yáku n' górode daanɔne aɔ mó wà n' ïan ká. Kè aɔ mò, aɔ kpò kà góro mèn plaa pìnɔ guu à pà ai aɔ yezi wà vlē.

⁸ Kè Simo Pita è ɛ, à kùe Yesu gbá sae à bè: N' gu ma sae Dii, zaake durunkerin ma ũ.

⁹ Simo bídi kè kɔn gbē kè aɔo kú ɛdoonɔ n' píngi kpò parii kè aɔo kú pì yānzi.

¹⁰ Lemε dɔ Yemisi kɔn Yohanao, Zebedi né kè aɔo de kɔ gbē ũ kɔn Simo bídi kè se. Ben Yesu bè Simonε: Nton tó vĩa n kũro. Zaa gbàa gbēnteen négɔ wεε.

¹¹ Kè aɔ kà kɔn n' góroo baa, ben aɔ pó píngi tòn wà tēzi.

Kusu kēkɔana

(Mat 8:1-4, Maa 1:40-45)

¹² Zĩkea Yesu kú wéte ke guu, ben gɔgbē kè kusu dààlaa mò. Kè à Yesu è, à dàe a puua à wée kèa à bè: Dii, tó n' yezi, né fɔ n' ma kēkɔa wásawasa.

¹³ Ben Yesu ɔ bò à kèa à bè: Má yezi, n' gɔ wásawasa. Zaa gwe gɔo à kusu yāa.

¹⁴ Ben Yesu bène: Nton o gbēke maro. N' gá n' n' zĩnda ɔɔa sa'orine n' sa'opo kè Musa diε kpá n' kēkɔana sèeda ũ gbēnɔne.

¹⁵ Yesu baaru dàgula de yāala. Gbēnɔ è kakɔa pari wà à yā ma, ɛ à n' kēkɔa kɔn n' gyāanɔ dɔ.

¹⁶ Ben Yesu è bɔ n' té à gá adua ke gusae.

Gbē kaena kēkɔana

(Mat 9:1-8, Maa 2:1-12)

¹⁷ Zĩkea Yesu e yā daańne. Farisi kenɔ kɔn ludayādanneri kenɔ vēena gwe. Aɔ bò Galili kɔn Yudea wétenɔ guu píngi kɔn Yerusalemuo. Luda gbàaa kúo, ben èe gyāreenɔ kēkɔa.

¹⁸ Ben gbēkenɔ mò, aɔo gbē kaena sɛna kɔn daebɔo, aɔo zé wεteε wà gēo wà à diε Yesu aε.

¹⁹ Kè aɔo gēkii ero parii yānzi, ben aɔ dídio kpé musu, aɔ kpé fɔ, ben aɔ à pita kɔn à daebɔo zà guu Yesu aε.

²⁰ Kè Yesu è aɔo a náane vī, à bè: Ma gbē, n' durunɔ kēmma.

²¹ Ludayādannerinɔ kɔn Farisi pìnɔo ò n' nòse guu: Dén gbē kè èe dɔkeε Ludao kè ũ seε? Dé bé eé fɔ à durun kēńne, tó èe ke Luda ado baasiroo?

²² Yesu n' laasuu dɔ, ben à n' lá à bè: Bóyānzi ée laasuu beε taka ɛε a nòse guuzi?

²³ Tó ma bè à durunɔ kēa, ke tó ma bè à fεε à táa o, à kparee bé à aagaa?

²⁴ Má ò ɛ ɛ à gɔ dɔ kè Gbēntee Né durunkēnnena iko vī tɔte kēme. Ben à bè gbē kaena pìnε: Ma bène, n' fεε n' n' daebɔ sé n' tá be.

²⁵ Gwe gɔo à fεε à zè n' wáa, à a daebɔ pì sè à tà be, èe Luda sáabu kpaá.

²⁶ Baade píngi ɛ àe, ben aɔ Luda tó bò. Vĩa guu aɔ bè: Wa dabuyā è gbàa.

Levi sisina

(Mat 9:9-13, Maa 2:13-17)

²⁷ Beeε gbera Yesu bò, ben à be'ɔɔsiri kè wè bene Levi è vēena a be'ɔɔsikpen. À bène: N' mó n' témazi.

²⁸ Ben à fεε à pó píngi tòn à tēzi.

²⁹ Ben à póble bíta kè a be à Yesu sisia, be'ɔɔsirinɔ kɔn gbē pāndenɔ e pó bleényo pari.

³⁰ Ben Farisinɔ kɔn n' ludayādannerinɔ yáketε kà a ìbanɔzi wà bè: Bóyānzi ée pó blee ée í mii kɔn be'ɔɔsirinɔ kɔn durunkerinɔozi?

³¹ Ben Yesu wéńla à bè: Gbē kè aafia vīi bà kú likita yāoro, sé gyāree.

³² Mée mó gbē maaanɔ sísi aɔ n' nòse liero, sé durunkerinɔ.

Léyina yā

(Mat 9:14-17, Maa 2:18-22)

³³ Ben wà bèné: Yaaya ìbano èg̃ó lé yii aṣèg̃ó adua kεε baabɔε. Lεmε k̄n̄ Farisi ìbano dɔ, m̄ode n gb̄n̄o èg̃ó p̄ó blee aṣèg̃ó í miime.

³⁴ Ben Yesu wèníla à bè: É f̄ à be n̄s̄eri gb̄n̄o lé yi gur̄o k̄ è à kún̄yóó?

³⁵ À gur̄o é m̄ó k̄è weé n̄s̄eri p̄i b̄ó n̄ té, gbasa aṣé lé yi sa.

³⁶ Yesu yā lèk̄ziín̄e dɔ à bè: Gb̄ke è uta dufu li wà dì a ziilaro. Tó wà k̄è lε, uta dufu é yakamε, à zii é k̄ó sí k̄n̄ uta dufu nambata p̄loro.

³⁷ Wè geepiwē dufu ká t̄u zii guuro. Tó wà k̄è lε, wē dufu p̄i é t̄u p̄t̄amε, eé kw̄éε, t̄u é yaka.

³⁸ Auo, wè geepiwē dufu ká t̄u dufu guumε.

³⁹ Gb̄ k̄è k̄ó d̄ k̄n̄ wē zi minao è à dufu sáabu kp̄áro, è be à zii bé à nna.

6

Kámmabogur̄o yā

(Mat 12:1-14, Maa 2:23-3:6)

¹ Kámmabogur̄o z̄íkea Yesu e p̄aa buraan̄la, ben à ìbano p̄ówεε w̄oro aṣ̄ suguu p̄a n̄ ɔn, aṣ̄e soo.

² Ben Farisi ken̄o bènn̄e: B̄yānz̄in̄ ée yā k̄è dε wè kε kámmabogur̄o z̄íroo kεezi?

³ Yesu wèníla à bè: Ée à kyó kε à é lán Dauda k̄n̄ a gb̄n̄o k̄è nà gur̄o k̄è n̄aa e n̄ dεeroo?

⁴ À ḡè Luda ua guu à buredi k̄è wà k̄aε Ludanε s̄è à s̄ò, à kp̄a a gb̄n̄o, buredi k̄è gb̄kee à sona zé v̄íro, sé sa'orin̄o.

⁵ Ben Yesu bènn̄e: Gb̄ntee Né bé à iko v̄i kámmabogur̄o.

⁶ Kámmabogur̄o p̄ānde z̄i dɔ Yesu ḡè aduakekp̄en èe yā daaín̄e. Ḡgb̄ kee kú gwe à ɔplaa f̄f̄ēna.

⁷ Ludayādannerin̄o k̄n̄ Farisin̄o e Yesu t̄aasi kεε, tó eé à k̄k̄ōa kámmabogur̄o z̄i, lε wà yā e wà dia.

⁸ À n̄ laasuu d̄, ben à bè gb̄ k̄è à ɔ f̄f̄ēna p̄in̄e: N̄ f̄ε n̄ zε zà guu. K̄è à f̄ε à zè gwe,

⁹ ben Yesu bènn̄e: M̄éε a laamε. À zé v̄i wà yā maa ke kámmabogur̄o z̄i, ke à zaaa? Wà gb̄ m̄i s̄in̄ ȳ, ke wà demε?

¹⁰ Yesu n̄ gwá à lìgānz̄i n̄ p̄ingi, ben à bè ḡgb̄ p̄in̄e: N̄ n̄ ɔ p̄i poro. K̄è à p̄oro, ben à ɔ k̄è a gb̄n̄.

¹¹ Farisin̄o p̄o f̄ē maamaa, ben aṣ̄ lé kp̄ak̄ōs̄ Yesuzi, dian aṣ̄ kεε nà.

Z̄iri ḡōn̄ kuri aw̄εplaaan̄o diena

(Mat 10:1-4, Maa 3:13-19)

¹² Gur̄o beea Yesu b̄ò à ḡaa adua kε s̄is̄iḡεzi, ben à w̄éε k̄è Ludaa gw̄āv̄i ai guu ḡaa dɔ.

¹³ K̄è guu d̄, ben à a ìbano s̄is̄iaz̄i, à ḡōn̄ kuri aw̄εplaaan̄o b̄ò n̄ té, à n̄ díε z̄irin̄o ū.

¹⁴ Gb̄ p̄in̄o t̄on̄ ȳ: Sim̄o k̄è à t̄ó kp̄an̄e Pita, à d̄āaro Anduru, Yemisi, Yohana, Filipi, Bat̄l̄miu,

¹⁵ Matiū, Tomasi, Alafeu né Yemisi, Sim̄o k̄è wè benε Aīade,

¹⁶ Yemisi né Yudasi k̄n̄ Yudasi Isikarioti k̄è ḡò b̄n̄kp̄εedeε ūuo.

Yesu yādann̄ena Galili

(Mat 4:23-25)

¹⁷ Yesu p̄itańyo à zè gusararaaa, guu k̄è à ìba kp̄aaan̄o k̄n̄ pariio kún. Aṣ̄ b̄ò Yerusalemu k̄n̄ Yudea b̄usuo p̄ingi k̄n̄ ís̄ialea w̄éte k̄è kú Taya k̄n̄ Sid̄o saen̄o.

¹⁸ Aṣ̄ m̄ò à yā ma, lε à n̄ k̄k̄ōa k̄n̄ n̄ gyāan̄o dɔ. Gb̄ k̄è z̄in̄ e ĩa daańman̄o k̄k̄ōa dɔ.

¹⁹ Baade p̄ingi e w̄et̄εε à ɔ kea, zaake gb̄aaa e b̄o à guu, èe gb̄ p̄ingi k̄k̄ōamε.

Aubarikadeen̄n̄ Yesu ìbano ū

(Mat 5:1-12)

²⁰ Ben à w̄éε s̄è à a ìbano gwà à bè:

Aubarikadeenɔn amɔa takaasideenɔ ũ,
zaake kpata kè bɔ Luda kiia de a pɔ ũ.

²¹ Aubarikadeenɔn amɔa kè nɔaa e a de tiaanɔ ũ,
zaake é kã.

Aubarikadeenɔn amɔa kè ée ɔɔ dɔɔ tiaanɔ ũ,
zaake é yáa dɔ.

²² Aubarikadeenɔn a ũ,
tó wà zàagu, tó wà gìazi, tó wà a sɔsɔ,
tó wà a tɔ zaaa sɔ Gbɛntee Né yãnzɔ.

²³ Gurɔɔ kè yã beeenɔ a le, à pɔnnaa ke à vɔvɔ kɔn pɔnnaao, zaake a láada bíta ludambe. Len
aɔ dezinɔ kè annabinɔne le.

²⁴ Wáiyoo amɔa ɔɔdeenɔ,
a gɔake a a mè nnaa mà kò.

²⁵ Wáiyoo amɔa kè á kãna tiaanɔ,
nɔaa é a de.

Wáiyoo amɔa kè ée yáa dɔɔ tiaanɔ,
é sósobi ke à ɔɔ dɔ.

²⁶ Wáiyoo apinɔ, tó baade píngi e a tɔ nnaa sii,
zaake len aɔ dezinɔ kè annabi egdeenɔne le.

Yena ibeɛzi (Mat 5:38-48)

²⁷ Mée oo amɔa kè ée ma yã maanɔne, àgɔ ye a ibeɛnɔzi à à maaa ke gbɛ kè aɔ zàaguunɔne.

²⁸ À sa maaa o gbɛ kè aɔè sa zaaa oareenɔne. À adua ke gbɛ kè aɔè ãa daawaanɔne.

²⁹ Tó gbɛ n swãn kè n gasu dooa, ñ à doo dɔne dɔ. Tó gbɛ n utadaa simma, ñton gíne kɔn
n dansikioro.

³⁰ Tó gbɛ pɔ wée kemma, ñ kpáa. Tó gbɛ n pɔ simma, ñton gbekaaro.

³¹ À ke gbɛnɔne lán á yezi aɔ keare nà.

³² Tó gbɛ kè aɔ yeaziinɔn á yeñzi, bó sáabun á vɔi? Baa durunkerinɔ ègɔ ye gbɛ kè aɔ
yeñzinɔzi se.

³³ Tó gbɛ kè aɔè à maaa keareenɔn eè à maaa keñne, bó sáabun á vɔi? Baa durunkerinɔ è
ke le se.

³⁴ Tó gbɛ kè a wée dɔzi à pɔ emmanɔn eè pɔ sɛkãñne, bó sáabun á vɔi? Zaake durunkerinɔ
è pɔ sɛkãkɔne, le aɔ e wà à gɛe sí yãnzime.

³⁵ Àgɔ ye a ibeɛnɔzi à à maaa keñne. À pɔ sɛkãñne wéedɔzisaɔ, é láada bíta e, ègɔ de Luda
Musude néno ũ, zaake è à maaa ke guturunɔne kɔn gbɛ zaaanɔ.

³⁶ Àgɔ wɛnda vɔi lán a De wɛnda vɔi nà.

Kɔ taari'ena (Mat 7:1-6)

³⁷ Àton gbɛ taari ero, Luda é a taari e sero. Àton yã vɛe gbɛaro, Luda é yã vɛeawaro. À
sùu ke kɔn gbɛnɔ, Luda é sùu keao.

³⁸ À gbɛ gba pɔ, Luda é a gba se. Eé zaka maaa kè à gbɛgbɛ à wɛ à pà yélele káare a utalen.
Zaake zaka kè eè yɔónnen Luda é yɔonne se.

³⁹ Ben à yã lèkɔziñne à bè: Vɔa é fɔ à gò kù vɔanɔ? Aɔ plaa ñ píngi é si wèenloo?

⁴⁰ Ìba ègɔ de a dannerilaro, mɔde gbɛ kè yã dàda à bèzi de lán a danneri bàme.

⁴¹ Bóyãnzɔ née sèburu kè da n gbɛdaaa wéen eezi, bensɔ née lí kè da n wéen yã daaroo?

⁴² Mmɔn kè née líkusù kè da n wéen eero, né ke dia ñ be n gbɛdaaanɛ, à tó ñ sèburu kè da
à wéen bɔne? Mɔnafikide! Ñ líkusù kè da n wéen bɔ gɔa, né gbasa ñ guu e wásawasa, le ñ e ñ
sèburu kè kù n gbɛdaa wéen bɔne.

*Gbē d̄sna a yākenaa**(Mat 7:16-20, 12:33-36)*

⁴³ Lí maaa è né zaaa iro, lí zaaa è né maaa iro.

⁴⁴ Wè lí píngi d̄s a néame. Wè kākāa bo lè líaro, wè geepi e gyantaro.

⁴⁵ Gbē maaa è à maaa ɔ̄ à maaa kè kaena a guume. Gbē zaaa s̄ è à zaaa ɔ̄ à zaaa kè kaena a guume. Zaake yā kè swè pàn lé è o.

*Kp̄ebori ḡɔ̄n plaaan̄**(Mat 7:24-27)*

⁴⁶ B̄yānz̄in eèḡɔ̄ ma s̄isii Dii, Diizi, ben eè yā kè má ò keroo?

⁴⁷ Gbē kè mò ma kiia, à ma yā mà ben à z̄ii kèa, mé ɔ̄ɔ̄baare lán adee de nà.

⁴⁸ À de lán ēbori kè wèe ȳò z̄āaz̄ā à ēe kp̄aē gb̄èa bàme. Kè swaa pà, í dàgula à kà kp̄é p̄izi, èe nigāro kè wà b̄ò maa yānz̄i.

⁴⁹ Gbē kè à ma yā mà ben èe z̄ii keroo de lán ēbori kè ēe kp̄aē ɔ̄ɔ̄tela p̄ā wèeȳɔ̄sai bàme. Kè swa'i k̄azi, ben à kwè b̄itim ḡɔ̄. Kp̄é p̄i yakana kè b̄ita.

7*Sozan̄ gb̄ēnsi z̄ikeri k̄ēk̄ōana**(Mat 8:5-13)*

¹ Kè Yesu yā beeen̄ ò gb̄ēn̄ne píngi à yāa, ben à ḡaa Kapenam̄u.

² Romu sozan̄ gb̄ēnsi kee kú gwe, à z̄ikeri v̄i kè à bèe v̄ine maamaa, ben èe gyāa kee ai à kà gana.

³ Kè gb̄ēnsi p̄i Yesu baaru mà, à Yuda gb̄ēnsin̄ z̄ia wà wèe kea à mó à a z̄ikeri p̄i mì sí.

⁴ Kè ā kà Yesu kiia, ā wèe kèa gb̄āngb̄ān wà bè: Gbē p̄i k̄o s̄io ñ à ñan ká.

⁵ À ye wa boriizi, àmbe à aduakekp̄e d̄owe.

⁶ Ben Yesu ḡaanyo. Kè à kà k̄ii k̄ōn à beeo, ben gb̄ēnsi p̄i a gb̄ēnnan̄ z̄i wà yā kèk̄ii on̄e: Dii, ñton ña da n z̄indaaro, mée ká ñ ḡe ma bero.

⁷ Beee yānz̄in má dīe kè mée ká mà mó n kiia ma z̄indaro. Ñ yā o, ma z̄ikeri é k̄ēk̄ōa.

⁸ Zaake mapi se wà iko v̄imame, má iko v̄i sozan̄a. Mèè o ā gb̄ē doone à gá, è s̄o gá. Mèè o à p̄ānden̄ à mó, è s̄o mó. Mèè o ma z̄ikerine à kè ke, è s̄o ke.

⁹ Kè Yesu yā p̄i mà, à b̄ò à sae. Ben à līe à bè gb̄ē kè āɔ̄ téazin̄ne: Mée ooare, mée e gb̄ēke ma náane kè le Isarailin̄o téro.

¹⁰ Kè z̄iri pin̄o liara wà s̄u, āɔ̄ è z̄ikeri p̄i k̄ēk̄ōa.

Gyaan̄ né mèn do léle f̄ena gaan

¹¹ Beee gbera Yesu ḡaa wéte kè wè be Naini guu. À iban̄o k̄ōn gb̄ē p̄ānden̄o ḡaao paripari.

¹² Kè à kà k̄ii k̄ōn wéte p̄i b̄iileo, à è wà gè sena wèe ɔ̄ɔ̄o. Gyaan̄ né mèn do léleme. Wétepiddeen̄o kú k̄ōn n̄gb̄ē p̄io pari.

¹³ Kè Dii à è, ben à k̄ēne wēnda à bène: Ñton ɔ̄o d̄oro.

¹⁴ Ben à s̄o gè p̄izi à ɔ̄ kè à àkpatia. Kè gb̄ē kè āɔ̄ senan̄o zè, ben à bè: Ḡōkpare, má ònne ñ f̄e!

¹⁵ Ben gè p̄i f̄e à v̄èe à nà yā'onaa. Ben Yesu à kp̄a à daa.

¹⁶ V̄ia gb̄ēn̄o kù ñ píngi, āɔ̄ Luda s̄áabu kp̄a wà bè: Wa annabi isi è wa té. Āɔ̄ bè d̄o: Luda mò a gb̄ēn̄o gwa.

¹⁷ Ben Yesu baaru dà Yudea b̄usula k̄ōn b̄usu kè ligazin̄o píngi.

*Yaaya Batisikeri z̄irin̄**(Mat 11:2-19)*

¹⁸ Yaaya iban̄o yā pin̄o t̄ōk̄ēne píngi. Ben Yaaya ñ ḡɔ̄n plaaan̄o sisi

¹⁹ à ñ z̄i Diia ā à la, àmbe gb̄ē kè eé mó ú̄o, ke wàḡɔ̄ wèe d̄o gb̄ē p̄āndezime?

²⁰ Kè gbē pìno kà Yesu kiia, aǝ bènε: Yaaya Batisikeri bé à wa zǐ wà n la, míbe gbē kè eé mǝ ús, ke wàgǝ wée dǝo gbē pāndezimε?

²¹ Zaa gwe gǝo Yesu gbēno kèkǝa pari kǝn n gyāano kǝn n wāwāano kǝn n zǝno. À tò vianǝ guu è pari dǝ.

²² Ben à bè Yaaya zǝrinǝnε: À gá à yā kè á è bensǝ á mànǝ gbānε. À onε vianǝo e guu ee, εrenǝo e táa oo, kusunǝo e kēekǝa, swādoonǝo e yā maa, gènǝo e fεεε, takaasideenǝo e baaru nna waazi maa.

²³ Aubarikadeen gbē kè è fu ma yāaroo ũ.

²⁴ Kè Yaaya zǝrinǝ tà, Yesu Yaaya yā ò pariinε à bè: Bón a gaa gwa gbáan? Kàba kè ïa e nigāan yǝ?

²⁵ Bón a gaa gwa saa? Gbē kè pǝkāsā zāε danan yǝ? Nnamari kè aǝε pǝkāsā maaa daano ègǝ kú kǝεmε.

²⁶ Bón a gaa gwa saa? Annabin yǝ? Lεmε! Mée ooare à dε annabila se.

²⁷ Zaaε Yaayan wà à yā kè Luda yān wà bè:

Mé ma zǝri gbare n ā

à zé kεkεnnε.

²⁸ Mée ooare, nǝgbē né'ina guu gbēkee e ká Yaaya ũro. Baa kǝn beeeo gbē kè dε gbē kpεεdee ũ kpata kè bǝ Luda kiia guu dεála.

²⁹ Kè baade píngi à yā mà, ai kǝn be'ǝsirino sé, aǝ yā nnaa kpà Ludaa, zaaε Yaaya n batisi kè.

³⁰ Farisino kǝn ludayādannerino sǝ gǝ yā kè Ludaa dǝε à kεñezi, ben aǝε we Yaaya n batisi kèro.

³¹ Ben Yesu bè: Bón mé tǝorigbēno lékǝzio? Bón aǝo bǝkǝbao?

³² Aǝo dε lán né kè aǝo kú yàra guu, aǝε lé zuukǝzinǝo bà wèe bee:

Wa kure pèare, ée ŝ wāro.

Wa wēnda lè siare, ée ŝo dǝro.

³³ Zaaε Yaaya Batisikeri mǝ, èε bureǝdi sóro, èε wēε miro, ben a bè zǝndeemε.

³⁴ Gbēntee Né mǝ, è pǝ ble è í mi, ben a bè: Guturu wēmirimε, be'ǝsirino kǝn durunkerino gbēnnamε.

³⁵ Mǝde wè òndǝo dǝ a yākenamε.

Nósi gūnnade kuna Yesu gbáa

³⁶ Farisi ke Yesu sisi à mǝ à pǝ bleao. Yesu gāa à be, ben èε pǝ blee gεεkεsekεna.

³⁷ Nǝgbē dàzaade kee kú wéte pǝ guu. Kè à mà Yesu e pǝ blee Farisi pǝ be, ben à mǝ gwe gbaaa néngoo kè nósi gū nnaao kú à guu.

³⁸ À zè à kpεε à gbá saε, èε ŝo dǝo. À wéε'i e tǝo à kèεkpεεa, ben èε gogoo kǝn a mikāo, à lé pèpe à gbáa, ben à nósi gū nnaa pǝ kúa.

³⁹ Kè Farisi kè à à sisi pǝ è lε, ben à ò a swèn: Tó gbē pǝ né annabimε, lε à nǝgbē kè èε o kεεa kè taka dǝ, kè dàzaadeemε.

⁴⁰ Ben Yesu bè Farisi pǝnε: Simǝ, má yāke vǝ mà onnε. Simǝ bè: N ò, Danneri.

⁴¹ Yesu bè: ǝdakeri ke bé à kuu, gǝon plaaano à fǝa kūna, gbē doo kondogi ǝ mèn wàa plaa kpé basǝoro, gbē doo sǝ mèn baplaa akuri.

⁴² Kè aǝ pǝke vǝ wà fǝa booro, ben à n kē aǝ plaa n píngi. Aǝ té, dé bé eégǝ yezi dε a daalaa?

⁴³ Simǝ wèala à bè: Mée daa gbē kè wà à kè kǝn ǝ bítaomε. Yesu bè: N we maa.

⁴⁴ Ben Yesu aε dǝ nǝgbē pǝa, à bè Simǝnε: N nǝgbē pǝ ès? Kè ma gē n be, néε í kpáma ma gbá pǝpiro, nǝgbē pǝ sǝ ma gbá pǝpi kǝn a wéε'io à gǝgo kǝn a mikāo.

⁴⁵ Néε lé pémaro, nǝgbē pǝ sǝ, zaa gurǝo kè ma gē kè, èε kámma bo kǝn lépena ma gbáaoro.

⁴⁶ Néε nósi ke ma miaro, nǝgbē pǝ sǝ nósi gūnnadee kú ma gbánǝa.

47 Beee yānzi méε oonnε, à yemazi maamaa kè à durun bíta kèa yānzimε. Gbē kè wà à kè kōn à néngoo sō, yenzi néngon ègō vī.

48 Ben à bè nɔgbē pìnε: N durunnɔ kèmma.

49 Ben gbē kè aɔɔe pò blee lɛdoonɔ bèkōnε: Dén gbē pì ù, kè èe durunnɔ kèéñnε?

50 Ben Yesu bè nɔgbē pìnε: Ma náanε kè ñ kè bé à n mì sì. Ñ tá be aafia.

8

Nɔgbē kè aɔègō té Yesuzinɔ

1 Beee gbɛra Yesu liga wéte kōn wéteo, lakutu kōn lakutuo, èe waazi keε èe kpata kè bò Luda kiia baaru nnaa kpaañnε. À zīri gōɔn kuri awεεplaaanɔ gàao

2 kōn nɔgbē kè à zīnnɔ bò ñ guu à ñ kèkōa kōn ñ gyāanɔ. Mariama kè wè benε dɔ Mariama Magadaleni kè Yesu zīn mèn swεεplaaanɔ bòe à guu kú ñ té

3 kōn Herɔdu begwari Kuza nañ Yoanao kōn Suzanao kōn nɔgbē pāndenɔ pari. Aɔègō Yesu kōn a zīrinɔ gwaa kōn pò kè aɔɔ vīio.

Yālekōzina kōn pówεfārio

(Mat 13:1-23, Maa 4:1-20)

4 Wà bò wéte kōn wéteo wà kàkōa Yesuzi, ben à yā lèkōziñnε à bè:

5 Búbari ke bé à bò à gaa pówεε fā. Lán èe fāa nà, à kenɔ lèε zé guu wà taa òa, ben bāanɔ mò wà blè.

6 À kenɔ lèε gbè sàra musu. Kè aɔ bòe, ben aɔ gāga, kè aɔɔe mɔdɔ ero yānzi.

7 À kenɔ lèε lènɔ guu, ben lè fèéñyo lɛdo à nàkōrémma.

8 À kenɔ sō lèε tɔɔte maaa guu, ben aɔ bòe wà né ì lɛo basɔɔro. Kè à ò lɛ, à pùtā à bè: Gbē kè swā vī à ma.

9 À ìbanɔ à là yā pì bɔkōtenazi.

10 Ben à bè: Luda a gba zé à kpata kè bò à kiia asiinɔ dō, mɔde mεε o gbē kpaaanɔnε kōn yālekōzinaomε, lɛ aɔ guu gwa pòke'ena sai, aɔ yā ma à dòrɔ dōna sai.

11 Yā pì bɔkōtenan yè: Pówεε pì né Luda yāmε.

12 Zé guu pónɔɔ de lán gbē kè aɔè Luda yā maanɔ bà, ben Ibilisi è mó à yā pì bɔ ñ swè guu, lɛ aɔton Luda náanε ke à ñ mì síro yānzi.

13 Gbè sàra musu pónɔɔ de lán gbē kè aɔè Luda yā ma wà sí kōn pɔnnaaonɔ bà, mɔde aɔɔ kāsāa vīro. Aɔè Luda náanε ke gurɔ plaa, mɔde tó wà ñ yō wà gwā, aɔè fumε.

14 Pówεε kè lèε lènɔ guunɔɔ de lán gbē kè aɔè Luda yā maanɔ bà, mɔde anduna kàhānkεna kōn auziki yāo kōn pɔnnakεnao è nakōrémma, aɔè fō wà né i à mào.

15 Tɔɔte maaa pónɔɔ de lán gbē kè aɔè Luda yā ma kōn nòεpuraa aɔè sí kōn nòεmaaaonɔ bà, ben aɔè mena fō ai aɔ kɛo kaarana pò ù.

Yālekōzina kōn fitiao

(Maa 4:21-25)

16 Wè fitia na wà taa kúεa ke wà diε daεbɔ gbáruro. Wè di dabu musumε, lɛ gbē kè aɔɔe gēεnɔ gupuraa e yānzi.

17 Pókee kú utεna kè weé gí bɔo gupuraaziro. Asiiyā kee kuu kè weé ma wà gí o gupuraaziro.

18 Beee yānzi à yā ma kōn làakarario. Gbē kè pò vīin Luda é kaaranε. Gbē kè pòke vīroo sō, baa pò kè èe daa á vīi Luda é sía.

Yesu danεnɔ

(Mat 12:46-50, Maa 3:31-35)

19 Yesu da kōn à dāaronɔ mò à kiia, ben aɔɔe e wà sòziro parii yānzi.

20 Ben wà bènε: N da kōn n dāaronɔ kú bàazi, aɔɔ ye n kō'enazi.

21 Ben à wèñla à bè: Gbē kè aɔè Luda yā ma aɔ zīi kεanɔn ma da kōn ma dāaronɔ ù.

*Yesu zàga'íá zɛna**(Mat 8:23-27, Maa 4:35-41)*

²² Zíkea Yesu gè góro'ite guu kɔn a íbanɔ, ben à bèńne: Wà bikū sèbe baa. Ben aɔ dà zén.

²³ Gurɔ kè aɔɔe gaa, ii Yesu lè. Ben zàga'íá fɛe sèbela, í e kaa góro guu, aɔɔ kú kari lézĩ.

²⁴ Ben à íbanɔ sòzi aɔ à vù wà bè: Danneri! Danneri! Wée kaate! Ben à fɛe à gí íane kɔn í kè èe n góro yĩpayĩpaaɔ, ben à zè, guu kè kítikiti.

²⁵ Ben à bèńne: Á ma náane vĩroo? Ben yá pì bò n sae, vĩa n kú, ben aɔ bèkɔne: Dén gbè kè ũ sɛe? Baa ía kɔn ío, è yá dieńne, ben aɔè à yá mame.

*Íade kèkɔana**(Mat 8:28-34, Maa 5:1-20)*

²⁶ Ben aɔ kà Gadara bùsun sèbe baa Galili bùsu ofántèbɔe kpa.

²⁷ Kè Yesu bikū í baa, à dàkɔre kɔn wéte gɔgbè kè zĩn vĩio. À gurɔplaa kè èe pókásaa naawaro. Ègɔ kú bero, sé mirakpetea.

²⁸⁻²⁹ Wè à yi kɔn mòkyakoonɔ wè à da lín à kúna yánzi, mɔde è mòkyakoo pìnɔ kèkème, zĩn pì è à si sèn. Kè à Yesu è, ben à wii lè à mò à kúe à aezĩ, ben à pùtá à bè: Yesu, Luda Musude Né, bón wá vĩ kɔ zĩi? N yá nna! Nton wée tamaro. À ò le kè Yesu bè zĩn pásĩ pì bɔ à guu yánzime.

³⁰ Ben Yesu à là à bè: N tón diaa? Ben à wèala à bè: Ma tón Pari. Zaake zĩnɔ kú à guu parime.

³¹ Ben zĩn pìnɔ agbaa kpà Yesune maamaa wà bè àton n gbare aɔ si gèwáa wèe zòoto guuro.

³² Alɛɛ kpàsa bíta kú gwe, aɔɔe pɔ blee sísigeɛzi. Ben zĩn pìnɔ wée kè Yesua à n gba zé aɔ gè n guu. Yesu n gbá zé,

³³ ben zĩnɔ gò gbè pìla wà gè alɛɛ pìnɔ guu. Ben alɛɛ kpàsa pì wì bàò aɔ sòro sísigeɛzi wà sì sèben wà gaga gwe.

³⁴ Kè aɔ alɛɛdārinɔ è le, aɔ bàa lè wà gaa wà yá pì tókèńne wéte guu kɔn buraanɔ.

³⁵ Ben wà bɔe le wà yá kè kè pì gwa. Kè aɔ mò Yesu kiia, aɔ gbè kè zĩnɔ gòà pì è vèena Yesu gbá sae pókásāao dana, à kú a làakaria. Ben vĩa n kú.

³⁶ Kè gbè kè aɔ yá pì è wéenɔ òńne dian wà zĩndee pì kèkɔa nà,

³⁷ ben Gadara bùsu gbèno píngi wée kè Yesua à bɔ n bùsun, zaake vĩa n kú maamaa. Ben à gè góro'ite guu èe taa.

³⁸ Gbè kè zĩnɔ gòà pì agbaa kpàne le à táo, mɔde Yesu gine à bè:

³⁹ N ɛara n tá n be n yá kè Ludaa kènnɛe ońne píngi. Ben à tà à yá kè Yesu kèaree kpàakpa kè wéte pì guu píngi.

*Yairu né fɛna gaan kɔn nɔgbè kè ɔ kè Yesu utaa**(Mat 9:18-26, Maa 5:21-43)*

⁴⁰ Kè Yesu ɛara à sù, ben gbèno gbàake kpàzi, zaake baade píngi e à dāame.

⁴¹ Ben gɔgbè kè de aduakɛkpe gbènsi ũu kè wè benɛ Yairu mò à dàe a puua Yesu gbá sae, à kúe kène le à gá a be,

⁴² kè à né mèn do léle e gaa yánzi. Nénɔgbè pì kà wè kuri awɛɛplaa. Kè Yesu e gaa, ben parii e nakɔreɛa.

⁴³ Nɔgbè kee kú gwe, aru è bɔea à kà wè kuri awɛɛplaa. Pɔ kè à vĩ píngi à dè ɛzèdeenɔ kiia, mɔde gbèkee e fɔ à kèkɔaro.

⁴⁴ Kè à sò Yesuzi kpɛɛ kpa, ben à ɔ kè à uta léa. Zaa gwe gɔɔ à arubɔena zè.

⁴⁵ Ben Yesu bè: Dé bé à ɔ kèmaa? Ben baade píngi bè á à yá dōro. Ben Pita bè: Danneri, gbènoo liganzi aɔɔe nakɔreɛmma.

⁴⁶ Ben Yesu bè: Gbèke ɔ kèma, zaake má dō kè gbāaa bò ma mè guu.

⁴⁷ Kè nɔgbɛ̀ pì è wà a yā d̄, ben à mò èe lugalugaa à dàe a puua à gbá sae, ben à yā kè tò à ɔ̀ kèa ò baade pínɡi wáa k̄n̄ dian à aafia è nàò ḡɔ̀.

⁴⁸ Yesu bène: Nɔgbɛ̀, ma náane kè n̄ kè bé à n̄ k̄k̄ɔ̀a. N̄ tá be aafia.

⁴⁹ Kè Yesu kpé èe yā oo, wà b̄ò aduakεkpε gb̄ensi pì be, wà mò wà bène: N̄ né pì kè sai, n̄ton ãa da danneria d̄oro.

⁵⁰ Yesu yā pì mà, ben à bè Yairune: N̄ton tó swè k̄nguro. N̄ ma náane ke dé, eé k̄k̄ɔ̀a.

⁵¹ Kè à kà à be, èe we gb̄eke ḡēaoro, sé Pita k̄n̄ Yohanao k̄n̄ Yemisio k̄n̄ né pì de k̄n̄ à dao.

⁵² Gb̄e kè āɔ̀ kú gweenɔ̀ e ɔ̀ ɔ̀ n̄ pínɡi āɔ̀e kp̄angeda kee. Ben Yesu bè: Àton ɔ̀ d̄oro. Èe garo èe ii oome.

⁵³ Ben āɔ̀ à lalandi kè, zaake āɔ̀ d̄ kè né pì gà kò.

⁵⁴ Yesu à kù a ɔ̀a, ben à p̄t̄a à bè: N̄énɔ̀kp̄are, n̄ f̄e!

⁵⁵ Ben à w̄endi sù, à f̄e ḡɔ̀. Yesu bè wà p̄blee kp̄aa.

⁵⁶ Yā pì b̄ò né pì de k̄n̄ à dao sae, ben Yesu bènéne āton yā kè kè pì o gb̄eke maro.

9

Yesu z̄irinɔ̀ z̄ina

(Mat 10:5-15, Maa 6:7-13)

¹ Yesu a ìba ḡɔ̀n kuri awεεplaaanɔ̀ s̄isiazi, ben à n̄ gbá gb̄aa k̄n̄ ikoo āɔ̀ z̄in̄ bori pínɡi gor̄mma, āɔ̀ gȳaanɔ̀ k̄m̄ma.

² Ben à n̄ z̄i āɔ̀ kpata kè b̄ò Luda kiia yā waazi ke, āɔ̀ gȳareenɔ̀ k̄k̄ɔ̀a.

³ À bènéne: Àton p̄oke sé à ḡaoro, gò ke b̄òkologomma ke k̄s̄aε ke ɔ̀ ke uta m̄en plaa.

⁴ Ua kè a p̄itan, àḡ kú gwe ai à gá b̄oo w̄ete pì guu.

⁵ W̄ete kè w̄e a sínlo, à b̄on̄ à lut̄e gogo a gb̄an̄a n̄ tona k̄n̄ Ludao s̄ēda ũ.

⁶ Ben āɔ̀ dà z̄én, āɔ̀ l̄iga w̄ete k̄n̄ w̄eteo, āɔ̀ baaru nnaa kp̄án̄ne, āɔ̀ gȳaanɔ̀ k̄m̄ma baama pínɡi.

Her̄odu bídikena

(Mat 14:1-12, Maa 6:14-29)

⁷ Kè kí Her̄odu yā beeenɔ̀ mà pínɡi, ben à bídi kè, zaake gb̄ekenɔ̀ e be Yaaya Batisikeri bé à f̄e b̄ona gaan.

⁸ Gb̄ekenɔ̀ bè Iliá bé à b̄ò à m̄ón̄zi, gb̄ekenɔ̀ bè d̄o annabi ȳaanɔ̀ doke bé à f̄e.

⁹ Her̄odu bè: Ma Yaaya mì z̄ò. Dén gb̄e kè ma à baaru mà pì ũ seε? Ben èe weteε à w̄eε s̄iale.

Yesu p̄blekpana ḡɔ̀gb̄e ḡɔ̀n b̄oro s̄oroonɔ̀a

(Mat 14:13-21, Maa 6:30-44, Yoh 6:1-14)

¹⁰ Kè z̄iri p̄inɔ̀ sù, ben āɔ̀ yā kè āɔ̀ k̄enɔ̀ gb̄à Yesune. Ben à n̄ sé n̄t̄eε à ḡaányo w̄ete kè w̄e be Betesaida.

¹¹ Kè parii d̄, ben wà p̄eεzi. À gb̄aake kp̄án̄zi, à kpata kè b̄ò Luda kiia yā òn̄ne, ben à gb̄e kè āɔ̀ yezi wà n̄ k̄k̄ɔ̀anɔ̀ k̄k̄ɔ̀a.

¹² Kè ɔ̀f̄ant̄e b̄usa, z̄iri ḡɔ̀n kuri awεεplaaanɔ̀ s̄òzi āɔ̀ bène: N̄ gb̄enɔ̀ gbare āɔ̀ gá pitaki k̄n̄ p̄bleeo wete lakutu k̄n̄ buraa kè kú k̄in̄o guu, zaake s̄ete p̄or̄ɔ̀tun wá kún kè.

¹³ À bènéne: Apin̄o à p̄o kp̄ám̄ma āɔ̀ ble. Ben āɔ̀ bè: Burēdi m̄en s̄oro k̄n̄ kp̄ò m̄en plaaon̄ wá v̄i. Séde wà gá p̄blee lú gb̄e k̄en̄one n̄ pínɡi.

¹⁴ Ḡɔ̀gb̄en̄o kú gwe ḡɔ̀n b̄oro s̄oro taka. Ben à bè a ìban̄one: À tó āɔ̀ v̄eεv̄eε ḡali k̄n̄ ḡalio ḡɔ̀n baplaa akurikuri.

¹⁵ Ben āɔ̀ kè le, āɔ̀ n̄ v̄eεv̄eε n̄ pínɡi.

¹⁶ Ben à burēdi m̄en s̄oro k̄n̄ kp̄ò m̄en plaa p̄inɔ̀ sè à a w̄eε sè musu à aubarika dàn. Ben à lìlik̄ore à kp̄a a ìban̄a, āɔ̀ kp̄aatete gb̄en̄one.

17 Aǎ pǒ blè wà kà ní píngi, ben wà à kpaaa kè gǔ̀nɔ̀ sèè gbíi kuri awɛɛplaaa pà.

Yesu mesayake ona

(Mat 16:13-19, Maa 8:27-29)

18 Zíkea kè Yesu e adua kɛɛ ado, à ibanɔ̀ mò wà à lè, ben à ní lá à bè: Dén gbɛ̀nɔ̀ è be má de à ũu?

19 Aǎ wèàla wà bè: Gbɛ̀kenɔ̀ è be Yaaya Batisikerimɛ, gbɛ̀kenɔ̀ è be Ilia, gbɛ̀kenɔ̀ è be do annabi yáanɔ̀ doke bé à fɛɛ.

20 Ben à ní lá à bè: Apinɔ̀ sǎ, dén eè be má de a ũu? Pita wèàla à bè: Luda gbɛ̀ Mesayan n ũ.

Yesu a ga kǔ̀n a fɛɛnao yá'ona

(Mat 16:21-28, Maa 8:31-9:1)

21 Ben à gí̀nɛ aǎton yá pì o gbɛ̀ke maro.

22 Ben à bè do: Séde Gbɛ̀ntee Né wéetámma e maamaa, gbɛ̀nsinɔ̀ kǔ̀n sa'orikinɔ̀ kǔ̀n ludayádannerinɔ̀ é gízi, weé à de, à gurɔ̀ aagǔ̀dee zǐ eé fɛɛ.

23 Ben à bènnɛ ní píngi: Tó gbɛ̀ yezi à ke ma ìba ũ, séde à gí a zǐnda wèndizi, àgǔ̀ a líkpaṅbāroo sɛɛ lán guu e doo ná àgǔ̀ téomazi.

24 Gbɛ̀ kè yezi àgǔ̀ a wèndi kúna é korazi. Gbɛ̀ kè gí a wèndizi ma yáanzi sǎ, adee égǔ̀ wèndi vǐ.

25 Tó gbɛ̀ gǔ̀ anduna vǐ píngi, tó à a zǐnda kpà à gɛɛ ũ à kòra a wèndizi, bó àren à vǐi?

26 Tó gbɛ̀ mapi kǔ̀n ma yáo wí dè, Gbɛ̀ntee Né é adee wí de gurɔ̀ kè eé su a gakuí guu kǔ̀n a De gakuí kǔ̀n a malaikanɔ̀ gakuí.

27 Yápuraan méè ooare, gbɛ̀kenɔ̀ kú gura kè aǎé garo ai aǎ kǐ kè Ludaa kà e.

Yesu lina

(Mat 17:1-8, Maa 9:2-8)

28 Yá pì ona gbɛ̀ra à kà azuma do taka, ben à Pita kǔ̀n Yohanao kǔ̀n Yemisio sè à dìnyo kpíiia lɛ à adua kɛ.

29 Kè èè adua kɛɛ, à uu lè à pókásáanɔ̀ kè pú fénfen.

30 Kándo gǔ̀nɔ̀ plaaanɔ̀ kúo, Musa kǔ̀n Iliao, aǎɛ yá kǔ̀n Yesuo.

31 Aǎ bò wà mǔ̀nzi gakuí guu, aǎɛ anduna kè eé tó zaa Yerusalemu yá ooo.

32 Ii Pita kǔ̀n a gbɛ̀nɔ̀ sè. Kè aǎ vù, aǎ Yesu gakuí è kǔ̀n gǔ̀nɔ̀ plaaa kè aǎ zɛna à saenɔ̀.

33 Kè gǔ̀nɔ̀ plaaa pìnɔ̀ e kɛɛ Yesua, Pita bènnɛ: Dii, à maa kè wá kú kè. Wà kutaa do mèn aagǔ̀, n pǒ mèn do, Musa pǒ mèn do, Ilia pǒ mèn do. À dǎ yá kè ée ooro.

34 Kè èè oo lɛ, ludambe luguu pita à dàńla. Kè aǎ kú à guu, vǐa ní kú,

35 ben aǎ kòto mà à guu à bè: Ma Né kè ma à sèn yè. À à yá ma.

36 Kòto pì mana gbɛ̀ra aǎ è Yesu gǔ̀ gwe ado. Aǎ ní lé kú aǎɛ yá kè aǎ è o gbɛ̀ke ma gurɔ̀ m̀aro.

Négǔ̀gbɛ̀ zǐnde kèkǔ̀ana

(Mat 17:14-18, Maa 9:14-27)

37 Kè guu dǒ, aǎ pita kpíi pì musu, ben gbɛ̀nɔ̀ mò da Yesulɛ pari.

38 Zà guu gǔ̀gbɛ̀ ke pùtá à bè: Dannɛri, n yá nna! N ma né gwa, zaake né mèn doo kè má vǐin gwe.

39 Zǐn è fɛɛa, ben è wii lé kándo. È à pǎɛ àgǔ̀ petee boo àgǔ̀ lóu futa bɔ̀ɛɛ, è ìa daa è goa kpaṅpaaro.

40 Ma wéɛ kè n ibanɔ̀ aǎ pé zǐn pía à bɔ̀, ben aǎ fùa.

41 Yesu bè: Tǔ̀rigrbɛ̀ yakana ludanaanɛkerisaideenɔ̀! Mégǔ̀ kúao ai bɔ̀rɛmɛ? Mégǔ̀ mɛnaaa ai bɔ̀rɛmɛ? N mɔ̀ kǔ̀n n né pìo kè.

42 Ai né pì gǔ̀ gá sǔ̀zi, ben zǐn pì à pǎɛ, èè petee boo. Ben Yesu gí zǐn pìnɛ à né pì kèkǔ̀a, ben à à kpà à dea.

⁴³ Luda gbāa bíta yā pì b̀ò ñ sae ñ píngi.

Yesu eara à a ga yá'ona

(Mat 17:22-23, Maa 9:30-32)

Gbēnɔ lé àe Yesu yákenaa píngi, ben à bè a ìbanɔne:

⁴⁴ Àg̃ō yā k̀èkii k̀ūna a ǹòse guu. Weé Gbēntee Né na gbēnɔne ñ ɔzĩ tia.

⁴⁵ Ãɔe yā pì d̀òrɔ d̀òro, à mì utenañne, ã f̀ua, ben ṽia ñ k̀ū ã yā pì gbekaa.

Denlaa yā

(Mat 18:1-5, Maa 9:33-37)

⁴⁶ Ben ã f̀e k̃ñ leokpak̃ao denlaa yā musu.

⁴⁷ Yesu laasuu k̀è k̀ú ñ ǹòse guu d̀ò, ben à né féte s̀è à à z̀è a sae,

⁴⁸ à bèñne: Gb̃è k̀è né k̀è taka si ma ìbak̃e yānzi, mámbe à ma si. Gb̃è k̀è ma si s̃, adee gb̃è k̀è ma z̃i sìme. Gb̃è k̀è a z̃inda dìe k̀esāna a té bé à gb̃ensi ũ.

Gb̃è k̀è è è ìbet̃e kp̃aaoroo a baakp̃eme

(Maa 9:38-40)

⁴⁹ Ben Yohana bè: Dii, wa gb̃eke è, è z̃inñoa goom̃ma k̃ñ n t̀ó, ben wa giñe zaake wa gb̃enlo.

⁵⁰ Ben Yesu bè: Àton gíñero, zaake gb̃è k̀è è è ìbet̃e kp̃aaoroo né a baakp̃eme.

Samaria b̀usu lakutu gina Yesuzi

⁵¹ K̀è Yesu tana ludambe gur̃ɔ k̀à k̃i, à mì p̀è Yerusalemua.

⁵² Ben à gb̃enɔ gb̀are ã d̀òare ae, ben ã g̀aa wà g̀è Samaria b̀usu lakutu ke guu le wà soru keñe.

⁵³ Ben lakutu pì deenɔ g̀i à sízi k̀è à mì p̀è Yerusalemua yānzi.

⁵⁴ K̀è à ìba kenɔ Yemisi k̃ñ Yohanao è le, ã bè: Dii, ñ yezi wà be té b̀o ludambe à mó à ñ kaaten yó?

⁵⁵ Ben Yesu lĩe à kp̀ak̃ēñzi.

⁵⁶ Ben ãɔe gaa lakutu p̃andea.

T̃ena Yesuzi

(Mat 8:19-22)

⁵⁷ K̀è ãɔ té z̃én, g̃ōgb̃è ke mò à bè Yesune: Guu k̀è née gaan píngi, még̃ō ténzi.

⁵⁸ Yesu bène: Gb̃engbooñon ñ t̀ò ṽi, b̃aañon ñ sà ṽi, Gb̃entee Né s̃ ìampakii ṽiro.

⁵⁹ Yesu bè gb̃è p̃andeñe: Ñ mó ñ t́emazi. Ben gb̃è pì bè: Dii, ñ t̀ó ai ma de kp̃a guuzi g̃ia.

⁶⁰ Yesu bène: Ñ t̀ó g̀enɔ ñ g̀enɔ ṽi. Mpi s̃, ñ g̀a kpata k̀è b̀ò Luda kiia yā waazi ke.

⁶¹ Gb̃è p̃ande bè d̀o: Még̃ō ténzi Dii, m̀ode ñ t̀ó mà g̀a lé za ma b̃edeeña g̃ia.

⁶² Yesu bène: Gb̃è k̀è swaaro na a ɔzĩ, t̀ó è kp̃ee gwaa, adee e k̃sí k̃ñ kpata k̀è b̀ò Luda kiiaoro.

10

G̃ɔn baaag̃ō akuri aw̃eplaañ z̃ina

(Mat 11:20-27, 13:16-17)

¹ Beee gbera Dii g̃ɔn baaag̃ō akuri aw̃eplaa p̃andenɔ dìe, ben à ñ z̃i g̃ɔn plaplaa ã d̀òare ae wéte k̃ñ guu k̀è á yezi à g̃anño píngi.

² À bèñne: P̀ókek̃ena bíta, m̀ode à z̃ikeriño parĩro. À w̃é ke Buradeea, le à z̃ikeriño gbare ã a p̀ó keke.

³ À da z̃én. Mée a z̃i lán s̃ane b̀òr̃onɔ bà lewanño t́eme!

⁴ Àton ɔɔɔ séro ke b̀òkologomma ke kyateeño. Àton ze z̃én à ì kp̃a gb̃ek̃earo.

⁵ Ua k̀è a g̃en píngi à be g̃ia Luda ua pì gba aafia.

⁶ T̀ó aafiadee k̀ú gwe, a ì aafiadee é g̃ñe. T̀ó à k̀ú gwe s̃ro, eé liara à suawame.

⁷ Àgõ kú ua pì guu, à pò kè wà kpàawaa mi à ble, zaake zĩkeri kà à a asaia e. Àtongõ pitakii lendee kpákpaaro.

⁸ Wéte kè a gën ben wà a si, à pò kè wà m̀ooree ble.

⁹ À wéte pì gyãreeno kékõa, à o gbēno ne kpata kè b̀ Luda kiia kànyo k̄i.

¹⁰ Tó a gē wéte guu, tó wèe a si s̄oro, à boe gāale à be:

¹¹ Baa a wéte lutē kè kpà wa gbála, wa gògo a tona k̄on Ludaò sèeda ũ. Àgõ d̄s s̄ans̄an kè kpata kè b̀ Luda kiia kà k̄i.

¹² Mée ooare, yákpakegur̄o zĩ wéetamma kè S̄od̄omudeeno é ee égõ s̄aò de wéte pì deeno póla.

¹³ Wáiyoo K̄oraz̄ideeno! Wáiyoo Betesaidadeeno! Tó ma dabuyā kè má kè a tén̄o kè Taya k̄on Sid̄o yā, le wéte pì deeno pókāsāno dàdañla, aõ v̄èe tubura à ḡi kè n̄seliēna sèeda ũ.

¹⁴ Yákpakegur̄o zĩ a wéetamma égõ de Tayadeeno k̄on Sid̄odeeno póla.

¹⁵ A Kap̄enamudeeno s̄s̄ é gbā à z̄s̄ Ludaan yó? Weé o s̄s̄azi ai gèwāan.

¹⁶ Ben Yesu bè a iban̄ne: Gbē kè à a yā mà ma yā màme. Gbē kè ḡiazi ḡimazime. Gbē kè ḡimazi s̄s̄, adee ḡi gbē kè ma z̄izime.

¹⁷ Ḡõn baaagõ akuri aw̄eplaaa p̄ino ḡaa, ben aõ liara wà sù k̄on p̄onnao aõ bè: Dii, baa z̄inno mì siēwe n tó yānzi.

¹⁸ Yesu bènn̄e: Ma Setān è à lèe bona ludambe lán loupina bà.

¹⁹ Ma a gba zé à táa o ml̄eno k̄on sw̄ino k̄on a ib̄e gbāa p̄ingina, póke é a k̄ennaro.

²⁰ Baa k̄on beeeo àton p̄onnaa ke k̄on mì kè z̄inno è siareero. À p̄onnaa ke kè a tó kú takadan ludambe yānzi.

²¹ Zĩ beee Luda Nini Yesu p̄oò kè nna maamaa à bè: Baa, musu k̄on t̄ōteo Dii, ma n saabu kè, kè n yā beeno ùte yād̄rin̄ne k̄on ònd̄rin̄o n boò kyód̄risain̄ne. Leme, Baa, zaake n p̄yezinae.

²² Ma De pò píngi n̄ame ma ozi. Gbēkee Luda Né d̄ro, tó èe ke De Luda baasiro. Gbēkee De Luda d̄ro, tó èe ke à Né k̄on gbē kè Né pì yezi à ōdañ̄eno baasiro.

²³ Ben Yesu ae d̄o à iban̄o ñt̄e, à bènn̄e: Aubarikadeen̄on a ũ pò kè ée ee wéeo yānzi.

²⁴ Mée ooare, annabin̄o k̄on k̄inan̄o kuu yā pari aõ yezi wà pò kè ée eeno e, aõe ero, aõ yezi wà yā kè ée maano ma, aõe maro.

Samaria b̄usu gbē maaa

²⁵ Dokad̄ri ke f̄e le à Yesu yõ à gwa à bè: Dann̄eri, dian mé ke nà mà w̄endi kè è yāaroo ee?

²⁶ Yesu bènn̄e: Dian wà kè doka takadan nà? N kyó kè n̄ d̄ro d̄s diame?

²⁷ Gbē pì wèala à bè: Ngõ ye Dii n Ludazi k̄on n̄seò do k̄on n niniio píngi k̄on n laasuuo píngi n gbāa lén, beee gbera ñgõ ye n gbēdaaazi lán n z̄inda w̄endi bà.

²⁸ Yesu bènn̄e: N we maa. Ngae ke le, négõ kuu.

²⁹ Gbē pì yezi à yā nnaa kpá a z̄inda, ben à Yesu là à bè: Dén ma gbēdaaa ũu?

³⁰ Ben Yesu bènn̄e: Gbēke bé à b̀ Yerusalemu èe gaa Yeriko, ben kp̄ai k̄asarano zé z̄õne. Aõ à pókāsāano sia aõ à gbè búgubugu ai à kà gana. Ben aõ à tòn aõ gè zéla.

³¹ À mò à lè sa'ori ke zé d̄nk̄o pì sè. Kè à à è, ben à p̄ane à ḡete.

³² Leme d̄o kè Levi bori ke kà guu p̄in̄ à à è, ben à p̄ane à ḡete.

³³ M̄ode Samaria b̄usu gbēkee té zé p̄in̄. Kè à mò à à è, ben à k̄enne w̄enda.

³⁴ À s̄õzi à ēzē màma guu kè k̄ennaano k̄on n̄sio k̄on geepiw̄ēo, à pò ȳiyia. Ben à à sè à d̄i a zaaki k̄pēe à ḡaao nib̄ono pitakii, gura kè à à gwàn.

³⁵ Kè guu d̄o, ben à kondogi oò b̀ mèn plaa à kpà pitakidee p̄ia à bè: N̄ à gwame. Tó n oò blè de kèla à musu, mé f̄ia bonne, tó ma su.

³⁶ Tò! Ḡõn aagõ p̄ino té dén n̄ee daa gbē kè kp̄ain̄o l̄ea pì gbēdaaa ũu?

³⁷ Dokadõri pì wèàla à bè: Gbē kè à à wēnda dõmε. Ben Yesu bènε: Ñ gá ñ ke le se.

Yesu kuuna Maata kōn Mariamao be

³⁸ Gurɔɔ kè Yesu kōn a ìbanɔɔ té zén, aɔ kà wéte guu, ben nɔgbē kè wè benε Maata Yesu sɔ a be.

³⁹ À dāaro vī wè à sísi Mariama, à vèε Dii gbá saε èe à yā maa.

⁴⁰ Kīi zīi kè Maataa bíta, ben à mò Yesu kiia à bè: Dii, kè ma dāaro ma to zīila mado, èe kenne yāke ūroo? Ñ onε à ma ïan ká.

⁴¹ Ben Dii wèàla à bè: Maata, Maata, néε damu kεε bíta, néε ïa daa n zīndaa kōn yānɔɔ pari.

⁴² Yā mèn doo bé à zé vī. Mariama baka maaa sè, weé síaro.

11

Aduakεna

(Mat 6:9-13, 7:7-11)

¹ Zīkea Yesu e adua kεε gukea. Kè à yāa, à ìba ke bènε: Dii, ñ aduakεna dadawe lán Yaaya dà a ìbanɔnε nà.

² Ben à bèñnε: Tó ée adua kεε, àgae be:

Baa, ñ tó wàgɔ dɔ kè n tó adona.

Ñ tó kpata kè bò n kiia bɔ gupuraa.

³ Ñ wa gba pɔ kè wé ble lán guu e dɔɔ nà.

⁴ Ñ wa durunnɔ kēwe, zaake weè kē gbē kè aɔ taari kèweenɔnε ñ píngi.

Ñton tó wà fu yɔagwanaaro.

⁵ Ben à bèñnε: Wà be a gbēke bé à gbēnna vī, ben à gàa à kiia lezāndo à bènε: Ma mɔ n kiiame, ñ burɛdi sēkāmε mèn aagɔ.

⁶ Nibɔ pítama tiamε, má póke vī mà kpáaro.

⁷ Ben à gbēnna pì wèàla zaa kpé guu à bè: Ñton ïa damaro, ma zé tàta kò. Ma gē kpén kōn ma nénɔ, mé fɔ mà fεε mà póke kpámmaro.

⁸ Mée ooare, baa tó èe fεε à kpàa gbēnnake yānzìro, eé fεε à pɔ kè à yezi kpáa, kè à zèzi dāndān yānzì.

⁹ Mapi sɔ mée ooare, à wéε ke, Luda é kpáawa. À wεte, é e. À gbà lé, Luda é wēare.

¹⁰ Zaake gbē kè wéε kèn wè kpáa, gbē kè wéte sɔ è e, gbē kè gbà lèn, weé wēnε.

¹¹ Amɔa kè á nénɔ vī, tó a né kpò wéε kèawa, a dé bé eé mlè sé à kpáa?

¹² Ke tó à né konεgbee wéε kèawa, a dé bé eé swí sé à kpáa?

¹³ Baa kōn a zaakeεo, á pɔ maa kpana a nénɔa dɔ. Weé a De kè kú musu Nini kpana gbē kè aɔ wéε kèanɔa pɔ o dɔɔ?

Zīngona gbēnɔa

(Mat 12:22-30, 43-45, Maa 3:20-27)

¹⁴ Yesu e zīn swādo kpadugu goo gbēa. Kè zīn pì gòa, swādo pì nà yā'onaa, ben yā pì bò parii saε.

¹⁵ Ben aɔ gbēkenɔ bè: È zīn gońma kōn zīnnɔ kí Belezεbubu gbāaaomε.

¹⁶ Ben gbē pāndenɔ à yɔ wà gwà, aɔ à gbēka à sèeda ke keńnε kōn Luda gbāaa.

¹⁷ Kè Yesu ñ laasuu dɔ, ben à bèñnε: Kpata kè à gbēnɔ ìbetε kpà kɔo é kaate. Ua kè à gbēnɔ ìbetε kpà kɔo é gɔ bezī ūmε.

¹⁸ Tó Setān ìbetε kpà kōn a gbēnɔ, à kpata é gí keɔ? Má ò le kè ée bee mēε zīn gońma kōn Belezεbubu gbāaa yānzimε.

¹⁹ Tó Belezεbubu gbāaan mēε zīnnɔ goońma, a gbēnɔ è gońma kōn dé gbāaaomε? Lemε a zīnda gbēnɔ a εge bò le.

20 Tó ma zĩngomma nɛ Luda ɔgbɛmɛ, àgɔ dɔ kɛ kɛ Ludaa kà mò à a len gwe.

21 Tó gɔsagbāaa gɔkɛbɔnɔ kũna èe a ua dākpaao, à auzikinɔ ègɔ aafiamɛ.

22 Mɔde tó gbɛ kɛ à gbāaa dealaa mò à gèzi à gbāaa m̀nɛ, eé à gɔkɛbɔ kɛ à náanɛ kenanɔ sée eé à auziki kpaateteĩnɛ.

23 Gbɛ kɛ kúmaoroò b̀ò ma kpɛɛmɛ. Gbɛ kɛ è p̀ò kakɔamaoroò è fāakɔamɛ.

24 Tó wà zĩn gò gbɛa, ègɔ likɔaa zɔɔ gukorin àgɔ v̄ɛkii wɛtɛɛ. Tó èe ero, ben è be: Mé liara mà tá ma bɛ ziiamɛ.

25 Tó à kà gwe, è e à waana wásawasa zéazɛa,

26 ben è gá zĩn kɛ aɔ pāsĩ dealaanɔ sée m̀n swɛɛplaa à suńyo, aɔè gɛ wà v̄ɛn. Lemɛ adee gwena zāa zaa ègɔ de à káakupola.

Aubarika yá

27 Kɛ Yesu e oo lɛ, nɔgbɛ ke p̀tā zà guu à bè: Aubarikadeen nɔgbɛ kɛ n i à yɔ kpàmmaa ũ.

28 Ben Yesu bè: Auo! Aubarikadeenɔn gbɛ kɛ aɔ Luda yā mà aɔ kũnanɔ ũ.

Sèeda gbekana Yesua

(Mat 12:38-42)

29 Kɛ parii e kaara, ben Yesu bè: Tɔ̀rigbɛnɔ zaa. Aɔè sèeda gbekama, mɔde mé sèeda ke kɛńnero, sé Yona p̀ò.

30 Lán Yunusa de sèeda ũ Ninɛvadeenɔn nà, len Gbɛntee Né ègɔ de sèeda ũ tɔ̀rigbɛnɔnɛ lɛ.

31 Yákpakɛgurɔ zĩ sɔɔmɛtɛ kpa nɔgbɛ kina é fɛɛ à yā da tɔ̀rigbɛnɔla, zaake à b̀ò zaa anduna léa à mò Sulemanu ɔ̀ndɔyā ma, ben gbɛ kɛ de Sulemanulaa kú kɛ sa.

32 Yákpakɛgurɔ zĩ Ninɛvadeenɔ é fɛɛ wà yā da tɔ̀rigbɛnɔla, zaake kɛ Ninɛvadeenɔ Yunusa waazi mà, aɔ n ǹsɛ liɛ, ben gbɛ kɛ bíta de Yunusalaa kú kɛ sa.

Wéɛn m̀ fitia ũ

(Mat 5:15, 6:22-23)

33 Wè fitia na wà diɛ gukpadozi ke wà gbaka kúɛaro. Wè di dabu musumɛ, lɛ gbɛ kɛ aɔɔe gɛɛnɔ gupuraa e yānzi.

34 N wéɛn n m̀ fitia ũ. Tó n wéɛ aafia, n m̀ píngi ègɔ gupuraa ũ. Tó n wéɛ gbāaro sɔ, n m̀ píngi ègɔ gusiaa ũ.

35 Beeɛ yānzi ǹ làakari ke lɛ gupuraa kɛ nɛɛ daa n̄ v̄i tóngɔ de gusiaa ũro.

36 Tó n m̀ píngi gupuraa v̄i à kee kú gusiaa guuro, eégɔ guu puu wásawasa lán fitia'i dɔmmaa bàɛ.

Yesu ludayadannerinɔ kɔn Farisinɔ bɔbɔna n̄ dàn

(Mat 23:1-36, Maa 12:38-40, Luk 20:45-47)

37 Kɛ Dii yā ò à yāa, ben Farisi ke à sìsi à mó à gá p̀ò bleao, ben à gè à v̄ɛɛ.

38 Kɛ Farisi p̀i è èe ɔ da ín gbasa wà p̀ò blero, à b̀ò à saɛ.

39 Ben Dii bèɛ: A Farisinɔ eè gbāsĩ b̀ò togoonɔ kpɛɛ kɔn taanɔ, mɔde wākũ kɔn yā zaaò bé à a ǹsɛ pà.

40 Yɔ̀nkɔnɔ! Luda kɛ p̀ò kpɛɛ kɛ bé à à guu kɛ seroo?

41 À p̀ò kɛ kú a taanɔ guu dá wɛndadeenɔnɛ, a taa p̀inɔ é gɔare gbāsĩ sai.

42 Wāiyoo a Farisinɔ! Èè tofeenɔ tɔ̀tɛdo kɔn kpèe'āao kɔn dò p̀onɔ píngi kuridee kpá Ludaa, ben eè pā kpá yāzɛde kɔn yena Ludazio. Yā beenɔ bé à de àgɔ kũna pākpana à kpaaanɔzi sai.

43 Wāiyoo a Farisinɔ! Èègɔ yezi à v̄ɛ aduakɛkpɛ v̄ɛeki maaanɔn, eègɔ yezi wàgɔ ì kpákpaawa yàranɔa.

44 Wāiyoo amɔanɔ! Á de lán mira kɛ wègɔ táa ooa a yādɔna sai bàɛ.

45 Ben dokad̄ri ke bèɛ: Danneri, tó n̄ ò lɛ, nɛɛ wa s̄s̄ɔmɛ se.

⁴⁶ Yesu bè: Wáiyoo a dokad̄rinɔ s̄! Èè gb̄nɔ da asosena zĩ'ũun, ben eè ɔ dar̄mma k̄n à senaoro, baa ɔnetee. Wáiyoo amɔanɔ!

⁴⁷ Èè p̄ bo annabi k̄ a dezínɔ n̄ dédenɔ miranɔa d̄ngu yānzi.

⁴⁸ Lem̄ á sì k̄ a ze k̄n a dezínɔ yākenanɔome. Ās̄ annabinɔ d̄ede, ben eè p̄ bo n̄ miranɔa.

⁴⁹ Beee yānzi Luda w̄ez̄z̄e guu à bè, é annabinɔ k̄n z̄irinɔ z̄iawa. É n̄ gb̄kenɔ d̄ede, é w̄e tā n̄ gb̄kenɔa.

⁵⁰ Lem̄ annabi k̄ wà n̄ d̄ede zaa anduna daeguro ai gb̄aanɔ yā wí t̄origb̄nɔ musu le,

⁵¹ sena zaa Abila denaa ai à ḡaa pé Zakari k̄ wà à d̄e sa'oki k̄n Luda kp̄éo daguraa. Èè, m̄e ooare, yā beenɔ p̄ngi é wí t̄origb̄nɔ musum̄e.

⁵² Wáiyoo a dokad̄rinɔ! A d̄na gb̄a m̄n̄e w̄oto. Ée ḡe à guuro, ben a kpa gb̄e k̄ āo yezi wà ḡe à guun̄ne.

⁵³ K̄e Yesu b̄o gwe, ludayādannerinɔ k̄n Farisinɔ n̄ak̄r̄ea gb̄angb̄an, āo ye yā lalaaa pari,

⁵⁴ āo ye à kp̄akpaa le wà à k̄u yā k̄e èe oo guu.

12

Làakarikana Farisinɔ m̄nafikizi

(Mat 10:26-27)

¹ Guro beee gb̄nɔ k̄ak̄azi, wà n̄ lé d̄oro, ai āo ye k̄ese péep̄eek̄sa, ben à yā ò a ìban̄ne ḡia à bè: À làakari ke Farisinɔ buredisese'ez̄zi. Àmbe n̄ m̄nafiki ũ.

² P̄okee kuu utena k̄ é b̄o gupuraaaro. Asiiyā kee kuu k̄e weé gí d̄ziro.

³ Lem̄ d̄o yā k̄e á ò gusiaan weé ma gupuraa, asiiyā k̄e á ò k̄ swān kp̄étu weé à kp̄akpaa ke ḡale.

Zena k̄n Yesuo gb̄nɔ ae

(Mat 10:19-20, 28-33, 12:32)

⁴ Ma gb̄ennanɔ, m̄e ooare, gb̄e k̄e āo ye m̄baa kaate à gbera āo f̄s̄ wà yāke keare d̄roonɔ, àton v̄ia keñero.

⁵ Mé gb̄e k̄e de à v̄ia ken̄e oare. À v̄ia ke Ludan̄e k̄e gb̄aa v̄i à a zu té guu m̄kaatena gbera. Èè, m̄e ooare, à v̄ia ken̄e.

⁶ W̄e s̄at̄e m̄n̄ s̄oro yā k̄ob̄o plaaroo? M̄de āo ke yā è s̄a Ludanlo.

⁷ Baa a mik̄anɔ, à à lé d̄s̄. Àton v̄ia kero, a bèe de s̄at̄e pariinɔla.

⁸ M̄e ooare, gb̄e k̄e z̄emaogb̄nɔ ae, Gb̄entee Né é z̄eo Luda malaikanɔ ae.

⁹ Gb̄e k̄e lé s̄emazi gb̄nɔ ae s̄s̄, mé lé sézi Luda malaikanɔ ae.

¹⁰ Tó gb̄e Gb̄entee Né zaa b̄o, Luda é k̄en̄e. M̄de tó gb̄e Luda Nini tó zaa sì, eé k̄en̄ero.

¹¹ Tó w̄e gaaao yākp̄aek̄ekiia aduak̄ek̄pen ke k̄inanɔ k̄n gb̄adeenɔ ae, àton a z̄inda b̄ona ke yā k̄e é o damu kero,

¹² zaake Luda Nini bé eé yā k̄e de à oo daare z̄i beee.

Ȳnko ɔdee

(Mat 6:19-34)

¹³ Zà guu gb̄eke bè Yesun̄e: Dann̄eri, n̄ o ma v̄ine à ma baka kp̄ama wa túbi guu.

¹⁴ Ben à w̄eàla à bè: Ma gb̄e, dé bé à ma die a yākp̄aek̄eri ke a yāḡḡori ũu?

¹⁵ Ben à bè gb̄en̄ne: Àḡo a z̄inda k̄una d̄s̄. À làakari ke p̄o p̄ngi aīap̄s̄ikenazi, zaake auziki né gb̄entee w̄endinlo, baa tó à f̄s̄ àḡo dik̄sa dia.

¹⁶ Ben à yā l̄ek̄ziñ̄ne à bè: Ɔdee bé à kuu à buraa blēe k̄en̄e maamaa,

¹⁷ ben à laasuu l̄e à bè: B̄n̄ mé kee? Má blēw̄eek̄akij̄ v̄iro.

¹⁸ Ben à bè: P̄o k̄e mé keen̄ ye: Mé ma p̄okaekiinɔ gboro, mé à b̄itanɔ bo, mé ma blēw̄eek̄ k̄an p̄ngi k̄n ma auzikinɔ.

19 Mé be ma zĩndanε: Gbē, n gĩake n pɔ maaa vĩ bíta kè eé kányo wè ũgbangba? N kámma bo n pɔ ble n í mi n pɔnnaa ke.

20 Ben Luda bène: Yɔnkɔ, gwãavĩa mé n wèndi gbekamma. Soru kè n kè é gɔ dé pɔ ũme?

21 Lemε gbē kè auziki tɔkɔazi, mɔde à de ɔɔdee ũ Luda kiiaro yā de le.

Ludanaanekena
(Mat 6:19-21, 25-34)

22 Ben à bè a ìbanɔne: Beee yānzi mée ooare, àton a wèndi kãhãn ke à be bɔn wé blero, àton a mè kãhãn ke à be bɔn wé daro.

23 Wèndi de pɔbleela. Mè de pɔkãsãala.

24 À gbáa kãnkãnanɔ gwa. Aɔè pɔ tɔro aɔè pɔ kero, aɔɔ dɔ ke gbàsɔ vĩro, baa kɔn beeo Luda è n gwa. Á bèε vĩ maamaa de bãanɔla fá!

25 A té, dé bé eé fɔ à a wèndi gbãa kaara, baa gurɔ do, a kãhãnkεna guuu?

26 Tó é yā néngo kè fɔro, bɔyãnzi ée yā kpaaanɔ kãhãn keεzi?

27 À lá vúdeenɔ gwa sɛn lán aɔɔ de nà. Aɔè zĩi kero aɔè buu tãro, mɔde mée ooare baa Sulemanu kɔn a auzikio, èe uta da à maaa kà aɔ ke ũro.

28 Sèla kè kuu gbãa eé té kũ zia, lán Luda è pɔ nazi le nà, amɔa ludanaanekēsãnadeenɔ, weé a pɔ o dɔɔ?

29 Àton tó pɔ kè é ble ke pɔ kè é mi yā dɔare aεro. Àton à damu kero.

30 Pɔ pìnɔ pínɡi yā è dɔ anduna kè kifinɔne aε, a De sɔɔ dɔ kè pɔ pìnɔ kɔ siao.

31 À tó kpata kè bɔ à kiia yā dɔare aε, eé pɔ pìnɔ kaaraare.

32 Ma kpàsa néngo gbēnɔ, àton vĩa kero, zaake a De pɔyezime à a kpá kpata pìn.

33 À pɔ kè á vĩinɔ yá à takaasideenɔ gba à ɔɔ. À ɔɔɔ kè è zi kũroo zɔ, ludambe auziki kè è yãaro kákii ũ, kè kpãi è sɔziro, kòkɔ sɔ è à yakaro.

34 Zaake guu kè a auziki kún, gwen a làakari égɔ kún se.

Zĩkeri náanede làakaridee
(Mat 24:45-51)

35 Àgɔ kú soru guu, à tó a fitia gɔ nana.

36 Àgɔ de lán gbē kè aɔɔe n dii suna dãa à su kɔn nɔse pɔnnakεnao bà, le gurɔ kè à mò à gbà lè, weé zé wēne gɔɔ.

37 Aubarikadeenɔn zĩkeri kè n dii é n le bēε a sugurɔɔa pìnɔ ũ. Yãpuraan mée ooare, dii pì é a pɔnɔ keke à yi, eé n vēε, eé pɔblee kakɔãñε.

38 Baa tó à mò lezãndo ke kɔngɔ idε'idε, tó à n lé le, aubarikadeenɔn n ũ.

39 Àgɔ yā kèkii dɔ. Tó bèdee gurɔ zaka kè kpãi é móa dɔ yā, le eé tó à a kpé fɔro.

40 Apinɔ sɔ, àgɔ kú soruo, zaake Gbēntee Né é su gurɔ zaka kè a wée dɔzirooamε.

41 Pita bè: Dii, wa yānzin n yā pì lèkɔzizis, ke baade pínɡi yānzime?

42 Dii bè: Dén begwari náanede làakaridee kè à dii è a zĩkerinɔ nanε a ɔzĩ le à pɔblee kpámma à gurɔɔa ũu?

43 Aubarikadeen zĩkeri kè à dii à lè èe keε leε a sugurɔɔa ũ.

44 Yãpuraan mée ooare, eé a auziki pínɡi nanε a ɔzĩmε.

45 Mɔde tó zĩkeri pì bè a nɔse guu a dii suna e gí keε sɔ, ben à nà a zĩkeri daanɔ gbēgbēnaa, gɔgbēnɔ kɔn nɔgbēnɔ, èe sãnkara pɔ blee èe wēdεε keε,

46 à dii é su gurɔ kè à wée dɔzirooamε, gurɔ zaka kè à dɔrooa, eé à zɔzɔkɔre à à baka da kɔn kifinɔ.

47 Zĩkeri kè à a dii pɔyezi dɔ, ben èe soru ke à à pɔyeziyã kero, weé à gbē búgubugu.

48 Zĩkeri kè à a dii pɔyezi dɔro, ben à yā kè de wà à gbēzi kè sɔ, weé à gbē fétemε. Gbē kè Luda à gbà bítan Luda é wεtea bíta. Gbē kè Luda pɔ nãne a ɔzĩ bítan, eé gbekaa deñla.

Kèkèkōana Yesu yānzi
(Mat 10:34-36)

⁴⁹ Tén ma mɔ na andunaa, mée gizi té pì gɔ kũu se tiaro.

⁵⁰ Má wéstamma vī kè mé gēn, má kú laasuu bíta guu ai à gá yāao.

⁵¹ Ée daa ma mɔ le gbēnɔ gɔ nna kōo anduna guun yó? Auo! Mée ooare, kèkèkōana yānzin ma mɔzi.

⁵² Zaa tia ua kè gɔn sɔroonɔ kún, aɔé kɔ kpaatete. Gɔn aagɔnɔ é bɔ gɔn plaaanɔ kpee, gɔn plaaanɔ é bɔ gɔn aagɔnɔ kpee.

⁵³ De é bɔ a négɔgbē kpee, négɔgbē é bɔ a de kpee. Da é bɔ a nénɔgbē kpee, nénɔgbē é bɔ a da kpee. Zā da é bɔ nɔzāree kpee, nɔzāree é bɔ a zā da kpee.

Gurɔ kèki yáasi dōna
(Mat 16:2-3)

⁵⁴ Yesu bè pariine: Tó á è lou e sisii ɔfántēgēkpen kpa, é be gɔ lou é ma, ben è ke le.

⁵⁵ Tó á è ĩa e bɔ sɔmetete kpa, é be guu é wā, bensɔ è wā.

⁵⁶ Mɔnafikideeno! Á tɔtete kɔn ludambēo wée dōkōzi, ben á gurɔ kèki yáasi dō sōro né?

Gaafaa wetena
(Mat 5:25-26)

⁵⁷ Bóyānzin á yākena a zéa dō a zīndaaroo?

⁵⁸ Tó n ibee e gaanyo yākpaekēkiia, ñ aīa ke le à gaafaa kenne zaa zén, le àton n gáe à gányo yākpaekeri kiiaro yānzi. Tó née ke lero, yākpaekeri pì é n kpá dogaria, dogari é n da kpésiaan.

⁵⁹ Mée oonne, né bɔ gwero ai ñ gá fīa boo píngi. Baa kɔbɔ é gɔ ténziro.

13

Ǹ̀seliēna ke gaa

¹ Gurɔ beee gbēkenɔ m̀̀ wà Galili gbē kè Pilati ñ déde à ñ aru yākōte kɔn ñ sa'obɔ aruonɔ yā ò Yesune.

² Ben Yesu bèñne: Kè Galili gbē p̀̀nɔ gaa de le, ée daa aɔ durun de Galili gbē kpaanɔ p̀̀lan yó?

³ Auo! Mée ooare, tó ée ǹ̀se liero, a píngi é ga lán ñ bàme.

⁴ Gɔn baro plaasai kè Siloamu kpédidikōana gb̀̀oro à s̀̀mma aɔ g̀̀aganɔ s̀̀, ée daa aɔ taari de gbē kpaai kè aɔ kú Yerusalemunɔ p̀̀lan yó?

⁵ Auo! Mée ooare, tó ée ǹ̀se liero, a píngi é ga lán ñ bàme.

⁶ Ben à yā k̀̀kii l̀̀kōziñne à bè: Gbēke bé à kākā lí bà a swadako guu, ben à g̀̀aa a bēe wete èe ero.

⁷ Ben à bè a zīkerine: Ñ gwa, à wè aagɔdeen yè, kè ma mɔ bēe wete kākā lí p̀̀ia mée ero. Ñ zō, wé tó à guu sí p̀̀an yó?

⁸ Ben zīkeri p̀̀i bène: Baa, ñ tó ai zii dɔ. Mé guu bi mà ligazi mà taaki káne.

⁹ Éé gí né i ziiziro. Tó èe né iro sa, èndē ñ zō ñ ne.

Ǹ̀gbē k̀̀kōna kèkōana

¹⁰ Kámmabogurɔ zī Yesu e yā daañne aduakekpen.

¹¹ Ǹ̀gbē kee kú gwe, zīn à k̀̀kò k̀̀ à kà wè baro plaasai. Ègɔ kokoname è f̀̀ à a zīnda poro baa fétero.

¹² Kè Yesu à è, ben à à s̀̀si à bè: Ǹ̀gbē, n k̀̀kōke g̀̀mma.

¹³ Ben à ɔ k̀̀ea. Zaa gwe g̀̀o à p̀̀oro, ben à Luda sáabu kpà.

¹⁴ Ben aduakekpe gbēnsi p̀̀o f̀̀e kè Yesu à k̀̀kōa kámmabogurɔ zī yānzi, ben à f̀̀e à bè gbēnɔne: Gurɔ swēdoo bé à kuu kè wè zī ken. Àgae mó wà a k̀̀kōa gurɔ beeenɔa, m̀̀de kámmabogurɔ zī baasi.

¹⁵ Ben Dii wèàla à bè: M̀nafikideeǹ! Kámmabogur̀ zĩ a baade è a zù ke zaaki poro a bà̀kiià à gá í kpáaroo?

¹⁶ Ibraĩ bori ǹgbē k̀kii s̄, Setān à yì wè baro plaasaim̄. À bà pì poronaa kámmabogur̀ zĩ zé v̄iroo?

¹⁷ Kè à ò l̄, ben wí à ib̄eǹ k̀ ñ píngi, m̀de gb̄eǹ p̀ kè nna dabuyā kè èe k̄eǹa píngi.

Yálek̄zina k̄n musadi wé̄o
(Mat 13:31-32, Maa 4:30-32)

¹⁸ Ben Yesu bè: Bón kpata kè b̀ Luda kiia b̀k̄bao? Bón mé lék̄zio?

¹⁹ À de lán musadi wé̄e kè gb̄e sè à t̄ a kara guu bà. Kè à b̀e, à kè lí ũ, ben b̄aaǹ m̀ wà z̄z̄ à ḡaǹa.

Yálek̄zina k̄n bur̄disese'ēz̄o
(Mat 13:33)

²⁰ Ben à bè d̀: Bón mé kpata kè b̀ Luda kiia lék̄zio?

²¹ À de lán bur̄disese'ēz̄e kè ǹgbē sè à kà flawa zaka lé aaḡo guu à ỳk̄te píngi bà.

Zéle kpaatoo
(Mat 7:13-14, 21-23)

²² Gur̀ kè Yesu e gaa Yerusalemu, èe ḡe wét̄eǹ k̄n lakutuǹla èe yā daāne,

²³ ben gb̄eke à là wà bè: Baa, gb̄e kè āé misina e ziaa z̄iǹo pariroo? Ben Yesu bè gb̄eǹe:

²⁴ À aĩa ke à ḡe zéle kpaatoo guu. M̄e ooare, gb̄e parideeǹ é wete wà ḡen, m̀de āé f̄ro.

²⁵ Tó b̄ede f̄e à zé t̄ata, tó a ḡo bàazi, ben ée gb̀a l̄e ée bee: Baa, ñ zé w̄ewe, eé beare á a d̄o gukearo.

²⁶ Beee gbera tó a bène à p̀ bl̄eao, à í mīao, à yā dà̄ne a be ḡaale,

²⁷ eé beare á a d̄o gukearo. À guala a zaak̄riǹo a píngi.

²⁸ Tó a Ibraĩ k̄n Isaakuo k̄n Yakubuo k̄n annabiǹo è píngi kpata kè b̀ Luda kiia guu, ben wà a zu bàazi, gwen é s̄o d̄on à o di a musu.

²⁹ Gb̄eǹo é b̀ of̄ant̄eb̄e kpa k̄n of̄ant̄eḡk̄pen kpaao k̄n gu'igb̄aroo kpaao k̄n soom̄ete kpaao, āé m̀ p̀ ble kpata kè b̀ Luda kiia guu.

³⁰ Len k̄ēdeeǹo éḡo gb̄e káakuǹo ũ l̄, gb̄e káakuǹo éḡo k̄ēdeeǹo ũ.

Yerusalemu yā
(Mat 23:37-39)

³¹ Gur̀ beea ḡo Farisi keǹo m̀ Yesu kiia ā bène: Ñ f̄e gura kè, zaake Her̄du yezi à n dem̄e.

³² Ben à bè̄ne: À gá o fl̄engo p̄ne, m̄e z̄iǹo goor̄ma m̄e gyāreeǹo k̄ek̄o gb̄aa k̄n ziaao, à gur̀ aaḡdee zĩ s̄ mé ma z̄i papa.

³³ Baa k̄n beeo séto mà gá āe gb̄aa k̄n ziaao k̄n ziandoo, zaake èe k̄o sío annabi ga gukearo, sé Yerusalemu.

³⁴ Yerusalemudeeǹo, Yerusalemudeeǹo! Èe annabiǹo dede, èe gb̄e kè Luda ñ z̄iawaaǹo pápa gb̄e à ñ dede. M̄eḡo yezi mà a kak̄amazi ḡen baaaḡo, lán koo è d̄ebe kú a n̄eǹla nà, m̀de eè weziro.

³⁵ Luda é a kpé tóare bez̄i ũm̄e sa. M̄e ooare, é ma e d̄oro ai à be, aubarikadeen gb̄e kè èe m̀o Dii tóo ũ.

14

Yesu kuuna Farisi ke be

¹ Kámmabogur̀ z̄ikea Yesu gaa p̀ ble Farisiǹo gb̄ensi ke be, ben gb̄e kè āo kú gweeǹo e à kpákpa.

² Kakagyāk̄eri kee kú Yesu āe gwe.

3 Ben Yesu dokad̄orinɔ k̄on Farisinɔ là à bè: Wè gbě k̄ek̄ɔa kámmabogurɔ zĩ́ ke wè k̄ek̄ɔaro?

4 Ben ā gò yĩtena kítikiti. Ben Yesu gyáree pì kù à à k̄ek̄ɔa à à gbàre.

5 Ben à n̄ lá à bè: Tó a gběkee né ke zù vĩ à zù l̄oḡon kámmabogurɔ zĩ́, eé à b̄o ḡɔroo?

6 Āɔe f̄ɔ wà wèàlaro.

7 Yesu è dian gbě kè wà n̄ s̄isinɔ e v̄eeki maaa k̄ũ nà, ben à yā l̄ek̄ɔziñe à bè:

8 Tó wà n̄ sisi n̄ɔse p̄obleea, ñton v̄ee v̄eeki maaa guuro. Tó wà gbě kè bèe vĩ denlaa sisi né!

9 Tó a sisi m̄ò à bèñne: Ñ f̄ee ñ v̄eeki kpá gbě p̄ia, né f̄ee ñ gá v̄ee kp̄ee kpa k̄on wíome.

10 Tó wà n̄ sisi, ñgae v̄ee kp̄ee kpa, le tó n̄ sisi m̄ò, eé benne: Ma gběñna, ñ f̄ee ñ m̄o āe kè. Beee é n̄ ke bèe vĩ gbě kè á kú ledoonɔ āe.

11 Gbě kè è a z̄inda sé lez̄in Luda é à busa. Gbě kè è a z̄inda busa s̄o, Luda é à sé lez̄i.

12 Ben Yesu bè a sisi p̄ine: Tó n̄ee gběñɔ sisi p̄oble f̄aant̄e blenaa ke uusie p̄ó, ñton n̄ gběñnanɔ sisiro ke n̄ v̄iñɔ k̄on n̄ d̄aronɔ ke n̄ dan̄ɔ ke n̄ ɔ̄ode daanɔ. Tó n̄ kè le, āé eara wà n̄ s̄isime se āo f̄ia bonne.

13 Tó n̄ee gběñɔ sisi p̄obleea, ñ takaasideenɔ sisi k̄on gbě k̄òk̄ūnanɔ k̄on er̄enɔ k̄on v̄iñɔ,

14 né ḡo aubarikadee ũ, zaake āo p̄oke vĩ wà f̄ia boonnero. Luda bé eé f̄ia bonne gbě maaanɔ f̄ee gurɔ zĩ́.

Yal̄ek̄szina k̄on p̄oble bítao

(Mat 22:1-10)

15 Kè gbě kè āo kú ledoonɔ doke yā pì mà, ben à bè Yesune: Aubarikadeen gbě kè eé p̄oble k̄on kpata kè b̄ò Luda kiia gběñɔ ũ.

16 Yesu bèñe: Gběke bé à yezi à p̄oble ke, ben à gběñɔ sisi paripari.

17 P̄oble gurɔ zĩ́ à a z̄ikeri zĩ́ à o gbě kè à n̄ s̄isinɔne āo m̄ó, wà p̄ó píngi soru kè wà yā sa.

18 Ben āo baade e w̄ete wà n̄ k̄e. Gbě káaku bèñe: Ma bú lù, mé gá gwa. N̄ yā nna, ñ ma k̄e.

19 Gbě p̄ande bè: Ma zù z̄ikeb̄onɔ lù m̄en kuri, mé gá n̄ gwa. N̄ yā nna, ñ ma k̄e.

20 Gbě p̄ande bè: Ma n̄ɔ s̄e dufume. Beee yāñzi mé e mà m̄oro.

21 Ben z̄ikeri pì liara à tà à n̄ légb̄e ò a diine. Ben bedee pì p̄o f̄e à bè a z̄ikerine: Ñ gá w̄ete guu kpakpaa ḡaal̄enɔ k̄on z̄edaanɔ, ñ takaasideenɔ k̄on gbě k̄òk̄ūnanɔ k̄on v̄iñɔ k̄on er̄enɔ kak̄ɔa ñ suñyo kè.

22 Beee gbera z̄ikeri pì m̄ò à bèñe: Dii, ma yā kè n̄ ò kè, m̄ode v̄eeki kpé kuu.

23 Ben dii pì bè z̄ikeri p̄ine: Ñ gá z̄enɔ guu k̄on z̄e w̄ew̄enɔ píngi, ñ gā na gběñɔ āo ḡe le ma ua pa.

24 M̄ee ooare, gbě kè ma n̄ sisi p̄inɔ ke é lé z̄o ma p̄oble p̄iaro.

Ḡona Yesu ìba ũ

(Mat 10:37-38)

25 Wà té z̄en k̄on Yesuo paripari, ben à liara à bèñe:

26 Tó gbě m̄ò ma kiia, ben à ye a dezi demala ke a da ke a nāo ke a néñɔ ke a v̄iñɔ ke a d̄aronɔ ke api z̄inda, eé f̄o à ke ma ìba ũro.

27 Gbě kè èe a líkpangb̄aroo sé àḡo téomaziro, adee é f̄o à ke ma ìba ũro.

28 Tó a gběkee yezi à kp̄édidik̄ɔana bo, eé v̄ee ḡia à à ɔ̄o d̄oɔ à gwa, tó eé f̄o à z̄i pì k̄eroo?

29 Tó èe ke l̄ero, ben à èe kp̄āe, tó èe f̄o à à yāaro, gbě kè è píngi é à lalandi ke

30 wà be: Gbě k̄ek̄ii nà kp̄ébonaa à f̄ua à à mì de.

31 Ke tó k̄ina yezi à gá z̄i ká k̄on k̄ina p̄andee, eé v̄ee ḡia à a laasuu lé à gwa, tó a soza ḡali kurinɔ é f̄o wà kù kpá soza ḡali baroo kè āo suun̄aroo?

32 Tó à è é f̄oro, eé z̄irinɔ zĩ́ le āo ledolek̄ena z̄e w̄etea zaale èe ká k̄īro.

33 Lem̄e d̄o, tó a gběkee e ɔ̄ kpá p̄ó kè à v̄iñɔzi píngiro, eé f̄o à ke ma ìba ũro.

34 Wisi né p̄o nnaame, m̄ode tó à í nnaa tà, dian weé ke nà à ḡo nna d̄o?

³⁵ À maa tɔɔte kesɔ zùgbɔkaekiinero, wè kwéeme. Gbē kè swā vī à ma.

15

Pó kè sàsánɔ (Mat 18:12-14)

¹ Bè'ɔɔsirinɔ kɔn durunkerinɔ e sɔn Yesuzi le wà à yā ma n pínɡi.

² Ben Farisinɔ kɔn ludayádannerinɔ e yáketè kaazi aɔ bè: Gbē kèkii è durunkerinɔ sí è se pó bleńyo ledo.

³ Ben Yesu yā kèkii lèkɔzińne à bè:

⁴ Wà be a gbēkee sāa vī mèn basɔro, ben à doo sàsā, è à basɔro dosai tó sèn à péé sāa kè sàsā pìzi ai à gá eroo?

⁵ Tó à bɔa, è à sé à da a gàn kɔn pɔnnao

⁶ à táo be à a gbēnnanɔ kɔn a fáandideenɔ sísi à beńne: À pɔnnaa kɛmao. Ma a sāa kè sàsā è.

⁷ Lemɛ do mée ooare, weé pɔnnaa ke ludambe durunkeri mèn doo kè nòse liè yā musu de gbē maa gɔɔn basɔro dosai kè aɔ nòseliɛna nii vīroonɔla.

⁸ Nɔgbē kè kondogi ɔ vī mèn kuri sɔ né? Tó à mèn doo sàsā, è fitia na à kpé waa à wete busɛbuse ai à gá eroo?

⁹ Tó à bɔa, è a gbēnnanɔ kɔn a fáandideenɔ sísi à beńne: À pɔnnaa kɛmao. Ma kondogi ɔ kè sàsā pì è.

¹⁰ Lemɛ do mée ooare, Luda malaikanɔ è pɔnnaa ke durunkeri mèn doo kè nòse liè yā musu.

Négbē kè sàsā

¹¹ Yesu bè do: Gbēke bé à kuu à négbēnɔ vī gɔɔn plaa.

¹² Ben Sabi bè a denɛ: Baa, n ma asaia kè mégɔ vī túbi guu kpáma. Ben de pì a auziki kpàateteńne.

¹³ Èe ke gurɔ plaaro, ben Sabi a pónɔ nàkɔa pínɡi à tà bùsu pānden zàazā. Gwen à a auziki kàaten pāpākena guu.

¹⁴ Kè à pó kè à vīinɔ dè pínɡi, ben dekaa gbāaa kà bùsu pìn, ben à gɔ takaasio.

¹⁵ À gàa à nà bùsu pì gbēkezi ayazikeri ũ, ben gbē pì à gbàre a bura à pòblee kpá alɛdenɔa.

¹⁶ Ègɔ yezi à pó tɛe kè alɛdenɔ e blee ble à ká, mode wè póke kpáaro.

¹⁷ Kè à làakari sù à bè: Ma de ayazikerinɔ pòblee vī dińzi, ben mée gaa kɔn nɔaao kè.

¹⁸ Mé fɛe mà tá ma de kiia, mé benɛ: Baa, ma durun kè Ludanɛ kɔn mpio se,

¹⁹ mée kɔ sío wà ma sísi n né ũ dɔro. N ma diɛ n ayazikerinɔ doke ũ.

²⁰ Ben à fɛe èe taa a de kiia. Kè à té káaa èe suu, à de pì à è, ben à kènɛ wɛnda. À bàa sì à gàa à kùsia, à lé pèa.

²¹ Ben né pì bènɛ: Baa, ma durun kè Ludanɛ kɔn mpio, mée kɔ sío wà ma sísi n né ũ dɔro.

²² Ben de pì bè a zikerinɔnɛ: À gá kpakpaa, à utada maaa kè de à kpaaanɔla sé à mó à danɛ, à tānga danɛ à kyatee kpánɛ.

²³ À zùswarenɛ bɔro mèkpana kù à de, wà só pɔnnakɛna guu,

²⁴ zaake ma né pì gà à fɛeme. À sàsámɛ, ben ma à è. Ben aɔ nà pɔnnakɛnaa.

²⁵ Woru sɔ kpé bura. Kè èe suu à kà kī kɔn bɛɛo, ben à bata ó mà do kɔn kɔkɔ kīio.

²⁶ Ben à zikerinɔ doke sísi à à là bɔn wèe keɛ.

²⁷ Ben à wèala à bè: N dāaro bé à sù, ben n de zùswarenɛ bɔro mèkpana dè, kè à à è aafia yānzi.

²⁸ Ben Woru pɔ fɛ, à gí gɛ ua guuzi. Kè à de bɔ à agbaa kpánɛ,

²⁹ ben Woru bè a denɛ: É'le, à kà wè ũgbangba kè mée zīi kɛenne, mée gí n yāzi zikiro, ben baa blèkofii gina née kpáma mà pɔnnaa keo kɔn ma gbēnnanɔoro.

³⁰ Kè n né kè à n auziki kàate kaaruanɔne pì sù, n zùswarene bòro mèkpana dène.

³¹ Ben à de bène: Ma né, n kúmao gurɔ píngi. Pó kè má ví píngi n pómé.

³² À kò sio wà pó ble kɔn pɔnnaaome, zaake n dāaro pì gà à fèeme. À sàsāme, ben wà à è.

16

Auziki náanesai

¹ Yesu bè a ibanɔne: Ɔɔde ke bé à kuu à begwari diè a zikerinɔne. Ben wà mò wà kɔmɔto kène wà bè, èe à auziki kaate.

² Ben à à sìsi à bène: Yā kè má mà n musu de diamé? N yā kè née kee n begwana guu tɔkème. Né fɔ̀ ñgɔ̀ de ma begwari ũ doro.

³ Ben begwari pì ò a swè guu: Ma dii e ma bɔɔ zī guu, mé ke diamé? Àe kè mé fɔ̀ mà sè waro, ben baakena demé wiyā ũ.

⁴ Má dɔ̀ yā kè mé ke le gbēno ma diè n be, tó à ma bɔ zīin.

⁵ Ben à a dii fīadeenɔ sìsi doodo à gbē káaku là à bè: N ma dii fīa kūna ũgbamé?

⁶ À bè: Nósi gaawa lé basɔro. Ben begwari pì bène: N fīa takadan yè. N vèe n kē baplaa akuri kpakpaa.

⁷ Ben à bè gbē pāndenɔ: Mpi sɔ̀, n fīa ũgbamé? Ben à bè: Ése sàki basɔro. Ben begwari pì bène: N fīa takadan yè, n kē basiigɔ̀.

⁸ Ben dii pì begwari náanesaidee pì sáabu kpà wéezé kè à kè yā musu. Zaake anduna kèki gbēno wée zēna de gupuradeenɔla n kò tēe yākena guu.

⁹ Mapi sɔ̀, mée ooare à gbēnnanɔ wete kɔn ɔ̀ náanesaio, le gurɔ kè à yāaawa, Luda é a diè be kè è yāaronɔ guu.

¹⁰ Gbē kè náane ví kɔn à féteo égɔ̀ náane ví kɔn à bítaome se. Gbē kè náane ví kɔn à féteoroo égɔ̀ náane ví kɔn à bítao sero.

¹¹ Tó ée ke á náane ví kɔn ɔ̀ náanesaioro, Luda é a náane ke kɔn à yāpuradeeó?

¹² Tó ée ke á náane ví kɔn gbē pānde pónoro, Luda é a zīnda pó kpáawaó?

¹³ Zikeri è fɔ̀ à dɔ dii mèn plaaaziro, zaake eé za gbē doon àgɔ̀ ye gbē doozi, kesɔ̀ eé na gbē doo à kya ká gbē doon. É fɔ̀ àgɔ̀ dɔ Ludazi kɔn ɔ̀ ɔ̀ ledoro.

¹⁴ Farisinɔ ye ɔ̀zi. Kè aɔ̀ yā pì mà píngi, ben aɔ̀e lézukii kee Yesua.

¹⁵ Yesu bèné: Eè yā nnaa kpá a zīndaa gbēnteenɔ kiame, mɔde Ludaa a swè dɔ̀. Yā kè bíta gbēnteenɔnen Luda è kya kán.

Ɔɔde kɔn Lazaru

(Mat 5:31-32, 11:12-13, Maa 10:11-12)

¹⁶ Musa doka kɔn annabinɔ takadanɔ kuu ai Yaaya gurɔa. Zaa gurɔ beean wèe kpata kè bɔ̀ Luda kiia baaru kpaa, ben gbē píngi e wete à gēn kɔn gbāaa.

¹⁷ Ludambe kɔn tɔtɔe gētɛna aaga de doka pì wēzā féte gogonala.

¹⁸ Gbē kè gì a naɔ̀zi à nɔ pānde sè, adee zina kème. Gbē kè nɔ kè wà gìzi sè sɔ̀ zina kèn gwe.

¹⁹ Gɔ̀gbē ɔ̀de kee kuu è pókāsā maa ɔ̀deenɔ da, égɔ̀ pɔnnaa kee nnamana guu gurɔ píngi.

²⁰ Baakeri kè wè benɔ Lazaru égɔ̀ daena à be gānu, bònɔ dɔdɔ à mèa.

²¹ Ègɔ̀ pòblee kè è lé ɔ̀dee pì teebu gīzī blena ni de. Gbēno bé wégɔ̀ à bɔ̀ pìnɔ sāsāa.

²² Baakeri pì gà, ben malaikanɔ à sè wà tào Ibraī kuu. Ɔɔdee pì gà se, ben wà à vīi.

²³ Kuuna wétamma guu gèwāan, kè à wée sè musu, ben à Ibraī è kāaa, Lazaru kú à sae.

²⁴ Ben à lé zūzi à bè: Baa Ibraī, n ma wēnda gwa, n Lazaru zī à a ɔ̀netee zɔ̀ ía, à mó à tōme ma néne, zaake mée wāwāa maa tévura kèkii guume.

²⁵ Ben Ibraī bè: Ma né, n tó nnamana kè lìganzi n wèndigurɔ yā dɔngu kɔn takaasi bíta kè Lazaru kèo. À làakari kpaena gura kè sa, ben n kú wāwāa guu.

²⁶ Beee gbera wèe zòoto kú wa dagura. Tó gbè yezi à bọ kè à gá a kiia, eé f̄sro, gbèke é f̄s à bọ gwe à mọ wa kiia s̄ro.

²⁷ Ben ọdee pì bè: N yā nna Baa, tó lem̄, ñ à zī ma de be,

²⁸ zaake má dāaron̄ vī ḡōn s̄oro. À gá lé dańma, le āton mọ gu wāwādee kè guuro.

²⁹ Ben Ibraĩ bè: Ās Musa k̄n̄ annabin̄ takadan̄ vī, ās ñ yā ma.

³⁰ Ben ọdee pì bè: Auo, Baa Ibraĩ! Tó gbèke bọ gaan à gá ñ kiia, ās ñ n̄s̄e lie.

³¹ Ben Ibraĩ bèn̄: Tó ās̄e Musa k̄n̄ annabin̄ yā maro, baa tó gbèke bọ gaan, ās̄e à yā síro.

17

Yesu yāken̄

(Mat 18:6-7, 21-22, Maa 9:42)

¹ Yesu bè a ìban̄n̄: Yā kè è tó gbèn̄ fuu èḡs̄ sairo, m̄ode wāiyoo gbè kè è bọ à kiia.

² Èéḡs̄ s̄ā adeen̄ wà wísil̄gb̄e gbèn̄t̄e d̄o a waale wà à zu s̄èbe guu de à tó né k̄kiin̄ doke fula.

³ Àḡs̄ kú k̄n̄ làakar̄io. Tó n gbèndoo durun kè, ñ gá ñ à le. Tó à a n̄s̄e lie, ñ k̄n̄e.

⁴ Tó à durun k̄n̄n̄e gur̄o do ḡèn sw̄eεplaa, ben à èara à bèn̄n̄e ḡèn sw̄eεplaa a n̄s̄e lie, ñ k̄n̄e.

⁵ Dii z̄irin̄ bèn̄: Ñ wa ludanaan̄ek̄ena kaarawe.

⁶ Dii bè: Tó á Luda náan̄e vī féte lán ef̄o w̄éé bà, é o síí lí k̄kiin̄e à a z̄inda wo à gá pé s̄èbe guu, eé a yā ma.

⁷ Tó a gbèkee z̄ò vī èe s̄è waa ke èe s̄aan̄o d̄aa, tó à sù buraa, à dii é ben̄e à mọ à pọ ble ḡōn ȳó?

⁸ Auo, eé ben̄e à pọblee keare, à a uta lie à móare pọblee k̄n̄ ímin̄ao, àpí é gbasa à pọble à í mi.

⁹ Wè z̄ò s̄áabu kpá kè à yā kè wà dàn̄e kè yānz̄in̄ ȳó?

¹⁰ Lem̄e apin̄o s̄o, tó a yā kè Ludaa dàaree kè píngi, à be: Z̄ōn̄n̄ wa ũ, wa z̄īn̄ wá kè.

Kusu ḡōn̄ kurin̄o k̄k̄s̄ana

¹¹ Kè Yesu e gaa Yerusalemu, èe ligaa Samaria b̄usu lézekiizi k̄n̄ Galilio.

¹² Kè èe ḡē lakutu ken, ben ḡōgb̄e kusu ḡōn̄ kurin̄o dààle. Ās̄o ze k̄aa,

¹³ ās̄ lé z̄uzi wà bè: Dii Yesu, ñ wa w̄enda gwa.

¹⁴ Kè à ñ é, ben à bèn̄n̄: À gá à a z̄inda ọd̄o sa'orin̄n̄e. Kè ās̄e gaa, ben ās̄ k̄k̄s̄a.

¹⁵ Kè ās̄ gb̄e doo è a k̄k̄s̄a, ben à liara à sù, èe Luda s̄áabu kpaa k̄n̄ k̄to gb̄aa.

¹⁶ À dàn̄e a puua Yesu ae à ì kp̄aa. Gb̄e pì né Samaria gb̄em̄e.

¹⁷ Ben Yesu bè: Ḡōn̄ kurin̄o bé wà k̄k̄s̄aroo? Ḡōn̄ k̄endoon̄o kú máme?

¹⁸ Ās̄ gb̄ekee e liara à m̄ò Luda s̄áabu kp̄aro, sé gb̄e z̄it̄o k̄éó?

¹⁹ Ben Yesu bèn̄: Ñ f̄eè ñ tá, ma náan̄e kè ñ kè bé à n k̄k̄s̄a.

Gb̄ent̄ee Né suna

(Mat 24:23-28, 37-41)

²⁰ Farisin̄o Yesu là kpata kè b̄ò Luda kiia b̄ona gupuraaazi, ben à w̄en̄la à bè: Kpata kè b̄ò Luda kiia è b̄ò gupuraa wà e k̄n̄ w̄éero.

²¹ Weé be à kú kè ke à kú k̄aro. Kpata kè b̄ò Luda kiia pì kú a té k̄em̄e.

²² Ben à bè a ìban̄n̄: À gur̄o e m̄o kè é Gb̄ent̄ee Né sugur̄o p̄in̄o doke ena ni de, é ero.

²³ Weé beare à kú k̄aa ke à kú kè, m̄ode àton gáro, àton t̄én̄ziro.

²⁴ Lán loupina è guu pu ludambe lé gura kè k̄n̄ à lé k̄aa nà, len eéḡo de le Gb̄ent̄ee Né sugur̄o.

²⁵ Séto à w̄ét̄amma è maamaa ḡĩa, t̄ōrigb̄en̄o é ḡizi.

²⁶ Lán à de nà Nuu gur̄o, len eéḡo de le se Gb̄ent̄ee Né sugur̄o.

27 Gbɛ̃nɔɔ e pɔ blee wɛ̀e í mii, wɛ̀e nɔɔ sɛɛ wɛ̀e zã kɛɛ ai Nuu gàa à gɛ̀ góro'ite guu, ben í dà andunala, wà gàga píngi.

28 Lɛmɛ dɔ Lutu gurɔ, wɛ̀e pɔ blee wɛ̀e í mii, wɛ̀e pɔ luu wɛ̀e pɔ yaa, wɛ̀e pɔ tɔɔ wɛ̀e kpé boboo.

29 Gurɔ kɛ̀ Lutu bɔ̀ Sɔdɔmu, té kɔ̃n ɔ̃fántɛ̃gbɔ̃o kwɛ̀ bɔ̃na ludambɛ, ben wà gàga píngi.

30 Lɛn eégɔ̀ dɛ lɛ gurɔ kɛ̀ Gbɛ̃ntee Né é bɔ̀ gupuraa.

31 Gurɔ beea gbɛ̀ kɛ̀ kú a kpé musu tón pita à gɛ̀ kpé guu à pónɔ̀ sɛɛ à bɔ̃oro. Lɛmɛ dɔ gbɛ̀ kɛ̀ kpé buraa tón liara à pɔ̀ sé bɛro.

32 À tó Lutu naɔ̀ yã dɔagu.

33 Gbɛ̀ kɛ̀ yezi àgɔ̀ a wɛ̀ndi kúna é korazi. Gbɛ̀ kɛ̀ gí a wɛ̀ndizi sɔ̀, adee égɔ̀ wɛ̀ndi vĩ.

34 Mée ooare, gwãavĩ beea gɔ̃n plaaanɔ̀ égɔ̀ daena kɔ̀ sae, weé gbɛ̀ doo sé wà gbɛ̀ doo tón.

35 Nɔ̃gbɛ̀ gɔ̃n plaaanɔ̀ égɔ̀ pɔ̀ lɔ̀ɔ̀ gu dɔ̃nkɔ̃n, weé gbɛ̀ doo sé wà gbɛ̀ doo tó.

36 Gɔ̃gbɛ̀ gɔ̃n plaaanɔ̀ égɔ̀ kú bura, Luda é gbɛ̀ doo sé, eé gbɛ̀ doo tó.

37 Ben aɔ̀ à là wà bè: Dii, má kpaa? À wɛ̀nla à bè: Guu kɛ̀ gè kún, gwen yeberekunɔ̀ é kɔ̀ kakɔ̃an.

18

Gyaanɔ̀ kɛ̀ zè yãkpaɛkerila

1 Yesu yã lèkɔ̀ziñnɛ lɛ à ɔ̀ɔ̃aínnɛ aɔ̃gɔ̀ adua kɛɛ kɔ̀sɔ̀kɔ̀sɔ̀ aɔ̃ton kpasaro.

2 À bè: Yãkpaɛkeri ke bé à kú wéte kea, à Luda vĩa vĩro è gbɛ̀ke yã daro.

3 Gyaanɔ̀ kee kú wéte pì guu, ègɔ̀ mɔ̀ à kiia gɛ̀n baaagɔ̀ è be: N zɛmao ma ibɛɛ yã musu.

4 Èe wero ai gurɔ plaa. Beee gbera à bè a zĩndanɛ: Baa tó má Luda vĩa vĩro, bensɔ̀ mèè gbɛ̀ke yã daro,

5 lán gyaanɔ̀ pì è ìa daama nà, mé zɛo. Tó mée ke lero, à zɛmalana yãana sai é ma ã'ãme.

6 Ben Dii bè: À yãkpaɛkeri zaaa yã'ona ma.

7 Luda é zɛ kɔ̃n gbɛ̀ kɛ̀ à n sɛ̀ aɔ̀ɔ̀e wii lɛɛa fáantɛ̀ kɔ̃n gwãavĩnɔ̃oro? Eé ke kɔ̀kɔ̀kɔ̀ kɔ̃n wɛ̀nlanaon yó?

8 Mée ooare, eé zényome gɔ̀. Baa kɔ̃n beeo tó Gbɛ̃ntee Né sù, eé a náanɛkeri e anduna guu?

Farisi kɔ̃n bɛ'ɔ̀siri

9 Ben à èara à yã kèkii lèkɔ̀zi gbɛ̀ kɛ̀ aɔ̀è n zĩnda die maa aɔ̀ kya kángunɔ̀nɛ.

10 Gɔ̃n plaa kenɔ̀ bé wà gàa adua ke Luda ua guu, gbɛ̀ doo né Farisimɛ, gbɛ̀ doo sɔ̀ bɛ'ɔ̀siri.

11 Farisi pì zɛna èe adua kɛɛ. À bè a swè guu: Luda, ma n sáabu kɛ̀ kɛ̀ má dɛ lán gbɛ̀ kpaaanɔ̀ bàro, dibidibikerinɔ̀, náanesaideenɔ̀, zinakerinɔ̀ ke lán bɛ'ɔ̀siri kɛ̀ bà.

12 Mèègɔ̀ lé yii gurɔ plaplaa azuma kɔ̃n azumao. Pɔ̀ kɛ̀ má è píngi mèè à kuridee bɔ̃nnɛ.

13 Bɛ'ɔ̀siri pì sɔ̀ zɛ kãaa, èe fɔ̀ à wéé sè à musu gwà sero. À kpãngeda kɛ̀ à bè: Luda, n sùu kemao, durunkerin ma ũ.

14 Mée ooare, gɔ̃gbɛ̀ pì tà a bɛ Luda yãsiona guumɛ, èe ke Farisi pinlo. Zaake gbɛ̀ kɛ̀ è a zĩnda sé lezĩ Luda é à busa. Gbɛ̀ kɛ̀ è a zĩnda busa sɔ̀ Luda é à sé lezĩ.

Aubarikadana nɛ̃nɔ̀

(Mat 19:13-15, Maa 10:13-16)

15 Wèe mɔ̀ Yesunɛ kɔ̃n n né fétenɔ̀ lɛ à ɔ̀ kɛ́mma. Kɛ̀ à ibanɔ̀ è lɛ, ben aɔ̀ gínne.

16 Ben Yesu nɛ̃nɔ̀ sisi à bè: À tó nɛ̃nɔ̀ mó ma kiia, àton gínnero, zaake aɔ̀ takanɔ̀ pón kpata kɛ̀ bɔ̀ Luda kiia ũ.

17 Yãpuraan mée ooare, gbɛ̀ kɛ̀ eé kpata kɛ̀ bɔ̀ Luda kiia sí lán né féte bàroo é gɛ̃nlo.

Auzikidee

(Mat 19:16-30, Maa 10:17-31)

18 Gbāade ke m̀ò à Yesu là à bè: Danneri maa, dian mé ke mà wèndi kè è yāaroo ee?

19 Yesu bèné: À kè dia n bè má maaa? Gbēkee maaro, sé Luda ado.

20 Ñ dokanɔ dɔ: Ñton zina kero, ñton gbē dero, ñton kpāi oro, ñton yā di n gbēdaaaaro, ñgae bèe lí n de kɔn n daone.

21 Ben à bèné: Zaa ma néngo zīn má yā beeenɔ kūna píngi.

22 Kè Yesu yā pì mà, à bèné: Yā mèn doo bé à gɔnne. Ñ pɔ kè n vīino yā píngi n à ɔ kpá takaasideenɔa, négɔ auziki vī ludambe. Beee gbera n mó n tɛmazi.

23 Kè à yā pì mà, à nòse yàka, zaake auzikibitadeeme.

24 Kè Yesu à gwà, ben à bè: À zī'ũ maamaa auzikideene à gē kpata kè b̀ò Luda kiia guu.

25 Lakumi gēna pɔɔyīn aaga de auzikide gēna kpata kè b̀ò Luda kiia guula.

26 Ben gbē kè aɔ yā pì mà nò bè: Dé bé eé fɔ à m̀sina ee?

27 Yesu wèníla à bè: Yā kè gbēntee f̀ua à ke, Luda kiia è sí ke.

28 Ben Pita bè: Wa baabɔ píngi tò wa tenzi.

29 Ben Yesu bèné: Yāpuraan méε ooare, gbē kè à a beε tò ke a naɔ ke a vīino ke a dāaronɔ ke a de ke a da ke a néno kpata kè b̀ò Luda kiia yānzi,

30 adee é εara à beee taka e de yāala paripari anduna kè guu, eé wèndi kè è yāaroo e anduna kè èe m̀ɔ guu.

Yesu εara à a ga kɔn a fεεnao yā'ona

(Mat 20:17-19, Maa 10:32-34)

31 Yesu a gɔn kuri awεεplaaanɔ kàkɔaazi, ben à bèné: Wée gaa Yerusalemu. Gwen yā kè annabinɔ kè Luda yān Gbēntee Né musu é papan píngi sa.

32 Weé à kpá bori pānde gbēnɔa, aɔé à fabo, aɔé à sɔsɔ, aɔé lóu sua, aɔé à gbē flāo, aɔé à de,

33 à gurɔ aagɔdee zī eé fεε.

34 M̀ode à iba pìnɔ e à ke m̀i dɔro, zaake yā pì m̀i utenañne, aɔɔ dɔ yā kè èe ooro.

Vīa baakeri kēkɔana

(Mat 20:29-34, Maa 10:46-52)

35 Kè Yesu kà kī kɔn Yerikoo, vīa kee vēna zé léa, èe baa keε.

36 Kè à mà gbēnɔ e gēteε pari, ben à n lá à bè, b̀ón wèe keε.

37 Ben wà bèné, Yesu Nazareti bé èe gēteε gwe.

38 Ben à lé z̀uzi à bè: Yesu, Dauda bori, n ma wènda gwa.

39 Gbē kè aɔ t́e aezīnɔ gine wà bè à yīte, ben à lé gbāa zuna kàara èe bee: Dauda bori, n ma wènda gwa.

40 Yesu zé à bè wà m̀ɔo. Kè à m̀ò, ben Yesu à là à bè:

41 B̀ón n yezi mà kennεε? À wèala à bè: Dii, má yezi ma wéε guu emε.

42 Ben Yesu bèné: Ñ guu e. Ma náane kè n kè bé à n kēkɔa.

43 Zaa gwe gɔɔ à wéε guu è, ben à t̀ezi, èe Luda sáabu kpaa. Kè baade píngi è le, ben wà Luda t́ò b̀ò.

19

Zakeusi

1 Kè Yesu kà Yeriko, èe gēteε à guu.

2 Gbēkee kú gwe à t́on Zakeusi. Be'ɔsirino gbēnsimε, bensɔ auzikideeme.

3 Èe wεteε à e gbē kè Yesu de a ũ, m̀ode gbē gbootoomε, èe f̀ɔ à è èro parii yānzi.

4 Ben à bàa lè à gàa ae à d̀i sí lía le à Yesu e, zaake eé b̀ɔε gwe kpamε.

5 Kè Yesu kà gwe, ben à wéε s̀ε musu à bèné: Zakeusi, n pita kpakpaa. Séde mà pita n be gbāa.

6 Ben Zakeusi pita kpakpaa à à s̀i kɔn pɔnnao.

⁷ Kè gbɛ̃nɔ̃ è lɛ, ben aɔ̃ɔe wisɔ̃ɔ kaa wà bè: À gàa pita durunkeri bɛ.

⁸ Ben Zakeusi fɛ̃ɛ à zè à bè Diine: Dii, mé ma auziki kpadoo kpaate takaasideenɔ̃ɔ. Tó ma gbɛ̃ke takii kè sɔ̃, mé ɛara mà à gɛ̃ɛ kpáa leo siigɔ̃mɛ.

⁹ Ben Yesu bène: Ua kè deenɔ̃ m̀sina è gbàa. Zaake gbɛ̃ kèkii se né Ibraĩ boriime.

¹⁰ Gbɛ̃ntee Né mò lɛ à gbɛ̃ kè sàsá wete à à mì síme.

*Ɔɔdakɛna zĩkerinɔ̃ɔ
(Mat 25:14-30)*

¹¹ Gurɔ̃ kè wèè à yā pì maa, ben à ɛara à yā kàarañne ɔ̃. Lán à kà kĩ kɔ̃n Yerusalemuo nà, wèè daa kpata kè b̀ Luda kiia é b̀ gupuraa gɔ̃mɛ, ben à yā lèkɔ̃ziñne

¹² à bè: Kína bori ke bé èe gaa bùsu zàazān lɛ wà à kpá kpatan, eé liara à su.

¹³ Ben à a zĩkerinɔ̃ sisi gɔ̃n kuri, à kondogi ɔ̃ kpà n̄ baadea m̀n basɔ̃ɔɔro, à bèñne: Àgɔ̃ laa taao ai màgɔ̃ gá su.

¹⁴ À bùsudeenɔ̃ sɔ̃ zàn, ben aɔ̃ zĩrinɔ̃ zĩ à kpɛɛ aɔ̃ bè: Wé we gbɛ̃ pì kí blewero.

¹⁵ Kè wà à kpà kpatan à sù, à bè wà zĩkeri kè a ɔ̃ kpàmma pìnɔ̃ sísi, lɛ à e à d̃s lán aɔ̃ àrè è nà.

¹⁶ Gbɛ̃ káaku mò à bè: Dii, n ɔ̃ pì àrè kàarame leo kuri.

¹⁷ Ben à bène: N̄ kè, zĩkeri maa. Lán n̄ náane v̄i kɔ̃n à féteo nà, négɔ̃ iko v̄i wéte m̀n kurinɔ̃a.

¹⁸ Gbɛ̃ plaadee mò à bè: Dii, n ɔ̃ pì àrè kè leo ɔ̃ɔro.

¹⁹ Ben à bène: Mm̄n sɔ̃, négɔ̃ iko v̄i wéte m̀n ɔ̃ɔroonɔ̃a.

²⁰ Ben gbɛ̃ pānde mò à bè: Dii, n ɔ̃ɔe kè. Má ùte kokona bisa kāsāa guu.

²¹ Má n v̄i v̄i, zaake n yānɔ̃ zĩ'ũ. Neè pó kè née diero sé, neè pó kè née t̄ro kè.

²² Ben à bène: Zĩkeri zaa, n lé bé à n kari kè. N̄ d̃s kè ma yānɔ̃ zĩ'ũ, m̀eè pó kè m̀eè diero sé, m̀eè pó kè m̀eè t̄ro kè.

²³ Kè n̄ d̃s lɛ, b̀yānzin née ɔ̃ɔdaa keoñne, lɛ tó ma su, mà a pó sí kɔ̃n à àreoro?

²⁴ Ben à bè gbɛ̃ kè aɔ̃ kú gweenɔ̃ɔne: À à ɔ̃ pì sía à kpá gbɛ̃ kè àrè è leo kuria.

²⁵ Ben wà bène: Dii, à àrè leo kuri kūna kò.

²⁶ Ben à wèñla à bè: M̀eè ooare, gbɛ̃ kè pó v̄in Luda é kaaranɛ. Gbɛ̃ kè v̄iroo sɔ̃, baa kè à v̄i Luda é síame.

²⁷ Ma ibɛɛ kè aɔ̃ yezi mà kí bleñneroonɔ̃ sɔ̃, à m̀ónyo kè à n̄ d̃ɛɛ ma aɛ.

*Gbāakɛkpana Yesuzi Yerusalemu
(Mat 21:1-11, Maa 11:1-11, Yoh 12:12-19)*

²⁸ Kè Yesu yā pì ò à yāa, ben à dà zén, èe gaa Yerusalemu.

²⁹ Kè à kà kĩ kɔ̃n Betefageo kɔ̃n Betanio s̄s̄i kè wè be Kùkpe gɛɛzi, ben à a ìba zĩ gɔ̃n plaa

³⁰ à bèñne: À gá lakutu kè kú a aɛ kèkāa guu. Tó a gɛ̃, é zaakinɛ b̀rɔ̃ e bàɔna gwe, gbɛ̃kee e dia zikiro. À poro à suo.

³¹ Tó wà a la wà be, à kè dia ée poroo, à be Dii bé à yezi.

³² Ben zĩrinɔ̃ gàa, aɔ̃ è lán à òñne nà.

³³ Kè aɔ̃ɔe zaaki pì poroo, ben à diinɔ̃ n̄ lá wà bè: À kè dia ée zaaki pì poroo?

³⁴ Aɔ̃ wèñla wà bè: Dii bé à yezi.

³⁵ Ben aɔ̃ sù zaaki pìo Yesunɛ, aɔ̃ n̄ utanɔ̃ kpàɛa, ben aɔ̃ Yesu dia.

³⁶ Lán èe gaa nà, gbɛ̃nɔ̃ e n̄ utanɔ̃ kpaɛɛ zén.

³⁷ Kè à kà kĩ kɔ̃n guu kè zé pì mì pè Kùkpe s̄s̄i guzureao, ben p̄onnaa guu à ìba kè aɔ̃ tézinɔ̃ n̄ píngi nà Luda sáabukpanaa kɔ̃n kòto gbāaaao dabuyā kè aɔ̃ ènɔ̃ musu píngi

³⁸ wà bè:

Aubarikadeen kína kè èe m̄ɔ̃ Dii tóo ũ.

Aafia kú ludambɛ, gakui kú musu.

³⁹ Farisi kè aɔ̃ kú zà guu kenɔ̃ bène: Danneri, n̄ kpākè n̄ ìbanɔ̃zi.

40 Ben à wèñla à bè: Mée ooare, tó aǎ yǎte, gbèno bé weé wii pì lé.

Yesu ɔ̀dɔ̀na Yerusalemudeenɔ̀ne

41 Kè à s̀ Yerusalemuzi, à gwà, ben à ɔ̀ d̀ à musu

42 à bè: Tó n yǎ kè eé m̀nnɛ k̀n aafiao d̀ gbàa yǎ dé, ɛ à kɛ nna. M̀de tia sa à utɛnannɛmɛ.

43 À gurɔ̀ é mó kè n ibɛɛnɔ̀ é gbà lezĩnɔ̀ d̀ wà liganzi wà n kagura kɛ

44 aǎé n gboro aǎé n gbèno dúgu z̀. Baa gbè ke aǎé tó didik̄aro, kè nɛɛ gurɔ̀ kè Luda wée kpàenzii d̀ro yǎnzi.

Yesu kuuna Luda ua

(Mat 21:12-17, Maa 11:15-19, Yoh 2:13-22)

45 Kè Yesu gè Luda ua guu, ben à pè laayarina.

46 À bènnɛ: Wà kè Luda yǎn wà bè: Ma kpé égɔ̀ de aduakɛkɛ ɔ̀mɛ, ben á kè gbèblerinɔ̀ tò ũ.

47 Lán guu e d̀ nà Yesu ègɔ̀ yǎ daánnɛ Luda ua guu. Ben sa'orikinɔ̀ k̀n luda yádannerinɔ̀ k̀n gbènsinɔ̀ e zé wɛtɛ wà à de,

48 m̀de aǎɔ̀e à kɛna zé ero, kè baade píngi swá kpá wèe à yǎ maa yǎnzi.

20

Yesu gbekana a ikozi

(Mat 21:23-27, Maa 11:27-33)

1 Zĩkea Yesu e yǎ daa gbènnɛ Luda ua guu, è baaru nnaa kpaaánnɛ, ben sa'orikinɔ̀ k̀n luda yádannerinɔ̀ k̀n gbènsinɔ̀ m̀

2 wà bènnɛ: Ñ owe, iko kpareen nɛɛ yǎ kèno kɛɛo? Dé bé à n gba iko pì?

3 Ben à wèñla à bè: Mapi se mé yǎ gbekaawa. À omɛ,

4 Yaaya gbèno batisikɛna b̀ Luda kiián ỳ, ke gbèntee kiiamɛ?

5 Ben aǎ yǎ g̀g̀ wà bè: Tó wa bè Luda kiiamɛ, eé wa la, b̀yǎnzin wée Yaaya yǎ sírozi?

6 Tó wa bè gbèntee kiiamɛ s̀, gbè píngi é wa pápa gbèno aǎ wa dɛdɛ, zaakɛ aǎ Yaaya annabikɛɛ si.

7 Ben aǎ wèla wà bè: Wá d̀ tó mán à b̀nlo.

8 Ben Yesu bènnɛ: Èndɛ mapi se mé iko kè mée yǎ kèno kɛɛo oarero.

Geepi líkɛ ayakerinɔ̀

(Mat 21:33-46, Maa 12:1-12)

9 Ben Yesu yǎ kèkii lèk̀ziínnɛ à bè: Gbèke bé à geepi líkɛ bà, ben à nà ayakerinɔ̀ne ǹ ɔ̀zĩ à fɛɛ táo à gurɔ̀plaa kè gwe.

10 Kè geepiz̀gurɔ̀ kà, ben à a z̀ri z̀ ayakeri p̀nɔ̀, ɛ aǎ a geepi bɛɛ p̀ kpáa, ben ayakeri p̀nɔ̀ à gbè, aǎ à gbàɛ ɔ̀kori.

11 Ben à èara à z̀ri pǎnde z̀ d̀, ben aǎ à gbè aǎ wí dàa aǎ à gbàɛ ɔ̀kori.

12 Ben à èara à gbè aag̀dee z̀ d̀, ben aǎ à kènnà aǎ pèa.

13 Ben buradee p̀ bè: Mé kɛ diamɛ saa? Mé ma nég̀gbè mèn do yenzidee z̀m̀ma. Ke aǎé à yǎ da gwɛɛ?

14 Kè ayakeri p̀nɔ̀ à è, aǎ bèk̀nnɛ: Túbiberin yè, wà à de, à túbi é gɔ̀ wa p̀ ũ.

15 Ben aǎ b̀o buraa guu, aǎ à dè.

T̀! B̀n buradee p̀ é kènyo?

16 Eé mó à ayakeri p̀nɔ̀ dɛdɛ à buraa p̀ na gbè pǎndenɔ̀ne ǹ ɔ̀zĩ. Kè gbèno yǎ p̀ mà aǎ bè: Wàton ero!

17 Ben Yesu ǹ gwa tíi à bè: Yǎ kè wà kè Luda yǎn kèkii de diamɛ?

Gbè kè kpéborinɔ̀ pǎ kpàzi

bé à g̀ kpé gooda gbè m̀dee ũ.

18 Gbē kè lèe gbè pìà é wíwime,
tó à lèe à sì gbēa sō, eé à ú lómé.

Be'ɔkpana Sizaa yā

(Mat 22:15-22, Maa 12:13-17)

19 Ludayādannerinɔ kɔn sa'orikinɔ dɔ kè n̄ yānzin à yālekɔzina pì òzi, ben aɔ zé wète
wà à kù gɔɔ, mɔde aɔ vīa kè gbēnɔne.

20 Aɔɔe à kpákpa, ben aɔ zāmbadee kè aɔɔe n̄ zīnda diɛe gbē maaa ũunɔ zīa, le wà e wà
à kù a yā'ona guu, wà à kpá n̄ b̄usu gbāadeea à gbāaa móné.

21 Ben zāmbadee p̄inɔ à là wà bè: Danneri, wá dɔ kè n̄eè yā o n̄ yā dañne a zéa. N̄eè gbē
wéé gwaro, n̄eè Luda zé dañne kɔn yāpuraao.

22 À zé vī wà be'ɔ kpá Sizaaɔ ke wàton kpáaro?

23 Yesu n̄ mɔnafikikɛe d̄óm̄ma, ben à bèñne:

24 À ɔɔ pì doo ɔɔame mà gwa. Dé mì w̄ezān yè kɔn à tóo? Aɔ wèà la wà bè: Siza pómé.

25 Ben à bèñne: Tò, à pó kè de Siza pó ũ kpá Sizaa, à pó kè de Luda pó ũ kpá Ludaa.

26 Ben aɔ fūa wà à kù à yā'ona guu gbēnɔ wáa. À yāwenlana b̄ò n̄ sae, ben aɔ n̄ lé yīte.

Gèno fɛena yā

(Mat 22:23-33, Maa 12:18-27)

27 Ben Sadusi kè aɔè be gèno è fɛeroonɔ m̄ò Yesu kiia, aɔ à gbèka

28 wà bè: Danneri, Musa òwe a takada guu à bè: Tó gbē gà à a naɔ tò né'isai, à dāaro
gyaanɔ pì sé, le à né borii dato a v̄iine.

29 Lemé dedɔnkɔdeenɔ kuu gɔɔn swɛɛplaa. Woru nɔɔ sè, ben à gà né'isai.

30 Ben Sabi nɔɔ pì sè dɔ.

31 Sabi gbera Biɔ sè dɔ. Aɔɔ kè le n̄ gɔɔn swɛɛplaa n̄ p̄ingi, aɔ gàga né'isai.

32 Aɔ p̄ingi gberan nɔɔ pì gà se.

33 Tò! Gèno fɛegurɔɔ zī aɔ dé bé eégɔ nɔɔ pì v̄ii? Zaake aɔ gɔɔn swɛɛplaa n̄ p̄ingi aɔ à d̄ò nɔɔ
ũme.

34 Ben Yesu wèñla à bè: Anduna kè gbēnɔ è nɔɔ sé aɔè zā ke,

35 mɔde gbē kè Ludaa diè kè aɔ k̄s̄iò wà b̄o gaan aɔ anduna dufu leenɔ é nɔɔ séro, aɔé zā
kero.

36 Weégɔ kuu lán malaikanɔɔ kuu n̄ame, weé ga d̄oro. Weégɔ de Luda néno ũme, gàafɛenɔ
ũ.

37 Baa Musa à gèno fɛena yā p̄itiañne gura kè à gyanto yā òn à bè, Diin Ibraī kɔn Isaakuo
kɔn Yakubuo Luda ũ.

38 Dii è ke gèno Luda ũro, gbē b̄eenɔ Ludame, zaake gbē p̄ingi b̄e Ludane.

39 Ben ludayādanneri kenɔ f̄eè wà yā ò wà bè: Danneri, n̄ yā maaa ò.

40 Ben aɔɔe gà wà yāke làa d̄oro.

Mesaya bori yā

(Mat 22:41-46, Maa 12:35-37)

41 Yesu n̄ lá à bè: À kè dia wè be Dauda boriin Mesaya ũu?

42 Zaake Dauda bè Saamu takada guu:

Dii bè ma diine à v̄eè a ɔplaazi

43 ai àgɔ à ibɛenɔ kene tinti ũ.

44 Kè Dauda bène Dii, à kè dia eégɔ de à borii ũ d̄oo?

Ludayādannerinɔ kɔn Farisinɔ mɔnafiki

(Mat 23:1-36, Maa 12:38-40)

45 Kè baade p̄ingi e à yā maa, ben à bè a ìbanɔne:

⁴⁶ À làakari ke ludayādann̄erin̄ozi. Aṣèḡõ yezi wàḡõ tet̄enazi k̄õn uta gb̄aan̄o dana, le wàḡõ ì kpaam̄ma yàran̄o. Aṣèḡõ yezi wà v̄ēe aduak̄ek̄pe v̄ēeki maaan̄õn k̄õn p̄onna p̄oble v̄ēeki maaan̄o.

⁴⁷ Aṣè adua gb̄aa ke le gb̄en̄o ñ e yānzi, ben aṣè gyaan̄õn̄o kpé sím̄ma. Aṣ w̄ét̄amma éḡõ pás̄i de gb̄ē píngi p̄óla.

21

Gyaan̄o takaaside ɔdana (Maa 12:41-44)

¹ Kè Yesu w̄éé sè musu, ben à è ɔdeen̄o e ñ gbaan̄o daa ɔdakii guu.

² Ben à gyaan̄o takaaside ke è gwe, à k̄ob̄o plaaa dàn.

³ Ben à bè: Yāpuraan m̄éé ooare, gyaan̄o takaasidee p̄i ɔo dàn de gb̄ē píngila.

⁴ Zaake aṣ ɔo sà guun aṣ b̄on̄ wà k̄an̄ ñ píngi. N̄ogb̄ē p̄i s̄õ, à takaasik̄e guu p̄o kè à v̄i à p̄o bleon à dàn píngi.

Yerusalemu kaat̄ena k̄õn andunayāagur̄o s̄èedan̄o (Mat 24:1-21, Maa 13:1-19)

⁵ Gb̄eken̄o e Luda ua yā oo, aṣ bè wà à kp̄en̄o k̄èke maa k̄õn gb̄ē maaan̄o k̄õn p̄o kè wà Luda gb̄an̄o, ben Yesu bè:

⁶ Gur̄o ke é su kè p̄o kè á è k̄en̄o, baa gb̄ē ke weé tó dik̄aro, weé gboro píngim̄e.

⁷ Ben aṣ à là wà bè: Dann̄eri, b̄oren̄ yā k̄en̄o é k̄e? Bó bé eéḡõ de à kegur̄o s̄èeda ũu?

⁸ Ben à w̄en̄la à bè: À làakari ke, àton tó wà a s̄as̄aro, zaake weé mó pari k̄õn ma tóo, aṣéḡõ bee Mesayan ñ ũ, gur̄o p̄i s̄õ k̄a k̄i. Àton t̄én̄ziro.

⁹ Tó a z̄in̄o baaru mà ke tó á mà wà f̄ek̄õzi yān̄o, àton tó v̄ia a k̄uro. Sé beeen̄o ke káaku ḡia, m̄ode anduna é yāa ḡõro.

¹⁰ Ben à bèñ̄e: Bori k̄õn boriio é f̄ek̄õzi, lem̄e d̄o b̄usu k̄õn b̄usuo.

¹¹ T̄oote niḡaniḡana pás̄in̄o k̄õn n̄oaaõ k̄õn gagyāan̄o éḡõ kú guken̄o. Àisi zaa v̄ia yān̄o é b̄o ludamb̄e.

¹² Le yā p̄in̄o kpé à su píngi weé a k̄uk̄ū wà w̄éé t̄āawa. Weé a na aduak̄ek̄pedeen̄õn̄e ñ ɔz̄i, weé a ká kp̄ésiaan̄, weé ḡaao k̄inan̄o k̄õn b̄usu gb̄ensin̄o ae ma tó yānzi,

¹³ éḡõ deñ̄e ma s̄èedadeen̄o ũ.

¹⁴ À a làakari kp̄áe, àton yā kè é o damu ke káakuro,

¹⁵ zaake m̄ambe mé yā daare a l̄en̄, mé a gba ònd̄õ, le a ib̄e ke tón gí à yāzi ke à a eḡe boro.

¹⁶ Baa a de k̄õn a dao k̄õn a v̄in̄o k̄õn a d̄aaron̄o k̄õn a dan̄en̄o k̄õn a gb̄ennan̄o é a kp̄ám̄ma, wà a gb̄eken̄o de.

¹⁷ Baade píngi é zaagu ma yānzi,

¹⁸ m̄ode baa a mik̄ā w̄en̄ doo é z̄inn̄aro.

¹⁹ Z̄ena gb̄aaa guu é w̄endi e.

²⁰ Tó á è z̄ik̄p̄een̄o liga Yerusalemuzi, àḡõ d̄õ kè à kaat̄ena z̄a d̄oro.

²¹ Gb̄ē kè aṣ kú Yudean̄o bàà sí wà mì pé kp̄iin̄o, gb̄ē kè aṣ kú Yerusalemun̄o f̄aak̄õa. Lakutudeen̄o tón ḡē à guuro.

²² Zaake gur̄o p̄i né w̄ét̄ammagur̄oome, le yā kè wà kè Luda yān̄o papa píngi yānzi.

²³ W̄aiyoo n̄òsindadeen̄o k̄õn n̄édandeen̄o gur̄o beea, zaake b̄usu p̄i naw̄ēa éḡõ bíta, Luda p̄of̄é é pita gb̄ē p̄in̄o.

²⁴ Weé ñ gb̄eken̄o d̄ede f̄ēdaao, weé ñ gb̄eken̄o k̄uk̄ū wà tányo b̄usu píngi guu z̄iz̄on̄o ũ, bori p̄anden̄o é kiti pá Yerusalemua ai aṣ gur̄o papa.

Gb̄ent̄ee Né suna (Mat 24:29-35, Maa 13:24-31)

²⁵ Sèedanɔ éǵɔ kú ɔfǎntǎa kɔn mɔvurao kɔn sɔsɔnɛnɔ, bori píngi éǵɔ kú ɔsɔsɔiaa guu tɔɔtɛ. Aǵéǵɔ kú bídi guu ísia kǐi kɔn à zuzunao yǎnzi.

²⁶ Vǐakɛna yǎ kè èe mɔɔ andunaa yǎnzi gídi é tó gbɛnɔ gbǎsǐ lé, zaakɛ ɔ kè kú ludambɛɛnɔ é sǎsǎ í kúkiia,

²⁷ weé gbasa wà Gbɛntee Né suna e ludambɛ luguun kɔn gbǎaaɔ kɔn gakui bítao.

²⁸ Tó yǎ beeenɔ nà kɛnaa, à fɛɛ à zɛ à a mì sé musu, zaakɛ a mìsina bé à kà kǐi.

²⁹ Yesu yǎ lèkɔziínɛ à bè: À kákǎ lí gwa kɔn lí kpaaanɔ.

³⁰ Tó á è aǎ lá bɔrɔ pà, eè dǎ a zǐnda kè guwǎagurɔɔ kà kǐi.

³¹ Lɛmɛ sǎ, tó á è yǎ pìnɔɔ e kɛɛ lɛ, àǵɔ dǎ kè kína kè bɔ Luda kiia suna kà kǐi.

³² Yǎpuraan méɛ ooare, gurɔɔ kè gbɛnɔ é gɛtɛro ai yǎ pìnɔ gá kɛo píngi.

³³ Musu kɔn tɔɔtɛo é gɛtɛ, mɔde ma yǎnɔɔ gɛtɛna vǐro.

³⁴ À làakari kɛ. Àton tó mìsaiyǎ kɔn wɛdɛkɛnao kɔn wɛndi kǎhǎnkɛnao a làakari síawaro, lɛ à sugurɔɔ tón a kú kǎndo lán takutɛɛ bàro yǎnzi.

³⁵ Zaakɛ eé kúɛ gbɛ kè aǎɔ kú tɔɔtɛnɔa baama píngi.

³⁶ À itɛ kɛ, àǵɔ adua kɛɛ baabɔrɛ, lɛ à fǎ à piti yǎ kè èe mɔɔa píngi à zɛ Gbɛntee Né aɛ.

³⁷ Lán guu e dɔɔ nà Yesu èǵɔ yǎ daánɛ Luda ua. Tó uusie kè, è bɔ à gá i Kùkɛ sǐsǐgɛɛzi.

³⁸ Kɔngɔ idɛ'idɛn baade píngi è fɛɛ à gá à yǎ ma Luda ua guu.

22

Lékpakɔsɔna Yesuzi

(Mat 26:1-5, Maa 14:1-2, Yoh 11:45-53)

¹ Bureði Sésɛ'èzɛsai zǐbaa kè wè be Banlaa kà kǐi.

² Sa'orikinɔ kɔn ludayǎdannɛrinɔɔ e zé wɛtɛɛ wà Yesu dɛ, zaakɛ aǎɔɛ vǐa kɛɛ gbɛnɔnɛ.

Yudasi bɔna Yesu kpɛɛ

(Mat 26:14-16, Maa 14:10-11)

³ Ben Setǎn gɛ̀ Yudasi kè wè benɛ Isikariɔti guu, gɔɔn kuri awɛɛplaaanɔ dokemɛ.

⁴ Ben Yudasi gǎa à lé kpàkɔsɔ kɔn sa'orikinɔ kɔn Luda ua dǎkpari gbɛnsinɔ dian é kɛ nà à Yesu kpámma.

⁵ Aǎ ɔɔ kè nna, ben aǎ lɛdole kè wà ɔɔ kpáa.

⁶ À zèo, ben èe zé wɛtɛɛ à Yesu kpámma parii mìkɛɛ.

Banla ɔ́ble kekɛna

(Mat 26:17-25, Maa 14:12-21, Yoh 13:21-30)

⁷ Bureði Sésɛ'èzɛsai zǐbaa gurɔɔ kà, gurɔɔ kè wè Banla sǎnɛ bɔrɔ kòto kpá.

⁸ Ben Yesu Pita kɔn Yohanao zǐ à bè: À gá Banla ɔ́bleyǎ kekɛwe.

⁹ Ben aǎ à là wà bè: Ní yezi wà kekɛ máme?

¹⁰ Ben à wèníla à bè: Tó a gaa wétɛ guu, gɔgbɛ ke é daalɛ à í sena looo. À tézi ai ua kè eé gɛn.

¹¹ À o ua pì bɛdeenɛ, Dannɛri bè mán pitakii kún, guu kè é Banla ɔ́ble kɔn a ìbanɔ?

¹² Eé kpé musu bíta kè wà kèkɛ ɔɔbaare. À ɔ́bleyǎ kekɛ gwe.

¹³ Kè aǎ gǎa, aǎɔ è lán Yesu ònɛnɛ nà, ben aǎ Banla ɔ́bleyǎ kèkɛ gwe.

Dii ɔ́blee

(Mat 26:26-30, Maa 14:22-26, 1Kɔ 11:23-25)

¹⁴ Kè à gurɔɔ kà, Yesu m̀ à vèɛ gwe kɔn a zǐrinɔ lɛdo.

¹⁵ Ben à bènnɛ: Banla ɔ́blee kè blɛnao nii e ma dɛɛ maamaa ai màgɔ gá nawɛa kɛ,

¹⁶ zaakɛ méɛ ooare, mé ble dɔro ai kpata kè bɔ Luda kiia gá bɔo gupuraa, gbasa zǐbaa yǎpura gá m̀.

¹⁷ Kè à togoo sè, à Luda sǎabu kpà, ben à bè: À sí à dɔdɔkɔnɛ,

18 zaake méε ooare, mé geepi'i mi doro ai kpata kè bò Luda kiia gá bɔo gupuraa.

19 Kè à buredi sè, ben à aubarika dàn à likɔre à kpàmma à bè: Ma mè kè má kpà a yānzin yè, àgaegɔ beee keε ma yā dɔnaagu yānzi.

20 Kè aɔ pò blè wà yāa, à togoo pì sè le dɔ à bè: Ma aru kè eé bɔεareen yè, Luda bà kuuna kɔn gbɛnɔo dufu aru ũ.

21 Ma bɔnkpeedeε ɔɔ kúmao taaguu,

22 zaake Gbɛntee Né é kpá guuzi lán Ludaa diene nàme. Wāiyoo gbɛ kè eé à kpámma pì.

23 Ben aɔ nà kɔ lalanaa wà bè: Wa dé bé eé yā beee keε?

Denla yā

24 Ben leokpakɔa fɛε n̄ té, kè aɔ yezi wà dɔ n̄ gbɛ kè de a daala.

25 Ben Yesu bènnε: Bori pānde kɔnanɔ è gbāaa ble n̄ gbɛnɔa, gbāadeenɔ sɔ è n̄ zīnda sísi yāmaakerinɔ.

26 Mɔde àton ke le ro. Séde gbɛ kè bíta a té gɔ de lán gbɛ kè kēsāazii bà. Séde a dɔn'aεdee gɔ de lán gbɛ kè èe zī keεaree bà.

27 Póbleri kɔn zīrio, aɔ dé bé à bítaa? Póblerinloo? Mapi sɔ má kú a té lán zīri bàme.

28 Gbɛ kè zèmao ma nawɛakena guunɔn a ũ.

29 Lán ma De ma kpa kpatan nà, len mé a kpá kpatan le se,

30 é pò blemao ma kpatan, é vɛε kiblekitan àgɔ yā gɔgɔɔ kɔn Isaraili bori mèn kuri awεεplaaanɔε.

Yesu gĩake à dɔ yā ké Pita é ke

(Mat 26:31-35, Maa 14:27-31, Yoh 13:36-38)

31 Simɔ, Simɔ, n̄ ma. Setān zé wète à a fāfā lán wè pówεε fāfā nà.

32 Ben ma adua kènnε le ma náanε kè n̄ vī tón kēsāmmaro. Tó n̄ liara n̄ suma, n̄ n̄ gbɛnɔ gba gbāaa.

33 Pita bènnε: Dii, má s̄i wà ma da kpésiaan mà ganyo.

34 Yesu bè: Pita, méε oonne, ai koo gɔ gá lé zu gbāa, né lé sémazi gèn aagɔ.

35 Ben à n̄ lá à bè: Kè ma a zī ɔɔɔ kɔn bòkologommao kɔn kyateenɔ sai, pòke kēsāawaɔ? Ben aɔ bè: Auo.

36 Ben à bènnε: Tia sa gbɛ kè ɔɔɔ vī, à sé. Lemε dɔ kɔn bòkologommao. Gbɛ kè fɛεdaa vī s̄ro, à a uta yā à lú.

37 Méε ooare, séto yā kè wà kè Luda yān ma musu papa kè wà bè: Wà à diε dōnkɔ kɔn taarikerinɔ. Yā kè wà kè ma musu pì bé èe keε sa.

38 Aɔ bè: Dii, fɛεda mèn plaan yè. Ben à bènnε: Beee mò.

Yesu aduakena zaa Kùkpe s̄is̄gεεzi

(Mat 26:36-46, Maa 14:32-42)

39 Yesu bò à gàa Kùkpe s̄is̄gεεzi lán è ke nà. À ìbanɔ tēzi.

40 Kè à kà guu kè èe gaan, à bènnε: À adua ke le àton fu yāgwanaaro.

41 Ben à kènn̄ma à kà lán wè gbè zu à léε zaka bà. Ben à kùε à adua kè

42 à bè: Baa, tó n̄ yezi, n̄ togo'i kè síma, mɔde èe ke ma poyeziyānlo, séde n̄ pò.

43 Ben malaika bò ludambε à mòzi à à gbà gbāaa.

44 Kuuna wéētamma guu èe adua keε kɔn aīao. Ben à ísimma e t̄ɔ t̄ɔt̄εa lán arutōna bà.

45 Kè à adua kè, à fɛε à liara à s̄u à a ìbanɔ lè, aɔεe ii oo kɔn pɔsiaao.

46 Ben à bènnε: À kè dia ée ii oo? À fεε à adua ke le àton fu yāgwanaaro.

Yesu k̄na

(Mat 26:47-56, Maa 14:43-50, Yoh 18:3-11)

47 Kè à kpé èe yā oo, ben wà kà paripari. Gbɛ kè wè benε Yudasi, à ìba gɔɔn kuri awεεplaaanɔ doke bé à dōnnε aε. Kè à s̄zi le à lé péa,

48 ben Yesu bène: Yudasi, lépènaan né Gbèntee Né kpáorímaó?

49 Kè gbè kè aṣo kú kōn Yesuonṣo yā kè èe mṣo è aṣo bè: Dii, wà n lélé kōn fēedaon yó?

50 Ben aṣo gbè doo sa'oriki ìsi zìri lè à à swā ṣplakpapṣo gò.

51 Ben Yesu bè: À beee tó. Kè à ṣ kè à swāa, ben à kè a gbèn.

52 Ben à bè sa'orikinṣo kōn Luda ua dākparinṣo kōn gbēnsi kè aṣo mōzinṣo: A mṣmazi kōn fēedaanṣo kōn gònṣo lán kpāi wéedewen ma ũu bàó?

53 Lán guu e dṣo nà mēgṣo kúao Luda ua, ben ée ṣ kemaro. Mṣde gurṣo kè de a pṣ ũme, gusia kíblena gurṣome.

Pita lésena Yesuzi

(Mat 26:57-58, 69-75, Maa 14:53-54, 66-72, Yoh 18:12-18, 25-27)

54 Kè aṣo Yesu kú wà sùo, aṣo gāao sa'oriki ìsi be. Pita té n kpèe káaa.

55 Kè wà té lè ua gura, wà kàe wà lìgazi, ben Pita mṣo à sòto n té.

56 Zònṣokpare ke à è, ben à wée pèa à bè: Gbè kèkii kúo sṣo né.

57 Ben à lé sèzi à bè: Nṣgbè, má à dṣoro.

58 Kè à kè saa fète gbè pānde à è, ben à bè: Mpi se, aṣo gbè doon n ũ. Ben Pita bè gṣgbè pìne: Mámbeero!

59 Kè gurṣo zaka gète lán awa doo bà, gbè pānde nākṣrea à bè: Yāpura gbè kèkii kúome, zaake Galili gbēme.

60 Ben Pita bè: Má dṣo yā kè n téaro. Zaa gwe gṣo kè èe yā oo, ben koo lé zù.

61 Dii lè à wée pè Pitaa, ben yā kè à ò dṣo Pitan kè à bè, ai koo gṣo gá lé zu gbāa, eé lé séazi gènn aagṣo.

62 Ben Pita bṣo bàazi à pṣsia ṣo dṣo.

Yesu fabona

(Mat 26:67-68, Maa 14:65)

63 Gbè kè aṣo Yesu dākpaanṣo à fabò aṣo à gbè.

64 Aṣo pṣo yìne a uua, ben aṣo à lalaa wà bè: N'annabikēyā o, dé bé à n lèe?

65 Dṣkeona guu aṣo yā pari pāndenṣo òne dṣo.

Yuda gbēnsinṣo yākpækèna kōn Yesuo

(Mat 26:59-66, Maa 14:55-64, Yoh 18:19-24)

66 Kè guu dṣo, Yuda gbēnsinṣo kṣo kākṣa, sa'orikinṣo kōn ludayādannerinṣo n píngi, ben aṣo Yesu sè wà gāao n yākpækèkiia.

67 Ben aṣo à là wà bè: Mesayan n ũó? N'owe. À wèníla à bè: Tó má òare, é síro.

68 Tó ma yāke làawa sṣo, é wero.

69 Zaa tia la Gbèntee Né égṣo vèena Luda Gbāade ṣplaazi.

70 Ben baade píngi bè: Ase Luda Nén n ũó? Ben à wèníla à bè: Lán á ò nà, mámbe à ũ.

71 Ben aṣo bè: Wa bà ũgba kōn sèedadee dṣo? Wá mà à lézì kò.

23

Pilati yākpækèna kōn Yesuo

(Mat 27:1-2, 11-14, Maa 15:1-5, Yoh 18:28-38)

1 Ben aṣo fèe n píngi aṣo gāao Pilati kiia.

2 Aṣo yā diia wà bè: Wa gbè kè è èe gudèe kèe wa bùsun, è gínne wà be'ṣo kpá Sizaa, ben à a zìnda diè Mesaya ũ, kí ũ.

3 Ben Pilati à là à bè: Mbe Yudanṣo kína ũó? À wèàla à bè: Len n ò le.

4 Ben Pilati bè sa'orikinṣo kōn parii kè aṣo kú gweenṣo: Mèe taari e gṣgbè pìaro.

5 Ben aṣo nākṣrea wà bè: Ègṣo té kaa gbēnṣo a yādannena guu Yudea bùsun píngi. À nàa Galilime ai à gāa à kào kè sa.

⁶ Kè Pilati mà ɛ, ben à gbèka tó Galili gbɛn à ũ.

⁷ Kè à dɔ kè à bò Hɛrɔdu bùsumɛ, ben Hɛrɔdu pì sɔ́ kú Yerusalemu zĩ beea, ben à à gbàɛ à kiia.

⁸ Kè Hɛrɔdu Yesu è, ben à pɔɔ kè nna maamaa. À à baaru mà, ben à yezi n wée sikɔ́le zaa gikena. À wée dɔzi à Yesu dabuyákɛna e.

⁹ À yānɔ lālaa pari, ben Yesu e à ke weàlaro.

¹⁰ Sa'orikinɔ kɔn ludayādannerinɔ zɛna gwe aɔɔe yā didiia pāsīpāsī.

¹¹ Hɛrɔdu kɔn a sozanɔ kya kà Yesun aɔ́ à fabò aɔ́ uta wéedeɛ dānɛ, ben à èara à à gbàɛ Pilati kiia.

¹² Zĩ beean Hɛrɔdu kɔn Pilatio gò kò gbɛ ũ, zaakɛ aɔ́ íbetɛ kpà kɔomɛ yā.

Yadana Yesula

(Mat 27:15-26, Maa 15:6-15, Yoh 18:39-19:16)

¹³ Pilati sa'orikinɔ kɔn gbāadeenɔ kɔn gbɛ kpaaanɔ kàkɔa

¹⁴ à bènnɛ: A mómɛ kɔn gɔgbɛ kè a bè guderimeo. Ma à lāla a wāa yā kè á didianɔ musu, mée e à taari ke kèro.

¹⁵ Len Hɛrɔdu e ero ɛ se, zaakɛ à èara à à gbàɛwamɛ. À gwa, èe yāke ke kè à kà wà à dero.

¹⁶⁻¹⁷ Mé tó wà mè ɔa, gbasà mà à gbarɛ.

¹⁸ Ben aɔ́ wii lè n pínɡi ɛdo wà bè: N gɔgbɛ pì dɛ! N Baraba gbarɛwe!

¹⁹ Baraba pì sɔ́ wà à dà kpésiaan yā bɔna gbāadeenɔ kpɛɛ kɔn gbɛdenao yānzime.

²⁰ Pilati yezi à Yesu gbarɛ, ben à gbɛnɔ làakari gàɛ à sùoawa.

²¹ Ben aɔ́ èara wà wii lè wà bè: N à pá lía! N à pá lía!

²² À gɛn aagɔdeeo Pilati bènnɛ: Bó dān à kè? Mée taari kè kà wà à dɛɛ earo. Mé tó wà mè ɔa, gbasà mà à gbarɛ.

²³ Ben aɔ́ zèzi aɔɔe gbekaaa kɔn wii gbāaaò à à pá lía. Ben aɔ́ zɔkakana tò aɔ́ yā blè.

²⁴ Ben Pilati diɛ kè wà ke lán aɔ́ gbèkaawa nà.

²⁵ Gɔgbɛ kè wà dà kpésiaan bɔna gbāadeenɔ kpɛɛ kɔn gbɛdenao yānzi kè aɔ́ gbèka pìn à gbàɛnɛ, ben à Yesu kpà gaazi lán aɔ́ yezi nà.

Yesu pana lía

(Mat 27:32-44, Maa 15:21-32, Yoh 19:17-27)

²⁶ Kè wèe gaao, ben Sirɛni gbɛ Simɔ e suu kɔn buraaò, ben wà à kú wà líkpangbāroo dìnɛ àgɔ téo Yesuzi.

²⁷ Parii bò wà tɛzi kɔn nɔgbɛ kè aɔɔe ɔɔ dɔɔ aɔɔe sósobi keɛnɛnɔ.

²⁸ Yesu liɛ à aɛ dómma à bè: Yerusalemu nɔgbɛnɔ, àton ɔɔ dɔ ma yānziro. À ɔɔ dɔ a zĩnda yānzi kɔn a nɛnɔ.

²⁹ Zaakɛ à gurɔɔ e mɔɔ kè weé be: Aubarikadeenɔn pāaa kè aɔɔe né iro, né e yɔ mímmaroonɔ ũ.

³⁰ Gurɔ beea weé be kpíinɔ lée à símma,

sĩsĩnɔ lée à dańla.

³¹ Kè wèe yā kè taka keɛ kɔn lí búsuò, lí kori pò éɡɔ dɛ diame?

³² Wèe gaa kɔn dàpāsíkɛri gɔɔn plaa kenɔ dɔ, ɛ wà n dɛdɛ kɔn Yesuo ɛdo.

³³ Kè aɔ́ kà guu kè wè be Mìwatorokiia, ben aɔ́ à pá lía gwe kɔn dàpāsíkɛri pìnɔ, gbɛ doo à ɔplaazi, gbɛ doo à ɔzɛɛzi.

³⁴ Ben Yesu bè: Baa, n n kɛ, zaakɛ aɔ́ dɔ pò kè wèe keero. Ben aɔ́ kàbankpɛ kè wà à pókāsāanɔ kpàatɛtekɔnɛ.

³⁵ Gbɛnɔ zɛna gwe wà wée kà wèe à gwaa, ben Yuda gbāadeenɔ e lézukii keɛa wà bè: A gbɛ pāndenɔ mì sì. Tó Mɛsaya kè Ludaa diɛn à ũ, à a zĩnda mì símɛɛ!

³⁶ Sozanɔ e à faboo dɔ. Ben aɔ́ sòzi aɔ́ geepiwɛ kpàkpà dònɛ

37 aõ bè: Tó Yudanɔ kɪnan n ũ, ò n zĩnda mì sí.

38 Sèeda kee na à mìla wà kèa:

Yudanɔ kɪnan yè!

39 Dàkeri kè aõ logona lía pìnɔ doke dɔkena yã ònɛ à bè: Mesayan n ũroo? Ñ n zĩnda mì sí kɔn wapinɔ lɛdo.

40 Ben à gbèndoo kpàkèzi à bè: Néɛ vĩa keɛ Ludaneroo? Yã dɔnkɔ bé à vèewa.

41 Wapinɔ, wa pɔ kú a zéamɛ. Pɔ kè wá tò bé à bèwe, mɔde gɔgbè kè daa e yã zaa ke kero.

42 Ben à bè: Yesu, tó n mɔ kpata ble, ò dɔ ma yã.

43 Ben à wèala à bè: Yãpuraan mée oonne, gbãa négɔ kúmao auzenna.

Yesu gana

(Mat 27:45-56, Maa 15:33-41, Yoh 19:28-30)

44 Kè ɔfántè kà mìdangura, ben gusiaa dà bùsu pila píngi ai fáantè mò aagɔ.

45 Luda kpé lábure kèkɔre plaa.

46 Yesu wii gbãaa lè à bè: Baa, ma a wèndi nànnɛ n ɔzĩ. Kè à ò lɛ, ben à wèndi tà.

47 Kè sozanɔ gbènsi yã kè kè pì è, à Luda sáabu kpà à bè: Yãpuramɛ gbè maaan à ũ.

48 Parii kè aõ kàkɔa wà mò guu gwaanɔ, kè aõ yã kè kènɔ è, aõ liara wà tà aõɛ kpàngeda keɛ.

49 Yesu gbè dɔnanɔ kɔn nɔgbè kè aõ tézi bɔna Galilinɔ píngi zena kãaa aõɛ guu gwaa.

Yesu vĩa

(Mat 27:57-61, Maa 15:42-47, Yoh 19:38-42)

50 Gɔgbè kee kuu à tɔn Yusufu. Yuda gbãadeenɔ dokemɛ. Gbè maaamɛ, bensɔ à bèɛ vĩ.

51 Èe lé da yã kè à gbènɔ zè kɔn a kenao pìnlo. Yuda lakutu Arimatea gbèmɛ, à wée dɔ kpata kè bɔ Luda kiiazì.

52 À gàa Pilati kiia à Yesu gè gbèkaa.

53 Ben à gè pì pìta à táaru bisa fífia à dà gbèwɛɛ kè wà sò mira ũu guu, wèe gbèke dan zikiro.

54 Gurɔɔ pì né Azuma zĩmɛ, kámmabogurɔɔ e kaa.

55 Nɔgbè kè aõ té Yesuzi bɔna Galilinɔ té Yusufu pì kpɛɛ, aõ mirawɛɛ pì è dian à Yesu gè dàɛ à guu nà.

56 Ben aõ tà wà gàa nɔsi gũ nna kɔn èzè kè è tó gè vāroo soru ke. Kámmabogurɔɔ zĩ aõ kámma bɔ lán Ludaa diɛ nà.

24

Yesu fɛɛ bɔna gaan

(Mat 28:1-10, Maa 16:1-8, Yoh 20:1-10)

1 Azumanɛngɔ zĩ kɔngɔ ide'ide nɔgbè pìnɔ bɔ wà gàa mira pì kiia kɔn nɔsi gũ nnaa kè aõ à soru kèo.

2 Aõ lè wà gbè gò mira léa.

3 Kè aõ gè, aõɛ Dii Yesu gè ero.

4 Aõ kú bídi guu, ben gɔgbè gɔɔn plaa kenɔ bɔ wà mɔnzi kɔn pɔkāsãa kè èɛ té keenɔo dana.

5 Vĩa ñ kú aõ ñ mì nàɛ, ben gɔgbè pìnɔ bèrɛnɛ: À kè dia ée gbè bèɛ wɛɛɛ gèno téɛ?

6 À kú kèro, à fɛɛ. À tó yã kè à òare gurɔɔ kè à kú Galili dɔagu

7 à bè, séde wà Gbèntee Né kpá durunkerinɔa aõ à pá lía, à gurɔ aagɔdee zĩ eé fɛɛ.

8 Ben à yã pì dɔngu.

9 Bɔna mira kiia, aõ gàa wà yã pì baaru kpà zĩri gɔɔn kuri awɛɛdoonɔnɛ kɔn gbè kpaaanɔ.

10 Mariama Magadalenì kɔn Yoanao kɔn Yemisi da Mariamao kɔn nɔgbè kpaa kè aõ kúnyonɔ bé wà yã pì ò zĩri pìnɔnɛ.

11 Ben nɔgbè pìnɔ yã pì kèrɛnɛ lán fàadi yã bà, aõɛ síro.

12 Ben Pita fɛɛ à bàa sì à gàa mira pì kiia. Kè à wée kpàe mira pìn, èe póke ero, sé táaru bisanɔ, ben à liara à tà laasuu guu, yā pì à kù gbāa.

*Zaa Emausi zén
(Maa 16:12-13)*

13 Gurɔ dɔnkɔ pì zī Yesu ìba gɔɔn plaa kenɔ e gaa lakutu kè wè be Emausi. À zà kɔn Yerusalemuo lán kiloo kuri awɛɛdoo bà.

14 Aɔɔe yā kè kè pìngi fàadi bookɔne,

15 ben gurɔɔ kè aɔɔe à fàadi boo aɔɔe à laasuu lee, Yesu n lé zén, ben aɔɔe táa oo ledoo.

16 Ben n wée sisi aɔɔe à dɔro.

17 Ben à n lá à bè: Bó yān á té ée oo kɔo? Ben aɔ zè uuo sisina.

18 Aɔ gbē doo kè wè benε Keleopa wèàla à bè: Mmɔn nibɔn n ũ ndo Yerusalemu gwεε, kè née yā kè kè gurɔplaa kèa dɔroo?

19 Ben à n lá à bè: Yā kparemε? Aɔ wèàla wà bè: Yesu Nazareti yāmε. Annabi ìsime. Baade pìngi dɔ kè à yākεna kɔn à yā'onao bɔ Luda kiiamε.

20 Ben sa'orikinɔ kɔn wa gbāadeenɔ daa kpàmma, le wà yā daàla yānzi, ben wà à pà lía wà à dè.

21 Wapinɔ sɔ, daan wée daa éé Isarailinɔ mì sí. Beee gbera yā pì kεna gurɔ aagɔdeen gbāa.

22 Ben yā kè wa nɔgbē kenɔ ò bɔ wa saε. Kè aɔ gàa à mira kiia kɔngɔa idε'idε,

23 aɔɔe à gè ero. Aɔ sù aɔ bè malaikanɔ bɔ wà mɔnzi aɔ bènnε à kú wèndio.

24 Ben wa gbēkenɔ gàa wà mira pì gwà, aɔ è lán nɔgbē pìnɔɔ ònnε nà, à kú gwero.

25 Ben Yesu bènnε: Laasuusaideenɔ, èe yā kè annabinɔɔ ò sí kpakpaaro.

26 Ludaa e diε Mesaya wétamma e lán kè bà gbasa à gē a gakuì guuroo?

27 Naana zaa Musa takadaa ai à gàa pé annabinɔ pɔa pìngi, Yesu yā kè kēna Luda yān a musu bɔkɔtεnnε pìngi.

28 Kè aɔ kà kī kɔn lakutu kè aɔɔe gaan-o, Yesu kè lán é gē zélaa bà.

29 Ben aɔ à kùkù aɔ bè: N gɔwao kè. Uusie kè, guu e mɔɔ si. Ben à gè ua guu à gɔnnyo.

30 Gurɔɔ kè èe pɔ bleenyɔ, ben à buredi sè à aubarika dàn, ben à likɔre à kpàmma.

31 Ben aɔ wée kè aɔ à dɔ sa, ben aɔ à wète wà kòrazi.

32 Ben aɔ bèkɔnε: Kè èe yā oowe zén èe Luda yā bɔkɔtεewe, wa nòse guu e puuroo?

33 Ben aɔ fɛε gwe gɔɔ aɔ liara wà gàa Yerusalemu. Aɔ à ziri gɔɔn kuri awɛɛdoonɔ è kakɔana gwe kɔn gbē kè aɔ nàmmannɔ

34 aɔɔe bee: Dii fɛε yāpuramε, à bɔ à mò Simɔzi.

35 Ben gɔɔn plaaa pìnɔ zé guu yā tɔkēnnε kɔn dian aɔ à dɔ nà buredi likɔrena guuo.

Yesu bɔ à mɔna a ìbanɔzi

(Mat 28:16-20, Maa 16:14-18, Yoh 20:19-23, Zīr 1:6-8)

36 Kè aɔɔe yā pì oo le, kãndo aɔ à è zena n té, ben à bènnε: Àgɔ kú aafiao!

37 Ben swè kēngu aɔ kè giri, aɔɔe daa gèwāadeen wà è.

38 Ben à bènnε: À kè dia a nòse fɛεε? À kè dia á kú kɔn nòseplaaaoo?

39 À ma ɔɔnɔ kɔn ma gbánɔ gwa, kè mámbee! À ɔ kema à gwa. Gèwāadee ègɔ mè kɔn wáo vī lán á è má vī nàro.

40 Kè à ò le, ben à a ɔɔnɔ kɔn a gbánɔ òdɔánnε.

41 Pɔnnaa guu aɔɔe à yā síro, kè à bɔ n saε yānzi. Ben à n lá à bè: Póble kee kuuó?

42 Ben aɔ kpò kpátea kɔɔ kpàa,

43 ben à sì à sò n wáa.

44 Ben à bènnε: Yā kè má òare gurɔɔ kè má kúao bé à kè. Ma bè séde yā kè wà ò ma musu Musa doka takadan kɔn annabinɔ takadao kɔn Saamu takadao papa pìngi.

45 Ben à n nòse wènnε le aɔ yā kè kú takada pìnɔ guu dɔro dɔ.

⁴⁶ À bèńńe: Wà kè Luda yān wà bè Mesaya é wéetāmma e, à gurɔ aagɔdee zĩ eé fεε bɔna gaan,

⁴⁷ weé waazi ke bori píngine kɔ̃n à tɔo naana zaa Yerusalemu, le aɔ nɔse lie aɔ durunno kɛ́m̃ma.

⁴⁸ Ámbe yā pì sèedadeeno ũ.

⁴⁹ Mapi sɔ, mé gbaa kè ma De à lé gbè kpāsāare. Àgɔ kú wéte guu kè ai gbāaa bɔ ludambe à daala.

Yesu tana ludambe

(Maa 16:19-20, Zĩr 1:9-11)

⁵⁰ Kè Yesu bɔńyo wéte kpεε ai Betani saε, ben à a ɔɔno sè lezĩ à aubarika dàngu.

⁵¹ Kè èe aubarika daańgu le, ben à kɛ́m̃ma, Luda à sè à tào a kiia.

⁵² Ben aɔ dɔnzi kène aɔ liara wà tà Yerusalemu kɔ̃n pɔnna bítao.

⁵³ Aɔ̀gɔ kú Luda ua guu gurɔ píngi aɔ̀gɔ Luda sáabu kpaa.

YOHANA

Baaru nnaa kè Yohana kè

Yaaya Batisikeri kɔn Yesu ìba káakunɔ 1:1-1:51

Yesu yádannɛna 2:1-12:50

Yesu kuuna Yerusalemu 13:1-17:26

Yesu gana kɔn à fɛɛnao 18:1-20:31

Yesu bɔ à mɔna a ìbanɔzi 21:1-21:35

Yesu Kirisi mɔna anduna guu

- 1 Zaa káaku Yá kuu, Yá pì kú kɔn Ludao, Yá pìn Luda ũ.
- 2 À kú kɔn Ludao zaa káaku.
- 3 Luda pɔ píngi kè à gāzĩmɛ, pɔkee kuu kè à kè à sairo.
- 4 À guun wèndi kún, ben wèndi pì de gupuraa ũ gbɛnɔnɛ.
- 5 Gupuraa pì è pu gusiaan, ben gusiaa pì é e à daàlaro.
- 6 Luda gbɛke zĩ à tón Yaaya.
- 7 À mò gupuraa pì sèedadee ũmɛ, à gupuraa pì yā ò gbɛnɔnɛ, le baade píngi à náanɛ ke à gāzĩ.
- 8 Àmbe gupuraa pì ũro, à mò gupuraa pì sèedadee ũmɛ.
- 9 Gupura yāpuradee kè è guu pu baade pínginɛ bé èe mɔɔ anduna guu.
- 10 Yā pì kú anduna guu. Baa kè Luda anduna kè à gāzĩ, anduna e à dɔro.
- 11 À mò a bɛ, ben à gbɛnɔɔ e à síro.
- 12 Gbɛ kè aɔ zèo wà à náanɛ kènɔ sɔ, à n gbá zé aɔ gò Luda nénɔ ũ.
- 13 Aɔ ina pì e bɔ gbɛke aru guuro, èe bɔ mɛfɛɛna ke gɔgbɛ pɔyezi kiiaro, Luda bé à n í.
- 14 Yā pì kè gbɛntee ũ, à gurɔplaa kèwao, ben wa à gakuì è, De Luda Né mèn do léle gakuimɛ, à gbɛke kɔn yāpuraa papana.
- 15 Yaaya à sèeda kè à pùtā à bè: Gbɛ kè ma à yā òn yè, ma bè gbɛ kè èe mɔɔ ma gberaa demala kè à kuu ma ā yānzi.
- 16 À gbɛke papana guu à gbɛkɛ kè wa baadenɛ, ben wa aubarika è didikɔa.
- 17 Luda a doka kpàwa Musa gāzĩ, à gbɛke kɔn yāpuraa kèwe Yesu Kirisi gāzĩmɛ.
- 18 Gbɛkee e wéɛ si Ludalɛ zikiro. Luda Né mèn do léle kè kú a De kuu pì bé à tò wà à dɔ.

Yaaya Batisikeri sèedakena Yesu yā musu

(Mat 3:1-12, Maa 1:1-8, Luk 3:1-18)

- 19 Yuda gbāadee kè aɔ kú Yerusalemunɔ sa'ori kenɔ kɔn Levi bori kenɔ zĩ Yaayaa, ben aɔ à là wà bè: Dén n ũu? Yā kè à ònɛn yè.
- 20 À ònɛn wásawasa, èe yāke utɛnɛro à bè: Mɛsayan ma ũro.
- 21 Ben aɔ à là wà bè: Dén n ũ sɛɛ? Iliamɛn ũɔ? À wènlá à bè: Auo! Ben aɔ èara wà à là dɔ: Annabi ìsin n ũɔ? À wènlá à bè: Auo!
- 22 Ben aɔ bènɛ dɔ: Dén n ũ sɔɔ? N owe le wà gá wà o gbɛ kè aɔ wa zĩinɔnɛ. Dian nɛe oo nà zĩnda yā musuu?
- 23 Ben à bè lán annabi Isaya ò nà:
Gbɛ kè a kòto dɔ gbáann ma ũ,
kè èe bee wà zé poro Diinɛ.
- 24 Gbɛ kè wà n zĩ pìnɔ sɔ bɔ Farisinɔ kiiamɛ.
- 25 Ben aɔ à là wà bè: Zaake Mɛsayan n ũro ke Ilia ke annabi ìsi, bóyānzi nɛe gbɛnɔ batisi kɛɛzi?
- 26 Yaaya wènlá à bè: Mɛè gbɛnɔ batisi ke kɔn ío, mɔde gbɛkee kú a té á à dɔro.

27 Àmbe é mó ma gbera, mée ká mà à kyatee bɔbɔnɛro.

28 Yā pìnɔ kè Betani kè kú Yoda baame, guu kè Yaaya e gbẽno batisi keen.

Sãne Bòro kè Ludaa kpà

29 Kè guu dɔ, Yaaya Yesu è èe mɔɔ a kiia, ben à bè: Sãne Bòro kè Ludaa kpà à anduna durun goon yè.

30 Gbẽ pì yān má ò yā ma bè, gbẽ kè èe mɔɔ ma gberaa demala, kè à kuu ma ā yānzi.

31 Má à dɔ yāro, mɔde ma mɔ, mée gbẽno batisi kee le Isarailinɔ à dɔ yānzime.

32 Yaaya à sèeda kè à bè: Má è Luda Nini bɔ ludambe lán pɔtɛɛ bà à mò à zɔa.

33 Mée à dɔ yāro. Kè Luda ma zĩ gbẽno batisi ke, à bème gbẽ kè má è a Ninii mò à pìtaa, àmbe éé gbẽno batisi ke kɔn Ninii pìo.

34 Ma beee è, ma sɔɔ sèeda kè kè àmbe Luda Né ũ.

Yesu iba káakunɔ

35 Kè guu dɔ, Yaaya èara à kú gwe dɔ kɔn a iba gɔɔn plaaano.

36 Kè à Yesu è èe gɛtɛɛ, à bè: Sãne Bòro kè Ludaa kpàn gwe!

37 Kè iba gɔɔn plaaa pìnɔ yā pì mà, aɔ bɔ wà tè Yesuzi.

38 Yesu liè à è aɔ tɛazi, ben à n lá à bè: Bón á yezi? Aɔ bène: N bee kú máme Rabi? Tó pì bè Danneri.

39 À wèla à bè: À mó à gwa. Ben aɔ gàa wà guu kè à kún è, ben aɔ gɔo zĩ beee. Uusie mò siigɔ taka.

40 Gɔɔn plaaa kè aɔ Yaaya yā mà aɔ bɔ wà té Yesuzi pìnɔ, aɔ gbẽ doo né Simɔ Pita dãaro Andurume.

41 À gàa à a vɛi Simɔ lè gĩa, ben à bène: Wa Mesaya è. Tó pìn wè be dɔ Kirisi.

42 Ben à gàao Yesu kiia. Yesu à gwà tíi à bè: Yohana né Simɔn n ũ. Weé benne Pitame sa. Tó pì bè gbè.

43 Kè guu dɔ, Yesu yezi à tá Galili bɔsun, ben à dà Filipile à bène: N tɛmazi.

44 Filipi pì né Anduru kɔn Pitao be wéte Betesaida gbẽme.

45 Ben Filipi gàa à Natanaeli lè à bè: Gbẽ kè Musa a yā ò a doka guu, bensɔ annabinɔ a yā ò dɔ, wa à è. Yusufu né Yesume. Nazareti gbẽme.

46 Natanaeli bène: Gbẽ maaa é bɔ Nazaretiɔ? Filipi bène: N mó n gwa.

47 Kè Yesu Natanaeli è èe mɔɔ a kiia, à à yā ò à bè: Isaraili yāpuradeen yè, à nòse mɔnafiki vĩro.

48 Ben Natanaeli bène: N ma dɔ máme? Ben Yesu wèla à bè: Ai Filipi gɔ gá n sísi, ma n e kākā lí gbáru.

49 Ben Natanaeli bène: Rabi, Luda Né n ũ, Isarailinɔ Kínan n ũ.

50 Yesu bène: Kè má ònne ma n e kākā lí gbáru bé à tò n ma náane kèɔ? Né yā bíta e de kèla.

51 À èara à bène dɔ: Yāpuraan mée ooare, é ludamme e wɛkɔana, Luda malaikanɔ é gɔ didii Gbẽntee Néa aɔgɔ pìtaaa.

2

Nɔsena zaa Kana

1 À gurɔ aagɔdee zĩ wèe nɔɔ sɛɛ zaa Kana, Galili bɔsun. Yesu da kú gwe,

2 ben wà Yesu kɔn a ibanɔ sìsi nɔse kiia dɔ.

3 Kè geepiwɛɛ kèsā, Yesu da bène: Aɔ wɛɛ vĩ dɔro né.

4 Ben Yesu wèla à bè: À kè dia n ma le beeeoee? À gurɔ e káme kòro.

5 Ben à da bè zĩkerinɔne: Lán ée oare nà, à ke le.

6 Gbè orozānɔ kú gwe mèn swɛedo Yudanɔ gbāsĩbɔ'ikabɔnɔ ũ. À kenɔ è í sí lita basiigɔme, à kenɔ sɔ baswɛedo.

7 Ben Yesu bè zĩkerinɔne: À í káka orozā kènɔn à pa. Ben aɔ í kàkan à pà yélele.

⁸ Ben à bènnε: À tó à gáo kǝkǝ'orinǝ gbēnsinε sa. Ben aǝ tǝ wà gàaonε.

⁹ Kε gbēnsi pì í liena wēε úu pì dǎ, èε dǝ guu kε à bǝnlo, mǝde zǝkeri kε aǝ í pì tǝnǝ dǝ. Ben gbēnsi pì nǝzǎ sisi

¹⁰ à bènnε: Wē nnaan wε kpámma gǝ. Gurǝ kε í nǝ kǝ, ben wε mó kǝn gεbuo sa. Mpi sǝ, n wē nnaa tǝ zǎa.

¹¹ Yesu dabuyǎkena káakupǝn gwe, kε à kε zaa Kana, Galili bǝsun. À tǝ bǝ, ben à ìbanǝ à náanε kε.

¹² Beee gbera Yesu gǝa Kapenamǝ kǝn a dao kǝn a dǎaronǝ kǝn a ìbanǝ, mǝde aǝε gurǝplaa kε gwero.

Yesu kuuna Luda ua

(Mat 21:12-13, Maa 11:15-17, Luk 19:45-46)

¹³ Kε Yudanǝ Banla zǝbaa kǝ kǝi, ben Yesu gǝa Yerusalem.

¹⁴ À è wε zǝnǝ kǝn sǎanǝ kǝn lukulukunǝ yaa Luda ua guu, ǝlendekerinǝ wēna gwe.

¹⁵ Ben à bàflǎ tǎ à pèmma aǝ bǝε kǝn sǎanǝ kǝn zǝnǝ píngi. À ǝlendekeri pǝnǝ ǝ fǎakǝa, à nǝ teebunǝ yǝpa à kwénnε.

¹⁶ Ben à bè lukulukuyari pǝnǝnε: À pǝ pǝnǝ sée à bǝo píngi. Àton ma De ua kε yàra úro.

¹⁷ Ben yǎ kε kēna Luda yǎn kékii dǝ à ìbanǝn kε à bè: N ua yǎ ma kǝ gbǎa maamaa.

¹⁸ Ben Yuda gbǎadeenǝ à là wà bè: Dabuyǎ kpareen né kεwe lε wà dǝ kε nǝ yǎ beee kena iko vǝi?

¹⁹ Yesu wènlǎ à bè: À Luda kpé kε wí, mé εara mà kpé pì fεε gurǝ aagǝo dagura.

²⁰ Ben gbǎadee pǝnǝ bènnε: Wē baplaa awεεswεedon wà kpé pì bǝ, ben mmǝn né fεε gurǝ aagǝo guuǝ?

²¹ Mǝde Luda kpé kε à téa pì, à mè yǎn èε oo.

²² Kε Yesu fεε bǝna gaan, yǎ kε à ò pì dǝ à ìbanǝn, ben aǝ yǎ kε kēna Luda yǎn sì kǝn yǎ kε Yesu ò pìo.

Yesu baade píngi nǝε dǝ

²³ Kε Yesu kú Yerusalem Banla zǝbaa zǝ wà à náanε kε pari, kε wà dabuyǎ kε à kǝnǝ è yǎnzi.

²⁴ Yesu e nǝ náanε kero, zaake à baade píngi nǝε dǝ.

²⁵ Èε kε séto gbēke gbē yǎ ònεro, zaake à yǎ kε kú baade nǝε guu dǝ.

3

Yesu kǝn Nikodemuo

¹ Farisi kee kuu kε wε benε Nikodemu. Yuda gbǎadeenǝ dokemε.

² À mò Yesu kiia gwǎavǝ à bènnε: Rabi, wá dǝ kε rǝbe danneri kε bǝ Luda kiia ú, zaake gbēke é fǝ à dabuyǎ kε nεε kεenǝ kero, sé Ludaa kúo.

³ Ben Yesu bènnε: Yǎpuraan méε oonne, tǝ èε kε wà gbē kεkε wà à ì dǝ baasiro, eé fǝ àgǝ kpata kε bǝ Luda kiia dǝro.

⁴ Ben Nikodemu Yesu là à bè: Weé gbē kε zi kǝ i diamε? Eé εara à gē a da gbεεen lε wà kεkε wà à ì dǝn yǝ?

⁵ Ben Yesu wèlǎ à bè: Yǎpuraan méε oonne, tǝ èε kε wà gbē ì kǝn ío kǝn Luda Ninio baasiro, eé fǝ à gē kpata kε bǝ Luda kiia guuro.

⁶ Gbēntee né'ina né mè yǎmε, Luda Nini né'ina né nini yǎmε.

⁷ Nton tǝ yǎ kε má ònnεε bǝ n saero, séto wà kεkε wà a ì dǝ.

⁸ Ía è káka guu kε à yezin. Nεè à kǝi ma, nǝ dǝ guu kε à bǝn ke guu kε èε gaanlo. Len ègǝ de lε kǝn gbē kε Luda Nini à ò.

⁹ Ben Nikodemu à là à bè: Yǎ beee é sí kε sǝǝ?

¹⁰ Yesu wèlǎ à bè: N Isarailinǝ yǎdanneri ina ben nǝ beee dǝroo?

11 Yāpuraan mée onne, yā kè wá dōn wée oo. Yā kè wá è sèedan wée kpa, ben ée gii wa yā sízi.

12 Lán ma anduna yā òare nà, ben a gi sízi, tó ma ludambe yā òare, é sí?

13 Gbēkee e gá ludambe zikiro, sé Gbēntee Né kè bò gwee baasiro.

14 Lán Musa mlè sè à dò musu gbáan nà, len weé Gbēntee Né sé wà dɔ musu le,

15 le gbē kè èe à náane kee gō wēndi kè è yāaroo vī.

16 Zaake Ludaa ye andunazi à kè bíta, ben à a Né mèn do léle kpà, le gbē kè èe à náane kee tón garo, sé àgō wēndi kè è yāaroo vī.

17 Ludaa e a Né zī anduna guu le à yā vēe andunaa yānzinlo, le anduna misina e à gāzī yānzime.

18 Yā é vēe à náanekeriaro. Yā gīake à vēe à náanekerisaia kò, kè èe Luda Né mèn do léle pì náane kero yānzi.

19 Pó kè tò yā vēe gbēnɔan yè: Gupuraa mò anduna guu, mɔde gbēnɔ ye gusiaazi de gupuraa pila, kè aō yākenanɔ zaa yānzi.

20 Zaake zaakeri píngi è za gupuraamme, è mó gupuraa kiiro, le à yākenanɔ tón bɔ gupuraaaro yānzi.

21 Gbē kè è zī ke yāpuraaa, àmbe è mó gupura kiiro, le wàgō dō kè kuuna Luda guun à yā pìno kèn.

Yaaya Batisikeri sèedakena Yesu yā musu

22 Beee gbera Yesu gaa Yudea busun kōn a ìbanɔ. À gurɔplaa kènyo gwe, èe gbēnɔ batisi kee.

23 Yaaya e gbēnɔ batisi kee se zaa Ainɔ, Salimu sae, zaake í di gwe. Wègō mɔɔ à kiiro, ben è ñ batisi ke.

24 Zaake wèe Yaaya da kpésiaan kòro.

25 Gurɔ beea Yaaya ìba kenɔ nà leokpakɔakɔnaa kōn Yuda gbāade keo gbāsībɔna yā musu.

26 Ben aō sō Yaayazi wà bè: Rabi, gbē kè kúnyo yā Yoda baa kāa kpa, kè n à yā òwee bé èe gbēnɔ batisi kee tia, baade píngi e gaa à kiiro.

27 Yaaya bèñne: Gbēke è fō à póke e à síro, tó èe ke Luda à gbà baasiro.

28 Àmbe ma sèedadeeno ũ kè ma bè mámbe Mesaya ũro. Ma bè Luda ma zī mà dɔne aeme.

29 Nɔseri bé à nɔɔ vī. Nɔseri gbēnna sō ègō ze à sae è swā kpá à yāzi, nɔseri kòto è à pɔɔ ke nna. Len sō ma pɔnnaa kè bíta le.

30 Séde àpi gō kaara mapi sō màgō lagoo.

Gbē kè bò musu

31 Gbē kè bò musu de baade píngila. Gbē kè bò tɔɔte né anduna gbēme, anduna yān è o. Gbē kè bò ludambe sō de baade píngila,

32 ègō pó kè à è kōn yā kè à mào sèeda kee, ben gbēkee e à yā siiro.

33 Gbē kè à à yā sī zèo kè Luda né yāpuradeeme.

34 Gbē kè Luda à zī pì è Luda yā o, zaake Luda a Ninii kpàa papaname.

35 De Ludaa ye a Nézi, ben à pó píngi nàne a ɔzī.

36 Gbē kè èe Né pì náane kee wēndi kè è yāaroo vī. Gbē kè èe gii à yā mazi é wēndi pì ero, Luda pɔfē kpé kúame.

4

Yesu kōn Samaria nɔgbēo

1 Farisinɔɔ mà kè Yesu e gbēnɔ batisi kee èe ìbanɔ ee de Yaayala.

2 Èe ke Yesu bé è ñ batisi ke a zīndaro, à ìbanɔ bé wè ke.

3 Kè Yesu yā pì mà, à fèe Yudea à èara èe taa Galili.

4 Kè èe gaa s̄, à kù à b̄e Samaria bùsun.

5 Ben à kà Samaria wéte kè wè be Sika. À z̄à k̄on t̄ote kè Yakubu kpà a né Yusufuaoro.

6 Yakubu lòḡo kú gwe. Yesu t̄aa ò à kpàsa, ben a v̄èe lòḡo pì sae. Ɔf̄ant̄e kà m̄idangura.

7 Samaria n̄ogb̄e ke mò í t̄ó, ben Yesu bène: N̄ ma gba í mà mi.

8 À ìban̄o s̄ ḡa p̄óblee lú wéte guu.

9 Ben n̄ogb̄e pì bène: Yudan n̄ ũ, Samaria n̄ogb̄en ma ũ, ben n̄ée ímina wéee keema? Zaake Yudan̄o k̄on Samariadeen̄o ȳa è k̄ó séro.

10 Ben Yesu bène: Tó í gbaa kè Luda è dañne d̄ó k̄on gb̄e kè èe í wéee keemmao, le m̄be né wéee kea à n gba í w̄èndidee.

11 N̄ogb̄e pì bène: Baa, í googa v̄iro. Lòḡo kè s̄ wèe z̄à. Né í w̄èndidee pì e m̄ame?

12 N̄ de wa dezi káaku Yakubula gw̄ee? Àmbe à lòḡo pì tòwe. Àpi à í mì k̄on a n̄éno k̄on a p̄ók̄adeen̄o.

13 Ben Yesu bène: Gb̄e kè í kè mì, ímii é eara à à dem̄e d̄o.

14 Gb̄e kè eé í kè mé kpáa mi s̄, ímii é à de ziki d̄oro. Zaake í kè mé kpáa é ḡó à n̄òse guu ìb̄oki í kè eé b̄eene w̄èndi kè eé ȳaaroo ũme.

15 Ben n̄ogb̄e pì bène: Baa, n̄ ma gba í pì, le ímii t̄on ma de mà m̄o í t̄ó kè d̄oro.

16 Yesu bène: N̄ ḡa n z̄a sísi à mó led̄o.

17 N̄ogb̄e pì wèàla à bè: Má ḡó v̄iro. Ben Yesu bène: Kè n bè, í ḡó v̄iro, n ȳa ò a zéame.

18 N z̄a kè ḡèn s̄oro, ben ḡogb̄e kè í kúo tiaa né n z̄an̄lo. N ȳapuraa ò.

19 Ben n̄ogb̄e pì bène: Baa, má d̄ó sa kè annabin n ũ.

20 Wa dezin̄o d̄onzi kè Ludane kp̄iii kè musu, apin̄o s̄ eè be Yerusalemu bé guu kè wà d̄onzi kenne ũ.

21 Yesu bène: N̄ogb̄e, n̄ ma ȳa sí. Gur̄okee e suu kè é d̄onzi ke De Ludane kp̄iii kè musu ke Yerusalemu d̄oro.

22 Apin̄o, eè d̄onzi ke Ludane, m̄ode á à d̄oro, wapin̄o s̄, weè d̄onzi kene, bens̄o wá à d̄ó, zaake mìsina è b̄o wa Yudan̄o k̄iame.

23 Gur̄o e suu à kà k̄ò, kè d̄onziri ȳapuradeen̄o é d̄onzi ke De Ludane k̄on ȳapuraao k̄on à Ninii gb̄aaa. Gb̄e beee takan̄on De Luda e wete ā d̄onzi keare.

24 Luda né niniiime, séde gb̄e kè āòe d̄onzi kenne d̄onzi kene k̄on ȳapuraao k̄on à Ninii gb̄aaa.

25 Ben n̄ogb̄e pì bène: Má d̄ó kè Mesaya kè wè bene Kirisi é mó. Tó à mò, eé ȳa píngi b̄ok̄t̄ewe.

26 Ben Yesu bène: Mam̄oma kè m̄ée ȳa oonne, m̄ambe à ũ.

27 Gur̄o beee Yesu ìban̄o s̄, āò à lè èe ȳa oo k̄on n̄ogb̄eo. À b̄ò í sae, m̄ode āò gb̄ekee e à la b̄ón à yeziro ke b̄oȳanzi èe ȳa oo k̄on n̄ogb̄e p̄loziro.

28 Ben n̄ogb̄e pì a loo tò gwe, à ḡè wéte guu à bè gb̄en̄one:

29 À mó à ḡogb̄e ke gwa. À ȳa kè má k̄en̄o òme píngi. Ke Mesaya p̄ime gw̄ee?

30 Ben āò b̄òe wéte guu, āòe gaa Yesu k̄iia.

31 Gur̄o beee s̄ Yesu ìban̄o bène: Rabi, né p̄ó b̄leroo?

32 Ben à bèñne: Má p̄óble ke v̄i kè á d̄oro.

33 Ben à ìban̄o k̄ó lala wà bè: Gb̄eke m̄òne p̄óbleon ȳó?

34 Ben Yesu bèñne: Ma p̄óbleen gb̄e kè ma z̄i p̄oyezikena ũ ai mà z̄i kè à dàmeè mì de.

35 Apin̄o eè be m̄o siiḡo bé à ḡò kè p̄ók̄egur̄o é ká. M̄ée ooare, à wéee sé à buraaano gwa, zaake p̄on̄o mà āò kà k̄ena.

36 P̄ók̄eri e a asaia ee k̄ò, èe gb̄en̄o kaak̄o w̄èndi kè è ȳaaro p̄ó ũ, le p̄ót̄ori k̄on p̄ók̄erio p̄onnaa ke led̄o.

37 Zaake ȳa k̄èk̄ii né ȳapuraame: Gb̄eke bé è p̄ó t̄ó, gb̄eke k̄e.

38 Ma a z̄i p̄ó k̄e gura kè ée z̄i keen̄lo. Gb̄e p̄anden̄o bé wà z̄i kè gwe, ben ée í z̄i àre b̄lee.

39 Samaria gbě kẹ aǎo kú wéte pì guuno Yesu náane kẹ pari yá kẹ nɔgbě pì óne yánzi, kẹ à bè à yá kẹ á kẹno òare pínghi.

40 Beee yánzi kẹ aǎ kà Yesu kiia, aǎ wée kẹa à gǎnyo, ben à kényo guro plaa.

41 Kẹ Yesu yá óne, gbě pāndenɔ a náane kẹ paripari.

42 Ben aǎ bè nɔgbě pìne: Èe ke yá kẹ n ówe yánzin wa à náane kẹzi adoro. Wa à yá mà wa zīndame, ben wá dǎ sa kẹ anduna Mísirin à ũ yāpura.

Gbaadee né kékṣana

43 Kẹ à gurɔplaa kényo, à gberan à tà Galili,

44 zaake à bè annabi ègǎ bèe vī a zīnda busunlo.

45 Kẹ à kà Galili, Galilideenɔ gbāake kpàzi, zaake aǎ gaa wà Banla zībaa kẹ Yerusalemume, ben aǎ yá kẹ à kẹ zībaa pì zīno è pínghi.

46 Ben Yesu èara à gaa Kana, gura kẹ à í lien geepiwée ũ. Bùsu gbāade kee kú gwe, à nẹgǎgbě e gyāa kee zaa Kapenamú.

47 Kẹ à mà Yesu bǎ Yudea à sù Galili, ben à gaa à kiia à wée kẹa à gá a né kékṣa, zaake à kú gaa lézī.

48 Ben Yesu bène: Tó èe ke a dabuyāno kǎn yābɔnsaenɔ è baasiro, é ma náane kero.

49 Ben gbāadee pì bène: Baa, n mól le ma né kpé à ga.

50 Yesu bène: N tá be. N né é garo. Gǎgbě pì yá kẹ Yesu òne sì, ben à dà zén.

51 Kẹ à té zén, à dàkǎre kǎn a zīrinɔ, ben aǎ bène à né kuu.

52 Ben à n lá à bè: Gurɔ zaka kparee takan à kẹ sǎo? Ben aǎ bène: Gīa fáantē mò do zakan mēwāaa pì kẹa.

53 Ben de pì dǎ kẹ gurɔ zaka kẹ Yesu òare kẹ a né é garoon gwe. Ben aǎ à náane kẹ, àpi kǎn a bēdeenɔ n pínghi.

54 Sèeda plaadee kẹ Yesu kẹ bɔna Yudea suna Galilin gwe.

5

Gyāre kékṣana dada'okiia

1 Beee gbera Yudanɔ zībaa ke kà, ben Yesu èara à gaa Yerusalemú.

2 Dada'okii kú gwe Sā Gǎkii sae kẹ wè be Beteseda kǎn Eberu yāo. Dada'okii pì kámmabokii vī leo sɔro,

3 gyāreeno ègǎ daenan paripari, vianɔ kǎn erenɔ kǎn gbě kẹ aǎ mēguu fēfēnanɔ.

4-5 Gǎgbě kee kú gwe èe gyāa kee à kà wè baplaa plaasai.

6 Kẹ Yesu à è daena gwe, à dǎ kẹ èe gyāa kee a gí kẹ maamaa, ben à bène: N yezì nǎgǎ aafia?

7 Ben gyāree pì wèàla à bè: Maree, má gběke vī à ma da í guu gurɔ kẹ à dègero. Tó mée gaa gēn, gbě pānde è gīake à gē ma āme.

8 Yesu bène: N fēe n ze, n n pè sé n táa o.

9 Gwe gǎo gǎgbě pì aafia è. À a pè sè à táa ò. Gurɔ pì né kámmabogurɔ zīme,

10 ben Yuda gbāadeenɔ bè gǎgbě kẹ kékṣa pìne: Kámmabogurɔ zīn gbāa. À zé vī nǎgǎ n pè senaro.

11 À wèníla à bè: Gbě kẹ ma gba aafia bé à òme mà a pè sé mà táa o.

12 Ben aǎ à là wà bè: Dé bé à bène n n pè sé n táa oo?

13 Gbě kẹ kékṣa pì dǎ tó dénlo, zaake Yesu gète parii kẹ aǎo kú gweenɔ tème.

14 Beee gbera Yesu à è Luda ua guu, ben à bène: N ma, n aafia è. Nton durun ke doro, le yá kẹ zaa de beelaa tón n le doro yánzi.

15 Ben gǎgbě pì gaa à ò Yuda gbāadeenɔne kẹ Yesu bé à tò aafia è.

16 Ben gbāadee pìnɔ wée tà Yesua, kẹ è yá beee takanɔ ke kámmabogurɔ zī yánzi.

17 Ben Yesu wèníla à bè: Ma De ègǎ zī kee kámmabosaimé, len mée kee le se.

18 Yā beee yānzi gbāadee pìnɔɔ e Yesu weteɛ wà à dezi de káakula. Èe ke kè è kámmabogurɔɔ zī yā daro ado yānzinlo, kè è be Ludan a De ũ, èe a zīnda kee sēnkpe kōn Ludao yānzime.

Luda Né iko

19 Yesu èara à wèńla à bè: Yāpuraan mée ooare, Luda Né è fɔ à yāke ke kōn a zīnda gbāaaoro, sé yā kè à è a Dee e kee baasiro, zaake yā kè à De è ke píngi, àmbe à Né pì è ke se.

20 Zaake De Ludaa ye a Nézi, è yā kè è ke píngi ɔɔɔane. Eé yā kè bíta de beelaa ɔɔɔane, eé bɔ a sae.

21 Lán De Luda è gènɔ vu à wèndi kpámma nà, len à Né è wèndi kpá gbē kè à yezinɔa le.

22 De Luda è yākpae ke kōn gbēkeoro, à yākpækena gbāa píngi kpà a Néa,

23 le baade píngi bèe li a Néne, lán aṣè li De Ludane nà. Gbē kè èe bèe li Luda Nénero, adee e bèe lii à De kè à à zīnero.

24 Yāpuraan mée ooare, gbē kè èe ma yā maa, bensɔ èe gbē kè ma zī náane kee, adee wèndi kè è yáaroo ví. Yā é v̄eero, adee bò gaan à gè wèndi guume.

25 Yāpuraan mée ooare, gurɔkee e suu à kà kò, kè gènɔ é Luda Né kòto ma, aṣ gbē kè aṣo mànɔ é f̄e.

26 Lán De Luda wèndikpamma gbāa ví nà, len à wèndikpamma gbāaa kpà a Néa le dɔ.

27 À yākpækena gbāaa kpàa dɔ, kè à de Gbēntee Né ũ yānzi.

28 Àton tó beee bɔ a saero, zaake gurɔkee e suu kè gè kè aṣo kú mira guunɔ é à kòto ma

29 wà bɔe ní píngi. Maakerinɔ é f̄e wà gē wèndi guu, zaakerinɔ sɔ yāv̄emmana guu.

30 Mèè f̄o mà yāke ke kōn ma zīnda gbāaaoro. Mèè yākpae ke lán à òme nàme, mèè yākpae ke a zéa, zaake mèè ma zīnda poyezi wetero, sé gbē kè ma zī pì pò.

Yesu iko sèedadeenɔ

31 Tó má de ma zīnda sèedadee ũ, le ma yā náane víro.

32 Sèedadee pāndee kuu kè è ma yā o, má d̄s kè ma yā kè è oo náane ví.

33 Baa apinɔ, a gbēnɔ zī Yaayaa, ben à yāpuraa òare.

34 Mée mè kpá gbēntee sèedadekenaaro, mée beee ooare le à e à bɔ zia yānzime.

35 Yaaya de lán fitia kè nana èe guu puu bà, ben a we à pɔnnaa kè à gupuraazi gurɔ plaa.

36 Yā kè De Ludaa dàme mà keenɔ, kè mée kee pìnɔɔ deare sèeda ũ, kè De Luda bé à ma zī. Ma sèeda pì de Yaaya pòla.

37 Ma De kè ma zī ma yā ò dɔ. Èe à kòto ma zikiro, èe wée siàlero,

38 à yā e v̄eekii e a swè guuro, kè èe gbē kè à à zī náane kero yānzi.

39 Èe Luda yā tàasi ke, zaake eègɔ daa gwen é wèndi kè è yáaroo en. Ma yān takada pì e oo sɔ,

40 mɔde ée gii mó ma kiiazi le à wèndi pì e.

41 Mée sáabu weteɛ gbēntee kiiaro,

42 mɔde má a d̄s, má d̄s kè á ye Ludaziro.

43 Ma mɔ kōn ma De tóo, ben èe ma síro. Tó gbē pānde mò kōn a zīnda tóo, é à sí.

44 Lán èe sáabu weteɛk̄s̄a nà, mɔde èe sáabu wete Luda mèn do lélea lero, é ke dia à ma yā sí?

45 Àtongɔ daa mámbe mé gá kōn a yāo ma De kiiaro, Musa kè a wée dɔzi bé eé gá a yāo.

46 Tó a Musa yā sì, le a ma yā sì se, zaake ma yān à kè Luda yān.

47 Kè èe yā kè à kè Luda yānnɔ síro, é ke dia à ma yā sí?

6

Póblekana gōgbē gōn bɔɔ sɔɔroonɔa

(Mat 14:13-21, Maa 6:30-44, Luk 9:10-17)

1 Beee gbera Yesu bikù Galili sèbe kè wè be do Tiberia baa.

2 Gbēno gō tézi paripari, kè aō à dabuyāno è dian èe gyāreeno kēekōana yānzi.

3 Ben Yesu didi à v̄ēē s̄s̄īa kōn a ibanō.

4 Yudanō Banla zībaa kà k̄ī.

5 Kè Yesu w̄ēē s̄ē musu, à è gbēno e moō a kiia paripari, ben à Filipi là à bè: Mákpan wé póblee lún le gbēno blee?

6 À beee ò le à Filipi yō à gwa yānzime, zaake à dō lán é ke nà.

7 Ben Filipi wèala à bè: Kondogi oō mèn wàa do buredi, baa tó wà lili baadene fétefete, éé móm̄maro.

8 À ibanō doke Anduru, Simō Pita dāaro bène:

9 Né gōgbē kee kú kè, à buredi aaga v̄ī mèn sooro kōn kpò néngonō mèn plaa. Bón beee é ke parii kēnoe?

10 Yesu bè: À gbēno v̄ēēv̄ēē. Sè di guu pìn, ben aō v̄ēēv̄ēē. Gōgbēno kà gōon boro sooro taka.

11 Yesu buredi pino sè à aubarika dàn, ben à kpàatete gbē kè aō v̄ēēna pinone lán aō yezi nà. Len à kpò kpám̄ma le do.

12 Kè aō kà n̄ píngi, à bè a ibanone: À à kpaaa kè gō s̄ē píngi, le à ke tón ke p̄aro.

13 Ben aō buredi mèn sooro kè wà sò pì kpaaa kè gōno s̄ē gbí kuri awēēplaaa pà.

14 Kè wà dabuyā kè Yesu kè pì è wà bè: Gbē pì né annabi kè èe moō anduna guume yāpura.

15 Yesu dō kè wà yezi wà mó wà a kū wà a ká k̄ī ū kōn gbāaaome, ben à gúnne gwe à èara à didi s̄s̄ī musu ado.

Yesu táa'ona sèbela

(Mat 14:22-33, Maa 6:45-52)

16 Kè uusie kè, à ibanō gàa sèbe baa.

17 Ben aō gè goro'ite guu, aōe bikūu sèbe pì baa k̄āa Kapenamū kpa. Guu ḡiake à s̄i Yesu e ká n̄ kii koro.

18 Z̄aga'ia gbāaa kàka, ben í e f̄ēē.

19 Kè à ibanō goro li wà kà kiloo sooro ke swēdo taka, ben aō Yesu è èe táa oo íla, èe s̄ō n̄ gorozi, ben v̄īa n̄ kū.

20 Ben à bène: Mám̄bee! Àton tó v̄īa a kūro.

21 Aō wèzi à gē goro guu, ben goro pì kà guu kè aōe gaan gōo.

Gbēno Yesu w̄etena

22 Kè guu do parii kpé zena sèbe baa k̄āa. Aō dō kè goro'ite kú gwe yā mèn dome, Yesu s̄ō èe gē goro pì guu kōn a ibanoro, aō tà n̄tēme.

23 Z̄aazāa goro'ite pāndenō bō Tiberia, aō mò guu kè k̄ī kōn guu kè wà buredi sòn-o, kè Dii s̄áabu kpà.

24 Kè parii pì è àpi ke à ibanō kú gwe do, aō gè goro pino guu aō gàa à w̄ete Kapenamū.

Yesu bé póblee kè è n̄ ká wèndia ū

25 Kè aō à è sèbe baa gwe, aō bène: Rabi, n ka kè boreme?

26 Yesu bène: Yāpuraan m̄ēe ooare, ée ma w̄etee buredi kè á sò a k̄ā yānzime, èe ke dabuyā kè á èno yānzino.

27 Àton z̄ī ke póblee kè è yā yānziro, sé póblee kè è n̄ ká wèndi kè è yārooa. Gbēntee Né bé eé a gba póblee pì, zaake àpin De Luda a sèeda kèa.

28 Ben aō à là wà bè: Dian wé ke nà wà yā kè Ludaa yezi wà kee kee?

29 Yesu wèila à bè: Yā kè Ludaa yezi à keen yè: À gbē kè à à z̄ī náane ke.

30 Aō bène: Dabuyā kpareen né kewe, le wà e wà n náane kee? Yā kpareen né kee?

31 Wa dezinō mana blè gbāan lán wà kè Luda yān nà wà bè: A póblee kè bō musu kpám̄ma aō blè.

32 Ben Yesu bèńńe: Yāpuraan mée ooare, èe ke Musa bé à póblee kè bò musu kpàawaro. Ma De bé è póblee yāpuradee kè bò musu kpáawa.

33 Póblee kè Ludaa kpà pìn gbě kè bò musu è wèndi kpá andunaa ũ.

34 Aǎ bèńe: Mare, ñgǎ póblee beee taka kpaawa gurǎ píngi.

35 Ben Yesu bèńńe: Mámbe póblee kè è ñ ká wèndia ũ. Nǎaa é gbě kè mò ma kiia deero, ímii é ma náanekeri de zikiro.

36 Baa kǎn beeeo lán má òare nà, baa kè a ma e, ée ma náanekero.

37 Gbě kè ma Dee kpàmaa é mó ma kiia, mé pé gbě kè mò ma kiiaa zikiro.

38 Èe ke ma zīnda poyezi yānzin ma bǎ musu ma mǎziro, sé gbě kè ma zī pǎ.

39 Pǎ kè gbě kè ma zī pì yezin yè: Mǎton tó gbě kè à kpàmaanǎ ke sāsāro. À yezi mà ñ fèe ziaa zī.

40 Zaake pǎ kè ma Dee yezin yè: Gbě kè wée pè à Néa bensǎ èe à náanekere gǎ wèndi kè è yāaroo vī, mé à fèe ziaa zī.

41 Ben Yuda gbāadeenǎ zǎka kǎzi, kè à bè ambe póblee kè bò musu ũ yānzī.

42 Aǎ bè: Gbě pì né Yesu Yusufu nénloo? Wá à de kǎn à dao dǎ né! Ben èe bee a bǎ musume.

43 Yesu bèńńe: Àton zǎka káro.

44 Gběke é fǎ à mǎ ma kiiaro, tó èe ke ma De kè ma zī à sisi baasiro, mé à fèe ziaa zī.

45 À kēna annabinǎ takada guu wà bè: Luda bé eé yā da baadenē. Gbě kè De Luda yā mà bensǎ à à yā dà, àmbe è mó ma kiia.

46 Èe ke gběke De Luda è kǎn wéonlo. Gbě kè bò à kiia bé à à è ado.

47 Yāpuraan mée ooare, ma náanekeri wèndi kè è yāaroo vī.

48 Mámbe póblee kè è ñ ká wèndia ũ.

49 A dezinǎ mana blè gbáan, baa kǎn beeeo aǎ gàga.

50 Póblee kè è bǎ musu sǎ, tó gbě blè, eé garo.

51 Mámbe póblee wèndidee kè bò musu pì ũ. Tó gbě à kè blè, eégǎ kuu gurǎ píngi. Póblee kè mé kpámmā ma mēbaasi ũ, le anduna gǎ wèndi vī yānzī.

52 Ben gbāadee pìnǎ e leokpakǎa kee kǎo wà bè: Gbě pì é fǎ à a mēbaasi kpáwa wà sǎn yǎ?

53 Ben Yesu bèńńe: Yāpuraan mée ooare, tó ée Gbēntee Né mēbaasi só a à aru mǎro, égǎ wèndi vīro.

54 Gbě kè è ma mēbaasi só à ma aru mii wèndi kè è yāaroo vī. Mámbe mé à fèe ziaa zī.

55 Zaake ma mēbaasi né póblee yāpuraame, ma aru né ímina yāpuraame.

56 Gbě kè è ma mēbaasi só à ma aru mii kú ma guu, má sǎo kú à guu.

57 Lán De Luda Wèndide ma zī bensǎ má kuu à yānzī nà, len gbě kè è ma mēbaasi só égǎ kuu ma yānzī le.

58 Póblee kè bò musun gwe. À de lán póblee kè a dezinǎ blè aǎ gà bàro. Póblee beee blèri égǎ kuu gurǎ sǎnda píngime.

59 Yesu yā beeenǎ ò gurǎ kè èe yā daańe Kapenamū aduakekpemme.

Yesu iba kenǎ bǎrukpekena

60 Kè à ìbanǎ yā pì mà, aǎ paridee bè: Yā gbāaame, dé bé eé beee fǎo?

61 Yesu dǎ a swè guu kè a ìbanǎ e zǎka kaa yā pì musu, ben à bèńe: Yā pì e a fuú?

62 Tó á è Gbēntee Né fèe èe taa guu kè à kún yā sǎ né?

63 Luda Nini bé è wèndi kpámma, mēbaasi né pǎkenlo. Yā kè má òareenǎ Luda Nini kè è ñ ká wèndia yā ũ.

64 Mǎde a gběkenǎ e ma náanekero. Zaake Yesu gbě kè aǎe a náanekeroonǎ dǎ zaa káaku kǎn gbě kè eé a kpámmao.

65 Ben à bè dǎ: Beee yānzin má òarezi, gběke é fǎ à mó ma kiiaro, séto De Luda à gbà zé.

66 Zaa gurɔ beee a ìba kenɔ b̀oru kpɛɛ paripari, aɔɔe t́ezi d̀oro.

67 Ben Yesu a ìba g̀ɔɔn kuri awɛɛplaaanɔ là à bè: Á yezi à tá sen ýó?

68 Simɔ Pita wèàla à bè: Dii, dé kiian wé gán? Ń wèndi kè è yáaro yá ví.

69 Wa n náane kè, wá d̀ò ke Luda gbɛ kè à kú adonan n ũ.

70 Yesu bèńne: A g̀ɔɔn kuri awɛɛplaaa kènɔn má s̀eroo? Baa k̀ɔn beeeo a gbɛ doo né ibilisime.

71 Yudasi, Simɔ Isikarioti nén à téa. Àpin g̀ɔɔn kuri awɛɛplaaa p̀ino doke kè eé à kpámma ũ.

7

Yesu k̀ɔn a d̀aaronɔ

1 Beee gbera Yesu g̀aa Galili wéte k̀ɔn wéteo, zaake à yezi à lili o Yudearo, kè Yuda gbãadeenɔ e à wete wà à de yánzi.

2 Yudanɔ Kutadɔna zĩbaa kà k̄i,

3 ben à d̀aaronɔ bène: Ń fɛɛ gura kè ń gá Yudea, le n ìba kè aɔɔ kú gweenɔ yá kè née keenɔ e se.

4 Tó gbɛ yezi à tó bo, è a yánɔ ke utenaro. Lán néɛ yá kènɔ taka keɛ nà, ń n zĩnda oɔba andunanɛ.

5 Baa à d̀aaro p̀ino aɔɔe à náane kero.

6 Ben Yesu bèńne: À gurɔ e káme k̀oro. Amɔanɔ s̄ó á zé ví gurɔ sãnda píngi.

7 Anduna é we à zaaguro, m̀ode à zámagu kè m̀eè be à yákena zaa yánzi.

8 À gá zĩbaakekiia, m̀eɛ gaaro, zaake à gurɔ e káme k̀oro.

9 Kè à yá p̀i ò, ben à g̀ò Galili.

Yesu gana Kutadɔna zĩbaakekiia

10 Kè à d̀aaro p̀ino g̀aa zĩbaakekiia, gbasa àton gá. Èe gá gbɛnɔ wáaro, à g̀aa asii guume.

11 Yuda gbãadeenɔ e à wete zĩbaakekiia aɔ bè: Àpi kú máa?

12 Parii guu wèe yábuu tãa maamaa à musu. Gbɛkenɔ bè: Gbɛ maaame. Gbɛkenɔ bè: Auo, èe gbɛnɔ sãsãame.

13 Gbɛkee e a yá o gupuraaaro, kè wèe vía keɛ gbãadee p̀inɔne yánzi.

14 Kè zĩbaa kà a dagura, Yesu g̀aa Luda ua guu, èe yá daáne.

15 À yá b̀ò gbãadee p̀ino sae wà bè: Gbɛ kè èe kyó keroo bé à takada d̀ò lésó?

16 Ben Yesu bèńne: Yá kè m̀eè daáne né ma zĩnda yánlo, gbɛ kè ma zĩi yáme.

17 Gbɛ kè yezi à ze k̀ɔn Luda poyezikenaog é g̀ò d̀ò tó ma yãdannena de Luda p̀ó ũ, kes̄o ma zĩnda yán m̀eè oo.

18 Gbɛ kè è a zĩnda yá oo e wete à tó bome. Gbɛ kè è wete à gbɛ kè a zĩi tó bo náane ví, monafiki kú à guuro.

19 Musa e doka daareroo? A gbɛke yá p̀i k̀una s̄oro. Bóyánzin ée wete à ma dezi?

20 Ben gbɛnɔ bène: Ń zĩn víme. Dé bé èe wete à n deɛ?

21 Yesu bèńne: Dabuyá m̀en don má kè, ben à b̀ò a píngi sae.

22 Musa b̀angukena yá dàare, ben eè b̀angu ke kámmabogurɔ zĩ. Ase èe ke Musa kiian à nàanlo, à b̀ò a dezi káakunɔ kiame.

23 Lán wè b̀angu ke néne kámmabogurɔ zĩ nà le wàton bo Musa doka kpɛero yánzi, à kè dia a p̀oo f̀enamazi, kè ma gbɛ gbà aafia wásawasa kámmabogurɔ zĩ?

24 Àton yá gwa lán a wé e ee nàro. À yá gwa a zéa.

Yesun Mesaya ús?

25 Ben Yerusalemudeenɔ bè: Gbɛ p̀i né gbɛ kè wèe à wete wà à deenloo?

26 À gwa, èe yá oo gupuraa, ben gbɛkee e yá liaro. Gbãadeenɔ à d̀ò Mesaya ũ yápuraan ýó?

27 Wá dǝ guu kè gbē kèkii bòn. Tó Mɛsaya mò, weégǝ dǝ guu kè à bònlo.

28 Beee yānzi gurɔ kè Yesu e yā daañne Luda ua guu, à pùtā à bè: Á ma dǝ bensǝ á dǝ guu kè ma bòn. Ase mée mó kǝn ma zīndaoro. Gbē kè ma zīi né yāpuradeeme, ben á à dǝro.

29 Má à dǝ, zaake ma bɔ à kiiame, àmbe à ma zī.

30 Ben aǝe à wete wà à kǝ, mǝde gbēkee e ɔ naaro, zaake à gurɔ e papa kòro.

31 Zà guu wà Yesu náane kè pari wà bè: Tó Mɛsaya mò, eé dabuyā ke pari de kè gbē kèkii kèlan yó?

Dogarino zīna aǝ Yesu kǝ

32 Kè Farisinɔ mà wèe yābuu tāa zà guu à yā musu, ben sa'orikinɔ kǝn Farisi pino dogarino zī wà à kǝ.

33 Ben Yesu bè: Ma kuunaao gǝ fète, gbasa mà tá gbē kè ma zīi kiia.

34 É ma wete à koramazi, zaake é fǝ à gá guu kè má kúnlo.

35 Ben gbāadee pino e kǝ lalaa: Mán à yezi à gán kè wé korazi? À yezi à gá wa gbē kè aǝ fāakǝa Giriki bǝsunɔ guu kiia le à yā da Giriki pinoenen yó?

36 Yā kè à ò pi mì de diamɛ? Kè à bè wé a wete wà koraazi bensǝ guu kè á kún wé fǝ wà gá gwero né.

Í kè è n ká wèndia

37 Zībaa gurɔ zāa bíta zī Yesu fɛe à pùtā à bè: Gbē kè ímii e à dee à mó ma kiia à í mi,

38 gbē kè èe ma náane kee sǝ, í kè è n ká wèndia égǝ bàa lee zaa à nǝse guu lán wà kè Luda yān nà.

39 À yā kè ò Luda Nini kè gbē kè aǝe a náane keeno é sí yā musume. Aǝ Luda Nini pì vī gīaro, kè Yesu e gīake à tó bɔ kòro yānzi.

Gbēnɔ kèkèkǝana Yesu yānzi

40 Kè gbēnɔ yā pì mà, gbēkenɔ bè: Gbē kèkii né annabi pime yāpura.

41 Gbēkenɔ bè: Gbē kèkii né Mɛsayame. Mǝde gbēkenɔ bè: Mɛsaya é bɔ Galili sǝs?

42 Wà kè Luda yān wà bè, Mɛsaya né Dauda boriime, eé bɔ Dauda be wéte Betelemume.

43 Ben gbēnɔ kèkèkǝa Yesu yānzi.

44 Aǝ gbēkenɔ yezi wà à kǝ, mǝde gbēkee e ɔ naaro.

Yuda gbāadeenɔ è Yesu náane kero

45 Ben dogarino èara wà tà sa'orikinɔa kǝn Farisinɔ. Ben aǝ n lá wà bè: Bóyānzi ée à kǝ a suoziroo?

46 Dogari pino wènía wà bè: Gbēkee e yā o lán gbē kèkii bà zikiro.

47 Ben Farisinɔ bèñne: À a likǝa sen yó?

48 Gbāadee ke Farisi ke à náane kèn yó?

49 Pari beee Luda yā dǝro, Luda lé kèñneme.

50 Nikodemu kè gāa Yesu kiia yāa né gbāadee pino dokeme. À bèñne:

51 Wa doka guu wà bè, wàton yā da gbēla a yā mana sairo ke yā kè à kè dǝna sairo.

52 Aǝ bène: Galili gbēn n ũ seó? N tāsai ke n gwa, né e kè annabi ke è bɔ Galiliro.

53 Ben baade tà a be.

8

Nɔgbē kè wà kǝ zinakena guu

1 Yesu gāa Kùkpe sǝsǝgezi.

2 Kè guu dò gǝ, à èara à gāa Luda ua guu. Baade píngi mò à kiia, ben à vèe èe yā daañne.

3 Ben ludayādannerinɔ kǝn Farisinɔ mò à kiia kǝn nɔgbē kè wà kǝ zinakena guu, aǝ à zè zà guu

4 aǎ bè Yesunε: Danneri, wà nɔgbē kè kù kōn gɔpɔsεεo wéedewε.

5 Wa doka guu Musa diε wà nɔgbē kè taka pápa gbèo wà à demε. N' è dia sɔɔ?

6 Aǎ beee ò le aǎ à yǎ wà gwa wà e wà yǎ daàla yǎnzime. Ben Yesu nàε èε ɔgbε kēε tɔtεa.

7 Kè aǎo kpé wèε à lalaa, ben à a mì sè lezĩ à bèrĩne: A gbē kè èε durun ke zikiroo à pá gbèo káaku.

8 Ben à èara à nàε èε ɔgbε kēε tɔtεa dɔ.

9 Kè aǎo mà le, ben aǎ fǎakɔa doodo sɛna zaa gbēnsinɔa. Ben aǎ Yesu tò ado kōn nɔgbē pìo.

10 Ben à èara à a mì sè lezĩ à bène: Nɔgbē, aǎ tà mámε? Wèε yǎ danla dɔroo?

11 Nɔgbē pì wèàla à bè: Baa, aǎ gbēkee kú kè dɔro. Ben Yesu bène: Mapi se, mé yǎ danlaro. N' gá. Zaa gbàa òton durun ke dɔro.

Yesun gupuraa ũ andunanε

12 Ben Yesu yǎ ò gbēnɔne dɔ à bè: Mámbe gupuraa ũ andunanε, gbē kè témazii égɔ kú gusiaan dɔro, gupuraa kè è n' ká wèndian adee égɔ vĩ.

13 Ben Farisinɔ bène: N' de n zĩnda sèedadee ũ, n yǎ náane vĩro.

14 Ben Yesu wèñla à bè: Baa tó méε ma zĩnda yǎ oo, ma yǎ náane vĩ, zaake má dɔ guu kè ma bɔn kōn guu kè méε taan-o. Amɔanɔ sɔ, á guu kè ma bɔn kōn guu kè méε taan-o dɔro.

15 Éε ma taari ee gbēnteekeεmmε. Méε gbēke taari e sɔro.

16 Tó ma gbē taari è sɔ, taari'ena pì égɔ náane vĩ, zaake má kú madoro, ma De kè ma zĩ kúmao.

17 À kú a doka takadan wà bè, sèedade gɔɔn plaaanɔ yǎ bé à náane vĩ.

18 Mámbe ma zĩnda sèedadee ũ. Ma De kè ma zĩ né ma sèedadeemε dɔ.

19 Ben aǎ à là wà bè: N dee kú mámε? Yesu wèñla à bè: Á ma dɔro, bensɔ á ma De dɔro. Tó a ma dɔ, le a ma De dɔ.

20 Yesu yǎ beee ò ɔsikiia, gurɔ kè èε yǎ daańne Luda ua guumε. Wèε à kũro, zaake à gurɔ e papa kòro.

É fɔ à gá guu kè méε taanlo

21 Ben Yesu bèrĩne dɔ: Méε taa, é ma wεε, mɔde é ga a durun guumε. É fɔ à gá guu kè méε taanlo.

22 Ben gbāadee pìnɔ bè: À bè wé fɔ wà gá guu kè éε taanlo. Eé a zĩnda den yó?

23 Ben Yesu bèrĩne: Tɔtε kè gbēnɔn a ũ, musu gbēn ma ũ. Anduna kèki gbēnɔn a ũ, anduna kèki gbēn ma ũro.

24 Beee yǎnzin ma bèare é ga a durun guumε. Tó éε sí kè mámbe gbē kè má de à ũu ũro, é ga a durun guumε.

25 Ben aǎ à là wà bè: Déme n ũu? Yesu wèñla à bè: Gbē kè má òare zaa káakun ma ũ.

26 Má yǎ vĩ pari mà o a musu mà yǎ daoala. Gbē kè ma zĩ né yǎpuradeemε, yǎ kè má mà à kiiian mèε o andunanε.

27 Aǎoε dɔ kè De Ludan à téaro,

28 ben Yesu bèrĩne: Tó a Gbēntee Né sè á dɔ musu, é gbasa à dɔ kè mámbe gbē kè má de à ũu ũ. Mèε yǎke ke kōn ma zĩndaoro, yǎ kè ma Dee dàmeεn mèε o.

29 Gbē kè ma zĩ kúmao, èε ma tó madoro, zaake mèεgɔ yǎ kè è káne keε gurɔ píngi.

30 Gurɔ kè Yesu e yǎ pìnɔ oo, wà à náane kè pari.

Wèεneɔ kōn zòno

31 Ben Yesu bè Yuda gbāadee kè aǎ à yǎ sìnɔne: Tó á ma yǎ kũna, égɔ de ma ìbanɔ ũ yǎpura.

32 Égɔ yǎpuraa dɔ, yǎpuraa pì é tó à gɔ a zĩnda vĩ.

33 Ben aǎ bène: Ibraĩ boriin wa ũ, wéε zò ble gbēkene zikiro. Ben néε bee wéε gɔ wa zĩnda vĩó?

34 Yesu wèíla à bè: Yāpuraan mée ooare, gbē kè è durun kεε né durun zòmε.

35 Zò kuu ua gbē ũ gurɔ píngiro, ua nén ua gbē ũ gurɔ píngi.

36 Tó Luda Né a bo zòbleen, é gɔ a zīnda vī yāpura.

37 Má dɔ kè Ibraī boriin a ũ, mɔde ée ma wεtεε à ma de kè ma yā kú a nòse guuro yānzi.

38 Yā kè má è ma De kiian mée oo, yā kè á mà a de kiian ée kεε.

39 Ben aɔ bène: Ibraīn wa de ũ. Ben Yesu bèñne: Tó Ibraī nénɔn a ũ, le a Ibraī dà sèε.

40 Tia sa ée ma wεtεε à ma de, mamɔma kè ma yāpuraa kè má mà Luda kiia òaree. Ibraī e yā beee taka kεro.

41 Ée a de yākεna kεεmε. Ben aɔ bène: Gitasɔtɔnɛnɔn wa ũro. De mèn doon wá vī, àmbe Luda ũ.

42 Yesu bèñne: Tó a den Luda ũ, le á yemazi, zaake Luda kiian ma bɔn ma mɔ. Mée mó kɔn ma zīndaoro, àmbe à ma zī.

43 À kè dia ée ma yā dɔro dɔroo? Kè eè fɔ à ma yā dɔro dɔro yānzime.

44 A de Ibilisi pón a ũ, à poyezin á yezi à ke. Gbēderin à ũ zaa káaku, è ze kɔn yāpuraaoro, kè yāpuraa kú à nòse guuro yānzi. Tó à egeε tò, à zīnda dàn gwe, zaake egedeen à ũ, ege mímε.

45 Mapi sɔ, mèe yāpuraa o. Beee yānzi eè ma yā síro.

46 A té, dé bé ée be ma durun kè? Kè yāpuraan mée oo, à kè dia ée ma yā siiroo?

47 Gbē kè de Luda pɔ ũu è yā kè Ludaa e oo mamε. Á de Luda pɔ ũro, beee yānzin eè ma yā maziro.

Yesu dena Ibraīla

48 Ben gbāadee pìnɔ bène: Samaria gbēn n ũ! N zīn vīmε! Ke yāpuranlo?

49 Ben Yesu bè: Má zīn vīro. Mèe bèε lí ma Dene, mɔde eè ma kpe bɔ.

50 Mèe wεte mà a zīnda tɔ bɔro, gbēke bé è wεtεmε, àmbe yāgɔgɔri ũ.

51 Yāpuraan mée ooare, gbē kè è dɔ ma yāzi é ga zikiro.

52 Ben gbāadee pìnɔ bène: Wá dɔ sa kè n zīn vī. Ibraī gà kɔn annabinɔ píngi, ben née bee gbē kè è dɔ n yāzi é ga zikiro?

53 N de wa dezi Ibraī kè gálan yɔ? Annabinɔ gága dɔ. Dén née n zīnda diε à ũu?

54 Ben Yesu bè: Tó mée ma zīnda tɔ bɔmε, beee bèε vīro. Ma De kè ée bee à de a Luda ũ, àmbe è ma tɔ bɔ.

55 Á à dɔro, mɔde má à dɔ. Tó ma bè má à dɔro, mégɔ de egedee ũ lán a bàme. Má à dɔ, ben má à yā kūna.

56 A dezi káaku Ibraī pɔnnaa kè ma gurɔ ena yā musu. À è, ben à pɔɔ kè nna.

57 Ben gbāadee pìnɔ bène: Née ká wè baplaa akuri kòro, ben n Ibraī éɔ?

58 Yesu bèñne: Yāpuraan mée ooare, le wèe Ibraī i kòro, má kuu.

59 Ben aɔ gbè sèε le wà à pápao. Ben a a zīnda ùte à bɔ Luda ua guu.

9

Gɔgbē kè wà ì vīa ũ kēkšana

1 Kè Yesu e lili oo, à gɔgbē kè wà ì vīa ũu è.

2 Ben à ibanɔ à là wà bè: Rabi, dé durun yānzin wà gbē pì ì vīa ũzi? À zīnda pɔ yānzin yɔɔ, ke à de kɔn à dao pómε?

3 Yesu wèíla à bè: Èe ke àpi ke à de kɔn à dao durun yānzinlo. Le wà Luda yākεna ea yānzime.

4 Séde wà gbē kè ma zī zī ke zaa gupura wéézī. Gusiaa e suu kè gbēke é zī ke e à ke dɔro.

5 Gurɔɔ kè má kú anduna guu, má de gupuraa ũ andunane.

6 Kè à ò le, à lóu sù tɔɔte, ben à yà à màma à wéεnɔa.

7 À bène: Ñ gá ñ uu pípi Siloamu í guu. Tó pí bè, í gbarena. Ben à gàa à uu pípi, ben à sù wéé wēna.

8 À fáandideenɔ kɔn gbē kè aɔ à dɔ baakeri ũunɔ bè: Gbē kè ègɔ baa kee vēena pìn gweroo?

9 Gbēkenɔ bè: Àpime. Gbēkenɔ bè: Auo, adee bòkɔbaome. Gɔgbē pí bè: Mámbee!

10 Ben aɔ à là wà bè: À kè dia n wéé wè?

11 À wèńla à bè: Gbē kè wè benε Yesu bé à bùsu yà à màma ma wéεa, à bè mà gá uu pípi Siloamu í guu. Kè ma gaa ma uu pípi, ben ma guu è.

12 Ben aɔ à là wà bè: Àpi kú máme? À bè: Má dɔro.

Farisino yalalana gbē kè de vĩa ũ yāaa

13 Ben aɔ gàa Farisino kiia kɔn gbē kè de vĩa ũ yāa pìo.

14 Bensɔ kámmabogurɔɔ zĩn Yesu bùsu yà à à wéé wēone.

15 Ben Farisino à là dɔ: Dian í kè nà n guu è? À wèńla à bè: À bɔtɔnga mà ma wéεame. Kè má pípi, ben ma guu è.

16 Ben Farisi kenɔ bè: Gbē pí e bɔ Luda kiianno, zaake è kámmabogurɔɔ zĩ yā daro. Aɔ gbēkenɔ bè: Durunkeri é fɔ à dabuyā beeenɔ taka keɔ? Ben aɔ kèkèkɔa.

17 Ben aɔ à là dɔ: Mmɔn sɔ, gbē kè à n wéé wēnneε, née à yā daa diame? À bè: Annabime.

18 Baa kɔn beeeo gbāadeenɔɔ e sí kè vĩa à ũ gbasa à wéé wèro, ben aɔ gàa wà à de kɔn à dao sìsi.

19 Aɔ í lá wà bè: A nén yèɔ? A à ì vĩa ũn yó? À kè dia èe guu ee saa?

20 Ben à de kɔn à dao wèńla wà bè: Wá dɔ kè wa néme. Wa à ì vĩa ũme.

21 Mɔde lán à kè nà èe guu ee sa, ke gbē kè à à wéé wēne, wá dɔro. À à la gwe. Gbē ɔndɔname, éé fɔ à a zĩnda yā o.

22 À de kɔn à dao ò le, kè aɔve vĩa kee gbāadeenɔne yānzime. Zaake aɔ zèo kè gbē kè bè Yesu né Mεsayame, wà aduakεkpe zé zɔne.

23 Beee yānzin à de kɔn à dao bè, gbē ɔndɔname, aɔ à lazi.

24 Gbē kè de vĩa ũ yāa pí sisina gèn plaadee guun aɔ bène: Ñ yāpuraaa o Luda yānzi. Wá dɔ kè gɔgbē pí né durunkεrimε.

25 Ben à bè: Tó durunkεrimε, má dɔro. Yā mèn don má dɔ. Vĩa ma ũ yā, ben méε guu ee sa.

26 Ben aɔ à là wà bè: Bón à kènnεε? Dian à kè nà à n wéé wēnneε?

27 À wèńla à bè: Má òare kò, ée swā kpáro. Bóyānzin á yezi à mazi dɔɔ? Á yezi à gɔ à ìbanɔ ũ sen yó?

28 Ben aɔ zɔka dɔa wà bè: Mbe í de à ìba ũ gwe! Wamɔwa sɔ Musa ìbanɔn wa ũ.

29 Wá dɔ kè Luda yā ò Musao. Àmɔ sɔ, wá dɔ guu kè à bònlo.

30 Ben gɔgbē pí bène: À yābɔnsae ma gwe! À ma wéé wēmε, ben á dɔ guu kè à bònloɔ?

31 Wá dɔ kè Luda è swā kpá durunkεrinɔ yāziro, mɔde è swā kpá a yāmari kè aɔè a pɔyezi keenɔ yāzi.

32 Zaa lán Luda anduna kàe nà, wèe ma gbēke gbē kè wà à ì vĩa ũu wéé wēne zikiro.

33 Tó èe ke gbē pí bɔ Luda kiiaro, éé fɔ à póke kero.

34 Ben aɔ bène: Wà n i durun guu míomíome, ben née yā daaweɔ? Ben aɔ pèa.

Ludadɔsai né vĩakɔname

35 Yesu mà kè wà pèa. Kè à à è, à à là à bè: Née Gbēntee Né náane keeɔ?

36 Gɔgbē pí wèala à bè: Mare, dén à ũ le mà e mà à náane kee?

37 Yesu bène: N à è, àmbe e yā oonyo.

38 Ben gɔgbē pí bène: Dii, méε n náane kee. Ben à donzi kène.

39 Ben Yesu bè: Gbēnɔ kèkèkɔana yānzin ma mɔzi anduna guu kè, le wéesiadeenɔ wéε kè, wéékèrinɔ gɔ wéesiadeenɔ ũ.

40 Farisi kenɔ kú gwe. Kè aɔ yā pì mà, aɔ bènnɛ: Wapinɔ, v̄ianɔn wa ũ seɔ?

41 Ben Yesu bènnɛ: Tó v̄ianɔn a ũ, le á durun v̄iro. Mɔde kè ée bee a wée kēna yānzi, a durun kpé kúaaɔmɛ.

10

Yalekōzina kōn sādario

1 Yāpuraan mée ooare, gbē kè è gē sā karalenlo, mɔde è v̄i karala gu pānden, adee né kpāimɛ, kpāi wéedewemɛ.

2 Gbē kè è gē karalen sō, adeen sādāri ũ.

3 Kara dākpari è zé wē adeenɛ, sāanɔ sō à kòto dō. È a sāanɔ sísi aɔ baade tóa à bɔényo.

4 Tó à bɔényo, è dɔ́nnɛ aɛ aɔ̀ègō tézi kè aɔ̀ à kòto dō yānzi.

5 Aɔ̀è we wà té gbē pāndeziro. Aɔ̀è bàa léne kè aɔ̀ gbē pānde kòto dōro yānzi.

6 Yesu yā pì lèkōziínɛ, ben aɔ̀e dō tó bó yān èe oońnero.

Yesu né sādāri maaamɛ

7 Beee yānzi Yesu ɛara à bènnɛ: Yāpuraan mée ooare, mámbe karale ũ sāanɔnɛ.

8 Gbē kè aɔ̀ dòmɛ aenɔ né kpāinɔmɛ, kpāi wéedewenɔmɛ n̄ píngi, ben sāanɔ e n̄ yā maro.

9 Mámbe karale ũ. Gbē kè gè ma guu é aafia e. Eégō gēɛ àgō bɔɔ ée póblekii e.

10 Kpāi'ona yānzin kpāi è mɔzi è pó de è pó kaate. Ma mɔmɛ, le gbēnɔ gō wèndi v̄i aɔ̀gō v̄i papaña.

11 Mámbe sādāri maaa ũ. Sādāri maaa è gí a wèndizi a sāanɔ yānzi.

12 Ayazíkɛri né sādāri maaanlo. Kè sāanɔ de à pó ũro yānzi, tó à è lewan e mɔɔ, è sāanɔ tón à bàa léme, ben lewan è sí sāanɔ té à n̄ fáakōa.

13 Gbē pì bà ègō kú kōn sāanɔoro, kè à de ayazíkɛri ũ yānzi.

14 Mámbe sādāri maaa ũ. Má a sāanɔ dō, ma sāanɔ sō ma dō,

15 lán De Ludaa ma dō bensō má à dō nà. Mèè gii ma wèndizi aɔ̀ yānzi.

16 Má sā pāndenɔ v̄i kè aɔ̀ kú kara kè guuro. Sé mà suńyo se. Aɔ̀é ma kòto ma, kpàsa é gō mèn do kōn dārio mèn do. De Ludaa yemazi

17 kè mée gii ma wèndizi yānzi, le mà ɛara mà sí dɔ.

18 Gbēke é ma wèndi símaro, mé gízi kōn ma zīndaomɛ. Má à gizina zé v̄i, má à sina zé v̄i dɔ. Yā kè ma Dee diemɛen gwe.

19 Yā pì yānzi Yuda gbāadeenɔ kèkèkōa dɔ.

20 Aɔ̀ té gbē paridee bè: À zīn v̄ime, à mì liè. Bóyānzin ée swā kpaa à yāzizi?

21 Aɔ̀ gbēkenɔ bè: Zīnde yā'onan gwero. Zīn é f̄i à v̄ia wée wéɔ?

Yesu a ludake onnena

22 Luda kpé kyakēna zībaa kà zaa Yerusalemu. Buusie guume,

23 ben Yesu e lili oo Luda ua guu, zaa guu kè wè be Sulemanu gbaadaan.

24 Ben Yuda gbāadeenɔ ligazi, aɔ̀ à là wà bè: Né wa tó logona ai bɔremɛ? Tó Mesayan n̄ ũ, n̄ owe wásawasa.

25 Ben Yesu wèníla à bè: Má òare, ée síro. Yā kè mée kee kōn ma De tóo pìnɔn à sèeda ũ.

26 Amɔanɔ sō ée síro, kè á de ma sāanɔ ũro yānzimɛ.

27 Ma sāanɔ è ma kòto ma. Má n̄ dō, ben aɔ̀ègō témazi.

28 Mèè wèndi kè è yāaro kpámma, aɔ̀é ga zikiro. Gbēke é f̄i à n̄ bɔ ma ɔ̀zīro.

29 Ma De kè à n̄ kpámaa de baade píngila. Gbēke é f̄i à n̄ bɔ à ɔ̀zīro.

30 Mapi kōn ma Deo wá dōnkōmɛ.

31 Gbāadee pìnɔ gbè sèse dɔ le wà à pápao wà à de.

32 Ben Yesu bènnɛ: Ma yā maaa kè ma Dee dāmɛenɔ kèare pari. Yā maa kparee yānzin á yezi à ma pápa gbèozí?

33 Ben gbãadee pìnɔ wèàla wà bè: Wá yezi wà n pápa gbèò yã maa kè n kè yānzinlo. Kè n dɔkè kɔn Ludao yānzime. Gbēnteen n ũ, ben n n zīnda diɛ Luda ũ.

34 Ben Yesu wèñla à bè: Ludaa ò a doka takadan à bè Ludanɔn n ũ.

35 Luda e gbē kè èe yã ooñne pìnɔ sísi ludaanɔroo? À yã gogona vī sōro.

36 Mamɔma kè ma De ma diɛ adona à ma zī anduna guu sō, kè ma bè Luda Nén ma ũ, bóyānzi a bè ma dɔkè kɔn Ludaozi?

37 Tó mée ma De kena keero, àton ma yã síro.

38 Tó mée kee sō, baa tó ée ma yã síro, à ma náane ke ma yākenanɔ yānzi, le àgō dō sānsān kè De Ludaa kú ma guu, ben má kú à guu sō.

39 Ben aō èara wèe zé weteɛ wà à kũ, ben à pitingu.

40 Ben à èara à gàa Yoda baa kãa kpa, guu kè Yaaya gbēnɔ batisi kèn káaku. À gurɔplaa kè gwe,

41 ben wà mò à kiia paripari wà bè: Baa kè Yaaya e dabuyã ke kero, yã kè à ò gbē kèkiimusu píngi né yāpuraame.

42 Ben wà à náane kè gwe pari.

11

Lazaru gana

1 Gbē kè wè bene Lazaru e gyãa kee zaa Betani wéte kè Mariama kɔn a vī Maatao kún.

2 Mariaman nɔgbē kè nɔsi gūnnadee kù Dii gbáa à gògo kɔn a mikáo ũ.

3 Ben Lazaru dāre pìnɔ lékpāsā kè Yesune wà bè: Dii, n gbēnnaa e gyãa kee.

4 Kè Yesu yã pì mà à bè: Gyãa pì é mì de gaaoro. Le wà Luda gakui e yānzime, le Luda Né sō tó bɔ à musu.

5 Yesu ye Maata kɔn à dāaroozi kɔn Lazaruo.

6 Kè à mà Lazaru e gyãa kee, ben à gō guu kè à kún gĩa gurɔplaa.

7 Beee gberan à bè a ibanɔne: Wà èara wà gá Yudea.

8 Ben à ibanɔ bène: Rabi, gbãadeenɔ yezi wà n pápa gbèò èe gi kero, ben n yezi wà èara wà gá gwe dɔɔ?

9 Yesu bè: Fāantē doo né awa kuri awεεplanloo? Gbē kè èe táa oo fāantē è gèn síro, kè èe guu ee anduna kèkii gupuraazi yānzi.

10 Tó èe lili oo gwāavī, è gèn sí kè à gupuraa pì vīro yānzi.

11 Yã pì ona gberan Yesu bèñne: Wa gbēnna Lazaru ii òme. Mé ga mà à vu.

12 Ben à ibanɔ bène: Dii, tó èe ii oome, eé aafia e.

13 Lazaru ga yān Yesu e ooñne, ben aōɔe daa i'oname yāpura.

14 Ben Yesu òñne wásawasa sa à bè: Lazaru gāme.

15 Ma pɔɔ kè nna kè má kú gwero, le à e à ma náane ke yānzi. Wà gá à kiia.

16 Ben Tomasi kè wè bene Sika bè a gbēnɔne: Wà gá kɔn Diio wà ga wa píngi.

Yesun gbē ké è gènɔ vu à wèndi kpámma ũ

17 Kè Yesu kà gwe, à mò à lè wà Lazaru vī à gīake à kè gurɔ siigō kò.

18 Betani kú kī kɔn Yerusalemuo lán kiloo aagōɔ bà.

19 Yuda gbãadeenɔ bɔ zaa gwe pari aō mò Maata kɔn Mariamao kiia, le wà sùu kpáñne aō dāgō ga yã musu.

20 Kè Maata mà Yesu e mɔɔ, à bɔ à gàa daàle, mɔde Mariama zè be.

21 Ben Maata bè Yesune: Dii, tó n kú kème yã, le ma dāgō e garo.

22 Baa tia má dō kè yã kè n gbèka Ludaa, eé kenne.

23 Yesu bène: N dāgō é fεε.

24 Maata bène: Má dō kè eé fεε zī kè gènɔ é fεε ziaa zī.

25 Yesu bèné: Mámbe gbě kè è gèno fεε à wèndi kpáímma ũ. Baa tó ma náanekeri gà, eégõ kpee kuu.

26 Gbě kè kuu, ben èe ma náanε keε é ga zikiro. N beee sió?

27 Maata bèné: Eè, Dii, má si kè Mesayan n ũ, Luda Né kè wà bè eé mó anduna guu.

Yesu wée'i kàn

28 Kè Maata ò le, ben à gaa à a dāaro Mariama sisi, ben à òne asii guu à bè: Danneri mò èe n gbekaa.

29 Kè Mariama yā pì mà, à fεε kpakpaa èe gaa à le.

30 Yesu e gīake à gē wéte guu kòro, à kpé kú guu kè Maata dàalen.

31 Gbāadee pìno kú kpén kōn Mariamao, aōe sùu kpaanε. Kè aō è à fεε kpakpaa à bò, aō bò wà tēzi, zaake wèe daa èe gaa óo dō miraamε.

32 Kè Mariama kà guu kè Yesu kún, kè à à è, à kùe à gbá sae à bèné: Dii, tó n kú kēmε yā, le ma dāgōo e garo.

33 Yesu è èe óo dōo, ben gbāadee kè aō kúo pìno e óo dōo dō. Ben à nòseyōgō sù à pōo yàka.

34 Ben à bè: A à vīi māmε? Aō wèala wà bè: Maree, n mó n gwa.

35 Yesu wée'i kàn.

36 Ben gbāadee pìno bè: À gwa lán à yezi nà.

37 Ben aō gbēkeno bè: Àmo kè vīa wée wè, eé fō à gì Lazarunε àton garoo?

Lazaru fεena

38 Kè Yesu e gaa mira pì kiia, ben à nòseyōgō sù dō. Mira pì né gbèwεεmε, gbè gbèntē tataalε.

39 Yesu bè: À gbè pì go à léa. Ben gbě kè gà pì dāre Maata bèné: Dii, èe gūu sōo, zaake à kè gurō siigōn yè.

40 Yesu bèné: Mée onne kè tó n ma náanε kè, né Luda gakui eroo?

41 Kè wà gbè pì gò, ben Yesu wée sè musu à bè: Baa, ma n sáabu kè kè n ma yā mà.

42 Má dō kè neégō ma yā maa gurō píngi, mōde má ò le parii kè aō kú kēno yānzimε, le aō e wà sí kè ríbe n ma zī.

43 Kè à ò le, ben à pūtā kōn kòto gbāaaò à bè: Lazaru, n bō.

44 Ben gbě kè gà pì bò, póle fīfī à mèa, bisa yina à mìa. Yesu bèné: À pó poroa à à gbare.

Lékpakōsōna Yesuzi

(Mat 26:1-5, Maa 14:1-2, Luk 22:1-2)

45 Yuda gbāadee kè aō mò Mariama kiia pìno, kè aō yā kè Yesu kè pì è, aō a náanε kè pari.

46 Mōde aō gbēkeno gāa Farisinō kiia, aō yā kè Yesu kè tōkēnε.

47 Ben sa'orikinō kōn Farisi pìno gbāadeenō sisi kakōanaa wà bè: Gbě pì e dabuyā keε pari, wée keε diamε?

48 Tó wá tò èe keε le, baade é à náanε ke, Romudeenō é mó wà wa Luda kpé kōn wa boriiō kaate píngi.

49 Ben Kayafa aō gbě mèn doo kè de sa'oriki ìsi ũ wè beeeà bèné: Á yāke dōro.

50 Á dō kè gbě mèn do gana wa píngi gēε ũu maa de wa bori kaatenalaroo?

51 Èe yā pì o a zīnda poyezioro. Kè à de sa'oriki ìsi ũ wè beeeà yānzin à annabikεyā ò kè Yesu é ga Yudanō gēε ũ.

52 Èe ke Yudanō ntēenlo, ai kōn Luda né kè aō fāakōananō dō, le à n ke mè dōnkō ũ.

53 Zaa zī beeean gbāadee pìno zè kōn Yesu denao.

54 Beee yānzi Yesu e bō gupuraaá n té dōro. Ben à gaa lakutu kè kú gbāa sae kè wè be εflaimu. À gurōplaa kè gwe kōn a ìbanō.

55 Yudanō Banla zībaa kà kīi. Wà bò lakutunō guu paripari, wà gaa Yerusalemu gbāsībona yānzi ai zībaa pì gō ká.

⁵⁶ Aḵo Yesu wετεε, aḵo zεna Luda ua guu, aḵo kḵ lalaa wεe bee: Eε daa diamε? Eε we à mḵ zībaa kε kεḵ?

⁵⁷ Sa'orikinḵ kḵn Farisinḵḵ diε kε tḵ gbεke Yesu kḵkii dḵ, à oḵne le aḵ e wà à kḵ.

12

Nḵsi gḵ nna kuna Yesu gbáa

(Mat 26:6-13, Maa 14:3-9)

¹ Banla zībaa gḵ gurḵ swεedo, ben Yesu mḵ Bεtani, Lazaru kε à à fεε bḵna gaan bε wεte.

² Wà pḵblee kε Yesunε gwe. Maata bé εe pḵblee kpaatεεε, Lazaru sḵḵ kḵ pḵblerinḵ tε kḵn Yesuo.

³ Ben Mariama nḵsi bori maa ḵḵdee sε à mḵo, à kḵ Yesu gbáa, ben à à gbá gḵgo kḵn a mikāo. Nḵsi gḵu dàgula kpε pḵ guu.

⁴ Yesu ḵbanḵ doke Yudasī Isikariḵti kε eε Yesu kpámma bè:

⁵ Nḵsi kε ḵḵ kà kondogi wàa do kpε basḵro. Bḵyānzi wεe yá wà à ḵḵ kpà takaasideenḵaziroo?

⁶ Eε beee o takaasideenḵ wēndagwana yānzinlo, kε à dε kpāi ū yānzimε. Àmbe εgḵ ḵḵḵ kḵna àgḵ ḵḵ kokεε.

⁷ Ben Yesu bè: Nḵ nḵgbε daa tḵ. À beee diε ai ma gε kεgurḵame.

⁸ Takaasideenḵ εgḵ kḵao gurḵ pḵngi, mapi sḵ mεgḵ kḵao gurḵ pḵngiro.

Lεkpakḵsḵna Lazaruzi

⁹ Yuda gbāadeenḵḵ mà kε Yesu kḵ Bεtani, ben aḵ gāa gwe paripari. Eε kε Yesu yānzin aḵ gāazi adoro, le dḵ aḵ Lazaru kε Yesu à fεε bḵna gaan e yānzimε.

¹⁰ Ben sa'orikinḵ zεo wà Lazaru dε se dḵ,

¹¹ zaake beee yānzin gbāadeenḵḵ e kεεrḵma pari, aḵo Yesu náane kεεzi.

Gbaakεkpana Yesuzi zaa Yerusalemu

(Mat 21:1-11, Maa 11:1-11, Luk 19:28-40)

¹² Kε guu dḵ, parii kε aḵ mḵ zībaa kε Yerusalemunḵḵ mà kε Yesu e mḵḵ,

¹³ ben aḵ kpakpa lánḵ zḵzḵ aḵ gāa daàleo. Aḵoε wii leε wεe bee:

Nḵ gbāaa kε!

Aubarikadeen gbε kε εe mḵḵ Dii tḵo ū!

Aubarikadeen Isarailinḵ Kína ū!

¹⁴ Yesu zaaki ε à dia lán à kεna Luda yān nà wà bè:

¹⁵ Zayḵndeēnḵ, àton vīa kεro.

A kína e mḵḵ à di zaakinε bḵrḵ kpεε.

¹⁶ À ḵbanḵḵ e yā pḵ mḵ dḵ gīaro. Yesu fεε à tana gakui guu gbεran aḵo dḵ sa kε wà yā pḵ kε à musumε, ben aḵpinḵḵ bé wà à pḵngi kεnε.

¹⁷ Kε Yesu Lazaru sḵsi à à fεε bḵna miran, gbε kε aḵo kḵonḵ à baaru kpākpaḵnε.

¹⁸ Beee yānzin parii gāa wà dààlezi, zaake aḵo mà kε à dabuyā pḵ kε.

¹⁹ Ben Farisinḵ bεkḵnε: Á ès? Wé fḵ wà pḵke woaro. À gwa lán anduna bḵ à tézi nà.

²⁰ Girikinḵḵ kḵ gbε kε aḵ mḵ dḵnzi kε zībaakεkiiianḵ tε,

²¹ ben aḵ gāa Filipi kε bḵ Betesaida, Galili bḵsun kiia, aḵ wεε kεa wà bè: Maree, wá ye Yesu kḵ'enazi.

²² Filipi gāa à ò Andurunε, ben aḵ gāa wà ò Yesunε lεdo.

Yesu a ga yā'ona

²³ Yesu bèḵnε: Gbēntee Né tḵbḵgurḵḵ kà.

²⁴ Yāpuraan mεε ooare, tḵ pḵwεε e gε bḵsu guu à fḵmba bḵro, εgḵ kuu adomε. Tḵ à fḵmba bḵ sḵ, è né i maamaa.

25 Gbẽ kè ye a wèndizi é korazi. Gbẽ kè gí a wèndizi anduna kèkiin s̄, adee éḡõ kũna ai gur̄õ píngi.

26 Tó gbẽ yezi à z̄i kem̄e, àḡõ témazi. Ma z̄ikeri éḡõ kú guu kè má kún. Tó gbẽ e z̄i kem̄e, ma De é a kpe da.

27 Tia sa ma p̄õ yàka. Bón mé oo? Mé be, Baa, ñ ma b̄õ yã kè èe m̄õmaan yó? Auo! Ma m̄õ yã kè èe m̄õmaa pì yãnzim̄e.

28 Baa, ñ tó b̄õ. Ben kòto b̄õ ludambe à bè: Ma tó b̄õ kò, bens̄õ mé εara mà b̄õ d̄õ.

29 Kè gbẽ kè āõ kú gween̄õ mà, āõ bè: Lou bé à p̄ütã. Gbẽken̄õ bè: Malaika bé à yã òne.

30 Ben Yesu bèñne: Èe ke ma yãnzin kòto pì b̄õziro, a yãnzim̄e.

31 Yã é v̄ε anduna kèkiia sa. Weé anduna kèki kína b̄õ kpatan sa.

32 Mapi s̄õ, tó wà ma se wà ma d̄õ musu, mé bori s̄anda píngi gáε āõ su ma kiia.

33 Kè Yesu ò le, à gaa kè eé gaa takan à téa.

34 Ben gbẽñ̄õ bèñne: Wá mà à kú doka takadan wà bè M̄εsaya éḡõ kuu gur̄õ píngim̄e, ben n bè weé Gbẽntee Né sé wà d̄õ musu s̄õ né? Dén Gbẽntee Né pì ũu?

35 Yesu wèñla à bè: Gupura kuunaaõ ḡõ fétem̄e. Gur̄õ kè gupuraa pì kúao, àḡõ táa oon, le guu tón sia kũawaro yãnz̄i. Gbẽ kè èe táa oo gusiaan d̄õ guu kè èe gaanlo.

36 Gur̄õ kè á gupuraa pì v̄i, à gupuraa pì náane ke, le à ḡõ gupuradeen̄õ ũ.

Kè Yesu ò le, ben à ḡaa à ùteñne.

Gbẽñ̄õ e Yesu náane kero

37 Baa k̄ñ dabuyã parii kè à kè ñ wáan̄õ, āõε à náane kero,

38 le yã kè annabi Isaya ò e à papa yãnz̄i kè à bè:

Dii, gbẽkee e baaru kè wá kpà síro.

Wà n gbãaa è wèe d̄õro.

39 Āõε we wà à náane kèro, zaake Isaya bè d̄õ:

40 Luda ñ wée v̄ia kũñne

le āõton guu ero.

À ñ kù keñne gbãa

le āõton yã ma āõ εe d̄õa à ñ kèk̄õaro.

41 Isaya beee ò kè à Yesu gakui è yãnzim̄e, ben à à yã ò.

42 Baa k̄ñ beeeo gbãadee p̄in̄õ Yesu náane kè pari. Farisin̄õ yãnz̄in āõéḡõ yezi wà d̄õm̄maro, le wàton aduakεkpe zé z̄õñnero yãnz̄i.

43 Zaake āõ yezi gbẽnteen̄õ ñ s̄abu kpá de Luda ñ s̄abu kpála.

44 Ben Yesu p̄ütã à bè: Gbẽ kè èe ma náane keε, èe ke mapin èe náane keε adoro, èe gbẽ kè ma z̄i náane kem̄e se d̄õ.

45 Gbẽ kè èe ma ee e gbẽ kè ma z̄i eem̄e se.

46 Ma m̄õ anduna guu gupuraa ũm̄e, le gbẽ kè èe ma náane keε tón ḡõ gusiaan d̄õro.

47 Gbẽ kè ma yã mà ben à kũnaro, èe ke m̄ambe mé yã v̄εεaro, zaake mée mó yã v̄εε andunaanlo, ma m̄õ anduna mì sím̄e.

48 Gbẽ kè ḡimazi ben èe ma yã síro, yãkpaekena e à d̄ãa. Yã kè má òne pì bé eé v̄εεa ziaa z̄i.

49 Zaake mée yãke o k̄ñ ma z̄indaoro. Yã kè má ò k̄ñ yã kè má dàñneo, ma De kè ma z̄i bé à diem̄e.

50 Má d̄õ kè yã kè à diem̄e né wèndi kè è yãaro yãm̄e. Beee yãnz̄i yã kè mée oo, mée oo lán ma Dee dàme nàm̄e.

13

Yesu a iban̄õ gbá pipina

1 Le Banla z̄ibaa kpé à ká, Yesu d̄õ kè a b̄õna anduna kèkii guu tana a De kiia gur̄õ kà. Lán à ye a gbẽñ̄õzi anduna guu nà, à yeñzi ai a wèndi lémm̄e.

² Kè aõɔe uusia pɔ blee, Ibilisi gĩake à yã dà Simɔ Isikarioti né Yudasi swèn kò, le à Yesu kpámma.

³ Yesu dõ kè a De pɔ píngi nàare a ɔzĩ. À dõ kè a bɔ Luda kiiame, bensõ é ɛara à tá à kiiame.

⁴ Gurɔ kè aõɔe pɔ blee, Yesu fèe à a uta bɔ à kàe, ben à tawei sè à dɔ a pii.

⁵ Beee gbera à í kà taa guu, ben à nà a ìbanɔ gbá pipinaa, èe gogoo kɔn tawei kè à dɔ a piiao.

⁶ Kè à kà Simɔ Pita kiia, Pita bène: Dii, míbe né ma gbá pípimesó?

⁷ Yesu wèàla à bè: Ní yã kè mée kee dõ gĩaro, mɔde né yãa ò dõ.

⁸ Pita bène: Né ma gbá pípimero fá! Yesu bène: Tó mée n gbá pípiro, n bà kúmao dɔro.

⁹ Simɔ Pita bène: Dii, èe ke ma gbáme adoro, ma ɔ kɔn ma miome dɔ.

¹⁰ Yesu bène: Gbè kè zú ò bà kú kɔn a mègu ke pipinaoro, séde à gbá, zaake à zename. Á gbāsĩro, mɔde èe ke a pínginlo.

¹¹ À gbè kè eé a kpámma dõ. Beee yānzin à bè aõ gbāsĩsai ní píngiro.

¹² Kè à n gbá pìpiinne à yãa, à a uta sè à dà, ben à ɛara a gbèn. À bène: Á yã kè má kèaree dõ?

¹³ Èe ma sísi Danneri kesó Dii. Ée oo a zéame, zaake má de à ũme.

¹⁴ Lán mamɔma kè má de a dii kɔn a dannerio ũu a gbá pìpiare nà, àgae kɔ gbá pípii le se.

¹⁵ Ma à taka kèare. Àgae ke lán má kèare nà.

¹⁶ Yápuraan mée ooare, zòbleri ègɔ de a diilaro, zĩri ègɔ de gbè kè à à zĩlaro.

¹⁷ Lán a yã beee dõ nà, aubarikadeenɔn a ũ tó ée kee le.

¹⁸ Èe ke a píngi yān mée ooro. Má gbè kè ma ní sénɔ dõ. Séde yã kè kēna Luda yān kè papa kè wà bè: Gbè kè weè ɔ kakɔa ta dōnkō guu bé à bɔ ma kpɛɛ.

¹⁹ Mée ooare tia le à kpé à mɔ, le tó à mɔ, é sí kè mámbe à ũ.

²⁰ Yápuraan mée ooare, gbè kè ma zĩri sì ma simɛ. Gbè kè ma si sɔ, adee gbè kè ma zĩri sìme.

Yesu gĩake à dõ yã kè Yudasi é ke

(Mat 26:20-25, Maa 14:17-21, Luk 22:21-23)

²¹ Kè Yesu ò le, à nɔseyɔgɔ sì, ben à òrɛne wásawasa à bè: Yápuraan mée ooare, a gbè mèn doo bé eé ma kpámma.

²² Ben à ìbanɔ kɔ gwàgwa kɔ wéezĩ aõ bídi kè gbè kè à téa.

²³ Ìba doo kè Yesu yezi gɛkɛsɛkɛna à sae.

²⁴ Ben Simɔ Pita lézukii kène à Yesu la tó dén à téa.

²⁵ Ben ìba pì nà Yesuzi à à là à bè: Dii, démeɛ?

²⁶ Yesu wèàla à bè: Mé lɔma zɔ dòà mà kpá adeea. Ben à lɔma zɔ dòà à kpá Simɔ Isikarioti né Yudasia.

²⁷ Kè Yudasi lɔma pì sì, Setān gèn gɔɔ. Ben Yesu bène: Yã kè né ke ò ke kpakpaa.

²⁸ Gbè kè aõɔe pɔ bleenɔ kee e dõ tó bɔyānzi Yesu òne leziro.

²⁹ Kè Yudasi bé ègɔ ɔɔɔ kùna, ben gbèkenɔ e daa Yesu bène à gá zĩbaa pɔ kè aõ yezinɔ lúme ke à gá pòke kpá takaasideenɔa.

³⁰ Kè Yudasi lɔma pì sì, à bɔ gɔɔ. Gwāavĩme sɔ.

Yesu gĩake à dõ yã kè Pita é ke

(Mat 26:31-35, Maa 14:27-31, Luk 22:31-34)

³¹ Kè Yudasi bɔ, ben Yesu bè: Tia sa Gbēntee Né é tó bɔ, Luda sɔ é tó bɔ à yã musu.

³² Tó Luda tó bɔ à musu sɔ, Luda é à tó bɔ a kiia, bensõ eé bɔ gɔɔme.

³³ Ma nènɔ, ma kuunaaò gɔ féteme. É ma wete, mɔde mée ooare tia lán má ò gbāadeenɔne nà, é fɔ à gá guu kè mée taanlo.

³⁴ Mée yã dufu diɛɛare, àgae yekɔzi. Lán má yeazi nà, apinɔ sɔ àgae yekɔzi le dɔ.

³⁵ Tó à yekɔzi, baade píngi é a dõ ma ìbanɔ ũ.

³⁶ Simo Pita à là à bè: Dii, née taa máame? Yesu wèàla à bè: Guu kè mée taan, né fĩ ò tэмazi gĩaro, mɔde né yāa ò mɔ.

³⁷ Pita bène: Dii, bɔyānzi mé fĩ mà ténzi tiaroo? Mé gí ma wèndizi n yānzi.

³⁸ Yesu bè: Né gí n wèndizi ma yānzi sɔɔ? Yāpuraan mée oonne, ai koo gɔ gá lé zu, né lé sémazi gèn aagɔ.

14

Yesun ludambe zé ũ

¹ Àton tó a nòse yakaro. À Luda náane ke, à ma náane ke dɔ.

² Ma De be kpénenɔ kuu pari, tó à de lero, le má òare. Mée gaa guu kekeare.

³ Lán mée gaa guu kekeare nà, mé eara mà mɔ mà a sée mà táao ma kiia, le apino se àgɔ kú guu kè má kún.

⁴ Á guu kè mée taan zé dɔ.

⁵ Ben Tomasi bène: Dii, wá dɔ guu kè née taanlo. Wé fĩ wà à zé dɔ diame?

⁶ Yesu wèàla à bè: Mámbe zé ũ, mámbe yāpuraa kɔn wèndio ũ. Gbēke è e à gá ma De kiia ma gbákūna sairo.

⁷ Tó á ma dɔ, le á ma De dɔ. Zaa tia a à dɔ, bensɔ a à è.

⁸ Ben Filipi bène: Dii, ò n De ɔɔɔawe. Bee é mówa.

⁹ Yesu bène: Filipi, má kúao zaa gikena, ben ní ma dɔroo? Gbē kè ma ee ma De ème. Bɔyānzin née bee mà a De ɔɔɔarezi?

¹⁰ Kè má kú ma De guu, bensɔ ma Dee kú ma guu, née síroo? Yā kè mée ooare mée oo kɔn ma zĩndaoro. Ma De kè kú ma guu bé è a yākenanɔ ke.

¹¹ Kè ma bè má kú ma De guu, ma De sɔɔ kú ma guu, à ma yā sí. Tó len sɔro, à sí dabuyākena pino yānzi.

¹² Yāpuraan mée ooare, gbē kè èe ma náane kee é yā kè meè ke pino ke. Baa kè à de beenɔlaa se, kè mée taa ma De kiia yānzi.

¹³ Pó sānda píngi kè é wée ke kɔn ma tóon mé ke le ma De tó bɔ ma musu yānzi.

¹⁴ Pó kè é à wée kema kɔn ma tóo píngi, mé ke.

Yesu légbēna a Niniyā musu

¹⁵ Tó á yemazi, égɔ yā kè má dienɔ kūna.

¹⁶ Mé wée ke ma Dea, eé a gba Zenyode pānde kè eégɔ kúao gurɔ píngi

¹⁷ Nini Yāpuradem. Anduna gbēnɔ é fĩ wà à síro, zaake aɔɔe a eero, bensɔ aɔɔ à dɔro. Mɔde á à dɔ, zaake à kúao, bensɔ eégɔ kú a guu.

¹⁸ Mé a tó adoro, mé eara mà mɔ a kiia.

¹⁹ À gò féte kè anduna é ma e dɔro, mɔde é ma e. Kè má kuu yānzi, égɔ kuu se.

²⁰ Zĩ pìan égɔ dɔ kè má kú ma De guu, á kú ma guu, bensɔ má kú a guu.

²¹ Gbē kè ma yādienanɔ dà bensɔ à kūna, adee bé à yemazi. Ma De égɔ ye gbē kè yemaziizi, mapi sɔ mégɔ yezi mé ma zĩnda ɔɔanɔ.

²² Ben Yudasi à là, èe ke Yudasi Isikariotinlo, à bè: Dii, à kè dia né n zĩnda ɔɔɔawe, ben anduna sɔ eé n eroo?

²³ Ben Yesu wèàla à bè: Tó gbē yemazi, eégɔ ma yā kūna. Ma De égɔ yezi, wé mɔ à kiia wà vèe lɔdo.

²⁴ Gbē kè yemaziroo ma yā kūnaro. Yā kè èe maa pì e bɔ ma kiiaro, à bɔ ma De kè ma zĩ kiame.

²⁵ Ma yā pì òare gurɔ kè má kpé kúao.

²⁶ Ma De é a Nini zĩ kɔn ma tóo Zenyodee ũ. Àmbe eé yā píngi dadaare, eé tó yā kè má òaree dɔagu píngi.

²⁷ Mée a too kɔn aafiao, ma zĩnda aafian mée a gbaa. Mée a gbaa lán anduna è ní gba nàro. Àton tó a nòse yakaro, àton tó vīaa a kūro.

²⁸ Á mà má òare mée taa mé εara mà mɔ a kiia. Tó á yemazime, le a pɔɔ nna kè mée taa ma De kiia yānzi, zaake ma Dee demala.

²⁹ Má òare tia le à kpé à ke, le tó à kè, é ma náane ke.

³⁰ Mé e mà yā oao à gí kè dɔro, zaake anduna kèki kína e mɔɔ. À gbāa vī ma musuro,

³¹ mɔde lán ma Dee dāme nān mée kee, le anduna e à dō kè má yezi. À fεε wà gu gura kè.

15

Yesun geepi lí yāpuraa ũ

¹ Mámbe geepi lí yāpuraa ũ, ma Den geepi lí búdee ũ.

² È lígā kè péma né'ina sai píngi zō, bensō è à né'iri píngi ɔne kēε le à né'ina kaara yānzi.

³ Apinɔ sō á zēname yā kè má òare yānzi.

⁴ Àgō kú ma guu lán má kú a guu nà. Lígā è fō à né kpá a zīndaoro, séde àgō kú lídaaa. Lemε apinɔ é fō à né kpáro, séto àgō kú ma guu baasiro.

⁵ Mámbe geepi lídaa ũ, áambe à gānɔ ũ. Gbē kè kú ma guu, bensō má kú à guu, àambe eé né kpá maamaa, zaake é fō à póke ke ma sairo.

⁶ Tó gbē kú ma guuro, weé à zīnna, lán wè lígā zō wà zīnna à kori kú wà séε wà ká tén à té kú nà.

⁷ Tó á kú ma guu, bensō ma yā kú a guu, à pó sānda píngi kè á yezi wéε ke, é e.

⁸ Tó a né kpá maamaa, gbēnɔ égō dō kè ma ìbanɔn a ũ yāpura, ma De tó é bɔ.

⁹ Má yezi lán ma Dee yemazi nà. Àgō kú ma yenzi guu.

¹⁰ Tó á yā kè má dienɔ kúna, égō kú ma yenzi guu, lán má yā kè ma Dee dienɔ kúna nà, bensō má kú a yenzi guu.

¹¹ Ma yā pínɔ òare, le pɔnnaa kè má vīi gō kú a guu yānzime, a pɔnnaa égō papana.

¹² Yā kè má diεareen yè: Àgō yekōzi lán má yezi nà.

¹³ Tó gbē gí a wèndizi a gbēnnanɔ yānzi, gbēkee yenzi vī de beeelaro.

¹⁴ Tó ée yā kè má diεaree kee, ma gbēnnanɔn a ũ.

¹⁵ Mèè a sísi zòblerinɔ dɔro, zaake zòbleri égō a dii bókōte dōro. Ma a sisi ma gbēnnanɔme, zaake yā kè má mà ma De kiian má òare píngi.

¹⁶ Áambe a ma sero, mámbe ma a se, ben ma a zī à gá né ká, nékana kè eé yāaroo, gbasaa De Luda a gba pó sānda píngi kè a wéε kèa kōn ma tóo.

¹⁷ Yā kè má diεareen yè: Àgō yekōzi.

Anduna zana Yesun kōn a ìbanɔ

¹⁸ Tó anduna zàagu, àgō dō kè à zàmagu a ā.

¹⁹ Tó anduna gbēnɔn a ũ, le anduna yezi. Lán ma a se ma a bɔ anduna guu nà, á de à gbēnɔ ũro. Bee yānzin anduna zàaguzi.

²⁰ À tó yā kè má òaree gō dɔagu. Zòbleri égō de a diilaro. Lán aō wéε tàma nà, len aōé tãawa le. Tó aō ma yā kúname, aōégō a yā kúna se dɔ.

²¹ Aōé yā beenɔ keare píngi ma tó yānzi, zaake aō gbē kè ma zīi dōro.

²² Tó mée mó ma yā ònne yāro, le aō taari vīro. Mɔde tia la aō taari agbaa vīro.

²³ Gbē kè zàmaguu zà ma Demme se.

²⁴ Tó mée yā kè wèe ke yāroo ke aō téro, le aō taari vīro. Mɔde tia la aō yā kè má kènɔ è, ben aō zàmagu kōn ma Deo wa píngi,

²⁵ le yā kè kú aō doka guu papa, kè wà bè aō zàmagu pāme.

²⁶ Tó Zenyodee kè mé à gbareawaa bɔ ma De kiia à mɔ, Nini Yāpurade kè è bɔ à kiia pí, éé ma sèeda ke.

²⁷ Apinɔ sō é ma sèeda ke, kè á kúmao zaa káaku yānzi.

16

¹ Ma yā kènɔ òare le àton furo yānzime.

² Weé aduakεkpe zé zōare. À gurɔɔ e suu se kè gbē kè eé a de égō daa Luda zīin ée keε.

³ Aṣé yā pìnɔ keare, kè aṣo ma De kōn mapio dōro yānzi.

⁴ Ma yā kènɔ òare le tó à gurɔɔ kà, égō dō kè má òare kò.

Luda Nini zīi

Mée yā kènɔ oare zaa káakuro, kè má kúao yānzi.

⁵ Mée taa gbē kè ma zīi kiia sa, mɔde a gbēkee e ma la guu kè mée taanlo.

⁶ A nṣe yāka sa kè ma yā kènɔ òare yānzi.

⁷ Yāpuraan mée ooare, ma tana é àre keare, zaake tó mée táro, Zenyodee pì é mó a kiiaro.

Tó ma ta, mé à zīawa.

⁸ Tó à sù, eé tó anduna a yā zé dō durun kōn maakenao kōn yāvēmmanao musu.

⁹ Aṣé à yā zé dō durun yā musu, kè aṣo ma náane kero yānzi.

¹⁰ Aṣé à yā zé dō maakena yā musu, kè mée taa ma De kiia, é ma e doro.

¹¹ Aṣé à yā zé dō yāvēmmana musu, kè yā vèe anduna kèki kínaa yānzi.

¹² Má yā vī dɔ pari mà oare, mɔde é yā pìnɔ fō gīaro.

¹³ Tó Nini Yāpurade sù, eé dɔare ae yāpura pínɡi guu. Eé yā o a zīnda dōnaoro, yā kè à màn eégae o, eé yā kè èe suunɔ baaru kpáare.

¹⁴ Eé ma tó bɔ, zaake eé ma yānɔ sée à tōkēare.

¹⁵ Pó kè ma Dee vī pínɡi né ma pómε. Bee yānzin ma bè eé ma yānɔ sée à tōkēarezi.

Pɔsia liena pɔnnaa ũ

¹⁶ À gō féte kè é ma e doro, à gō féte kè é ma e dɔ.

¹⁷ Ben à iba kenɔ bèkōne: Bó yān èe oowe gwee? À bè à gō féte kè wé a e doro, à gō féte kè wé a e dɔ. À bè dɔ, ée taa a De kiiamε.

¹⁸ Ben aṣ bè: À gō féte kè à ò pì de diamε? Wée yā kè èe oo pì doro dōro.

¹⁹ Yesu dō kè aṣo yezi wà a la, ben à bènnε: Kè ma bè à gō féte kè é ma e doro, bensō à gō féte kè é ma e dɔ, beeen ée kō lalaazí?

²⁰ Yāpuraan mée ooare, é sɔ dɔ à sósobi ke, mɔde anduna é pɔnnaa ke. Égō kú pɔsiaa guu, mɔde a pɔsiaa pì é lie pɔnnaa ũ.

²¹ Tó nɔgbē yezi à né i, à pɔɔ è yaka kè à wāwākegurɔɔ kà yānzi. Tó à né ì sō, wāwāa kè à kè pì è dɔn doro. À pɔɔ è ke nna, kè à né dufu ì anduna guu yānzi.

²² Len apinɔ sō a nṣe yakana le gīa. Mé εara mà a e dɔ, a pɔɔ é ke nna, gbēke sō é fō à a pɔnnaa pì síawaro.

²³ Zī pìan é yāke lama doro. Yāpuraan mée ooare, ma De é pó sānda pínɡi kè é wée kea kōn ma tóo kpáawa.

²⁴ Ai tia ée póke wée ke kōn ma tóoro. À wée ke, é e le a pɔnnaa gō papana.

Yesu zì blè andunaa

²⁵ Ma yā pìnɔ lèkōziaremε. À gurɔɔ e suu kè mé yā oare kōn yālekōzinao doro, mé ma De yā oare wásawasa.

²⁶ Zī pìan é wée ke kōn ma tóo. Mée oare kè mámbe mé wée keare ma Dearo,

²⁷ zaake ma De a zīndane yezi kè á yemazi yānzi, bensō a ma bōna à kiia sì.

²⁸ Ma bɔ ma De kiia ma mɔ anduna guu. Tia sa mée anduna too mée taa à kiia.

²⁹ Ben à ibanɔ bènnε: Tò, née yā oo kōn yālekōzinao doro, née oo wásawasame sa.

³⁰ Wá dō sa kè ní yā pínɡi dō, èe ke séto wà yāke gbekammaro. Bee yānzin wa n bōna Luda kiia sizi.

³¹ Ben Yesu bènnε: Ée ma náane keε saó?

³² À gurɔɔ e suu à kà kò, kè é fāakōa, a baade é tá a be à ma tó mado. Baa kōn beeeo má kuu madoro, zaake ma Dee kúmao.

³³ Ma yā kènɔ òare, le a làakari gɔ̄ kpaena kuuna ma guu. É wéetãmma e anduna guu, mɔde à nòse kpáe, ma gĩake ma zĩ blè andunaa.

17

Yesu aduakena a ibanɔne

- ¹ Yesu yā pì ona gbera à wée sè musu à bè: Baa, à gurɔɔ kà. N n Né tó bɔ, le n Né n tó bɔ.
² N tó má iko vī gbē sãnda píngi musu, le mà wèndi kè è yāaro kpá gbē kè n kpàmaanɔ.
³ Mmɔn Luda mèn do léle yāpurade kɔn mapi Yesu Kirisi kè n zĩo dɔnan wèndi kè è yāaroo pì ũ.
⁴ Ma n tó bɔ tɔɔtea. Zĩ kè n dàmɛ mà ke má kè ma yāa.
⁵ Baa, n gakui kpàma n kiia tia sa, lán n kpàma nà n kiia zaale anduna kaenaro.
⁶ Gbē kè n n sè andunan n n kpàmaanɔ má tò aɔɔ n dɔ. N pónɔmɛ, ben n n kpàma. Aɔɔ n yā kũna,
⁷ aɔɔ dɔ sa kè yā kè n dàmɛ píngi bɔ n kiiamɛ.
⁸ Ma yā kè n dàmɛɛ dàrĩne. Aɔɔ sì, ben aɔɔ dɔ kè ma bɔ n kiiamɛ yāpura. Aɔɔ sì sɔ kè mbe n ma zĩ.
⁹ Mée wée keɛĩne, èe ke andunagbēnɔn mée keɛĩnero, séde gbē kè n n kpàmaa pìnɔ, zaake n pónɔmɛ.
¹⁰ Ma gbēnɔ né n gbēnɔmɛ n píngi, n pónɔ né ma pónɔmɛ píngi. Mée tó bɔɔ n gāzĩ.
¹¹ Mée suu n kiia, mégɔ kú anduna guu dɔro, mɔde aɔpìnɔ égɔ kú anduna guu. Ma Baa Kuadonade, ñgɔ n kũna kɔn n tó kè n kpàma gbāaaɔ, le aɔgɔ kuu mè dɔnkɔ lán wa bà.
¹² Gurɔɔ kè má kúnyo, má n kũna kɔn tó kè n kpàmaa pì gbāaaɔ. Ma n dākpa, ben aɔ gbēkee e sāsáro, séde gbē kè m̀ pè kaatenaa le n yā e à papa yānzĩ.
¹³ Tia sa mée suu n kiia. Ma yā kènɔ ò anduna guu, le aɔgɔ pɔnnaa kè má vī vī àgɔ papana n guu.
¹⁴ Ma n yā dàrĩne, ben anduna zàngu, kè anduna gbēnɔmɛ n ũro yānzĩ, lán mapi má de anduna gbē ũro nà.
¹⁵ Mée wée keɛmma, èe ke le n n bɔ anduna guunlo, mɔde le n n dākpa zaa yānzime.
¹⁶ Anduna gbēnɔmɛ n ũro, lán mapi má de anduna gbē ũro nà.
¹⁷ N tó aɔ kuuna gɔ̄ adona kɔn yāpura gbāaaɔ. N yān yāpuraa pì ũ.
¹⁸ Lán n ma zĩ anduna guu nà, le n mapi sɔ ma n zĩ anduna guu le.
¹⁹ Mèè ma zĩnda kpaamma aɔ yānzĩ, le aɔgɔ kuu n gbēnɔ ũ yāpura.
²⁰ Èe ke mée wée keɛĩne nɔnlo, kɔn gbē kè aɔé ma náane ke n yā yānzinɔmɛ dɔ,
²¹ le aɔ píngi gɔ̄ kuu mè dɔnkɔ ũ. Baa, lán n kú ma guu nà bensɔ má kú n guu, aɔpìnɔ sɔ gɔ̄ kú wa guu le, le anduna e à sí kè mbe n ma zĩ.
²² Gakui kè n kpàmaan má kpàmma, le aɔgɔ kuu mè dɔnkɔ lán wa bà.
²³ Má kú n guu, bensɔ n kú ma guu, le aɔgɔ kuu mè dɔnkɔ ũ mámmam, le anduna gɔ̄ dɔ kè mbe n ma zĩ, bensɔ n yenzi lán n yemazi nà.
²⁴ Baa, gbē kè n kpàmaanɔ, má yezi aɔgɔ kú guu kè má kún, le aɔ wée si ma gakuiɛ, gakui kè n kpàma kè n yemazi zaale anduna kaenaroo.
²⁵ Baa Maa, anduna n dɔro, mɔde má n dɔ, ben gbē kènɔɔ dɔ kè mbe n ma zĩ.
²⁶ Má tò aɔɔ n dɔ, mégae tó aɔgɔ n dɔ, le yenzi kè n vīmao gɔ̄ kú n guu, le mapi sɔ màgɔ kú n guu.

18

Yesu kũna

(Mat 26:47-56, Maa 14:43-50, Luk 22:47-53)

¹ Yesu yā pì ona gbera à bɔ kɔn a ibanɔ, ben aɔ bikù Kidironu baa kãa kpa. Swadako kú gwe, ben à gèn kɔn a ibanɔ.

² Yudasi bɔ̀nkprɛɛdee sɔ̀ɔ guu pì dɔ̀, zaake Yesu kɔ̀n a ìbanɔ̀ ègɔ̀ kaakɔ̀a gwe baabɔ̀re.

³ Ben Yudasi gaa gwe kɔ̀n soza gáli dooo kɔ̀n dogari kè sa'orikino kɔ̀n Farisino n zĩno. Aɔ̀ fitiano kũna kɔ̀n sɛ̀tenɔ̀ kɔ̀n gɔ̀kebɔ̀no.

⁴ Yesu yā kè eé a lee dɔ̀ píngi, ben à bò à dàńle à n lā à bè: Dén ée wɛ̀tɛɛ?

⁵ Aɔ̀ wèàla wà bè: Yesu Nazaretimɛ. À bèńne: Mámbe à ũ. Yudasi bɔ̀nkprɛɛdee pì kúnyo.

⁶ Kè Yesu bèńne, mámbe à ũ, ben aɔ̀ tatakprɛɛ kè, aɔ̀ bò wà lèe.

⁷ Yesu n lā dɔ̀: Dén ée wɛ̀tɛɛ? Ben aɔ̀ bè: Yesu Nazaretimɛ.

⁸ Yesu wèńla dɔ̀ à bè: Má òare kè mámbe à ũ. Tó mámbe ée ma wɛ̀tɛɛ, à tó gbè kèno tá.

⁹ À ò le le yā kè à ò yāa e à papa yānzimɛ, kè à bè: Gbè kè n n kɔ̀pamaano, aɔ̀ gbèkee e sāsāro.

¹⁰ Simɔ̀ Pita fɛ̀ɛdaa logona, ben à wòto à sa'oriki ìsi zĩri lèo à à swā ɔ̀plaa gò. Zĩri pì tón Malaku.

¹¹ Ben Yesu bè Pitanɛ: N n fɛ̀ɛdaa sɔ̀to a kpéen. Mé togo'i kè ma Dee diemɛ í miroo?

¹² Ben sozano kɔ̀n n gbènsio kɔ̀n Yuda dogarino Yesu kù aɔ̀ à yì.

¹³ Ben aɔ̀ gaa Anasa kiia gĩa. Anasa né Kayafa kè de sa'oriki ìsi ũ wè beee a anzuremɛ.

¹⁴ Kayafa bé à lé dà Yuda gbāadeenɔ̀ yā à bè: À maa gbè mèn doo ga baade píngi gèe ũmɛ.

Pita lésena Yesuzi

(Mat 26:69-70, Maa 14:66-68, Luk 22:55-57)

¹⁵ Simɔ̀ Pita kɔ̀n ìba pāndeó té Yesu kpɛɛ. Sa'oriki ìsi ìba pāndeó pì dɔ̀, ben ìba pì té Yesuzi à gè sa'oriki ìsi pì be ua,

¹⁶ mɔ̀de Pita gɔ̀ ze kpɛɛlea gāare. Ben ìba kè sa'oriki ìsi dɔ̀ pì gaa à yā ò nɔ̀gbè kè èe zé pì dākpaanɛ, ben à tò Pita gè.

¹⁷ Ben nɔ̀gbè zédākpari pì Pita là à bè: Gɔ̀gbè pì ìbanɔ̀ dokemɛ n ũroo? Pita wèàla à bè: Mámbeero!

¹⁸ Zĩrinɔ̀ kɔ̀n dogarino e té kè aɔ̀ lè kpákpa kè ìa kuu yānzi. Pita kúnyo gwe, èe té kpákpa se.

Sa'oriki yalalana Yesua

(Mat 26:59-66, Maa 14:55-64, Luk 22:66-71)

¹⁹ Ben sa'oriki ìsi e Yesu lalaa à ìbanɔ̀ yāzi kɔ̀n à yādannenao.

²⁰ Yesu wèàla à bè: Ma yā ò baade píngine gupuraa. Ma yā dàdańne aduakekpɛno guu kɔ̀n Luda uao, guu kè Yudanɔ̀ è kɔ̀ kakɔ̀an n píngi. Mée yāke o asii guuro.

²¹ Bóyānzi nées ma lalaazi? N ma yāmarino la, aɔ̀ yā kè má òńne dɔ̀.

²² Kè Yesu yā ò le, dogari kè aɔ̀ kú gweenɔ̀ doke à swān kè à bè: Wè yā we sa'oriki ìsila lero.

²³ Yesu wèàla à bè: Tó yā zaaan má ò, n o wà ma. Tó yāpuraan má ò sɔ̀, bóyānzin n ma lezi?

²⁴ Ben Anasa Yesu gbàre sa'oriki ìsi Kayafa kiia yina.

Pita ɛara à lésena Yesuzi dɔ̀

(Mat 26:71-75, Maa 14:69-72, Luk 22:58-62)

²⁵ Pita kpé ze gwe èe té kpákpa. Ben wà à là wà bè: À ìbanɔ̀ doken n ũroo? Pita lé sè à bè: Mámbeero!

²⁶ Sa'oriki ìsi zĩrinɔ̀ doke né gbè kè Pita à à swā gò danemɛ, ben à bè: Mée a e ledò swadako guuroo?

²⁷ Ben Pita lé sè dɔ̀. Zaa gwe gɔ̀ koo lé zù.

Pilati yákpakɛna kɔ̀n Yesuo

(Mat 27:1-2, 11-14, Maa 15:1-5, Luk 23:1-5)

28 Gukèkōanao ben Yuda gbāadeenɔ̀ b̀ò kōn Yesuo Kayafa be, aɔ̀ g̀aao b̀usu gbēnsi be. Aɔ̀e gē à bero, le aɔ̀tongɔ̀ gbāsīro yānzi, zaake aɔ̀ yezi wà Banla zībaa keme.

29 Bee yānzi Pilati b̀ò à mò n̄ kiia à b̀è: Bó yān a be gbē kè kè?

30 Aɔ̀ wèàla wà b̀è: Tó zaakerinlo, le wée mó wà à kpámmaro.

31 Ben Pilati b̀ènn̄e: À à sé à gá yākpae keo a zīnda dokaa. Ben gbāadee p̀inò b̀ène: Wá gbēdena zé vīro.

32 Beee kè le yā kè Yesu ò e à papa yānzime, kè à a ga yā taka ò.

33 Ben Pilati èara à gē ua. À Yesu sisi, ben à à là à b̀è: Mbe Yudanɔ̀ kína ũs?

34 Yesu wèàla à b̀è: Née oo le kōn n zīndaon yó, ke wà ma yā ònneme?

35 Pilati b̀è: Yudan ma ũs? N boriinɔ̀ kōn n sa'orikinɔ̀ bé wà n kpama. Bón n̄ kè?

36 Yesu b̀è: Ma kpata né anduna kèki pónlo. Tó ma kpata né anduna kèki póm̄e, le ma ibanɔ̀ zī kà le wàton ma kpá Yuda gbāadeenɔ̀aro. Ma kpata né anduna kèki pónlo.

37 Ben Pilati b̀ène: Ase kiname n ũu? Yesu wèàla à b̀è: N̄ ò a zéa kè kinan ma ũ. Wà ma i, ben ma m̄o anduna guu yāpura sèedadee ũ. Gbē kè de yāpura pó ũu è ma yā ma.

38 Pilati b̀è: Bón yāpuraa ũu?

Yadana Yesula

(Mat 27:15-31, Maa 15:6-20, Luk 23:13-25)

Kè à ò le, à èara à b̀ò à g̀aa Yuda gbāadeenɔ̀ kiia à b̀ènn̄e: Mée taari ke e gbē k̀earo.

39 Á fεεakaarayā vī kè m̄e pisinanɔ̀ doke gbareare Banla zībaa zī. Á yezi mà Yudanɔ̀ kína gbarearen yó?

40 Ben aɔ̀ wii lè d̄o wà b̀è: Àmbeero, Barabame! Baraba p̀i s̄o né kpāi wéedeweme.

19

1 Ben Pilati b̀è, wà Yesu k̄u wà à gbē flào.

2 Ben sozanɔ̀ lè f̀ura t̄a aɔ̀ k̀une aɔ̀ gumusu t̄eaa d̄ane.

3 Aɔ̀e s̄ozi doodo aɔ̀e bee: F̄o, Yudanɔ̀ kína! Ben aɔ̀e à swān kekeε.

4 Pilati èara à b̀ò d̄o, ben à b̀è gbēnn̄e: À gwa, mée b̄oɔoare bàazi kè, le à e à d̄o kè mée yāke earo.

5 Yesu b̀ò bàazi, à lè f̀ura p̀i kuna à gumusu wéedee p̀i dana. Ben Pilati b̀ènn̄e: Gōgbē p̀in yè!

6 Kè sa'orikinɔ̀ kōn dogarinɔ̀ à è, aɔ̀ wii lè wà b̀è: N̄ à pá lía! N̄ à pá lía! Ben Pilati b̀ènn̄e: À à k̄u à pá lía a zīnda, zaake mée taari ke earo.

7 Yuda gbāadee p̀inò wèàla wà b̀è: Wá doka vī, bens̄o doka p̀i b̀è séde à ga, kè à a zīnda diε Luda Né ũ yānzi.

8 Kè Pilati yā p̀i mà, ben vīa kèke à à k̄u.

9 À èara à gē kōn Yesuo ua d̄o, ben à à là à b̀è: N b̄o m̄ame? Yesu e weàlaro,

10 ben Pilati b̀ène: Né yā o maoroo? N̄ d̄o kè má n gbarena iko vī, bens̄o má n pana lía iko vīroo?

11 Yesu wèàla à b̀è: N̄ iko ke vī ma musuro, sé kè Ludaa kpàmmaa. Bee yānzi gbē kè ma kpammaa durun bé à bíta.

12 Zaa gurɔ̀ beea Pilati e zé wetεε à à gbare, m̄ode Yuda gbāadeenɔ̀ wii lè wà b̀è: Tó n gbē p̀i gb̄are, Siza gbēnn̄ame n ũro. Gbē kè à a zīnda diε kína ũ íbetε kpà kōn Sizaomε.

13 Kè Pilati yā beee mà, à b̀è wà b̄o kōn Yesuo bàazi. Ben à v̄εε a tintia guu kè wè be gbè gusararaan, kōn Eberu yāo s̄s, Gabata.

14 Banla zībaa sorukegur̄o zīme, ɔ̀fántē kà m̀idangura. Ben Pilati b̀è Yuda gbāadee p̀inòne: A kinan yè.

15 Ben aɔ̀e wii lεε wèe bee: N̄ à de. N̄ à de. N̄ à pá lía. Pilati b̀ènn̄e: Mé a kína pá lía? Sa'orikinɔ̀ b̀è: Siza baasiro, wá kína ke vīro.

16 Ben Pilati Yesu kpàámma aã à pá lía.

Yesu pana lía

(Mat 27:32-44, Maa 15:21-32, Luk 23:26-43)

Ben aã à sè wà tàò.

17 Yesu bò wéte guu à a zĩnda líkpangbāroo sēna, à gāa guu kè wè be Mìwatorokiia, kōn Eberu yāo sō Gōgōta.

18 Gwen wà à pá lía kōn gōon plaa pānden, gbē doo à ɔplaazi gbē doo à ɔzεεzi, ben Yesu kú n dagura.

19 Pilati takada kè à nà Yesu líkpangbāroo pía. Yā kè à kè pìn yè:
Yesu Nazareti, Yudan kína.

20 Yudan takada kè à kè pì kyó kè pari, zaake guu kè wà Yesu pá lían pì zā kōn wéteoro. Wà lá pì kè kōn Eberu yāo kōn Romudeen, yāo kōn Giriki yāome.

21 Ben Yuda sa'orikinò bè Pilatinε: Nton kē n be Yudan kínaro, mode n kē kè àmbé à bè Yudan kínan a ũ.

22 Pilati bè: Yā kè má kēn má kè.

23 Kè sozan Yesu pá lía wà yāa, ben aã à pókāsāanò sèε wà kpàatete leo siigō baade mìa. Aõ à utagyaba kè wà tã nabina sai zaa musu ai gĩzĩ sè d,ò,

24 ben aã bèkōnε: Wàton uta pì kēkēkōrero. Wà kàbankpe ke le wàgō dō gbē kè eé gōnε. Aõ kè le, le yā kè wà kè Luda yān e à papame, kè wà bè:

Aõ ma pókāsāanò kpàatetekōnε,

aõ kàbankpe kè ma uta yānzi.

Bee yānzin sozanò kè lezi.

25 Yesu da kōn à da dāaroo kōn Kolopa naõ Mariamao kōn Mariama Magadalenio kú lí kè wà Yesu pàa saε.

26 Kè Yesu a da kōn a ìba kè à yezio è zεna kō saε, à bè a danε: Nōgbē, n nén yè!

27 Ben à bè ìba pìnε: N dan yè! Zaa zĩ beean ìba pì à sè à tàò a bε.

Yesu gana

(Mat 27:45-56, Maa 15:33-41, Luk 23:44-49)

28 Beee gbera Yesu dō kè à píngi pàpa. Le yā kè kēna Luda yān e à papa ben à bè: Ímii e ma dεε.

29 Loo kú gwe, geepiwē kpàkpā kán pana. Ben wà sabo kpàε wēε pì guu wà pè sèlia wà dō Yesunε a léa.

30 Kè à wēε pì mì à bè: Yā yāa. Ben à a mì pèε à a wèndi gbàre.

Yesu zōna kōn sário

31 Kámabogurò sorukεgurò zĩmε. Yuda gbāadeenò yezi gènò gō lía ai kámabogurò zĩro, zaake kámabogurò zĩ pì né gurò ìsimε. Ben aõ gāa wà wéε kè Pilatia wà n gbá é'ε wà n pita.

32 Ben sozanò gāa wà gbē káaku kè wà pá lía ledò kōn Yesuo gbá é'ε kōn à plaade pío d,ò.

33 Kè aõ kà Yesu kiia, aõ è à gĩake à gà kò, ben aõε à gbá é'εro.

34 Ben sozanò doke Yesu zō kōn sário a gbàntēa. Gwe gō aru kōn ío bōε.

35 Gbē kè yā pì è wéεo bé à ò. À sèedakena yāpuraa vī, à dō kè yāpuraan ée oo, le apinò sō à e à Yesu náanε kε.

36 Yā beeenò kè le yā kè kēna Luda yān kèkii papame, wà bè: Weé à wá ke éro.

37 À kēna Luda yān d,ò wà bè: Aõé gbē kè wà à zō gwa.

Yesu vīna

(Mat 27:57-61, Maa 15:42-47, Luk 23:50-56)

38 Beee gbera Yusufu Arimatea gāa à wéε kè Pilatia, le à a gba zé à Yesu gè pita. Yesu ìbamε asii guu, kè èε vīa kεε Yuda gbāadeenòne yānzi. Pilati wènε, ben à gāa à à gè sè à tàò.

³⁹ Nikodemu kè gàa Yesu kiia gwāavĩ gàa se kōn lí'ɔɔ yākōtēna kōn ēzē kè è tó gè vārooo à kà kiloo baaakuri taka.

⁴⁰ Ben aō Yesu gè sè aō táaru bisanɔ fífīa kōn ēzē pìo, lán Yudanɔ è gè kpe da nà n fεεakaarayā guu.

⁴¹ Kara kú guu kè wà Yesu pà lía pìn. Gbèwεε kè wà sò mira ũ dufu kú kara pì guu, wèe gbēke dan zikiro.

⁴² Gwen aō Yesu dàen, kè à zānyoro, kè dɔ Yudanɔ kámmabogurɔɔ e kaa yānzi.

20

Yesu fεε à bɔna gaan

(Mat 28:1-8, Maa 16:1-8, Luk 24:1-12)

¹ Azumanengo zĩ kɔngɔ idε-idε Mariama Magadaleni bò à gàa mira kiia, ben à lè gbè gona mira léa.

² Ben à bàa lè à gàa Simɔ Pita kiia kōn ìba pānde kè Yesu yezi pìo à bèñne: Wà Dii bò miran, wá dō guu kè wà à dānlo.

³ Ben Pita kōn ìba pānde pìo fεε wà gàa mira kiia.

⁴ Aō gōɔn plaa n pīngi e bàa lεε ledò, ben ìba pānde pì bà nna de Pitala, à kà mira kiia káaku.

⁵ Kè à wée kpàen, ben à táaru bisanɔ è kaena, mɔde èe gē à guuro.

⁶ Kè Simɔ Pita kà à gbera, ben à gè miran. À táaru bisa pì è kaena

⁷ kōn bisa kè wà fífī à mīao. Bisa pì pekōrena kōn pólε pìnɔoro, à kokona diena adome.

⁸ Ben ìba kè kà mira kiia káaku pì gē se. À è, ben à sì.

⁹ Ai tia aōɔe yā kè kēna Luda yān dōro dōro kè wà bè, eé fεε bɔna gaan.

¹⁰ Ben ìba gōɔn plaaa pìnɔ èara wà tà be.

Yesu bɔ à mɔna Mariama Magadalēnizi

(Mat 28:9-10, Maa 16:9-11)

¹¹ Mariama zena mirawεε léa, èe ɔɔ dɔɔ. Lán èe ɔɔ dɔɔ nà lε, ben à wée kpàe mirawεen.

¹² Ben à malaika gōɔn plaaanɔ è vēena guu kè wà Yesu gè dàen yāa. À doo kú mizi kpa, à doo sō gbá kpa. Aō uta puraa dana.

¹³ Ben aō à là wà bè: Nɔgbē, bó bé à n le née ɔɔ dɔɔ? À wēnla à bè: Wà ma Dii sè wà tàome, má dō guu kè wà à dānlo.

¹⁴ Kè à ò lε, ben à liε à Yesu è zena, mɔde èe dō kè Yesunlo.

¹⁵ Yesu à là à bè: Nɔgbē, bóyānzin née ɔɔ dɔɔzi? Dén née wεtεε? Mariama e daa karadeeme, ben à bène: Maree, tó mbe n à sè n bɔɔ, n omε guu kè n à dàen lε mà gá mà à sé.

¹⁶ Yesu bène: Mariama! Ben à aε dāa à bène kōn Eberu yāo: Rabi! Tó pì bè Danneri.

¹⁷ Yesu bène: Nton ɔ kemaro, méε tá ma De kiia kōro. N gá n o ma gbēnɔne méε taa ma De kōn n Deo kiia, ma Luda kōn n Ludao kiia.

¹⁸ Ben Mariama Magadaleni gàa à à baaru kpà à ìbanɔne à bè: Ma Dii è. Ben à yā kè à òne tōkēñne.

Yesu bɔ à mɔna a ìbanɔzi

(Mat 28:16-20, Maa 16:14-18, Luk 24:36-49)

¹⁹ Azumanengo beea uusie à ìbanɔ kakōana kpén, aō gbà tàtañle aō mònε kã, ke aōɔe vīa kεε Yuda gbāadeenɔne yānzi. Ben Yesu mò à zè n té à bèñne: Àgō kú aafiao!

²⁰ Kè à ò lε, ben à a ɔɔnɔ òdɔañne kōn a gbāntēo. Kè ìba pìnɔ Dii è, aō pɔɔ kè nna maamaa.

²¹ Yesu èara à bèñne: Àgō kuu aafiao! Lán ma De ma zĩ nà, len méε a zĩ lε.

²² Kè à ò lε, ben à ìa vùmma kōn léo à bè: À Luda Nini sí.

²³ Gbē kè a n kē kōn n durunɔ, à kēñman gwe. Gbē kè ée n kēnero sō, eé kēñmaro.

Yesu kɔn Tomasio

²⁴ Gurɔ kɛ Yesu mɔ, Tomasi, à ɪba gɔɔn kuri awɛɛplaaanɔ doke kɛ wɛ benɛ Sika kúnyoro.

²⁵ Ben à ɪba kpaaanɔ bɛnɛ: Wa Dii è. Ben à bɛnnɛ: Tó mée kuusa gbè e à ɔɔnɔ guu ma ɔnɛtee pɛnlo, bɛnsɔ mée ɔ zɔ à gbàntɛaro, mé síro.

²⁶ À gurɔ làa à ɪbanɔ kú kpén dɔ, Tomasi kúnyo sa. Aɔ gbà tàtáñlɛ aɔ mɔnɛ kà, ben Yesu mɔ à zè n tɛ à bè: Àgɔ kuu aafiao!

²⁷ Ben à bè Tomasine: N n ɔnɛtee pé ma ɔɔ guu kɛ n gwa, n n ɔɔ zɔ ma gbàntɛa. Nton seka kɛ dɔro. N ma náanɛ kɛ.

²⁸ Tomasi wèàla à bè: Ma Dii, ma Luda.

²⁹ Yesu bɛnɛ: Kè n ma e yānzin n ma náanɛ kèzi. Aubarikadeenɔn gbɛ kɛ aɔ ma náanɛ kɛ ma ena sainɔ ũ.

³⁰ Yesu dabuyā pāndenɔ kɛ pari a ɪbanɔ wée wáa kɛ wèe kɛ takada kɛ guuro.

³¹ Mɔde wà yā kènɔ kè, lɛ à e à Yesu sí Luda Né Mesaya ũ à wèndi e à náanɛkena guu yānzimɛ.

21*Yesu a zīnda òdɔa a ɪbanɔnɛ sèbɛ léa*

¹ Beee gbera Yesu èara à a zīnda òdɔa a ɪbanɔnɛ dɔ Tiberia sèbɛ léa. Lán kɛ bàn à a zīnda òdɔañnɛ.

² Simɔ Pita kú lɛdo kɔn Tomasi kɛ wɛ benɛ Sika kɔn Natanaeli kɛ bɔ Kana, Galili búsuo kɔn Zebedi néno kɔn Yesu ɪba gɔɔn plaa pāndenɔ.

³ Simɔ Pita bɛnnɛ: Mée gaa kpò wɛ. Ben aɔ bɛnɛ: Wapinɔ se wé gányo. Ben aɔ gaa wà gè góro'ite guu, mɔde aɔɔe póke kú gwāavī beeearo.

⁴ Kè guu e mɔɔ dɔ, Yesu zena baa, mɔde a ɪbanɔ e dɔ kɛ àmbeero.

⁵ Ben à lɛ zùnzɪ à bè: Gbɛnɔ, ée póke e á kùroo? Aɔ bè: Auo!

⁶ Ben à bɛnnɛ: À kāmbeɛ táaru zu góro ɔplazi é pó kú. Kè aɔ zù, aɔ kpò kú paripari aɔ fùa wà sé.

⁷ Ben ɪba kɛ Yesu yezi pì bè Simɔ Pitane: Diime. Pita uta danaro. Kè à mà wà bè Diime, ben à a uta sè à dà à kùsɪ ía.

⁸ ɪba kpaaanɔ e kāmbeɛ táaru gáɛ pana kɔn kpò aɔɔe suuo kɔn góroo, zaake aɔ zà kɔn baaoro, à de mita basɔro takalaro.

⁹ Kè aɔ bikù baa, aɔ burɛdi è kaena gwe kɔn kpò kpákpatɛana.

¹⁰ Yesu bɛnnɛ: À mɔ kɔn kpò kɛ á kú tiaao kenɔ.

¹¹ Ben Simɔ Pita gè góro guu à kāmbeɛ táaru gáɛ à bikùo baa. À pana kɔn kpò gbèntɛnɔ mèn baswɛɛplaa akuri awɛɛ'aagɔ. Baa kɛ à pari lɛ, táaru pì e kéro.

¹² Yesu bɛnnɛ: À mɔ à pó ble. À ɪba kee e fɔ à lɛ bɔ à à là dén à ũro, zaake aɔ dɔ kɛ Diime.

¹³ Yesu gaa à burɛdi sè à kpàmma. Len à kè lɛ kɔn kpò dɔ.

¹⁴ Yesu a zīnda ɔdɔana a ɪbanɔnɛ gèn aagɔdeen gwe à fɛna bɔna gaan gbera.

Yesu kɔn Pitao

¹⁵ Kè aɔ pó blè wà yāa, Yesu Simɔ Pita là à bè: Yohana né Simɔ, n yemazi de gbɛ kènɔláš? À wèàla à bè: Eè Dii, n dɔ kè má yenzi. Yesu bɛnɛ: N póblee kpá ma sānɛ bòrɔnɔa.

¹⁶ À gèn plaade Yesu èara à à là dɔ à bè: Yohana né Simɔ, n yemazió? À wèàla à bè: Eè Dii, n dɔ kè má yenzi. Yesu bɛnɛ: N ma sāanɔ dāme.

¹⁷ À à là à gèn aagɔde à bè: Yohana né Simɔ, n yemazió? Kè Yesu Pita là à gèn aagɔde tó à yeazi, à pɔɔ yàka, ben à bɛnɛ: Dii, n yā píngi dɔ. N dɔ kè má yenzi. Yesu bɛnɛ: N póblee kpá ma sāanɔa.

¹⁸ Yápuraan mée oonne, kè n de gɔkpare ũ, nèè pó da n zīnda n gá guu kɛ n yezin, mɔde tó n zi kù, né n ɔɔnɔ poro, gbɛ pānde é danne à gányo guu kɛ n yeziroon.

19 Kè Yesu ò lɛ, Pita gaa kè eé Luda tó bɔɔn à téa. Beee gbera Yesu bènɛ: Ñ tɛmazi.

Yesu kɔn ìba kè Yesu yezi

20 Pita liɛ à ìba kè Yesu yezi pì è tɛnzi. Gbɛ pì bé à nà Diizi gurɔɔ kè aɔɔe pɔ ɓlee, à à là gbɛ kè eé à kpámmazi.

21 Kè Pita à è, à bè Yesunɛ: Dii, gbɛ kè sɔ né?

22 Yesu bènɛ: Tó má yezi àgɔ kú wɛndio ai màgɔ gá su, à yá n e máme? Ñgɔ tɛmazi dé.

23 Ben yá pì dàgula Yesudeenɔ tɛ kè ìba pì é garo. Mɔde Yesu e onɛ kè eé gí gazinlo. À bè, tó á yezi àgɔ kuu ai àgɔ gá su, à yá à e máme?

24 Ìba pì bé à yá kènɔ sèeda kè. Àmbe à takada kè kè, ben wá dɔ kè à sèedakɛna náanɛ vī.

Midená

25 Yesu yá pāndenɔ kè paripari dɔ. Tó wà kè takada guu doodo píngi, mée daa anduna a zĩndanɛ é fɔ à takada kè wà kè pìnɔ síro.

ZĪRINŌ YĀKENANŌ

Yesu tana ludambe 1:1-1:26

Luda Nini pitana 2:1-2:47

YudanŌ Yesu yā sīna 3:1-12:25

Pɔlu wéteḡana káakudee 13:1-14:28

Pɔlu wéteḡana ḡèn plaadee 15:1-18:22

Pɔlu wéteḡana ḡèn aagōdee 18:23-21:16

Pɔlu gana Romu 21:17-28:31

Léḡbēna Luda Nini yā musu

¹ Tiofilu, má ònne ma takada káaku guu lán Yesu kè nà kōn yā kè à dànneno píngi zaa à naana gurŌ

² ai gurŌ kè à yā diè a zīrinŌne kōn Luda Nini gbāaaŌ, ben Luda à sè à tào a kiia.

³ Zaake à gana gbera à a zīnda òdōaīne à sèda yāno kēīne pari kè tò aō dō seka sai kè à bēe. À a zīnda òdōaīne ai gurŌ baplaa à kpata kè bō Luda kiia yā òīne.

⁴ Kè aō kakōana, ben à bēīne: Aton bŌ Yerusalemuro. Àḡō lé kè ma Dee gbēare dāa, lán ma à yā òare nà.

⁵ Zaake Yaaya gbēno batisi kè í guume, mōde gurŌ plaa kèa mé a batisi ke Luda Nini guu.

Tana Yesuo ludambe

(Maa 16:19-20, Luk 24:50-53)

⁶ Kè aō kakōana le, ben aō à là wà bè: Dii, gurŌ kè guun né Isarailino kpata sukpaīneŌ?

⁷ À wèníla à bè: Á zé vī àḡō gurŌ kesŌ gurŌ zaka kè ma Dee diè kōn a zīnda ikoo dōro.

⁸ Tó Luda Nini pitaawa, é gbāaa e àḡō de ma sèedadeeno ū Yerusalemu kōn Yudea bùsu guu píngio kōn Samaria bùsuo ai à gá pé anduna léa.

⁹ Yā bee ona gbera Luda à sè ní wáa ai à gàa à sāsā ní wéen à ḡè ludambe luguun.

¹⁰ À tana guu lán aō wéé pé ludambeea nà, ben ḡōn plaa keno bō wà zè ní sae aō pókāsā puraano dana.

¹¹ Aō bè: Galili bùsudeeno, à kè dia á zena ée ludambeee gwaa? Yesu kè Luda à bō a té à tào a kiia pì, eé eara à mó lán á è èe taa gwe nà.

Yudasi ḡēekana

¹² Ben aō pita Kùkpe sīsīa aō sù Yerusalemu. Sīsī pì zà kōn YerusalemuŌ à kà lán kiloo do taka bà.

¹³ Kè aō kà, ben aō didi kpé musu, guu kè aōḡō kún. Pita kú gwe kōn YohanaŌ kōn Yemisio kōn AnduruŌ kōn Filipio kōn Tomasio kōn BatolomiuŌ kōn MatiuŌ kōn Alafeu né Yemisio kōn SimŌ Aīadeeo kōn Yemisi né Yudasio.

¹⁴ Aō píngi ní zīnda kpà aduakēnaa lèdo kōn Mariama Yesu dao kōn Yesu dāaronŌ kōn nḡbē kpaano.

¹⁵ GurŌ beea Pita fēe à zè Yesu ìba kè aō kà ḡōn baswēedo takano té à bè:

¹⁶ Ma gbēno, yā kè Dauda ò kōn Luda Nini gbāaaŌ Yudasi kè dō gbē kè aō Yesu kùnŌne ae yā musu, tiasime Luda yā pì papa.

¹⁷ Wa gbēndomee yā à baka kú wa zīi kèkii guu.

¹⁸ À tōte lù kōn ō kè à è a zaakēna guu. Gwen à bàkē à lēen, à gbēee pūtā à nḡaeno bōe píngi.

¹⁹ Yerusalemudeeno píngi yā pì mà, ben aō tó kpà guu pìne Akēledama kōn ní bori yāo. Tó pì bè gbēderi tōte.

²⁰ Wà à yā ò Saamu takada guu wà bè:

À bæε gō bezi ūme,
gbēke tóngō kuu le à vēε à guu dōro.

Wà bè dō:

Gbē pānde gō à gēε ũ.

21-22 Bee yānzi gbē kè aōègō téwazi gurō kè wá lēdo kōn Dii Yesuo zaa Yaaya gbēno batisikegurō ai gurō kè Luda à bō wa ténō, wà ní gbēn doo bō àgō de à fεεna gaan sèedadee ũwao.

23 Ben wà gōon plaaano bō, Yusufu kè wè benε Basaba wè benε dō Yusutu kōn Matiao.

24 Ben aō adua kè wà bè: Dii, ní baade pīngi nōse dō. Gōon plaaa kēno té nō gbē kè ní bō dōawe,

25 le à bà gō kú wamōwa zīrinō zīi kèkii guu yānzi, zīi kè Yudasī bōn à gāa guu kè kō sio guu.

26 Ben aō kàbankpe kè gōon plaaa pino yā musu. Ben kàbankpe Matia kù, ben aō à dà zīri gōon kuri awεedoonō té.

2

Luda Nini pitana

1 Kè Pentikosi zībaa gurō kà, aō kú gu dōnkōa ní pīngi.

2 Kāndo aō kīi mà bōna ludambe lán zàga'īa gbāaa bà, ben kpé kè aō vēεn wā.

3 Aō pō è lán tēneneno bà à fāakōa à zō ní baadea.

4 Ben Luda Nini pītāmma ní pīngi, ben aō nà yākebori'onaa lán Ninii pì ní gbá lé nà.

5 Yuda kenō kú Yerusalemu gwe, ludayādari kè aō bō anduna būsū pīngi guuno ũ.

6 Kè aō ní zōka pì mà, aō kākōañzi paripari, ben aō bídi kè, kè aō mà wèε ní baade pīngi bori yā oo.

7 Yā pì ní kū gbāa à bō ní saε aō bè: Yā'ori pino né Galilideenome ní pīngiroo?

8 À kè dia wá mà aōε wa baade būsū yā oo?

9 Paatianō kōn Midianō kōn Elamunōn wa ũ kōn gbē kè aō kú Mesopotamianō kōn Yudeao kōn Kapadosiao kōn Pōntuo kōn Asiao

10 kōn Firigiao kōn Pamfiliao kōn Igipitio kōn Libia būsū kè kú Sireni saεo kōn gbē kè aō bō Romunō.

11 Yudanō kōn gbē kè aō ní dōnzi zé sēnōn wa ũ kōn Keretino kōn Larubunō, ben wée maa aōε Luda yābōnsaε kenano oo kōn wa baade boriyānō.

12 Yā pì ní kū gbāa aō bídi kè, aōε kō lalaa wèε bee: Yā kpare takan gwee?

13 Gbēkeno sōo e ní lalandi kεε wà bè: Aō í sè wà kāmε.

Pita waazikena

14 Ben Pita fεε à zè kōn a gbē kpaa gōon kuri awεedoonō, à yā ò gbāngbān à bè: Amōa Yudanō kōn gbē kè á kú Yerusalemunō pīngi, à swā kpá à tó mà yā pì oare.

15 Í e gbē pino kū lán éε daa nāro, zaake kōngō mō kēndoon tia.

16 Yā kè annabi Yoeli òn yè:

17 Luda bè:

Ziaa zī mé ma Ninii pisi gbē pīngia,

a négōgbēno kōn a nēnōgbēno é annabikεyā o,

a gōkpareno é wéεgupu e,

a mare isino é nanaa o.

18 Gurō beenōa

mé ma Ninii pisi ma zōblerino

gōgbēno kōn nōgbēno ní pīngi

aōé annabikεyā o.

19 Mé sèedanō ke musu,

mé yābōnsaεno ke anduna guu,

aru kōn téo kōn tésukpe siaao égō kuu.

20 Ōfāntē é sia kū,

mɔvura é tã lán aru bà
ai Dii sugurɔ isi gakuidee gɔ gá ká,

²¹ gbē sãnda píngi kè aɔè Dii sísinɔ é bɔ.

²² Isarailinɔ, à yã kè ma. Lán á dɔ a zĩndane nà, Luda Yesu Nazareti òdɔaare a gbē ũ kɔn dabuyãnɔ kɔn yãbɔnsaenɔ kɔn sèeda kè à kè à gãzĩ a ténɔ.

²³ Luda zèò a pɔyezi kɔn a dɔnao guu wà à kpàawa, ben á tò bori pãndenɔ à pà lía wà à dè.

²⁴ Ben Luda ga bà pòtoa à à fèe, zaake à zé kuu kè ga é fɔ àgɔ à kũnaro.

²⁵ Zaake Dauda à yã ò à bè:

Mèègɔ Dii ee ma wéen gurɔ píngi,

lán à kú ma ɔplaazi nà

póke é ma degero.

²⁶ Bee yãnzin ma pɔɔ ègɔ nnazi,

ma nòseguu pù.

Má támaa vĩ kè ma mè ègɔ kuu,

²⁷ zaake né ma tó mira guuro,

né we man gbē kè kú adona yai kũro.

²⁸ N ma da wèndi zéa,

ma pɔnnaa ègɔ pana n kiia.

²⁹ Ma gbēnɔ, mé fɔ mà wa dezi káaku Dauda yã oare wásawasa. À gà wà à v̄i à mira kú wéte kèn ai kɔn a gbàao.

³⁰ À annabikεε guu à dɔ kè Luda lù sèare à bè, é a boriinɔ doke ká à kpatan.

³¹ Dauda gĩake à Mɛsaya fεena gaan è, ben à à yã ò à bè: Luda é à tó mira guuro, eé we à mè yai kũro.

³² Yesu pìn Luda à fèe gaan. À sèedadeenɔn wa ũ wa píngi.

³³ V̄εena Luda ɔplaazi à à Ninii kè à à lé gbèwee sì a Dea. Yã kè ée ee bensɔ ée maa tiaa de Luda Nini kè à p̄isiwaa ũme.

³⁴ Zaake èe ke Dauda bé à fèe à gàa ludamɛro, à bè:

Dii ò ma diine à v̄εe a ɔplaazi

³⁵ ai àgɔ à ibεenɔ kεne a tinti ũ.

³⁶ Isarailinɔ, àgɔ dɔ sãnsãn kè Yesu kè a à pà lían Ludaa diε Dii ũ, Mɛsaya ũ dɔ.

³⁷ Kè aɔ yã p̄i mà, à n swè zò, ben aɔ Pita kɔn zĩri kpaaanɔ là wà bè: Gbēnɔ, wé ke diamε?

³⁸ Ben Pita bèñne: A baade nòse lie à batisi ke kɔn Yesu Kirisi tóo, a durunnɔ é kēawa é Luda Nini sí gbaa ũ.

³⁹ Zaake lé kè Ludaa gbè p̄i de a pó ũme kɔn a néno kɔn gbē kè aɔ kú zãnɔ, gbē kè Dii wa Luda é n̄ sísi p̄inɔ n̄ píngi.

⁴⁰ À yã pãndenɔ òñne pari à nàkɔrémma à bè: À a zĩnda bɔ tɔorigbē zaaa kènɔ té.

⁴¹ Ben gbē kè aɔ à yã p̄i s̄inɔ batisi kè. Zĩ beeean wà kàara n̄ té gɔɔn bɔrɔ aagɔ.

⁴² Aɔ làakari dɔ zĩrinɔ yãdannanaa kɔn kɔgbēkenao kɔn Dii p̄óblenao kɔn aduakεnao.

Yesudeenɔ kuuna kɔo

⁴³ Zĩri p̄inɔ e sèeda kɔn yãbɔnsaenɔ keε, ben v̄ia baade píngi kũ.

⁴⁴ Dii náanekerinɔ píngi gãli dɔnkɔme. Pó kè aɔ v̄inɔ gò aɔ píngi pó ũ.

⁴⁵ Tó aɔ n̄ pó kè aɔ v̄inɔ yà, aɔè à ɔ kpaatεkɔne lán baade bɔkɔte de nà.

⁴⁶ Lán guu e dɔɔ nà aɔègɔ kɔ kaakɔa Luda ua, aɔègɔ pó blee kɔ be kɔn pɔnnaao kɔn nòseɔ do.

⁴⁷ Aɔègɔ Luda tó kpaa, bensɔ aɔègɔ nna kɔn baade píngio. Dii ègɔ gbē kè ée n̄ mì siinɔ kaara n̄ té lán guu e dɔɔ nà.

3

Gōgbē ere kēkōana

- ¹ Zīkea Pita kōn Yohanao gāa Luda ua fāantē mō aagō aduakεgurō.
² Gōgbē kee kú gwe wà à ì ere ūme. Lán guu e dōō nà wè à sé wà mō wà à diε Luda ua gānu kè wè be Gānu Maaa guu. Gwen ègō baa keε gbē kè aōōe gēε ua pì guunōa.
³ Kè à Pita kōn Yohanao è, aōōe mōō gē Luda ua, ben à baa kēm̄ma.
⁴ Aō wée pèa, ben Pita bène: Ñ wa gwa kè.
⁵ Ben à wée pènm̄ma èe ñ gba dāa.
⁶ Ben Pita bène: Má òō vīro, mōde pō kè má vīn mé n gba. Kōn Yesu Kirisi Nazareti tōo ñ fεε ñ taa o.
⁷ Ben Pita à kù a òplaaa à à fèε à zè. Gwe gōō à gbálanō kōn à kēsεwaazīnō gbāa kù.
⁸ À vī à zè, ben à nà taa'onaa. À gēnyo Luda ua, èe taa oo èe vīvī èe Luda sáabu kpaa.
⁹ Baade píngi à è èe taa oo èe Luda sáabu kpaa,
¹⁰ ben aō à dō baakeri kè ègō vεε Luda ua Gānu Maaan ū, ben yā kè à à lè ñ kù gbāa à bō ñ saε.

Pita waazikεna Luda ua

- ¹¹ Lán à na Pita kōn Yohanaoa nà guu kè wè be Sulemanu gbàdaan, ben baade píngi e gēε ñ kiia, zaake yā pì bō ñ saεmε.
¹² Kè Pita gbēnō è, à bènne: Isarailinō, bōyānzin yā pì bō a saezi? Bōyānzin a wée fīfīwa lezi? Ée daa wa zīnda gbāaa kesō wa ludayādana bé à tò gbē kè taa ò gwεε?
¹³ Wa dezi káakunō Ibraī kōn Isaakuo kōn Yakubuo Luda gwena kpà a zīkeri Yesua. Apinō sō a à kpà gbāadeenōa a bō à kpεε Pilati kè zè kōn à gbarenao aε.
¹⁴ A bō Luda gbē maaa kè à kú adona pì kpεε, ben a wée kè Pilatia à gbēderi gbarεare.
¹⁵ A Wēndikpammari dè, ben Luda à fèε bōna gaan. À sèedadeenōn wa ū.
¹⁶ Yesunaanekena bé à tò gōgbē kè á à dō ée à gwaa kè kēkōa Yesu tó gbāa yānzi. Yesunaanekena bé à à gbà aafia a píngi wáa.
¹⁷ Tia ma gbēnō, má dō kè apinō kōn a gbāadeenō yā kè á kè né wéesia yāme.
¹⁸ Luda dō annabinōne aε, ben aō gīake wà ò ñ píngi kè Mesaya é wētāmma e, bensō à kè le.
¹⁹ Bee yānzi à nōsε lie à aε dō Ludaa, a durunnō é kēawa, le à móare nōsekpaεnao
²⁰ à Yesu kè à gīake à à diεare Mesaya ūu pì zīawa.
²¹ Séde àgō kú musu gīa ai gurōō kè Luda é pō píngi keke à ke dufu, lán à dà a annabinōne nà aō ò zaa káaku.
²² Musa bè, Dii a Luda é a gbēke sé annabi ū lán a bà. À yā kè eé oaree ma píngi.
²³ Gbē kè èe annabi pì yā ma sōro, Luda é adee bō a té à à dε.
²⁴ Annabi kè aō Luda yā ònō píngi naana Samuelia gurōō kēki baaru kpà.
²⁵ Yā kè annabi pìnōō ò kōn Luda bà kè kú kōn a dezi káakunōo gō a pō ū, lán à ò Ibraīne nà à bè é aubarika da anduna bori píngin à borii gāzī.
²⁶ Kè Luda a zīkeri pì diε, à à zīawa káaku, le à aubarika daagu, à a baade kpεε li a yāzaakenanōne.

4

Yákpakεna kōn Pitao kōn Yohanao

- ¹ Kè Pita kōn Yohanao e yā oo gbēnōne, sa'orinō kōn Luda kpé dogari gbēnsio kōn Sadusinō gēñzi.
² Aō pō fē, kè aōōe yā daa gbēnōne yānzi, aōōe gēnō fεεna Yesu guu kpàakpa keε.
³ Ben aō ñ kù aō ñ dá kpésiaan ai guu dō, zaake guu gīake à sī kò.

4 Mòde gbē pari kè aǎ n̄ yā mànŋ Yesu náan̄e kè ai aǎ gǎgbēnŋ pari kù à kà gǎŋ bŋrŋ sŋŋro taka.

5 Kè guu d̀, Yuda gbāadeenŋ kŋn gbēnsinŋ kŋn ludayādannerinŋ kàkŋa Yerusalemu.

6 Sa'oriki Anasa kú gwe kŋn Kayafao kŋn Yohanao kŋn Alesandao kŋn gbē kè aǎŋ de sa'oriki pì dan̄e ũunŋ n̄ píngi.

7 Wà mò kŋn Pitaŋ kŋn Yohanao gbāadee pìnŋ aε, ben wà n̄ lá wà bè: Bó gbāaa ke dé tón a beee k̀ŋ?

8 Ben Luda Nini sù Pitaa à bèñne: Gbāadeenŋ kŋn gbēnsinŋ,

9 lán ée wa lalaa gbāa nà yā maa kè wá kè εren̄e yānzi, dian wá kè à k̀kŋa nà,

10 amŋanŋ kŋn Isarailinŋ píngi àgŋ d̀ŋ kè gbē kè zena a aε kè aafia è kŋn Yesu Kirisi Nazareti kè a à pà lía Luda à f̄ε bŋna gaan tŋŋme.

11 Lεme gbè kè amŋa kpéborinŋ a pā kpàzi bé à g̀ŋ kpé gooda gbè m̀idee ũ.

12 Gbē pānde kee kuu kè eé gbē mì síro, zaake anduna guu píngi Ludaa e gbēke die gbēnteenŋne à n̄ mì síro, séde àpi.

13 Kè aǎ Pita kŋn Yohanao kùgbāake è, bensŋ aǎŋ d̀ŋ kè talaka wéesiadeenŋme n̄ ũ, à b̀ŋ n̄ saε, ben aǎŋ d̀ŋ sa kè aǎŋ ḡake wà kú kŋn Yesuŋme yā.

14 Lán aǎ gbē kè k̀kŋana pì è ze nà n̄ saε, aǎŋe f̄ŋ wà yāke ò d̀ro.

15 Aǎ bèñne aǎ b̀ε, ben aǎ lé kpàkŋsŋ

16 wà bè: Wé ke dia kŋn gbē pìnŋŋ? Zaake Yerusalemudeenŋŋ d̀ŋ píngi kè aǎ dabuyā bíta kè, wé f̄ŋ wà g̀ŋ beeziro.

17 Lε yā pì tón dagula de k̀laro, wà kpàk̀ēnzi pāsīpāsī aǎŋton yā o gbēken̄e kŋn tŋŋ pìŋ d̀ro.

18 Ben aǎ n̄ sísi aǎŋ yā diēñne kè aǎŋton yā o kesŋ aǎŋ yā dañne kŋn Yesu tŋŋoro pátipati.

19 Ben Pita kŋn Yohanao wèñla wà bè: À gwa a zīndan̄e. A yān wé maŋ, ke Luda pŋ? À kparee bé à maa Ludan̄e?

20 Zaake wé f̄ŋ wà g̀ŋ wà yā kè wá mà bensŋ wá è oziro.

21 Gbāadee pìnŋ èara wà v̄ia dàdañzi, ben aǎ n̄ gbāε. Aǎŋe wéetāmmana zé ero, zaake baade píngi e Luda sáabu kpaa yā kè kè pì yānzi.

22 Gbē kè aǎ k̀kŋana dabuyā beee k̀ŋne pì zii de wè baplaala.

Yesudeenŋ kùgbāa wéekena

23 Kè wà n̄ gbāε, ben aǎ t̀ŋ n̄ gbēnŋ kiia, aǎŋ òñne lán sa'orikinŋ kŋn gbēnsinŋŋ òñne nà.

24 Kè aǎŋ mà, aǎŋ wii pè Ludazi ledole wà bè: Dii, m̀be n̄ musu kè kŋn tŋŋtεŋŋ kŋn ísiao kŋn pŋŋ kè kú n̄ guunŋ píngi.

25 N̄ dà n̄ zīkeri wa dezi Daudan̄e kŋn n̄ Ninii gbāaaŋ, ben à bè:

Bóyānzin boriinŋŋ e zŋka kaazi?

À kè dia wèe lé pāa kpaakŋsŋŋ?

26 Anduna ḱinanŋŋ e z̀ŋ soru keε,

kpatablerinŋŋ e kaakŋa Diizi

kŋn Kí kè à k̀ŋ.

27 Yāpuraame, Herŋdu kŋn Pŋntiu Pilatio kŋ kàkŋa wéte kè guu kŋn Isarailinŋ kŋn bori pāndenŋ n̄ zīkeri kè kú adona Yesu kè n̄ kà ḱŋ ũu pìzi.

28 Aǎŋ kè lán n̄ ḡake n̄ zeŋ nà n̄ gbāaa kŋn n̄ poyezinao guu.

29 Tia sa Dii, n̄ yā pāsī kè aǎŋ ò ma gwe. Wamŋwa n̄ z̀blerinŋŋ, n̄ wa gba lé wà n̄ yā o kŋn kùgbāaaŋ maamaa.

30 N̄ŋ dawa le wà gbēnŋ k̀kŋa wà dabuyānŋŋ kŋn yābŋnsaenŋŋ ke kŋn n̄ zīkeri kè kú adona Yesu tŋŋ.

31 Kè aǎ adua kè wà yāa, guu kè aǎŋ k̀kŋan nìgā, Luda Nini sùñma n̄ píngi, ben aǎ gāa wèe Luda yā oñne kŋn kùgbāaaŋ.

Yesudeenŋ ǹs̄edñkŋk̄ena k̀ŋo

³² Yesu náanekerino laasuu dŋnkŋ vī kŋn ledoleo. Aŋ gbēke è be a pŋ kè á vīino né a pŋme adoro. Aŋ pŋ píngi né aŋ píngi pŋme.

³³ Luda zĭrinŋ e Dii Yesu fēna gaan yā oo gbēnŋne kŋn gbāa bítao. Aŋ Luda gbēke bíta è n píngi.

³⁴ Pŋkee e kēsā n gbēkearo, zaake gbē kè aŋ bú ke kpé vīino è yā wà mó kŋn a ŋŋ

³⁵ wà kpá zĭrinŋa, le aŋ kpá baadea lán à à bokŋte de nà.

³⁶ Levi bori Yusufu kè bŋ Sipiru bŋsun kú n té. Luda zĭrinŋ tŋ kpàne Banaba. Tŋ pì bè Làakarikaeri.

³⁷ À bú kè à vīi yà, ben à mò à a ŋ kpà zĭrinŋa.

5

Anania kŋn Safirao

¹ Gŋgbē kè wè benē Anania kuu dŋ kŋn a naŋ Safirao. A tŋtŋe yà,

² à à ŋ kokè kŋn a naŋ dŋnao, ben à gà à à kpaaa kpà zĭrinŋa.

³ Ben Pita bène: Anania, bŋyānzin n tŋ Setān dŋnne ae le see? N n tŋtŋe ŋ kokè, ben n egeē tŋ Luda Ninine.

⁴ Gurŋ kè nēe tŋtŋe pì yáro, n pŋnloo? Kè n yà sŋ, lán n yezi nà, né ke kŋn à ŋŋoroŋ? À kè dia n yā beee kena laasuu dànguu? Èe ke gbēnteen n egeē tŋnero, Ludan n tŋne.

⁵ Kè Anania yā pì mà, à lèe à gà. Ben vīa gbē kè aŋ yā pì mànŋ kŋ maamaa.

⁶ Gŋkparenŋ gè aŋ bisa dààla, ben aŋ à sè wà gàa wà à vīi.

⁷ Kè à kà lán awa aagŋŋ bà, yāke mana sai à naŋ mò à gè.

⁸ Ben Pita à là à bè: N ŋme, a tŋtŋe pì yà lán kè bàn yŋ? À wèàla à bè: Èè, lemē.

⁹ Ben Pita bène: Bŋyānzin a Luda Nini lè á gwàzi? Gbē kè aŋ n zā vīino kú kpēele, aŋé n sé wà bŋnyo se.

¹⁰ Gwe gŋŋ à lèe à ae, à gà. Kè gŋkparenŋ gè, aŋŋ è à gà, ben aŋ à sè wà gàa wà à vīi a zā sae.

¹¹ Ben vīa sŋsi gbēnŋ kŋ maamaa n píngi kŋn gbē kè aŋ yā pì mànŋ n píngi.

Dabuyānŋ kŋn yābŋnsaenŋ

¹² Luda zĭrinŋ e dabuyā kŋn yābŋnsaenŋ keē pari gbēnŋ té. Yesudeenŋ è kŋkakŋaa ke ledole Sulemanu gbàdaan.

¹³ Gbē pāndenŋ è we wà nām̄maro, mŋde baade píngi è n tŋ nnaa sí,

¹⁴ mŋde gbē parii kè aŋŋe Dii Yesu náane keenŋ, gŋgbēnŋ kŋn nŋgbēnŋ n píngi, aŋègŋ kaara n té.

¹⁵ Ben wà gyāreenŋ sèe kŋn daebŋnŋ kŋn gyāresēbŋnŋ wà n káe zén, le tŋ Pita e gētēe, à ninii e à da n gbēkenŋla yānzi.

¹⁶ Parii bŋ wéte kè kú Yerusalemu saenŋn wà mò kŋn gyāreenŋ kŋn gbē kè zĭnnŋ e ĩa daam̄manŋ, ben aŋ kèkŋa n píngi.

Wétamma mŋna zĭrinŋne

¹⁷ Ben sa'oriki kŋn Sadusi gāli gbē kè aŋŋ de à gbē ūunŋ fēe wà nŋsegŋaano kpànyo.

¹⁸ Aŋ zĭrinŋ kŋkŋ aŋ n ká kpésiaan,

¹⁹ ben Dii malaika mò à kpé pì zé wēnne gwāavī à n bŋe à bè:

²⁰ À gá àgŋ kú Luda ua, à wēndi dufu pì yā o baade píngine.

²¹ Zĭrinŋ yā pì mà, ben aŋ gàa Luda ua kŋngŋ ide'ide aŋŋe yā daaŋne.

Kè sa'oriki kŋn a gbēnŋ fēe, aŋ Isaraili gbāadeenŋ kŋn n gbēnsinŋ kākŋa, ben aŋ dogarinŋ zĭ aŋ gá zĭrinŋ bŋe kpésiaan aŋ mŋnyo.

²² Kè dogari pŋnŋ kà gwe, aŋŋe n e kpénlo. Ben aŋ èara wà tà wà bènne:

23 Kè wa ka kpé pì kiia, wá è gbànɔɔ tatana gíngin a dākparinɔɔ kú kpεεε, mɔde kè wá wè, wée gbēke enlo.

24 Kè Luda ua dākparinɔɔ gbēnsi kōn sa'orikinɔɔ yā pì mà, aō bídi kè lán yā pì de nà.

25 Ben gbēke mò à bèńne: À ma! Gbē kè a n ká kpésiaa guunɔɔ kú Luda ua aōɔe yā daáńne.

26 Ben Luda ua dākparinɔɔ kōn n gbēnsio gàa wà n kúkū wà sùnɔyo yāketete sai, zaake aōɔe vīa keε gbēnɔne, le aōton n pápa gbèoro yānzì.

27 Kè aō sùnɔyo, aō n zé gbāadeenɔ aε, ben sa'oriki n lála yāzi à bè:

28 Wa giare pátipati à yā dańne kōn tó pìo, ben á tò yā pì kpé e daa Yerusalemula píngi, bensó á yezi à gbē pì ga yā diwaó?

29 Ben Pita kōn zìri kpaaanɔ wènla wà bè: Luda yā bé à kō sio wà ma de gbēntee póla.

30 Wa dezino Luda bé à Yesu kè a à lògo lía á dè pì fεε.

31 Luda à sè à vèε a ɔplaazi Kíne Misiri ũ, le à Isarailinɔ gba zé aō nòse lie, à n durunno kēńne.

32 Yā pino sèedadeenɔn wa ũ, wapino kōn Luda Nini kè Luda è kpá gbē kè aōe a yā maanɔaɔ.

33 Kè aō yā pì mà, aō pò fè maamaa, ben aō yezi wà n deεε.

34 Farisi kè wè benε Gamalieli kú n té. Ludayādannerime, baade píngi è à tó nnaa sí. À fεε à zè à bè wà bɔ kōn gbē pino gīa.

35 Ben à bèńne: Isarailinɔ, à làakari ke yā kè á yezi à ke gbē pinoεa.

36 À gurɔ e gi kero kè Tuda fεε èe a zīnda dieε a ka. Wà tēzi lán gōon wàa plaaa bà. Kè wà à dè, ben à ibanɔ fāakōa, ben yā yāa.

37 À gbera Galili gbē Yudasi fεε gbēnarogurɔ à gbēnɔ gāe à nàawa pari. À gà se, ben à ibanɔ fāakōa n píngi.

38 Mée ooare tia, àton gbē pino yā daro, à n tó. Tó aō poyezi kōn n yākenanɔ bò gbēntee kiiame, éé mì de.

39 Tó à bò Luda kiiame sō, é fō à kpáńnero. À làakari ke zìkana kōn Ludaozi.

40 Aō à yā mà, ben aō zìrinɔ sisi aō n gbē. Aō gīńne aō yā o kōn Yesu tóo, ben wà n gbáε.

41 Zìrinɔ bò gbāadeenɔ kiia kōn ponnao, zaake aō è wà kà kè wà wí dańma Yesu tó yānzì.

42 Lán guu e dɔɔ nà aōégō yā daáńne Luda ua guu kōn n beεnɔo, aōégō Yesu baaru nnaa kpaańne kámmabosai, aōe be àmbe Mesaya ũ.

6

Dɔnleri gōon swεεplaaanɔ diena

1 Gurɔ beεea kè Yesu ibanɔɔ e kaara, aō Girikiyāmarinɔɔ e yāketete kaa aō Eberuyāmarinɔzi wà bè, tó wèe pòblee kpaatete lán guu e dɔɔ nà, wè pā kpá n gyaanɔnzime.

2 Ben zìri gōon kuri awεεplaaanɔ Yesudeenɔ sisi n píngi wà bè: À zé vī wà pā kpá Luda yāzi wà làakari dɔ pòble kpaatetenaaro.

3 À gōgbēnɔ bɔ a té gōon swεεplaa, gbē maaa kè ɔndɔɔ pèkōrēńma kōn Luda Ninionɔ, le wà n die zī pì gbēnsinɔ ũ,

4 wé làakari dɔ aduakēnaa kōn Luda yā'onnenao.

5 Yā pì kēńne n píngi, ben aō Sitivī kè Luda Nini pèkōrēa kōn ludanaanekēnao sè kōn Filipio kōn Porokoruo kōn Nikanɔo kōn Timɔo kōn Pamēnao kōn Antioku gbē Nikola kè Yudanɔ dɔnzize sè yāao.

6 Wà gāańyo zìrinɔ kiia, ben aō adua kēńne aō ɔ kēńma.

7 Luda yā e daagula, Yesu ibanɔɔ e kaara Yerusalemu maamaa, ben sa'orinɔ Yesu yā sī paripari.

Sitivĩ kūna

⁸ Luda aubarika kōn gbāaaŋ pèkōre Sitivĩa, ben èe dabuyā kōn yābōnsaenŋ kee gbēnŋ té.

⁹ Aduakεkpe kee kuu kè wè be wēenēnŋ aduakεkpe. Aŋ gbēkenŋ bō Sireni kōn Alesandariaŋ kōn Silisia būsuo kōn Asia būsuo. Ben aŋ íbete kpà kōn Sitivĩŋ aŋ leokpakōa kèŋ.

¹⁰ Mōde aŋŋe à fīro ōndōŋ kè Luda Nini à gbà yānzi.

¹¹ Aŋ té kà gbēnŋ, ben gbē pīnŋ bè: Wà mà à bō Musa kōn Ludao yā kpeε.

¹² Aŋ Yudano kōn n gbēnsinŋ kōn ludayādannerinŋ làakari fēε, ben aŋ gàa wà Sitivĩ kù, aŋ gàao n gbāadeenŋ kiia.

¹³ Ben aŋ mò kōn sèedade εgeenŋ aŋ bè: Gbē kè bé ègō Luda kpé kōn à dokao zaa boo yāana sai.

¹⁴ Zaaε wà mà à bè Yesu Nazareti é kpé pì kaate à wa fεεakaarayā kè Musa dàwee lie sé.

¹⁵ Ben gbāadee kè aŋŋ vēena gweenŋ wéε pè Sitivĩa n pīngi, aŋŋ è à uu de lán malaika uu bà.

7*Sitivĩyá'ona gbāadeenŋε*

¹ Ben sa'oriki Sitivĩ là à bè: N yā pīnŋ ò yāpuran yó?

² Ben à bè: Ma gbēnŋ kōn ma denŋ, à ma! Luda Gakuide bō à mò wa dezi káaku Ibraĩzi gurŋŋ kè à kú Mesŋŋotamia būsun, zaale à kpé à gá vēε Arana.

³ À bène: N bŋ n būsun n danenŋ té n tá būsuo kè mé ŋdŋanneen.

⁴ Ben à bō Kaladia būsuo pì guu à gàa à vēε Arana. À de gaa gbera Luda sùŋ būsuo kè á kún tiaa kè pīn.

⁵ Ludaa e būsuo pì tŋŋte ke kpáa baa kèεε dorŋ, mōde à à lé gbēne à bè eé gō à pŋ ū kōn à boriinŋ. Gurŋ beeeε sŋ Ibraĩ né vīro.

⁶ Luda bène lán kè bà: N boriinŋ é nibŋ ble būsuo pānden. Gwen aŋŋ zŋ blen, weé wéε tānma ai wè wàa plaa.

⁷ Luda bè é ĩa da borii kè aŋŋ zŋ bleñnenŋa, Ibraĩ borii pīnŋ é bŋε wà mó wà dŋnzi keare gura kè pīn.

⁸ Ben Luda bāngukεna yā dà Ibraĩne a bà kuunao sèeda ū. Kè à Isaaku ì, à bāngu kēne à gurŋ sŋraagŋdee zī. Len Isaaku kè Yakubune le dŋ, ben Yakubu kè wa dezi káaku gŋŋŋ kuri awεεplaaanŋε le se dŋ.

⁹ Ben wa dezi káaku pīnŋ nŋεgŋaanŋ kpà kōn n gbēnŋŋ Yusufuo, aŋ à yà wà tàŋ Igipiti. Ludaa kúŋ

¹⁰ à à bō à nawēa pīngi guu. Luda Yusufu pì gbà ŋndŋŋ à tò à nna kōn Igipiti kí Fili'aunao, ben à à diε Igipiti būsuo gbēnsi ū kōn a be uao.

¹¹ Ben dekaa kà Igipiti kōn Kanaa būsuo pīngi. Nawēa kè bíta, wa dezi pīnŋŋ e pŋke e wà blèro.

¹² Kè Yakubu mà pŋwεε kú Igipiti, à wa dezi pīnŋ zī gwe. Aŋ gana káakudeen gwe.

¹³ À gēn plaadeen Yusufu a zīnda ŋdŋa a vīinŋne, ben Fili'auna Yusufu danenŋ dŋ.

¹⁴ Ben Yusufu gbē zī a de Yakubua à mó kōn a danenŋ n pīngi. Aŋ pīngi gŋŋŋ baaagŋ akuri asŋŋrome.

¹⁵ Ben Yakubu gàa Igipiti. Gwen à gān kōn wa dezi pīnŋ n pīngi.

¹⁶ Wà sù kōn n gēnŋŋ Sekemu, ben wà n vīi gbèwεε kè Ibraĩ lù mira ū guu Amŋ nēnŋa à fīa bŋnne kōn kondogio.

¹⁷ Kè lé kè Ludaa gbē Ibraĩne gurŋŋ kà kī à papa, wa borii pari kù à kàara Igipiti maamaa.

¹⁸ Ben kí dufu kè Yusufu dŋroo kpata blè Igipiti.

¹⁹ À pāsī kōn wa boriio à wéε tà wa dezina, à tò aŋ n nēnŋ kwè aŋ gàa.

²⁰ Gurŋ beeean wà Musa ì à àisi maa. Wà à gwà a de be mŋ aagŋme.

²¹ Kè wà à zīnna, ben Fili'auna nēnŋgbē à sè à à gwà a zīnda né ū.

- 22 Wà Igitinŋ ɔ̄ndɔ̄ dà Musanɛ píngi, à gò gbēnsi ū yā'ona guu kōn yākenao.
- 23 Kè à kà wè baplaa, à dà a nɔsɛ guu à gá a Isaraili daanŋ gwa.
- 24 Kè à è Igititi gbē e ĩa daa a gbē mèn dooa, ben à yā sɔ̄ kōn a gbēo à gēe bòa à à dè.
- 25 Kè Ludaa yezi à a gbēnŋ mɔ̄ sí à gāzī, èe daa aɔ̄ dōmɛ, mɔ̄de aɔ̄ dōro.
- 26 Kè guu dò, Isaraili gōon plaaanŋ e swèe kee, ben a mò à n̄ yókōa à agbaa kpàñne à bè:
Ma gbēnŋ, à kè dia ée ĩa daakōa kō tēee?
- 27 Ben gbē kè èe ĩa daa a gbēndooa ɔ̄ yīpa Musazi à bè: Dé bé à n ke kí yāgōgōri ūwee?
- 28 N̄ yezi n̄ ma de lán n̄ Igititi gbē dè nà gīan yó?
- 29 Kè Musa yā pì mà, à bàa lè à tà Midiā bùsun. Gwen à négōgbēnŋ ìn gōon plaa.
- 30 Wè baplaaa gberan malaika bò à mòzi gbáan Sinai kp̄iii sae gyanto té guu.
- 31 Kè Musa dabuyā beee è, à bò à sae. Kè à sòzi à gwa, à Dii kòto mà à bè:
- 32 Mámbe n̄ dezinŋ Ibraī kōn Isaakuo kōn Yakubuo Luda ū. Vīa Musa kù èe lugalugaa, èe f̄s̄ à wée sè à gwàro.
- 33 Ben Dii bène: N̄ n̄ kyatee bɔbɔ, zaake guu kè n̄ zen kú adoname.
- 34 Ma wétamma kè wèe mɔ̄ ma gbē kè aɔ̄ kú Igititinŋ è sãnsãn ma n̄ m̄bona mà, ben ma mɔ̄ mà n̄ m̄ sí. Mé n̄ zī Igititi sa.
- 35 Musa kè aɔ̄ ḡine yā wà bè, dé bé à à kè kí yāgōgōri ūñne p̄in Luda yā òne malaika kè bò à mòzi gyanto guu gāzī, à à zī kína kè eé n̄ gbare ū.
- 36 Àmbe à bòn̄yo à yābɔnsaenŋ kōn dabuyānŋ kè Igititi kōn Isia Tēaao kōn gbáa guuo wè baplaa.
- 37 Musa pì bé à bè Isarailinŋ, Luda é n̄ gbēke sé annabi ū lán a bà.
- 38 Musa pì kú kōn gbē kè aɔ̄ kakōana p̄inŋo gbáan, à kú gwe kōn wa dezinŋ kōn malaika kè yā òne Sinai kp̄iii musuo. Àmbe à yā wèndideenŋ s̄i à kpáwa.
- 39 Wa dezinŋ e à yā maro, ben aɔ̄ ḡizi aɔ̄ laasuu èara à tà Igititi.
- 40 Aɔ̄ bè Arunanɛ: N̄ tãa kenŋ kewe aɔ̄ d̄owe ae, zaake Musa kè wa bɔe Igititi, wá d̄s̄ yā kè à à lèro.
- 41 Gurŋ beeean aɔ̄ tãa pì lán zùswarenɛ b̄orŋ bà, ben aɔ̄ saa òa aɔ̄ zībaa kè pó kè aɔ̄ kè n̄ zīndanɛ pì yā musu.
- 42 Ben Luda kp̄ee líñne à tò aɔ̄ d̄onzi kè ludambe p̄onŋne lán wà kè annabinŋ takada guu nà wà bè:
Isarailinŋ, èe ke mámbe a saa òma gbáan wè baplaaro.
- 43 Tãa Moleki bisa kutaan á sena
kōn sɔsɔne tãa Refā kè a zeo takao.
Dii kè á pì a d̄onzi kèñnenŋ yānzin
mé tó wà táao Babilŋnu kãa kpa.
- 44 Wa dezinŋ Luda bà kuunañyo kutaa vī gbáan. Luda à taka òd̄ɔa Musanɛ, ben wà kè lán Ludaa òne nà.
- 45 Kutaa pì gò Yɔsuanɛ kōn wa dezinŋ, ben aɔ̄ mò wà bori pānde kè Luda pèmmāñnenŋ bùsu s̄imma. Kutaa pì kú gwe ai Dauda gurŋ.
- 46 Dauda pì nna kōn Ludao, ben à wée kèa le à e à kpé bo Yakubu Ludanɛ.
- 47 Sulemanu bé à kpé pì b̄one.
- 48 M̄de Luda Musude ègō kú kpé kè gbēnteenŋ bò guuro, lán annabi ò nà:
- 49 Dii bè:
Musu né ma kiblekitame,
tɔtɛ né ma tintime.
Kpé kp̄aree takan é bomɛe?
Mákpan ma pitakii kún?
- 50 Mámbe ma pò píngi kèroo?

51 Ludayādarisainŋ a ũ! A n̄sɛ wēnaro! A swā gbāame! Eèg̃o gii Luda Ninizi, eèg̃o keɛ lán a dezinŋ bà.

52 Annabi kpareen a dezinŋ gí wéɛ t̄aazi? Ās gbē kè ās g̃iake wà Gbē Maa m̄ona yā ò p̄inŋ d̄èdɛ. Adee p̄in a b̄o à kpɛɛ a à dè sa.

53 A doka kè malaikanŋ s̄uo s̄i, m̄ode ée z̄i ke à yāaro.

Sitivī papana gbèo

54 Kè ās yā p̄i mà ās p̄o f̄èzi, ās swaa s̄òzi.

55 Ben Luda Nini di Sitivīa à wéɛ pè ludambɛɛa, ben à Luda gakui è k̄on Yesuo zena à ɔplaazi.

56 Ben à bè: À ma! Ma ludambɛɛ è wēna, Gbēntee Né zena Luda ɔplaazi.

57 Ben ās ɔ t̄ata n̄ swāle ās wii gbāaa lè, ben ās k̄usia ledole.

58 Ās à ḡaɛ wà b̄o wéte kpɛɛ, ben āsɔe à pápaa gbèo le wà à de. Ās n̄ uta isinŋ b̄o wà k̄aɛ ɔwazi kè wè benɛ Solu saɛ.

59 Kè āsɔe Sitivī pápaa gbèo le, à adua kè à bè: Dii Yesu, n̄ ma ninii sí.

60 Ben à k̄uɛ à wii gbāaa lè à bè: Dii, n̄ton n̄ durun kèkii daro. Yā beee ona gbɛran à ḡa.

8

1 Solu kú gbē kè ās Sitivī d̄enŋ kpɛɛ.

Solu wétamma m̄ona Yesudeenŋɛ

Zī beeean wà nà wétana s̄osi gbē kè ās kú Yerusalemunŋa maamaa. Z̄irinŋ baasi, ās f̄aak̄ɔa n̄ p̄ingi Yudea k̄on Samaria b̄usunŋ guu.

2 Ludayādari kenŋ Sitivī v̄i ās à ḡe ɔɔ d̄o k̄on wii gbāaa.

3 Ben Solu āia kè k̄on s̄osi gbēnŋ kaatenao. Èg̃o ḡɛɛ ua k̄on uao àg̃o g̃ɔgbēnŋ k̄on n̄gbēnŋ k̄uk̄u àg̃o n̄ ḡaɛ à ḡa à n̄ k̄a kp̄ésiaan.

Baarunnakpana Samaria b̄usun

4 Gbē kè ās f̄aak̄ɔaanŋ ḡa wà Yesu baaru kpà gu s̄anda p̄ingin.

5 Filipi ḡa Samaria b̄usu wéte ken, ben à Mesaya waazi k̄èñne.

6 Kè gbēnŋ Filipi yā mà, bens̄o ās dabuyā kè à k̄enŋ è, ās làakari d̄o yā kè èe ooa k̄on n̄sɛo do.

7 Zaake gbē kè ās z̄innŋ ḡómma k̄on wii gbāaaonŋ pari, bens̄o gbē k̄òk̄unanŋ k̄on ɛɛnŋ k̄èk̄ɔa pari.

8 Ben wà p̄onnaa kè maamaa wéte p̄i guu.

9 G̃ɔgbē kee kú gwe zaa zi wè benɛ Simŋ. Èg̃o dabuyā keɛ à b̄o Samariadeenŋ saɛ, ben à a z̄inda diɛ gbē bèedee ũ.

10 Né féte gbēnsi p̄ingi è làakari d̄o à yāa ās be: Gbē p̄i né gbē kè wè benɛ Luda Gbāabitadeeme.

11 Dabuyā kè èg̃o keɛ n̄ té zaa ḡikena n̄ k̄u gbāa.

12 M̄ode kè ās kpata kè b̄o Luda kiia baaru kè Filipi kp̄añne k̄on Yesu Kirisi t̄o mà, ās s̄i, ben ās batisi kè g̃ɔgbēnŋ k̄on n̄gbēnŋ n̄ p̄ingi.

13 Baa Simŋ yā p̄i s̄i à batisi kè, ben à nà Filipia. Kè à dabuyā k̄on gbāa yā bíta kè Filipi e keɛnŋ è, yā p̄inŋ b̄o à saɛ.

14 Kè z̄irinŋ mà zaa Yerusalemu Samariadeenŋ Luda yā s̄i, ās Pita k̄on Yohanao z̄ímma.

15 Kè ās k̄a gwe, ās adua k̄èñne le ās Luda Nini e yānzi.

16 Wà n̄ batisi kè yā k̄on Dii Yesu t̄o, m̄ode Luda Ninii e di ās gbēkearo.

17 Kè ās ɔ k̄èmma, ben ās Luda Nini è sa.

18 Kè Simŋ è ās Luda Nini è k̄on z̄irinŋ ɔnammanao, ben à m̄óñne ɔɔ

19 à bè: À ma gba gbāaa p̄i se, le gbē kè ma ɔ k̄a é Luda Nini e.

20 Ben Pita bène: N̄ ɔ kaatenyo, zaake néɛ daa né ludangbaa lú k̄on ɔomɛ.

21 N ɔɔ kú zīi pì guuro, n baka kú à guuro, zaake n nòse maa Ludanero.

22 Ñ kpεε li n yā zaaa pìne ñ adua ke Diia, ke eé sùu kenyo kōn n laasuu beee takao gwεε?

23 Zaake má è kè sewεε kāsāa kú n guu, durun bà kànne.

24 Ben Simo bè: À adua kemε Diia le yā kè á ò ke tón ma lero yānzi.

25 Kè Pita kōn Yohanao Dii sèeda kè aō à yā dàinne, ben aō èara aōe taa Yerusalemu, aōe baaru nnaa kpaa Samaria lakutunɔ guu pari.

Filipi kōn Etiopia gbāade keo

26 Dii malaika yā ò Filipine à bè: Ñ fεε ñ gá sɔɔmete kpa. Ñ zé kè bò Yerusalemu à gàa Gaza sé, zé kè bòe gbāan.

27 Ben à dà zén. Etiopia gbēkee té zé pìn. Etiopia bùsu kína kè de nɔgbē ũu kè wè bene Kandase begwarime, à auziki dākparinɔ gbēnsime. À mò à dɔnzi kè Yerusalemu,

28 ben à liara èe taa vēena a sōgoro guu, èe annabi Isaya takada kyó keε.

29 Ben Luda Nini bè Filipine: Ñ gá ñ sō sōgoro kèkāazi.

30 Ben Filipi bàa lè à gàa. À mà èe annabi Isaya takada kyó keε, ben à à là à bè: Ñ kyó kè néε keε bokōte dōó?

31 À wèala à bè: Tó gbēkee e à bokōtemero, mé fō mà à dɔro dōó? Ben à Filipi sisi à gè à vēε à saε.

32 Yā kè èe à kyó keε pìn yè:

Lán sāa kè wèe gaa à kòto kpá bà,

lán sāne bɔro kè wèe à ká kēε bà,

à yīte kpē èe lé wēkōaro.

33 Wà wí dàa,

wèe yākpae keo a zéaro.

Dé bé eé fō à à gurɔ gbēnɔ yā oo?

Zaake wà à wèndi bò anduna guu.

34 Ben gōgbē pì bè Filipine: Ñ omε, dé musun annabi yā beee ò sōo? À zīndan yó ke gbē pāndemε?

35 Naana Luda yā pì Filipi Yesu baaru nnaa kpāne.

36 Kè aōe gaa aε, aō kà í kiia, ben gōgbē pì bè: Ñ í gwa kè. Bó bé eé kpámε mà batisi keε?

37 Ben Filipi bène: Tó n yā pì sì kōn nòseo do, né fō. À wèala à bè: Má sì kè Yesu Kirisi né Luda Némε.

38 Ben à bè wà goro ze. Ben aō plaa n píngi aō pìta wà gè ín. Ben à à batisi kè.

39 Kè aō bikù baa, ben Dii Nini Filipi kpà guuzi, gōgbē pì e à e doro, ben ponnaa guu à gè zéla.

40 Filipi a zīnda è ze Azotu, ben à gàa à Yesu baaru nnaa kpà wéte kōn wéteo ai à gàa à kào Sizarea.

9

Yesu bɔ à mōna Soluzi (Zīr 22:6-16, 26:12-18)

1 Gurɔ beee sō Solu e pó bɔɔ a yīn, èe yā pásī oo Dii ibanɔ dɛdɛna yā musu. À gàa sa'oriki kiia,

2 à gbèkaa à takada kē Damasiku aduakekpɛdeenɔne à kpáawa, le tó à zé pì deenɔ è gwe, gōgbēnɔ kōn nɔgbēnɔ n píngi, eé n kūkū à suñyo Yerusalemu.

3 Kè à dà zén, èe gaa à kà kīi kōn Damasikuo, ben kāndo gupuraa bò ludambe à damala.

4 À bò à lèε, ben à kòto mà à bène: Solu, Solu, bó bé à tò néε wéε tāamaa?

5 Ben à bè: Dén n ũu, Dii? Ben à wèala à bè: Mámbe Yesu kè néε wéε táaa ũ.

6 Ñ fεε ñ gè wéte guu, weé onne yā kè né ke.

7 Gbē kè aōe gaa lēdoonŋ gō sàii. Aō kòto pì mà, mōde aōe gbēke ero.

8 Kè Solu fēe, à a wée wè, ben èe guu ero. Ben wà à kù a oōa wà gāao Damasiku.

9 À kè gurŋ aagō gu'ena sai, èe pò blero èe í miro.

10 Yesude kee kú Damasiku kè wè bene Anania. Dii yā òne wéegupu'ena guu à bè: Anania. Ben à wèala à bè: Maε kè, Dii.

11 Ben Dii bène: Ñ fεε ñ da zé kè wè be Súusun ai Yudasi be ua ñ Taasu gbē kè wè bene Solu gbeka. Èe adua kεε gwe.

12 Wéegupu'ena guu à n e, n mŋ n ŋ kèa lε à guu e.

13 Ben Anania bène: Dii, má mà wà gbē pì yā ò pari, lán à yā zaaa kè n gbē kè aō ŋ kú Yerusalemunŋne nà.

14 Sa'orikinŋ à gbà zé à gbē kè aōe n sisii gura kènŋ kükü. Beee yānzin à mōzi.

15 Ben Dii bène: Ñ gá, zaake ma gbē pì sè à gá ma tó bŋ bori pāndenŋne kōn n kínanŋ kōn Isarailinŋome.

16 Lán eé wéētamma e ma tó yānzi nà mé oōane.

17 Ben Anania bŋ à gāa à gè ua pìn, à ŋ kè Solua à bè: Solu ma gbē, Dii Yesu kè bŋ à mōnzi zén gurŋ kè née mŋ kè, àmbe à ma zī lε ñ guu e Luda Nini summa yānzi.

18 Gwe gō pò bŋe à wéen lán kpòtεε bà aō lèe, ben à guu è. Ben à fēe à batisi kè.

19 Kè à pò blè, à gbāaa è.

Solu waazikena zaa Damasiku

Solu gurŋplaa kè kōn Damasiku Yesudeenŋ,

20 ben à nà Yesu yā waazikena gō Yudanŋ aduakekpεnŋ guu, à bè Yesu né Luda Néme.

21 Yā pì bŋ gbē kè aō mánŋ saε aō bè: Gbē beee bé èe gbē pì sīirinŋ ásarū ke Yerusalemuroo? Àmbe èe mó kè à n kükü à tányo sa'orikinŋ kiiaroo?

22 Solu sŋ gbāaa ègŋ kaara, ben à yā Yuda kè aō kú Damasikunŋ fū à òdŋaíne kè Yesu né Mesayame.

23 Gurŋ plaa gbera Yudanŋ lé kpàkōsōzi aō à de,

24 ben à n lékpakōsōnaazii pì mà. Aōe wéte bīilenŋ dākpaa fáantē kōn gwāavīo lε wà à de yānzi.

25 Gwāavīn Solu gbēnŋ à dà gbīin wà à gbàre kōn bào bàazi bŋna bīi musu.

Solu waazikena zaa Yerusalemu

26 Kè à kà Yerusalemu, à wéte à na Yesudeenŋa, ben aō vīa kène n pīngi, aōe à Yesudeke wée síro.

27 Ben Banaba à sè à gāao zīrinŋ kiia, à gbāíne lán Solu Dii è zén nà kōn yā kè Dii òneŋ kōn lán à Yesu yā ò gupuraa nà zaa Damasikuo.

28 Ben Solu gè n té à līgányo Yerusalemu à yā ò gbēnŋne kōn Dii tóo gupuraan.

29 Kè à yā ò Yuda Girikiyāmarinŋne à leokpakōa kényo, ben aōe wεtεε wà à de.

30 Kè à gbēnŋ dŋ, aō gāa wà zène Sizarea, ben à tà Taasu.

31 Beee gbera sŋsi kè kú Yudea kōn Galilio kōn Samaria būsuo kuu aafia pīngi. Aōe gbāa kūu wèe gaa aε vīakena Diine guu, aōe kaara kè Luda Nini n làakari kpāéíne yānzi.

Ainea kēkōana

32 Pita è lili o wéte kōn wéteŋ pīngi, ben à gāa Luda gbē kè aō kú Lidanŋ gwa.

33 À gōgbē kè wè bene Ainea è gwe, à kōŋ kú kaena wè sŋraagŋ.

34 Ben Pita bène: Ainea, Yesu Kirisi n kēkōa. Ñ fεε ñ n pè koko. Ben à fēe gō.

35 Lidadeenŋ kōn Sarŋnudeenŋ à è, ben aō līe wà aε dŋ Diia.

Tabita fēena gaan

36 Nŋgbē Yesude kee kú Yŋpa à tŋn Tabita, kōn Giriki yāo sŋ Dŋkasi. Tó pì bè zŋ. Yā maa kēna pēkŋrea, bensŋ à takaasideenŋ wēnda dŋ.

37 Gurŋ beean à gyāa kè à gā. Kè wà à zú ò, wà à sè wà dàe kpé musu guu.

38 Yɔpa sɔɔ zà kɔn Lidaoro. Kè Yesudeenɔɔ mà Pita kú gwe, aɔ́ n̄ gɔɔn plaaanɔ zĭa aɔ́ wée kèa wà bè: N̄ mó wa kiia kpakpaa.

39 Ben Pita fèe à gàányo. Kè à kà, wà dídio kpé pì musu. Ben gyaanɔɔ sòzi n̄ píngi kɔn ɔɔ dɔɔɔ, aɔ́ uta kɔn pókásáa kè Tabita kè gurɔɔ kè à kpé kúnyonɔ òdɔanɛ.

40 Pita pèrĭmma à n̄ b́e bàazi. À kùe à adua kè, ben à ae dò gè pia à bè: Tabita, n̄ fèe. Kè à wée wè, à Pita è, ben à fèe à vèe.

41 Pita à kù a ɔɔa à à fèe à à zè. Ben à Luda gbè pìnɔ s̄isi kɔn gyaanɔɔ, ben à à kpàrĭmma b̄èe.

42 Yā pì dà Yɔpala píngi, ben wà Dii náanɛ kè gwe pari.

43 Pita gurɔplaa kè gwe zaa Simɔ Āa be.

10

Pita kɔn Kɔneliuo

1 Gbēkee kú Sizarea à tón Kɔneliu. Àmbe soza gāli kè wè be Itali gāli gbēnsi ũ.

2 Gbè pì né ludayādarime, ègɔ́ Luda vĭa vĭ, àpi kɔn a bēdeenɔ n̄ píngi. È gba da maamaa, bensɔ́ ègɔ́ adua kee gèn baaagɔ́.

3 Zĭkea fāantē m̀ aagɔ́ à Luda malaika è tētētē wéegupu guu, à gè a be à bène: Kɔneliu.

4 Ben Kɔneliu wée biia kɔn vĭao, ben à bè: Bómee, Dii? À wèàla à bè: N̄ aduakena kɔn n̄ gbadana gbēnɔnɛo kà Luda kiia, ben à si.

5 N̄ gbēnɔ zĭ Yɔpa sa, le aɔ́ Simɔ kè wè bene Pita sísi.

6 À pita gbè kè wè bene Simɔ Āa be. À bee kú ísia léa.

7 Kè malaika pì tà, Kɔneliu a zĭkeri gɔɔn plaa kenɔ s̄isi kɔn soza ludayādari kè nazio.

8 Kè à yā pì t̄kèĭnne píngi, ben à n̄ zĭ Yɔpa.

9 Kè guu d̀, ben aɔ́ dà zén aɔ́ kà kĭi kɔn wéte pìo. Gurɔ beea kè ɔfāntē kà m̀dangura, Pita d̀i kpé musu le à adua ke.

10 Nɔaa e a dee à yezi à pó ble, ben gurɔɔ kè wèe póblee kee à wéegupu è.

11 À ludambe e wèkɔana, pókee e pitaa lán bisa bíta bà. Bà d̀d̀ɔna a gètèe m̀en siigɔɔnɔa píngi, èe suu gĭzĭ.

12 Pó bori píngi kú à guu, ǹòbɔnɔ kɔn pótāa'onkuseanɔ kɔn bāanɔ.

13 Ben wà bène: Pita, n̄ fèe n̄ de n̄ só.

14 Ben Pita bè: Agya Dii. Mée t̄e pó ke pó gbāsĭ ble zikiro.

15 Ben à kòto pì mà à gèn plaadeeo d̀ɔ wà bè: Pó kè Luda bè à zēna, n̄ton à t̄e boro.

16 À kè le gèn aagɔ́, ben kāndo wà pó pì gà wà tào ludambe.

17 Pita e bídi kee wéegupu kè à è pia, ben Kɔneliu zĭri kè aɔ́ Simɔ bee gbèkanɔ kà gɔɔ, aɔ́ zena gānulea.

18 Aɔ́ lé zù wà gbèka tó gwen Simɔ kè wè bene Pita pitan.

19 Ai tia Pita e laasuu lee wéegupu kè à èa, ben Luda Nini bène: Gɔɔn aagɔɔnɔɔ e n̄ gbekaa.

20 N̄ pita n̄ gányo seka sai, zaake māmbe ma n̄ zĭmma.

21 Ben Pita pita à gà gbè pìnɔ kiia à bè: Māmbe gbè kè ée gbekaa ũ. Bóyānzin a m̀ò kèzi?

22 Aɔ́ bè: Sozanɔ gbēnsi Kɔneliu bé à wa zĭ. Gbè maaame, à Luda vĭa vĭ. Yudanɔ píngi è à tó nnaa sí. Luda malaika bène à n̄ sísi n̄ mó a be le à n̄ yā ma.

23 Ben Pita gènyo ua à n̄ yàari kè.

Kè guu d̀, à fèe à dànyo zén. Yɔpa Yesude kenɔ gāao ledo.

24 À gurɔ aagɔdeen aɔ́ kà Sizarea. Kɔneliu a danenɔ kɔn a gbēnna fèfèno kàkɔa èe n̄ dāa.

25 Kè Pita gè ua, ben Kɔneliu gàa à dààle à kùe à aezĭ.

26 Ben Pita à fèe à bè: N̄ fèe n̄ ze. Gbēnteen ma ũ se.

27 Èe yā ooo ai aɔ́ gàa wà gèò kpén, ben à gbēnɔ lè kakɔana gwe paripari.

28 À bènnε: À dō kè Yudanŋ zé vī aō yākōtε kōn bori pāndeŋ ai aō gē n uaro. Mōde Ludaa òdōamε mātŋn gbēke gbāsī gwa ke mà à tē boro.

29 Beee yānzi kè wà ma sisi, ma mō seka sai. Má yezi mà yā kè a ma sisia ma sa.

30 Ben Kōneliu bè: À gurŋ siigōdeen yè, kè mée adua kεε ma be òfāntē mò aagō mōndaa'i. Ben kāndo ma gbēke è zena ma aε à pōkāsāa kè èe té kεε dana

31 à bè: Kōneliu, Luda n aduakεna sì, n gbadana kànε.

32 N gbēnŋ zī Yōpa Simŋ kè wè benε Pita sísi. À pita Simŋ Āa be zaa ísia léa.

33 Ben ma gbēnŋ zīmma gōŋ. Lán n mō nà à kè maa. Tia sa wa píngi wá kú kè Luda dōna guu, lε wà yā kè Dii ònnε n owee ma yānzi.

Pita yá'onaa

34 Pita nà yá'onaa à bè: Má sì yāpura sa kè Luda è gbēke wée gwaro.

35 Bori sānda píngi té gbē kè èe vīa kεεnε, bensŋ è yā maaa kεε, adee yā bé è kánε.

36 N lékpāsā kè Ludaa kè Isarailinŋnε dō, à kenaaŋ nna Yesu Kirisi gāzī baaru nnaa kpānε. Àmbe bori sānda píngi Dii ū.

37 Á yā kè kè Yudea gu sānda píngi dō, lán à nàa nà zaa Galili Yaaya waazikεna batisikεna yā musu gbera.

38 Á dō lán Luda a Ninii pisi Yesu Nazaretia nà, ben à kú kōn gbāaaŋ à gāa wéte kōn wéteŋ, à yā maaa kēnε à gbē kè Ibilisi n gāsā fīnε n kpeenŋ kēkōa, zaake Ludaa kúo.

39 Wámbe yā kè kè Yudea bùsun kōn Yerusalemuo píngi sèedadeenŋ ū. Wà à lògo lía wà à dē,

40 ben Luda à fεε bōna gaan à gurŋ aagōdee zī à tò à a zīnda òdōawe.

41 Èe ke gbē sānda píngi bé à à èro, sé wamōwa kè Luda gīake à wa se à sèedadee ūunŋ. À fεεna gaan gbera wa pō blè wa í mīo.

42 Ben à diεwe wà waazi ke gbēnŋnε wà oñnε kè ambe gbē kè Ludaa diε gbē bēenŋ kōn gèwāadeenŋ píngi yākpækεri ū.

43 Annabinŋ píngi à yā ò aō bè gbē kè aō à náanε kēnŋ durunnŋ é kēm̄ma à tó gāzī.

Luda Nini pitana bori pāndenŋ

44 Gurŋ kè Pita kpé èe yā pì oñnε, Luda Nini pita gbē kè aōe yā pì maanŋa n píngi.

45 Yā pì bō Yuda Yesudee kè aō mò kōn Pitaŋ saε, kè baa bori pāndenŋ Luda a Ninii pìsir̄ma gbaa ū yānzi.

46 Zaake aō mà aōe yāke borii oo aōe Luda yābōnsaε kenanŋ oo. Ben Pita bè:

47 Gbē pìnŋ Luda Nini è lán wa bà. Dé bé é fō à gínε n batisikenazi?

48 Ben à bè wà batisi kēnε kōn Yesu Kirisi tóo. Ben aō wée kēa à gurŋplaa kēnyo.

11

Pita bori pāndenŋ yā gbāna Yuda Yesudeenŋnε

1 Zīrinŋ kōn Yesudee kè aō kú Yudeanŋ mà lán bori pāndenŋ Luda yā sì nà se.

2 Kè Pita sù Yerusalemu, gbē kè aō zè kōn bāngukεyāonŋ à taari è

3 aō bè: N gē gēfōdeenŋ be n pō blēnyo.

4 Ben Pita fεε èe yā pì bokōtεēnε zéazεa à bè:

5 Má kú Yōpamε, mée adua kεε, ben ma wéεgupu è. Ma pōke è lán bisa bíta bà, bà dōdōna à gētēε mēn siigōnŋa, à bō ludambe èe pitaa ma kiia.

6 Ma wée pèa tíii, ma nòbōnŋ è à guu, sēteponŋ kōn pōtaa'onkuseanŋ kōn bāanŋ.

7 Ben ma kòto mà wà bèmε: Pita, n fεε n de n só.

8 Ben ma bè, agya Dii, tē pō kesŋ pō gbāsī kee e gē ma lén zikiro.

9 Kòto pì bōna ludambe gēn plaadee bè dŋ, pō kè Ludaa kēke à gō wásawasa, mātŋn à tē boro.

10 À kè le gèn aagõ, ben wà èara wà gà píngi wà tàò ludambe.

11 Gurõ beee zakan gõõn aagõ kè wà ñ zĩma bõna Sizareano mò ua kè má kún.

12 Ben Luda Nini bème mà gáíyo seka sai. Wa gbẽ gõõn swεεdoo kèkiino gàamao lɛdo se, ben wa gẽ gbẽ kè gbẽ pino zĩmaa be.

13 Ben à òwe lán a malaika è nà, à bò à mòazi a kpén à òare à gbẽ zĩ Yõpa à ma sísi,

14 le mà yã kè eé a mì sí oare, api kõn a bεdeeno ñ píngi.

15 Kè ma na yã'onaa, Luda Nini pitarĩma lán à pítawa káaku nà.

16 Ben yã kè Dii ò kè dõmagu kè à bè, Yaaya gbẽno batisi kè kõn ío, api sõ é wa batisi ke kõn Luda Ninio.

17 Kè Luda gba dõnkõ kèñne kõn wamõwa kè wa Dii Yesu Kirisi náane kèno, dén ma ù mà fõ mà gí Ludane?

18 Kè aõ yã pì mà, aõwe yãke o dõro, ben aõ Luda tó bò wà bè: Wá è Luda èara à bori pãndenõ gbà zé dõ aõ nõse lie aõ wèndi kè è yãaroo e.

Antiokudeeno zena kõn Yesuo

19 Wétãmma kè fεε Sitivĩ gaa gbera bé à tò gbẽno fãakõa wà tà Fenisia bũsun kõn Sipiru bũsuo kõn Antiokuo, aõwe Luda yã oo Yudanõne ñtēε.

20 Mõde aõ gbẽ kenõ né Sipiru bũsu kõn Sireni bũsuo gbẽnoε, ben aõ gàa Antioku aõwe yã oo bori pãndenõne se dõ, aõwe Dii Yesu baaru nnaa kpaarĩne.

21 Dii e õ daarĩma, ben gbẽno yã pì sì pari aõ aε dõ Diia.

22 Ben yã pì baaru kà Yerusalemu sõsi gbẽno kiia, ben aõ Banaba zĩ Antioku.

23 Kè à kà gwe, à è lán Luda aubarika kèñne nà, ben à põõ kè nna. À lé dàĩma ñ píngi aõ zε kõn Diio kõn nõseo do.

24 Banaba né gbẽ maaame, Luda Nini kõn ludanaanekenaõ pèkõrea, ben wà kàara Dii gbẽno guu pari.

25 Ben Banaba gàa Taasu le à Solu wεte.

26 Kè à à è, ben à sùo Antioku. Aõgõ kaakõa kõn sõsi gbẽno paripari aõgõ yã daarĩne ai wè do papana. Antioku gwen wà Yesu ìbanõ sìnin Yesudeeno ù káaku.

27 Gurõ beeean annabinõ bò Yerusalemu aõ mò Antioku.

28 Aõ gbẽ kè wè benε Agabu fεε à zè à gĩake à dekaa bíta kè eé ká anduna guu píngi yã òĩne kõn Luda Nini gbãaaõ. Kalauidu kíblena gurõn dekaa pì kà.

29 Ben Yesudeeno zèõ wà ñ gbẽ kè aõ kú Yudeano kámasa ke lán baade gbãaa kà nà wà kpãsarĩne.

30 Ben aõ kè le aõ Banaba kõn Soluo zĩõ aõ kpá ñ gbẽnsinõa.

12

Yemisi dena kõn Pita dana kpésiaan-o

1 Gurõ beeean kí Herõdu õ pèε Yesude kenõa pãspãsí.

2 À Yohana vñi Yemisi dè kõn fεεdaao.

3 Kè à è yã beee kè Yudanõne nna, ben à èara à Pita kù dõ. À beee kè Buređi Sése'ezēsai zĩbaa zĩme.

4 Kè à Pita kù, à à dà kpésiaan à à nà sozanõne ñ õzĩ aõ à dākpa. Soza pino gãli doo né gõõn siisiigõme leo siigõ. À diε à yãkpae keo gbẽno wáa Banla zĩbaa gbera.

5 Ben wà Pita kũna kpésiaan, mõde sõsi gbẽno e adua keεne zena sai.

Pita bõna kpésiaan

6 Zĩ kè tó guu dõ kè Herõdu é bõõ, zĩ beee gwãavĩn Pita e ii oo soza gõõn plaaano dagura yina kõn mòkyakooò mèn plaa, bensõ gõõn plaaano kú kpεεlea aõwe kpé pì dākpa.

7 Kãndo gõõ Dii malaika gè gwe, ben kpé pì pù. À Pita lè a gbãntēa à à vù à bè: Ñ fεε kpakpaa. Ben mòkyakoo pino bèε à õa.

⁸ Ben malaika pì bène: Ñ n uta da ñ n kyatee kpá. Pita kè le, ben malaika pì bè: Ñ n uta kakōa ñ kũ ñ tэмazi.

⁹ Ben Pita bò à tèzi. Èe yā kè malaika e keene dō yāpuraa ūro, èe daa nanaan ée oo.

¹⁰ Aō gēte gudākpari káakula kōn à plaadeeo, ben aō kà bīilea. Bīile pì gbà né mòmē, ben à wēñne kōn a zīndao. Aō bōe aōe gēe wétēn, ben gwe gōo malaika pì Pita tò zédaa guu.

¹¹ Kè Pita wée kēkōa à bè: Má dō sānsān sa kè Dii a malaika zī, le à ma bō Herōdu ozi kōn yā kè Yudanō wée dozi wà kemeeo pīngi.

¹² Kè à làakari sù, à gāa Yohana kè wè bene dō Maaku da Mariama be. Wà kakōana gwe pari wèe adua kee.

¹³ Kè à gānu gbà lè, ben nōgbē zīkeri kè wè bene Roda gāa gwa.

¹⁴ Kè à Pita kòto dō, pōnnaa guu èe zé wēro, à bàa lè à èara à gāa à bèñne Pita ze kpeelea.

¹⁵ Wà bène: Īa e kaamman yó? Ben à zèo kè yāpuramē. Ben wà bè: À malaikamē.

¹⁶ Pita kpé èe gbà lee. Kè aō wē, aō à è, ben yā pì bō n sae.

¹⁷ Ben à o kēñne yāku aō yīte, ben à tōkēñne lán Dii a bō kpésiaan nà. Ben à bè: À gá à o Yemisine kōn wa gbē kpaano. Ben à bō à gāa gu pāndea dō.

¹⁸ Kè guu dō, zōka gbāaa gè sozano dagura aōe kō lalaa: Bó bé à Pita lè?

¹⁹ Herōdu bè wà à wete. Kè wèe à ero, ben à yā làla gudākpari pīnoa, ben à bè wà n dede.

Herōdu gana

Beee gbera Herōdu bō Yudea à gāa à gurōplaa kè Sizarea.

²⁰ À pō fē Tayadeeno kōn Sidōdeenōzi maamaa, ben gbē beeno ledole kè aō mò à gwa ledō. Aō gāa kīna pì begwari Blasatu kiia. Kè Blasatu n yāze è, aō gāa ledole ke kōn Herōduo, zaake aō bùsu pōblee è bō à bùsumme.

²¹ Kè gurōo kè wà diē kà, Herōdu a kible'utano dà à gāa à vèe a tintia, ben à yā ò gbēnoe.

²² Gbēno wii lè wà bè: Luda ke bé èe yā oo, èe ke gbēnteenlo.

²³ Gwe gōo Dii malaika à lè à à nè, kè èe bitakee dō Ludanero yānzi, ben à mè kòko kà à gā.

²⁴ Luda yā gō dagula èe kaara.

²⁵ Banaba kōn Soluo sō, kè aō n kāmasa yā kēke wà yāa, aō bō Yerusalemu aō Yohana kè wè bene Maaku sè wà tào.

13

Banaba kōn Soluo zīna

¹ Annabino kōn yādannerino kú Antioku sōsi gbēno té, aō tón Banaba kōn Simeo kè wè bene Báasiaao kōn Sireni bùsu gbē Lusiuo kōn Manae kè né blè kōn kí Herōduo ledoo kōn Soluo.

² Gurōo kè aōe donzi kee Diine kōn léyinao, Luda Nini bè: À Banaba kōn Soluo diē ndona zīi kè ma n sēa yānzi.

³ Kè aō lé yì aō adua kè, ben aō o dìdīmma aō n gbáe, aō dà zén.

Kuuna Sipiru bùsun

⁴ Kè Luda Nini Banaba kōn Soluo zī le, aō gāa Selusia. Zaa gwe aō gè goro'iten aō gāa Sipiru bùsun.

⁵ Kè aō kà Salami, aō Luda yā waazi kè Yudanō aduakεkpenō guu. Yohana Maaku kúnyo donleri ū.

⁶ Aō bōe luan pìn ai Pafō, ben aō kpākōa kōn Yuda dabukeri kè de annabi egeē ūuo gwe. À tón Yesune.

⁷ Egō kú kōn bùsu pì gbēnsi Segiu Poluo. Gbēnsi pì né òndōrime, ben à Banaba kōn Soluo sisi kè à yezi à Luda yā ma yānzi.

8 Dabukeri pì tón Elima kōn Giriki yāo. À íbete kpànyo, èe weteε à gbēnsi pì swā gbāgbā le àton Yesu náane kero yānzi.

9 Ben Solu kè wè be dō Pōlu, Luda Nini dia, ben a wée pè Elimaa à bè:

10 Ibilisi nénō doken n ũ! Maa píngi kpaaside! Gbēntee kè yā zaa píngi pèkōrea! Wéezēri pāsī! Né Dii zé súusu liena kpeegānda tóroo?

11 Tia sa Dii é ɔ kúemma le n vĩa kũ. Né gurɔplaa ke ɔfántē'esai. Gwe gɔɔ Elima wée gò dāadāa, gusiaa kùea. Ben èe ɔ máemaεε à gbē weteε à a ɔ kũ.

12 Kè gbēnsi pì yā kè kè pì è, à Dii náane kè, zaake Dii yā kè Pōlu dànε à kù gbāa.

Kuuna Antioku kè kú Pisidia būsun

13 Ben Pōlu gē goro'iten kōn a gbēnō aō bō Pafō wà gāa Pega, Pamfilia būsun. Gwen Yohana Maaku n tón à èara à tà Yerusalemu.

14 Bōna Pega aō gāa Antioku kè kú Pisidia būsun. Kámmabogurɔɔ zī aō gāa wà vèε aduakekpen.

15 Doka kōn annabinō takadanō kyókēna gbera aduakekpe gbēnsinō gbē zī à bèñne: Gbēnō, tó á kaarana yāke vī à o gbēnōne, à o.

16 Ben Pōlu fēε à ɔ zùñne à bè: Isarailinō kōn bori pānde dōnzirinō, à ma yā ma.

17 Isarailinō Luda wa dezinō sè, ben à n borii kàara kè aō kú Igipiti būsun. Ben à bōnyo gwe kōn a gbāa bítao.

18 À n gwa gbāan lán wè baplaaa bà.

19 À gbāaa blè Kanaa būsū bori mèn swεεplaaanɔa, ben à n būsū pì kpàrma.

20 À píngi kà wè wàa plaa kpé baplaa akuri taka. Beeε gbera à yāgōgōrinō diéñne ai à gāa pé annabi Samuelia.

21 Kè aō kína gbèka, ben Luda Kisi né Solu, Beyāmi borii diéñne. À kpata blè wè baplaa,

22 ben Luda à bō kpatan à Dauda kà à gēε ũ. Luda Dauda yā ò à bè á è Yese né Dauda pɔɔ kèare, eé a poyezi píngi yā kemε.

23 À borii guu à Yesu bōn Isarailinōne Misiri ũ lán à à lé gbè nà.

24 Ai Yesu pì gō gá mó Yaaya gīake à waazi kè Isarailinōne n píngi, à òñne aō n nòse lie aō batisi ke.

25 Kè Yaaya zī kà yāana à bè: Dén ée daa má de a ũu? Gbē kè á wée dōzin ma ũro. À ma! Adeε e mɔɔ ma gbera, méε ká mà à kyatee bōbōnero.

26 Ma gbēnō, Ibraī boriiinō kōn bori pānde dōnzirinō, wapinōn Luda mīsina yā kèkii kpàsāwe.

27 Yerusalemudeenō kōn n gbāadeenɔɔ e Yesu dōro, aōε annabinō takada kè wègō à kyó keε kámmabogurɔɔ zī píngi zé dōro, ben aō tō annabi pìnō yā pàpa aō yā vèεa.

28 Aōε yāke ea kè à kà wà à dero, ben aō wée kè Pilatia wà à de.

29 Kè aō yā kè wà kè à yā musu kè píngi, wà à pita lía wà à dàε mirawεen.

30 Mòde Luda à fēε bōna gaan.

31 Gurɔ pariinō guu à bō à mò gbē kè aō bō Galili aō gāao Yerusalemunɔzi. Aōmbe à sèedadeenō ũ gbēnōne.

32 Wapinō sō, wa mɔ à baaru nnaa kpáare. Lán Luda lé gbè wa dezinōne nà

33 à kè wamɔwa kè wá de aō borii ũunōne, à Yesu fēε lán wà ò Saamu plaadeε guu nà. Luda bè:

Ma nén n ũ,

gbāan ma n i.

34 Èe yai kúro, mōde Luda à fēε bōna gaan lán Ludaa ò nà yā à bè:

Mé kúadona aubarika keare yāpura

lán má ò Daudanε nà.

35 Ben wà ò gukea dō wà bè:

Né we n gbě kè kú adona yai kũro.

³⁶ Dauda sɔ̄ Luda pɔyezi kè a gurɔɔa, à gà wà à mira kpàkɔzi kɔ̄n à dezino pɔo, ben à yai kũ.

³⁷ Gbě kè Luda à fɛɛ bɔna gaan pì e yai kũro.

³⁸ Ma gbɛ̄nɔ, àgɔ̄ dɔ̄ kè durunnɔ kɛ̄nnɛna waazi kè wée kɛɛaree bɔ̄ Yesu gāzĩmɛ.

³⁹ Musa doka è fɔ̄ à tò yā bɔ̄nyo nnaro, mɔ̄de Luda è tó yā bɔ̄ kɔ̄n gbě kè aɔ̄ɔe Yesu náane kɛ̄nɔ nna à píngi guu.

⁴⁰ À làakari kɛ, le yā kè annabinɔ̄ ò tón a lero

⁴¹ aɔ̄ bè:

À ma, a faborinɔ̄,

à kɛ ḡiri à kaate,

zaake mé yāke kɛ a gurɔɔa.

Baa tó wà òare, é síro.

⁴² Kè Pɔlu kɔ̄n Banabao e bɔ̄ɛ aduakekpen, wà kùɛ̄nɛ aɔ̄ ɛara wà mɔ̄ yā pì ōnɛ kámmaboguro làa dɔ̄.

⁴³ Kè wèe fáakɔ̄a, Yudanɔ̄ kɔ̄n gbě kè aɔ̄è dɔ̄nzi kɛ̄nyonɔ̄ bɔ̄ wà tɛ Pɔlu kɔ̄n Banabaozi pari. Aɔ̄ yā ò̄nɛ aɔ̄ lé dàmma, le aɔ̄gɔ̄ gaa ae kɔ̄n gběke kè Ludaa kè̄nɛo.

⁴⁴ Kámmaboguro làa wétɛdeenɔ̄ kàkɔ̄a n píngi wà mɔ̄ Dii yā ma.

⁴⁵ Kè Yudanɔ̄ parii è le, aɔ̄ nò̄segɔ̄aanɔ̄ kpà maamaa, ben aɔ̄ɔe Pɔlu yā ɛge boo wèe à sɔ̄sɔ̄.

⁴⁶ Ben Pɔlu kɔ̄n Banabao yā ò̄nɛ kɔ̄n kùgbāaa wà bè: Ámbe à kɔ̄ sio wà Luda yā oare gĩa káaku. Zaake a gizi ée daa ée ká à wè̄ndi kè è yāaroo ero, wé ɛara wà ae dɔ̄ bori pāndenɔ̄a sa.

⁴⁷ Zaake Dii yā kè diewe à bè:

Ma n diɛ gupuraa ũ bori pāndenɔ̄nɛ,

le ñ gá kɔ̄n m̄sina yāo ai tɔ̄tɛ lé zekiia.

⁴⁸ Kè bori pāndenɔ̄ yā pì mà, aɔ̄ pɔ̄ kè nna aɔ̄ bèe l̄i Dii yānɛ, ben gbě kè Luda n̄ díe wè̄ndi kè è yāaro pɔ̄ ũunɔ̄ Yesu náane kè.

⁴⁹ Ben Dii yā dà bùsu p̄ila píngi.

⁵⁰ Yudanɔ̄ sɔ̄ bori pānde nɔ̄gbě dɔ̄nziri bè̄ɛdeenɔ̄zi kɔ̄n wéte gbāadeenɔ̄, ben aɔ̄ wée tà Pɔlu kɔ̄n Banabaoa aɔ̄ pè̄mma n̄ bùsun.

⁵¹ Aɔ̄ lutɛ gògo n̄ gbánɔ̄a aɔ̄ tona kɔ̄n Ludao sèeda ũ, ben aɔ̄ gàa Ikɔ̄niu.

⁵² Yesudeenɔ̄ sɔ̄, Luda Nini pè̄kɔ̄rɛ̄mma kɔ̄n pɔ̄nnaao.

14

Kuuna Ikɔ̄niu

¹ Aɔ̄ kè Ikɔ̄niu lán aɔ̄ kɔ̄ dɔ̄o nà, aɔ̄ gè Yudanɔ̄ aduakekpen aɔ̄ yā ò ai Yudanɔ̄ kɔ̄n bori pāndenɔ̄ Dii náane kè paripari.

² Ben Yuda kè aɔ̄ ḡi yā pì s̄izinɔ̄ bori pāndenɔ̄ swā gbàgbā Yesudeenɔ̄nɛ aɔ̄ íbetɛ kpànyo.

³ Baa kɔ̄n beeeo Pɔlu kɔ̄n Banabao gurɔ̄plaa kè gwe aɔ̄ Dii yā ò kɔ̄n kùgbāaa, ben Dii n̄ gbá zé aɔ̄ sèedanɔ̄ kɔ̄n dabuyānɔ̄ kè, kè yāpuraa kpà a gběkeyā kè aɔ̄ɔe ooa.

⁴ Ben wétɛdeenɔ̄ kèkèkɔ̄a, gběkenɔ̄ zè kɔ̄n Yudanɔ̄, gběkenɔ̄ sɔ̄ kɔ̄n z̄irinɔ̄.

⁵ Ben Yudanɔ̄ kɔ̄n bori pāndenɔ̄ kɔ̄n n̄ gbāadeenɔ̄ zèo wà wée tām̄ma wà n̄ pápa gbèo.

⁶ Kè Pɔlu kɔ̄n Banabao n̄ yā d̄ò, ben aɔ̄ bàa s̄i wà tà Likaonia bùsu wétɛnɔ̄ guu, Lisitira kɔ̄n Dɛbio kɔ̄n n̄ lakutunɔ̄.

⁷ Ben aɔ̄ kpé wèe baaru nnaa pì kpaānɛ gwe.

Kuuna Lisitira

⁸ Gɔ̄gbě kee kú Lisitira à gbánɔ̄ fɛ̄fɛ̄na. Zaa lán wà à ì nà ɛ̄ɛɛɛ, èe taa o zikiro.

⁹ Èe swā kpaa Pɔlu yāzi, ben Pɔlu wée pèa tíi, à è à ludanaanekena kà à à kèkɔ̄a,

¹⁰ ben à bè̄nɛ kɔ̄n kòto gbāaa: Ñ fɛ̄ ñ zɛ n gbāa. Ben à v̄i à zè à nà taa'ona.

11 Kè gbēnɔ è lán Pɔlu kè nà, ben aɔ wiio kàkūn kōn Likaonia yāo wà bè: Tāano li gbēnteenɔ ũ aɔ pītawa.

12 Aɔ tɔ kpà Banabane Zusu, Pɔlu sɔ Emesi kè àmbe è dɔñne aɛ kōn yā'onaŋ yānzi.

13 Zusu pì kpé kú wéte kpee, ben à gbàgbāri m̀ kōn zùswaree kè wà lávu zāblebɔ kèñnenɔ wéte bīileá. À yezi gbēnɔ saa oo zīrinɔ.

14 Kè Banaba kōn Pɔluo yā pì mà, aɔ n̄ utano gá wà kèkè, ben aɔ s̄i gbēnɔ té kōn wiio

15 wà bè: Gbēnɔ, b́yānzi ée kɛɛ lezi? Gbēnteenɔn wa ũ se lán a bà. Baaru nnaan wée kpaaare, le à kpee li pɔ́ gina kènnɛ à aɛ dɔ Luda Wèndidea. Àmbe à musu kè kōn tɔtɛo kōn ísiao kōn pɔ́ kè kú à guuno píngi.

16 À bori píngi tò yā aɔ n̄ zīnda zé sè.

17 Baa kōn beeeo à a zīnda òdɔaare maakena guu. È tó lou maare le à pɔ́ kè a gurɔɔa. È a gba pɔ́ble bíta le àgɔ́ kú pɔ́nnaa guu.

18 Baa kōn yābee'onaŋ, ɔsi kōn ɔsiio aɔ gbasa wà ḡi gbēnɔne wà saa om̄ma.

19 Ben Yudano b̀ Antioku kōn Ikɔniuo aɔ m̀ wà gbēnɔ swā gbàgbā. Ben aɔ Pɔlu pàpa gbèò aɔ à gàe wà b̀ò wéte kpee, aɔɔe daa à gàmɛ.

20 Kè Yesudeenɔ kàkɔazi, ben à f̄ɛ à gè wéte guu. Kè guu d̀, àpi kōn Banabao gàa Debi.

Zīrinɔ tana Antioku

21 Kè aɔ baaru nnaa kpàñne wéte pì guu, aɔ gbēnɔ è pari. Ben aɔ èara wà gàa Lisitira kōn Ikɔniuo kōn Antiokuo,

22 aɔɔe Yesudeenɔ gbaa gbāaa, aɔɔe lé daam̄ma aɔ ze gbāa Yesu náanekena guu wà bè: Séde wà nawēa ke maamaa ḡia, gbasa wà ḡe kpata kè b̀ò Luda kiia guu.

23 Aɔ gbēnsinɔ diéñne ɔsi kōn ɔsio, ben aɔ adua kèñne kōn léyinao aɔ n̄ ná Dii kè aɔ à náanɛ kè ɔz̄i.

24 Kè aɔ b̀òe Pisidia bùsu kpa, ben aɔ kà Pamfilia bùsun.

25 Aɔ Luda yā ò Pega, ben aɔ gàa Atalia.

26 Gwen aɔ gè góro'itɛn, aɔ tà Antioku, guu kè wà n̄ ná Ludane a ɔz̄i yā, le à gbèkɛɛ kèñne z̄i kè aɔ kè wà yāa tia yā musu.

27 Kè aɔ kà, aɔ ɔsi gbēnɔ kàkɔa aɔ yā kè Ludaa kèñne gbàñne píngi, lán à bori pāndenɔ gbà zé aɔ a náanɛ kè nà.

28 Ben aɔ gurɔplaa kèñyo gwe.

15

Yāgɔgɔna Yerusalemu

1 Gbēkenɔ b̀ò Yudea aɔ m̀ Antioku, ben aɔ yā dà Yesudeenɔne wà bè: Tó ée bāngu ke lán Musa dié nàro, é m̄sina ero.

2 Pɔlu kōn Banabao zɔka kàñzi aɔ leokpakɔa kèñyo maamaa yā pì musu. Ben Yesudeenɔ zèò Pɔlu kōn Banabao kōn n̄ gbēkenɔ gá Yerusalemu le aɔ yā pì gɔgɔ kōn zīrinɔ kōn gbēnsinɔ.

3 Aɔ gàa wà zèñne, ben aɔ b̀òe Fenisia kōn Samario bùsu kpaaŋ. Aɔ bori pāndenɔ ǹsɛliena yā t̄kè n̄ gbēnɔne gwe, ben aɔ pɔɔ kè nna maamaa.

4 Kè aɔ kà Yerusalemu, ɔsi gbēnɔ kōn zīrinɔ kōn gbēnsinɔ gbāake kpàñzi, ben aɔ yā kè Ludaa kèñne píngi baaru kpàñne.

5 Ben Farisi Yesude kenɔ f̄ɛ wà bè: Séde bori pāndenɔ bāngu ke, wà oñne aɔgɔ́ Musa doka k̄na.

6 Ben zīrinɔ kōn gbēnsinɔ k̄ kàkɔa aɔɔe yā pì gwaa.

7 Kè yāgɔgɔna gbāa k̄, Pita f̄ɛ à bèñne: Ma gbēnɔ, á d̄ò kè Luda ma dié a té à ḡi kè, le bori pāndenɔ Yesu baaru nnaa ma ma lén aɔ à náanɛ ke.

8 Luda baade píngi ǹsɛ d̄ò, ben à n̄ gbá a Ninii n̄ sina sèda ũ lán à wa gba nà.

⁹ Ludaa e n̄ die doodo kōn wapinōro. À n̄ n̄s̄e p̄ip̄in̄e k̄e ās̄ Yesu náane k̄e yānzi.

¹⁰ Bóyānzi ée Luda l̄e ée gwaa tiaz̄i? Asoo k̄e wa dez̄inō f̄ua w̄a sé kōn wapinō, àmbe á yezi à diñ̄e?

¹¹ Lenlo! Wá s̄i k̄e wé m̄isina e Dii Yesu gb̄eke yānzi lán āopinō bà se.

¹² Gb̄ēnō k̄e k̄itikiti n̄ p̄ingi, ben ās̄ swā kp̄à Banaba kōn P̄oluoz̄i, ās̄e s̄edano kōn dabuyā k̄e Ludaa k̄e n̄ gāz̄i bori pāndenō t̄enō oon̄e.

¹³ K̄e ās̄ yā ò w̄a yāa, Yemisi f̄e à yā ò à bè: Ma gb̄ēnō, à ma yā ma.

¹⁴ Simō ò lán Luda w̄e p̄a bori pāndenō la káaku n̄ à gb̄ēnō s̄e n̄ té a p̄ó ũ.

¹⁵ Annabinō yānō k̄s̄ s̄e kōn beeeo, zaake ās̄ bè:

¹⁶ Beee gb̄era mé εara mà m̄ó mà Dauda bez̄i bo,

mé à guforonō kek̄e mà tata mà à f̄e,

¹⁷ le gb̄ēntee kp̄aaanō ma kii wet̄e,

bori pānde gb̄ē k̄e ma t̄ó kúmma p̄inō n̄ p̄ingi.

Dii k̄e èe yā p̄i kek̄e bé à ò,

¹⁸ àmbe à tò w̄a yā p̄i d̄s̄ zaa káaku.

¹⁹ Beee yānzi má è à maa w̄a yā k̄e z̄i'ūu die bori pānde k̄e ās̄e ae d̄o Ludaanōero.

²⁰ W̄a takada k̄ēn̄e ās̄ m̄i k̄e t̄aa p̄obleea kōn p̄ap̄akenao kōn n̄b̄o k̄otokpasaio kōn aruo.

²¹ Zaake à ḡi k̄e k̄e w̄eḡō Musa takada kyó kek̄e aduak̄ek̄penō guu k̄ammabogurō z̄i p̄ingi w̄eḡō à doka waazi kek̄e w̄éte kōn w̄éteo.

Gb̄ēnō z̄ina bori pānde Yesudeenō

²² Ben z̄irinō kōn gb̄ēnsinō kōn s̄osi gb̄ēnō p̄ingi z̄eò w̄a gb̄ēnō b̄o n̄ té w̄a n̄ z̄i Antiok̄u kōn P̄luo kōn Banabao. Ben ās̄ n̄ ae de kenō b̄ò, Yudas̄i k̄e w̄e ben̄e Basaba kōn Silasio.

²³ W̄a n̄ z̄i l̄áo, yā k̄e w̄a k̄e à guun ȳe:

Wamōwa z̄irinō kōn gb̄ēnsinō wa ì kp̄à amōa wa gb̄ē k̄e ās̄ de bori pānde ũunōa zaa Antiok̄u kōn Siria b̄usuo kōn Silisia b̄usuo.

²⁴ Wá mà wa gb̄ekenō ḡaa a k̄iia wa lé sae, ās̄ a n̄s̄e ȳakaare ās̄ a da bídin n̄ yā'ona guu.

²⁵ Ben wa ledole k̄e wa z̄eò k̄e w̄a gb̄ēnō b̄o w̄a n̄ z̄iawa kōn wa gb̄ē yenz̄ideenō Banaba kōn P̄luo

²⁶ k̄e ās̄ ḡi n̄ w̄ēndizi wa Dii Yesu Kirisi t̄ób̄ona yānzi.

²⁷ Beee yānzi w̄e Yudas̄i kōn Silasio z̄iawa, le ās̄ yā k̄e wá k̄e lán oare kōn léo.

²⁸ Zaake Luda Nini kōn wapinō wa z̄eò w̄aton aso ke diarero, séde p̄ó k̄e z̄é v̄i k̄ēkiinō.

²⁹ À m̄i k̄e n̄b̄o k̄e w̄a saa òo t̄aaaa kōn aruo kōn n̄b̄o k̄otokpasaio kōn p̄ap̄akenao. À maa à m̄i k̄e beenōa. W̄a k̄s̄ e aafia!

³⁰ Ben w̄a n̄ gb̄áe ās̄ ḡaa Antiok̄u. Ās̄ s̄osi gb̄ēnō k̄ak̄ōa n̄ p̄ingi, ben ās̄ lá p̄i kp̄ám̄ma.

³¹ K̄e ās̄ à kyó k̄e, ben ās̄ p̄o k̄e nna maamaa kōn n̄s̄eȳik̄yā p̄iò.

³² Yudas̄i kōn Silasio né annabinōme, ben ās̄ lé dà n̄ gb̄ē p̄inōa maamaa ās̄ n̄ gb̄á gb̄āaa.

³³ K̄e ās̄ gurōplaa k̄e gwe, Yesudeenō lé z̄ám̄ma, ben ās̄ tà n̄ z̄irinō k̄iia aafia.

³⁴⁻³⁵ P̄lu kōn Banabao ḡò Antiok̄u. Kōn gb̄ē pari pāndenō ās̄ Dii yā dànn̄e, ās̄ baaru nnaa kp̄án̄e.

P̄lu kōn Banabao k̄ēk̄ōana

³⁶ Gurō plaa gb̄era P̄lu bè Banabane: W̄a εara w̄a ḡá wa gb̄ēnō gwa w̄éte k̄e wa Dii yā waazi k̄en̄ yāanō guu, w̄aḡō d̄s̄ lán ās̄ kuu n̄a.

³⁷ Banaba yezi à Yohana Maaku sé à ḡányo,

³⁸ ben P̄lu e daa à maa ās̄ gb̄ē k̄e k̄ēm̄ma Pamfilia à ḡi t̄énzi n̄ z̄i guu sé d̄oro.

³⁹ K̄e ās̄e k̄s̄ yā maro, ben ās̄ k̄ēk̄ōa. Banaba Maaku s̄e ās̄ ḡè ḡoro'iten ās̄ ḡaa Sipiru.

⁴⁰ Ben P̄lu Silasi s̄e. Yesudeenō n̄ ná Diine a z̄i le à gb̄ēkek̄e k̄ēn̄e, ben ās̄ dà z̄én,

⁴¹ ās̄ b̄òe Siria kōn Silisio ās̄ s̄osi gb̄ēnō gb̄à gb̄āaa.

16

Pɔlu wétegana kɔn Timɔtio kɔn Silasio

¹ Pɔlu kà Dɛbi kɔn Lisitirao. Gwen Yesude kee kún à tɔn Timɔti. À da né Yuda Yesudeeme, à de sɔ né Girikime.

² À tó nna Yesudee kè aɔ kú Lisitira kɔn Ikɔniuonɔ kiia.

³ Pɔlu yezi à gáao, ben a bāngu kènɛ Yuda kè aɔ kú wéte pìnɔ guunɔ yānzi, zaake aɔ pínɡi dɔ kè à de né Girikime.

⁴ Wéte kè aɔ gāan pínɡi, aɔ yā kè zírino kɔn gbēnsinɔɔ diɛ Yerusalemu ò sɔsi gbēnɔnɛ aɔgɔ kúna.

⁵ Ben aɔɔe gbāa kúu n ludanaanekena guu aɔɔe pari kúu lán guu e dɔɔ nà.

Pɔlu wéegupu'ena Toroasi

⁶ Luda Nini gínne aɔ gá Luda yā o Asia búsun, ben aɔ bɔɛ Firigia kɔn Galatia búsunɔ.

⁷ Kè aɔ kà Misia búsun lén, aɔ yā wà gē Bitinia búsun, ben Yesu Ninii e weñnero.

⁸ Kè aɔ gè Misia búsula, ben aɔ kà Toroasi.

⁹ Gwāavī Pɔlu Masedonia búsun gbēke è zɛala wéegupu'ena guu, èe agbaa kpaanɛ à bè: N bikú n mɔ wa kiia Masedonia n dɔwale.

¹⁰ Kè à wéegupu è lɛ, ben wa Masedonia soru kè gɔɔ, zaake wá dɔ sa kè Luda bé èe wa sísi wà gá baaru nnaa kpáñne.

Lidia Yesu zé sɛna

¹¹ Ben wa gē goro'iten Toroasi wa m̀ pè Samɔtarasia. Kè guu dɔ wa ka Neapɔli.

¹² Bɔna gwe wa gaa Filipi. Àmbe Masedonia búsun kpadoo p̀ wétedaa ũ kè Romudeenɔ vī. Ben wa gurɔplaa kè wéte p̀ guu.

¹³ Kámmabogurɔɔ zī wa bɔ wéte kpɛɛ, wa gaa swaa saɛ, guu kè wá mà aduakɛkii kún. Ben wa vɛɛ wa yā ò nɔgbɛ kè aɔ kakɔana gweenɔnɛ.

¹⁴ Nɔgbɛ kee kú gwe wè benɛ Lidia. Tiatira gbēme, bisa wée tēa búgu yàrimɛ, bensɔ Luda dɔnzirimɛ. Èe yā kè Pɔlu e oo maa, ben Dii a swè wèñne à yā p̀ sì.

¹⁵ À batisi kè kɔn a bɛdeenɔ, ben à wée kèwa à bè: Tó a ma Dii náanekena sì, à mɔ à pita ma bɛ. Ben wa à yāzɛ è.

Pɔlu kɔn Silasio dana kpésiaan Filipi

¹⁶ Zīkea kè wée gaa aduakɛkiia, wa dakɔrɛ kɔn zɔnɔgbɛ kè mlè tāa vīio. À diinɔ è ɔɔ e maamaa à ziaɔ'onnena musu.

¹⁷ Ben à bɔ à téwazi, wapinɔ kɔn Pɔluo, èe wii lɛɛ à bè: Gbɛ kènɔ né Luda Musude zòblerinɔme, aɔɔe m̀sina zé kpàakpa keɛare.

¹⁸ Ègɔ keɛ lɛ lán guu e dɔɔ nà, ben yā p̀ Pɔlu à'á. À liɛ à bè zīn p̀nɛ: Má ònne kɔn Yesu Kirisi tóo n goa. Ben à gòa gɔɔ.

¹⁹ Kè à diinɔ dɔ n àrɛ'ena à yā musu tāmaa yāa, ben aɔ Pɔlu kɔn Silasio kù aɔ n gáe wà gàaño gbāadeenɔ kiia yàra guu.

²⁰ Aɔ gàaño yākpakɛkerinɔ kiia aɔ bè: Gbɛ kènɔ né Yudanɔme, aɔɔe wa wéte yakaawe.

²¹ Fɛɛakaarayā kè wa Romudeenɔ doka g̀ wà sí ke wà keɛn aɔɔe daañne.

²² Parii fɛɛñzi, ben yākpakɛkeri p̀nɔ bè wà n p̀nɔ pitimma wà n léle gòo.

²³ Kè wà gbēna maa kèñne, ben wà n dá kpésiaan wà bè kpé p̀ dākparinɛ à n dākpa maamaa.

²⁴ Kè wà ònɛ lɛ, ben à n dá kpétu à n gbáno dà lín gínɡin.

²⁵ Lezāndo Pɔlu kɔn Silasio e adua keɛ aɔɔe lè sii Ludanɛ, gbɛ kpaaanɔ e swā kpaa n yāzi.

²⁶ Kándo tɔɔte nìgānigā kɔn gbāaa ai kpé p̀ g̀nɔ dège. Gwe gɔɔ à gbàno wèwè p̀nɡi, ben pisinanɔ m̀ɔkyakoonɔ b̀ɛmma p̀nɡi.

27 Kè kpé dākpari pì vù, à gbàno è wēwēna píngi, ben à a fēēdaa wòto à yezi à a zīnda de, zaake èe daa pisinano baa sime.

28 Ben Pòlu pùtā kōn kòto gbāaao à bè: Nton n zīnda kari kero. Wá kú kè wa píngi.

29 Kpé dākpari pì bè wà mó fitiao, ben à sì n té kōn bào à kùe Pòlu kōn Silasio ae èe lugalugaa.

30 À bònño bàazi, ben à bè: Mareeno, dian mé ke mà mìnina ee?

31 Aō bènē: N Dii Yesu náane ke, né mìnina e, mpi kōn n bēdeenō a píngi.

32 Ben aō Dii yā òne kōn a bēdeenō n píngi.

33 Lezāndo beean kpé dākpari pì n sé à gāa à n bònño pìpiñne, ben à batisi kè gōō kōn a gbēno n píngi.

34 Ben à gēñyo a be à pòblee kèñne. Àpi kōn a bēdeenō pōō kè nna maamaa kè aō Luda náane kè yānzì.

35 Kè guu dō, yākpækèrinō dogarinō zì aō gá one à gbē pìno gbare.

36 Ben kpé dākpari pì bè Pòlunē: Yākpækèrinō gbēno zìma le mà a gbare. À bōe à tá aafia.

37 Ben Pòlu bè dogari pìno: Aō wa gbē gbēno wāa yākpækènwao sai aō wa da kpésiaan, wamōwa kè Romudeenōn wa ũ. Tia sa aō yezi wà wa bōe asii guuó? O'ò! Auo! Séde aō mó wà wa bōe n zīnda.

38 Dogari pìno yā pì gbà yākpækèrinōne. Kè aō mà Romudeenōn n ũ, ben vīa n kū.

39 Ben aō mò wà agbaa kpàñne wà n bōe kpésiaan, ben wà wēe kèñma aō bōñne n wéte guu.

40 Kè aō bōe kpésiaan, aō gāa Lidia be. Aō Yesudeenō lè gwe, ben aō n nōse yīi kùñne aō gè zéla.

17

Pòlu kuuna Tesalonika

1 Aō bōe kōn Amfipòlio kōn Apòlōnio, ben aō kà Tesalonika, guu kè Yudanō aduakèpe kún.

2 Ben Pòlu gè aduakèpen lán à kō dōo nà, à waazi kèñne yā kè kēna Luda yān musu kámmaboguro gēn aagō.

3 Èe bōkōtēñne lán à kō sio Mesaya wētāmma e nà à fēe bōna gaan à bè: Yesu kè mēe à yā ooaree bé à Mesaya pì ũ.

4 Aō gbēkenō yā pì zé è, ben aō nà Pòlu kōn Silasioa. Len Giriki dōnzirinō nāmma le pari se ai kōn nōgbē tódeenō pari dō.

5 Ben Yudanō nōsegōaanō kpàñyo, aō lilipāpā'orino kākōa aō pari kù, ben aō wéte lògo. Aō gāa wà liga Yasō beezi, aōe Pòlu kōn Silasio wete le wà n kū wà bōñyo gupuraa.

6 Kè wèe n ero, aō Yasō kōn Yesude pāndenō gāe wà bònño wéte gbāadeenō kiia, aōe wii lee wèe bee: Gbē pìno né anduna guderinōme. Aō mò kè,

7 ben Yasō n díe a be. Gbē pìno e pāa Siza dokane n píngi, aōe be kína pāndee kuu wè bene Yesu.

8 Yā pì zō gbēno pōōa kōn wéte gbāadeenō.

9 Ben aō oō sì Yasōa kōn a gbē kpaaano aō n gbáe.

Pòlu kuuna Berea

10 Gwāavī beea gōō Yesudeenō Pòlu kōn Silasio gbàre Berea. Kè aō kà gwe, ben aō gè Yudanō aduakèpen.

11 Gbē beeno nōse maaa de Tesalonikadeenōla aō Luda yā sì oplaplaa. Lán guu e dōō nà aōgō Luda yā gwagwaa le wà dō tó Pòlu yā pìno yāpuraa vī.

12 Aō gbēno Dii náane kè pari kōn Giriki nōgbē bēdeenō kōn Giriki gōgbēno pari dō.

13 Kè Tesalonika Yudanō mà Pòlu e Luda yā waazi kee Berea dō, ben aō mò gwe aō yākete dà gbēno té aō n pōō fēe.

14 Ben Yesudeenŏ Pŏlu gbàre gŏŏ ísíaa kpa, mŏde Silasi kŏn Timŏtio gŏŏ gwe.

15 Gbē kè aŏ gàa ze Pŏlunenŏ gàao Atení, ben aŏ èara wà tà Silasi kŏn Timŏtio kiia kŏn Pŏlu légbēo, à bè aŏ mó wà a le kpakpaa.

Pŏlu kuuna Atení

16 Kè Pŏlu e n̄ dāa Atení, à n̄se yàka kè à è tāa di wéte pì guu yānzi.

17 Ben à waazi kè Yudanŏne kŏn bori pānde dŏnzirinŏ aduakekpen kŏn gbē kè ègŏ n̄ lee yàra guunŏ lán guu e dŏŏ nà.

18 Pŏlu e yā lēekŏzi kŏn yāwaaripari kè wè n̄ sísi Epikurenŏ kŏn Sotoikinŏ. Ben aŏ gbēkenŏ bè: Bŏ yān titimako kè e bŏe? Gbēkenŏ bè: Wée daa tāa dufunŏ yā kpàakpan èe kee. Aŏŏ ò le kè èe Yesu yā kŏn à fēena gaan-o baaru nnaa kpaañne yānzime.

19 Ben aŏ Pŏlu sè wà gàao gbēnsinŏ kiia Areopagu aŏ bè: Né yā dufu kè neè dañne oweroo?

20 Wa yābŏnsae mà n̄ lézī, wá yezi wà à bŏkŏte dŏ.

21 Atenideenŏ pīngi kŏn nibŏ kè aŏŏ kú gweenŏ aŏègŏ ye yā pāndeziro, séde yā dufu mana kŏn à wàaripanao.

22 Ben Pŏlu fēe à zè Areopagudee pīnŏ té à bè: Atenideenŏ, má è á m̄siēna tāanŏne aīa vī maamaa yā pīngi guu.

23 Kè m̄eē lili oo a wéte guu, m̄eē pŏ kè eè dŏnzi keñnenŏ tàasi kee, ben ma sa'oki ke è, wà pŏ kèa wà bè: Luda kè wá dŏro pŏ. Luda kè á à dŏroo ée dŏnzi keene, à baarun m̄eē kpaaare.

24 Luda anduna kè kŏn pŏ kè kú à guunŏ pīngi. Àmbe musu kŏn tŏtŏeo Dii ũ, ègŏ kú kpé kè gbēnteenŏ bŏnenŏ guuro.

25 À bà kú kŏn gbēntee ŏdamma keoro. Àmbe è wèndi kŏn wesabonao kpá baade pīngia kŏn pŏ pīngio.

26 À bori pīngi bŏ gbē mèn do kiiame, ben aŏŏ kú anduna gooda siigŏ pīngia. A gīake à gurŏŏ d̄iedie bori pīngine kŏn guu kè aŏégŏ kún léo.

27 À n̄ ké le aŏgŏ à wetee aŏŏ máemaē ai aŏ gá bŏa. Baa kŏn beeeo à zà kŏn wa gbēkeoro.

28 Zaake àmbe è tŏ wàgŏ wèndi vī wà wa m̄e sé wàgŏ kuu. Lán a kee kenŏ ò nà: À boriinŏn wa ũ se.

29 Lán Luda boriinŏn wa ũ nà, wàtongŏ daa Ludaa de lán tāa bàro kè gbēntee kè kŏn vuraŏ ke kondogi ke gbè kè à à ŏzīi kèa a laasuuu.

30 Luda m̄ikpēe zù wa wéesiagurŏ yāne, mŏde èe yā diee gbēnŏa gu sānda pīngia tia le aŏ n̄se lie.

31 Zaake à gurŏŏ die kè gbē kè à à sè yākpae ke kŏn andunao a zéa. À gbē kè à à sè pì fēe bŏna gaan sēeda ũ baade pīngine.

32 Kè aŏ fēe bŏna gaan yā pì mà, aŏ gbēkenŏ à fabò, mŏde aŏ gbēkenŏ bè: Wé n̄ yā pì ma zīkea dŏ.

33 Ben Pŏlu bŏ n̄ kiia.

34 Gbēkenŏ nàa, ben aŏ Yesu náane kè. Areopagu gbē kè wè bene Dionisiu kú n̄ té kŏn nŏgbē kè wè bene Damario kŏn gbēkenŏ dŏ.

18

Pŏlu gurŏplaakēna Kŏrinti

1 Beee gbera Pŏlu bŏ Atení à gàa Kŏrinti.

2 À kpàkŏa kŏn Yuda keo gwe, Pŏntu bŏsu gbē kè wè bene Akila kŏn a naŏ Pirisilao. Aŏ sù kŏn Itali bŏsuo dufume, kè Siza Kalaudiu diē Yudanŏne aŏ bŏe Romu yānzi. Pŏlu gàa n̄ kiia,

3 ben à p̄itar̄ma, èe zīi keēñyo kè ŏzīdŏnkŏkerinŏn n̄ ũ yānzi. Zaake bisakutakerinŏn n̄ ũ n̄ pīngi.

4 Kámmabogurŏŏ zī pīngi è waazi ke aduakekpen èe wetee Yudanŏ kŏn Girikinŏ a yāze e.

⁵ Kè Silasi kōn Timōtio bō Masedonia būsun aō sù, Pōlu zè kōn waazikenao èe oo Yudanōne wásawasa kè Yesun Mésaya ũ.

⁶ Kè Yudanō íβete kpào aō à sòsò, ben à a pókāsāano kpòkēnla à bè: Yā kè á kè wí a musu, ma yān dōro. Zaa tia mé gá bori pāndenō kiiame.

⁷ Kè à bō gwe, à gāa à pīta bori pānde dōnziri kè wè bene Titiu Yusutu be aduakεkpe pì saε.

⁸ Aduakεkpe gbēnsi Kirisipu Dii náane kè kōn a bēdeenō n pīngi. Kōrintidee kè aō Pōlu yā mànō Yesu náane kè pari, ben aō batisi kè.

⁹ Gwāavī kea Dii ò Pōlune wéεgupu'ena guu à bè: Nton tó vīa n kūro, nton kámma bo kōn yā'onnenao,

¹⁰ zaake gbēnō kú ma pó ũ pari wéte kè guu. Má kúnyo, gbēke é n kú à ĩa dammaro.

¹¹ Ben Pōlu wè do kōn mō swεedoo kè gwe ègō Luda yā daa gbēnōne.

¹² Gurō kè Romu gbē Galio de Girisi būsū gbēnsi ũ, Yudanō ledole kè, aō fēε Pōluzi, aō gāao yākpakεkiia

¹³ aō bè: Àmbe e té kaa gbēnōn aōgō dōnziyā kè pà wa dokane kūna.

¹⁴ Kè Pōlu yezi à yā o, ben Galio bè Yudanōne: Yudanō, tó dà ke taari bíta kemε yā, à kō sio mà menao.

¹⁵ Lán ée yākete kaa gbēnō tó yā musu nà kōn a zīnda dokao, beee gō a yā ũmε. Ma gi yā beee taka kεkenazi.

¹⁶ Ben à pēm̄ma à n bōε yākpakεkpen.

¹⁷ Ben parii aduakεkpe gbēnsi Sōsotene kù aō à gbēgbē yākpakεkpe kpεεεa. Mōde èe ke Galione yāke ũro.

Pōlu tana Antioku

¹⁸ Pōlu gurōplaa kè Kōrinti dō, ben à lé zà Yesudeenōa à gè goro'iten èe taa Siria būsun. Pirisila kōn Akilao gāao. À mì bō Kenkεrea lu kè à sè Ludane yānzi.

¹⁹ Kè aō kà Efesu, Pōlu Pirisila kōn Akilao tò gwe. A gāa aduakεkpen aō yā lèkōzi kōn Yudanō,

²⁰ ben aō wéε kèa à gurōplaa kēnyo. Ben à gi,

²¹ mōde kè èe lé zaam̄ma à bè: Tó Ludaa wè, mé εara mà mó a gwa. Ben à gè goro'iten zaa Efesu.

²² Kè à kà Sizarea, à gāa à ì kpà sōsi gbēnōa zaa Yerusalemu, ben à tà Antioku.

²³ Kè à gurōplaa kè gwe à εara à dà zén à gāa wéte kōn wéteo Galatia būsun kōn Firigia būsuo à Yesudeenō gbā gbāaa n pīngi.

Apolo waazikena Efesu

²⁴ Yuda kee kuu à tón Apolo, Alesandaria gbēmε. À lé nna, bensō à Luda yā dō maamaa.

²⁵ Wà Dii zé yā dànε, ben Yesu yādannena à swè blè. È dañne a zéa, mōde Yaaya batisikena yān à dō. À mò Efesu,

²⁶ ben à nà yā'ona aduakεkpen kōn kùgbāaa. Kè Pirisila kōn Akilao à yā mà, ben aō à sisi aō Luda zé yā bōkōtene sānsān.

²⁷ Kè Apolo yezi à gá Girisi būsun, Yesudeenō à gbà swè, ben aō takada kè Yesudee kè aō kú gweenōne le aō à kù oplaplaa. Kè à kà gwe, à ò dà gbē kè aō Yesu náane kè Luda gbēkεε gāzīnōa maamaa.

²⁸ Zaake à yā Yudanō fù parii guu mām̄mam, à òdōañne Luda yā guu kè Yesun Mésaya ũ.

19

Pōlu kuuna Efesu

¹ Gurō kè Apolo kú Kōrinti, Pōlu gè Asia būsū gura. Kè à kà Efesu, à Yesude kenō lè gwe,

² Ben à ní lá à bè: Kè a Dii náane kè, a à Ninii ès? Ben aõ wèàla wà bè: Auo, wée à Nini kuuna yā ma sero.

³ Ben à ní lá à bè: Batisi kpareen á kè? Aõ wèàla wà bè: Yaaya pómε.

⁴ Ben Pɔlu bèñne: Yaaya gbēno batisi kè aõ nòseliēna sèda ūme. À ò gbēno aõ gbē kè eé mó a kpεε náane ke. Yesun à téa gwe.

⁵ Kè aõ yā pì mà, aõ batisi kè kōn Dii Yesu tóo.

⁶ Kè Pɔlu ɔ kèrma, Luda Nini òrma, ben aõ yāke borii ò aõ annabikeyā ò.

⁷ Gbē pino ní píngi kà lán gōon kuri awεεplaaa bà.

⁸ Pɔlu ègō gaa aduakεkpen ai mo aagō. À yā òñne kōn kùgbāao, èe yā gágaanyo le aõ a yāze e kpata kè bò Luda kiia musu.

⁹ Mòde aõ gbēkeno swāgbāaa kè aõe Luda yā síro, ben aõ zé pì zaa bò parii guu. Ben Pɔlu gbē kè aõ Yesu náane kēno sèe aõ bò ní té. Ben ègō yā gágaanyo Tiranu kyókpen lán guu e dōnà.

¹⁰ À kè le ai wè plaa, ben Asia bùsudeeno Dii yā mà Yudanō kōn Girikinō ní píngi.

Seva néno

¹¹ Luda Pɔlu gbà zé à dabuyā bōnsaeno kè.

¹² Len baa tó wà ísimmagogobono ke fūranō kè Pɔlu mèa wà gàa wà kè gyāreeno, aõè kékōame aõ zīno è gorma.

¹³ Yuda zīngommari kè aõègō lili oo kenō wète wà zīn go kōn Dii Yesu tóo aõ bè: Wá òare kōn Yesu kè Pɔlu è à yā waazi ke tóo, à gorma.

¹⁴ Yudanō sa'oriki kè wè bene Seva négōgbē gōon swεεplaaano bé wè ke le.

¹⁵ Ben zīn bèñne: Má Yesu dō, bensō ma Pɔlu baaru mà. Apino sō, dén a ūu?

¹⁶ Ben zīndee pì kùsirma à gbāaa mòñne, à ní né ní píngi à ní kēna, ben aõ bàa lè wà bōe ua pì guu būu.

¹⁷ Kè Efesudeeno yā pì mà Yudanō kōn Girikinō ní píngi, vīa ní kū, ben wà Dii Yesu tó sè lezī.

¹⁸ Ben gbē kè aõ Yesu náane kēno mò aõe ní yākenano oo gupuraa pari.

¹⁹ Pɔdamari kenō ní takadano nākōa aõ mò wà kà tén parii wáa. Kè wà takada pino ɔ dōdō, wà è à kà kondogi ɔ mèn boro baplaa akuri.

²⁰ Len Dii yā e daagula le èe gbāa kūu.

Yakete fēna Efesu

²¹ Yā beeno kēna gbēra Pɔlu zèo a nòse guu kè eé bōe kōn Masedonia bùsuo kōn Girisi bùsuo à gá Yerusalemu à bè tó a gaa gwe, séde mà gá Romu.

²² Ben à a dōnleri gōon plaa kenō zī Masedonia, Timoti kōn Erasatuo. Àmo sō gō Asia bùsun gā.

²³ Gurō beean yākete fēe maamaa Dii zé yā musu.

²⁴ Kondogipiri kee kuu à tón Demeteriu, è Atemi tāakpe taka pi kōn kondogio. À piri daano è àre bíta e zī pì.

²⁵ Ben à ní kākōa kōn ní gbēdaaa kè aõè zī beee taka kēno à bèñne: Gbēno, á dō kè ɔzī kēn wa blekii ū.

²⁶ Èe ee bensō èe maa lán Pɔlu e kee nà, kè à bè taa kè wà ní pino né diinonlo. À gbēno mì liè pari, aõ à yāze è. Èe ke Efesu kēn adoro ai kōn Asia bùsu gu parideeome.

²⁷ Yā kè é fō à mōnzi iwe fá. Èe ke wa ɔzī lēna adonlo, à yā é tó taa nōgbē bíta Atemi kpé ke pā, taa kè Asia bùsudeeno kōn anduna gbēno píngi è dōnzi kēne pì gakui kò é é.

²⁸ Kè aõ yā pì mà, aõ pō fē, ben aõ nà wiilēnaa wà bè: Efesudeeno Atemi bíta.

²⁹ Wète lògo, gbēno bàa lè aõe sii kōkakōakekiin, ben wà Masedonia bùsu gōon plaa Gayusi kōn Arisitaku kè aõè gá wēten kōn Pɔluono kù wà gàanyo gwe.

³⁰ Pɔlu yezi à gē zà pì guu, ben Yesudeeno e wēno.

³¹ Asia bùsu gbēnsi kenō né à gbēnnanome, ben aõ gbēno zīa wà le dàa àton gē zànlo.

³² Kakōana yàka, gbēno e wii lē aōe kō yā maaro, zaake aō paridee dō tó bōyānzin wà kākōaziro.

³³ Yudanō sō Alesandazi à yā o, ben zà guu gbēkenō e lé dōa. Ben Alesanda o gbàkēne lē aō yīte, à yezi à Yudanō bà bō yān gbēno wāa.

³⁴ Kè wà à dō Yuda ũ, ben aō píngi wiii sīkōn lán awa plaa bà aō bè: Efesudeeno Atēmi bíta.

³⁵ Ben wéte gbēnsi n zōka zè à bè: Efesudeeno, baade píngi dō kè á de tāa bíta Atēmi kpé dākpari ũ kōn à lakpasagbeo.

³⁶ Lán gbēke é fō à bō beee kpēero nà, à a zīnda kū tēē. Aton yāke ke kōn nōse wāaoro.

³⁷ A mō kōn gbē kēno gura kè, aōe o ke wa tākpe pókearo aōe wa tāa tó zaa síro.

³⁸ Beee yānzi, tó Demeteriu kōn a piri daano yā vī kōn gbēkeo, yākpaekēgurō kuu kōn yākerino. Aō gá kō káara ke gwe.

³⁹ Tó á yā pānde vī dō, weé gōgōare kakōana kè gbāadeeno sisi guu.

⁴⁰ Zaake weé fō wà wa taari e zōka kè wà kà gbāa kēkii yānzi. Wé yāzede e wà o zōka pì musuro, zaake à gbáze vīro.

⁴¹ Yābee'ona gberan à gbēno gbàre.

20

Pōlu gana Masedonia būsun kōn Girisio

¹ Kè zōka yāa, Pōlu Yesudeeno kākōa à n gbá swè à lé zámma, ben à gāa Masedonia.

² Kè èe gēte būsū beela, à gbēno gbà swè kōn yāno pari ai à gāa à kào Girisi,

³ ben à mō aagō kè gwe. Kè èe gaa gē goro'iten lē à tá Siria būsun, à mà Yudanō lé kpākōsōazi, ben à zèo à εara à tá kōn Masedonia kpaao.

⁴ Gbē kè aō gāa zeneno tón yè: Berea gbē Piru né Sopata kōn Tesalonika gbē Arisitaku kōn Sekunduo kōn Debi gbē Gayusio kōn Timōtio kōn Asia būsū gbē Tikiku kōn Torofimuo.

⁵ Gbē beeno dōwe ae wà gāa, aōe wa dāa Toroasi.

⁶ Wapino sō Burēdi Sésē'ēzēsai zībaa gbera wa gē goro'iten Filipi, ben gurō sōoro gbera wa n lé Toroasi. Gwen wa azuma doo dēn.

Yutiku lēna bōna windon

⁷ Azumanengo zī wa kō kākōa, lē wà burēdi só ledō. Pōlu e waazi kēne. Kè à yezi à tá tó guu dō, ben à dà yāla ai lezāndo.

⁸ Fitia parii kú kpé musu guu kè wá kōkākōan.

⁹ Gōkpare kee vēna windo guu kè wè bene Yutiku, èe igoba paa. Kè Pōlu waazikena kè gbāa, ii à lè, ben à bō zaa kpé musu pì lēo aagōde windo guu à lèe, ben wà à sè gè ũ.

¹⁰ Ben Pōlu pita à kùsia, ben à à sè à kpà a kùla à bè: Aton tó swè kēaguro, à kú wēndio.

¹¹ Kè à εara à didi musu, à burēdi lilikōre a sò, ben à yā o maamaa ai guu dō, ben à dà zēn.

¹² Ben wà tà kōn gōkpare pìo bēe, gbēno nōse yīi kù maamaa.

Zaa Toroasi ai Miletu

¹³ Wapino sō wa gaa wa gē goro'iten, wa dō Pōlune ae wa ta Aso, wéte kè wé à sēn. Len à zèo lē, zaake à yezi à gá gwe kēsēme.

¹⁴ Kè à wa le Aso, ben wa à sè wa gaa Mitilēni.

¹⁵ Kè guu dō, wa bō gwe kōn goro'iteo wa gaa Kio. Gu sia dōnao wa gaa Samō, ben à gurō aagōdee zīn wa ka Miletu.

¹⁶ Pōlu zèo yā à dō Efesuzi lē gurō tón gēa Asia būsunlo yānzi, zaake èe wāa lē à e à ká Yerusalemu ai Pentikōsi zībaa gō káme, tó eé sí ke.

Pōlu lézana Efesu gbēnsinōa

¹⁷ Pōlu gbēno zī sōsi gbēnsinōa Efesu à bè aō mó Miletu.

18 Kè aǎ kà, ben à bèńne: Á dǎ lán mèè ke nà gurɔ kè má kúao zaa zī kè ma gbá pèe Asia b̀sun kè.

19 Ma zī kè Diine zīndabusana guu kǔn wée'io. Ma nawēa kè Yudanɔ lékpakǔsǔnamazi yānzi.

20 Mée kaarana yāke utearero, ma waazi kèare má dàare gupuraa kǔn a beenɔ.

21 Ma lé dà Yudanɔa kǔn Girikinɔ ń píngi aǎ ae dɔ Ludaa aǎ wa Dii Yesu náane ke.

22 Tia sa mée gaa Yerusalemu lán Luda Nini ma dan nà, yā kè eé ma le gwe má dǔro.

23 Wéte kǔn wéteo Luda Ninii e oome kpésia kǔn wétámmanao e ma dáa.

24 Mɔde ma wèndi bèe vīme dɔro, séde mà yā kè mée pèea le mà zī kè Dii Yesu dàmeè ke mà à mì de. Àmbe Luda gbēke baarunnakpana gbēnɔne ũ.

25 Amɔa kè ma lili ò a té ma kpata kè b̀ Luda kiia waazi kèareenɔ, má dǔ tia sa kè wé wée sikǔle dɔro.

26 Beee yānzi má òare gbāa, tó a gbēke sāsā, ma yān beee ũ dɔro.

27 Ma Luda poyezi píngi òare, mée à ke utearero.

28 À làakari dɔ a zīndaa kǔn sāa kè Luda Nini a die ń gbēnsi ũunɔ ń píngi. À Luda sɔsi gbē kè à ń lú kǔn a zīnda aruo pino gwa.

29 Má dǔ kè ma tana gbera lewan pásī kè aǔo sāanɔ wènda vīroonɔ é si a té.

30 Baa a gbēkenɔ é fèe wà yálekpeè dańne, le wà gbēnɔ gá wà nańma.

31 Beee yānzi àgǔ kú a làakaria. Lán ma lé dà a baadea kǔn wée'io nà fáantē kǔn gwāavīo wè aagǔo dagura kámmabosai, à tó à yā gǔ dɔagu.

32 Tia sa mée a naa Ludane a ɔzī kǔn à gbēke yā kè eé fǔ à gbāaa kaaraareeo, à a gba zé le a baka gǔ kú kǔn à gbēnɔ ń píngi.

33 Mée gbēke ɔ ke à pókāsā ke ni dero.

34 Á dǔ a zīndane kè ma zī kè kǔn ma zīnda ɔome, ben ma pó kè wá à nii vī kǔn ma gbēnɔ è.

35 Má òdɔare à píngi guu à zī ke lán kè bà à gbāasaideenɔ ĩan ká. Yā kè Dii Yesu ò gǔ dɔagu kè à bè gbadana ponnaa vī de gbasinala.

36 Yábee'ona gbera à kùe a kosooa kǔn ń baade píngio à adua kè.

37 Aǔ wée'i kàn ń píngi aǔ mlèmlē Pɔlua aǔ lé pèpea.

38 Yā kè tò aǔ pɔɔ sia kǔ bíta bé à de kè à bè ń wée é sikǔle dɔroo ũ. Ben aǔ zène ai goro'ite kiia.

21

Pɔlu tana Yerusalemu

1 Wa kēnańma gbera wa gē goro'iten wa da zén wa mì pè Kosua. Gu làa dɔnao wa ka Rode, ben bɔna gwe wa gaa Patara.

2 Gwen wa goro'ite kè èe gaa Fenisia b̀sun è, ben wa gēn wa da zén.

3 Kè wa Sipiru è káaa, wa pāne ɔzezi wée gaa Siria b̀sun, ben wa ka Taya, guu kè wà goro'ite asoo b̀en.

4 Wa Yesudeenɔ wéte, ben wa azuma doo kèńyo. Aǔ gbēkenɔ ò Pɔlune kǔn Luda Nini gbāaa kè àton gá Yerusalemuro.

5 Mɔde kè wa gurɔ beeenɔ lé pà, wa fèe wée taa. Aǔ gaa zewe ń píngi kǔn ń nɔnɔ kǔn ń nénɔ wéte kpeè ai ísia léa. Ben wa kue wa kosooa wa adua kè.

6 Kè wa lé zàkǔa, wa gē goro'iten. Aǔmɔnnɔ sǔ èara ń be.

7 Bɔna Taya wa εara wa da zén ai wa ka Tɔləmai. Wa ì kpà Yesudeenɔa wa kèńyo gurɔ do.

8 Kè guu d̀, wa fèe wa gaa Sizarea. Wa gaa wa pita baarunnakpari Filipi be. Gǔon swèeplaaa kè wà ń sé yāanɔ dokeme.

9 À nénɔgbē annabinɔ vī gǔon siigǔ aǔɔe zā ke k̀ro.

10 Wa gurɔplaakena gwee guu annabi kè wè bene Agabu bò Yudea bùsun à mò.

11 Kè à mò wa kiia, à Pɔlu utaba sè à a zīnda gbáno kɔn a ɔɔno yio à bè: Lán Luda Ninii ò nán yè: Gbè kè bà kè vīi, len Yudanɔ é à yi Yerusalemu aɔ à kpá bori pāndenɔa le.

12 Kè wa yā pì mà, wapinɔ kɔn wéte pì deenɔ wa agbaa kpà Pɔlune àton gá Yerusalemuro.

13 Ben à bè: Bóyānzi ée ɔɔ dɔɔ ée ma nòse yakaamezi? Àtongɔ yina ũ sero. Baa tó mé ga Yerusalemu Dii Yesu tó yānzi, ma sorumi mà.

14 Kè wèe fɔ wà mile blèro, wa kámma bò wa bè: Dii pɔyezi ke.

15 Beee gbèra wa soru kè, ben wa gaa Yerusalemu.

16 Yesudee kè aɔ kú Sizarea kenɔ gáa wà pítawao Sipiru gbè Nasɔ be. Yesudeen à ũ zaa zi.

Pɔlu gana Yemisi gwa

17 Kè wa ka Yerusalemu, Yesudeenɔ wa si kɔn pɔnnaao.

18 Kè guu dɔ, Pɔlu gáawao Yemisi be. Gbènsinɔ kakɔana gwe n pínɡi.

19 Pɔlu ì kpámma, ben à yā kè Ludaa kè a zīi gāzī bori pāndenɔ té tǔkǔne mámmam zéazea.

20 Kè aɔ yā pì mà, aɔ Luda sáabu kpà. Ben aɔ bène: N yā pì gwa, wa gbè. Yudanɔ Yesu náane kè bɔɔ ũgbangba, ben aɔ pínɡi aīa vī Musa doka musu.

21 Aɔɔ mà kè née yā daa Yuda kè aɔ kú bori pāndenɔ ténone aɔ kpeɛ li Musa dokane, aɔton bāngu ke n nénɔnero aɔtongɔ n fεεakaarayāno kúnaro.

22 Wé ke diaa? Zaake aɔé gí n mɔna maziro.

23 N ke lán wé onne ná. Wa té gɔɔn siigɔ kenɔ lù sè Ludane.

24 N n sé à gá gbāsī bɔ a zīndan, n n fīa bo le aɔ e wà mì bo, baade pínɡi gɔ dɔ kè yā kè aɔɔ mà n musu né yāpuranlo. Aɔé e kè mpi sɔ n té Musa dokazi.

25 Bori pānde Yesudeenɔ sɔ, wa takada kè wá ònne wa zεo aɔ mì kē nòbɔ kè wà saa òo táaa kɔn aruo kɔn nòbɔ kòtokpasaio kɔn pāpākenao.

26 Ben Pɔlu gbè pìnɔ sè à tànyo. Kè guu dɔ, aɔ gbāsī bò n zīndan, ben à gè Luda ua le à gbāsībɔgurɔ lé diε kɔn saa kè weé o n baadenεo.

Pɔlu kúna Luda ua

27 Kè gbāsībɔna gurɔ swεεplaa beee kà yāana, Asia bùsu Yuda kenɔ Pɔlu è Luda ua. Aɔ té kà pariin, ben aɔ à kù.

28 Aɔɔe wii leε wà bè: Isarailinɔ, à wa faaba ke. Gbè kèkii bé ègɔ yā daa baade pínɡine gu pínɡia, kè bɔ wa gbèno yā kpeɛ kɔn wa dokao kɔn gura kèo. Beee gbèra à dɔkè Luda uao dɔ à gèn kɔn Girikinɔ.

29 Aɔɔ ò le kè aɔ Efesu gbè Torofimu è kɔn Pɔluo wéte guu yā yānzime, ben aɔɔe daa Pɔlu gèo Luda uame.

30 Wéte lògo, gbèno wì kɔn bào zaa gu pínɡia aɔ mò wà Pɔlu kù Luda ua aɔ à gàe wà bɔo. Gwe gɔɔ wà Luda ua pì gbàno tàta.

31 Kè aɔɔ yezi wà à de, yā pì baaru Romu sozanɔ gbènsi kii lè, à mà Yerusalemu lògo.

32 Gwe gɔɔ à soza bàdeenɔ sè kɔn à bàsaideenɔ, ben aɔ gènlà kɔn bào. Kè gbèno sozanɔ gbènsi pì è kɔn sozanɔ lèdo, aɔ Pɔlu gbèna tò.

33 Ben gbènsi pì sɔ Pɔluzi à à kù à bè wà à yi kɔn mòkyakoonɔ mèn plaa. À n lá à bè: Dén gbè pì ũu? Bó yān à kè?

34 Ben zà guu gbèno e wii leε aɔɔe yā dǔnkɔ ooro. Kè zɔka e tó gbènsi pì fɔ à yā pì sānsān maro, à bè wà gáo sozanɔ be.

35 Kè wà kào didikiia, sozanɔ bé wà à sè gbèno nanakɔana yānzi.

36 Zaake baade pínɡi tézi kɔn wiiio aɔɔe bee: À à de.

Pɔlu gina kɔn a zīndao

³⁷ Kè wà yezi wà gē kōn Pɔluo sozanɔ bε, ben à gbēnsi pì là à bè: Né we mà yā oíneó? Ben à là à bè: Nèè Giriki yā maó?

³⁸ Igipiti gbē kè fē gbāadeenɔzi zīna à gàa gbáan kōn būsuderi gōn bɔrɔ siigōnɔn n ūroo?

³⁹ Pɔlu wèàla à bè: Yudan ma ũ. Wà ma i Taasu, Silisia būsomme. Wéte tósaideenlo. Ma wée kemma ñ ma gba zé mà yā o gbēnɔne.

⁴⁰ À à gbà zé, ben Pɔlu zè didikiia à ɔ kè gbēnɔne yáku. Kè aó yíte kítikiti, à yā òíne kōn Eberu yāo à bè:

22

¹ Ma gbēnɔ kōn ma mareenɔ, à swā kpá à ma yāze ma tia.

² Kè aó mà èe yā oóíne kōn Eberu yāo, aó zè kítikiti. Ben Pɔlu bè:

³ Yudan ma ũ, wà ma i Taasu, Silisia būsomme, ben ma né blè wéte guu kè. Gamalieli kiian ma doka kè wa dezinɔ kūna dàdan a zéa. Má aīa vī Ludanε lán á kuu nà gbāa a píngi.

⁴ Ma wée tà dɔnzize pì sèrinɔa ai aó gbēkenɔ gàga, ma gōgbē kōn nɔgbēnɔ kùkū ma í ká kpésiaan.

⁵ Sa'oriki kōn gbēnsinɔ de ma sèedadeenɔ ũ í píngi. Ma takada kè aó kè Damasiku Yudanɔne sì í ɔzī, méε gaa gwe mà gbē pìnɔ kùkū mà suńyo Yerusalemu wà wée tām̄ma.

Pɔlu a Yesu zé sɛna tskēnnena (Zīr 9:1-19, 26:12-18)

⁶ Kè má té zén, ma ka kīi kōn Damasikuo ofāntē kà mīdangura, ben kāndo gupura bíta bò ludambε à dàkala.

⁷ Ma bɔ ma lεε tɔɔte, ben ma kòto mà wà bème: Solu, Solu, à kè dia née wée tāamaa?

⁸ Ben ma bè: Dén n ũu, Dii? Ben à bème: Mámbe Yesu Nazareti kè née wée tāaa ũ.

⁹ Gbē kè aó kúmaonɔ gupuraa pì è, mɔde aóɔe gbē kè èe yā oomao kòto maro.

¹⁰ Ben ma à là: Bón mé kεε, Dii? Ben à bème mà fεε mà gē Damasiku. Gwen weé yā kè a dieme mà kεε omε píngi.

¹¹ Gupuraa pì í gbāaa tò ma wée e guu e dɔro, ben ma gbēnɔ ma kū ma ɔɔa aó gèmao Damasiku.

¹² Dɔnziri kee kú gwe kè wè benε Anania. È mì siε Luda dokanε, bensɔ Damasiku Yudanɔ píngi è à tó nnaa sí.

¹³ À mò ma kiia à zè ma saε, ben à bème: Solu ma gbē, ñ εara ñ guu e. Gwe gōɔ ma wée wè, ben ma à è.

¹⁴ À bè wa dezinɔ Luda bé à ma se le mà wée si Gbē Maale mà yā ma à lén mà à pɔyezi d̄s.

¹⁵ À bè mégō de à sèedadee ũ màgō yā kè má è kōn yā kè má mào oo baade píngine.

¹⁶ Ben à bè bón méε dāa dɔɔ, mà fεε mà batisi ke ma durunnɔ é kēma kōn à sísinao.

Pɔlu zīna bori pāndenɔ kiia

¹⁷ Kè ma εara Yerusalemu, méε adua kεε Luda ua, ben ma wée gupu è.

¹⁸ Ma Dii è, à òme mà ke kpakpaa mà bɔ Yerusalemu, zaake gbēnɔ é yā kè méε oo a musu síro.

¹⁹ Ben ma bè Diine, aó d̄s sānsān kè meégō gēε aduakekpe kōn aduakekpen-o le màgō à náanekerinɔ kaa kpésiaan wàgō í gbēε.

²⁰ Kè wèe à sèedade Sitivī deε s̄s, mapi má kú gwe ma ze kōn à dèrinɔ, má í utanɔ kūnaíne.

²¹ Ben Dii bème mà gá, é ma zī ai bori pāndenɔ kiia zāazā.

Pɔlu né Romu gbēme

²² Aó swā kpá à yāzi ai à gàa à kà bori pāndenɔ yā pìà, ben aó nà wiiia wà bè: À à de! Gbē kè taka kuuna zé vīro!

²³ Aóɔe wii leε aóɔe í utanɔ gbākεε aóɔe būsuti fāa musu.

24 Ben Romu sozanɔ gbɛnsi bè wà gɛ kɔn Pɔluo n̄ be, wà à gbɛ kɔn flào ai à yāpuraa o wà e wà yā kè wèe wiili dɔɔa à yānzi ma.

25 Kè wèe Pɔlu dɔɔnɔ poroo le wà à yi, à bè soza bàdee kè kú gweenɛ: A à zé vī à Romu gbɛ gbɛ yākpaekeaió?

26 Kè soza pì yā pì mà, à gàa à bè n̄ gbɛnsine: Bón né kee? Gbɛ pì né Romu gbɛme.

27 Ben gbɛnsi pì mò à Pɔlu là à bè: N̄ omɛ, Romu gbɛn n̄ úó? À wèala à bè: Eè.

28 Ben gbɛnsi pì bène: Ma dɔ bíta kpàme, ben ma gɔ Romu gbɛ ũ. Ben Pɔlu bène: Mapi sɔ wà ma i à ũme.

29 Ben gbɛ kè aɔo yezi wà yā lalaa yāano bòru kpɛe gɔo. Kè gbɛnsi pì dɔ kè Pɔlu né Romu gbɛme, vīa à kù kè à tò wà mò kàa yānzi.

Yuda gbāadeenɔ yākpaekeana kɔn Pɔluo

30 À guu dɔ kè gbɛnsi pì yezi à yā kè Yudanɔ mòo sānsān ma, à mò pòroa, ben à sa'orikinɔ kɔn Yuda gbāadeenɔ kākɔa à mò kɔn Pɔluo n̄ ae.

23

1 Pɔlu wée pè gbāadeenɔa à bè: Ma gbɛnɔ, yākee e ma swè vī Luda aɛro ai kɔn a gbāao.

2 Ben sa'oriki Anania ò a dogarinɔne aɔ à lé a léa.

3 Ben Pɔlu bène: Luda n̄ lé se, gbɛntee kākā be. N̄ vēena née yākpae keɛmao doka musu, ben mpi sɔ n̄ bɔ à kpɛe, n̄ bè wà ma lé.

4 Ben dogari pìnɔ bè: Mbe née Luda sa'oriki sɔsɔo leó?

5 Pɔlu bè: Gbɛnɔ, má dɔ sa'orikinlo, zaake wà kè Luda yān wà bè wàton wa bùsu gbāadee tó zaaa síro.

6 Pɔlu dɔ kè gbāadee pìnɔ gbɛkenɔ né Sadusinɔme, aɔ gbɛkenɔ sɔ Farisinɔ, ben à ònne gbāngbān: Ma gbɛnɔ, Farisin ma ũ, Farisinɔ nén ma ũ. Gènɔ fɛena tāmaa kè má vī yānzin ée yākpae keɛmaozi.

7 Kè à yā pì ò, Farisinɔ kɔn Sadusinɔ fɛe kɔo kɔn leokpakɔao, ben kakɔana kpàate leo plaa.

8 Sadusinɔ è be gènɔ è fɛero, bensɔ malaikanɔ kɔn niniinɔo kuuro. Farisinɔ sɔ zè kɔn yā pìnɔo píngi.

9 Zɔka gbāaa gè n̄ té, ben Farisi kè aɔè doka dañne kenɔ fɛe kɔn leokpakɔa gbāaa aɔ bè: Wée yā zaa ke e gbɛ kèaro. Tó ninii ke malaika bé à yā òne sɔ né?

10 Kè leokpakɔa gbāa kù, sozanɔ gbɛnsi e vīa kee le gbɛnɔ tón Pɔlu ke gyáigyairo yānzi, ben à ò a sozanɔne aɔ pita wà gɛ n̄ té aɔ à kù wà gáo n̄ be.

11 Zī beee gwāavī Dii bò à mò Pɔluzi à bè: N̄ làakari kpáe! Lán n̄ ma yā ò Yerusalemu kè nà, séde n̄ o Romu dɔ.

Lékpakɔsɔna Pɔluzi

12 Kè guu dɔ, Yuda kenɔ kākɔa asii guu aɔ la dà wà bè weé pò blero weé í miro ai wà gá Pɔlu deo.

13 Lékpakɔsɔri pìnɔo de gɔon baplaaala.

14 Aɔ gàa sa'orikinɔ kɔn gbɛnsinɔ kiia aɔ bèñne: Wá si kɔn Ludao wa bè tó wée Pɔlu dero, tó wa pò blè, Luda láari kewa.

15 Apinɔ kɔn gbāadeenɔ a píngi à gá à o sozanɔ gbɛnsine à móare kɔn Pɔluo lán wà be á yezi à à yānɔ tāasi ke tia de à káakupɔlaa bà. Wapinɔ sɔ wégɔ kú soru guu wà à de zén ai àgɔ gá ká kè.

16 Kè Pɔlu dāre négɔgbɛ n̄ yā kè aɔo gɔgɔ pì mà, ben à gàa à gè sozanɔ be à ò Pɔlune.

17 Ben Pɔlu soza bàdee sisi à bène: N̄ gá kɔn gɔkpare kèo a gbɛnsi kiia, zaake à yezi à baaru ke kpáneme.

18 Ben à à sè à gāao n̄ gbɛnsi kiia à bè: Pɔlu kè wà à dà kpén ma sisi à kùeme mà mó n̄ kiia kɔn gɔkpare kèo. À yāke vī à yezi à onne.

19 Ben gbēnsi pì gōkparɛ pì kù a ɔɔa à gàao gusae ní gōɔn plaa, ben à à là à bè: Bó yān ní vī ñ omɛɛ?

20 Ben à bè: Yudanɔ bé wà lé kpàkōsō, aɔɔ yezi wà kúenne ñ mó kōn Pɔluo ní gbāadeenɔne zia, lán wà be aɔɔ yezi wà à yā gwa tia de à káakupɔlaa bà.

21 N̄ton weñero, zaake aɔ gbēnɔɔ e à dāa zén wà de gōɔn baplaaala. Aɔ la dà wà bè weé pò blero weé í miro ai wà gá à deo. Aɔ sorumi mà kò, n yān aɔ swā dɔzi.

22 Gbēnsi pì bè gōkparɛ pìne: N̄ton tó gbēke dō kè ní òmɛro. Ben à à gbàre.

Pɔlu gbarɛna Sizarea

23 Ben à soza bàde gōɔn plaaanɔ sisi à bèñne: À o soza fēedade gōɔn wàa doonɔne aɔ soru ke wà gá Sizarea uusie úbleguro kōn sōde gōɔn baaagō akurinɔ kōn sáride gōɔn wàa doonɔ.

24 À sō yā keke Pɔlune à dia le wà gáo b̄usu gbēnsi Felisi kiia aafia.

25 Ben à takada kēne à bè:

26 B̄usu gbēnsi Felisi, mamɔma Kalaudiu Lisia ma takada kè kēne ma ì kpàmma.

27 Yudanɔ bé wà gbē kèkii kù aɔɔ yezi wà à de. Kè ma à dō Romu gbē ũ, ben ma gaa kōn sozanɔ ma à sìmma.

28 Kè má yezi mà à taari kè aɔɔ èa ma, ma à sè ma gaa aɔ yākpækɛrino kiia.

29 Gwen má d̄on kè taari kè aɔɔ èa né ní doka yāme, èe yā kè kà wà à de ke wà à da kpésiaan kero.

30 Kè wà lé kpàkōsōzi, wà à kpāi kème, ben ma à gbàemma gōɔ má ò yādeenɔne aɔ gá kōn à yāo n kiia gwe.

31 Ben sozanɔ kè lán wà òñne nà aɔ Pɔlu sè wà gàao Antipatari gwāavī.

32 Kè guu dō, soza kè aɔɔe taa oo kèse pino Pɔlu nà sōdeenɔne ní ɔzī aɔ d̄o ae, ben aɔ èara wà tà ní be.

33 Kè sōdeenɔ kà Sizarea, aɔ takada pì kpà b̄usu gbēnsi p̄ia, ben aɔ Pɔlu nàne à ɔzī.

34 B̄usu gbēnsi pì takada pì kyó kè, ben à Pɔlu là b̄usu kè à b̄on. À mà kè Silisia b̄usun à b̄on,

35 ben à bène: Tó gbē kè aɔ yā v̄inyonɔ mò, mé ma lán aɔé o nà. Ben à bè wàgō à dākpaa H̄erodu pitakiia.

24

Yudanɔ Pɔlu káarakpana

1 Gurɔ s̄ɔɔroo gbera sa'oriki Anania mò Sizarea kōn gbēnsi kenɔ kōn dokadōri kè wè bene Tetuluo. Aɔ mò Pɔlu káara kpá b̄usu gbēnsi kiia.

2 Kè wà Pɔlu sisi, Tetulu fēe èe yā daaàla à bè: Felisi, kōn n aubarikao wa b̄usu kaena aafia. N zia laasuulena bé à wa b̄usu ke maa.

3 Wè n tó nnaa sí wàgō n sáabu kpaa gu píngia gurɔ píngi.

4 Kè má yezi mà n yā gágaro, mé wée kemma ñ sùu kewao ñ wa yā néngo kèkii ma.

5 Wá è kè gbē pì né guderime. È yākete da Yudanɔ té anduna guu píngi, à de d̄onzize egge kè wè ní sisi Nazaretideenɔ d̄on'aedee ũ.

6 Baa se à yezi à Luda ua gbāsī lé, ben wa à kù.

7-8 Tó n à làla n zīnda, né taari kè wá èa yāpuraa dō.

9 Ben Yudanɔ yā'i kàara wà bè len yā p̄inɔ de le.

Pɔlu gina kōn a zīndao Felisi ae

10 Ben b̄usu gbēnsi pì mì kè degū Pɔlune le à yā o. Ben Pɔlu bè: Lán má n dō yākpækɛri ũ b̄usu kè guu à wè gi kè nà, beee yānzi mée ma mib̄ona yā oo ma làakariazi.

11 Tó ní gbèka, weé onne kè ma gana Yerusalemu mà d̄onzi kee de gurɔ kuri awɛɛplaalaro.

12 Wèe ma e mée leokpakōa kee kōn gbēkeo Luda uaro. Wèe ma e mée yākete daa aduakɛkpɛnɔ guu ke wéte guuro.

13 Gbē pìnɔ é f̄ɔ wà taari kè aɔɔ èmaa sèedadee ennero.

14 Má s̄i kè zé kè aɔɔe s̄isii d̄onzize εγεε p̄i guun méε d̄ɔɔ wa dezino Ludazi. Má yā kè wà kè Musa doka guu k̄n̄n annabinɔ takadanɔ náanekena p̄ingi.

15 Ma wée d̄ɔ Ludazi lán aɔpinɔ bà kè gbē maaanɔ k̄n̄n gbē zaaanɔ é f̄εε b̄ona gaan n̄ p̄ingi.

16 Beee yānzi m̄εèḡɔ ma z̄inda totoo gurɔ p̄ingi le ma sw̄è tónḡɔ v̄ii Luda ae ke gbēntee aεro.

17 Ma w̄ekena k̄n̄n ma b̄usuo gbera ma εara ma su ma ɔ dàmma ma saa ò

18 Luda ua. Kè méε saa oo ma gbās̄ib̄ona gbera, ben wà ma le gwe. Méε gbēnɔ kák̄aro, yāketee kuuro.

19 Asia b̄usu Yuda ken̄n̄n yādeenɔ ũ. Séde aɔ m̄ó wà yā b̄ɔ k̄ɔ lén n̄ kiia.

20 Tó lenlo, n̄ tó gbē kè aɔɔ kú k̄en̄n̄ dà kè aɔɔ èma gurɔɔ kè aɔ yākpae k̄emaoo.

21 Sé yā m̄èn̄ doo kè má òn̄ne k̄n̄n k̄oto gbāaaoo, ḡen̄n̄ f̄εena yā musun aɔɔe yākpae keεmaozi.

22 Felisi Yesu zé b̄ok̄ote d̄ɔ, ben à lá kà Yudanɔ yāla à bè: Tó sozanɔ gbēnsi Lisia m̄ò, mé a yā m̄i deare.

23 À ò soza bàdeenε àḡɔ P̄olu dākpa, m̄ode à à gba zé à ïam pá, à tó à gbēnɔ à ïan ká.

P̄olu kuuna kp̄esiaan Sizarea

24 Gurɔ plaa gbera Felisi m̄ò k̄n̄n a Yuda naɔ kè wè bene Durusilao. À P̄olu s̄isi, ben à Kirisi Yesu náanekena yā m̄aa.

25 P̄olu e yā oo maakena musu k̄n̄n z̄indakūnad̄ɔɔ k̄n̄n yākpae k̄ena kè èe m̄ɔɔo, ben v̄ia Felisi k̄ù à bè: N̄ f̄εε n̄ tá ḡia. Gurɔ kè ma ɔ lè mé εara mà n̄ s̄isi.

26 À wée d̄ɔ P̄oluzi kè eé ɔd̄onkp̄εεgbaa daaremε, ben èḡɔ à sisii ḡen̄n̄ baaaḡɔ à m̄ó f̄aadi boao.

27 Kè à kè w̄è plaa, P̄osiu F̄esutu v̄èε Felisi ḡεε ũ. Kè Felisi yezi àḡɔ nna k̄n̄n Yudanɔ yānzi, ben à P̄olu tò da kp̄esiaan.

25

P̄olu zè k̄n̄n gana Siza kiiao

1 F̄esutu v̄εena kpatan gurɔ aaḡɔ gbera à f̄εε Sizarea à ḡaa Yerusalemu.

2 Gwen sa'orikinɔ k̄n̄n Yuda gbāadeenɔ m̄ò à kiia aɔ f̄εε k̄n̄n P̄olu yāo. Aɔ wée k̄ea

3 à s̄uu ke à tó P̄olu m̄o Yerusalemu. Zaake aɔ z̄eo wà takutεε kpákpane z̄én wà à demε.

4 Ben F̄esutu bèn̄ne: P̄olu kú kp̄esiaan Sizarea, mapi s̄ɔ mé tá gwe tia.

5 A gbāade kenɔ m̄ó wà ḡamao. Tó à yā zaa k̄emε, é o.

6 F̄esutu k̄en̄nyo lán gurɔ s̄oraaḡɔ ke gurɔ kuri taka bà, ben à εara à tà Sizarea. Kè guu d̄ò, à v̄èε a tintia à bè wà m̄ó k̄n̄n P̄luo.

7 Kè wà m̄ò, Yuda kè aɔ b̄ò Yerusalemunɔ ligazi, ben aɔ yā bíta kè wèε f̄ɔ wà à sèedadee èroonɔ dia paripari.

8 P̄olu yā s̄in̄la à bè: Méε taari ke Yudanɔ doka ke Luda uanero, ke Siza.

9 F̄esutu e w̄εtεε àḡɔ nna k̄n̄n Yudanɔ, ben à P̄olu là à bè: Né we n̄ gá Yerusalemu le mà yākpae kenyo gwe yā k̄en̄n̄ musuɔ?

10 P̄olu bè: Siza doka kè k̄ɔ s̄i wà yākpae keomεε aez̄in̄ má zen kè. Méε taari ke Yuda kenero lán mpi n̄ d̄ɔ s̄ans̄an nà.

11 Tó ma taari kè à kà wà ma deε kè, méε ḡizi mà garo. M̄ode lán méε yā kè gbē k̄en̄n̄ e oo ma musu ke ke n̄aro, gbēke zé v̄i à ma kp̄ámm̄aro. Gana Siza kiian ma z̄eo.

12 Kè F̄esutu lé kp̄ak̄s̄ɔ k̄n̄n a gbēnɔ à bè: Kè Sizan n̄ z̄eo, à kiian né gán.

Gana k̄n̄n P̄luo kí Agaripa k̄n̄n Benisio ae

13 Gurɔ plaa gbera kí Agaripa k̄n̄n Benisio m̄ò Sizarea le wà ì kpá F̄esutua.

14 Kè aõe gurɔplaa kee gwe yānzi, Fesutu bò kōn Pɔlu yāo kína pìne à bè: Gõgbē kee kú kè kè Felisi à tò da kpésiaan.

15 Kè ma gaa Yerusalemu, sa'orikinɔ kōn Yuda gbēnsinɔ mòmme kōn à yāo wà bè mà sùu ke mà yā daàla.

16 Ma bèñne tó gbē kè wà mò kōn à yāo e zé e à kō e kōn gbē kè aõ yā vī ledoonɔ à yā siñlaro, wa Romudeenɔ weè à kpámmaro.

17 Kè wa su kè ledò, mée yā gágaro. Kè guu dò gɔɔ, ben ma vée ma tintia ma bè wà mómme kōn adeeo.

18 Gbē kè aõ taari èa pìnɔ yā ò, aõe yā zaaa kè mée kpákpa a o à musuro.

19 Aõ yākete vīo n̄ dɔnzize yā musu kōn gõgbē kè wè bene Yesu yāo. À gà, ben Pɔlu zè kōn à kuuna wèndio yāo.

20 Ma bídi kè yā pì zé dōnaa, ben ma à là tó à yezi à gá Yerusalemu wà yā pì gōgōne gwe.

21 Ben Pɔlu bè Romu kinan a zεo wàgɔ a kūna. Ben ma bè wàgɔ à dākpa ai màgɔ gá à gbarε Sizaa.

22 Ben Agaripa bè Fesutunε: Má yezi mà gbē pì yā ma ma zīnda. Ben Fesutu bè: Né yā ma à lén zia.

23 Kè guu dò Agaripa kōn Benisio mò kōn gakui bítao, ben aõ gè kōkakōakekpen kōn sozanɔ gbēnsinɔ kōn wéte gbē bèedeenɔ. Kè Fesutu yā ò, wà mò kōn Pɔluo.

24 Ben Fesutu bè: Kí Agaripa kōn amɔa kè á kúwao kènɔ pínɡi, a gbē kèkii ès? Yuda kè aõ kú Yerusalemunɔ kōn gura kènɔ n̄ pínɡi gbē pì yā sè wà mòmoma, aõe wii leema aõ bè à maa àgɔ kuu dɔro.

25 Mapi s̄, mée e à yāke kè kè kà wà à dero, ben lán à zè kōn Sizao nà, ma zεo mà à gbarεa.

26 Mée yā pì gbá dō gbasà mà takada kē kīnanε à yā musuro. Beee yānzi ma mɔo a aε, atēnsa mpi kí Agaripa, le yālalanaa gbera mà yā e mà kē.

27 Zaake pisina gbarεmmana taari kè wà èa sānsān ona sai zé vī ma kiiaro.

26

Pɔlu a zīnda yā bōkōtēna kí Agaripa aε

1 Ben Agaripa bè Pɔlunε: N̄ zé vī n̄ n̄ yā o. Ben Pɔlu ɔ sè à a zīnda yā bōkōtē à bè:

2 Kí Agaripa, má è ma mìnnaa kè, kè má è mée ma zīnda yā bōkōtē n̄ aε gbāa taari kè Yudanɔ dīma pínɡi yā musu.

3 Atēnsa kè n̄ Yudanɔ fεεakaarayā dō pínɡi kōn n̄ yāketenɔ. Beee yānzi ma wée kemma n̄ ma yā kè mamε.

4 Yudanɔ ma kuuna dō n̄ pínɡi zaa ma né féte zī naana zaa ma būsun ai Yerusalemu.

5 Aõ ma dō à gì kè. Tó aõ yezi, aõ f̄ wà o kè má kú wa dɔnzirinɔ gāli kè gbāa kōn Luda yāo kè wè be Farisinɔ té.

6 Tia sa wèe yākpae keema kè ma wée dɔ lé kè Ludaa gbè wa dezinɔnezi yānzi.

7 Wa bori mèn kuri awεεplaaanɔ ègɔ dɔɔ Ludazi fāantē kōn gwāavīo wéedɔna légbēna dōnkɔ pizi. Kí, tāmaa pì yānzin Yudanɔ fεemazizi.

8 Bóyānzin Luda gènɔ fεena kèare yā zésaidee ūzi sεε?

9 Mapi s̄ yā, ma zεo kè yā kè eé bɔ Yesu Nazareti kpεε pínɡin mégɔ kee.

10 Len má kè le Yerusalemu. Sa'orikinɔ ma gba zé, ben ma Luda gbēnɔ kà kpésiaan pari. Tó wèe n̄ dεdεε s̄, ma lé ègɔ kú à guumε.

11 Mèègɔ gaa aduakekpe kōn aduakekpeo gèn baaagɔ màgɔ wée tāam̄ma mà gā nam̄ma le aõ lé sé Yesuzi. Ma pɔɔ fēnañzi, ben mèè gá ĩa dam̄ma wéte swabaaanɔa.

Pɔlu a Yesu zé sēna yā'ona

(Zīr 9:1-19, 22:6-16)

12 Beee yānzi mée gaa Damasiku kōn iko kè sa'orikinɔ ma gbarεoozi.

13 Kí, kè má té zén kōn ofāntēo di mīdangura, ma gupuraa è à bò ludambe à dāmala kōn ma gbēnō, à pāsī de ofāntēla.

14 Wa lēe tōtē wa píngi, ben ma kòto mà wà bèmē kōn Eberu yāo: Solu, Solu, à kè dia nēe wēe tāamaa? Lēzōna kōn gbáo kyatee sai e ĩa daamma fá!

15 Ma bè: Dén n ũu, Dii? Ben Dii bè: Mámbe Yesu kè nēe wēe tāaa ũ.

16 N fēe n zē. Ma bō ma mōnzi lē mà n sé ma zīkeri ũmē, ñgō de yā kè n è kōn yā kè mé o dōannēeō sēedadee ũ.

17 Mé n mī sí Yudanō o zī kōn bori pāndenō. Mé n zīimma

18 lē n n wēe kēñne, aō kpēe li gusiaane wà ae dō gupuraa, aō bō Setān gbāaan wà gē Luda pōn, lē aō durunnō e à kēm̄ma, aō baka gō kú kōn Luda gbēnō ma náanēkena yānzī.

Pōlu zīkena Yesune

19 Kí Agaripa, àmbe à tò mēe gí ludambe gbē kè bō à mòmazi yāziro.

20 Ma waazi kè Damasiku gīa kōn Yerusalemuo, ben má kè Yudea būsū gu píngia kōn bori pāndenō kiiao. Má òñne aō nōse liē wà ae dō Ludaa, aō yā kè eé tó wà dō kè aō nōse liē ke.

21 Beee yānzīn Yudanō ma kū Luda uazi, aō yezi wà ma de.

22 Luda dōnlēn má kuuo ai kōn a gbāao, ben má zēna à sēedadee ũ né fēte kōn gbēnsinōne n píngi. Mēe yā pānde oro, sé yā kè annabinō kōn Musao ò à kēe baasiro.

23 Aō bè Mesaya é mē'ōamma e, àmbe eé fēe bōna gaan káaku à gupura yā o Yudanōne kōn bori pāndenō.

24 Kè Pōlu e a zīnda yā bōkōtēe lē, Fesutu wīii dōa à bè: Īa kāmman yó Pōlu? N dōna bíta bé èe n mī liēe.

25 Ben Pōlu bè: Īa e kámáro, gbē bèede Fesutu. Yāzēdeen mēe oo, bensō yāpuraame.

26 Kí, lán n yā beeenō dō nà mé fō mà yā onne súusu vīa sai. Má dō kè à kee e ke n mī kpēero, zaake yā pī né gusae yānlo.

27 Kí Agaripa, n yā kè annabinō ò sīó? Má dō kè n sī.

28 Ben Agaripa bè Pōlune: Gurō zaka néngo kè guu nēe daa né fō n ma liē mà gō Yesudee ũn yó?

29 Pōlu bè: Baa tia ke gīkena má yezi, tó Ludaa wè. Èe ke ndonlo, kōn gbē kè aōe ma yā maa gbāano n píngi, aō gō lán má de nà mōkyakoo kēnō baasi.

30 Ben kīna pī kōn būsū gbēnsio kōn Benisio fēe kōn gbē kè aō kakōana gweenō.

31 Kè aō bōe, aōe o'ookōne: Gbē pī e yā kè kà wà à de ke wà à da kpésiaan kero.

32 Ben Agaripa bè Fesutune: Tó gbē pī e zē kōn gana Siza kiiao yāro, lē wé fō wà à gbare.

27

Gana kōn Pōluo Romu góro'ite guu

1 Kè wà zēo wà da Itali zén, ben wà Pōlu kōn pisina kpaa kenō nà soza bàdee kè wè benē Yuliune a o zī. À de soza gāli kè wè be Siza sozanō dōn'aēdeenō doke ũ.

2 Wa gē góro'ite kè bō Adaramitiumu guu, èe bōe kōn Asia būsū wētēnō, ben wa da zén. Masedonia būsū gbē Arisitaku Tesalonika kúwao.

3 Kè guu dō wa ka Sidō. Yuliu Pōlu kūna kōn nōseo do, ben à à gbà zé à gá a gbēnō gwa lē aō dōnlē kēne.

4 Kè wa bō gwe, wa ka í dagura. Kè ĩa e daawale yānzī, ben wa dō Sipiru būsuzi kpēe kpa.

5 Táa'ona ísīaa dagura wa dō Silisia kōn Pamfilia būsunōzi, ben wa ka Mira, Lisia būsun.

6 Gwen soza bàdee pī Alesandaria góro'ite kè èe gaa Itali èn, ben à wa kan.

7 Gurō kenō guu wa tá būsā. Ōsi kōn ōsiion wa ka Sinidu léa. Kè ĩa e wewe wà gá súusuro, wa pāne wa bō Kereti būsū kpēe kpa Salamōne sae.

8 Ōsi kōn ōsiio wēe dōo Keretizi, ben wa ka guu kè wè be Górodōki Maaan. À kīi kōn wētē kè wè be Laseao.

⁹ Lán wa gi kè zén nà, wa gana aε gò kari ũ, zaake Yudanɔ léyiguroɔ gè kò. Beee yānzi Pɔlu lé dàmma

¹⁰ à bè: Gbēnɔ, má è tá kèkii é mó kɔn ásaruo bítao kɔn mɔnzio. Èe ke goro pì kɔn à asoonɔ adonlo, kɔn wapinɔme se.

¹¹ Mɔde soza bàde górofirɔ kɔn górodeeo yā sɔ de Pɔlu yāla.

¹² Gu pì maa wà goro dɔn wà buusie ble gwero, ben gbē paridee zè kɔn dana zén-o. Aɔ yezi wà ká Fenisi, wéte kè kú Kereti ɔfántēgēkpen kpa, tó eé sí ke wà buusie ble gwe.

Zàgā'īa fēna ísiaala

¹³ Kè ĩa busε fēe sɔɔmetε kpa, aɔe daa aɔé fɔ wà n poyezi kemε. Ben aɔ n goro pòro wà dà zén aɔe dɔɔ Keretizi kīkīi.

¹⁴ Èe gi kero zàgā'īa gbāaa kè wè be ĩa pāsī bò Kereti kpīi kpa.

¹⁵ À goro liε, wée fɔ wà mì dɔa dɔro, ben wa gɔ tézi.

¹⁶ Kè à wa kpa luan néngo kè wè be Kodazi, à kèwa sàò féte. Ɔsi kɔn ɔsiion wa wa górone m̀sibɔ è wá kú gwe.

¹⁷ Kè aɔ sè wà gèro goro ìsi guu, ben aɔ kèke aɔ bà kà goro ìsi p̀ne. Kè aɔe vīa keε Libia bùsu ísararaa gēnane yānzi, ben aɔ goro kúra p̀eé ín aɔ gò té ĩazi.

¹⁸ Kè guu d̀, lán zàgā'īa gi e wa goro yīpayīpaa gbāngbān nà, ben aɔ nà asoonɔ zuzunaa í guu.

¹⁹ À gurɔ aagɔdee zī aɔ n goro zīkebɔnɔ b̀e aɔ kwèe n zīnda.

²⁰ À kà gurɔ ũgbangba ɔfántē kɔn sɔsɔnenɔ e boro, ĩa pāsī pì kɔn louo e kpáero. M̀sina tãmaa kè wá vī yāa yāawa p̀ngi.

²¹ Wa gurɔplaa kè wée e wa pò blèro, ben Pɔlu fēe à bènnε: Gbēnɔ, tó a ma yā m̀me yā, le wée fεε Kereti, m̀nzɔ kɔn ásaruo kè borii gbasa à wa lero.

²² Ai tia méε lé daaawa à a làakari kpáε! A gbēke é garo, séde goro pì yaka.

²³ Gīa gwāavī Luda kè má de à pò ũ méε dɔɔzi malaika b̀ à m̀mazi

²⁴ à bè: Nton vīa kero, Pɔlu. Séde n Siza aε le. Luda gbē kè aɔ kúnyo goro guunɔ b̀nnε aafia n p̀ngi.

²⁵ Beee yānzi gbēnɔ, à a làakari kpáε! Má Luda náane vī kè eé ke lán à òme nà.

²⁶ Séde wà ká luan ke ísararaan.

²⁷ À gurɔ gēro dosaidee zī gwāavī ĩa pāsī pì e wa gáε Adariatiki íla ai tia. Ben lezāndo goro gbēnɔ e daa wa ka kī kɔn í baaome.

²⁸ Ben aɔ bà ílgwabɔ gbàre ín, aɔ è gāsāsuu basiigɔ. Kè à kè saa féte aɔ gbàre dɔ, aɔ è à zà kà gāsāsuu baaagɔ.

²⁹ Aɔe kpana gbèlaa vīa keε, ben aɔ kúra m̀en siigɔ gbàre goro p̀ro kpεε, ben aɔe adua keε le guu d̀m̀ma.

³⁰ Goro gbēnɔ e zé wεtεε aɔ b̀e goro guu aɔ bàa lé, ben aɔe goro m̀sibɔ pì pitaa aɔ da íla, aɔe keε lán wà be wà yezi wà kúranɔ gbare goro aε bà.

³¹ Ben Pɔlu bè soza bàdeene kɔn à bàsaideenɔ: Tó gbē beenɔ e gɔ goro guuro, é fɔ à boro.

³² Ben sozanɔ goro m̀sibɔ bànɔ z̀z̀z̀ aɔ tò à lèe ín.

³³ Kè guu yezi à dɔ, Pɔlu agbaa kpànnε n p̀ngi aɔ pò ble à bè: À gurɔ gēro dosain gbāa a gɔ logona p̀blee sai.

³⁴ M̀eε agbaa kpaaare à pò ble, le à gbāaa e à b̀ aafia. Baa a m̀kã m̀en do eé léero.

³⁵ Pɔlu yābee'ona gbera à buredi sè à Luda sáabu kpà baade p̀ngi wáa, ben à li èe soo.

³⁶ Aɔ baade p̀ngi làakari kpàε, ben aɔ pò blè sa.

³⁷ Wamɔwa kè wá kú goro guunɔ wa p̀ngi wa ka gɔn wàa do kpé baaagɔ akuri awεεswεεdo.

³⁸ Kè aɔ pò blè wà kà, aɔ p̀wεε b̀e wà kà ín, le goro e à futa kú yānzi.

Góro'ite yakana

³⁹ Kè guu d̀ò, ās̄ s̄ĩs̄ĩaa è ās̄oe d̄õro. Kè ās̄ ígukoto è k̄õn b̀usu'ãat̄eo sarara, ben ās̄ z̀eo wà gá k̄õn góroo ígeezi, tó wee f̄s̄.

⁴⁰ Ās̄ kúran̄o p̀oro ās̄o dà í guu, ben ās̄ górolib̄on̄o bà p̀oro ḡõo. Ās̄ góro ae bisa p̀oro ãane, ben ās̄ mì p̀e ígeezi p̄ia.

⁴¹ Ben ās̄ si b̀usu'ãat̄en̄ d̄õna sai, ben góro z̀e gwe. B̀usu'ãat̄e p̀i góro ae k̀ũ ḡinḡin̄ èe f̄s̄ à nigáro, ben ís̄k̄ana k̀e e kakaa k̄õn gb̄ãaa e góro p̀or̄o kp̄ee yakaa.

⁴² Sozan̄o z̀eo wà p̄isan̄o d̄ede, le ās̄ gb̄eke tón í kp̄a wà p̄it̄inguro yãzi.

⁴³ M̄ode soza bàdee yezi à P̄olu mì sí, ben à ḡinne ās̄ ñ p̄oyezi ke. À bè íkparin̄o d̄õn̄e ae ās̄ kusi ía ās̄ bikũ,

⁴⁴ gb̄e kp̄aaan̄o ḡõ té ñ kp̄ee lí l̄et̄egeen̄o ke góro kason̄o musu. Len baade p̄ingi í baa le aafia le.

28*P̄olu kuuna Malata luan*

¹ Kè wa í baa le aafia, wá mà luan p̀i tón Malata.

² B̄edeen̄o wa si k̄õn yenzio maamaa. Ās̄ gb̄aake kp̄awazi, ās̄ té sà l̀ewe, zaake lou nà manaa, ben ãa b̀e.

³ P̄olu yàka kete kàk̄õa à mò èe kaa tén, pitigoo kú à guu. Kè té puusu à pà, à b̀ò à P̄olu sò a ɔ̄a.

⁴ Kè b̄edeen̄o ml̄e p̀i è d̀ò à ɔ̄a, ās̄ bèk̄õn̄e: Gb̄e beee né gb̄ederime yãpura. Baa k̀e à bikũ ìla aafia, yãpuraa e wene àḡõ kuuro.

⁵ M̄ode P̄olu ml̄e p̀i gb̄ake à dà tén, èe p̄oke ken̄ero.

⁶ Gb̄en̄o w̄ee d̄õzi k̀e à ɔ̄ é ká à l̄ee à ga gwe ḡõm̄e. Kè à ḡi k̀e, ās̄ è p̄oke e à lero, ben ās̄ lé l̄ie ās̄ bè, gb̄e p̀i né t̄aa ìsi kem̄e.

⁷ Guu p̀i saen̄ luan gb̄ensi k̀e wè ben̄e Publiu b̄ee kún. À wa dīe gur̄o aaḡõ à nib̄okee k̀ewe k̄õn yenzio.

⁸ Publiu dee daena k̄õn m̄ewãao èe b̄andub̄andu kee. Ben P̄olu ḡe à kiia à adua k̀ene, à ɔ̄ k̀ea à à k̀ek̄õa.

⁹ Kè à k̀e le, luan p̀i gyãre kp̄aaan̄o mò à kiia, ben ās̄ k̀ek̄õa se.

¹⁰ Ās̄ wa kpe dà maamaa. Kè w̄ee taa, ās̄ k̄us̄ãe k̀ewe d̀ò.

P̄olu kana Romu

¹¹ Wa kuuna luan p̀i guu m̄o aaḡõo gb̄era wa ḡe góro'ite k̀e buusie bl̄e gween wa da z̄én. Góro p̀i b̀ò Alesandaria wà sika t̄aan̄o s̄eeda k̀ea.

¹² Kè wa ka Sirakusi, wa gur̄o aaḡõo k̀e gwe.

¹³ B̄ona gwe wa d̀ò ígeezi ai wa gaa káo Regiumu. Kè guu d̀ò ãa b̀ò s̄oom̄ete kpa, à gur̄o plaadeen wa ka Put̄eoli.

¹⁴ W̄ete p̀i guun wa Yesudeen̄o lèn. Ās̄ bè wà s̀uu ke wà azuma doo keñyo. Wá k̀e le, ben wa da Romu z̄én.

¹⁵ Romu Yesudeen̄o wa baaru mà, ben ās̄ mò dawale. Gb̄eken̄o wa le Apiu Yàran, gb̄eken̄o s̄õ guu k̀e wè be Pitakimen'aaḡõn. Kè P̄olu ñ é, à Luda s̄áabu kp̄a à a làakari kp̄ae.

P̄olu waazikena Romu

¹⁶ Kè wa ka Romu, wà P̄olu gbà z̀e àḡõ kuu adona k̄õn soza k̀e eéḡõ à d̄ãkp̄aao.

¹⁷ Gur̄o aaḡõo gb̄era P̄olu Yuda gb̄ensin̄o sisi. Kè ās̄ kàk̄õa, à bènn̄e: Ma gb̄en̄o, m̄ee z̄ã Yudan̄one yãkearo. M̄ee b̄o wa dezin̄o f̄eakaarayãke kp̄eero, ben wà ma k̀ũ Yerusalemu wà ma kpa Romudeen̄o.

¹⁸ Ās̄ ma lala yãzi ās̄oe yãke e ma musu k̀e kà wà ma d̄ero, ben ās̄ yezi wà ma gbar̄e.

¹⁹ Ben Yudan̄o b̀ò ma kp̄ee. Tiasi ma ze k̄õn gana Siza kiiao, èe ke má yã v̄i k̄õn ma b̀usu gb̄en̄onlo.

²⁰ Beee yānzi ma a gbeka, le wà kō e mà yā oao, zaake gbē kè Isarailinɔ wéε dɔzi yānzin wà mò kè kāmazi.

²¹ Ben aō bènε: Wéε takada ke e à bò Yudea bùsun n yā musuro. Wa gbēke sō e bɔ gwe à sùwe kōn n baaru zaaaoro.

²² Wá è à maa wà yā kè n vīi ma n lézī, zaake wá mà kè wè dɔnzize pì zaa bo gu píngiame.

²³ Aō gurɔ diékōne kōn Pɔluo, ben aō mò à kiia ua kè à pìtan paripari. À yezi aō a yāze dō Yesu yā musu, ben à nà Musa dokaa kōn annabinɔ yānɔ, à kpata kè bò Luda kiia yā ònne à bókōteńne zaa kōngɔ ai uusie.

²⁴ Gbēkenɔ yā kè èe oonɔ zé è, mɔde gbēkenɔ gizi.

²⁵ Kè aōε kēekōa kōn leokpakōao, Pɔlu yā mèn doo kàarańne à bè: Yā kè Luda Ninii dà annabi Isayanε à ò a dezinɔne né yāpuraame, kè à bè:

²⁶ N̄ gá n̄ o gbē m̀nɔne,
aōégō swā kpaa yākemana sai,
aōégō guu gwaa yāke'ena sai.

²⁷ Aō n̄se vīro le wàton òndō kūro yānzi,
aō swā gbāa le aōton yā maro yānzi,
aō wéε kpakōrena le aōton guu ero yānzi,
zaake aō yezi wà ae dɔma mà n̄ gba aafiaro.

²⁸⁻²⁹ Beee yānzi, àgō dō kè Luda gbēnɔ zī kōn m̀sina yāo bori pāndenɔa. Aōmbe weé sí.

³⁰ Pɔlu kè kpé kè èe à fīa boo guu wè plaa mámmam. Ègō gbē kè aōè mó fàadi boonɔ kūu oplaplaa n̄ píngi.

³¹ À kpata kè bò Luda kiia yā waazi kēńne à Dii Yesu Kirisi yā dàńne kōn làakario kpaena, gbēkee e kpánero.

ROMUDEENŃ

Baade píngi né durunkεrimε 1:1-3:20
 Lán Luda è tó yā bǎnyo nna nà 3:21-4:25
 Kuuna gbε dufunŃ ũ Kirisi guu 5:1-8:39
 Yā kè Ludaa e wεtεε IsarailinŃ musu 9:1-11:36
 YesudeenŃ yākεna 12:1-15:13
 Pɔlu ikpamma 15:14-16:27

Pɔlu ikpana RomudeenŃa

- ¹ MamŃma Pɔlu, Kirisi Yesu zǎbleri, Luda ma sisi à ma diε a zǎri ũ, baaru nnaa
² kè à gǎake à à lé gbε a annabinŃne aŃŃ kè à yān kpàri ũ.
³⁻⁴ À Né Yesu Kirisi wa Dii yān baaru nnaa pì ũ. À gbεnteekeε guu à bǔ Dauda borii guume. À ludaninikeε guu à fεena gaan òdɔawe kǔn gbāaaŃ kè Luda NéŃ à ũ.
⁵ Kirisi ma gba zé màgǔ de a zǎri ũ bori píngine, le aŃ e wà à náane ke aŃ gǔ à yāmarinŃ ũ le à tǔ bǔ.
⁶ Á kú gbε kè Yesu Kirisi n sísí à n sέnŃ té se.
⁷ Ma takada kékii kεare, a Romudee kè Ludaa yeazi à a sisi a gǔ à gbεnŃ ũ píngi. Luda wa De kǔn Dii Yesu Kirisio gbεkeε keare à a gba aafia.
⁸ Káaku gǎa ma Luda sáabu kè Yesu Kirisi gǎzǎ a píngi yā musu, kè a ludanaanekεna dà andunala píngi yānzi.
⁹ Tó méε adua keε gurŃ píngi, a yā è sāmaguro. Ludan ma sèedadee ũ. Àpin méε dɔɔzi kǔn nǔsεo do méε à Né yā baaru kpaa.
¹⁰ Mεègǔ wée kea à zé kekεmε lán à yezi nà, le mà e mà mó a gwa sa.
¹¹ Ma wéesialεna nii e ma deε maamaa, le mà e mà Luda Nini gba ke daagu a kāsāpεεna yānzi,
¹² le a ludanaanekεna kǔn ma pǔo e à wa baade gba swε.
¹³ Ma gbεnŃ, má yezi àgǔ dǔ kè mεègǔ gurŃ diεε gεn baaagǔ mà mó a gwa, le mà a zǎi gbε e a té lán má è bori pāndenŃ té nà, mǔde ai tia méε zé ero.
¹⁴ GirikiyāmarinŃ kǔn GirikiyāmarisaideenŃ n píngi, dǔrinŃ kǔn dǔrisaideenŃ n píngi, n yā gǔ ma yā ũ.
¹⁵ Beee yānzi ma mè wà mà baaru nnaa pì kpá a RomudeenŃne se.
¹⁶ Mεè wí de kǔn baaru nnaa pì yāoro, àmbe gbāaa kè Luda è gbε kè aŃŃe à náane keεnŃ mǔ sío ũ, atεnsa YudanŃ, n gbera bori pāndenŃ.
¹⁷ Baaru nnaa pì è owe lán Luda è tó yā bǎnyo nna nà. À de ludanaanekεna yā ũ adome, lán wà kè Luda yān nà wà bè: Gbε kè Ludaa tò yā bǔo nna à náane kè èe keε yānzi égǔ kuu.
GbεnteenŃ né taarideenŃmε Luda kiia
¹⁸ Zaa musu Luda è a pǔfε pita gbεntee kè n zaakεna è zé zǔ yāpuraanεnŃa n pākpazina kǔn n zaakεnao yānzi.
¹⁹ Yā kè weé fǔ wà dǔ Luda yā musu utenańnero, Luda bé à yā pì bǔńne gupuraa.
²⁰ Zaa gurŃ kè à anduna káε, à gbāaa kè è yāaro kǔn à ludakeε kè wè e kǔn wéεoroŃ bǔ gupuraa à zǎinŃ guu wásawasa. Beee yānzi gbεnteenŃ agbaakpana vǎro.
²¹ AŃŃ Luda dǔ, mǔde aŃè bèε líne a zéa wà à sáabu kpáro. N laasuunŃ kè pā, ben aŃ gǔ gusiaan n mǔsai yānzi.
²² AŃ n zǎinda diε ǔndǔrinŃ ũ, ben aŃ gǔ mǔsasideenŃ ũ.
²³ AŃè dɔnzi ke gbεntee kè aŃè gaanŃ kǔn bāanŃ kǔn nǔbŃnŃ kǔn pǔtaa'onkuseanŃ takane Luda kè è garoo gεε ũ.

24 Àmbe à tò Luda n kpá gbāsīkenazi, le aō wísaiyā ke kōo, lán aōè à ni de n nòse guu nà.

25 Aō Luda yāpuradee lendee kpà kōn egεεo. Aōè dōnzi ke Luda pókēnanōne wà dōnzi Luda kè pó píngi kè gēe ũ. Aubarikadeen à ũ gurō píngi! Aami.

26 Beee yānzi Luda n kpá wísaiyā nidēnaa. Baa n nōgbēnō yā kè wè keε lendee kpà kōn yā kè wè kεrooo.

27 Lemε se gōgbēnō yā kè wè ke kōn nōgbēnō tò, aōè lugakōzi. Gōgbē kōn gōgbēo è wísaiyā ke kōo aōè à gbē e n zīndaa n sāsāna lén.

28 Zaake aōe we wà zè kōn Luda dōnaoro, ben à n laasuu kè lekpeε, le aō yā kè de wà kεroonō ke.

29 Yā zaa píngi pèkōrēm̄ma: Nòse pāsī, wéekaka, kēna kōo īi, nòsegōaanō, gbēdēna, swèe, gbēblēna kōn mōnafikikēnao. Kōmōtōdeenōn n ũ,

30 gbēyakarinō, Luda ibēenō, gbē takiikerinō, yōkōdeenō, ĩadārinō, zaa laasuulērinō, de kōn dao yāmarisaideenō,

31 mīsaideenō, náanesaideenō, gbēyākerisaideenō, sósobisaideenō.

32 Aō dō kè Ludaa diε kè yā beee taka kērinō kà wà n dεdε, mōde aōè ze kōn à kenano adoro, aōè té ká à kērinōmmε dō.

2

Luda é yākpae ke a zéa

1 Beee yānzi mmōn kè neè gbē pānde taari ee, n agbaa vī n kpáro. Tó n gbē pānde taari è, n n zīnda dà yāmmε, zaake n gbētaari'eri neè ke le se dō.

2 Wá dō kè Luda yākpaekeena kōn yā beee taka kērinō kuu a zéamε.

3 Mmōn kè neè yā beee taka kērinō taari e, ben neè ke le se, néε daa né bō Luda yākpaekeenan yó?

4 Ke néε dōkeε kōn Luda nnakēnnēna bítao kōn à menao kōn à sūuomε? N dō kè Ludaa e à nnaa kēnnε le n nòse liε yānzinloo?

5 N swāgbāaa kè, néε nòse liero, néε pōfē kaakōanzi ai Luda pōfēpitammagurō zī, tó Luda yākpaekeena kōn gbēnō a zéa bō gupuraa.

6 Eé fīa bō baadenε a yākeena.

7 Gbē kè aōe gakui kōn bēeo kōn mēvāsaio wetεε bensō aōe à maaa keε kōn menaonō é wēndi kè è yāaroo e.

8 Gbē kè n zīnda poyeziyā e dōnne ae aō gi yāpuraazi aō té à zaaazinō sō, Luda é pōfē kōn pētēo pitaīma.

9 Wētāmma kōn wāwāao é zaakeri píngi le, atēnsa Yudanō, n gbera bori pāndenō.

10 Luda é maakeri píngi gba gakui kōn bēeo kōn aafiao, atēnsa Yudanō, n gbera bori pāndenō.

11 Zaake Luda è gbēke wéε gwaro.

12 Gbē kè durun kè Musa doka dōsai é kaate le doka pī sai. Gbē kè durun kè nana doka pī zī sō, Luda é yākpae keo doka pī musumε.

13 Èe ke gbē kè èe doka maa kōn swāo bé à maa Luda kiiaro. Gbē kè èe zīi keεa bé eé bō maa.

14 Tó borii kè aō Musa doka dōroonō yā kè kō sio kè kōn n zīndao, aō doka vī n zīndaame.

15 Aōe dōdōawe kè yā kè kú doka pī guu kú n nòsemme. Aō laasuu e yāpura kpaaa dō, zaake aō laasuu mēn doro, à kenō è n da yān, à kenō è n bōn.

16 Lemε yākpaekegurō zī Luda é yākpae ke kōn gbēntēenō yā kè utena aō nòsen musu Kirisi Yesu gāzī, lán baaru nnaa kè mēε kpaa ò nà.

Yudanō né dokadarisaideenōmε

17 N Yuda ina, n ze kōn n Yudakeεo, n Musa doka náane vī, néε yōkō keε Ludao.

18 N Luda poyezi dō kōn yā kè zé vīo, kè wà doka pī dàdanne yānzi.

19 Née daa n̄ de v̄ian̄ wéede ũ, gb̄ k̄e āo kú gusiaa guun̄o fitia ũ,

20 wéesiadeen̄o yādanneri ũ, gb̄ dufun̄o aufaa ũ. Née daa Luda dokan̄ dōna kōn yāpuraao mi ũ.

21 Mm̄on̄ k̄e neè yā da gb̄ pānden̄e, b̄oyānzi neè da n̄ zīndan̄eziroo? N̄ bè wāton̄ kpāi oro, mpi neè o s̄s̄?

22 Neè be wāton̄ zina kero, neè zina ke s̄s̄? Neè kya ká tāan̄on̄, neè n̄ kpé p̄on̄o kpāi o s̄s̄?

23 Neè ȳk̄o ke Luda doka musu, ben n̄ doka p̄i danasai è Luda tó yaka.

24 Zaake a yānzin̄ bori pānden̄o èḡo Luda tó zaaa siizi lán wà k̄e à yān nà.

25 Tó n̄ Luda doka kūna, ben bānguk̄ena àre v̄inne. Tó née à yā da s̄oro, n̄ sáa kōn gef̄odeen̄e.

26 Tó gef̄odee Luda dokan̄o kūna, Luda é gef̄odee p̄i gwa sáa kōn gb̄ k̄e bāngu k̄erooro?

27 Baa tó n̄ doka takada p̄i kūna bens̄o n̄ bāngu k̄e, tó née doka p̄i daro, bānguk̄erisaidee k̄e kūna é tó yā danla.

28 Kuuna Yuda ũ yāpuraa né m̄ebaayānlo, lem̄e bānguk̄ena yāpuraa né m̄ebaayānlo se.

29 Kuuna Yuda ũ yāpuraa né n̄sguueyāme, lem̄e d̄o bānguk̄ena yāpuraa né n̄seguuyāme se. Luda Nini zīime, èe ke doka takada yānlo. Luda bé è gb̄ beee taka sáabu kpá, èe ke gb̄enteenlo.

3

1 Kaarana kpareen̄ Yudakee v̄i? Àre kpareen̄ bānguk̄ena v̄i?

2 À kaarana v̄i bíta yā p̄ingi guu. Káaku ḡia Luda a yā n̄anne n̄ z̄ime.

3 K̄e āo gb̄ken̄o náane v̄iro, b̄on̄ beee v̄i? Āo kuuna náane sai é Luda náane gboroo?

4 Auo! Lenlo! À tó Luda ḡo yāpuraa v̄i, baa k̄e gb̄ p̄ingi né eḡedeeme, lán wà k̄e Luda yān nà wà bè:

Tó n̄ yā ò, n̄ yā èḡo zé v̄i,

tó n̄ yākp̄e k̄ényo, n̄ yā é ble.

5 Tó wa zaakee è Luda maakee b̄o gupuraaa, b̄o yān wé oo? Wé be Ludaa maaro k̄e è p̄of̄e pitawa yānzin̄ yó? M̄éé oo lán gb̄entee ona bàme.

6 Auo! Lenlo! Tó Luda yāze v̄iro, à k̄e dia eé f̄s̄ à yākp̄e ke kōn andunao?

7 Gb̄eke é be, tó a eḡedek̄ee e Luda náane kaara bens̄o èe à tó b̄o, b̄oyānzin̄ eé yā daala lán durunk̄eri bàzi?

8 Tó n̄ ò le née bee wà yā zaaa ke, yā maaa é b̄on̄. Gb̄eken̄o ma tó zaaa s̄i wà bè len̄ meè o le. Luda yādanlana k̄o s̄inyo.

Gb̄eke maaro

9 Tò! Wa Yudan̄o wá s̄on̄ yó? Lenlo fá! Zaake ma Yudan̄o kōn bori pānden̄o b̄ob̄o n̄ dàn n̄ p̄ingi k̄o, āo p̄ingi né durun̄ z̄on̄e.

10 Wà k̄e Luda yān wà bè:

Gb̄eke maaro, baa m̄en̄ do.

11 Làakaride kee kuuro, Luda kii weteri kee kuuro.

12 Āo s̄as̄a n̄ p̄ingi āo ḡo d̄or̄o sai, yāmaakeri kee kuuro, baa m̄en̄ do.

13 Āo k̄oto de lán mira w̄ena bàme, āè l̄enna k̄as̄aíne,

āo légb̄e né pitigoo s̄ew̄eme,

14 yā ìi kōn gb̄ekanao n̄ lé p̄a.

15 Āo w̄aa kōn gb̄eden̄ao,

16 āè kisia kōn p̄osiaao kp̄ánzi,

17 āo aafia zé d̄oro,

18 āo w̄éé èḡo Luda wí v̄iro.

19 Wá dǎ kè Luda doka píngi de gbě kè aǎ na doka pì ɔzĩnɔ pó ũme, le gbě píngi lé gǎ nakǎana, anduna gbě píngi gǎ taaridee ũ Luda kiia.

20 Zaake gběke é bɔ maa Luda kiia doka pì kũna yǎnziro. Luda doka bé è tó wà durun dǎ.

Dian Luda è tó yǎ bɔnyo nna nà

21 Dian Luda è tó yǎ bɔnyo nna nà bò gupuraaa sa, lán à yǎ kěna Musa doka kǎn annabinɔ takadanɔ guu nà. Èe ke à doka kũna yǎnlo.

22 Luda è tó yǎ bɔnyo nna Yesu Kirisi náanekena yǎnzime. Gbě kè èe à náane kee píngi pómé. Gběke bɔna adoro,

23 zaake baade píngi durun kè, aǎ kěsǎ Luda gakuizi.

24 Luda è tó yǎ bɔnyo nna gbaa ũ a gběke yǎnzi Kirisi Yesu kè à n bó gǎzĩ.

25 Àpin Ludaa kpà durun agbaakpabɔ ũ gbě kè aǎe à aru náane keenone, le à ɔɔba baade píngine kè èe yǎ ke a zéame. À mena yǎ, èe durun ziinɔ yǎ daro,

26 ben à ɔɔaǎne tia kè èe yǎ ke a zéa. Dian Luda è yǎ ke a zéa nán gwe, bensǎ è tó yǎ bɔ kǎn Yesu náanekerinɔ nna.

27 Gběntenɔ é fǎ wà ïa dǎ dǎ? Bee é sí kero. Bóyǎnzii? Zaake à de zĩkena dokaa yǎ ũro, ludanaanekena yǎme.

28 Zaake má è yǎ è bɔ gběo nna Yesu náanekena yǎnzime, zĩkena dokaa baasi.

29 Luda né Yudanɔ Ludame ntěes? Bori pǎndenɔ Ludan seroo? Èe, bori pǎndenɔ Ludame dɔ.

30 Zaake Luda mèn dome. Eé tó yǎ bɔ kǎn gbě kè bǎngu kèo nna a náane kè èe kee yǎnzime, bensǎ eé tó yǎ bɔ kǎn gefɔɔdeeo nna a náane dǎnkǎ pì musu.

31 Wée doka daa pǎke ũro ludanaanekena yǎnzin yǎ? Lenlo, wée gbǎaa kpaaame.

4

Yǎ bɔna Ibraĩo nna ludanaanekena yǎnzi

1 Wa Yudanɔ, wé be diame wa dezi káaku Ibraĩ yǎ musuu?

2 Tó Ludaa tò yǎ bɔo nna yǎ kè à kè yǎnzi, le à ïadǎyǎ è, mɔde èe fǎ à dà Luda aeziro.

3 Dian wà ò nà Luda yǎn? Wà bè Ibraĩ Luda náane kè, ben Ludaa tò yǎ bɔo nna a náane kè à kè yǎnzi.

4 Fǎibona zĩkerine né gběkekennenanlo, à asaiapome.

5 Baa tó gbě e yǎke kero, tó èe Luda kè è tó yǎ bɔ kǎn taarideenɔ nna náane kee, Luda é tó yǎ bɔo nna a náane kè èe kee yǎnzi.

6 Dauda gbě kè Ludaa tò yǎ bɔo nna yǎkekesai aubarika'ena yǎ ò à bè:

7 Aubarikadeenɔ gbě kè Luda pó kù n taarinɔla à n durunɔ kèrmanɔ ũ.

8 Aubarikadeen gbě kè Dii é à durun yǎ daroo ũ.

9 Aubarika beee né gbě kè bǎngu kè pómé adoó, ke gefɔɔde pómé dɔ? Wà bè Ludaa tò yǎ bɔ kǎn Ibraĩo nna, kè à à náane kè yǎnzi.

10 Ibraĩ de diame gurɔ kè Ludaa tò yǎ bɔo nna? À bǎngukenaó ke gefɔɔdeeme? Èe bǎngu kero, gefɔɔdeeme.

11 Ben à bǎngu kè sèeda ũ kè Ludaa tò yǎ bɔo nna à gefɔɔdekegurɔ yǎnzi. Len à de gefɔɔdee kè Ludaa tò yǎ bɔnyo nnaanɔ dezi ũ le n píngi n ludanaanekena yǎnzi.

12 À de gbě kè aǎ bǎngu kènɔ dezi ũme dɔ. Èe ke aǎ bǎngukena yǎnzinlo, kè aǎ té wa dezi Ibraĩ kèsɛgbezi yǎnzime kè à Luda náane kè a gefɔɔdekegurɔ.

Dian Ibraĩ Luda náane kè nà

13 Luda lé gbě Ibraĩne kǎn à boriinɔ à bè anduna é gǎ n pó ũ. Èe ke à doka kũna yǎnzinlo, kè Ludaa tò yǎ bɔo nna a náane kè à kè yǎnzime.

¹⁴ Tó gbě kè aṣo doka kúnano bé weé kí ble, ãndë ludanaanekena àre vïro bensõ Luda légběna kè famma,

¹⁵ zaake doka è mó kōn Luda pofeome. Guu kè doka kúnlo, taari ègõ kuuro.

¹⁶ Beee yānzi pó kè Luda a lé gbè ena né à náanekena yāme, le àgõ de à gběke yā ũ. Légběna pì sō né Ibraĩ bori pìno pómé n pínghi, èe ke gbě kè aṣo Musa doka kúna ntēenonlo, kōn gbě kè aṣo Luda náane kee lán Ibraĩ bānoome do. Ibraĩ né wa pínghi dezime.

¹⁷ À de wa dezi ũ Luda kiia, lán wà kè Luda yān nà. Luda bè a à diè bori pariino dezi ũ. Ibraĩ Luda kè è wèndi kpá gèno à tó pó kè kuu yāroonõ gõ kuu náane kè.

¹⁸ À Luda náane kè à wée dò pó kè gběke wée doziroozi, ben à gõ bori pariino dezi ũ lán Ludaa òne nà à bè, leme à boriino égõ de le.

¹⁹ Ibraĩ kà lán wè basoro taka bà. Baa tó à laasuu lè a gōgběkeboṣaia kōn Sara né'iso tatanao, à ludanaanekena e busaro.

²⁰ Èe seka ke lé kè Ludaa gbènearo, èe gí Luda náane keziro, ben à gbāa è a ludanaanekena à Luda tó bò,

²¹ zaake à dō kè à yā fena vïro, Luda é fō à lé kè à gbè pì ke.

²² Beee yānzin Ludaa tò yā bōo nnazi.

²³ Wèe yā bōnao nnaa pì kè à mèn doo yānziro,

²⁴ wà kè wamowa kè Luda é tó yā bōwao nnaano yānzime do, wamowa kè wée Luda kè à wa Dii Yesu fèe bōna gaan náane keeno.

²⁵ Luda à kpamma le à e à wa taarino kewe yānzime, ben à à fèe wèndio le yā e à bōwao nna yānzi.

5

Kena nna kōn Ludao

¹ Lán Ludaa tò yā bōwao nna nà à náane kè wée kee yānzi, wá nnao sa wa Dii Yesu Kirisi gāzĩ.

² À náanekena guu wa zé è à gāzĩ wa gē Luda gběke kè wá kúo pì guu, ben wée pōnnaa kee kōn Luda gakui kè wá wée dozio.

³ Èe ke beee adoro, wée pōnnaa kee kōn wa nawēakenao do, zaake wá dō kè nawēa è mó kōn menao,

⁴ mena è mó kōn dà maaao, dà maaa è mó kōn tãmaao,

⁵ tãmaa sō è wa néro, zaake Luda a yenzi dà wa nōsen a Ninii kè à wa gbaa gāzĩ.

⁶ Wa gbāasai guu Kirisi gà wamowa zaakerino gēe ũ gurō kè Ludaa diēa.

⁷ Gana gbě maaa gēe ũu aagarō. Ke gběke é we à ga gbě maaa gēe ũ gwēe,

⁸ ben Ludaa òdawe dian á yewazi nà, zaake wa durundekēe guun Kirisi gà wa gēe ũ.

⁹ Lán yā bōwao nna nà sa à aru yānzi, wa wa sina Luda pofēa à gāzĩ yā o doó?

¹⁰ Yā wá ïi kōn Ludaome, ben wa keo nna à Né gana yānzi. Lán wa ke Ludao nna nà sa, wa wa mīsina à kuuna wèndio yānzi yā o doó?

¹¹ Èe ke kèkiime adoro, wée pōnnaa kee kōn Ludao do wa Dii Yesu Kirisi kè tò wa keo nnaa gāzĩ.

Kirisi yalēkōzina kōn Adamuo

¹² Gbè mèn doo yānzin durun gè anduna guu, ben durun gaa ì. Leme do gaa kú baade pínghia, kè baade pínghi durun kè yānzi.

¹³ Durun kú anduna guu le Musa doka kpé à mó. Gurō kè doka kuuro, Ludaa e durun yā daro,

¹⁴ mōde sena zaa Adamua ai à gàa pé Musaa ga kí blè baade pínghia, baa gbě kè aṣo durun ke lán Adamu sāsāna bàroonõ. Adamu né gbě kè eé mó takame.

¹⁵ Mòde ludangbaa é sí lékõzi kõn Adamu taarioro, zaake lán gbẽno gà nà pari Adamu ado sãsána yãnzì, Luda gbẽke kõn à gbaao kè kà gbẽnoa pari Yesu Kirisi ado gbẽke yãnzì de beeela.

¹⁶ Ludangbaa é sí lékõzi kõn gbẽ mèn do durun pìoro. Taari mèn doo pì bé à mò kõn yákpækènao, ben yã vèè gbẽntènoa. Taarinò mò kõn ludangbaao, ben yã bò kõn gbẽno nna.

¹⁷ Lán Adamu ado taari bé à tò gaa mò à kí blè nà, Yesu Kirisi ado yã kè à mò bíta de beeela. Beee yãnzì gbẽ kè Luda gbẽkèe kèñne, kè à tò yã bõnyo nna gbaa ùunò é kí ble wèndi kè è yáaroo guu.

¹⁸ Beee yãnzì lán taari mèn doo pì tò yã vèè bori píngia nà, lemè do maakèna mèn doo pì è tò bori píngi bò maa le aã wèndi kè è yáaroo e.

¹⁹ Lán gbẽ mèn do swãgbãaaa bé à tò gbẽno gò durundeeno ù parii nà, lemè do gbẽ mèn do yãmana é tò gbẽno bò maa pari le.

²⁰ Doka mò le taari e àgõ kaara yãnzime, mode kè durun kàara, Luda gbẽkèe kàara de beeela.

²¹ Lán durun kíblena mò kõn gaao nà, len do Luda gbẽke kíblena è tò wà bò maa le, wà wèndi kè è yáaroo e wa Dii Yesu Kirisi gãzì.

6

Kuuna Kirisi guu

¹ Wé be diamè? Wé gí wàgõ durun kèe le Luda gbẽkèe e àgõ kaaran yó?

² Auo! Lenlo! Wamòwa kè wá de gèno ù durun yã musu, à kè dia wégõ kpèe wàgõ durun kèe dõ?

³ Wamòwa kè wa batisi kè Kirisi Yesu pò ùunò, á dõ kè wá kúo à gaa guuroo?

⁴ Wa gao batisikèna guu, wà wa vïio le wàgõ kú kõn wèndi dufuo, lán Kirisi fèe gaan kõn a De gbãa gakuio à kuu nà.

⁵ Lán wa gõo mè dõnkõ ù à gaa guu nà, len wé gõo le à fèena guu se.

⁶ Wá dõ kè wa dà zii gào lía, le wa mè durundee kaate wàton zò ble durunne dõro,

⁷ zaake gbẽ kè gà bò durun yãmmè.

⁸ Lán wa ga kõn Kirisio nà, wá à náane vï kè wégõ kuuo dõ.

⁹ Wá dõ lán Kirisi fèe gaan nà, eé ga dõro, gaa gbãa vïa dõro.

¹⁰ Zaake gana kè à gà, à gà durun yã musu gèno dome, kuuna kè à kuu tia sõ, à kuu Luda pò ùme.

¹¹ Len apinò se, à a zïnda die gèno ù durun yã musu le, égõ kuu Luda pò ù Kirisi Yesu guu.

¹² Beee yãnzì àton tò durun kí ble a mè kè eé gaaa a dà zaaa dõare ae dõro.

¹³ Àton a mègu ke kpá durun-a yãzaakebò ùro. À a zïnda kpá Ludaa gbẽ kè aã fèe gaan wà kuunò ù, à a mèguunò kpáa yãmaakebõno ù.

¹⁴ Àton tò durun gõ gbãa vïawa dõro, zaake á na doka òzïro, sé Luda gbẽkèe.

Maakèna zònò

¹⁵ Dian gwee? Lán wá kú doka òzï dõro nà, sé Luda gbẽkèe òzï, wégõ kpèe wàgõ durun kèen yó? Auo! Lenlo!

¹⁶ Á dõ kè tò a a zïnda kpà gbèa ée mì sièene, á de adee zò ùnloo? Tò durunn a a zïnda kpàa, é game. Tò a mì siè Ludane sõ, é bò maa.

¹⁷ Wa sáabu kè kõn Ludao, zaake durun zònòn a ù yã, ben a mì siè yã kè wà dàare zéazèane kõn nòseo do.

¹⁸ A bò durun yãn a gõ maakèna zònò ù.

¹⁹ Mée yã pì oo lán gbèntee yá'ona bà a gbãasai yãnzime. Lán a a mèguunò kpà yã pãpãkèna kõn yã zaaao zònò ù a yã zaaa kè nà, len tia do à a mèguunò kpá maakèna zònò ù le a kuuna gõ adona.

²⁰ Kè á de durun zòno ũ yā, a bà kú kōn maakenaoro.

²¹ Àre kpareen á è yā kè á kè yā kè à kèare wíyā ũ tiaano musuu? Yā pino midea né gaame.

²² Tia sa lán a bo durun yān nà ée doo Ludazi, a àren kuuna adona ũ, à midea sō né wēndi kè è yāroome.

²³ Durun asaia né gaame, mode gbaa kè Ludaa dawe wa Dii Kiriisi Yesu guun wēndi kè è yāaroo ũ.

7

Wá kú Musa doka ɔzi doro

¹ Ma gbēno, mée yā ooare lán gbē kè aō Musa doka dōno bà. Á dō kè doka iko vī gbēa gurɔ kè à kú wēndionloo?

² Len doka pì nozāree yì a zāa le gurɔ kè à kú wēndio. Tó à zā gà, ben doka pì è à gbare.

³ Gurɔ kè à zā kuu, tó à gō gō pānde pò ũ, weé bene zinakerime. Tó à zā game sō, doka pì à gbāren gwe. Tó à gō gō pānde pò ũ sa, beee né zina yāme doro.

⁴ Len apino se ma gbēno, a ga doka musu Kiriisi mè gāzī, ben a gō gbē kè fēe bona gaan pì pò ũ, le wà e wà kaarana e Luda pò ũ.

⁵ Kè wa dà dōwe ae yā, doka bé à tò durun nii wa de wa mè guu, ben wa kaarana è ga pò ũ.

⁶ Tia sō wa ga pò kè wa kú zò ũu pì yā musu, wa bo dokan, ben wée doo Ludazi à Ninii zé dufu guu, èe ke doka takada zé ziinlo.

Doka kōn durun-o

⁷ Wé be diame? Luda doka né durunn yó? Lenlo fá! Doka pì bé à tò ma durun dō. Tó doka e be waton pò ni deroro, le má dō dian pónidena egō de nāro.

⁸ Durun zekii è Luda yādiena pì gāzī, ben à tò pò píngi nii ma de. Zaake kè má doka dōro, durun demē yāke ũro.

⁹ Má kuu yā doka sai, mode kè ma yādiena pì mà, durun vù iin,

¹⁰ ben ma ga. Yādiena kè de à wēndi kpámaa pì mōme kōn gaao.

¹¹ Durun zekii è yādiena pì gāzī, ben à kēke à ma de yā pì gāzī.

¹² Lemē doka pì kuuna adona, bensō Luda yādiena pì kuuna adona, à zé vī bensō à maa.

¹³ Yā maaa bé à tò ma gá? Lenlo fá! Le durun e à bo gupuraa, à gaa ime yā maaa gāzī, le wà durun dō durun ũ yādiena pì gāzī.

Zikana kōn durun-o

¹⁴ Wá dō kè doka pì bō Luda kiiame. Mapi sō, dàdeen ma ũ, má na durun ɔzī.

¹⁵ Mēegō yā kè mée kee gbá dōro, zaake mēè yā kè má yezi mà kee kero, yā kè má yezi mà keroon mēè ke.

¹⁶ Tó yā kè má kè e kō sé kōn ma poyeziyāoro, ma we kè doka pì maa.

¹⁷ Èe ke māmbe mée keero, durun kè kú ma guume.

¹⁸ Má dō kè yā maaa kú ma guuro, ma dà maaro. Mēegō yezi mà yā maaa ke, mode mēè fō mà kero.

¹⁹ Yā maaa kè má yezi mà ke, mēè kero. Yā zaaa kè má yeziroon mēè ke.

²⁰ Tó yā kè má yeziroon mée kee, èe ke māmbe mée keero, durun kè kú ma guume.

²¹ Má è tó má yezi mà à maaa ke, à zaaa bé è dome ae.

²² Luda doka bé è kemē nna ma swè guu,

²³ mode má è iko pāndee kú ma mè guu, egō zī kaa kōn iko kè kú ma laasuu guuo, ben má na durun iko kè kú ma mè guu pì ɔzī.

²⁴ Mamoma wēndade ina, dé bé eé ma sí ma mè kè ma kpa gaazi kè ɔzī?

²⁵ Ma sáabu kè kŃn Ludao! KŃn wa Dii Yesu Kirisi gbāaa. Len má de zò ũ Luda dokane ma laasuu guu le, bensŃ má de zò ũ durun ikone ma dà guu.

8

Zìblena kŃn Luda Nini gbāaa

- ¹ Yā é v̄εε gbē kè aŃŃ kú Kirisi Yesu guunŃa dŃro,
² zaake kuuna Kirisi Yesu guu Luda Nini kè è w̄endi kpámma gbāaa ma bŃ durun kŃn gaao ikon.
³ Yā kè Musa doka e f̄Ń à k̄ero gbēntee gbāasaikε yānzi, Ludaa kè. À a zīnda Né z̄i gbēntee ũ lán wamŃwa durundeenŃ bà durun k̄ennena yānzi, ben à wí dà durun-a a Né m̄e p̄i gāzī,
⁴ le yā kè doka e w̄εεε yāpuraa k̄ewa, wamŃwa kè wa dà è dŃwe ae dŃro, sé Luda Nini.
⁵ Gbē kè aŃ dà è dŃnne aenŃ è làakari dŃ n̄ dà yāa, gbē kè Luda Nini è dŃnne aenŃ è làakari dŃ Luda Nini yāa.
⁶ Dà dŃnnena ae né gaame. Luda Nini dŃnnena ae né w̄endi kŃn aafiaome.
⁷ Dà dŃnnena ae né íbetekpana kŃn Ludaaome. Adee è mì sie Luda dokanero, eé f̄Ń sero.
⁸ Gbē kè aŃ dà è dŃnne aenŃ yā è ká Ludanero.
⁹ ApinŃ sŃ, a dà è dŃare aero, sé Luda Nini, tó à kú a guu yāpura. Tó gbē Kirisi Ninii v̄i sŃro, à de Kirisi pŃ ũro.
¹⁰ Tó Kirisi kú a guu, baa tó a m̄e gà durun yānzi, Luda Ninii deare w̄endi ũme, kè Ludaa tò yā b̄ao nna yānzi.
¹¹ Tó Luda kè Yesu f̄εε gaan Ninii kú a guu, Luda kè Kirisi p̄i f̄εε gaan é w̄endi kpá a m̄e kè gà p̄ia à Ninii kè kú a guu gāzī.
¹² Beee yānzi ma gbēnŃ, tena wa dàzi né tiasinlo, p̄yezime.
¹³ Tó á té a dàzi, é game. Tó a a yāzaakenanŃ mì d̄e kŃn Luda Nini gbāaa sŃ, égŃ kuu.
¹⁴ Gbē kè Luda Nini è dŃnne aenŃ bé wà Luda n̄nŃ ũ.
¹⁵ Zaake ninii kè è tó wà zò ble kŃn v̄laon á ero, Luda Nini kè tò a gŃ Luda n̄nŃ ũun á v̄i, ben weé wii lé Ludaa kŃn à gbāaa wà be: Baa, wa De.
¹⁶ Ninii p̄i è o wa niniine kè Luda n̄nŃŃ wa ũ.
¹⁷ Lán à n̄nŃŃ wa ũ nà, à túbiblerinŃŃ wa ũ. Luda túbiblerinŃŃ wa ũ, wé ble ledŃ kŃn Kirisiome. Tó wa naw̄ea k̄eo, wégŃ kúo à gakui guu.

WéedŃna Luda gakuizi

- ¹⁸ Má é wé f̄Ń wà gurŃŃ k̄ekii naw̄ea lékŃzi kŃn gakui kè Luda é bŃowe gupuraaaro.
¹⁹ Luda pŃkenanŃ p̄ingi w̄ée dŃ à n̄nŃŃ bŃna gupuraaazi yāana sai.
²⁰ Zaake Ludaa tò a pŃkenanŃ ḡè p̄āp̄akeε guu p̄ingi. Èe ke aŃ p̄yezínlo, Luda bé à kè le, le n̄ w̄éedŃzina guu
²¹ anduna bŃ yakana kè èe zò bleene guu, gbasa àgŃ a zīnda v̄i Luda n̄nŃŃ gakui guu.
²² Wá dŃ kè Luda pŃkenanŃ p̄ingi e mboo kŃn wāwāao lán né'i pŃ bà ai tia.
²³ Èe ke beeeme adoro, wamŃwa kè wá Luda Nini v̄i kpégaau ũunŃ, w̄ee mboo kpāi se ai Luda gŃ gá wa m̄e lie à wa sí a n̄nŃŃ ũ.
²⁴ Luda wa mì s̄i le wà w̄ée dŃ beeezi. PŃ kè wà è kŃn w̄éeo né w̄éedŃzina yān dŃro. Dé bé è w̄ée dŃ pŃ kè à ḡiake à èzi?
²⁵ Tó wa w̄ée dŃ pŃ kè w̄ée erooz̄i sŃ, weègŃ dāa kŃn menaome.
²⁶ Lemε sŃ Luda Nini è dŃwale wa gbāasai guu, zaake wá aduakena dŃ a z̄éaro, ben Luda Nini è kúe k̄ewe Ludane kŃn mbona kè à yā ḡè onalao.
²⁷ Luda è n̄Ńε guu e bensŃ à a Ninii laasuu dŃ, zaake Luda Nini è kúe ke Luda gbēnŃŃ lán Ludaa yezi n̄ame.
²⁸ Wá dŃ kè yā p̄ingi è bŃ maa gbē kè aŃŃ ye LudazinŃne, gbē kè à n̄ sísi à n̄ sé lán èe w̄εεε n̄nŃŃ.

²⁹ Zaake Ludaa diε zaa káaku kè gbē kè à gĩake à n̄ dōnŃ bokōba kōn a NéŃ, le àgō de daudu ũ dāaro pariinŃ té.

³⁰ Gbē kè à n̄ díε zaa káaku p̄inŃ à n̄ sísi, ben à tò yā b̀ kōn gbē kè à n̄ sísi p̄inŃ nna, ben à tò gbē kè yā b̀nyo nnaa p̄inŃ gō gakui v̄i.

Yenzi kè Ludaa v̄iwao Kirisi Yesu guu

³¹ Wé o diamε yā beeenŃ musuu? Lán Luda zèwao nà, dé bé eé f̄Ń à kpáwee?

³² Lán èε gí kōn a z̄inda Néoro nà à à kpà wa p̄ingi yānzi, eé gí p̄Ń p̄ingi naawe gbaa ũ s̄ziŃ?

³³ Dé bé eé gbē kè Luda n̄ s̄enŃ káara kεε? Luda bé è tò yā b̀nyo nna.

³⁴ Dé bé eé yā dawalaa? Kirisi Yesu gà, kè de beeelaa à èara à f̄ε à kú Luda ɔplaazi, èε kúε kεεnεwe.

³⁵ Bó bé eé wa kē Kirisi yenzia? Nawēa ke ĩadamma ke w̄étāmma ke n̄aa ke takaasi ke kari ke f̄εdaa, aŃ ke é f̄Ń?

³⁶ À kēna Luda yān wà bè:

N yānzi wá kú gaa léz̄izi zaa kōngŃ ai uusie,
wè wa diε lán s̄aa kè weé n̄ kòto kpánŃ bà.

³⁷ Yā beeenŃ guu p̄ingi wá de z̄iblerila gbē kè yewazi gāz̄i.

³⁸ Zaake má dō s̄ānsān kè gaa ke w̄endi ke malaikanŃ ke z̄inŃ ke tia yā ke zia yā ke gbāadeenŃ

³⁹ ke musu p̄onŃ ke t̄ote p̄onŃ ke Luda p̄kena p̄andenŃ, aŃ ke é f̄Ń à wa kē yenzi kè Ludaa v̄iwaoaro wa Dii Kirisi Yesu guu.

9

Luda IsarailinŃ s̄ena a gbēnŃ ũ

¹ Mée yāpuraa Ń Kirisi guumε, mée εγεε toro. Ma laasuu è wezi kōn Luda Ninio se.

² Ma p̄siaa kè b̄ita, ma n̄s̄e ègō yakana gurŃ p̄ingi.

³ Mé f̄Ń mà w̄εε ke Ludaa à ma kē Kirisia, à láari kema ma Isaraili daanŃ ḡεε ũ.

⁴ AŃmōnnŃn Luda n̄ sé a n̄enŃ ũ, à a gakui òd̄aīne, à bà kúnyo, à a doka kp̄arma, à d̄onzikena dàīne, à lé gb̄ēīne.

⁵ AŃŃ de Luda gbē káakunŃ boriinŃ ũ, bensŃ aŃ borii guun Kirisi kè de gbē p̄ingilaa b̀n gb̄ēntee ũ. Àmbe Luda kè de w̄agō à s̄ābu kpaa gurŃ p̄ingi ũ. Aami.

⁶ Èε ke yā kè Ludaa ò l̄εe p̄ānlo, zaake Isaraili gbē p̄ingin Isaraili yāpuraa ũro.

⁷ Èε ke Ibraī boriinŃ p̄ingi bé Ibraī p̄i n̄enŃ ũ Luda kiiaro, zaake Ludaa bè Ibraīne, Isaaku boriinŃn weégae beīne à boriinŃ ũ.

⁸ Lemε èε ke né kè à n̄ í p̄yezionŃn Luda n̄enŃ ũro, né kè à n̄ í Luda légb̄ēna musunŃn borii p̄inŃ ũ.

⁹ Zaake Luda lé gb̄è à bè: Mé εara mà mó zii m̄ndaa'i, Sara é né i gōgb̄ē ũ.

¹⁰⁻¹² Èε ke beee adoro. Luda è gb̄ēnŃ sé lán èε w̄εεε n̄amε, èε ke aŃ yākena yānzinlo, kè à n̄ sísi yānzimε. Lemε kè Reb̄eka sikanŃ nò s̄i kōn wa dezi Isaakuo, ai àgō gá n̄ i, ai aŃgō gá à maaa ke à zaaa ke, Luda bè Reb̄ekanε, à kè b̀ káaku ègō né ũ gbē z̄āanε.

¹³ Lán wà kè Luda yān nà wà bè:

Má ye Yakubuzi,

Isau s̄Ń, ma gizi.

¹⁴ Wé be diamε? Yā zaaa kú Luda kiiar yŃ? Lenlo fá!

¹⁵ Zaake à bè Musanε,

gbē kè á yezi à s̄u k̄on é k̄o,

bensŃ gbē kè á yezi à w̄enda d̄ōnen é d̄ōne.

¹⁶ Beee yānzi Luda gb̄ēnŃ s̄ena e b̀ gb̄ēnteenŃ p̄yezi gāz̄iro ke aŃ aīakenan, à b̀ Luda s̄u guumε.

17 Zaake Ludaa ò Fili'aunanε a yān à bè: Ma n ka kpatan ε mà a gbāaa ɔɔɔa gbēnɔnε n musumε, wà ma tó kpá anduna guu píngi.

18 Lemε gbē kè à yezi à sùu keon è keo ε, bensō gbē kè à yezi à à swā gbāgbān è gbāgbā.

Luda pɔfɛ kɔn à sùuo

19 A gbēke é ma la, b́yānzi Ludaa e gbēnɔ taari eezi dɔɔ? Dé bé eé f̄s à gí Luda pɔyezizi?

20 N gbēntee ina, dén n ũ gbasa n̄ yā sí Ludalaa? Oroo é a b̀ori la à be: B́yānzi n ma bo lán kè bàzió?

21 Orobóri zé v̄i à oro swāde kɔn à swāsaio bo kɔn gũ d̄n̄k̄s kè à t̀otooro?

22 Tó Ludaa yezi à a pɔfɛ ɔɔɔaɔnε ε aɔɔ a gbāaa d̄s, ben à mena bíta kè kɔn gbē kè aɔɔ de à pɔfɛ pitańma à n̄ kaatenɔ s̄s né!

23 Tó à beee p̄i kè, ε wamɔwa kè à sùu kèwaonɔ a gakui bíta d̄s s̄s né, wamɔwa kè à ḡiake à wa kekε ε wà ḡε a gakui p̄i guunɔ!

24 Gbē kè Luda n̄ sísi à n̄ sé p̄inɔn wa ũ. Èε ke Yudanɔmε n̄t̄εero, kɔn bori pāndenɔmε se.

25 Lán Ludaa bè annabi Osea takadan nà Borii kè aɔɔ de ma gbēnɔ ũroonɔn mé beńne ma gbēnɔ.

Borii kè má yeńziroonɔn méḡs yeńzi.

26 Gura kè Luda bèńne aɔɔ de a gbēnɔ ũro, gwen weé n̄ sísi Luda W̄endide p̄i n̄énɔ.

27 Isaya wii lè Isarailinɔ yā musu à bè:

Baa tó Isarailinɔɔ pari

lán ísiale b̀usu'aat̄ε bà,

aɔ kpaaa kè ḡs bé eé b̄.

28 Zaake Dii é yā kè à ò ke anduna guu,

bensō eé à mì de zεna saime.

29 Lán Isaya ḡiake à bè nà:

Tó Dii Z̄ikp̄εdee e wa bori kenɔ tó yāro,

ε wa ḡs lán S̄ɔɔmudeenɔ bà,

ε wa ke lán Ḡm̄radeenɔ bà.

Isarailinɔ gina Kirisi baaruzi

30 Wé be diamε saa? Bori pāndenɔ e wetε Ludaa tó yā b̀nyo nnaro, ben à tò à b̀nyo nna. À tò yā b̀nyo nna a náane kè aɔɔ kè yānzi.

31 Isarailinɔ s̄s e wetεε Ludaa tó yā b̀nyo nna doka musu, ben èε b̀nyo nnaro.

32 B́yānzii? Kè aɔɔ yezi Ludaa tó yā b̀nyo nna n̄ yākenaa yānzimε, èε ke à náanekena yānzinlo. Aɔ ḡèn sì gbè kè è n̄ p̄æa

33 lán wà kè Luda yān nà:

N̄ gwa, méε gbè kè è tó wà ḡèn sí die Zayɔn,

gbèsi kè è tó wà fuu.

Wí é gbē kè à à náane kè k̄uro.

10

1 Ma gbēnɔ, yā kè má yezi ma swè guu méε a wéε keε Ludaan Isarailinɔ m̄sina ũ.

2 Mé f̄s mà n̄ sèeda ke kè aɔɔ ańa v̄i kɔn Ludaa yāo, m̄ode aɔ wéε kēnaro.

3 Zaake aɔɔ d̄s dian Ludaa è tó yā b̀nyo nna n̄aro, ben aɔḡs wetεε yā b̀nyo nna kɔn n̄ z̄inda gbāaa. Dian Ludaa è tó yā b̀nyo nna nà, aɔɔe síro.

4 Zaake Kirisi Musa doka lé p̄apa, ε yā b̄ kɔn gbē s̄anda píngi kè à à náane k̄eo nname.

M̄sina né gbē píngi p̄ómε

5 Dian doka è tó yā b̀nyo nna n̄an Musa ò a takadan à bè, gbē kè yā p̄i kè bé é w̄endi e à guu.

⁶ Dian ludanaanekena è tó yā bonyo nna nà kēna à yān à bè:

Ńton o n nòsen ñ be,

dé bé eé gá ludambε à Kirisi pitaro,

⁷ ke dé bé eé gá gèwāan à Kirisi bɔ gaanlo.

⁸ Yā kè à òn yè:

Yā pì kúnyo kīi,

à kú n lén kōn n nòseo.

Ludanaanekena yā kè weè à waazi keen yā pì ũ.

⁹ Tó ñ ò kōn léo gupuraa kè Yesun Dii ũ bensō ñ sɪ n swèn kè Luda à bɔ gaan, eé n mì sí.

¹⁰ Zaake yā pì sina n swèn bé è tó yā bonyo nna bensō yā pì ona kōn n léo bé è n mì sí.

¹¹ À kēna Luda yān wà bè, wí é gbē kè èe à náane kee kū zikiro.

¹² Yudanɔ kōn bori pāndenɔ e bɔ doodo kōoro, zaake aō píngi Dii dōnkōme, è kaarana ke gbē kè aōè à sísinone ñ píngi.

¹³ Zaake Dii sísirinɔ é bɔ ñ píngi.

¹⁴ Dian gbēnɔ é à sísi à náanekena saii? Dian aōé à náane ke à yāmana saii? Dian aōé à yā ma waazikeri saii?

¹⁵ Tó wèe waazikerinɔ zīmmaro, dian aōé waazi keñne nà? À kēna Luda yān wà bè: Baarunnakparinɔ mɔna è keñne nna fá!

¹⁶ Mɔde èe ke baade píngi bé à baaru nnaa pì sìro. Ben Isaya bè: Dii, dé bé à wa yā sì?

¹⁷ Lemε ludanaanekena è bɔ à yāmana kiame, yā pì sō né Kirisi yāme.

¹⁸ Ma bè yóɔ! Aōe manloo? Aōo mà.

Aō kòto dà andunala píngi,

aō yā'ona gàa ai tɔɔte lézekiia.

¹⁹ Ma bè yóɔ! Isarailinɔ e dōroó? Káaku gīa Musa bè:

Mé tó aō nòsegōaanɔ kpá kōn borii kè aōo de ma gbē ũroonɔ,

mé tó aō pɔ fē gbēntee wéesiadeenɔ yā musu.

²⁰ Ben Isaya Luda yā ò kōn kù gbāaaò à bè:

Gbē kè aōe ma kii weteroonɔ bé wà ma e,

ma a zīnda òdɔa gbē kè aōe ma gbekaroonone.

²¹ Isarailinɔ yā musu à bè:

Zaa kɔngɔ ai uusie ma ɔ dɔ

bori swāgbāadee kè aō fēmaonone.

11

Ludaa e Isarailinɔ zīnnaro

¹ Ma bè yóɔ! Luda a zīnda gbēnɔ zīnnan yó? Lenlo fá! Mapi, Isarailin ma ũ. Ibraī borii ma ũ Beyāmi borii guu.

² Ludaa e a gbē kè à gīake à ñ dōnɔ zīnnaro. Á Ilia yā kè kēna Luda yān kèkii dōroo? Kè à gàa kōn Isarailinɔ yāo Luda kiia, à bè:

³ Dii, aō n annabinɔ dède aō n gbāgbākiinɔ gbòro. Mámbe ma gō mado, ben aōe ma weε.

⁴ Luda bè Iliane diame? À bè, á gbē kè aōe kúe Baalineroonɔ kūna a pɔ ũ gōon bɔro swεplaa.

⁵ Lemε dɔ aō gbē kpaaa kè Luda ñ sé a gbēkeε guunɔ kpé kuu ai gbāa.

⁶ Lán à ñ sé a gbēkeε guu nà, èe ke aō yākena yānzinlo. Tó lenlo, ēndē Luda gbēkeε égō gbēkeε ũro.

⁷ Dian gwee? Isarailinɔ e yā kè wèe weteε ero, mɔde aō gbē kè Luda ñ sɛnɔ è. Aō gbē kè aō gōnɔ nòse tàta,

⁸ lán à kēna Luda yān nà wà bè:

Luda iwesaa kpànzì,

ben aŵ wée e guu ero,
aŵ swā e yā maro ai kōn a gbāao.

⁹ Dauda bè dɔ:

Aŵ zībaakena gōñne takutee ũ à n kū,
à gōñne gēnsikii ũ le à yā lúñne.

¹⁰ Aŵ wée sisi le aŵton guu ero,
aŵ wó gō kokona gurɔ píngi.

¹¹ Ma bè yó! Kè Isarailinɔ gèn sɪ, aŵ lèe mámmann yó? Lenlo fá! Aŵ taarinɔ yānzin Luda bori pāndenɔ mì sɪzi, le Isarailinɔ nòsegōaanɔ kpányo yānzi.

¹² Lán aŵ taarinɔ bé à tò anduna kaarana è nà, bensō aŵ funa bé à tò bori pāndenɔ kaarana è, weé n lé papana yā o dɔɔ?

Bori pāndenɔ m̀sina

¹³ Mée yā oo a bori pāndenɔne sa. Lán má de z̀iri ũ bori pāndenɔ kiia nà, meè ãa dā ma z̀irike yā musu,

¹⁴ le mà a z̀inda boriinɔ nòse fεe aŵ nòsegōaanɔ kpá mà n gbēkenɔ mì sí.

¹⁵ Zaake Luda gina Isarailinɔzi bé à tò anduna k̀eo nna, tó à èara à n sí dɔ, beee égō de diamε? Beee égō de ẁendi ũ g̀enɔne.

¹⁶ Tó wà pó dufu dàe, à kpaaa g̀ò aubarika pó ũme. Tó lí kāsāa de Luda pó ũ, à g̀anɔ de à pó ũme se.

¹⁷ Luda k̀u lí yāpura g̀à kenɔ z̀òz̀ò, ben à mm̀on k̀è n de k̀utē lí ũu p̀è à gb̀en, le ngō kuu k̀on k̀u lí maa kāsā gbāaa.

¹⁸ Ǹton kya ká k̀u lí yāpura g̀à k̀è à z̀òz̀ònlo. N ke dia née ãa dāa? N kuu lí kāsāa yānzime, èe ke lí kāsāa bé à kuu n yānziro.

¹⁹ Né be, à lígā p̀inɔ z̀òz̀ò le à n pé n gb̀en yānzime.

²⁰ Lemε, m̀ode à n z̀òz̀ò k̀è aŵe a náane kero yānzi. Mm̀on sō, n zekii è k̀è née Luda náane kee yānzi. Ǹton wada kero. Ǹ làakari ke!

²¹ Lán Ludaa e g̀i k̀u lí yāpura g̀anɔ z̀òz̀òziro nà, eé g̀i n z̀òzi sero.

²² Ǹ gwa lán Ludaa maa nà bensō à pāsī. À pāsī k̀on gbē k̀è aŵ f̀uanɔ, ben à maanne, tó n ze k̀on à maakena. Tó lenlo, eé n z̀òme se.

²³ Tó Isarailinɔ n ludanaanekesai tò, eé èara à n pé n gb̀emme, zaake à n pena n gb̀en gbāa vī.

²⁴ Tó Luda n z̀ò k̀utē lía à n pe k̀u lí yāpuraa lán ẁe kero nà, k̀u lí g̀à yāpuraanɔ èara à pena n z̀inda lía zé vī de beelaroo?

Isarailinɔ m̀sina z̀āa

²⁵ Ma gb̀enɔ, má yezi àg̀ò asiiyā k̀ekii dō, le a wée tóngō sia à a z̀inda die ãadārinɔ ũro yānzi. Isaraili kpaanɔ swāgbāa k̀u g̀ia ai bori pāndenɔ g̀ena kpata k̀è b̀ò Luda kiia guu lé g̀ò ká.

²⁶ Beee gb̀era Luda é Isarailinɔ mì sí n píngi lán à k̀ena Luda yān nà k̀è wà bè:

M̀siri é b̀o Zayon,

eé Yakubu boriinɔ k̀e ludadōsaia.

²⁷ Ma bà kuunaño yān gwe

gurɔ k̀è mé n durunɔ k̀ēñne.

²⁸ Baaru nnaa p̀i yā musu aŵ de Luda ibεenɔ ũ a yānzi. Luda gb̀enɔ sena yā musu aŵ de Luda yenzideenɔ ũ aŵ dezinɔ yānzi.

²⁹ Zaake ludangbaanɔ k̀on gbē k̀è à n sísi à n s̀enɔ è sí liero.

³⁰ A bori pāndenɔ ée Luda yā ma yāro. Tia sa Luda s̀uu k̀eao k̀è Isarailinɔ e à yā maro yānzi.

³¹ Len Isarailinɔ g̀i Luda yā mazi le tia, le Luda e à s̀uu keao, gbasa à s̀uu keño.

³² Luda yāmasai kpà gbē sānda píngizi, le à e à s̀uu keño n píngi yānzime.

Luda sáabukpana

³³ Luda ɔ́ndɔ̄ kɔ́n a dɔ́nao bítakεε kà zâ fá.

Gbêke é fɔ̄ à bɔ̄ yâ kè à zèo asiiaro,

weé fɔ̄ wà à dɔ̄rɔ̄ dɔ̄ro.

³⁴ Dé bé à Dii nòsε dɔ̄ɔ̄?

Dé bé à yâ dànε à lédammari ũu?

³⁵ Dé fīa bé à dɔ̄ Ludaa kè eé bonε?

³⁶ Pó píngi bò à kiiame,

aɔ̄ kuu kɔ́n à gbāaaο,

bensɔ̄ aɔ̄ kuu à pɔ̄ ũ.

Wàgɔ̄ à tó bɔ̄ɔ̄ gurɔ̄ píngi. Aami.

12*Zíkεna Ludanε*

¹ Beee yānzi ma gbēnɔ̄, lán Luda wa wēnda dɔ̄ lε nà, ma wéε kèawa à a zīnda kpáa sa'opɔ̄ bēε seesai kè è kánε ũ. Àmbe a dɔ̄nzikεna a zéa ũ.

² Àton té anduna tiaa kè tuubaziro. À tó Luda a dà liε, a làakari e à gɔ̄ dufu, lε à e à à pɔ̄yezi dɔ̄, yâ kè maa, ben à nna, ben à papana.

³ Gbaa kè Ludaa dàme yānzin mée oo a pínginezi, àton a zīnda maa bo de a maa lélaro. A baade a zīnda diε a yāpura lén lán Luda à gbà zé à a náanε ke nà.

⁴ Gbēntee mē mēn doo guunɔ̄ vī pari, aɔ̄ baade kɔ́n a zīiome.

⁵ Lemε, baa kɔ́n wa parikεεo, wa mē dɔ́nkɔ̄ Kiriisi guumε, mēgu daanɔ̄n wa ũ.

⁶ Wa gbaa bò doodo kɔ́nε lán Ludaa dàwe nà a gbêkεε guu. Tó annabikεyā'ona gbaan n̄ vī, n̄ ke n̄ ludanaanekεna lén.

⁷ Tó z̄irikεεmε, n̄ ke. Tó yādannenamε, n̄ dańne.

⁸ Tó lédammanamε, n̄ dańma. Tó gbadanamε, n̄ da aaga. Tó dɔ̄n'aεdekεεmε, n̄ ke kɔ́n aĩao. Tó wēndadɔ̄nname, n̄ dɔ́ńne kɔ́n pɔ̄nnao.

⁹ À kɔ̄ sio yenzi gɔ̄ mɔ̄nafiki sai. À kpεε li à zaaanε, à ze kɔ́n à maaaο.

¹⁰ Àgɔ̄ nna kɔ̄o kɔ̄ gbēnɔ̄ ũ. Àgɔ̄ wāa kɔ́n bèelikɔ́nenao.

¹¹ Àgɔ̄ aĩa vī meā sai, a mē gɔ̄ wāa Dii zīi guu.

¹² À pɔ̄nnaa ke yâ kè a wéε dɔ̄zi yâ musu. À mēna fɔ̄ nawēakεna guu. À mē kpá aduakεnaa.

¹³ À dɔ̄nle ke Luda gbē kè pɔ̄ e kēsāarńmanɔ̄nε. Àgae nibɔ̄ ke.

¹⁴ À sa maaa o a wéetāmmarinɔ̄nε. À sa maaa ońne, àton n̄ káro.

¹⁵ À pɔ̄nnaa ke kɔ́n pɔ̄nnakerinɔ̄. À sɔ̄ dɔ̄ kɔ́n sɔ̄dɔ̄rinɔ̄.

¹⁶ Àgɔ̄ kú kɔ̄o nna. Àton a zīnda sé lezīro. À gbēnna kpá kɔ́n takaasideenɔ̄. Àton a zīnda diε yādɔ̄rinɔ̄ ũro.

¹⁷ Àton yâ zaaa fīa bo kɔ́n à zaaaοro. Àgae yâ kè maa baade píngine ke.

¹⁸ Tó eé sí ke, tó á à zé vī, àgɔ̄ nna kɔ́n gbē sānda píngio.

¹⁹ Ma gbē yenzideenɔ̄, àton gēε bo gbēaro, à à tó kɔ́n Ludao. À kēna Luda yān wà bè: Dii bè, ambe é gēε borńma,

ambe é fīa borńma.

²⁰ Tó nɔ̄aa e n̄ ibεε dεε, n̄ póblee kpáa. Tó ímiime sɔ̄, n̄ à gba í. Tó n̄ kè lε, née à ɔ̄ kaanε a lémmε.

²¹ Nton tó yâ zaaa z̄i blemmaro. N̄ z̄i blea kɔ́n à maaaο.

13*Misiεna bùsu gbāadeenɔ̄nε*

¹ Baade píngi mì sie bùsu gbãadeenɔne, zaake iko kee kuu Luda lé saero. Luda bé à gbãadee kè aɔɔ kuunɔ dié n píngi.

² Beee yānzi gbē kè bò gbãade yā kpεε, adee bò Luda yādiεna kpεεmε. Gbē kè bò n kpεεnɔ n zīnda dà yāmmε.

³ Èe ke maakεrinɔ bé wè vīa ke kpatablerinɔnero, sé zaakerinɔ. Tó n yezi gbãadeenɔ vīa dadanziro, n yā maaa ke, eé n sáabu kpá.

⁴ Gbãadee né Luda zīkerimε n aafia yānzi. Tó n yā zaaa kè sɔ, n vīa kenε, zaake à fēεdaa logona pānlo. Luda zīkerimε, è gēε bone zaakeria.

⁵ Beee yānzi à maa à mì siéñne. Èe ke wétāmma yānzi adonlo, a laasuu yānzimε dɔ.

⁶ Beee yānzin eè be'ɔɔ kpázi dɔ, zaake gbãadeenɔ né Luda zīkerinɔmε, aɔɔe zīi pì kεεnεmε.

⁷ À baade fīa boñne píngi. À be'ɔɔ kpá à sīria, à a laaanɔ takada sí dɔ. À mì sie gbē kè de à mì sienεne. À gbē kè de à à yā da yā da.

Gurɔɔ kà kīi, wàgɔ yekɔzi

⁸ Àton gbēke fīa séro, sé yekɔzina fīa baasiro. Gbē kè ye a gbēdaaazi, Luda doka pèkɔreamε.

⁹ Wà bè òton zina kero, òton gbē dero, òton kpāi oro, òton gbē pɔ ni dero. Yā pìnɔ kɔn yādiεna pānde kè aɔɔ kuunɔ píngi kú yā kèkii guumε wà bè: Ngɔ ye n gbēdaaazi lán n zīnda wèndi bà.

¹⁰ Yenzi è tó gbē yā zaaa kè a gbēdaaanero. Yenzin Luda doka papana ũ.

¹¹ À ke le, zaake á gurɔɔ kè wá kúa kè dɔ. A vuna iin gurɔɔ kà, zaake wa m̀sina kīi tia de gurɔɔ kè wa Yesu náanε kèla.

¹² Guu si à kà zà, gudɔna kà kīi. Wà mì kē gusia yānɔa wà gupura gɔkεbɔnɔ séε.

¹³ Wàgɔ kú wa d̀rɔa fáantē gbēnɔ ũ faasai kɔkɔ kɔn wēdenao sai, pāpākεna kɔn wísaiyāo sai, leokpakɔa kɔn zanguo sai.

¹⁴ À Dii Yesu Kirisi zékpaε sé. Àton tó a dà zii dɔare aε à à nidεna kero.

14

Kɔ taari'ena

¹ À gbē kè buse ludanaanekεna guu dié yākete sai.

² Gbēkenɔ ludanaanekεna è póke tè boro, ben gbē kè aɔ ludanaanekεna busananɔ è nòbɔ sóro.

³ Gbē kè è pɔ píngi ble tón kya ká gbē kè è pɔ píngi bleroonlo, bensɔ gbē kè è pɔ píngi bleroo tón gbē kè è pɔ píngi blee taari ero, zaake Luda à sìmε.

⁴ Dén n ũ kè née danɔ zīkeri taari ee? Tó à fɔ ke à f̀uan yoo, à Dii yān gwe. Eé fɔ, zaake Dii gbāaa é tó à fɔ.

⁵ Gbēkenɔ si kè gurɔ kenɔ nna de à kenla, gbē pāndenɔ si kè gurɔ píngi sáamε. Baade laasuu gɔ d̀nkɔ kɔn yā kè à zèoo.

⁶ Gbē kè è gurɔɔ bɔɔ è bɔ Dii yānzimε. Gbē kè è pɔ píngi blee è ble kɔn Dii gbāaaomε à Luda sáabu kpá. Gbē kè è pɔ tē è tē Dii yānzimε à Luda sáabu kpá.

⁷ Gbēke ègɔ kuu a zīnda yānziro, gbēke è ga a zīnda yānziro.

⁸ Tó wá kuu, wá kuu Dii pɔ ũmε, tó wa ga, wa ga Dii pɔ ũmε. Wá kuun yoo, wa gan yoo, wá de Dii pɔ ũmε.

⁹ Zaake Kirisi gá à f̀εε, le àgɔ de gèwāadeenɔ kɔn gbē bēenɔ Dii ũmε.

¹⁰ Kè née n gbēndoo taari ee sɔ né? Mmɔn sɔ, à kè dia née kya kaa n gbēndoon sɔɔ? Luda égɔ vēεna a tintia, wa píngi wé bɔ wà ze à aε,

¹¹ lán à kēna Luda yān nà Dii bè:

Kɔn ma kuunao, baade píngi é kúεmε,
gbē sānda píngi é ma ludakεε dɔ.

12 Len baade é a zĩnda yã tőkẽ Ludane le.

Àton yã kè eé tó a gbẽndoo fuu kero

13 Beee yãzi wàton kō taari e doro. Kè de à kō taari e, à zeo kè é yã kè eé tó a gbẽndoo fuu kero.

14 Dii Yesu guu má dō sãnsãn kè poble ke egō gbãsi a zĩndaro. Mode tó gbẽ diè kè pō gbãsi, ben egō gbãsi.

15 Tó n n gbẽndoo nòse yàkane pō kè n blè yãzi, n yenzi vĩnero. Poble kè n blè yãzi nton gbẽ kè Kirisi gá à yãzi kaatero.

16 Àton tó wà kya káare pō kè á è à maanlo,

17 zaake kpata kè bō Luda kiia né poble na kōn íminao yãno. Yákena a zéa kōn aafiao kōn pōnnaa kè Luda Nini è ínneo yãme.

18 Gbẽ kè èe dō Kirisizi lán beee bà yã è ká Ludane, bensō gbẽntee è à sáabu kpá.

19 Beee yãzi wàgae kō aafia wete wàgō kō se lezi.

20 Nton Luda zĩ yaka poble yãziro. Poble píngi maame, mode pō kè eé tó n gbẽndoo fuu blena maaro.

21 Nōbōsonan yoo, wēminan yoo, yã kè eé tó n gbẽndoo fu píngi, à maa n tēme.

22 Pō kè n náane kè, n tó à gōnne kōn Luda. Aubarikadeen gbẽ kè èe a zĩnda taari e kōn pō kè à zèoro ũ.

23 Tó gbẽ e seka kee poble kè èe bleea sō, à a zĩnda dà yãmmē, kè èe kō sé kōn à ludanaanekenaoro yãzi. Yã kè èe kō sé kōn gbẽ ludanaanekenaoro né durummē.

15

Wàgō yekōzi wéedōna Ludazi guu

1 Wamōwa kè wá gbã ludanaanekena guunō, séde wà gbẽ kè aō gbãaroonō sé lezi aō gbãasaikē guu. Wátongae wa poyezi kero.

2 Wa baade gae yã kè eé ke a gbẽdaane nnaa ke à bōna maa yãzi kōn à kāsāpēnao.

3 Zaake Kirisi e a zĩnda poyezi kero. À kēna Luda yãn wà bè, gbēno dōkēna Luda gōne.

4 Yã kè wà kè yã píngi, wà kè lédanawaa yãnzime. Luda yã pì è wa gba mēna, è wa gba swè le wàgō tãmaa vī.

5 Luda kè è n gba mēna à n gba swè tó agō nōsedōnkō vī kōo lán Kirisi Yesu pō bà,

6 le à Luda wa Dii Yesu Kirisi De tó bō kōn nōse dōnkōo kōn ledoleo.

7 À kō sí lán Kirisi a si nà Luda tōbōna yãzi.

8 Mēe ooare, Kirisi gō zĩri ũ Yudanone, le à lé kè Ludaa gbè aō dezinone papa, aōgō dō kè Luda náane vī,

9 le bori pādeno Luda tó bō à sūu yãzi lán à kēna Luda yãn nà wà bè:

Beee yãzi mé n sáabu kpá boriino té,

mé n tó kpá.

10 Wà bè dō:

Boriino, à pōnnaa ke kōn Luda gbēno.

11 Wà bè dō:

Amōa bori píngi à Dii tó kpá,

amōa būsū píngi gbēno à à táaki lé.

12 Isaya bè dō:

Yese kāsāa é pito pá,

eé fēe à kí ble bori pādenone,

aōégō wēe dōzi.

13 Luda kè gbẽ píngi wēe dōzi tó pōnnaa pekōreawa kōn aafiao a náane kè ée kee yãzi, le a wéedōzina kaara kōn à Ninii gbãaa.

Pɔlu zĩkeno Ludano

14 Ma gbẽno, má dõ sãnsãn kè maakere pèkõreawa, á yã píngi dõ wásawasa, é fõ à lé dakõa.

15 Ma takada kè kèna guu ma yãkeno kè kõn kùgbãaaoo diena, le àgõ dõagu yãnzì, zaake Luda ma gba zé

16 ma gõ Kirisi Yesu zĩkeri ù bori pãndenone. Mée baaru nnaa kè bõ Luda kiia kpaañne, le aõ kuuna gõ adona Luda Nini gãzĩ, aõ gõ Ludano sa'obo kè è kene ù.

17 Kuuna Kirisi Yesu guu mée ìa dãa zĩi kè mée kee Ludano yã musu.

18 Zaake má yãke ona vĩro, tó èe ke yã kè Kirisi kè ma kiia baasiro. À tò bori pãndenõ Luda yã mà ma yã'ona kõn ma yãkenao gãzĩ

19 kõn sèedano kõn dabudabuyãno gbãaaoo kõn Luda Nini gbãaaoo. Bõna Yerusalemu ma liga wéte kõn wéteo ai Ilirikumu busun, ma Kirisi baaru kpakpa kè papana.

20 Mèègõ yezi mà baaru nnaa pì kpá guu kè wèe Kirisi yã man zikiro, le màton bú ba gbẽ pãnde pò gbènlo yãnzì.

21 Lán à kèna Luda yãn nà wà bè:

Gbẽ kè wèe à yã oñne yãroono wée é kè,
gbẽ kè aõe à baaru ma yãroono é dõro dõ.

22 Yã kè ègõ kpaa ma mõna a kiiane gèn baaagõn gwe.

23 À kà wèe ùgbangba kè mèègõ yezi mà mó a gwa. Tia sa lán yãkee e gõme bõsu kèkiino guu dõro nà,

24 má tãmaa vĩ wà wée sikõle sa ma gana Sapaini busun guu. Tó ma gurõplaa kèao kõn põnnaao, é zé keme gana gwe.

25 Tia la mée gaa kõn dõnleo Luda gbẽnono Yerusalemu,

26 zaake gbẽ kè aõo kú Masedonia kõn Girisino zèo wà Luda gbẽ takaasidee kè aõo kú Yerusalemuno kãmasa ke.

27 Aõ zèo, mõe tiasime, zaake lán Yudano Luda auziki lì bori pãndenõzi nà, à maa bori pãndenõ ñ anduna auziki li Yudanozi se.

28 Tó ma gbaa pì nãñne ñ zĩ ma yãa, ma gana Sapaini guu mé bõe a kiia.

29 Má dõ kè tó mé mó a kiia, mé móare Kirisi aubarikao papaname.

30 Ma gbẽno, ma naare wa Dii Yesu Kirisizi kõn yenzi kè Luda Nini è kpármãoo, à fee à ze à Luda wée kemao,

31 le à ma bõ Yudea Yesusaideeno zĩ, le zĩi kè mé ke Yerusalemu Luda gbẽno té keñne nna,

32 gbasa mà a le kõn põnnaao, tó Ludaa wè, mé mó kãmma bo a kiia.

33 Luda Aafiade gõ kúao a píngi. Aami!

16*Ìkpammana*

1 Mée wa dãre Febe, Kenkerea sõi dõnleri naaare a zĩ.

2 À à sí Dii guu, lán à maa Luda gbẽno ke kõo nà. À dõale kõn pò kè à yezi a kiiao píngi, zaake à dõ gbẽnole pari kõn mapio se.

3 À ì kpá Pirisila kõn Akilaoa. Ma zĩkeri daanome Kirisi Yesu zĩi guu.

4 Aõ sì wà ñ zĩnda da kari guu ma yãnzì. Èe ke mãmbe madoro, bori pãnde sõsino gbẽno e ñ sãabu kpaa píngi dõ.

5 À ì kpá sõi gbẽ kè aõègõ kõ kaakõa aõ bẽe guunõa.

À ì kpá ma gbẽ yenzide Epenetua, àmo kè à Kirisi náane kè Asia busun kãaku.

6 À ì kpá Mariamaa, àmo kè zĩi kèare maamaa.

7 À ì kpá Andarõnikua kõn Yuniao. Ma bori daa kè wà wa da kpésiaan ledoonome. Aõ tó bõ Luda zĩrino té bensõ aõo kú Kirisi guu ma ã.

⁸ À ì kpá Ampliatu kè de ma gbē yenzidee ũ Dii guua.

⁹ À ì kpá Ubanu kè de wa zīkeri daa ũ Kirisi zīi guua kōn ma gbē yenzide Satakio.

¹⁰ À ì kpá Apelē kè à zena gbāa Kirisi guua.

À ì kpá Arisitɔbulu bēdeenɔa.

¹¹ À ì kpá ma Yuda daa Herɔdiša.

À ì kpá Nasisu bēdee kè aɔɔ kú Dii guunɔa.

¹² À ì kpá Tirifēnaa kōn Tirifosao. Nɔgbē pìnɔ è zīi ke Diine maamaa.

À ì kpá Pesia. Nɔgbē yenzidee pì zīi kè Diine maamaa.

¹³ À ì kpá Rufu kè bò ado Dii zīi guua kōn à da kè mée gwaa ma da ũuo.

¹⁴ À ì kpá Asinkiritua kōn Flegɔo kōn Emesio kōn Patarobao kōn Emasio kōn n Yesude daa kè aɔɔ kú ledoonɔ n pínɡi.

¹⁵ À ì kpá Filɔɔgua kōn Yuliao kōn Neruo kōn à dáreo kōn Olimpao kōn Luda gbē kè aɔɔ kú ledoonɔ n pínɡi.

¹⁶ À ì kpákɔa kōn Luda gbēnɔ lépemmanao. Kirisi sɔsinɔ ì kpàawa n pínɡi.

Lézamma

¹⁷ Ma gbēnɔ, mée ooare à làakari ke gbē kè aɔ bò yā kè á dàda kpēenɔzi. Aɔè gbēnɔ kēkɔa wà gbēnɔ sāsā. À kēm̄ma,

¹⁸ zaake gbē beee takanɔ è dɔ wa Dii Kirisiziro, sé n gbēe yā. Aɔè taarisaideenɔ sāsā kōn lēnnaao kōn yādɔɔ.

¹⁹ Baade pínɡi a m̄siena Diine baaru mà. Mée pɔnnaa kee a yā musu. Má yezi àgɔ à maa ɔndɔ vī àgɔ taarisaideenɔ ũ à zaa musu.

²⁰ Luda Aafiade é Setān dúgu zɔ a gbá gīzī tia. Wa Dii Yesu gbēke keare.

²¹ Ma zīkeri daa Timoti kōn ma bori daanɔ Lusiu kōn Yasɔo kōn Sosipatao ì kpàawa.

²² Mamɔma Tetiu kè ma takada kè kè ì kpàawa Dii guu.

²³⁻²⁴ Ma bēdee Gayusi kè sɔsi gbēnɔ è kakɔa à bēe ì kpàawa. Wéte ɔɔ'uteri Erasatu ì kpàawa kōn wa gbēndo Kaatuo.

Luda tɔbɔna

²⁵ Tia sa Luda é fɔ à a gba gbāa kōn Yesu Kirisi baaru nnaa kè mée kpaaɔ, lán asiiyā kè utena zaa tontori kè wà bìiamεεo de nà.

²⁶ Luda kè ègɔ kuu gurɔ pínɡi diē wà yā kè kēna annabinɔ takadanɔ guu pì bɔ gupuraa sa, le bori pínɡi e à dɔ aɔ Luda náane ke aɔ gɔ à yāmarinɔ ũ.

²⁷ Wà Luda mèn do ɔndɔde tɔ bɔ Yesu Kirisi gāzī ai gurɔ pínɡi! Aami.

KƆRINTIDEENƆ TAKADA KAAKU

KƆrinti sƆsi gbēnƆ kēkēkēkōana 1:1-4:21

KƆrinti sƆsi gbēnƆ durunkena 5:1-7:40

WàgƆ kú kƆn làakario gƆna n̄ zĩndane yā musu 8:1-11:1

DƆnzikena 11:2-14:40

GēnƆ fēena 15:1-15:58

PƆlu ikpammana 16:1-16:24

PƆlu ikpana KƆrintideenƆa

¹ MamƆma PƆlu kē Luda ma sisi à ma sε lán à yezi nà, ma gƆ Kirisi Yesu zĩri ũ. Mapi kƆn wa gbēndo Σσστεneo,

² wámbe wa takada kē kē sƆsi kē kú KƆrintine. Luda a sisi a gbēnƆ ũ, a kuuna adona Kirisi Yesu guu lɛdo kƆn gbē kē ašègƆ wa Dii Yesu Kirisi pì sisii gu pínɡianƆo, mƆwa kē wa Dii dƆnkƆnƆ.

³ Luda wa De kƆn Dii Yesu Kirisio gbēkεε keare, à a gba aafia.

⁴ MèègƆ Luda sáabu kεε gurƆ sánda pínɡi a yā musu gbēkεε kē à kèare a kuuna Kirisi Yesu guu yānzi.

⁵ Kuuna à guu pƆ pínɡi kàaraare, yā'ona pínɡi kƆn dƆna pínɡio,

⁶ zaake wa Kirisi yā'onaaree kāsāa pèe a guu,

⁷ ben Luda Nini gba kee e kēsāawaro, gurƆƆ kē a wéε dƆ wa Dii Yesu Kirisi a zĩnda dƆanazi.

⁸ Wa Dii Yesu Kirisi é tó à zε gbāa ai gurƆ lé ká, lε àgƆ kuu taari sai à mógurƆ.

⁹ Luda náane vī. Àmbe à a sisi, a gƆ kƆ gbē ũ kƆn à Né Yesu Kirisi wa Diio.

KƆrinti sƆsi gbēnƆ kēkēkēkōana

¹⁰ Ma gbēnƆ, ma naare wa Dii Yesu Kirisizi, àgƆ lédole vī kƆo a pínɡi, lε kēkēkēkōana e à yāa a té, à kƆ kú kƆn laasuu dƆnkƆo kƆn n̄sεo do.

¹¹ Má mà Koloe bεdeenƆ lézĩ kē yākete kú a té.

¹² Lán má mà n̄an yè: A gbēkenƆ bè, wà zè kƆn PƆluo. GbēkenƆ bè, wà zè kƆn Apoloo. GbēkenƆ bè, wà zè kƆn PitaƆ. GbēkenƆ bè dƆ, wà zè kƆn Kirisio.

¹³ Kirisi kēkēkēkōanan yƆ? Wà PƆlu pà lía a yānzin yƆ? A batisi kē kƆn PƆlu tƆon yƆ?

¹⁴ Ma Luda sáabu kē, kē mée a gbēke batisi kero, séde Kirisipu kƆn Gayusio baasiro.

¹⁵ Lán à dε nà lε gbēke é e à be a batisi kē, a gƆ ma iba ũro.

¹⁶ Èè, ma Sεtεfana bεdeenƆ batisi kē dƆ. Bee baasiro, tó ma gbē pānde batisi kē, mée dƆn dƆro.

¹⁷ Kirisi e ma zĩ gbē batisikena yānziro, séde à baaru nna kpana. Èe kε kƆn yādƆonlo, lε à gana lía tón ke pāro yānzime.

Kirisii né Luda ƆndƆ kƆn à gbāaaome

¹⁸ Kirisi gana lía né mìsaiyāme gbē kē aƆe sāsāanƆne. WamƆwa kē Ludaa e wa mì síno sƆ, à dεwe à gbāaa ũ.

¹⁹ À kēna Luda yān wà bè:

Mé ƆndƆrinƆ ƆndƆƆ mì dε,

mé wéεzērinƆ wéεzēε ke pā.

²⁰ ƆndƆri kú máme? TakadadƆri kú máme? Anduna tiaa kēki yāpingidƆri kú máme? Ludaa e anduna ƆndƆƆ die mìsaiyā ũroo?

²¹ Luda ƆndƆƆ guu, èe tó anduna gbēnƆ a dƆ kƆn n̄ zĩnda ƆndƆƆoro. À kēne à gbē kē aƆe a náane kēenƆ mì sí waazi kē wà diε mìsaiyā ũu pì gāzĩ.

²² YudanƆƆ ye dabudabuzi, GirikinƆ è ƆndƆƆ wεtε.

²³ Wamɔwa sɔ, Kirisi gana lía kpàakpaan wée kee, ben è tó Yudanɔ kpagula, bori pãndenɔ è be mìsaiyãme,

²⁴ mɔde gbẽ kè Luda n sísì à n sɛnɔ, Yudanɔ kɔn Girikinɔ n píngi, Kirisi deñne Luda gbãaa kɔn à òndɔɔ ũ.

²⁵ Luda mìsaiyã pì de gbẽntee òndɔɔla. Luda gbãasaikεε pì de gbẽntee gbãaala.

²⁶ Ma gbẽnɔ, à gwa dian á de nà gurɔ kè Luda a sisi. Danɔ kiia a paridee òndɔro, a paridee gbãadee ũro, a paridee kíne ũro.

²⁷ Luda gbẽ kè aɔ de anduna mìsaidee ũunɔ sè, le à wí dao òndɔrinɔ. À gbẽ kè aɔ de anduna gbãasaidee ũunɔ sè, le à wí da gbãadeenɔ.

²⁸ À gbẽ kè anduna n díε kpeεdeenɔ ũ, kè wè kyakaŋgu bensɔ aɔ yã ègɔ kuuroonɔ sè, le à gbẽ kè aɔ yã ègɔ kuunɔ ke kpeεdeenɔ ũ,

²⁹ le gbẽke tón e à ãa dã Luda aεro.

³⁰ Apinɔ sɔ, Ludaa tò á kú Kirisi Yesu guu, ben à gò wa òndɔɔ ũ. Kuuna Kirisi pì guu Ludaa tò yã bòwao nna, wa kuuna adona, bensɔ à wa mì sì.

³¹ Bee yãnzì lán à kɛna Luda yãn nà, tó gbẽ yezi à ãa dã, à dã Dii yã musu.

2

Kirisi kɔn a gana lía yáo

¹ Ma gbẽnɔ, kè ma mɔ a kiia, ma mɔ Luda yã kpàakpaa keareme, èe ke ma mɔ òndɔ gbãaa ke lénnaa kearenlo.

² Ma zeo kè mé yáke oarero, séde Yesu Kirisi yã baasiro, atɛnsa à gana lía yã.

³ Ma mɔna a kiia guu ma mɔ kɔn kùvĩio kɔn ṽiao kɔn lugaluganao.

⁴ Ma waazikena guu mée yã o kɔn lénnaao ke òndɔɔoro. Má ò kɔn Luda Nini gbãaa òɔbanaome,

⁵ le a ludanaanekena tón bɔ gbẽntee òndɔɔ guuro, sé Luda gbãaa guu.

Òndɔ kè Luda Nini è dañne

⁶ Baa kɔn beeeo weè òndɔyã o gbẽ kàsaanne. Èe ke anduna tiaa kèki òndɔ ke à gbãadee kè aɔ gbãaa e yãaanɔ pónlo.

⁷ Luda òndɔon wée oo, à poyezi kè utena yãa pì. À gĩake à diε wa gakui ena yãnzì zaale èe anduna káero.

⁸ Anduna tiaa kèki gbãadee ke òndɔɔ pì dɔro. Tó aɔ dɔme yã, le aɔe Dii gakuide pá líaro.

⁹ Lán à kɛna Luda yãn nà wà bè:

Pó kè wée e ero bensɔ swã e maro,

à laasuu e gẽ gbẽke swè guuro,

àmbe Luda à soru kè gbẽ kè aɔ yezinone.

¹⁰ Ludaa òɔbawe kɔn a Nini gbãaa, zaake à Ninii pì yã píngi tàasikena, baa kɔn Luda asii bítanɔ.

¹¹ Gbẽkee a daa nòse guu yã dɔro, tó èe ke à ninii kè kú à guu baasiro. Leme ò gbẽkee Luda nòse guu yã dɔro, tó èe ke Luda pì Ninii baasiro.

¹² Anduna kè niniin wá èro, Ninii kè bò Luda kiian wá è, le wà gbaa kè Ludaa dàwee dɔ.

¹³ Yã kè wée oon gwe, èe ke yã kè gbẽntee òndɔɔ è dañnenlo, yã kè Luda Nini è dañneme. Len weè Luda Nini yã bókòte gbẽ kè aɔ Luda Nini ṽinone le.

¹⁴ Anduna gbẽ è Luda Nini yãno síro, zaake à denε mìsaiyã ũme. Eé f̃s̃ à à mì dɔ sero, zaake Luda Nini pì gbãaan wè à yã zé dɔ.

¹⁵ Gbẽ kè Luda Nini è òne aezĩ è yã píngi zé dɔ, gbẽke sɔ zé ṽi à à zaa boro.

¹⁶ À kɛna Luda yãn wà bè: Dé bé à Dii nòse dɔ gbasa à lé daa? Mɔde wapinɔ wá Kirisi nòse ṽi.

3

Zīkena Ludane

¹ Ma gbēnɔ, mée fɔ mà yā òare lán mèè o gbē kè Luda Ninii dɔ́nne aenone bàro, ben má òare lán anduna gbēnɔ bà, zaake nékpāntēnɔn a ũ Kirisi guu.

² Zwiin má kpàawa, èe ke pɔ́ bɔmadeenlo, zaake ée ká kòro. Baa ai tia ée káro,

³ zaake dàdeenɔn a ũ ai tia. Lán á zakɔ́n nà, bensɔ́ á yākete vī, dàdeenɔn a ũroo? A dà bé à dɔare ae.

⁴ Kè a gbēke bè a ze kɔ́n Pɔluo, ben gbē pānde bè a ze kɔ́n Apoloo, á kú kɔ́n a dàon gweroo?

⁵ Dén Apoloo ũu? Dén Pɔlu ũu? Zīkerinɔn wa ũ, ben a Kirisi náane kè wa gāzī. Wa baade e zīi kè Dii dàne keeme.

⁶ Ma pɔ́ t̄s̄, Apolo í kàne, ben Ludaa tò à gbā.

⁷ Lemme pɔ́t̄s̄ri kɔ́n íkario de póke ũro, sé Luda kè è tó à gbā.

⁸ Pɔ́t̄s̄ri kɔ́n íkario sáame. Aɔ́ baade é a àre e a zī lémm̄e.

⁹ Luda zīkeri daanɔn wa ũ. Luda búgben a ũ, Luda kpén a ũ.

¹⁰ Gbaa kè Ludaa dàme bé à tò ma èe kpàe lán ēbori gonidee bà, ben gbē pānde mò èe kpé pì boo. Baade làakari ke a kpébonaa,

¹¹ zaake gbēke é fɔ́ à èe ke kpàe dɔro, sé èe kè kpaena Yesu Kirisi ũu baasiro.

¹² Tó gbē kpé pì dɔ́ kɔ́n vurao ke kondogi ke gbè bèede ke tó à dɔ́ kɔ́n lío ke lá ke s̄e,

¹³ baade zī yāpura é bɔ́ gupuraa. Wee e yākpaekegurɔ́ zī, zaake gu é dɔ́ kɔ́n téome, wee baade zī taka gwa té pì guu.

¹⁴ Tó gbē zīi kè à kè bò tén aafia, adee é àre e.

¹⁵ Tó gbē zī té kù, eé mɔ́nzi e, adee é bɔ́ ɔ́kori lán wè bɔ́ tén nà.

¹⁶ Á d̄s̄ kè Luda kpén a ũ, Luda Ninii kú a guuroo?

¹⁷ Tó gbē Luda kpé pì yàka, Luda é adee kaate, zaake kpé pì kuuna adoname, bensɔ́ áambe kpé pì ũ.

¹⁸ Gbēke tón a zīnda sāsāro. Tó a gbēkee e a zīnda diē anduna kèki ɔ́ndɔ́ri ũ, à gɔ́nne m̄saidee ũ le à e à ɔ́ndɔ́ kù.

¹⁹ Zaake anduna kèki ɔ́ndɔ́ de Ludane m̄saiyā ũme. À kēna Luda yān wà bè: È ɔ́ndɔ́rinɔ kù n̄ wéez̄e guu.

²⁰ À kēna dɔ́: Dii d̄s̄ kè ɔ́ndɔ́rinɔ laasuu pā.

²¹ Bee yānzi gbēke tón ãa dā gbēntee yā musuro. Pó píngi né a póm̄e:

²² Pɔlu, Apolo, Pita, anduna, wèndi, gaa, tia pónɔ, zia pónɔn yoo, à píngi né a póm̄e.

²³ Apinɔ s̄s̄, Kirisi pón a ũ, Kirisi s̄s̄ né Luda póm̄e.

4

Kirisi z̄irinɔ

¹ Bee yānzi à wa gwa Kirisi zīkerinɔ ũ, Luda asiyyā gwàrinɔ ũ.

² À k̄s̄iò gwàrinɔ ḡs̄ náane vī.

³ Tó apinɔ ke gbēntee yākpaekeerinɔ ma taari è, yā pāame ma kiia. Mèè ma zīnda maakēe ke zaakēe ero.

⁴ Yākee e ma kù vīro, m̄ode bee é ma bɔro, Diin ma yākpaekeeri ũ.

⁵ Bee yānzi àton gīake à gbēke taari e Dii mógurɔ́ āro. Àmbe eé guu pu pɔ́ kè utena gusiaan-a à n̄s̄e yā bɔ́ gupuraa. Zī beean baade é ma, dian Luda é a sáabu kpá nà.

⁶ Yā kè má òaree kènɔ, má ò mapi kɔ́n Apoloo yā musume, le àḡs̄ yā kèkii d̄s̄: Wàton vī Luda yálaro. A gbēke tón ãa dā, à ze kɔ́n gbē dooo, à bɔ́ gbē doo kp̄ero.

⁷ Bó n̄ d̄eónlaa? N̄ póke vī n̄ zīndane, kè wèè n̄ gbaró? Wà n̄ gba, ben n̄e ãa dāa lán wèè n̄ gbaroo bàs̄?

⁸ A kǎn gwe kòó? A ke ɔɔdeenɔ ũn gwe kòó? Ée kí blee wa sain gweó? Má yezi àgɔ́ kí blee, wàgɔ́ lɛdo.

⁹ Zaake má è wamɔwa Luda zìrinɔ, Luda wa die zǎa lán gbě kè wè n de pari wáano bàme. Gu sǎnda píngi gběno wée fíwa, malaikano kǎn gběnteenɔ n píngi.

¹⁰ Wa gɔ́ mǎsaideenɔ ũ Kirisi yǎnzi, ben kuuna Kirisi pì guu á de ɔndɔrinɔ ũroo? Wá busana ben á gbǎa víroo? Wá kpebona ben á kpedanaroo?

¹¹ Ai tia nɔaa kǎn ímiio e wa deɛ, wá té bũu, wa gɔ́ pɔgběnanɔ ũ, besaideenɔ ũ.

¹² Weè zǐ gbǎaa ke ai wà kpsa. Tó wà wa ka, weè sa maaa ońneme. Tó wà ãa dàwa, weè mena fɔ.

¹³ Tó wà wa sɔsɔ, weè agbaa kpáńneme. Ai tia wèe wa dieɛ anduna bɔto póno ũ, baade píngi bùsa ũ.

¹⁴ Mée yǎ kèkii oare wídanaawaa yǎnzinlo. Mée a gbaa làakari ma né yenzideenɔ ũme.

¹⁵ Baa tó Kirisi guu a gwàrinɔ kà gɔɔn ũgbangba, a de'ina pariro. Mámbe ma a i kǎn Kirisi Yesu baarunnakpanaareeo, ben á kú à guu.

¹⁶ Bee yǎnzi mée agbaa kpaare, àgɔ́ té ma zékpaɛzi.

¹⁷ Bee yǎnzin ma a né yenzide Timɔti zǎawazi. Àpi né náanɛdeeme Dii guu, àmbe eé ma kuuna Kirisi guu yákɛna ɔagu. Yǎ kè meè dańne sɔsinɔ guun gwe.

¹⁸ A gběkenɔ e ãa dǎa, lán mé mó a gwaroo bà.

¹⁹ Tó Dii wè, mé mó a gwa tia, mé ãadãri pínɔ gbǎa lé e, èe ke aɔ́ yǎ'ona adonlo.

²⁰ Zaake kpata kè bò Luda kiia né yǎ'ona yǎnlo, gbǎaame.

²¹ Á yezi diamɛ? Mà móazi kǎn gòon yó, ke mà mó kǎn yenzio kǎn nòseyiome?

5

Pápáɛna sɔsi gběno té

¹ Má mà pápáɛna gè a té, yǎ kè à taka kú baa kifinɔ té sero. Wà bè, a gběno doke a de nɔɔ sɔ.

² Ben ée ãa dǎaó? À kòsio a nòse yakame, à gbě kè yǎ pì kè bɔ a té.

³ Baa tó má kúao, ma ninii kúao, ben ma yákpae kè kǎn gbě kè yǎ pì kèo gɔɔ lán wà be má kú gwee bà.

⁴⁻⁵ Tó a kǎ kǎkǎ, tó wa Dii Yesu gbǎa kúao, tó ma ninii kúao, à gbě pì kpá Setǎn-a kǎn wa Dii Yesu tóo, le à dà kaate, à ninii e à bɔ aafia Dii mógurɔ zǐ.

⁶ A ãadǎna maaro. Á dǔ kè buredi ézè féte è flawadɛna bíta sésɛroo?

⁷ À buredi ézè zi kwée, é gɔ́ flawa dufu ũ a sésɛ'ézè sai, lán à kòsio àgɔ́ de nà, zaake Kirisi gà wa Banla sǎne bɔro ũme.

⁸ Bee yǎnzi wàgɔ́ kuu buredi sésɛ'ézè sai zǐbaakerinɔ ũ yǎpura guu kǎn nòse puraa. Wàtongɔ kuu buredi sésɛ'ézè zi zǐbaakerinɔ ũ mɔnafiki kǎn zaakenao guuro.

⁹ Takada kè má kèare guu ma bè, àton kakǎa kǎn pápáɛrinɔoro.

¹⁰ Ée ke anduna kè pápáɛrinɔ ke wákúdeenɔ kǎn gběblerinɔ ke táagbǎgbǎrinɔnlo, zaake tó gbě beenɔme, séde é bɔ anduna guu.

¹¹ Auo, má òare gbě kè wà bè wa gběme, bensɔ à de pápáɛri ke wákúdee ke táagbǎgbǎri ke gběyakari ke wèderi ke gběbleri ũ, àton kakǎaoro, àton ɔ kakǎao sero.

¹² Ma bà ũgba kǎn yǎgɔgɔna kǎn Yesusaideenɔ? A zǐnda gběno bé à kòsio à yǎ gɔgɔńyoro?

¹³ Luda bé eé yákpae ke kǎn Yesusaideenɔ. À gbě zaaa pì bɔ a té.

6

Yákpáɛna kɔo

¹ Tó a gběke yǎ ví kǎn a Yesude daaao, bóyǎnzi è gá yákpae ke kǎn adeeo Luda gběno kiiaziroo, sé ludadǎrisainɔ kiia?

² Á dǎ kè Luda gbēno bé weé yákpae ke kǎn andunaoro? Lán ámbé é yákpae ke kǎn andunao ná, ée ká à yáketeno gǎgǎoro?

³ Á dǎ kè wámbe wé yákpae ke kǎn malaikanoro? Weé anduna kèki pǎ o dǎ?

⁴ Tó á yá beee taka gǎgǎna vǐ, é gbē kè aǎo de sǎsi gbēno pǎke ũroono sé yǎgǎgǎrino ũs?

⁵ Ma beee ò le mà wí daawa yǎnzime. Á gbēke vǐ a té kè à òndǎo kà à a gbēno yá gǎgǎnoro?

⁶ Séto a gbē doo a gbēdaaa sísi yákpaea Yesusaideeno kiia?

⁷ Lán á yá vǐ kǎn kǎo ná, a sǎsǎ yáa kò mámmam. Bóyǎnzín é we wà a takii kero? Bóyǎnzín é tó wà a bleroo?

⁸ Apino eè gbē takii ke, eè gbē ble, baa a kǎ tǎe.

⁹ Á dǎ kè gbē zaaano é gǎ kpata kè bǎ Luda kiia guuro? Àton a zǐnda sǎsǎro, pǎpǎkerino ke tǎagbǎgbǎrino ke zinakerino ke gǎgbē kaaruan ke gbē kè aǎe kǎn nǐ gǎgbē daaano

¹⁰ ke kpáino ke wǎkǎdeeno ke wǎderino ke gbēyakarino ke gbēblerino, aǎ gbēke é gǎ kpata kè bǎ Luda kiia guuro.

¹¹ A gbēkeno de lemé yá, ben a zú ò, a gǎ Luda pǎ ũ, Ludaa tò yá bǎo nna kǎn Dii Yesu Kirisi tǎo kǎn wa Luda Nini gbáaao.

Wà pǎpǎkena tó

¹² Eè be, á yá píngi kena zé vǐme. Mǎde yǎkeno àre vǐro. Eè be, á yá píngi kena zé vǐme. Mǎde àton tó yáke bǎ káare a yǐnlo.

¹³ Eè be dǎ, pǎblee né nǎse pǎme, bensǎ nǎse né pǎble pǎme. Baa kǎn beeeo Luda é nǐ píngi kaate. Mè né pǎpǎkebonlo, Dii pǎme, bensǎ Dii bé mè pǐ gwàri ũ.

¹⁴ Luda wa Dii bǎo gaan, bensǎ eé wa bǎo gaan kǎn a gbáaao.

¹⁵ Á dǎ kè a mè bé Kirisi mèguuno ũroo? Weé Kirisi mègu sé wà ke kaarua mèguu ũn yó? Wàton ero!

¹⁶ Á dǎ kè gbē kè kǎkǎa kǎn kaaruao kèo mè dǎnkǎnloo? À kǎna Luda yǎn wà bè, aǎ gǎon plaaa é gǎ mè doo ũ.

¹⁷ Gbē kè kǎkǎa kǎn Diio kèo mèn do Ninii guu.

¹⁸ À kǎ pǎpǎkenaa. Durun pǎnde kè gbē è ke píngi bǎ kú à mèoro. Pǎpǎkeri sǎ è durun ke a mèneme.

¹⁹ Á dǎ kè a mè bé Ninii kè Luda a gba, kè kú a guu kpé ũroo? Ámbe á a zǐnda vǐro,

²⁰ Luda a lu, à fǐa bǎo. Bee yǎnzi à Luda tǎo bǎ kǎn a mèo.

7

Nǎsena

¹ Takada kè á kè yá musu, à maame gǎgbē gǎ kuu nǎgbē sai.

² Mǎde kè pǎpǎkena dàgula yǎnzi, gǎgbē píngi gǎ a zǐnda nǎo vǐ, nǎgbē píngi gǎ a zǐnda gǎo vǐ.

³ Gǎgbē gae pǎ kè kǎsǐo ke a nǎne. Nǎgbē gae ke a zǎne le se dǎ.

⁴ Nǎgbē mè kuu a zǐnda pǎ ũro, sé à zǎ pǎ ũ. Lemé dǎ gǎgbē mè kuu a zǐnda pǎ ũro, sé à nǎs pǎ ũ.

⁵ Àton gǐkǎnero, séde á mǎkǎne, le à làakari dǎ aduakanaa gǐa, gbasa à a kena ke, le Setán tón òndǎo keare, à fu menaaro yǎnzi.

⁶ Lén má dàawa, èe ke tiasinlo.

⁷ Má yezi baade píngi gǎ de lán ma bà, mǎde baade kǎn a gbaa kè Ludaa dàneome, gbē kè kǎn a pǎo, gbē kèkǎa kǎn a pǎo.

⁸ Mée yá kèkii oo pǎseeno kǎn gyaano. À maa aǎgǎ kuu nǎdo lán ma bà,

⁹ mǎde tó aǎé fǐ wà nǐ zǐnda kǎro, aǎ nǎo sé, aǎ zǎ ke, zaake kǎsena maa de lugana kǎzila.

¹⁰ Mée yá dièe nǎdeeno kǎn gǎdeeno, èe ke mapinlo, Diime. Nǎgbē tón gǐ a zǎziro,

¹¹ gǎgbē tón pé a nǎaro. Tó nǎgbē gà à gǐ a zǎzi, à gǎ pǎse kesǎ à èara a zǎzi.

12 Mée oo gbē kpaaanone, èe ke Dii bé à òro. Tó a gbēkee no Yesusaidee vī, ben noo pì yezi àgō kúo lèdo, àton péaro.

13 Lemε do tó no gbē gō Yesusaidee vī, ben gōo pì yezi àgō kúo lèdo, àton gízìro.

14 Zaake Luda è gō Yesusaidee sí a naō yānzi, bensō è no Yesusaidee sí a zā yānzi. Tó lenlo, aō nénéo égō gbāsīme. Mōde tia aō kuuna adona.

15 Tó Yesusaidee pì gízì, à gízì. Yā beee taka guu aō kuuna kōn kōo né tiasinlo. Luda a sisi, à a se àgō kuu aafiamε.

16 No gbē, ke né n zā mī sí, n dōó? Gōgbē, ke né n naō mī sí, n dōó?

À ze kōn a gwenaō

17 Baade ze kōn a gwena kè Luda à dien-o gurōo kè Dii à sisi. Len mēe dañne le soosino guu píngi.

18 Luda gbē sisi bāngukenan yoo, àton wete à ke gefōodee ūro. Luda gbē sisi gefōodeen yoo, àton bāngu kero.

19 Bāngukena yāke vīro, bensō gefōo yāke vīro, sé àgō yā kè Ludaa dieno kūna.

20 Lán baade kuu nà gurōo kè Luda à sisi, à zεo le.

21 Luda n sisi zò ūun yoo? Nton bídi kero. Mōde tó n ga n gōna wēene ū zé è, n bo zòbleen.

22 Zò kè Dii à sisi gō wēene ū Dii pì guume. Lemε do wēene kè Dii à sisi gō zò ū Kirisi guu.

23 Luda a lu, à fīa bò. Àton gō gbēntee zò ūro.

24 Ma gbēno, lán baade kuu nà gurōo kè Luda à sisi, à ze kōn Ludao le.

Pōseeno kōn gyaanōno

25 Pōseeno yā musu mēe yāke ma Dii kiiaro, mōde lán má náane vī Dii sùu guu nà, lán ma laasuu de nān mé oare.

26 Nawēa kè kuu tia bé à tò, mēe daa à maa kè gbē ze kōn a kuunao.

27 Tó n noo vī, nton be né à gbarero. Tó n vī sōro, nton wete n séro.

28 Tó n sè sō, née durun kero. Tó nokpare zā kè sō, èe durun kero. Gbē beeno é yā e andunan, ben má yezi beee taka a lero.

29 Ma gbēno, yā kè mēe oon yè: Gurōo e gō zāro. Zaa tia noodeeno gō lán gbē kè vīroono bà.

30 Jōdōrinō gō lán gbē kè aōoé óo dōoōroono bà. Pōnnadeeno gō lán gbē kè aō pōo nnaroono bà. Pólurinō gō lán gbē kè aō pōke vīroono bà.

31 Andunablerino gō lán gbē kè aōoé bleeroono bà, zaake lán anduna kè kuu nà tiaa e gēteeme.

32 Má yezi àgō kuu kàhān saime. Pōseε è làakari do Dii yānoa, yā kè kè Diinen è ke.

33 Noodee è làakari do anduna yānoa, yā kè kè a naōnen è ke,

34 à laasuu égō kpāatena. No gbē pōseε ke nokpare è làakari do Dii yānoa, è a mè kōn a ninio kpāa. Nozāree sō è làakari do anduna yānoa, yā kè kè a zānen è ke.

35 Èe ke mēe gata kpaaarenlo. Ma beee ò a aafia yānzime, le à yā ke a zéa, à a zīnda kpá Diia gu pānde gwana sai.

36 Tó gbē nokpamma vī, tó à ségurōo e gēε, ben à kēne wiyā ū, tó à à kàka lán kè bà, à à sé lán à kēne nà, èe ke durun ūro. Aō kō sé.

37 Mōde tó à yā pì bò a nōsemme, ben tiasi e à kākaro, ben à a zīnda kūna dō, tó à dà a swēn kè é a nokpare pì séro, à kè maame.

38 Lemε gbē kè a pō sè kè maa, mōde gbē kè èe a pō séroo kè maa de beeela.

39 No gbē né a zā pōme gurōo kè à zā kú kōn wēndio. Tó à zā gà à anduna tò, à zé vī à zā ke kōn gōo kè à yeziō, mōde gōo pì gō kuu Dii pō ū.

40 Baa kōn beeeo tó à gō pōse, mēe daa à pōo égō nna de tó à zā kèla. Mēe daa mapì, má Luda Nini vī se.

8

Sa'opɔblee

¹ Sa'opɔblee yā musu, wá d̄s̄ kè wa píngi wa d̄s̄na vī. D̄s̄na s̄s̄o yòk̄s̄ vī, yenzi bé à kaarana vī.

² Tó gb̄e e daa á yā d̄s̄, èe d̄s̄ dian à k̄s̄ s̄io à d̄s̄ nà ḡīaro.

³ Tó gb̄e ye Ludazi, Ludaa à d̄s̄.

⁴ Tò, sa'opɔblena yā musu wá d̄s̄ kè t̄aa né pókeme anduna guuro, zaake Luda mèn do kuunan wá d̄s̄.

⁵ Baa tó pó kè wè beñe t̄aan̄o kú musu k̄s̄n t̄ōt̄ēo, ben dan̄o kiia t̄aan̄o dimme, diin̄o dimme,

⁶ wa kiia Luda mèn dome, àmbe wa De ũ, kè pó píngi b̄ò à kiia bens̄o wá kuu à yānzi. Dii mèn dome d̄o, àmbe Yesu Kirisi ũ, kè pó píngi kè, bens̄o wá kuu à ḡāz̄i.

⁷ M̄ode baade píngi d̄s̄ l̄ero. Gb̄eken̄o k̄s̄ d̄s̄ k̄s̄n t̄aa yāo ai tia, ben ās̄è pó kè wèe blee dīe sa'opɔblee ũ, ās̄ yāke d̄s̄k̄ziro, ben ās̄ laasuu kú z̄éa d̄oro.

⁸ Póblee bé eé wa na Ludaaro. Tó wée b̄lero, k̄ēs̄ānanlo. Tó wá bl̄e, kaarananlo.

⁹ À làakari ke a kuuna w̄ēnen̄o ũuzi, le àton ke ḡēs̄ik̄ii ũ gb̄e kè ludanaanekena k̄ēs̄ān̄man̄nero.

¹⁰ M̄m̄on kè n̄ d̄s̄na vī, tó gb̄e kè yāke d̄s̄k̄ziroo n e, n̄e pó blee t̄aa kuu, eé à gba sw̄è à sa'opɔble seroo?

¹¹ Tó n̄ kè le, n d̄s̄na n gb̄ēdaaa kè ludanaanekena k̄ēs̄āna kè Kirisi ḡà à yānzi k̄āaten gwe.

¹² Tó a durun kè a Yesude daan̄e a gb̄e kè yāke d̄s̄k̄ziroo kari k̄en gwe, bens̄o Kirisin a durun k̄ēne.

¹³ Beee yānzi tó ma n̄b̄sona bé eé tó ma Yesude daa fu, mé só ziki d̄oro, le ma Yesude daa tón furo yānzi.

9

Z̄irin̄o n̄ z̄inda busana Kirisi baaru nna yānzi

¹ Má a z̄inda v̄inloo? Z̄irin ma ũroo? M̄ée w̄ée si wa Dii Yesuleroo? Ámbe á de ma z̄i gb̄e ũ Dii guu fá?

² Baa tó má de z̄iri ũ gb̄e p̄ānden̄oero, má deare à ũ fá. Kuuna Dii guu ma z̄irik̄e s̄èdan a ũ.

³ Yā kè m̄ēe o ma zaaborin̄oer̄n̄ yè:

⁴ Má p̄obl̄ena k̄s̄n íminao z̄é vī ma z̄i guuroo?

⁵ Má à z̄é vī m̄àḡo té k̄s̄n n̄o Yesudee guu kè m̄ée gaan lán z̄iri k̄paaan̄o k̄s̄n Dii d̄āaron̄o k̄s̄n Pitao bàroo?

⁶ Mam̄oma k̄s̄n Banabao wa ḡs̄on plaa, wámbe wá z̄é vī wà wa ōz̄i tónloo?

⁷ Dé bé è soza ble a z̄inda b̄òk̄o ōo? Dé bé è lí ba, ben è à bēe b̄leroo? Dé bé èḡo z̄u d̄āa, ben è à zwii miroo?

⁸ Baa kè gb̄ēntee yākenan̄on má l̄èk̄z̄ioare, à kú Musa doka guu l̄eroo?

⁹ À k̄ēna Musa doka takadan wà bè, àton l̄és̄o da z̄ūne gur̄o kè èe p̄ów̄e gb̄ēero. Z̄ūn Luda è làakari d̄ōs̄?

¹⁰ Wa yānzi à yā p̄i òziroo? Eè, wa yānz̄in wà yā p̄i k̄ēzi, le búbari gae s̄è wa k̄s̄n t̄āmaao, p̄ów̄e gb̄eri gae pó gb̄e k̄s̄n t̄āmaao, eé a baka e à guu.

¹¹ Tó wa Luda yā t̄ò a té, ben wa wa baka èawa, yāken yó?

¹² Tó dan̄o z̄é beee v̄iawa, wé wa pó o d̄ōs̄? W̄ée s̄é̄e z̄é beee guuro, wa yā píngi f̄s̄, le wàton z̄é z̄s̄ Kirisi baaru nnaanero yānzi.

¹³ Á d̄s̄ kè Luda ua z̄ikerin̄o è Luda ua pó b̄leroo? Luda gb̄āgb̄ākii sa'orin̄o è n̄ baka le gb̄āgb̄ākii p̄i guuroo?

¹⁴ Len Dii dīe a baarunnakparin̄o ḡs̄ pó blee baaru p̄i kpana yā musu le.

15 Baa kŏn beeeo mée zé pìnŋ ke séro, bensŏ mée beee oo le wà kemε yānzinlo. Gaa maame de beela. Gbēke é e à kpà ma ïadāna kènero.

16 Kirisi baarunnakpana demε ïadāna yā ūro, tiasi bé à ɔ tŏma. Wāiyoo mapi, tó mée baaru nnaa pì kpaaro.

17 Tó mée zīi pì keε kŏn ma zīnda poyeziomε, ma wée do asaiazimε. Lán Luda bé à nàme ma ɔzī nà, à kŏ sio mà kemε.

18 Bómε ma asaia ūu? Tó ma baaru nnaa pì kpà ɔsāsāna sai, tó mée iko kè má vī baaru nnaa pì kpana guu kemmaro, ma asaian gwe.

19 Baa kè gbēkee ma vīro, ma a zīnda diε zò ū gbē pīngine, le mà gbēnŋ e pari yānzi.

20 Kè má kú kŏn Yudanŋ, ma gŏ lán n̄ bà, le aŏ ma yāze e yānzi. Kè má kú kŏn Musa dokadarinŋ, ma gŏ à dāri ū, baa kè à iko vīmaro, le à dārinŋ ma yāze e yānzimε.

21 Kè má kú kŏn doka pì dārisaideenŋ, ma gŏ lán n̄ bà, le aŏ ma yāze e yānzi. Èe ke ma bŋ Luda doka zénnlo, Kirisi bé à iko vīma.

22 Kè má kú kŏn gbē busananŋ, ma busa, le aŏ ma yāze e yānzi. Mée gŏ pŋ pīngi ū gbē pīngine, baa dia, le mà e mà n̄ gbēkenŋ mì sí.

23 Yā kè mée ke pīngi, mée ke Kirisi baaru nna yānzimε, le mà a baka e à aubarika guu.

24 Bàkpakŏsŏna guu, gbē pīngi bé è bàa lé, mŏde á dŏ kè gbē mèn doo bé è bleroo? À bàa lé le se, à e à ble.

25 Kŏkŏ'ori pīngi è a zīnda tòto ke, è a zīnda foru ke yā pīngi musu. È ke le fūra kè è yaka ena yānzi. Wamŋwa sŏ, à kè è yakaro yānzimε.

26 Beee yānzi bà kè mée lee, má dŏ pŋ kè mée pεεa, èe ke mée ɔsi kaa gukorianlo.

27 Auo, mée ïa da ma mèa, mée ma mè takii ke, le ma waazikεna danŋne gbera, màton bŋ páro yānzi.

10

Làakarikεna tāagbāgbānazi

1 Ma gbēnŋ, má yezi wa dezinŋ yā kèkii dŋagu. Aŏ tē téluguuzi n̄ pīngi, aŏ táa ò wà bŋe Isia Tēaan n̄ pīngi.

2 Luda n̄ batasi kè téluguu pì guu kŏn ísīa pìo n̄ pīngi Musa ìbanŋ ū.

3 Aŏ Luda pŋble dŏnkŏ blè n̄ pīngi,

4 aŏ Luda í dŏnkŏ mì n̄ pīngi, zaake aŏ Luda kpīii kè kúnyo í mì. Kpīii pì sŏ bé Kirisi ū.

5 Baa kŏn beeeo aŏ paridee yā e ká Ludanero, ben aŏ gè gŏ kpáε gbāan.

6 Yā pì dεwe sèeda ū, le wàton yā zaa ni de, lán aŏ à ni dē nāro.

7 Àtongŏ de tāagbāgbārinŋ ū lán aŏ gbēkenŋ bàro. À kēna Luda yān wà bè: Gbēnŋ v̄εε wèe pŋ blee, wèe í mīi, ben aŏ f̄εε wèe pāpāa keε.

8 Wàtongŏ de pāpākerinŋ ū lán aŏ gbēkenŋ bàro. Aŏ pāpāa kè, ben aŏ gāga gurŋ dŏnkŏ zī gŏn bŋro baro awεε'aagŏ.

9 Wàton Dii yŏ wà gwa lán aŏ gbēkenŋ bàro. Aŏ à yŏ wà gwà, ben mlènŋ n̄ sóso aŏ gāga.

10 Àton wisŏ ká lán aŏ gbēkenŋ bàro. Aŏ wisŏ kà, ben ga malaika n̄ déde.

11 Yā pì n̄ lé sèeda ū wamŋwa kè wá kú gurŋ zāannŋne, ben wà kè takadan le wà wa gbao làakari yānzi.

12 Gbē kè èe daa á zena gbāa, à làakari ke leenazi.

13 Yŏagwana kee e a lero, séde kè è baade pīngi lee baasiro. Luda náane vī, eé tó wà a yŏ wà gwa de a gbāa lélaro. Yŏagwana guu eé a gba zé à mēna fŏ à bŋn.

14 Beee yānzi ma gbē yenzideenŋ, à mì kē tāagbāgbānaa.

15 Mée yā ooare làakarideenŋ ū. À yā kè mée ooaree laasuu lé a zīnda à gwa.

16 Togo aubarikadee kè wèe sábu kpáo, tó wá mì, wa bà kú Kirisi aruoroo? Burēdi kè wèe lílikŏre, tó wá sò, wa bà kú Kirisi mēoroo?

17 Zaake burɛdi kɔ̄o domɛ, baa kɔ̄n wa parikɛɛo wa mɛ dɔ̄nkɔ̄mɛ, wa baade a baka vɔ̄ kɔ̄o dɔ̄nkɔ̄ pɔ̄ guumɛ.

18 À gwa Isarailinɔ̄a. Gbɛ kɛ sa'opɔ̄ blɛ bà kú kɔ̄n Luda gbāgbākiiroo?

19 Ma bè diamɛ? Mɛɛ bee tãa sa'opɔ̄blee né pókɛn yó? Ke aã tãanɔ̄ né pókɛmɛ?

20 Lenlo, ma bè pók kɛ wà saa òo, wà ò tãaamɛ, è kɛ Ludaanlo. Má yezi a bà gɔ̄ kú kɔ̄n tãaoro.

21 É fɔ̄ à Dii togo í mi kɔ̄n tãa póoro. É fɔ̄ à Dii pók ble kɔ̄n tãa póoro.

22 Ke wá yezi wà Dii nɛsɛgɔ̄aanɔ̄ fɛɛmɛ? Wa gbāaa kà à ùn yó?

23 Èè be, yā pínɡi zé vɔ̄. Lemɛ, mɔ̄de yā pínɡi àrɛ vɔ̄ro. Èè be, yā pínɡi zé vɔ̄. Lemɛ, mɔ̄de yā pínɡi kaarana vɔ̄ro.

24 Gbɛke zɔ̄nda yā tón dɔ̄nɛ aɛro, sé à gbɛdaaa yā.

25 À nòbɔ̄ kɛ wèe yaa yàran só yāke gbekana sai a laasuu yānzi,

26 zaake tɔ̄tɛ kɔ̄n pók kɛ kúnno pínɡi né Dii pómɛ.

27 Tó Yesusaidee a sisi pókblee, tó à kèare, tó a gaa, à pók kɛ wà kpàawaa ble yāke gbekana sai a laasuu yānzi.

28 Tó wà gà wà bèare sa'opɔ̄bleemɛ, àton blero laasuu yānzi kɔ̄n gbɛ kɛ òare yānzio.

29 Mɛɛ beee oo adee laasuu yānzimɛ, èè kɛ a pónlo.

Gbɛ pānde laasuu yānzin mɛgɔ̄ ma zɔ̄nda vɔ̄ziro?

30 Tó ma pók blɛ kɔ̄n sáabukɛnao, bɔ̄yānzin wè ma zaa bo pók kɛ ma sáabu kèzi pɔ̄ yā musuu?

31 Yā kɛ ée kɛɛ pínɡi, ée pók bleen yoo, ée í miin yoo, àgɔ̄ à pínɡi kɛɛ Luda tóbɔ̄na yānzi.

32 Àton tó Yudanɔ̄ ke Girikinɔ̄ ke Luda sɔ̄si gbɛnɔ̄ fu a yākɛna yānzio.

33 Len mɛɛ kɛ lɛ. Yā pínɡi guu mɛɛ aɔ̄a kɛ, lɛ ma yā ká baade pínɡinɛmɛ. Mɛɛ ma zɔ̄nda pɔ̄nnaa wɛtero, sé parií pók, lɛ aã e wà bɔ̄ yānzi.

11

1 Àgɔ̄ ma yākɛna dadaa, lán mɛɛ Kirisi pók dada nà.

Nɔ̄gbɛnɔ̄ pókuna ní mià yā

2 Ma a sáabu kpà kɛ ma yā ègɔ̄ dɔ̄ɔagu yā pínɡi guu, bensɔ̄ á keatokɔ̄nɛpɔ̄ kɛ má dàareno kúna.

3 Má yezi àgɔ̄ dɔ̄ kɛ Kirisi bé gɔ̄gbɛ pínɡi mì ù, gɔ̄gbɛ bé nɔ̄gbɛ mì ù, bensɔ̄ Luda bé Kirisi mì ù.

4 Gɔ̄gbɛ kɛ èè adua kɛɛ ke èè annabikɛyā oo kɔ̄n pók kuna a mià e a mì kpɛ bɔ̄ɔmɛ.

5 Nɔ̄gbɛ kɛ èè adua kɛɛ ke èè annabikɛyā oo mìgbā e a mì kpɛ bɔ̄ɔmɛ, à dɛ lán à mì potoopo bàamɛ.

6 Tó nɔ̄gbɛ e pók kú a miàro, à a mìkā kɛɛ. Zaake mìkākɛɛna ke mìbona dɛ nɔ̄gbɛnɛ wíyā ù, à pók kú a mià.

7 Èè kɔ̄ sío gɔ̄gbɛ pók kú a miàro, kɛ à dɛ Luda taka kɔ̄n à gakuio ù yānzi. Nɔ̄gbɛ sɔ̄ bé gɔ̄gbɛ gakui ù.

8 Zaake Luda e gɔ̄gbɛ bɔ̄ nɔ̄gbɛ guuro, nɔ̄gbɛn à bɔ̄ gɔ̄gbɛ guu.

9 Èè gɔ̄gbɛ kɛ nɔ̄gbɛ yānzio, nɔ̄gbɛn à kɛ gɔ̄gbɛ yānzi.

10 Beee yānzi kɔ̄n malaikanɔ̄ yāo dɔ̄, séde nɔ̄gbɛ gae pók kú a mià a zā iko sèeda ù.

11 Dii guu nɔ̄gbɛ kuu a zɔ̄ndanɛ gɔ̄gbɛ sairo, gɔ̄gbɛ sɔ̄ kuu a zɔ̄ndanɛ nɔ̄gbɛ sairo.

12 Zaake lán nɔ̄gbɛ bɔ̄ gɔ̄gbɛ guu nà, len dɔ̄ gɔ̄gbɛ è bɔ̄ nɔ̄gbɛ guu lɛ, bensɔ̄ pók pínɡi è bɔ̄ Luda kiiamɛ.

13 À yā pɔ̄ laasuu lé à gwa. Nɔ̄gbɛ aduakɛna mìgbā maaó?

14 Á dɔ̄ a zɔ̄ndanɛ kɛ mìkā gbāa dɛ gɔ̄gbɛnɛ wíyā úroo?

15 Mɔ̄de tó nɔ̄gbɛ vɔ̄, à dɛnɛ gakui úmɛ, zaake Luda nɔ̄gbɛ gbà mìkā à kúalame.

16 Tó gbɛke yezi à leokpakɔ̄a kɛ, àgɔ̄ dɔ̄ kɛ wapinɔ̄ kɔ̄n Luda sɔ̄sinɔ̄, wá yā pānde kúnaro, sé beee.

*Dii póblee**(Mat 26:26-29, Maa 14:22-25, Luk 22:14-20)*

¹⁷ Yá kè má yezi mà daare tiaa guu, mé a sáabu kpáro, zaake a kakōana è zaaa iare de à maaala.

¹⁸ Káaku gĩa má mà, tó a kō kākōa, eè bō kō kpεε gāli kōn gāliomε. Ma yā pì sì kpado.

¹⁹ Séde kēkēkōana gō kú a té, le wà yápuradeeno dō a té.

²⁰ Tó a kō kākōa, èe ke Dii póbleen eè blero,

²¹ zaake a baade è wā a póbleezimε. Nōaa è gbēkeno de, wēε è gbēkeno de.

²² Á bεε vī à pó ble, à í minloo? Ke eè kya ká Luda sōsin à wí da pōsaideenōame? Mé oare diamε? Mé a sáabu kpán yó? Kài! Mé a sáabu kpá yā beee musuro.

²³ Yá kè má sì Dii kiia, má dàareen yè: Zī kè wà Dii Yesu kpámma, à gwāavī pìà à buredi sè,

²⁴ ben à aubarika dàn à lilikōre, ben à bè, a mè kè à kpà a yānzin yè, àgaegō beee keε a yā dōnaagu yānzi.

²⁵ Lemε dō kè aō pó blè wà yāa, à togoo sè à bè, Luda bà kuuna kōn gbēno dufu a aru gāzīn yè. Tó ée mii, àgaegō mii à yā dōnaagu yānzi.

²⁶ Zaake tó a buredi pì sò, tó a í pì mì, ée Dii gaa baaru kpaa ai àgō gá mómε.

²⁷ Beee yānzi tó gbē buredi pì sò, tó à Dii í pì mì, buredi kōn í pìo yādasai, à taari kè Diine à mè kōn à aruo yā musume.

²⁸ Baade a zīnda yā gwa, gbasà à buredi pì só, à í pì mi,

²⁹ zaake tó gbē sò, tó à mì Dii mè gbádōsai, à yā dà a zīndalamε.

³⁰ Beee yānzi gyāreeno kōn aafiasaideeno pari a tézi, bensō gbē kè aō kè saino kēsānaro.

³¹ Tó wé wa zīnda yā gwa, Dii é wa taari ero.

³² Tó à wa taari è, èe wa totoomε, le yā tón vēewa kōn andunaoro yānzi.

³³ Beee yānzi ma gbēno, tó a kō kākōa, ée Dii pó blee, àgae kō dā.

³⁴ Tó nōaa e gbē deε, à pó ble a bε, le a kakōana tón yā iarero yānzi. Mé yā kè gōno bōkōtare, tó ma mō.

12*Luda Nini gbaano*

¹ Ma gbēno, Luda Nini gbaano yā musu, má yezi àgō dōna sairo.

² Á dō kè gurō kè á de kifino ũ, taa kè aōè yā oroono bé wègō a gáεε, wàgō dōare aε.

³ Beee yānzi má yezi àgō dō kè Luda Nini è di gbēa à Yesu láari kero, bensō gbēke é fō à be Yesun Dii ũro, séto Luda Ninii dōne aε.

⁴ Gba borii pari, mōde Luda Nini mèn doo pime.

⁵ Zī borii pari, mōde Dii mèn doo pime.

⁶ Gbāa sèedanō borii pari, mōde Luda mèn doo pime, àambe è à píngi ke baadenε.

⁷ Luda Nini è didi baadea gbē píngi kaarana yānzime.

⁸ Luda Nini è gbēke gba zé à òndō yā o, ben Nini mèn doo pì è gbē pānde gba zé à dōna yā o.

⁹ Nini mèn doo pì è gbē pānde gba ludanaanekena zé, gbē pānde sō gbēkēkōana zé.

¹⁰ È gbē gba dabuyākena zé, gbē pānde sō annabikεyá'ona zé. È gbē gba zé à niniino dōkōzi. È gbē gba zé à yāke borii o, è gbē gba yāke borii pì bōkōtena zé.

¹¹ Nini dōnkō mèn doo pì bé è à píngi ke, è gbaa pì da baadenε lán à yezi nà.

Mè kōn a guuno

¹² Mè mèn do guuno pari. Baa kōn à parikεεo, mè mèn doomε píngi. Len wa kuuna Kirisi guu de le se.

13 Wapinö píngi, Yudanö ke bori pāndenö, zònö ke wēenēnō, Luda wa ke mē dōnkō ū kōn a Nini mēn doo pì gbāaaomē, à wa gba a Nini mēn doo pì, ben wá mì wa píngi.

14 Mēguunö pari, èe ke mēn donlo.

15 Tó gbá bè, lán òon a ūro nà, á de mē pó ūro, beee yānzi eégō de mē pó ūrozió?

16 Tó swā bè, lán wēen a ūro nà, á de mē pó ūro, beee yānzi eégō de mē pó ūrozió?

17 Tó mē būnu de wée ū, bón weé yā mao? Tó mē būnu de swā ū, bón weé pó gūu mao?

18 Lán à de nà, Luda mēguunö pèpekōre aō píngi, lán à yezi nà.

19 Tó aō píngi de mēgu bori dōnkō ū, mē eégō kú máme?

20 Tia la mēguunö pari, mē mēn domē.

21 Wée é fō à be òone a bà kúororo. Lemē do mì é fō à be gbáne a bà kúororo.

22 Mēguu kè wée daa à kēsāna, mē é fō à ke à sairo.

23 Mēguu kè wée daa à gakui vīro, wè à kpe da de mēgu kpaakaanla. À guu kè wée à ena diēe wíyā ū, wè pó nazi de mēgu kpaakaanla,

24 mōde à kè maaa bà kú kōn beeeoro. Kè Luda mē kākōa, à gakui kàara pó kè gakui e kēsāamāmanōne de mēgu kpaakaanla.

25 Le mē tóngō kpaatetenaro, à guunö kō yā dō.

26 Tó mēguunö dokee e nawēa kee, à mēgu kpaakaanö píngi è keome. Tó wà mēgunö doke kpe dà, à mēgu kpaakaanö píngi è pōnnaa keome.

27 Ámbe Kirisi mē ū, bensō a baade de mē pì guu ū.

28 Káaku gīa Luda zīrinö diē sōsi guu, à plaadee annabinö, à aagōde yādannerinö, beee gbera dabudabukerinö, beee gbera gbē kè à n gbá gbēkēkōana zénö kōn dōnlerinö kōn yāgōgōrinö kōn gbē kè aōè yāke borii oonö.

29 Zīrinōn n ū n píngiós? Annabinōn n ū n píngiós? Yādannerinōn n ū n píngiós? Dabudabukerinōn n ū n píngiós?

30 Luda gbēkēkōana gba dānne n píngin yós? Aōè yāke borii o n píngin yós? Aōè yāke borii bōkōte n píngin yós?

31 À wée pé gbaa kè deñlaanōa.

Tia sa mé zé kè maa deñlaa oobaare.

13

Yenzi

1 Tó ma yāke borii ò, gbēntee ke malaika pó, tó má yenzi vīro, ma kīi kè lán mōlena ke sēgēpana bàme.

2 Tó ma annabikēyā'ona gbaa è, tó ma yā píngi asii mà, bensō má dōna píngi vī, tó ma ludanaanekēna kà mà kpīii sōki kpá, tó má yenzi vīro, pōken ma ūro.

3 Tó ma pó kè má vīinö kpàate takaasideenōne píngi, tó má tò wà té sōma, tó má yenzi vīro, à àre vīmero.

4 Yenzi mena vī, à gbēkke vī. Yenzi è nōsegōaanö kpányoro, è a zīnda sé lezīro, è ĩa dāro.

5 È wí dammaro, è a zīnda maaa wetero, è fēñzi kpaaro, è yā da a nōse guuro.

6 È yāa do à zaaaro, è pōnnaa ke kōn yāpuraaomē.

7 Yenzi è yā píngi fō, è yā píngi náane ke, eégō yā píngi tāmaa vī, è mena kōn yā píngio.

8 Yenzi yāana vīro. Mōde tó annabikēyā'oname eé yāa, tó sō yākebori'oname à lé é ze, tó dōname, eé gē zéla.

9 Zaake wa dōna kōn wa annabikēyā'onao e paparo.

10 Tó yā papana gurō mō, à kè èe paparoo é gē zéla.

11 Kè má de né fēte ū, mēè né fēte yā o, mēè né fēte laasuu lé, mēè yā gwa lán né fēte bà. Kè ma ke gbē òndōna ū, ma ò kpà néfetekēyāzi.

12 Tia la wée guu ee dígi guu dāadāa, zī beee sō wé wée sikōle. Tia la ma dōna e paparo, zī beee sō mé yā dō wásawasa lán Ludaa ma dō nà.

¹³ Tia sa yā mèn aagõ kènõ bé wà gõ: Ludanaanekena kñn tãmaao kñn yenziõ, mðde yenzi bé à deñla.

14

Yakebori'ona kñn annabikεyā'onaõ

¹ À tó yenzi ðare ae, à wée pé Luda Nini gbaanõ, atēnsa annabikεyā'ona.

² Gbē kè èe yāke borii oo e yā oo gbēnõonlo, sé Luda, zaake gbēkee e maaro, èe asiiyā oo kñn Luda Nini gbāaaomε.

³ Gbē kè èe annabikεyā oo e yā oo gbēnõomε, èe n gbaa gbāaa, èe lé daamamε, èe n làakari kpáεēñemε.

⁴ Gbē kè èe yāke borii oo e a zīnda kaaramε, gbē kè èe annabikεyā oo e sɔsi gbēnõ kaaramε.

⁵ Má yezi à yāke borii o a píngi, mðde má yezi à annabikεyā o de beeela. Annabikεyā'ori de yākebori'orila, séto wèe bokõteε le sɔsi gbēnõ e wà kaara.

⁶ Ma gbēnõ, tó ma mɔazi, ben ma yāke borii ðao, bó àren à vīaree? Séde ma yā'ona gõ de yāwεεwēna ũ ke ðña ke annabikεyā'ona ke yādannena.

⁷ Len à de le kñn p'õborinõ ðõ. Kure ke mɔrõ, tó èe ó bõ súusuro, weé fõ wà ðõ dian èe oo nàó?

⁸ Tó kuu ó e bõ súusuro, sozanõ é zì soru kero.

⁹ Lemε apinõ se, tó ée yāke borii oo, ben wèe maaro, dian weé yā kè ée oo gbázε ðõ nà? A yā é gē ñamε.

¹⁰ Yānõ borii pari anduna guu, aõ kee bokõtenasai sõro.

¹¹ Tó wèe borii kè mεè à yā maroo oo, mégõ de à òrine gbē zìtõ ũmε, bensõ eégõ demε gbē zìtõ ũ se.

¹² Lemε apinõ sõ, lán á aña vī kñn Luda Nini gbaanõ nà, à aña ke àgõ gáo ae le sɔsi gbēnõ e wà kāsāa péε.

¹³ Beee yānzi yākebori'ori wée ke, le à e à yā kè èe oo bokõte.

¹⁴ Tó ma adua kè kñn yākebori'onaõ, ma ninii bé à kè, ma laasuu e ðomε aεro.

¹⁵ Tõ, yā pì de diamε? Mé adua ke kñn niniiõ, mé ke kñn làakario ðõ. Mé lè sí kñn niniiõ, mé sí kñn làakario ðõ.

¹⁶ Tó n Luda tó nnaa sì kñn niniiõ, dian gbē dufu kè kú gwee é be, aami, sáabu kè n kpà yā musuu? Zaake èe yā kè n ò ðrõ ðõro.

¹⁷ Baa tó n sáabu kpà a zéa, èe n Yesude daa gbāaa kaararo.

¹⁸ Ma Luda sáabu kè, kè mεè yāke borii o deala a píngi,

¹⁹ mðde kakõana guu tó ma yā mèn sɔroo ò kñn làakario, ma yā dàoñne, à maamε de mà yā mèn ũgbangba o kñn yākebori'onaõla.

²⁰ Ma gbēnõ, a laasuu tóngõ de lán néno pò bàro. Àgõ de lán né fétenõ bà yāzaakena musu, mðde a laasuu gõ de gbē ñndñnanõ pò ũ.

²¹ À kēna Luda yān wà bè:

Mé boriyā pānde o gbē kēkiinõne gbē zìtõnõ lén,

baa kñn beeeo aḡé swā kpá ma yāziro.

²² Beee yānzi yākebori'ona de sèeda ũ Yesudeenõnεro, sé Yesusaideenõ. Len ðõ annabikεyā'ona e ke Yesusaideenõ pòke ũro, sé Yesudeenõ.

²³ Tó sɔsi gbēnõ kō kākõa n píngi, ben aḡe yāke borii oo n píngi, tó gbē dufunõ ke Yesusaideenõ mò gwe, aḡé be ña kāmmanloo?

²⁴ Tó baade píngi e annabikεyā oo sõ, ben Yesusaidee ke gbē dufu mò gwe, eé n píngi yāze ðõ à a taari e,

²⁵ asiiyā kè kú à nḡsen é bõ gupuraa, eé dae a puua à mì siε Ludanε, gbasaa à be, Ludaa kú a té yāpura.

Dɔnzikena zékpae

26 Wé be diamε ma gbēno? Tó a kō kākōa, a baade gaegō lè vī ke yādannena ke yāwεwēna ke yākebori'ona ke yāke borii pì bōkōtēna. À à pínghi ke, le gbēno e wà kāsāa pēε.

27 Tó wèe yāke borii oo, gōon plaa ke aagō, àton de beelaro. Aō kō gba zé, gbē mèn doo bōkōtē.

28 Tó à bōkōtēri kuuro, à lé nakōa kakōana guu, à a pō o ado kōn Ludao.

29 Annabikεyā'orino gōon plaa ke aagōono yā o, gbē kpaaano laasuu lé aō yāa.

30 Tó Luda yā sù gbē kè vēεnaa, gbē kè èe yā oo yīte.

31 A pínghi é fō à annabikεyā o doodo, à yā dadakōne a pínghi, à kō sé lezī.

32 Sé annabikεyā'orino gō n lé kūna dō,

33 zaake Ludaa ye yā yāaaziro, sé à zédee.

Lán wè ke sōsino guu nà pínghi,

34 nōgbēno lé gō yītena kakōana guu, zaake aō yā'ona zé vīro. Aō mī sie, lán wà ò Musa doka guu nà.

35 Tó aō yezi wà yāke dō, aō n zā gbekazi be, zaake nōgbē yā'ona kakōana guu né wíyāme.

36 A kiian Luda yā bòn yó? Ke a mèn do yānzin à mōzi?

37 Tó gbē e daa annabikεyā'orin à ũ ke gbē kè Luda Ninii dōne aε, àgō dō kè yā kè má kèaree pì né Dii yādiename.

38 Tó gbē pā kpāzi, weé pā kpāzi se.

39 Beee yānzi ma gbēno, à wéε pé annabikεyā'onaa, mōde àton gí yākebori'onaziro.

40 À yā pínghi ke a zékpaea súusu.

15*Kirisi fεena gaan*

1 Ma gbēno, baaru nnaa kè má kpàare, kè á sī a zεon, má yezi mà εara mà dōagu.

2 Baaru nnaa pì bé eé a mī sí, tó á waazi kè má kèaree pì kūna. Tó lenlo, a Yesunaanekena kè pāme.

3 Yā kè deñlaa kè má sī, má dàareen yè: Kirisi gà wa durun yānzi, lán à kēna Luda yān nà.

4 Wà à vī, ben à fεε à gurō aagōdee zī, lán à kēna Luda yān nà.

5 À a zīnda òdōa Pitane, ben à a zīnda òdōa a ìba gōon kuri awεεplaaanone dō.

6 Beee gbera à a zīnda òdōa wa gbēnonne kè aō kō kākōa gu dōnkōn, aō de gōon wàa plaa kpé basōroola. Aō paridee kuu ai tia, mōde aō gbēkeno anduna tò.

7 Beee gbera à a zīnda òdōa Yemisine, ben à a zīnda òdōa zīrinone n pínghi.

8 Aō pínghi gbera à bō à mòmazi, ben ma gō lán né kpàalaa'ii bà.

9 Zaake Luda zīrinō té māmbe kpεε, mée ká wà beme zīriro, zaake ma ìa dà Luda sōsia.

10 Gbaa kè Ludaa dāme yānzi má de gbē kè má de à ũu ũzi, bensō gbaa kè à dāmeε pì ginaro, zaake ma osi kà deñla n pínghi. Māmbe má kèro, gbaa kè Ludaa dāmeε bé à tò má kè.

11 Tò, à bō ma kiian yoo ke aō kiia, yā kè wéε à waazi keε á sìn gwe.

Gèno fεena gaan

12 Zaake wéε Kirisi fεena gaan waazi keε, à kè dia a gbēkeno è be gèno é fεeroo?

13 Tó gèno é fεero, èndē Kirisi e fεero.

14 Tó Kirisi e fεero sō, èndē wa waazikena kè pā, bensō a Kirisi náanekena kè pā,

15 wa gō Luda sèeda egedeeno ũ, kè wá bè à Kirisi fεε yānzi. Zaake tó gèno è fεero, èndē Ludaa e à fεero.

16 Tó Luda è gèno fεero, èndē Kirisi e fεero.

17 Tó Kirisi e fεero, a Kirisi náanekena kè pā, ben á kú a durun guu ai tia,

18 gbě kè aǎ anduna tò Kirisi guunò sǎ sǎsǎ.

19 Tó wa kuuna wëndio kè yǎnzin wa wéε dɔ Kirisizi ado, le wëndadeenɔn wa ũ de baade pínghila.

20 Yǎpuraa guu Kirisi fεε bɔna gaan, àmbe gàafεε káaku ũ gbě kè aǎ dàε wà ii ònò té.

21 Lán gaa bò gběntee gǎzǐ nà, len gènɔ fεεna bò gběntee gǎzǐ le.

22 Kuuna Adamu borii ũu tò gaa dà baade pínghila. Lemε dɔ gbě kè aǎ kú Kirisi guunò é wëndi e ń pínghí.

23 Baade kǔn a gurɔomε. Kirisi bé gàafεε káaku ũ, à gbera à gběno é fεε à mógurɔ.

24 Gbasa gurɔ lé ká, Kirisi é kíkεε mì de pínghí kǔn ikonɔ kǔn gbáaanɔ, eé a kpata tó De Ludanε.

25 Séde Kirisi gǎ kǐ blee ai Luda gǎ à ibεenɔ ke à tinti ũ.

26 Ibεε kè eé à mì de zǎan gaa ũ,

27 zaake Luda pǎ pínghí nà Kirisinε a ɔzǐ. Kè à bè, pǎ pínghí kú à ɔzǐ, wá dǎ kè Luda kè pǎ pínghí nàne a ɔzǐ pǐ baasimε.

28 Tó à pǎ pínghí nàne a ɔzǐ, àpin à Né kè à pǎ pínghí nàne a ɔzǐ pǐ é mì sienε, Luda pǐ égǎ de à pínghí ũ pǎ pínghinε.

29 Gbě kè aǎε batisi ke gènɔ gεε ũ sǎ né? Tó gènɔ è fεε yǎpuraro, bǎyǎnzi wè batisi ke aǎ gεε ũzi?

30 Wapinɔ sǎ, bǎyǎnzi weégǎ wa zǐnda da kari guu gurɔ pínghizi?

31 Kǔn ãa kè mǎε dǎ a yǎ musu kuuna Kirisi Yesu wa Dii guuo, mǎεgǎ kú gaa lézǐmε lán guu e dɔ nà.

32 Tó ma zǐnda yǎnzin ma ɔsi kàzi kǔn nòbɔ pásǐnɔ zaa Efesu, bó àren à vǐmεε? Tó gènɔ é fεεro, wà pǎ ble, wà í mi, zaake wé ga ziamε.

33 Àton tó wà a sǎsǎro, gběnnna zaaa è dà maaa yakamε.

34 À su a làakaria súusu, àton durun ke dɔro, zaake a gběkenɔ Luda dǎro. Ma beεe ò le à a wiyǎ dǎ yǎnzimε.

Gàafεenɔ mè

35 Gběkenɔ é be, gènɔ é fεε diamε? Mè kparee takan aǎégǎ vǐi?

36 Yǎnkɔyǎmε! Weé pǎ tǎ à bǎε fǐmbabɔna sairo.

37 Tó wà pǎ tǎ, gbadon yoo ke pǎwεε pǎnde, è bǎε pǎwεε pǐ ũro.

38 Luda è tó à bǎε lán à diε nàmε, baade kǔn a boriiio.

39 Pǎ wëndideenɔ pínghí mè dǎnkǎro. Gběntee pǎ ado, nòbɔnɔ pǎ ado, bǎanɔ pǎ ado, kpònɔ pǎ ado.

40 Ludambe pǎnɔ kuu, anduna pǎnɔ kuu. Ludambe pǎnɔ gakui ado, anduna pǎnɔ gakui ado.

41 Ɔfǎntε gakui ado, mǎvura pǎ ado, sɔsɔnenɔ pǎ ado. Baa sɔsɔne pǐnɔ gakui bǎkǎo doodo.

42 Len eégǎ de le gènɔ fεεgurɔ zǐ. Wè gè vǐi à vǎ, eé fεε vǎna sai.

43 Wè gè vǐi bǎε sai, mǎde eé fεε kǔn gakuio. Wè gè vǐi gbáaa sai, mǎde eé fεε kǔn gbáaa.

44 Wè gè vǐi anduna mè ũ, mǎde eé fεε wëndi kè è yǎaro mè ũ. Lán anduna kè mè kuu nà, lemε wëndi kè è yǎaro mè kuu le dɔ.

45 À kǎna Luda yǎn wà bè, gbě káaku Adamu gǎ gbě bǎε ũ, mǎde Adamu zǎa gǎ nini wëndikpammari ũ.

46 Èε ke wëndi kè è yǎaro mè bé è dɔ aεro, anduna mè bé è dɔ aε, à gbera sa wëndi kè è yǎaro mè.

47 Gběntee káaku bò bùsuti guumε, à plaadee bò ludambemε.

48 Gbē kè aṣo de tṣote pṣ ũunṣṣò bṣkṣba kṣn gbē kè bṣ tṣoten-o. Gbē kè aṣo de ludambe pṣ ũunṣṣò bṣkṣba kṣn gbē kè bṣ ludambeεo.

49 Lán wá de gbē kè bṣ tṣoten taka ũ nà, len wégṣ de gbē kè bṣ ludambeεε taka ũ le se.

50 Yá kè má òn yè ma gbēṣṣ. Tó kpata kè bṣ Luda kiia bṣ gupuraa, wé e wà ble kṣn wa mèoro. Wé e wàgṣ kú gu kè è vāroo guu kṣn wa mè kè è vāaoro.

51 À ma, mé asiiyā oare. Wé ga wa píngiro, mṣde wé li wa píngi

52 kándo lán wée'ibakena bà kākāki zāade pégurṣṣ zī. Zaake kākāki é ṣ bṣ, gēṣṣ é fεε yaikūsai, wapinṣṣ sṣ wé li.

53 Séde wa mè kè è vāa gē à kè è vāroo guu. Séde wa mè kè è gaa kè gē à kè è garoo guu.

54 Tó wa mè kè è vāa gē à kè è vāroo guu, bensṣ wa mè kè è gaa gē à kè è garoo guu, ben yá kè kēna Luda yān kè é papa wà bè:

Wà zī blè gaaa, à mì dè.

55 Ga, n zīblena tṣn diaa?

Ga, n sεwεε kú máme?

56 Durun bé ga sεwεε ũ, durun gbāaa sṣ è bṣ doka guume.

57 Wà Luda sáabu ke, kè è tó wà zī ble wa Dii Yesu Kirisi gāzī.

58 Beee yānzi ma gbē yenzideenṣ, à ze gbāa gíngin bṣru kpεε sai. À wée tā Dii zīzi guro píngi, zaake á dṣ kè zī kè ée kεε Diine páro.

16

Pṣlu wétegasorukena

1 Luda gbēṣṣ kámasakena yá musu, lán má ò Galatia bṣsu sṣsinṣṣe nà, à ke le se.

2 Azumanengo kṣn Azumanengoo a baade gae ṣṣ kè à è a gbāa lén bṣ adona, àgṣ kaakṣa, le àton kámasa pí wete gurṣṣ kè ma mṣro yānzi.

3 Tó ma mṣ, mé gbē kè a ní díe aṣ gánṣ zī Yerusalemu kṣn takadao kṣn kámasa kè á kākṣaa pìo.

4 Tó à kṣ sìo mà gáme sṣ, aṣé gá zεme.

Yá kè Pṣlu kpákpa à kεenṣ

5 Tó ma bṣε kṣn Masedonia bṣsuo, mé mó a kiia, zaake mé pā Masedonialame.

6 Mée kpákpa mà gurṣṣplaa keao. Baa buusie se mégṣ yezi mà bleao, é gá zεme guu kè mé gán.

7 Tia la má yezi mà gēala bàrararo, mée kpákpa mà gurṣṣplaa keao, tó Dii wè.

8 Mé gṣ Efesu ai Pentikṣsi zībaa zīme,

9 zaake Luda zé bṣme maamaa mà zī maa ke, bensṣ ibεenṣṣ pari.

10 Tó Timṣti gà à mṣ, àton yá kεne búgubugu à vīa kearero, zaake èe zī kεε Diine lán ma bàme.

11 A gbēke tṣn kya kánlo. À kṣsāε kεne, le à e à ká ma kiia aafia, zaake mapi kṣn ma gbēṣṣ wa wée dṣzi.

12 Wa gbēndo Apolo sṣ, mēgṣ nakṣreεa gēn baaagṣ à mó à a gwa kṣn wa gbē kpaaanṣ. À ye mṣnazi gīaro. Tó à zé è, éé mó.

Lédamma zāa

13 Àgṣ kú a làakaria, àgṣ zεna Yesunaanekena guu. Àgṣ wṣrṣngṣ vī, àgṣ gbāa.

14 À yá píngi ke kṣn yenziio.

15 Á Setefana bēdeenṣ dṣ, kè aṣmbe Yesude káakunṣ ũ Girisi bṣsun, ben aṣ ní zīnda kpà wàgṣ dṣṣ Luda gbēṣṣ lé. Ma gbēṣṣ, ma wée kèawa,

16 à mì sie gbē beee takanṣṣe kṣn gbē kè aṣṣe aīa kεε ledṣ zī dṣnkṣ pí guunṣ ní píngi.

17 Ma pṣṣ kè nna Setefana kṣn Fṣtunatuo kṣn Akaikuo mṣnaa, zaake aṣ gṣme a gēε ũme.

18 Aɔ̀ tò ma làakari kpàe kɔ̀n a pɔ̀o. À bɛ̀e lí gbɛ̀ beee takanɔ̀ne.

19 Asia bùsu sɔ̀sinɔ̀ ì kpàawa. Akila kɔ̀n Pìrisilao kɔ̀n sɔ̀si gbɛ̀ kè aɔ̀e kɔ̀ kakɔ̀a nì beenɔ̀ ì kpàawa maamaa Dii guu.

20 Wa gbɛ̀ kè wá ledoonɔ̀ ì kpàawa a pínɡi. À ì kpákɔ̀a kɔ̀n Luda gbɛ̀nɔ̀ lépɛmmanao.

21 Mamɔ̀ma Pɔ̀lu, ma ɔ̀gben yè. Ma ì kpàawa.

22 Tó gbɛ̀kee ye Diiziro, Luda láari kea. Wa Dii e mɔ̀.

23 Dii Yesu gbɛ̀keke keare.

24 Má yeazi a pínɡi kuuna Kirisi Yesu guu.

KƆRINTIDEENƆ TAKADA PLAADƆE

Pɔlu kɔn Kɔrinti sɔsi gbɛnɔ 1:1-7:16

Yudea Yesudeenɔ kámasakɛna 8:1-9:15

Pɔlu gina kɔn a zĩndao 10:1-13:14

Làakarikpaena

¹ Mamɔma Pɔlu, Kirisi Yesu zĩri Luda pɔyezi guu kɔn wa gbɛ Timɔtio, wámbe wa takada kè kè sɔsi kè kú Kɔrintine kɔn Luda gbɛ kè aɔɔ kú Girisi bùsunno ń pĩngi.

² Luda wa De kɔn Dii Yesu Kirisio gbɛkɛkɛ keare, à a gba aafia.

³ Wà Luda wa Dii Yesu Kirisi De sáabu kpá, De Luda wɛndadɔnnɛri nɔsekpaeri pì.

⁴ È wa làakari kpáewe wa wahaa pĩngi guu, ɛ wà e wà gbɛ kè aɔɔ kú baa wahaa kparee taka guuno làakari kpáɛnɛ se kɔn làakarikpaebɔ kè Luda wa làakari kpáεoweeo.

⁵ Lán nawɛa kè Kirisi kè è liwazi nà, ɛmɛ dɔ wa làakari è kpáε maamaa Kirisi yānzi.

⁶ Tó wée nawɛa kɛɛ, a làakari kpaena kɔn a mĩsinao yānzimɛ. Tó Luda wa làakari kpáε, a làakari kpaena yānzimɛ, ɛ à e à nawɛa dɔnkɔ kè wée kɛɛ fĩ.

⁷ Wá tãmaa vĩ a yā musu seka sai, zaake wá dɔ lán a bà kúwao nawɛakɛna guu nà, ɛn a bà kú kɔn wa làakari kpaena ɛ dɔ.

⁸ Wa gbɛnɔ, wá yezi àgɔ dɔ lán wà wée tãwa Asia bùsun nà. Wà mè òwa maamaa dɛ wa gbãa léla, baa wa wɛndi wá wée dɔzi sero.

⁹ Yā dàwala, wée daa wa game. Bee wa le, ɛ wàton ze kɔn wa zĩnda gbãaaoro, séde kɔn Luda kè è gɛnɔ fɛɛ gbãaa.

¹⁰ À wa bɔ kari bíta guu, bensɔ éé wa bɔn. Àpin wá wée dɔzi à wa bɔn dɔ

¹¹ adua kè ée keewe gāzĩ. ɛmɛ gbɛnɔ é sáabu kɛnɛ pari wa yā musu gbɛkɛkɛ kè à kèwe yānzi gbɛ pariino aduakɛna sàabu.

Pɔlu tá gborona

¹² Yā kè weè à ãa dāan yè: Wa laasuu e oowe kè kɔn Luda gbãaa wá kú kɔn nɔsepuraao mɔnafiki sai anduna guu, atɛnsa a kiia. Anduna ɔndɔn wá kúoro, séde Luda gbɛkɛkɛ.

¹³ Weè lá ke kɛarerero, séde kè é à kyó ke à dɔɔ baasiro.

¹⁴ Lán á wa dɔ nà fète tia, má yezi à wa dɔ sãnsã, ɛ à ãa dā wa yā musu Dii Yesu mógurɔɔ zĩ, lán wé dā a yā musu nà.

¹⁵⁻¹⁶ Bee náanekɛna guu má diɛ yā kè tó mée gaa Masedonia, mà bɔɛ a kiia mà a gwa káaku, mà ɛara mà su kɔn a kiio, ɛ à aubarika e gɛn plaa, gbasa à dɔnɛ kɛmɛ ma Yudea gana guu.

¹⁷ Kè ma tá beee diɛ, ma yā fɛɛ kèn yó? Tó má diɛ mà yā ke, anduna yā è dɔmɛ aɛ mà be, ɛmɛ, ɛmɛ ke auo, auon yó?

¹⁸ Lán Luda náanɛ vĩ nà, yā kè wá òare né ɛmɛ, è ke auonlo.

¹⁹ Luda Né Yesu Kirisi kè mapi kɔn Silasio kɔn Timɔtio wa à yā waazi kèare né gbɛ kè è be ɛmɛ, è ke auonlo, àmbe Luda eè ù.

²⁰ Zaake lé kè Ludaa gbè pĩngi yāpuraà è ke à guumɛ. Beee yānzi kɔn Yesu Kirisi tón wè be, aami, Luda tóbɔna yānzi.

²¹ Luda bé à wa kāsã pèe Kirisi guu kɔn apino, à wa diɛ a pó ù,

²² à a sèeda kèwa, à a Ninii dà wa swèn pó kè wé e kpégaau ù.

²³ Ludaa ma nòse dɔ, àmbe ma sèedadee ù. Kè má yezi mà a bɔbɔ a dānlo yānzin mée gá Kɔrintizi dɔro.

²⁴ Èe ke wée gbãa mɔɔare a ludanaanekɛna musunlo, zaake a kāsã pèe kò, wée zĩ kɛɛao a pɔnnaa yānzimɛ.

2

¹ Ben ma zeo kè mé mó a kiia kŏn nòseyakanao doro.

² Tó má tò a nòse yàka, dé bé eé ma pɔɔ ke nnaa, tó èe ke amɔa kè ma a nòse yàkaareno baasiroo?

³ Ma takada kèare le, le tó ma mɔ a gwa, amɔa kè á de à ma pɔɔ ke nnaano tón ma nòse yakaro yānzime. Má dŏ sānsān kè ma pɔnnaa né a píngi pɔnnaame.

⁴ Ma takada pì kèare nawēa guu kŏn pɔsia bítao kŏn wéé'io plèple, èe ke le a pɔɔ yaka yānzino, le àgɔ dŏ lán má yeazi nà yānzime.

Sùukena kŏn taarideeo

⁵ Tò, tó gbèke nòseyakana yā kè, èe ke ma nòsen à yàkaro, a píngi pŏn à yàka, ke a gbèkeno, le màton o à gē olaro.

⁶ Īaa kè a paridee dà adee pìà m̀a.

⁷ Beee yānzi à sùu keo tia, à à làakari kpáene, le à pɔsia bíta tón à kaatero yānzi.

⁸ Beee yānzi ma agbaa kpàare, à ɔɔane tètētē kè á yezi.

⁹ Àmbe à tò ma takada kèkàa kèare, ma lí pèeoawa, le mà e mà dŏ tó a yā kè má òare kūna píngi.

¹⁰ Tó a gbè kè kŏn à taario, meè adee kē se. Zaake tó ma gbè yā kēne, tó yákee gàa gŏ kuu, meè ke a yānzi Kirisi aezī,

¹¹ le Setān tón ōndŏ daewaziro yānzi, zaake wá à mɔnafikino dŏ.

Luda zīkerino

¹² Kè ma ka Toroasi le mà Kirisi baaru nnaa kpá, Dii zé b̀me,

¹³ m̀ode ma làakari kpaenaro, kè mée ma gbēndo Titu ero yānzi. Ben ma lé zàmma gwe, ma da Masedonia zén.

¹⁴ Ma sáabu kè Ludane, zaake ègŏ dɔɔwe ae guru píngi, weègŏ z̀blerino ũ Kirisi guu, weè à dŏna gūu dagula gu sānda píngia.

¹⁵ Zaake wá de tuaetiti gūnnadee kè Kirisi kpàta Ludane ũ gbè kè èe ní mì siino té kŏn gbè kè aŏe kaateeno.

¹⁶ Wá de gè gūu ũ gbèkenone, ben è gaa íne. Wá de wèndi gūu ũ gbè kpaanone, ben è wèndi íne. Wa dé bé à kà à zī beee kee?

¹⁷ Wá de lán gbè kè aŏegŏ laa taa kŏn Luda yāono bàro. Kirisi guu weè yā o kŏn nòsepuraaoo kŏn Luda dŏnao à z̀rino ũ.

3

¹ Wa eara wée wa zīnda sáabu kpaan yŏ? Wa bà kú kŏn sèeda takada kè wà kèaree ke kè à kè́nnoo lán gbèkeno bàn yŏ?

² Àmbe wa takada pì ũ kè kēna wa swèa. Baade píngi é fŏ à dŏ à à kyó ke.

³ Èe ɔɔɔa gupuraa kè àmbe takada kè Kirisi kè à nàwe wa ɔzī ũ. Èe takada pì kē kŏn āntu'ioro, à kè kŏn Luda Wèndide Niniiome. Èe kē gbè walaaaro, à kè a swèame.

⁴ Yā kè wá à náane vīin gwe Luda aezī Kirisi gāzī.

⁵ Èe ke wa ka wa zīndane wà be, yā pì bò wa kiianlo, Ludan wa gbāaa ũ.

⁶ Àmbe à wa kaa, ben wá de à bà kuuna kŏn gbēnoo dufu zīkerino ũ. Èe ke doka kè kēnanlo, Luda Nini yāme. Zaake doka è gaa íne, Nini pì sŏ, è wèndi íne.

⁷ Kè Luda doka kè gbè walaaa, à gakui bò Musa uua. Baa kè à tékena e gì kero, Isarailino e fŏ wà gwàro. Tó zé kè è gaa íne pì bò kŏn gakui beee takao,

⁸ weé Nini pì zé gakui yā o dŏ?

⁹ Tó zé kè è yā dańlaa gakui vī, ēndē zé kè è tó yā bŏnyo nnaa gakui deàla zà.

¹⁰ Pó kè gakui vī yāa gakui vī doro, gakui kè deàlaa pì yānzi.

¹¹ Tó pó kè èe gì keroo bò kŏn gakuio, pó kè ègŏ kuu gakui deàla zà.

- 12 Zaake wá tãmaa beee taka vĩ, weè yã o kǝn kùgbãaa,
 13 èe ke lán Musa bàro, kè à sáta kù a uua le Isarailinǝ tón à uu tékena kè è gí keroo yãana ero yãnzì.
 14 Mǝde aã swã gbãa, zaake ai gbãa tó aǝe Luda bà kuunańyo takada kyó kee, sáta dǝnkǝ pì ègǝ da n̄ laasuulame. È goro, séto gbẽ kú Kirisi guu baasiro.
 15 Ai gbãa tó aǝe Musa takada kyó kee, sáta pì ègǝ da n̄ laasuulame.
 16 Mǝde tó gbẽ ae dǝ Diia, sáta pì è goa.
 17 Dii pìn Luda Nini ũ, bensǝ guu kè Dii Nini pì kún, è tó wà gǝ n̄ zĩndane.
 18 Wamǝwa kè pǝ gò wa uuanǝ, wée Dii gakui ǝdǝańne lán dígi bà, weègǝ lii lán à bà gakui gǝ kaa gakuila. Dii kè de Luda Nini ũu pì kenan gwe.

4

Luda zĩrinǝ zĩ

- 1 Beee yãnzì lán Luda zĩ beee dàwe a sùu guu nà, weè kpasaro.
 2 Wa ǝ kpà asii wĩsaiyãnzì, weè yã ke kǝn mǝnafikioro, bensǝ weè Luda yã liè kpeegãndaro. Weè yãpuraa ońne sùusu, le wà wa zĩnda ǝdǝa baade píngine Luda aezĩ.
 3 Tó baaru nnaa kè wée kpaá utename, gbẽ kè aǝe kaateenǝn à utenańne.
 4 Zaake anduna kèkii dii Yesusaideenǝ wée vĩa kùńne, le aǝton baaru nnaa sí, Kirisi kè de Luda taka ũu gakui guu puńnero yãnzime.
 5 Wa zĩnda kpàakpan wée keroo, Yesu Kirisi diikere kpàakpan wée kee, bensǝ wée zĩ keere are à yãnzì.
 6 Luda bè, guu pu gusiaan, ben à guu pù wa swèn le dǝ. Gupuraa pì de à gakui kè èe té kee Kirisi uua dǝna ũ.
 7 Wá auziki beee vĩ wa mè kè de lán gù oroo bànǝ guu, le wà e wà dǝ kè gbãa bíta pì bǝ Luda kiiame, èe ke wa kiiánlo.
 8 Wègǝ ĩa daawa kpa sãnda píngia, baa kǝn beeeo weè furo. Wè bídi ke, mǝde wa tãmaa è yãaro.
 9 Wè wée tãwa, mǝde Luda è wa tónlo. Wè wa pãe, mǝde weè garo.
 10 Gurǝ píngi wá kú Yesu gaa taka bori lézĩ, le à kuuna e à ǝdǝa wa mèa yãnzì.
 11 Zaake wamǝwa kè wá bẽenǝ weègǝ kú gaa lézĩ Yesu yãnzì, le à kuuna e à ǝdǝa wa mè kè eé gaaa.
 12 Len gaa pì e zĩ kee wa guu le, bensǝ wèndi e zĩ kee a guu.
 13 À kèna Luda yãn wà bè: Má Luda náane vĩ, ben ma yã ò. Wapinǝ sǝ wa Luda náane dǝnkǝ pì kè, ben wée yã oo à yãnzì.
 14 Zaake wá dǝ kè lán Luda Dii Yesu fèe gaan nà, eé wa fèeo gaan se, eé wa káe a aezĩ ledo kǝn apinǝ.
 15 Yã kènǝ píngi e wa lee a yãnzì, le Luda gbẽkee kè èe lii gbènǝzi pari e à sáabukpana kaara à tǝbǝna yãnzì.

Wédǝna mè dufuzi

- 16 Beee yãnzì weè kpasaro. Baa tó wa mèbaa e kaatee, wa ninii ègǝ dufu kũu lán guu e dǝnà.
 17 Wa wéetãmma néngo kè eé gète kèkii e gakui bíta kè è yãaroo iiwe, kè èe sí lékǝziro.
 18 Wa wée pé pǝ kè wè wée siàleroo, sé pǝ kè wè wée siàleroo. Zaake pǝ kè wè wée siàle né gurǝplaapǝme. Pǝ kè wè wée siàleroo sǝ, ègǝ kuu gurǝ píngi.

5

- 1 Wá dǝ kè tó wa sò kè wá kún kpé ũ anduna kè guu yàka, Luda é kpé kè wèe dǝ kǝn ǝoro kpáwa a be ai gurǝ píngi.
 2 Tia sǝ weè mbo sò pì guu, wá yezi wà ludambe pǝ pì da,

³ zaake tó wa bɔ sòn, wégɔ̄ kuu m̀e sairo.

⁴ Gurɔ̄ k̀e wá kú sò k̀ekii guu, wè mbo lán wá aso sɛna bà. Èe ke wá yezi wà bɔ à guunlo, wá yezi wà ludambe p̀ó dame, le ẁèndi wa sò k̀e eé gaa p̀ì m̀ó.

⁵ Beee yānzin Luda wa soru kezi, ben à a Ninii kpàwa p̀ó k̀e wé e kpégaau ũ.

⁶ Beee yānzi wa kù ègɔ̄ gbāa. Wá d̄s k̀e gurɔ̄ k̀e wá kú m̀e k̀ekii guu, wá kú Dii kiiaro.

⁷ Zaake ludanaanekenan wá kúo, èe ke wéésinaàle yānlo.

⁸ Wa swè ègɔ̄ kpaena. Bona sò p̀in gana Dii kiiian wá yezi.

⁹ Kuuna m̀e guun yoo, bona à guun yoo, weègɔ̄ wetee wa yā káne.

¹⁰ Zaake Kirisi ègɔ̄ v̄éena a tintia, wa p̀ingi wé bɔ wà ze à ae, eé f̄ia bo wa baadenɛ à kuuna m̀e guu yākenaa, à maa ke à zaaa.

Gbēnteenɔ̄ kenā nna k̄ōn Ludao z̄ī

¹¹ Lán wée v̄ia kee Diine le nà, weè wetee gbēnɔ̄ yā p̀ì zé e. Ludaa wa d̄s s̄ans̄an, bens̄o wá yezi à wa d̄s a swèn le d̄s.

¹² Wée wa z̄īnda s̄áabu kpaā a kiiā d̄onlo, wée a gbaa zé à ĩa d̄ā wa yā musume, le à e à yā we gbē k̀e è ĩa d̄ā k̄ōn m̀ebaayāo, èe ke swè yānloola.

¹³ Tó ée daa wa m̀ì l̄e, Luda yānzime. Tó wá kú wa d̄or̄oa, a yānzime.

¹⁴ Zaake Kirisi yenzi bé èe té kaawagu. Wá è tó gbē m̀èn doo gá gbē p̀ingi yānzi, ās gá ñ p̀ingin gwe.

¹⁵ À gá gbē p̀ingi yānzi, le gbē k̀e ās ḡōn̄o tónḡo kuu ñ z̄īnda p̀ó ũ d̄oro, sé gbē k̀e gá ñ yānzi à vù p̀ó ũ.

¹⁶ Beee yānzi weè gbēke gwa lán anduna gbēnɔ̄ è gwa nà tia d̄oro. Baa k̀e wá Kirisi d̄s lán anduna gbēnɔ̄ à d̄s nà yā, wá à d̄s le tia d̄oro.

¹⁷ Zaake tó gbē kú Kirisi guu, à ḡō gbē dufu ũ. À kuuna zii ḡète, kuuna dufu bé à ḡōne.

¹⁸ Beee b̀o Luda kiiame p̀ingi. A wa keao nna Kirisi ḡāz̄ī, ben à gbēnɔ̄ kenaa nna z̄ī d̄awe.

¹⁹ Kirisi guu Luda anduna k̀e a z̄īndao nna gbēnɔ̄ taarin̄o yā dana sai, ben à gbēnɔ̄ kenaa nna p̀ì yā n̄awe wa z̄ī.

²⁰ Beee yānzi Kirisi ḡēen̄on wa ũ. Ludaa e gbēnɔ̄ sisii wa ḡāz̄ī. Wa agbaa kpàare Kirisi gbèn, à ke nna k̄ōn Ludao.

²¹ Ludaa tò durunsaidee ḡō durun agbaakpabɔ ũ wa yānzi, le kuuna à guu Luda tó yā bɔwao nna.

6

¹ Zaake Luda z̄īkeri daan̄on wa ũ, wa agbaa kpàare, àton Luda gbēkeé sí à à ke p̄aro.

² Luda bè:

Ma yā m̄amma a gurɔ̄oa,
ma d̄onle m̄isina gurɔ̄.

Gurɔ̄ k̀a sa, gb̄aan m̄isina gurɔ̄ p̀ì ũ.

³ Weè yā k̀e eé tó gbē fuu kero, le wàton wa z̄ī taari ero yānzi.

⁴ Weè wa z̄īnda d̄oɔa gbēn̄one zé s̄ānda p̀ingi guu k̀e Luda z̄īkerin̄on wa ũ. Weè m̄ena f̄s maamaa k̄ōn ĩadammao k̄ōn naw̄eao k̄ōn w̄étāmmanao.

⁵ Wà wa gbē, wà wa ka kp̄esiaan, wà f̄eewazi. Wa z̄ī gb̄āaa k̀e, wée e wà ii òro, n̄oaa wa d̄e.

⁶ Wá d̄oɔañne k̄ōn n̄òse puraa k̄ōn d̄ōnao k̄ōn s̄uuo k̄ōn maak̄ena k̄ōn Luda Ninio k̄ōn yenzi m̄onafiki saio

⁷ k̄ōn yāpura'onao k̄ōn Luda gb̄āao. Wá yāmaakeb̄on̄o k̄ūna wa oplaan k̄ōn wa ozeo.

⁸ Wè wa kpe da, wè wa kpe bɔ. Wè wa tó zaaa sí, wè wa tó nnaa sí. Yāpuradeen̄on wa ũ, ben wè wa die m̄onafikideen̄o ũ.

⁹ Tódeen̄on wa ũ, ben wè wa die lán gbē k̀e wà ñ d̄roon̄o bà. Wá b̄eé fá, ben wè wa die ḡen̄o ũ. Wè wa die p̀ogbēnan̄o ũ, m̄ode wè wa d̄ero.

10 Wa pɔɔ ègɔ nname, ben wègɔ wa diɛɛ pɔsiadeenɔ ũ. Weè gbènɔ ke auzikideenɔ ũ pari, ben wègɔ wa diɛɛ takaasideenɔ ũ. Wá pɔ́ píngi vī, ben wègɔ wa diɛɛ pɔsaideenɔ ũ.

11 Kɔrintideenɔ, wa yā òare súusu, wa wa nòse wèare.

12 Wée wa nòseguuyā utearero, mɔde a a pɔ́ ùtewe.

13 Ma yā òare lán ma nénɔ bà. Lán wa wa nòse wèare nà, à a nòse wèwe le se.

Àton ke sɛnkpe kɔn Yesusaideenɔoro

14 Àton ke sɛnkpe kɔn Yesusaideenɔoro. Yā maaa bàa ũgba kɔn à zaaao? Bón gupura kɔn gusiaao vī kɔn kɔo?

15 Kirisi yā é kɔ́ sé kɔn Setán pɔo diamɛ? Dian Yesudee bà ègɔ kú kɔn Yesusaideeo?

16 Luda kpé è kɔ́ sé kɔn tãanɔó? Zaake Luda Wèndide kpén wa ũ, lán à ò nà:
Mégɔ kúnyo, mégɔ té n té,
mégɔ de n Luda ũ,
aṣégɔ de ma gbènɔ ũ.

17 Beee yānzi Dii bè:

À kɛ́mma, àgɔ kú adona,
àton ɔ ke pɔ́ gbāsīaro,
mé a sí,

18 mégɔ denɛ De ũ,
égɔ de ma négɔgbènɔ ũ kɔn ma nénɔgbènɔ.
Dii Gbāapingide bé à ò.

7

1 Ma gbē yenzideenɔ, lán Luda lé gbèwe le nà, wà mì kē yā kè è mè kɔn niniiio gbāsī léa mámmam, wà wa kuuna adona lé papa vīakena Ludanɛ guu.

Pɔlu pɔɔ kè Kɔrintideenɔa nna

2 À tó wa yā gɔ́ kú a swèn. Wée taari ke gbēkenɛro, wée gbēke sāsāro, wée gbēke takii kero.

3 Mée beee o mà yā daoalanlo. Má ò yā kè a yā kú wa swèn wà ga lɛdo ke wàgɔ kuu lɛdomɛ.

4 Má a náanekena maamaa, mɛè lé gbēɛ a yā musu maamaa. Wa nawēakena guu píngi ma làakari kpaena métemɛte, ma pɔɔ kè nna à gè ɔa.

5 Baa kè wa ka Masedonia bùsun, wa mè kpaɛnaro. Nawēa ligawazi kpa sānda píngia, wà fɛwazi kɔn swèeo, vīa gèwagu.

6 Ben Luda kè è yèsaideenɔ sé lezī wa se lezī Titu mɔna guu.

7 Èe ke à mɔnan adoro, kè a à sè lezī yānzimɛ dɔ. À bèwe ée ma begɛ keɛ, á kú tómadɔyāa guu, ma yā a kúna gbāa sa, ben ma pɔnnaa kàara.

8 Baa kè takada kè má kèaree a nòse yàka, mée ma nòse liero. Kè má è takada pì a nòse yàka gurɔ plaa, le ma nòse liè yā,

9 mɔde ma pɔɔ kè nna sa. Èe ke kè ma a pɔɔ yàkaare yānzinlo, kè a pɔsiaa tò a nòse liè yānzimɛ. A nòseyakana pì bò Luda kiiamɛ. Beee yānzi wée ásarɔ kearero.

10 Pɔsiaa kè bò Luda kiia, è tó gbē nòse liè à m̀sina e, eé tómadɔyāa kero. Anduna pɔsiaa bé è gaa ínɛ.

11 À gwa pɔ́ kè pɔsiaa kè bò Luda kiia pì ìare. A mè wá sa, a gi kɔn a zīndao, a làakari fɛɛ, vīa a kú, a begɛ kè, a wée tà, a n swā gà. Yā pì guu píngi a a zīnda òdɔa kè á taari vī yā pì guuro.

12 Baa kè ma takada pì kèare, èe ke gbē kè taari kè ke gbē kè wà taari kènɛ yānzinlo, má kè Luda dōna guumɛ, le a yewazina e à bɔare gupuraa.

¹³ Beee yānzi wa làakari kpaena. Wa làakari kpaena pì gbera, wa ponnaa kàara maamaa Titu ponna yā musu, kè a píngi á tò à ninii sù yānzi.

¹⁴ Ma lé gbène kōn a yāo yā, ée tó wí ma kūro. Lán wa yāpuraa òare yā píngi guu nà, len wa légbēna Titune kè yāpuraa ũ le.

¹⁵ Lán a bèe līne nà, a à kpe dà, bensō a à yā mà a píngi, tó à dō a yā pìn, à yenaazii è kaaramε.

¹⁶ Ma pɔɔ ègō nna, kè má a náanekena yā píngi guu yānzi.

8

Kōkamasakena

¹ Wa gbēno, wá yezi àgō gbēkεε kè Ludaa kè Masedonia bùsu sɔsinone dō.

² Aō yāagwana kōn wéetamma pásio guu, aō pɔɔ kè nna maamaa, ben baa kōn n takaan side búgubugukεεo aō gba dà à gè òla.

³ Má òare aō gba dà kōn nòseo do n gbāa lén, à de n gbāaala se.

⁴ Aō wée kèwa n zīnda kúe kōn kúeo, wà n gba zé n ɔɔ e àgō kú Luda gbēno kámasakena guu.

⁵ Aō kè de pò kè wa wée dɔzila, aō n zīnda kpà Diia gīa kōn wapino dɔ Luda poyezi guu.

⁶ Beee yānzi wa wée kè Titua à gá kámasa yā kè à nàa a té mì de.

⁷ Zaake á gbāa yā píngi guu, ludanaanekena kōn yā'onao kōn dōnao kōn yā píngi aīao kōn yenzi kè á vīwao, àgō gbāa kámasa pì kēna guu dɔ.

⁸ Èe ke mée yā diεarenlo, aīa kè gbē pāndenɔ kēn mée ooare, le mà a yenzi yāpuraa dō.

⁹ Á wa Dii Yesu Kirisi gbēkεε dō. Pódee ina gō pòsaidee ũ a yānzi, ben à pòsaidekεε guu à a ke pòdeenɔ ũ.

¹⁰ Lán má è nà yā pì musun yè: À kō sio amɔa kè a ze kōn yā pìo zaa muyā bensō ée kεenɔ,

¹¹ à yā pì mì de sa. Zaake a sorumi mà kōn à kenao, à ke a gbāa lén.

¹² Tó gbē gba dà kōn nòseo do pò kè à vī lén, èe ke kōn pò kè à vīroonlo, beee bé è ká.

¹³ Èe ke mée asoo lagoo gbē pāndenɔne, mée diiarenlo, le à ke sēnkpeεε.

¹⁴ Tia lán kè bà zaake pò diazi, à kpá gbē kè pò è kēsāmmaɔa, le zīkea tó pò diñzi, bensō pò kēsāawa, aōé kpáawa. Lán beee bà égō sēnkpeεε.

¹⁵ Lán à kēna Luda yān nà wà bè:

Gbē kè sèe bíta pò e diziro,

gbē kè sèe féte pò e kēsāro.

Titunɔyā

¹⁶ Ma sáabu kè kōn Ludao, kè à tò a yā kú Titu swèn lán à kú ma swèn nà se.

¹⁷ À wa yā mà, à mè wà à mó a gwa, lán à pɔɔ yezi nà.

¹⁸ Wa gbē doo kè à tó dàgula sɔsino té n píngi baarunnakpana musun wá dànε.

¹⁹ Beee gbera dɔ sɔsino à dà à gáwao kámasa zīi kè wée keε ke. Wée zīi pì keε Dii tóbɔna yānzime kōn aīa kè wá vīio.

²⁰ Wá yezi gbēke wa taari e lán wée keε nà kōn gba bíta kè na wa ɔzī yāoro.

²¹ Èe ke yā kè maa Diinen wée peεa adoro, yā kè maa gbēnteenɔneεε se.

²² Wa wa gbēndo pānde dànne dɔ. Wa à làakari gwà à gèn lé vīro, wá è à aīa vī yā píngi guu, bensō à aīa èara à kàara tia, kè à a náanekena yānzi.

²³ Titu daa sō, ma zīkeri daa kè weè a maa wete ledoon à ũ. Wa gbē kpaaano sō, sɔsino zīrinɔme, aōmbe Kirisi tóbɔrinɔ ũ.

²⁴ Beee yānzi à ɔɔaīne kè á yeñzi, le sɔsi pì gbēno dō kè lé kè wée gbēε a yā musu né yāpuraame.

9

- ¹ Èe kō sío mà takada kēare Luda gbēno kō kámasa kena pì yā musuro,
² zaake má dō kè a nòse maaa dà, ben ma lé gbè Masedonia gbēno ma bè, Girisi gbēno sorumi mà zaa muyā. A aīakena pì n gbē parideeno mē fēe.
³ Ben ma wa gbē pino zīawa, le àgō kú soru guu lán ma ò nà, le lé kè wá gbè yā pì musu tón ke páro.
⁴ Tó Masedonia gbēkeno tēmazi, tó aō mò wà è kè a sorumi e maro, wí é wa kū, kè wa a náanekena yānzi. Weé a pò o dōó?
⁵ Beee yānzi má diè kè à maa mà o gbē pinone aō domε ae, aō gbaa kè a gīake a à lé gbè yā keke káaku, le a sorumi ma, àgō de nòsedo gbaa ũ, èe ke gba tiasinlo.

Gbadana kōn nòseo do

- ⁶ Àgō yā kèkii dō:
 Tó n tō fēte, né kē fēte,
 tó n tō bíta, né kē bíta.
⁷ Baade kpá lán à dà a swè guu nà uusisina sai tiasi sai. Ludaa ye gbē kè è gba da kōn pōnnaozi.
⁸ Luda é fō à tó aubarika píngi gō diazi, le guro píngi pò píngi móawa yā píngi guu ai à gō diazi à yā maa píngi keo.
⁹ Lán à kēna Luda yān nà wà bè:
 È gba da takaasideenone maamaa,
 à yāmaakena yāana vīro.
¹⁰ Lán Luda è pōborii kpá pótōria nà kōn pò kè wè bleeo, eé pōborii kpáawa, à kaaraare, le a maakena ogbε e à o tá.
¹¹ Eé a ke pōdeenō ũ yā píngi guu, le àgō gba daa bítabita guro píngi, gbēno Luda sáabu kpá gbaa kè á dàinne wa gāzī yānzi.
¹² Zaake Luda gbēno pókēsamma bokōten kámasa zī pì e keε adoro, eé tó Luda sáabukpana dagula maamaame dō.
¹³ Gbēno é Luda tó bō, zaake kámasa kè á kè pì é odoanne, kè a mì siε Kirisi baaru nnaa kè a zeone, bensō a gbēkeε kēinne kōn gbē píngio kōn nòseo do.
¹⁴ Aōé adua keare kōn a yāo dana n swèn Luda gbēkeε kè pisiawa yānzi.
¹⁵ À Luda sáabu kpá à gbaa kè gè onala yānzi.

10

Pōlu gina kōn a zīndao a zīyā musu

- ¹ Mamōma Pōlu, ma agbaa kpàare kōn Kirisi nòseyīio kōn à busekeεo, mamōma kè wè be, tó má kúao má buse, tó má kúaooro sō, meègō pāsī.
² Ma wée kèawa, tó ma mō, àton tó màgō pāsīaoro, zaake mé fō màgō pāsī kōn gbē kè aōè be anduna yā bé èe dōowe aenō.
³ Wá kú anduna guume, mōde weè zī ká lán anduna gbēno bàro.
⁴ Wa gōkebōno né anduna pónlo, Luda gōkebō gbāaa kè weè zeki gbāaanō gboroonōme. Weè εεε leokpakōano gboroo
⁵ kōn wada yā kè è gínne wà Luda dōo píngi. Weè laasuu píngi mile ble, le aō mì siε Kirisine.
⁶ Tó a mì siewe mámmam, wa yāa kè wà wée tā swāyāmarisaideenōa.
⁷ Èè yā gwa musume. Tó gbē a zīnda náanekena kè Kirisi pón a ũ, adee gō dōn kè Kirisi pón wa ũ lán à bà se.
⁸ Baa tó ma lé gbè à kè bíta iko kè Dii kpàwa yā musu, wí é ma kūro, zaake a kāsāpeena yānzime, èe ke a leena yānzinlo.

⁹ Àton ke lándõ má yezi mà vĩa dadaazi kōn ma takadakēnao bàro.

¹⁰ Wè be ma takadanɔ̀ bēe vī, bensõ aõ gbãa, mode tó wà wée sìmale, è ñ kũ gbãaro, ma yã è ká pòke lézĩro.

¹¹ Gbē kè aõe oo lēno gõ dõ kè lán wa yāno de nà takadanɔ̀ guu tó wá kúaoro, len wé ke le, tó wa kō è.

¹² Dén kèwe wà wa zĩnda ke sēnkpe kesõ wà wa zĩnda lékõzi kōn gbē kè aõe ñ zĩnda sáabu kpaano. Tó aõ ñ zĩnda kpàkõsõ kōo kesõ aõ ñ zĩnda lèkõzi kōo, aõegõ òndõro.

¹³ Wamɔ̀wa sõ, wé lé gbē à gē ɔ̀laro. Wé lé gbē ikokekii kè Ludaa diewe lémmē, kè à kà a kiia se.

¹⁴ Lán wa ka a kiia nà, wée vīi wa ikokeki lélaro, zaake wa mɔ̀ kōn Kirisi baaru nnao ai a kiia káaku.

¹⁵ Weè lé gbē à gè ɔ̀la wà gbē pāndenɔ̀ zĩ ká wa pólaro. Zaake a ludanaanekena e kaara, wá yezi zĩi kè wée kee a té ɔ̀ tá maamaa ai à ká ikokekii kè Ludaa diewe lén,

¹⁶ Le wà gá wà baaru nnaa pì kpá b̀usu kè kú a aenɔ̀ guu, légbēna kōn gbē pāndenɔ̀ kāndagbēbanao sai.

¹⁷ Tó gbē yezi à lé gbē, à gbē Dii yã musu.

¹⁸ Èe ke gbē kè è a zĩnda sáabu kpá bé à maaro, sé gbē kè Dii è à sáabu kpá.

11

Pɔ̀lu kōn zĩri egēno

¹ À menamao kōn ma yōnkɔ̀keeo féte. Mode ée menaa kò.

² Lán Luda è òsegõaanɔ̀ kpá nà, len mée kpaa le se a yã musu. Ma a kpa gõ mèn dooa, àmbe Kirisi ũ, le mà a kpāsāa nɔ̀kpare lezii ũ.

³ Lán mlè òndõ kè Awauzi nà à à sāsā, vĩa e ma kũu kè eé a laasuu likõaare le se, le à a nana Kirisia gbāsĩ sai kōn òseoo do tó.

⁴ Tó gbēke m̀ à Yesu yã kè b̀ò ado kōn wa p̀oo waazi kèare, eè wezi aaga. Eè ninii kè b̀ò ado kōn kè á s̀io sí, eè baaru nnaa kè b̀ò ado kōn kè á mào ma.

⁵ Mée daa má kēsāna zĩri kè a ñ díe bíta m̀nɔ̀zi yāke guuro.

⁶ Baa tó ma lé nnaro, má dõna vī. Wá òdɔ̀aare a píngi tētētē yã píngi guu.

⁷ Kè ma baaru nnaa kè b̀ò Luda kiia waazi kèare p̀osinaawaa sai, ben ma a zĩnda b̀usa a kaarana yānzi, ma taari kèn yó?

⁸ Ma s̀osi pāndenɔ̀ takii kè, ma a asaia ènma, le mà e mà zĩi keo a té yānzi.

⁹ Gurɔ̀ kè má kúao, tó p̀o e kēsāama, mēè ìa da gbēkearo. Wa gbē kè aõ b̀ò Masedonia b̀usunno m̀mē kōn p̀o kè èe kēsāamaao. Mée we mà ke a gbēkene asoo ũro, bensõ mé we mà ke a gbēkene asoo ũro.

¹⁰ Kōn Kirisi yāpuraa kè kú ma guuo, gbēke é kpámē mà lé p̀i gbē Girisi b̀usunlo.

¹¹ B̀oyānzin má ò lezi? Ludaa dõ kè má yezi.

¹² Yã kè mée kee, mégõ keeme, le mà gbē kè aõe ñ zĩ lèkõzi kōn wa p̀ono kāsāa kēe kōn ñ légbēnanno.

¹³ Gbē beee takano né zĩri egēno! Zĩkeri m̀onafikideeno! Aõè li Kirisi zĩrinɔ̀ ũ.

¹⁴ Yāb̀onsaenlo. Baa Setān p̀i è li gupura malaika ũ se.

¹⁵ Zaake lemē, tó à zĩkerinɔ̀ lì yã maa zĩkerinɔ̀ ũ, yāb̀onsaenlo. Zāazāa aõé ñ yākēna gbè e.

Pɔ̀lu nawēakena a zĩrikee guu

¹⁶ Ma eara mée oo dɔ̀, gbēke tón ma gwa yōnkɔ̀ ũro. Tó len s̀oro, àgõ ma diēe lán yōnkɔ̀ bà, le mà e mà lé gbē féte.

¹⁷ Yã kè mée oo, Dii bé à ma danlo. Lé kè mée gbēe ma zĩnda náanekena guu, mée gbēe m̀saikēe guumē.

¹⁸ Zaake gbēno e lé gbēe ñ zĩnda yã musu pari, mapi se mé gbē.

19 Zaake a ōndōrinŋ eè mēna f̄ kōn m̄saideenŋ kōn pōnnaao.

20 Tó wèe a kee zòno ū, tó wèe a aru mii, tó wèe a takii kee, tó wèe denlaa ɔɔɔaare, tó wèe a swān kee, eè mēna f̄.

21 Yāpurame, wá buse kōn yā beeenŋ kenao! Beee kème wíyā ū! Mòde pò kè gbē náanekena, èe à lé gbē, má à náanekena se. Mée beee oo yōnkokee guume.

22 Eberunon n̄ ū? Àmbe ma ū se. Isarailinon n̄ ū? Àmbe ma ū se. Ibraĩ boriinon n̄ ū? Àmbe ma ū se.

23 Kirisi zikerinon n̄ ū? Má à zikeri ū deñla. Mée oo lán ìadee bàme. Ma zī kè deñla, wà ma da kpésiaan deñla, má a gbēna gèn lé dōro, ma kuuna gaa lézī gèn lé vīro.

24 Yudanŋ ma gbē kōn flào lé baplaa mèn dosai ai gèn soro.

25 Wà ma lele kōn gòo gèn aagō. Wà ma papa kōn gbèò gèn do. Góro'ite lé kùemao gèn aagō, ma ke gurŋ do ísīaa guu fāantē kōn gwāavīo.

26 Ma wétegana paridee guu mēegō kú kari guu: Swa kari, kpāi wéedewenŋ kari, Yudanŋ kari, bori pāndenŋ kari, wéte guu kari, sète kari, ísīa kari, Yesude egēenŋ kari.

27 Ma zī gbāaa kè kōn wāwāao, ma itē kè à gèn lé vīro, noaa ma de, ímii ma de, mēegō kuu pōblee sai gèn baaagō, má té būu ìa guu.

28 À kpaanŋ ona baasi sōsinŋ pínɡi laasuu è ìa dama lán guu e ɔɔ nà.

29 Dé bé eé busa, mà jí busazii? Dén weé kē zéa à jí ōmazii?

30 Tó à kō sio mà lé gbē, mé gbē ma gbāasaikēe musume.

31 Luda wa Dii Yesu Kirisi Dee dō kè mée egēe tooro. Wàgō à sáabu kpaá gurŋ pínɡi!

32 Gurŋ kè má kú Damasiku, ben kí Areta asakpaa bè wà wéte pì bīilenŋ dákpa, le wà e wà ma kū yānzi,

33 ben wà ma bŋ windo guu, wà ma pita kōn bào gbíi guu bīi kpēe, ben ma bàa s̄i.

12

Pōlu wéegupu'ena

1 À kù tiasi mà lé gbē. Baa kè à àre vīro, mé lé pá wéegupu'enanŋa kōn yā kè Dii òɔamēenŋo sa.

2 Má gbēke dō Kirisi guu, wà à sè wà gāao ai ludambe aagōdeen, à wè gēro dosain yè. À gāa kōn mēon yó, mē sain yó, má dōro, sé Luda.

3 Má dō kè wà adee pì sè wà gāao ai auzennamme. À gāa kōn mēon yó, mē sain yó, Luda bé à dō.

4 À yā kè è sí oroo mà, kè gbēntee é f̄ à tōkēroo.

5 Mé lé gbē adee yā musu, mé gbē ma zīnda yā musuro, sé ma gbāasaikēe yā.

6 Baa tó mé lé gbē, èe ke má yōnkōnlo, zaake yāpuraan mé o. Mòde mé lé gbēro, le gbēke tón ma die de pò kè à èma ke yā kè à mà ma lénlaro.

7 Le m̄ton ìa dā yā bíta kè Ludaa òɔamēenŋo musuro yānzi, à pò sòto ma mē guu Setān z̄iri ū, àgō wée t̄ama, le m̄ton ìa dāro yānzi.

8 Ma wée kè Diia gèn aagō yā pì musu, le à pò pì bŋ ma mèn,

9 ben à bème, a gbēkēe kè eè kemēe mōma. Gbāasaikēe guun a gbāa papana è bŋn. Beee yānzi mé lé gbē kōn pōnnaao ma gbāasaikēe musu, le Kirisi gbāaa gō kú ma guu.

10 Àmbe à tò mēè pōnnaa ke kōn gbāasaikēe kōn wídammao kōn nawēao kōn ìadammao kōn wētammao Kirisi yānzi, zaake gurŋ kè ma gbāaa kēsāman mēegō gbāa.

Kōrintideenŋ yā Pōlu kūna gbāa

11 Ma yōnkoyā kè, àmbe a ma dan. Àmbe à de yā à ma sáabu kpá. Baa tó má kuu pòke ūro, má kēsāna z̄iri kè a n̄ díe bíta mōnōzi yāke guuro.

12 Ma a z̄irikēe òɔaare kōn mēnao maamaa sèedakenanŋ kōn yābōnsaenŋ kōn dabuyānŋo guu.

¹³ Bó bé à a kēsā sōsi kpaaanɔ? Ke kè mée gō a gbēkenε asoo ūro yānzime? À sùu kemao kōn taari beeeo!

¹⁴ Tia sa ma soru kè mà mós a kiia à gèn aagōdeeo, mé sō gō a gbēkenε asoo ūro. Ámbe mée a wetεε, èe ke a pónon mée wetεero. Zaake denɔ bé wè auziki die ní nénone, èe ke nénó bé wè dieñero.

¹⁵ Mé fō mà pós kè má vīi deare píngi, mà a zīnda kpáawa kōn ponnaao. Tó ma yeazina e kaara, a yemazina é lagon yó?

¹⁶ Baa kè a wezi kè mée gōare asoo ūro, gbēno è be wéezērin ma ū, ma pós siawa kōn òndōo.

¹⁷ Ma a ble gbē kè ma ní zīawaanɔ ke gāzīs?

¹⁸ Ma kúe kè Titune à gá a kiia, ben ma wa gbēndoo dànε. Titu a blen yó? Wa nòse dōnkōnloo? Wa tuuba dōnkōnloo?

¹⁹ Èe daa yā wée bokii wetεen yó? Lenlo! Wée yā oo kōn Luda dōnao kuuna Kirisi guume. Ma gbē yenzideeno, ma beee òare píngi a kāsāpεena yānzime.

²⁰ Vīa e ma kūu kè tó ma mɔ a kiia, mé a le lán má yezi nàro, bensō é ma e lán ée kpákpaanàro. Mée vīa keε swèene kōn nòsegōaanɔ kōn pōfēo kōn aīa pāsīo kōn kōyakanao kōn kōpenao kōn ñadānao kōn zokakanao.

²¹ Vīa e ma kūu kè tó ma εara ma mɔ a kiia, ma Luda é tó wí ma kū a aεzī. Gbē kè aō durun kè yā, aō gbāsī kè, aō pāpāa kè, aō wísaiyā kènɔ, tó aōe nòse lie wà mì kè yā pínaro, mé pōsiaa keñyo.

13

Lédamma zāa

¹ À gèn aagōdeen yè kè mé mós a gwa. Wè yā píngi yāpuraa ma sèedade gōon plaa ke gōon aagō lézī.

² Ma gīake ma lé dà gbē kè aō durun kènɔ yā kōn gbē kpaaanɔ dɔ ma mɔna a kiia gèn plaadeeo, tia ma εara mée lé daanma dɔ baa kè má kúaoro, tó ma εara ma mɔ dɔ, mé ní gbēke tóro yoo.

³ Èe sèeda wetεε kè Kirisi e yā oo ma gāzīn yó? Tò! Èe ke Kirisi gbāaa sainlo, à gbāa a té.

⁴ Baa kè à gá lía gbāasaikεε guu, à kuu tia kōn Luda gbāaaome. Leme kuuna à guu wá kú kōn gbāasaikεεo le se, mɔde wégō kúo a té kōn Luda gbāaa.

⁵ À a zīnda tàasi ke à gwa, tó á kú Yesu Kirisi náanekena guu. À keke à a zīnda gwa. Á dō kè Kirisi kú a guuroo? Tó lenlo, a funame.

⁶ Má dō kè é e kè wée furo.

⁷ Wée wée keε Ludaa, le àton à zaa ke kero. Èe ke le gbēno wa zī sáabu kpá yānzino, le à maa ke yānzime, baa tó wèe wa gwaa gbē funano ū.

⁸ Wé fō wà bɔ yāpuraa kpεero, sé wà zéo.

⁹ Tó wá gbāa vīro bensō á gbāa, wa pɔɔ ègō nname. Weè adua keare, le à keke à bɔ maa.

¹⁰ Ma yā beeno kèare kè má kúaoro, le tó ma mɔ, màton keare pāsī kōn iko kè Dii kpàmaaoro. À kpàma a kāsāpεena yānzime, èe ke a lena yānzino.

¹¹ Tò, ma gbēno, à ponnaa ke. À yā keke à bɔ maa. À ma lédamma ma. À lédole ke agō nna kōo, Luda yenzide aafiadee gō kúao.

¹² À ì kpákōa kōn Luda gbēno lépemmaano. Luda gbēno ì kpàawa ní píngi.

¹³ Dii Yesu Kirisi gbēkeε keare, Luda gō yeazi, kōgbēkeε gō kú a té kōn Luda Ninio a píngi.

GALATIANS

Baaru nna pāndee kuuro

¹⁻² Mamoma Pɔlu Luda z̄iri kɔn ma Yesude daa kè wá lɛdoonɔ píngi, wámbe wa takada kè kè sɔsi kè kú Galatia b̀usu guunɔ deenɔne. Ma z̄irikɛe e bɔ gb̄enɔ kiia ke gb̄entee gāz̄iɔ, Yesu Kirisi kɔn De Luda kè à à f̄eɛ bɔna gaan-o bé à ma z̄i.

³ Wa De Luda kɔn Dii Yesu Kirisio gb̄ekɛe keare, à a gba aafia.

⁴ Kirisi gi a w̄endizi wa De Luda pɔyezia, à wa durun k̄ewe, lɛ à wa bɔ anduna tia zaa k̄ekiin.

⁵ Luda bé à gakui v̄i gurɔ píngi! Aami.

⁶ Kè ée kp̄ee lii Luda kè à a sisi a gb̄ekɛe guune kpakpaa lɛ, à ae d̀ò zé pāndea, yā pì b̀ò ma sae maamaa.

⁷ Baaru nna pānde kee kuuro. Gb̄e kè aɔɔ yezi wà Kirisi baaru pì lienɔɔ e a liikɔame.

⁸ Baa tó wapinɔ ke malaika kè b̀ò ludambe baaru nnaa kè èe k̄ɔ sé kɔn kè wá òareero waazi k̄eare, Luda láari kea.

⁹ Wá òare yā bens̄ó mée ooare d̀ò, tó gb̄eke baaru nnaa kè èe k̄ɔ sé kɔn kè á màoro waazi k̄eare, Luda láari kea.

¹⁰ Mée saabu wetee gb̄enteean yó, ke Luda? Mée wetee ma yā ká gb̄enteenen yó? Tó gb̄enteean má yezi à kánne ai tia, ènd̄e Kirisi z̀òblerin ma ũro.

Yesu Pɔlu s̄ena a z̄iri ũ

¹¹ Ma gb̄enɔ, má yezi à d̄ɔ kè baaru nnaa kè mèè kpáaree e bɔ gb̄entee kiiaro.

¹² Mée ma gb̄entee kiiaro, gb̄eke bé à dàmero, Yesu Kirisi bé à b̀ò à m̀òome.

¹³ Á mà lán má kuu nà yā Yudanɔ d̄onzizen. Ma wée tà Luda sɔsi gb̄enɔa pās̄ipās̄i, má w̄ete mà n̄ kaate.

¹⁴ Ma Yudanɔ d̄onzize pì yā kù ɔplaplaa de ma s̄anola pari, ma aña deñla wa dezinɔ f̄eakaarayā pì guu.

¹⁵ M̀ode Luda ma diɛ a pó ũ zaa ma da gb̄eeen. Kè ma sisina a gb̄ekɛe guu gurɔ k̄ame,

¹⁶ ben à a Né gb̄arema, lɛ mà à baaru nnaa kpá bori pāndenɔne. Mée gá dada gb̄eke gāz̄iɔ,

¹⁷ mée gá Yerusalemu gb̄e kè aɔɔ kuu z̄irinɔ ũ ma āanɔ kiiaro, ma gaa Larubunɔ b̀usun ḡɔme, ben ma ɛara ma su Damasiku.

¹⁸ W̄e aaḡɔ gb̄eran ma gaa Yerusalemu, lɛ wà k̄ɔ d̄ɔ kɔn Pitao, ben ma keo gurɔ ḡero.

¹⁹ Mée z̄iri pānde ero, sé Dii d̄aaro Yemisi.

²⁰ Yā kè má k̄earee pì, má s̄i kɔn Ludao kè eḡeen má tòro.

²¹ Beee gb̄eran ma gaa Siria b̀usun kɔn Silisia b̀usuo.

²² Gurɔ beee Kirisi sɔsi gb̄e kè aɔɔ kú Yudeanɔ e w̄ee simalero,

²³ m̀ode aɔɔ mà wà bè, gb̄e kè èe w̄ee t̄aam̄ma yā bé èe d̄onzize kè à w̄ete à kaate pì waazi ke tia sa,

²⁴ ben aɔ Luda tó b̀ò ma yā musu.

2

Pɔlu k̄yāmana kɔn z̄iri kpaaanɔ

¹ W̄e ḡero dosai gb̄era ma ɛara ma gaa Yerusalemu kɔn Banabao. Ma Titu s̄e, à ḡawao se.

² Ma gaa gwe, kè Luda bé à b̀ò à m̀òmazi à bè mà gá yānzime. Ben ma baaru nnaa kè mèè kpá bori pāndenɔne b̀òk̄ote gb̄e kè aɔɔ de gb̄ensi ũunɔne n̄t̄e, lɛ z̄i kè má kè kɔn kè mée keeo tón ke p̄aro.

³ Titu kè wá lèdo, baa kōn a Girikikεεo, aōe gā naa à bāngu kero.

⁴ Yā pì fεε Yesude εγεε kè aō gèwazi kpāino musumε. Aō gèwazi le wà wa wēenekena Kirisi Yesu guu asii gwa aō wa da zòblenammε,

⁵ ben weè we wà mì sièñnero baa féte, le à e àgō baaru nnaa pì yāpura kūna yānzi.

⁶ Gbē kè wèe n̄ gwaa gbēnsi ūunoo e yāke kaaramero. Lán aō de nà e kemε yāke ūro, zaake Luda è gbēke wéε gwaro.

⁷ Aō è Luda baaru nna kpana bori pāndenone nāmε ma ozi, lán à à kpana Yudanone nà Pitane a ozi nà.

⁸ Zaake lán Luda zīi kè Pita gāzī nà a zīrike yā musu Yudanō té, len à zīi kè ma gāzī bori pādeno té le.

⁹ Yemisi kōn Pitao kōn Yohana kè wèe n̄ gwaa Luda sōsi wesagba ūunoo gbaa kè Ludaa dāmε dō, ben aō o kpāwa, wamowa kōn Banabao kōgbēkεε sèeda ū. Aō sī wà gā bori pādeno kiia, aōmōnno sō Yudanō kiia.

¹⁰ Yā kè aō yezin yè, n̄ takaasideeno yā gō dōwagu. Gurō beee sō wa mè wà kōn à kenao kò.

Yesu náanekena bé è wa mì sí

¹¹ Kè Pita mò Antioku, ma ginε tētētē, kè à zā yāa yānzi.

¹² Zaake ai Yemisi zīrinoo gō gā ká, è pó ble kōn bori pāndenome. Kè aō kà, ben à bōru kpεε à kēm̄ma, kè èe vīa kεε Yuda kè aō zè kōn bāngukena yāonone yānzi.

¹³ Yuda kpaaano nàa mōnafikikena pì guu. Baa Banaba se aō à gā wà nām̄ma.

¹⁴ Kè má è aō baaru nna yāpura kūna a zéaro, má ò Pitane aō pīngi wáa: N Yuda ina n̄ kuu lán bori pānde bà, èe ke lán Yuda bànlo. À kè dia neè gā na bori pādenoa, le aōgō Yudanō yā kūna?

¹⁵ Yudanōn wa ū ina guu, bori pānde durunkerinōn wa ūro.

¹⁶ Mōde wá dō kè gbēke è bō maa doka pì kena yānziro, séde Yesu Kirisi náanekena ado. Baa wapino, wa Kirisi Yesu náanε kè, le wà e wà bō maa wa Kirisi náanekena pì yānzime, èe ke doka pì kena yānzino, zaake gbēke è bō maa dokakūna yānziro.

¹⁷ Gurō kè wéε wetεε wà bō maa Kirisi guu, tó wá è durunkerinōn wa ū se, beee bè Kirisi e durun gbaa zén yó? Auo!

¹⁸ Tó ma εara méε doka kè má gbòro kεkεε, doka pì taarideen ma ū gwe.

¹⁹ Zaake ma gō gè ū doka pì musu, ben ma kpεε līnε, le màgō kuu Luda pó ū yānzi. Ma ga lía kōn Kirisio.

²⁰ Mámbe má kuu dōro, Kirisi bé à kú ma guu. Tia sa ma gbēntekεε guu má kú Luda Né kè yemazi à gī a wèndizi ma yānzi náanekena guumε.

²¹ Méε Luda gbēkεε da pāro. Tó gbē è bō maa doka pì yānzime, èndε Kirisi gā pāmε.

3

Musa doka kōn ludanaanekena

¹ A Galatia mìsaideeno! Wà pó dàawan yó? Wa Yesu Kirisi gana lía òdōaare à è sānsān.

² Má yezi mà yā mèn doo gbekaawa. A Luda Nini è dokakūna yānzino yó, ke yā kè á mà pì náanekena yānzime?

³ À kè dia a gō mìsaideeno ū lán kè bà? A naa kōn Luda Nini gbāaa, ben ée mì deε kōn a zīnda gbāaaó?

⁴ A nawēa bita kè pān yó? Auo, èe ke pāro.

⁵ Luda a Ninii kpāawa, à dabuyāno kè a té a dokakūna yānzino yó, ke yā kè á mà pì náanekena yānzime?

⁶ À gwa Ibraīa. À Luda náanε kè, ben Ludaa tò yā bōo nna a náanε kè à kè yānzi.

⁷ Àgō dō kè gbē kè aōe Luda náanε kēeno bé Ibraī boriino ū.

⁸ Luda yā takada gĩake à à baaru kpà Ibraĩne à bè, Luda é aubarika da bori píngin à gāzĩ, zaake Luda yā takada pì gĩake à dǝ kè Luda é tó yā bɔ nna kɔn bori pāndenɔ a náane kè aǝ kè yānzi.

⁹ Len Luda è aubarika da gbē kè aǝe à náane keenɔn le, lán à kè a náanekerì Ibraĩne nà.

¹⁰ Gbē kè zè kɔn dokakūnao gǝ láari pó ũme, zaake à kēna Luda yān wà bè, gbē kè yā kè aǝ kú doka takada guunɔ kūna píngi a zéaroo né láari pómé.

¹¹ Wá dǝ sǎnsǎn kè Luda è tó yā bǝnyo nna dokakūna yānzìro, zaake wà bè, gbē kè Ludaa tò yā bɔ nna a náane kè èe kee yānzi bé eégɔ kuu.

¹² Doka e kɔ e kɔn ludanaanekenaoro, zaake wà bè, gbē kè yā pì kè, adee é wèndi e à guu.

¹³ Kirisi gǝ láari pó ũ wa gēe ũ, à wa bɔ doka láari guu, zaake à kēna Luda yān wà bè, gbē kè wà lògo lía né láari pómé.

¹⁴ Beee kè le le aubarika kè Ludaa dà Ibraĩn e à gǝ bori pāndenɔne Kirisi Yesu gāzĩme, le wà Ninii kè Luda à lé gbè e à náanekena yānzi.

Musa doka kɔn Luda légbēnao

¹⁵ Ma gbēnɔ, gbēntee yākēna takan mée ooare. Tó gbē légbē diè, bensɔ à sèedadeenɔ vī, weé fɔ wà gbororo, weé fɔ wà yāke kaaranlo.

¹⁶ Len Luda lé gbè Ibraĩne le kɔn à boriio. Luda yā takada e be kɔn à boriinɔ lán gbē pariinɔn à témma bàro, à bè kɔn à boriio. Gbē mèn don à téa, àmbe Kirisi ũ.

¹⁷ Yā kè má yezi mà oon yè: Luda gĩake à lé gbēne yā à bè a bà égɔ kúo. Wè wàa plaa kɔn mèn baaakurio gberan doka mɔ. Doka pì é fɔ à légbēna pì gbororo, eé fɔ à à ke pāro.

¹⁸ Tó wè Luda aubarika e dokakūna guu, èndē èe bɔ à légbēna guu dɔro. Mòde Luda gbēke kè Ibraĩne, kè à à lé gbēne yānzime.

¹⁹ Bóyānzi à doka dièzi dɔɔ? À doka kàara ai Ibraĩ borii kè Luda lé gbè à yā musu gǝ mómé, le gbēnɔ e wà dǝ kè wà de taarideenɔ ũ Luda kiia yānzi. Luda a doka pì kpà malaikanɔa, aǝ nà yākekerine a ɔzĩ, à diè gbēnɔne.

²⁰ Luda légbēna sɔ, à yāme ado, à bà kú kɔn yākekerioro.

²¹ Tɔ, doka pì bɔ Luda légbēna kpēen yó? Lenlo! Tó doka kè è wèndi kpámma kuu yā, le wa bɔ maa doka pì yānzi.

²² À kēna Luda yān wà bè, durun gbē sǎnda píngi kà kpén, le aubarika kè Luda à lé gbè pì e à gǝ Yesu Kirisi náanekerinɔ pó ũ à náane kè aǝe kee pì yānzi.

²³ Zaale Yesunaanekena e móro, doka wa ka kpén, à wa kūna pisinanɔ ũ ai Yesunaanekena kè èe mɔɔ gàa à bɔo gupuraa.

²⁴ Len doka pì de wa gwàri ũ le yā ai Kirisi gǝ mó, le yā bɔwao nna à náanekena yānzi.

²⁵ Lán Yesunaanekena sù nà sa, wa bɔ wa gwàri yān.

²⁶ Kuuna Kirisi Yesu guu á de Luda néno ũ a píngi à náane kè ée kee yānzi,

²⁷ zaake amɔa kè a batisi kè Kirisi pó ũunɔ, a Kirisi dà sèe.

²⁸ Yudanɔ kɔn bori pāndenɔ, zòno kɔn wēnenɔ, gǝgbēnɔ kɔn nɔgbēnɔ doodona kɔnero, zaake a píngi pó dǝnkɔn a ũ kuuna Kirisi Yesu guu.

²⁹ Tó á de Kirisi pó ũ, á de Ibraĩ boriinɔ ũme, bensɔ á de aubarika kè Luda à lé gbēne blèrinɔ ũ.

4

¹ Mée ooare, gurɔ kè túbibleri de né ũ, baa tó à de auzikinɔ de à pó ũ píngi, à de zòlaro.

² È mì sie gwàrinɔne kɔn gbēnsinɔ ai gurɔ kè à dee dièa.

³ Len wapinɔ se, gurɔ kè wée kàsa kúro, weè zò ble anduna pó kè wè mì sieñnenɔne.

⁴ Kè gurɔ kè Ludaa diè kà, à a Né zĩ, wà à i gbēntee ina ũ Musa doka guu,

⁵ le à wamɔwa kè wée zò blee Musa dokanɔ bo, wà gǝ à néno ũ.

⁶ Luda a Né Ninii dà wa swè guu, kè wá de à nénɔ ũ yānzi. Ninii pì è wii lé à be: Baa, ma De!

⁷ Beee yānzi zòn n ũ dɔro, nén n ũ. Lán Luda nén n ũ nà, à n ke a túbiberi ũme.

Pɔlu bídikena Galatianɔ yāa

⁸ Gurɔ kè á Luda dɔro, eè dɔ pɔ kè de Luda ũroonɔzi.

⁹ Lán á Luda dɔ nà tia sa, atēnsa kè Ludaa a dɔ, bóyānzi a εara ée ae dɔ pɔ gina futa gbāasai pìnɔazi dɔ? Bóyānzin a εara á yezi à dɔnzi dɔzi?

¹⁰ Èè gurɔ kenɔ kɔn mɔ kenɔ kɔn zĩbaa kenɔ kɔn wè kenɔ tè bo.

¹¹ Vĩa ma kũ a yā musu. Ase zĩ pāan má kè a téó?

¹² Ma gbēnɔ, ma wée kèawa, à gɔ lán ma bà, zaake ma gɔ lán a bà. Ée taari kemε yāro.

¹³ Á dɔ kè gyākena guun ma baaru nnaa kpàare káaku.

¹⁴ Baa kè ma gyākena kèare yāgwana ũ, ée kya kámaguro, ée lóu sumaro, a ma si lán Luda malaika kesɔ Kirisi Yesu bàme.

¹⁵ Aubarika kè ée kemε yāa kè diaa? Mé fɔ mà o a yā musu mà be, tó eé sí ke yā, le a a wée bɔbɔ á kpàma.

¹⁶ Kè ma yāpura a òare yānzin ma gɔ a zanguri ũzi saó?

¹⁷ Gbē mɔnɔ mè wá kɔn a yāo, mɔde à maaa yānzinlo. Aɔ yezi à kēwame, le à narĩma.

¹⁸ Mèwāna kɔn gbē yāo à maaa yānzi bé à nna. Ma mè wá kɔn a yāo gurɔ pínigime, èe ke gurɔ kè má kúao adonlo.

¹⁹ Ma né yenzideenɔ, méε a ina wāwāa keε dɔ ai Kirisi gɔ sò ke a guu.

²⁰ Má yezi màgɔ kúao tia, le mà a yā'ona lie, zaake ma bídi kè a yāame.

Agyara kɔn Sarao

²¹ Á omε, amɔa kè á yezi doka gɔ iko vīawaanɔ, ée yā kè à kēna Musa doka takada guu maroo?

²² Wà bè Ibraĩ négɔgbēnɔ ì gɔɔn plaa. À à doo ì kɔn zòomε, ben à à doo ì kɔn wēeneo.

²³ Zò pì né ì gbēnteekeε guume, ben wēene a pɔ ì Luda légbēna yānzi.

²⁴ Nɔgbē pìnɔ yā dewe yáasi taka ũ, Luda bà kuunańyo yā leo plaa ũ. À doo bɔ Sinai kp̄ii kiiame, è zòkeε ińne. Àmbe Agyara ũ.

²⁵ À de Sinai kp̄iii kè kú Larubunɔ b̀sun yáasi taka ũ. Yerusalemu tiaa de à ũ dɔ, zaake èe zò blee kɔn a gbēnɔ ñ pínigime.

²⁶ Yerusalemu kè kú musun wēene ũ. Àmbe wa da ũ.

²⁷ Zaake à kēna Luda yān wà bè:

Ñ pɔnnaa ke, n pāaa kè née né iro!

Ñ guda ke, mmɔn kè nēe nòwāwāa kero!

Zaake mmɔn kè n zā pā kp̄anzi,

n né parii de nɔgbē kè a zā ae d̀a p̀la.

²⁸ Amɔanɔ s̄o ma gbēnɔ, Luda légbēna nénɔn a ũ lán Isaaku bà.

²⁹ Né kè wà ì gbēnteekeε guu ĩa dà né kè wà ì kɔn Luda Nini gbāaaoa. Len à de le kɔn à tiaa.

³⁰ À kēna Luda yān diame? Wà bè: Ñ pé zò p̄ia kɔn a néo, zaake zò né é túbi ble kɔn wēene néoro.

³¹ Beee yānzi ma gbēnɔ, zò nénɔn wa ũro, wēene nénɔn wa ũ.

5

Gɔna wēenenɔ ũ Kirisi guu

¹ Gɔna wēenenɔ ũ yānzin Kirisi wa bozi. À zεo ǵingin, àton tó wà εara wà bà káare a yĩn zònɔ ũ dɔro.

² Mamɔma Pɔlu méε ooare, tó á tò wà b̀ngun kèare, Kirisi é kaarana kearero.

- 3 Ma εara má ò, ma kaaraare, gbẽ kè tò wà bǎngu k̀̀are, séto à mì siε Musa dokanε píngi.
 4 Am̄a k̀̀e ée wεtεε à b̄o maa doka guun̄o, a a z̄inda k̀̀e Kirisia, a k̄ε Luda gb̄εkεεa.
 5 Yesu náanekena guu wá b̄ona maaa t̄amaa v̄i, wa w̄ée d̄ozi k̄̄n à Ninii gb̄āaa.
 6 Kirisi Yesu guu b̄angukεna ke b̄angukεnasai ȳake v̄i, séde Yesu náanekena k̀̀e è yenzi īnε.
 7 Ée gaa aε ȳa maamaa. Dé bé à t̄ena ȳapuraazi zé z̄aree?
 8 Ȳa k̀̀e a à zé è e b̄o Luda k̀̀e à a sisi à a s̄εε k̄iario.
 9 Burēdi ēz̄ē néngo è flawadεna s̄ésε píngi.
 10 Má a náanε v̄i Dii guu, k̀̀e é n̄sε p̄ānde daro. Gb̄ε k̀̀e èe a liik̄sa s̄s é a z̄i gb̄è e, baa déme.
 11 Mapi s̄s ma gb̄ēn̄o, tó b̄angukεna waazin m̄ée k̄εε ai gb̄āa, b̄oyānzin w̄ée w̄ée t̄amazi d̄o? Tó l̄εmε, l̄ε Kirisi gana lía ȳa é s̄ gb̄ēkearo.
 12 Gb̄ε k̀̀e āoε a liik̄sa k̄̄n b̄angukeȳaon̄o gá wà n̄ z̄inda f̄εε k̄ε se.
 13 Am̄an̄o s̄s ma gb̄ēn̄o, Luda a sisi à ḡo w̄ēn̄en̄o ūmε, m̄ode àton tó a ḡona w̄ēn̄en̄o ūu p̄i ḡōare p̄oyezikεna zé ūro. Àḡo mì siek̄̄nε k̄̄n yenzio,
 14 zaake ȳa m̄èn doo k̀̀ekiin Musa doka píngi mì ū: Nḡo ye n gb̄ēdaaazi lán n z̄inda w̄ēndi bà.
 15 Tó ée swaa t̄ēt̄ēk̄sa ée k̄s s̄oso, à làakari ke k̄kaatenazi.

Luda Nini d̄nnena aε

- 16 M̄ée ooare, à tó Luda Ninii d̄bare aε, a gb̄ēnteekep̄oyezi é mì d̄ε.
 17 A gb̄ēnteekep̄oyezi è k̄s sé k̄̄n Luda Nini p̄oro, bens̄o Luda Nini p̄oyezi è k̄s sé k̄̄n a gb̄ēnteekep̄oro. Ās̄è ḡik̄z̄imε, beee ȳānzi eè f̄s à ȳa k̀̀e á yezi k̄ero.
 18 Tó Luda Ninii e d̄bare aε, doka iko v̄iawaro.
 19 Wá wa gb̄ēnteekēdan̄o d̄s s̄āns̄ān: P̄āp̄ākena, gb̄ās̄ikεna, w̄isaiȳā,
 20 tāagb̄āgb̄āna, ēz̄ēdekεε, zangu, sw̄ée, n̄s̄εḡāan̄o, n̄s̄εw̄āaa, denlawεtεna, k̄ēk̄ēk̄ōana, k̄k̄paatεtεna,
 21 k̄ena k̄ōo īi, w̄ēdεna, k̄k̄p̄āp̄ā'ona k̄̄n ȳa beee takan̄o. Ma à lé dàawa lán má dàawa nà ȳa, ȳa beee taka k̄er̄in̄o é kpata k̀̀e b̄o Luda k̄iia b̄lero.
 22 Luda Nini s̄s è yenzi īnε k̄̄n p̄on̄naao k̄̄n aafiao k̄̄n menao k̄̄n gb̄ēk̄εεo k̄̄n maak̄ena k̄̄n náan̄o
 23 k̄̄n bus̄εk̄εεo k̄̄n z̄indak̄ūnad̄ōo. Doka ke è ḡi ȳa beeen̄o takaziro.
 24 Gb̄ε k̀̀e āo d̄ε Kirisi Yesu p̄o ūun̄o n̄ gb̄ēnteekēda p̄a lía k̄̄n a p̄on̄idenan̄o k̄̄n a p̄oyezin̄o l̄edo.
 25 Lán wá kú Luda Nini ḡāz̄i nà, wà à d̄r̄o sé.
 26 W̄atonḡo wada v̄i, w̄aton k̄s d̄k̄ōaro, w̄aton n̄s̄εḡāan̄o kp̄a k̄oro.

6

Ɔdana k̄ōa

- 1 Ma gb̄ēn̄o, tó a gb̄ēke ḡa à s̄ās̄a à durun k̀̀e, am̄a k̀̀e Luda Ninii e d̄bare aεn̄o à ḡōḡōo busebuse, à làakari ke l̄ε w̄aton a ȳō wà gwa sero.
 2 Àgae k̄s aso sé. Ée Kirisi doka papaan gwe.
 3 Tó gb̄ēkee e a z̄inda gwaa p̄ōke ū, bens̄o à kuu p̄ōke ūro, èe a z̄inda s̄ās̄āamε.
 4 Baade a ȳākena t̄āsi k̄ε, gb̄asa à īa d̄ā. Àton a ȳa lek̄zi k̄̄n gb̄ē p̄ānde p̄oro,
 5 zaake baade é a z̄inda aso s̄émε.
 6 Gb̄ε k̀̀e w̄ée Luda ȳa daanε, à a auziki li a dannerinε.
 7 Àton a z̄inda kek̄ero, Ludaa e sí faboro. P̄o k̀̀e gb̄ē t̄ōn è k̄ē.
 8 Tó gb̄ē t̄ō a gb̄ēnteekēdaa, eé kaatena inε. Tó gb̄ē t̄ō Luda Nini d̄nnena aε guu s̄s, eé w̄ēndi k̀̀e è ȳāaroo inε.
 9 W̄aton kp̄asa k̄̄n maak̄enaoro, zaake tó w̄ée k̄amma booro, w̄é àre e a gur̄ōa.

¹⁰ Beee yānzi tó wa zé è, wàgae à maaa ke baade píngine, atēnsa wa Yesu náanekeri daano.

Lézamma

¹¹ À wēzā gbèregbere kè má kè kōn ma zīnda ɔɔo gwa sa.

¹² Gbē kè aɔɔe yā kee gbēnɔ wée yānzinɔ bé wèe gā naaawa kōn bāngukɛyāo, ɛ wàton wée tām̄ma zena kōn Kirisi gana lía yāoro yānzi.

¹³ Baa bāngukeri pìnɔ see doka kūnaro. Aɔɔ yezi à bāngu ke, ɛ wà e wà ãa dā a sèeda pì yā musu yānzime.

¹⁴ Mé ãa dā póke yā musuro, séde wa Dii Yesu Kirisi gana lía yā baasiro, zaake beee yānzi anduna gòm̄e gè ūzi bensõ ma gõ gè ũ andunane.

¹⁵ Bāngukena ke bāngukenasai yāke vīro, séde gōna gbē dufu ũu.

¹⁶ Luda gbēke ke gbē kè aɔ yā pì kūnanɔne, à n̄ gba aafia. Aɔmbe Isaraili yāpuraanɔ ũ.

¹⁷ Zaa gbāa gbēke tón wée tām̄a dɔro. Ìaa kè wà dāma Yesu yānzi bōgbɛ kpé kú ma mēa.

¹⁸ Ma gbēnɔ, wa Dii Yesu Kirisi gbēke keare! Aami.

EFESUDEENŃ

Gbêkεε kè Ludaa kèwe Kirisi guu

¹ Mamɔma Pɔlu, Kirisi Yesu z̄iri Luda pɔyezina guu, mámbe ma takada kè kè Luda gbē kè aɔɔe Kirisi Yesu náanε kεε zaa Efesunɔne.

² Wa De Luda kɔn Dii Yesu Kirisio gbêkεε kεare, à a gba aafia.

³ Wà Luda wa Dii Yesu Kirisi De sáabu kpá! Wa kuuna Kirisi guu Luda a Ninii aubarika píngi dàwagu zaa musu.

⁴ À wa se a guu anduna kaena ā, le wa kuuna gɔ denε adona see sai. Yenzi guu

⁵ à gĩake à wa diε a nénɔ ũ Yesu Kirisi gāzĩ lán èe wetεε a pɔyezi guu nà,

⁶ le à tó bɔ a gbêkεε gakuidee kè à kèwe a Né yenzidee guu yānzi.

⁷ À guu à wa bo kɔn a aruo. À wa taarinɔ kèwe a gbêkεε bíta

⁸ kè à kèwe à gè ɔla yānzi. Ńndɔ píngi kɔn wéεzē píngio guu

⁹ à tò wa a pɔyezi asii d̄ɔ lán à z̄εo à ke Kirisi gāzĩ nà.

¹⁰ Tó à pɔyezi pì kegurɔɔ kà, eé pó píngi kakōa Kirisi n̄ Mideenε, pó kè kú musu kɔn tɔɔεo píngi.

¹¹ Luda kè è yā píngi ke lán à z̄εo a pɔyezi guu nà gĩake à wa diε lán èe wetεε nà, à wa se a pó ũ Kirisi guu,

¹² le wamɔwa kè wa wéε dɔ Kirisizi zaa káakunɔ wàgɔ de à tó gakuide bòrinɔ ũ.

¹³ Apinɔ s̄o, a yāpura yā mà, a baaru nnaa kè à a mì s̄i p̄i s̄i. À guu Luda a z̄inda s̄eɔda kèawa à Ninii kè à à lé gbè ũ.

¹⁴ Àmbe túbi kè wé e kpégaau ũ ai Luda gɔ gá a gbēnɔ bo, le aɔ à tó gakuidee bɔ yānzi.

Pɔlu aduakena Efesudeenɔne

¹⁵ Beee yānzi zaa gurɔɔ kè ma a Dii Yesu náanekena mà kɔn yenzi kè á v̄i kɔn Luda gbēnɔ n̄ píngi,

¹⁶ mée kámma bo kɔn Luda sáabukpanao a yā musuro. A yā ègɔ dɔmagu ma aduakena guu.

¹⁷ Mèè wéε ke kè De gakuide, wa Dii Yesu Kirisi Luda à a gba Ńndɔɔ à a wéε kεare kɔn a Ninii gbāaa, le à e à à d̄ɔ wásawasa.

¹⁸ Mèè wéε kea à a n̄ɔse wεare, le à e à tāmaa kè à a sisia d̄ɔ, à túbi gakuidee auziki kè à diε a gbēnɔne

¹⁹ kɔn a gbāa bíta bɔnsae kè èe z̄i kεε wamɔwa kè weè à náanε kεenɔ guuo. Gbāa bíta p̄i z̄i kè Kirisi guu

²⁰ gurɔɔ kè Luda à f̄εε gaan à à v̄εε a ɔplaazi zaa musu.

²¹ Gwen Kirisi den kpatablerinɔ kɔn ikodeenɔ kɔn gbāadeenɔ kɔn diinɔla n̄ píngi kɔn tó kè wè mì siénnεnɔ píngi. Èe ke anduna tiaa kèkii adonlo, kɔn à kè eé móome dɔ.

²² Ludaa tò à iko v̄i pó píngia, ben à à diε baabo píngi m̄idee ũ s̄osine.

²³ S̄osi p̄in̄ Kirisi mè ũ, à de Kirisi kè è pó píngi papa gu píngia papana ũ.

2

Fεε bɔna gaan gēna wēndin

¹ Á de yā gēnɔ ũ Ludanε a taarinɔ kɔn a durunnɔ yānzi.

² Á té anduna kèki tuubazi, a mì sié ãa gbāadeenɔ k̄inanε, Setān kè kpé dɔna lundayāmarisaideenɔne aε p̄i.

³ Wa píngi wá de lán n̄ bà yā se. Weè pó kè wa mè yezi kɔn yā kè wa pɔɔ gbào ke. Wa ina guu wá de gbē kè Luda é pofē pitarámanɔ ũ lán danɔ bà,

⁴ mɔde Luda sùu bíta, à yenzi vīwe maamaa.

⁵ Gurɔ kè wá de gènɔ ũ wa taarinɔ yānzi, à wa fεε kōn Kirisio lɛdo. À a mì sì a gbēkεε guu.

⁶ Kirisi Yesu guu à wa sε à wa vεεo zaa musu,

⁷ lε à e à a gbēkεe bíta bɔnsaε ɔɔɔańne anduna kè eé mó guu yānzi yā maaa kè à kèwe kuuna Kirisi Yesu guu musu.

⁸ Luda a mì sì a gbēkεε guu Yesu náane kè á kè yānzi. Bee e bɔ a kiianlo, Luda bé à a gba.

⁹ A m̀sina e bɔ a yākena gāzĩnlo, lε gbēke tón ĩa dāoro yānzi.

¹⁰ Luda ɔgben wa ũ. Kirisi Yesu guu à wa ke lε wàgɔ kú kōn yā maaa kè à gĩake à diεwee kenao.

Gɔna mè dōnkɔ ũ Kirisi guu

¹¹ Amɔa kè á de bori pāndenɔ ũ ina guu, à laasuu lé a kuuna ziia. Bàngudeenɔ è beare gefɔɔdeenɔ, mɔde aɔ bāngukena de gbēntee ɔgbe ũme.

¹² Gurɔ beea á kuu Kirisi sai, á de gbē zītɔnɔ ũ Isarailinɔne. A baka kú Luda bà kuunańyo kōn à légbēńnenao guuro. Á kú anduna guu tāmaa sai ludadɔsai.

¹³ Kirisi Yesu guu tia, amɔa kè á zà kōn Ludao yāanɔ a sōzi kīi kōn Kirisi aru gbāaa.

¹⁴ Àmbe wa kuuna kōo nnaa ũ, à tò Yudanɔ kōn bori pāndenɔ gɔ mè dōnkɔ ũ. À mè guu à íbete kè da ń dagura bīi ũu gbòro,

¹⁵ à Musa doka kpà guuzi kōn à yādienanɔ, lε à tó aɔ plaa ń píngi gōao gbē dufu mèn doo ũ. Len à ń ké kōo nna lε.

¹⁶ À íbete yāa, à ń plaa ń píngi kè nna kōn Ludao mè dōnkɔ pì guu a gana lía yānzi.

¹⁷ À mò à kena nna kōn Ludao baaru kpà amɔa kè á zà kōn Ludaonɔne kōn gbē kè aɔo kīionɔ dɔ.

¹⁸ Kirisi yānzi wa píngi wá zé vī wà sɔ De Ludazi kōn à Nini dōnkɔ gbāaa.

¹⁹ Bee yānzi á de gbē zītɔnɔ ke b̀amɔnɔ ũ dɔro, a gɔ bedeenɔ ũ kōn Luda gbēnɔ, à uadeenɔ.

²⁰ Àmbe kpé kè Ludaa b̀εε kè zĩrinɔ kōn annabinɔɔ dàεa ũ, bensɔ Kirisi Yesun à ēdaεgbe ũ.

²¹ À guun kpé pɔ píngi è kɔ kūn, ègɔ gbāa Luda kpé ũ Dii guu.

²² À guu apinɔ se, á de kpé pì bobɔnɔ ũ, àmbe Luda Nini kúkii ũ.

3

Pɔlu zĩkena bori pāndenɔ té

¹ Bee bé à tò mamɔma Pɔlu má de pisina ũ Kirisi Yesune a bori pāndenɔ yānzi.

² Ée ma lán Luda a gbēkekennena zīi dàme mà ke a téroo?

³ Luda a asiiyā òɔame, má k̀εare féte k̀.

⁴ Tó a à kyó k̀, é fɔ à dɔ lán ma wée k̀ nà Kirisi asiiyā musu.

⁵ Luda e yā pì o gbēkene yāro, ben tia sa à òɔa a zĩrinɔ kōn a annabinɔne kōn a Ninii gbāaa.

⁶ Yā kè utena yāa pìn yè: Kirisi Yesu guu baaru nna mana yānzi bori pāndenɔ gɔ Luda túbiblerinɔ ũ lɛdo kōn Yudanɔ, aɔ g̀ńyo mèdōnkɔdeenɔ ũ. Aɔ baka kú lé kè Ludaa gbè guu.

⁷ Ma gɔ baaru nnaa pì kpàri ũ gbaa kè Ludaa dàme yānzi kōn à gbāaa kè èe zīi keε ma guuo.

⁸ Mamɔma kè má kēsāna Luda gbēnɔ té, Luda gbaa pì dàme, ben mée Kirisi auziki yāanasai baaru kpaa bori pāndenɔne,

⁹ mée asiiyā kè Ludaa e wεεε gbē sānda píngine b̀ońne gupuraa. Asiiyā pì utena Luda kè pɔ píngi kè kiia zaa káaku,

10 ben tia sa à tò kpatablerinɔ kɔn ikodee kè aɔɔ kú musunɔ a ɔndɔ bori pariinɔ dɔ sɔsi gāzĩ.

11 Luda pɔyezi kè kuu zaa gurɔ píngi pì lé pàpa Kirisi Yesu wa Dii gāzĩ.

12 À guu wá zé vĩ wà sɔ Ludazi kɔn swèo kpaena à náanekena yānzi.

13 Beee yānzi ma wée kèawa àton tó a nòse yaka nawēa kè mée kee a musu yānziro. A bɔna maaa yānzime.

Kirisi yenzi

14 Beee yānzi mée kúe De Ludane.

15 À kiian à bēdee kè aɔɔ kú musu kɔn tɔtɔeɔnɔ n tó èn n píngi.

16 Mée wée kea à a gba gbāaa a nòse guu kɔn a Ninii gbāaa a auziki gakuide lén,

17 le Kirisi vée a swèn a náane kè ée kee yānzi, a kāsāpēena gɔ gbāa yenzi guu,

18 le à e à yenzi yàasa kɔn à gbāao kɔn à leziɔ kɔn à bɔ gbáze dɔ kɔn Luda gbēnɔ píngi,

19 le à e à yenzi kè weé fɔ wà à lé dɔ píngiroo dɔ, Luda papana píngi pèkɔreawa.

20 Luda bíta! Eé fɔ à kewe de lán weè à wée ke ke weè à laasuu lé nàla maamaa kɔn gbāaa kè èe zĩ kee wa guuo.

21 Wàgɔ à tó bɔɔ sɔsi kɔn Kirisi Yesuo guu ai wa boriia gurɔ sānda píngi! Aami.

4

Mèdɔnkɔkena

1 Mamɔma kè má de pisina ũ Diine, ma wée kèawa a kuuna gɔ de lán Luda a sisi àgɔ de nà.

2 À kɔ fɔ àgɔ yekɔzi zĩndabusana guu kɔn nòseyĩio kɔn menao.

3 À wée tā àgɔ lédoe kè bɔ Luda Nini kiia vĩ bà kè è a dɔkɔa ũ.

4 Mè mèn dome, bensɔ Ninii pì mèn dome. Len tãmaa kè Luda a sisia mèn do le se.

5 Dii mèn do bensɔ dɔnzize mèn do kɔn batisi mèn dooo.

6 Luda mèn dome wa píngi De ũ. Àmbe à iko vĩ wa baadea, ègɔ zĩ kee wa baade píngi guu, à kú kɔn wa baade píngio.

7 Kirisi gbēkee kè wa baadene, lán à gba dàwe nà lén.

8 Beee yānzi à kēna Luda yān wà bè:

Kè à fēe à tà musu, à dɔ zĩzɔnɔne aɛ,
à gba dà gbēnɔne.

9 À fēe à tana musu beee de diamɛ? Beee bè à pita ai tɔtɔe gĩzĩ gĩa.

10 Gbē kè pita pime gbē kè fēe à tà ludambɛ musumusuu ũ, le à gu sānda píngi pa.

11 Àmbe à gbēkenɔ gbà zé aɔgɔ de zĩrinɔ ũ, gbēkenɔ annabinɔ, gbēkenɔ baarunnakparinɔ, gbēkenɔ pasitɔnɔ ke yādannerinɔ,

12 le Luda gbēnɔ gɔ kú à zĩ soru guu, le Kirisi mè gbāa kú,

13 ai wa píngi wàgɔ gá ká Luda Né náane dɔnkɔ kenaa à dɔna dɔnkɔ guu, le wà gɔ gbē papananɔ ũ Kirisi kè pɔ píngi pèkɔrea bíta lén.

14 Tó lemɛ wégɔ de né féte kè wè ɔndɔ kɔn mɔnafikio keńzi wà n sāsānɔ ũ dɔro, kè yā dufu dannena è n sé lán ĩa ke ísɔ bà.

15 Auo, wé yápura a o kɔn yenzio wà gbā yā píngi musu Kirisi kè de à mì ũu guu.

16 À guun mègu píngi è kɔ kún aɔ nakɔa kɔn tĩinɔ gbāaa, ben mèguunɔ è zĩ ke a zéa, mè ègɔ gbāa àgɔ kaara kɔn yenzio.

Kuuna zi kɔn kuuna dufuo

17 Beee yānzin mée yā ooare kɔn Dii tóo, mée a gbāao làakari. Àtongɔ kuu lán kifii kè aɔ nòsefutakee dɔńne aenɔ bàro.

18 Aɔ laasuu n kè yɔnkɔ, aɔ zã kɔn wèndi kè Luda è kpámmao, kè aɔ wée sia, bensɔ aɔ swā gbāaa yānzi.

- 19 Aõo nõse vïro, aõ ñ zïnda kpà wísaiyãa, aõo dà zaa bori píngi kena nii vï.
 20 Amõanõ sõ, ée Kirisi yã dada lero.
 21 A à yã mà, ben Yesu guu a yãpuraa kè à vïi dàda.
 22 Wà òare à ò kpá a dà zii kè òare aezi, kè yàka a pónidena zaaanõ yãnze.
 23 Wà òare à a nõse lie a laasuu gõ dufu,
 24 é dà dufu kè Ludaa kè lán a pò bà sé, a kuuna égõ adona kuuna yãpuradee ù yãzedekena guu.
 25 Beee yãnze à ò kpá mõnafiki yãzi, a baade gae yãpuraa o a gbẽdaaanẽ, zaake mèdõnkõdeenõn wa ù.
 26 Tó a pò fẽ, àton durun kero. Àton tó òfãntẽ gẽ kpén àgõ kpere pòfẽnaro,
 27 le àton Ibilisi gba zéro yãnze.
 28 Gbẽ kè è kpáì o yã kpáì tó. À wée tã à zï maaa ke kõn a òòò, le à pò e à takaasideenõ gba.
 29 Àton tó yã zaa ke bõ a lénlo, séde à zédee kè eé gbẽ kaara, à ke àre ù gbẽ kè aõõe maanõnẽ.
 30 Àton Luda Nini kè kú adona da pòsiaanlo. À de sèeda kè Ludaa kèawa ai a bogurõzì ù.
 31 Àton ke ñi kõn gbẽkeoro. À pòfẽ tó kõn pètẽo kõn patana gbãaaõ kõn gbẽsõsõnaõ kõn pãsí bori sãnda píngio.
 32 Àgõ gbẽkeẽ vï kõõ. Àgõ kõ wẽnda vï. À sùu ke kõõ lán Luda sùu kèao nà Kirisi guu.

5

Kuuna gupuraan

- 1 Lán á de Luda né yenzideenõ ù nà, à à zékpae sé.
 2 Lán Kirisi yewazi nà à gí a wèndizi wa yãnze sa'obõ kè à gũ nna Ludanẽ ù, à tó yekõzina òare ae le se.
 3 Lán á de Luda gbẽnõ ù nà, èe kõ sío wà pãpãkena ke dà zaa bori píngi ke wãkũ yã ma a té sero.
 4 Wísaiyã'ona kõn yã òrõsai onao kõn fàadi zaa bonao e kõ síaoro òò, sé sáabukpana yã.
 5 Àgõ dõ sãnsãn kè pãpãkeri ke dàzaade ke wãkũde ke é kpata kè bõ Luda kiia ble lèdo kõn Kirisioro. Pó kè gbẽ è à wãkũ keẽ gõ à dii ùmẽ.
 6 Àton tó gbẽke a sãsa kõn yã pã korioro. Yã beee takanõ bé eé tó Luda pòfẽ pita a yãmarisaideenõa.
 7 Àton tó a bà gõ kúnyoro.
 8 Á kú gusiaan yã, tia sa Dii guu á kú gupuraan. Àgõ kuu gupura gbẽnõ ù,
 9 zaake gupuraa è maa bori sãnda píngi ínne kõn yãzedeõ kõn yãpuraaõ.
 10 À yã kè è ká Diine dada.
 11 A bà tóngõ kú kõn gusia yãkena kè à kaarana vïrooro. À yã beeenõ bõbõ gupuraa.
 12 Baa yã kè gbẽ pìnõ è ke asii guu ona né wíyãmẽ.
 13 Tó wà bõ kõn yãõ gupuraa, wè à sãnsãn dõ,
 14 zaake gupuraa è tó wà pò píngi e. Beee yãnze wè be:
 I'ori ñ vu ñ fèe bõna gènõ té,
 Kirisi é guu punnẽ.
 15 Àgõ a tãa'ona dõ maamaa. Àtongõ de yõnkõõõ ùro, sé õndõrinõ.
 16 Àgae yã kè Luda à zé bõaree ke, zaake gurõõ kèkiinõõ zaa.
 17 Beee yãnze àtongõ misaideenõ ùro, àgõ dõ lán Dii poyezi de nà.
 18 Àtongõ kú kõn wèdenaoro, è pãpãa zïmmame, mõe à tó Luda Nini gõ zïi ke a guu papana,

19 gbasà à fàadi bo kɔ̄o kɔ̄n saamuɔ kɔ̄n Luda tɔkpanaɔ kɔ̄n lè kè Luda Nini è daareeo. À lè sí à Dii tɔ kpá a swè guu,

20 àgɔ̄ De Luda sáabu kee gurɔ̄ píngi yá píngi guu kɔ̄n wa Dii Yesu Kirisi tóo.

21 À mì siekɔ̄ne Kirisi vĩa kè á vī yānzi.

Gɔ̄gbē kuuna kɔ̄n a nāso

22 A nɔ̄gbēnɔ̄, a baade gae mì sie a zāne lán Diin ée keene bà.

23 Zaake gɔ̄gbēn nɔ̄gbē mì ũ, lán Kirisi de sɔ̄si kè de à mè ũu mì ũ nà kɔ̄n à Mìsirio.

24 Lán sɔ̄si è mì sie Kirisine nà, lemɛ se nɔ̄gbēnɔ̄ gae mì sie n zānɔ̄ne le yá píngi guu.

25 A gɔ̄gbēnɔ̄ sɔ̄, a baade gɔ̄ ye a nāzi lán Kirisi ye sɔ̄sizi nà, à gí a wèndizi à yānzi.

26 À à gbāsī bòn kɔ̄n ío a yá gāzī le àgɔ̄ de a pɔ̄ ũ,

27 le à à kpan'ae ke kɔ̄n gakuio pɔ̄gbɛ sai yitookūna sai see sai gbāsī sai taari sai.

28 Len à kɔ̄ sio gɔ̄gbē píngi gɔ̄ ye a nāzi le lán a zīnda mè bà. Gbē kè ye a nāzi ye a zīndazime.

29 Gbēke è gí a zīnda mèziro. È pɔ̄blee kpáa è làakari dɔ̄a lán Kirisi è ke sɔ̄sine nà,

30 kè wá de à mèguunɔ̄ ũ yānzi.

31 Beee yānzi gɔ̄gbē é a de kɔ̄n a dao tó, āsé nakɔ̄a kɔ̄n a nāso, ās gɔ̄n plaaa é gɔ̄ mè doo ũ.

32 Asii bíta kú yá pì guu, má è à de le Kirisi dagura kɔ̄n a sɔ̄sio.

33 Baa kɔ̄n beeo à de a yá ũ se dɔ̄. A baade gɔ̄ ye a nāzi lán a zīnda bà. Nɔ̄gbē sɔ̄ a zā yá da.

6

Nénɔ̄ yá

1 A nénɔ̄, Dii guu àgae a de kɔ̄n a dao yá ma, zaake beee bé à maa.

2-3 À bèe lí a de kɔ̄n a daone, le àgɔ̄ aafia à gí ke anduna guu. Yá kè Ludaa diè káaku kɔ̄n légbēnaon gwe.

4 A denɔ̄ sɔ̄, àton a nénɔ̄ nɔ̄se yakaro. À n̄ toto à lé dańma Yesude négwana ũ.

Zònɔ̄ yá

5 A zònɔ̄, àgae a anduna kè diinɔ̄ yá ma kɔ̄n nòseɔ̄ do kɔ̄n vĩa kɔ̄n luganao, lán Kirisin ée keene bà.

6 Àton zī keńne n̄ wée yānziro. Àgae Luda pɔ̄yezi ke kɔ̄n yāpuraao kè áambe Kirisi zònɔ̄ ũ yānzi.

7 Àgae zī ke kɔ̄n aĩao lán Diin ée keene bà, èe ke gbēnteenlo.

8 Àgɔ̄ dɔ̄ kè Dii é baade maakena fĩa bonɛ, zò kesɔ̄ wēene.

9 A diinɔ̄ sɔ̄, àgae keńne le se. À yá pāsī on̄nena tó. Àgɔ̄ dɔ̄ kè āpinɔ̄ kɔ̄n apinɔ̄ píngi, a Dii kú musu, è yá ke gbēke wée yānziro.

Gɔ̄kebo kè Ludaa kpàawaanɔ̄

10 Yá kè gɔ̄n yè: Àgɔ̄ gbāa Dii guu kɔ̄n à iko gbāa bítao.

11 À gɔ̄kebo kè Ludaa kpàawaanɔ̄ da píngi, le à e à ze gíngin à Ibilisi ɔ̄ndɔ̄ fɔ̄.

12 Zaake èe ke gbēnteenɔ̄n wée ɔ̄si kaańyoro, séde nini zaaa kè āɔ̄ kú musunɔ̄. Āɔ̄ de anduna kèkii gusia kíblerinɔ̄ ũ kɔ̄n n̄ mĩdeenɔ̄ kɔ̄n n̄ ikodeenɔ̄.

13 Beee yānzi à gɔ̄kebo pìnɔ̄ sée à da píngi, le à fɔ̄ à ze à gí gurɔ̄ zaa zī, gbasà à gɔ̄ zena gíngin à píngi kena gbera.

14 Àgɔ̄ zena gbāa, à yāpuraa dɔ̄ a pii asaa ũ, à yāzede da mò uta ũ.

15 À kena nna kɔ̄n Ludao baaru nnaa kpá kyatee ũ, le àgɔ̄ kú kɔ̄n soruo.

16 Àgɔ̄ ludanaanekena kūna sengbango ũ gurɔ̄ píngi, le à fɔ̄ à Setān kà tédeenɔ̄ de píngi.

17 À m̄sina sé à kú m̄fura ũ, àgɔ̄ Luda yá kè de à Ninii fēdaa ũ kūna.

18 Àgaegõ adua keε gurɔ pínɡi, àgõ Luda dɔnɛ gbekaa yã pínɡi guu kɔn à Ninii dɔnnε'aeo. Àgae itē ke kɔn mena bítao, àgõ adua keε Luda gbɛnɔnε ń pínɡi.

19 À adua kemε dɔ, ɛ tó méε yã oo, Luda ma gba ɛ mà a baaru nnaa asii ońne vĩa sai.

20 Baaru nnaa pì yãnzì má de Luda wéεdee kè wà dà kpésiaan ũ. Àgõ adua keεme, ɛ mà baaru nnaa kpá vĩa sai lán à kɔ sio mà kpá nà.

Lézammana

21 Wa gbɛndo yenzide Tikiku, Dii zíkɛri náanɛdee é ma baaru kpáare pínɡi, ɛ à e àgõ ma kuuna dɔ kɔn pɔ kè méε keεo.

22 Ma à zɛawa, ɛ à wa kuuna oareme, a nòse e à yĩ kũ.

23 Wa gbɛnɔ, De Luda kɔn Dii Yesu Kirisio a gba aafia, à a yekɔzina kaaraare kɔn a ludanaanεkenao.

24 Luda gbɛkεε ke gbɛ kè aɔɔ ye wa Dii Yesu Kirisizi yãana sainɔnε ń pínɡi.

FILIPIDEENŌ

Pɔlu aduakɛna Filipideenɔne

¹ Mamɔma Pɔlu kɔn Timɔtio Kirisi Yesu zɔ̀blerino wámbe wa takada kè kè Luda gbɛ̀ kè aɔ̀ kú Filipinɔne kuuna Kirisi Yesu guu kɔn ń gbɛ̀nsino kɔn ń dɔnlerino.

² Luda wa De kɔn Dii Yesu Kirisio gbɛ̀kɛɛ keare, à a gba aafia.

³ Gurɔ̀ kè a yá dòmagu pínɡi, mɛ̀gɔ̀ ma Luda sáabu kpaame.

⁴ Ma aduakɛna guu pínɡi mɛ̀gɔ̀ adua kɛɛare a pínɡi kɔn pɔ̀nnao,

⁵ kè a ɔ̀ kàkɔ́amao baaru nna kpana guu zaa gurɔ̀ kè á mà ai kɔn a gbàao yánzi.

⁶ Má dɔ̀ sánsán, lán Luda zĩ maaa dàe a té nà, eéɡɔ̀ kɛɛ ai à gá mì deo Kirisi Yesu móɡurɔ̀zĩ.

⁷ À maa kè má a yá kúna a pínɡi le, zaake a yá kú ma swèn. Má da kpésiaann yoo, má zɛ̀ kɔn baaru nnaa pìo a yápara ona yánzin yoo, a pínɡi á baka vĩ zé kè Luda ma gbaa guu.

⁸ Ludaa dɔ̀ kè mée a beɡɛɛ kɛɛ a pínɡi kɔn Kirisi Yesu yenzi boriio.

⁹ Mɛ̀ adua kɛɛare, le a yenzi gɔ̀ kaara àɡɔ̀ gaa dɔ̀na guu kɔn wéekɛ́nao súusu,

¹⁰ le à yá kè kɔ̀ sio à kɛɛ dɔ̀, àɡɔ̀ kuu nɔ̀sepuradeenɔ̀ ũ taari sai Kirisi móɡurɔ̀zĩ.

¹¹ Àɡɔ̀ pana kɔn yá maaa kè è bɔ̀ Yesu Kirisi kiiannɔ̀, le wà Luda tó bɔ̀ wà à sáabu kpá.

Kirisin Pɔlu wèndi ũ

¹² Ma gbɛ̀nɔ̀, má yezi àɡɔ̀ dɔ̀ kè yá kè ma le té kà baaru nna gana aemme,

¹³ ben soza kíbe dogarino pínɡi kɔn gbɛ̀ kpaannɔ̀ dɔ̀ kè Kirisi yánzin wà ma dà kpésiaanzi.

¹⁴ Ma dana kpésiaan yánzi wa gbɛ̀ parideenɔ̀ Dii náane kè de yáala, ben aɔ̀ kùgbàaa kàara, aɔ̀e Luda yá oo gbɛ̀nɔ̀ne vĩa sai.

¹⁵ Yápurame, aɔ̀ gbɛ̀kenɔ̀ è Kirisi yá waazi ke denlana yánzi kɔn nɔ̀segɔ́aanɔ̀, gbɛ̀kenɔ̀ sɔ̀ kɔn nɔ̀se maaao.

¹⁶ Gbɛ̀ kèkiino è ke kɔn yenziome, zaake aɔ̀ dɔ̀ kè má zena kɔn Yesu baarunnakpanao yánzin má yina kèzi.

¹⁷ Nɔ̀segɔ́aanɔ̀dee pino sɔ̀ è Kirisi yá waazi ke denla'ɔ̀dɔ̀annɛna yánzime, èe ke kɔn nɔ̀se puraaonlo. Aɔ̀e daa wèe ma kuuna kpésiaan nawéa kaaramɛ.

¹⁸ Yáken yó? Mɔ̀nafiki guun yoo, yápuraa guun yoo, à pínɡi dé, wèe Kirisi yá waazi kɛɛmɛ. Ma pɔ̀ nna kɔn beeeo, bensɔ̀ eé ɛara à ke nna dɔ̀,

¹⁹ zaake má dɔ̀ kè adua kè ée kɛɛmɛ kɔn Yesu Kirisi Ninii dɔnleo é tó mà bɔ̀.

²⁰ Ma wéé dɔ̀zi, bensɔ̀ má à náane vĩa maamaa, kè wí é ma kú yáke guuro. Tia sa lán a zii bà kɔn kùgbàaa mé Kirisi tó bɔ̀ ma mè guu, má kuun yoo kesɔ̀ ma gan yoo.

²¹ Zaake Kirisi yánzin má kuuzi, gaa demɛ àre ũ.

²² Tó ma kuuna wèndio demɛ zĩ àredeɛ ũ, má dɔ̀ à kè mé séro,

²³ ma laasuu kpaatenamɛ. Má yezi mà tá, le màɡɔ̀ kú kɔn Kirisio. Gwee maame de gura kèla zà.

²⁴ Mɔ̀de à maa màɡɔ̀ kú wèndio a yánzi.

²⁵ Beee yá fɛɛna vĩro. Má dɔ̀ kè mé gɔ̀ kè màɡɔ̀ kúao a pínɡi, le à e à gá ae kɔn pɔ̀nnao ludanaanekɛna guu.

²⁶ Len gurɔ̀ kè mé ɛara mà mó a gwa le, é zé e à ĩa dǎ Kirisi Yesu guu maamaa ma yánzi.

²⁷ À pínɡi dé, tó ma mɔ̀ a gwa ke mée móro yoo, à tó a kuuna kɔ̀ sé kɔn Kirisi baaru nnao, le tó mée a baaru maa, mà ma kè á zena gínɡin kɔn lédolɛo, ée ɔ̀si kaa kɔn nɔ̀seo do baaru nnaa pì zé yánzi.

²⁸ Àton tó a ibɛɛnɔ̀ yáke vĩa a kúro. Beee éɡɔ̀ deĩnɛ sèeda ũ kè aɔ̀ mì pè kaatenaa, amannɔ̀ sɔ̀ é bɔ̀ maa. Luda kenan gwe.

²⁹ Zaake Luda a gba zé à nawéa ke Kirisine, èe ke à náanekɛna adonlo.

³⁰ Ɔsii kè á è mée kaa yã, bensõ á mà mée kaa ai tia, apinõ á kú ɔsi dõnkõ pì guume.

2

Zĩndabusana

¹ Tó a kuuna Kirisi guu lédamma vĩ, tó à yenzi e té kaaagu, tó á lédole vĩ kõn à Niniio, tó á kõ wẽnda vĩ kõn sùuo,

² à laasuu dõnkõ ke, àgõ yenzi dõnkõ vĩ lédõnkõdeenõ ù, pɔyeziyádõnkõdeenõ ù, le ma pɔnnaa gõ papana.

³ Àton yãke ke denlana ke yòkõkena yãnziro. Zĩndabusana guu à a gbẽdaaa die bèe vĩ de a zĩndala.

⁴ Gbẽke tón laasuu lé a zĩnda mèn do yãaro, à gbẽ pãndenõ pò lé dõ.

⁵ Àgõ nòse kè Kirisi Yesu vĩ vĩ se.

⁶ À ludakee guu èe a zĩnda kena sɛnkpe kõn Ludao yã daro,

⁷ ben à a zĩnda gwena tòn, à zìrikee sè,

à gõ gbẽntee ù, à gbẽnteekee sè.

⁸ À a zĩnda bùsa,
à mì siè ai à gàa à gào,
ai líkpangbároo gaaa.

⁹ Beee yãzi Luda à sè lezĩ,

à tó kè de tó píngilaa kpàne,

¹⁰ le tó wà Yesu tó sì,
gbẽ sãnda píngi é kúene
ludambe kõn tɔtɛo kõn tɔtɛ gĩzĩo,

¹¹ gbẽ sãnda píngi é o a léo
kè Yesu Kirisi bé Dii ù
De Luda tóbõna yãzi.

À guu puíne anduna guu

¹² Beee yãzi ma gbẽ yenzideenõ, lán èe ma yã ma gurõ kè má kúao nà, atẽnsa kè má kúao tia dõro, àgõ a bõna maa lé paazi kõn vĩaõ kõn luganao.

¹³ Zaake Luda bé èe zĩ kee a guu, le àgõ ye à pɔyezizi gbasa à ke.

¹⁴ À yã píngi ke wisõ kõn leokpaakõao sai,

¹⁵ le àgõ taari sai, gbãsi sai, Luda né seesaideenõ ù tɔõrigbẽ sãnsãna nòsepãsiideenõ té, kè èe guu puíne anduna guu lán sɔsɔnenõ bà,

¹⁶ àgõ wèndi yã kũna, le mà e mà ìa dãao Kirisi mógurõzĩ yãzi. Tó ée kee le, le mée bà pã léro bensõ mée zĩ pãa kero.

¹⁷ Baa tó ma aru é kwée a ludanaanekena sa'o'i ù, ma pɔõ égõ nna, mée pɔnnaa keeao a píngi.

¹⁸ Apinõ sõ, à pɔnnaa ke le, wà ke ledõ.

Timõti kõn Epafarõdituo

¹⁹ Kõn Dii Yesu aubarikao mé Timõti zĩawa tia, le mà e mà a baaru ma, ma làakari kpáe.

²⁰ Má gbẽke vĩ kè à ye a yãzi kõn yãpuraao lán à bàro.

²¹ Baade píngi zĩnda yã bé è dõne ae, èe ke Yesu Kirisi yãno.

²² Á dõ lán Timõti aĩa kè nà, à baaru nna zĩ kèmao lán né kõn a deo bà.

²³ Tó má a zena dõ súusu, má yezi mà à zĩawa gõõ.

²⁴ Má Dii náane vĩ kè mé mó tia ma zĩnda.

²⁵ Ma gbẽ Epafarõditu, ma zíkèri daa, ma kòdekèri daa kè a à zĩ à dõmale kõn pò kè mée à ni deenõ, má è à maa mà à gbarɛawame.

²⁶ Èe a begɛ kee a píngi, bensõ à nòse yàka, kè a à gyãkena baaru mà yãzi.

²⁷ À gyāa kè yāpura ai à kà gana, ben Luda à wēnda gwà. Èe ke àpi adonlo, kōn mapiomε se, le ma pōsiaa tón kaararo yānzi.

²⁸ Beee yānzin mée wāa mà à gbarεawazi, le a wée sikōle, a pōo ke nna, ma làakari kpáε.

²⁹ À gbāake kpázi Dii guu kōn pōnna bítao. À bèε lí gbē beee takanε.

³⁰ À gō fète kè eé ga Kirisi zī yānzi. À a zīnda kpà gaaa, le à e à dōnle kè é fō à kemεroo kemε yānzi.

3

Kirisi dōna

¹ Ma gbēno, yā kè gōn yè: À pōnnaa ke Dii guu. Méé jí yā kè má òare yāa gbè sisiziro. Àmbe aafia ūare.

² À làakari ke lewan mōnōzi, zaakeri kè aōè ní ke gyáigyai pino!

³ Wamōwa kè weé dōnzi ke Ludanε kōn à Ninii gbāaao, weé ãa dā Kirisi Yesu guu, weé náanε kpá wa zīnda yāaro wámbe bāngude yāpuraano ū.

⁴ Mapi, má zé vī mà náanε kpá ma zīndaa. Tó gbē e daa á a zīnda náanεkena, ma pó deàla.

⁵ Ma bāngu kè ma gurō sōraagōdee zī. Isarailin ma ū ina guu, Beyāmi borii, Eberu bori yāpuraa. Musa doka musu má kú Farisino gāli guu.

⁶ Ma aīa kè, ma wée tã sōsi gbēnoa. Yākεna a zéa Musa doka guu, gbēkee e fō à ma taari èro.

⁷ Mōde yā kè má kūna àre ū yāa pino gōmε àre sai tia Kirisi yānzi.

⁸ À kè deñlaa ma yā píngi diε àre sai ma Dii Kirisi Yesu dōna kè de à píngila yānzi. Kirisi pì yānzin ma o gbàre yā píngizi bùsa ūzi, le màgō à vī,

⁹ màgō kú à guu kōn yā kè è tó wà ke nna kōn Ludao a náanεkena yānzio. Luda è tó yā bōnyo nna dokakūna yānzino, è tó yā bōnyo nna Kirisi náanεkena yānzimε.

¹⁰ Yā kè má yezi bé à de mà Kirisi dō kōn gbāaa kè à fεeo bōna gaan-o, le ma bà gō kú à nawεakεna guu, mà gō lán à bà à gaa guu

¹¹ gbasa mà gō gāafεε ū.

Pó kè née pεεa lena

¹² Èe ke má lè pínginlo bensō má papana gīaro. Mée pεεamε, le mà yā kè Kirisi Yesu ma se a pó ū yānzi sí ma pó ū.

¹³ Ma gbēno, mée sé kè má lè má kù kōro. Yā mèn doon mée keε, meè nōno pó kè kú ma aεzi, pó kè kú ma kpεε laasuulεna sai.

¹⁴ Mée pεε pó kè ma wée dōzia, le mà àre kè Luda wa sisia gana musu e Kirisi Yesu gāzī.

¹⁵ Wamōwa gbē papanano, wāgō laasuu beee vī. Tó á laasuu pānde vī, Luda é a wée kēare yā beee musu.

¹⁶ À píngi dé, guu kè wa kan kè, wà gá aε zé dōnkō pì guu.

¹⁷ Ma gbēno, à ma zékpae sé, lán wa à taka kēare nà, a wée gō té gbē kè aō kuuna kō sionōzi.

¹⁸ Mēgō ooare yā gèn baaagō, bensō ma εara mée ooare tia dō kōn wée'io, gbēnoo kuu pari kè aō yākεna ní ké Kirisi gana lía ibεeno ū.

¹⁹ Aō mì pè kaatεnaa. Aō gbεεen ní dii ū, wíyān ní ãadābo ū, anduna yān aō laasuu ègō kúa.

²⁰ Wapino sō, ludamε gbēnon wa ū, wa wée dō Misiri kè eé bō gweezi, àmbe Dii Yesu Kirisi ū.

²¹ Èé wa mè gbāasaino li lán a mè gakuidee bà kōn a gbāaa kè eé fō à tó pó píngi mì siεareeo.

4

Lédamma

¹ Beee yānzi ma gbē yenzidee kè mée a bege keeno, amōa kè á de ma ãadābo kè meè pōnnaa keo ūuno, àgō zena gíngin Dii guu le, ma gbēno.

² Ma agbaa kpà Yuodianε kōn Sintisio aṣḡṣ lédole vī Dii guu.

³ Mmōn sō ma gbēndo náanede, ma wée kemma, ñ dō nōgbē pìnole, zaake aṣ ṣsi kàmao baaru nna kpana guu kōn Kelementio kōn ma zīkeri daano. Aṣ tó kú wēndi takadan.

⁴ Àḡṣ pōnnaa keε Dii guu gurō pínḡi. Má òare dō, à pōnnaa ke.

⁵ À a zīnda busa baade pínḡine. Dii mōna kà kīi.

⁶ Àton yāke kàhān kero. Yā pínḡi guu à adua ke à yā gbeka Ludaa kōn sáabukenaο, à a yā'ṣammanο one,

⁷ eé a nòse kōn a làakario kpáεare Kirisi Yesu guu. Nòsekpaena pì bíta, à de gbēntee dōnala.

⁸ Ma gbēno, yā kè ḡṣaren yè: Yā kè yāpuraa vī bensō à bèε vī, yā kè zé vī bensō à gbāsī vīro, yā kè nna bensō à aubarika vī, yā kè maa bensō wè à sáabu kpá, àgae laasuu lé yā beeno musu.

⁹ Yā kè má dàare á sì, yā kè á mà ma lézī bensō á èma, à yā beeno ke, Luda Aafiade éḡṣ kúao.

Pōlu Filipideenō sáabukpana

¹⁰ Ma pōo nna bíta Dii guu, zaake a laasuu èara à sù ma yāa sa. A bà kúmao zaa zi, mōde zén ée ero.

¹¹ Mée o le kè mée takaasi keε yānzinlo, zaake má dà ma zīndane mḡṣ sáabu vī gwena pínḡi guu.

¹² Má takaasikena dō bensō má nnamana dō. Gurō pínḡi gu pínḡia kána ke nōaa, pódinzi ke pókēsāmmana yāke vīme doro.

¹³ Mé pó pínḡi fṣ Kirisi kè è ma gba gbāaa yānzi.

¹⁴ Baa kōn beeeo kè a bà kú kōn ma takaasikenaο, a yā maaa kè.

¹⁵ Filipideenō, á dō a zīndane, ma baaru nna kpanaare káaku guu, kè ma bō Masedonia būsun, ṣsi kee kuu kè ṣ dàma kōn ṣ bōkōteoro, sé apino.

¹⁶ Baa gurō kè má kú Tesalonika, a pó kè mée à ni deeno kpàsāme de ḡen doola.

¹⁷ Èe ke gbaan mée weteero, a àre kaarana Luda kiian mée weteε.

¹⁸ Ma pó kè á kpàsāmeε è, à pàpa ai à dìzi. Epafarōditu a gbaano kpàma, pó mōma sa. À de sa'obō kè à ḡū nna Ludane bensō è káne à sí ũ.

¹⁹ Ma Luda é pó kè á à nii vīino kpáawa Kirisi Yesu guu à auziki gakuide lén.

²⁰ Wḡṣ wa Luda wa De tó bōo gurō pínḡi! Aami.

Lézammana

²¹ À ì kpá Luda gbēnoa ñ pínḡi kuuna Kirisi Yesu guu. Ma gbē kè wá kú ledoono ì kpàawa.

²² Luda gbēno ì kpàawa ñ pínḡi, atēnsa gbē kè aṣo kú Siza beeno.

²³ Dii Yesu Kirisi gbēkeε keare a niniin.

KOLŌSEDEENŌ

Sáabukpana kŏn aduakenaŏ

¹ Mamŏma Pŏlu, Kirisi Yesu zŏri Luda pŏyezi guu kŏn wa gbĕ Timŏtio, wámbe wa takada kĕ kĕ

² wa gbĕ náanedeē kĕ aŏŏ kú adona Kirisi guu zaa Kolŏsenŏne. Luda wa De gbĕkĕe keare, à a gba aafia.

³ Gurŏ pŏngi tŏ wĕe adua keare, weĕgŏ Luda wa Dii Yesu Kirisi De sáabu kpaame,

⁴ zaake wa a Kirisi Yesu náanekena baaru mà kŏn yenzi kĕ á vĭ wa gbĕnŏneŏ nŏ pŏngi,

⁵ kĕ a wĕe dŏ pŏ kĕ dienaare ludambĕezi yānzi. A yāpura yā mà zaa zi baaru nnaa kĕ wá kpàaree guu.

⁶ Baaru nnaa pì e né ii èe daagula anduna guu pŏngi, lán à kĕ a té nà zaa gurŏ kĕ á mà, ben a Luda gbĕkĕe sānsān dŏ.

⁷ Wa gbĕ yenzide wa zĭkeri daa Epafara bé à yā pì dàare wa gĕe ũ. Kirisi zĭkeri náanedeeme,

⁸ àmbe à yenzi kĕ Luda Nini a kaa òwe.

⁹ Beee yānzi zaa gurŏ kĕ wa a baaru mà, weĕgŏ wĕe keare Ludaa yāana sai, le à tŏ à a pŏyezi dŏ wásawasa, à Ninii a gba ŏndŏ kŏn wĕezĕeŏ pŏngi,

¹⁰ le àgŏ kuu lán Dii yezi nà, a yā pŏngi káne, le a yā maa pŏngi kena gŏ daagula, a Luda dŏna gŏ kaara,

¹¹ le àgŏ gbāa yā pŏngi guu à gbāa gakuide lén, le à pŏ pŏngi fŏ kŏn menao kŏn pŏnnaao,

¹² le àgŏ De Luda sáabu kpa, zaake à wa ka baka kĕ à diē a gbĕnŏne gupuraan-a.

¹³ À wa bŏ gusia ikon, à wa kpa a Né mèn do yenzide kpatan.

¹⁴ À gāzĭn wa gŏ wĕenŏnŏ ũ, wa durun kĕwa.

Kirisi de pŏ pŏngila

¹⁵ Kirisi né Luda kĕ wĕ e kŏn wĕeoroŏ takame, àmbe daudu ũ Luda pŏkenanŏ té pŏngi.

¹⁶ Luda pŏ kĕ kú musu kŏn tŏtŏeŏ kĕ pŏngi à gāzĭ, pŏ kĕ wĕ eenŏ kŏn pŏ kĕ wĕ eroonŏ,

kpatablerinŏn yoo ke diinŏ

ke gbāadeenŏ ke ikodeenŏ.

Pŏ pŏngi bŏ à kiame,

bensŏ aŏŏ kuu à pŏ ũ.

¹⁷ À kuu pŏ pŏngi ā,

pŏ pŏngi kuu à gāzĭme.

¹⁸ Àmbe sŏsi kĕ de à mè ũu mĭ ũ.

Àmbe naana ũ, gāafeē káaku ũ,

le à gŏ pŏ pŏngi mĭdee ũ.

¹⁹ Zaake à kà Ludane a kĭke pŏngi pékŏrea.

²⁰ À tŏ pŏ pŏngi kĕao nna à gāzĭ, pŏ kĕ kú tŏtŏe ke musunŏn yoo. À aru kĕ kwĕe lía bé à mò kŏn kena nnaa pìŏ.

²¹ A kĕ Ludaa yā. À ibeēnŏn a ũ a laasuu kŏn a zaakenanŏ yānzi,

²² ben Ludaa tŏ a keao nna Kirisi gana a gbĕnteeke me guu yānzi sa, le à a kpan'ae ke gbāsĭ sai, see sai, taari sai,

²³ tŏ á zena gbāa a ludanaanekena guu degena sai gĭngin, tŏ ée kĕ támaa kĕ á vĭ baaru nnaa kĕ á mà guuaro. Wà baaru nnaa pì kpà gbĕ kĕ Ludaa kĕ tŏtŏe kĕnŏne pŏngi kĕ mamŏma Pŏlu, ma gŏ à kpàri ũ.

Pɔlu sɔsi zīkena

²⁴ Tia sa mée pɔnnaa kee kɔn nawēa kè mée kee a yānzio. Nawēa kè Kirisi kè sɔsi kè de à mè ũ yānzi, mée pɔ kè gò papaa ma mè guu.

²⁵ Luda zīi dàme, ben ma gō sɔsi dɔnleri ũ. À ma zī mà a yā oare papana.

²⁶ Asiiyā kè utena gbēnɔne zaa káaku zaale Ludaa e anduna káeroo bé à bò Luda gbēnɔne gupuraa sa.

²⁷ Ludaa yezi aō dō lán asiiyā pì gakuí bíta nà bori pāndenɔ kiia. Asii pìn yè: Kirisi kú a guu, ben a wée dɔ gakuizi.

²⁸ À waazin weè ke gbē píngine, weè lé daomma, weè yā dao baade píngine kɔn òndō píngio, le wà gá kɔn baadeo papana Luda aezī Kirisi guu.

²⁹ Beee yānzi mée zīi kee, mée aīa kee kɔn à gbāaa kè èe zīi kee ma guuo gbāngbān.

2

¹ Má yezi àgō aīa bíta kè mée keearee dō, apinɔ kɔn Laodiseadeenɔ kɔn gbē kè wée wée sikɔleroonɔ píngi,

² le aō swè e à kpáe, aō ledole ke kɔn yenzio, le aō wée kē wásawasa, aōgō Luda asiiyā kè de Kirisi pì ũu dō.

³ À kiian òndō kɔn dōnao auziki píngi uten.

⁴ Mée beee ooare, le gbēke tón a sāsā kɔn lénna leokpakōaoro yānzi.

⁵ Baa tó má kúao, ma ninii kúao, má è ée yā kee a zéa, bensō a Kirisi náanekena gbāa, ben ma pɔ kè nna.

Pó píngi papamma Kirisi guu

⁶ Lán a Kirisi Yesu sī a Dii ũ nà, àgō kú à guu le,

⁷ a kāsāa gō pēena à guu. À kaara à guu, àgō gbāa à náanekena guu lán wà dàare nà. Àgō kú kɔn sáabukpanao maamaa.

⁸ À làakari ke le gbēke tón dōna gbāaa kásaare à a sāsā kɔn gbēntee òndō pā korioro. Yā beeenɔ è bɔ fεεakaarayānɔ kɔn anduna yākenanɔ kiiame, èe ke Kirisi kiianlo.

⁹ Zaake Luda kike píngi pèkōre Kirisia a gbēnteekeeme guu.

¹⁰ Kuuna gbē kè de gbāa píngi kɔn iko píngio mīdee ũu pì guu, à píngi pèkōreawa.

¹¹ À guun a bāngu kèn à bò a dà ziin ũ. Èe ke bāngu kè gbēntee è keínenlo, bāngu kè Kirisi è keíneme.

¹² Zaake batisikena guu wà a vīio, ben a fεeo, kè a gbāaa kè Luda à fεeo bɔna gaan náane kè yānzi.

¹³ Á de gènɔ ũ yā Luda kiia a taarinɔ kɔn a dà ziinɔ yānzi, ben Luda a gba wèndi dufu ledɔ kɔn Kirisio, à sùu kèwao kɔn wa taarinɔ píngi.

¹⁴ Luda wa taari takada kè wa da yān gògo, à sè à pà lía.

¹⁵ Kirisi gana lía gbāaa sī diinɔ kɔn gbāadeenɔa, à bònyo gupuraa à n kpe bò, à n kpan'ae kè zizɔnɔ ũ.

¹⁶ Beee yānzi àton tó gbēke a taari e pòblena ke ímina ke zībaa ke mɔ dufu bɔna ke kámmabogurɔzī yā musuro.

¹⁷ Yā beeenɔ píngi né yā kè wà bè eé mót takame, yā pìnɔ yāpuraan Kirisi ũ.

¹⁸ Àton tó gbē kè è a zīnda busa ege pò ũ kè è dɔnzi ke malaikanɔne a sāsā à a kē pò kè a wée péaaro. Wéegupu'ena yā bé ègō gbāa gbē beee takane, ben è a zīnda sé lezī pā a gbēnteekeeda laasuunɔ yānzi.

¹⁹ À pena Kirisi kè de mì ũuaro. Kirisi guun mègu píngi è kō kūn, aō nakōa kɔn tīinɔ gbāaa, mè pì ègō gbāa lán Ludaa yezi à gbā nà.

²⁰ Zaake a ga kɔn Kirisio anduna yākenanɔ musu, bóyānzin èe n yādiennenanɔ ma lán anduna gbēnɔ bàzi?

²¹ Wè be, nton kèkii na n zīro, nton kèkii dāro, nton ɔ ke kèaro.

²² Pó beeenɔ píngi è yāa kōn n̄ aufānikenaome. Gbēntee yādannenan beeenɔ ũ.

²³ Yā beeenɔ de lán ɔndɔ yā bàme, zaake aḡe dɔnzi yā tiasi dañne kōn zīndabusanao kōn ãdana n̄ zīnda mēao. Baa kōn beeeo è kpá wa dānɔero.

3

Kuuna wēndi dufu guu

¹ Lán a fēe kōn Kirisio nà, à tó ludambe yā dɔare ae, zaake gwen Kirisi vēen Luda ɔplaazi.

² À tó a laasuu gɔ kú ludambe yānɔa, àtongɔ kú anduna pɔaro.

³ Zaake a ga, a wēndi utena kōn Kirisio Luda guu.

⁴ Lán Kirisi de a wēndi ũ nà, tó à bò gupuraa, apinɔ se é bɔo kōn gakuio sa.

⁵ Beee yānzi à anduna yā kè aḡo kú a nòse guunɔ de: Pāpākena, wiyā, mēfēena, yā zaa nidena kōn wākūo. Pó kè gbē è à wākū kee gōne à dii ũme.

⁶ Yā beeenɔ yānzin Luda é pɔfē pita a yāmarisaideenɔa.

⁷ Apinɔ se, á kú yā pìnɔ guu yā, aḡ dɔare ae.

⁸ À ɔ kpá yā kè takanɔzi sa: Pɔfēna, zɔkakana, nòse pāsī, gbēsōsōna kōn yāpāp'ona.

⁹ Àtongae egēe tokɔnero, zaake a a dà zii kōn à yākenanɔ gòala,

¹⁰ a à dufu sè kè à kèke èe dufu kūu dōna guu le à gɔ lán a Keri pɔ bà.

¹¹ Gwe Yudanɔ kōn bori pāndenɔ dōnkōme kōn bāngudeenɔ kōn gefɔdeenɔ kōn sète gbēnɔ kōn wéesiadeenɔ kōn zòno kōn wēenenɔ. Kirisin n̄ píngi ũ, à kú n̄ guu n̄ píngi.

¹² Beee yānzi, lán Luda a se a gbē yenzideenɔ ũ nà, dà kè aḡo de à daalaanɔn yè: Wēndaa, gbēke, zīndabusana, buseke kōn menao.

¹³ À kō f̄. Tó yāke gà à a ka kō, à sùu ke kō. Lán Dii sùu kèao nà, à ke kō le se.

¹⁴ À píngi musu à yenzi kè è yā pìnɔ kakōa wásawasa daala.

¹⁵ À tó aafia kè bò Kirisi kiia kí ble a swè guu, zaake kuuna kōo aafian Luda a sisi mèdōnkōdeenɔ ũzi. Àgɔ Luda sáabu kpaa.

¹⁶ À tó Kirisi yā vēekii e a nòsen maamaa. À yā dakōne, à lé dakōa kōn ɔndɔ píngio. Sáabukpana guu à lè sí Ludane a swè guu kōn saamuɔ kōn tókpanao kōn dɔnzi lènɔ.

¹⁷ Pó kè ée kee ke kè ée oo píngi, à ke kōn Dii Yesu tóo, à De Luda sáabu kpá à gāzī.

Luda gbēnɔ kuuna kōo

¹⁸ A nɔgbēnɔ, a baade gae mì sie a zāne. Len à kō sio à ke Dii guu le.

¹⁹ Gōgbēnɔ, a baade gaegɔ ye a naōzi. Àtongɔ pāsīnyoro.

²⁰ Néno, à a de kōn a dao yā ma yā píngi guu, zaake beee bé è ká Diine.

²¹ Denɔ, àton a néno nòse fēe à n̄ pɔo yakaro.

²² Zòno s̄ à a anduna diinɔ yā ma yā píngi guu. Àton zīi keñne n̄ wée yānziro. À zīi keñne kōn nòseo do, zaake Dii vīakerinɔn a ũ.

²³ Yā kè ée kee píngi, àgae ke kōn yāpuraa, lándɔ Diin ée keene bà, èe ke gbēnteenlo.

²⁴ Àgɔ d̄ kè é Dii láada e a baka ũ. Dii Kirisin ée dɔzi.

²⁵ Zaakeri é a zaaa gbè e. Luda è gbēke wée gwaro.

4

¹ A diinɔ, à a zòno gwa a zéa súusu. Àgɔ d̄ kè apinɔ se á Dii vī musu.

² À a zīnda kpá aduakēnaa kōn itēkenao kōn sáabukpanao.

³ À wée kewe Ludaa d̄, à zé b̄we wà à yā waazi ke, wà Kirisi asiiyā oñne. Beee yānzin wà ma da kpésiaanzi.

⁴ À wée keme mà yā pì o wásawasa, lán à kō sio mà o nà.

⁵ Àgɔ a zīnda kūna d̄ Yesusaideenɔ té kōn ɔndɔo. Àgae yā kè Luda à zé b̄aree ke a gurɔa.

⁶ À tó a légbε gō nna àgō kaarana vī, le àgō dō lán é yā lí baadea nà.

Lézammana

⁷ Wa gbē yenzide Tikiku é ma baaru kpáare píngi. Àmbe zīkeri náanēdee ũ, wa zòbleri daamε Dii zīi guu.

⁸ Beee yānzín mée à zīiawa, le à wa kuuna oare, à làakari e à kpáε.

⁹ A gbēndo Ōnesimu, wa gbē yenzide náanēdee e mōō. Aōé pó kè wá kú à guu gura kè oare píngi.

¹⁰ Arisitaku kè wá kú ledo kpésiaan ì kpàawa kōn Banaba dāaro Maakuo. Wà Maaku yā òare kò. Tó à mò a kiia, à gbāakε kpázi.

¹¹ Yesu kè wè benε Yusutu ì kpàawa dō. Yuda kè wée kpata kè bò Luda kiia zīi kεε ledoonō lén gwe. Ma làakari kpaenaño.

¹² A gbēndo Epafara, Kiriisi Yesu zòbleri ì kpàawa. Ègō aña kεε kōn aduakεnaareeo gurō píngi, le à e à kàsara kú àgō papana Luda poyezi guu.

¹³ Mé fō mà à sèeda kε kè èe zīi kεεare maamaa, amōanō kōn Laodiseadeenō kōn Ierapolideenō.

¹⁴ Wa likita yenzide Luku kōn Demasio ì kpàawa.

¹⁵ À ì kpá wa gbē kè aō kú Laodiseanōa kōn Nimfao kōn sōsi gbē kè aōè kō kakōa à beεnō.

¹⁶ Tó a takada kè kyó kè, à kpá Laodisea sōsi gbēnōa aō à kyó kε, gbasa à n pó kyó kε se.

¹⁷ À o Akipunε, à làakari dō Dii zīi kè wà dānεa, à à mī de.

¹⁸ Mamōma Pōlu máambe ma yā kè kè kōn ma zīinda oō, ma ì kpàawa. À tó ma kuuna kpésiaan yā gō dōagu. Luda gbēkεε kεare.

TESALONIKADEENŃ TAKADA KAAKU

TesalonikadeenŃ zé'ɔɔannena

¹ Mamɔma Pɔlu kɔn Silasio kɔn Timɔtio, wámbe wa takada kèkii kè Tesalonika sɔsi gbě kè aɔɔ kú De Luda kɔn Dii Yesu Kirisio guunɔne. Luda gběkeε keare, à a gba aafia.

² Wa aduakena guu a yā ègɔ ɔwagu gurɔ píngi, weègɔ Luda sáabu kpa a píngi yā musu.

³ Lán èe zīi keε a ludanaanekena nà, èe aīa keε yenzi guu, bensɔ èe mena keε wéedɔna wa Dii Yesu Kirisizi yānzi, yā pìnɔ ègɔ ɔwagu Luda wa De aezī.

⁴ Wa gbě Luda yenzideenɔ, wá dɔ kè Luda a se,

⁵ zaake kè wa baaru nnaa kpàare, wée mó kɔn yā'onao adoro, wa mɔ kɔn Luda Nini gbāaaome, yā pì wa kūna gbāa maamaa. Á dɔ lán wá kú a té nà a aafia yānzi,

⁶ ben a gɔ wapinɔ kɔn Diio dàdarinɔ ũ. Nawēa bíta guu a yā pì sɔ kɔn pɔnnaa kè Luda Nini dàaguuo,

⁷ ben a zé ɔɔa Yesudee kè aɔɔ kú Masedonia bùsu guunɔne kɔn Girisi bùsuo píngi.

⁸ Dii yā bò a kiia, èe ze Masedonia kɔn Kirisio adoro, a Yesu náanekena yā dàgula píngi, à baarukpana vī ɔro.

⁹ Wée oo lán wa zé è a kiia nà, lán a kpεε lì tāanɔne, a ae dò Ludaa nà, ben ée ɔɔ Luda Wèndide yāpuradeezi,

¹⁰ ée à Né Yesu kè à à fεε bɔna gaan dāa ai à bɔ ludambe, à mó wa sí pɔfε kè Luda é bɔbɔmāa.

2

Pɔlu zīkena Tesalonika

¹ Ma gběɔ, á dɔ a zīndanε, kè wa zé ena a kiia e ke pāro.

² Á dɔ lán wà wée tàwa nà, wa nawēa kè káaku zaa Filipi, ben Luda wa gba kùgbāaa, wa à baaru nnaa kpàare ɔsi kɔn ɔsiio.

³ Wa nakɔrenaawaa de εge zé yā ũro. Wée keε laasuu zaaa ke a takiikena yānzinlo.

⁴ Lán Luda wa ka a baaru nna kpanaa nà, len weè kpáine le, èe ke gběntee pɔyezín wée wetεero, sé Luda wa laasuu tàasikeri pó.

⁵ Á dɔ kè wée yā nnannaa o gběkenεro, bensɔ wée yāke ke kɔn mɔnafikio wākū yānziro. Ludan wa sèedadee ũ.

⁶ Wée sáabu wetε gběntee kiiaro, apinɔ ke gbě pāndenɔ.

⁷ Baa kè wá à zé vī wà gɔare asoo ũ wa Kirisi zīrike yānzi, wá kèao busebuse, lán nɔgbě nédandee è làakari ɔ a néa nà.

⁸ Kè wá yeazi maamaa yānzi, wée zeo wà baaru nnaa kè bò Luda kiia kpàare adoro, kɔn wa zīnda kpanaawaaome ɔ, zaake a gɔ wa gbě yenzideenɔ ũ.

⁹ Ma gběɔ, à tó wa zīkena kɔn nawēao yā ɔagu. Gurɔ kè wée baaru nnaa kè bò Luda kiia pì kpaare, weègɔ zīi keε fāantē kɔn gwāavīo, le wàton gɔ a gběkenε asoo ũro yānzi.

¹⁰ Ámbe wa sèedadeenɔ ũ, kɔn Ludao ɔ, kè wá kú amɔa kè a Yesu náanε kènɔ té a zéa nòsepuradeenɔ ũ taari sai.

¹¹ Á dɔ kè wa yā kè a baadenε lán de è ke a nénɔne nà.

¹² Wa lé dàawa, wa a nòse kpàare, wa nakɔreawa, le a kuuna ke sēnkpe kɔn gbě kè Luda n ká kpata gakuidee kè bò à kiiannɔ.

¹³ Kè a Luda yā kè wá ɔaree pì mà, ée die gběntee pó ũro, á sɔ lán à de nà, Luda yā yāpura a ũ. Ámbe e zīi keε amɔa kè ée à náanε keenɔ guu. Bee yānzi ɔ weègɔ Luda sáabu kpa yāana sai.

¹⁴ Wa gběɔ, a yā kè sēnkpe kɔn Luda gbě kè aɔɔ kú Kirisi Yesu guu zaa Yudeanɔ, zaake a bùsudeenɔ wée tàawa se lán Yudanɔ tārīma nà.

¹⁵ Yudanɔ Dii Yesu dè kɔn annabinɔ dɔ, bensɔ aɔ pèwa. Aɔ yā è ká Ludanero, aɔ íbetε kpà kɔn gbē sãnda pĩngio.

¹⁶ Aɔè kpàwe wà yā kè Luda è gbē mì sío o bori pãndenɔne. Len durun kè aɔègɔ keε gurɔ píngi ègɔ diiàle le. Luda pɔfē pitańma sa.

Timoti zĩna Tesalonika

¹⁷ Wa gbēnɔ, kè wa kēkɔa gurɔ plaa, wée bé èe kɔ ero, mɔde wa laasuu kúawa. Wa a begeε kè maamaa, wa mē wà wà wée sikɔle.

¹⁸ Wá yezi wà mó a gwa dɔ. Mamɔma Pɔlu ma mɔna zé wète à de gèn do ke gèn plaaala, ben Setán kpàwe.

¹⁹ Tó wa Dii Yesu m̀, dé bé eégɔ de wa tãmaa kɔn wa pɔnnaao kɔn wa gàsazubɔo ũ à aε a baasii?

²⁰ Zaake áambe wa gakui kɔn wa pɔnnaao ũ.

3

¹ Kè wée fɔ wà mēna dɔro, wa zεo wà gɔ Ateni wa tēε,

² wa wa gbēndo Timoti, Luda zĩkeri daa Kirisi baarunnakpana guu zĩawa, le à a gba gbáaa, à a nòse kpáεare a ludanaanekena guu,

³ le a gbēke làakari tón fεe wétãmmaana pì yãnziro. Á dɔ a zĩndanε kè Luda beεe taka diewe.

⁴ Gurɔo kè wá kú a kiia, wa gĩake wá òare kè weé wée tãwa, ben à kè le lán á dɔ nà.

⁵ Bee yãnzì kè mé fɔ mà mēna dɔro, ma à zĩ à a ludanaanekena gwa. Ke Ibilisi a le à a gwa, wa zĩ kè pãn yoo, wá dɔro.

⁶ Kè Timoti sù sa, à a ludanaanekena kɔn a yenzio baaru kpàwe. À bè wa yā ègɔ dɔagu kɔn laasuu maaao, bensɔ ée wa bege keε lán wée a bege keε nà.

⁷ Ma gbēnɔ, a ludanaanekena yā bé à tò wa làakari kpaena a yā musu wa wétãmmaana kɔn wa nawēao guu píngi.

⁸ Zaake á zena gíngin Dii guu, tia wa ĩampà sa.

⁹ Wé fɔ wà Luda sáabu kpá a yā musu. Wa wa Luda sáabu kpà maamaa kɔn pɔnna bíta kè weé ke à aε a yãnzio.

¹⁰ Gwãavĩ kɔn fãantēo weègɔ wée keε maamaa, le wà e wà wée sikɔle, wà pó kè kèsã a ludanaanekena guu papaare.

¹¹ Luda wa De kɔn wa Dii Yesuo zé bɔwe wà mó wà a gwa.

¹² Dii yenzi kè á vĩ kɔo kɔn baade píngio kaaraare, à dadaala lán yenzi kè wá vĩaò bà,

¹³ à a swè gba gbáaa le àgɔ kuu gbãsí sai taarisaideenɔ ũ Luda wa De aε wa Dii Yesu kɔn a gbēnɔ píngi mógurɔo zĩ.

4

Kuuna lán Ludaa yezi nà

¹ Yā kè gɔn yè, ma gbēnɔ, á mà wa lén lán à maa a kuuna ká Ludanε nà. Á kuuna de le k̀, mɔde wée wée keεawa, wée agbaa kpaare wa Dii Yesu guu, àgɔ kuu le àgɔ gaao.

² Á yā kè wá dàare kɔn Dii Yesu tóo dɔ.

³ Ludaa yezi a kuuna gɔ adona, à mì kē pãpãkenaa.

⁴ A baade gɔ a zĩnda kúna dɔ kɔn bèεo gbãsí sai,

⁵ èe ke kɔn dà zaa nidenao lán kifii kè aɔo Luda dɔroonɔ bànlo.

⁶ Yā pì musu gbēke tón a gbēdaaa takii ke ke à taari kenero, zaake Dii é wée tã yā beεe taka kèrinɔa lán wa gĩake wá òare nà, wa a swã gào.

⁷ Ludaa e wa sísi wàgɔ kú kɔn gbãsíoro, séde wa kuuna gɔ adona.

⁸ Bee yãnzì gbē kè gĩ yãdannena kèzi, èe ke gbēnteen à gĩziro, Luda kè è a Ninii kè kú adona dawaguun à gĩzi.

⁹ Wé e wà yekōzina yā oarero, zaake a zīndanε Luda yekōzina dàare.

¹⁰ Á kuuna de le kò, á ye wa gbē kè aō kú Masedonia b̄usu guunōzi n̄ píngi. Ma gbēnō, wa lé dàawa, àgō keε le àgō gaao,

¹¹ à zé wete àgō kuu yākete sai, à a zīnda yā ke à a zīnda zīi ke, lán wá dìεare nà,

¹² le a kuuna e à ká bàazideenōne, le àton fu a zīndaa à da gbēkeziro.

Dii mōna

¹³ Ma gbēnō, wá yezi àgō yāpuraa dō gbē kè aō anduna tònō yā musu, le a pōō tóngō sia lán gbē kè aō tāmāa vīroonō b̄aro yānzi.

¹⁴ Zaake wá s̄i kè Yesu ḡa à f̄εε, len dō Luda é tó gbē kè aō anduna tò Yesu guunō εara wá mōo l̄edo.

¹⁵ Yā kè wée ooaree k̄eki né Dii yādannenamε. Wamōwa gbē kpaāa kè wégō kuu ai Dii mógurōō zīnō, wé dō gbē kè aō anduna tò p̄inōne aεro.

¹⁶ Dii bé eé bō ludambε, à pita kōn yādiennenaō kōn malaika gbēnsi kòtoo kōn Luda kākāki ōo, gbē kè aō ḡa Kirisi guunō é f̄εε bōna gaan káaku,

¹⁷ beee gb̄era wamōwa gbē kpaāa kè wá kuunō, weé wa s̄éényo l̄edo ai ludambε luguun wá da Diile ĩa guu, gbasa wàgō kúo ari gurō píngi.

¹⁸ Bee yānzi à kō làakari kpáε kōn yā p̄io.

5

¹ Ma gbēnō, yā p̄i kena ke à kegurōō onaare zé vīro,

² zaake á dō s̄ānsān lán kpāi è mō gwāavī nà. Len eégō de le Dii mógurōō zī.

³ Tó gbēnō e bee, wá aafia, wá kú wa làakaria, kaatena é móm̄ma kāndo lán né'iwāwāa è mō n̄sindadeea nà, ašé b̄oro.

⁴ Apinō s̄o wa gbēnō, á kú gusiaanlo, gurōō p̄i é suawa lán kpāi b̄aro,

⁵ zaake gupura gbēnōn a ū, f̄āantē gbēnōn a ū a píngi. Gwāavī ke gusia gbēnōn wa ūro.

⁶ Beee yānzi w̄aton ii o lán danō b̄aro. Wà itē ke wàgō kú wa làakaria.

⁷ Iorinō è ii o gwāavī, w̄ēderinō s̄o è w̄ēdεε ke gwāavī.

⁸ Wapinō s̄o, zaake f̄āantē gbēnōn wa ū, wàgō kú kōn làakario, wà ludanaanekena kōn yenzio da mò uta ū, wà misina tāmāa kú m̄ofura ū.

⁹ Zaake Ludaa e wa diε à p̄ofē pitawaro. À wa diε à wa mì sí wa Dii Yesu Kirisi gāzīmε.

¹⁰ Àmbe à ḡa wa yānzi le wàgō kúo, tó wá b̄εε ke wa anduna tòn yoo.

¹¹ Beee yānzi à lé dakōa, à kō gba gbāaa, lán ée keε nà.

P̄olu yādiēna Tesalonikadeenōne

¹² Ma gbēnō, wa w̄éε k̄èawa, à b̄εε lí gbē kè ašè zīi ke a t̄énōne, kè aō iko vīawa Dii guu, ašōe a daa z̄éano.

¹³ À n̄ gakui d̄ōñne maamaa yenzi guu zīi kè ašōe keε yānzi. Àgō nna kōo.

¹⁴ Ma gbēnō, wa lé dàawa, à faasaideenō da z̄éa, à gbē yīinō gba sw̄é, à làakari dō gbāasaideenōa, à mena kōn baade píngio.

¹⁵ À làakari ke, a gbēke tón à zaaā f̄ia bo kōn à zaaāoro. À zé wete àgō à maaā keεkōne kōn gbē píngio gurō píngi.

¹⁶ Àgō kú p̄onnaa guu gurō píngi.

¹⁷ Àgō adua keε yāana sai.

¹⁸ Àgō Luda s̄áabu kpaā yā píngi musu. Beee bé à d̄εare à p̄oyezi ū Kirisi Yesu guu.

¹⁹ Àton Luda Nini té kè è kángu d̄edero,

²⁰ àton kya ká annabikeyānlo.

²¹ À yā píngi t̄àasi ke, àgō à maaā kūna,

²² à mì k̄é zaakena bori píngia.

²³ Luda Aafiade tó a kuuna g̃ kú adona yã sãnda píngi guu, à a nini k̃n a wèndio k̃n a m̀ò dākpaare aafia taari sai ai wa Dii Yesu Kirisi m̀ogur̃ zĩ.

²⁴ Luda k̀ è à a sisi à a s̃ náañ ṽĩ, eé yã p̃i keare.

²⁵ Ma gb̃ñ, à adua kewe.

²⁶ À ì kpá wa gb̃ña ñ píngi k̃n Luda gb̃ñ l̀p̃emmanao.

²⁷ Ma naare Diizi, à takada k̀ kyó ke wa gb̃ññ ñ píngi.

²⁸ Wa Dii Yesu Kirisi gb̃k̃e keare.

TESALONIKADEENŃ TAKADA PLAADĒE

Yakpaekena Kirisi mógurɔɔ zĩ

¹ Mamɔma Pɔlu kɔn Silasio kɔn Timɔtio, wámbe wa takada kèkii kè Tesalonika sɔsi gbě kè aɔ kú Luda wa De kɔn Dii Yesu Kirisio guunɔne.

² De Luda kɔn Dii Yesu Kirisio gběkeke keare, à a gba aafia.

³ Wa gběno, à kɔ sio wàgɔ Luda sáabu kpa a yā musu gurɔ pínɡi, lán à maa nà, zaake a ludanaanekena e gaa ae maamaa, bensɔ yenzi kè a baade vĩ kɔ e kaara.

⁴ Beee yānzi weè lé gbě a yā musu Luda sɔsi kɔn sɔsio guu, lán ée wéetamma kɔn nawěa pínɡio fɔ nà kɔn menao kɔn ludanaanekena.

⁵ Beee òdɔa kè Luda è yā gɔgɔ kɔn gběno a zéame. Beee yānzi a ka à gē kpata kè bɔ Luda kiia guu kè ée nawěa kee à yānzi.

⁶ Luda è yā ke a zéame. Eé wée tā gbě kè aɔwe wée tāaawaanɔ,

⁷ eé amɔa kè wèe wée tāaawaanɔ gba ãampakii kɔn wapinɔ, tó Dii Yesu bɔ ludambe kɔn a malaika gbāanɔ

⁸ kɔn tévurao. Eé wée tā ludad̄risai kè aɔwe wa Dii Yesu baaru nnaa síroonɔ.

⁹ Kaatena yāana sain Luda é wée tāomma. Wee n̄ kpake Dii aezĩ kɔn à gbāa gakuideeo.

¹⁰ Tó à mò gurɔɔ pì zĩ, eé tó bɔ a gběno yā musu, gbasa à náanekeri pínɔ é à maa bo n̄ pínɡi. Égɔ kú n̄ té, zaake a yā kè wá òaree s̄i.

¹¹ Beee yānzin weègɔ adua keare k̄s̄k̄s̄zi, le wa Luda tó a kuuna ká gwena kè à a sisia, à yā maa kè a ze kɔn à kenaonɔ kɔn zĩ kè ée kee à náanekena guunɔ pínɡi papaare kɔn a gbāaao.

¹² Dii Yesu é tó bɔ a musu, apinɔ s̄ é tó bɔ à musu wa Luda kɔn Dii Yesu Kirisi p̄io gběke yānzi.

2

Ludayadarisai

¹ Wa gběno, Yesu Kirisi mɔna kɔn wa kakɔanao le wà daàle yā musu, wa wée kèawa,

² àton tó a làakari f̄e aagaro. Tó annabi yā ke waazi ke takada kè wà bè à bɔ wa kiia bè, Dii mógurɔɔ kà kò, àton bídi kero.

³ Àton tó gběke a sāsā kɔn yā beee takaoro, zaake gurɔ beee é móro, séto gběno bɔna Luda kp̄e gurɔɔ kà ḡia kɔn ludayadarisai kè m̄i p̄e kaatezea bɔna gupuraaao.

⁴ Eé ḡi p̄o kè wè n̄ die dii ūunzi kɔn p̄o kè wè ònzi keíneno pínɡi, eé a z̄inda sé lez̄i deńla, eé ḡa à v̄e Luda kp̄en, à a z̄inda die Luda ū se.

⁵ Gurɔɔ kè má kúao ma yā p̄i òare. Ée ònloo?

⁶ Á d̄s̄ p̄o kè èe à dādāa, le àton bɔ a gurɔɔ āroó?

⁷ Zaake ludayadasai e ɔ taa asii guu kò. Eé b̄oro, séto gbě kè èe kpaane gù z̄en baasiro,

⁸ ludayadarisai p̄i é gbasa à bɔ sa. Dii Yesu é à de kɔn a lé'iao, à à kaate kɔn a mɔna gakuio.

⁹ Ludayadarisai p̄i é mó kɔn Setān gbāaao à dabuyānɔ kɔn yāb̄onsaeno ke kɔn s̄eda ege bori pínɡio.

¹⁰ Eé m̄onafiki bori pínɡi ke gbě kè aɔ m̄i p̄e kaatezeanone, kè aɔ ḡi yāpuraa kè eé n̄ m̄i sízi yānzi.

¹¹ Beee yānzi Luda é lik̄sa p̄ās̄i z̄írma le aɔ ege náane ke.

¹² Yā é gbasa à v̄e gbě kè aɔwe yāpura síroo kè aɔe p̄onnaa ke kɔn à zaaaonɔa n̄ pínɡi.

Luda a se le à a m̄i sí

13 Wa gbē Dii yenzideenŃ, à maa wàgŃ Luda sáabu kpaá gurŃ pínŃi a yā musu, zaake Luda a se zaa káaku, le à bŃ kŃn à Ninii kè tò wa gŃ a pŃ ú gbāaaŃ a yāpura sina yānzi.

14 Luda a sisi à a se baaru nnaa kè wá kpàare yānzi, le a baka gŃ kú wa Dii Yesu Kirisi gakui guu.

15 Beee yānzi wa gbēnŃ, à ze gbāa, àgŃ yā kè wá dàare kŃn léo ke takada guu kúna.

16 Wa Dii Yesu Kirisi kŃn Luda wa Deo yewazi, à gbēkeε guu à wa làakari kpàewe ai gurŃ pínŃi, à tāmaa maaa dàwagu.

17 À a làakari kpàεare, à a gba gbāaa yāmaakεna kŃn yāmaa'onao guu pínŃi.

3

À adua kewe

1 Yā kè gŃn yè, wa gbēnŃ, à adua kewe, le Dii yā e à dagula kpakpaa, àgŃ bèε vīnne lán à vī a kiiá nà.

2 À adua kewe, le à wa bŃ gbē zaa m̀saideenŃ ɔzĩ, zaake èε ke gbē sānda pínŃi bé à Luda yā sìro.

3 Dii náane vī, eé a gba gbāaa, eé a sí à zaaaa.

4 Wa a náane kè Dii guu kè éε yā kè wá òareenŃ keε, bensŃ égŃ keε.

5 Dii tó à Luda yenzi kŃn Kirisi menao gbáze dŃ a swēn.

Wàton meá kero

6 Wa gbēnŃ, wa naare Dii Yesu Kirisizi, à kē wa gbē kè aŃŃ meá vīnŃa, kè aŃè zĩ ke kŃn yā kè wá dànéoroonŃ.

7 Á dŃ a zĩndane, kè à maa àgŃ té wa zékpaεzi, zaake wée meá ke gurŃŃ kè wá kú a téro.

8 Wée gbēke pŃblee sí wá blè fīabona sairo, wa zĩ kè gwāavī kŃn fāantēo, wa nawēa kè ai í sìwa, le wàton gŃ a gbēkenε asoo ūro yānzi.

9 Wá à zé vī à dŃwale, m̀de wá kè le, le à wa zékpaε sé yānzime.

10 GurŃŃ kè wá kúao, wá diε kè gbē kè ye zīkenaziroo é pŃ blero.

11 Wá mà kè a gbēkenŃ meá vī, aŃè pŃke kobiŃo, sé gudεε.

12 Wá diε gbē beee takanŃne, wa nañne Dii Yesu Kirisizi, aŃ vēeki kú wá zĩ ke wá à n zĩnda gwao.

13 ApinŃ sŃ wa gbēnŃ, àton kpasa kŃn yāmaakεnaoro.

14 Tó gbēkee e yā kè wá òare takada kè guu daro, à à yā bŃ à diε. Àton kakŃa kŃn adeeoro, le wí e à à kú yānzi.

15 M̀de àton íbete kpáoro, à lé daa a gbēndoo ũ.

16 Dii Aafiade a gba aafia gurŃ pínŃi yā pínŃi guu. Dii gŃ kúao a pínŃi.

17 MamŃma PŃlu mámbe ma ìkпамmana kèkii kè kŃn ma zĩnda ɔɔo. Been ma takada pínŃi sèeda ũ, len m̀ε kē le.

18 Wa Dii Yesu Kirisi gbēkeε keare a pínŃi.

TIMŌTI TAKADA KAAKU

Yādannerinɔ gbana làakari

¹ Mamɔma Pɔlu, Kirisi Yesu z̄iri, lán Luda wa Mìsiri kɔn Kirisi Yesu kè wa wée dɔzio dieme nà,

² ma takada kè kènne Timoti, ma né'inaa Yesu zé guu. De Luda kɔn wa Dii Kirisi Yesuo gbēkεε kenne kɔn sùuo, à n gba aafia.

³ Lán ma nakɔrema nà gurɔ kè mée gaa Masedonia bùsun, n̄ gɔ Efesu, n̄ o gbēkenɔne aɔton yā kè è kɔ sé kɔn Luda yāoro dañne dɔro.

⁴ Aɔton làakari dɔ gara kɔn dezino tó kɔwena kè lé v̄irooa dɔro. Beee è mó kɔn leokpakɔaome. È tó Luda z̄i kè è bɔ à náanekena guu gá aero.

⁵ Ma yā pì diε le aɔgɔ yenzi v̄i yānzime, yenzi kè è bɔ n̄separa kɔn laasuu kena d̄nkɔo kɔn ludanaanekena monafiki saio guu.

⁶ Gbēkenɔ pà yā p̄inɔne, aɔ gè yāpāpā'onan.

⁷ Aɔ yezi wàgɔ de Musa doka yādannerinɔ ũ, m̄de aɔ yā kè aɔe oo gbáze d̄ro ke yā kè aɔ z̄eanɔ.

⁸ Wá d̄s kè doka pì maa, tó gbē e z̄i keεa a zéa,

⁹ zaake wá d̄s kè Ludaa e doka diε gbē maaanɔ yānziro, séde dokadarisaideenɔne kɔn swāgbāadeenɔ kɔn ludawεεkerisainɔ kɔn durunkerinɔ kɔn ludad̄risainɔ kɔn d̄nzikerisaideenɔ kɔn de kɔn dao d̄erinɔ kɔn gbēderinɔ

¹⁰ kɔn zinakerinɔ kɔn pāpābēēkerinɔ kɔn gbēserikpāinɔ kɔn egēdeenɔ kɔn yād̄mmarinɔ kɔn gbē kè aɔe bɔ yādannena zédee kp̄eenɔ n̄ píngi.

¹¹ Yāzēdee pì k̄s sè kɔn baaru nnaa gakuidee kè Luda aubarikadee à kpana nàme ma ɔz̄i.

Lán Luda gbēkεε kè Pɔlunε nà

¹² Ma Kirisi Yesu wa Dii kè ma gba gbāaa sáabu kè, zaake à ma náane kè, à ma se mà z̄i keare.

¹³ Ma à tó zaaa s̄i yā, ma wée t̄a à gbēnɔa, ma gbāaa m̄ñne. Baa kɔn beeeo à s̄u k̄mao, zaake má kè wéesiake kɔn à náanekenasaiο guume.

¹⁴ Ben wa Dii gbēke bíta k̄me, à tò ma a náane kè, ben má yenzi kè de wa p̄o ũ kuuna Kirisi Yesu guu v̄i.

¹⁵ Yā k̄kii né yāpuraame, à k̄s s̄io wà sí ɔplaplaa. Kirisi Yesu m̄o anduna guu durunkerinɔ m̄sina yānzi. Mapi, ma durun bé à de danɔ p̄la,

¹⁶ ben Luda ma w̄enda gwà, le mena bíta kè Kirisi Yesu kè kɔn mamɔma durunkeri k̄sarao bɔ gupuraa, le àgɔ de s̄eda ũ gbē kè aɔé à náane ke, aɔ w̄endi kè è yāaroo eenɔne.

¹⁷ Luda m̄n do léle, gurɔ píngi Kína kè è garo bens̄o wè à e wéeroo ḡs b̄e v̄i kɔn gakuio gurɔ píngi, aami.

¹⁸ Ma né Timoti, lán wà ḡiake wà annabikεyā ò n yā musu nà, mée yā pì daanne, le ñḡs k̄na, n̄ z̄i maa káo

¹⁹ ludanaanekena guu kɔn n̄separa. Gbēkenɔ yā p̄inɔ kpà swākoto, ben aɔ ludanaanekena è lé k̄uε.

²⁰ Im̄neɔ kɔn Alesandao kú n̄ té. Ma n̄ kpà Setān-a, le aɔḡs d̄s kè wè d̄ke kɔn Ludaoro.

2

D̄nzikena

¹ Káaku ḡia ma lé d̄amma, à adua ke baade píngine, à zé gbekañne, à k̄uε ke Ludane n̄ yānzi kɔn s̄abukpanao.

² À adua ke ḱinanɔne ḱɔn gbáadeenɔ ní ṕingi, le wà e wàgɔ̄ kuu aafia yáketete sai ludayádarinɔ̄ ũ, wa kuuna gɔ̄ bèe vī.

³ Beee bé à maa, è ká Luda wa M̀isirine

⁴ kè à yezi baade ṕingi m̀isina e, aɔ̄gɔ̄ yápuraa d̄ɔ̄.

⁵ Zaake Luda m̀en dome, bensɔ̄ yákek̄eri kuu m̀en do Luda ḱɔn gbēnteenɔ̄ dagura, àmbe gbēntee Kirisi Yesu ũ.

⁶ À a z̄inda kpà à baade ṕingi bò, ben wà à sèeda kè a gurɔ̄ɔ̄a.

⁷ Beee yānzin Luda ma die à kpàakpak̄eri ḱɔn à z̄irio ũzi, le mà à d̄onzi zé yápuradee da bori pāndenɔ̄ne. Yápuraaan m̀ée oo, èe ke egeenlo.

⁸ Má yezi gɔ̄gbēnɔ̄ adua ke gu s̄anda ṕingi, aɔ̄ ɔ̄ sé musu gbāsī sai, pɔ̄fē ḱɔn leokpak̄oao sai.

⁹ Má yezi d̄ɔ̄ nɔ̄gbēnɔ̄ ní z̄inda keke a zéa yèk̄ok̄ena sai, z̄indam̄onnena baasi. Èe ke ḱɔn m̀i yèk̄ode tānao ke vura ḱɔn òso nɔ̄maableb̄ɔ̄nɔ̄ ke bisa ɔ̄deenɔ̄onlo.

¹⁰ Aɔ̄ ní z̄inda keke ḱɔn maak̄ena, lán à k̄ɔ̄ s̄io nɔ̄gbē d̄onzirinɔ̄ ke nà.

¹¹ Nɔ̄gbēnɔ̄ yá dada wàgɔ̄ yīt̄ena, aɔ̄ m̀i sie yá ṕingi guu.

¹² M̀eè wezi nɔ̄gbēnɔ̄ yá dada gɔ̄gbēnɔ̄ne ke aɔ̄gɔ̄ iko v̄im̄maro, séde aɔ̄gɔ̄ yīt̄ena kítikiti.

¹³ Zaake Adamun Ludaa kè káaku, à gbera Awau.

¹⁴ Èe ke Adamun wà sàsāro, nɔ̄gbēn wà sàsā à ḡò taaride ũ.

¹⁵ M̀ode tó à mena f̄i ḱɔn ludanaanek̄ena ḱɔn yenzio ḱɔn kúadonao z̄indam̄onnena baasi, eé né i aafia.

3

S̄osi gbēnsinɔ̄

¹ Yá k̀ek̄ii né yápuraa: Tó gbē yezi à ke gbēnsi ũ, èe z̄i maa nii dee.

² Gbēnsi gɔ̄ kuu taari sai, nɔ̄mendodee ũ, làakaridee ũ. Àgɔ̄ a z̄inda k̄una d̄ɔ̄ gbē d̄òr̄odee ũ, nib̄f̄ri ũ, gbē kè eé f̄i à yá dañne ũ.

³ Àtongɔ̄ de wēderi ke gbē pāsī ũro. Àgɔ̄ de ǹs̄edodee yáketesaidee ũ. ɔ̄ tón d̄one aero.

⁴ Àgɔ̄ a ua k̄una d̄ɔ̄, à n̄enɔ̄ gae m̀i sien̄e, aɔ̄gae à ɔ̄ɔ̄k̄ii gwa.

⁵ Zaake tó gbē a ua k̄una d̄ɔ̄ro, eé ke dia à f̄i à Luda s̄osi gbēnɔ̄ gwaa?

⁶ Àtongɔ̄ de Yesude dufu ũro, le àton ìa d̄á, à a z̄inda da yān lán Ibilisi bàro yānzi.

⁷ Àgɔ̄ tó nnaa v̄i Yesusaideenɔ̄ kiia d̄ɔ̄, le wàton à tó zaaá sí, à gē Ibilisi takut̄eenlo yānzi.

S̄osi d̄onlerinɔ̄

⁸ Lem̄e d̄ɔ̄ d̄onlerinɔ̄ gɔ̄ de gbē bèedeenɔ̄ ũ. Aɔ̄tongɔ̄ de léplaadeenɔ̄ ũro. Wē yá tón d̄óne aero. Aɔ̄tongɔ̄ de ɔ̄zaaweterinɔ̄ ũro.

⁹ Aɔ̄gɔ̄ Yesu yá asiinɔ̄ k̄una ḱɔn ǹs̄epuraa.

¹⁰ Wà ní yá gwa ḡia, tó wèe yáke em̄maro, gbasá wà ní die d̄onlerinɔ̄ ũ.

¹¹ Lem̄e d̄ɔ̄ ní n̄ɔ̄nɔ̄ gɔ̄ de nɔ̄gbē bèedeenɔ̄ ũ, làakarideenɔ̄ ũ, aɔ̄gɔ̄ náane v̄i yá ṕingi guu. Aɔ̄tongɔ̄ de k̄om̄ɔ̄deenɔ̄ ũro.

¹² D̄onleri gɔ̄ de nɔ̄mendodee ũ, àgɔ̄ a ua ḱɔn a n̄enɔ̄ k̄una d̄ɔ̄.

¹³ Gbē kè aɔ̄ ní z̄ii kè a zéanɔ̄ gwena éḡo maa, ní làakari éḡo kpaena ní Kirisi Yesu náanek̄ena guu maamaa.

Wa d̄onzize asii b̄ita

¹⁴ Baa kè m̀ée yá k̄enɔ̄ oonne, má die mé m̀ó n gwa saa.

¹⁵ Tó ma m̄ona gà à ḡi kè, má yezi ñḡo d̄ɔ̄ lán à k̄ɔ̄ s̄io wàgɔ̄ kuu Luda uadeenɔ̄ ũ nà. Wámbe Luda Ẁendide s̄osi gbēnɔ̄ ũ, yápurapek̄ii ũ ḱɔn à gbā'ek̄iio.

16 Wa dɔnzize asii kè bò gupuraa bíta yāpurame:
 À bò à mò gbēntee ũ,
 Luda Nini yāpuraa kpàa,
 malaikanɔ à è.
 Wà à yā waazi kè boriinɔ té,
 wà à náané kè anduna guu,
 Luda à sè à tàò gakuì guu.

4

Tèyā

1 Luda Ninii ò wásawasa kè gurɔ zāanɔ gbēkenɔ é pā kpá Yesu zézi, aɔ té yā kè zīnɔ è egedeeno da à onanzi, aɔ n sāsā.

2 Mɔnafikidee pìnɔ à maaa dōkōzi kōn à zaaaoro, aɔ nòsɛ gana lán wà be gē wāaan wà kēo bà.

3 Aɔ è gbēnɔ dādā nɔsɛnazi kōn zākenao, bensɔ aɔ è pòble tèbona da gbēnɔnɛ, pòblee kè Ludaa kè a náanekerì kè aɔ yāpuraa dōnɔ yānzì, kè de aɔ ble kōn sáabukpanao.

4 Pó kè Ludaa kè píngi maame. Wàton à ke tè boro, wà ble kōn sáabukpanao,

5 zaake Luda yā kōn wa aduakēnao gbāsì bòn.

Kirisi Yesu zīkeri maaa

6 Tó n yā pìnɔ dà n gbēnɔnɛ, négɔ de Kirisi Yesu zīkeri maaa ũ kè wà gwà kōn wa dɔnzize yānɔ kōn yādanne maaa kè n tézio.

7 N nì kē fεεakaara gara kè è kō sé kōn Luda yāorooa. N n zīnda tòto ke, le nēgɔ de ludayādari ũ.

8 Mètotona àre vī féte, mɔde dena ludayādari ũu àre vī yā píngi guu, zaake beee è mó kōn wèndio gbàa kōn ziaao.

9 Yā kèkii né yāpuraame, à kà wà sí ɔplaplaa.

10 Weè zīi ke, weè ɔsi ká à musu, zaake wa wée dɔ Luda Wèndidezi. Àmbe gbē sànda píngi Mìsiri ũ, atēnsa à náanekerinɔ.

11 N yā pìnɔ dieñnɛ n dàdāñnɛ.

12 Nton tó wà dɔkenyo kè n de gōkpare ũ yānzìro. N tó n kuuna zé ɔdɔa Yesudeenɔnɛ yā'ona guu kōn yākenao kōn yenzio kōn ludanaanekēnao kōn kuuna gbāsì saio.

13 Ai màgɔ mó, n aīa ke n Luda yā kyó ke gbēnɔnɛ, n dañnɛ n lé daomma.

14 Gbaa kè Ludaa dānnɛ gurɔ kè wà annabikεε kè n yā musu, bensɔ gbēnsinɔ dīdimma, nton pā kpáziro.

15 N làakari dɔ yā pìnɔa n mē kpáa, le baade píngi n gana aε e.

16 N n zīnda yā kōn n yādannɛnao tàasi ke. Nēgɔ gaa aε kōn yā pìnɔ. Tó n kè le, né n zīnda mì sí kōn gbē kè aɔɔe swā kpaa n yāzinɔomε.

5

Gyaanɔnɔ kōn dɔn'adeenɔ yā

1 Nton kpākē mare ìsizi. N lé daa lán n de bà. N lé da gōkparenɔa lán n vīi kōn n dāaronɔ bà.

2 N lé da nɔgbē ìsia lán n da bà, n lé da nɔ gbāaaa lán n dāre bà kōn nòsɛ puraa.

3 N dɔ gyaanɔ kè aɔ gbēke vīroonɔ le.

4 Tó gyaanɔ nénɔ ke dionɔ vī, aɔ n danɔ gwana dada gīa n dɔnzikena guu, aɔ fīa bo n denɔnɛ kōn n danɔ, zaake beee è ká Ludanɛ.

5 Gyaanɔ kè gbēke vīro wée dɔ Ludazi, àgɔ adua keε àgɔ dɔnle gbekaaa gwāavī kōn fāantēo.

6 Gyaanɔ kè à zĩnda pɔyezi è dɔne ae né gème, baa tó à bɛɛ.

7 Ñ yá pìnɔ dańne le gbɛke tón n taari ero.

8 Tó gbɛ e a danenɔ gwaaro, atɛnsa à uadeenɔ, à bò Luda yá kpɛɛme, Yesusaidee deàla.

9 Nɔgbɛ kè de wà da gyaanɔ tén yè: Nɔgbɛ kè kà wè baaagɔ, bensɔ à zã kè gèn do,

10 wà à dɔ maakeri ũ, négwari maaa ũ, nibɔfɔri Luda gbɛnɔ gbá pìpiri ũ, takaasidee dɔnleri ũ, nɔgbɛ kè mè kpà yãmaakena pĩngia ũ.

11 Ñton gyaanɔ nɔ gbãaanɔ danlo, zaake tó aɔ gɔ nidena fɛɛ, aɔ nana Kirisia é busame, aɔégɔ yezi wà zã ke,

12 aɔ n zĩnda da yãn, kè aɔ lé kè aɔ gbɛne yã gbòro yãnzì.

13 Beee gbɛra aɛ mɛa dada, aɔégɔ dɔdɔ ualezi. Èe ke mɛadeenɔ n ũ adoro, aɛ gɔ gbɛperi guderinɔ ũme dɔ, aɛ yã kè de wà oroo o.

14 Beee yãnzì má yezi gyaanɔ nɔ gbãaanɔ zã ke, aɔ né i, aɔ làakari dɔ beea, le wàton wa ibeenɔ gba zé aɔ wa tó zaaa síro yãnzì.

15 Aɔ gbɛkenɔ bò wà tɛ Setãnzì kò.

16 Tó Yesude nɔgbɛ ke gyaanɔ vĩ a be, àgae dɔńle. Àton tó aɔ gɔ sɔsi gbɛnɔne asoo ũro, le aɔ e wà dɔ gyaanɔ kè aɔ gbɛke vĩroonɔ lé yãnzì.

17 Gbɛnsi kè è dɔńne ae a zéa kà wà fĩa bone leo plaa, atɛnsa gbɛ kè waazikena kɔn yãdannenaŋ aĩa vĩ.

18 Luda yá bè: Àton léso da zù kè èe pɔ gbɛenɛro. À bè dɔ: Zĩkeri kà à a asaia e.

19 Ñton gbɛ kè mò kɔn gbɛnsi káaraŋ yá síro, séto sèedadeenɔ kà gɔn plaa ke aagɔ baasiro.

20 Ñ kpákɛ gbɛ kè aɔ durun kènɔzi baade pĩngi wáa, le vĩa e à gbɛ kpaaanɔ kũ.

21 Ma nanne Luda kɔn Kirisia Yesuozi kɔn malaika kè à n sɛnɔ, ñgɔ yá pìnɔ kũna, ñton gbɛke bà bɔro. Ñton yãke ke gbɛkenɛ úblembɛ yãnzìro.

22 Ñton wã ñ dɔ di gbɛa ñ à da Luda zĩnlo. Ñton tó n dɔ gɔ kú gbɛke durun guuro. Ñgɔ n zĩnda kũna gbãsi sai.

23 Ñton í pãa mi atɛero. Ñgae geepiwɛ gá féte n nɔse yãnzì kɔn n gyákɛna gèn baaagɔɔ.

24 Gbɛkenɔ durun è bɔ gupuraa ai wàgɔ gá à yá gɔgɔńyo, gbɛkenɔ sɔ n pɔ è bɔ kpakpaaro.

25 Lemɛ dɔ yãmaakena è bɔ gupuraa, baa à kè wèe ero eé e à gɔ utenaro.

6

1 Gbɛ kè aɔ de zò ũunɔ n diinɔ die gbɛ bèedeenɔ ũ aɔ mì siɛńne à pĩngi guu, le wàton Luda tó kɔn yá kè wèe dańneŋ zaa boro yãnzì.

2 Gbɛ kè aɔ diinɔ de Yesudee ũunɔ tón dɔkɛńyo kè aɔ de kɔ gbɛnɔ ũ yãnzìro. Aɔ zĩ keńne maamaa, zaake gbɛ kè aɔe n zĩ àre bleenɔ né Yesudeenɔme, aɔ gbɛ yenzideenɔme. Ñ yá pìnɔ dańne, ñ lé dańma.

Yena ɔzi

3 Tó gbɛkee e yá pãnde dańne, bensɔ èe ze kɔn wa Dii Yesu Kirisia yãzedeeŋ kɔn wa zé yãdannenaŋ,

4 wadadeeme, à yãke dɔro, leokpakɔa kori kɔn yãgwana yãanasaiŋ à kũ gyãa ũ. Yá beenɔ è tó gbɛnɔ wéɛ dɔkɔne, aɔ swèe ke, aɔ kɔ sɔsɔ, aɔ laasuu zaaa lékɔzi,

5 aɔgɔ ñi kɔ. Gbɛ pìnɔ laasuu kotina, yãpura n kɛ, aɔégɔ daa dɔnzize né ɔwɛɛzɛme.

6 Dɔnzikena àre bíta yãpura, tó gbɛ zè kɔn pɔ kè à vĩio.

7 Zaake wéɛ mó kɔn pɔkeŋ anduna guu kèro, wé sɔ tá kɔn pɔkeŋ.

8 Tó wá pɔble kɔn pɔkãsaanɔ vĩ, beee mò.

9 Gbɛ kè aɔ yezi wà gɔ auzikidee ũunɔ è n zĩnda da yãgwana takutɛn. Pɔnidena mìsai kari è gɛńgu à n kpá mɔnzì kɔn kaatenaŋzi.

¹⁰ Yena ɔɔzi bé à de yā zaa píngi kāsāa ũ. Gbēkenɔ à kōdεε kè ai wà kè wa dɔnzizea aɔ wāwā bíta kpà n zĩndazi.

Nɔsi maaa ká

¹¹ Zaake Luda gbēn n ũ, n bàa sí yā pìnɔne, n tó yā maaa gaegɔ dɔɔnne ae kɔn yākena a zéao kɔn ludanaanekenaɔ kɔn yenzio kɔn menao kɔn busekeεo.

¹² N wa dɔnzize ɔsi maaa ká, n wèndi kè è yāaro sí, zaake been Luda n sisia gurɔ kè n lé maaa gbēne parii wáa.

¹³ Ma nanne Luda kè è wèndi kpá pó píngiazi kɔn Kirisi Yesu kè yā maaa ò Pɔntiu Pilatinεo,

¹⁴ ngɔ yā kè wà dienne kūna gbāsĩ sai taari sai ai wa Dii Yesu Kirisi mógurɔ zĩ.

¹⁵ Gbāade mèn do Aubarikade, kínano Kína, diinɔ Dii bé eé Kirisi pì bɔ gupuraa a gurɔa.

¹⁶ À mèn doo bé è garo, ègɔ kú gupuraa kè wè fĩ wà sɔziroo guu. Gbēkee e wéε siàlεro, weé fĩ sero. Àmbe à gakui kɔn gbāaao vĩ gurɔ píngi, aami.

¹⁷ N o anduna tiaa kèkii auzikideenɔne, aɔton ãa dāro. Aɔton gbāa e ɔɔda náanesaiaro, aɔ gbāa e Luda kè è pó píngi kpáwa bíta wà pɔnnaa keoa.

¹⁸ N oíne aɔ à maaa ke, aɔ nnaa keíne, aɔ ɔ poroíne, aɔgɔ gbēkee vĩ.

¹⁹ Lán beee bà aɔé kūsāe maaa di n zĩndane auzenna pó ũ, aɔé wèndi kè de wèndi ũ yāpuraa e.

²⁰ Timŏti, n yā kè Ludaa nanne n ɔzĩ kũ gbāa. N mi kē ludadɔsai yā pāpā'onaa kɔn yálekpe'ona kè wè be dɔnao.

²¹ Gbēkenɔ zèo, ben aɔ pà wa dɔnzizene.

Luda gbēkee keare.

TIMŌTI TAKADA PLAADĒE

Pɔlu tɛkana Timŏtin

¹ Mamɔma Pɔlu, Kirisi Yesu z̄iri Luda pɔyezi guu wɛndi kɛ à à lé gbɛ Kirisi Yesu guu yā musu,

² māmbe ma takada kɛ kɛnnɛ, ma né yenzide Timŏti. De Luda kɔn wa Dii Kirisi Yesuo gbɛkɛɛ kennɛ kɔn sùuo, à n gba aafia.

³ Ma sáabu kɛ ma dezino Ludanɛ kɛ mɛɛ dɔzi kɔn nɔsɛ puraao, zaakɛ n yā ègɔ dɔmagu yāana sai ma aduakena gwāavī kɔn fáantɛo guu.

⁴ Tó wɛɛ'i kɛ bɔmma yā dɔmagu, mɛɛ n bɛgɛ kɛmɛ, mɛɛgɔ yezi wà wɛɛ sikɔlɛ, lɛ ma pɔnnaa kɛ bíta.

⁵ N ludanaanɛkɛna kɔn nɔsɛo do yā dɔmagu. N dazi Loisi kɔn n da Yunisio Luda náanɛ kɛ lɛ se, bensɔ má dɔ sānsān kɛ nɛɛ kɛɛ lɛ se.

⁶ Beeɛ yānzi mɛɛ dɔngɔ, ñ té ká gbaa kɛ Ludaa dānnɛɛn gurɔɔ kɛ ma ɔ dɔmma,

⁷ zaakɛ Ninii kɛ è wa gba gbāa kɔn yenzio kɔn z̄indakūnadɔɔon Ludaa kpàwa, èe kɛ nini v̄iapɔnlo.

⁸ Beeɛ yānzi ñton wí de kɔn wa Dii yā onnenaoro. Ñton wí de ma yāoro, mamɔma kɛ wà ma da kpésiaan Kirisi yānzi. Ñ nawɛa kɛ wè kɛ à baaru nna kpana yānzi kɛmao kɔn Luda gbāaa.

⁹ Àmbe à wa mì s̄i, à wa sisi wa gɔ a pó ũ. Èe kɛ yā kɛ wá kɛ yānzinlo, à z̄inda pɔyezi yānzimɛ kɔn gbɛkɛɛ kɛ à kèweeo zaalɛ gurɔɔ e naaro.

¹⁰ Gbɛkɛɛ p̄i bò gupuraa wa M̄isiri Kirisi Yesu p̄i mɔna guu sa. À ga gbāaa kàatɛ, à wɛndi kɔn kuuna gurɔ p̄ingio bòwe gupuraa a baaru nnaa kɛ wè kpá guu.

¹¹ Luda ma diɛ a z̄iri ũ, lɛ mà baaru p̄i kpàakpa kɛ mà à yā dañɛ.

¹² Beeɛ yānzin mɛɛ nawɛa kɛ kɛzi, mɔde wí è ma k̄uro, zaakɛ má gbɛ kɛ ma à náanɛ kɛ dɔ, bensɔ má dɔ sānsān kɛ eé f̄ɔ à yā kɛ à nānɛ ma ɔz̄i dākpa ai a mógurɔɔ z̄i.

¹³ Ñgɔ yā kɛ ñ mà ma léz̄i ai a lòn p̄i k̄una yāzɛdedannɛna z̄ékpae ũ kɔn ludanaanɛkenao kɔn yenzi kɛ wá v̄i Kirisi Yesu guuo.

¹⁴ Ñ yā maa kɛ Ludaa nānɛ n ɔz̄i k̄u gbāa kɔn à Ninii kɛ kú wa guu gbāaa.

¹⁵ Ñ dɔ kɛ Asia b̄usudeenɔ ma z̄inna ñ p̄ingi. Figelu kɔn Emɔgenɛo kú ñ té.

¹⁶ Dii wɛnda dɔ Ōnesif̄oru bɛdeenɔnɛ! Zaakɛ à mò à ma nɔsɛ kpàemɛ à gɛn lé v̄iro, èe wí de kɔn ma dana kpésiaan yāoro.

¹⁷ Kɛ à mò Romu gɔɔ, à ma wete ai à gàa à b̄oma.

¹⁸ Dii wɛnda d̄onɛ yākpaekɛgurɔɔ z̄i. Ñ d̄onlɛ bíta kɛ à kɛmɛ zaa Efesu yā dɔ sānsān.

2

Kirisi Yesu z̄ikari maa

¹ M̄pi s̄o ma né, ñgɔ gbāa kɔn gbɛkɛɛ kɛ Ludaa v̄iwao Kirisi Yesu guuo.

² Yā kɛ ñ mà má ò parii wáa, ñ na gbɛ náanɛdeenɔnɛ ñ ɔz̄i, kɛ aɔé f̄ɔ wà dada gbɛ pāndenɔnɛ.

³ Ñ nawɛa f̄owao Kirisi Yesu z̄ikari maa ũ.

⁴ Anduna yā b̄okɔte è dɔ z̄ikari kɛ kú z̄ilannɛ aɛro, lɛ à yā ká à diinɛ yānzi.

⁵ Bākpaɔs̄ori s̄o, tó èe bàa lé a z̄éaro, eé z̄iblena f̄ura ero.

⁶ À k̄o s̄io búbari kɛ z̄i gbāaa kɛ a baka sé káaku.

⁷ Ñ laasuu lé yā kɛ má ò p̄inɔzi, zaakɛ Dii é n gba ñndɔɔ à p̄ingi guu.

⁸ Ñ dɔn kè Yesu Kirisi né Dauda boriime, bensõ à fɛɛ bɔna gaan. Baaru nnaa kè mɛɛ kpán gwe.

⁹ Beee yānzin mée nawēa keɛzi. Wà m̀ kàma lán dàkɛri bà, m̀de Luda yā e sí m̀ káaro.

¹⁰ Beee yānzi mɛɛ yā pínɡi f̃ gb̃ kè Luda n̄ séno yānzi, le aõpino se Luda n̄ m̀ sí, aõ gakui kè è yáaroo e kuuna Kirisi Yesu guu.

¹¹ Yā kèkii né yāpuraame:

Tó wa gao, wégõ kúo.

¹² Tó wa mena f̃, wé kí bleo.

Tó wa lé sèzi, eé séwazi se.

¹³ Tó wá náane v̄iro, à kpé náane v̄i, zaake eé we à lé sé a z̄indaziro.

Dii z̄ikeri maa k̄on leokpak̄saoro

¹⁴ Ñ yā p̄ino dɔ n gb̄enɔn, n̄ nañne Ludazi aõton leokpak̄sa ke yāno musuro. À àre v̄iro, è gb̄e kè aõbe maano yakame.

¹⁵ Ñ aña ke le Luda n̄ sáabu kpá, z̄ikeri kè è yā yāpuraa w̄ek̄sañne súusu ũ, kè wí è à k̄u à z̄i yā musuro.

¹⁶ Ñ p̄a yābɔena p̄aa kè è k̄o sé k̄on Luda yāoroone. È gb̄enɔ ludayādasai kaarañneme,

¹⁷ ben yā kè aõè dañne è dañla lán f̃ bà. Imenɛu k̄on Filetuo kú n̄ té.

¹⁸ Aõ kè yāpuraaaa, aõè be wà fɛɛ bɔna gaan k̀, aõè gb̄ekenɔ ludanaanekena yakañne.

¹⁹ Baa k̄on beeeo ɛɛ kè Ludaa dàe zena gb̄aa, wà yā kèkii k̄ea: Dii gb̄e kè aõ de a p̄o ũuno d̄s. Gb̄e kè è Dii sísi m̀ kè yā zaaaa.

²⁰ Ua daa ègõ p̄ono v̄i pari. Wà à kenɔ kè k̄on vuraò k̄on kondogio yātiisikebɔ ũ, bensõ wà à kenɔ kè k̄on lío k̄on ḡuo yānengokɛbɔ ũ.

²¹ Tó gb̄e ɔ b̄e yā bèesaidee guu, eé ḡo yātiisikebɔ ũ, eégõ aufāni v̄i Diine, eégõ kú adona maakena pínɡi soru guu.

²² Ñ bàa sí ḡokpare p̄onidenanone, n̄ tó maakena k̄on ludanaanekenaò k̄on yenzio k̄on kuuna k̄o nnao d̄onne ae ledò k̄on gb̄e kè aõè Dii sísi k̄on n̄se puraaonɔ.

²³ Ñ ɔ b̄e misai leokpak̄sa kè d̄na ke v̄iroon. N̄ d̄s kè è swèe da.

²⁴ À maa Dii z̄òbleri ḡo swèe v̄iro. À n̄se ḡo do k̄on baade pínɡio, yādanneri maa kè è gb̄e f̃ ũ,

²⁵ à gb̄e kè aõè à yā síroonɔ gba làakari busebuse. Wègõ d̄oro ke Luda é f̃ à n̄ gba zé aõ n̄se lie wà yāpura sí,

²⁶ aõ b̄o Ibilisi kè à n̄ k̄u à n̄ dá a p̄oyezi guu bàn, n̄ làakari sur̄ma.

3

Gb̄enteenɔ yakena gurɔ zāanɔa

¹ Ñgõ d̄s kè gurɔ zāanɔ égõ p̄as̄i.

² Gb̄enɔ z̄inda yā é d̄oñne ae, ɔ é n̄ swè ble. Aõégõ de wadadeenɔ ũ, ñad̄arinɔ, gb̄es̄s̄orinɔ, de k̄on dao yāmarisaideenɔ, guturunɔ, ludayādarisainɔ,

³ n̄sesaideenɔ, agbaawerisaideenɔ, gb̄eyakarinnɔ, faasaideenɔ, aĩap̄as̄ideenɔ, yā maa ibeenɔ,

⁴ b̄onkp̄eedeenɔ, laasusaideenɔ, ȳk̄odeenɔ. Aõégõ ye p̄onnakenazi de Luda yāla.

⁵ Aõè d̄onzi ke, m̀de aõ ye à gb̄aaaziro. Ñ kè gb̄e beee takanɔa.

⁶ Aõ gb̄ekenɔ è ḡe n̄gb̄e kè aõè m̀ gb̄akenneroonɔzi, aõ n̄ fu k̄on léo. Durun sò kè n̄gb̄e p̄inɔn, dà zaaa bé à ḡoñne,

⁷ aõégõ yā dadaa gurɔ pínɡi, m̀de aõè fu yāpura k̄unaa.

⁸ Lán Yan̄e k̄on Yamberesio b̄o Musa kp̄ee n̄a, len gb̄e p̄ino è b̄o yāpuraa kp̄ee le. Aõ laasuu lek̄p̄eme, wa d̄onzize guu p̄o ginzinanɔme.

⁹ Aṣo gana ae vī doro, zaake baade pínɡi n̄ m̄saikεε d̄s, lán wà Yanε k̄n Yamberesio pó d̄s nà.

Luda yā àre

¹⁰ Mpi s̄s, n̄ témazi. N̄ ma kuuna d̄s k̄n ma yādannεnao k̄n yā kè m̄εε pεεao k̄n ma ludanaanekεnao k̄n ma menakεεo k̄n ma yenzio k̄n ma zena gbāaa

¹¹ k̄n w̄εε kè wà t̄amaao k̄n naw̄εa kè má k̄o. N̄ yā kè ma le Antioku k̄n Ik̄nuiuo k̄n Lisitirao d̄s k̄n w̄εēt̄amma b̄ita kè má f̄o. M̄de Dii ma b̄o à pínɡi guu.

¹² Gb̄ε kè aṣo yezi w̄aḡo kuu ludayādarino ū Kirisi Yesu guuno é w̄εēt̄amma e.

¹³ Gb̄ε zaaano k̄n m̄onafikideeno zaake éḡo kaaramε. Aṣé gb̄eno s̄āsā, aṣpino éḡo s̄āsāna.

¹⁴ Mpi s̄s, n̄ ze k̄n yā kè n̄ d̄ada n̄ si yāpuraa ūuo. N̄ gb̄ε kè aṣo d̄adannεeno d̄s,

¹⁵ zaake n̄ Luda yā d̄s zaa n̄ n̄nḡo z̄i. Eé f̄o à n̄ gba ōnd̄o à n̄ ká Kirisi Yesu náanekena kè è n̄ m̄i sía.

¹⁶ Yā kè kú Luda yān b̄o Luda kiia pínɡime. À are vī, zaake è yāpuraa dañne, è n̄ egεε káñne n̄ ozi, è n̄ gba làakari, è lé dañma yākena a z̄éa guu,

¹⁷ le Luda gb̄ε sorumi ma yāmaakena pínɡi z̄é guu.

4

¹ Ma nanne Ludazi k̄n Kirisi Yesu kè eé εara à mó à kpata ble à yākpae ke k̄n gb̄ε b̄εeno k̄n ḡewāadeeno,

² n̄ Luda yā waazi ke. Tó à z̄é kè kes̄o èe z̄é kero, ñḡo kúo. N̄ yā dieñne, n̄ kpākēñzi, n̄ lé dañma, n̄ yā dañne k̄n mena bitao.

³ Zaake gur̄oke é mó kè gb̄eno é we wà swā kpá yāzεdedannεnaziro. Aṣé yādannerino kak̄añzi n̄ z̄inda p̄oyeziamε, le aṣ yā kè k̄añne dañne.

⁴ Aṣé n̄ mikpεε zu yāpuraane wà ae d̄o garan̄o.

⁵ Mpi s̄s, ñḡo làakari vī yā pínɡi musu. N̄ naw̄εa f̄o, n̄ baarunnakpari kena ke, n̄ n̄ z̄i lé papa.

P̄lu kuuna gaa léz̄i zaa Romu

⁶ Ma gur̄o p̄apa k̄o, weé ma aru kw̄εε sa'o'i ū tia.

⁷ Ma ozi maaa kà, ma bàa lè ma b̄ozi. Má Yesu yā k̄na ma à lé p̄apa.

⁸ Kuuna maa f̄ura diena, èe ma d̄āa sa. Dii yākpaekeeri maaa bé eé kúme yākpaekegur̄o z̄i. Èe ke m̄ambee madoro, k̄n gb̄ε kè aṣo ye à m̄onazino n̄ pínɡime.

⁹ N̄ z̄é wete n̄ mó ma kiia kpakpaa.

¹⁰ Demasi ma ton à tà Tesalonika, kè à ye andunazi yānzi. Kerεseni tà Galatia b̄usun, bens̄o Titu tà Dalamatia b̄usun.

¹¹ Luku bé à ḡōmao ado. N̄ Maaku sé à mó l̄edo, zaake è d̄omale z̄i guu maamaa.

¹² Ma Tikiku gb̄are Efesu.

¹³ Tó n̄εε m̄o, n̄ ma utagyaba kè má tò Kaapu be zaa Toroasi sé n̄ móome k̄n ma takadano, at̄ensa à kè wà kè k̄n báaono.

¹⁴ Alesanda sia yā zaaa k̄eme maamaa. Dii é yā kè à kè p̄i f̄ia bone.

¹⁵ N̄ làakari kezi, zaake à b̄o wa yā kpεε p̄ās̄ip̄ās̄i.

¹⁶ Yākpaekenamao káakup̄o guu gb̄εkee e zεmaoro, aṣ ma ton n̄ pínɡi. Luda tón n̄ yā p̄i daro.

¹⁷ Dii z̄ēmao à ma gba gbāaa, ben ma z̄é è ma waazi kè ma à lé p̄apa, bori p̄andeno mà n̄ pínɡi. À ma b̄o músu léz̄i.

¹⁸ Dii é ma b̄o yā zaaa guu pínɡi, eé ma m̄i sí ai mà gá káo à kpattan musu. Àmbe à gakui vī gur̄o pínɡi, aami.

Lézamma

¹⁹ N̄ ì kpá Pirisila k̄n Akilaoa k̄n Ōnesif̄oru b̄edeno.

²⁰ Erasatu gò Kōrinti. Ma Torofimu tò kōn gyāao Milētu.

²¹ Ñ zé wete ñ mó ai buusie gō ká. Yubulu kōn Pudēnio kōn Linuo kōn Kalaudiao kōn wa gbēno píngi ì kpàmma.

²² Dii gō kúnyo. À gbēkeε keare.

TITU

Titu zĩkena Kereti b̀usun

¹ Mamoma Pɔlu, Luda z̀bleri, Yesu Kirisi z̀irin ma ũ. À ma zĩ mà gbẽ kè Luda n s̀eno kaara a náanekenan mà tó aõ à d̀onzize yápuraa dõ,

² Ie aõ wéé gõ dõ wèndi kè è yáaroozi, kè Luda à lé gbẽ zaale anduna e káero. Eè egge to s̀oro.

³ Ben yá pì b̀ò gupuraa a gurɔa waazi kè Luda wa M̀isiri dàme ma kee guu lán à diè nà.

⁴ Mámbe ma takada kè kènné Titu, ma né yápuraa Yesu zé kè wá kún ledoo guu. De Luda k̀on Kirisi Yesu wa M̀isiri gbẽkèe kenne, à n gba aafia.

⁵ Ma n to Kereti, Ie n yá kè g̀ò gweeno g̀og̀ò, n gb̀ensinɔ diè wéte k̀on wéteo lán má ònne nà.

⁶ À maa gb̀ensi g̀ò kuu taari sai nɔmendodee ũ. À néno g̀ò de ludanaanekerinɔ ũ, wàtong̀ò n dõ né zàzari swágbãadeenɔ ũro.

⁷ Zaake gb̀ensi né Luda zĩ gwàrimé, àtong̀ò de taaridee ke wadadee ke pɔfèri ke wèderi ke gbẽ p̀asĩ ke ɔzaaweteri ũro.

⁸ Sé àg̀ò de nibɔf̀ri ũ, làakaridee kè zè k̀on maakenao ũ, gbẽ súusu kè kú adona bensõ à a zĩnda k̀una dõ ũ,

⁹ gbẽ kè zè gb̀angb̀an k̀on yá náanede kè wè dańne ũ, Ie à e à lé da gbẽ p̀andenɔa k̀on yázededannena p̀io, à gbẽ kè b̀ò à yá kpèenɔ egge káńne n ɔzĩ.

¹⁰ Zaake swáyamarisaidee kè aõè gb̀enɔ likɔa k̀on n yá'onaonɔ pari, aténsa gbẽ kè aõ zè k̀on b̀angukena yáonɔ.

¹¹ Aõè ua lezii yaka. À maa wà léso dańne. Aõè yá kè de wà dańneroo dańne ɔ zaa ena yánzi.

¹² Kereti b̀usu annabi ke bè, Keretinɔ né egedeenné, ǹbɔ p̀asĩnɔme, ye'uzi meadeenné.

¹³ Yá pì né yápuraa. Beee yánzi n kp̀akéńzi maamaa, Ie aõg̀ò d̀onzize k̀una gbãa.

¹⁴ Aõton làakari dõ Yudanɔ garaaro ke gbẽ kè aõ kè yápuraaa yádienanɔ.

¹⁵ Póke èg̀ò gb̀asĩ gb̀asisaideennero, bensõ póke èg̀ò gb̀asĩsai ludayádarisai gb̀asĩdeennero, kè aõ laasuu k̀on n ǹseoo zaa yánzi.

¹⁶ Aõè be wà Luda dõ, ben aõ yákena è n egge bo. Begizinɔme, aõè yá maro, aõè f̀s wà yá maa ke kero.

2

Yádannena zédee

¹ Mmɔn s̀õ, n yá kè è k̀õ sé k̀on yázededannena dańne.

² N da mare isinɔne aõg̀ò n zĩnda k̀una dõ gbẽ bèedeennɔ ũ làakarideenɔ ũ. Aõg̀ò d̀onzize k̀una gbãa k̀on yenzio k̀on menao.

³ N da nɔgb̀ensinɔne dõ aõ kuuna g̀ò de d̀onziri maaanɔ kuuna ũ. Aõtong̀ò de guderi ke wè z̀onɔ ũro. Aõ yá maa dańne,

⁴ Ie aõ lé da nɔzàreenɔa aõ baade g̀ò ye a zãzi k̀on a néno,

⁵ aõg̀ò de làakarideenɔ ũ gb̀asĩ sai, aõ làakari dõ n ua zĩia, aõ baade mì sie a zãne Ie wàton Luda yá zaa boro yánzi.

⁶ N lé da g̀okparenɔa dõ aõg̀ò làakari vĩ.

⁷ N yámaakena zé ɔdańne à píngi guu. N yádannena g̀ò bèe vĩ à k̀õ sé k̀on n yákenao

⁸ k̀on yázedee kè weé f̀s wà à egge boroo, Ie wí gbẽ kè aõ b̀ò n kpèenɔ kũ, aõton yá zaaa e wà o wa yá musuro yánzi.

⁹ N lé da z̀onɔa aõ mì sie n diinɔne yá píngi guu, aõ yá kè eé káńne ke. Aõton yá síńlaro.

¹⁰ Āston kp̄ai om̄maro. Ās tó wàḡo ñ d̄s gb̄e náan̄deen̄o ũ maamaa, le Luda wa M̄isiri ȳa k̄e weè dān̄e w̄éé b̄o ȳa píngi guu.

¹¹ Zaake Luda gb̄eke k̄e m̄ò k̄on m̄isinao baade píngine b̄ò gupuraa.

¹² Gb̄eke pi e daawe wà kp̄e li ȳa k̄e èe k̄ó sé k̄on Luda ȳaoroone k̄on anduna p̄oniden̄ano, le wàḡo wa z̄inda k̄una d̄s gb̄e maaano ũ, ludaȳadarino ũ anduna tiaa k̄ekii guu,

¹³ wa w̄éé ḡo d̄o gur̄o aubarikadee k̄e w̄éé d̄aazi. Àmbe wa Luda bíta wa M̄isiri Yesu Kirisi m̄ogur̄o gakuidee ũ.

¹⁴ À a z̄inda kp̄a wa ȳanzi, à wa b̄o zaa píngi guu, à wa gb̄as̄i ḡogo, le wà ḡo a z̄inda gb̄e k̄e āo maakena āa v̄ino ũ.

¹⁵ Ñ ȳa p̄ino dān̄e ñ lé daom̄ma. Ñ kp̄ak̄eñzi k̄on iko k̄e ñ v̄io píngi. Ñton tó gb̄eke kya k̄anguro.

3

Wà làakari d̄o maakena

¹ Ñ d̄o n gb̄en̄o ās m̄i sie gb̄aadeen̄one k̄on ikodeen̄o, ās ñ ȳa ma, āsḡo kú k̄on maakena píngi soruo.

² Āston gb̄eke tó zaaa síro. Āsḡo de n̄sedode ȳaketesaideen̄o ũ k̄e āo busana baade píngine.

³ Zaake wapino se, wá faa v̄i ȳaro, ludaȳadarisain̄o wa ũ. Wa s̄as̄a, wá de p̄onnakena k̄on dà zaa píngio z̄ono ũ. Weèḡo kú k̄on n̄ose zaaa k̄on n̄oseḡaano. Wá de begizino ũ, wa zak̄on.

⁴ Baa k̄on beeeo k̄e Luda wa M̄isiri gb̄eke k̄on à yenzio b̄ò gupuraa,

⁵ ben à wa m̄i sì. Èe ke wa maakena ȳanzinlo, k̄e à w̄enda d̄owe ȳanzime. À wa zú ò à wa i dufu, à tò wa ḡo gb̄e dufuno ũ k̄on a Ninii

⁶ k̄e à p̄isiwa gb̄aao Yesu Kirisi wa M̄isiri ḡaz̄i.

⁷ Beee ȳanzi ȳa b̄owao nna à gb̄eke ȳanzi, wa ḡo túbiberino ũ, wá w̄éé d̄o auzennazi.

⁸ Ȳa pi né ȳapurame.

Má yezi ñ ḡa na ȳa p̄ino onaa maamaa, le ludanaan̄ekerino e wà mè kp̄a maakena. Beee maa, à kaarana v̄i gb̄en̄one.

⁹ Ñ bàa lé m̄isai ȳagaganane k̄on dezin̄o tó k̄ow̄enao k̄on sw̄eoo k̄on leokpak̄akena Musa doka ȳa musuo, zaake ȳa p̄aan̄me, āo kaarana v̄iro.

¹⁰ Ñ kp̄ak̄e gb̄e k̄e è tó wà k̄ek̄azi baa ḡen plaa, gbasa ñ péa.

¹¹ Ñḡo d̄s k̄e gb̄e beee taka s̄as̄a. Durunk̄erime, à a z̄inda b̄òb̄o.

Lézammana

¹² Tó ma Atema ke Tikiku z̄imma, ñ zé wete ñ mó ñ ma le Nik̄opoli, zaake ma z̄eo mà buusie de gwe.

¹³ Ñ āa ke ñ k̄us̄ae ke b̄usu dokad̄ori Zenasine k̄on Apoloo le p̄oke tón k̄es̄am̄maro ñ tá guu.

¹⁴ À maa wa gb̄en̄o maakena dada ās ñ z̄inda kp̄aa, ās ȳa k̄e k̄ó s̄iono b̄ok̄ote le w̄atonḡo kuu p̄aro.

¹⁵ Gb̄e k̄e wá kú ledoon̄o ì kp̄amma ñ píngi. Ñ ì kp̄a gb̄e k̄e āo yewazi Yesu zé guun̄o. Luda gb̄eke keare a píngi.

FILIMÓ

Pɔlu Filimó sáabukpana

¹ Mamɔma Pɔlu kè wà ma da kpésiaan Kirisi Yesu yānzi kɔn wa Yesude daa Timɔtio, wámbe wa takada kèkii kènnɛ, wa zíkɛri daa yenzide Filimó

² kɔn sɔsi gbɛ kè aɔ̀è kɔ kakɔa n beɛnɔ kɔn wa nɔgbɛ yenzide Afiao kɔn wa zíkari daa Akipuo.

³ Luda wa De kɔn Dii Yesu Kirisio gbɛkɛɛ kennɛ, à n gba aafia.

⁴ N yā ègɔ dɔmagu gurɔ píngi ma aduakɛna guu, mɛ̀ègɔ ma Luda sáabu kpaa,

⁵ zaakɛ ma Dii Yesu náanɛ kè néɛ kɛɛ baaru mà kɔn yenzi kè n̄ vī kɔn Luda gbɛnɔ n̄ píngi.

⁶ Mɛ̀ègɔ wée kɛɛ, lɛ wa kuuna kɔo Yesu zén tó n wée kɛ à maa kè wá vī kuuna Kirisi guu píngi musu.

⁷ Ma gbɛ, n yena Luda gbɛnɔzi ma pɔɔ kè nna maamaa, à ma làakari kpàɛmɛ, zaakɛ n n̄ làakari kpàɛ́nɛ.

Pɔlu agbaakpana Filimóne Ɔnesimu yā musu

⁸ Beeɛ yānzi, baa kè ma zé kà Kirisi guu mà yā kè maa n̄ kɛɛ diennɛ,

⁹ baa kɔn beeeo ma agbaa kpànnɛ kɔn yenzio. Mamɔma Pɔlu, mare isi ina kɔn ma kuuna kpésiaan tia Kirisi Yesu yānzio,

¹⁰ ma agbaa kpànnɛ Ɔnesimu yā musu kè à gɔ̀ ma né ũ Yesu zé guu kpésiaan kè yānzi.

¹¹ À aufāni vīnne yāro, mɔde tia à aufāni vī mapi kɔn mpionɛ.

¹² Ma à gbàɛmma, àmbe ma swè ũ.

¹³ Ma kuuna kpésiaan baaru nna kpana yānzi, má yezi àgɔ kú ma saɛ, lɛ àgɔ dɔɔmalɛ n gɛɛ ũ,

¹⁴ mɔde má yezi mà yāke kɛ n lé saero, lɛ n̄ton yā maa kɛmɛ tiasioro, séde kɔn pɔyezinao.

¹⁵ Eégɔ Ɔnesimu kɛmma yā gurɔ plaa lɛ à ɛara à summa àgɔ kúnyo gurɔ píngi yānzime.

¹⁶ À kuu lán zò bà dɔro, zaakɛ à de zòla, à de n gbɛ yenzidee ũ kuuna Kirisi guu. Ma gbɛ yenzideemɛ. Weé mmɔn kè à de n zò ũ, bensɔ à gɔ̀ n gbɛ ũ Dii guu pɔ o dɔɔ?

¹⁷ Beeɛ yānzi tó n ma diɛ n gbɛndoo ũ, n̄ gbāakɛ kpázi lán né kpámazi nà.

¹⁸ Tó à zànnɛ yákea ke tó à n fīa kūna, beee gɔ̀ ma yā ũ.

¹⁹ Ma Pɔlu mámbe ma yā kèkii kè kɔn ma zīnda ɔɔo, mé n fīa bonnɛ. Kè n̄ ma fīa kūna n zīnda wèndi ũ, mé lé páaro.

²⁰ Tɔ̀, ma gbɛ, kuuna Dii guu n̄ à maa kɛmɛ, n̄ ma làakari kpáɛmɛ wa kuuna Kirisi guu yānzi.

²¹ Ma takada kè kènnɛ, kè má dɔ̀ kè né ma yā ma, bensɔ né kɛ de yā kè má ònnɛla.

²² Beeɛ gbera n̄ pitakii kekɛmɛ dɔ̀, zaakɛ má wée dɔ̀zi Luda é ma bɔare wéekɛɛ kè ée kɛɛa yānzi.

Lézammana

²³ Ɖpafara kè wá kú lɛdo kpésiaan Kirisi Yesu yānzi ì kpàmma

²⁴ kɔn ma zíkɛri daanɔ Maaku kɔn Arisitakuo kɔn Demasio kɔn Lukuo.

²⁵ Dii Yesu Kirisi gbɛkɛɛ kɛare.

EBERUNO

Kirisi de malaikanola 1:1-2:18

Kirisi de Musala 3:1-4:13

Kirisi de Aruna bori sa'orinola 4:14-7:28

Kirisi sa'orikere deñla 8:1-10:39

Wà Luda náane ke 11:1-12:25

Lédamma 13:1-13:25

Luda Né de malaikanola

¹ Luda yā ò wa dezinone yā káaku annabinò gāzī gèn baaagō zénon pari,

² mōde à yā òwe a Né gāzī gurò zāa kènon sa. Né pì gāzīn Luda anduna kè, à diè kè àmbe eégō pò sànda píngi vī.

³ Àmbe Luda gakui tékena ũ, à de à kuuna sãnsãn ũ. Àmbe à pò sànda píngi kũna kōn a yā'ona gbāaa. Gbēno durunkēnnena gbera à vèe musu Luda bíta oplaazi.

⁴ Lán tó kè à blè pì de malaikanò pòla nà, len à bíta deñla le.

⁵ Luda yā kèkii ò malaika kene yās?

Ma Né n ũ, gbāan ma n i,

Kesō:

Mégō de De ũ,

eégō de ma Né ũ.

⁶ Kè Ludaa tò a daudu mò anduna guu à bè:

A malaikanò donzi kene ní píngi.

⁷ Malaikanò yā musu à bè:

Eè a zìrinò li ãa ũ,

a zìkerinò sō tévura ũ.

⁸ À Né yā musu sō à bè:

Luda, négō vèena kiblekitaa ai gurò píngime,

neégō n kíkègo kũna yāzede ũ.

⁹ Ní ye maakenazi, n za zaakenan.

Bee yānzi Luda, n Luda, n ka kpatan,

à ponnaa pìsimma de n gbēnola.

¹⁰ Wà bè dō:

Dii, n anduna kāsāa pèe zaa káaku,

musu né n oziime.

¹¹ Aō píngi é gēte, mōde négō kuu.

Aōé zi kũ lán pókāsāa bà,

¹² né ní koko lán uta bà,

né ní lie lán pókāsāa bà.

Mpi sō, n kuuna ègō dōnkō,

n gurò yāana vīro.

¹³ À yā kèkii ò malaika kene yās?

N vèe ma oplaazi

ai màgō n ibēno kenne n tinti ũ.

¹⁴ Malaikanò né nini zìkerinome ní píngi. Luda è ní zī le aō dō gbē kè aōé mìsina enoleme.

2

Mìsina bíta

¹ Bee yānzi wà yāpuraa kè wá mà kũ oplaaplaa gínginzi, le wàton kē zéaro yānzi.

² Zaake yā kè Ludaa diè malaikanɔ gāzī né tiasime, ben wà fīa bò gbē kè aō gí mazi aō mīkpeε zūnenɔne a zéa,

³ tó wée mīsina bíta pì yā da sōro, wé bɔɔ? Mīsina yā pì bò Dii kiiame, ben gbē kè aō mào yāpuraa kpāa.

⁴ Ludaa èara à yāpuraa kpà yā pì kōn sèedanɔ kōn yābɔnsaenɔ kōn dabuyā pari kenanɔ kōn a Ninii gbaa kè à kpàateteńnenɔ a poyezia.

Yesu gōna gbēntee ũ lán wa bà

⁵ Èe ke malaikanɔn Ludaa anduna ziaa kè wée à yā oo nàńne ní ɔzīro.

⁶ À kú Ludaa yān gukea wà bè:

Bón gbēntee ũ kè à yā ègō dɔnguu?

Bón à ũ kè neè làakari dɔa?

⁷ N à kè kēsāna malaikanɔzi féte,
n à kpà kín kōn gakuio kōn bèεo,

⁸ ní tò pò sānda píngi mì siene.

Kè Ludaa tò pò sānda píngi mì siene, èe à ke tó mīsienane sairo. Tia la, wée e kè pò sānda píngi mì siene gīaro,

⁹ mɔde wá è kè Yesun wà téa. Ludaa à kēsā malaikanɔzi ai gurɔ plaa, le Ludaa gbēkeε guu à ga gbē píngi gēε ũ, ben à à kpà kpatan kōn gakuio kōn bèεo ga nawēa kè à kè yānzì.

¹⁰ Lán pò sānda píngi bò Ludaa kiia nà, bensō pò sānda píngi de à pò ũ, kè à yezi à gē kōn gbēnɔ pari a gakuio guu a nēnɔ ũ, à kō sio à gbē kè mīsina zé bòńne ke papana nawēakena guu.

¹¹ Gbē kè aō gò Ludaa gbēnɔ ũ kōn gbē kè è ní ke Ludaa gbēnɔ ũuo, ní píngi de dōnkōme. Beee yānzì ní sisina a gbēnɔ ũu è à wí kūro.

¹² À bè:

Mé n tó bɔ ma gbēnɔ té,

mé n sáabu kpá kakōana guu.

¹³ À bè dɔ:

Mé à náane ke.

À bè dɔ:

Máε kè kōn né kè Ludaa kpàmaano.

¹⁴ Zaake né pìno né gbēnteenɔme, àpi se gò gbēntee ũ lán ní bà, le à ga à Ibilisi kè è mó gaa kaate,

¹⁵ à gbē kè aōε vīa keε gaane wèe zò blee ai ní wèndi lénno bo.

¹⁶ Yāpuraa guu malaikanɔn èe ɔ daańmaro, Ibraĩ boriinɔme.

¹⁷ À kō sio à gō lán a dāaronɔ bà yā sānda píngi guu, le à gō Sa'oriki sùude náanedeε ũ Ludaa zīi guu, gbēnɔ durun agbaakpabɔ ũ dɔ.

¹⁸ Zaake à nawēa kè à yōagwana fō, eé fō à gbē kè wèe ní leε wà ní gwaanɔ faaba ke.

3

Yesu de Musala

¹ Beee yānzì ma gbēnɔ, amɔa kè Ludaa a sisi a mɔ a kiiannɔ, à laasuu lé Yesu kè Ludaa à zī Sa'oriki kè wa zeo ũua.

² Náanedeε Ludaa kè à à diene lán Musa de nà Ludaa ua guu.

³ Lán uakaeri bèe ègō de uala nà, len Yesu gakuio bíta de Musa póla le.

⁴ Ua sānda píngi a kaeri vī, bensō pò sānda píngi Kaerin Ludaa ũ.

⁵ Ludaa ua zikeri náanedeεn Musa ũ, yā kè Ludaa é oo sèedadeεme.

⁶ Kirisi sō bēdee pì néme. Ludaa a ua nāne à ɔzī. Wámbe ua pì ũ, tó wá kpé wée támaa kè wá vī lé gbēε kōn swèo kpáena.

Ludaa gbēnɔ kámmabokii

- 7 Beee yānzi lán Luda Ninii ò nà:
 Tó a Luda kòto mà gbáa,
 8 àton swāgbāaa ke lán a dezinò kè nàro,
 kè aǎ ma le wà ma gwa gurɔ kè aǎ bò ma kpεε gbáan.
 9 Baa kè aǎ ma yākenanò è wè baplaa,
 aǎ ma le wà ma gwa gwe, aǎ ma gbāa lé gwà.
 10 Ben ma pɔ fè gbē pìnɔzi,
 ma bè gbē sāsānanon n̄ ũ,
 aǎe ma zénò d̄sro.
 11 Ben ma la dà ma pɔfē guu ma bè,
 aǎé gē ma kámmabokiinlo fá.
 12 Ma gbēnɔ, à làakari ke a gbēke tóngɔ swè zaa ludanaanekesai vī ai à gá kēo Luda Wèndidearo.
 13 Guu kè è dɔ kè eè be Gbāame píngi, àgɔ lé daakɔa, le durun tón a gbēke sāsā à swāgbāa kūro yānzi.
 14 Kiriisi gbēnɔn wa ũ, tó wá náane kè wá vī zaa káaku kūna gbāngbān ai à léa.
 15 Lán wà ò nà:
 Tó a à kòto mà gbáa,
 àton swāgbāaa ke lán a dezinò kè nà
 gurɔ kè aǎ bò ma kpεero.
 16 Dénɔn gbē kè aǎ Luda kòto mà aǎ bò à kpεenɔ ũ, tó èe ke gbē kè Musa n̄ bóe Igitipinò baasiroo?
 17 Dénɔn Luda pɔ fèñzi ai wè baplaa, tó èe ke gbē kè aǎ durun kè, aǎ gè gò kaena gbáa guunò baasiroo?
 18 Dénɔn à la dànne kè aǎé gē a kámmabokiinlo, tó èe ke gbē kè aǎ gí à yā mazinò baasiroo?
 19 Wá è kè aǎe e wà gènlo aǎ ludanaanekesai yānzi.

4

- 1 Zaake gēna kámmabokiin kè Luda à lé gbè kpé kuu, wà làakari ke, le wa gbēke tón koraziro.
 2 Zaake wa baaru nnaa mà lán n̄ bàme, mɔde yā kè aǎ mà pì àre vīñero, kè aǎe ma kōn ludanaanekenaoro yānzi.
 3 Wamɔwa kè wa yā pì sìnɔ, weè gē kámmabokii pìn. Aǎpinò sǎ Luda bè:
 Ma la dà kōn pɔfēo ma bè,
 aǎé gē ma kámmabokiinlo.
 À yā beee ò, baa kè à a zīi mì dè zaa andunakaegurɔ,
 4 zaake wà gurɔ swεεplaade yā ò Luda yān gukea wà bè, gurɔ swεεplaadee zī Luda kámma bò kōn zīi kè à kènɔ píngi.
 5 Wá mà tia à bè, aǎé gē a kámmabokiinlo.
 6 Zaake gbē kè aǎ baaru nnaa pì mà zaa káakunɔ e gènlo, kè aǎe síro yānzi, ben à gēna gò gbē pāndenɔne.
 7 Ben Luda èara à gurɔ ke diè dɔ wè be Gbāa, beee gbera à gí kè ben à Dauda gbà lé, à ò lán wà ò nà tia:
 Tó a à kòto mà gbāa,
 àton swāgbāaa kero.
 8 Tó Yɔsua gēnyo kámmabokii pìn yā, le Ludaa e gurɔ pānde yā o zāaro.
 9 Àmbe à tò kámmabokii gò Luda gbēnɔ pó ũ.
 10 Zaake gbē kè gē Luda kámmabokiin kámma bò kōn a zīiome, lán Luda kámma bò kōn a zīio nà.

11 Tó lemε, wà wée tā wà gē kámmabokii pìn, le wa gbēke tón gí Luda yā mazi, à fu lán n̄ bàro yānzi.

12 Luda yā bēε bensō à gbāa, à lé nna de fēda kpa plaplaaala. È n̄ zō à gē n̄sε guu ai niniin, è gē m̄εpek̄ōrekiin ai wá ufun, è laasuu k̄ōn n̄sε yāo gwagwa.

13 Luda p̄ōkena kee utenanero, à ke kpáne guuzi. Luda kè wé wa yāno sée wà sinne è p̄ō s̄anda píngi e ai a biia.

Yesu de sa'orikinla

14 Zaake wá sa'oriki lsi kè ludambεε wēk̄ōa ai Luda kiia vī Luda Né Yesu ū, wàgō zé kè wá sè yā k̄ūna gíngin.

15 Zaake wá sa'oriki vī kè eé f̄ō à wa wēnda d̄ō wa gbāasaikεε guu. Wà à ȳō wà gwà lán wa bà yā píngi guu, èε durun kero.

16 Beee yānzi wà s̄ō Luda Gbēkεkenneri k̄iblekitazi k̄ōn swēō kpaena, le à wa wée gwa à gbēkεε kewe à gurōa.

5

1 Wè sa'oriki píngi sé gbēno téme, wè à diε n̄ wéedeε ū Luda kiia, àgō gba kpáa, àgō à gbāgbāañne n̄ durunno yānzi.

2 Eé f̄ō à ke k̄ōn gbē kè aō s̄āsā aō d̄ōnasaikεε guunōo busεbusε, zaake àpi kú k̄ōn gbāasaikεεomε se.

3 Beee yānzi séde à saa o a z̄inda durun yā musu, lán è o gbē kpaaano p̄ō musu nà se d̄ō.

4 Gbēke è a z̄inda ká kpata p̄inlo. Luda bé è à kán, lán à Aruna kàn nà.

5 Len se Kirisi e a z̄inda ká sa'oriki kpatanlo, Luda bé à à kàn à bè:

Ma Nén n ū,
gbāan ma n i.

6 À bè Luda yān gukea d̄ō:

Négō de sa'ori ū ai gurō píngi M̄εlekizεdeki zékpaεa.

7 Gurō kè Yesu kú anduna guu à adua kè k̄ōn wii gbāaaō k̄ōn wée'io, à kúε kè Luda kè eé f̄ō à a sí gaaanε, ben Luda à yā mà, kè è à yā da yānzi.

8 Baa k̄ōn à Ludanekεεo, à m̄isiena Ludanε dàda a nawēakena guu.

9-10 Kè maaa p̄ek̄ōrea à yāa, Luda à kà sa'oriki ū M̄εlekizεdeki zékpaεa, ben à ḡō m̄isina kè è yāaroo b̄okii ū gbē kè aōè à yā maanone n̄ píngi.

Làakarikena funazi

11 Yā beee musu wá yā vī pari wà oare, m̄ode à b̄ok̄ōtεna z̄ī'ūmε, zaake eé yā d̄ōro d̄ō kpaaro.

12 Amōa kè a ḡi ken lán kè bà, à maa àgō de yādannerino ūmε, m̄ode ai tia á kpé de wà εara wà Luda yā kè wè dada gbē dufunone dadaare d̄ō. Ȳō'i bé à k̄ō s̄iao, éε ká à ú blero.

13 Zaake ȳōmiri píngi né néme, èε ká à εzεε d̄ōk̄ōzi k̄ōn εplaaoro.

14 Ū s̄ō né gbē kàsara kè aō k̄ō d̄ōno p̄ōmε. Aō à maa k̄ōn à zaaō d̄ōk̄ōzina dàda.

6

1 Beee yānzi wà Kirisi yādannena káakup̄ōno kpá kpeε, wà gá aε ai wà gō gbē papanano ū. Èε ke wé εara wàgō yātákpαena k̄ēno gbè sísi d̄ōnlo: Kpεelina yā ḡēnoε, ludanaanekena,

2 batisi yādadana, onammana, ḡēno fεena ke zia yákpaekena.

3 Tó Ludaa wè, wé yā beeno kpá kpado wà gá aε.

4 Zaake tó gbē wée kè, à ludangbaa è, à baka kú Luda Nini guumε,

5 tó à Luda yā k̄ōn anduna kè èε m̄ōō gbāaaō dà à gwà, à à nnaa d̄ō

6 gbasà à fū, zé kuu kè à εara à n̄sε lie d̄ōro, zaake èε Luda Né paa lía d̄ōmε, èε wí daaa gupuraaamε.

7 Tó lou e maa tótea gèn baaagõ èe mɔɔ ee, ben à pɔ kè àre vī búbarinɔne bɔe, Luda è aubarika dan.

8 Tó à lè kɔn lèkarao bɔe sɔ, à giname, à zà kɔn lékenaoro. Eé mì de kɔn téome.

9 Apinɔ sɔ ma gbɛ yenzideenɔ, baa kè wá ò le, wa làakari kpaena a yā musu kè á kú kɔn yā maaa kè bɔ̀ mīsina zé guunɔ.

10 Luda è yā ke a zéa, a yākenanɔ kɔn yenzi kè á vīoo é sánlo, zaake a donle kè à gbɛnɔne, bensɔ́ á kpé ée kee.

11 Wá yezi a baade gɔ́ aña vī le ai à léa, le àton seka ke pɔ kè a wée dozi yā musuro.

12 Àton meá kero. À gbɛ kè aɔɔe Luda náane kee kɔn menao aɔɔe pɔ kè Luda à lé gbɛ̀ eeno zékpaε sé.

Lé kè Ludaa gbɛ̀ seka vīro

13 Gurɔ̀ kè Ludaa e lé gbɛ̀e Ibraĩne, kè gbɛ̀kee kuu deàla à síoro, beee yānzin à sì kɔn a kuunaozi

14 à bène, é aubarika dan yāpura à tó à borii kaaranε.

15 Ibraĩ mena fɔ̀, ben à pɔ kè Luda à lé gbɛ̀ne è.

16 Wè yā sí kɔn gbɛ̀ kè deńla tóome. Ladana bé è tó wà yā yāpuraa dɔ́, bensɔ́ è leokpakɔ́a kékɔ́ańne.

17 Ludaa yezi à ɔɔa gbɛ̀ kè à légbɛ̀na é gɔ́ n pɔ ũunɔne wásawasa kè à lé liena vīro, ben à sì kɔn a kuunao.

18 Lemε yā mèn plaaa kuu kè liena vīro, Luda é fɔ̀ à egεε to à musuro. Yā pinɔ̀ e wamɔ́wa kè wa nazinɔ̀ gbaa swè maamaa, le wà tãmaa kè wa wée dozi da seka sai.

19 Wá tãmaa beee vī wa wèndibadɔ̀ɔ̀ ũ. À náane vī, bensɔ́ à gbãa, è gẽwao lábure kpεε ai Luda kúkiia,

20 guu kè Yesu gĩake à gènwe à gò sa'oriki ũ ai gurɔ̀ píngi Melekizεδεki zékpaεa.

7

Sa'oriki Melekizεδεki

1 Melekizεδεkin Salemu kína ũ yā, Luda Musude sa'orime. Gurɔ̀ kè Ibraĩ zì blè kínanɔ́a èe suu, ben Melekizεδεki gaa à dààle, à sa maaa òne,

2 ben Ibraĩ auziki kè èe suuo píngi kuridee kpàa. Melekizεδεki tó kè bè yāzede kí. Beee gbera Salemu kína beee bè, aafia kí.

3 À de kɔn dao kɔn dezinɔ̀ vīro, à wèndi naana ke mīdena vīro. À bɔ̀ lán Luda Né bàme, sa'orin à ũ ai gurɔ̀ píngi.

4 À gwa lán à bíta de nà. Wa dezi tontori Ibraĩ auziki kè à sèε zìlan kuridee kpàa.

5 Musa doka diε Levi borii kè aɔ̀ de sa'ori ũunɔne, aɔ̀ pɔ kuridee sí n Isaraili daanɔ́a, baa kɔn n Ibraĩ borikεεo.

6 Melekizεδεki né Levi boriinlo. Baa kɔn beeeo à Ibraĩ pónɔ̀ kuridee sì, à sa maaa ò Ibraĩ kè Luda lé gbɛ̀neε.

7 Seka sai gbɛ̀ kè sa maaa ò gbɛ̀ne bíta de gbɛ̀ kè à sa maaa ònela.

8 Sa'ori kè aɔ̀ pɔ kuridee sí pinɔ̀ né gbɛ̀ kè aɔ̀e gaanɔme. Melekizεδεki sɔ, gbɛ̀ kè wà bè ègɔ̀ kuu ai gurɔ̀ píngin à ũ.

9-10 Gurɔ̀ kè Melekizεδεki gaa à dà Ibraĩle, wè Levi i kòro, à kú a dezi de Ibraĩ plèmmε. Beee yānzì weé fɔ̀ wà be sé, gurɔ̀ kè Ibraĩ pɔ kuridee pì kpà, Levi borii kè wè pɔ kuridee kpámmanɔ̀ bé wà kpà.

Yesu de lán Melekizεδεki bà

11 Levi bori sa'ori pinɔ̀n doka kè Musa kpà Isarailinɔ́a kāsāa ũ. Tó aɔ̀e fɔ̀ wà tó gbɛ̀nɔ̀ gɔ́ papana, weégɔ̀ sa'ori pānde nii vī lán Melekizεδεki bà dɔ̀ro, sé Aruna bori sa'ori zékpaε.

12 Tó sa'orinɔ̀ liε, séde doka liε.

13 Gbɛ̀ kè wà yā beeenɔ̀ ò à musu né Isaraili borii kè à gbɛ̀kee e sa'ona zīi ke zikiroomε.

14 Zaake wá d̄s̄ s̄ans̄an k̄è wa Dii b̄ò Yuda borii guume. W̄èe ma k̄è Musa sa'ona ȳa ò borii p̄i musuro.

15 Ȳa k̄è ȳa p̄i w̄éè b̄òn ȳè: Sa'ori p̄ande b̄ò lán Melékizεδέki bà.

16 À ḡona sa'ori ũu né doka ke borike ȳanlo. À w̄èndi k̄è è ȳaaro gb̄aaa ȳanzime.

17 Zaake w̄à bè:

Néḡs̄ de sa'ori ũ ai gur̄o p̄íngi Melékizεδέki zékpaen.

18 W̄à doka k̄è kuu ȳaa p̄i kp̄a kp̄ado, k̄è à gb̄aaro, bens̄ à kuu p̄óke ũro.

19 Zaake doka p̄i e tó gb̄eke ḡò papanaro. Ben t̄amaa k̄è s̄āo zé b̄òwe, k̄è wa s̄s̄o Ludazi.

20 Beee gb̄era Luda e beee ke ladana sairo. Gb̄e kpaan̄o ḡò sa'orin̄o ũ ladana saime,

21 m̄ode Yesu ḡò sa'ori ũ k̄on ladanao, k̄è Luda bène:

Dii la dà eé lé s̄okpar̄o,

à bè eéḡs̄ de sa'ori ũ ai gur̄o p̄íngi.

22 Ladana p̄i ȳanzi Yesun kp̄égaudee ũ k̄è t̄ò Luda bà kuunaño dufu de a ziila.

23 Beee gb̄era sa'orin̄o pari ȳa, zaake gaa è tó āḡs̄ kú n̄ z̄i guu gur̄o p̄íngiro.

24 M̄ode k̄è Yesu kuu ai gur̄o p̄íngi ȳanzi, à sa'orik̄eε ḡēblena v̄iro.

25 Beee ȳanzi eé f̄s̄ à gb̄e k̄è ās̄e s̄o Ludazi à ḡaz̄in̄o m̄i sí m̄ammam, zaake à kuu ai gur̄o p̄íngime, èḡs̄ kúe k̄eēn̄e Ludane.

26 Sa'oriki beee taka bé à k̄s̄ siwao. À kuuna adona. À ȳa zaaa ke gb̄as̄i v̄iro. Luda à k̄èk̄s̄a k̄on durunk̄erin̄o, à à s̄è à t̄ào musu ai a kiia.

27 À bà kú k̄on sa'ona lán guu e d̄ōo n̄ào lán sa'oriki kpaan̄o bàro. Gb̄e p̄in̄o è saa o n̄ z̄inda durun̄o ȳanzi k̄on n̄ gb̄en̄o p̄on̄o d̄o. Àpi s̄ōo ò ḡèn dome, k̄è à a z̄inda kp̄a.

28 Musa doka è gb̄en̄o ká sa'orikin̄o ũ ās̄ gb̄aasaik̄eε guume, m̄ode k̄è Ludaa la dà doka p̄i diena gb̄era, ben à a Né k̄è ḡò papana ai gur̄o p̄íngi k̄an.

8

Yesun wa Sa'oriki ũ

1 Ȳa k̄è w̄éè oo m̄in ȳè: W̄a sa'oriki beee taka v̄i v̄ēna k̄iblekitaa musu Luda Bítadee oplaazi.

2 È z̄i ke Ludakukiia, bisakuta ȳapuraa k̄è Dii d̄on, èe ke p̄ó k̄è gb̄ēnteen̄o d̄onlo.

3 Zaake gbadana k̄on sa'onao ȳanzin w̄è sa'oriki p̄íngi k̄ázi, à maa àpi ḡs̄ p̄ó v̄i à kp̄a se.

4 Tó à kú anduna guu, eéḡs̄ de sa'ori ũro, zaake sa'ori k̄è ās̄e gbaan̄o kp̄a lán doka dīe n̄an̄o kuu k̄ò.

5 Z̄i k̄è ās̄e k̄eε né p̄ó k̄è kú musu takame, à niniime. Beee ȳanzi k̄è Musa yezi à bisakutaa d̄o, Luda bène à làakari ke à p̄ó k̄è a à taka òd̄oan̄e kp̄iii musu ke lán à de n̄a p̄íngi.

6 Yesu bé Luda bà kuunawao ȳak̄ek̄eri ũ. Zaake Luda bà kuunawao p̄i de à bà kuunaño ziila, z̄i k̄è w̄à d̄ane de sa'oriki p̄in̄o p̄óla. Luda bà kuunawao p̄i légb̄ēna de à ziila d̄o.

7 Tó Luda bà kuunaño zii p̄i papaname ȳa, le à plaadee zé v̄iro.

8 K̄è Dii Isarailin̄o taari è à bè:

À gur̄o e m̄ōo k̄è mé ma bà kuuna

k̄on Isarailin̄o k̄on Yudan̄o dufu ke.

9 Eéḡs̄ de lán ma bà kuuna k̄on n̄ dezin̄o

gur̄o k̄è ma n̄ k̄ū n̄ ōo

ma n̄ b̄óε Igipiti bàro.

Zaake ās̄e zε k̄on ma bà kuunañooro,

ben ma n̄ t̄on.

10 Ma bà kuuna k̄on Isarailin̄o gur̄o beeen̄o gb̄era ȳan ȳè:

Mé ma dokaȳan̄o dañ̄e n̄ n̄s̄e guu,

mé k̄ē n̄ sw̄ēa.

Méḡs̄ de n̄ Luda ũ,

aṣégō de ma gbēno ũ.

¹¹ Aṣ gbēke é yā dada a daanero,
aṣ gbēke é ma dōna da a gbēnero,
zaake aṣ pínghi égō ma dōme,
né féte gbēnsi ń pínghi.

¹² Mé sùu kényo kōn ń taarino,
mé ń durunno yā da doro.

¹³ Kè Luda bà kuunaño dufu pì yā ò, à à káakupò zi bò. Pó kè zi kù à bùsa, à kpana guuzi zàro.

9

Luda bà kuunaño zi sa'ona

¹ Luda bà kuunaño káaku dōnzi zékpæno vī kōn Ludakukii kè kú tōtæo.

² Fitia kōn teebu kè wè burædi káæa Ludaeno kú gānu kè wè be guu kè kú adonan.

³ Kpéne kè wè be Ludakukii pì kú lábure plaadee kpæe.

⁴ À guun tuaetiti kpatakii kè wà pì kōn vurao kún kōn Luda bà kuunaño àkpati kè vura kúæa mámmam-o. Vura loo kè mana kú à guu kú àkpati pì guu kōn Aruna gò kè lá bōro kùo kōn Luda yādiæna gbè walaano.

⁵ Àkpati pì musu kerubu gakuideeno kú durunkænnekiila. Pó pino bokōtæna doodo gurōn yèro.

⁶ Lán aṣ kaena le, sa'orino ègō gēe gānun gèn baaagō aṣ ń sa'ona zīi ke.

⁷ Sa'oriki bé è gē kpétu gèn do wè doo guu, bensō è gē aru sairo. È aru pì fāfā a zīnda durun yānzi kōn a gbēno pó kè aṣo kè dōnasaikæe guuo.

⁸ Luda Ninii e odoawe, gurō kè kpé káaku pì kuu, Ludakuki zé wēnaro.

⁹ Beee e yā lækōziwe kōn tia yāo à bè, pó kè dōnziri è Luda gbaano kōn sa'opo kè è kpáano è fō à à kù ke gbāa mámmamlo.

¹⁰ Yā diæna pino né mèbaayāme. Póble kōn íminao kōn gbāsibona bori sānda pínghio yāme. Wà diæ ai zé dufu gurō gō káme.

Luda bà kuunaño dufu sa'ona

¹¹ Ben Kirisi mò yā maaa kè kà tiaa sa'oriki ũ. À gē bisakutaa kè bíta bensō à papana de à káakupolaa guu, kè gbēntee bé à doro, anduna kèki pón soro.

¹² Èe gē Ludakuiin kōn blè ke zù aruoro, à gē kōn a zīnda aruo gèn dome, à gbēno bòo ai gurō pínghi.

¹³ Zaake wè blè aru kōn zùsware aruo kōn zùnunu kè wà kpàta túbuo fāfā gbē kè aṣo gbāsīnoa wà gbāsī bōoŋgu,

¹⁴ weé Kirisi pó o do? À a zīnda kpà Ludaa see sai kōn Ninii kè ègō kuu ai gurō pínghi gbāaao. À aru è wa swè pípiwe bōna kekææna gè pino guu, le wà zīi ke Luda Wèndidæne.

¹⁵ Beee yānzi Kirisi bé Luda bà kuunaño dufu yākekæri ũ, le gbē kè Luda ń sísinò auzenna kè à à lé gbè e yānzi. À gà le à ń bo, à taari kè aṣo kè Luda bà kuunaño zi yā musuno kēñne.

¹⁶ Tó wà yezi wà zīi ke gbē légbædiænaa, sé wàgō dō sānsān kè adee gà,

¹⁷ zaake gaa gberan légbæ ègō gbāaa vī. Tó légbædieri kpé bæe, légbæ ègō gbāaro.

¹⁸ Beee yānzin wè Luda bà kuunaño káakupò pì kya ke aru sairo.

¹⁹ Kè Musa doka yādiænano ò baade pínghi wáa, à sākā tēa zónzon kōn sēsōvlāao sè à zò zùswarene bōro kōn blèkofii aru kè wà yākōte kōn íoa, à fāfā Musa dokaa kōn gbēno do ń pínghi

²⁰ à bè, Luda bà kuunaño arun gwe, kè à diæare à kūna.

²¹ Len Musa aru fāfā bisakutaaa kōn sa'ona zīkebōno do pínghi.

²² Doka guu aru bé è gbāsī bọ́ pọ́ paride píngin. Arukwεena sai durunno kēnnena kuuro.

Kirisi a zīnda kpà sa'opo ũ durun mīdena yānzi

²³ Zaake à kō sio wà gbāsī bọ́ pọ́ kè kú ludambεε taka pìnɔn lán beee bà, sa'opo kè de beelaa kō sī kōn ludambεε pọ́ pìnɔ.

²⁴ Zaake Kirisi e gē Ludakukii taka kè gbēntee dònlo, à gē à yāpuradeen ludambεε, guu kè à kún tia wa Zenyodee ũ Luda aezi.

²⁵ Sa'oriki è gē Ludakukiin kōn pókāde aruo wè kōn wèo, mōde Kirisi e gē le à a zīnda kpá gèn baaagō yānzīro.

²⁶ Tó èe ke lero, le èe nawēa kee gèn baaagō zaa andunakaεgurɔ. Yāpuraa guu à mò gèn dome gurɔ kè anduna kà a kákīia sa, à a zīnda kpà sa'opo ũ, le à durun mī de.

²⁷ Ludaa diε gbēntee nε à ga gèn do, gbasa à yākpae keo,

²⁸ len Kirisi a zīnda kpà gèn do le, à gbē pariinɔ durun di a mīa. Eé εara à mó à gèn plaadeeo, èe ke durun yānzīn doro, le à gbē kè aō wéε dōzinɔ mī sí yānzime.

10

¹ Musa doka né yā maaa kè èe mōo takamε, èe ke yā pìnlo. Beee yānzi sa dōnkō pì ona gèn baaagō wè kōn wèo è fō à gbē kè aōε sōo Ludazinɔ ke papana zikiro.

² Tó saa pì ona gbāsī bọ́ dōnzirinɔn gèn do ai gurɔ píngime yā, le aō kù kè gbāa, wà à ona tò.

³ Yāpuraa guu sa'ona pì bé è gbēnɔ durun yā dōngu wè kōn wèo.

⁴ Zaake zùsware kōn blèkofliio aru è fō à durun kēmīma zikiro.

⁵ Beee yānzi kè Kirisi e mōo anduna guu, à bè Ludanε:

Ŋ ye sa'opo ke gbaaziro,

ben n gbēntee mē kēmε.

⁶ Sa'po kè wè ká tén à té kū

kōn sa'opo kè wè o durun yā musuo

è kēnnεro.

⁷ Ben ma bè: Maè kè!

Lán wà kē takadan ma yā musu nà,

ma mō n poyezi kemε, Luda.

⁸ Káaku gīa à bè, sa'ona kōn gbaao kōn saa kè wè ká tén à té kūo kōn saa kè wè o durun yā musuo è ká Ludanero, à yeziro, baa kè doka bé à diε.

⁹ Ben à bè, áε kè, a mō à poyezi kemε. À à káakupɔ kpà kpadozi à plaade diena yānzi.

¹⁰ Luda poyezi pì kēna guu Yesu Kirisi a zīnda kpà sa'opo ũ gèn do, à tò wá kú adona Luda gbēnɔ ũ.

¹¹ Gurɔ píngi sa'orinɔ ègō kú n zī guumε, aōgō sa dōnkō kè è fō à durun kēñne zikiroo oo gèn baaagō.

¹² Kirisi sō saa ò durun yānzi gèn dome ai gurɔ píngi, ben à gāa à vεε Luda ɔplaazi.

¹³ Zaa gurɔ beean à kú gwe, èe dāa Luda a ibεenɔ keare a tinti ũ.

¹⁴ Zaake sa'ona gèn doo pì guu, à tò gbē kè à gbāsī bōngunɔ gō papana ai gurɔ píngi.

¹⁵ Luda Nini εara èe yā pì oowe dō à bè:

¹⁶ Ma bà kuunañyo gurɔ beeenɔ gbera yān yè:

Mé ma dokayānɔ dañne n nōse guu,

mé kē n swēa.

¹⁷ Gbasa à bè:

Mé n durun kōn n taarinɔ yā da doro.

¹⁸ Lán à n durun kēñne nà, sa'ona n yānzi zé vī doro.

Wà sō Ludazi

19 Beee yānzi ma gbēno, kōn Yesu aru gbāaao wá gēna Ludakukiin zé vī kōn swèo kpaena,

20 zaake à wèndi zé dufu bōwe a mè gāzī à gèwao lábure kpεε.

21 Lán wá sa'ori ìsi vī nà Luda uakūri ũ,

22 wà sō Ludazi kōn nòseo do kōn à náanekena seka saio kōn swè kè wà pìpi wà taari laasuu bō à guuo kōn mè kè wà à zú ò kōn í wásawasao.

23 Wàgō tāmāa kè wa zεo kūna gíngin, zaake Luda à lé gbè, bensō à náane vī.

24 Wà làakari dōkōa, wà té ká kōn yenzi kōn maakenaoyā musu.

25 Wàton pā kpá wa kakōanazi lán gbēkeno è ke nàro. Wà lé dakōa, atēnsa lán á è Dii suguroo e kaa kīi nà.

26 Tó wa yāpuraa mà wá dō, tó wá kpé wée durun keε gīanzi, sa'ona kè eé durun kēwa kuu dōro.

27 Pó kè gōwee bé à de wàgō wée dōo yākpaezi ũ kōn swèkēnguo kōn té gbāaa kè eé Luda ibeeno kaateo.

28 Wè gbè kè gī Musa doka dazi de à wée gwana sai gōon plaa ke aagō sèedakena musu.

29 Tó gbè kèse pèe Luda Néa, ben à kya kà Luda bà kuunaño aru kè à gbāsī bōagun, ben à Nini Gbēkekenneri sōsō, àgō dō kè à wétāmāa égō bíta de beeela maamaa.

30 Zaake wá yā kèkii òri dō à bè, ámbé é gēe bońma, ámbé é fīa bońne. Wà bè dō, Dii é yākpae ke kōn a gbēno.

31 Yā pāsīme, tó n leε n da Luda Wèndide ozi.

32 À laasuu lé a kuuna yāaa. A wéekēna gbera a nawēa fō a ozi bíta kana guu.

33 Zīkeno wè a sōsō, wè wée tāawa parii guu. Zīkeno eè ze kōn gbè kè wèe wée tāamāa lán beee bāno.

34 A pisinano wènda dō. Kè wà a póno siawa, a wezi kōn ponnaao, zaake á dō kè a auziki maaa kè eégō kuu ai guroo píngi vī.

35 Beee yānzi àton tó a wórongo kè àre vīare bíta kēawaro.

36 Séde àgō mena vī, le à pó kè Luda à lé gbè e à poyezi kēna gbera.

37 Zaake à gō féteme, eé gī kero,

kè gbè kè èe moo é pita.

38 Gbè maaa égō kuu ma náane kè èe keε yānzi,

mōde tó à sòkpa kpεε, ma pōo égō nnaro.

39 Gbè kè aōe bōru kpεε aō n zīnda kaatenon wa ũro. Gbè kè aō Luda náane kè aō mīsina ènon wa ũ.

11

Gbè káakuno ludanaanekena

1 Ludanaanekenan tāmāadōnaa seka sai ũ, yā kè wè wée siàlero sina yāpuraa ũ.

2 Gbè káakuno ludanaanekena bé à tò Luda n sáabu kpà.

3 Wa ludanaanekena bé à tò wá dō kè à yā'ona bé à anduna kàe. Pó kè wè wée siàleroon à pó kè wè wée siàle kèo.

4 Abila ludanaanekena bé à tò à sa'ona Ludaa maaa dè Kaini póla. À ludanaanekena yānzin Luda à sáabu kpàzi, à à diε gbè maaa ũ, ben à à gbaa si. Baa kè à gà, wá kpé wée à yā maa Luda náane kè à kè pì yānzi.

5 Enoku ludanaanekena bé à tò Luda à sè, le àton garo yānzi. Wèe à e dōro, kè Luda à sè bōna anduna guu yānzi. Ai Luda gō gá à sé, à à sáabu kpà, à bè à yā kàare.

6 Gbèke yā è ká Ludane à náanekena sairo. Séde gbè kè èe sōzi sí kè à kuu bensō è fīa bo a kii weterinone.

⁷ Kè Luda lé dà Nuua yā kè wèe e yāroo musu, ben à Luda náane kè, à à yā mà, à góro'ite kè, à a uadeenò mì sio. À ludanaanekena bé à tò yā vèe andunaa, bensõ Ludaa tò yā bòo nna a náane kè à kè pì yānzi.

⁸ Kè Luda Ibraĩ sisi le à gá b̀usu kè é kpáa àgõ v̄i guu, ben Ibraĩ Luda náane kè, à Luda yā pì mà. À b̀ò be, baa kè à guu kè èe gaan pì d̄sro.

⁹ À Luda náane kè, ben à beε p̄eε bisakutaa ũ b̀usu kè Luda à lé gb̄ēneε pì guu nibò ũ. Lemε d̀o Isaaku k̄õn Yakubuo, zaake Luda légb̄ena pì ḡõ ñ p̄õ ũme.

¹⁰ Zaake w̄ete kè Ludaa k̄ae à b̀ò à k̄as̄apeenan Ibraĩ w̄ee d̀ozi.

¹¹ Sara ludanaanekena bé à tò à zé è à nò s̄i, baa kè p̄aaame, bensõ à zi k̄ũ, zaake à d̄õ kè Luda kè lé gb̄ēare náane v̄i.

¹² Baa kè à zi k̄ũ, ḡõgb̄e m̄en doo pì borii kè pari lán s̄os̄on̄en̄o ke ísiale b̀usu'aat̄e bà, weé f̄õ wà à lé d̄sro.

¹³ Gb̄ē p̄in̄o ḡaga ñ p̄ingi ñ ludanaanekena guu, p̄õ kè à à lé gb̄ēñ̄en̄o ena sai. Aõ è k̄aaa wà gb̄aake kp̄azi. Aõ bè, nibò k̄õn b̀am̄on̄on̄ ñ ũ anduna guu kè.

¹⁴ Gb̄ē kè aõ è o leen̄o e d̀oaw̄e kè wèe ñ z̄inda b̀usu nii deεme.

¹⁵ Tó b̀usu kè aõ b̀on̄ begen aȭe keε yā, le aõ zé è aõ èara wà tà gwe.

¹⁶ M̄ode b̀usu kè maa de beeelaan aȭe à nii deε, àmbe ludambe p̄õ ũ. Beee yānzi tó wà Luda s̄isi ñ Luda ũ, è keεe w̄iyā ũro, zaake à w̄etedaa k̄ae ñ p̄õ ũ.

¹⁷⁻¹⁸ Kè Luda Ibraĩ ȳò à gwà, ben Ibraĩ Luda náane kè, à Isaaku kp̄a sa'op̄o ũ. Luda lé gb̄ēneε yā à bè, Isaaku boriin̄on̄ weégae beε a boriin̄o ũ. Baa k̄õn beeeo à zè k̄õn a né m̄en doo pì kpanao.

¹⁹ À s̄i kè Luda gb̄aaa é f̄õ à ḡen̄o f̄eε b̀ona gaan, ben à de lándõ wà be à èara à Isaaku è b̀ona gaan bà.

²⁰ Isaaku Luda náane kè, ben à sa'ole kè Yakubu k̄õn Isauone.

²¹ Kè Yakubu kú gaa léz̄i, ben à Luda náane kè, à sa'ole kè Yusufu n̄en̄on̄e, ben à gb̄aa è a gòa à d̄onzi kè.

²² Kè Yusufu kà gana, ben à Luda náane kè, à Isarailin̄o b̀ona Igipiti yā ò k̄õn lán aõé ke k̄õn à gèwao nà.

²³ Musa de k̄õn à dao Luda náane kè, ben aõ à ùte ai m̄o aagõ à ina gbera, kè aõ è à àisi maa yānzi. Aȭe v̄ia ke doka kè Fili'auna dienero.

²⁴ Kè Musa bíta k̄ũ, ben à Luda náane kè, à ḡizi wà à sísi Fili'auna n̄en̄ogb̄e né ũ.

²⁵ À s̄i wà w̄ee t̄aawa k̄õn Luda gb̄en̄o de kuuna k̄õn p̄onnaao durun guu gur̄o plaaala.

²⁶ À diε kè w̄i kè wè dar̄ma Kirisi yānzi de Igipiti auzikila, zaake ziaa z̄i láadan à w̄ee k̄úa.

²⁷ À ludanaanekena bé à tò à b̀ò Igipiti, èe v̄ia ke Fili'auna p̄of̄en̄ero, à zè ḡingin lándõ à Luda kè wè e k̄õn w̄eεoroò è bà.

²⁸ À ludanaanekena bé à tò à Banla z̄ibaa diε k̄õn aru m̄amana kp̄eεle ḡũao, le malaika gb̄ēd̄ēd̄eri tón̄ o ke ñ daudun̄aro yānzi.

²⁹ Isarailin̄o Luda náane kè, aõ bik̄ũ Isia T̄ēaaa lán t̄ōte kori bà. Kè Igipitin̄o ȳò le, ben í dàñla.

³⁰ Isarailin̄o Luda náane kè, aõ t̄aa ò wà liga Yerikozi ai gur̄o sw̄eεplaa, ben à b̄i kwè.

³¹ Kaarua Rahabu Luda náane kè, à gu'asiigwarin̄o diε à ñ gwá maamaa, ben èe kaate k̄õn ludayādarisain̄oro.

³² Mé be dia d̀o? Mé zé e mà Gid̄on̄ yā oro ke Baraki ke Samus̄i ke Yefeta ke Dauda ke Samuēli ke annabin̄o.

³³ Aõ Luda náane kè, ben aõ z̄i bl̄è k̄inan̄o, aõ yā ḡõḡõ gb̄en̄on̄e a zéa, aõ lé kè Ludaa gb̄ēñ̄e gbè è, aõ m̄usun̄o lé n̄ak̄õa,

³⁴ aõ té pāsĩ dè, aõ bò fēdaa lézĩ, aõ gbāaa è n gbāasaikεε guu, aõ pāsĩ kù zĩ guu, aõ pè bori pānde zĩkpεεna,

³⁵ aõ nɔgbēnɔ né gènɔ fεε bɔna gaan aõ kpàmma. Wà mè ò n gbēkenɔa, ben aõ gizi wà n gbare, le wà fεε bɔna gaan wà bɔ maa yānzi.

³⁶ Wà n gbēkenɔ fabò, wà n gbē kɔn flāo. Wà mò kà n gbēkenɔa, wà n ká kpésiaan.

³⁷ Wà n pápa gbèò wà n déde, wà n zōkōre plaa kɔn sagasigio, wà n déde kɔn fēdaao. Aõ taa ò sã báa kɔn blè báao dana. Aõ gò kori, wà wée tām̄ma, wà ãa dàmma.

³⁸ Anduna kuuna e kō sínyoro. Aõ likōaa zò sèn kɔn kpiii musunɔ, aõ kú gbèwεεnɔ kɔn kokotēwεεnɔ guu.

³⁹ Baa kè Luda gbē pìnɔ sáabu kpà n píngi a náane kè aõ kè yānzi, aõe pò kè à à lé gbēñne ero,

⁴⁰ Luda gĩake à diε, wà gwena maaa e de n pólaa, le aõtongõ papana wa sairo.

12

Luda a gbēnɔ totona

¹ Beee yānzi wapinɔ se, lán sèedadeenɔ diwazi nà le, wà ɔ kpá pò kè è kpáweenɔzi kɔn durun kè è wa kakūn aagao píngi, wà bàkpakōsōna kè Ludaa diewe lé kɔn menao.

² Wà wée pé Yesua kè bò kɔn wa ludanaanekena zéo bensõ à zé pì kè papana. À gana lía fò, èe à wíyã daro pɔnnaa kè dianane ena yānzi, ben à gàa à vée Luda kíblekita ɔplazi.

³ À laasuu lé à yāa, lán à mena fò kɔn durunkeri kè aõ íbetε beee taka kpàonɔ, le àton kpasa a kã garo yānzi.

⁴ Zaake a ɔsikana kɔn durun-o guu, ée ze a gi ai a gaa a gaoro.

⁵ Nòseyĩkũyã kè wà òare lán nénɔ bà sàagun yó? Wà bè:

Ma né, tó Dii e n totoo, nton diε pãro.

Tó à kpàkēnzi, nton tó n kã garo.

⁶ Zaake gbē kè Dii yezin è toto, è wée tã gbē kè à sì a né ũua.

⁷ À wétām̄ma diε totona ũ. Luda bé èe beee keare, kè à nénɔn a ũ yānzi. Né kee kuu kè à de gí à à totozió?

⁸ Tó èe a toto lán a né kpaaanɔ bàro, èndē à nénɔn a ũro, gitasɔtonenɔn a ũ.

⁹ Wá denɔ vĩ anduna kè aõ wa toto, ben wa n yã mà. Lán à de le nà, wà mì sie wa ninii Denε de beeela wàgõ kuu.

¹⁰ Wa denɔ wa toto gurɔplaapɔ ũ aõ òndõ lén. Luda è wa toto wa kaarana yānzimε, le wa kuuna e àgõ adona lán à bà.

¹¹ Totonaa kee pɔnnaa vĩ a gurɔaro, sé pɔsɔiaa, mɔde gbē kè totona pì n kékenɔ è à gbè e zãa bɔna maa kɔn aafiao ũ.

¹² Beee yānzi à a ɔ kè aõ gò dɔazinɔ kɔn a gbá kè aõ gò teenɔ gba gbāaa,

¹³ à zé sé súusu, le amɔa kè ée tōtεεnɔ tón kō kũro, aõ gõ kɔn aafiao.

¹⁴ À wete àgõ nna kɔn baade píngio, a kuuna gõ adona, zaake tó gbē kuuna adonaro, eé Dii ero.

¹⁵ À làakari ke, a gbēke tón kora Luda gbēkekennεnazi à gõ fĩndio'a ũ a té, à ãa da gbēnɔa pari à n yakaro.

¹⁶ A gbēke tóngõ de pãpãkeri ke ludayãdarisai ũ lán Isau bàro. À a daudukεze yà pò gèn do blena yānzi.

¹⁷ Á dõ kè à sa'ole wete a dea zãa, ben Luda gine. Baa kè à wete kɔn wée'io, èe zé e à yã kè à kè liero.

Luda bà kuunaño zi kɔn à dufuo

¹⁸ Èe ke Sinai kpììì kè weé f̄ wà ɔ kean a s̄ziro, kè èe té k̄u à gusiaa v̄i k̄n gu bùgubuguo k̄n zàga'iao

¹⁹ k̄n kākāki'ɔ k̄n Luda kòto gbāao. Kè Isarailinɔ kòto pì mà, ā agbaa kpàne wà bè àton yāke oñne d̄ro,

²⁰ zaake āé yā kè à diēne kèkii f̄ro à bè: Baa pókādee bé à nà kpììì p̄ia, wà pápa gbèò wà de.

²¹ Luda pitana pì né v̄ia yāme maamaa ai Musa bè, v̄ia a k̄u, ée lugalugaa.

²² M̄de a s̄ Zayon kpìiizi k̄n Luda Wèndide wéte Yerusalemu kè kú musuo k̄n à malaika paripariì kè ā kakōana gweenɔ

²³ k̄n daudu kè ā tó kēna gweenɔ kakōanao k̄n Luda kè de gbē s̄anda p̄ingi yākpakeri ūuo k̄n gèwāa gbē maaa kè ā ḡō papananɔ

²⁴ k̄n Yesu kè de Luda bà kuunaño dufu yākekeri ūuo k̄n à aru fāfāna kè èe yā maaa oo de Abila pólāao.

²⁵ À làakari ke àton gí yā'ori pì yā maziro. Lán gbē kè ā gí Luda lédamma mazi t̄ote kènɔ e b̄ro nà, wapinɔ se, lán Ludaa e lé daawa zaa musu, tó wa kpeε l̄ne, weé wa p̄o d̄ó?

²⁶ À kòto t̄ote lùgaluga yā, ben à lé gbē à bè, é guu lugaluga ḡen do d̄, èe ke t̄ote adonlo, k̄n musuome sa.

²⁷ Kè à bè, ḡen do d̄, beee e beewe Luda pókēna kè eé lugalugaa p̄inɔ é gē zélame, le p̄o kè èe lugaroonɔ e àḡō kuu.

²⁸ Beee yānzi lán wée kpata kè èe nigāroo blee nà, wà Luda sáabu kpá, wàḡō d̄nzi keene lán à yezi nà, wàḡō m̄i siēne v̄iakenane guu.

²⁹ Zaake wa Luda né té kè èe k̄m̄mame.

13

Lédamma

¹ À wée t̄a àḡō gbēkeε v̄i k̄o.

² À làakari d̄o nib̄yaarikēnaa, zaake len gbēkenɔ malaikanɔ yàari kè d̄ona sai le.

³ À tó gbē kè wà n̄ ká kpésiaa guunɔ yā d̄agu lán á kúnyo kpésiaan bà, k̄n gbē kè wée t̄am̄manɔ, lán ámbe wée wée t̄aaawa bà.

⁴ Baade gae n̄sena da yā bèedee ū. Āton n̄ daekii gbāsī kpáro, zaake Luda é yākpae ke k̄n zinakerinɔ k̄n p̄ap̄akerinɔ.

⁵ Yena ɔzi tón d̄are aero. À ze k̄n p̄o kè á v̄io, zaake Luda bè:

Mé n tónlo,

mé p̄a kpanzi zikiro.

⁶ Beee yānzi weé kùgbāaa ke wà be:

Diin ma d̄nleri ū,

v̄ia é ma k̄uro.

Bón gbēntee é f̄ à kemε?

Sa yāpura ona

⁷ À tó a d̄n'aedee kè ā Luda yā òareenɔ yā d̄agu. À n̄ kuuna tàasi ke ai à léa à Luda náane ke lán n̄ bà.

⁸ Yesu Kirisi d̄n̄k̄ō ḡia k̄n gbāao ai gurɔ p̄ingi.

⁹ Àton tó wà a s̄ās̄a k̄n yā nib̄o pari dannenan̄oro. À maa wa swègbāaa e Luda gbēkeε guu, èe ke sa'op̄ble yā kè èe àre ke ke gbē kè ā zèon̄neronlo.

¹⁰ Bisakuta sa'orinɔ zé v̄i wà sa'okii kè wá v̄i p̄oble blero.

¹¹ Sa'oriki é gē Ludakukiin k̄n tub̄o aruo durun̄n̄o kēnn̄ena yānzi, ben wè à gē kpata bùra kpeε.

¹² Beee yānzi Yesu gá wéte kpeε se, à gbāsī b̄o gbēn̄on k̄n a z̄inda aruo.

13 Wà bɔ wà gá à kiia bùra kpɛɛ, wí wa kũo se.

14 Zaake wá wéte kè eégɔ kuu vĩ kèro, wéte kè èe mɔɔn wa wée dɔzi.

15 Beee yānzi wàgɔ Luda sáabu kpá yāana sai Yesu gāzĩ wa sa'ona ũ. Gbaa kè à sisirino è mɔn gwe.

16 À làakari dɔ maakena kɔn kɔgbɛkenaoa. Sa beee taka ona bé è ká Ludanɛ.

17 À a dɔn'aadeenɔ yā ma à mì sieñne, le aɔ e wà zĩ ke kɔn pɔnnaao, zaake aɔ dɛ gbɛ kè aɔé n zĩ yā tɔkɛ Ludanɛnɔ ũ. Tó aɔe zĩ ke kɔn lésuuo, eé àre kearero.

Lézammana

18 À adua kewe. Yákee e wa swè vĩro, weégɔ yezi wàgɔ kú wa dɔrɔa yā píngi guu.

19 Má wée keawa à adua kemɛ, atēnsa mà e mà mó a kiia kpakpaa.

20 Luda Aafiade kè wa Dii Yesu fɛɛ bɔna gaan sādāriki ũ a bà kuunawao guro píngi aru gāzĩ,

21 à a keke kɔn maa píngio, le à à pɔyezi ke à yā kè kàne ke wa guu Yesu Kirisi gāzĩ. Àmbe à gakuí vĩ guro píngi, aami.

22 Ma gbɛnɔ, ma wée kèawa àgɔ lédamma yā pì kũna kɔn menao, zaake takada kè má kèaree bitaro.

23 Àgɔ dɔ kè wà wa gbɛndo Timɔti gbàre. Tó à kà kè tia, wé mó a gwa lɛdo.

24 À ì kpá a dɔn'aadeenɔa n píngi kɔn Luda gbɛnɔ píngi. Itali bùsudeenɔ ì kpàawa.

25 Luda gbɛkɛɛ keare a píngi.

YEMISI

Yṣagwana

¹ Yemisi, Luda kṣn Dii Yesu Kirisio zḡbleri bé à ì kpà Isaraili bori kuri awεεplaaa kè aṣḡ fāakṣananḡa.

² Ma gbēnḡ, nawēa borii pari. À pḡ kè eé a lee die pḡnna yā ũ,

³ zaake á dṣ kè a ludanaanekena yṣagwana é mēna iare.

⁴ À tó mēna papaawa, le àgḡ de gbē kāsaranḡ ũ wāsawasa yāke kēsānaawaa sai.

⁵ Tó ṡndṡḡ e kēsāa a gbēkea, à wée ke Ludaa, eé à gba, zaake è baade píngi gba pḡ nḡseo do taari'ena sai.

⁶ Tó à wée kēa sḡ, à à náane ke seka sai, zaake sekadee de lán ko vlāa bàme. Guu kè ãa kàkan, gwen è gbēen.

⁷ Gbē beee taka tóngḡ daa é pḡ e Diiaro,

⁸ zaake à nḡse kuu plaplaame, ben ègḡ seka kee yā kè èe kee guu píngi.

⁹ Takaasidee kè kú wa té pḡnnaa ke, kè Luda à sè lezī yānzi.

¹⁰ Auzikidee pḡnnaa ke, kè Luda à bùsa yānzi, zaake auzikideenḡ é gē zéla lán lávu kwēna bàme.

¹¹ Ḳfántē è fēe kṣn à puusu gbāaaḡ, à lá è kori kū à vú è kwé à maakēe è yāa. Len auzikidee é kpá guuzi a bḡkṡtenanḡ guu le.

¹² Aubarikadeen gbē kè è yṣagwana fḡ ũ, zaake à bḡna maaa gberan Luda é auzenna kè à à lé gbè gbē kè aṣḡ yeazinḡne kenε yàari ũ.

¹³ Tó yṣagwana gbē lè, àton be Ludanlo, zaake weé fḡ wà Luda yḡ wà gwa kṣn à zaaaoro, bensḡ àpi è gbēke yḡ à gwa kṣn à zaaaoro.

¹⁴ Baade yṣagwana è bḡ à pḡnidēna kiiame, ben è à wée ble à à gáε.

¹⁵ Ben pḡnidēna pì è nḡ sí à né i durun ũ. Tó durun bíta kù sḡ, è gaa ime.

¹⁶ Ma gbē yenzideenḡ, àton a zīnda sāsāro.

¹⁷ Gba maa wāsawasa píngi è bḡ musu De Luda pḡ gupurinḡ Kèri kiiame. È liero, à gupura'i è lagoro.

¹⁸ À pḡyezi guu à wa i kṣn a yā yāpuradeeo, le wà e wàgḡ aε à pḡkenanḡ té.

Yamana kṣn à kenao

¹⁹ Ma gbē yenzideenḡ, à yā kè ma. Àgae yā ma kpakpaa a píngi, mḡde àton yā o kpakpaaro, àtongae pḡ fē kpakpaaro.

²⁰ Zaake gbēntee pḡfē è mó kṣn yā maaa kè Ludaa yezioro.

²¹ Beee yānzi à ḡ kpá dà zaaa kṣn yā pásī kè dàgulaanḡzi píngi. À yā kè wà tḡ a swēn, kè eé fḡ à a mì sí sí kṣn zīndabusanao.

²² Àton a zīnda sāsāro, àton yā pì ma kṣn swāo pāro, à zīi kea.

²³ Zaake gbē kè è yā ma, ben è zīi keoroo de lán gbē kè èe a zīnda gwaa dígi guu bàme.

²⁴ À zīnda gwana gbera, tó à gē zéla, lán à de nà è sán gḡḡme.

²⁵ Gbē kè wée té Luda doka papanazi kè è tó wà gḡ wēenenḡ ũ, ben ègḡ gaaḡ aε, è ma à sánlo, è zīi keame, Luda é aubarika da adeen à yākenan.

²⁶ Tó gbē a zīnda diε dḡnziri ũ, ben è a lé fḡro, èe a zīnda kekεεme, èe dḡnzi kee pāme.

²⁷ Dḡnzikena wāsawasa kè taari vī De Ludaneroon yè: Wà tonenḡ kṣn gyaanḡḡ gwa aṣḡ wēndakεε guu, wàgḡ wa zīnda kūna dṡ gbāsī sai anduna yā musu.

2

Gbē wée gwana

¹ Ma gbēnḡ, amḡa kè eé wa Dii Gakuide Yesu Kirisi náane keenḡ, àton gbē wée gwaro.

² Tó gbē gè a kakōana guu vura tãnga kōn pókāsā tékenao dana, tó takaasidee kè bisa kāsā gbāsī dana gè se,

³ tó a wée té gbē kè pókāsā tékena danazi, tó a bène à mó à vée gumaaan, tó a bè takaasideene à gá à ze kãa, kesō à mó à vée a gbá sae,

⁴ ée kō tè boome, ée yā gwaa monafikion gweroo?

⁵ À ma, ma gbē yenzideeno. Luda gbē kè aō de gbāasaideeno ũ anduna gbēno se aōgō gbāa à náanekena guu, le wà kpata kè à à lé gbē gbē kè aō yezino ble.

⁶ Apino sō, ée gbāasaidee pino kpe bo. Auzikideeno bé wè gbāaa bleawaroo? Aōmbe aōe a gáe wà gáao yākpækékiiaroo?

⁷ Aōmbe aōe tó nnaa kè kúawaa yakaroo?

⁸ Luda doka mīdee bè àgō ye a gbēdaaazi lán a zīnda wēndi bà. Tó á yā pì kūna yāpura, ée yā kee a zéame.

⁹ Tó ée kō wée gwaa sō, ée durun keeme. Doka pì véeawa a gō taarideeno ũn gwe.

¹⁰ Zaake tó gbē doka kūna píngi, tó à fù mèn dooa, à gō taaridee ũ à píngi guume.

¹¹ Luda bè àton zina kero. À bè do àton gbē dero. Baa tó née zina kero, tó n gbē dè, n gō dokadarisaidee ũme.

¹² Amoa kè Luda é yā gōgōao doka kè è tó wà gō wēnenno ũu musu, àgae yā o àgae yā ke lán à kō siao nà.

¹³ Luda é yākpae ke kōn sūusaideeno sūu sai, mode yā é bo kōn sūudeeo nna.

Ludanaanekena kōn maakenao

¹⁴ Ma gbēno, tó gbē bè ée Luda náane kee, tó è pōke kero, bó yān gwee? Ludanaanekena beee taka é fō à à mì sí?

¹⁵ Tó a gbē mèn do, gōgbē ke nōgbē e pókāsāa kōn pōbleeo takaasi kee,

¹⁶ tó a gbēke bène: Luda n gba aafia! Nton tó ãa n dero! N pō ble n kã! Tó è wēndibadoo kpáaro, bōn beee ũu?

¹⁷ Lem se ludanaanekena ado pōkekesai né yā gème.

¹⁸ Tó gbē n bè, née Luda náane kee, bensō mée yā kee, mé benne, n n ludanaanekena pōkekesai doame, mé ma ludanaanekena doanne ma yākena guu.

¹⁹ N si kè Luda mèn dome. À maa. Baa tãano se, aō dō le, ben aōgō lugalugaa.

²⁰ Mīsaide! Pó kè tò ludanaanekena pōkekesai pã, ní yezi mà kãne n zī?

²¹ Kè wa dezi káaku Ibraĩ a né Isaaku kpà sa'opo ũ, yā e bo nna à yākena yānziroo?

²² N ès? À ludanaanekena kōn à yākenao kpákōzime. À yākena bé à à ludanaanekena bōezi.

²³ Ben Luda yā kèkii pàpa kè à bè, Ibraĩ Luda náane kè, ben Ludaa tò yā bōo nna a náane kè à kè yānzi. Ben wà tó kpàne Luda gbēna.

²⁴ Á ès? Yākena bé è tó yā bo gbēo nna, èe ke ludanaanekena adonlo.

²⁵ Lem do kaarua Rahabu kè nna kōn Ludao a yākena yānzi, gurō kè à gu'asiigwarino diè à ní gbare zé kpāi guu.

²⁶ Lán mè ninisai de gè ũ nà, len ludanaanekena pōkekesai de gè ũ le se.

3

Léřna

¹ Ma gbēno, àton ke yādannerino ũ pariuro, zaake á dō kè Luda é wée piti wa yādannerino yākpækégurō zī de gbē kpaano.

² Wa píngi weegō zāa yāa baaboreme. Tó gbē lé è à ásaruro kero, taarisaideeme, ée fō à a mè píngi gbāaa fō.

³ Weè aizi ká sōne, le à wa yā ma yānzime, ben weè à mile ble.

⁴ Kesõ à góro'ite gwa ísiaala. Baa kōn à bítakεεo kōn zàga'íã gbãaa kè è vuaò, à fíbo néngomε. Àmbe è à milε ble, ben à fíri è a poyezi danε.

⁵ Lemε sō, néne né mēgu néngomε, ben è íã dā kōn yā bítao.

À gwa lán té néngo è sè bíta kpáta nà.

⁶ Néne de lán té bàme, àmbe anduna zaaa ũ wa mè guu. È tó gbāsī gō kpá wa mēa píngi. Gèwáate bé è nakōre nénea, ben néne è té kpá wa anduna kuunan.

⁷ Gbēntee nòbòsētεno tòto kè píngi kōn bāano kōn pótáa'onkuseano kōn kpòno, à kpé èè kεε ai tia,

⁸ mōde gbēke è fō à a néne tòto kero. Àmbe pó zaaa kè è ze teεeroo ũ. À pana seweεtēo.

⁹ Nénen weè Dii wa De sáabu kpáo, ben weè εara wà gbēntee kè à kè lán a bà káo do.

¹⁰ Lé dōnkō pìn sáabukpana kōn gbēkanao è bōn. Ma gbēno, àtongō de lero.

¹¹ Íbókii è í nna kōn í kyàkyáo bō wèe dōnkō guu?

¹² Ma gbēno, kākā lí é né i kù ũs? Geepi lí é né i kākāa ũs? Lemε do íboki í sùkusukudee é í nnaa boro.

Ḷndō kè è bō musu

¹³ A té, dén yādōri Ḷndōdee ũu? À odoañne a kuuna maaa guu kōn a yākenano kōn zīndabusana kè è bō Ḷndō guuo.

¹⁴ Tó á nòsegōaano pásī kōn denlawetenao vī a swè guu sō, àton íã dāro, àton gí yāpuraaziro.

¹⁵ Ḷndō beee taka è bō musuro, anduna pómε, a dà pómε, Ibilisi pómε.

¹⁶ Zaake guu kè nòsegōaano kōn denlawetenao kún, gwen kōyāmasai kōn yā zaa píngio ègō kún.

¹⁷ Tó gbē Ḷndō kè è bō musu vī, káaku ègō gbāsī vīro, à gbera ègō yākete vīro, è a zīnda busañne, è gbē yā ma, à sūu papana kōn maakεnao. È gbē tè boro, bensō ègō mōnafiki vīro.

¹⁸ Íbetemideri è kena kōo nnaa tō, ben è yā maaa kē.

4

Gbēnnakpana kōn andunao

¹ Bó bé è swèe kōn leokpakōao da a tée? Aōè bō a poyezi kè aōe kōdεε kεε a mēguuno kiianloo?

² Èègō ye pōzi, mōde eè ero, ben eè gbē de. Eè pó ni de, ben eè pó kè ée pεεa lero. Ben è leokpakōa ke, eè swèe ke. Á vīro, kè eè wée ke Ludaaro yānzimε.

³ Tó à wée kè, eè ero, kè eè wée ke nòse maaaoro yānzimε, zaake eègō yezi à a bókōte ke a pónidenano guumε.

⁴ Náanesaideeno, á dō kè gbēnnakpana kōn andunao né íbetεkpana kōn Ludaonloo? Gbē kè yezi à ke anduna gbē ũu gō Luda íbεε ũmε.

⁵ Kè wà kè Luda yān wà bè, Ninii kè Ludaa dà wa guu nòsegōaano vī, ée daa yā pāameó?

⁶ Mōde gbēkεε kè Ludaa vīwao de beela, zaake wà kè Luda yān wà bè: Luda è íbetε kpá kōn íadārinō, mōde à gbēkεε vī kōn zīndabusarinō.

⁷ Beee yānzi à mì sie Ludanε. À gí Ibilisine, eé bàa síare.

⁸ À sō Ludazi, eé sōazi. Durunkεerinō, à o bō durunn. Nòseplaadeeno, à a swè pípi.

⁹ À sō do kōn pōsiaao kōn wēndāao. À a yādōna lie sōdōna ũ, à a pōnnaa lie nòseyakana ũ.

¹⁰ À a zīnda busa Dii aεzī, eé a sé lezī.

¹¹ Ma gbēno, àton kō tó zaaa síro. Gbē kè à a Yesude daa tó zaaa sì ke à à zaa bō, à Luda doka sèeda zaaa kè à à zaa bō. Tó n Luda doka zaa bō sō, à mārín n ũro, à zaaborín n ũ.

¹² Ludan dokadieri ũ kōn yākpakεerio. Àmbe à gbē mìsina kōn à kaatenao gbāa vī. Mpi sō, dén n ũ, ke neè n gbēdaaa zaa boo?

Luda bà b̄na

¹³ À yā ma sa, am̄a kè eè be, gb̄aa ke zia é gá m̄ewi, é v̄ēē gwe w̄è do, é laa tá à àre e.

¹⁴ Á yā kè eé a le ziaa d̄ó? Á d̄ó lán a w̄èndi de n̄á? Á de lán sukaa bàme. Tó à kpà f̄ete, ben è ḡē z̄éla ḡó.

¹⁵ Yā kè de à oon yè: Tó Dii wè, ben wá aafia, wé ke lán kè bà ke lán kè bà.

¹⁶ Tia s̄ó ée ãa d̄aa, a Luda bà b̄. Ìad̄ana beee taka borii maaro.

¹⁷ Gb̄ē kè maak̄ena d̄ó ben èe keroo durun kè.

5*Kp̄ak̄ena auzikideen̄zi*

¹ Am̄a auzikideen̄, à yā ma sa. À ó do à wii lé m̄ónzi kè eé a le yānzi.

² A auzikin̄ yāka, k̄òk̄on̄ a p̄ók̄āsāan̄ blè.

³ A ó k̄ōt̄ē kpà, ben à k̄ōt̄ēk̄pana p̄i é a da yān, eé a m̄è piti lán té bà. A auziki zi di gur̄o z̄āan̄a.

⁴ À ma! A kp̄asek̄eri kè ā a bura p̄ón̄ k̄èareen̄ blè, ben ó p̄i yā Luda kii lè. P̄ók̄eri p̄in̄ wiip̄ena ḡè Dii Z̄ik̄pede swān.

⁵ A a m̄è nnaa mà t̄ōt̄e kè a p̄oyeziyāk̄ena guu. A m̄è kpà kaategur̄o p̄ó ũ.

⁶ A yā dà gb̄ē maaan̄la a ñ de de, āōe ḡíarero.

M̄ena

⁷ Beee yānzi ma gb̄ēn̄, àḡō m̄ēnaa ai Dii m̄ógur̄o z̄i. À gwa lán búbari è a burap̄o bèede k̄ēgur̄o d̄ā nà. È m̄ena f̄ō zaa p̄ót̄ōt̄ōgur̄o ai kw̄ēē.

⁸ Ap̄in̄ s̄ó, à m̄ena f̄ō à ze gb̄āa, zaake Dii m̄ógur̄o kà k̄i.

⁹ Ma gb̄ēn̄, àton yākete kák̄ōziro, le Luda tón yāk̄p̄ae keaoro yānzi. Yāk̄p̄aek̄eri p̄i zena kp̄eēle fá!

¹⁰ Ma gb̄ēn̄, annabi kè ā yā ò yā k̄ōn Dii t̄ón̄, à m̄ena kè āō kè naw̄ēak̄ena guu z̄ékp̄ae sé.

¹¹ Weè be āō aubarika v̄i, kè āō m̄ena f̄ō yānzime. A Ayuba m̄enak̄ena baaru mà, á mà lán Dii k̄ēē nà z̄ā, zaake w̄ēnda k̄ōn s̄uuo papana Diia.

¹² At̄ēnsa ma gb̄ēn̄, àton la daro. Àton be á s̄i k̄ōn ludamb̄eēo ke t̄ōt̄eō kes̄ó p̄ó p̄āndeoro. À tó a eè ḡō eè. À tó a auo ḡō auo, le yā tón v̄ēēawaro yānzi.

Aduak̄ena ludanaan̄k̄ena guu

¹³ A gb̄ēkee e naw̄ēa keēó? À adua ke. A gb̄ēke p̄ó nnaó? À Luda s̄áabu kp̄á.

¹⁴ A gb̄ēkee e gyāa keēó? Adeē s̄osi gb̄ēns̄in̄ s̄isi āō adua keēē āō n̄ósi k̄úa k̄ōn Dii t̄ó.

¹⁵ Adua kè wà kè ludanaan̄k̄ena guu é gyāree p̄i k̄ēk̄ōa. Dii é à gba aafia. Tó à durun kè yā s̄ó, eé k̄ēē.

¹⁶ Beee yānzi à a durunn̄ ok̄ōn̄ à adua kek̄ōn̄, le à aafia e. Gb̄ē maaa aduak̄ena gb̄āa, è z̄i ke maamaa.

¹⁷ Iliá né gb̄ēnt̄eem̄ lán wa bà. À adua kè maamaa, le lou tón maro, ben lou e t̄ō t̄ōt̄eoro ai w̄è aaḡō k̄ōn m̄o sw̄ēdoōo.

¹⁸ À èara à adua kè do, ben lou'i b̄ò maamaa, t̄ōt̄e p̄óblee kè.

¹⁹ Ma gb̄ēn̄, tó a gb̄ē m̄èn doo kè yāpura z̄éa, ben a gb̄ēke èara à à dà z̄éa,

²⁰ àḡō d̄ó kè gb̄ē kè t̄ò durunk̄eri p̄i b̄ò s̄ās̄āzen à èara à s̄ù, à à s̄i gaaam̄, bens̄ó à lá kù durunn̄la pari.

PITA TAKADA KAAKU

Tāmaa kè è ń n̄eroo

¹ Mamoma Pita, Yesu Kirisi z̄iri bé à takada kè kè Luda gbē kè āo de nibon̄o ũ anduna kè guu, kè āo f̄aak̄ana bùsu kèkiin̄o guun̄one: P̄ontu, Galatia, Kapadosia, Asia k̄on Bitinia.

² De Luda ḡiake à a d̄o, ben à a se, a ḡo à p̄o ũ k̄on à Ninii gb̄aaao, le à mì sīe Yesu Kirisine, à aru a gb̄as̄i gogo. Luda gb̄eke k̄on aafiao kaaraare.

³ Wà Luda wa Dii Yesu Kirisi De s̄ábu kp̄á! À s̄u b̄ita guu à wa i dufu k̄on Yesu Kirisi f̄ena gaan gb̄aaao, ben wá tāmaa kè è ń n̄eroo v̄i,

⁴ zaake túbi kè dienaare ludamb̄ee p̄i è yakaro, è gb̄as̄i kp̄áro, à maa è ȳáaro.

⁵ Luda sorumi mà, le à a mì sí a náane kè ée kee ȳanzi, ben èe a d̄akpaa k̄on a gb̄aaao ai à gá b̄o m̄isina p̄io gupuraa guro z̄aan̄o.

⁶ Ée p̄onnaa kee k̄on yā p̄io, baa kè é nawēa ke ḡia féte ȳagwana bori s̄anda p̄ingi ȳanzi.

⁷ Lán wè vura maa d̄o té guu nà, len ȳagwana p̄in̄o e a ludanaanekena ȳo à gwa le, zaake a ludanaanekena p̄i b̄ee v̄i de vura kè à gakui è ȳála maama. Tó a b̄o maa, Luda é a s̄ábu kp̄á Yesu Kirisi suguro z̄i, eé a kpe da k̄on gakuio.

⁸ Baa kè ée à ero, á yezi. Baa kè ée w̄ee sīale zikiro, ée à náane kee, ben ée p̄onna b̄ita kè ḡe onalaa kee,

⁹ kè ée a ludanaanekena gb̄e ee a m̄isina ũ ȳanzi.

¹⁰ Annabin̄o ḡiake wà gb̄eke kè Luda é keao yā ò, āo m̄isina p̄i yā gwà, āo à tàasi kè.

¹¹ Kirisi Ninii kè kú ń guu ḡiake à nawēa kè Kirisi p̄i é kee òn̄ne k̄on gakui kè eé e à gberaa, ben āo w̄ete wà yā p̄i zé d̄o k̄on à guro.

¹² Ben Ludaa tò āo d̄o kè yā kè āo ee oo p̄i de ń guro p̄o ũro, a p̄ome. Tia sa baarunakparin̄o yā p̄i òare k̄on Luda Nini kè Luda p̄i z̄i b̄ona ludamb̄ee gb̄aaao. Baa malaikan̄o e osi kaa yā p̄i d̄onazi.

Kuuna adona

¹³ Beee ȳanzi à a laasuu vu iin, àḡo a z̄inda k̄una d̄o, a w̄ee ḡo d̄o gb̄eke kè Luda é keare Yesu Kirisi suguro z̄izi seka sai.

¹⁴ Lán á de Luda né kè āo è yā maan̄o ũ nà, àton tó dà zaaa kè á v̄i yā a w̄esiaguro òare aero.

¹⁵ Ludaa kú adoname. Lán à a sisi à a se nà, àḡo kú adona a ȳakena p̄ingi guu.

¹⁶ Zaake wà kè Luda yān wà b̄e:

Àḡo kú adona,

zaake má kú adoname.

¹⁷ Zaake Luda è ȳakpae ke k̄on baadeo a ȳakena ń w̄ee gwana sai, tó ée à sisii De, à v̄ia kene a nib̄okee guu kè.

¹⁸ Á d̄o lán Luda a b̄o kuuna kori kè de a f̄eakaarayā ũu guu nà. Ludaa e a bo k̄on p̄o kè à gakui è ȳaoro lán vura ke kondogi bà,

¹⁹ à a bo k̄on Kirisi aru gakuideeome, kè de lán s̄ane b̄oro kè b̄ogbe v̄iro à gb̄as̄i v̄iroo bà.

²⁰ Luda ḡiake à à dīe zaale èe anduna k̄aero, ben à b̄oore gupuraa guro z̄aa k̄en̄o z̄i.

²¹ Beee ȳanzin ée Luda náane keezi. Luda à b̄o gaan à gakui kp̄aa, le à e à a náane ke, a w̄ee ḡo d̄ozi.

²² Lán m̄isina ȳapuraane a gb̄as̄i ḡogo nà, ben á gb̄eke v̄i k̄o m̄onafiki sai, àḡo yek̄ozi k̄on n̄eseo do.

²³ Luda a i dufu k̄on a yā w̄endidee kè èḡo kuu gb̄aaao. Yā p̄i de p̄oborii kè è gaa ũro, p̄oborii kè è garoome.

²⁴ Baade p̄ingi de lán s̄e bàme,

aõ gakuì de lán sèvu bàme píngi.
 Sè è gaga, à vú è kwé,
 25 mɔde Dii yā ègõ kuu gurɔ sãnda píngi.
 Yā pì bé à de baaru nnaa kè wà kpàaree ũ.

2

Gbè wèndidee

1 Beee yānzi à yā zaa píngi tó kɔn egetona píngio kɔn mɔnafikio kɔn nòseḡḡaanɔ kɔn kɔyakanao.

2 Lán nèkpántɛnɔ ègõ yõ'i ni deɛ nà, àgõ Luda yā kè de lán zwi'ipu wásawasa bà ni deɛ le se, le à e à bíta kũ a misina zé guu,

3 tia sa kè á dõ kè Dii maa.

4 À sõzi, àmbe gbè wèndidee kè wà gizi ũ, mɔde Luda à sè bèedeɛ ũ.

5 Apinɔ sõ, àmbe gbè wèndidee kè Ludaa e a kpé èe booonɔ ũ. Àmbe à gbàgbàrinɔ ũ, eè saa kè è káne o kɔn à Ninii gbãaaoo Yesu Kirisi gāzĩ.

6 Zaake wà kè Luda yān wà bè:

N̄ gwa, mée gbè diɛɛ Zayɔn,

èdaɛgbɛ bèedeɛ kè má sè ũ.

Wí é gbè kè èe à náane keɛ kũro.

7 À de gbè bèedeɛ ũ amɔa kè ée à náane keɛnɔne, mɔde à de le gbè kè aõɔe à náane keeroonɔnero.

Gbè kè kpéborinɔ pã kpàzi

bé à gõ kpé gooda gbè mideɛ ũ.

8 Lemɛ dɔ à de:

Gbè kè wè gèn sía ũ,

gbèsi kè wè kpààla wà léɛ ũ.

Aõ gèn sía, kè aõɔe Luda yā daro yānzi. Len Ludaa diéñne le.

9 Àmbe borii kè Luda n̄ sɛnɔ ũ, kínanɔ kɔn sa'orinɔ ũ, à gbè kè aõ kú adonanɔ ũ, le àgae Luda kè à a sisi a bɔ gusiaan, à gèao a gupura bɔnsaɛ guu sáabu kpá.

10 Á de Luda gbèñɔ ũ yāro,

mɔde tia a gõ n̄ ũ.

Ludaa e sùu keao yāro,

mɔde tia à kèao.

Kuuna ludanaanekerisainɔ té

11 Ma gbè yenzideenɔ, lán á de nibɔ kɔn bàmɔnɔ ũ nà anduna kè guu, mée lé daawame, à mì kè a dà zaaa kè aõè zĩ káaonɔa.

12 Àgõ kuu gbè bèedeɛnɔ ũ kifinɔ té. Lemɛ baa tó aõ a diɛ zaakerinɔ ũ, tó aõ yā maaa kè ée keɛnɔ è, aõé Luda sáabu kpá gurɔ kè eé mójzi.

13 À mì sie ikodeɛ kè gbèntee diɛnɔne n̄ píngi Dii yānzi, kína kè gbãa vĩ deñlaan yoo,

14 ke gbãadeɛ kè à diɛ à wée tã zaakerinɔa à maakerinɔ sáabu kpá.

15 Luda pɔyezín yè: A yāmaakena sáabu é yõnkɔ wéesiadeenɔ lé yĩteñne.

16 Àgõ wèenɛnɔ ũ, mɔde àton tó a gõna wèenɛnɔ ũu gõare zaakena zé ũro. Àgõ kuu Luda zòblerinɔ ũ.

17 À bèè li gbè píngine. Àgõ ye a Yesude daanɔzi. À vĩa ke Ludane. À bèè lí kínane.

18 Zĩkerinɔ, à mì sie a diinɔne, à bítakeɛ dõñne yā píngi guu. Èe ke dii maa nòsedodeenɔne n̄tɛenlo, mɔde kɔn n̄ gbè pásinɔomɛ se.

19 Tó wà wée tàawa pã, tó a mɛna f̄ Luda yānzi, bee sáabu vĩare.

²⁰ Tó wà a gbě a taari yānzi, tó a mēna f̄, bee tó nnaa vī máa? Mòde tó a nawēa kè yā maaa kè á kè yānzi, tó a mēna f̄, Luda é a sáabu kpá.

²¹ Beee yānzin Luda a sisi à a sezi. Kirisi nawēa kèare, à zé òd̄oare, le àgō té à kèsēgbēzi yānzi.

²² Èe durun kero,
wèe ma à egeε tòro.

²³ Kè wà à s̄s̄, èe yā sínlaro. Kè à nawēa kè, èe yā pāsī ke oñnero, à zè k̄n Luda yākpæk̄eri maāaomε.

²⁴ Àmbe à wa durunn̄o dì a mià à gào lía, le wa bà tóngō kú k̄n durunn̄o d̄oro, wàgō kú maak̄ena guu. À flāgb̄en̄o bé wà wa gba aafia.

²⁵ Zaake a sāsā lán s̄aan̄o bà yā, ben a ae d̄o a D̄ari k̄n a D̄akparioa tia sa.

3

Kuuna k̄o

¹ N̄ogb̄en̄o s̄, à a z̄inda kpá a z̄an̄o. Tó aō gb̄eken̄o e Luda yā daaro, a kuuna é n̄ lie. Baa tó ée yāke oñnero,

² aō é kè á kuu gb̄āsī sai, bens̄o a a z̄inda kp̄ám̄ma.

³ Àton tó a n̄omaakeε gō m̄ebaa p̄o ūro, m̄itana ke n̄omaableb̄on̄o ke p̄ókāsādan̄an̄o yoo.

⁴ Mòde àgō de a n̄ose guu yā kè è yāaroo ū, n̄seyī k̄n z̄indabusanao. Beee bé à b̄eε vī Ludanε.

⁵ Zaake len n̄ogb̄e d̄onziri kè aō w̄eε d̄o Ludazi yāan̄o n̄ z̄inda k̄eε le, aō n̄ z̄inda kp̄a n̄ z̄an̄o.

⁶ Len Sara de le, è Ibraī yā ma, è à sísi Baa. Tó ée yā maaa keε, tó ée p̄o kè w̄e vīa kenε yā daaro, a Sara dà s̄en̄ gwe.

⁷ Ḡogb̄en̄o s̄, àgō kúnyo n̄ogb̄eεε d̄ōnañne guu, àgae yā mañma, le p̄oke tón kp̄aare a aduak̄ena guuro, zaake á de w̄endi ḡab̄lerin̄o ū ledomε.

⁸ Beee gb̄era àgō ledole vī k̄o a píngi. Àgō k̄o w̄enda d̄o, àgō yek̄zi, àgō gb̄eεε vī k̄o, à busak̄ne.

⁹ Àtongae à zaaa f̄ia bo k̄n à zaaaoro. Àtongae gb̄e kè à a s̄s̄ s̄s̄oro. À sa maaa one, zaake Luda a sisi, le à aubarika daagu yānzimε.

¹⁰ Gb̄e kè yezi a w̄endi gō maa,
bens̄o à yezi a kuuna gō nna,
à a lé k̄ k̄n yāz̄aa'onao,
àton tó egeε bo a l̄n̄lo.

¹¹ Adeε kp̄eε li à zaaanε, à à maaa ke,
à aafia zé w̄eε, àgō tézi.

¹² Zaake Dii ègō gb̄e maaan̄o t̄aasi ke,
è swā kp̄a n̄ aduak̄enan̄zi,
mòde è m̄ik̄p̄eε zu zaakerin̄ne.

Nawēak̄ena maak̄ena yānzi

¹³ Tó á aīa vī k̄n maak̄ena, dé bé eé w̄eε t̄awaa?

¹⁴ Baa tó a nawēa kè maak̄ena yānzi, á aubarika vī. Àtongae vīa ke aō w̄ēt̄ammanan̄ero, àton tó a sw̄e degero.

¹⁵ À Kirisi d̄o Dii ū a sw̄e guu. Àgō kú soru guu gur̄o píngi, le à e à yā we gb̄e kè èe a laa yā kè á w̄eε d̄ozi m̄izila.

¹⁶ Àgae oñne bus̄ebuse k̄n b̄èl̄inn̄enao. À oñne k̄n n̄sepuraāo d̄o, le wí gb̄e kè aōe a s̄s̄o a yāmaak̄ena Yesu z̄en̄ yānz̄in̄o k̄.

¹⁷ Nawēak̄ena Luda p̄oyezi guu yāmaak̄ena yānzi maa de nawēak̄ena yāz̄aak̄ena yānzila.

18 Kirisi gà gèn do durunkènnena yānzi. Taarisaidee gà wamɔwa taarideenɔ yānzi, le à e à gáwao Luda kiia. Wà à dè mèbaa guu, ben Luda à vù ninikεε guu.

19 À ninikεε pì guu à gà à waazi kè gèwāadee kè wà n ká kpésiaannɔnε.

20 Aɔ̀ b̀ Luda yā kpεεmε yā, gurɔ̀ kè à mena ai Nuu gà à góro'ite kè à yāao. Gbē kè aɔ̀ b̀ ín aafia góro pì gāzĩnɔ̀ pariro, gɔ̀n sɔraagɔ̀mε.

21 Í pì bé à de a batisikena kè è a mì sí tiaa taka ũ. Batisikena pì né mè gbāsĩgogona yānlo, légbēna Ludanε kɔ̀n ǹsɛpuraao. È ǹ mì sí, kè Yesu Kirisi b̀ gaan yānzi.

22 À gbāaa blè malaikanɔa kɔ̀n tãanɔ kɔ̀n ǹ gbāadeenɔ kɔ̀n ǹ ikodeenɔ, ben à tà ludambε, à kú Luda ɔplaazi.

4

Bɔna kuuna ziin

1 Lán Kirisi nawēa kè a mèbaan nà, apinɔ se à ǹsɛ beee bori sé, zaakε gbē kè nawēa kè a mèbaan, adee mì kè durun-amε.

2 Gurɔ̀ kè g̀are a kuuna guu, a dà zaaa tóngae dɔare ae dɔro, sé Luda pɔyezi.

3 A kuuna kifinɔ yākena guu yāa mò le. Yā á kú wísaiyākena guu kɔ̀n mèbaayā nidεnao kɔ̀n wēdekεnao kɔ̀n pāpā kɔ̀kɔ̀ kɔ̀n wēmikɔ̀kɔ̀ b̀εo kɔ̀n tāagbāgbāna kè Luda zàn-o.

4 Kè eè kakɔ́ányo aɔ̀ pāpā bíta pì kεna guu dɔro, è kέnε yābɔnsae ũ, ben aɔ̀ e a tó zaaa sí.

5 Aɔ̀ é ǹ yākenanɔ tɔ̀kē Ludanε, kè à yākpakεna kɔ̀n gbē b̀εenɔ kɔ̀n gèwāadeenɔ sorumí mà.

6 Wà baaru nnaa kpà baa gèwāadee pinɔnε se, le aɔ̀ e wàgɔ̀ kú ninikεε guu lán Luda bà, baa kè yā v̀έm̄ma mèbaa guu lán gbē píngi bà.

Ludayādarinɔ

7 Pó píngi yāana kà k̄i. Beee yānzi àgɔ̀ kuu làakarideenɔ ũ, àgɔ̀ a zĩnda k̄na dɔ̀, le àgɔ̀ adua kεε yānzi.

8 Yā kè de à píngilaan yè: Àgɔ̀ yekɔ̀zi kɔ̀n ǹsɛo do, zaakε yenzi è pó kúε durunnɔa pari.

9 À kɔ̀ yàari kε yāketekana sai.

10 Lán Luda gba dà a baadenε nà, à dɔokɔ̀le ludangba bori doodo zĩkeri maaanɔ ũ.

11 Gbē kè de waazikeri ũ, à Luda yā ońε. Gbē kè de dɔnlerɔ ũ, à dɔńle kɔ̀n gbāaa kè Luda à gbào, le à Luda tó kpá yā píngi guu Yesu Kirisi gāzĩ. Àmbe à gakui v̄i kɔ̀n gbāaao gurɔ̀ píngi! Aami.

Nawēakεna tεna Yesuzi yānzi

12 Ma gbē yenzideenɔ, àton tó yɔagwana pāsĩ kè èe a lee bɔ a saε lán yā dufu bé à a lee bàro.

13 Lán a bà kú Kirisi nawēakεna guu nà, à pɔnnaa kεo, le à e àgɔ̀ pɔnna bíta v̄i gurɔ̀ kè Kirisi pì é bɔ gupuraa kɔ̀n gakuio.

14 Tó wà a s̄s̄ Kirisi tó kè kúawa yānzi, á aubarika v̄i, zaakε Luda Nini Gakuidee kúawa.

15 A gbēke tón nawēa kε gbēdena kε kpāi'ona kε zaakεna kε gude yānz̄iro.

16 Tó a nawēa kè a Yesudekε yānzi, àton kεare wíyā ũro. À Luda sáabu kpá kε Yesu tó kúawa yānzi.

17 Zaakε wéetāmmagurɔ̀ kà, Luda gbēnɔn à nàányo. Lán wámbe à nàawao káaku nà, eé mì de kɔ̀n gbē kè aɔ̀ gí Luda baaru nnaa mazinɔ diamε?

18 Zaakε gbē maaanɔ mìsina kè zĩ'ũ,

yā é bɔ kɔ̀n ludayādarisainɔ kɔ̀n durunkεrinɔ diamε?

19 Beee yānzi gbē kè aɔ̀e nawēa kεε Luda pɔyezi guunɔ ǹ zĩnda na ǹ Kèri náanεdeenε a ɔzĩ, aɔ̀ kpé gɔ̀ yā maa kεε.

5

Luda sã kpàsa gwana

¹ Mée lé daa a gběnsinɔa sa. Gběnsin ma ũ se. Má de nawěa kè Kirisi kè sèedadee ũ, bensõ ma bà kú kɔn gakui kè eé bɔ gupuraaao se.

² Àgõ de kpàsa kè Ludaa kàεaree dārinɔ ũ. À ɔ ligazi kɔn pɔyezinao, èe ke tiasinlo, lán Ludaa yezi nà. Èe ke ɔwɛtɛna yānzinlo. À ke kɔn nòsɛo do.

³ Àtongae gbāaa ble gbě kè wà n náare a ɔzĩ pìnɔaro. À tó a kuuna gõ a sãa pìnɔ daa zéa,

⁴ é kífura kè à gakui è yāaroo e gurɔ kè Sādāriki é mó.

⁵ A gɔkparɛnɔ sɔ, à a zĩnda kpá gběnsinɔa. A pínghi à a zĩnda busakɔnɛ, zaake: Ludaa è íbetɛ kpá kɔn ĩadārinɔ, mɔde à gběkeɛ vĩ kɔn zĩndabusarinɔ.

⁶ Beee yānzi à a zĩnda busa Ludaa gbāadeenɛ, eé a sé lezĩ gurɔ kè à dīɛa.

⁷ À a yā'ɔammanɔ tónɛ pínghi, zaake è làakari dɔawa.

⁸ A wée gõ dɔ, àgõ kú a làakaria. A ibɛɛ Ibilisi de lán músu ɔɔdɔri bàme. Èe kpáε keεazi, èe gbě wɛtɛɛ à kũ.

⁹ À gínɛ, à zε gbāa ludanaanɛkena guu, zaake á dɔ kè a Yesude daa kè aɔ kú anduna guunɔ n pínghi e nawěa dɔnkɔ pì keεme se.

¹⁰ Ludaa Aubarikapingide a sisi a gakui kè è yāarooa Kirisi guu. Tó a nawěa kè féte, eé a bɔ maa, eé a zε gínghin, eé a gba gbāaa, eé a kāsāa péɛ.

¹¹ Àmbe à gbāa vĩ ai gurɔ pínghi! Aami.

Lézammana

¹² Wa gběndo Silasi bé à lá néngo kè kèmeare. À kuume gbě náanɛdee ũ. Ma lé dàawa, má de à sèedadee ũ kè yā kè má ò de Ludaa gběke yāpuraa ũ. À zεo gínghin.

¹³ Babilɔnu gbě kè Ludaa n sé lán a bànɔ ĩ kpàawa. Ma né Maaku ĩ kpàawa dɔ.

¹⁴ À ĩ kpákɔa kɔn lépekɔanao yenzi guu. Ludaa amɔa kè á kú Kirisi guunɔ gba aafia a pínghi.

PITA TAKADA PLAADÉE

Yápurakpana sisina kè Luda wa sisia

¹ Ma Simo Pita, Yesu Kirisi zòbleri, à zìri, mámbe ma takada kè kè gbè kè wa Luda wa Mìsiri Yesu Kirisi n gbá zé aõ a náane kè lán wa bà a maakεε gāzĩnε.

² Gbēke kōn aafiao gō papanaawa Luda kōn wa Dii Yesuo dōna guu.

³ Luda wa se wàgō kú a gakui kōn a maakεεo guume, à tò wá a dō, ben à ludakεgbāaa wa gba pò kè kō sio wàgō vīi, le wa kuuna e à ke sēnkpe kōn à yāo.

⁴ Len à yā bíta bèedee kè à à lé gbèweeno kèwe le, le à yānzi wà bō anduna dà zaaa kè è n yaka guu wà Luda kuuna taka sé.

⁵ Yā beee yānzi à aīa ke maamaa, à Luda náane ke maakεna guu, à yā maaa ke dōna guu,

⁶ àgō dōna vī a zīnda kūna guu, àgō a zīnda kūna dō mena guu, àgō mena vī nana Ludazi guu,

⁷ àgō nana Ludazi kōgbēkeε guu, àgō gbēkeε vī kōo yenzi guu.

⁸ Zaake tó á yā beeenō kūna, ben aōe kaara, égō kuu pā kaarana sairo wa Dii Yesu Kirisi dōna guu.

⁹ Gbē kè yā beeenō kūna sōro, à a wée kpākōre, à gō vīa ūme. À sán kè Luda durun kè à kè yāano kēare.

¹⁰ Beee yānzi ma gbēno, à aīa ke à yāpura kpá sisina kè Luda a sisi à a seεa. Tó ée yā beeenō keε, é fu zikiro.

¹¹ Len weé gbāake kpáazi maamaa le, égō kú kōn wa Dii wa Mìsiri Yesu Kirisio à kpata kè è yāaroo guu.

¹² Beee yānzi, baa kè á yā beeenō dō, bensō a kāsāpeena yāpuraa kè á kūna guu, mégō yā pino dōagume.

¹³ Gurō kè má kpé kú ma sò guu, mée daa à maa màgō té kaaagu yā pino dōaguna yānzi.

¹⁴ Má dō kè ma bōna ma sōn gurō é ká tia, lán wa Dii Yesu Kirisi gīake à òme nà.

¹⁵ Mé aīa ke, le yā pino e àgō dōagu gurō píngi ma gaa gbera.

Kirisi gakui sèedadeens

¹⁶ Kè wa wa Dii Yesu Kirisi suna kōn gbāaao òare, wée té gara kè wà dà kōn òndōoziro. Wa wée si à bítakeεeme,

¹⁷ gurō kè De Luda bèe line à à tó bō. À Luda bíta gakuide kòto mà à bè a Né mèn do léle yenzideen à ū, à yā è káare.

¹⁸ Wa kòto kè bō ludambεε pì mà gurō kè wá kúo kpìii kè à kú adona musu.

¹⁹ Beee òdōawe kè yā kè annabinō ò né yāpurame. À maa à làakari dō yā pìà fitia kè èe gu bùgubugu puu ū ai gudōnao sōsōne gō gá fεε a swèn, le guu dōawa.

²⁰ À kè deñlaa sa àgō dō kè gbēke è fō à yā kè annabi kè Luda yān bōkōte a zīndaro.

²¹ Annabinō yāke è bō gbēntee pōyezi guuro, aō Luda yā ò lán à Ninii dōñne ae nàme.

2

Egeyādannerino

¹ Annabi egeeno bō yā Isarailano té. Len egeyādannerino é bō a té le se. Aōé egeε kè è tò wà kaate ká Luda yādannen, aō lé sé Dii kè n bózi, aōé n zīnda kaate kāndo.

² Weé ténzi pari aō wísai yākena guu, weé yāpura zé zaa bo aō yānzi.

³ Aō wākūkena guu aōé a ble kōn egeε kè aōè bleao. Yākpae vēēmā à gì kè, ii è na n Kaateri wéenlo.

⁴ Zaake Ludaa e malaika kè aō durun kēno tóro, à n ká kokotēweε siaa kè kú gīzīgīzī guu, àgō n kūna ai yākpaeεgurō zī.

⁵ Èe anduna zi kōn a yādarisaidee kè aōo kú à guuno tóro, à tò í dàńla. Mōde à Nuu kè è maakena waazi kee bō kōn gōon sweeplaa pāndenō.

⁶ À yā dà Sōdōmu kōn Gōmōraola à n káate aō gō túbu ũ, à n ké le yā kè eé ludayādarisainō lee sèeda ũ.

⁷ Mōde à Lutu bō, gbē maaa kè à nōse yāka dokadarisaidee pino wísaiyākena yānzi.

⁸ Gbē maaa pì kú n té, yā zaaa kè èe ee bensō èe maa lán guu e dōo nà ōa kè à nōse maa yānzi.

⁹ Tó lemε, le Dii gbē kè naaziinō bōna yōagwana guu zé dō, bensō à gbē zaaa kūna dō le à wée tāa yākpaekegurōo zī.

¹⁰ À pāsīn sa gbē kè aōe kya ká dokannō ũ, aō mè dà zaaanō bé è dōńne ae gbāsīkena guu. Eggyādanneri pino né kùgbāade wadadeenōmε. Dōkena kōn malaika gakuideenō è n vīa kūro.

¹¹ Malaika kè aō gbāa kōn n ikoo de eggyādanneri pinolaanō è we wà n tó zaaa sí aō yā dińma Dii aεro.

¹² Gbē pino è yā kè aōo à gbá dōroo zaa bomε. Gbēntee bāa bé à dańla, aōo laasuu vīro. Wà n í, le wà n kūkū wà n dede yānzimε. Aōe kaate lán nōbōnō bà,

¹³ weé à zaaa kè aōo kè fīa bońne. Dàzaakena fāantē è keńne nna. Gurōo kè aōo pó bleao, aōe pōnaa ke kōn n pónidenanō. Aō kuuna a té né seemε kōn gbāsīo.

¹⁴ Zinakena kú n wéεa, durunkena è móm̄maro. Aōe monafiki ke gbē kè Luda yā e kāsāa péε n guuroonōne. Wākū n swè blè. Luda lé kēńnemε.

¹⁵ Aō sāsā, aō kē zé súusua, aō zé dōnkō sè kōn Bεo né Balamu kè ye o zaaazio.

¹⁶ Zaaki pólēgboo'ina yā òne lán gbēntee bà, à kpākēzi à zaakena yā musu, à gine kōn à mīsayākenao.

¹⁷ Gbē beenōo de lán bia kè aō í bàbanō bāmε, lán lousisina kè gè zéla kōn ĩao bà. Gusia níginigin Ludaa dińne yāari ũ.

¹⁸ Aōe ĩa kori bíta dā, aōe òndōo ke gbē kè aō bō sāsāzen dufunōne kōn dàzaayāo kōn wísaiyāo.

¹⁹ Yā kè è n yaka zōnōn n ũ, ben aōe gōna wēeneno ũ lé gbēńne. Zaake baade píngi né yā kè à à swè blè zòmε.

²⁰ Tó aō bō anduna yāgbāsīkenan wa Dii wa Mīsiri Yesu Kirisi dōna gāzī, ben aōo tò yā pì èara à n kagura kè, à n swè blè, aō kuuna zāa zaa de à káakupōla.

²¹ Tó aōo yāpura zé dō yāro, le beee mańne de kè aōo dō gbasa wà kpee li Luda yā kè wà dāńnenela.

²² Yāasi kè wà kè kēno pāpa n musu yāpura: Gbēε è εara a pisizi. Lemε dō: Alεde kè wà à zú ò è εara à máεmaε bōtōngammε.

3

Dii mógurōo zī

¹ Ma gbē yenzideenō, lá plaadee kè má kēareen yè. Lá mēn plaaa pino guu píngi ma yā dōagu, le à vu iin kōn laasuu maaaomε.

² Má yezi yā kè Luda annabinōo ò yāanō dōagu kōn yā kè wa Dii wa Mīsiri diε a zīrinōne aōo òareeo.

³ Agō dō zaa káaku kè gurō zāanōa zīndapoyezikerinō é mó wà a lalandi ke

⁴ wà be: Èe a mōna lé gbēroo? À kú máa? Wa denō gà, mōde pó píngi kú a gbèn zaa lán Luda anduna kàε nāmε.

⁵ Kè Luda yā ò yā à musu kōn andunao kè, aō yā pì kpà swākoto. À tōote bō ín, à à kè í pì gāzī,

⁶ í pì bé à dà anduna káakupōla, à à kàate.

⁷ Luda yā'ona dñnkõ pì bé à tò musu kñn anduna tiaa kèo diena té pò ù ai gurɔ kè eé yákpae ke kñn a yádarisaideenɔ, à n kaate.

⁸ Ma gbẽ yenzideenɔ, àton tó yā kè sãaguro: Gurɔ doo de Diine lán wè wàa sɔɔroo bàme, wè wàa sɔɔro sɔɔ denɛ lán gurɔ doo bàme.

⁹ Dii mèkpete vī kñn yā kè à à lé gbè kenao lán gbèkenɔ e daa nàro, èe mena keeaome. À yezi gbèke kaatero, à yezi gbẽ sãnda píngi nòse lieme.

¹⁰ Dii mógurɔ zĩ égɔ de lán kpai mɔna bàme. Zĩ beea musu é gẽ zéla bìoo, à póno é té kũ wà pia, tɔɔte kñn pò kè kú à guunɔ égɔ kuu dɔro.

¹¹ Zaake pò píngi é kaate le, gbẽ kpatee boriin égɔ de à ũu? À tó a kuuna gɔ adona ludayádarinɔ ũ

¹² wéedona à mógurɔzi, à aĩa ke gurɔ pì ká kpakpaa. Zĩ pía musu é kaate kñn téo, à puusu wáaa é à póno yó.

¹³ Wapinɔ sɔ, wa wée dɔ ludambe dufu kñn tɔɔte dufuozi kè Luda à lé gbèwee. Gwen maakena égɔ kún.

¹⁴ Beee yánzi ma gbẽ yenzideenɔ, a wéedona gurɔ pìzi guu à aĩa ke àgɔ kuu see sai taari sai, àgɔ nna kñn Ludao.

¹⁵ À wa Dii menakena die mìsina ũ, lán wa gbẽ yenzide Pɔlu takada kèare nà kñn òndɔ kè Luda à gbào.

¹⁶ Yā pìnɔn Pɔlu ò takada kè à kènɔ guu píngi. À lá pì gukenɔ dɔro dɔna zĩ'ũ. Wéesiadeenɔ kñn gbẽ kè aɔ zena gbãaroonɔ è yā pìnɔ liɛ kpɛɛgãnda, lán aɔè ke nà kñn Luda yā takada kpaaanɔ. Len aɔè n zĩnda da kaatenan le.

¹⁷ Apinɔ sɔ ma gbẽ yenzideenɔ, lán á yā pì dɔ nà kò, à làakari ke, le dokadarisaideenɔ tón a sāsá kñn n ɛgeero. Àton bɔ a zena gbãaan à léero.

¹⁸ Àgɔ gbãa wa Dii wa Mìsiri Yesu Kirisi gbèke kñn à dɔnao guu. Àmbe à gakui vī zaa tia ai gurɔ píngi! Aami.

YOHANA TAKADA KAAKU

Yā wèndidee

¹ Yā kè kuu zaa káaku, kè wa à yā mà, ben wa à è kǝn wéεo, wa à gwà, wa ɔ kèa, Yā wèndidee pì baarun wée kpaare.

² Wèndidee pì bò gupuraa, wa à è, wámbe à sèedadeenɔ ũ. Wèndidee pì kú De Luda kiiame yā, ben à bò à m̀wazi. À baarun wée kpaare.

³ Yā kè wá mà bensɔ wá èn wée ooare, le apinɔ se à e àgɔ kúwao kɔ gbēnɔ ũ, zaake wá kuu kɔ gbēnɔ ũ kǝn De Ludaome kǝn à Né Yesu Kirisi pìo.

⁴ Wée yā kènɔ ooare le wa pɔnnaa e àgɔ papana.

Luda né gupuraame

⁵ Baaru kè wá mà à kiia, wée kpaareen yè: Luda né gupuraame, gusiaa kú à kiiaro, baa féte.

⁶ Tó wa bè wá kúo kɔ gbēnɔ ũ, ben wá kú gusiaan, εγεεn wée too, wée zīi ke yāpuraaro.

⁷ Tó wá kú gupuraan, lán Luda kú gupuraan nà, èndē wá kuu kɔ gbēnɔ ũ, à Né Yesu aru è wa durun píngi kēwa.

⁸ Tó wa bè wá durun vīro, wée wa zīnda kekεεme, yāpuraa kúwaro.

⁹ Tó wa wa durunɔ ò Ludanε, à náanε vī è yā ke a zéa, eé wa durun pìnɔ kēwa, eé yā zaa píngi worowa.

¹⁰ Tó wa bè wée durun kero, wa Luda diε egεdee ũme, à yā kú wa swè guuro.

2

¹ Ma né yenzideenɔ, mée yā beee ooare, le àton durun kero yānzime. M̀de tó a gbēke durun kè, wá zenyodee vī De Luda kiia, àmbe taarisaide Yesu Kirisi ũ.

² Àmbe wa durunɔ agbaakpabɔ ũ. Èe ke wa durunɔn adoro, kǝn anduna píngi gbēnɔ p̀ome.

³ Tó wá yā kè à dienɔ kúna, beee òɔawe yāpura kè wá à dɔ.

⁴ Tó gbē bè á à dɔ, ben à à yā kè à dienɔ kúnaro, εγεεme, yāpuraa kú à swè guuro.

⁵ Gbē kè à à yā kúna sɔ, Luda yenzi papana à guu yāpura. P̀ kè eé tó wá dɔ kè wá kú à guun yè:

⁶ Gbē kè bè á kú à guu, séde àgɔ kuu lán Kirisi kuu nà yā.

Yā dufu diena

⁷ Ma gbē yenzideenɔ, èe ke yā dufun mée ooarero, yā zii kè wá diεare zaa káakume. Yā zii pìn yā kè á mà ũ.

⁸ Baa kǝn beeeo yā kè mée ooaree dufume dɔ, wè à yāpuraa e à kiia kǝn a kiiaro, zaake gusiaa e gēteεε, ben gupura yāpura e puu sa.

⁹ Gbē kè bè á kú gupuraan, ben à za a gbēdaaan, adee kú gusiaa guume ai tia.

¹⁰ Gbē kè ye a gbēdaaazi kú gupuraan, à yáke è tó gbēke furo.

¹¹ Gbē kè za a gbēdaaan kú gusiaan, à té gusiaan, à dɔ guu kè èe gaanlo, kè gusiaa à vīa kú yānzii.

¹² Ma né yenzideenɔ, mée beee ooare kè a durunɔ kèawa à tó gāzī yānzime.

¹³ Mareenɔ, mée beee ooare kè á gbē kè kuu zaa káaku dɔ yānzime.

Gɔkparenɔ, mée beee ooare kè a zī blè Setān-a yānzime.

Ma né yenzideenɔ, má òare
 kè á De Luda dō yānzimε.
 14 Mareenɔ, má òare
 kè á gbē kè kuu zaa káaku dō yānzimε.
 Gōkparenɔ, má òare
 kè á gbāa vī, Luda yā kú a swè guu,
 bensō a zī blè Setān-a yānzimε.

15 Àtongō ye andunaziro ke pó kè kú à guunɔ. Tó gbē ye andunazi, à ye De Ludaziro.

16 Zaake yā kè kú anduna guu píngi, mè pónidena kōn sánkarawεεo kōn auziki ìadānao e bɔ De Luda kiiaro, à bɔ anduna kiiamε.

17 Anduna e gētεε kōn a pónidena, mɔde ludapɔyezikeri égō kuu gurɔ píngimε.

Kirisi ibεε

18 Ma né yenzideenɔ, gurɔ zāan wá kún kè. Lán á mà kè Kirisi ibεε e mɔɔ nà, à ibεenɔ gīake wà kè pari. Beee òdɔawe kè wá kú gurɔ zāanao.

19 Gbē pìnɔ bɔ wa kiiamε, mɔde wa gbēnɔnlo. Tó wa gbēnɔmε yā, le aɔ kúwao. Aɔ bɔ, le wà dō kè aɔ gbēkee kuu wa gbē ūro yānzimε.

20 Apinɔ sō, Luda a Ninii òare, ben á yāpuraa dō a píngi.

21 Ma beee òare, kè á yāpura dō yānzimε, èe ke kè á dōro yānzinlo. Á dō kè εge ke è bɔ yāpuraa guuro.

22 Dén εgedee ūu? Gbē kè gī Yesu mεsayakεεzime. Gbē been Kirisi ibεε ū, à gī De Ludazi kōn à Néomε.

23 Gbē kè gī Luda Nézi De Luda vīro. Gbē kè zè kōn Luda Néó bé à De Luda vī.

24 À tó yā kè á mà zaa káaku gō kú a swè guu. Tó yā kè á mà zaa káaku pì kú a swè guu, apinɔ sō, ègō kú Luda Né guu kōn à Deo.

25 Pó kè Kirisi à lé gbèween wèndi kè è yāaroo ū.

26 Ma yā beee òare gbē kè aɔɔe a sāsāanɔ yā musu.

27 Amɔanɔ sō, Ninii kè á è Kirisia kú a guu. A bà kú kōn gbēke yādadanaareero, zaake à Ninii e yā píngi dadaaare, à yāpuraa vī, εgeε kú à guuro. Lán èe dadaaare nà, àgō kú Kirisi guu le.

28 Tia sa ma né yenzideenɔ, àgō kú à guu, le gurɔ kè à bɔ gupuraa, wa swè gō diena, wí tón wa kú à sugurɔ.

29 Zaake á dō kè Ludaa maa, àgō dō kè yāmaakeri píngi né à néme.

3

Luda nénɔ

1 À gwa lán De Ludaa yewazi à kè bíta nà ai è wa sisi a nénɔ. Wá sɔɔ de à ū! Anduna wa dōro, kè èe à dōro yānzi.

2 Ma gbē yenzideenɔ, Luda nénɔn wa ū tia, dian wégō de nà e bɔ gupuraa kòro. Wá dō kè gurɔ kè eé bɔ gupuraa, wégō de lán à bà, zaake wé wée siàle wà e lán à de nà.

3 Gbē kè wée dɔzi le è a swè pípi, lán Kirisi swè pipina nà.

4 Gbē kè durun kè bɔ doka kpεεmε, zaake durunkena né bɔna doka kpεεmε.

5 Á dō kè Kirisi mɔ durunkennena yānzimε, durun sɔɔ kú à swè guuro.

6 Gbē kè kú à guu ègō kpεε gō durun kεero. Durunkeri kee e à ero, èe à dōro.

7 Ma nénɔ, àton tó gbēke a sāsāro, yāmaakeri bé à maa, lán Kirisi maa nà.

8 Gbē kè è durun kee né Ibilisi pómε, zaake Ibilisi durun kè zaa káakumε. Ibilisi yānɔ kaatena yānzin Luda Né mɔzi.

9 Gbē kè Ludaa ì ègō kpεε gō durun kεero, zaake Luda borii bé à kú à guu. Eé fɔ àgō kpεε gō durun kεero, kè Luda à ì yānzi.

¹⁰ Dian wá Luda nénɔ dɔkɔzi kɔn Ibilisi nénɔon yè: Gbɛ̀ kè è yā maaa kero ke gbɛ̀ kè ye a gbɛ̀daaaziroo né Luda nénlo.

Yekɔzina

¹¹ Yā̀ kè á mà zaa káakun yè: Wàgɔ̀ yekɔzi.

¹² Àtongɔ̀ de lán Kaini bàro. À kuu Setān pɔ̀ ũme, ben à a dāaro dè. Bóyānzin à à dèzi? Kè à yākena zaa, bensɔ̀ à dāaro pɔ̀ maa yānzime.

¹³ Ma gbɛ̀nɔ̀, tó anduna zàagu, àton tó à bɔ̀ a saero.

¹⁴ Wá dɔ̀ kè wa bɔ̀ gaan wa gɛ̀ wèndi guu, kè wá ye wa Yesude daanɔ̀zi yānzi. Gbɛ̀ kè ye gbɛ̀ziroo né gème ai tia.

¹⁵ Gbɛ̀ kè zà a gbɛ̀daaan né gbɛ̀derime. Á dɔ̀ kè gbɛ̀deri ke ègɔ̀ wèndi kè è yāaroo vī a guuro.

¹⁶ Yā̀ kè wá yenzi pì dɔ̀an yè: Kirisi a zīnda kpà wa yānzi. Wapinɔ̀ sɔ̀, séde wà wa zīnda kpà wa Yesude daanɔ̀a.

¹⁷ Tó gbɛ̀ anduna pɔ̀ vī, ben à è a Yesude daa kú pónidena guu, tó èè à wènda dōro, Luda yenzi kú à swè guu?

¹⁸ Ma né yenzideenɔ̀, wàtongɔ̀ yekɔzi kɔn léoro. Wàgɔ̀ yekɔzi yāpuraa guu kɔn wa yākenao.

¹⁹ Beee òdɔ̀awe kè yāpura gbɛ̀nɔ̀n wa ũ, gbasa wa swè e àgɔ̀ diena Luda ae.

²⁰ Tó wá laasuu e wa kù vīi sɔ̀, wá dɔ̀ kè Luda bíta de wa laasuula, à yā pínghi dɔ̀.

²¹ Ma gbɛ̀ yenzideenɔ̀, tó wá laasuu e wa kù vīro, wa swè égɔ̀ diena Luda ae,

²² kè wá yā̀ kè à dienɔ̀ kūna, ben wée yā̀ kè è káne kee yānzi, wé pɔ̀ kè wá gbèkaa e.

²³ Yā̀ kè à diween yè: Wà à Né Yesu Kirisi náane ke, wégɔ̀ yekɔzi lán à diewe nà.

²⁴ Gbɛ̀ kè yā̀ kè à dienɔ̀ kūna kú à guu, Luda pì kú adee guu se. Wá dɔ̀ kè à kú wa guu à Ninii kè à kpàwa yānzi.

4

Niniinɔ̀ dɔ̀kɔzina

¹ Ma gbɛ̀ yenzideenɔ̀, àton nini pínghi náane kero. À niniinɔ̀ tàasi ke à gwa, tó aɔ̀ bò Luda kiiame, zaake annabi egɛɛnɔ̀ pari kù anduna guu.

² Yā̀ kè eé tó à Luda Nini dɔ̀on yè: Ninii kè bè Yesu Kirisi mò gbɛ̀ntee ũu bò Luda kiiame.

³ Ninii kè Yesu dɔ̀ leroo e bɔ̀ Luda kiiaro. Kirisi ibee kè á mà èè mɔ̀on gwe. À sɔ̀ kú anduna guu kò.

⁴ Ma né yenzideenɔ̀, Luda gbɛ̀nɔ̀n a ũ, a zì blè annabi egɛɛ pìnɔ̀a, zaake gbɛ̀ kè kú a guu bíta de gbɛ̀ kè kú anduna guula.

⁵ Anduna gbɛ̀nɔ̀n ní ũ. Beee yānzin aɔ̀è yā̀ o anduna zékpae guuzi, ben anduna gbɛ̀nɔ̀ è ní yā̀ ma.

⁶ Luda gbɛ̀nɔ̀n wa ũ. Gbɛ̀ kè Luda dɔ̀ è wa yā̀ ma, gbɛ̀ kè kú Luda pɔ̀ ũroo è wa yā̀ maro. Àmbe à tò wá Nini Yāpurade dɔ̀kɔzi kɔn nini egɛdeeo.

Ludan yenzi ũ

⁷ Ma gbɛ̀ yenzideenɔ̀, wàgɔ̀ yekɔzi, zaake yenzi è bɔ̀ Luda kiiame. Gbɛ̀ kè yenzi vī né Luda néme, à Luda dɔ̀.

⁸ Gbɛ̀ kè yenzi vīroo Luda dōro, zaake Ludan yenzi ũ.

⁹ Dian Luda a yenzi òdɔ̀awe gupuraa nàn yè: À a Né mèn do léle zì anduna guu, le wà wèndi e kɔn à gbāaao.

¹⁰ Yenzi pìn yè: Èe ke wámbe wá ye Ludaziro, Luda bé à yewazi, ben à a Né zì wa durunnɔ̀ agbaakpapɔ̀ ũ.

¹¹ Ma gbɛ̀ yenzideenɔ̀, lán Ludaa yewazi le nà, séde wàgɔ̀ yekɔzi.

12 Gbēkee e wée si Ludaa zikiro, Mòde tó wá yekōzi, Ludaa kú wa guu, ben à yenzi pì papana wa guu.

13 Wá dō kè wá kú à guu bensō à kú wa guu, kè à a Ninii kpàwa yānzi.

14 Wá è, ben à sèedadeenɔn wa ũ, kè De Luda a Né zì anduna Mísiri ũ.

15 Gbē kè ò gupuraan kè Yesu né Luda Néme, Ludaa kú à guu, bensō à kú Luda guu.

16 Wá Luda yenawazii dō, ben wá à náane vī.

Ludan yenzi ũ. Gbē kè ègō yenzi vī kú Luda guu, ben Ludaa kú à guu.

17 Pó kè tò yenzi pì papana wa guun yè: Wa swè ègō diena yákpækεgurɔɔ zī. Zaake lán Kirisi de nà, wapinɔ se, len wá de le anduna kè guu.

18 Yenzi pì ègō vīa vīro. Yenzi wásawasa è pé vīaa, zaake vīa né wétamma yāme. Vīadee yenzi ègō wásawasaro.

19 Wapinɔ, wá yenzi vī, kè Luda gīake à yewazi yānzime.

20 Tó gbē bè á ye Ludazi, ben à zà a Yesude daaan, egedeeme. Zaake gbē kè ye a Yesude daaa kè èe eeziro, eé fō àgō ye Luda kè èe à eroozí?

21 Yā kè à diween yè: Gbē kè ye Ludazi, séde àgō ye a Yesude daaazi.

5

Luda Né náanekena

1 Gbē kè è Yesu náane ke Mesaya ũ, Luda bé à adee ì. Gbē kè ye dezi ye à nézime se.

2 Tó wá ye Ludazi, ben wá yā kè à dienɔ kūna, beee bé à òɔawee kè wá ye Luda nénɔzi.

3 Zaake yena Ludazi bé à de yā kè à dienɔ kūna ũ. Yā kè à diè pinɔ kuu asoo ũ sōro.

4 Zaake gbē kè Ludaa ì è zì ble andunaame. Wa ludanaanekena bé è tó wà zì ble andunaa.

5 Dé bé è zì ble andunaa? Sé gbē kè sì kè Yesu né Luda Néme.

Yesu Kirisi sèedadeenɔ

6 Yesu Kirisi pìn gbē kè mò à batisi kè à a aru kwèe ũ. Èe ke batisime adoro, à batisi kè à a aru kwèe se. Luda Ninin à sèedadee ũ, zaake àmbe yāpuradee ũ.

7 Sèedadeenɔ kuu mèn aagōme.

8 Luda Nini kōn í pìo kōn aru pìo. Pó mèn aagō pìnɔ píngi dōnkōme.

9 Lán weè gbēntee sèedadekēna sí nà, Luda sèedadekēna de beela, zaake Luda yā pì ò a Né yā musu.

10 Gbē kè è Luda Né náane kee sèeda pì vī a swè guu. Gbē kè èe Luda yā síroo Luda pì diè egēdee ũme, zaake èe yā kè Ludaa ò a Né musu síro.

11 Yā kè à òn yè: Luda wa gba wèndi kè è yāaroo, wèndi pì sōo kú à Né kiiame.

12 Gbē kè Luda Né vīi wèndi kè è yāaroo vī. Gbē kè Né pì vīroo wèndi pì vīro.

Wèndi kè è yāaroo

13 Mée yā beenɔ ooare, amɔa kè ée Luda Né náane keenɔ, le àgō dō kè á wèndi kè è yāaroo vī.

14 Pó kè tò wa swè ègō diena Luda aen yè: Tó wa pó wée kèa lán à pɔɔ yezi nà, è síwe.

15 Lán wá dō kè è wa wékeke ma nà, wá dō kè pó kè wa wée kèa pì wa gīake wá è kò.

16 Tó gbē a Yesude daaa è, èe durun kè è n kaateroo kee, à wée ke le Luda à gba wèndi. Durun kè è n kaateroon má téa. Durun kè è n kaate kuu, èe ke been ma bè à wée ke à musuro.

17 Yāzaakēna píngi né durumme, mōde durun kè è n kaateroo kuu.

18 Wá dō kè gbē kè Ludaa ì ègō kpεε gō durun keero, zaake Luda Né è à dākpa, Setān è fō à ɔ keero.

19 Wá dō kè Luda gbēnɔn wa ũ, baa kè anduna píngi kú Setān ɔzīme.

20 Wá dō kè Luda Né mò, ben à wa wée kè, le wà e wà Yāpuradee dō. Wá kú Yāpuradee pì guu kōn à Né Yesu Kirisio. Àmbe Luda yāpuradee pì ũ. Àmbe wèndi kè è yāaroo ũ.

²¹ Ma né yenzideenɔ, à làakari ke tãanɔzi.

YOHANA TAKADA PLAADDEE

Yápura kǝn yenzio

¹⁻² Mamɔma gbēnsi, mámbe ma takada kè kè nɔgbē kè Ludaa sènɛ kǝn a nénɔ. Má yeazi yápuraa guu, yápuraa kè kú wa guu, bensɔ eégɔ kúwao gurɔ píngi yánzi. Mámbe madoro, kǝn gbē kè aɔ yápuraa pì dǝnɔmɛ ń píngi.

³ De Luda kǝn a Né Yesu Kirisio gbēkɛɛ kɛare kǝn sùuo, aɔ a tó aafiao yápura kǝn yenzio guu.

⁴ Kè má è a né kenɔ kú yápuraa guu lán De Ludaa diewe nà, ma pɔɔ kè nna maamaa.

⁵ Tia sa nɔgbē, mée wée kɛemma. Èe ke dokayá dufun mée oonnero, yá kè wá vī zaa káakumɛ. Wàgɔ yekɔzi.

⁶ Yenzin yè: Wàgɔ dokayá kè Ludaa dienɔ kǝna. Yá kè Ludaa diè pìn yè: Wàgɔ kú yenzi guu lán á mà zaa káaku nà.

⁷ Gbēkɛkerinɔ dàgula anduna guu pari, aɔè be Yesu Kirisi e mó gbēntee ũro. Gbē beee takanɔ né gbēkɛkerinɔmɛ, Kirisi ibɛenɔmɛ.

⁸ À làakari ke, àton tó zīi kè á kè ke pāro. À tó à a láada e papana.

⁹ Gbē kè vī Kirisi yádannelaa Luda dǝro. Gbē kè zè kǝn yá pìo De Luda vī kǝn à Néo ń píngi.

¹⁰ Tó gbē mò yá dadaare, tó à yá beee kǝnaro, àton à síro. Àton gbāake kpá adeezi sero.

¹¹ Zaake gbē kè gbāake kpàzi bà kú kǝn à zaakenanɔmɛ.

Lézammana

¹² Má yá vī pari mà oare, mɔde má yezi mà kɛare takada guuro. Má tãmaa vī mà mó wée kpáezi, wà yá o kǝo wéedewe, le wà ponnaa e àgɔ papana.

¹³ N vīi kè Ludaa sè nénɔ ì kpàawa.

YOHANA TAKADA AAGƆDEE

Luda zĩkerinɔ sina

¹ Mamɔma gbēnsi, mámbe ma takada kè kè ma gbē yenzide Gayusine. Má yenzi yāpuraa guu.

² Ma gbē yenzide, mɛ̀gɔ adua keenne, le ñgɔ aafia, yā píngi e à bɔnyo nna lán n kuuna maa ná.

³ Kè wa gbēnɔ m̀, aɔ̀ òme lán n yāpura kūna ná, bensɔ́ n kú à guu, ma pɔ̀ kè nna maamaa.

⁴ Gurɔ̀ kè má mà kè ma nénɔ̀ kú yāpuraa guu píngi, pɔ̀nna kee demɛ beelaro.

⁵ Ma gbē yenzide, n náane vĩ zĩi kè nɛ̀ ke wa gbēnɔne guu, atēnsa nibɔ̀nɔ̀.

⁶ Aɔ̀ n yenzi yā ò wa sɔ̀si gbēnɔne. Ñ kūsāe keńne, lán à maa wà ke Luda zĩi guu ná.

⁷ Zaake aɔ̀ dà zén kɔ̀n Kirisi tó, aɔ̀e dɔ̀nle e Yesusaideenɔ̀ kiiaro.

⁸ À kɔ̀ sio wàgɔ̀ gbē beee takanɔ̀ yàari kee, le wàgɔ̀ de aɔ̀ zĩkeri daanɔ̀ ũ yāpura baarukpana guu.

⁹ Ma takada ke kè n sɔ̀si gbēnɔne, mɔ̀de Dioterɛfe denlawɛteri ye wa yāziro.

¹⁰ Beee yānzi tó ma mɔ̀, mé bɔ̀ kɔ̀n yā kè è keeno kɔ̀n yā zaaa kè è diwaanɔ̀. Yā pì è káne póke ũro, è wa gbēnɔ̀ síro, baa se è gí gbē kè aɔ̀ yezi wà n sínɔne, è sɔ̀si zé zɔ̀ńne.

¹¹ Ma gbē yenzide, ñton yā zaaa dadaro, sé yā maaa. Gbē kè è yā maaa keen Luda pó ũ, gbē kè è yā zaaa kee Luda dɔ̀ro.

¹² Baade píngi è Demeteriu tó nnaa sí. Baa yāpura a zĩndandaa è à sáabu kpá se. Wapinɔ̀ weè à sáabu kpá dɔ̀, ben n dɔ̀ kè wa sèedadeke náane vĩ.

Lézammana

¹³ Má yā vĩ pari mà onne, mɔ̀de má yezi mà kēnne takada guuro.

¹⁴ Má tãmaa vĩ wà wée sikɔ̀le tia, wà yā o kɔ̀o wéedewe.

¹⁵ Luda n tó aafiao. N gbēnnanɔ̀ ì kpàmma. Ñ ì kpá wa gbēnnanɔ̀a doodo.

YUDA

Egɛyɔdannerinɔ

¹ Ma Yuda, Yesu Kirisi zɔ̀bleri, Yemisi dāaro, bé à takada kè kè De Luda gbē yenzidee kè à n̄ sísi, à n̄ kūna kuuna Yesu Kirisi guunɔne.

² Luda sùu kɔ̀n aafiao kɔ̀n yenzio kaaraare.

³ Ma gbē yenzideenɔ, má yezi mà takada kēare yā wa píngi m̄sina yā musu, ben má è à kɔ̀ sio kè tiasime mà kēare, mà lé daoawa à gí kɔ̀n a zīndao Yesu yā kè Ludaa nàare a ɔ̀zī gèn do ai gurɔ̀ píngi musu.

⁴ Zaake ludayādarisainɔ gè wa té kpāi, aṣègɔ̀ wa Luda gbēkɛe ee n̄ w̄saiyākena zé ūme, aṣè lé sé wa Dii mèn do Yesu Kirisizi. Wéé kè Luda é tām̄ma kú Luda yān zaa gikena.

⁵ Kè Dii Isarailinɔ bò Igipiti, à gbɛran à gbē kè aṣɔ̀e a náane keroonɔ̀ dèdè. Má yezi mà yā pì dɔ̀agu, baa kè á d̄s̄ kò.

⁶ Malaika kè aṣɔ̀e ze kɔ̀n n̄ gwenaoro, ben aṣ̄ pā kpà n̄ kúkiizino s̄s̄, Luda n̄ ká gusiaan yiyina kɔ̀n m̄ɔ̀kyakoo kè d̄m̄ma gurɔ̀ píngio ai a yākpakɛgurɔ̀ bíta zī.

⁷ Lemɛ dɔ̀ Sɔ̀dɔ̀mu kɔ̀n Gɔ̀mɔ̀rao kɔ̀n wéte kè aṣɔ̀ liganzi gbēnɔ̀ yā beee taka kè le se, aṣ̄ n̄ zīnda kpà pāpākenaa kɔ̀n yā d̄ɔ̀r̄saikena. Aṣ̄ kaatena né wéetām̄ma kɔ̀n té kè è garoo sèedame.

⁸ Ludayādarisai nana'ori p̄inɔ̀ è ke le se dɔ̀. Aṣè n̄ zīnda da yāgbāsīkenan, aṣè gí dokazi, aṣè d̄ɔ̀ke kɔ̀n malaika gakuideenɔ̀.

⁹ Baa malaikanɔ̀ kína Mikaeli, gurɔ̀ kè èe leokpakɔ̀a kɛe kɔ̀n Ibilisio Musa gè yā musu, èe we à à s̄s̄s̄ à yā dààlaro, m̄ode à bène, ma n̄ to Diine.

¹⁰ Gbē p̄inɔ̀ s̄s̄ è yā kè aṣɔ̀ à gbá d̄s̄roo zaa bo. Ɔ̀nd̄s̄o kè wà n̄ íon aṣɔ̀ v̄i laasuu sai lán n̄b̄ɔ̀nɔ̀ bà, ben è gēnyo kaatenan.

¹¹ Wāiyoo gbē p̄inɔ̀, aṣ̄ Kaini zé sè. Aṣ̄ sāsā lán Balamu bà ɔ̀ yānzi. Aṣ̄ bò Luda kpɛe lán Kora bà, ben aṣ̄ yāka lán à bà.

¹² Aṣ̄ de seedenɔ̀ ū a kōgbēke p̄oblekiia. Aṣè p̄ó bleao, wí è n̄ kūro. Aṣ̄ zīnda gbɛɛ yān aṣɔ̀ d̄s̄. Aṣ̄ de lán lousisina kè è gēte kɔ̀n íao mana sai bà. Aṣ̄ gà gèn plaa lán lí n̄'isai kè bìe bà.

¹³ Aṣ̄ de lán ís̄pɛena pāsī bà, aṣè futa zaaa bɔ̀ aṣ̄ w̄saiyākenanɔ̀ ū. Aṣ̄ de lán s̄ɔ̀s̄ɔ̀ne lili'orinɔ̀ bà, gusia níginigin Ludaa diéne yàari ū gurɔ̀ píngi.

¹⁴ En̄oku kè de Adamu nasio dio ūu gīake à n̄ yā ò à bè, á è Dii e m̄ɔ̀ kɔ̀n a gbē kè aṣ̄ parii lé v̄iroomɔ̀.

¹⁵ Le à yākpae ke kɔ̀n baade píngio, à yā da a yādarisai durunkerinɔ̀la n̄ píngi, yā kè aṣɔ̀ kè a yādasaike guu yānzi kɔ̀n a tó zaaa kè aṣɔ̀ s̄inɔ̀ píngi.

¹⁶ Gbē p̄inɔ̀ né yāketedenɔ̀me, yāke è kánguro. Aṣ̄ p̄ónidena bé è d̄ɔ̀ne ae, aṣè n̄ zīnda sáabu kpá bíta, aṣè lénnaa kása gbēnɔ̀ne àre'ena yānzi.

Kɔ̀ gbana gbāaa

¹⁷ Apinɔ̀ s̄s̄ ma gbē yenzideenɔ̀, à tó yā kè wa Dii Yesu Kirisi z̄irinɔ̀ gīake wà òaree d̄ɔ̀agu.

¹⁸ Aṣ̄ bèare, gurɔ̀ zāanɔ̀a gbē kè aṣ̄ p̄ó nidena ludayādasai è d̄ɔ̀ne aenɔ̀ é a lalandi ke.

¹⁹ Gbē p̄inɔ̀ è tó à kēkōame, aṣ̄ zīnda p̄oyezi bé è d̄ɔ̀ne ae, aṣ̄ Luda Nini v̄iro.

²⁰ Apinɔ̀ ma gbē yenzideenɔ̀, à kō gba gbāaa a d̄ɔ̀nzize guu, àḡɔ̀ adua kɛe kɔ̀n à Ninii gbāaa.

²¹ Àḡɔ̀ zena Luda yenzi guu, àḡɔ̀ wéé d̄ɔ̀ wa Dii Yesu Kirisi sùu kè eé wa ká wèndi kè è yāaroozi.

²² À wènda d̄s̄ gbē kè aṣɔ̀ kuu sekasekanɔ̀ne.

²³ À gbēkeno sí téa à ní mì sí. À wēnda dō gbē pāndenone kōn làakario, baa aō pókāsāa kè gbāsī kpà aō zaakena guunon, à zan.

Sáabukpana

²⁴⁻²⁵ Luda mèn do wa Mìsiri é fō à a dākpa ɛ àton furo. Eé a kpan'ae ke a gakui guu see sai kōn pōnnaao kōn wa Dii Yesu Kirisi gbāaao. Àmbe à gakui vī kōn bítakeeo kōn gbāaao kōn ikoo zaale gurɔ e naaro kōn à tiaao ai gurɔ píngi. Aami.

ZIA Yǎ BIIANA YOHANANƐ

Kirisi ena wéegupu guu 1:1-1:20

Lákēna sɔsi mèn swɛɛplaaanɔnɛ 2:1-3:22

Takada kokona kɔn à kǎe'ɔ mèn swɛɛplaaanɔ gogonao 4:1-8:1

Kákāki mèn swɛɛplaaanɔ pena 8:2-11:19

Kwǎ isi kɔn nòbɔ pāsī mèn plaaanɔ 12:1-14:20

Luda pɔfē zubɔ mèn swɛɛplaaanɔ ɛna andunaa 15:1-19:5

Kirisi suna à kí ble andunaa 19:6-20:15

Musu dufu kɔn tɔɔte dufuo 21:1-22:21

Takada kè bɔkii

¹ Luda yǎ kè èe mɔɔ kɛɛ dà Yesu Kirisinɛ, le à biia a zòblerinɔnɛ, ben à a malaika zǐ mamɔma Yohana a zòbleria, à tò ma yǎ pì dǒ.

² Luda yǎ kè Yesu Kirisi à sèeda kèn má è, ben mée oo.

³ Aubarikadeen gbē kè zia yǎ kèki kyó kè ũ kɔn gbē kè aǒ à yǎ mà aǒ kúnanɔ, zaake à gurɔɔ kà kǐi.

⁴ Ma Yohana mámbé ma takada kèkii kè sɔsi mèn swɛɛplaaa kè aǒ kú Asia bùsu guunɔnɛ. Luda kè kuu yǎ, à kuu ai tia, bensǒ èe suu kɔn à Nini mèn swɛɛplaaa kè aǒ kú à kíta aenɔ

⁵ kɔn Yesu Kirisi kè de sèeda yǎpuradee ũuo gbēkɛɛ keare, aǒ a gba aafia. Yesu pìn gǎafɛɛ káaku ũ, àmbé anduna kínanɔ gbāadee ũ. À yewazi à wa bɔ wa durunnɔn kɔn à aru gbāaa

⁶ à wa ka kpatan Luda a De gbàgbārinɔ ũ. Àmbé à gakui kɔn gbāaa vī gurɔ pínɡi! Aami.

⁷ À gwa, èe mɔɔ ludambe luguun. Baade pínɡi é wée siàle, baa gbē kè aǒ à zǐnɔ, anduna bori pínɡi é sósobi ɔɔ dɔ à yǎ musu. Leme! Aami.

⁸ Dii Luda bè: Mámbe Alafa kɔn Omegao ũ, Gbāapingide kè má kuu yǎ, má kuu ai tia, bensǒ mée suu.

Yesu Kirisi bɔ à mɔna Yohanazi

⁹ Ma Yohana a gbēndoo kuuna Yesu guu kɔ gbēnɔn wá ũ nawēa guu, kíblena guu, menakena guu. Má kú yǎ ísia luan kè wè be Patamɔ Luda yǎ kè Yesu à sèeda kè ona yǎnzi.

¹⁰ Dii gurɔɔ zǐ Luda Nini sùma, ben ma kòto gbāaa mà ma kpɛɛ lán kákāki'ɔ bà

¹¹ à bè: Ñ pó kè n é kē takada guu ñ kpāsā sɔsi mèn swɛɛplaaa kè aǒ kú wéte kènɔ guunɔnɛ: Efesu, Simina, Pegamumu, Tiatira, Saadi, Filadelfia kɔn Laodiseao.

¹² Ben ma lie le mà gbē kè èe yǎ oomao pì e. Kè ma lie le, ma vura dabu è mèn swɛɛplaa.

¹³ Ma gbēke è dabu pìnɔ té lán gbēntee né bà. À utagyaba dana, èe gáɛzi, vura asaa dɔ à kùɛa.

¹⁴ À mikā de pú féfen lán sākā ke buu bà, à wée de lán ténene bà.

¹⁵ À gbá e té kɛɛ lán mǔgotē kè wèe baasaa tévura guu bà. À kòto de lán ísókana kǐi bà.

¹⁶ À sɔsɔnɔnɔ kūna a ɔplaan mèn swɛɛplaa, fēeda lé nna kpaplaplaaa e bɔɔ à lén. À uu e té kɛɛ lán ɔfántē gbāaa bà.

¹⁷ Kè ma à è, ma leɛ à gbá saɛ ma gǔ sǎii. Ben à a ɔplaa nàma à bè: Ñton tó vīa n kūro. Mámbe Aede kɔn Zāadee ũ,

¹⁸ gbē kè ègǔ kuu ũ. Ma ga, má kuu, bensǒ mégǔ kuu ai gurɔ pínɡi. Má ga kɔn gèwǎao m̀nɛnɔ kūna.

¹⁹ Ñ pó kè n é kē, pó kè kuunɔ kɔn pó kè eé mó à kpɛenɔ pínɡi.

²⁰ Sɔsɔnɛ mèn swɛɛplaaa kè n é ma ɔplaan pìnɔ kɔn vura dabu mèn swɛɛplaaa pìnɔ asiin yè: Sɔsɔnɛ mèn swɛɛplaaa pìnɔ né sɔsi mèn swɛɛplaaa pìnɔ zǐrinɔmɛ, dabu mèn swɛɛplaaa pìnɔ né sɔsi mèn swɛɛplaaa pìnɔmɛ.

2

Efesudeenɔ yǎ

¹ Ñ kē Efesu sɔsi z̄irine: Mamɔma kè má sɔsɔne mèn swεεplaaanɔ kũna ma ɔplaan, kè mée táa oo vura dabu mèn swεεplaaanɔ té, mámbe ma yǎ kèkii ò.

² Má n yǎkenanɔ d̄s̄ k̄n̄ z̄i kè née keεo k̄n̄ n menakenao. Neè we ñ gbē zaaanɔ diero. Gbē kè ašè ñ z̄inda die Luda z̄irinɔ ũ, bens̄o ašɔ de à ũro, n ñ ȳs̄ ñ gwà ñ è εgedeenɔn ñ ũ.

³ N mena f̄s̄, n nawēa kè ma tó yānzi, née kpasaro.

⁴ Mɔde má yǎ v̄inyo. Yenzi kè ñ v̄ime káaku bùsa.

⁵ Ñ tó n kuuna zi zaale née busaro yǎ d̄nḡu. Ñ n̄s̄e lie ñḡo yǎ kè neè ke yāanɔ keε. Tó née ke lero, mé m̄nzi mà n dabu s̄oki kpá.

⁶ Baa k̄n̄ beeeo ñ yǎ kèkii v̄i, ñ za Nikolaitānɔ yǎkenan lán ma zàn nà.

⁷ Gbē kè swā v̄i à yǎ kè Luda Ninii e oo sɔsinɔne ma: Mé gbē kè z̄i blè gba zé à lí w̄endidee kè kú Luda swadako guu beε ble.

Siminadeenɔ yǎ

⁸ Ñ kē Simina sɔsi z̄irine: Mamɔma kè má de Aede k̄n̄ Zāadeeo ũ kè ma ga ma εara ma fεε, mámbe ma yǎ kèkii ò.

⁹ Má w̄étamma kè w̄e m̄ɔnnεε d̄s̄ k̄n̄ n takaasikeεo. Baa k̄n̄ beeeo auzikideen n ũ. Gbē kè ašè be Yudanɔn ñ ũ bens̄o ašɔ de à ũroonɔ, kè aš̄ aduakekpe de Setān p̄o ũ, má d̄s̄ dian ašè yǎ dimma nà.

¹⁰ Ñton v̄ia ke nawēa kè né keεnero. Ñ ma, Ibilisi é a gbēkenɔ ká kpésiaan, le à a ȳs̄ à gwa, eé w̄eε tāawa ai gurɔ kuri. Ñḡo náane v̄i ai ñ gá gao, mé auzenna kenne yàari ũ.

¹¹ Gbē kè swā v̄i à yǎ kè Luda Ninii e oo sɔsinɔne ma: Ga plaade é ña da gbē kè z̄i blèaro.

Pegamumudeenɔ yǎ

¹² Ñ kē Pegamumu sɔsi z̄irine: Mamɔma kè má f̄ēda lé nna kraplaplaaa v̄i, mámbe ma yǎ kèkii ò.

¹³ Má n kúkii d̄s̄, guu kè Setān kiblekita kúmmε. Ñ ma yǎ kũna, née lé sémaziro, baa gurɔ kè wà ma sèeda yāpurade Antipa dè n w̄eten, guu kè Setān kún p̄i.

¹⁴ Mɔde má yǎ v̄inyo féte. Ñ gbēnɔ v̄i gwe kè ašɔ Balamu yǎ kũna. Balamu p̄i bé à dà Balakine à Isarailinɔ ḡaε à ñ dá t̄aa p̄obleen k̄n̄ p̄āpākenao.

¹⁵ Lemε d̄o ñ gbēnɔ v̄i gwe, ašɔ Nikolaitānɔ yǎ kũna.

¹⁶ Beee yānzi ñ n̄s̄e lie. Tó née ke lero, mé m̄nzi tia mà z̄i kányo k̄n̄ f̄ēdaa kè kú ma lén-o.

¹⁷ Gbē kè swā v̄i à yǎ kè Luda Ninii e oo sɔsinɔne ma. Mé gbē kè z̄i blè gba mana kè utena, mé à gba gbè puraa kè wà tó dufu k̄ēa d̄o. Gbēke tó p̄i d̄oro, séde gbē kè má kpàa p̄i.

Tiatiradeenɔ yǎ

¹⁸ Ñ kē Tiatira sɔsi z̄irine: Ma Luda Né kè ma w̄eε de lán ténεne bà bens̄o ma gbá de lán m̄ogotē bà, mámbe ma yǎ kèkii ò.

¹⁹ Má n yǎkenanɔ d̄s̄, n yenzi, n ludanaanekena, n z̄ikena k̄n̄ n menakenao. Má d̄s̄ d̄o kè yǎ kè née keε z̄āa maa de à káakupola.

²⁰ Mɔde má yǎ v̄inyo. N n̄gbē Yezēbeli kè à a z̄inda diε annabi ũu gbà zé. Èε ma z̄òblerinɔ sāsāa èε daāne aš̄ p̄āpāa ke aš̄ t̄aa p̄o ble.

²¹ Ma à gbà zé à n̄s̄e lie, m̄ode à yezi à a n̄s̄e lie à p̄āpākena tóro.

²² Ñ ma, mé kpázi mé tó gbē kè aš̄ p̄āpāa k̄onɔ nawēa bíta e, tó aš̄oε n̄s̄e lie wà à yǎ tòro.

²³ Mé à ìbanɔ d̄ede gagyāao, sɔsinɔ p̄ingi é d̄s̄ ke mámbe m̄εε gbēnɔ laasuu k̄n̄ ñ sw̄eò tàasi ke, mé f̄ia bo a baadene a yǎkenaa.

24 A Tiatira gbē kpaaa kè á yā pì kūnaro bensō á yā kè wè be Setān asii bíta dōroonɔ, mé aso pānde diarero.

25 À ɔ didi yā kè á kūnaa ai màgō gá su.

26 Gbē kè zì blè bensō à yā kè má yezinɔ kūna ai a léa, mé à gba zé à iko vī boriinɔa.

27 Eé kí blemma kōn mò gòo à n wíwi lán wè gù oroo wíwi nà, lán ma De ma gba zé nà.

28 Mé à gba gudɔna sɔsɔne dɔ.

29 Gbē kè swā vī à yā kè Luda Ninii e oo sɔsinɔne ma.

3

Saadideenɔ yā

1 Ñ kē Saadi sɔsi zìrine: Mamɔma kè má Luda Nini mèn swεεplaaanɔ kūna kōn sɔsɔne mèn swεεplaaanɔ, mámbe ma yā kèkii ò. Má n yākenanɔ dō. Kuuna bēe tó bé à dɔmma, mɔde gèn n ũ.

2 Ñ itē ke ñ gbē kè aō gōnnεenɔ gba gbāaa ai aōgō gá ga, zaake má è n yākee bɔezina ma Ludanero.

3 Beee yānzi yā kè n mà ben n sɔ ñ tó àgō dɔngu, ñgō kūna ñ nòse lie. Tó nēe itē kero, mé mɔnzi lán kpāi bà, nēgō gurɔ zaka kè mé mó dōro.

4 Baa kōn beeeo n gbēnɔ vī Saadi gwe féte kè aōe n pókāsāanɔ gbāsī kpáro. Wé taa o lɛdo kōn pò puraaɔ dana, zaake aō kà à lézī.

5 Len gbē kè zì blè égō pókāsā puraaɔ dana le. Mé à tó dede wèndi takadan zikiro. Mé zeo ma De kōn a malaikanɔ aε.

6 Gbē kè swā vī à yā kè Luda Ninii e oo sɔsinɔne ma.

Filadεlfiadeenɔ yā

7 Ñ kē Filadεlfia sɔsi zìrine: Mamɔma kè má kú madona yāpuradee ũ, kè má Dauda mōne kūna, kè mēe zé wē gbēke è fō à tataro, kè mēe zé tata gbēke è fō à wēro, mámbe ma yā kèkii ò.

8 Má n yākenanɔ dō. Ñ ma, ma zé wènnε n aε, gbēke é fō à tataro. Baa kè n gbāa bítaro, n ma yā kūna nēe lé sémaziro.

9 Setān aduakekpe gbē kè aōè n zīnda die Yudanɔ ũ bensō aō de à ũroonɔ, mé tó εgedee pìnɔ mó wà kúennε, aōé dō kè má yenzi.

10 Zaake n yā kè má dienne kūna n fō n mēna, mé n bɔ nawēa kè èe mɔɔ anduna píngia guu le à gbē kè aō kú tɔtεanɔ lé à n gwa.

11 Mé mó tia. Ñgō pò kè n vī kūna gbāa, le gbēke tón n láada símmaro yānzi.

12 Mé gbē kè zì blè ke ma Luda kpé wesagba ũ. Eé bɔ zikiro. Mé ma Luda tó kēa kōn ma Luda wéte Yerusalému dufu kè eé pita bɔna à kiia zaa musu tóo kōn ma tó dufuo.

13 Gbē kè swā vī à yā kè Luda Ninii e oo sɔsinɔne ma.

Laodiseadeenɔ yā

14 Ñ kē Laodisea sɔsi zìrine: Mamɔma Aami, sèeda náanede yāpuraa kè má de pò kè Ludaa kènɔ mīdee ũ, mámbe ma yā kèkii ò.

15 Má n yākenanɔ dō. Ñ yīro bensō n wāaro. Má yezi ñgō yīi kesō wāa.

16 Lán n lógɔbɔgɔ nà, n wāaro, bensō n yīro, mé n pisime.

17 Nēe be ɔɔde auzikidee kè pòke nii vīroon n ũ. Ñ dō kè gbē pā būu baakeri wèndade takaaside vīan n ũro.

18 Mēe lé daamma n vura baasana lú ma kiia, le n ke ɔɔdee ũ. Ñ pókāsā puraa lú n da, le ñ n būukεε ute n bɔ wín. Ñ wéε ēzē lú n ká n wéen le n guu e.

19 Mēe kpākē gbē kè má yeñzinɔzi mà n tòto ke. Beee yānzi, n aīa ke n nòse lie.

²⁰ À gwa, má zena kpεεε mée gbá lee. Tó gbē ma kòto mà, ben à zé wēme, mé gē mà pò bleo eé blemao.

²¹ Mé gbē kè zì blè gba zé à vēmao ma kítaa, lán mapi ma zì blè ma vēe kōn ma Deo a kítaa nà.

²² Gbē kè swā vī à yā kè Luda Ninii e oo sōsinone ma.

4

Donzikena Ludane zaa musu

¹ Beee gbera ma zé è wēna ludambe. Ben ma kòto kè má mà káaku lán kákáki'ò bà mà dō à bè: N mós kè, mé yā kè eé mós beee gberaa odoanne.

² Gwe gōo Luda Nini mōma, ben ma kiblekita è ludambe gwe, gbēkee vēea.

³ Gbē kè vēena pì e té kee lán gbè bèede kè wè be dayamò bà kesō kaanelia. Ludambefēdaa liga kíta pizi, à í de lán lá'i taka bà lán emeradi bà.

⁴ Kiblekita mèn baro awēesiigōo ligazi, gbēnsi gōon baro awēesiigōo vēevēena báa pìnoa. Aō pò puraa dadana, aō vura fūra kukuna.

⁵ Lou e pii èe bōo kíta pì kiia, èe pūtāa èe vīi. Fitia nana kíta pì ae mèn swēeplaa, aōmbe Luda Nini mèn swēeplaaano ũ.

⁶ Dígi kú kíta pì ae lán ísīaa bà, èe té kee lán gbèdigi bà.

Pó bēe mèn siigōo liga kíta pizi kīkīi. Wēe fīfīmma kpεe kōn aeo.

⁷ Pó bēe pìno káakupō de lán músu bà, à plaadee de lán zùswaree bà, à aagōdee uu de lán gbēntee uu bà, à siigōdee de lán kúu kè èe vīaa bà.

⁸ Pó bēe mèn siigōo pìno baade dèbe vī mèn swēedodo. Wēe fīfī n dèbe pìnoa à guu kōn à kpεeo. Fāantē kōn gwāavīo aōgō bee yāana sai:

Kúadona, kúadona, kúadona,
Dii Luda Gbāapingide.

Í kuu yā, n kuu tia, bensō nēe suu.

⁹ Gurōo kè pò bēe mèn siigōo pìno gbē kè vēena kítaa kè ègō kuu gurō pìngi pì tó kpà, aō bèe line aō à sáabu kpà,

¹⁰ gbēnsi gōon baro awēesiigōo pìno è daedae à ae wà donzi kenε, aōè n fūra gogo wà káe kíta pì ae aō be:

¹¹ Dii wa Luda, n ka wà n tó kpà,

wà bèe kōn gbāaaao dōnne,

zaake n pò pìngi kè,

aō kena kōn n kuunao né n poyeziname.

5

Sāne Bōro kōn takada kokonao

¹ Ben ma takada kokona è na gbē kè vēena kítaa pì oplan, wà yā kēa ae kōn kpεeo pìngi, wà à lé kükū kōn kāe'ò leo swēeplaaao.

² Ben ma malaika gbāadee è, èe kpàakpa kee kōn kòto gbāaaao à bè: Dé bé à kà à kāe'ò kēno gogo à takada kè poroo?

³ Mōde gbēkee kú ludambe ke tōtēa ke tōtē gīzī kè eé fō à takada pì poro à gwaro.

⁴ Ma óò dō maamaa, zaake wèe gbēke e kè kà à takada pì poro à gwaro.

⁵ Ben gbēnsi pìno doke bème: Nton óò dōro. N gwa, Yuda bori Músu kè de Dauda kpata kè pìto pà Kína ũu zì blè. Ambe eé fō à kāe'ò mèn swēeplaaa pìno gogo à takada pì poro.

⁶ Ben ma Sāne Bōro è zena kíta pì sae kīkīi pò bēe mèn siigōo pìno kōn gbēnsi pìno té. À de lán wà à kòto kpà bà. À koba vī mèn swēeplaa kōn wéeo mèn swēeplaa. Luda Nini mèn swēeplaaa kè à n zī anduna gu pìngianon gwe.

⁷ À gāa à takada pì sī gbē kè vēena kítaa pì ozi.

⁸ Kè à takada pì sí, ben pò bɛɛ mèn siigɔ̀ pìnɔ̀ kɔ̀n gbɛ̀nsi gɔ̀n baro awɛɛsiigɔ̀ pìnɔ̀ kùɛkuɛ Sãne Bòrɔ̀ pì aɛ. Aɔ̀ baade mɔ̀rɔ̀ kũna kɔ̀n vura zubɔ̀ kè tuaetiti kán à pàò. Tuaetiti pì né Luda gbɛ̀nɔ̀ aduakɛnanɔ̀mɛ.

⁹ Aɔ̀ lè dufu si wèe bee:
N ka ñ takada pì sí ñ kãɛ'ɔ̀ pìnɔ̀ gogo,
zaake wà n de,
n gbɛ̀nɔ̀ bò Ludane kɔ̀n n aruo
bori píngi guu, boriyã píngi guu,
gbɛ̀ píngi guu, bùsu píngi guu.

¹⁰ N ñ kpá kpatan,
aɔ̀ gò wa Luda gbàgbàrinɔ̀ ù,
aɔ̀gɔ̀ kí blee tɔ̀tɛa.

¹¹ Ben ma malaikanɔ̀ è ligana kíta pìzi kɔ̀n pò bɛɛ pìnɔ̀ kɔ̀n gbɛ̀nsi pìnɔ̀ paripari, aɔ̀ parii kà bɔ̀rɔ̀ ùgbangba, weé fɔ̀ wà ñ lé dɔ̀ro. Ma ñ kīi mà,

¹² aɔ̀ bè kɔ̀n kòto gbãaaɔ̀:
Sãne Bòrɔ̀ kè wà dè kà
wà iko dɔ̀ne kɔ̀n auzikio
kɔ̀n òndɔ̀ɔ̀ kɔ̀n gbãaaɔ̀ kɔ̀n bèeɔ̀,
wà à sáabu kpá, wà à tó kpá.

¹³ Ben pò kè Ludaa kè musu kɔ̀n tɔ̀tɛo kɔ̀n tɔ̀tɛ gĩzĩo kɔ̀n ísiao guuo píngi, pò kè kú baama pínginɔ̀, má mà aɔ̀ bè:

Wàgɔ̀ bèe kɔ̀n gbãaaɔ̀ dɔ̀
gbɛ̀ kè vɛɛna kítaane
kɔ̀n Sãne Bòrɔ̀,
wégɔ̀ ñ sáabu kpaá,
wàgɔ̀ ñ tó kpaá gurɔ̀ píngi.

¹⁴ Pò bɛɛ mèn siigɔ̀ pìnɔ̀ bè, aami. Ben gbɛ̀nsi pìnɔ̀ dàɛdaɛ wà dɔ̀nzi kène.

6

Kãɛ'ɔ̀gogona

¹ Má è Sãne Bòrɔ̀ kãɛ'ɔ̀ mèn swɛɛplaaa pìnɔ̀ káakupɔ̀ gò. Ben má mà pò bɛɛ mèn siigɔ̀ pìnɔ̀ doke yã ò lán lapatana bà à bè: Ñ mól!

² Ben ma sɔ̀ puraa è, gbɛ̀ kè dia sá kũna. Wà kífura kùne, ben à bò zìbleri ù, le à gá zì ble.

³ Kè Sãne Bòrɔ̀ kãɛ'ɔ̀ plaadee gò, má mà pò bɛɛ plaadee bè: Ñ mól!

⁴ Sɔ̀ pãnde bò dɔ̀, à de tɛɛ zónzon. Wà gbɛ̀ kè dia gbà zé à aafia sí andunaa, le gbɛ̀nɔ̀ kɔ̀ dɛdɛ. Wà fɛɛda isi kpàa.

⁵ Kè Sãne Bòrɔ̀ kãɛ'ɔ̀ aagɔ̀dee gò, má mà pò bɛɛ aagɔ̀dee bè: Ñ mól! Ben ma sɔ̀ siaa è, gbɛ̀ kè dia zaka kũna.

⁶ Ma kīi mà lán gbɛ̀ntee kòto bà, à bò pò bɛɛ mèn siigɔ̀ pìnɔ̀ té à bè: Ése zaka lé don gurɔ̀ do zĩ ɔ̀ ù. Gbado zaka lé aagɔ̀n gurɔ̀ do zĩ ɔ̀ ù. Ñton tó kù línɔ̀ kɔ̀n geepi línɔ̀ yakaro.

⁷ Kè Sãne Bòrɔ̀ kãɛ'ɔ̀ siigɔ̀dee gò, ma pò bɛɛ siigɔ̀dee kòto mà à bè: Ñ mól!

⁸ Ben ma sɔ̀ pufau è, gbɛ̀ kè dia tón Gaa, Gèwãa tézi. Wà ñ gbá zé aɔ̀gɔ̀ iko ví anduna gbɛ̀nɔ̀ leo siigɔ̀deea, aɔ̀ ñ dɛdɛ kɔ̀n zĩo kɔ̀n dekaao kɔ̀n gagyãao kɔ̀n nòbɔ̀ pãsinɔ̀.

⁹ Kè Sãne Bòrɔ̀ kãɛ'ɔ̀ sɔ̀rodee gò, ma gbɛ̀ kè wà ñ dɛdɛ Luda yã ona kɔ̀n Yesu sèedakenao yãnzì gèwãadeenɔ̀ è tuaetitikipatakii gĩzĩ.

¹⁰ Aɔ̀ wii gbãaa lè wà bè: Dii kè kú adona yãpurade, bɔ̀ren né yãkpaɛ ke kɔ̀n gbɛ̀ kè aɔ̀ kú tɔ̀tɛanɔ̀ ñ wa dena gɛɛ bońmaa?

¹¹ Ben wà utagyaba puraa dàda ñ baadenɛ, wà bènéne aɔ̀ mɛna féte ai ñ Yesu zòbleri daaa kè weé ñ dɛdɛ lán ñ bànɔ̀ lé gá káo.

¹² Kè Sāne Bòrɔ kǎe'ɔ swɛɛdodee gò, má è tɔɔte nìgānigā pāsīpāsī, ɔfāntē sia kù níginigi lán bisa kè wà dà òsin bà, mɔvura tēa kù lán aru bà mámmam.

¹³ Sɔsɔnɛnɔ bɔ ludambe aɔ kwè tɔɔte lán zàga'ia è líbe ísi woro nà.

¹⁴ Ludambe kèkɔ́a à kòkokoko lán pè bà. Kpiiino kɔ́n ísia luanno sɔ́ki kpà píngi.

¹⁵ Anduna kínano kɔ́n kpatablerinɔ kɔ́n soza gbēnsino kɔ́n auzikideenɔ kɔ́n gbāadeenɔ kɔ́n gbē píngio zòno ke wēenɛnɔ ùte gbèwēenɔn kɔ́n gbèkotoonɔ.

¹⁶ Aɔ wiii gò dɔ:

Kpiiino kɔ́n gbèno à dawala,
à wa ute gbē kè vēena kítaane,
à wa sí Sāne Bòrɔ pɔfēa.

¹⁷ Zaake aɔ pɔfēpitammaguro òsi kà. Dé bé eé fɔ à bɔn?

7

Sèedakena Luda zòblerinɔ

¹ Beee gbera ma malaika gɔ́on siigɔ́onɔ è zezɛ anduna gooda siigɔ́onɔ, aɔ baade a gooda ía kúna, le ía tón vu tɔɔte ke ísiao ke lí kearo yānzi.

² Ben ma malaika pānde è, à bɔ à fēɛ ɔfāntēbɔɛ kpa, à Luda Wèndide sèedakɛbɔ kúna. À lé gbāaa zù malaika gɔ́on siigɔ́o kè wà n gbá zé aɔ tɔɔte kɔ́n ísiao yaka pìnɔzi

³ à bè: Àton tɔɔte ke ísiao ke líno yakaro ai wà sèeda ke wa Luda zòblerinɔ m'āenɔ.

⁴ Ben wà gbē kè wà sèeda pì kèmmanno lé òmɛ, aɔ gɔ́on bɔrɔ baswēɛplaa awēesiigɔ́mɛ. Aɔ bɔ Isaraili bori píngi guu:

⁵ Yuda boriino gɔ́on bɔrɔ kuri awēɛplaa,
Rubeni boriino gɔ́on bɔrɔ kuri awēɛplaa,
Gada boriino gɔ́on bɔrɔ kuri awēɛplaa,

⁶ Asa boriino gɔ́on bɔrɔ kuri awēɛplaa,
Nafatali boriino gɔ́on bɔrɔ kuri awēɛplaa,
Manase boriino gɔ́on bɔrɔ kuri awēɛplaa,

⁷ Simeɔ boriino gɔ́on bɔrɔ kuri awēɛplaa,
Levi boriino gɔ́on bɔrɔ kuri awēɛplaa,
Isaka boriino gɔ́on bɔrɔ kuri awēɛplaa,

⁸ Zebuluni boriino gɔ́on bɔrɔ kuri awēɛplaa,
Yusufu boriino gɔ́on bɔrɔ kuri awēɛplaa,
Beyāmi boriino gɔ́on bɔrɔ kuri awēɛplaa.

Bori píngi kakɔ́ana ludambe

⁹ Beee gbera ma gbēno è paripari, weé fɔ wà n lé dɔ́ro. Aɔ bɔ bɔ́su píngi guu, bori píngi guu, gbē píngi guu, boriyā píngi guu. Aɔ zezena kiblekita kɔ́n Sāne Bòrɔ aɛ. Aɔ utagyaba puraa dadana, kpakpa lánɔ nana n' ɔzī.

¹⁰ Aɔ wii gbāaa lɛ wèe bee:

Mìsina è bɔ wa Luda kè vēena kítaa
kɔ́n Sāne Bòrɔ kiiamɛ.

¹¹ Malaikanɔ zezena wà liga kíta kɔ́n gbēnsino kɔ́n pò bēɛ mèn siigɔ́onɔzi n' píngi, ben aɔ kùekue kíta pì aɛ wà dɔ́nzi kè Ludane

¹² wà bè:

Aami! Wa Luda bé à tó vī kɔ́n gakuio
kɔ́n ɔ́ndɔ́o kɔ́n sáabuo kɔ́n bèɛo
kɔ́n ikoo kɔ́n gbāaaoguro píngi. Aami!

¹³ Ben gbēnsi pìnɔ doke ma la à bè: Dénɔn gyabapuradari kènɔ ũu? Aɔ bɔ máme?

14 Ma bène: Baa, ríbe ní dō. Ben à bème: Gbē kè aō bò wéetāmma bíta guunome. Aō ní utagyaba pìno pìpi Sāne Bòro aru guu à pura kù.

15 Beee yānzin aō kú Luda kíta aezīzi, aōe dōzi a kpén fāantē kōn gwāavīo. Gbē kè vēena kítaa pì é a kuta kúnla.

16 Nōaa ke ímii é ní de zikiro, ofāntē é ní léro, guu é wāmmaro,

17 zaake Sāne Bòro kè kú kíta pì gura súusu é ke ní Dàri ũ, eé dōne ae ai í wèndide bōkiia, Luda é gbasa à ní wéé'i gogoñne píngi.

8

Kāe'ò swēplaade gona

1 Kè Sāne Bòro kāe'ò swēplaadee gò, ludambēe kè kítikiti lán minti baaakuri taka bà.

2 Ben ma malaika gōon swēplaa kè aōègō zezena Luda aeno è, wà kākāki kpàmma mèn swēplaa.

3 Ben malaika pānde mò à zè tuaetitikpatakii kè wà pì kōn vurao sae, à tésibò kè wà pì kōn vurao kūna. Wà tuaetiti kpàa bítabita, le à kakōa kōn Luda gbēno píngi aduakenanò à kpata, ben à kpàta kiblekita ae tuaetitikpatakii pì.

4 Ben tuaetiti tésukpe kōn Luda gbēno aduakenanò fēe malaika ozi Luda ae.

5 Ben malaika pì tésibò sè, à té sio tuaetitikpatakii à pà, ben à zù tōte. Lou e vīi, èe pūtāa èe pii, ben tōte nìgānigā.

Kākāki mèn swēplaaano pena

6 Malaika gōon swēplaa kè aō kākāki mèn swēplaa kūna pìno à pena soru kè.

7 À kākāki pè, ben wà loubge kōn téo kakōana kōn aruo kù tōtea. Tōte leo aagōdee té kù, líno leo aagōdee té kù, sè ísi té kù míomi.

8 Malaika plaadee a kākāki pè, ben pò tédee bò à sì ísiaan lán kpìi bíta bà. Ísia leo aagōdee lì aru ũ,

9 ben ísia pò bēeno leo aagōdee gāga, goro'iteno leo aagōdee yāka.

10 Malaika aagōdee a kākāki pè, ben sōsone bíta kè èe té kúu lán sète bà bò ludambē à lèe à dà swaano kōn bianò leo aagōdeela.

11 Sōsone pì tón sēwee. Íleo aagōdee lì sēwee ũ, ben gbē kè aō í pì mìnò gāga pari à kyākya yānzi.

12 Malaika siigōdee a kākāki pè, ben wà ofāntē leo aagōdee lè kōn mōvura leo aagōdeeo kōn sōsoneo leo aagōdeeo, le aō leo aagōde sia kù yānzi. Ben fāantē leo aagōdee gō gupuraa sai, len à de le gwāavī dō.

13 Ben ma kúu è èe vīaa musumusu. Má mà à wii gbāaa lè à bè: Wāiyoo, wāiyoo, wāiyoo gbē kè aō kú tōteno malaika gōon aagō kè aō gō pìno kākāki'ò kè eé bō yānzi.

9

1 Malaika sōrodee a kākāki pè, ben ma sōsone è à bò ludambē à lèe tōte. Ben wà gèwāa wèe zòoto mōne kpàa,

2 ben sōsone pì Gèwāa wèe zòoto pì zé wè. Tésukpe bòn lán mōdate bíta tésukpe bà, ben gèwāa wèe pì tésukpe ofāntē sia kù, guu kè sí níginigi.

3 Sutēno bōe tésukpe pì guu aō dà tōtela. Wà ní gbá gbāaa lán anduna swíno gbāaa bà.

4 Wà bèñne aōton ía da sēaro ke lá ke lí ke, séde gbē kè aō Luda sèda vī ní m'aearoo.

5 Wèe ní gba zé aō gbēno dēdero, mōde aōé wāwā kpánzi ai mō sōrome. Aō wāwā de lán swí gbēpana wāwā bàme.

⁶ Guro beeenɔa gbēnɔ é gaa wete, ašé ero. Ga nii é n de, mode gaa é bàa léine.

⁷ Sutē pìnɔ de lán sō kè n sorumi mà kōn zìonɔ bà. Aš póke kukuna lán vura fūra bà, aš uu de lán gbēntee uu bà.

⁸ Aš mikā vī gbāagbāa lán nɔgbē mikā bà, aš swaanɔ vī lán músu swaa bà.

⁹ Aš kùse de lándō aš mò uta dadana bà, aš dēbe kī dɔ lán goro parii kè sōnɔ e gáee zī guu kī bà.

¹⁰ Aš vlāa vī kōn kào lán swí pɔ bà. Aš gbāaa kú n vlāa pìnɔa, le aš ãa dao gbēnɔa ai mɔ sɔro.

¹¹ Gēwāa wēe zòoto malaika pìn n kína ũ. Kōn Eberu yāo à tón Abadō. Kōn Giriki yāo sō Apoliō.

¹² Wāiyoo káakupɔ gēte, mèn plaaanɔ e mɔɔ à kpee dɔ.

¹³ Malaika swēedodee a kākāki pè. Ma kòto mà à bò Luda ae tuaetikpatakii kè wà pì kōn vuraɔ koba siigōnɔ kpa.

¹⁴ À bè malaika swēedodee kè kākāki kūnane: N̄ malaika gōn siigō kè aš yiyina swadaa kè wè be Yuflatì saenɔ poro.

¹⁵ Ben à malaika gōn siigō kè wà n soru kè wè beea mɔ beea guro beea guro zaka beee yānzìnɔ pòro, le aš gbēnteenɔ leo aagōdee dede yānzi.

¹⁶ Wà soza sōdeenɔ pari lé òme, aš gōn miliō wàa dome.

¹⁷ Wēegupu'ena pì guu lán ma sō pìnɔ kōn n òrìnɔ è nàn yè: Aš mò utanɔ dadana tēe lán té bà, búgu lán bulu bà, kpà'ikpa'i lán òfāntēgbō bà. Sō pìnɔ mì de lán músu mì bà. Té kōn tésukpɔ kōn òfāntēgbō e bɔɔ n lén.

¹⁸ Kisia mèn aagō kènɔ, té kōn tésukpɔ kōn òfāntēgbō kè èe bɔɔ n lé guuo bé à gbēnteenɔ leo aagōdee dede.

¹⁹ Zaake sō pìnɔ gbāaa kú n lé guu kōn n vlāo dɔ. Aš vlāa de lán mlè bà, aš mì vī kè aš è ãa dao gbēnɔa.

²⁰ Gbē kpaaa kè ašoe gaga kisia pìnɔ musuroonɔ e nòse lie wà pɔ kè aš kè yāa tòro. Aš kpé wèe kuēe tāanɔne kōn pɔ kè aš kè kōn vuraɔ kōn kondogio kōn mògotēo kōn gbèo kōn lío. Pɔ pìnɔ è guu ero, aš è yā maro, aš è táa o sōro.

²¹ Ašoe nòse lie wà n gbēdena tòro ke aš pódamma ke aš pāpākɛna ke aš kpāi'ona.

10

Malaika kōn takada porona néngoo

¹ Ben ma malaika gbāade pānde è, à bò ludambe èe pita. Ludambe luguu ligazi, ludambefēdaa kú à mīla. À uu de lán òfāntē bà, à gbánɔ de lán ténene bà.

² À takada néngo kè porona kūna. À a gbá oplaa zè ísīaaa, à a gbá oze zè tɔtɛa.

³ À wii gbāaa lè lán músu pūtāna bà. Kè à wii lè, lapatana mèn swēeplaaanɔ yā ò.

⁴ Kè lapatana mèn swēeplaaa pìnɔ yā ò le, má yezi mà kē takada guu, ben ma kòto mà, à bò ludambe à bè: N̄gō yā kè lapatana mèn swēeplaaa pìnɔ ò kūna asii guu, n̄ton kēro.

⁵ Malaika kè má è zena ísia kōn tɔtɛoa pì a oplaa sè à dō musu,

⁶ ben à sī kōn Luda kè kuu guro pínɡio kè musu kōn tɔtɛo kōn ísiaa kè kōn pɔ kè kú n guunɔ pínɡi à bè: Eé gí ke dɔro.

⁷ Malaika swēeplaade kākāki pégurɔ zī, tó èe mɔɔ pé, Luda poyezi kè utena é ke, lán à à baaru kpà a zòbleri annabinɔne nà.

⁸ Ben ma kòto kè má mà à bò ludambe pì mà dɔ à bè: N̄ gá n̄ takada kè porona à na malaika kè zena ísia kōn tɔtɛoa ozi sí.

⁹ Ben ma gaa malaika pì kiia ma bène à takada néngo pì kpáma, ben à bème: N̄ sí n̄ só. Eégō nna n lén lán zó bà, mode eé gí n sɔrɔzi.

¹⁰ Ben ma takada néngo pì sì malaika pì ɔzĩ má sò. À kè nna ma lén lán zó bà. Kè má mò, à gí ma sɔɔɔzi.

¹¹ Ben wà bèmε mà annabikεyā o dɔ maamaa boriinɔ kɔn bùsunɔ kɔn boriyānɔ kɔn kɔnanɔ yā musu.

11

Sèedade gɔɔn plaaanɔ

¹ Ben wà kàba kpàma pɔyɔbɔ ũ wà bèmε: Ñ fεε ñ Luda kpé yɔ kɔn à gbāgbākiio, ñ dɔnziri kè aɔ kú gweenɔ narɔ.

² Ñ à ua tó, ñton yɔro, zaake wà kpà boriinɔamε. Aɔé kèse pépεε Luda wétεdaaa ai mɔ baplaa awεεplaa.

³ Mé ma sèedade gɔɔn plaaanɔ gba zé aɔ annabikεyā o gurɔ wàa swεεdo kɔn baaagɔɔo pì guu pɔsia utanɔ dadana.

⁴ Gbē pìnɔn kù lí mèn plaa kɔn dabu mèn plaaa kè zena anduna Dii aenɔ ũ.

⁵ Tó gbē e wεtεε à ïa daríma, té é bɔ ñ lén à ñ ibεε pìnɔ kpáta. Len gbē kè èe wεtεε à ïa daríma é ga le.

⁶ Aɔ ludambε zé tatana gbāa vī, le lou tón ma gurɔ kè aɔbe annabikεyā ooro yānzi. Aɔ í liena aru ũ gbāa vī dɔ. Aɔé kisia bori sānda pínɡi kpá andunazi gurɔ kè aɔ yezia.

⁷ Tó aɔ ñ sèedadekena yāa, nòbɔ pāsĩ kè è bɔ gèwāa wèε zòoto guu é zĩ kányo à zĩ blemíma à ñ dεdε.

⁸ Aɔ gènɔ égɔ kaena wétεdaa kè wà ñ Dii pà lía zédaa guu. Yáasi guu wè wétεdaa pì sísi Sɔdɔmu ke Iɡipiti.

⁹ Gbē pínɡi kɔn bori pínɡio kɔn boriyā pínɡio kɔn bùsu pínɡi gbēnɔ é ñ gènɔ gwagwa ai gurɔ aagɔ kɔn a kusuo, aɔé we wà ñ vīro.

¹⁰ Gbē kè aɔ kú tɔtεanɔ é pɔnnaa ke aɔé zĩbaa ke aɔé gba dakɔnε, kè annabi gɔɔn plaaa kè wāwāa kpánzi pìnɔ gāga yānzi.

¹¹ Gurɔ aagɔ kɔn a kusuo pì gbera Ludaa tò wesa wèndidee gèngu, ben aɔ fèε wà zè. Vía gbē kè aɔ ñ éno kù maamaa.

¹² Ben annabi pìnɔ kòto gbāaa mà à bɔ ludambε à bènnε: À fεε à mó kè. Gurɔ kè aɔ ibεenɔ wéε fímma, ben aɔ fèε wà tà musu ludambε luguu guu.

¹³ Zĩ beeeε tɔtε ñgānigā pāsĩpāsĩ, wétεdaa pì leo kuridee gbòro, ben gɔɔn bɔro swεεplaaanɔ gāga tɔtenigānigāna pì guu. Vía gbē kpaanɔ kù, ben aɔ bèε lì Luda Musudenε.

¹⁴ Wāiyoo plaadee gètε, à aagɔdee e kaa sa.

Kakaki swεεplaade pεna

¹⁵ Malaika swεεplaadee a kākaki pè. Kòto gbāaanɔ bɔ ludambε wà bè:

Anduna kpata gò wa Dii pó ũ

kɔn kina kè à kào,

eégɔ kí blee gurɔ pínɡi.

¹⁶ Gbēnsi gɔɔn baro awεεsiigɔɔ kè aɔ vèεvèεna ñ kítaa Luda aε pìnɔ kùεkuε aɔ dɔnzi kènε

¹⁷ wà bè:

Dii Luda Gbāapingide

kè ñ kuu yā bensɔ ñ kuu ai tia,

wa n sáabu kè,

zaake n bɔ kɔn n gbāa bítaomε,

gbasa n na kíblenaa.

¹⁸ Boriinɔ pɔ fè,

ben n pɔfè pítaríma.

N yākpaekena kɔn gèwāadeenɔ gurɔ kà.

Né fīa bo n zòbleri annabinɔne
 kɔn n gbē kè aɔɔe vīa keenneneɔ,
 né féte gbēnsi,
 né andunaderinɔ dede.

¹⁹ Ben wà Luda kpé kè kú musu wè, ben wà Luda bà kuunańyo àkpati è à guu. Lou e pii,
 èe vīi, èe pūtāa. Tɔɔte nìgānigā, lougbe pāsī kwè.

12

Nɔgbē kɔn kwā isio

¹ Ben ma wée sī sèeda bíta bɔnsaele ludambe. Nɔgbē kee ɔfántē yina bisa ũ, mɔvura kú à
 gbá gīzī, à sɔsɔne mèn kuri awεεplaaanɔ kuna kífura ũ.

² À nòsina, ben nòwāwāa fēea, èe né'iwāwā wii lee.

³ Ben ma wée sī pó pāndele ludambe sèeda ũ. Kwā isī tēa zónzon kú gwe, à mì mèn
 swεεplaa, à koba mèn kuri. À kífura mèn swεεplaaanɔ kukuna.

⁴ À sɔsɔnenɔ leo aagɔdee wòro ludambe kɔn a vlāao à kwèe tɔɔte, ben à mò à zè nɔgbē kè
 yezi à né ii pì ae, le à e à né kè eé ii pì só yānzi.

⁵ Ben nɔgbē pì négɔgbē kè eé kí ble bori píngia kɔn mò gòo ì. Ben wà né pì sè wà tào Luda
 kɔn a kítao kiia.

⁶ Nɔgbē pì bàa lè à tà sèn, guu kè Ludaa kèkene, le wà à gwa gurɔ wàa swεedo kɔn
 baaagɔɔo guu.

⁷ Ben zī fēe ludambe, Mikaeli kɔn a malaikanɔ zī kà kɔn kwā pìo, kwā kɔn a ìbanɔ zī
 kàńyo.

⁸ Ben aɔ gbāaa kèsā, aɔɔe vēekii e ludambe dɔro.

⁹ Wà pè kwā isī pìà wà à bò. Àmbe mlè zii kè wè be Ibilisi ke Setān, anduna píngi sàsāri
 ũ. Wà à bò wà zù tɔɔte kɔn a ìbanɔ ledɔ.

¹⁰ Ben ma kòto gbāaa mà ludambe à bè:

Wa Luda zī blè sa,
 à gbāa kɔn à kpatao bò gupuraa,
 à iko kpà kí kè à kàa.

Zaake wà pè yādimmaria wà à bò.

Àmbe ègɔ wa gbēnɔ yakaa wa Ludane fāantē kɔn gwāavīo.

¹¹ Wa gbēnɔ zī blèa kɔn Sāne Bòro aru gbāaao
 kɔn n sèedadekeyāo.

Aɔ gī n wēndizi ai aɔ gàa gào.

¹² Beee yānzi amɔa kè á kú ludambenenɔ à pɔnnaa ke.

Wāiyoo tɔɔte kɔn ísiao,
 zaake Ibilisi pìtaawa kɔn pɔfē bítaome,
 kè à dɔ kè gurɔ kè gòare kpáaro yānzi.

¹³ Kè kwā è wà a zu tɔɔtea, ben à pèe nɔgbē kè à négɔgbē ì pìzi.

¹⁴ Ben wà kúu bíta dèbe mèn plaaa kpà nɔgbē pìà, le à vīa à ke zā kɔn mlè pìo, à tá guu kè
 wà kèkene sèn, le wà à gwa gwe wè aagɔ kɔn a kusuo.

¹⁵ Mlè pì í pìsi nɔgbē pì kpεe lán swaa bà, le ísɔ e à à sé,

¹⁶ ben tɔɔte nɔgbē pì mì sī, à a lé wè à í kè bò kwā lén pì mì.

¹⁷ Ben kwā pì fē nɔgbē pìzi, à gàa zī ká kɔn à borii kè aɔ gònɔ, gbē kè aɔo Luda yā kè Yesu
 à sèeda kè kūnanɔ.

¹⁸ Kwā pì zena ísia léa.

13

Nòbo pāsī mèn plaaanɔ

¹ Ben ma nòbo pāsī è èe bɔɔ ísɪaa pì guu, à mì mèn swεεplaa à koba mèn kuri. Koba mèn kuri pìnɔ kífura kukuna. Dɔkɛna kɔn Ludao tó kēna à mì pìnɔa.

² Nòbo pāsī kè má è pì bò lán gbèka bà, à ɔɔ pāsī maamaa. À lé de lán músu lé bà. Kwā a gbāaa kpāa kɔn a kiblekitao kɔn a iko bítao.

³ À mì pìnɔ doke de lán wà à kari kè ai à kà gana bà, ben à bò pì yāa. À yā bò anduna gbē píngi sae, ben aɔ tēzi.

⁴ Ben aɔ dɔnzi kè kwā pìne, kè à a iko kpà nòbo pāsī pì yānzi. Aɔ dɔnzi kè nòbo pāsī pìne dɔ aɔ bè: Dé bé à kà nòbo pāsī pì ũu? Dé bé eé fɔ à zì káo?

⁵ Wà wada yā'ona lé kpà nòbo pāsī pì à Luda tó zaaa sío, ben wà à gbà zé à iko ke ai mɔ baplaa awεεplaa.

⁶ Ben à nà dɔkɛnaa kɔn Ludao à à tó zaaa sì kɔn à kúkii kɔn gbē kè aɔ kú gweenɔ.

⁷ Wà à gbà zé à zì ká kɔn Luda gbēnɔ à zì bleńma. Wà à gbà zé dɔ àgɔ iko vī bori píngia kɔn gbē píngio kɔn boriyā píngio kɔn b̀usu píngio.

⁸ Gbē kè aɔ kú tɔɔtenɔ é dɔnzi ke nòbo pāsī pìne n píngi, gbē kè aɔ tó kú wèndi takadanloonɔ. Takada pì né Sāne B̀rɔ kè wà dè le Ludaa kpé à anduna káe pómε.

⁹ Gbē kè swā vī à ma.

¹⁰ Gbē kè Ludaa diε wà à kũ z̀izɔ ũu weé à kũmε.

Gbē kè Ludaa diε wà à de f̀εdaao f̀εdaan weé à deo.

Bee e oo Luda gbēnɔne aɔgɔ mēna vī, aɔgɔ náane vī.

¹¹ Ben ma nòbo pāsī pānde è èe bɔɔ tɔɔten. À koba vī mèn plaa lán sāne b̀rɔ pó bà, mɔde à yā ò lán kwā bàme.

¹² À nòbo pāsī káakupɔ pì iko píngi kè à wáa. À tò tɔɔte kɔn gbē kè aɔ kúnno dɔnzi ke nòbo pāsī káakupɔ kè wà à kari kè ai à kà gana à bò yāa pìne.

¹³ À dabuyā bítanɔ kè, baa se à tò té bò ludambe à lèe tɔɔtea gbēnɔ wáa.

¹⁴ À gbē kè aɔ kú tɔɔteanɔ sāsā kɔn dabuyā kè wà à gbà zé à kè nòbo pāsī káaku pì wáanɔ. À bèńne aɔ nòbo pāsī kè wà à kari kè kɔn f̀εdaao, ben à kpé b̀εe taka ke.

¹⁵ Wà à gbà zé à wèndi kpà nòbo pāsī taka pì, ben nòbo pāsī taka pì yā ò à tò wà gbē kè aɔ g̀i dɔnzi kenezinɔ dède.

¹⁶ À tò wà sèeda kè n baade píngi ɔplaa ke n mì'ae, né féte gbēnsi, auzikideenɔ kɔn takaasideenɔ, z̀nɔ kɔn wēenɔ.

¹⁷ Gbē kè nòbo pāsī pì tó sèeda vīro kesɔ à tó lamba, adee é fɔ à pó yá kesɔ à lúro.

¹⁸ Ɔndɔyān yè. Gbē kè wéεzēε vī, à nòbo pāsī pì lamba dɔdɔ, zaake gbēntee tó lambame. À lamba né wàa aagɔ kɔn baaagɔ awεεswεedomε. (666)

14

Sāne B̀rɔ kɔn gbē kè à n bóno

¹ Ben ma Sāne B̀rɔ pì è zena Zayɔn kpíiia. Gɔɔn bɔrɔ wàa swεεplaa awεεaagɔ kúo. À tó kɔn à De tó kēna n mì'aenɔa.

² Ma kīi mà à bò ludambe lán ísɔkana kīi bà, lán lapatana gbāaa bà. Kīi kè má mà pì de lán m̀ɔɔlerinɔ m̀ɔɔ'ɔ bà.

³ Gɔɔn bɔrɔ wàa swεεplaa awεεsiigɔ pìnɔɔ e lè dufu sii k̀ita kɔn pó b̀εε mèn siigɔnɔ kɔn gbēnsinɔ ae. Gbēkee e fɔ à lè pì dàdaro, sé gbē kè wà n bó anduna guu pìnɔ.

⁴ Aɔmbe gbē kè aɔe gbāsī ke kɔn nɔgbēnɔroonɔ ũ, kè aɔ kuu lezi. Aɔègɔ té Sāne B̀rɔzi guu kè è gán píngi. Wà n bó gbē káakunɔ ũ Ludane kɔn Sāne B̀rɔ pìo.

⁵ Wèe ma ziki kè aɔ egeε tòro, aɔ taari vīro.

Yákpaeɔguro baarukpana

⁶ Ben ma malaika pānde è èe vīaa musumusu. À baaru nnaa kè kuu gurɔ́ píngi kūna lè à kpá gbě kè aɔ́ kú tɔ́tɛnɔ́nɛ, b̀usu píngi, bori píngi, boriyá píngi kɔ́n gbě píngio.

⁷ À ò gbāngbān à bè: À vīa ke Ludanɛ à bèe líne, zaake à yákpaekeɛna kɔ́n gbēnɔ́ gurɔ́ kà. À dɔ́nzi ke Luda kè musu kɔ́n tɔ́tɛo kɔ́n ísiaao kɔ́n bianɔ́ kène.

⁸ Malaika plaadee té à kpɛɛ à bè: Babilɔ́nu gbòro! Wétɛda bíta pì gbòro! À tò bori píngi a pápákeɛna wēɛ kè è mó Luda pɔ́fɛo mì.

⁹ Malaika aagɔ́dee té n̄ kpɛɛ, à ò gbāngbān à bè: Tó gbě dɔ́nzi kè nòbɔ́ pāsī pìne kɔ́n à takao à à sèeda sì a mì'aea kesɔ́ a ɔ́,

¹⁰ àmbe eé Luda pētɛ wēɛ kè wà kà à pɔ́fɛ togoon atɛɛ mi, eé wāwāa ma té kɔ́n ɔ́fántɛgbɔ́o guu zaa Luda malaikanɔ́ kɔ́n Sāne Bòrɔ́o aezī.

¹¹ Aɔ́ wétamma tésukpe égɔ́ dɔ́ gurɔ́ píngi. Gbě kè aɔ́ dɔ́nzi kè nòbɔ́ pāsī pìne kɔ́n à takao aɔ́ à tó sèeda kèno ìampana vīro fáantɛ kɔ́n gwāavīo.

¹² Beee e oo Luda gbēnɔ́nɛ aɔ́gɔ́ mēna vī, gbě kè aɔ́ yā kè à dieno kūna aɔ́oɛ Yesu náane keɛnɔ́.

¹³ Ben ma kòto mà à b̀ò ludambe à bè: N̄ kèkii kē. Aubarikadenɔ́n gbě kè aɔ́é ga Dii guu zaa tiaanɔ́ ũ. Luda Nini bè: Lemɛ! Aɔ́é kámma bo kɔ́n n̄ zīio, zaake aɔ́ maakɛna gbè ténzi.

Tɔ́tɛ pónɔ́ kēkēna

¹⁴ Ben ma ludambe lugu puraa è, pókee vēea lán gbēntee bà. À vura f̀ura kuna, à konto lénna kūna.

¹⁵ Ben malaika pānde b̀ò Luda kpén à lé gbāaa zù gbě kè vēena ludambe luguuazi à bè: N̄ konto ká pózi n̄ kē, zaake tɔ́tɛ pónɔ́ mà, à kà kēna.

¹⁶ Ben gbě kè vēena ludambe luguua a konto màe tɔ́tɛ à tɔ́tɛ pónɔ́ kēkē.

¹⁷ Malaika pānde b̀ò musu Luda kpén, à konto lénna kūna dɔ́.

¹⁸ Ben malaika pānde kè té iko vīi b̀ò sa'okiia. À lé gbāaa zù gbě kè konto lé nna kūna p̀izi à bè: N̄ n̄ konto lénnaa ká geepi kò kè aɔ́ kú tɔ́tɛanɔ́zi n̄ zɔ́zɔ́, zaake à bee mà.

¹⁹ Ben malaika p̀i a konto màe tɔ́tɛ à geepi kòno zɔ́zɔ́ à kà geepi'ifēki bíta kè de Luda pɔ́fɛpitabɔ́ ũu guu.

²⁰ Wà kèse p̀eɛp̀eɛ geepi kò p̀inɔ́a wétɛ kpɛɛ, ben aru b̀òe geepi'ifēkii guu à dàgula ai kiloo wàa do kpé basɔ́ro, à lezī kà s̄o aizi lén.

15

Kisia zāade mèn swɛɛplaaanɔ́ kpánzina

¹ Ben ma sèeda pānde è ludambe, à bíta à b̀ò ma sae. Malaika g̀ɔ́n swɛɛplaaanɔ́ kisia zāade mèn swɛɛplaaanɔ́ kūna. Beeen Luda é a pɔ́fɛpitamma mì deo.

² Ben ma póke è lán s̀ebe bà, à de lán dígi bà kakɔ́ana kɔ́n téo. Ma gbě kè aɔ́ z̄i blè nòbɔ́ pāsī p̀ia kɔ́n à takao kɔ́n à tó lambaanɔ́ è zena s̀ebe kè de lán dígi bà p̀i sae, aɔ́ m̀oɔ́ kè Ludaa kpámmanɔ́ k̀k̀k̀na.

³ Aɔ́oɛ Luda z̀òbleri Musa lè sii kɔ́n Sāne Bòrɔ́o lèo wà bè:

Dii Luda Gbāapingide,
n yákenanɔ́ bíta, aɔ́ b̀ò wa sae.

Bori píngi Kína,
nèè yā ke a zéa kɔ́n yāpuraa.

⁴ Dii, dé bé à n vīa vīroo?

Dé bé eé g̀i n tó kpázii?
Zaake n mèn do, m̀be n̄ kú adona.

Bori píngi é mó dɔ́nzi kenne,
zaake n maakenanɔ́ b̀ò gupuraa.

⁵ Beee gbera ma Luda kpé è wēna musu, àmbe bisakutaa kè à doka kún ũ.

⁶ Ben malaika gɔɔn swɛɛplaaa kɛ aɔɔ kisia mɛn swɛɛplaa kɔnanɔ bɔɛ kpɛ pì guu. Aɔ táaru bisa pura fénfen kɛ èé té kɛɛ kùníla, vura asaa dɔdɔ n kùɛa.

⁷ Ben pɔ bɛɛ mɛn siigɔɔnɔ doke vura zubɔ kpà malaika gɔɔn swɛɛplaaa pìnɔ baadea, Luda kɛ ègɔ kuu gurɔ píngi pɔfɛ kán à pà.

⁸ Luda gakui kɔn a gbáaao tésukpɛ kpɛ pì pà. Gbɛke é fɔ à gɛnlo ai malaika gɔɔn swɛɛplaaa kisia mɛn swɛɛplaaa pìnɔ gàa à mì dèo.

16

Luda pɔfɛ pitana andunazi

¹ Ben ma kòto gbáaa mà bɔna Luda kpén, à bè malaika gɔɔn swɛɛplaaa pìnɔnɛ: À gá à Luda pɔfɛ kɛ kú zubɔ mɛn swɛɛplaaa pìnɔ guu ɛɛ andunaa.

² À káakudee gàa à a zubɔ ɛɛ andunaa. Ben bɔgɛi zaa pàsĩnɔ bɔ gbɛ kɛ aɔɔ nɔbɔ pàsĩ sèeda vĩ, kɛ aɔɛ dɔnzĩ kɛ à takanɛnɔa.

³ À plaadee a zubɔ ɛɛ ísíaaa. Ben ísia'i gɔ lán gè aru bà, pɔ bɛɛ kɛ aɔɔ kú à guuno gàga píngi.

⁴ À aagɔdee a zubɔ ɛɛ swaanɔ kɔn bianɔa, ben í pìnɔ lì aru ũ.

⁵ Ben má mà malaika kɛ í iko vĩi bè:

Kuadonade, mmɔn kɛ n kuu yāa,

bensɔ n kuu kɔn a tiaao,

n yākpae kènyo a zéame.

⁶ Aɔ n gbɛnɔ kɔn n annabinɔ aru kwèe,

ben n aru kpàríma aɔɔ mì.

À kɔ sìnyo le.

⁷ Ben ma kòto mà bɔna sa'okiia à bè:

Lɛmɛ, Dii Luda Gbāapingide,

n yākpae kènyo a zéame,

bensɔ n yāpuraa vĩ.

⁸ À siigɔdee a zubɔ ɛɛ ɔfántɛa, à tò à té gbɛnteenɔ kpàta.

⁹ À puusu gbáaa n pá, ben aɔ Luda kɛ kisia beeenɔ iko vĩ tɔ zaaa sì. Aɔɔe nɔɛɛ lie wà bèe línɛro.

¹⁰ À sɔɔrodee a zubɔ ɛɛ nɔbɔ pàsĩ kiblekitaa, ben gusiaa dà à kpatala. Gbɛnɔɔ e n lé yāakɔte wāwāa guu,

¹¹ ben aɔ Luda Musude tɔ zaaa sì aɔ wāwā kɔn n bɔgɛio yānzi. Aɔɔe nɔɛɛ lie wà kpɛɛ lì n yākenanɔnɛro.

¹² À swɛɛdodee a zubɔ ɛɛ swadaa kɛ wè be Yuflatia, ben swaa pì í bàba, ben zé bɔ ɔfántɛbɔɛ kpa kɔnanɔnɛ.

¹³ Ben ma zĩnɔ è mɛn aagɔ lán blònɔ bà aɔɔe bɔɔ kwā kɔn nɔbɔ pàsĩo kɔn annabi ɛgɛɛo lén.

¹⁴ Zĩn dabuyākerinɔmɛ. Aɔɔe gaa anduna píngi kɔnanɔ kiia, le wà n kakɔa aɔ zĩ ká Luda Gbāapingide gurɔ bíta zĩ yānzi.

¹⁵ À ma! Mé mɔ lán kpāi bàme. Aubarikadeen gbɛ kɛ a wée gɔ dɔɔ ũ, à a pókāsāanɔ dana, le àton bɔ bũu wà à bũukɛɛ ero yānzi.

¹⁶ Ben zĩn pìnɔ kína pìnɔ kākɔa guu kɛ wè be kɔn Eberu yāo Amagɛdɔ.

¹⁷ À swɛɛplaadee a zubɔ ɛɛ íaa. Ben kòto gbáaa bɔ kíta kiia Luda kpén à bè: À kèn gwe.

¹⁸ Lou e pii, èe vĩi èe pūtāa. Tɔɔte nìgānigā pāsĩpāsĩ. Zaa lán wà gbɛntee kàe tɔɔte nà, à taka borii e kɛ zikiro, à pàsĩ kɛ bíta.

¹⁹ Wétɛda tódee kpàatekɔre leo aagɔ, ben bori píngi wétɛdaanɔ gbòro. Wétɛda tóde Babilɔnu yā dɔ Ludan, ben à a pɔfɛ pàsĩ wē togoo kpāa à mì.

²⁰ Ísia luannɔ gè zéla píngi, wèe wée si kpíiinɔle dɔro.

²¹ Loughbe bítanɔ̀ b̀̀ ludambe, aã kà kiloo baplaa. Aã sìsi gbẽnteenɔ̀, ben aã Luda tó zaaa sì loughbe kisiadee pì yãzi, zaake kisia pì pãsi maamaa.

17

Kaarua kè di ǹ̀b̀̀ pãsiã

¹ Malaika g̃ɔ̀n swɛɛplaaa kè aɔ̀n zubɔ̀ mèn swɛɛplaa kũna pìnɔ̀ doke bèmɛ: Ǹ̀ m̀̀ má yã kè eé wí kaarua tódee kè ṽɛna swaa pariinɔ̀ ɔ̀ɔ̀anne.

² Anduna ḱnanɔ̀ pãpãa kèò, anduna gbẽnɔ̀ à pãpãkena w̃ɛ mì wà kã.

³ Luda Nini m̀̀nana guu malaika pì gàamao gbáan. Ben ma ǹ̀gbẽ ke è dina ǹ̀b̀̀ pãsi t̃ɛaaa. D̀̀kena k̃n Ludaó t́nɔ̀ fifia, à mì mèn swɛɛplaa, à koba mèn kuri.

⁴ Ǹ̀gbẽ pì bisa gaarura'ide k̃n à w̃ɛ t̃ɛadeeo yina, à zãblebɔ̀ kè wà pì k̃n vuraonɔ̀ dana k̃n gbè bèedeeno k̃n òsonɔ̀. À vura togo kũna, t̃ɛ pónɔ̀ k̃n à pãpãkena gbãsiɔ̀ kán à pà.

⁵ Wà tó asiidee kè à mì'aea wà bè:

Wétɛda tóde Babilɔ̀nu,

kaaruanɔ̀ k̃n anduna t̃ɛ pónɔ̀ da.

⁶ Má è ǹ̀gbẽ pì Luda gbẽ kè wà n̄́ déde Yesu sèedakena yãzinɔ̀ aru mì à kã èè à dɛɛ.

Kè ma à è, à yã b̀̀ ma sae maamaa.

⁷ Ben malaika pì ma la à bè: Bóyãzin à yã b̀̀ n saezi? Mé ǹ̀gbẽ pì asii onne k̃n ǹ̀b̀̀ pãsi kè à à sena asiio, kè à mì mèn swɛɛplaa à koba mèn kuri pì.

⁸ Ǹ̀b̀̀ pãsi kè n̄́ è pì kuu yã, ben à kuu tia d̀̀ro, bens̃̃ eé b̀̀ gèwãa w̃ɛ zòoto guu à mì pé kaatena. Gbẽ kè aɔ̀n kú t̃ɔ̀tɛa, kè aɔ̀n tó kú wèndi takadan zaa anduna daɛgurɔ̀aroonɔ̀, tó aɔ̀n ǹ̀b̀̀ pãsi kè kuu yã, ben à kuu tia d̀̀ro, m̀̀de eé ɛara à m̀̀ pì è, à yã é b̀̀ n̄́ sae.

⁹ Laasuudee kè ãnd̃̃o ṽi yãn yè. Mì mèn swɛɛplaaa pìnɔ̀ né s̃ĩs̃i mèn swɛɛplaaa kè ǹ̀gbẽ pì ṽɛnaanɔ̀mɛ. Kí g̃ɔ̀n swɛɛplaaanɔ̀mɛ d̀̀.

¹⁰ Aã g̃ɔ̀n s̃ɔ̀roo l̃ɛ, gbẽ doo kuu, gbẽ doo kpé. Tó à m̀̀, eé g̀i kero.

¹¹ Ǹ̀b̀̀ pãsi kè kuu yã, ben à kuu tia d̀̀roo pì né ḱina s̃ɔ̀raag̃deemɛ. G̃ɔ̀n swɛɛplaaa pìnɔ̀ dokemɛ d̀̀. Èè mì p̃ɛ kaatena.

¹² Koba mèn kuri kè n̄́ è pìnɔ̀ né kí g̃ɔ̀n kuri kè aɔ̀n kpata ble k̀roonɔ̀mɛ. M̀̀de ãé kí ble gurɔ̀ zaka f̃ɛte guu k̃n ǹ̀b̀̀ pãsiò ledò.

¹³ Aã g̃ɔ̀n kuri pìnɔ̀ lé d̃̃nk̃mɛ. Ãé n̄́ gbãa k̃n n̄́ ikoo kpá ǹ̀b̀̀ pãsi p̃ia.

¹⁴ Ãé z̃i ká k̃n Sãne B̀̀rɔ̀, m̀̀de eé z̃i bleńma, zaake diinɔ̀ Diime, ḱnanɔ̀ Ḱiname. À gbẽ náanedee kè à n̄́ sísi à n̄́ s̃énɔ̀ kúo.

¹⁵ Ben malaika pì bèmɛ: Swaa kè n̄́ è kaarua ṽɛnam̃manɔ̀ né gbẽnɔ̀ k̃n pariinɔ̀ k̃n boriinɔ̀ k̃n boriyãnɔ̀mɛ.

¹⁶ Ǹ̀b̀̀ pãsi k̃n koba mèn kuri kè n̄́ è pìnɔ̀ é za kaarua pìn. Ãé à kaate ãé à tó búu. Ãé à só ãé t̃ɛ s̃ã.

¹⁷ Zaake Luda a p̃oyezi dànnɛ n̄́ swèn ãé ledole kemɛ. Ãé n̄́ kpata kpá ǹ̀b̀̀ pãsi p̃ia ai Luda yã gá papao.

¹⁸ Ǹ̀gbẽ kè n̄́ è pì né wétɛda tódee kè iko ṽi anduna ḱnanɔ̀amɛ.

18

Babilɔ̀nu l̃ɛna

¹ Beee gbera ma malaika pãnde è b̀̀na ludambe. À iko bíta ṽi, à gakui anduna p̀̀.

² À wii gbãaa l̃ɛ à bè:

Babilɔ̀nu l̃ɛ, wétɛda tódee pì l̃ɛ.

À g̀ò z̃innɔ̀ kúkii ũ, t̃ãa bori p̃ingi tò ũ,

bãa kè wè n̄́ t̃ɛ bo wà zańgunɔ̀ b̃ɛ ũ.

³ Zaake bori p̃ingi à pãpãkena w̃ɛ

kè è mó Luda pɔfɛo mì.
 Anduna kɪnanɔ pāpāa kèo,
 ben anduna laatarinɔ kè auzikideenɔ ũ
 à nnamana bíta guu.

⁴ Ben ma kòto pānde mà bɔna ludambɛ à bè:

À bɔɛ à guu ma gbɛnɔ,
 le a ɔ tɔngɔ kú à durunnɔ guu
 yā kè weé mɔnenɔ tón a lero yānzi.

⁵ Zaake à durunnɔ gbà à zò ludambɛɛa,
 ben à dàkenanɔ dɔ Ludan.

⁶ À fīa bonɛ yā kè à kèñnɛa,
 à kenɛ à yākenaa leo plaa.

À pɔfɛ wɛ káne a togoon
 de pɔ kè à kàñnela leo plaa.

⁷ À wāwā kɔn wɛndaaɔ kpàzi,
 lán à tó kè nnamana guu lén nà.

Zaake è be a swɛ guu,
 kɪnan a ũ vɛɛna a kɪtaa,
 gyaanɔ takaasideen a ũro,
 é sósobi ke zikiro.

⁸ Beee yānzi kisia kèkiinɔ é à le gurɔ dozi,
 gagyā kɔn wɛndaaɔ kɔn nɔaaɔ.

Té bé eé à kpáta,
 zaake Dii Luda à yākpækɛri gbāa.

⁹ Anduna kína kè aɔ pāpāa kèo aɔ nnaa màonɔ, tó aɔ à tékūna luguu è, aɔé ɔɔ dɔ aɔé
 kpāngeda ke.

¹⁰ Aɔé ze káa vīa guu wāwāa kè wà kpàzi yānzi aɔ be:

Wāiyoo, wāiyoo, wétɛda bíta!

Wétɛda ikode Babilɔnu!

Yā mò à vɛɛmma gurɔ do gɔɔɔ?

¹¹ Anduna laatarinɔ é ɔɔ dɔ se, aɔé sósobi kenɛ, kè gbɛke é ní laa kèkiinɔ lúmma dɔro yānzi:

¹² Vura, kondogi, gbè bèɛdeenɔ, òsonɔ, bisa ɔɔdeenɔ, bisa tɛa kɔn à gaarura'ideenɔ, siliki,
 lí maa bori pínginɔ, pɔ kè wè ke kɔn wesaswaaonɔ kɔn lí bèɛdeenɔ kɔn m̀ogotɛnɔ kɔn m̀sinɔ
 kɔn gbè puraanɔ píngi,

¹³ lítɛɛ gū nnannaanɔ, dɔ pɔnɔ, tuaetitinɔ, lí'ɔ gū nnannaanɔ, geepiwɛɛ, nósi, flawa,
 pɔwɛɛnɔ, zùnɔ, sãanɔ, sɔnɔ kɔn ní góronɔ, zònɔ kɔn gbɛntee wɛndinɔ.

¹⁴ Weé benɛ: Pɔ maaa kè nɛè à ni deenɔ yáamma píngi. N nnamana kɔn n gakuio p̀tingu
 píngi, né e ziki dɔro.

¹⁵ Laatari kè aɔ kè auzikideenɔ ũ wétɛdaa p̀i gāzĩnɔ é ze káa vīa guu wāwāa kè wà kpàzi
 yānzi. Aɔé ɔɔ dɔ wà sósobi ke

¹⁶ aɔ be:

Wāiyoo, wāiyoo wétɛda tóde!

À táaru bisa yì yā

kɔn bisa gaarura'ideo kɔn à wɛɛ tɛadeeo.

À zāblebɔ kè wà p̀i kɔn vuraonɔ dà yā

kɔn gbè bèɛdeenɔ kɔn òsonɔ.

¹⁷ À auziki píngi kàate gurɔ do gɔɔ.

Góro'ite diinɔ kɔn táa'orinɔ kɔn góro gbɛnɔ kɔn gbɛ kè aɔé zĩ ke ísiaalaanɔ é ze zāazā ní
 píngi.

18 Tó aǎ wétɛdaa pì tɛkūna luguu è, aǎé wii lé wà be: Wétɛda kee kuu yǎ kè à bíta kà wétɛdaa kèkii ũro.

19 Aǎé ɔɔ dɔ aǎé kpāngeda ke, aǎé sósobi ke aǎé wii lé wà be:

Wāiyoo, wāiyoo wétɛda tóde!

Gbɛ kè aǎ góro'ite vī ísiaalaano píngi

kè auzikideeno ũ wétɛdaa pì auziki kè dìn sàabu,

ben à gò bezĩ ũ gurɔ do gɔɔ.

20 À pɔnnaa ke à yǎ musu ludambedeeno kɔn Luda gbɛno kɔn à zիրino kɔn à annabino, zaake Luda bé à gɛɛ bòaaare.

21 Ben malaika gbāadee gbè kè kà wísilogbe gbèntɛ ũu sè à zù ísīaa guu à bè:

Lɛn weé wétɛda tóde Babilɔnu zun lɛ kɔn gbāaaao,

weé wétɛdaa pì e ziki dɔro.

22 Weé mɔro ke gǎgǎ'ɔ

ke kure ke kākāki'ɔ ma n guu ziki dɔro.

Weé ɔzikeri ke e n guu ziki dɔro.

Weé wísilogbe kīi ma n guu ziki dɔro.

23 Weé fitia gupuraa e n guu ziki dɔro.

Weé nɔsekīi ma n guu ziki dɔro.

N laatarino né anduna gbɛnsinɔmɛ yǎ,

n pɔ dà bori píngia n ní mì liɛ.

24 Wà annabino kɔn Luda gbɛno aru è à guu kɔn gbɛ kè wà ní déde anduna guuno ní píngi.

19

Pɔnnakɛna ludambe

1 Beee gbɛra ma kòto gbāaa mà ludambe lán parii yǎ'ona bà à bè:

Aleluya!

Wa Luda bé à zĩ blè!

Àmbe gakui kɔn gbāaaao vī ado,

2 zaake è yǎkpae ke a zéa kɔn yǎpuraaomɛ.

À yǎkpae kè kɔn kaarua tódee

kè anduna yàka kɔn a pǎpǎkɛnao.

À a zòblerino dɛdɛna gɛɛ bòa.

3 Aǎ bè dɔ:

Aleluya!

À tɛsukpɛ éǎ dɔ gurɔ píngimɛ.

4 Gbɛnsi gɔɔn baro awɛɛsiigɔɔno kɔn pɔ bɛɛ mèn siigɔɔno dàɛdaɛ wà dɔnzi kè Luda kè vɛɛna a kítaanɛ aǎ bè:

Aami! Aleluya!

Sǎnɛ Bòro nɔsɛpɔblee

5 Ben ma kòto mà bɔna kíta pì kiia à bè:

À wa Luda tó kpá amɔa à zòblerino a píngi,

amɔa kè á à vīa vīino né féte gbɛnsi.

6 Ben ma kòto mà lán pari yǎ'ona bà, lán ísɔkana kīi bà, lán lapatana gbāaa bà à bè:

Aleluya!

Dii wa Luda Gbāapingide nà kíblɛnaa.

7 Wà pɔnnaa ke wà yáa dɔ wà à tó kpá,

zaake Sǎnɛ Bòro nɔsɛgurɔ kà,

à nɔɔ sorumi mà.

8 Wà táaru bisa pura fénfen kè èè tɛ kee kpàa à yi.

Táaru bisa pì né Luda gbě̀nɔ yāmaaakenanɔme.

⁹ Malaika bèmɛ: Ñ kē. Aubarikadeenɔn gbḕ kè wà ní sísi Sāne Bòrɔ̀ pì nɔseɔbleeanɔ ù. À bèmɛ dɔ: Luda yā yāpuraan gwe.

¹⁰ Ma dae à aezī le mà dɔnzi kenɛ, ben à bèmɛ: Ñ beee tó. Ñ dɔnzi ke Ludanɛ. N zòbleri daan ma ù kɔn n gbḕ kè aɔ yā kè Yesu à sèeda kè kūnanɔ. Zaake yā kè Yesu à sèeda kèn annabikɛyā'ona mì ù.

Kirisi mɔna dina sɔ puraaa

¹¹ Ben ma ludambɛɛ è wēkɔana, ben sɔ puraa bò, gbḕ kè dia tón Náanede Yāpurade. È yākpae keńyo, è zī kányo a zéa.

¹² À wée de lán tévura bà, à kífura kukuna pari. Tó ke kēna à mì'aea, gbḕke tó pì yáasi dōro, séde àpi.

¹³ À uta kè wà dà aru guu dana. À tón Luda Yā.

¹⁴ Ludambɛ zìkpɛenɔ tēzi, aɔ didi sɔ puraanɔa kɔn táaru bisa pura fénfen-o dadana.

¹⁵ Fēeda lé nnaa e bɔɔ à lén, le à boriinɔ léo. Eé kí bleríma kɔn mò gòo eé kèse péé geepi bɛenɔa geepi'ifékii guu, àmbe Luda Gbāapingide pofē pāsī ù.

¹⁶ Wà tó kèkii kè à utaa kɔn à gbádaao:

Kínanɔ Kína, diinɔ Dii.

¹⁷ Ben ma malaika è à zena ɔfántēn. À lé gbāaa zù bāa kè aɔɔe vīaa musumusunɔzi píngi à bè: À mɔ̀ à kakɔa à pòble bíta kè Ludaa kèaree ble,

¹⁸ Le à e à kínanɔ gè só kɔn soza gbēnsinɔ kɔn gbāadeenɔ kɔn sɔnɔ kɔn ní dirinɔ kɔn gbē píngio, wēenɛnɔ kɔn zònɔ, né féte gbēnsi.

¹⁹ Ben ma nòbɔ pāsī è kɔn anduna kínanɔ kɔn ní zìkpɛenɔ, aɔ kɔ kàkɔa wà zī ká kɔn gbḕ kè di sɔa pìo kɔn à zìkpɛenɔ.

²⁰ Wà nòbɔ pāsī pì kù ledo kɔn annabi egɛɛ kè dabuyānɔ kè à aeo. Dabuyā pìnɔn à gbḕ kè aɔ nòbɔ pāsī sèeda vī aɔ dɔnzi kè à takanɛnɔ sàsāo. Wà ní zú té sèbe kè è kù kɔn ɔfántēgbɔo guu bēɛ aɔ plaa ní píngi.

²¹ Gbḕ kè di sɔa gbḕ kpaaanɔ dède kɔn fēdaa kè bò à lé guuo, ben bāanɔ ní gènɔ blè aɔ ká píngi.

20

Kirisi kíblena anduna guu wè wàa sɔɔro

¹ Ben ma malaika è bɔna ludambɛ à gèwāa wēɛ zòoto m̀ne kūna kɔn mòkyako gbèreo.

² À kwā kè de mlè zii ùu kè wè be Ibilisi ke Setān kù, ben à mò kàa ai wè wàa sɔɔro.

³ Malaika pì à zù gèwāa wēɛ zòoto pì guu, à gbà tàtaàle à kwado sikōrea, le àton boriinɔ sàsāro ai wè wàa sɔɔroo pì gá papao. Beee gbɛra weé à gbare féte.

⁴ Ben ma kitanɔ è kɔn gbḕ kè aɔ vēenaanɔ. Wà ní gbá zé aɔ yākpae ke kɔn gbḕnɔ. Ma gbḕ kè wà ní mì zò Luda yā kè Yesu a sèeda kè ona yānzinɔ è. Aɔɔe dɔnzi ke nòbɔ pāsī ke à takanero. Aɔɔe à sèeda ke ní mì'ae ke ní ɔɔaro. Aɔ fēɛ bɔna gaan aɔ kí blè kɔn Kirisio wè wàa sɔɔro.

⁵ Gènɔ fēena káakupɔn gwe. Gè kpaaanɔ e fēero ai wè wàa sɔɔroo pì gàa à pàpao.

⁶ Aubarikadeenɔn gbḕ kè aɔ baka kú gènɔ fēena káakupɔ guunɔ ù, aɔ kú adona. Ga plaade iko vīm̄maro. Aɔégɔ de Luda kɔn Kirisio gbāgbārinɔ ūmɛ, aɔégɔ kí bleo ai wè wàa sɔɔro.

Setān zuna tén

⁷ Tó wè wàa sɔɔroo pì pàpa, weé Setān bɔ wà à gbare.

⁸ Eé gá borii kè aṣo kú anduna gooda siigṣoanṣo sāsa, Gṣo kṣn Magṣo guo, eé n̄ kakṣa le aṣ zī ká. Aṣo pari lán ísiale bṣusu'āatē bà.

⁹ Aṣo dà andunala aṣo liga Luda gbēnṣo bṣurazi kṣn wétēdaa kè Luda yezio, mṣode té bṣo ludambe à n̄ kpáta.

¹⁰ Wà Ibilisi kè n̄ sāsā sè wà zù té sèbe kè è kṣu kṣn ṣfántēgbṣo guu, guu kè wà nṣbṣo pāsī kṣn annabi egeeo zṣn. Aṣégṣo wāwāa kee fāantē kṣn gwāavio guro píngi.

Yákpae zāade kena

¹¹ Ben ma kiblekita pura bíta è kṣn gbē kè vēeao. Tṣṣte kṣn musuo gusii lè à ae, guu kúnne dṣro.

¹² Ben ma gèwāadeenṣo è, né féte gbēnsi, aṣo zena kíta pí ae. Wà takadanṣo wèwē, ben wà takada pānde wè dṣo wèndi takada ũ. Wà yákpae kè kṣn gèwāadeenṣo aṣo yákenaa lán à kēna takada píno guu nà.

¹³ Ísīaa gèwāadee kè aṣo kú a guunṣo kpà. Ga kṣn gèwāao gèwāadee kè aṣo kú n̄ guunṣo kpà se. Ben wà yákpae kè kṣn baadeo a yákenaa.

¹⁴ Wà ga kṣn gèwāao zù té sèbe guu. Té sèbe pí né ga plaadeeme.

¹⁵ Gbē kè wèe n̄ tó e wèndi takada guuroonṣn wà n̄ zú té sèbe pí guu.

21

Tṣṣte dufu kṣn musu dufuo

¹ Ben ma tṣṣte dufu kṣn musu dufuo è, zaake tṣṣte káakupṣo kṣn musu káakupṣo gète, bensṣo ísīaa kuu dṣro.

² Ben ma Luda wétēda Yerusalemu dufu è bṣona musu Luda kiia èe pitaa. Wà kèke lán nṣgbē kè à zākēna sorumi mà bà.

³ Ben ma kòto gbāaa mà bṣona kiblekita kiia à bè: Luda vēe kṣn gbēnteenṣo sa, eégṣo kún̄yo, aṣégṣo de à gbēnṣo ũ. Luda pí eégṣo kún̄yo a zīnda n̄ Luda ũ.

⁴ Eé n̄ wée'i gogoñne píngi. Gaa eégṣo kuu dṣro ke sósobi ke sóṣona ke wāwāa, zaake yā ziinṣo gète.

⁵ Ben gbē kè vēena kítaa bè: N̄ ma! Mée pṣo píngi kee dufu. Ben à bème: N̄ kē, zaake yā kènṣo náane vī, bensṣo yāpuraame.

⁶ Ben à bème: À kèn gwe. Mámbe Alafa kṣn Omegao ũ, Naana kṣn Midenao. Gbē kè ímii e à dee, mé à gba bia í wèndidee.

⁷ Gbē kè zī blè bé eégṣo pṣo kènṣo vī píngi. Mégṣo de à Luda ũ, eégṣo de ma né ũ.

⁸ Mṣode vīadeenṣo kṣn náanesaideenṣo kṣn zaakerinṣo kṣn gbēderinṣo kṣn zinakerinṣo kṣn ēzēdeenṣo kṣn tāagbāgbārinṣo kṣn mṣnafikideenṣo píngi, aṣo baka eégṣo de té sèbe kè è kṣu kṣn ṣfántēgbṣo ũme. Ga plaadeen gwe.

Yerusalemu dufu

⁹ Malaika gṣon swēeplaaa kè aṣo zubṣo mèn swēeplaa kūna, kisia zāade mèn swēeplaaa kán à pà píno doke mṣo à bème: N̄ mó mà Sāne Bṣro nṣo dufu ṣṣanne.

¹⁰ Luda Nini mṣonama guu malaika pí ma se à gāamao kp̄ii bíta lezīa. À Luda wétēda Yerusalemu ṣṣame bṣona musu Luda kiia, èe pitaa.

¹¹ Èe té kee kṣn Luda gakuio èe pii lán gbè bèedee bà, lán dayamṣo bà.

¹² À b̄ii bíta lezī vī. À gānu mèn kuri awēeplaaame, malaika gṣon kuri awēeplaaanṣo zezenan. Isaraili bori mèn kuri awēeplaaanṣo tó kēna gānu pínoa.

¹³ Gānu mèn aagṣo kú ṣfántēbṣe kpa, mèn aagṣo kú gu'igbāroo kpa, mèn aagṣo kú sṣomete kpa, mèn aagṣo kú ṣfántēgēkpen kpa.

¹⁴ Wà b̄ii pí ēe dàe gbè mèn kuri awēeplaaanṣo. Sāne Bṣro z̄iri gṣon kuri awēeplaaanṣo tó kēna gbè pínoa.

15 Malaika kè èe yǎ oome pýyǎbò kè wà pì kǒn vuraa kǔna, ɛ à wétɛdaa pì yǎo kǒn à gǎnunò kǒn à bǎio.

16 Wétɛdaa pì gooda siigǒme, à gbàa kǒn à yàasao sáame. Ben à wétɛdaa pì yǎo kǒn pýyǎbò pìo. À gbàa né kiloo wàa kuri awɛɛplaa. À gbàa kǒn à yàasao kǒn à lezǐo píngi sáame.

17 À à bǎi yǎo dɔ, à lezǐ gǎsǎsuu baswɛɛplaa awɛɛsiigǒ. Malaika pì yǎo gbɛntee gǎsǎsuu gbàa lémmɛ.

18 Wà bǎi pì kè kǒn dayamɔ. Wétɛdaa pì né vurame atɛɛ wásawasa lán dígi bà.

19 Wà gbè kè wà wétɛdaa pì bǎi dàea kèkè kǒn gbè bèede bori sǎnda píngio.

Wà gbè káakupò kèkè kǒn dayamɔ,

à plaadee kǒn safiao,

à aagǒdee kǒn agatao,

à siigǒdee kǒn emeradio,

20 à sɔɔrodee kǒn onisio,

à swɛɛdodee kǒn kaaneliao,

à swɛɛplaadee kǒn kisolitio,

à sɔraagǒdee kǒn berilio,

à kɛndodee kǒn topazao,

à kuridee kǒn kisopazao,

à kuri awɛɛdodee kǒn yasintio,

à kuri awɛɛplaadee kǒn ametisio.

21 Gǎnu mèn kuri awɛɛplaaa pìnò né òso mèn kuri awɛɛplaaanɔme. Wà n píngi kè kǒn òsoo mèn doodo. Wétɛdaa pì zéda né vurame atɛɛ, wè guu en lán dígi bà.

22 Mée Luda kpé e wétɛdaa pì guuro, zaake Dii Luda Gbǎapingide kǒn Sǎne Bòrɔon kpé pì ũ.

23 Wétɛdaa pì bà kú kǒn ɔfǎntɛ ke mɔvura gupunaoro. Luda gakui bé è wétɛdaa pì pu, bensǒ Sǎne Bòrɔ de à fitia ũ.

24 Boriinò é táa o à gupuraazi, anduna kínano é gɛn kǒn n auzikinò.

25 À gǎnunò égǒ tatana fǎantɛ zikiro, gwǎavǐ égǒ kú gwe sǎro.

26 Weé gɛn kǒn boriinò auzikinò kǒn n pò ɔɔdeenò.

27 Mɔde pò gbǎsǐ ke é gɛnlo ke wíyǎkeri ke mɔnafikidee, séde gbɛ kè Sǎne Bòrɔ n tó kè wèndi takada guunò.

22

1 Ben malaika pì swa'i wèndidee kè èe bɔɔ Luda kǒn Sǎne Bòrɔo kíta kiia òɔame, èe té keɛ lán gbèdigì bà.

2 Èe bàa ɛɛ wétɛda zédaa gura súusu. Lí wèndidee kú à baa kǎa kpa kǒn à baa kè kpaao, è né i wè do gɛn kuri awɛɛplaa, mɔ kǒn mɔɔo gɛn doodo. Lí pì lánò né boriinò aafia'ekiime.

3 Pó kè Luda lé kène ke égǒ kuu dɔro. Luda kǒn Sǎne Bòrɔo kíta égǒ kú wétɛdaa pì guu, à zòblerinò sǒ é dɔzi.

4 Aǎé à e wéedewe, bensǒ à tó égǒ kú n mǐ'aea.

5 Gwǎavǐ égǒ kuu dɔro, gbɛke bà égǒ kú kǒn fitia ke ɔfǎntɛ gupuraaoro, kè Dii Luda é guu puñne yǎnzi. Aǎégǒ kí blee ai gurò píngi.

6 Ben à bème: Yǎ beenò náane vǐ bensǒ yápuraame. Dii Luda kè è dɔ annabinòne ae bé à a malaika zǐ, ɛ à zòblerinò yǎ kè eé mó tiaa dǒ.

Yesu é mó tia

7 N gwa, mé mó tia. Aubarikadeen gbɛ kè takada kè annabikɛyǎnò kǔna ũ.

8 Ma Yohana mámbé ma yǎ beenò mà má è. Kè má mà bensǒ má è, ma kue malaika kè yǎ pìnò òɔamee aezǐ mà dɔnzi keɛ.

⁹ Ben à bèmε: Ñ beee tó. Ñ dɔnzi ke Ludanε. N zòbleri daan ma ũ kɔn n annabi gbēdaaanɔ kɔn gbē kè aɔɔ takada kè yānɔ kūnanɔ.

¹⁰ Ben à bèmε: Ñton pó kúε takada kè annabikeyānɔaro, zaake à gurɔɔ kà kīi.

¹¹ Gbē zaaa aīa ke àgɔ à zaaa keε. Gbāsīdee aīa ke àgɔ gbāsī. Gbē maaa aīa ke àgɔ à maaa keε. Gbē kè kú adona aīa ke àgɔ kú adona.

¹² Ñ gwa, mé mó tia, mégɔ láada kūna, le mà fīa boo baadenε a yākenaa.

¹³ Alafa kɔn Omegaon ma ũ, Aεde kɔn Zāadeeo, Naana kɔn Mīdenao.

¹⁴ Aubarikadeenɔn gbē kè aɔ ñ utagyaba pìpinɔ ũ. Aɔégɔ zé vī aɔ gē wétēdaa pì gānunɔ guu, aɔ lí wèndide beε ble.

¹⁵ Mɔde lewannɔ égɔ kú gwero, ēzēdeenɔ kɔn pāpakerinɔ kɔn gbēderinɔ kɔn tāagbāgbārinɔ kɔn gbē kè aɔ ye mɔnafiki yākenazinɔ.

¹⁶ Ma Yesu ma a malaika zī àgɔ deare yā pìnɔ sèedadee ũ sɔsinɔne. Mámbe Dauda borii ũ, à kpata kè pìto pà kína ũ, gudɔna sɔsɔne i nnaa ũ.

¹⁷ Luda Nini kɔn Sāne Bòrɔ nɔ dufuo è be, ñ mó. Gbē kè yā pì mà sɔ, à be, ñ mó. Gbē kè ímii e à deε, à mó. Gbē kè ye í wèndideezi, à sí gbaa ũ.

¹⁸ Mée bee gbē kè aɔ takada kè annabikeyā mànɔne ñ píngi, tó gbē yāke kàara à guu, Luda é kisia kè à yā kú takada kè guunɔ kaara adeenε.

¹⁹ Tó gbē yāke bò takada kè guu sɔ, Luda é adee baka bɔ a wétēdaan kɔn lí wèndidee kè à yā kú takada kè guuo.

²⁰ Gbē kè de yā pìnɔ sèedadee ũu bè: Yāpuramε, mé mó tia.

Aami! Dii Yesu, ñ mó!

²¹ Dii Yesu gɔ gbēkeε vī kɔn a gbēnɔ ñ píngi. Aami!